

JONATAN VINKLER, MAJA ŠETINC IN BLAŽ JAVORNIK (UR.)

Primož Trubar
Hišna postila
1595

ZBRANA DELA PRIMOŽA TRUBARJA - 9

ZBRANA DELA PRIMOŽA TRUBARJA

JONATAN VINKLER, MAJA ŠETINC IN BLAŽ JAVORNIK (UR.)

Primož Trubar
Hišna postila
1595

ZBRANA DELA PRIMOŽA TRUBARJA ■ 9

Jonatan Vinkler, Maja Šetinc in Blaž Javornik (ur.),
Primož Trubar, Hišna postila (1595)
Znanstvena monografija

Zbirka: *Zbrana dela Primoža Trubarja, 9*
Urednik zbirke: *dr. Jonatan Vinkler*
Uredniki izdaje: *dr. Jonatan Vinkler, Maja Šetinc in Blaž Javornik*
Transkribirali, prevedeli, opombe in komentarje napisali: *dr. Jonatan Vinkler, Maja Šetinc in Blaž Javornik*
Spremno besedo napisal: *dr. Jonatan Vinkler*
Oblikovanje in prelom: *ing. Primož Orešnik*
Digitalizacija: *dr. Jonatan Vinkler*
Založnik: *Pedagoški inštitut*
Za založnika: *dr. Igor Ž. Žagar*
Ljubljana 2015
II. izdaja

ISBN 978-961-270-233-5 (pdf)
<http://www.pei.si/ISBN/978-961-270-233-5.pdf>
ISBN 978-961-270-234-2 (html)
<http://www.pei.si/ISBN/978-961-270-234-2/index.html>
DOI: <https://www.doi.org/10.32320/978-961-270-233-5>

© 2015 Pedagoški inštitut

Izid Zbranih del Primoža Trubarja 9 je podprla Javna agencija za knjigo Republike Slovenije, in sicer skozi večletni projekt objave zahtevnih knjižnih del.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

274.5(497.4)«15»(0.034.2)

TRUBAR, Primož

Hišna postila 1595 [Elektronski vir] : [znanstvena monografija] / Primož Trubar ; [transkribirali, prevedli, opombe in komentarje napisali] Jonatan Vinkler, Maja Šetinc in Blaž Javornik (ur.) ; [spremno besedo napisal Jonatan Vinkler]. - 2. izd. - El. knjiga. - Ljubljana : Pedagoški inštitut, 2015. - (Zbirka Zbrana dela Primoža Trubarja ; 9)

Način dostopa (URL): <http://www.pei.si/ISBN/978-961-270-234-2/index.html>

ISBN 978-961-270-233-5 (pdf)
ISBN 978-961-270-234-2 (html)

282754304

Vsebina

Hišna postilla d. Martina Lutheria

Predgovor d. Martina Lutheria na le-to hišno postillo	11
Den Wolgebornen, Edlen und Gefthrenen Herren	13
Vsem brumnim inu bogaboječim kersčenikom	15
Ena gmain predgovor na te hišne pridige	27
Na pervo nedello tiga adventa	30
Na drugo nedello tiga adventa	31
Na tretio nedello tiga adventa	36
Na četerto nedello tiga adventa	43
Na sveti božični dan	51
Ta pervo pridiga od te historie, koku ie Christus v Betlehemi roien	58
Ta druga pridiga, kai ty angeli tem pastyriem od le-tiga diania prediguio inu oznanuio	59
Ta tretia pridiga od teh angelov hvaležne peismi	63
Ta četerta pridiga od tiga exempla te Dvice Marie inu pastyriev	70
Na to nedello pred novim leitom	77
Na noviga leita dan, od te obreize Christusove inu teh ludov	83
Ena druga pridiga od tiga imena Jezus	93
Na teh treh krailev dan	99
Ta drugi deil od špruha tiga preroka Michea	104
Ena druga pridiga od karsta Christuseviga, na teh treh krailev dan	109
Na pervo nedello po teh treh krailih	113
Na to drugo nedello po teh treh krailih	119
Na tretio nedello po teh treh krailih	125
Na to četerto nedello po teh treh krailih	131
Na peto nedello po teh treh krailih	138
Na to nedello septuagesima	144
Na to nedello sexagesima	150
Na dvice Marie očisčenia ali na sveičničen dan inu praznik	156
	162

Ta druga pridiga od stariga Simeona v templi	167
Na to nedello pred pustom ali esto mihi	177
Na to pervo postno nedello, invocavit	183
Na to II. postno nedello, reminiscere	190
Na III. nedello v posti, oculi	195
Na IIII. nedello v posti, lætare	204
Na to V. postno nedello, iudica	211
Ta pervo pridiga od vissoku v Reidniga sacramenta	218
Ta druga pridiga od teh bessed s. Paula	225
Na veliki četertik, od umyvainia teh nug	228
Predgovor čez te passionske ali čez te pridige od terplenia Christuseviga	237
Od nuca ali prida tiga terplenia Christuseviga	241
Passion ali historia od terplenia Christuseviga Jezuseviga, našiga izveličaria	248
Ta pervo pridiga od Oliske gorre	248
Ta druga pridiga, koku ie Christus v tem vertu uiet	256
Ta tretia pridiga, koku Petrus Christusa hoče odtetti inu ta meč zmakne, Christus pak niemu brani	264
Ta četerta pridiga, koku ie gospud Jezus pred Annasa inu Kaifasa pelan inu kai za eno pravdansko ordningo ali processio so ty ludie ž nym deržali	270
Ta peta pridiga, koku ie Petrus tiga Gospuda v Kaifežovi hiši h tretimu kratu zatayl	275
Ta šesta pridiga, koku bo Christus h Pilatusu izročen inu se ludež obeissi inu koku ty viši farii za te trydeseti srebernike eno nyvo h pogrebu tem ptuiem kupio	281
Ta sedma pridiga, od pravdniga andla pred Pilatusom, koku je Christus obtožen inu h puslednim k smerti obsien	289
Ta osma pridiga, izlaga nekaterih štukov iz te historie	295
Ta deveta pridiga, koku so gospuda Christusa vun pelali, Simon ta križ za nim nessil inu te žene se plakale	301

Ta desseta pridiga, koku ie Christus na križ perbyen inu kai ie on na nym sturil, preterpil inu govuril noter, de ie umerl	309	Na štiri inu dvaisseto nedello po Sveti Troyci	632
Ta enaista pridiga, od molitve Christuseve na križu inu od žaharia na desnici	317	Na peto inu dvaisseto nedello po Sveti Troyci	640
Ta dvanaista pridiga, koku gospud Christus svoio mater loannesu priporoča inu ty žolnerii gospudu Christusu teh kosty ne lomio, temuč niegovo stran z eno sulico odpro inu kmallu kry inu voda vunkai teko	325	Na sedmo inu dvaisseto nedello po S. Troyci	648
Ta trynaista pridiga, koku ie gospud Christus od križa vzet inu vu en nov grob položen inu ta grob od teh žolneriev obarovan	334		
Leitni deil te hišne postille doctoria Martina Lutheria	343	Hišna postila doctoria Martina Lutheria od teh imenitiših praznikov skuzi ceilu leitu	661
Na sveti velikonočni dan, od sadu tiga gorivstaienia Christuseviga	343	Na svetiga Andrea dan	661
Ta druga pridiga od evangelia, kateri se na velikonočni dan bere	349	Na svetiga Tomaža dan	668
Ta tretia pridiga od velikonočniga praznika	356	Ena pridiga na s. božyčni dan	674
Na to I. nedello po velikonoči, quasimodogeniti	362	Na s. Stephana dan	683
Na II. nedello po veliki noči, misericordia domini	371	Od teh nedolžnih otručic	693
Na tretio nedello po veliki noči, iubilate	378	Ena pridiga na teh treh krailov dan	700
Ena druga pridiga	384	Historia od preobernenia svetiga Paula	706
Na III. nedello po veliki noči, cantate	391	Na s. Mattia dan	714
Na V. nedello po veliki noči, vocem iucunditatis	400	Na ta dan Divice Marie oznanovainia	721
Na ta dan tiga vnebuhoienia Christuseviga	406	Na teh dveih s. apostolov, Philippa inu Iacoba, dan	730
Na VI. nedello po veliki noči, exaudi	412	Ta prvi deil le-te pridige	731
Ta perva pridiga na sveti finkuštni dan, od tiga praznika inu od Svetiga Duha	419	Ta drugi deil le-te pridige od tiga špruha: »lest sim ta pot, ta risnica inu ta leben.«	735
Ta druga pridiga	425	Na svetiga Ianza Karstnika dan	740
Na ta drugi finkuštni praznik	431	Izlaga te hvaležne peismi Zahariove	744
Na ta dan Svete Troyce	439	Na ta praznik tiga glaveodsekainia loannesa Karstnika	751
Ta druga pridiga čez ta evangelium Ioan. III	447	Na ta dan s. Petra inu Pavla	757
Na pervo nedelo po S. Troyci	458	Na ta dan Marie Magdalene	766
Na drugo nedello po Sveti Troyci	466	Na svetiga Iacoba dan	776
Na tretio nedello po S. Troyci	476	Na ta dan obiskaynia Marie, kateri po tei Brandeburgiski inu Nurnbergiski ordningi na ta dan vnebuhoienia Marie bode deržan	782
Na III. nedello po S. Troyci	482	Ta perva pridiga	784
Na V. nedello po S. Troyci	492	Ta druga pridiga, od te peismi Magnificat	790
Na šesto nedello po S. Troyci	501	Na ta dan s. Bartholomea ali Ierneia	799
Na sedmo nedello po S. Troyci	508	Na svetiga Mathevža dan	805
Na osmo nedello po S. Troyci	515	Na s. Michela dan, ena pridiga od teh angelov	813
Na deveto nedello po S. Troyci	522	Ta perva pridiga od teh angelov	813
Na desseto nedello po S. Troyci	530	Ta druga pridiga od tiga evangelia	818
Na enaisto nedello po S. Troyci	538	Na ta dan Simona inu Iudeža	823
Na dvanaisto nedello S. Troyci	544	Na teh cerkovnih žegnain	831
Na trinaisto nedello po S. Troyci	549	Ena ohcetna pridiga	838
Na štirinaisto nedello po S. Troyci	559	Enu kratku opominainie na te zakoinike, koku se oni imaio v tem zakonskim stanu deržati	848
Na petnaisto nedello po S. Troyci	564	Ta perva pogrebna pridiga, koku ty karsčeniki se nad temi mertvimi imaio troštati	852
Na šestnaisto nedello po S. Troyci	573	Ta druga pridiga, kai ty karsčeniki za misli imaio imeiti, kadar oni h pogrebu gredo, inu od nekaterih sussebnih ričy ali štukov, koku se my v tem imamo troštati	858
Na sedemnaisto nedello po S. Troyci	579	En gmain furm, koku ima h koncu te pridige ta folk h gmain molitvi opominan biti	865
Na ossemnaisto nedello po S. Troyci	584		
Na devetnaisto nedello po S. Troyci	592		
Na dvaisseto nedello po S. Troyci	600		
Na eno inu dvaisseto nedello po S. Troyci	609		
Na to dvei inu dvaisseto nedello po S. Troyci	616		
Na try inu dvaisseto nedello po S. Troyci	624		

Jonatan Vinkler, Prvi veliki pripovedni tekst slovenske književnosti in njegovi konteksti	869
Prva velika proza slovenske književnosti in njen nastanek	871
<i>Post illa verba textus</i> – žanr in njegove zgodovinske premene	872
<i>Praeceptor Luther</i> – pridiga in postila	874
Uredniško poročilo	876
Seznam krajšav svetopisemskih knjig	878
Bibliografski opis	878
Lesorezi	879

HIŠNA POSTILLA

D. MARTINA LUT-
HERIA

ČEZ TE NEDELSKE INU

TEH IMENITIŠIH PRAZNI-
kov evangelie skuzi cejlu lejtu, z vsem flis-
som tolmačena skuzi

PRIMOŽA TRUBERIA
KRAINCA, RAINCIGA.

DRUCKANA v TIBINGI SKUZI
Georga Gruppenbacha

ANNO M. D. XCV.

*Jest sim enu dobru voiskovanje voisko-
val, jest sim ta tek dopernessel, jest sim vero
ohranil. Naprej vže je mene perložena
krona te pravice, katero bo meni GOSPU
na uni dan, ta pravizhni rihtar, dal.
Nikar pak le meni, temuč tudi vsem tem,
kateri njegovu prikazanje za lubu imajo.
2. Tim. 4.*

1| 2 Tim 4,7-8.

PREDGOVOR

D. MARTINA LUTHERIANA NA LETO HIŠNO POSTILLO.

LE-taku sem jest čassi v moji hiši moji družini pridigoval, de sim koker en hišni oča tudi mojo službo pruti moji družini opravil inu njo podvučil, koku bi imejla prav inu karsčansku živejti, Bug hotel, de bi su tu istu nikar le skuzi vunanja ušessa, temuč skuzi noterna ušessa tiga serca bila pustila puhti, koker tudi vupanje imam, de takove pridige prez sadu neisim opravil, kakor Ezajas prerok na 55. cap. govori inu pravi: »Moja besseda nejma prazna spet k meni priti, temuč sturiti, kar meni dopade in h čemer jest njo pošlem.«² Aku pak nekateru sejme na to pot, enu na skale inu enu mej ternje pade, taku vsaj en dejl more na to dobro nyvo pasti, sad pernesti inu nikar praznu spet k meni priti.³ My tudi v navadi imamo, de pravimo: Ena dobra besseda, enu dobru mejstu najde, aku pak lih nikar vsa mejsta nejso dobra, taku se vsaj imajo nekatera dobra inu nikar zgul huda najti. V glihi viži so tudi (kakor se vidi) ty stari očaki inu patriarhi v nih hišah svoji družini pridigovali, kakor beremo od Abrahama, Izaaca, Iacoba, kateri so sem ter tam na veliku krajih altarje cymprali inu zydali zatu, da bi ony per teh istih na Buga mogli klicati inu se s svojo družino vkup zbrati, tem istu pridigovati, moliti, Boga častiti inu hvaliti. H takim altarjem so potler tudi začeli ty sossedie inu drugi ludje, ja, cejla mejsta se zbyrati inu vkup shajati. Obtú ne more biti, de bi ty patriarhi le sami zase bili altarje zydali, tamuč tudi za nyh žene, otroke, hlapce inu dekle, kateri so za nymi prišli inu glih taku delali, koker so od nyh hišniga očeta vidili. Ta mej družino nej imel mutast biti, temuč koker en farmošter ali pridigar nym naprej brati, nje vučiti spoznati te lepe oblube Božje, katere so od Buga prieli, od Ženskiga semena tiga prihod-
):(2 niga

² Iz 55,11.

³ Mt 13,1-13; Mr 4,1-9; Lk 8,4-8.

Predgovor.

niga Messiassa, h katerimu branju inu pridigam tiga hišniga očeta so tudi ty sossedje prišli, de je taku iz te hišne pridige ena cerkovna pridiga postala etc. Tu my tudi vidimo v Djanju teh apostolov inu per s. Matthevžu na 10. cap.⁴ Christus sam poročuje, da so ty apostoli pervič v tih hišah pridigovali, h katerim pridigam so sossedje inu h puslednimu cejla mejsta inu dežejele perhajali.

4| Apd 13,49; Mt 10,5–15.

5| Veit (lat. Vitus) Dietrich (1506–1549), nemški teolog in pridigar, Luthrov prijatelj in zaupnik; slednjega je leta 1529 spremljal na pogovoru s Zwinglijem v Marburgu. Dietrich je odločilno vplival na sprejem novega nauka pri Primožu Trubarju, med besedili našega reformatorja pa predvsem na katekizemske tekste in Cerkovno ordningo; bil je tudi izdajatelj številnih nemških izdaj Luthrove Hišne postile, h katerim je napisal tudi spremno besedo.

6| Tisk.

De je pak moj dober priatelj inu tovariš M. Vyd Djetrih⁵ le-te moje hišne pridige zapissal inu ohranil, tu jest nejsim veydil, veliku majne mislil, de bi imejle skuzi druck⁶ mej druge inu neznanne ludy inu dobre periatele rezglassene biti. Iest sim risničnu mejnil, de so cilu pozablene. Ali komer kuli te iste dopadejo, tim jih jest iz serca rad vosčim, koker te kosse inu drobtine, katere so prebyle inu čez ostale, potehmal (Bogu bodi hvala) je ta Biblia, tu ie vse Svejtu pismu, zastopnu na dan inu luč peršlu inu zraven ta iste mnogoterih zastopnih inu vučenih možov veliku pridnih inu nucnih bukuv, v katerih se en kersčenik dobru more pasti inu pašo za svojo vejst inu dušo te Božje besede najti. Zakaj (koker se v pripuvisti pravi: »Krava hode zdaj do trebuha v trave«⁷) taku smo my tudi k sedainimu našimu čassu risničnu z dobro inu obilno pašo Božje besede oskerbleni. Bug daj svojo gnado, de bi jo my s hvaležnostio užyvali, preden ta sšuša pride inu nas štraiffa za naše velike nehvaležnosti volo, de kej ne bodemo spet mogli kamenje inu ternje gristi, koker se je nam uže poprej zgodilu v tem papeštvi, temuč de sad pernessemo inu

7| Luther nekoliko parafrazira pregovor, ki so ga protestantski pisci oziroma Luthrovi sledilci v naslednjih stoletjih večkrat uporabljali. Ta se v nemščini glasi: »Die Kuh geht im Gras bis an den Bauch, darum schmeckt ihr nicht mehr«, »Krava gre v travo do trebuha, zatorej ji več ne tekne«. Prim. Christian Scriver, *Seelen-Schatz* [1675-1692], 1731, 454; Anton Westmeyer, *Die Reformation überhaupt und ihre Einführung in Regensburg insbesondere*, 1843, 32.

8| Jn 16,25–31.

Christusevi mlaiši do konca ostanemo. Ioan.,

*16. cap.⁸ Timu istimu bodi čast
inu hvala dana,*

A M E N.

Den

**Den Wolgebornen / Edlen und
Gestrogenen Herren / N.N. Graffen / Herren / Frey-
herrn / Rittern / un[d] denen vom Adel / a. Auch Stätten und Märckten
einer Erfamen Landschafft in Krein / auch in derselben einuerleibten Graffschafft
Görtz / Windischen March / Möttling / Ysterreich und Carst /
so der reinen Auspurgischen Confession zugethon /
a. Meinen gnädigen unnd
gebietenden Herren /**

Gnad / Frid von Gott dem him[m]lischen Vatter / durch Jesum Christum / in
Krafft des heiligen Geists / a. neben meinem täglichen eyferigen Gebet / zu Gott
dem Allmächtigen / umb E. G. und H. langwirige fridliche Regierung / sampt
erbietung meiner schuldigen Schorsamen Dienst.

**Wolgeborne / Edle unnd Gestrenge /
gnädige und gebietende Herren / Ewer G. und
H. werden noch in gunstigem angedencken
haben / was für trewhertzige neigung / Wil-
len und Lieb / weilund der Ehrwürdige Herr
Primus Truber / E. G. und H. bey der Christ-
lichen Gemein zu Laybach gewesner trewer
Caplan unnd Pastor / mein lieber Vatter seli-
ger / gegen gemeinem Vatterland Krein getra-**

gen / und mit was eifer und begirden / er denselbigen nutz zusein /
sich allzeit beflissen. Wie dann solches ihme nicht allein seine trewe
Dienst / welche er demselbigen am Euangelio Christi / in grosser gefahr
und verfolgung / von anfang desselben offenbarung in disen Landen /
geleistet / zeugnus geben: sondern E. G. unnd H. zum theil selbs noch
in guter gedächtnus haben werden / zum theil aber von ihren frommen
Eltern unnd Vorfahrn berichtet unnd erinnert sein: daß / nach dem er
von wegen solcher seiner getrewen Dienst von Laybach vertriben /
unnd auffer Land im elend gewesen / er doch im Geist allzeit ge-
genwertig / als ein trewer wachender hirt / ihm nichts hat höher lassen
angelegen sein / dann daß das selige Liecht des reinen und allein seli-
gmachenden Euangelii / welches Gott auß gnaden angezündet / wider
die von altersher eingeführte Irrthumb unnd verführung / wider das
toben un[d] wüten des Satans und seiner dienst willigen / auch wider
die einreissende sicherheit unnd undanckbarkeit der bösen Welt / er-
halten unnd fortgesetzt würde / und sich derhalben neben seinem er-
nstlichen Gebet immer zu beflissen / seine from[m]e Kreiner (wie er sie
allzeit genennet) zutrösten / und zur beständigkeit in der erkannten
Warheit zuermanen: Also auch deren Kirchen / weil er selbst nicht
geduldet worden / mit andern reinen und eiferigen Predi-

):(iij gern

9| Slovenski prevod predgovora se nahaja
v M. Rupel, *Slovenski protestantski pisci*, Ljubljana
1966, 387–390, a ni integralen. Preveden je
posvetilni del, del z obrazlago biblične tematike
pa je v Ruplovem prevodu izpuščen. Sledeči prepis
delno zapolnjuje poprejšnjo vrzel. V opombah so
v slovenskem jeziku navedeni nekje točni, drugod
širši konteksti bibličnih citatov oz. njihovih parafraz,
katerih se je pisec predgovora Felicijan Trubar bolj
ali manj spretno posluževal. Ti so navedeni po
Slovenskem standardnem prevodu.

Vorrede.

gern zustatten zukommen: als gewesen sein / die fürtreffentliche / gelehrte und trewe Männer / herr Sebastianus Crellius / herr Christoporus Spindler, und herr Georgius Dalmatinus / welche nun alleseliglich in Christo rhuen. Hat auch mit Schreiben unnd Tolmeschen viler nutzlicher und notwendiger Bücher / (darzu er auch die Windische Sprach / welche zuuor niemals getruckt worden / zu schreiben un[d] zu trucken erfunden) kein fleiß / mühe und arbeit gespart / damit also das Euangelium fortgeplantz / unnd seinem lieben Vatterlandt zu zeitlichem und ewigem Heil gedienet würde.

In solchem seinem Christlichen fleiß und eyffer / gegen seinem lieben Vatterland / ist er biß an sein end verharret. Dan[n] in den letzten Jaren seines hohen Alters er sich des schwären Wercks / nämlich die Haußpostill D. Martini Lutheri / in die Windische Sprach zu übersetzen nderfangen und kurtz von seinem seligen ableiben glücklich zum end gebracht / der trewhertzigen meinung / daß er solche Postill disem Land Crein / zum zeugnuß seiner in demselben / durch die Snad Gottes / gepflanzter und geführter Lehr / auch zu warhafftiger anzeigung der empfangnen wolthat / und seiner sonderbaren Lieb und neigung gegen der Kirchen / alß zu guter letz und endtlichem Valetе hinderlassen und zuschreiben wöll. Derwegen auch in seiner schwachheit / da er befunden / daß die zeit seiner Erlösung vor handen / mir als seinem Sohn / ernstlich auffgelegt und beuolhen / daß ich disen seinen letzten Willen / gegen disem Landt / mit allem fleiß vollziehen / und hierin[n]en mich keinen fleiß noch mühe betauern lassen wöll. Darzu ich dann (wie meinem lieben Vattern seligen zugehorchen / also auch der lieber Kirchen / so mir von E. Gnaden unnd h. der zeit / als derselben Eltisten Predigern / vertraut und anbeuolhen / zu gutem) ein solliches in das Werck zusetzen unnd zu vollenden / mich pflichtig und schuldig erkenne.

Insonderheit / da ich auch selbs wol betrachtet und erwogen / daß solches die allgemeine grosse Notturfft / und das vilfältige embßige begeren unnd wünschen der Armen Creinerischen Kirchen erfordere / damit sie mit einer reinen und verstendigen Postill versehen / unnd / wie in gemein allen Christlichen Haußvattern / in täglicher haußubung / also sonderlich vilen Göttliches Worts begirigen frommen Christen (deren hin und wider vil im Landt sein / so die öffentliche Predig des Euangelij / auß verbott und zwang nit haben mögen / und umb ein Windische Postill nun lange zeit seuftzen und bitten) geholffen und gerahten / auch die außbreitung der erkändtnuß und Ehre Gottes / wahrer Glaub und rechtschaffner Gottesdienst / nach seinem willen und beuelch / befördert würde.

Belangendt nun angeregte Postill / unnd die Tolmeschung dersel-

Vorrede.

derselben an ihr selbs / verhoffe ich / werde E. Gnaden und H. wie auch alle fromme Christliche hertzen / ihnen dieselbe zum besten gefallen lassen. Daß aber mein Vatter seliger / vor allen andern / die Haußpostill Lutheri (seliger gedächtnuß) erwehlt und verwündischt hat / ist solches von jme nit ohne sonderbare erhebliche ursachen und bedencken geschehen. Dann ob er gleichwol in heiliger Schrift so vil begnadet / daß er selbst die Außlegung der Euangelien verfassen / und ein Postill hette verfertigen mögen / hat er doch lieber bey des frommen Lutheri / als der eltesten und reinsten Haußpostil / verbleiben / dann ein eigen Werck zurichten wöllen / allen argwohn der newerung zuuerhüten: sonderlich weil dieselbe in allen umbständen der massen beschaffen / dass es sie disem Land Crein für die bequemste und nutzlichste gehalten. Wie dann auch Gottselige unnd fürneme Hochgelehrte Leut / so er derwegen zu raht gezogen / für recht und nutzlich erkennt haben.

Dann hierinnen auch zu bedencken / daß andere Postilen vast alle / nach der geschaffenheit sonderbarer zeit und ort / wie ein jeder getrewer Pastor fürsichtiglich gesehen / daß es die gelegenheit seiner Pfarr unnd beichtkinder erfordert / unnd derwegen nit jederman in gemein / sondern fürnemblich auff die jenigen gerichtet / denen sie in sonderheit geschrieben worden.

Unnd dieweil such nach der zeit Lutheri / der leidige Teuffelan mehren orten / den / durch das heilig Euangelium / außgefegten Phariseischen alten Saurteig / in vil weg / wider in die Kirchen ein zuschleichen sich beflissen: haben die getrewe Lehrer und Pastores / damit sie sich solchem betrug und verführung widersetzen / und ihre zuhörer darwider / beides mündtlich in ihren Predigten / und schriftlich in der Postillen unterrichten unnd warnen / und der falschen Lehr und Irrthumben grundtlich begegnen möchten: offmals / auß getrungener notturfft / von den Schulen entlehnete / frembde / und der Gemein ungewohnte / unbekante wort unnd Reden brauchen müssen / Welches dan[n] auch mein Vatter seliger betrachtet / und damit der einfeltigen / unnd sonderlich deren / so von den Newen Secten nichts wissen noch gehört haben / zuuerschonen / vor allen andern dise Postillam fürgenommen / als in welcher fürnemblich die Papischische irrthumb angezogen unnd widerlegt werden: Wie dann bey uns in Crein (Gott lob) allein die irrthumb des Bapstumbs in der Gemein bekannt / darwider wir auch zu lehren unnd zu warnen haben / und dise Postill auch dahin gehet / und gestellt ist einfeltiglich / den wahren reinen Glauben an Christum / rechtschaffne Lieb / unnd unzweifliche hoffnung zutreiben unnd zu uben / unnd die Widerchristischen verführungen / an tag zugeben und zustraffen.

Es

Vorrede.

Es ist aber alles in diser Postill also einfeltig unnd verständig erkläret und dargegeben / daß für das gemeine Volck kaum ettwas verständigers zufinden ist / wie dann solche Predigten von Luthero meistens theils anheims gegen seinen Haußgenossen geschehen / daher er sie auch die Haußpostill genannt / weil er sich sonderlich beflissen / alle stuck der Christlichen Lehr / auff das einfeltigste darzugeben / unnd zuerklären / und die seinigen von den alten Irrthumben zuberichten unnd abzuführen.

Gelehrten und erfahrenen Leuten / so sich durch Gottes gnad in die böse zeit schicken / das böse von dem guten onderscheiden / unnd das Unkraut von dem Weitzen absöndern können / hat mein Vatter seliger hiemit kein maß noch ordnung geben wollen / sondern allzeit nichts mehrers gewünscht / dann daß ein jeder sein verlichten Pfundt also anlege / damit es nit zur ergernuß / sondern zur besserung diene. Darneben aber auch allzeit sein hertzlicher Wunsch gewesen / daß dises Gottseligen Mannes Schrifften jederman fürnämlich beuohlen und lieb sein möchten: unnd daß alle Christen vilmals fleissig erwegeten und betrachteten / die grossen Wolthaten Gottes / so er der Welt / durch disen von jme erleuchten unnd außgewählten Man / zu diser letsten trübsäligen zeit erzeiget hat.

Dann was die lieb Kirch ietzo in den letstentagen und end der Welt / für liecht und erkanntnuß / von den fürnembsten Artickeln der wahren Religion hat / das hat sie nächst Göttlicher gnaden durch disen Werckzeug empfangen. Nämlich eben das Euangleium / das die lieben heiligen Patriarchen von anfang der Welt / und nach jnen die heiligen Propheten unnd Apostel vermög ihrer eigen Schrifften / durch Offenbarung des h. Geists / geglaubt / gepredigt unnd geschriben haben / wie dann auch in unsern Predigten nichts anders gelehrt / getriben und gehört würdt / dann was von den heiligen Männern Gottes / durch trib des h. Geistes / von Christo und seinem Reich / von seinem Ampt und Verdienst / und der ewigen Seligkeit allzeit ist verkundt und gepredigt worden / und können uns die Widersächer anders unnd widriges / redlich und mit grund der Warheit / nimmermehr beybringen.

Dann (dieselb unser beständige Göttliche Lehr / mit wenig worten unnd summariter zuerholen) wir ja nie anderst geglaubt / gelehrt und bekennet haben / dann daß Gott Vatter / Sohn und h. Geist / der Einzige / Wahre / Ewige / Allmächtige / Gerechte unnd Barmhertzige Gott / Himmel und Erden / unnd alles was darinnen / sehr gut erschaffen / und noch erhelt / unnd ohn ihne nicht ist / noch bestehet / der alles in seiner Hand hat / thut und wircket nach seinem guten willen / und ihme nichts widerstreben kan: der den Menschen zwar nach seinem

¹⁰ Parafraza 1 Mz 1,1: »Na začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo«; parafraza Ps 103,21: »Slavite Gospoda, vse njegove vojske, vi, njegovi služabniki, ki izpolnjujete njegovo voljo«; parafraza Ps 104,28: »Daješ jim, pobirajo, odpreš svojo roko, nasičena so z dobrinami.«

Gen. 1.
Psal. 103; 104.¹⁰

Vorrede.

nem Ebenbild / das ist / heilig und gerecht erschaffen / in den Ehestandt verordnet / und über den Erdboden / und was darauff ist / gesetzt hat / aber durch des abtrinnigen Teuffels Neid und Betrug / und durch des menschen ungehorsam / ist die Sünd in die Welt kommen / unnd durch die Sünd der Tod / unnd seind also in unnd durch Adam alle menschen Sünder / in sünden vor Gottes Angesicht zu allem guten erstorben / unnd müsten ewig verloren und verdampt sein. Dieweil aber die menschen nit auß eigenwilliger Bosheit / wie der Teuffel / gesündigtet / sondern betrogen unnd verführt worden sein / jammerte Gott ihres elendts / unnd verheißt ihnen auß grosser Barmhertzigkeit unnd gnaden / den Samen des Weibes / welcher sein soll der außgang auß der höhe / der der Schlagen den Kopff zutretten / unnd rettung von Sünden unnd Tod schaffen soll / Wiederholet auch solche verheißung gegen Abraham unnd den andern Altvättern und Propsheten biß auff Johannem / welcher verheißung auch / wie der glaubige Abraham / also alle seine glaubige Kinder getrawet / unnd das ist ihnen zur gerechtigkeit zugerechnet worden. In dem aber die verheißung verzog / war das Volck Gottes durch das Gesetz bewahret / welches dem Volck Israel gegeben / daß dardurch die Sünd und Straff der Sünden geöffnet und erkennt würde / damit sie der zukunfft Metziae in das Fleisch / und seiner Erlösung / desto inbrunstiger und begiriger warten sollen. Da nun die zeit erfüller ward / sandte Gott seinen Sohn / von einem Weib geboren / zum Messia und Heiland / nit um[b] jemandes Gerechtigkeit un[d] From[m]keit willen / dan[n] sie waren alle Sünder / unnd mangelten alle des rhums vor Gott / sondern diewiel er warhafftig / unnd daß er die uberschwäncktliche Reichthumb seiner gnaden / wie er verheissen / erweise und erzeigte. Und ist also Jesus Christus / wahrer Gott und Mensch / das Lämblin Gottes / und ein Opffer worden / für die Sünd der gantzen Welt / damit er sie bey seinem Vattern versöhnet / ihrer aller Straff auff sich genommen / am Creutz gebüßet / bezalet / und alle von dem gewalt des Teuffels erlöset / die Gerechtigkeit so vor Gott gilt / die Erbschafft des ewigen Lebens erworben / und alles wider zu recht gebracht.

Solche seine gnaden un[d] wolthaten / laßt er auch dem menschlichen Geschlecht durch sein h. Wort und die Sacramenta / die er selbs eingesetzt / fürtragen unnd anbieten: Dardurch dann der h. Geist / laut seiner verheißung / thätig und kräftig ist / jme sein heilige Gemein in der gantzen Welt / under allen Völckern zuuersamlen / würcket in den Hertzen seiner zuhörer den warhen Glauben / dessen Natur und Eigenschafft ist / solche grosse Gnaden in Christo zuerkennen un[d] anzunehmen / Gott darinnen allein die Ehr der Warheit zugeben / sich darauff vest zu verlassen unnd hertzlich zutrösten unnd zuerfrewen /

:():(durch

11| Parafraza 1 Mz 3,15: »Sovraštvo bom naredil med teboj in ženo ter med tvojim zarodom in njenim zarodom. On bo prežal na tvojo glavo, ti pa boš prežala na njegovo peto.«; parafraza 1 Mz 12,1–20: Bog pokliče Abrahama; Abraham v Kánaanu in v Egiptu; parafraza 1 Mz 18,1–33: Bog v gosteh pri Abrahamu; Abraham prosi za Sódomo; parafraza 1 Mz 26,1–33: Izak pri Abimélehu; prepri in zveza; parafraza 1 Mz 28,1–15: Jakobove sanje.

12| Parafraza Lk 1,77: »in daš njegovemu ljudstvu spoznati odrešenje v odpuščanju njihovih grehov«.

13| Parafraza Lk 16,22–30: bogataš in ubogi Lazar.

14| Parafraza 1 Mz 15,1–21: Božje oblube in zaveza.

15| Parafraza Rim 4,13: »Kajti obluba, ki je bila dana Abrahamu ali njegovemu potomstvu, da bodo dediči sveta, ni bila dana po postavi, ampak po pravičnosti, ki izvira iz vere.«; parafraza Gal 3,29: »Če pa ste Kristusovi, ste potemtakem Abrahamovi potomci, po oblubi pa dediči.«

16| Parafraza Gal 4,4: »Ko pa je nastopila polnost časa, je Bog poslal svojega Sina, rojenega iz žene«; parafraza Lk 2,7: »In rodila je sina, prvorojenca«.

17| Parafraza Ef 1,13: »V njem ste tudi vi slišali besedo resnice, evangelij svojega odrešenja.«; parafraza Ef 2,12: »Pomnite torej, da ste bili v tistem času ločeni od Mesija, zunaj Izraelovega občestva in tuji zavezam oblube.«; parafraza Tit 3,10–11: »Človeka, ki povzroča razkole, se po prvem in drugem svarilu ogiblji, saj veš, da je iztiril in da greši. Tak se je sam obsodil.«; parafraza Rim 3,22: »Božja pravičnost se daje po veri v Jezusa Kristusa, in sicer vsem, ki verujejo. Ni namreč nobene razlike.«

18| Parafraza Jn 1,29: »Naslednji dan je zagledal Jezusa, da prihaja k njemu, in je rekel: »Glejte, Božje Jagnje, ki odvzema greh sveta.«

19| Parafraza Iz 53,7: »Bil je mučen, a se je uklonil in ni odprl svojih ust, kakor jagnje, ki ga peljejo v zakol, in kakor ovca, ki umolkne pred tistimi, ki jo strižejo, in ne odpre svojih ust.«

20| Parafraza 1 Jn 2,1–2: »Otroci moji, to vam pišem zato, da ne bi grešili! Če pa že kdo stori greh, imamo pri Očetu zagovornika, Jezusa Kristusa, pravičnega. On je namreč spravna daritev za naše grehe, pa ne le za naše, temveč tudi za ves svet.«; parafraza Lk 1,77: »in daš njegovemu ljudstvu spoznati odrešenje v odpuščanju njihovih grehov«.

21| Parafraza Jn 3,20: »Kdor namreč dela húdo, sovraži luč in ne pride k luči, da se ne bi pokazala njegova dela.«; parafraza Jn 6,70: »Jezus jim je odgovoril: »Kaj vas nisem izbral dvanajst, pa je eden izmed vas hudič?««

22| Parafraza 1 Tim 1,16: »Usmilil se me je zato, da bi Kristus Jezus najprej na meni pokazal vso potrpežljivost za zgled tistim, ki bodo verovali vanj – za večno življenje.«; parafraza 1 Jn 4,10: »Ljubezen je v tem – ne v tem, da bi bili mi vzljubili Boga. On nas je vzljubil in poslal svojega Sina v spravno daritev za naše grehe.«

23| Parafraza Rim 10,17: »Potemtakem je vera iz oznanjevanja, oznanjevanje pa je po Kristusovi besedi.«

24| Parafraza 2 Kor 1,12: »Naš ponos je pričevanje naše vesti, in sicer: v svetu in še posebno pri vas smo živeli v preprostosti in Božji iskrenosti, torej ne v meseni modrosti, ampak v Božji milosti«; parafraza 2 Kor 5,19: »namreč to, da je bil Bog tisti, ki je v Kristusu spravil svet s seboj, s tem da ljudem ni zaračunal njihovih prestopkov, nam pa je zaupal besedo sprave«.

25| Parafraza Heb 11,1–39: vera.

Vorrede.

- 26| Parafraza Rim 4,13–16: Obljubo je Abraham prejel po veri. Rom. 4.²⁶
- 27| Parafraza Rim 5,1: »Ker smo torej opravičeni iz vere, živimo v miru z Bogom po našem Gospodu Jezusu Kristusu.« Rom. 5.²⁷
- 28| Parafraza 1 Kor 13,11: »Ko sem bil otrok, sem govoril kakor otrok, mislil kakor otrok, sklepal kakor otrok. Ko pa sem postal mož, sem prenehal s tem, kar je otroškega.« 1. Cor. 13.²⁸
- 29| Parafraza Gal 5,5: »Po Duhu, iz vere, pričakujemo upanje pravičnosti.« Gal. 5.²⁹
- 30| Parafraza 2 Kor 5,5: »Tisti pa, ki nas je za to pripravil, je Bog, ki nam je dal poroštvo Duha.« 2. Cor. 5.³⁰
- 31| Parafraza Rim 8,16: »Sam Duh pričuje našemu duhu, da smo Božji otroci.« Rom. 8.³¹
- 32| Parafraza Ef 2,13: »Zdaj pa ste v Kristusu Jezusu vi, ki ste bili nekoč oddaljeni, postali po Kristusovi krvi bližnji.« Ephes. 2.³²
- 33| Parafraza 1 Pet 2,24: »Sam je na svojem telesu ponese naše grehe na les, da bi mi grehom odmrli in živeli za pravičnost. Po njegovih ranah ste bili ozdravljeni.« 2. Pet. 1.³³
- 34| Parafraza Mt 25,46: »Ti pojdejo v večno kazen, pravični pa v večno življenje.« Matth. 25.³⁴
- 35| Parafraza 1 Kor 15,19: »Če samo zaradi tega življenja zaupamo v Kristusa, smo od vseh ljudi najbolj pomilovanja vredni.«; parafraza 2 Tes 2,13: »Mi pa se moramo zmeraj zahvaljevati Bogu za vas, od Gospoda ljubljeni bratje, ker vas je Bog izvolil, da s posvečenjem Duha in z vero v resnico postanete prvina odrešenja.« 1. Cor. 15.
2. Theff. 2.³⁵
- 36| Parafraza Raz 14,10: »bo tudi sam pil od vina Božjega srda, namešanega nemešanega v čaši njegove jeze: z ognjem in žveplom bo mučen vpričo svetih angelov in vpričo Jagnjeta.« Apoc. 14.³⁶
- 37| Parafraza Mt 25,19: »Po dolgem času je prišel gospodar teh služabnikov in napravil z njimi obračun.« Matth. 25.³⁷
- 38| Parafraza Iz 64,3: »Od vekomaj niso slišali, mi nismo zaznali, oko ni videlo Boga razen tebe, ki bi kaj storil za tistega, ki ga čaka.«; parafraza 1 Kor 2,9: »Česar oko ni videlo in uho ni slišalo in kar v človekovo srce ni prišlo.« Efa. 64.
1. Cor. 2.³⁸
- 39| Parafraza Apd 4,12: »V nikomer drugem ni odrešenja; zakaj pod nebom ljudem ni dano nobeno drugo ime, po katerem naj bi se mi rešili.«; parafraza 1 Pt 2,15: »Bog namreč hoče, da delate dobro in tako utišate nevednost nespametnih.«; parafraza Gal 1,8: »Toda tudi če bi vam mi sami ali pa angel iz nebes oznanjal drugačen evangelij, kakor smo vam ga mi oznanili, naj bo preklet!« Act. 4.
1. Pet. 2.
Gal. 1.³⁹

durch welchen Glaube[n] kompt die Gerechtigkeit / so vor Gott gilt / auff daß sie sey auß Gnaden / und die verheissung vest bleibe allen Menschen. So wir dan[n] seind gerecht worden durch den Glauben / so haben wir frid mit Gott / durch unsern hErrn Jesum Christum / unnd ein kindtlich frewdig hertz / Gott / als einen Vattern / in Christo / in allen nötten anzuruffen unnd zuertrawen. Solcher Glaub ist nicht ein Menschen Werck / sondern ein Gabe Gottes des h. Geistes: wo auch diser rechtschaffne Glaub im hertzen ist / ist er nicht müßig / sondern also thätig unnd kräftig / ja willig und eifferig zu allen guten Wercken.

Dann der h. Geist / durch den alle glaubige versigelt werden auff den tag ihrer Erlösung / der gibt nit allein zeugnuß unserm Geist / daß wir Kinder Gottes sein / sondern würcket auch in den glaubigen die rechtschaffne Lieb gegen Gott und dem nächsten / Gott für solche grosse wolthaten mit hertzen / Mund / unnd einem gantzen Christlichen Leben / zubekennen / zu loben und zu dancken / und dem Nächsten von hertzen zu dienen / und gehet also an / die erneuerung im Geist / unnd der streit zwischen dem Geist unnd dem fleisch / da sich der glaubige Mensch besleißet alles / was in der Welt ist / zuerlassen / und sich zu strecken nach dem / was daforne ist / und die gantze zeit seines lebens zubehalten den Glauben und ein gutes Gewissen vor Gott / darumb er sich auch findet und helt zu Gottes Wort und den heiligen Sacramenten / darinnen man in solchem streit Trost in aller widerwertigkeit / auch in anfechtungen stärck und versicherung der empfangnen Gnaden in Christo zusuchen / und zuempfangen / und erwartet also der frölichen zukunfft Christi / in gewisser hoffnung der seiligen Erlösung von allem ubel zu dem ewigen leben. Dann in der letsten zeit / wann Christus / durch den Athem seines Mundes / das ist / das h. Euangelium / das Kind deß verderbens / den Antichrist / würdt offenbaren unnd tödten / würdt er auch mit ihme unnd allen ungläubige[n] ein end machen durch sein zukunfft / un[d] ihme seinen lohn geben / in dem Pful / der mit Feuer unnd Schwefel brennet / aber die gesegneten seines Vatters / würdt er mit sich in sein Reich führen / un[d] in solche frewd und Herrlichkeit einsetzen / die kein Aug gesehen / kein Ohr gehört / und in keines Menschen hertz kommen ist. Ausser disem grund / kan kein anderer gelegt werden / auch von keinem Engel im Himmel / geschweig von allen Menschen auff Erden / oder müssen ewig Anathema und verflucht sein.

Also (sage ich) ist unser Lehr und Bekan[n]tnuß in einen Summa geschaffen / von anfang der Welt / und Exempeln deß rechten uhralten Alters erholet / welche nicht auß menschlicher Vernunfft / Weißheit oder guter meinung / sondern auß den offenbarungen un[d] zeugnussen

Vorrede.

sen Gottes selbs hergenommen. Und beruffen uns derwegen / wie auff die gantze heilige Schrift also auch auff die Symbola der heiligen lieben Apostel / Athanasij und Concilij Niceni / mit welchen auch unser Catechismus uns Augspurgische Confession ubereinstimmen / welche Symbola auch uns des gewissen Grundts und der Wahrheit / unnd hergegen wider die Widersächer ihers abfalls und newerung zeugnus geben / die auch in unsern Kirchen und Schulen beständig erharlten unnd getriben werden / wie dann in unserm Catechismo / in diser gegenwertigen Postill / unnd in allen Predigten niemals anders zuuernemen.

Und gibt uns ja auch helle und klare zeugnuß / die feine außtheilung der Sontäglichen Euangelien / so von alters her auff das gantze Jar verordnet und behalten worden / und wir in unsern Postillen und Kirchen / fleissig behalten / daß wir bey der uhralten Kirchen / unnd derselbigen einfeltigen Lehr verbleiben. Dann wie im alten Testamend die h. Schrift in gewisse Pericopas oder Stuck abgetheilet gewesen / so vil auff alle Sabbath in den Synagogen verlesen worden: Also hat die Kirch im Newen Testament solches obseruirt und erhalten / daß sie auff alle Fest des Jars / gewisse Text zuuerlesen verordnet. Darbey leichtlich abzunemen und zusehen / was von anfang derselben anordnung / un[d] hernach alle zeit der Alten Zil und Zweck in ihren Predigten gewesen / nämblich / rein und allein die erkanntnuß des einigen wahren Gottes / unnd den er gesandt hat / Jesum Christum / unsern Heiland: un[d] daß allein darinnen die Seligkeit und das ewig Leben gesucht un[d] geglaubt worden. Da ja die fürnem[m]sten Festa / durch das gantze Jar also eingetheilt / daß die gantze Historia Jesu Christi / nach allen ihren Stucken / und also ein Artickel des Apostolischen Symboli (als Historiae Historarum) nach dem andern der Kirchen würde fürgehalten / Als von seiner heiligen Empfängnuß / Menschwerdung unnd Geburt / von seiner Beschneidung / Opfferung unnd Lehrampft im Tempel / von seiner Tauff und Versuchung / von seinem heiligen Leiden / Sterben un[d] aufferstehung von dem Tod / von seiner Auffahrt gen Himmel / und sitzen zur Rechten Gottes seines him[m]lischen Vatters / von der gnadenreichen Sendung des h. Geistes / unnd endlich von dem end der Welt / unnd zukunfft Christi zum Gericht / Belohnung der frommen / und Straff der Gottlosen / Wie dann auch darzwischen der hohe Artickel des Glaubens / von der heiligen übergebenedeyten Dreyfältigkeit gehandelt und erkläret würdt / unnd was darunder für andere Text auß den heiligen Aposteln unnd Euangelisten / von den lehrreichen Parablen unnd Wunderzeichen Christi verordnet sein / dienen auch alle der erkanntnuß Christi / unnd umb seinen unterricht / wie man seiner Wolthaten

):():(ij durch

Joh. 17. ⁴⁰

40| Parafraza Jn 17,1-8: Jezusova velikoduhovniška molitev.

Vorrede.

durch den Glauben fähig und theilhaftig würdt / wie dann die Fest der lieben Heiligen darzwischen gleich als exempla der menschlichen gebrechlichkeit / ihres Glaubens / gedult unnd anderer Christlichen Tugenden / zur Besserung / Trost / stärckung unnd nachvolgung fürgehalten werden. Daß also die schöne Ordnung der Euangelien zeuget unnd kundtschafft gibt / daß von alters her alles allein auff disen zweck unnd end gerichtet / unnd gemeinet worden / allein durch Christum die Gerechtigkeit unnd Seligkeit in Wort unnd Sacramenten durch vesten Glauben zusuchen unnd zuerlangen.

Dan[n] die andere aberglaubische un[d] abgöttische Festa / sampt jren Legenden / auch der mißbrauch und verkehrung der alten Christlichen Fest / durch list des Satans / unnd seine dienstwillige / zu verwirrung solcher schönen uralten anordnung / und zur vertunkelung des reinen Glaubens an Christum / in die Kirchen erst lang hernach eingeschoben / unnd derselben sein auffgedrungen worden. Welches sich aber selbs verräht / daß es nicht allein der zeit halben new unnd frembd / sondern auch der zil und zweck / darumb es angerichtet / von den alten abführt / und dem zuwider ist.

Auß welchem dann offenbar / daß wir kein neue Lehr / wie sie uns fälschlich beschuldigen / unnd die erst von Lutheri Zeiten her gewehret / führen un[d] predigen / dieweil wir nicht allein einfeltig bey den uhralten Lectionibus der Euangelien / wie die in der ersten Kirchen geordnet / bleiben: Sondern in der erklärang derselben / eben den einigen Zweck / denselben⁴² Text / auff welchen alle heilige Patriarchen / Propheten unnd Aposteln gesehen / nämlich den gebenedeyten Samen des Weibs / Jesum Christum / den ewigen Gottes unnd der heiligen Jungfrauen Marien Sohn / behalten / und alle Menschen den wahren Glauben unnd vertrauen / sampt der ungefärbten Lieb zu Gott und gegen dem nächsten / lehren treiben unnd uben.

Darauß dann ferrner auch erscheinet / daß ihr Rhum und geschrey des Alters / nichtig und flichtig ist / und allein dahin zu deuten / daß / dieweil sie unsere Christliche Lehr / mit der h. Schrift nicht straffen / noch vil weniger ihre newerung darauß beweisen mögen / sie uns / nach art und brauch aller verführer / mit dem erdichten Alter / bey dem unwissenden hohes unnd nidriges stands / verdächtig machen.

Dann in der Warheit ist ja allein das der rechte uhralte Glaub / welchen die uhralten Vätter / die heiligen Patriarchen / Propheten unnd Aposteln / von Anfang der Welt / auß dem Mund Christi / der der aller elteste / ia ewige ist / empfangen: Unnd darnach selbs bekennt / gelehrt unnd beschriben haben / wie wir dann auch glaubendurch die Snad unsers Herrn Jesu / selig zu werden / wie auch sie geglaubet und selig worden sein.

Dar-

41| Parafraza Rim 3,4: »Da se izkažeš pravičnega v svojih besedah in zmagaš, kadar te sodijo.«

Rom. 3.⁴¹

42| Pravilno denselben.

43| Parafraza Apd 15,11: »Mi vendar verujemo, da smo po milosti Gospoda Jezusa odrešeni tako kakor oni.«

Act. 15.⁴³

Vorrede.

Dargegen ist dises warhafftig ein newe Lehr unnd Glaub / der da auffer unnd wider die heilige Schrift / als die einige Grundtfest der Kirchen / auß Menschlichem dunckel und deuotion erdacht un[d] auffbracht worden / unangesehen wie lang er auch gewehret / wie alt / wie / heilig / wie hoch unnd gewaltig / wie gelehrt unnd ansehenlich die sein / so dieselb erfunden unnd angericht haben / wie dann die widersächer sollicher ihrer Newerung vor langst zum uberfluß uberrisen und uberzeugt sein. Und möchte man solcher newerung ein langes Register erzehlen / wann es allhie nicht zu lang unnd verdrießlich were / ist aber unnot / dieweil solche von ihnen selbs wettläuffig / und mit allen umbständen / in irem Pontifical verfasst sein / welches alles gleichwol vor der Menschlichen Vernunft ein schein der heiligkeit hat / aber im grundt nicht Pflantzen sein / welche der him[m]lische Vatter gepflantzet hat / Und was schon zum

Matth. 15.⁴⁴

44| Parafraza Mt 15,13: »Vsaka sadika, ki je ni vsadil moj nebeški Oče, bo izkoreninjena«.

ein lauter mutwilliger mißbrauch des Göttlichen Namens / denn sie auch auß Mose auß eitel fürwitz oder κακορραφία solche sachen für ein Gottes dienst treiben / welche wie sie hievor auff Christum gesehen / also in jm sein erfüllet worden / unnd auffgehört haben / Ich geschweig was von Heindnischem aberglauben unnd Abgötterey entlehnet / und noch unter ihnen erhalten würdt. Und klagen derhalben wir den Papst sampt den seinigen vor Gott und seiner Kirchen billich an / von wegen lauter newerung / welche er in der Kirche wider die Schrift / und uhralte Ordnungen derselben eingeführt / und uns an statt der Schrift / ihre Menschen Lehr unnd Satzung: für Christum / unsere Werck: unnd den Papst für den rechten Gottesdienst / mancherley Aberglauben unter dem schein des alters fürgetragen und auffgedrungen / auch mit Heucheley unnd gewalt fortgesetzt unnd erhalten haben. Derhalben wir uns billich von ihnen abgesondert / unnd zu der uhralten Prophetischen unnd Apostolischen recht Catolischen Kirchen gethan / auch nach derselbigen uns reguliern und halten. Ob sie uns hierüber schenden unnd schmähen / verfolgen und tödten / haben wir uns derwegen nichts zubeküm[m]ern / weil es uns umb Christi Namen willen / dem wir glauben und trawen / geschicht unnd widerfährt. Und dieweil derhalben sie weder Gottes Wort / noch die recht Catolische Kirchen zu Richter erkennen und leiden mögen / müssen wirs auch dem hErrn / deß die sachen ist / klagen und befehlen / der würdt solche sein Sach für uns hinauß führen / und laut seines Worts / darinn solche schon hievor geurtheilt sein / finden / richten und straffen.

Dieweil wir nun obuermelter unserer Christilicher Lehr und Bekanntnuß gewiß sein / und derhalben als einer unfehlbarn Him[m]lischen Offenbarung schuldige Ehr und Rhum der ewigen Warheit

):(:)(iij zuschreiben

Vorrede.

zuschreiben unnd geben: So ist diß ferner erschröcklich in ihrer Lehr / daß sie die Christen heissen zweiffeln unnd sagen / daß ein solch kindtlich vertrauen zu Gott sey ein vermessenheit / ja im Concilio zu Trient verfluchen unnd verdammen sie alle / so der verheissung Gottes in Christo / von der gnaden unnd vergebung der Sünden / gewiß trawen unnd glauben. Da doch solch vertrauen sich nicht auff menschlichen wohn⁴⁵ oder zusagen / sondern auff Gottes Wort sich grundet / welches ja so g[le]wiß⁴⁶ unnd unfehlbar ist / als Gott selbs. Und an demselben zweiffeln ist im grund anders nicht / dann Gott lügen straffen / als wann er das / was er mit einem Eid verspricht und zusagt / nicht gewiß geben wölle denen / so darumb seufftzen unnd es hertzlich begeren und annemen / Da doch Gott nicht liegen kan / sondern was er redet / das helt er gewiß. Darumb denn der Glaub ein hypostasie / das ist / ein vester grundt und beständige zuuersicht ist dessen / das man auß Gottes Wort hoffet / un[d] nicht zweiffelt an dem / das man nicht sihet / Gott aber selbs zugesagt / und versprochen hat.

Daran dann so wenig zu zweiffeln / als an den andern Artickeln unsers Christlichen Glaubens / von unser Erschaffung / von der Menschwerdung des Sohns Gottes / von seine[n] Tod / aufferstehung und sitzen zur gerechten hand Gottes / welches wir mit unser Vernunft eben so wenig begreifen können / als die verheissene Gnade in Christo / und vergebung der Sünden: Aber darumb keines wegs an unser Erschaffung / an der Menschwerdung / Tod und Aufferstehung Christi zweiffeln. Dann warumb solten wir einem / unnd den andern Articul glauben / unnd an disem / von der vergebung der Sünden / aufferstehung des Fleisches / unnd dem ewigen Leben / in zweiffel stehen? welches nicht Christlich / sondern heidnisch und Epicurisch were.

Es ist aber kein wunder / daß sie Widerßacher solliche Lehre von der ungewißheit und Zweifel führen / dieweil ihr höchster und bester Glaub und Gottesdienst nichts anders dann Menschenlehr unnd Gebot ist / welche ja freilich im Reich Christi eitel und vergeblich / zu welcher auch die Vernunft selbs nicht kan ja sagen / noch sich darauff verlassen / was Menschen von ihnen selbs von Gottes Willen unnd Seligkeit lehren und fürgeben / und gilt allhie die unfehlbare Regel / daß Gott in sachen / den Him[m]el und die Seligkeit betreffend / allein warhafftig ist / alle Menschen aber seind Lügner.

Es ist aber allhie gar schwacher unnd loser Grundt / was sie von dem guten eyfer und wolmeinung ihrer Voreltern fürgeben. Da sie wol wissen können / daß sollicher sine scientia / ohne gewisse wissenschaft / und ohne den Glauben kein tatt noch platz hat / dan[n] ohne den Glauben ist alles Sünd / wie gut unnd wol es immer mag gemeint sein / der Glaub aber kompt auß dem Gehör Gottliches Worts / un[d] hat sein bestandt nicht auff Menschen / sonder allein auff Gottes Zeugnuß /

45|Wohn = Wahn; blodnja, utvara.

46|Pravilno gewiß.

47|Parafraza 1 Jn 5,3–4: »To je Božja ljubezen, da se držimo njegovih zapovedi. In njegove zapovedi niso težke, kajti vse, kar je rojeno iz Boga, premaga svet. In zmaga, ki premaga svet, je naša vera.«

48|Parafraza Jn 3,34: »Kogar je namreč poslal Bog, govori Božje besede, kajti on ne daje Duha namero.«; parafraza Jn 8,44: »Vi pa ste od svojega očeta, hudiča, in hočete uresničevati njegove želje. On je bil od začetka morilec ljudi in ni obstal v resnici, ker v njem ni resnice. Kadar govori laž, govori iz svojega, ker je lažnivec in oče laži.«

49|Parafraza Jn 14,27: »Mir vam zapuščam, svoj mir vam dajem. Ne dajem vam ga, kakor ga daje svet. Vaše srce naj se ne vznemirja in ne plaši.«

50|Parafraza Rim 8,1–17: Življenje po Duhu; parafraza Heb 11,1–40: vera.

1. Joh. 5.⁴⁷

Joh. 3; 8.⁴⁸

Joh. 14.⁴⁹

Rom. 8.
Heb. 11.⁵⁰

51|Ps 116,11.

Pfal. 116.⁵¹

52|Parafraza Rim 14,23: »Kdor pa je v dvomu, je obsojen, če je, ker tega ne dela iz vere. Kar koli pa ne izvira iz vere, je greh.«; parafraza Heb 11,3: »Po veri spoznavamo, da so bili svetovi urejeni z Božjo besedo, tako da je to, kar se vidi, nastalo iz tega, kar se ne kaže.«; parafraza Rim 10,14–18: odrešenje za vse.

Rom. 14.
Heb. 11.
Rom. 10.⁵²

Vorrede.

Zeugnuß / daß er mit Paulo sagen kan: Ich weiß wem ich geglaubt hab.

2. Tim. 1.⁵³

53|2 Tim 1,12.

Eitel unnd vergeblich ist auch das / was sie von der gebrechlichkeit und schwachheit der Menschen fürgeben / Da doch menschlichen Kräfte auch nicht das wenigste thun unnd helfen zu dem Glauben / sondern widersterben demselben natürlich unnd in allen Stücken / wie geschriben ist / es kan niemand Christum einen Herrn nennen ohn den h. Geist: Welcher aber gegeben würdt / unnd diß sein Werck ubet allein durch die Predigt unnd das gehör des Worts Gottes / welches dan[n] ist wie ein fruchtbarer Regen / zuschaffen in den Herten der zuhörer das / darumb es gesandt ist / fürnemlich aber den Glauben in einem jeden / nach der maß wie er will.

2. Cor. 12.⁵⁴

54|Parafraza 2 Kor 12,9–10: »A mi je rekel: »Dovolj ti je moja milost. Moč se dopolnjuje v slabotnosti.« Zato se bom zelo rad ponašal s svojimi slabotnostmi, da bi se v meni utaborila Kristusova moč. Vesel sem torej slabotnosti, žalitev, potreb, preganjanj in stisk za Kristusa. Kajti močan sem tedaj, ko sem slaboten.«

Dann es ligt hierinnen nicht daran / wie groß und starck solcher Glaub ist / wann es nur ein warhafftiger Glaub ist / welcher die verheissung Gottes in Christo annim[m]et / und derselben trawet / und sich tröstet. So spricht der Prophet Habacuc / daß ein jeder werde seines Glaubens leben / unnd keiner würdt zu schanden: / der jm trawet. Dann wir haben ein gewisses Prophetisch wort / in welchem uns das wesen unnd der will Gottes lauter und klar dargestellt ist / Darauff dann der Glaub auch gewiß und unfehlbar ist / welcher auch der Christen höchster unnd bester Gottesdienst ist / da man Gott die Ehr der Wahrheit und Barmhertzigkeit gibt / und trawet von Herten seiner verheissen gnaden in Christo / welcher auch vest steht wider den Teuffel unnd sein gantzes Heer / Welt / fleisch / und was er braucht und fürnimbt / dise Ehre und Dienst Gottes zuwehren und zuuerhindern.

Abac. 2.⁵⁵

2. Pet. 1.⁵⁶

55|Parafraza Hab 2,4: »Glej, napihnjena je, njegova duša v njem ni prava, pravični pa bo v svoji veri živel.«

56|Parafraza 2 Pet 1,4: »Po njiju nam je podaril tiste dragocene in največje obljube, da bi po teh postali deležni božanske narave in ubežali pred svetno, poželjivo pokvarjenostjo.«

Dann unser Glaub ist nicht ein blosser wissenschaft der Historien / wie sie von ihnen Glauben lehren / oder ein leerer wohn und dunkel des Herten / wie die falsch glaubigen vermeinen / sondern es ist ein gewisser grundt der gnaden Gottes in Christo / von der Gerechtigkeit unnd Seligkeit / so ihm verheissen ist: Da der Mensch an im selbs / und allem seinem thun verzagt / un[d] bloß allein hanget an Christi Verdienst / welcher anrichtet ein kräftiges neues und lebendiges wesen / das da vil Frucht bringet / und immerzu guts thut gegen Gott / mit loben / dancken / beten und verkündigen der grossen Thaten Gottes in Christo / gegen dem nächsten / mit Lieb / dienen / helfen / geben / leiden / gedulden allerley ubels biß in den Tod.

Dan[n] vor Gott gilt ja nicht / denn allein sein lieber Sohn Jesus Christus / der ist gantz rein und heilig vor ihm. Wo oder nun ist / da sihet Gott mit gnaden hin / un[d] hat sein wolgefallen. Der Sohn Gottes aber / würdt durch kein Werck / sondern allein durch den Glauben erkannt / ergriffen unnd in das Hertz gefasset / unnd richtet auß / was biß her vom Glauben gesagt ist.

):(:)(iiii Der-

Vorrede.

Derhalben ein grosse Gotteslästerung ist / wann die Papisten von diser gnaden und gaben Gottes in uns / so hönisch unnd spöttisch reden / unnd doch nicht wissen / oder ja nicht wissen wollen / was unser glauben unnd trawen zu Gott ist / unnd was unser meinung ist / wan[n] wir vom Glauben reden oder schreiben. Demnach wir uns solcher ihre Lästerung nicht anfechten lassen / sonder daher desto getröster bey der erkandten unnd bekandten Warheit des heiligen Euangelij zubleiben und zuuerharren ursach nemen sollen: Wie ich dann meniglich / unnd sonderlich E. Gnaden unnd h. auch umb Gottes Ehren / und ihrer selbs unnd der ihrigen Seelen heil und seligkeit willen hiemit / als ihr Prediger unnd Seelforger / will ermanet unnd gebeten haben / daß sie sich solche giftige unnd böse Practiken der Feind der gnaden unnd des Glaubens an Christum / nit zur forcht oder kleinmütigkeit bewegen lassen / sondern bey der erkandten Warheit bestendig halten / also auch die weissagung des Prophete[n] an inen erscheinen unnd wahr sein lassen / wie E. Gnaden unnd h. berhümbte Vorfahren / also sie selbs auch der armen Kirchen getrewe Pfleger und Seugam[m]en sein und bleiben. Wöllen auch inen dise Postill / wie biß hero mit derselben gnädigen verlag und befürderung / also auch fort-hin unter irem schutz unnd schirm / zu außbreitung des heiligen Euangelij / und irer Unterthanen Seelen heil und Seeligkeit zu befördern / lassen lieb unnd angensem sein. Derwegen ichs dann E. Gnaden unnd h. hiemit sonderlich und allein dediciern und zuschreiben wöllen / hiemit / wie meines Vattern säligen willen und beuelch (als obgemelt) zuerfüllen: also auch mich gegen E. Gnaden unnd h. für die gnädige wolthat der befürderung danckbar zuerzeigen.

Der Allmächtig Gott un[d] Vatter unsers hErrn und Heilands Jesu Christi / wölle E. Gnaden un[d] h. durch seinen heiligen Geist stärke[n] / den Herrn Christum in derselben hertzen durch den wahren Glauben wohnen lassen / zu erken[n]en die uberschwenckliche Liebe Gottes in Christo / eingewurtzelt und gegründet in der rechtschaffne[n] Lieb / zu Lob unnd Preiß seines heiligen Namens / und besserung seiner Kirchen und Gemein / durch Jesum Christum unsern einigen hErrn / Mittler und Erlöser / Amen. E. Gnaden und h. unterthenigst bittend / die wöllen mich ihen / wie bißher / also forthin in allen Gnaden / sampt den meinigen befohlen sein lassen. Datum Tübingen / am tag Simonis und Judae / Anno 1595.

E. G. und h.

Underthäniger gehorsamer
Kirchendiener

M. Foelicianus Truber

Vsem

Vsem brunnim inu bogaboječim kersčeni-

kom, Kraincom inu Slovencom, vosčim inu prossim jest od
Buga gnado, myr inu spoznainje te risnice,
skuzi Jezusa Christusa, amen.

LUbi periatili inu bratje v Christusu Jezusu. Vam je vsem dobru veideče, koku je Bug, ta nebeski Oča, iz velike neizrečene gnade inu milosti tudi nas Kraince inu Slovence raven inu poleg družih folkov h tej veliki gnadi pustil priti, de my tudi to cejlo sveto BIBLIO ali vse Svetu pismu v našim pravim slovenskim inu materinim jeziku imamo inu beremo, za katero veliko gnado inu dobruto bi my spodobnu Boga imejli častyti inu zahvaliti. Kadar pak dosehmal my ubozi Krainci inu Slovenci obene obilne inu popolnome postille ali izlage čez te nedelske inu druge prazniske evangelie neismo imejli, samuč to samo edino kratko, ali vsaj dobro izlago tiga časty vrejdniga inu v Bugi vučeniga inu nekar le za le-to našo krainsko deželno, temuč tudi za druga dajlna v nemškik⁵⁷ deželah mejsta dobru zaslužniga moža, gospuda Primoža Truberja ranciga, katera se je njemu samimu inu drugim dobri-ga serca karsčenikom dosehmal prekratka inu premai-hina zdejla, taku je on sam, ta zdaj imenovani gospud Primož Truber rainik per svojem zdravim životu iz svejta družih dobru vučenih inu zvejtih doctorjev inu vučnikov tiga Svetiga pisma to postillo ali izlago čez te nedelske inu druge prazniske evangelie tiga v Bugi vissoku resvičeniga moža, doctorja ali vučenika Martina Lutherja ranciga sam iztolmačoval, en del te iste sam s svojo lastno roko zapissal, en dejl pak skuzi nekatere svoje krainske landtshmane⁵⁸ inu šribarje⁵⁹ pustil zapisati, kir pak ta dobru imenovani gospud Primož Truber rainik nei mogel takove postille pred svojo smertjo v druk⁶⁰ perpraviti, je on v svojej pusledni bolezni v veliki starosti inu na smertni posteli svojma dvejma synuma takovo postillo cilu dokoinati zveistu poročil, tudi za pomuč dobrih karsčenikov rekal prossiti, de bi vsaki po tem, kakor bi on premogel, hotel

svejto-

57| Nemških.

58| Rojak; izposojeno iz nvn. *Landsmann* (enak pomen) (Helena Jazbec, Nemške izposojenke pri Trubarju, Ljubljana 2007, 52).

59| Pisar; izposojeno iz srvn. *schribaere* (kdor piše, pisar, notar, pisatelj, upravnik) (H. Jazbec, 2007, 77).

60| Tisk; tiskati (knjige); izposojeno iz nvn. *drucken* (enak pomen) (H. Jazbec, 2007, 34).

Predgovor.

svejtovati inu pomagati, de bi se ona v druk perpravila. Inu kadar sim jest tudi nekaterkrat od gospuda Feliciana Truberja, kakor njegoviga ranciga očeta stari discipulus⁶¹ ali mlaijši, opominan inu prošén bil, de bi jest njemu tudi s tem maihinim in žleht meni od Buga danim inu possojenim darum inu funtom⁶² imel perstopiti inu takovo njegoviga očeta ranciga postillo pomagati pregledovati, nejsim jest takove rasčanske prošne inu službe, kir je ona sama na sebi spodobna inu poštena, hotel odpovejdati, temuč sim takovo postillo z nym, z gospudom Felicianom Truberjom pregledal inu revidiral. Prossim za tiga volo ž nim red vsakateriga brumniga inu bogaboječiga karsčenika, aku bi bilu kej kaj, v bessedah ali v ortographij (kakor se čestu pergody), v le-tej tiga Božyga moža Martina Lutherja ranciga Hišni postilli pregledanu ali skuzi drukarje, kateri so zgul Nembcu, v drukainju izpusčenu, de bi hotel iz karsčanske lubezni sam popraviti, pobulšati inu na bulše izlagati inu sebi le-to postillo pustit lubo, drago inu zveistu priporočeno biti, to isto s flissom inu rad (kadar nejma pridigarjev ali ter pridig v cerkvi ne more obyskati) brati; vupam pruti GOSPUDU Bogu, de takovu brainje nikar prez sadu, prida inu nuca ne bode. Jest vejm, de se bodo nekatere premodre glave našle, katere bodo le-to postillo inu tolmačovainje (kakor se je uže večkrat zgudilu) tادلali⁶³ in grajali, ali jest teim istim na nyh opravlainje tulikain k odgovori dam, de takova postilla inu teiste tolmačovainje nej za nyh volo inu nym k službi, temuč Bogu h časti inu timu lubimu karsčanstvu h dobrimu naprej vzeta inu tolmačena. Jest tudi dobru veim, de je veliku brumnih, bogaboječih inu vučenih ludy, kateri so v latinskim inu nemskim jeziku postille pissali, ta vegši dejl iz doctorja Martina Lutherja ranciga postille vzeli, zatu ima ona njegova biti inu gospuda Primoža Truberja ranciga tolmačovainje ostati. S teim inu

61| Lat. discipulus, učenc.

62| Mt 25,14–30; Lk 19,11–27.

63| Grajati; izposojeno iz *tadeln* (enak pomen) (H. Jazbec, 2007, 82).

raven

Predgovor.

*raven tuga se jest vsem bogaboječim brumnim karsčnikom v
nyh molitov inu nas vse kmallu tej gnadi inu milosti Božji
zvejstu poročim. Pissanu per Sanct Kocjanu raven Turjaka,⁶⁴
na ta dan teh dvejuh bratov s. Primoža inu Fæliciana,⁶⁵ v tem
lejtü po Christusevim roystvu 1595.*

64| Škocjan pri Turjaku.

65| 9. junija.

Vaš brat inu priatel v Christusu

Andrei Savinic, cerkovni slu-
žabnik tam istu.

E N A G M A I N
P R E D G U V O R
N A T E H I Š N E
P R I D I G E .

DE my našimu lubimu GOSPU DU Bogu danas njegovo službo izkažemo inu po njegovi zapuvidi ta praznik posvetimo, tu je z Božio bessédo, katera ie le sama sveta inu vse svetu stury, dopernesemo, taku hočmo zdai ta sveti evangelion zaslišati inu Boga za gnado prossiti, de my njo taku poslušamo, de njegova čast hvalena, naša vera poterjena inu naš leben pobulšan bode.

Molite en Oča naš etc.

NA

NA PERVO NE- DELLO TIGA AD- VENTA, EVANGELION MATTH. XXI.⁶⁶

66| Evangelij po Mateju 21.

Nu kadar so ony uže blizu bily k Ieruzalemu prisli, v Betphage, k Oliski gorri, tedaj je Iezus poslal dva svoja jogra inu je rekal k nyma: »Pojdita tjakai v to vas, katera pruti vama ležy, inu zdajci bota našla eno pervezano oslico inu eno žerbe per njej; te odvežita inu perpelajta je k meni. Inu aku gdu kaj k vama poreče, taku recita: »GOSPUD nyh potrebuje,« inu on vam je bo zdaici pustil.« Le-tu pak je vse sturjenu, de bi se dopolnilu, kar je govorjenu skuzi preroka, kir pravi: »Povejte zionski hčeri: »Pole, tvoj kral pride h tebi, krotak in jezdi na eni oslici inu na enim žerbeti te podjarmove oslice.«« Natu sta ta jogra šla tjakaj inu sta sturila, kakor je nyma Jezus zapovedal, inu sta perpelala to oslico inu žerbe inu so polužili svoj gvant na nyu inu so njega gori possadili. Veliku ludy pak je rezgrinalu svoj gvant na pot. Ty drugi pak so veje iz drives sekali inu so po poti restressali. Ta folk pak, kateri je naprei inu zad šal, je vpil inu dial: »Hozanna⁶⁷ Davidovimu synu, hvalen bodi ta, kir pride v imeni tiga GOSPUDA. Hozanna v tem narvisokešim.«⁶⁸

67| »Reši, prosimo te!« Mt 21,9.

68| Mt 21,1–9.

A Ty

Izlaga tiga evangelia

69| Iz Luthrove pridige na navadni dan 1533.
Na Luthrovem domu.

A Luthero habitus
sermo 1533. domi suæ.⁶⁹

Častita obluba
od Christusa.

70| Sijaj, razkošje; izposojeno
iz nem. *Pracht* (enak pomen).

Y Iudje so imejli veliku leipih inu častitih oblub od tiga Messiasa ali Cristusa, koku bi on imel na zemlo priti, enu večnu krajlevstvu gori narediti inu svoj folk od vsiga hudiga odrešiti inu vekoma imel pomagati, kakor se tu v teh prerokov pridigah vseh vidi, de ony čez vso masso častitu od tiga prihodniga krajlevstva Christuseviga so govurili inu takove pridige so per teh Iudih silnu dobru znane bile. Ampak tukai so se našli falš pridigarji inu messeni vučeniki, kateri so ta folk na le-to mainungo pelali, kakor de bi Christus imel priti s posvitnim prahtom⁷⁰ inu offertjo inu noter jezdit, kakor sicer posvitni krajli v navadi imajo, gdi se vse na tu nar offertniše inu žlahtniše gody, inu bi imel iz teh Iudov po vsim svejtu zgul velike, silne viude inu oblastnike sturiti. Kakor še ony na ta današni dan mislio, kadar nyh Messias bode prišal, taku ony vodo vsiga svita gospudje inu ty ajdje bodo nyh hlapci. Na eniga takoviga Messiasa ali Christusa čakajo ony še, ne pegerujo tiga Messiasa, tu je: tiga GOSPUDA Christusa, nigdir h timu, de bi on nje od greihov inu od te večne smerti imel odrešiti.

71| Zah 14,9–11.

Zacharias opomina,
de bi Iudje ne imejli
na posvitnu prangainje
gledati.

De bi uže ty Iudje opomineni inu skuzi takove messene vučenike nikar obnorjeni ne bily, taku je BUG skuzi tiga preroka Zacharia dolgu poprei pustil oznaniti, Christus ne bode prišal kakor en pozemliski krajl,⁷¹ z velikim prangainjem inu z žlahtno pripravo, temuč kakor en ubog petler bode on v Ieruzalemu, v njegovim poglavitnim mejstu, na enim oslu noter jezdil, kakor tu ta historia tiga današniga evangelia na znanje da, de bi se ja ty Iudje ne mogli izgovoriti inu reči: »De bi my tu bili vejdili, de bi on imel en takov ubog krajl biti, taku bi my bili hoteli njega gori vzeti.« Zakai tu je nym ta prerok zadosti, očit, na znanje dal en dolg čas poprei. Za tiga volo se je ta historia ali djainje tudi očit, ob belim ali svitlim dnevi zgodila, de Christus semkaj jezdi kakor ene petler, na enim posojenim osslu, kateri ni sedla ni druge sprave nejma, inu so za tiga volo ty jogri svoj gvant na tiga ossla morali položiti, de je ta ubogiu krail mogel noter jezdit.

Ty Iudje se ne mogo
izgovoriti.

72| Mt 21,1–5.

Christus vlečje očit
noter inu vsaj prez
vsiga prangainja.

Za tiga volo se ne mogo ty Iudje z ničemer izgovoriti, zakai le-tukai je enu svitlu, očit, prerokovanje, kadar Christus v Ieruzalemu bode noter jezdil, taku on ne bode, kakor sicer posvitni krajli, na vissokih kuinih, v arnoži, s pissmi, z meči inu s puhšami prišal, kateru vse k risnici sliši inu eno oblast na znanje da, temuč on bode prišal, kakor ta evangelist pravi, krotak, ali kakor ta prerok pravi, ubog inu reven. Kakor de bi hotel ta prerok eniga vsakateriga opominati inu reči: »Imeite ja na tiga ossla dobru merkainje inu vejdite, de ta, akteri na nym pride, je ta pravi Messias, zatu se varuite inu ne ziajte na to zlato krono, žametov gvant inu zlate štuke ni na eno veliko voisko koinikov. Zakaj Christus bode prišal reven, z žalostnim inu s krotkim sercom inu se bo na enim osslu pustil viditi. Tu je vse niegovu prangainje inu gospostvu, kateru on bode v svojem noter jezdenju v Ieruzalem pred tem svitum pelal inu izkazal.«⁷²

73| Zah 14,16–17.

Tu prerokovainje je urzah dalu timu GOSPUDU k le-timu noter jezdenju inu je njemu silnu veliku na tem ležalu. Za tiga volo on tem jogrom tudi to reič taku s flissom poroči inu nikar ponoči ni skrivaje, temuč očit, per svitlim dnevi on v Ieruzalem noter vleiče, nikar sam, temuč z veliko množico teh ludi, kateri odspreda inu odzad gre inu k njemu kakor h timu pravimu krajlu inu synuvi Davidovimu vpye, prossi inu vosči njemu tudi srečo inu zdravje k njegovimu krajlestvu. De taku tu cejlu Ieruzalem je moralu takovu noter jezdenje zvejditi, tiga ossla inu tiga uboziga krajla viditi inu slišati, od kateriga je Zacharias prerokoval inu te Iude bil opominal, de bi se ony na tei ubogi štalti inu na tem petlerskim noter vlečejnu ne imejli pohuišati, temuč bi imejli to missal pustiti, kir so ony meinili, Christus bode s posvitnim pranganjem prišal. »On bo ja reis en krail« (pravi Zacharias), »ampak en ubog, reven krajl, na kerim cilu obene kralove časti se bo vidilu, koker se na drugih deželskih kralih inu vjudih vidi.«⁷³

Timu

na I. nedello tiga adventa.

Timu pruti pak, pravi Zacharias, bode le-ta ubogi inu petlerski krajl eno drugo oblast imel, kakor sicer vsi krajli inu cessarji imajo, kateri so kei kadai na Zemlo prišli inu so lih taku veliki inu mogoči gospudje bily, kakor so ony kuli mogli biti, zakai njemu se pravi iustus et salvator.⁷⁴ Nikar en bogat, prangavski, offertni inu gosposki krajl pred tim svitum, temuč en pravičen inu izveličar, kateri pravico inu izveličanje sebo pernesse inu se ima tiga greiha inu smerti lotiti inu en sovražnik tiga greiha inu te smerti biti, kateri vsem tem od greihov inu večne smerti hoče pomagati, kateri na njega verujo inu njega kakor svojga krajla gori

amejo inu se na tem ubozim, possojenim inu naietim osslu ne puste pohuišati. Kateri takovu sture, tem ima ta greh odpusčen biti inu ta smert nikar skoditi, temuč imajo ta večni leben imejti. Inu aku ony lih po telesnu enkrat umerjo inu pokoppani bodo, taku tu vsaj nejma ena smert biti inu se imenovati, temuč le en sen. Takovu hoče ta prerok od le-tiga krajla nas vučiti s teim, ker on njemu le-ta dva imena da inu ga imenuje pravičniga inu eniga izveličarja, kateri ima tej smerti ne zobee izbyti, timu Hudiču ta treibuh rezdrejti inu taku nas, kir my na njega verujemo, od greiha inu smerti proste sturiti inu mei te angele pelati, gdi je večni leben inu izveličanje.

Tem drugim krajlom dopusty on nym nyh pranganje, offert, grady, hiše, denarje inu blagu, pusty nje žlahtniši jeisti, pyti, se gvantati, zydati kakor druge ludy, katere le-ta ubogi, petlerski krajl Christus zna, zakaj tukaj nej ni cessar, krajl ni papež zo vso svojo močjo od tiga narmanšiga greiha mogel pomagati inu s svojemi denarji to narmanšo bolezan ozdraviti; iest molčim, de bi ony zupar to večno smert inu pakal imejli pomagati; ampak le-ta petlarski krajl Christus pomaga nikar le zupar en greih, temuč zupar vse moje greihe inu nekar le zupar moje greihe, temuč tiga cejlīga svita greihe, on pride inu hoče proč vzeti nikar le samuč to bolezan, temuč to smert inu nekar le mojo smert, temuč tiga cejlīga svita smert. »Takovu« (pravi ta prerok) »poveite tei hčeri Zionski,«⁷⁶ de se ona nikar ne pohuiša na njegovim revnim prihodu, temuč de te očy zapre inu ta ušessa gori odpre inu de ona ne gleda, koku ubogu on semkai noter jezdi, temuč de ona posluša, kai se od le-tiga uboziga krajla prediguje inu pravi: Ta reva inu ubuštvu se vidi, de on na enim osslu prez sedla inu ostrog semkaj noter jezdi kakor en petler, ampak de on ta greih bode od nas vzal, to smert zadavil, večno svetust, večnu izveličanje inu večni leben dal, tu se ne vidi, za tiga volo se onu more poslušati inu verovati. Zatu pravi Zacharias: »Povejte tej hčeri Zionski,«⁷⁷ de tu bo vidila inu na tem se ne zmoti, de on taku revnu noter jezdi inu taku šmaglivu umerje, zakaj takovu vse se zgody tebi, Zion, h dobrimu, de on hoče tebi pomagati kakor en izveličar zupar tiga Hudiča inu smert inu hoče tebe posvetiti inu od greihov prosto sturiti.

Kateri uže takoviga ne hoče s temi ušessi zapopasti, temuč z očima viditi inu z rokami typati, ta bode grišil. Zakaj z le-tim krajlom je onu veliku drugači kakor sicer z drugimi krajli: Kar ti jsti sture, tu ony sture z enim prangainjem inu ima vse tu, kar deio, enu silnu veliku velainje. Takovu se per Christusu ne najde, ta je takovu svoje dellu, de on hoče od greihov inu smerti pomagati, nerpervič v ta karst vteknil; tukai te očy družiga ne vidio temuč eno žleht vodo kakor eno drugo vodo. On je jo v to bessedo zapopal inu v to pridigo. Tukaj te očy družiga ne vidio kakor eno človesko sapo. Ampak my se imamo varovati inu nikar te očy slušati, temuč te očy zaprejt, ta vušessa pak odprejt inu to bessedo poslušati. Ta ista vučy, koku je naš GOSPUD Jezus Christus svojo kry prelil k odpusčainju naših greihov inu k večnimu lebnu. Takove daruve hoče on nam dati v tem svetim karstu, v večerjim, v ti pridigi ali absolucij, tukaj je my imamo gvišnu najti. Nu, pak je reis, onu se maihinu inu žleht vidi, de sku-

A 2 zi to

Christus en pravični krajl inu izveličar.

GOSPUDI Christusevu krajlestvu inu prangainje.

74| Lat. pravičnik in odrešenik.

75| Zah 9,9.

Rezlotik mei Christusevim inu posvitnim krajlestvom.

Takovu se ima od Christusa pridigovati.

76| Mt 21,5.

77| Mt 21,5.

Christus se ne pusty s temi očyma prov viditi, ludje morajo verovati inu poslušati.

Izlaga tiga evangelia

zi to vodno kopel, bessedo inu zacrament bi takovu imejlu opravlenu biti, ampak ne pusti se tem očym zapelati, zakaj vuntukaj je onu tudi bilu žleht inu preprostu, de bi ta, kateri na tem possojenim inu najetim osslu noter jezdi inu se potler pusty križati, imel greih, smert in pakal proč vzeti; nihče tiga na njemu nej mogel viditi, ampak ta prerok tu pravi: »Zatu onu mora tudi verovanu inu s teimi ušessi zapopadenu biti, z očyma se onu ne bo vidilu.«

Zatu pravi ta evangelist: »Povejte tej hčeri Zionski.«⁷⁸ In ta prerok pravi: »Zion vunkaj, bodi vessela, pleši inu skakaj, zakaj tvoj krajl pride.«⁷⁹ Kaj za en krajl? En svet, pravičen krajl inu en izveličar ali pomočnik, kateri hoče tvoj posvičavec inu tvoj izveličar biti, zakaj svojo svetust inu pravico hoče od na tebe obsessiti, de ti bodeš od greihov prust, inu svoj leben hoče on za tebe pustiti, de ti skuzi niegovo smert od večne smerti imaš odreišen biti. Za tiga volo se ti ne pohuišaj na njegovi revni inu ubogi štalti, temuč zahvali ti njega za tu inu se troštaj, zakaj le-tu vse se za tvojo volo zgody inu tebi h dobrimu Christus hoče tebi taku od tvojeh greihov inu smerti pomagati inu pravičniga inu izveličaniga sturiti. Tu je uže naš krajl, ta lubi GOSPUD Jezus Christus, inu je tu njegovu krajlestvu inu opravilu. On nikar s tollerji, s kronami inu z velikimi krajlestvi inu s posvitnim pranganjem okuli hodi, ne, temuč, kadar my moramo umreiti inu ne moremo ta leben le-tukaj dajle shraniti, je tu le-tu njegovu opravilu inu dellu, de my skuzi njegovu terpleinje inu smert vejmo, kei imamo ostati, de moramo inu smeimo z risnico inu iz serca reči: »Jest sim posvičen skuzi mojga krajla Jezusa Christusa, ta je zatu taku revnu prišal, se je zatu na ta križ pustil perbyti, de bi mene mogel posvetiti inu v meni utopyti moj greih in smert.« Kateri takovu veruje, kakor je on sliši inu v tem evangeliu bode pridigovanu, ta tu, kakor je slišal, tudi ima. Zakaj zatu je ta sveti karst od Christusa gori postavljen, de on skuzi tu tebe s svojo pravico hoče oblejči, de njegova svetust tvoja inu njega nedolžnost tudi tvoja lastna ima biti. Zakaj my smo revni, ubozi greišniki. Ampak v tem karstu trošta nas Christus inu pravi: »Dej meni semkaj tvoje greihe inu vzami ali imei tebi mojo pravico inu svetust; pusti tebi tvojo smert izleiči inu obleici moj leben.« Tu se pravi Christusov regiment, zakaj vse njegovu opravilu inu dellu je le-tu, de on nam vsak dan greihe inu smert izlejče inu s svojo svetustjo inu z lebnom nas oblejče. Takovo pridigo bi imejli spodobnu, z velikim vesseljem poslušati inu gori vzeti, se iz nje pobulšati inu brumniši biti. Ali onu se (Bogu se smili) okuli oberne inu bo ta svejt iz le-tiga vuka le čedaile huiši, tu je tiga prekletiga Hudiča dellu inu opravilu. Kakor se vidi, de so ty ludje zdaj lakomniši, nemilostiviši, nečistiši, prešerniši inu huiši kakor poprej pod tem papeštvom. Kaj tu stury? Druziga ništer, temuč de ludje le-to pridigo z veseljem gori ne vzamejo, en vsakateri njo iz misli pusty, se več za denarje inu za blagu an vzame kakor za ta izveličanski šac, kateriga naš GOSPUD Christus k nam pernesse. Za tiga volo svary inu štraiffa nje naš GOSPUD Bug zupet inu pravi: »Ne moreš tedaj mene za tu zahvalit, de jest skuzi mojga edino-rojeniga Synu smert te greihe inu to smert proč vzamem? Nu, tedaj hočem jest tebi greiha inu smerti zadosti dati, kadar je ti vsaki taku hočeš imeiti. Inu kir je tebe poprej le en hudič obsejdil inu jezdil, imajo tebe zdaj sedem huišy hudičy jezdit.«⁸⁰ Kakor se na purgarjih inu kmetičih s teim sramotnim, lakomnim, nesporednim lebnom ta nečistost inu druga huda šega vidi. Za tiga volo opominam jest vas, de bi vy ja takovo pridigo z luštom inu z lubezanjo inu zo vso hvaležnostjo hoteli gori vzeti inu našiga GOSPUDA Boga iz serca prossiti, de bi on vam eno močno vero hotel dati, de bi vy takov vuk mogli ohraniti; taku bode gvišnu ta sad iz tiga prišal, de vy od dan do dne bodete pohlevniši, priazniviši, čistiši inu brumniši, zakaj le-ta vuk inu le-to šego inu naturo na sebi, de on poštene, pokorne, brumne ludy della. Kateri je pak

78| Mt 21,5.

79| Zah 2,14.

Koku se my imamo
GOSPUDI Christusa
troštati.

Takoviga vuka ne hoče
ta svejt gori vzeti,
zatu njega Bug naš
GOSPUD štraffa.

80| Mt 12,45.

Opominainje.

na I. nedello tiga adventa.

pak ne hote z lubezanjo gori vzeti, ty bodo sedemkrat huiši, kakor so ony bily, prejdan so k le-timu vukuvi prišli, kakor se povsod vidi. Za tiga volo se varujte, ta urica gvišnu ne bode vuni ostala, Bug bode takovo nehvaležnost štraifal, tedaj se bode našlu, kaj je svejt s teim zaslužil. Zatu se vučite le-to historio tiga današniga evangelia dobru. Zakaj, kadar ty Iudje tiga preroka nejso hoteli slušati, je tu nam poveidanu, de naš krajl krotak inu ubog pride. De se my na takovim ubuštvi ne pohuišamo, ni na posvitnu prangainje inu blagu s teimi Iudi ne ziamo, temuč se vučimo, de my na našim GOSPUDU Christusu eniga takoviga krajla imamo, kateri je pravičen inu en izveličar inu nam od greihov inu od te večne smerti hoče inu premore pomagati. Takovo pridigo bi vy imeili z volo inu z vesseliem gori vzeti inu Boga za njo iz serca zahvaliti, sicer bote vy tiga Hudiča morali gori vzeti s tuleinjem, jokainjem inu zobmi klepetainje.

H takovimu opomina nas ta exempel teh apostolov inu drugih ludy, kateri le-tukaj z GOSPUDOM Christusom v Ieruzalem noter teko. Zakaj, kadar je GOSPUD Christus en krajl, taku more tudi enu krajlestvu ali folk imejti inu ta isti folk se more s pravo, spodobno službo pruti le-timu krajlu izkazati, kakova pak ie taka služba, tu nam ta historia cilu lipu na znanje daje. Zakaj le-tukaj se ludje najdejo, kateri GOSPUDA Christusa kakor eniga krajla spoznajo inu se nikar plačio, ne se sramujeio raven tiga revniga ossla inu uboziga krajla semkaj teči.

Mej teimi istimi so ty apostoli pervi; ti spoznajo GOSPUDA Christusa za tiga praviga Messiasa, kateri bode pravične sturil inu en izveličar bode zupar ta greih inu to smert. Za tiga volo perpelajo ony le-tukaj GOSPUDU Christusu tiga ossla, tu je: ony vižajo h Christusu te Iude, kateri so dosehmal pod to postavo živeili inu so takovo butoro kakor en ossel nossili. Potle s teim osslom pelajo ony tudi h Christusu tu mladu žerbe, te ajde, kateri še nejso vuzdani inu pod obeno postavo bily. Zakaj Christus je en izveličar vseh človekov. Za tiga volo imajo vsi pravi pridigarji inu vučeniki te ludy h Christusu napelovati inu voditi. Tu je ta ena Božja služba, katera le-timu krailu sliši, de se ima za eniga pravičniga inu izveličarja spoznati, gori vzeti, hvaliti inu častiti inu en vsakateri k njemu vižati.

Ta druga Božia služba je, de se ima GOSPUDU Christusu na tem osslu tu »Hozanna!« pejti. Tu je: potehmal so ludje njega spoznali inu kakor eniga izveličarja gori vzeli, taku ony njemu imajo tudi k njegovimu krajlestvi srečo inu zdravje prossiti inu vse sturiti, kar h gmerainju inu k rešyreinjju njegoviga krajlestva služi; ty pharizeji inu viši farji recite h timu, kar ony hote, zakaj »Hozanna!« se pravi tulikain na slovensku kakor: »GOSPUD pomagai, GOSPUD daj srečo timu synuvi Davidovimu.«⁸¹ Ravnaku kakor my v Očanašu molimo: »Pridi k nam tvoje krajlestvu,«⁸² zakai ta Hudič inu njegovi vudi se bodo izkušali, koku bi ony mogli le-tu krajlestvu pačiti inu to bessedo zatrejti inu falšati. H timu je uže molitve inu prošeinia potreba, de bi Bug takovo tiga Hudiča volo hotel rezbyti inu nazaj pognati.

Tu tretje je, de se nikar le samuč ima moliti, temuč tudi ta gvant izleči inu GOSPUDU Christusu na ta pot pogrinati, de on vsaj enu maihinu enu gospo-sku inu častitu noter vleičeinje more imejti. Kateru se gody, kadar my tu pridigarstvu fyrdramo po našim premagainu, de se pomaga z denarmi inu z blagom, de se fajm vučeni, brumni ludje gori koye inu rede, kateri tej cerqvi s to bessedo inu z enim poštenim lebnom naprej gredo. De ty, kateri so v službi, taku bodo deržai, de svoji službi kakor tudi timu študirainiu mogo streiči inu nikar zavolo pomankainja nih užitka inu potrebe bodo permorovani od nih vuka inu službe pustiti ali kai družiga začeti inu z drugim delom okuli hoditi.

A 3 In sum-

Kai za en folk ta krajl Christus ima.

Ta eden ossel.

Tu mladu žerbe.

I.
Kaku ludje imajo le-timu krajlu služiti.

II.
Ozianno peiti.

81| Mt 21,9.

82| Lk 11,2.

III.
Gvant na pot rezgrinati.

Izlaga tiga evangelia

In summa: gdi se more denarjev inu blaga h timu nucati, de te cerkovne službe bodo dobru obstavlene inu omišlene inu ludje bodo s pravimi vučeniki dobru oskerbleni, tukai se GOSPUĐU Christusu ta gvant podgrina, de on more s teim častitiši noter jezdi.

Farizeerji.

Taku se ima le-timu krajlu služiti inu za višefarje inu pharizeerje ništer marati, katerim je le-tu noter vlečeinje inu ubogu prangainje cilu zupar inu pruti, ja, bi je radi hoteli braniti, ampak Christus ne hoče si tiga pustiti braniti. Zakaj kadar je on en krajl, taku on more svoj dvorski folk inu dvorsko službo imejti, inu dobru je tem, kateri njemu služio. Zakaj on je en takov krajl, kateri nam hoče zupet služiti, nikar z denarmi inu z blagom, kateru je ena silnu žleht služba, temuč s pravico zupar ta greih inu s pomučjo zupar to smert inu večnu ferdamnanje.

Papežniki.

Za tiga volo imamo my k njegovi službi perpravleni inu volni biti inu se na tiga papeža, teh škoffov inu družih exemplov nikar pohuišati, kateri s teim okuli hodio, de ony nekar kakor ty apostoli tiga ossla h GOSPUĐU Christusu ne pelajo inu njega gori ne possade, temuč hočejo sami na tem osslu jezdi, te ludy z vukum regirati, kakor ony hote, Christusa pak puste k nogom ijti inu ne mogo terpejti, de bi on skuzi svoj evangelium noter jezdil inu se pustil viditi. Le-ty falš vučeniki imajo tudi svoje šularje, kateri se nym hinee, palme inu oliske veyece na pot reztressajo, ampak na tiga uboziga Christusa mečejo ony s kameinjom,⁸³ zakaj ony njega pregainajo, njegov evangelion inu vse, kateri ga pridigujo. Takovi bodo na unim dnevi s temi Iudi počutili, de so ony tiga pravičniga krajla inu izveličarja ferrahtali inu morajo za tiga voljo Božji serd veko ma nossiti, ker timu pruti tij, kateri so njega gori vzeli, spoznali inu svoje ubuštvo k njegovi časti naluzili, skuzi njega večno pravico inu večni leben bodo prejeli. Tu nam daj vsem, naš lubi GOSPUĐ inu izveličar Jezus Christus, amen.

83| Jn 8,59.

NA DRUGO NEDEL - LO TIGA ADVENTA, EVAN - GELIUM. LUC. XXI.⁸⁴

84| Evangelij po Luki 21.

GOSPUĐ Jezus je djal k svojim jogrom: »Inu caihni se bodo godili na sonci inu na luni inu na zvezdah inu na zemli bo ludem britku, de bodo cagovali, morie inu

na II. nedello tiga adventa.

inu valuvi bodo šumeli inu ludje bodo na životu sahnili od straha inu čakainja teh ričy, katere imajo priti na zemlo. Zakaj tudi nebeske močy se bodo gybale. Inu tedaj bodo ony vidili Synu tiga človeka, prideoč v oblaki z veliko močjo inu častio; kadar se pak le-tu začne goditi, taku gledajte gori inu vzdignite gori vaše glave, zatu, ker se vaše odrešitvu perbližuje.»

Inu on je nym pravil eno prigliho: »Pogledajte na figovu drivu inu na vse drevje, kadar uže berst naprei poganja, taku vij tu videoč samo od sebe poznate, de je zdaj lejtü blizi. Taku tudi vij: Kadar bote vidili, de se bo le-tu vse godilu, taku imate vejčiti, de je Božje krajlestvu blizi. Risničnu jest vam povem, de le-ta žlahta ne mine, dokler se le-tu vse bo godilu. Nebu inu zemla prejdejo, ampak moja besseda ne prejde.»

»Varite se pak, de vaša serca ne bodo preveč obložena s požertjem inu s pyanostjo inu skerbami tiga života inu de ta isti dan naglu ne pride čez vas. Zakaj on bo prišal kakor en ptičji štrik čez vse te, kateri na zemli prebivajo. Zatu čujte vsak čass inu molite, de bote mogli vrejdniti biti, ubeižati le-timu vsimu, kar se ima goditi, inu stati pred Synom tiga človeka.»⁸⁵

E-to vižo je naš GOSPUD Bug vselej deržal, od začetka tiga svita semkaj, kadar je on hotel kaj noviga sturiti, taku je on susebne velike caihne inu znameinja semkaj naprej pustil ijti, kakor kadar je on Egypt hotel štraiffati inu svoj folk iz njega pelati inu sebi en sussebni folk iz njega hotel sturiti, tu so šla vsa žlaht častita čudessa, huda inu dobra. Zakaj te žabe, kobilice, toča, tvoruvi inu tem glih štraifinge so tem Egypterjem veliko škodo sturile, noter, de so h puslednimu vsa perva roystva uv⁸⁷ eni noči pomorjena inu ta drugi folk v tem Erdečim morjei bil potoplen.⁸⁸ Per tih Iudih pak so bila le-ta dobra znameinja, de je on nje po suhim skuzi tu Erdeče morje pelal, nyh sovražnike v nym potupil, nym ta nebeski kruh dal inu tem glih; takovu je bilu enu znameinje, de je Bug hotil nekaj noviga z le-tim folkom začeti inu en nov regiment inu rovnainje gori narediti.

Timu glih se je tudi zgudilu, kadar je on te neverne, obterpnene Iude hotel štraffati inu tu novu, gnadlivu krajlestvu skuzi ta evangelium po vsim svejtu hotel gori narediti, zakaj kadar je GOSPUD Jezus na križi vissil, so se ty grobi odperli, ty mertvi so vunkaje šli inu so šli v tu meistu Ieruzalem.⁸⁹ Onu je prišlu enu veliku, nenavajenu merknenje, ta fyrang⁹⁰ ali part v templi se je rezderl. Takovu vse je bilu en začetik eniga noviga rovnanja inu enu poginenje inu zatrejnje tiga stariga, kakor se je onu tudi v djanju znašlu, de je ta iudovščina padla inu je Christus enu novu krajlestvu gori naredil.

Ta-

85| Lk 21,25–36.

86| Leta 1533, doma.

Anno 1533. domi.⁸⁶
Caihni inu znamenja gredo vselej naprej, kadar Bog hoče nekaj noviga sturiti.

87| Vu.

88| 2 Mz 7,26–29; 9,8–34; 10,1–29.

Caihni pred tem krajlestvom Christusevim.

89| Mt 27,32–56.

90| Nem. prt.

Izlaga tiga evangelia

Takovu so ty Iudje dobru vejčili inu so je bilij iz lastniga izkušejnja se navučili. Za tiga volo pridejo le-tukaj ti apostoli k GOSPUDU Christusu inu ga vprašajo: Kaj za znameinja pred tem rezvalenjem Ieruzalema inu pred koncom tiga svita bodo prišla, prejden se tu večnu krajlestvu Christusevu začne?

Od tiga šturainja inu rezvaleinja Ieruzalema uže odgovory nym ta GOSPUD le-tukaj: »Kadar ony bodo vidili, de bode ena voiska okuli Ieruzalema semkaj legla, taku ony imajo vejčiti, de ta konec nej deleč. Da nym za tiga volo le-ta svit: Ony se imajo iz dežele vzdigniti inu na te hribe beižati, zakai tukai ne bode obene gnade, onu more ta iudovščina pusta puščena biti.«⁹¹

Taku vuči on nje od sodniga dne tudi inu pravi: »Kadar vy bote znameinja vidili na sonci, na luni, na zvezdah,⁹² na murju inu vodi, na človekih inu na nebessih, kadar se tu (pravi on) bode začevalu (zakaj onu se nejma taku dolgu čakati noter, de bi mejnili, onu je uže vse vun ali onu se je timu glih poprej tudi vidilu). Tedai bodite fermi,⁹³ čuite inu si tiga ne pustite s takovimi znameinji eno šalo ali šerc⁹⁴ biti, zakai onu so gvišna znameinja, de je ta sodni dan zdai pred davrmii.«

Le-tukai je uže tu vprašainje, aku se takova znameinja vsa pred sodnim dnem bodo zgodila. Ali po takovim se nejma vprašati, zakai ta GOSPUD pravi: »Kadar se le-tu začne goditi, taku se ima na tu istu gledati.«⁹⁵ Za tiga volo jest verujem, de se nekotera inu lahko ta vegša znameinja potler bodo zgodila, ravnu tedaj, kadar ta sodni dan zdai bode noter šel, zatu my imamo na tem zadosti imeiti, de ta GOSPUD vučij, gdi se imajo takova znameinja gledati inu čakati, zlasti na nebi, sonci, luni inu zvezdah inu na teh človekih inu na murju. Kadar se uže nekatera teh istih vidio, taku se imamo na takov prihod perpraviti inu niker čakati, dokler bi se ona vsa zgudila, zakai my bi sicer mogli pernagleni biti.

Na tem sonci inu luni se zgone dvoja znameinja, nerpervič, de ona svoj šain⁹⁶ ali svitlobo zgube. Takovu, aku onu lih nej čudnu inu je po naturi (zakai onu se more iz kunšti gvišnu poprej vejčiti, preden se onu zgody),⁹⁷ taku je tu vsaj enu znameinje, kakor tu Christus sam očitu izlaga v tem evangelistu s. Matevžu. Ampak raven le-tiga mogo na sonci tudi takova znameinja se zgoditi, katera se ne mogo poprej vejčiti, temuč ona se naglu pergode inu semkai prido zuper vso kunšt ter pratik, kakor tu merkneinje h timu čassu, kadar je Christus na križi vissil. Zakai ta kunšt deržy v sebi, de tu merkneinje na sonci se more zgoditi v začetku te lunæ, kadar se ta mesec začne inu ta luna nova postane.⁹⁸ Kadar se onu pag zgody v polni luni, kakor ta isti krat, ali na enim drugim dnevi v luni, taku tu istu nej po naturi. Zatu je takovu merkneinje enu sussebnu veliku čudu bilu. Aku my uže timu glih nejsmo vidili, taku se vsaj more onu cilu skoraj zgoditi inu my smo le-tu lejtju, ker je minilu, veliku družih čudnih ričy vidili, kateru je vse nenavadnu inu čudnu, kakor de bi ena mavra okuli sonca imejla ijti, de se tu sonce dily inu veliku sonc bode videnu⁹⁹ etc. Taku nej neverujoče, de je timu glih tudi nekaj od zadaj, kateriga my poprej neismo vidili. Zatu imamo my uže zadosti opominanja na soncu, de bi nejmejli žihri biti, temuč tiga srečniga inu izveličanskiga prihoda našiga GOSPUDA Christusa čakati.

Ta druga znameinja, od katerih Christus le-tukaj melda,¹⁰⁰ so tu veliku šumeinje teh vod, de se onu zloby, kakor de bi hotelu vse poginiti. Zakaj ravnu kakor en človik, kadar on po naturi ima umrejti, bode nerpervič bolan, zadoby eno merzlico, žlizo ali drugo bolezan, takovu vse so znameinja, de on ima umreti, taku bode ta svejt tudi lih bolan, de se nebu, sonce, luna, zvezde, človeki, vode inu vse se bode gibal, zvijalu inu hudu počutilu, prejden onu cilu bode konec vzelu.

Tu

91| Lk 21,21–22.

92| Mt 24,29.

93| Zmožni, sposobni, spretni, pripravnii (Matija Kastelec in Gregor Vorenc, Slovensko-latinski slovar).

94| Nem. *Scherz*; šala.

95| Mt 24,6.

96| Sijaj. Izposojeno iz nem. *schein* (sijaj, svetloba).

97| Avtor ima v mislih astronomsko predvidljivost sončevega in luninega mrka. V srednji Evropi, natančneje na dunajski univerzi, je bila tedaj v veljavi Ptolomejeva teorija planetov (tj. sonce, planeti in zvezde se vrtijo okoli Zemlje), katero sta na podlagi opazovanj predelala Georg von Peurbach (1423–1461) in njegov bavarski učenec, čudežni otrok Regiomontanus (Johannes Müller von Königsberg, 1436–1476). Skupaj sta leta 1457 opazovala lunin mrk, ki pa se je pojavil osem minut pred napovedjo po dotedaj najbolj točnih Alfonzovih tablicah iz 13. stoletja. Rezultat opazovanja je bila sestava nove tabele mrkov (*Tabulae eclipsium*, 1459). Peurbachovo in Regiomontanovo teorijo je kasneje v Krakovu poslušal Nikolaj Kopernik (1473–1543), na Dunaju pa Andrej Perlah (1490–1551). Slednji je ob izdatnem mecenstvu takratnega dunajskega škofa Jurija Slatkonje izdajal almanahe (*efemeride*) o astronomiji ter prepisoval dela predhodnikov (Perlahova dela so dostopna na Europeanii). K astronomiji, ki je (tedaj) predstavljala zmožnost »preroškosti«, so se ob kriznih dogodkih zatekali tudi na tamkajšnjem dvoru Maksimilijana I. V dobi turških obleganj Dunaja (1531) je Perlah izdal latinski (kasneje še nemški) spis o vplivu sončevega in luninega mrka (nemška izdaja dostopna na: <http://digital.slub-dresden.de/werkansicht/dlf/3040/1/>) (St. Južnič, *Astronomija na Slovenskem in slovenski astronomi na tujem (12.–21.stoletje)*, Ljubljana 2007, 23).

98| Najverjetneje prvi znani popis sončevega mrka v slovenskem jeziku.

99| Luther opiše optični pojav, imenovan parhelij (pasonce), pri katerem nastanejo svetle točke na nebu (mavrica), pogosto na svetlečem obroču okoli sonca. Upodobitev treh sonc je Luther morda lahko videl v *Nürnbergski kroniki* Hartmanna Schedela (1440–1514), izdani leta 1493. Pojav treh sonc so v starem veku opisovali že Aristotel in Arat pri Grkih ter Ciceron in Seneka pri Rimljanii. Parhelij naj bi tudi pripomogel k zmagi yorkistov v vojni med belo in rdečo vrtnico v Angliji, saj naj bi tri sonca, ki so predstavljala tri sinove kasnejšega kralja Edvarda VI., prestrašila vojsko Lancastrov in odločila bitko leta 1461. Potek slednje (vključno s tremi sonci) je dramatiziral William Shakespeare v tretjem delu *Kralja Henrika VI.* Prvi izčrpnejši opis parhelija (podoben Luthrovemu) poda leta 1534 začetnik hutteritov Jacob Hutter, ki ga je gledal v kraju Hustopeče na Moravskem leto poprej. Hkrati omenjeni opis tudi razkriva, iz katere tedanje nemške izdaje Hišne postile je črpal Trubar. To sta verjetno bili bodisi augsburška izdaja leta 1545 bodisi nürnbergska iz leta 1549, morda ponatisi slednje iz let 1554, 1561 ali 1564, saj je v njej tedaj neznani parhelij opisan takole: »Und wir haben *dise jar uber* vil andere wunderliche dinge gesehen, welches alles ungewönlich unt seltzam ist. Als das ein Regenbog umb die Sonne gehen sol, das die Sonne sich gleich teylen und vil Sonnen gesehen werden.« (*Hauptpostil D. Martin Luthers uber die Sontags und der fürnembsten Fest Euangelia durch das gantze Jar*, Augsburg 1545, V; n. d., Nürnberg 1549, VI; n. d., Nürnberg 1552, V; n. d., Nürnberg 1561, VI; Nürnberg 1564, VI). Prevod: »In *v tem letu*, ki je za nami, smo videli veliko čudnih reči, katere so vse neobičajne in nenavadne. Kakor da bi mavrica okoli sonca šla, sonce se deli in videlo se je veliko sonc.« V nürnbergski izdaji leta 1544, ki jo je Luther še dočakal, je omenjena pasaža zapisana nekoliko drugače: »Und wir haben *dise zwentzig jar uber* vil ander wunderlichs dings gesehen, welches alles ungewönlich und seltzam ist. Als das ein Regenbog umb die Sonne gehen sol, das die Son[n] sich gleich (*nadaljevanje na naslednji strani*)

100| Melden; govori, razglaša.

Teh apostolov vprašanje.

Rešturainje Ieruzalema.

Ta sodni dan.

Caihni ali znameinia na sonci so po naturi inu zuper naturo.

Šumenje teh vod.

na II. nedello tiga adventa.

Tu znameinje na teh človekih jest cilu štemam, de smo je my doživejli, zakaj h takovimu je ta papež s svojo pridigo silnu pomagat, de so ta brumna serca vissoku bila prestrašena, zatu ker se je pridigovalu, koku en velik smertni greih je onu nikar prov se izpovedati, moliti, postiti, maše poslušati inu timu glih. V takovim prestrašeinju nihče nej vejdil, kam poit, zakaj ta pravi, tu odpusčanje teh greihov skuzi Christusa je bil zginil. Natu ie bilu enu taku martrajne zdaj z le-temi, zdaj z drugimi delli, de jest verujem, de tu ta nervegši jamer¹⁰¹ inu reva na zemli bila, kakor sim jest sam nih veliku vidil, kateri takove serčne žalosti inu prestrašeinja neiso mogli preterpejti inu so v cagainje padli pred velikim strahom inu prestrašeinjom, kir si neiso vupali obstati pred Božjo sodbo, zakaj tjakaj nas so gnali tiga papeža pridige zh¹⁰² močjo, de bi se my pred Christusom, tem rihtarjem, do smerti imejli bati. Iest sim tudi eden bil, se nejsim mogel h Cristusu, kakor k enimu ostrimu rihtarju, ništer dobriga zanesti, sim za tiga volo na Divico Mario klical, de bi ona hotela meni poleg stati inu pruti takovimu rihtarju mogo pomočnica biti. Zakaj tukaj nej nihče drugači vejdil, Christusa smo my bily zgubili inu smo spoznali, de smo hudi lotri bily, tukaj nejsa drigači znali, temuč se bati inu pred tem rihtarjem se prestrašiti. Za tiga volo jest štemam, takovu znameinje je ta vegši deil mimu. Ravnu kakor je zatu deržim, ta vegši dejl teh drugih znamein na nebi so se tudi uže zgodila. Aku so pak lih še nekatera več od zadaj, taku se onu vsaj vsak dan more pergoditi, de ona tudi prideo. My pak zatu nejmamo nehati se pruti le-timu dnevi taku perpraviti, kakor ta GOSPUD odzdolaj bode vučil.

Na koncu melda ta GOSPUD še od eniga prestrašenja inu pravi: »Ty ludie bodo sahnili pred strahom inu pred čakainjem teh ričy, katere imajo na zemlo priti.«¹⁰³ Le-tukaj on govori od eniga družih strahu, kateri je en siln, velik strah inu od tođ on pride, de se ty človeki pred temi caihni tiga sodniga dne bodo bali. Takovi neiso pregreišni, neverni ludje, temuč brumni inu bogaboječi. Za tiga volo ony to opominanje s temi caihni gori vzamejo, kateru ty neverni fray žihru ferahtajo, zatu de se ony zde, takovih caihnov se je poprej veliku zgudilu inu je vener ta sodni dan vuni ostal. Puste za tiga volo danas le-tu, jutri enu drugu znameinje inu opominanje mimu šumejti inu ostanee leitas kakor lani inu danas kakor včeraj prez vsiga pobulšanja inu se cilu ništer ne kumrajo, koku onu s teim sodnim dnem pojde.

Takove pregrešne žihre ludy pusty ta GOSPUD jiti. Zakaj kadar ony caihne vidio inu ta ista znajo ferahtati, taku ne bodo za to bessedo inu za to pridigo marali, ni po ti jsti vprašali. Ampak ty brumni, kateri na takova čudessa merkajo inu se nad temi istimi prestrašio, te iste si pusty ta GOSPUD priporočene biti inu trošta nje na tu narpriazniviši inu pravi: Kadar ony Christusa spoznajo, njegovo bessedo lubio inu bi ne hoteli radi od te iste pasti, ni njo zatayti, taku se ony pred takovimi caihni, aku so ony lih nekaj strašni, se nejmaio bati ni prestrašiti.

»Tadaj,« pravi Christus, »bodo ony vidili tiga človeka synu pridejoč v oblakih z veliko močjo inu častjo.«¹⁰⁴ Tu bode enu drugu pranganje,¹⁰⁵ koker kadar cessarij inu krajli noter vleko, zakaj tukaj bode ta cejli lufft poln angelov inu svetnikov, ty bodo svejtili svitleiši kakor tu sonce. Inu GOSPUD Christus bode v srejni mej nymi hodil inu bode s svojimi svetniki ta urtel¹⁰⁶ čez te ferdamnane rekal, kateri odzdolai na zemli, per Hudiču bodo stali, trepetali inu se tressli.

»Kadar uže (pravi Christus) le-tu se začne goditi, taku gledajte gori inu vzdignite vaše glave, bodite vesseli inu dobre vole, zakaj onu mora taku jiti.«¹⁰⁷ More li se ta svejt rezbiti, taku more poprej pokati, sicer ne more en takov

B velik

Človeška znameinja.

Papežova pridiga je te ludy prestrašila.

Ta znameinja so se ta vekši deil zgudila.

Ty brumni se boje pred caihni.

Ta prihod Christusov, po teh znamejnih.

Ty ludie se ne imajo pustit tem znameinjom strašiti.

(nadaljevanje s prejšnje strani)

teylen und vile Sonnen gesehen werden.« (Haußpostil D. Martin Luther, Nürnberg 1544, IV-V.) Prevod: »In v teh dvajsetih letih, ki so za nami, smo videli veliko čudnih reči, katere so vse neobičajne in nenavadne. Kakor da bi mavrica okoli sonca šla, sonce se deli in videlo se je veliko sonc.« Verjetno je šlo za napako v tisku, saj je malo verjetno, da je Trubar namenoma spuščal besede »zwenzig oder dreyzig« oziroma njuni inačici v rimskih številkah. Poznejši ponatisi namreč sledijo izdaji iz leta 1544, boljše so opisani tudi astronomski fenomeni. Za primerjavo iz wittenberške izdaje postile leta 1552, kjer je izvirni Luthrov tekst (vsaj) v tej pasaži precej obogaten in pri razlagi astronomskih fenomenih že specifičnejši: »Wie man denn in den nehern xx. oder xxx. jaren viel wunderlicher, seltzamer gesicht und zeichen hin und wider gesehen hat, als viel seltzamer Regenbogen und ander zeihen, Creuz, zwo oder drey Sonnen, Stern schiessen, Cometen auff ein ander folgend, fewrigen Himmel, blutrote Sonnen, etlicher zeit und tage an einander, one das, so noch teglich geschehen kan.« (Martin Luthers Hauspostille, Wittemberg 1552, 12.) Prevod: »Kakor smo videli veliko čudežev v naslednjih dvajsetih ali tridesetih letih, tu in tam nenavadnih izrazov in znakov, kot veliko nenavadnih mavric in drugih znakov, sledili so eden drugemu križ, dva ali tri sonca, streljanje zvezd, kometi, precej časa in dni zaporedoma ognjeno nebo, krvavo rdeče sonce, brez tistega, kar dnevno videvamo.« Pasaža v jenski izdaji 1559 se ujema z nürnbergsko leta 1544. Obsežnejša in zahtevnejša primerjalna tekstna kritika (ugotavljanje tiskarskih napak, katerih interpret Trubar ni nujno prenašal v slovensko prevodno besedilo) bi morda pripeljala do natančnejše genealoške tekstne določitve izdaj(e) postil(e), iz katere je črpal Trubar.

101 Stok, tarnanje; izposojeno iz nem. *Jammer* (enak pomen) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

102 Mišljen sh, tj. ž.

103 Lk 5,26.

104 Mt 24,30.

105 Izpeljano iz nem. glagola *prangen*, kar pomeni na vpadljiv način se izpostavljati, kazati v javnosti, blesteti, bogatiti se.

106 Nem. *urteil*; sodba.

107 Lk 21,28.

Izlaga tiga evangelia

108| Neizbran.

109| Lk 21,28.

110| Jn 3,18.

Znameinja bodo
strašna.

Trošt teh vernih.

111| Iz,41,6.

112| Mt 12,28–29.

113| Lk 21,25–28;

Ta sodni dan strašan
inu troštliv.

114| Mt 24,51.

Christus more
za teh vernih volo
strašan priti, ali ony
se neimajo pred
tem prestrašiti.

115| Napadlo; izposojeno iz bav. nem. *sturmen*
in nem. *stürmen* (napasti, jurišati) (M. Snoj, Slovar
jezika Janeza Svetokriškega).

Prigliha od leita.

velik cymper doli pasti, onu se more vse ganyti inu gybati. Ravnu kakor en človik, kateri zdaj hoče umrejeti, se vye inu se zgyble, preoberne te ocy, krivi ta usta, blejd pride na obrazu inu bode cilu nevžlahten¹⁰⁸ inu gard; tako bode tudi ta sveit sturil. »Ampak jest vam povejm, nikar se ne prestrašite pred tem, vzdignite vaše glave gori, kakor ty, kir je iz serca radi vidio, zakaj merkajte, vaše odrešitvu je blizi;¹⁰⁹ vaše,« pravi on, »kir vy verujete; ty drugi, kir ne verujo, bodo ferdamnani.«¹¹⁰ Za tiga volo bi se ony dobru imejli bati, ampak ony ga ne sture. Zakaj ta GOSPUD Jezus bode obuje sebo pernessel - tem, kir so verni inu brumni bily, tu nebu, tem drugim pak ta pakal inu tu ferdamnanje.

Takovu govory ta GOSPUD s temi brunnimi, ty se bodo tudi pred tem prestrašili, kadar sonce inu luna taku te ocy bodo preobernile inu ta sveit pol ognja bode, zakai ty svetniki nejso taku močni, onu se more dobru tudi s. Peter inu s. Paul pred tem prestrašiti, kadar bi ony živejli. »Ampak,« pravi ta GOSPUD, »bodite serčni«;¹¹¹ onu se vam bode dobru grozovitu inu strašnu vidilu, ampak takovu vam ne vela, onu vela timu Hudiču inu tem nevernim. Vam pak pride tu izveličanje inu tu vesselu odrešitvu, po katerim ste vy taku dolgu vzdihali inu prossili, de bi moje krailestvu k vam prišlu,¹¹² vam vaši greihi odpusčeni inu vy od vsiga zlejga imejli odrešeni biti. Kar ste vy uže taku dolgu prossili s cejlim sercom, tu vam ima priti, zakaj onu se pravi: En dan vašiga odrešitva.¹¹³

Zatu sem more ta sodni dan dobru imenovati en dan tiga ferdamnanja inu tiga odrešitva, en dan te žalosti inu tiga vesselja, en dan tiga pakla inu tiga nebeskiga krajlevstva, kakor ta GOSPUD, Matth. 24, pravi: »Tedaj se bodo plakale vse žlahte te zemle.«¹¹⁴ Per tem my ne hočmo, aku Bug hoče, biti, temuč tiga papeža, te rottarske duhuve, te hude žlahtnike, hude purgarje inu purgarice tukaj pustiti, kateri zdai vso svojo volo tribajo, ta evangelium preganjajo inu vus jamer inu nesrečo gori narejajo; ti isti bodo tukaj morali plačati. My pak, kir se my zdaj pred nymi moramo styskati, se jokamo inu se kumramo, se bomo ta isti krat smejali inu gledali, de ony morajo s tem Hudičom na dnu tiga pekla tja doli jiti.

Za tiga volo, aku se lih te stvari bodo premejnile, sonce inu lune černe inu temne bodo inu vas serditu gledale, taku se vy zatu ne prestrašite, ne lazite v te kote, kadar se bo le-tu začejnal, temuč vzdignite vaše glave gori inu se ne pustite motiti ali prestrašiti; zmislite, de ste vy mene taku hoteli imejti. Zakaj, aku jest imam vas odtetti, taku se jest moram teh poprej lotiti, kateri vas ujete derže, ravnu, kakor de bi ti v enim gradu ujet ležal, v enim turni, inu bi slišal, koku bi se vajn streilalu inu šturmalu¹¹⁵, ti bi se pred takovim strelninjom inu šturmainjom cilu ništer ne bal, temuč bi tiga istiga še dobru vessel bil, kadar bi je ti vejdil, de bi onu bilu za tvojo volo začetu tebe taku prostiga sturiti. Taku mu vy tudi le-tukaj sturite; ne pustite se strašiti, kadar se bode ta sveit taku zvyal inu vyl. Le-ta šiba nikar vam ne vela, temuč tem, čez katere ste vy vpyli. Za tiga volo taku vzamite takov prihod gori kakor en prihod vašiga odrešitva. Zakai jest ne pridem zatu, de bi jest vas hotel v pekal vrejči, temuč vam iz tiga sramotniga, zanikerniga sveta pomagati inu vas ločiti od Hudiča inu od njegovih hlapcev inu mei te angele postaviti, gdi vy nejmate terpejti, temuč v večni časti živejti.

H takovimu troštu služi uže tudi ta leipa pridiga s tejmi drivessi. Spomlad, pravi on, kadar ta zima zdaj ima nehati inu ta cela zemla nova biti, kadar se ta merzlost ima uganiti inu ta gorkust priti inu ta suha drivessa vun udariti inu se zeleniti, tukai ti meni povei, koku se takovu začne? Nej li reis, ta drivessa nerpopej berst zadobe, potler ona vun udario, taku pravi tedaj en vsakateri: Ta zyma je mimu ali minila inu gre uže tu leipu lejtu semkaj. Le-to pergliho pustite

vašiga

na II. nedello tiga adventa.

vašiga doctorja inu ta drivessa na tem polei vaše kunštne buqve biti, de se vy vučite, koku vy imate tiga sodniga dne čakati. Zakaj, kakor tu lejtú je blizu, kadar ta drivessa šaftna postano inu lystje zadobe, taku, kadar ta zemla se bode gibala, tu nebu tresslu, sonce inu luna žalostne inu serditu gledale bodo, taku se ne pustite taku mallu strašiti, kakor vas tu mladu listje, kateru na teh drivessih se perkaže, straši, kadar hoče lejtú biti. Zakaj takovi caihni imajo vam biti kakor ta šafft inu lystice na drivessih, de vij tiga večniga leita z vesseljem čakate.

Zakaj le-ta revni leben na zemli, le-tukaj, je kakor ta sramotna, nerodovita zyma, v kateri se vse posuši inu pogine, s to isto ima onu tedaj en konec imejti inu tu leipu večnu lejtú priti, zlasti tu krajlestvu Božje, skuzi kateru ima tiga Hudiča krajlestvu šturano biti, za kateriga volo tudi ste vij taku veliku na zemli morali terpejti. Zakaj vij živite mej pregreišnimi, hudimi, falš, lakomnimi ludy etc., kateri ta evangelium šentuju inu sramote inu pegeruju vso nesrečo gori narediti. Tu vij morete viditi inu slišati inu vsak dan huišiga čakati. Od takoviga hočem jest vas skuzi moj prihod odrešiti, de vij ne bote morali takovo svojo voljo več gledati.

Za tiga volo vela takovu strašnu rovnanje nikar vam, temuč vašim sovražnikom, tem nevernim; te pustite žalovati inu se prestrašiti. Vij pak se vesselite, de je vaše odrešitvu blizi. Kakor je ta brumni Loth k svojmu času tudi sturil; ta je živel v srejni mej temi sramotnimi ludmy v Sodomi, kateri so njemu vse zlu nagudili ž nyh nečistim lebnom inu so martrali njegovo pravično dušo od dan do dne ž nyh krivičnimi delli, od katerih nej praviti, katera je on moral viditi inu slišati noter, de so ona prezrejla postala inu se Bug nej mogel dajle zdržati. Tukaj sta prišla dva angela, ta sta pelala tiga brumniga Lotha iz mesta vunkaj, prez cbivla se ie onu tedaj strašnu vidilu, de je tu nebu černu postalú, se bliskalu inu garmelu inu se ty oblaki gori odperli, žvep-lu inu ogin sem doli dežili inu se ta zemla tudi gori odperla, vse potopila inu požerla.¹⁶ De bi se uže Loth ne bil imel nad tem prestrašiti, nej mogoče. Ampak tukaj je bilu tu ta trošt, de je on vejdil, takov strašan pogledék inu videinje nej njemu velalu, temuč tem Sodomitarjem, kateri so hudi zanikerni lotri bilij inu se nejsó hoteli pobulšati. Ty so se morali nad takovim ognjenim dežom niker le prestrašiti, temuč v tem istim konec vzeti inu na dnu tiga pakla ijti, timu brumnimu Lothu pak je onu bilu kakor onu lipu drivu, kateru berst vunkaj žene inu zdaj začne se zeleniti. Zakaj on je per tem vidil inu merkal Božjo pomuč inu milostivu odteinje zupar te pregreišne.

Taku se bode nam (aku je my doživimo) na sodni dan tudi zgudilu. Strašnu onu bode viditi, kadar nebu inu zemla taku bodo začele goreti inu my tjakaj v enim hipu pojdemo inu umerjemo, ampak en karsčenik nejma timu videinju slušati, temuč poslušati, kako je Christus izlaga, zlasti, de je onu en leip lušt, ena leipa, šaftna inu mužena veyeca, de aku se lih nad teim grozovitim, gardim pogledkom ali videinjom ta pamet prestraši, de vener tu serce na bessedi vissi inu se zupar tu vunainje videnje pokripij inu trošta, rekoč: »Aj, nikar se ne prestraši tar vsai onu nei nič hudiga, ni škodliviga.« Ia, onu pomeini, kakor Christus sam pravi, ništer hudiga, temuč de moj odrešnik inu odrešitvu blizi. Taku si ti uže meni dobru došal, moj lubi GOSPUD Christe, inu pridi, kakor sim jest vse moje živoče dny prossil inu vosčil, de bi tvoje krajlestvu imelu k meni priti. Kateri uže zna GOSPUDA Christusa taki prieti, ta je v enim hipu v ti časti, v kateri on kakor tu leipu sonce bode svejtil.

Na le-to vižo vuči nas, naš lubi GOSPUD Christus, ta sodni dan prov spoznati, de mij vejmo, kaj mij na njemu imamo inu h čemu mij njegoviga prihoda imamo čakati inu vupati. Ta papež pridiguje od Christusa, de je on

B 2 en

Naš leben kakor ta nerodovita zyma.

Loth v Sodomi.

116 | 1 Mz 19,1–25.

Karsčeniki se imajo po tei bessédi rovnati.

Summa, de se my ta sodni dan imamo prov vučiti, spoznati inu se na ta isti perpraviti.

Izlaga tiga evangelia

en terd rihtar, pruti katerimu se imajo ljudje z dobrimi delli perpraviti. Item: na te svetnike klicati inu nyh za prošne uživati, aku ludje drigači ne hote ferdamnani biti. Zakaj taku so Christusa v tem papeštvu povsod malali, koku on k sodbi pride inu en meč inu šibo v ustih pela, kateru obuie serd pomeini. Kadar pak Maria inu Iohannes njemu na strani stoyta, taku so ty ludje teh istih inu družih svetnikov za prošne yskali inu na to isto vupali. Kakor ta dobri oča Bernhardus¹¹⁷ sebi tudi te misli della, kadar ta mati Maria nje synuvi te¹¹⁸ perkaže, taku on njei ništer ne more odpovedati. Tu je ja enu gvišnu znameinje, de ludje neiso obeniga zavupainja h Christusu imejli, temuč so verovali, Christus pride kakor en rihtar.

Ampak v le-tim evangeliu vučy on nas drugači, zlasti, de on hoče priti nikar, de bi on nas hotel soditi inu ferdamnati, temuč odrešiti, pomagati, kar smo my njega prossili, uslišati inu tvoje krailestvu k nam pernesti. Tem pak, kateri neiso na njega verovali, so njegove karsčenike na zemli sramotili inu martrali, teh istih rihtar on hoče biti inu nje straiffati; takovu, pravi on, močnu verujte inu nikar na tem ne cbivlajte inu vesselite se na moj prihod, zakaj on ima vam k bulšimu priti, de vy od grejhov, Hudiča, smerti inu svita imate odreišeni inu skuzi mene vekoma izveličani biti. Tu se pravi, ja, častitu inu bogatu potroštati.

Ampak tukaj je še en štuk, nad katerim se te slabe visty zlu prestrašio, zakai ta GOSPUD pravi, ta sodni dan bode na naglim prišal,¹¹⁹ de se tim ludem ravnu taku ima zgoditi kakor eni ptičici, katera zjutra semkaj lety, je lačna inu ysče svoiga užytka, vupa, ona hoče ta isti najti kakor dosehmal, ga tudi najde, sejde doli na gubnu, je vessela inu dobre vole, u venim hipu pak, prejdan je ona počuti, ta mrežza nad njo vkupe pade, bode ujeta inu zadavlena. Takovu vzamejo ty brumni bogaboječi človeiki k serci inu kadar ony znajdejo iz vsakdainiga izkušejnja, koku hitru se je onu zgudilu, de ludje padejo, bodo ony slabi inu cagovi nad tem, zakaj ony mislio: »Gdu vej, koku bode tebe le-ta dan našal. Lahkaj on bode ob tej uri prišal, kadar ti boš nermainje perpavlen inu njega narmainje boš čakal, ali v le-tim ali v drugih greihih boš ležal, taku je onu tedaj s tabo djanu inu bode iz le-tiga vesseliga dne en večni žalostni dan.«

Le-tukaj nas GOSPUD Christus tudi ne hoče prez trošta pustiti inu vučij svoje karsčenike, koku si ony od le-te skarby imajo pomagati inu pravi:

»Varite se pak, de vaša serca ne bodo preveč obložena s požertjem inu s pianostjo inu skerbami tiga života inu de ta isti dan naglu ne pride čez vas. Zakaj on bo prišal kakor en ptičy štrik čez vse te, kateri na zemli prebivajo. Zatu čujte vsak čas inu molite, de bote mogli vrejndni biti inu ubeižati le-timu vsimu, kar se ima zgoditi, inu stati pred Synom tiga človeka.«¹²⁰

Tu je uže en cilu žlahten inu potreban vuk, kateri bi nam nikuli več ne imel iz naših serc priti. Ta GOSPUD ne prepoveduje jeisti inu pyti; taku on tudi ne vely kakor ta papež, de bi ludje imejli vse pustiti ležati inu stati, v ven klošter ijti inu duhovni biti; ne, jejte inu pyte, tu vam Bug dobru vosči, yščite tudi vašiga užitka, zakaj zatu je Bug tu dellu zapovedal. Ampak pred tem se vy varujte, de vaša serca le s takovim ne bodo taku zlu obložena, de bi vy per tem mojga prihoda pozabili. Temuč bodite fermi inu čuječi, tu je, čakajte ga vsako uro inu hip inu deržite se za tiga volo v Božym strahu inu v dobri vejsti. Tu pustite tu pervu biti.

Potle taku tudi molite, de vy bote mogli vseim izkušnavam inu iamru¹²¹ ubeižati iuu¹²² vrejndni biti stati pred Synom tiga človeka. Kakor je takovu v Očanašu, v teh dveh puslednjah prošnjah, lipu zapopadenu: »Ne vpelaj nas v izsku-

117| Bernard iz Clairvauxa (1090–1153), ustanovitelj cistercijanskega meniškega reda. Najvplivnejši častilec Device Marije.

118| Se.

119| 2 Pet 3,6–7.

Strašnu je onu, de ta sodni dan naglu ima priti.

Koku se en karsčenik pruti le-timu ima perpraviti.

120| Lk 21,34–36.

Nikar žrejti in se skarbmi obložiti, temuč fermi biti.

I.
Fermi biti.

121| Stok, tarnanje; izposojeno iz nem. *Jammer* (enak pomen) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

122| Inu.

II.
Moliti.

na II. nedello tiga adventa.

v izkušnio, temuč reiši nas od zlejga.« Kadar vy takovu sturite, taku nejma pomankainja imejti, si vas tedaj ta sodni dan najde per mizi ali v posteli, v cerqvi ali na tergu, cujoče¹²³ ali speče, taku onu vse glih vela, zakaj on vas najde v Božy brambi.

Ampak le-tukaj se more tudi le-tu merkati, de ludje ne mogo na Buga prov klicati ni moliti, kadar ony ne hote od vejdečih grehov stopiti inu se pobulšati. Za tiga volo sliši k eni pravi molitvi ena prava pokura inu se ludje pred svojevolnimi grejhi varujo inu se v dobri veisti derže inu tedaj na Božjo dobruto v imeni Jezusevim Christusevim prossio, de bi on nas hotel v svojem strahu obderžati, skuzi svojga Svetiga Duha pred greihi obarovati inu v veni pravi veri noter do konca hotel obderžati, de bi my le-tiga srečniga dne z vesseljem mogli dočakati inu našiga GOSPUDA Jezusa kakor našiga odrešenika s serčnim zanesseinjem mogli gori vzeti. Takova molitov bode skuzi Christusa uslišana, na teim nej obeniga cbiuvla. Za tiga volo imamo my le-ta svit inu vuk slušati inu se na le-ta gnadlivi dan tiga večniga odrešitva prov perpraviti. Tu nam vsem daj naš GOSPUD inu odrešenik Jezus Christus, amen.

123| Čujoče.

Nikar svojevolni biti.

NA TRETIO NEDEL- LO TIGA ADVENTA, EVAN- GELIUM. MATTH. NA XI.¹²⁴

124| Evangelij po Mateju 11.

Kadar je pak Joannes v vozi Christuseva della slišal, je on poslal dva svoja mlaiša inu pustil njemu povedati: »Si li ti ta, kir ima priti, ali imamo li my na eniga družiga čakati?« Jezus je odgovuril inu je rekal k nyma: »Pojdita tjakaj inu povejta xupet Joannesu tu, kar vidita inu slišita: Sleipci pregledujo, hromci hodio, gobovci čisti postajajo inu glušci slišio, mertvi gori vstajajo inu vsem ubozim se

B 3 evan-

Izlaga tiga evangelia

evangeli pridiguje inu blagur je timu, kateri se nad mano ne pohuiša.»

Kadar sta pak ona bila odšla, je Jezus začel pruti folku govoriti od Joannesa: »Kaj se vy vunkaj v pusčavo hodili gledati? Ste li hoteli viditi en terst, kateri se od vejtra sem ter tam maje? Ali kaj ste vy vunkaj hodili gledati? Ste li hoteli eniga cloveka¹²⁵ viditi v mehkim gvanti? Pole, kateri mekak¹²⁶ gvant nossio, so v krajlevih hišah. Ali kaj ste vy vunkaj hodili gledati? Ste li hoteli eniga preroka viditi? Ja, jest vam povem, kateri je tudi več kakor en prerok. Zakaj on je ta, od kateriga je pissanu: »Pole, jest pošlem mojga angela pred tebo semkaj, kateri ima perpraviti tvoj pot pred tabo.«¹²⁷

125| Človeka

126| Mehak.

127| Mt 11,2–10.

Le-tim evangeliu sta dva štuka. Ta prvi, koku Ioannes svoje mlajše iz te ieče h Christusu pošle, de bi ony njega imejli poslušati inu njegova čudessa gledati inu njega kakor tiga praviga Messiasa ali Christusa imejli gori vzeti. Inu nam služi h timu, de my našiga lubiga GOSPUDA Christusa bessedo tudi radi imamo poslušati inu njo za ta narvisokejši šac štemati, na kateri vse naše izveličainje ležy.

Ta drugi štuk je ena pridiga, s katero naš lubi GOSPUDE Christus nikar le samiga svetiga Joannesa silnu vissoku hvali, de je on ta narimenitiši pred vsemi drugimi pridigarji, potehmal on svoji službi taku s flissom strejže, de on ta isti krat, kadar je on v ječi inu vozeh bil inu sam nej mogel pridigovati, on vener svoje mlaiše h Christusu pošle, temuč on svary te Iude za nyh nevere volo, de ony takoviga pridigaria taku za zleht štemajo inu za njegovo pridigo taku cilu ništer ne marajo. Takovu službi nam h timu, de se my pred takovo hudo šego inu navado varujemo, Božio bessedo nekar ferahtamo, temuč to isto radi poslušamo inu iz te iste pobulšamo.

Tu pervu uže, de my imamo to bessedo Christusevo s flissom poslušati, je per tem na znanie danu, de Ioannes, kadar je on uže v ječi ležal, kakor hitru je on od teh čudes Cristusevih slišal, svoje mlaiši k njemu pošle z eno takovo zapuvidjo, de bi ony njega imejli vprašati, aku je on ta, kir bi imel priti, od kateriga so Moizes inu vsi drugi preroki tulikain prerokovali in potler v Novim testamentu veliku je imejlu pridigovanu biti. Tu je: aku je on ta oblubljeni Christus, od kateriga je pissanu stalu, de teh Iudov krajlestvu inu Moizesov vuk ima obstati noter do njegoviga prihoda, potler bi imel Moizesov vuk inu Božja služba nehati inu en nov vuk inu nova Božja služba gori narejena biti, nikar le mej Iudi, temuč tudi mej aidy po vsim vlnim svejtu. Kakor je takovu očitu inu svitlu poprej bilu prerokovanu. Zatu, kadar se je onu zdajci po tem, ker je bil Ioannes v ječo veržen, začelu inu GOSPUDE Christus od večniga lebna, od krajlestva Božyga zdaj pridiguje inu čudessa della, je hotel Ioannes svoje mlaiše k njemu vižati. Pošle za tiga volo nje tjakaj h Christusu, de bi ony imejli ž nyh očyma ta čudessa gledati inu ž nyh užessi te pridige poslušati, od katerih so en dolg čas poprej ty preroki prerokovali, de je Christus na zemlo bode prenessel inu se bo taku rezodel.

Kaj Iohannes pustij skuzi svoje mlaiše vprašati.

Za

na III. nedello tige adventa.

Za tige volo je takovu pošilanje ništer družiga, kakor de bi Ioannes rekale-taku: »Iest je rejs dobru vejn, de je on ta pravi Christus, ampak ty Iudje ga ne verujo. Za tige volo pojdite vy zdaj k njemu inu poslušajte je od njega samiga, de se vy od mene inu od te cejle iudovščine obrnete inu se le-tige moža deržite, na katerim onu vse ležy, kar vaše inu tige cejlige svita izveličanje an tiče.« Tu je ta mainunga tige selstva h Cristusu, de bi njegovi mlaiši imejli njega samiga viditi inu poslušati, ž nym v znanie priti inu taku na niega verovati inu vekoma izveličani biti.

Nu že, kaj pak Christus pravi h takovimu selstvu? On ne pravi ni ja ni ne, kadar so ony njega vprašali, aku bi on bil. Temuč odgovory žleht z delli inu pravi: »Vy je vidite, slišite inu je typate, de sim jest.« Zakaj ravnu, kakor je Ezaias inu drugi preroki so prerokovali, de Christus te krulove ravne, te sleipe videče bode dellal etc.¹²⁸ Taku je vy zdaj vidite pred vašimi očyma, ne potrebujete dajle obeniga podvižanja ni odgovori, kadar se vy le sicer hočte provtu perpraviti.«

Tu je uže ena leipa, častita inu troštliva pridiga, katera vse silnu lipu zapopade, kar se more od Christusa pridigovati. Zlasti kakov krail je on inu kar on za enu krajlestvu ima, zlasti enu takovu krajlestvu, v kateru ty sleipi, krulovi, hromi, gobovi, gluhi, mertvi ludje inu suseb ty ubozi greišniki, vse, kar je revnu, potrebuječe inu ništer, slišio, trošt inu pomuč tukaj najdejo. Le-to pridigo od Christusa inu njegoviga krajlestva imamo my s flissom merkati inu prejd inu prejd mej nami pustiti rezglassiti, de Christus enu takovu krajlestvu ima inu de je on takov krajl, kateri hoče tem revnim, ubozim ludem na telessu inu duši pomagati, kar je sicer nemogoče, de bi vus sveit zo vsem svojem premoženjem mogel pomagati. Zakaj tukaj nej nikuli en takov vissok doctor ali arcat prišal, kateri bi bil mogel eniga sleipiga videčiga ali eniga goboviga čistiga sturiti etc. Ravnu kakor tudi nikuli oben pridigar nej bil, kateri bi bil znal tem ubozim ta evangelium pridigovati, tu ie te režalene, revne, zmartrane vejsty na se vižati inu troštati inu ta prestrašena serca, katera so v težkih mislih inu v kumrih zagolbena inu potoplena, bi mogel vessela inu dobre vole sturiti.

Moizes je ta narvissokeiši pridigar, ali on te kunšti ne zna, de bi on uboge greišnike imel troštati; ia, tu, kar je timu zupar, on stury, zakai vse niegove pridige le-taku slove: »Ti imaš inu moreš to postavo deržati ali ferdaman biti.« Tukai se uže tedai en jamer začne. Kateri svoje greihe počutio inu bi nyh radi prosty bili, sebi težku sture, živeo po tei postavi, ne mogo pak k myru priti, ni eniga vesseliga serca inu vejsty skuzi tu zadobiti. Kakor ty svetniki v Starim testamentu tožio, kateri so Moizesoviga regimenta alu gospodovainja syti inu enu serčnu vzdihanje po tem krajlestvi te gnade, v Christusi oblublene, imajo, kakor Psal. 14: »O, de bi pomuč iz Ziona Izraelu prišla inu de bi GOSPUD svoj ujet folk odreišil.«¹²⁹ Inu Psal. 102: »Vstani ti gori inu se smili čez Zion, zakaj onu je uže čas, de ti njej boš gnadljiv inu ta ura je prišla.«¹³⁰ etc. Spet nazaj mejnio ty hynavci, kadar ony izvunaj to postavo derže, taku ony ne potrebujo obeniga evangelia ni Christusa; mislio inu mejnio, onu nejma pomankanja, tige nei potreba, Bug nyh more za nyh pošteinja, moleinja, almožne volo v nebu pustit priti. Tu so ty žihri, pressyti duhuvu, kateri našiga GOSPUDA Boga inu njegove gnade ne potrebujo. Nu, onu je dobru rejs; Moizesova pridiga se more imeiti inu ty ludje se morajo h takovimu pošteinju inu dobrimu življenju opominati. Ravnu kakor se morajo v posvitnim regimentu rabelni inu beričy imejti zatu, de bo ta duvji, syrovi, hudi inu nemarni hauffen¹³¹ štraifan, kateri takoviga vunajniga poštenia ne deržy, temuč kurba, krade, lakomnuje, vuhruje etc. Ampak, kadar ta urica pride, de ti imaš umrejti, povej meni, kaj tebi pomaga takov Moizesov vuk, kadar si se ti lih po nym deržal? Nej li onu rejs, ti moreš spoznati inu

V Christusu ležy vse naše izveličanje.

GOSPUDI Christuseva odgovor.

Kaj Christus za enu krajlestvu ima.

128| Iz 35,5.

Christus trošta te greišnike.

Moizesova pridiga.

129| Ps 14,7.

130| Ps 102,14.

Moizesova pridiga je potrebna, ampak ona ne pomaga zupar to smert.

131| Izposojeno iz nem. *der Haufen*, kup, množica, gruča.

Izlaga tiga evangelia

ti inu reči: »Lubi GOSPUD Bug, aku jest lih nesim oben prešuštnik, tat, ni uboinik bil, taku jest vsaj pegerujem, ti bi hotel meni gnadliv inu milostiv biti, jest moram sicer tudi per vseh mojih dobrih dellih cagati.«¹³² Od tiga se bere ena historia in Vitis Patrum.¹³³ Eden je stal try dny na enim mejstu, je vselej svoje očy vzdigaval pruti nebu, vzdihal inu tožil. Kadar so pak njega niegovi mlaiši vprašali, kaj bi njemu nadležilu. Odgovorij on: »Iest se boym pred smertjo.« Natu so njegovi mlajši začeli inu so njemu sešteli, koku en terd inu oster leben je on pelal inu bi se bil taku flissig¹³⁴ po Božjih zapuvidah deržal. So meinili, ony bi hoteli njega skuzi tu troštati, ampak on je rekal: »Iest vam povejm, de se jest zlu boym, jest sim se dobru, kakor vy pravite, flissig po Božij bessedi deržal, jest pak vener ne morem takoviga strahu prust biti. Zakai jest vejm, de so Božje pravde drugači kakor teh človekov pravde.« Le-ta je taku deleč prišal, de je on vidil, kadar ta smert ali ta pusledna ura pride, katera pred Buga inu njegovo pravdo inu sodbo žene inu goni, de je Božja pravda taku ostra, terda inu težka, de naša svetust inu dobra della ne mogo pomagati ni my ž nymi obstati. Za tiga volo, aku se lih ta postava more pridigovati inu se ludje morajo v dobrih dellih prez gori nehainja pustiti najti inu izkušati inu se po Božij bessedi vsak čas rovnati, taku vsaj, kadar onu tjakaj pride, de morajo umrejši, taku ony morajo reči kakor le-ta oča: »Ah, Bug, gdu pomaga zdaj?« Le-ta je tudi teh revnih edan, od katerih le-tukaj stoji, ampak on ne vej, na kaj bi se on imel deržati, zakaj le-tu njemu manka, od kateriga ta GOSPUD le-tukaj pravi: »Tem ubozim bode ta evangelium pridigovan.«¹³⁵ On ne vidi inu nejma nič vek kakor to postavo, katera pusty niega v hudi vejsti, britkusti inu nadlugi tečati, njega ne more troštati. Ta evangelium pah je ena takova pridiga od Christusa, katera k greišniku pravi: »Moj syn, bodi serčan inu vessel, nikar se ne prestraši; ti imaš vejdti, de je Christus zapovedal tem ubozim, tu je tem revnim, žalostnim sercom gnado oznaniti, de on hoče svojo čistost, katera je Božja inu večna, za te postaviti, tebe z Bugom zmiryti, tvoje greihe doli prati inu odpustiti etc. Le-to gnado veli on tebi skuzi svojo bessedo ponuditi, za tiga volo ne cbiuvljaj; kakor ti slišiš, aku je le veruješ, taku onu tebi duide.« Taku se uže pravi evangelium en gnade bogati, srečni vuk inu troštlivu selstvu; kakor, kadar bi en bogat mož enimu ubozimu petlerju tavžent zlatih oblubil, tu bi njemu bil en evangelium, enu vesselu selstvu, kateru bi on rad slišal inu bi iz serca nad nym vessel bil. Ali kaj so denarji inu blagu pruti le-tej troštlivi inu gnadebogati pridigi, de se Christus teh revnih an vzame inu je en takov krajl, kateri tem ubozim greišnikom, kateri so pod to postavo ujeti, k večnimu lebnu inu pravici hoče pomagati? Tu, pravi Christus le-tukaj, moje krajlestvu je enu drugu krajlestvu, kakor je tu posvitnu krajlestvu. Tukai se gody, de se timu močnejšimu pomaga. Inu kakor ta pripuvist slove: »Kateri tiga družiga premore, ta ga v žakel vtlačí.« Tu regira po tei ostrusti, s teim mečom, bye inu sejka povsod okuli sebe, ne more inu nejma tudi obeniga nepoštenja inu hudobe terpejti. H timu onu more rabelne, šibe, meč, vodo, ogein imejti, de onu povsod more štraffati. Ampak le-tukaj, v krajlestvi Christusevim, je onu drugači; tu se nikar ne pečaa z močnimi, s svetimi ludmy, temuč s slabimi, ubozimi greišniki, kakor Christus pravi: »Ty sleipi vidio, ty mertvi gori vstajejo etc.«¹³⁶ Nu, mertve gori obuditi je enu veliku čudu, ampak le-tu čudu je veliku vegši inu častitiši inu onu vsaj nejma tiga videnja, zlasti de Bug ta sveit taku lubi, de on njemu svojga Synu da, kateriga je on od večnosti h timu ferordnal,¹³⁷ de je on en krajl ter greišnikov inu tem istim ta evangelium pridiguje. Od takoviga krajla inu evangelia Moizes inu ta postava ne pridiguje, tukaj se pravi le-taku: »Kateri je en greišnik, sliši v tiga Hudiča inu te smerti krajlestvu.« Tu slove, kakor de bi naš GOSPUD Bug bil en krajl teh svetnikov inu brumnih inu

132 Parafraza Davidovega psalma (Ps 143,1–2): »Gospod, usliši mojo molitev, prisluhni moji prošnji, v svoji zvestobi me usliši, v svoji pravičnosti.« Tudi parafraza Stopniške pesmi (Ps 130,3): »Če boš pozoren na krivde, o GOSPUD, Gospod, kdo bo mogel obstati?« (dodatek nemški izdaji leta 1846; v prvih izdajah obeh parafraz ni zapisanih).

134 Marljivost, vnema, pridnost, vztrajnost, prizadevnost; izposojeno iz srvn. *vlf3* m. (marljivost, vnema), in sicer okoli leta 1100 (H. Jazbec, 2007, 41).

133 Tudi *Vitæ patrum*, zbirka hagiografskih zapisov o puščavniških očetih. Luther je imel pri zapisu eksempla verjetno vpogled v tri razpoložljive edicije, ki so bile v drugi polovici 15. stoletja natisnjene na Nemškem (Nürnberg 1478 in 1483; Augsburg 1488). Leta 1544 je napisal predgovor k izdaji *Vitæ Patrum* svojemu wittemberškemu posvečencu Georgu Maiorju (1502–1574). Izvirnik dostopen na: http://www.europeana.eu/portal/record/9200386/BibliographicResource_3000059060843.html.

135 Lk 11,5.

Ta evangelium je ta prava troštliva pridiga.

Kaj je evangelium.

Rezločik tiga krajlestva Christuseviga inu tiga posvitnega krajlestva.

Tu krajlestvu Christusevu.

136 Mt 11,5.

137 Izpeljano iz nem. *verordnen* (ukazati, naročiti, zapovedati).

na III. nedello tiga adventa.

inu hoče eno visokejšo brumo imeiti, kakor ta posvitni regiment terja. Inu je tudi reis, zakaj Moizesevu krajlestvu je tudi našiga GOSPUDA Boga krajlestvu inu ta pridiga, katero on pela, je Božja besseda. Ravnu kakor tudi ta posvitni regiment Božje krajlestvu more imenovanu biti, zakaj on hoče imejti, de onu ima ostati, de se my v tem istim pokornu imamo deržati. Onu je pak le tu krajlestvu te lejve roke, v kateru on očeta, mater, cessarja, krajla, rihtarja, rabelna postavi inu nym ta regiment poročy.¹³⁸

Njegovu pravu krajlestvu pak, v katerim je on sam inu regira, je le-tu, v katerim tem ubozim ta evangelium bode pridigovan, v katerim se ti vučiš, kadar onu tjakaj pride, de tvoja bruma ne more več pomagati, de ti rečeš: »GOSPUD, jest sim sturil, kar sim jest mogel: mojmu očetu, mojmu gospudu zvejstu služil, nikoger sramotil, nikar zupar ne mermral, mojo hišo, otroke inu družino zvejstu podvižal inu, kulikur je meni mogoče, dobru regiral, mojmu bližnimu neisim k škodi živel, neisim kral, ni zakona prelomil etc. Ali kam zdai vun? Zakaj takovu meni ne pomaga pred tvojo pravdo, onu meni tudi ne pomaga h tvojmu krajlestvi. Ali vsaj, lubi GOSPUD, jest ne hočem zatu cagati, ne cbiuvlati, zakaj jest sim enkrat v tvojem evenageliu slišal, de je tvoj Syn, moj lubi GOSPUD Jezus Christus, šesteru čudess sturil, mej temi istimi bode tudi le-tu meldanu,¹³⁹ de te ubozim ta evangelium bode pridigovan, tu je, de je on od tebe, nebeski Oča, h timu ferordnen, de on ima ta prestrašena serca troštati. Takove pridige se jest hočem an vzeti, zakaj ona meni sliši, kadar sim jest taku ubog inu reven inu ja obene pomuč ni v meni ni na cejlim svejtu sicer ne morem najti.«

Taku prerokuje ta prerok Ezaias od Christusa v tem 50. cap., gdi on ta GOSPUD Christus sam pravi: »Ta GOSPUD je meni linguam discipulam, en vučen jezik dal,«¹⁴⁰ tu je, Bug je svojo bessedo na moj jezik polužil, de jest vejm s tejmi trudnimi h pravimu čassu govoriti, tu je: te slabe visty prov troštati. Ta izlaga ta evangelist le-tukaj inu pravi: »Christus pridiguje tem ubozim ta evangelium.«¹⁴¹ Zakaj zatu inu h timu je on h krajlu postavljen, de bi on imel evangelizirat, tu je: ta uboga, slaba, režalena serca troštati inu močna sturiti. Od tiga semkaj se njegovu krajlestvu tudi pravi eno troštnu krajlestvu inu pomučnu krajlestvu, v katerim se ty slabi nejmajo več strašiti inu v britkusti pustit tečati, temuč se troštati inu vesseli dellati. Takovu pak se ne zgody skuzi te postave pridigo, temuč le skuzi evangelium. Tu je tu dobru, vesselu selstvu, de je skuzi Christusa za naše greihe plačanu inu skuzi njegovu terplenje smo my od večne smerti odreišeni. Le-ta pridiga sliši za te uboge, pravi ta GOSPUD, tjakaj jest hočem, zakaj h tem velikim svetnikom jest ne morem priti, kateri obeni greišniki ne hote biti inu tiga evangelia ne potrebujo, ja ga preganjajo inu ga šentujejo inu zmerjajo ena kecaryo, pravio, de se dobra della prepovidujo, de se pridiguje zupar Moizessa inu to postavo.

Obtu taku pravi ta GOSPUD dajle: »Blagur je timu, kateri se na meni ne pohujša.«¹⁴² Ja, gvišnu je blagur njemu. Zakaj na le-tim krajlu inu na njegovu pridigi, katere bi se imel spodobnu vsakateri vesseliti, se vus svejt pohuiša. Kakor my v ti historji tiga evangelia vidimo, de ty pharizeerji, v pismi vučeni, viši farji, farji, leviti inu vse, kar je vissoku inu veliku, Christusa za eniga zapelavca inu njegovo pridigo za kecaryo derže inu ferdamnajo, on nym ne more nigdir prov pridigovati, nym se vselej zdy, on je okuli oberne inu je krivu della, on hoče te brumne inu pravične, (kakor je on tudi stury) v pakal pahnuti, inu v svojem krajlestvu nikar terpejti, te greišnike pak v nebu povzdigniti. Raunu kakor ty papežniki nam na ta današni dan tudi sture. Se pravi tu, (pravio ony) prov pridigovati, d my ta dobra della taku cilu ne hočmo pustit velati inu tem hudim lotrom tu nebu tako odpiramo? Takovu opravlainje je naš lubi GOSPUD Christus mej temi Iudi tudi moral terpejti.

C Ampak

Božje pravu krajlestvu.

Koku ludje imajo le-ta vuk od krajlestva Christusoviga nucati.

Ta špruh Ezaiie 50.

Dobru je timu, kateri se na meni ne pohuiša.

Evangelium ie en pohuišanski vuk.

138| Tu je izpričana Luthrova politična doktrina »dvojnega kraljestva« oziroma »dvojnega regimenta« (Luther se je držal slednjega izraza). Gre za izpeljavo Luthrove paradigme (po zgledu Avguštinove *De Civitate Dei*), ki definira človekovo mesto v odnosu do Boga in ostalega stvarjenja. Bog namreč po tej doktrini posvetnemu kraljestvu (kraljestvu levice, leve roke) vlada skozi sekularno (tudi cerkveno) vlado po slednje zakonih ter skozi nebeško kraljestvo (kraljestvo desnice, desne roke; duhovno kraljestvo) po evangeliju in milosti. Preden jo je Luther pojasnil v omenjeni pasaži pridige, jo je zagovarjal npr. že na zaslišanju pred kardinalom Thomasom Kajetanom (Tommaso de Vio, 1469–1534) v Augsburgu 1518 in na cesarskem državnem zboru v Wormsu leta 1521. Doktrina je bila ena izmed glavnih postavk Augsburgske veroizpovedi. Po Luthrovi smrti in z uveljavitvijo politične doktrine *cuius regio, eius religio* po augsburški verski pomiritvi leta 1555 začne zamirati. Prim tudi T. Jurca, *Dva meča: novo razmerje moči med Cerkvijo in državo*, Ljubljana 2010, 147–176.

139| Izposojeno iz nem. *melden* (javiti, sporočiti, javljati, sporočati).

140| Iz 50,4.

141| Iz 50,4.

142| Mt 11,6.

Izlaga tiga evangelia

143| Mt 11,6.

Ampak le-tukaj onu stoy: »Blagur je timu, kateri se na meni ne pohuiša.«¹⁴³ Nu aku ti Christusa prov poslušaj, vzameš njegovo bessedò gori, mu prideš v njegovu krajlestvu, taku ti boš izkusil inu vidil, de ta evangelium dobra della ne prepoviduje, kakor ty papežniki na nas lažejo, temuč te karsčenike vučy in opomina dobra della dellati, de se oni v risnici zatu an vzamejo, de oni zupar Božjo bessèdo inu vejst, ništer naprej ne vzamejo, pusty posvitno gosposčino ostati, cessaria, krajla, pusty tiga rabelna, meča, šibe inu družiga nucati, kar h pošteinju sliši. Zakai se ti tedaj pohujšaj na tem svetim enangeliu¹⁴⁴ inu ga šentuješ, kakor de bi se ništer dobriga ne imeilu sturiti.

144| Evangeliu.

Evangelium dobrih del ne prepoviduje, temuč tu zavupainje na ta della on prepoviduje.

Dobrih dell ne zamečuje, ni ne prepoviduje ta evangelium. Tu on pak prepoveduje, kadar mi zdaj moremo inu imamo umrejtj jnu vu en drugi leben jiti inu zupar tiga obeniga svejta ni pomuči nej, da my tedaj na naš leben inu dobra della nejmamo se zanesti ni zavupati, temuč se po GOSPUDU Christusu okuli pogledati inu z močnim zavupanjem na njegova della inu zaslužeinje se zanesti, de my skuzi njega gnado inu večnu izveličanje, v unim lebni imamo najti.

Dobra della imajo ljudje dellati.

Zakaj ravnu za tiga volo je nam Bug enu takovu tellu s takimj mnogoterimi nucnimi vudi dal, de bi my le-tukaj na zemli ne imejli praznovati, temuč s temi nogami hoditi, z rokami tipati, s temi usti govoriti, s tejmi očyma imejli gledati, etc. Čez le-tu je on tudi svojo bessedo, te desset zapuvidi dal, de bi my naša della vsa po nyh imejli rovnati, zupar njegovo čast inu našiga bližniga prid ništer ne imejli andlati. Takovu pusti ta evangelium nikar le samuč se zgoditi, temuč vely tudi, da bi e mi le flissig imejli sturiti. Kadar je pak ta človik zdaj nag in le sam inu iz le-tiga svita pred Božjo pravdo ima priti, tukaj tebi ukaže ta evangelium po enim drugim troštu se okoli pogledati, na kateri ti tvoje vupainje inu serce moreš postaviti inu gruntati.

145| Mt 11,5.

Zatu si li ti dobro živil, taku je prov inu dobru, zahvali Boga zatu, ampak ne zanessi se na smerti ležoč na tu istu, kakor de bi tebi Bug imel tu nebu zatu dati, temuč derži se le semkaj k le-timu krajlu, našimu GOSPUD Christusu Jezusu, kateri (kakor ta evangelist le-tukaj melda) to oblast inu opravilu ima pelati, de on ima te sleipce videče, te hrome hodeče, te gobavce čiste, te glušce slišeoče dellati, te mertve gori obujati inu tem ubozim ta evangelium pridigovati,¹⁴⁵ tu je, ta reuna zmartrana, režalena serca ima trošati. Zakaj on od svojga Očeta nej h timu postavljen, de bi on nas za naših grejhov volo imel obeissiti ali v kulli plesti, temuč de bi on tem ubozim vistem imel svejtovati, te iste gori narediti, troštati inu nym vekoma pomagati.

Ta sveit se pohuiša na Christusu.

Kateri uže njega za takoviga ne derže, ni se takove gnade k njemu ne zanesso, temuč se na njemu inu na njegovim vukuvi pohuišaj inu njega ferahatajo, kakor ty Iudje so sturili inu ty hynavci še na ta današni dan sture tem on bode k svojmu čassu dobru branil. Inu je ravnu tu teh zmot ena, de se ta svejt na tem vuku Christusevim pohuiša, de se on ne hoče na Božjo gnado, temuč na svoja lastna della inu zaslužeinje zapustiti, kreiga inu svary za tiga volo ta sveti evangelium, de je en zapelavski vuk, kateri dobra della prepoveduje, kateri te ludy žihre inu divye della.

H drugimu, se tudi ta sveit pohujša v tem na Christusu, de je on taku cilu ubog inu reven. Item, da ravnu kakor on ta križ nesse inu se na ta isti pusti obeissiti, taku on opomina svoje karsčenike, de oni svoj križ nase vzamejo inu za nym taku skuzi vse šlaht izkušnave inu nadluge gredo. Takovimu je ta sveit zlu sovraž inu beižy pred tem. Inu ravnu kakor se vidi, kadar my ta evangelium spoznamo inu za tiga istiga volo kaj vagamo ali terpejti imamo, de nyh veliku s kardellom takaj padejo, kakor ta červivi sad po leitu.

H tretimu, se pravi tu tudi eno pohujšainje, kadar my več na naše serce inu

na III. nedello tige adventa.

nu vejst gledamo, kakova my v sebi počutimo, kakor na ta evangelion od Christusa, tu je, kadar naše djanje inu nehainje več pustimo nas izkušati inu kumrati, kakor ta gnafa našiga lubiga GOSPUDA Jezusa Christusa, v evangeliju oznanjena, nas more troštati. Takovu zblazneinje ali zmota nej taku gmain, kakor te perve dvej, zakai le ty pravi karšeniki bodo ž nym izkušeni inu martrani, ali onu čez vso masso težku dei inu kadar bo onu prez svetiga Duha pomuču inu trošta bilu taku bi iz nas obedan v takovim zblaznenju mogel obstati.

Taku je ta lubi GOSPUDE Christus povsod na tém sveitu zblazneni inu zmotni pridigar, kakor on zdajci po le-tim evangeliju še očitiši govori, de se ty ludie na le-tej pridigi bodo opoteknjli inu njo ferrahtali inu pregainali. Kaj pak ta svejt za en urtel zatu bode moral prestati, tu daje na znanje ta strašna pridiga, zupar ta try meista, Kapernaum,¹⁴⁶ Chorazin¹⁴⁷ inu Bethsajda.¹⁴⁸ Item, ta ostratožba Christuseva zupar te Iude, ker on pravi: »Iohannes je en oster pridigar bil, je le divji med jeidil inu kobilice,¹⁴⁹ nei družiga pyl kakor vodo, je tudi h timu en cilu terd leben pelal. Ali kaj je pomagallu? Vy ste ga vener dolžili, on bi imel tige Hudiča. Iest (pravi on) jejm inu pyem z enim vsakaterim inu se deržim na tu narpriazniviše k ludem, taku moram jest vom¹⁵⁰ en požrejšnik inu en pyanec biti, kateri se k colnarjem inu k grejšnikom deržy.¹⁵¹ Ne more taku nihče s teimi strupovitimi kačami, temi hynavci inu samohvalci vun priti. Aku edan fray žive inu se priaznivu k ludem deržy, taku nej dobru, aku en drugi oster inu terd leben pela, taku onu pak tudi nej dobru. Koku bi se tedaj imejlu timu sramontimu svituvu še dellati. Tu bi njemu moglu dopasti, kadar bi se vse hvalilu, kar on della, ker on vsaj ništer praviga inu dobriga ne stury.

Takovu zblaznenje se more terpejti, zakaj kar onu h timu istimu kratu, kadar je GOSPUDE Christus sam pridigoval inu je s čudessi dežyl¹⁵² inu znižil, da so ty sleipi videči, ty gluhi slišeoči, ty krulovi ravni, ty gobovi čisti, ty mertvi zupet živi postali,¹⁵³ nej hotelu pomagati, tamuč ta beséda je vener ferrahtana inu on, ta lubi GOSPUDE Christus, je nad teim na križ perbie inu ty apostoli iz iudovske dežele pregnani inu nigdir na tém cejlim svejtu, za le-te pridige volo neiso mogli žiher biti. Kaj se my hočmo tedaj zlu na teim tožiti?

Inu kaj je čudu, da ta sveit ta sveti evangelium inu prave pridigarje, k našimu čassu taku pregainja inu z nogami po nyh teče? Tàr vsaj onu tamkaj Christusu našimu GOSPUDE samimu inu tem apostolom se nej drugači godilu inu šlu, kateri nejsa le-to bessedo pelali, temuč tudi silna velika čudessa dellali, katerim glih ny ne dellamo, temuč le to pohuišansko bessedo pelamo.

Za tige volo se ga my taku imamo navaditi inu se tu pustit zgoditi, zakai timu evangeliju nikuli več drugači ne gre, onu je inu ostane ena pridiga, na kateri se opotekajo, nikar žleht ludje, temuč ty narsvetejši imenitniši, modreiši, oblastnejši na zemli, kakor se tu povsod vidi inu izkussi. Dobru inu blagur je pak tem, kateri vejdo inu verujo, de je on Božia besséda, tem je pomaganu, so potroštani inu poterjeni zupar vse takove zmote. Kateri pak tige ne vejdo, se napihujo, za svojeh dobrih dell volo, padejo od le-te besséde na lastno pravico inu ga derže za en zmotni inu puntarski vuk. Tu se pravi uže opotakniti inu se zmotiti. Inu takovu sture (kakor je rečenu) ty, kateri hote pred teim svitum za te narvegše svetnike inu modreiše ludy deržani biti.

Za tige volo moramo my s GOSPUDE Christusom dobru čez ta sleipi svejt tožiti inu reči: »My smo vam pyskali inu vy neiste hoteli plessati, my smo vam klagovali inu vy se nejste hoteli plakati.«¹⁵⁴ Aku my ta evangelium pridigujemo, taku onu ne pomaga; Pridigujemo li to postavo, tak še pak ne pomaga. Ta hudi svejt se ne more ni prov vessel, ni prov žalosten sturiti. Tu je, on se ne pusty ni k grejšnikom sturiti, ni zupar grejhe se pustit troštati. On ne hoče

C 2 ni sleip,

Kateri se na Christusu pohuiša, ta bode moral svojo štraifingo nossiti.

Matth. 11.
Luc. 7.

Teh pridigarjev trošt zupar tu pohuišanje.

Evangelium je ena pohuišanska pridiga.

Sveit.
Matth. 11.

146| Kafarnaum, nekdanje naselje ob Genezareškem jezeru v Galileji, kjer naj bi po navedkih iz Nove zaveze živeli apostoli Peter, Andrej in Jakob Veliki ter evangelista Janez in Matej. Po navedbi slednjega naj bi tam nekaj časa deloval tudi Jezus (Mt 4,12–13).

147| Horazin, nekdanje naselje ob Genezareškem jezeru v Galileji, nedaleč od Kefernauma. Matejev evangelij navaja, da je Jezus začel grajati mesta, v katerih se je zgodilo največ njegovih mogočnih del (Mt 11,20–24).

148| Betsajda, tretje nekdanje naselje ob Genezareškem jezeru v Galileji, v katerem je deloval (in ga kasneje grajal) Jezus. Po Janezovem evangeliju je bila tudi domači kraj apostolov Petra, Andreja in Filipa (Jn 1,44).

149| Mr 1,6

150| Vam.

151| Mt 11,19; Lk 7,34.

152| Deževati (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

153| Mt 11,5.

154| Mt 11,17.

Izlaga tiga evangelia

ni sleip, ni videč biti, kakor je ta exempel z našimi zuparniki, tejmi papežniki pred očyma.

Summa le-tiga vuka.

Tu je uže ta drugi štuk, kateri se ima le-tukaj dobru merkati, de je ta evangelium en vuk inu pridiga, za te uboge, tu je, za tu režalene, zmartrane visty, katere svojo revo in jamer počutio inu se pred Božjim serdom inu pravdo prestrašio inu boje. Nikar za te bogate, kateri vse svoje djanje inu misli tjakaj obernejo, de ony mogo le-tukaj veliko čast inu blagu imejti inu v veseljei inu v dobrih luptih živeti. Zatu je on nym, v nyh ušesih ena smeišna, čudna pridiga, kadar Christus ta GOSPUD pravi, tem ubozim bode ta evangelium pridigovan, kateriga ony ne pergerujo vejdti, ni se ga vučiti, ia ga derže za eno norrost, se nikar le na nym pohuišajo, temuč ga pregainajo inu šentuju, kakor eno kecaryo. Kakor my vidimo na papežu inu na njegovih neduhovnih cardinalih, škoffih, etc. Tudi na tem vegšim dejllu teh nar vegših inu mogočniših posvitnih gospostvih inu oblastnikih, kateri ž nym derže, de se taku vse, kar je brumnu, svetu, veliku inu mogočnu na tim svejtu, se zupar ta evangeli stavi.

Posvitna modrost, svetust je evangeliu sovraž.

Pred takovim pohuišainem kakor je rečenu, opomina GOSPUD Christus svoje kardelce inu pravi: »Dobru ali blagur je timu, kateri se na meni ne pohuiša.« Kakor de bi on hotel reči: Kadar vy uže bote vidili inu izkussili, de se ta sveit bo na mojej bessédi pohuišal inu vas, kir ga spoznate, nad nym bodo pregainali, taku se ne pustite zmotiti, ne žalostne sturiti, temuč mislite, ter vsaj je onu Christusu Božymu Synuvi, našimu GOSPUDU samimi taku šlu, inu aku je on lih taku silnu pridigoval inu tulikajn veliu častitih čudessi sturil, taku vsaj nym ništer nei pomagallu. Inu de bi my ja imejli ene misli biti, se niar tiga svita modrust, čast, oblast inu veliku množico ne pustili zmotiti inu pohuišati, taku je on nas taku zvejstu opominal, de bi my na niemu inu na njegovi bessédi močnu imejli deržati, ker on pravi: Blagur je timu, kateri se na meni ne pohuiša.

Hynavci se na evangeliu zblaznio.

Kadar se je onu tedaj našimu lubimu GOSPUDU Christusu Jezusu samimi permerilu, de se je njegov lastan folk, katerimu je on bil oblubljen inu poslan, k Izveličarju, se je na nym pohuišal, inu aku so ony lih njegova častita, velika čudessa vidili, katera je on pred nyh očima dellal, se vener, skuzi ta ista neiso pustili perpraviti, de bi bily njegovi pridigi verovali inu njega gori vzeli, ja so njega križali inu umurili etc. Taku my dobru moramo molčati inu se nikar tožiti, kadar my za tiga evangelia volo tudi bomo ferrahntani, zašpotovani inu pregainani. Takov vuk od pohuišainja je vissoku potrejben, susseb k našim čassom, ker en slejdni ta lubi evangelium šentuje inu se na nym pohuiša.

Potreben troštliv navuk od zmote inu zblaznene.

Taku ima vaša lubezan iz tiga današniga evangelia en siln vissok vuk, na katerim naše izveličainje inu ta večni leben ležy, zlasti, de se my vučimo, koku je Christus en krajl te gnade inu vsiga trošta, kateri hoče tem ubozim režalenim vistem, skuzi svoj evangelium priaznivu govoriti inu nje v greihih troštati inu nym k večnimu lebnu pomagati. Zakaj aku je lih ta ostri posvitni regiment tudi Božje krajlestvu, taku je onu vsaj le njegove livice krajlestvu, kateru ima gori nehati. Tu je pak njegovu pravu inu večnu krajlestvu, kateru k nam pride skuzi bessédo, kadar my, ker nas tiga greiha inu te smeri butora tlači, (Zakaj takovim on bode pridigovan) ta isti gori vzamemo inu mu verujemo. Ta nas tedaj trošta inu zažihra, de my gvišnu na Christusa imamo tjakaj ijti inu z gvišnim zanesseinjem reči: »Iest verujem na mojga GOSPUDA Jezusa Christusa, kateri je te sleipe videče te krulove ravne ali hodeče, te gobove čiste, te glihe slišajoče inu ta mertve žive sturil,¹⁵⁵ to bessedo jest imam inu sim za tiga volo gvišen, de on mene v mojih narvissokeiših nadlugah ne bode pustil tečati, temuč mene iz te smer-

na III. nedello tiga adventa.

te smerti inu tiga Hudiča krajlestva v ta večni leben inu nebesku krajlestvu bode pelal.« Zakaj, zatu je on človik postal inu k meni na zemlo prišal, de on hoče mene uboziga, revnega greišnika skuzi svoj evangelium troštati inu meni od greiha inu smeri vekoma pomagati, etc. Summa, le-tu je tu potrebnu, vsakdainje opominianje, kateru se more v tej cerqui sturiti, de ludje merkajnje imajo, na Ioannesov parst inu Božjo bessédo gori vzamejo dokler ony njo imajo, tu je, kakor Ezaias pravi, tiga GOSPUDA yskati, dokler se more najti.¹⁵⁶ Zakaj jest (pravi on) uslišim tebe h prietnimu čassu inu h čassu tiga izveličainja sim jest tebi pomagal. Zdaj pak (pravi s. Paulus) je ta čas te gnade, ali prieten čass, zdaj je ta dan tiga izveličainja ali te pomučí, zdaj se on more najti, potle je predolgu čakanu. Kadar on tukaj nej ali nikar sam k nam ne pride, taku njega nihče ne more najti, kadar je on proč, taku ne pomaga tudi obenu vpytje, ni klicainje za nym. Kakor sim jest v mojem menihštvi inu velikiu družih dobru izkussil, kir smo sami z veliko mujo inu s težkimi delli zmartrali inu vsaj s tém teh davr v nebu neismo mogli najti inu bi bily morali v pakal ijti, kadar bi bily taku umerli. Zatu najte le-tu obarovainje inu opominainje gori vzamemo, zakaj onu nei obena šala inu gluma, onu je en velik šac. Onu pak na tem ležy, da ga ludje gori vzamejo inu ohraniu, kakor on pravi, Luc. 11. »Izveličani so ty, kateri Božjo bessédo poslušajo inu ohranio.«¹⁵⁷ Nu uže vsi ty, kateri takovu iz serca verujo, ty gredo tjakaj iz le-tiga solsniga dolu v tu večnu vesselje inu izveličanje. Tu nam daj naš lubi GOSPUD Christus, amen.

156| Iz 55,6.

157| Lk 11,28.

NA ČETERTO NEDELLO

TIGA ADVENTA,
EVANGELIUM IOANN. I.¹⁵⁸

158| Evangelij po Janezu 1.

Nu le-tu je Joannesovu pričovanje, kadar so Judje iz Jeruzalema bily poslali farié¹⁵⁹ inu levite, de bi njega vprašali: »Gdu si ti?« Jnu on je spoznal inu nej tayl inu je spoznal: »Jest nejsim Christus.« Inu ony so njega vprašali: »Kaj si tedaj? Si li ti Elias?«¹⁶⁰ On je djal: »Jest nejsim.« »Si li ti en prerok?«¹⁶¹

C 3 Inu

159| Duhovnika; izposojeno iz srvn. bav. pfarr m. (duhovnik) v 12. stoletju (H. Jazbec, 2007, 38).

160| Knjiga kraljev pripoveduje o preroku Eliji, ki je z Božjo pomočjo delal čudeže, zato so, kakor piše v Novem testamente, Jezusa in Janeza Krstnika pogosto primerjali z njim.

161| Jn 1,19–23.

Izlaga tiga evangelia

Inu on je odgovoril: »Ne.« Natu so ony k njemu djali: »Kaj si tedaj? De my tim odgovor damo, kateri so nas poslali. Kaj ti sam od sebe praviš?« On je djal: »Jest sim ena vpieča štima v pusčavi. Porovnajte pot tiga GOSPUDA, kakor je Ezaias prerok rekal.«¹⁶²

162| Iz 40,3; Mt 3,3; Mr 1,3; Lk 3,4.

163| Jn 1,24–28; Lk 3,15–16.

Fnu ty, kir so bily poslani, so bily od farizeov. Fnu ony so njega vprašali inu djali k njemu: »Zakaj ti tedaj karsčuješ, kadar nejsi ti Christus ni Elias ni en prerok?« Joannes je nym odgovoril inu je djal: »Iest karsčujem z vodo, ali vsrejšdo mei vas je eden stopil, kateriga vi ne znate. On je ta isti, kateri za mano pride, kir je bil pred mano, kateriga jest nejsim vrejden, de bi njegovih črevlev¹⁶⁴ jermene odvezal.«¹⁶⁵ Le-tu se je pergudilu v Betabari, na uni strani Iordana, ker je Ioannes kersčoval.

164| Čevljev, sandalov.

165| Mr 1,7; Apd 13,25.

166| Iz Luthrove pridige na navadni dan 1533. na njegovem domu. Gre za pridigo na četrto nedeljo v adventu 1533 (primerjaj Martin Luther, *Gesammelte Werke /GW/*, ur. Kurt Aland, Berlin 2002, *Digitale Bibliothek Band 63*).

167| Življenje; izposojeno iz srvn. *lëben* n. (enak pomen), in sicer po 1050, a najkasneje v 14. stoletju (H. Jazbec, 2007, 52).

168| Jn 1,27; Mr 1,7; Lk 3,16; Apd 13,25.

169| Mnenje; izposojeno iz srvn. bav. nar. *mānir* f. (enak pomen), in sicer od vključno 14. stoletja naprej (H. Jazbec, 2007, 55).

170| Jn 14,6.

171| Vodi, pelja, usmerja; sln. *vižati* je izposojeno iz stvn. ali srvn. *wisen* (voditi, peljati, usmerjati), in sicer pred 1100 (H. Jazbec, 2007, 85).

172| Zaklada; izposojeno iz srvn. *schaz, schatz* m. (denar, posest, bogastvo, zaklad), in sicer v 12. stoletju (H. Jazbec, 2007, 71).

173| Posebno; izraža visoko stopnjo, mero dejanja, stanja sploh (komu kaj seosebno priporočati) ali dejanja, stanja glede na njegovo določilo (hvalili so ga vsi, seosebno pa stari ljudje) (SSKJ).

A Luthero habitus sermo 1533. domi suaz.¹⁶⁶

E-tu je tudi teh leipih, častitih evangeliov eden, od tiga narvissokeišiga articula naše vere, gdi se nikar ne vučy od Desset zapuvidi ali kaj bi my imejli sturiti, temuč od ene vissokeiše ričy, zlasti kaj je Christus inu kaj je on sturil, zakaj Ioannes hvali njega taku vissoku, de aku on lih en cilu svet leben¹⁶⁷ pela, vener fray spozna inu pravi: »Iest nejsim vrejden, de jest njemu njegovih črevlev jermene odvežem.«¹⁶⁸ Ie za tiga volo skoraj ta mainunga¹⁶⁹ s tem evangeliom pred osmemi dnevi, le samuč kir so le-tukaj druge bessede inu persone. Zakaj pred osmemi dnevi je vaša lubezan slišala, koku ta cejla muč na tem ležy, de Iudie le-te persone, Jezusa Christusa, ne grišë, temuč njega gori vzamejo, nikar mimu ne gredo ni na druge ziajo, zakaj kateri njega zadene, ta najde odrešitvu od grejnov, smerti inu pakla. Zakaj le-taku je je Bug odločil, de v Christusi vsa obilnost ima prebivati inu on vse sam ima biti. On je ta pot, ta risnica inu ta leben, le skuzi njega so vsi patriarchi, preroki, apostoli inu svetniki izveličani postali, od začetka tiga svita semkaj, takovu vej Ioannes, viža¹⁷¹ za tiga volo svoje mlaiše k njemu, de ony takoviga šaca¹⁷² ne zamude.

Ioh. 14.¹⁷⁰

Nu, pak de se my po tem ne rovnamo, je na tém pomankanje, kir se my po Božy bessedi ne deržimo, temuč njo iz misli pustimo inu mnogotere viže inu poti naprej vzamemo v nebessa priti. Eden teče v en klošter, kakor se v papeštvu vidi, postane en menih, ta drugi se posti, ta tretji ysče tiga ali uniga svetnika zaprošnjo, de taku en vsakateri eno sussebno¹⁷³ vižo ysče inu en lastan pot v nebu priti.

Ta besseda kaže ta pravi pot k izveličainju, zlasti Christusa.

Takovi nesreči inu škodlivimu naprejvzetju ubraniti je Bug narpervič svojmu folku svojo bessedo dal inu oblubil, de hoče nym pomagati skuzi te žene sejme, tu je skuzi svojga Synu Jezusa Christusa, kateri je tiga istiga grešyl, ta je tiga izveličainja grešyl, kadar bi se on bil lih do smerti vpostil inu k enimu norcu se bil izmolil. Spet nazaj, kateri je njega z vero gori vzel inu se je na njega zapustil, ta je odpuscainje teh grejnov inu večnu izveličainje našil inu ga nej mogel ni grejh ni Hudič na tem pačiti.

Preroki so skuzi to vero na Christusa izveličani postali.

Po le-tim potu so vsi sveti patriarhi inu preroki šli inu so skuzi to vero na Christusa izveličani postali. Zakaj kadar bi gdu skuzi svet leben imel v nebu priti, taku

na IIII. nedello tiga adventa.

ti, taku bi spodobnu ti lubi sveti preroki bily imejli biti, kateri so za Božjo volo na tim hudim svejtu čez vso masso veliko sturili inu preterpejli. Ampak ony cagajo¹⁷⁴ vsi na svoj svetusti inu se derže z močnim zavupeinjem na tu oblublenu žegnane sejme, kateru ima tej kači to glavo strejti.¹⁷⁵

Ta vegši dejl Iudov pak h Christusevimu čassu neiso hoteli po le-tim potu jiti, so mislili: »Kaj bi hotel ali mogel le-ta cimermanski¹⁷⁶ hlapec znati? My se moramo po tej postavi¹⁷⁷ deržati, postiti, offrovati,¹⁷⁸ almožne¹⁷⁹ dajati, tu bode ta nerbulši inu bližniši pot v nebossa, le-ta petler¹⁸⁰ ne more pomagati«. Zakaj Christus je cilu ubog inu reven bil, de kateri se na ta čudessa inu njegove pridige nej deržal, ta sicer ništer nej na nym našil, de bi kai velalu. Natu, de bi ty Iudje njega ne pustili mimu jiti inu bi njega ne grešili, taku je Bug ferordnal,¹⁸¹ ta milostivi Oča taku, de bi ta lubi Ioannes kakor en trobentar pred tem vyudom, pred GOSPUDOM Christusom, imel semkaj jiti inu ta trobenta biti. Kadar bi ony uže to slišali, de bi ony tedaj te ocy gori odperli iny¹⁸² gledali na tiga, kateri ima uže zdajci za nym jiti, ta bi ta pravi Messias bil.

Zatu ker ty Iudje le-tukaj eno legatjo¹⁸³ ali selstvu k njemu odpravio inu njega vprašajo, aku je on Christus, Elias ali en prerok. Odgovory on: »Iest nejsim.« Kadar ony še od vprašejnia ne nehaj»Kaj si ti tedaj, kaj ti sam od sebe praviš?« Tukaj on odgovory: »Iest je vam hočem poveidati. Iest sim ena vpyeča štima v pusčavi, porovnajte ta pot tiga GOSPUDA,¹⁸⁴ tu je: »Iest sim ta trobentar pred tem vyudom semkaj. Zatu s flissom¹⁸⁵ mojo pridigo poslušajte, zakaj on bode skoraj za mano prišal, kateri je pred mano bil,¹⁸⁶ inu vas bode Svetim Duhum karstil, de jest kakor en služabnik le z vodo znam karstyti. On je v srejšdo mej vas stopil, ampak vy njega ne znate.¹⁸⁷

Zatu je le-tu moja služba, h kateri sim jest poslan, de jest imam ena vpyeča štima ali en pridigar v pusčavi biti, de kadar vy ta glas moje trobente slišite, vy vejste, de je on tukaj. Zakaj jest sim ta vpyeča štima inu ta pridigar, na kateriga vy imate poslušati. Ta pervi uže, kateri za mano pride, ta je, kakot¹⁸⁹ Izaias tudi prerokuje na 40. cap.¹⁹⁰: 'Onu je ena štima eniga pridigarja v pusčavi, perpravite ta pot timu GOSPUDU, naredite na tem puli eno ravno stezo našimu Bogu.' Le-ta (pravi Ioannes) sim jest, kir vam takovu imam povejdati. Zatu gledajte gori, on je uže mej vami, ampak vy njega ne znate, iest pak je vas imam vučiti, de ga vy poznate inu gori vzamete, zakaj ta pervi pridigar, kateri po meni bode gori vstal, ta je gvišnu,¹⁹¹ jest sim le-ta naprej poslani sel. Takovo službo jest zdaj pelam inu pridigujem, on še ne pridiguje, ampak skoraj po meni se on bo pustil slišati, taku gledajte uže, de ga vy ne grišite inu ja dobru merkainje na njega imeite.«

Kakor je Ioannes pridigoval, taku je onu šlu. Zakaj hitru po njegovim karstu se je Christus s cudessi¹⁹² v Galileji pustil viditi, je dvanajst apostolov, inu sicer dva inu sedemdeset mlajših, vunkaj poslal inu nym pridigovati zapovedal. Tu nebesku krajlestvu je blizi prišlu, tu je Christus je pred rokami inu ta pravi, od kateriga on pričuje. Na tiga istiga se vy deržite inu ga gori vzamite, taku vy ne morete faliti. »Za mano on bode prišal, ampak on je bil pred mano.«¹⁹³ Zakaj Ioannes je pul lejta stariši bil kakor Christus, ta GOSPUD, inu vener pravi: »On je bil pred mano.«¹⁹⁴ Tu bi pred teimi Iudi enu šentovaine¹⁹⁵ bilu, kadar bi jo ony taistikrat bily zastopili. Kakor se vidi, Ioannis 8,¹⁹⁶ ker on pravi: »Prejdan je Abraham bil, sim jest.« Zakaj onu je tulikajn rečenu, de je le-ta človik, prejden je on na zemlo rojen, od vekoma pravi Syn Božy bil. Takoviga ty Iudje taistikrat nejsi zastopili, ampak Ioannes je je gvišnu z le-temi bessedami taku meinil inu to Božjo čast teh person hotel dotekniti. Kakor on tudi s teim za dosti na znanje da, ker on pravi: »Iest nejsim vrejden, de bi jest njegovih črevlev jermene odvezal.«¹⁹⁷

Ioannes vučy ti Iude tudi le-ta pot.

Tu pričovainje Ioannesovu od sebe inu od GOSPUDA Christusa.

On je pred mano, kateri bode za mano prišal.¹⁸⁸

174 Obupavajo; izposojeno iz srvn. *zagen* (biti strahopeten, plašen, obotavljiv, obupan) ali iz stvn. *zagên* (isti pomen), in sicer med 900 ter 1200 (H. Jazbec, 2007, 87).

175 1 Mz 3,15.

176 Tesarski; izpeljano iz nem. *der Zimmermann* (tesar).

177 Predpisu, zakonu (SSKJ).

178 Žrtvovati, podariti; izposojeno iz srvn. *opfer* n. (žrtev, daritev) ali srvn. *opfern* (žrtvovati, darovati), in sicer od vključno 12. stoletja dalje (H. Jazbec, 2007, 61).

179 Miloščino; izposojeno iz stvn. *alamousan* n. poleg *alamuosa* f. (miloščina) ali srvn. *almousen* n. poleg *almouse* f. (enak pomen) in preko lat. *alimonia* (usmiljenje, sočutje) med 900 in 1200 (H. Jazbec, 2007, 25).

180 Berač; izpeljano iz bavav. *petteln* (beračiti) ali iz srvn. *petelen* (beračiti, prositi) ali iz stvn. *petelôn* (na vso moč prositi, beračiti), in sicer pred 1500 (H. Jazbec, 2007, 64).

181 Ukazal, naročil, zapovedal; izpeljano iz nem. *verordnen* (ukazati, naročiti, zapovedati).

182 Inu.

183 Odposlanstvo; izpeljano iz nem. *Legat* (odposlanec, pooblaščenec).

184 Jn 1,19–23; Mt 3,3; Mr 1,3; Lk 3,4 Iz 40,3.

185 Marljivostjo, vnemo, pridnostjo, vztrajnostjo, prizadevnostjo; izposojeno iz srvn. *vlij* m. (marljivost, vnema), in sicer okoli leta 1100 (H. Jazbec, 2007, 41).

186 Jn 1,15; Jn 1,30.

187 Jn 1,26; Mt 3,11; Mr 1,7–8; Lk 3,16.

188 Jn 1,15; 1,30.

189 Kakor.

190 Iz 40,3; Jn 1,23; Mt 3,3; Mr 1,3; Lk 3,4.

191 Zagotovo, sigurno; izposojeno iz srvn. *gewis*, *gewisses* (zanesljiv, gotov) ali stvn., *g(e)is* (gotov, siguren), in sicer v 10. stoletju (H. Jazbec, 2007, 69).

192 Čudessi.

193 Jn 1,15; Jn 1,30.

194 Jn 1,15; Jn 1,30.

195 Preklinjanje; izposojeno iz bav. nar. *schent* (ošteti, grajati, preklinjati, psovati) v 12. stoletju (H. Jazbec, 2007, 73).

196 Jn 8,58.

197 Jn 1,27; Mr 1,7; Lk 3,16; Apd 13,25.

Tukaj

Izlaga tiga evangelia

198| Preračunati; izposojeno iz srvn. *reiten* (pripravljati, šteti, računati, preudarjati) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

199| Odslej, poslej, zatem (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega in Maks Pleteršnik: Slovenskonemški slovar).

200| Prerok Izaija.

201| Po Iz 20,3 naj bi bili prebivalci Etiopije oz.

202| Iz 20,3–4. Nubije.

203| Čudesi; izposojeno iz srvn. *zeichen* m. (znak, čudežno znamenje, čudo), in sicer v 12. stoletju (H. Jazbec, 2007, 88).

204| Zaničevali, prezirali; izposojeno iz nvn. *verachten* (zaničevati, prezirati), gre za knjižno (biblijsko) izposojenko po letu 1500. Lahko pa je izposojeno tudi iz srvn. *verahten* (zaničevati, prezirati) v 12. stoletju (H. Jazbec, 2007, 39).

205| Nepravega, napačnega, neprimernega, lažnega, nepoštnega; izposojeno iz srvn. *valsch* (nepravi, napačen, neprimeren, lažen, nepošten) v 12. stoletju, možna tudi knjižna izposoja iz nvn. *falsch* (H. Jazbec, 2007, 37).

206| Temelja, osnove; izposojeno iz srvn. *grunt* m. ali stvn. *grunt* m. ali nvn. *Grund* m. (temelj, osnova, dno, zemlja, razlog) (H. Jazbec, 2007, 45, in M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega, <http://www.fran.si/139/slovar-jezika-janeza-svetokriškega>).

207| Krivoverci; izpeljano iz srvn. *ketzer* m. (krivoverec) v začetku 13. stoletja (H. Jazbec, 2007, 49).

208| Obsoja, preklinja, zavrača; izposojeno iz srvn. *verdammnen* (obsojati, prekleti, zavreči) v 12. stoletju ali pa gre za knjižno izposojenko po letu 1500 iz zgodnje nvn. *verdammnen* (enak pomen) (H. Jazbec, 2007, 39–40).

209| Ne ustreza, ne soglaša; izposojeno iz nem. *sich reimen* (rimati se, soglašati, ujemati se, biti primeren) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

210| Iznajdejo, izmišljujejo si; izposojeno iz srvn. *stiften* (postaviti, ustanoviti, zgraditi, pozidati, obdelovati, najeti, urediti, izpeljati, pognati, povzročiti, organizirati, iznajti, izmisliti si) v 12. stoletju ali iz nvn. *stiften* (podariti, ustanoviti, povzročiti, narediti, delati, izmisliti si) (H. Jazbec, 2007, 78).

211| Poplačali, nagradili; izpeljano iz srvn. *lôn, lône, lonne* m./n. (nagrada, plačilo) ali stvn. *lônôn* (poplačati) ali nvn. *lohnen* (poplačati) (H. Jazbec, 2007, 53).

212| Vzroka; izposojeno iz srvn. bav. *ursach*, srvn. *ursache* f. (vzrok), in sicer pred letom 1200 (H. Jazbec, 2007, 87).

214| Milosti; izposojeno iz srvn. *g(e)nâde* f. (milost), in sicer med 900 in 1200 (H. Jazbec, 2007, 45).

213| Štemati se (biti domišljjav, prevzetjen); štemati (ceniti, imeni rad) (SSKJ).

Ty Iudje bi bily imejli takovu pričovanje gori vzeti.

Koku Ioannes svoj karst ulaga.

Ierem. r8.

Iudje ne slušaje Ioannesa.

Ti papežniki na ta današni dan ne slušajo.

Tukaj bi bily ty Iudje imejli preraitati¹⁹⁸ inu premisliti: Kakov ta mož bo za ena persona, pred katero se Ioannes taku globoku ponižuje inu pravi, de nej vrejden, de bi on niemu v tem narmanšim imel služiti? Lubi Ioannes, bi ti tiga ne imel vrejden biti? »Ia, jest (pravi on) ga nejsim vrejden, sicer si bodem jest, gdur hočem, taku sim jest vsaj pruti le-timu možu ništer.« Verže taku vso svojo svetust od sebe inu pravi, on bi hotel na tem zadosti imejti, kadar bi on le-tiga moža le-taku deleč mogel užyti, de bi on njemu mogel te črevle brissati.

Natu de bi uže ty Iudje nikar ne mislili, de se cilu preveliku poniža potehmal,¹⁹⁹ kir je on ta karst gori naredil inu en sussebni pridigar bil, podvučy on nje lipu za takoviga karsta volo inu pravi: »Iest imam ravnu ta znameinja per meni kakor ty drugi preroki.« Ieremias je nossil en lessen iarem, Ezajas²⁰⁰ je buss hodil inu nag, kadar je on tem Egypterjem inu Murom²⁰¹ prerokoval, koku bi ony imejli od sovražnikov obrupani inu izslejčeni biti, Esa. 20.²⁰² Taku pravi Ioannes: »Pelam jest tudi eno novo pridigo inu nova čudessa. Iest pridigujem, vy bi imejli GOSPUDU ta pot perpraviti. Takoviga bi meni nikar ne bilu potreba pridigovati, kadar bi ta pot poprej perpravljen bil. Potler umyvam inu karstim jest vas k znameinju, de ste vy nečisti inu gardy. Takovu kopainje jest začnem, ampak on bode vam eno drugo inu bulšo kopel perpravil inu vas bo s tém Svetim Duhum karstil.«

Taku je uže vse kmallu tjakaj namerjenu, de bi ony le-tiga moža ne imejli pustit mimu yti, temuč na Ioannesovo pridigo misliti. Pole Ioannes je nam pravil od eniga, kateri bode za nym gori stopil, ta je gvišnu on, kateri se s pridigami inu caihni²⁰³ zdaj taku silnu pusty viditi. Ali kaj se zgody? Ioannesa so ony dobru poslušali, ampak njegovimu pričovainju ony nejsu verovali, ja, ony so nyu oba umurili, Christusa inu njegoviga naprej tekača, so Ioannesu to glavo odsekali inu Christusa so križali, od kateriga je Ioannes taku zveistu pridigoval inu eniga vsakateriga opominal, de bi njega gori vzal. Takovi pobožni ludje so ony vselej bily, kateri nejsu le-teh prerokov pridige ferrah-tali,²⁰⁴ nje pregainali inu je nad tem do smerti ubyli. Temuč potler tudi Christusa, tiga GOSPUDA samiga, kateriga so ony oznanjovali, križali.

Na ta današni dan se onu ravnu taku godi, zakaj Christus more vsaj križan biti nikar le v lastni personi, temuč tudi v njegovih vudih. My bi radi eniga vsakateriga na ta pravi pot tiga izveličainja z Ioannesom red vižati, kir pravim»Onu nej izvunaj Christusa obeniga odpusčanja teh greihov ni večni-ga lebna.« Ali kaj se zgodi? Če zvejsteši my te ludi od lastnih dell kakor od eniga falš²⁰⁵ grunta²⁰⁶ na to pravo skalo Christusa vižamo, s teim britkeiši naša zupar partya nas s kecarmi²⁰⁷ zmerja inu ferdamuje,²⁰⁸ kir takovu se ne rajma²⁰⁹ zž nyh vukum, kakor en vsakateri vej, ony vižajo v te kloštre, bero maše, derže dusšne maše inu vigilie, šiffjtajo²¹⁰ Božje službe, tēko rumati, kupujo odpustke etc. Tu se pak ne pravi na Christusa vižati, temuč raven Christusa druge poti v nebu iskati. Zupar tu my govorimo inu opominamo te ludi, de se ony na Ioannesovu pričovainje derže, kateri na Christusa viža. Tu je timu papežu inu njegovimu kardellu neterpežlivu, ferdamnajo nas nad tem kakor kecarje, inu kadar bi je ony mogli, taku bi ga ony na nyh voli nikar ne pustili mankaty, ony bi nam ravnu taku lonali²¹¹ inu nas zahvalili, kakor so Iudje svetimu Ioannesu.

Zakaj pak so ony nam taku sovraž inu ne mogo nas taku cilu terpejti? Za obeniga družiga urzaha²¹² volo, kakor de my z Ioannesom pridigujemo, ony bi se imejli ponižati pred Christusom inu se zo vso nyh Božjo službo inu dobrimi deli se nikar vrejdni štemati,²¹³ de bi ony njemu te črevle izbrissali. Zakaj tu morajo ony ja sami spoznati, de je Ioannes veliku sveteiši bil kakor ony, vener pravi: »Jest ne hočem na takovo svetust gledati, kadar bi jest le mogel k tej gnadi²¹⁴ priti, de bi jest njemu njegove črevle imel izuti ali brissati, na tem bi jest hotel zadosti imejti.«

Takovo

na IIII. nedello tige adventa.

Takovo pohlevščino bi my radi hoteli skuzi ta evangelium per enimu vsakaterimu gori narediti, opominamo za tige volo po naši službi eniga sleidniga, on bi se imel pred grejhi varovati inu brumen²¹⁵ biti inu vsaj na takovo brumo obeniga trošta²¹⁶ pred Bugom postaviti, temuč ima kakor Ioannes svoja dobra della inu pošten leben kakor eno kujno ali ruto, s katero se črevli brišejo, štemati pruti tej vissoki, čisti, popolnomi inu veliki pravici, katero je nam naš lubi GOSPUD Christus skuzi svoje terpleinje inu smert zaslužil. Ampak papež inu škofi, menihi inu farji ne hote za nami, urzah je: Ony ne mogo inu ne hote tu zavupanje na svoje inu teh mertvih svetnikov zasluženje pustiti pasti, zatu ony ne pegerujo²¹⁷ diležni biti našiga GOSPUDA Christusa dobrut inu zaslužeinja, čo molčat, de bi se teh istih imejli troštati kakor bogaboječa serca, katera svoje grejhe počutio inu pred Božym serdom inu sodbo se prestrašio. Ia, šrajajo²¹⁸ še h timu kakor nepametni ali nori ludje, kateri nejsa nikuli zmislili, veliku mainje počutili, kaj je greih inu smert, ta človik ne bode le skuzi to vero pravičen, ta della sture tudi nekaj per tém. Ne hote taku te pravice Christuseve pustiti svoj šac biti kakor Ioannes, kateri vso svojo svetust od sebe verže, ne hoče nje pustit tulikajn velati kakor eno cuino, s katero se nečisti črevli brišejo. Tu, kakor je rečenu, papež s svojem kardellom ne hoče sturiti, povzdigujo svoje della taku vissoku, de se ony tige večniga lebna vrejndni štemajo. Zatu ony ne mogo kratku terpejti, de bi se nyh Božje službe inu svetust imejle starim cuinom ali rutam perglihati,²¹⁹ ja, ony se zde, Christus mora tige vessel biti, kadar se ony v teh istih izkušajo njemu k časti inu k službi.

Zatu se nejma nihče na tem pohuišati, de ti papežniki²²⁰ k našimu času ta evangelium ferrahtajo inu pregainajo, onu se je Ioannesu, Christusu inu tem apostolom k nyh času samim taku pergudilu, de je nyh vuk nikar le bil ferrahtan, temuč ony vsi kmallu so bily nad nym pregainani inu grozovitu umorjeni etc. Nu, ti Iudje so svojo štraifingo²²¹ prejeli, naši ferrahtarji inu šentovavci ne bodo svoje štraifingi tudi ubeižali. Timu pruti najte Boga zahvalimo za niegovo gnado, de my to čisto bessédo zupet imamo inu h pervimu nerveč na Ioannesovo bessedo merkamo, ker pravi: »Perpravite ta pot tige GOSPUDA.«²²² Item:²²³ »On je v srejdo mej vas stopil etc.«²²⁴ Item: »Pole, tu je tu iagne Božje, kateru tige svita greihe nossi.«²²⁵ Tukaj on ništer ne pravi od naših dell ali zaslužeinja etc. Temuč viža nas ravnu na Christusa, v katerim je my vse najdemo inu imamo.

Potle imamo my tudi ta exempel njegove pohlevščine s flissom merkati, de ta sveti mož, kateri, kakor Christus pričuje, svoje glihe mej vsemi, kateri so od žen rojeni, neima (taku niemu gvišnu vsi menihi inu farij, kateri so pod papeštvom bily, zo vso nyh svetustjo te vode ne mogo podati), se taku globoku poniža, de pravi, on nej zo vso svojo svetustjo inu dobrimi delli vrejden, de bi se on pred GOSPUDOM Christusom perpognil inu njegovih črevlev jermene odvezal.²²⁶ Tu pusti biti en exempel te pohlevščine v Ioannesu, na kateri bi my nikar le dober merk imejli imejti, temuč ga tudi slušati. Dobra della my imamo dellati inu se teh istih na tu narvissokeiši flissati, zakaj Bug je tu ukazal inu zapovedal v teh Dessetih zapuvidah, teh on ja nej zabstoin od nebes sem doli dal. Onu ie njegova besséda, zatu on njo hoče deržano imejti. Za tige volo flissaj se le en vsakateri, ker narveč more, de on po nyh živy inu se taku pokoren inu hvaležen pruti Bogu izkaže, kateri je nam svojga lubiga Synu šeinkal, ta se je za našo volo ponižal inu pokoren bil do smerti tige križa, na katerim je on za vsiga svita greihe zadosti sturil. Na tige moža pokorsčino inu della se ti zanessi inu močnu na nje vupaj inu verzi njemu vse, kar si ti kej kuli dobriga sturil, pred njegove noge inu spoznaj le fray iz serca z Ioannesom, onu nej vrejndu, de bi ti Christusu te črevle ž nymj zbrissal. Pred clovéki²²⁷ je onu dobru, enu lipu, snažnu suknu ali platnu, kleinot²²⁸ inu lipota, de ti nejsi oben

D prešušt-

215 Pobožen; izposojeno iz srvn. *vrum/vrom* (dober, priden, pogumen, pošten, koristen, pobožen), in sicer po letu 900, a pred 1200. Pomen »pobožen« sta izposojena pridevnika z domačima pridevniškima priponama *brum-en* in *brum-ski* dobila najverjetneje šele v pisanju Trubarja pod vplivom nvm. *fromm* (pobožen) (H. Jazbec, 2007, 31–32).

216 Tolažbe, utehe, upanja, veselja, radosti; izposojeno iz srvn. *tröst* m. (tolažba, hrabrenje, vzpodbujanje; veselo zaupanje, pogum; pomoč), in sicer med 13. in 15. stoletjem (H. Jazbec, 2007, 83–84).

217 Želijo, zahtevajo; izpeljano iz srvnem. *beger* (želja, zahteva) oz iz. nem. *Begehr* (enak pomen) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

218 Kričijo, vpijejo; izposojeno iz nem. *schreien* (kričati, vpiti) (M. Snoj, 2014, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

219 Izenačiti se; izposojeno pred 1100 iz srvn. *verg(e)lichen* (izenačiti), pri čemer je predpona *ver-* kalkirana (H. Jazbec, 2007, 43).

220 Katoličani; slabšalno poimenovanje, ki so ga zlasti v 16. stoletju uporabljali protestanti (SSKJ).

221 Kazen, grajo; izpeljano iz srvn. *strâfung* f. (kaznovanje, graja), in sicer pred 1200 (H. Jazbec, 2007, 79).

222 Jn 1,23; Mt 3,3; Mr 1,3; Lk 3,4; Iz 40,3.

223 Latinski prislov, ki se prevaja: prav tako, tudi, poleg tega, razen tega, povrh tega, nadalje.

224 Jn 1,26.

225 Jn 1,29.

My se tudi imamo vučiti ponižati.

Dobra della.

226 Jn 1,27; Mr 1,7; Lk 3,16; Apd 13,25.

227 Človeki.

228 Dragotina, dragulj; izpeljano iz nem. *Kleinod*.

Izlaga tiga evangelia

prešuštnik, oben tat, oben ubojnik, de ti almožno daješ, si v tojej službi flissig etc. Tu se more inu ima na tem svejtu per teh človékih hvaliti inu za žamet, žyde²²⁹ inu zlate štuke²³⁰ deržati, ampak kadar se pred našiga GOSPUDA Boga inu njegovo sodbo pride, taku reci: »Pred tabo, GOSPUD, je moj narbulši žamet inu zlati štuk, huiši kakor obena garda cujna ali ruta. Za tiga volo ne sodi mene po moyh dellih, jest hočem rad je pustit tvoje stare cuine biti. Bug dai, de bi jest le mogel vrejden biti, na tem bi hotel rad zadosti imejti.«

Taku stury sveti Paul tudi, Philip. 3²³¹: »Iest«, pravi on, »sim en Izraeliter, po tej postavi en farizeer inu po tej pravici v postavi prez tadla,²³² de me oben človik ne more svariti.« Tu pusti nekaj sussebniga biti, kadar se gdu pred ludmy taku more hvaliti. »Ali vener iest«, pravi on, »vso le-to svetust uže za Christusovo volo štemam za škodo inu govno. Inu je moje narvegše vesselje inu narbulši trošt, de jest imam najden biti nikar v mojej pravici, katera je iz te postave, temuč v ti pravici, katera skuzi to vero na Christusa pride, katera bode od Buga tej veri perrajtana. De jest le uže takove pravice mojga GOSPUDA morem uživati, taku štemam jest vso mojo pravico za govno inu blatu.«²³³ Le-tukaj je Paulus še debeliši della kakor Ioannes, ta je vsaj obreize, imenuje svoja dobra della eno cunjno teh črevlev, Paulus pak je imenuje blatu inu govno. Tu je zadosti nesnažnu od našiga svetiga lebna govorjenu. My bi pak imeili takove exemple si sussebnu pustiti priporočene biti, dobru merkat, se v risnici flissati, de my pred tim svitum vsej čistosti inu pošteinju živimo, de ty ludje nejmajo kaj čez nas tožiti. Takovu sliši v le-ta leben le-tukaj na zemli inu tudi tukaj gori neha, kakor se vidi. En brumen mož bo pokopan ravnu taku dobru kakor en loter,²³⁴ ena brumna frauva²³⁵ ravnu taku dobru kakor ena kurba.

Kadar onu pak k unimu inu h timu večnimu lebnu ima priti, taku se vuči reči: »Iest se deržim na mojga GOSPUDA Christusa inu na njegovo svetust, katero on meni v tem karstu, v bessédi inu zacramentu oblubuje inu šenkuje, per tem se jest hočem pustiti najti kakor en ubog cervič etc.« De se taku en rezlotik²³⁶ stury mej našim potelesnim lebnom inu svetustjo inu mej tem večnim lebnom inu svetustjo, katera pred Bugom vela. Ty ajdje²³⁷ so se tudi v leipi čistosti inu pošteinju deržali inu veliku za te očine dežeze volo sturili inu terpejli, zatu se ony tudi spodobnu imajo hvaliti. Ampak le-tukaj kadar ta smert pride, se onu loči, tu ostane vse naše djanje inu terpleinje odzadaj, zakaj skuzi tu my ne zadobimo odpusčanja teh grejnov ali pravico etc. Kej imamo my pak tedaj to pravico inu svetust vzeti, katera pred Bugom inu v tim večnim lebni vela? Tukaj se pravi le-taku, de se my z Ioannesom ponižamo inu rečem»GOSPUD, le-tukaj pride ena uboga cuinica, ena stara, rezderta, garda ruteca ali, kakor Paulus pravi, ena smerdeča govna. Pred tém svitum onu dobru more pyžum,²³⁸ žamet inu en zlat štuk biti, ampak pred tabo, GOSPUD, pusti mene eno staro cunjno biti, s katero jest tvojmu Synuvi te črevle izbrišem, inu šeinkaj meni njegovo pravico, kateri je sred svojo pravico moj naržlahtniši inu dragiši šac. Zakaj jest vejm, de jest skuzi njega inu njegovo pravico v nebesku krajlestvu pridem, ker bi jest skuzi mojo svetust moral na dnu tiga pakla yti.«

Iz tiga pride, de my fray moremo zastopiti, de menihi inu farij, kloštri inu kar timu glih more imenovanu biti, vse k Hudiču inu v pakal slliši. Zakaj ony s svojimi dobrimi delli ne gledajo tjakaj, de ony Bogu to dolžno pokorsčino izkažejo inu nikomer neiso h pohuišainju, temuč de ony s tem mislio tamkaj izveličani biti. Zatu prodajejo ony tudi svoja dobra della drugim ludem. Tu se pak pravi Christusa cilu zatayti, ja, se njemu špotati²³⁹ inu njega taku ferrah-tati, kakor so se njemu ty Iudje špotali inu njega ferrah-tali. Pred takovo gnusnjobo se my imamo varovati inu se le-tukaj vučiti, koku my takovim zapelavcem

229| Svilo (žida; SSKJ).

230| Z zlatom ali srebrom prešita tkanina; izposojeno iz srvn. *stuck, stucke* (kos, košček, del tkanine) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

231| Flp 3,5–7.

232| Napake, pomanjkljivosti, hibe; izposojeno iz srvn. *tadel* (napaka, pomanjkljivost, hiba) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

233| Flp 3,8–9.

234| Prešuštnik, nečistnik; izposojeno iz bav. nem. *Lotter* (nečistnik, postopač, lenuh) ali srvn. *lot(t)er* (enak pomen) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

235| Gospa, dama; izposojeno iz srvn. *vrouwe* (gospa) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

236| Razloček (SSKJ).

237| Pogani, nekristjani, brezverci; izposojeno iz srvn. *heiden m.*, in sicer v 12. stoletju (H. Jazbec, 2007, 29).

238| Močno dišeči izloček iz pižmarjeve žleze; mošus (pižem; SSKJ); izposojeno iz srvn. *bisem* oz. *stvnem. bisam(o)* (M. Snoj, Slovenski etimološki slovar).

239| Posmehovati se; izposojeno iz srvn. *spot(t)en* (posmehovati se, rogati se, norčevati se iz nekoga, nečesa) (H. Jazbec, 2007, 76).

S. Paulus se tudi poniža inu se le GOSPUDI Christusa trošta.

Koku se ima ta pravica te vere inu teh dobrih dell rezločiti.

Papežova svetust ie ferdamliva.

na IIII. nedello tiga adventa.

cem moremo pruti priti, de my k nym rečem»Ti ubogi človik, ti se podstopiš mene s tvojem usranimi delli inu svetustjo izveličaniga sturiti?» Vsaj tiga Ioannes, Paulus, Petrus inu drugi svetniki neiso mogli sturiti, sicer bi ony sami nikar taku žleht od svoje svetusti ne bily deržali inu pridigovali. Kadar bi se kloštri še nucali za poštene hiše, de bi se mladi hlapčiči v nyh gori redili inu bi nyh pustyli tu Pismu študirati, taku bi tu bilu enu cilu lipu, žlahtnu inu pridnu delu. Ampak h timu ga papež inu njegovu nevernu kardellu ne hoče pustiti priti, temuč ony vižajo eniga vsakateriga s takovim klosterskim lebnom v nebu, ony bodo pak gvišnu enu takovu nebu s tem našli, gdi ty plameni inu ta ogein skuzi ukna vunkaj byo. Zatu bi onu veliku bulše bilu, de bi se takovi kloštri v grunt rezvalili, kakor de ty ludje taku od Christusa bodo odvižani inu na duši inu tellesu bodo poškodovani.

Koku se kloštri imajo nucati.

Taku se uže vuči vu eni summi²⁴⁰ iz tiga današniga evangelia, de my mei ludmy inu per ludeh imamo čistu inu pošteno živejti, v dobrih dellih flissig inu fermi²⁴¹ inu nikomer h pohuišainju biti. Takovo pokorsčino terja Bug skuzi svojo postavu inu jo hoče od nas imejti. Inu kadar je my njemu ne izkažemo, taku on hoče z rabelnom, z mečom inu h puslednimu tudi s teim paklenskim ognjom nas štrafati. Takovu sturiti, pravim jest, smo my dolžni iz Božje zapuvidi pruti tém ludem. Ampak kadar ti pred Buga prideš, taku reci: »GOSPUĐ, za moje svetusti inu dell volo sim jest zgublen, pegerujem za tiga volo, de bi jest mogel ena stara cunjna biti k nogom mojga GOSPUDA Christusa. Zakaj jest za mojga lebna volo družiga ništer neisim vrejden, temuč de me on v pakal verže. Ampak jest pegerujem njegove svetusti, de bi on hotel mene posvetiti z eno drugo, bulšo inu večno svetustjo, taku jest gvišnu pridem v ta večni leben.«

Summa tiga evangelia.

240| Povzetku (SSKJ).

241| Zmožni, sposobni, spretni, pripravní (Matija Kastelec in Gregor Vorenc: Slovensko-latinski slovar).

Takoviga ne hote ni papež ni škoffi slišati, zakaj ony dobru vidio, kaj bi iz tiga prišlu, zlasti de bi štiffte²⁴² inu kloštri, maše inu vse nyh falš Božje službe ne mogle dolgu obstati, za tiga volo ony taku močnu nad nymi derže. Ta vegši dejl za trebuha volo, ta drugi inu žlehtniši dejl zatu, de ony skuzi tu vupajo izveličani biti. Takoviga Ioannes ne stury, Paulus tudi nikar, ty ne hote svoje pravice inu svetusti imejti inu shraniti. Taku imajo tudi vsi karsčeniški sturiti, s Paulom reči: »Moja svetust je ena smerdeča nesnaga inu govna,« inu z Ioannesom: »Moja svetust je ena cuina, kadar jest njo hočem pruti tej svetusti inu dellam Christusevim rajtati.« Ampak ti papežniki ne hote ni blatu ni te cuinje v sojeh mašah, zalubah, postu inu molejnju biti, nas za tiga volo k smerti ubyejo, de my nikar ž nymi ne deržimo inu teh ludy nikar na en drugi inu bulši pot ne vižamo. Nu, ony so ena madraska žlahta,²⁴³ iz katere nikuli več kaj dobriga ne more zrasti, ony je bodo našli, kar ony ysčejo. Najte pak my ja gledamo na ta usta inu perst Ioannesov, s katerim on nam kaže inu viža, de my našiga GOSPUDA iuu²⁴⁴ izveličarja Jezusa Christusa nikar ne pregledamo inu ga nikar ne grišimo, h katerimu on nas taku s flissom inu zveistu pela inu viža, de my izveličani bodemo.

242| Izpeljano iz nem. *das Stift* (cerkvena nadarbina).

243| Sodobni prevod: gadje zalega. J. Rigler je menil, da je beseda *madräs* zagonetna, ker akanje (modräs → madräs) v 16. stoletju še ni bilo možno. Martina Orožen pa je sklepala, da gre za izposojenko, in jo je tudi našla v Furlanskem slovarju (1977) pod gelsom *madrac*, ki označuje kačo (modras) (M. Orožen, O oblikovanju strokovnega izraza in jezika v kmetijskem tisku, Slavistična revija, letnik 41/1993, št. 4, oktober–december).

244| Inu.

Tu je ta imenitiši vuk iz tiga današniga evangelia, ker Ioannes taku s flissom od sebe k GOSPUDU Christusu viža, se taku vissoku poniža inu Christusa taku vissoku povzdiguje inu hvali. Ta drugi štuk,²⁴⁵ de ty farizei inu viši farji k Ioannesu pošlejo inu se tu karsčovainje inu pridigovanje podstopio njemu prepovedati inu braniti, kadar on sam pravi, on nej ni Christus ni Elias ni en prerok. Item, de on en rezlotik stury mej svojem karstom, s katerim on karsty kakor en hlapec, inu mej tém karstom Christusevim, kateri je sam ta GOSPUĐ inu tiga S. Duha le sam more dati. Takova dva štuka so za tiga gmajn²⁴⁶ človeka nekaj previssoka, ali vener se le-tu iz nyu mora vučiti inu merkati, koku je ta svejt inu susseb, kar je na tem svejtu modru inu vissoku, Božjim dellam sovraž inu bi je radi hoteli zadušiti inu zatlačiti, kakor ty viši farji inu farizei le-tukaj

245| Krščanska resnica, trditev, postavka, npr. artikulacija verske resnice v simbolični knjigi, člen katekizma ali veroizpovedi; del; izposojeno iz srvn. *stuck* n. (del, košček, kos; odstavek, člen; en primek) ali iz stvn. *stuki* n. (kos, košček; del; razdalja) ali nvn. bavarsko *Stuck* n. (del, kos, košček; odstavek; razdalja; komad; primerek) (H. Jazbec, 2007, 80).

246| Navadnega, nežlatnega; izposojeno iz srvn. *gemein(e)* (navaden, skupen, občí, pripadajoč množici), in sicer v 12. stoletju (H. Jazbec, 2007, 44).

Izlaga tiga evangelia

sture. Ampak Ioannes ima en pravi Eliasov duh inu muč, tu je enu neprestrašenu serce, si ne pusty ni tu pridigovainje ni karsčovainje prepovédati, dokler njega Herodež za glavo vzame, v turen verže inu mu h puslednimu to glavo pusty odsekati, tu terpy on za Božjo volo rad, je poterpežliv v tem vupainju, de on skuzi svojga GOSPUDA inu odrešenika Christusa eniga milostiviga Boga inu ta večni leben bode imel. Tu daj nam naš lubi GOSPUĐ Bug inu Oča skuzi svojga Synu Jezusa Christusa, amen.

NA SVETI BOŽIČNI DAN, EVANGELIUM LUC. II.²⁴⁷

247| Evangelij po Luku 2.

248| Lk 2,1–20.

249| Ocenil, preštel; izposojeno iz srvn. bav. *schatzen* (oceniti) v 12. stoletju (H. Jazbec, 2007, 71).

250| Kvirenij je bil cesarski namestnik v Siriji.

251| Oskrbnik; izposojeno iz srvn. *pflægære* (enak pomen) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

252| O Kvirenijevem popisu prebivalstva Sirije in Judeje piše Jožef Flavij v delu Židovske starožitnosti 18,1.

253| Rod, sorodstvo; plemstvo; izposojeno iz stvn. *slahta* f. »pokolenje, plemo, rod, izvor, vrsta« ali iz srvn. *slahte* f., najkasneje v 16. stoletju (H. Jazbec, 2007, 74–75).

P²⁴⁸ Ergudilu se je pak v tem istim času, de je ena zapuvid vunkai šla od cessarja Augusta, de bi se vus svejt šacal²⁴⁹ inu le-tu šacovanje je bilu tu narpervu inu se je godilu v tem času, kadar je Cyrenius,²⁵⁰ deželski flegar,²⁵¹ bil v Syrij.²⁵² Inu vsi so šli, de bi se pustili šacati, vsaki v svoje méstu. Tedaj je tudi gori šal Ioseph iz Galilee, iz tiga mesta Nazaret, v Iudovsko deželo, v Davidovu méstu, katerimu je ime Betlehem, zatu, ker je on od hiše inu žlahte²⁵³ Davidove bil, de bi se pustil šacati z Mario, svojo zaročeno žéno, katera je bila nosseča. Pergudilu se je pak, kadar so ony tamkaj bily, je prišal ta čas, de je ona imejla roditi. Inu ona je rodila svojga pervoroyeniga synu inu ga je obvila v ple-nice inu ga je položila v ene jasli, zakaj ony neiso sicer prostora imejli v ošterij. Inu v te jsti strani so bily pastirji na puli, ty so čuli inu stražo delali čez svojo čredo ponoči. Inu pole GOSPODNI angel

na sveti božični dan.

*angel je k nym stopil inu tiga GOSPUDA svitloba je nje ob-
svejtila inu ony so se silnu bali. Inu ta angel je rekal k nym:
»Ne bujte se, pole, jest vam oznanujem veliku vesselje, kateru
se bo vsimu folku zgudilu. Zakaj danas je vam izveličar rojen,
kateri je Christus, GOSPUD, v Davidovim mejsti. Inu le-tu
vam bodi k znamenju. Vy bote našli tu dete v plenice povjenu
inu v enih iaslih ležeče.« Inu zdajci je per tem istim angeli bi-
la ena množica nebeske voiske, ty so Boga hvalili inu djali:
»Čast bodi Bogu v vissokoti inu myr na zemli inu v človekih
dobra vola.«*

*Inu pergudilu se je, kadar so ty angeli od nyh byli v nebu
šli, so ty pastyrji mej sabo djali: »Pojdimo tjakaj do Betlehe-
ma, de bomo vidili to rejč, kir se je pergodila, katero je nam
GOSPUD na znanje dal.« Inu ony so hitru prišli inu so
našli Mario inu Iosefa inu tu déte, de je ležalu v iaslih. Ka-
dar so ony pak tu vidili, so to bessedo rezglassili, katera je
nym od tiga diteta bila povédana. Inu vsi, kateri so tu sliša-
li, so se tiga čudili, kar so nym ty pastyrji pravili. Maria pak
je obranila vse le-te besséde inu je nje v svojim serci premiš-
lala. Inu ty pastyrji so se zupet varnili, so častili inu hvalili
Boga za vse tu, kar so slišali inu vidili, kakor je nym bilu
povédanu.*

TA PERVA PRIDIGA

OD TE HISTORIE, KOKU IE
CHRISTUS V BETLEHEMI ROIEN.

LE-ta praznik od roystva našiga lubiga GOSPUDA Jezusa Christusa je nerveč za tiga urzaha volo mei karsčeniki gori postavljen, de se ima ta historia pridigovati inu dobru vučiti, de ona per tem mladim folku inu gmain človéku v spominu ostane, de jo ony dobru v serce vtlačjo inu se vuče svojga odrešenika prov spoznati. Zakaj aku se lih vsaku lejtú pravi, taku se ona vsaj ne pusty cilu izpridigovati ni izvučiti. Hočmo za tiga volo ta evangelium v dva štuka rezdiliti. Nerpoprei to historio na tu narpriprostiše pretece, koku se je ona zgodila. Potler slišati, kaj ty lubi angeli od tiga pridi- gujo inu pojo.

Ta pervi štuk v istorji je le-ta, de je Christus rojen ravnu h timu času, kadar so pod tem cessarjem Augustom h pervimu kratu ty Iudje inu nyh premoženje ali blagu šacani bily. Tedaj je naš lubi GOSPUD Christus na tem svejtu ali vsaj skrivaje začel regirati²⁵⁴ inu more njemu ta veliki cessar Augustus sred

D 3 svojem

I. Ta čas, kadar se je takovu rojstvu zgudilu.

254| Obvladovati, vladati, določati, usmerjati; izposojeno iz srvn. *rēgieren* (vladati) v 13. stoletju (H. Jazbec, 2007, 67).

Izlaga tiga evangelia

	II. Ta kraj ali meistu.
255 Roystvu.	III. Ta rymski cessar more h takovimu roystvu služiti.
256 Zakonca.	III. Koku se je le-tu roystvu godylu.
257 Prenočišče; izposojeno iz stvn. bav. <i>heripērga</i> (prenočišče za tujce) pred 1050 (H. Jazbec, 2007, 35).	
258 Postelja; izposojeno iz srvn. <i>spanbette</i> (enak pomen) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).	
259 Blazine, vzglavnika; izposojeno iz srvn. <i>wangküssen</i> (blazina) (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).	
260 Dvoma (v Boga); sln. cbivlati je nastalo po metatezi iz cviblati, slednje pa je izposojeno iz stvn. <i>zwivelôn</i> (dvomiti) ali srvn. <i>zwivelen</i> (dvomiti), in sicer pred 13. stoletjem (H. Jazbec, 2007, 88).	Zakaj je le-ta historia taku zapissana.
261 Časty.	
262 Usnjen (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).	
263 Uspava (Matija Kastelec in Gregor Vorenc: Slovensko-latinski slovar).	
264 Predpasnik; izposojeno iz nem. <i>schurz</i> (enak pomen).	

svojem krajlestvom, aku lih nevejdeče, služiti inu urzah s svojo zapuvidjo h timu dati, de Divica Maria sred svojim zaročenim možum Iosefom v Betlehem gre inu, kakor so ty preroki proprej bily prerokovali, tiga izveličarja tiga svita tam istu na luč ali na svitlobo pernesse, sicer kadar bi h timu skuzi cessarjevo zapuvid ne bil taku urzah dan, taku bi bila Iosef inu Maria dobru doma ostala. Ampak Christus je imel v Betlehemi rojen biti, zatu more ta cessar h timu urzah dati inu taku GOSPUDU Christusu k njegovimu roystu²⁵⁵ služiti, aku lih neiso ni cessar ni ta svejt kaj od tiga vejdili. Zakaj sicer je ta sveit dobru taku hud inu nezveist, de bi je ony raiši bily pačili inu mudili, kakor naprej pomagali. Ampak Bug pela svoj regiment ali regirainje taku, de on nevejdeče čassi more sturiti, de bi se vejdeče nikuli več ne mogel tjakaj perpraviti.

Kadar sta ona uže cessarju to pokorsčino izkazat iz Galilee v Iudeo v Betlehem prišla, pravi ta evangelist, je ta čas pred rokami bil, de je Divica Maria imejla roditi. Tukaj so še cilu vse ričy nepripravlene inu nepernarejene. Zakaj le-ta dva zakoinika²⁵⁶ sta vu eni ptuji deželi, vu enim ptujim mésti, gdi ona ni hiše ni dvora nejmata, inu aku sta ona lih, kakor je kumaj falilu, priatile tukaj imejla, taku ony vsaj ništer za nyu neiso marali. Čez le-tu vse je tu mestu taistikrat taku polnu bilu, de, kakor ta evangelist pravi, ona nejsta prostora ali mejsta imela v erpergah,²⁵⁷ moreta za tiga volo v to kravjo štalu inu tukaj kakor ty ubogi ludje si pomoči inu za dobru vzeti, tukaj nej ni špampeta,²⁵⁸ eriuhe, polštra, vajkušnice²⁵⁹ ni blazinice, ni blazine bilu, ena butora slame je tukaj morala tu bulše sturiti, de sta si ona per tej lubi živyni enu počivalsku mejstice morala sturiti. Tam istu v tardi zymi ponoči bode ta žlahtni, žegnani sad, tu ditece Jezus, rojen.

Tu je kratku ta historia, katero je prez cbivla²⁶⁰ ta evangelist taku s flissom nam hotel naprej namalati, de bi vsaj, kir smo sicer vsi po naši hudi naturi merzli, enu maihinu naša serca mogel rezgrejti, kir je naš izveličar taku revnu na svejt rojen. Betlehem bi dobru vrejdnu bilu, de bi onu taistikrat na dnu tiga pakla bilu zagreznilu, kateru nej tulikajn casty²⁶¹ svojmu izveličarju izkazalu, de njemu kej enih ničic k zybeli ali kej en ussinat²⁶² polšter ali en slamni žakel k eni vaikušnici ne possodi. Njegova zybel je nerpoprei te lube matere krilu, potle te iasli. Taku se le-tu ditece zyble inu usopy.²⁶³ Ta uboga otročnica, aku ona ne hoče premrejt, taku se ona more svojem plačičem inu z drugo žleht pripravico, katero je ona per sebi imejla, pokriti ali odejti. Zakaj le-tukaj nikogar nej, kateri bi materi ali ditetu hotel kaj possoditi, nym služiti ali s tem narmanšim pomagati.

Zakaj mala vsaj ta evangelist le-tu roystvu taku ubogu inu revnu? Zatu, de bi ti imel na nje pomisliti inu ga nikuli več pozabiti inu de si je tudi pustiš k sercu yti inu susseb, kadar ti le-tukaj slišiš, de se je onu tebi k bulšimu zgudilu, de ti boš nad tem vessel inu Bogu tudi hvaležen. Onu je reis ena dolga raiža ali pot od Nazareta iz Galilee v Betlehem, ja, taku deleč kakor od Lublane do nemškiga Graca, aku nikar dajle. Tukaj je dobru mislit, de ona nej veliku hišne possode sebo pelala ali nessla. Taku te plinice, ali kar sicer h takovi rejči sliši, tudi neiso zlu žlahtne bile, de je ona tu ditece lahkaj v nje šurc²⁶⁴ ali sraico povila inu v iasli položila, zakaj ona ga nej mogla vselej v kri-li imejti, je morala njemu te rutice grejti, ž nymi eno postelico sturiti inu drugu djati. Mej tem je moralu tu lubu ditece v iasslih, v slami inu v seni si pomagati inu za dobru vzeti. Iosef je tudi moral tu bulše sturiti inu more dobru biti, de je kej ena dekla v hiši z vodenošeinjem inu z drugim nym služila, kakor vu eni potrebi, gdi en vsakateri ima volan biti h pomagajnju, ampak takovu nej zapissanu.

Inu se more dobru verovat, aku se je lih pravilu, de je ena mlada žena v krauvji

na sveti božični dan.

v krauvji štali ležala, de se tiga vsaj nihče nej an vzel²⁶⁵. Pfuj te bodi, ti sramotnu Betlehem, kir se ti taku terdu inu nemilostivu pruti tvojmu izveličarju izkazuješ, de ti njemu tudi te narmanše službe²⁶⁶ ne izkazeš, ti si bujle štraifingo zaslužilu kakor Sodoma etc., de bi žveplu inu ogein od neboss sem doli bil dešil²⁶⁷ inu tebe v grunt zaterl. Zakai aku bi lih Divica Maria ena petlarca ali, s poštejnem govorit, ena nepoštena žena bila, katera bi bila za svojo čast ne marala, taku bi ludje vsaj v takovi nadlugi inu čassu njej služiti, volni inu nagneni bily imejli biti, ali tu se tukaj tu narmanše ne zgody. Le-tu ditece mora v rutice povytu inu v ene iasli položenu biti, per tem onu ostane, taku ima ie ta GOSPUĐ perjet biti na zemli, kadar drugi piančuyo, žro, veliku pranganje²⁶⁸ imaio, z lepim gvantom,²⁶⁹ s častitimi hišami etc.

Tu je ta prvi stuk²⁷⁰ od te historie, katera je nam zatu taku naprej zapissana, de se my imamo vučiti, ta pild²⁷¹ v serce vtlačiti, koku je naš lubi GOSPUĐ Jezus taku revnu na le-ta svejt rojen. Item, de se vucimo²⁷² Boga za takovo veliko dobruto zahvaliti inu častiti, de my ubozi, revni, ja, tudi ferdamnani človékj, danas taku k veliki časti pridemo, de smo my enu messu inu kry s tem Synum Božym postali. Zakai ravnu le-ta večni Syn tiga večniga Očeta, skuzi kateriga je nebu inu zemla iz ničesser stvarjena, ta je, kakor my slišimo, en človik postal inu na ta svejt rojen kakor my, le samuč, de se je ž nym prez vsiga grejha godilu. Za tiga volo moremo my se hvaliti, de je Bug naš brat, ja, naše messu inu kry postal.

Takova velika čast se nej tem angelom, temuč nam človekom pergodila. Za tiga volo, aku so lih ti angeli ene častitiše stvari kakor my, taku je vsaj Bug nas več inu vissokeiši poštoval ali častil inu se k nam bliže podal kakor h tem angelom, potehmal je on en človik inu nikar en angel postal.

Kadar my uže človeki takovu prov spomislimo inu bi je iz serca mogli verovati, taku bi imejla gvišnu takova neizrečena gnada inu dobruta našiga lubiga GOSPUĐA Boga enu vissoku veliku vesselje sturiti inu nas gnati, de bi my Boga iz serca zatu zahvalili, njega lubili inu se radi njegove vole deržali.

V papeštvu se je ena historia pravila, de je ta Hudič²⁷³ na en čass v cerkov k maši prišal inu kadar so v tim patrem²⁷⁴ ali v veri pejli le-te besséde (et homo factus est.²⁷⁵ Božy Syn je človik postal) inu ty ludje so stali inu nejso doli pokleknili, je on eniga po ustih ali za uhu šinil inu ga je krejgal inu djal: »Ti grobi šelm,²⁷⁶ se ne sramuješ, de ti taku stojiš kakor en pain²⁷⁷ inu nikar od vesselia doli ne padeš ali doli ne poklekneš? Kadar bi Božy Syn naš brat bil postal, kakor je vaš, bi my ne vejdili, kej bi my imejli od vesselia ostati?«

Iest ne štemam, de je onu rejs, zakaj ta Hudič je nam inu GOSPUĐU Christusu presovraž. Ampak tu je gvišnu rejs, kateri je tu taku izmislil, ta je eniga vissokiga duha imel inu to veliko čast dobru zastopil, katera se je nam pergodila, v tem, de je Božy Syn človik postal nikar kakor Eva ni Adam, kateri je iz zemle sturjen, temuč on je nam še bliže v rudi ali v žlahti, potehmal je on iz tiga messa inu kry te Divice Marie rojen kakor drugi človeki, vun sameoč, de je ona, ta Divica, sama bila inu od Svetiga Duha posvičena prez grejha inu od Svetiga Duha le-ta žegnanj sad počela, iz vunaj le-tiga je on nam glih inu en pravi naturši žene syn.

Adam inu Ęva nejsta rojena, temuč stvarjena, tiga Adama je Bug iz te zemle sturil, to ženo pak iz njegoviga rebra. Koku veliku pak je Christus nam bliže kakor ta Eva nje možu Adamu? Potehmal je on naše messu inu kry. Takovo čast bi my imejli vissoku štemati inu dobru v naša serca vtlačiti, de je ta Syn Božy messu postal inu cilu obeniga rezlotka nej mej njegovim inu našim messum, temuč de je niegovu messu prez grejha. Zakaj on je od Svetiga Duha počet inu Bug je to dušo inu tu tellu te Divice Marie polno Svetiga Duha nalyl, de je ona prez vsiga greiha bila, kadar je ona GOSPUĐA Jezusa počela inu

Kakor vissoku je Bug tu Bethlehem štemal, taku vissoku onu njega ferrahtha.

Ludje imajo Boga zahvaliti za to veliko čast, de je on človik postal.

Teh človékov narvekša čast, de je Bug človik postal.

Tu človestvu Christusevu.

265] Slovenski kalk, nastal iz nemškega glagola *annehmen* (domnevati, predpostavljati). Trubar drugje uporablja tudi glagolsko obliko gori vzeti ali gori vzamem, kar je kalk iz istega nem. glagola, samo stopnja podomačitve je večja. Slovenski pisci so se v drugi polovici 16. stoletja pogosto posluževali kalkiranja kot načina širjenja slovenskega besedja. S pomočjo kalkiranja so razreševali poimenovalne zadrege, s katerimi so se srečevali ob prevajanju biblije, postil in ostalih verskih besedil (Majda Merše, 2009. Slovenski knjižni jezik 16. stoletja: Razprave o oblikoslovju, besedotvorju, glasoslovju in pravopisu. Ljubljana: Založba ZRC, 129).

266] Službe.

267] 1 Mz 19,24.

268] Izpeljano iz nem. glagola *prangen*, kar pomeni na vpadljiv način se izpostavljati, kazati v javnosti, blesteti, bogotiti se.

269] Obleko, oblačilom; izposojeno iz srvn. *gewant* n. (enak pomen), in sicer pred letom 1200 (H. Jazbec, 2007, 46).

270] Štuk.

271] Podoba; izposojeno iz srvn. ali nvn. bav. *pilde* n. (podoba) po 900 (H. Jazbec, 2007, 64).

272] Vučimo.

273] Hudič.

274] Začetek molitve (Besedje slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja).

275] »Človek je postal«. Citat je del besedila božičnega napeva »Gaudete«, objavljenega v Piae Cantiones leta 1582. Pesem z latinskimi besedilom je v *a cappella* verziji popularizirala skupina Steeleye Span leta 1973.

276] Goljuf, slepar; izposojeno iz srvn. *schelm(e)* (nizkotnež, goljuf) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

277] Panj (nerazsekan večji kos debla; po podiranju drevja preostali del debla; štor) (SSKJ).

Izlaga tiga evangelia

inu nossila. Izvunaj tiga istiga je vse natursku na num bilu kakor na drugih človekih, de je on jejdil, pyl, lakotoval, žeial, premiral kakor drugi človeki. Takova inu tem glih naturska pomankainja, katera so za tiga grejha volo na nas erbana,²⁷⁸ je on, kateri je prez grejha bil, nossil inu imel kakor my. Kakor s. Paulus pravi,²⁷⁹ on je znajden v vsem en človik kakor my, kateri je jedil, pyl, vessel inu žalosten bil.

Tu se pravi ja globoku inu visoku ponižati. Zakaj on bi je bil dobru mogel sturiti, de bi on bil en tak človik postal, kakor je on zdaj v nebi, de bi on messu inu kry imel kakor my, ali on ništer ne dej, kar my deimo, le-tu bi on bil dobru od začetka mogel sturiti, ampak on ga nej hotel sturiti, de bi on na znanje dal, kakovo lubezan on k nam ima, de bi se my tiga mogli vesseliti, troštati inu hvaliti, de my imamo eniga brata v nebi, kateriga se my moramo, ja, imamo lotyti. Zatu je le-ta en nesrečen človik, kateri njega nikar gori ne vzame ni le-tiga vesselja v svojem serci ne počuti.

Taku je uže ta urzah, de le-ta historia vsaku lejtju bode pridigovana, de enu vsaku mladu serce takovu v sebe vtlači²⁸⁰ inu Boga zatu zahvali inu reče: »Jest ne maram inu se ništer ne kumram,²⁸¹ zakaj jest jmam eniga brata, ta je postal, kakor sim iest etc. Za čez volo pak je on koker jest človik postal inu kaj s teim je hotel opraviti, tiga est²⁸² še ne povejm (zakaj zatu se je onu zgudilu, de on nas odreiši od grejha inu večne smerti), jest pak hočem zdaj le povedati od te časty, te cejle človeske žlahte, katere se my z risnico imamo hvaliti inu vesseli nad njo biti, de je ta Syn Božy človik postal.« Takove časty se mogo vsi človeki hvaliti. Ty karsčeniki pak imajo potle enu visokejši, de ony takove časty tudi vekoma imajo uživati. Le-ta sthuk²⁸³ imamo my h pervimu od le-tiga djainja merkati.

H drugimu služi le-ta silni vissoki exempel nam tudi h timu, kadar se je Christus, ta Syn Božy, taku ponižal inu vso svojo čast na tu ubogu messu obernal inu ta Božja majesteta,²⁸⁴ pred katerim ty angeli trepečejo, se je taku sem doli pustila inu gre semkaj kakor en ubog petler. Tam odzgoraj v nebi molio njega ty angeli, le-tukaj odzdočaj na zemli služi on nam inu se v naše blatu položy. Kadar je uže, pravim jest, ta Syn Božy takovu sturil, taku se my tudi imamo vučiti, njemu k hvali inu k časti, radi pohlevni biti inu po njegovi bessédi naš križ na nas vzeti, vse žlaht nadluge terpejti inu taku za nym ijti, zakaj kaj nam more škoditi ali zakaj bi se my hoteli tiga terpleinja sramovati? Kadar je naš lubi GOSPUD terpil merzlost, lakoto, kumer, sussep pak je onu revnu inu ubogu šlu, koker je proprei prauvlenu, kadar je on na zemlo prišal inu rojen bil, tukaj nej bilu ni possode ni yspe²⁸⁵ ni vaikusknice,²⁸⁶ plinice ni postelniga gvanta, on je moral v enih iaslih ležati pred kravimi inu volli. Kadar je tvoj oča, ja, tudi tvoj brat, ta krajl teh nebes inu zemle inu vseh stvari v nyh, taku revnu se semkaj polužil, pfui tebe bodi, de bi ti hotel taku častit biti inu taku cilu ništer terpejti? Gdu si ti tedaj? Nejli rejs, ti si en ubog grejšnik, nej si vrejden, de bi ti na enih ahlah²⁸⁷ ali grebenih imel ležati, ležiš vener na eni mehki posteli, ker tvoj GOSPUD na tej terdi slami inu vu enih jaslih leži.

Nej li onu pak ena garda, sramotna reič, my vidimo le-tukaj v kakovi pohlevščini inu ubuštvi naš GOSPUD Jezus ležy za našo volo inu my bi hoteli gospodičiči inu fray biti inu ništer terpejti. Tu se pak hudu rajma, kadar ta GOSPUD v takovi revi inu ubuštvi nam h dobrimu bo rojen, h timu za nas na križi umerje etc. inu my lini, zanikerni ludje bi hoteli vselej naprej v dobrim pokoju inu myru sidejti. »Ne, tu neima biti, ta mlaiši nej čez svojga mojst-
ra ni ta hlaplec²⁸⁹ čez svojga GOSPUDA etc.,«²⁹⁰ pravi Christus.

Zatu se my imamo dobru vučiti inu v risnici spomisliti narpoprej, h kakovi časti smo my prišli v tem, de je Christus en človik postal. Zakaj onu je ena takova čast, de kadar bi en angel bil, bi mogel voščiti, de bi on en človik bil, de bi

278| Podedovana, dedovana; izposojeno iz srvn. *erben* (podedovati), in sicer po 1050 (H. Jazbec, 2007, 35).

279| Flp 2,7; Rim 8,3; 2 Kor 8,9; 1 Tim 2,5; Heb 2,14.17.

Christus se poniža.

280| Vtlači.

281| Žalostim; izpeljano iz nvn. *Kummer* m. (žalost, pobitost, duševna bolečina) (H. Jazbec, 2007, 51).

282| Jest.

Takovu roystvu nas ima troštati.

283| Štuk.

My se tudi imamo ponižati inu poterpežlivi biti.

284| Nagovor za kralje, cesarje; izposojeno iz srvn. *majestæt* m./f. (enak pomen) ali iz nvn. *Mejestät* f. (enak pomen) (H. Jazbec, 2007, 55).

285| Podstrešja (SSKJ).

286| Vaikušnice.

287| Priprava za česanje volne; gradaše (ahle; SSKJ).

288| Mt 10,8–9; Job 13 in 15.

Matth. 10., Iob 13. inu 15.²⁸⁸ Christus buštvi inu drugu terpi, zakaj my tudi nekar.

289| Hlaplec.

290| Mt 10,24.

na sveti božični dan.

de bi se on tudi mogel hvaliti inu reči: »Moje messu inu kry sidi čez vse angele,« bi my človeki ja spodobnu se za srečne ludy imejli deržati, Bug daj, de bi je my zastopili, k sercu vzeli inu Boga zatu hvalili.

H drugimu imamo my na ta exempel Christusov s flissom pogledati, kaj je on, kateri je en GOSPUĐ čez vse GOSPUDIJE v sojem pervim prihodu nam ubozim človekom izkazal inu za našo volo terpil. Takovu bi nas gnalu, de bi my iz serca tudi drugim ludem radi pomagali inu služili, aku bi nas tu lih tesku²⁹¹ stalu inu nad tem tudi kaj morali terpejti. H timu nam Bug pomagaj s svojem Svetim Duhom, skuzi našiga lubiga GOSPUDA Jezusa Christusa, amen.

TA DRUGA PRIDIGA, KAI TY ANGELI TEM PASTYRIEM OD LE-TIGA DIANIA PREDIGUIO INU OZNANUIO.

Aša lubezan je slišala to historio tiga današnjiga dne, koku je Christus Jezus, Božy Syn, na le-ta svejt rojen inu kaj se my imamo iz tiga vučiti. Kadar se je uže takovu v Betlehemi zgudilu, melda²⁹³ ta evangelist, koku je en angel od nebes k nekaterim pastyriem, kateri so blizi poleg na tem polej per svoji črejdi bily, z eno častito veliko lučjo prišal inu od takoviga roystva tem pastyriem z le-temi bessedami pridigoval:

»Ne bujte se, pole, jest vam oznanujem veliku vesselje, kateru se bo vsimu folku zgudilu. Zakaj danas je vam izveličar rojen, kateri je Christus, GOSPUĐ, v Davidovim mésti. Inu le-tu vam bodi k znameinju. Vy bote našli tu dete v plenice povjenu inu v enih iaslih ležeče.«²⁹⁴

Tu je ta perva pridiga od le-tiga rojeniga diteca, našiga GOSPUDA Jezusa, katera je od teh angelov od nebes k nam na zemlo pernessena. Za tiga volo je ona dobru vrejdná, de se je my s flissom vučimo inu se ja pred tem varujemo, de my nikar ne mislimo, de je znamo ali smo se jo izvučili, zakaj aku se ona lih vsaku lejtú, ja, vsak dan prediguje, taku se my vsaj le-tukaj na zemli ne bodemo mogli cilu izvučiti.

Onu je pak le-ta angelska pridiga silnu potrebna bila, zakaj kadar bi Christus dvašsetikrat bil rojen, taku bi onu vsaj zabstojn bilu, kadar bi my ništer od tiga ne bily imejli vejđiti. Kaj bi tu enimu nucalu, aku bi lih edan en šac v hiši ali v keldri²⁹⁵ imel, od kateriga bi ništer ne vejđil, ta bi njemu malu lušta²⁹⁶ ali vesselja dal, kakor se v ti perpuvisti pravi: »Ignoti nulla cupido.«²⁹⁷ En skriven šac je en nepriden šac, čez kateri se tjakaj tejče kakor čez blatu na gassi,²⁹⁸ za kateru ludje ne marajo. Taku je onu le-tukaj z le-tim svetim, vesseljm, bogatim rojstvom tudi, kadar bi ty lubi angeli od tiga ne bily predigovali inu takov šac tem ludem nikar ne bily rezodeli, taku bi nihče takoviga šaca ne bil mogel pegerovati, veliku mainje uživati, nihče bi ga ne bil vessel postal, uržah: Kar eden ne vej, tu niega ne moti, onu ne da ni ne vesselia ni žalosti, temuč je, kakor de bi nikdar ne bilu ali kakor de bi onu nikuli več ne jmejlu kaj biti.

Zatu je le-tu teh imenitišj štukov edan v tem današnjim evangeliu, de ta angel s svojo pridigo le-tu roystvu rezodeva inu kaže nam le-ta šac, de my nikar taku mimu ne gremo, ta šac imamo my inu vener ništer zajn ne vejmo inu se njega ni vesselimo ni tudi troštamo, inu pravi: »Iest vam oznanujem veliku vesselje.«²⁹⁹

Le-te besséde so silnu dobru postavlene. Ty pastyrji so se nad to veliko lučjo
E inu

Habitus sermo in Templo, anno 34. à meridie.²⁹²

291| Težku.

292| Pridiga v Božjem hramu na navadni dan leta /15/34, sredi dneva.

293| Izposojeno iz nem. *Melden* (javiti, sporočiti, javljati, sporočati).

294| Lk 2,10–12.

Teh angelov pridiga je silnu potrebna, zakaj sicer bi ludje ništer od Christusa ne bily vejđili.

295| Kleti (kevder; SSKJ).

296| Zadovoljstva, veselja; izposojeno iz srvn. bav. *lust* (srv. *lust*) f. (zadovoljstvo, veselje, poželenje), in sicer po 10. in pred 16. stoletjem (H. Jazbec, 2007, 54).

297| Česar ne poznaš, si ne želiš. Ovid, *Ars amatoria* III,397.

298| Ulici; izpeljano iz srvnem. *gązce* (ulica) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

Ta angel vely tem pastyrjem, de bi se ne imejli bati.

299| Lk 2,10.

Izlaga tiga evangelia

inu svitlobo kakor nad eno nenavadno ričjo silnu prestrašili, de je nebu inu zemla vu enim hipu taku svitlu inu zgul ogein v tej temni noči postalu. Takovu vidi ta angel, je za tiga volo vesselu ogovory inu pravi: »Ne bujte se,«³⁰⁰ kakor de bi on hotel reči: »Vy ne imate obeniga urzaha, de bi se vy imejli bati. De se vy pak boyte, je enu gvišnu znameinje, de vy od le-tiga žlahtniga, dragiga šaca še ništer ne vejste, kateriga je vam Bug šeinkal, sicer bi se vy nikar ne bali, ja, vy bi se iz serca vesselili inu dobre vole bily. Zakaj ravnu zatu sem jest prišal, de bi jest vam imel enu veliku vesselje oznaniti, enu veliku dellu inu čudu, kateru, aku je vy prov v vaše serce bote vtlačili, taku vy dobre vole nad tém bote inu bote enu veliku nepremerjenu vesselje imejli.«

De je onu timu angelu nerveč zatu djanu, de bi on rad hotel eno takovo pridigo sturiti, katera bi se pryela inu nikar zabstojn ne bila, temuč bi opravi, kar bi imejla. Zatu on ne pravi od eniga žleht, temuč od eniga velikiga vesselja inu od potrebnih ričy. Inu tu za tiga volo potehmal, kir ta Hudič skuzi ta greih nas človeke zlu je sem doli vergal inu en grozovit jamer³⁰¹ naredil, de my nikar le v tem porodnim grejhu tičimo inu to večno smert nad nami imamo, temuč še vsakdan na tem svejtu vso žlaht nesrečo od njega moramo čakati, taku de skoraj nihče en hip nej žiher³⁰² ni za tiga telessa ni za tiga blaga stran, kateru vse v farlikosti³⁰³ je inu stoji.

Čez takov jamer jé še en vegši, kakor je v evangeliu pisanu, de ta Hudič v te ludy gre, stury nje norre inu norčaste, de se more z risnico reči, de en takov človik nej ništer drugiga, temuč en smerdeč aižel ali serylnik³⁰⁴ tiga Hudiča, taku sramotnu je on skuzi ta grejh nas človeke k ničemer sturil, de my le-tukaj na zemli nikar eniga griželna kruha ne moremo mogoči biti, moremo potler tudi ta pravi Božy serd inu večno smert nesti. Tu ti pusti enu strašnu inu grozovitu Hudičevu krajlestvu biti. Ali vsaj kadar je my prov premislimo inu obuje enu pruti timu drugimu prevagamo, taku vener takov jamer, kateriga my od Hudiča jmamo, se ne more tej časti inu le-timu silnimu šacu inu vesselju perglihati, od kateriga ta angel le-tukaj pridiguje inu pravi: »Ne bujte se, iest oznanujem vam veliku vesselje, vam je ta izveličar rojen.«³⁰⁵ S takovo pridigo bi hotel ta angel rad naša serca odverniti od vsiga takoviga Hudičoviga jamra na le-tu ditece inu meini, on bi bil tedaj enu dellu eniga žlahtniga pridigarja opravil, kadar bi on nas tjakaj mogel perpraviti, de bi my na le-tiga izveličarja prov pogledali inu se ga kakor naše mesu inu kry vučili spoznati. Inu je gvišnu reis, kadar bi onu imejlu ali moglu biti, de bi le-ta vesseli pild vu eniga človeka serce prov šal, taku bi le-ta škoda vsa žleht bila, katero my od Hudiča imamo, aku je ona lih ena velika inu večna škoda.

Kateri uže hoče tiga Hudiča premoči, njegov strup inu serd ferrahtati inu pred nym žiher biti, ta je more le sturiti z le-tim sladkim pogledkom inu troštom, od kateriga ta angel le-tukaj pridiguje inu pravi: »Vam je ta izveličar rojen.«³⁰⁶ Kadar le-ta pogledok prov v serce pade, taku je ta rejč uže dobita, zakaj tukaj misli ta človik le-taku: »Ta Hudič je mene inu vse človeke osromotil inu zadavil, v Božy serd inu večni urtel³⁰⁷ vergal, ampak taku velika le-ta škoda nej ta šac, kateriga je Bug meni dal, je še vegši, zlasti de Bug, moj GOSPUĐ, nikar to človesko žlahto ne possede, kakor ta Hudič v navadi ima te človeke obseisti, temuč on sam postane pravi človik, de taku iz Buga inu človeske nature ena persona bo. Taku blizi ne more ta Hudič enimu človeku priti. Zakaj aku on lih eniga človeka obsejde, taku vsaj ostane človik človik, ta Hudič Hudič inu so dve rezločene persone inu nature. Timu pruti pak je ta Syn Božy človik postal, de jest z risnico morem reči: 'Le-ta človik je Bug inu Bug je človik.'«

Za tiga volo se je naš lubi, milostivi Bug v nebi veliku bliže k nam djal inu

300| Lk 2,10.

Velik urzah, zakaj se ty človeki boye.

301| Stok, tarnanje; izposojeno iz nem. *Jammer* (enak pomen) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

302| Gotov, varen; izposojeno iz srvn. *sicher* (enak pomen), in sicer med 10. in 15. stoletjem (H. Jazbec, 2007, 74).

303| Nevarnosti (Mestne prisege, Besedišče in slovarček, <http://nl.ijs.si/e-zrc/prisege/html/Slovar.html>).

Tu vesselje je vekše kakor ta strah.

304| Stranišče (Matija Kastelec in Gregor Vorenc: Slovensko-latinski slovar).

305| Lk 2,10–11.

Koku bi se ludy tiga človestva Christuseviga imejli troštati.

306| Lk 2,11.

307| Izpeljano iz nem. *das Urteil* (sodba).

na sveti božični dan.

inu je veliko globokejši v naše messu prišel, kakor ta Hudič v nje more priti, ta more eniga človejka obsejsti inu martrati,³⁰⁸ ampak on ne more en personski človek biti, te nature ostano vselej rezločene nikar le po tem bitju, temuč tudi v tej personi. Takovu pak le-tukaj je enu, ta Syn Božy je naše messu inu kry, od Marie, te Divice, rojen v naturski viži kakor jest inu ti, vun vzameoč, de je on prez moškiga seimena od Svetiga Duha počet inu tiga strupa tiga Hudiča nej s tejm nase vzel, temuč ima cilu enu čistu, nedolžnu messu inu kry. Izvunaj le-tiga ediniga štuka, ker je naše nečistu inu greišnu, je on en človek kakor jest inu ti, kateri je moral jeisti, pyti, spati, se zbuditi, kakor drugi človeki za nature volo morajo sturiti. Kakor S. Paulus pravi: »On je znajden, kakor en človek, de kateri je njega slišal ali vidil, je moral reči: 'Tu je en pravi naturski človek, obena pošast, zakaj on ima vso šego le-tiga lebna na sebi.'«³⁰⁹

Tu je tu vesselje, od kateriga ta angel pravi: »Iest govorim pak zdaj le od te časty, katere se my imamo vesseliti, inu še nikar od tiga sadu, od kateriga se pridiguje, kadar se od njegoviga terpleinja inu gori vstajenja pridiguje.« Zdaj my pravimo le od te časty, de je Bug nam taku blizi postal, de je on naše messu inu kry inu en personski ali pravi človek, kakor sim jest inu ti, samuč tu vun vzameoč, de je on prez vsiga grejha. Z le-to neizrečeno častjo je on to človesko žlahto ciral³¹⁰ ali usnažil. Tu bi hotel ta angel v te ludy rad vtlačiti inu pravi: »Iest oznanuiem vam veliko vesselje, kateru se bode vsimu folku zgudilu.«³¹¹ On je vessel inu dobre vole nad tém, gory inu skače od zgul vesselja, se teh ubozih pastyrjev cilu ništer ne sramuje, de on nym ima pridigovati, temuč je dobre vole nad tem inu bi rad hotel, de bi takovu vsakaterimu k sercu šlu kakor njemu inu bi se vsi človeki takove velike časty vučili spoznati, de je ta človeska natura h tej časti inu gospostvu prišla, de je ta Syn Božy, skuzi kateriga je vse stvarjenu, ta vissoka majesteta naše messu inu kry postal.

Zakaj tukaj bi ne bilu čudu, kadar bi my lih sicer ništer od tiga nej mejli, de bi se my človeki mej sabo taku za lubu imejli imejti, de bi eden tiga družiga od lubezni, kakor se pravi, imel snejsti. Iest pak že ne govorim od tiga prida, temuč le od te časty, kadar bi ta ista nam prov k serci šla, taku bi my nikuli več obenimu človeku ne mogli sovraž biti. Urzah: Gdu bi hotel timu pildu sovraž biti ali hudu sturiti, kateri tellu inu dušo ima kakor moj inu tvoj Bug? Ne imejli bi my uže za takove časty volo, katero je nam Bug izkazal, vse človeke tudi lubiti inu nym vse dobru sturiti?

Ty angeli so veliko ene častitiše stvari kakor my človeki. Na tu Bug nej gledal. Bug nej en angel postal, h timu so ti angeli tudi nedolžni inu sveti duhovi, kateri neiso padli kakor ty drugi angeli inu my, ubogi človeki. Tu se onu pusty viditi, kakor de bi onu spodobniše bilu, de bi bil Bug imel en angel postati. Taku on enu stury, vzame to ubogo, žleht stvar nase, katera v greihih tičy v tiga Hudiča krajlestvi inu katera je pod te smerti oblastjo, katero ta Hudič na tu nargurje martra inu sramoty. Tu se ja pravi globoku sem doli pusčenu. Ter ne imejlu bi nas takovu omečiti, de bi my mei sebo se iz serca lubili, vso priaznust inu službo edan družimu izkazali inu bi se nikar taku mej sabo ne ferrahtali inu ne nydali.³¹²

Nekateri očaki inu susseb Bernhardus³¹³ meinio, ta Hudič, ker je on v ne-bessih vidil, de ja ta Syn Božy imel človek biti, je on iz takoviga urzaha en nyd zupar te človeke inu enu sovraštvo zupar Boga vzel, de on nej veliko več en angel kakor en človek hotel biti. Ie taku iz offert³¹⁴ inu nyda sem doli šal, takovu more dobru ena negvišna missal ali rejs biti. Onu so pak vener ty lubi očaki tu veliko vesselje inu čast s tém hoteli na znanje dati, katera se je nam v tem zgodila, de je Bug človek postal inu je ravnu tu ubogu messu inu kry nase vzel, kateru my ubo-

Ta Syn Božy je nam bliže kakor ta hudič.

308 Mučiti; izposojeno iz srvn. *marteren* (enak pomen) ali iz stvn. *mart(i)rôn* (enak pomen), in sicer med med 900 in 1200 (H. Jazbec, 2007, 56).

309 2 Kor 12,2–3.

310 Krasil, lepoticil; izposojeno iz srvn. *ziere*n (krasiti, lepoticiti) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

311 Lk 2,10.

Tu človestvu Christusevu bi nas imélu k lubezni perpraviti mei sabo.

Nekaterih vučnikov misli.

312 Zavidali, sovražili; izposojeno iz srvn. *niden* (sovražiti, zavidati) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

313 Bernard iz Clairvauxa.

314 Napuha, nadutosti, vzvišenosti; izposojeno iz srvn. *hōchvart* (napuh, ošabnost, vzvišenost, gosposki način življenja), in sicer od vključno 12. stoletja dalje (H. Jazbec, 2007, 62).

Izlaga tiga evangelia

gi človeki na sebi imamo, kateri smo my bily od Hudiča obsejdeni inu tej smerti za grejha volo čez dani.

Koku nesrečni ludje morajo uže le-ty biti, kateri od takove časty ništer ne vejdo? Ty pak so veliku nesrečniši, kateri takovu od teh angelov, aposto-lov ali drugih pridigarjev šlišio,³¹⁵ de je Bug to človesko naturo taku milostivu objskal, nase vzal inu čez vso stvar k Gospudu sturil, inu vsaj nejmajo obeniga vesselja od tiga, ia, nesrečni ludje morajo ony gvišnu biti, kateri takoviga ne počutio, nikar trošta inu vesselja od tiga nejmajo.

Kadar mej veliku bratmi edan k velikimu gospudi postane, koku vesse-
li bodo ty drugi bratje? Koku se ony znajo taku vissoku troštati? Kakor se na Iosefovih bratih vidi v prvih buqvah Moizessovih, ker se on nym da spozna-
ti. Inu je rejs, takovu je enu naturssku vesselje. Koku onu pak pride, de se my le-te neizrečene časty inu gospostva nikar tudi ne vesselimo? De ona nam noče k serci jiti? Inu my Boga za njo nikar ne hvalimo inu častimo, de je moj Bug moje messu inu kry postal inu zdaj tam ozgoraj sidy na desni roki Božy, en GOSPUD čez vse stvari?

Kateri bi takovu prov mogel v svoje serce vtlačiti, ta bi imel ja za tiga messa inu krji volo, kateru je ozgoraj na desnici Božy, vse messu inu kry le -tukaj na zemli za lubu imejti inu z obenim človekom se več ne imel serditi, de bi taku tu žlahtnu človestvu Christusevu našiga Boga z enim pogledkom vsa serca spodobnu vesselja inu priazniva imejlu sturiti inu z vesseljem taku napolniti, de bi nikuli več obena serdita missal v ta ista ne mogla priti.

Item, kateri bi v svojem sercej le-ta pild dobru bil zapopal, de je Božji Syn človik postal, ta bi se ja ne jmel k GOSPUDU Christusu ništer hudiga, temuč vsiga dobriga zanesti. Zakaj jest ja dobru vejm, de bi se jest nikar rad sam sebo ne serdil ni meni hudiga sturit pegeroval. Nu, je pak Christus ravnu ta, kir sim jest, je tudi en človik, koku bi je on mogel tedaj sam sebo, tu je z nami, kir smo my njegovu messu inu kry, hudu mejniti?

Ia, le-ta pild, de je Božy Syn človik postal, kadar bi on prav v serci bil, bi on vu enim hipu vse grozovite exemple tiga serda Božyga reztupil, kakor je ta greišna povudnja, ta štraifinga s Sodomo inu Gomorro. Takovu vse bi moralu v tem edinim hipu zginiti, kadar bi my spomislili na le-tiga ediniga človeka, kateri je Bug, inu je to ubogo človesko naturo taku časty inu spo-štoval, de je on človik postal.

Nejsa li pak tu nesrečni ludje (kakor je rečenu), kateri tu slišio inu vsaj vener zatu ne marajo, temuč puste takov šac ležati, mislio ta čas, koku bi ony skrine z denarmi mogli polniti, leipe hiše zydati inu veliku pranganje pelati. Takovu pride od tiga semkaj, de ta Hudič ta serca slipy, de ony obeniga pogledka od takoviga vesselja, od kateriga ta angel le-tukaj pridiguje, ne mogo viditi.

Tu je uže en štuk, kateri bi nas imel pergnati k velikimu vesselju inu k sveti offerti, de smo my taku poštovani čez vse stvari, tudi čez angele, de se uže my z risnico moremo hvaliti: Moje messu, moja kry sedy na desnici Božy inu regira čez vse. Takove časty nejma obena stvar, oben angel tudi nikar, moje messu inu kry pak jo ima. Tu bi vsaj, ja, samu ena peč imejlu biti, kate-
ra bi nas rezpustila vu enu serce inu bi ena takova serčna lubezan mej nami človeki gori naredila, de bi my iz serca edan tiga družiga lubili. Ampak tukaj ima (kakor je rečenu) ta Hudič svojo pošast, de je my v cerqvi slišimo, potle nikar dajle na nje ne zmislimo, temuč zdajci pozabimo. Ta nam skazy tu vesselje z drugimi skerbami, de my le-ta pild nikar v naše serce ne zaklene-
mo, kakor bi my imejli spodobnu sturiti. Kadar bi my uže nikar več kakor le le-to čast imejli, taku bi my imejli od vesselja skakati inu plessati.

Nu,

315| Slišio.

Velika nehvaležnost
tiga svita, de on
takoviga ne hoče
spomisliti.

316| 1 Mz 45, 1–13; zgodba o Jožefu.

Gen. 45.³¹⁶
I.
Sad tiga človestva
Christuseviga.

II.

III.

na sveti božični dan.

Nu, pak čez le-to natursko čast inu vesselje je še le-tu per tem, de on, ta človik Jezus, tudi naš izveličar hoče biti. Tu je stuprov³¹⁷ ta pravi štuk inu narvegši urzah, de my imamo vesseli biti. Za tiga volo so tu nesrečni ludje, kateri od tiga ništer ne poslušajo inu ne vejdo. Ampak kakor je poprej tudi meldanu, veliku nesrečniši so ty, kateri je poslušajo inu vejdo inu vsaj tu za ništer ne štimajo. Zakaj le-te bessede bi imejle nebu inu zemlo rezpustiti inu režgati inu nam iz te smerti zgul cuker inu iz vse nesreče (katerih je vsaj prez čissla³¹⁸ veliku) zgul žlahtno malvažyo sturiti. Zakaj kateri človik je, kateri bi vsaj le-tu mogel prav izmisliti, de je nam en izveličar rojen? Takov šac, da ta angel nikar le niegovi materi, tej Divici Marji, temuč nam človekom vsem, vam, vam pravi on, je ta izveličar rojen, kateri je Christus ta GOSPUD.

Ta angel govory s pastyrji, ty so bily Iudje inu so znali to bessedo Christus v nyh jeziku cilu dobru, zlasti de se ona pravi eniga krajla inu GOSPUDA. Ampak tu so se ta vegši dejl Iudov motili, de so ony mislili, on bode en GOSPUD inu izveličar v potelesnim regimentu, tu nei bila ta maininga, ta angel gleda na enu vissokeiše, ker pravi: »Vam je ta izveličar rojen.«³¹⁹ Kakor de bi hotel reči: »Vy ste dosehmal tiga Hudiča ujeti bily, ta vas je martral z vodo, z ognjom, žlejzo,³²⁰ mečom, inu gdu bi mogel vso nesrečo izštejti? Tukaj ležite vy ubogi človeki pod njegovo tyrannyo. To dušo zapelava on z lažo, ta je veliku škodliviši kakor obena kuga timu telessu nikuli ne more biti. Taku nejma tu ubogu, potrejbnu, slabu tellu tudi obeniga pokoja pred nym. Kadar je on vse dušo inu tellu taku smartral, taku tičy še ta večna smert odzadaj. Vam uže,« pravi ta angel, »vam, kir vy z dušo inu s telessom pod takovim škodlivim, hudim, strupovitim duhum, kateri je tiga svita viuda³²¹ inu Bug, ujeti ležite, je ta izveličar rojen.«

Ta bessedica »vam« bi nas ja imejla vessele sturiti, zakaj s kum on govory, zs leissum ali ss kamenjom? Ne, temuč s človeki, inu nikar le z enim ali z dvejma, temuč z vsejm folkom. Kaj hočmo my uže iz tiga sturiti? Hočmo li my tudi dajle cbivlati na tej gnadi Božy inu reči: »Tiga izveličarja se more dobru s. Peter inu s. Paul vesseliti, iest tiga ne smejm sturiti, iest sim en ubog greišnik, le-ta žlahtni, dragi šac mene an ne gre?« Lubi brat, kadar ti taku hoč reči, on meni ne sliši, taku čo jest tu tudi tebe vprašati: Komu tedaj on sliši? Ieli je on za teh gossy, rac, ali krav volo prišal? Zatu moreš le semkaj gledati, gdu je on, kadar bi on bil hotel eni drugi stvari pomagati, taku bi on bil ta ista stvar postal. Ampak on je le eniga človeka Syn postal.

Nu, gdu si ti? Gdu sim jest? Nejsmo li my človeki? Ia, gdu bi se pak tedaj le-tiga diteca imel an vzeti kakor ty človeki? Ty angeli njega ne potrebuio, ty Hudiči njega ne hote. My pak njega potrebujemo inu za našo volo je on človik postal. Za tiga volo se nam človekom spodobi, de se my z vesseljem imamo njega an vzeti, kakor ta angel le-tukaj pravi: »Vam je ta izveličar rojen.«³²² Inu malu poprej: »Iest oznanujem vam veliku vesselje, kateru se bo vsimu folku zgudilu.«³²³ Nej li pak tu ena velika častita rejč, de en angel od nebes takovu selstvu tem človekom pernesse? Inu potle tulikain veliku tavžent angelov taku vesseli so nad tem, vosčjo inu pridigujo, de bi my človeki tudi imejli vesseli biti inu takovo gnado s hvalo gori vzeti, kakor my bomo slišali.

Zatu je onu ena silna, draga besseda, katero my le-tukaj slišim»Vam je ta izveličar rojen.«³²⁴ Kakor de bi hotel ta angel reči: »Le-tu roystvu nej moje, se ga ne smeim an vzeti, le samuč, de ga jest vam iz serca rad vosčim. Ampak vaše je onu, kir ste vy ubozi, pogubleni inu zgubleni človeki. Ta isti izveličar je on, zatu vzamite se vy njega an, vy potrebujete takoviga izveličarja, aku vam drugači od grejhov inu smerti ima pomaganu biti.« Unu, od kateriga je poprej meldanu, je sa-

Ta človik Christus ima družih človekov izveličar biti.

317| Še, šele, komaj (stoprav; SSKJ in M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

318| Nešteto (Matija Kastelec in Gregor Vorenc: Slovensko-latinski slovar).

Kaj je Christus.

319| Lk 2,11.

320| Kugo, nalezljivo boleznijo (Besedje slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja); žlezna ali bubonska kuga, imenovana tudi črna smrt, je opustošila po srednjeveški Evropi; v 14. stoletju naj bi pobila 60 odstotkov evropske populacije (Ole J. Benedictow, The Black Death: The Greatest Catastrophe Ever, History Today 55/3 (March 2005) <http://www.historytoday.com/ole-j-benedictow/black-death-greatest-catastrophe-ever>).

321| Vodja (Matija Kastelec in Gregor Vorenc: Slovensko-latinski slovar).

Le-ta izveličar je teh človekov.

322| Lk 2,11.

323| Lk 2,10.

Vam je ta izveličar rojen.

324| Lk 2,11.

Izlaga tiga evangelia

Náša nevera.

mu na sebi ena častita, velika rejč, de je Bug človik postal. Ampak le-tu je vegše, de on ima naš duhovni inu večni izveličar biti. Kateri bi tu prov počutil inu veroval, ta bi vejdlil od tiga praviti, kaj bi enu pravu vesselje bilu, ja, bi ne vejdlil inu ne znal dolgu od velikiga vesselja živejti. Ali, kakor je v začetki rečenu, my ne bodemo le-te pridige le-tukaj na zemli popolnoma zapopadli ni se je mogli izvučiti. Le-ta leben je pretesan, taku so naša serca preslaba h timu. Sicer kadar bi mogoče bilu, de bi je enu serce prov moglu gori vzeti, taku bi onu moralu od vesselja narezan skočiti, bi tudi nikuli več obene žalostne misli ne počutilu.

Onu bi, kadar bi je my verovali, na tu narmanše ta sad iz tiga imel pojti, de bi my priaznivu mei sabo živejli, bi nehali od laž, goluffye inu od vse hude šege inu tu za tiga pilda volo, de je Bug sam človik postal. Ampak tukaj se vidi, koku slabu onu z nami naprej gre, de tu vesselje noče prov v serce inu my obuyga, te pridige tiga lubiga angela inu tiga izveličarja, pozabimo inu ta vegši dejl ludy po stari navadi z lakomnostjo inu z drugim okuli hodi. Kateru je enu gvišnu znamenje, de my takovo pridigo nikar terdnu ali ja slabu verujemo, sicer bi my vesseli bily inu bi se ne kumrali, kadar bi my verovali, de my eniga takoviga izveličarja imamo.

Koku bi se dobru en človik mogel vesseliti v morji, kadar bi on eno gvišno arcnyo³²⁵ zupar to kugo imel? Takovu vesselje bi se počutilu, de bi onu od serca šlu, ampak le-tukaj, ker my gvišnu zažihranje zupar grejhe inu zupar to večno smert imamo, se njhče ne vesseli ali cilu malu. Ta vegši haufen³²⁶ ali kardellu ysče eniga drugiga vesselja, de on le-tukaj myr, pokoj, dobre lušte etc. ima inu vsaj ga oben hip nej žiher. Tu je enu znamenje, de my le-to vesselo, bogato pridigo lih kakor v sni poslušamo, ostanemo zanikerni ludje, kateri ta šac pred očima imamo inu vener za njega ne maramo.

Kateri je uže takov, de on takovu sliši inu obeniga vesselja od tiga ne počuti, ta se more dobru za eniga nesrečniga človeka štemati. Zakaj kaj hoče vsaj enu serce vesselu sturiti, kadar se onu tiga noče vesseliti, od kateriga ta angel le-tukaj pravi: »Vam je ta izveličar rojen.«³²⁷ Kateri se uže iz le-te pridige ne hoče pobulšati inu brunniši biti, komer le-ta malvažya ne hoče dišati inu le-ta ogein tu serce noče rezgrejti, tiga more ta rabel brunniga sturiti, sicer se nemu ne more pomagati. Zatu se ti vuči tu za enu hudu znameinje štemati, kadar se ti taku merzal inu obterpnen znajdeš, inu prossi ja Boga iz serca za njegovo gnado, de bi on skuzi svojga Svetiga Duha tebi tvoje serce hotel preminiti inu tebi pomagati.

De ta angel pak dajle melda: »On je rojen, le-ta izveličar, v tem mésti Davidovim«, ³²⁹ inu imenuje njega Christusa, tiga GOSPUUDA, s temi bessedami viža on nas v tu S. pismu. Zakaj le-taku je bilu skuzi tiga preroka Micha proprej prerokovanu, de bi imel v Betlehemi rojen biti.

Susseb pak imenuje ta angel tu ditece Jezusa eniga GOSPUUDA. Takoviga my nejmamo zastopiti, kakor de bi on en posvitni krajl imel biti, kateri bi se kakor en tyrann izkazal inu z butico okuli sebe byl, ne temuč kakor Bug k Adamu pravi: »Te žene séime ima tej kači to glavo strejti.«³³¹ De on taku kakor naš GOSPUD hoče za nas stopiti tiga Hudiča sovražnik, naš pak GOSPUD inu odréšnik biti, mene inu tebe za tu svoje spoznati inu kakor te svoje od Hudiča terjati inu k njemu reči: »Daj meni le-tiga semkaj, kateriga ti ujetiga derziš, on nej tvoj, temuč moj lastan inu moja stvar, kateriga jest neisim le stvaril, temuč tudi z mojem telessom inu kryo odkupil, zatu ga pusti yti inu daj ga meni zupet, zakaj on meni sliši.«

De je taku Christus en troštiv GOSPUD, kateri timu Hudiču v ta regiment po syli seže inu tu svoje k sebi vzame, kateri njemu pod uči stopi inu pravi: »Ti

325| Zdravilo; izposojeno iz srvn. *arzenie* f. (zdravilstvo, zdravilo), in sicer med 1050 in 1200 (H. Jazbec, 2007, 28).

326| Izposojeno iz nem. *Haufen* (kup, množica, gruča).

327| Lk 2,11.

328| Iz javne pridige, leta /15/33.

329| Lk 2,11.

330| Mih 5,1.

331| 1 Mz 3,15.

Ex sermone publico,
anno 33.³²⁸

Mich. 5.³³⁰

Zakaj ta angel
Christusa imenuje
eniga GOSPUUDA.

Christus je tudi teh
zludiev GOSPUD.

na sveti božični dan.

»Ti prekleti duh, ti si nje pelal v greih inu smert, ti ogolufavaš inu oblažeš nje inu vsaj nej so tvoy. Jest sim ta GOSPUD, komer ony nikar le po naturi, temuč tudi za pravice volo slišio, tebi nikar, inu de bi jest imel čez te človeke regirati, zakaj ony so moje zadobitu blagu.«

»Ia,« pravjš ti, »ter vsaj ta Syn Božy nej teh angelov odrejšil, koku se more tedaj ta bessejdica GOSPUD taku izlagati?« Odgovor: Pruti nam nejma takova bessèda obeniga družiga zastopa inu je nam prov taku izložena. Ampak kadar ta angel v eni gmainsi tjakaj govory inu timu ditecu Jezusu en takov velik tittel³³² da inu ga GOSPUD imenuje, taku je enu gvišnu znameinje, de le-tu ditece od Marie, te Divice, potelesnu rojenu, je naturski, pravi, večni Bug, sicer bi ga ta angel gvišnu nikar eniga GOSPUDA ne imenoval.

Naš izveličar je on inu nikar teh angelov, kakor ta angel le-tukaj očitu pravi: »Vam je ta izveličar rojen.«³³³ Ampak on nej le samuč naš GOSPUD, temuč tudi teh angelov GOSPUD, ty so že z nami inu my ž nymi, le-tiga GOSPUDA hišna družina se štejejo pod le-tiga GOSPUDA kmallu z nami, de my človeki, kir smo my proprej tiga Hudiča hlapci bily, skuzi le-tu ditece h takovi časti pridemo, de smo my uže v to purgarsčino teh lubih angelov gori vzeti. Ty so zdaj naši narbulši priateli, de se my moremo hvaliti za le-tiga diteca voljo, de my s tejmi angeli inu ony z nami eniga ediniga GOSPUDA imamo inu smo ena hišna družina mej sabo.

Ty lubi angeli bi imejli spodobnu offertni biti, de so ony veliku žlahtniši kakor my človeki. Nerpoprej za nyh nature inu bitja ali stanu volo, potle de so ony tudi prez grejha. Ampak tukaj se ne vidi inu ne merka obena offart, ony ne ferrahtajo nas človeke za našiga iamra volo, naša smert, grejh inu nadluga je nym iz serca šal.

Zatu imajo ony tudi taku enu serčnu vesselje nad to pomučjo, katera se nam skuzi le-tu ditece zgody, vosčio nam tu izveličanje taku dobru, kakor sami sebi, de my danas tu ditece k ani lastini zadobimo, kateru je nyh GOSPUD, inu nas h tej visoki časti perpravi, de my nyh tovariši imamo biti. Ony ne pravi»Jest ne morem tiga greišnika, tiga smerdečiga, mertviga, kateri v grobi ležy, tiga kurbarja, tiga lotra.« Ne, taku ony ne pravio, temuč so iz serca vesseli nad tem, de ony takove greišnike h perjatilom zadobe inu hvalio Boga zatu, de my tiga grejha taku prosti bodemo inu k nym v eno hišo inu pod eniga GOSPUDA smo prišli. Za takove gnade volo zahvalio ony inu časte Boga, katere ony vsaj ne uživajo.

Koku veliku več se onu uže hoče spodobiti, de my tudi Boga zatu zahvalimo inu častimo inu mej sabo edan drugimu lubezan inu službo izkažemo, kakor je nam ta Syn Božy izkazal, kateri je naše messu inu bližni priatelj postal. Kateri pak za tu ne hoče marati, tiga bližniga nikar tudi taku lubiti inu njemu pomagati ne hoče, timu nej, kakor sim jest ozgoraj djaj, pomagati.

Tu je ta perva pridiga po Christusevim roystvu od le-tiga diteca, ta gre naprej veden do konca tiga svita, zatu vy njo imate s flissom merkati. Zakaj le-tukaj vy vidite, koku so ty lubi angeli naši priatili postali inu so s tem vesselim selstvom k nam prišli inu so djali, de bi se my naprej ne jmeili več bati, potehmal je tu ditece nam rojenu inu hoče naš izveličar biti. Tu je ta pravi, narvissokejši inu narbulši trošt, kadar se more Božja gnada imeiti, de je Bug, ta vsigamogoči večni Oča, se čez nas usmilil inu je nam svojga Synu dal na eno takovo priaznivo vižo skuzi eno cartano, čisto, mlado divičico, tiga on položy v nje krilu tjakaj inu pusty nam pridigovati. On je nas vseh izveličar, kar nam manka, tu imamo my na nym najti, on hoče naša pomuč inu trošt biti, de uže naprej mej Bugom inu mej nami ima vus serd gori vzdignen inu zgul lubezan inu priazen biti.

»Christus je ta pravi GOSPUD inu Bug,« pravi ta angel.

332| Naslov, naziv (SSKJ).

Verni inu angeli so si glih pred Christusom.

333| Lk 2, 11.

Ty angeli neiso offertni.

Angeli hvalio Boga, de človeiki so nyh tovariši ratali.

Verni Boga hvalio, bližniga lubio.

Velik trošt, de je Bug z nami cilu spravlen.

Tukaj

Izlaga tiga evangelia

Jezus, sam dini izveličar.

334| Grožnja (Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

Pritež³³⁴ nevernih inu prošna vernih.

335| Nekdaj dolžinska mera; 1 komolec je 44 cm (SSKJ).

Tukaj uže ti spomisli, aku Bug tem krivu stury, kadar on nje lih vekoma ferdama, kateri takovu poslušajo inu se ga vsaj an ne vzamejo. Kakor ty sleipi, obterpneni papežniki sture, kateri nejmajo na le-tim izveličarju zadosti, ysčejo sebi druge izveličarje, na katere se ony zapuste. Tiga angela pridiga slove drugači, zlasti de je le-tu ditece samu naš izveličar, na katerim my samim vus trošt inu vesselje imamo jmejtí kakor na tem narvissokejšim šacu, zakai le na tiga samiga šaca Christusa vsi angeli inu Bug sam gledaio.

Takov šac pak položy on nikar le tej materi v krilu, temuč meni inu tebi inu pravi, on ima tvoj lastan biti, ti imaš njega užyti inu vse, kar on ima v nebi inu na zemli, tu ima tvoje biti. Kateri uže takovu sliši inu vsaj obeniga vesselia od tiga nejma ali pusty le-tiga izveličarja pojti inu ysče eniga družiga, ta je vrejden, de bi njega treisk devet komulcev³³⁵ globoku v zemlo pobil. Za tiga volo imamo my Boga za njegovo gnado zahvaliti inu prossiti, de bi on le-to angelsko pridigo sam v naša serca hotel govoriti inu zapissati, de se my bomo le-tiga izveličarja mogli prov troštati inu skuzi njega smert inu Hudiča premoči. Tu nam pomagaj naš lubi GOSPUD inu izveličar Christus, amen.

TA TRETIA PRIDIGA OD TEH ANGELOV HVALEŽNE PEISMI.

Zakaj se od tiga roistva pridiguje.

336| Karsčanstvi.

Osehmal smo my od le-tiga praznika slišali nerpervič to historio ali djanje, koku je ta Syn Božy človik postal jnu od te Divice Marie na le-ta revni svjt rojen, katera je zatu zapissana inu vsaku lejtú v tem karšnastvi³³⁶ bode pridigovana, de my to isto dobru k sercu vzamemo inu Boga za takovo gnado inu častite dobrute iz serca se vučimo zahvaliti, katere je on nam skuzi takovu roystvu svojga Synu izkazal.

Perva pridiga od tiga roistva, pastyrjem sturiena.

337| Biti zaničevan, zavrnjen, preziran, osramočen (Matija Kastelec in Gregor Vorenc: Slovensko-latinski slovar); izpeljano iz nem. *Schmach* (sramota).

Po tej historiji smo my to nebeško pridigo tiga angela slišali, skuzi katero je takovu roystvu tem pastyrjem oznanjenu z veliko svitlobo na tem polej. Tu je tudi nekaj noviga, ker Bug te velike gospude v Ieruzalemu pusty sidejti inu pošle enu takovu častitu selstvu od nebes sem doli h tem ubozim peterjem, tem pastyrjem na tem polej. De se taku ta sveti angel poniža po tem exempli svojga GOSPUDA Christusa inu si ne pusty cilu ništer feržmagati,³³⁷ de on ima tem ubogim pastyrjem taku eno leipo pridigo sturiti, katera še ostane inu more ostati mej témi karsččeniki noter do konca tiga svita.

Angeli so eni pohlevni duhovi.

338| Spretnosti, znanja, zvičaj; izposojeno iz srvn. bav. *kunst* (spretnost, znanje, zvičaj), in sicer med 750 do vključno 13. stoletja (H. Jazbec, 2007, 52).

Na takovi historij ali djajnu se my vučimo, koku so ty lubi angeli silnu fejn duhovi, v katerih obene offerti nej. Za tiga volo vsi ty, kateri se vučeni, sveti inu veliki gospudje zdee, bi spodobnu imejli takov exempl dobbru merkati inu se na nym vučiti, de bi ony svoje kunšti,³³⁸ modrusti, oblasti inu družih darov se tudi nikar ne prevzeli inu drugih zatu ne ferrahtali. Zakaj kadar bi ty daruvi na offert inu k offerti imejli oberneni biti, taku bi ty lubi angeli ja zadosti urzahov bily imejli, de bi bily te uboge pastyrje ferrahtali, ampak ony tiga ne sture, inu aku so lih ty pastyrji žleht, priprosti ludje, taku ty angeli vener sami sebe ne derže taku za svete inu vissoke, de bi ony ne imejli iz serca volni inu vesseli biti takovu selstvu nym povejdati.

GOSPUDI Christosov folk je ubog inu reven.

Taku imamo my tudi sturiti in zo vso pohlevščino naše daruve drugim h troštu inu h pomuči radi izkazati inu nikoger ferrahtati. Zakaj takovu se pravi po tem exempli Christusevim sturiti, kakor smo my v ti prvi pridigi slišali, ta nikoger ne ferrahta, temuč ravnu kakor je on od nebes sem doli prišal na ta sveit ubog inu reven, taku hoče on tudi uboge, revne ludy okuli sebe imejti, kateri

na sveti božični dan.

teri pomuči ysčejo inu potrebujo, zakaj ravnu zatu ima on tudi tu ime, de se njemu en pomočnik ali izveličar pravi.

Takoviga izveličarja se ty veliki gospudje v Ieruzalemi zdee, de ony nje-ga ne potrebujo. Ty ubozi pastyrji pak njega potrebujo. Zatu bode tem istim takov šac narpoprei od angela vu eni leipi, kratki pridigi (kakor ste vy slišali) oznanjen, v kateri on nas tjakaj viža, de je tu vse zatu djanu, de se my takovi-ga izveličarja imamo vesseliti, kateri nas hoče od grejha, smerti, Hudiča inu pakla odreišiti. Zakaj le-taku ta pridiga slove: »Ne bujte se, vam je danas rojen ta izveličar, kateri je Christus, ta GOSPUD.«³³⁹

Le-tu nejsu besséde, katere so vu eniga človeka sercej zrassle, zakaj tudi ty narmodrejši ludje na zemli ne vejdo ništer od tiga, temuč so angelske bessede od nebess sem doli rezglassene, katerih smo my (Bogu bodi večna hvala) tudi diležni postali. Zakaj onu je ravnu tulikajn ti slišiš ali bereš na ta današni dan le-to pridigo, kakor de bi ti njo bil od angela samiga slišal, zakaj ty pastyrji tudi teh angelov neiso vidili, ony so le to luč inu to svitlobo vidili, te bessede pak teh angelov so ony slišali, ti je slišiš še v pridigi, ti je bereš še v buquah, kadar bi ti le hotel te ocy inu ušessa gori odprejti inu se takove pridige vučiti inu prov se k nuci perpraviti.

Onu pak takova pridiga veliku drugači slove kakor Moizsessova pridiga, katero je on od teh angelov na tem hribi Sinaj slišal, zakaj le-tukaj je onu vse okuli obrnjenu. Tamkaj je onu taku bilu djanu, de so se ty ludje morali bati, neiso bily tellesa ni lebna žihri pred bliškajnjem inu garmejnjem inu drugim grozovotim dianem. Le-tukaj pak pridigujo ty lubi angeli, de se ludje nejma-jo bati, temuč dobre vole, trucig³⁴¹ inu offertni biti, kakor ony nerveč mogo biti za tiga diteca volo, kateru je naš izveličar inu od teh angelov le-tukaj z enim sussebnim imenom karsčen inu ta GOSPUD imenovan bode.

Z le-tim imenom sežejo ony v Pismu inu zapopadejo na en hauffen vse preroke vkupe, zakaj vse, kar je pissanu, tjakaj gre, de bi ludje imejli vupati inu čakati tiga moža, katerimu se Christus pravi. Zakaj ta postava nej mogla zupar greihe inu to smert pomagati, lastna della inu bruma tudi nej mogla pomagati. Takovu je bilu le na Christusa šparanu, ta je tu imel sturiti. Tjakaj gledajo ty angeli inu pridigujo le-tukaj: »Le-ta je, kateri je ima sturiti, na katerim en vsakateri vse ima najti, kaj k odpusčanju teh grejhov inu k večnimu lebnu sliši.«

Tu se pravi vse žlaht vukuve inu vere zapustiti inu zavvreči, skuzi ka-tere hote te Iudy izvunaj Christusa k večnimu lebnu pelati. Zakaj aku je le-ta Christus ima biti, skuzi kateriga ti ludy imαιο izveličani biti, taku je ne bode njegova mati Maria, s. Peter ni s. Paul, Augustinus, Bernhardus, Franciscus, Dominicus³⁴² ž nyh regulami³⁴³ je tudi ne bodo, ker so vsaj do-sehmal na teh svetnikov zaprošno na menihštvu inu drugu te ludy v pa-peštvi vižali. Ampak koku se raima le-tu z le-to angelsko pridigo? Ia, koku se onu rajma z le-to leipo peisanj»Enu ditece, taku hvale vrejdu etc.« Ker my s pesnejo našimu GOSPUDU Christusu h časti inu k enimu klagovan-je³⁴⁴ sami čez sebe, čez papeža inu vse samopravičarje pojem»Kadar bi nam tu ditece ne bilu rojenu, taku bi my vsi kmallu bily zgubljeni.«³⁴⁵ Smo li my uže izvunaj Christusa vsi kmallu zgubljeni, taku more ta menih s svojo re-gulo, ta far s svojo mašo tudi zgubljeni biti. Zakaj kateri vse imenuje, ta nikoger vun ne spusti. Imajo li ony pak izveličani biti, taku morajo ony nikar skuzi meniške ordne, moleinje, posteinje izveličani biti, temuč le skuzi Christusa, kateri tu ime le-tukaj ima inu se pravi en izveličar ali ohra-nenik.

Onu se je le-ta angelska pridiga v tem papeštvi tudi imejla, onu se je tudi vsaku leitu skuzi v Krainski deželli le-ta leipa karsčanska peisan. Ta dan je vsi-
F ga vesse-

Teh angelov pridiga že gre.

Ta evangeli ta človeska pamet ne vej.

Ex sermone publico, anno 33. quem habuit in die s. Stephani.³⁴⁰

Teh angelov pridiga slove drugači kakor ta na tej gorri Sinaj.

Ie li Christus sam ta izveličar, taku drugi svetniki ali dobra dela ne mogo biti.

Papežniki imαιο tudi tu S. pismu, te s. zakramente,

339| Lk 2,10–11.

340| Iz javne pridige, leta /15/33, ki se pridiga na dan s. Stefana.

341| Kljubovalni; izpeljano iz srvn. *trutzen* (kljubovati, dražiti, jeziti) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

342| Avguštin iz Hipona, Bernard iz Clairvauxa, Frančišek Asiški, sveti Dominik.

343| Redovno pravilo.

344| Toženju, jamranju; izpeljano iz srvn. *klagen* (tožiti, stokati) (H. Jazbec, 2007, 49).

345| Morda gre za sprva ljudsko pesem *Der Heiland ist geboren*, katere prva tiskana verzija je poznana z letaka iz leta 1638, pozneje pa je našla pot v evangli-čanske kancionale: »Der Heiland ist geboren / Freu dich, o Christenheit / Sonst wär'n wir gar verloren / In alle Ewigkeit!« (Evangelisches Gesangbuch. Ausgabe für die Evangelisch-Lutherischen Kirchen in Bayern und Thüringen. 2. Auflage. Evangelischer Presseverband für Bayern e.V., München 1995, ISBN 3-583-12100-7) ali pa, verjetneje, za reminiscenco na petnajstkitično božično pesem Martina Luthra *Vom Himmel hoch da komm ich her*, ki jo je nemški reformator zložil leta 1535 in je bila prvič objavljena v pesmarici Josepha Kluga (Wittenberg 1535), tradicionalno pa se do danes poje na Luthrovo me-lodijo, ki je bila prvič objavljena 1539 (prvi slovenski prevod v: Jonatan Vinkler (ur.), Zbrana dela Primoža Trubarja 4, Ljubljana 2006, 97–101).

Izlaga tiga evangelia

346 Dies est letitiae. Raziskovalcem doslej ni uspelo natančno določiti besedilne predloge te pesmi. Ne gre niti za prevod osemkitične pesmi Der Tag, der ist so freudenreich (1535) niti za prevod osemkitične pesmi Die Zeit ist nur gar freudenreich (1544) niti za prevod pesmi Der Tag, der ist so freudenreich s petimi kiticami iz 15. stoletja. Pesem je bila prvič objavljena v Juričič-Klombnerjevih Enih duhovnih peisnih (1563). Jonatan Vinkler (ur.), Zbrana dela Primoža Trubarja 4, Ljubljana 2006, 371–373.

347 Prižnica; izposojeno iz srvn. *kanzel* (enak pomen) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

Vero, Oča naš, Deset zapuvidi, ali nec ne zastopio prov, ne derže.

Gdi se prov ne pridiguje, undu se ta evangeli inu petie tudi ne zastopi.

Papežniki dellajo druge izveličarje.

Na pravih pridigarjih silnu veliku ležy.

348 Ne.

Evangeli je vernim zastopen, papežnikom nekar.

Iz le-te angelske pridige se mogo vsi žlaht vukuvi inu religione sodijti.

349 2 Kor 2,11.

Katera vera, navuk, Božya služba se ne gliha s to

ga vesselja³⁴⁶ povsod pejla inu njo še pojo, ampak nihče je nej zastopil, urzah je: Onu je na zvejstih pridigarjih pomankanje bilu. Gdi uže ta kancel³⁴⁷ ležy, smerčy, de se ne pridiguje ta besseda čistu inu zastopnu, taku ty ludje ja dobru pojo inu bero, ampak prez vsiga zastopa. Zakaj my moramo spoznati, de smo my tudi v papeštvu ta karst, zacrament, ta text tiga evangelia, ta Oča naš, to vero, te Desset zapuvidi imejli inu še na ta današni dan je imajo ty papežniki kakor my vun vzameoč, de so ony to večerjo tiga GOSPUDA premeinili inu so njegov testament premaknili. Ampak takovu vse spy per nyh, ony je imajo inu ne vejdo, kaj ony imajo, zakaj ony se ga ne troštajo, kakor se ty karsčeniki takoviga šaca imajo troštati, temuč gredo fray, žiher semkaj, nikar enkrat ne zmisljo, kaj je ta karst, Evangelium, Oča naš inu vera, zatu ony tudi ne vejdo, kaj ony od tiga pojo ali pravio.

Na čim onu tedaj faly ali ležy? Na tem, de je ta pridigarski stoll padel, katera tem ludem more ta ušessa odprejti inu to bessedo gori zbuditi, de ony zastopio, kar ony slišio, bero ali pojo. Kateri uže druge ima gori obuditi, ta tudi ne more spati, temuč ferm inu čuječ biti, sicer more en zaspan pridigar eniga luštniga poslušavca ž nym red zaspaniga sturiti, kakor se je onu s papežom zgudilu, ta je rožinim vertu inu v paradizu, tu je v vsejm žlaht pokoju inu obylju, sedel, zatu je on smerčal inu spal inu je le-to častito pridigo taku cilu pustil pasti, de aku ony lih od nje poyo inu bero kakor my, taku ony vener ništer od nje ni vejdo ni zastopio.

De onu taku obuže vkup per teh papežnikih gre, v Evangelju ony bero, koku je ta izveličar rojen. V cerqvi ony pojo, kadar bi nam tu ditece ne bilu rojenu, taku bi my bily vsi kmalu zgubleni, tu izveličanje je nas vseh. Gredo vener nič s tem maine tjakaj, kličejo na Divico Mario, se postyo, praznujo tem mertvim svetnikom praznike, teko rumat, vdingujo inu poslušajo maše etc. Tu se pravi ja druge izveličarje delati inu le-to peisam prevniti inu na mejstu le-tiga izveličarja ali diteca to Divico Mario inu druge svetnike, ja, tudi dobru teh ubogih inu revnih človekov dela staviti.

Zatu je onu vissoku potreba, de my Boga is serca prosimo, de bi on prave pridigarje hotel dati, kateri bi Božyo bessedo nam prav izlagali, de bi my to isto nikar le poslušali, brali, temuč tudi zastopili. Gdi pak takovih pridigarjev nej, tukaj se onu gody kakor s temi papežniki, kateri ta Evangelium, karst, zacrament etc. imajo, ne zastopio pak ništer od tiga. Zatu je nym ta besseda, karst, zacrament ravnu kakor en šac, kateriga eden v hiši ima inu vsaj njega ve³⁴⁸ uživa, kir je njemu skriven.

Tiga angela pridiga je ja čista inu zastopna zadosti. Vam je ta izveličar rojen. Ali kadar bi ona še taku čista inu zastopna bila, taku je ona vsaj timu papežu inu njegovimu kardellu nezastopna, sicer bi ony tem ludem ne veleli na te svetnike klicati, človeska della inu zasluženja kupovati inu druge izveličarje yskati, temuč ony bi na le-tim izveličarju zadosti imejli.

Kadar pak Bug eniga čuječiga inu praviga, risničniga pridigarja da, kateri takove bessede v teh poslušavcev sercih zna prov gori obuditi inu izložiti, ta pernesse iz le-te angelske pridige to narvegšo kunšt, de on vse žlaht druge falš vukuve inu duhuve more soditi inu nej mogoče, de bi se ta Hudič umel taku smeišnu inu cudnu zviti inu potočiti, de bi ga ne zapopal, spoznal inu v njegovu serce pogledal, de bi on lih še taku pregnan inu hude kunšti poln bil. Obt pravi s. Paulus, 2 Corinth. 2³⁴⁹: »Nam nej neveideče, kaj ta Satan v misli ima.«

Taku tudi my h ti reči več ne potrebuemo diati, temuč de my vse žlaht vukuve, ony si bodite ali se imenujte iudovski, turski, papeski ali kakor ony hote, pruti tiga angela pridigi deržimo, aku se ony tudi ž njo raimajo inu tu istu uče,

na sveti božični dan.

uče. T' Tu papeštvu ima čez vso masso veliko pranganja s temi Božimi službami inu velikimi žlahtnimi dellj. Ampak gdu ne vidi, de je onu vse malikovanje, potehmal ony takove Božje službe za nyh izveličarja derže? Tu je, ony se zapuste na nje, kakor de bi Bug enu dopadenje na nyh imel inu ony skuzi lastna della bi mogli njegovo gnado zadobiti inu v nebesku krajlestvu priti. Ker vsaj le-tukaj od diteta angel pridiguje: Onu inu sicer nič³⁵⁰ je ta izveličar. Za tiga volo my moremo papeža inu škoffe z risnico dolžiti, de so ony v zmotnim vukej inu lebni. Zakaj onu se ne rajma, ni nyh leben ni vuk, z le-to angelsko pridigo.

Kateri se uže deržy po tiga angela pridigi, ta ne more falyti ni se motiti, on si vzame predse inu sodi, kar on hoče. Za tiga volo moramo my Boga dobru za takovo gnado zahvaliti inu iz serca prossiti, de bi on nas hotel obarovati, de bi my le-tu ditece inu izveličanšo luč ja nikar iz očy inu iz serca ne pustili, katera nam naprei svejti zupar vso hudo kunšt tiga Hudica inu lotryo tiga svita, de my žihru hodimo inu vse druge vukuve, kateri so njei zupar, lahku inu zdaici moramo soditi, de so ony krivi. Nam nei potreba več sturiti, temuč de my rečemo: »Ta angel nikar taku ne pridiguje, de so moja, tvoja ali ene stvari della naš izveličar, temuč on nas viža na tu ditece, od tiga on pravi: 'Vam je danas ta izveličar rojen, kateri je Christus, ta GOSPUD.'³⁵¹ Ta je vse sturil inu opravil, kar naše izveličanje an tiče. Timu angelskimu doctorju hočo jest verovati inu se na njegovo pridigo deržati, sicer obene poslušati, katera drugači slove.« Tu je ta žlahtna angelska pridiga, h tej pridejo veliko tavžent drugih angelov inu začneio eno leipo muziko ali pejtje, de ravnu kakor je ta pridiga ena mojsterska pridiga, taku gre na to isto tudi ena leipa, mojsterska peissen, ena angelska peissen, kateri gliha poprej nej nikuli na tem svejtu slišana inu slove le-taku:

*»Čast bodi Bogu v visokoti inu myr na zemli inu v
človekih dobra vola.«³⁵²*

Onu je ena peisen od treh stavah, viž ali strun. Ta perva stava se ne more le taku zastopit, koker de bi vučila, kaj bi my imeli sturiti, temuč de onu uže naprej taku pojde, kir je le-ta izveličar rojen, de my Bogu njegovo hvalo inu čast bomo dali. Kakor de bi hoteli ty lubi angeli reči: »Poprej je onu drugači bilu, prejden je le-tu ditece rojenu, tukai na teim svejtu družiga nej šlu, kakor zgul bogašentovanje inu malikovanje, zakaj kar je izvunaj inu prez Christusa, onu si bodi taku častitu inu veliko, kakor onu kuli hoče, taku onu ništer nej kakor Božye šentovanje.« Aku pak Bug ima Bug biti, tu je pred temi ludmy za Boga deržan inu častčen biti, taku se onu mora le skuzi le-tu djtece zgoditi, zakaj le le-tukaj se my moramo vučiti inu gvišni biti, de je Bug en gnadliv, milostiv, dobrutliv Bug, potehmal on svojga edinorojeniga Synu nej šonal,³⁵⁴ temuč njega za našo volo pustil človeka postati. Le-ta neizzrečena velika dobruta žene inu goni potle ta serca, de se ona v pravi lubezni, zavupanju inu pruti Bogu odpro, njega zatu hvalio inu časte.

Takov sad (poyo ty angeli) pride inu se uže začeinje, de Bug prov častčen bode v ti visokoti nikar z vunainimi delli, ta ne mogo tja gori v nebu leisti, temuč s teim sercom, kateru se od te zemle v to visokoto h takovimu gnadlivimu Bogu inu Očetu z zahvalenjem inu častitim zavupanjem povzdigne inu čez se inu na višek se izpusty.

Gdi uže tu ditece Jezus ne bode spoznanu, tukaj je nemogoče, de bi se Bug mogel prov častiti. Kakor je tedaj ta svejt, tudi njegov lastan folk, kadar je on prišal, poln bil malikovainja. Eden je šal tiakaj, ta drugi drugam, so naredili taku veliko Božyh službi gori, kulikur so ony hribov, ja, drivess v deželi imejli, kir so nym leipa stejla, kakor se v teh prerokih vidi. Takovu je bilu tu visokou malikovanje, ker so ony Boga v risnici yskali, offrovali, postili inu so

angelsko pridigo, so
falš, malikovske.

Kateri se te angelske
pridige deržy, ta ne
zaid vmei vse vere
soditi.

Ex sermone publico,
anno 33.³⁵³

Skuzi Christusa bode
Bug prov spoznan,
čescen inu hvalen.

Iz vunaj Christusa ludje
ne mogo Boga častyti
ni spoznati.

350| Nihče.

351| Lk 2,11.

352| Lk 2,14; verz »Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so blage volje« (Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonae voluntatis) je bil najprej umeščen v božično mašo, kasneje pa je postal drugi del mašnega ordinarija. »Slava«, ki se poje ali recitira na začetku maše, pomeni spomin na božič.

353| Iz javne pridige, leta /15/33.

354| Varoval, prizanašal; izposojeno iz srvn. *schönen* (čuvati, varovati, obzirno ravnati z nekom, nečim, prizanašati) v 12. stoletju (H. Jazbec, 2007, 76).

Izlaga tiga evangelia

s tém timu životu težku sturili, ampak onu nej bilu s tejm nikomer kakor timu Hudiču inu lastnim mislam služenu, tejm so ony dali to čast, katera Bogu sliši. Tu je tedaj ta nervegša nečast inu šentovanje, kateru iz tiga pride, de Christusa ne znajo. Tu istu ima naprej, kakor ty angeli pojo (Bogu hvala), gori nehati, de ty ludje ne bodo več naprej tiga Hudiča ali sebe, temuč Boga v ti vissokoti častili.

Potle je ena druga nečast, ta je še grobeiši ali debelliši, de ludje denarje, blagu inu tem glih časte. Takoviga malikovanja je ta svejt tudi poln, zakaj tukaj gredo krajli inu viudi, purgary³⁵⁵ inu kmetiči semkaj s tejm grob painom, s teim sramotnim mammonom,³⁵⁶ tem revnim pomočnikom, na katerim nym vse ležy, puste ta čass od praviga izveličarja tiga diteca Jezusa pejti inu pravi-ti, je pak ferrahtajo, ia, bodo eniga dejla taku norri inu norčasti, de je ony tudi preganejo inu ga ne hote terpejti. Taku bode Bug povsod šentovan inu nečasčen z obuym, s tém subtil malikovanjem, tu je z lastno pravico inu sve-tustjo, inu s tem debelim malikovanjem, ker ludie Boga ferrahtajo inu se tiga mammona derže.

Nu, pak pojo ty angeli, de naprej bode drugači, potehmal le-ta luč na tem svejtu svejti, zakai uže ty ludje ne bodo več po svoje svetusti inu pravi-cj vprašali, ony ne bode ni na očeta ni na mater ni na zlatu ni na denarje gledali, temuč bodo le-tiga ediniga izveličarja gori vzeli inu se le na njega s celim sercem deržali. Tedaj se onu bo začelu, de ludje Boga bodo prov čas-tili, njega spoznali, njega hvalili inu zahvalili. Le-to čast je Adam zgubil skuzi ta grejh v paradiži, zakaj le-ta prekleta huda šega po naturi na nas vissi, de bi en vsakateri hotel rad čast imejti. Pogledaj eden na papeža inu škoffe, denarjev inu blaga imajo ony zadosti, ampak de bi ony imejli Bogu to čast dati inu njegovu bessedi hk rezglassu pomagali, tiga ony ne sture. Inu koku bi je mogli tudi takovi veliki gospudje, karteri³⁵⁸ v takovi vissoki časty inu oblasti side, sturiti? Ter vsaj nei nigdir en kmetič, kateri na mišnice zna pyskati, kateri bj rad ne vidil, de bi ga ludje hvalili. Zgodi li se uže tu v žleht ričeh, katerim se gnuj inu blatu pravi, de ludje hote čast inu hvalo od tiga jmejti, koku veliku več se onu zgody per teh, kateri z velikimi ričmi okuli hodio, kakor je pravica, svetust, dobra della, purgarsku poštenje? Tukaj je ta Hudič težku h timu pusty priti, de bi takovi ludje Bogu njegovo čast da-li, zakai ony jo mislio sami ohraniti. Z le-to preklete bolezanjo po časti je ta človeska žlahta obstruplena, kadar je ta Hudič Adama inu Evo v paradiži tjakaj perpravil, de sta ona hotela biti kakor Bug, ta nam že vselej v koži tičy inu se nas deržy. Zatu kadar Bug kunšt, denarje, blagu gospostvu da, kadar on eni frauvi čast, eni dekli en leip pass ali sugknjo da, taku ne hote zatu hvalene biti. Kadar pak uže le-ta luč, tu ditece Jezus, na tem sveitu svejti, tu pojo ty lubi angeli, de je Bug k svoje časti prišal. Zakaj vsi ty, kir je gori vzamejo, porek»Moja pravica, moja svetust, moja modrust, kunšt, denary, oblast je vse ništer. Tu ditece Jezus pak je vse.« Taku pride tedaj Bug k svoy časti, de je le on naša muč, truc, vesselje, naš zlati inu toler inu my s celim sercem vse zanessenje, trošt, truc inu vesselje le na njega postavimo. De ludje mogo reči k mammonu, katerimu ta cejli sveit kakor enimu Bogu slu-ži inu ga časty: »Iest se ne vejim tebe sicer ništer trošati, temuč kadar jest tebe imam, de jest od tebe jeim, se od tebe po potrebi gvantam inu drugim tudi jésti inu gvant šafam,³⁵⁹ kateri tebe nemajo. Sicer jest tebe meni k niče-mer nečo vosčiti.« Taku h kunšti more inu ima eden reči: »Iest sim vučen, Bug je meni en fein zastop dal, tiga jest hočo nucati mojmu Bogu h časti inu timu bližnimu h bulšimu, potle ž nim prač inu tjakaj. Ampak moj trošt, truc inu vesselje ima biti, nikar moji denarji, nikar moja kunšt, temuč moj GOSPUD Jezus, Božy Syn.«

Takovu

355| Meščani; izposojeno iz srvn. bav. *purger*, srvn. *burger* (enak pomen) (H. Jazbec, 2007, 66).

356| Mamon je zli duh bogastva in v svetopi-semskem jeziku personifikacija za bogastvo, denar oziroma pohlep po materialnem bogastvu (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega). Pomeni torej lažnega boga denarja oziroma hudiča, ki v ljudeh zbuja željo po bogastvu in predstavlja enega od sedmih smrtnih grehov. James Hastings (ur.), *Encyclopedia of Religion and Ethics*, Volume 8: 374–375, New York, Scribners, 1908–1921, <http://archive.org/stream/encyclopaediaofr08hastuoft#page/374/mode/1up>. V Svetem pismu je moč najti omembo *mamona* v Mt 6,24 in Lk 16,9,11,13.

357| Lakomne.

358| Kateri.

359| Zapustim; izposojeno iz srvn. *schaffen* (zapustiti, delati, urediti), in sicer v 12. stoletju (H. Jazbec, 2007, 70).

Lakomniki so tudi veliki malikovci Božy inu šentovavci.

Vsi ludje žele po časti etc.

Ta porodni greih stury vse človeke po časti lakomni.³⁵⁷

Kaj se pravi Boga častyti.

na sveti božični dan.

Takovu se pravi Boga prov častiti inu njega k njegovi časti inu majesteti pustit priti, de ludje rek»Lubi GOSPUD Bug, kar my imamo inu uživamo, je vse tvoje, my ga ja nejsmo sturili, ti si je nam dal, tu pak je susseb tvoje dellu inu milost, de my timu Hudiču ubeižimo inu od grejnov fray inu ledig³⁶⁰ postanimo. Za tiga volo se spodobi le tebi ta čast od tiga inu nikar meni etc.« S takovimi rožami, de gospudi Bogu samimu to čast damo, hoče Bug od nas snažen biti, vso čast od nas imamo my vreči inu jo niemu z zahvalenjem, taku dobru od teh narmanših darov kakor od teh narvegših, dati.

Tu je ena versta ali stava od le-te peismi, v kateri ty lubi angeli vse kmalu, kar smo inu imamo, vkupe zapopadejo. Susseb pak te duhovne daruve inu to Božjo službo, kateri se pravi pravica, svetust, modrust, dobra della inu nam ukazujo, de bi nyh ne imejli le-tukaj doli shraniti, temuč tja gori vrejči inu le Bogu to čast dati. Tu se bode uže zgudilu (poyo ony) sku-zi le-tu ditece.

Takovo peissen ta sveit okuli oberne, kakor se vidi. Zakaj kadar ty človeki le-tiga diteca ne spoznajo ni za njega rodio, taku divya inu se zloby ta sveit, enu zupar drugu gre inu hoče vse na višik. Ta kmetič hoče en purgar, ta zlahtnik en knez, en fyršt,³⁶¹ en cessar biti. Tu je enu znamenje, de so ony izvunaj Christusa inu ništer od njega ne vejdo, zatu ony preobračajo le-to angelsko peissen inu poj»Čast inu hvala bodi le-tukaj ozdolaj na zemli, tem erdečim zlatom, tem tolerjem, mojej oblasti, kunšti etc.« Nu, pujte redle,³⁶² lubi tovariši, kaj vela pak, onu more ena osslova peissen iz nje biti, katera se visoku začne inu bode enu ika iz nje. Zakaj takovu se pravi tem človekom inu timu mammonu čast pejti na zemli, ja, timu zalimu³⁶³ Hudiču v pakli ozdolaj inu nikar Bogu v ti visokoti.

Zdaj gre ta druga versta ali stava inu le-taku slove:

*Myr na zemli.*³⁶⁴

Tu se more zastopiti kakor tu pervu, de je ony taku vosčio inu prerokujjo, onu uže naprej taku pojde per teh, kateri le-tu ditece znajo inu so je gori vzeli, de sreča inu zdravje na zemli bode. Zakaj kaj je onu, gdi Christusa nej? Kaj je ta sveit družiga, kakor ta pakal iuu³⁶⁵ tiga Hudiča krajlestvu, gdi ništer družiga nej kakor nevejnost inu ferrahtanje Božje, laže inu golufanie, lakomnovanie, požertje, pyančovanie, kurbarje, byenje, mordranje?³⁶⁶ Zakaj taku onu gre na tem svejtu, gdi se černu pravi, de se more bejlu zastopiti, kateri drugači neogolufan inu neoblogan hoče od teh ludy priti. Tukaj nej ni lubez- ni ni zveščine, obedan nej pred tem drugim žiher, pred tejmi priatili more edan lih taku dobru v skerbi biti kakor pred temi sovražniki inu čassi več. Taku regira inu pela ta Hudič ta sveit.

Ravnu pak kakor so ty angeli pejli, de ty, kateri le-tu ditece znajo inu gori vzamejo, Bogu to čast vuseim bodo dali, taku ony le-tukaj poyo inu vosčio, ja, ony tudi oblubio inu troštajo, de takovi hudičovi tyranni uže en konec bodo imejli inu ty karsčeniki mej sabo bodo en fain, myrni, pokojni leben pelali, kateri radi pomagajo inu svetujejo, ardry³⁶⁷ inu vsem žlaht kregar- iem naprej pridejo inu bodo v eni priazni vkupe prebivali, de mej nymi za le-tiga diteca volo en leip, myrni regiment inu lubezniv stan bode, de en vsakateri timu drugimu rad tu bulše bode sturil.

Takovu, pravio ty angeli, bode tudi prišlu, kadar Bug svojo čast ima inu spoznan bode kakor en GOSPUD, od kateriga my vse imamo. Tu bodo ty lud- je mej sabo priaznivi, ne bo oben tiga družiga sovražil ni nydal, oben tiga družig- ga kreigal, temuč vselej eden tiga družiga za vegšiga deržal kakor sam sebe, inu poreče: »Lubi brat, prossi Boga za mene, tukaj tedaj bode myr inu obylje inu obylje inu vsa sreča.« Zakaj myr se pravi v iudovskim ieziku vse dobru. En takov fein inu mirni leben ima mej temi karsčeniki biti, de en vsakateri stury, kar timu

F 3 drugi-

Kar dobriga na duši, tellesu imamo, zatu imamo Boga častiti inu hvaliti.

360| Prosti, svobodni; izposojeno iz srvn. *ledic* (enak pomen) (M. Snoj, Slovenski etimološki slovar).

Takovo peissen ta sveit okuli oberne.

361| Vladar, vojvoda; izposojeno iz nem. *Der Fürst* (enak pomen).

362| Čili, vrli; izposojeno iz nvn. bav. nar. *redla* (razumen, bister, vrl) ali iz srvn. *redlich, rēdlich* (enak pomen) po 1300 (H. Jazbec, 2007, 67).

363| Zlobnemu, zlemu (Maks Pleteršnik: Slovensko -nemški slovar).

364| Lk 2,14; »Slava.

Na tem svejtu je zgul nemyr.

365| Inu.

366| Morjenje, ubijanje; izpeljano iz srvn. *mörder* (morilec) (H. Jazbec, 2007, 58).

367| Prepiru, pretepu, izposojeno iz srvn. *haderie* f. (malenkostna zadeva, prepir, zmerjanje), in sicer med 1050 in 1100 (H. Jazbec, 2007, 24).

Ty karsčeniki so myrovni ludje.

Izlaga tiga evangelia

Ta Hudič preoberne le-to peissen tudi.

drugimu dobru dopade inu se tiga zderžy, kar njemu hudu dopade. Kateri pak tiga ne sture, ty ne slišio teh lubih angelov pejti, temuč slišio tiga volka, tiga Hudiča tuliti, ta nym poje: »Kradi le-tukaj, prešuštvuj tu, mori tamkaj etc.« Tu je tiga Hudiča peissen iz pakla.

Angeli nas vuče, de myrnu vmej sebo živimo.

Ampak mej temi karsčeniki ima drigači biti, zlasti taku, kakor ty lubi angeli le-tukaj pojo, ty zapopadejo Božye opravilu cilu lipu. H pervimu, de my to čast v nebi imamo pustiti, samiga Boga častiti inu hvaliti. H drugimu, de na zemli bratovsku mej sabo živejmo inu tiga Hudiča škodlivimu noter dajenju inu tyranniskimu rovnanju nikar slušamo. Takovu bi hoteli ty lubi angeli radi, de bi onu povsod na tem svejtu taku se godilu. Ampak ony vidjo, de ta vegši deil se ne hoče tiga diteta Jezusa lotyti inu de se za tiga volo adrie, kreganje inu sovrastvu³⁶⁸ na tem svetu vzdigneo, zatu ony postavio to tretjo stavo le-taku:

368| Sovraštvu.

»Inu v teh človékih dobra vola.«³⁶⁹

369| Lk 2,14; »Slava«.

Kateri Jezusa prov v serci ima, tiga obena reva žalostniga sturi.

Kakor de bi ony hoteli reči: »My bi ja radi hoteli, de bi se onu godilu, de bi vus sveit Boga v ti vissokoti častil inu ludje mej sabo myr imejli«. Ampak tukaj se bode veliku našlu, kateri ne bodo za ta evangeli marali inu le-tiga Synu ne bodo gori vzeli, ia, ga dobru bodo pregainali, taku daj uže Bug tem drugim brumnim človekom enu vesselu, ia, vesselja bogatu serce, de ony rek»Iest imam eniga izveličarja, tu nebesku krajlestvu je moje, Christus, ta Syn Božy, je moj, obtu aku meni lih kaj žaliga čez tu sture, mene preganaio inu za takove vere inu spoznanja volo vso nesrečo meni nalagajo, taku jest vsaj ne hočem nad tem nevolen ni serdit biti, temuč enu dobru dopadenje na tem imejti inu nejma meni mojga vesselja inu lušta, kateru jest na tem novo-rojenim ditecu imam, obena žalost, zlu ni preganenje, onu si bodi taku tesku inu veliku kakor onu hoče, pačiti.«

Zludi verne ne more režaliti.

Enu takovu serce vosčjo inu prossio ty lubi angeli vsem vernim, de bi mogli v žalosti vesseli biti inu peiti, kadar se ta Hudič serdy, de ony v Christusi myr imajo inu offertni v njemu postano, zupar vso nesrečo trucajo inu se že timu Hudiču h timu špotajo, kadar nym škodo stury inu rek»Hudič, ne znaš ti ništer družiga, kakor moje tellu, leben, blagu etc. martrati inu pačiti, ti bi dobru mogel od tiga pustiti, ti vsaj meni ne moreš škoditi, kir imam eniga večniga izveličarja, kateri meni vse telesno škodo vekoma dobru more plačat inu povernit.«

Verne obena žalost ne premaga.

Tu je ta tretja versta ali stava, de ludje eno vesselo, frajdig, trucig missal imajo zupar vse terpleinje, kateru se nam more pergoditi, de ony k Hudiču moreo rečj: »Ti ga nejmaš taku hudu dellati, de bi ti meni moje vesselje, kateru jest skuzi le-tu ditece imam, mogel vzeti.« Tu se pravi eudokia,³⁷⁰ enu luštnu, pokojnju, vesselu, serčnu serce, kateru veliku ne mara, onu si pojdi, kakor onu hoče, inu k Hudiču inu timu svitu reče: »Iest ne morem mojga vesselja za vašo volo zapustiti, se tudi ne hočem za vašiga serda volo kumrati, Christus v meni več vesselja sturi kakor vy žalosti.« Enu takovu serce vosčjo inu prossio nam ty lubi angeli ž nyh peissanjo.

370| Veselje, ugajanje, dobra volja, želja; izposojeno iz gr. εὐδοκία (enak pomen).

Tiga Hudiča peissen je preobernena.

Ta svejt ne poje le-te peissni za temi lubimi angeli, temuč svojmu Bogu, timu Hudiču, ta je okuli oberne, de ona le-taku slove: »Čast timu Hudiču v tem pakli, nemyr na zemli inu v teh ludeh ena nevola inu zgul, ne lušt.« Zakaj on svojo nevejsto, ta svejt diakaj³⁷¹ goni, de on Boga šentuje inu preklina, njegovo bessédo preganja inu ferdamnuje. Potle nepokoj, dvojenje, ardryo, voiske, ubyajne gori nareja, de bi on imel taku hišiti,³⁷² de bi oben človik oben vessel hip ne mogel imejti, oben vessel grižel pred kumryo inu britkustjo ne mogel užyti. H timu pomagajo ty rotyrarski³⁷³ duhuvi, ty so tiga Hudiča usta, sramote inu šentujjo skuzi falš vuk Boga v nebessih.

371| Tiakaj.

372| Gospodariti (hiševati, SSKJ).

373| Sektaški, strankarski; izpeljano iz nem. *die Rotte* (kardelo, tolpa), v stari češčini v istem pomenu kot pri Trubarju.

Potle

na sveti božični dan.

Potle se stuprov začne ta celi pless, de ta Hudič naprej gre s svojo sramotno sovisko³⁷⁴ pessamjo, vyude inu gospude eniga na družiga draži inu sčuje, vso nezveščino inu nemyr gori naredy, de eden timu drugimu tu narbulše pod uči pravi inu tu narhujše izkaže. »Taku je jest rad imam,« poje ta Hudič. Tu se pravi tedaj timu Hudiču čast v tem pakli dati, nemyr na zemli gori narediti inu tem ludem enu slabu, cagovu serce sturiti. Od tod tu pride, de se nyh veliku najde, katerim Bug vsiga zadosti da, nejmajo pak obene vesesele ure per tem, aku so lih kelder inu kasče polne, taku ony vsaj tjakaj gredo, obeissio to glavo, je zgul žalost, kar imajo, ne mogo na obeni rejči eniga vesselja imejti.

Tukaj onu gre tiga Hudiča naprevzetie naprej, ta ne vosči nam človekom obeniga lušta inu vesselia, kateriga bi my imejli na Bugi inu na njegovih daruvih imejti. Timu pruti pojo ty lubi angeli inu vosčio nam enu močnu serce, kateru more trucati inu vesselu biti, tudi kadar onu hudu gre, vsakateri nesreči, revi, nadlugi inu izkušnjavi.

Taku ima vaša lubezan teh sveteh angelov peissem, katera se sicer v obenih buqvah ne najde, v kateri ony nas vuče od te prave Božie sluzbe, de my Božjo gnado na le-tim ditecu, njegovimu Synuvi, našimu GOSPUDU inu izveličarju, imamo spoznati, njega zatu zahvaliti inu častiti, potle tudi mej sabo priaznivu živejti inu h puslednimu s poterpežlivostjo vso nesrečo premoči inu za le-tiga diteca volo vesseli inu dobre vole biti. Taku je le-ta vesselja, troštliva peissem, lipu kratku od teh lubih angelov zapopadena, per kateri se dobru vidi, de ona nej na zemli rasla ni sturjena, temuč je od nebes sem doli prišla. Naš GOSPUD Bug pomagaj nam svojem Svetim Duhum, de my njo ohranimo inu se po te ysti deržimo. Skuzi Jezusa Christusa, svojga Synu, našiga lubiga GOSPUDA, amen.

TA ČETERTA PRIDIGA

OD TIGA EXEMPLA
TE DIVICE MARIE INU PASTYRIEV.

Osehmal je vaša lubezan slišala, koku je Bug svoje angele, te lube nebeske viude, pustil pridigarje biti inu nje h tem pastyriem, kateri so ubozi petlerji, ali sicer zleht inu maliga stanu ludje bily, poslal, de bi ony nym eno leipo peissenco od tiga diteca Jezusa imejli pejti, na to isto peissem gre uže dajle v ti historji.

Inu pergudilu se je, kadar so ty angeli od nyh bily v nebu šli, so ty pastyrji mei sabo djali: »Pojdimo tjakaj do Betlehema, de bomo vidili to rejč, ker se je pergodila, katero je nam GOSPUD na znanje dal.« Inu ony so hitru prišli inu so našli Mario inu Iosefa inu tu dejte, de je ležalu v iaslih. Kadar so ony pak tu vidili, so to bessedo rezglassili, katera je nym od tiga diteta bila povédana. Inu vsi, kateri so tu slišali, so se tiga čudili, kar so nym ty pastyrji pravili. Maria pak je ohranila vse le-te besséde inu je nje v svojm serci premišlala.³⁷⁵

Le-tukaj

374| Sovjo (Besedje slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja).

375| Lk 2,15–19.

Izlaga tiga evangelia

Teh angelov pridiga sad pernesse.

Le-tukaj se vidi, de teh angelov pridigovanje inu pejtje nej zabstoin bilu, zakaj taku lube ty pastyrji sebi ne puste biti nyh črejde, ony se gori narede inu hote tu ditece viditi, kateru ty angeli sami eniga GOSPUUDA imenujo. Tu je en sad, kateri pride iz teh angelov pridige.

Ta sveit pozabi Božyh čudess.

Ta drugi sad je, de ty pastyrji tudi h pridigarjem postano, pravio enimu vsakaterimu, kar so ony od le-tiga diteca slišali. Od tiga pravi ta evangelist: »Vsi, pred katere je tu prišlu, so se čudili tiga, kar je nym od pastyrjev bilu povejdanu.«³⁷⁶ Onu je pak per tem vegšim deilu enu takovu čudu bilu, kateru nej dolgu terpejlu. Zakaj tu se vidi, de ta vegši dejl teh človekov so revni, izkaženi ludie, de Bug, on si nam sturi dobru ali hudu, on nas tepe, ali nam daj dobre besséde, taku je onu skoraj pozablenu. Taku ena sramotna rejč je za enu človesku serce, kir je taku pozablivu inu nemarnu. Za tiga volo bude našimu lubimu GOSPUUDU Bogu urzah dan, de on preid inu preid nova čudessa inu štraifinge more pustit ijti, aku my drugači nejmamo njega inu njegovih dobrut pozabiti.

376| Lk 2,18.

Taku se je onu prez cbiuvla le-tukaj tudi godilu, de kakor ta evangelist pravi: »Vsi ty, pred katere je tu prišlu, so se tiga začudili,«³⁷⁷ inu je enu veliku pravlenje en čass od tiga bilu, koku je enu ditece v Bethlehemi rojenu, od kateriga so ty angeli v luffti pridigovali inu ty modri iz Iutrove dežele k niemu vlejkli inu so je molili. Ampak prejdan sta dvej, try ali štiri lejta minila, taku je tiga en vsakateri pozabil inu potle čez trydeseti leit, kadar je ta GOSPUUD goristopil, pridigoval inu čudessa dellal, je onu cilu zamolčanu bilu, de nihce³⁷⁸ nej več od tiga vejdil.

377| Lk 2,18.

My smo tiga papeštva pozabili.

Takovo hudo šego znajdemo my na ta današni dan še na nas, zakaj tukaj je mej stu, ja, jest bi hotel dobru, tavžent človekih reči, kumaj eden, kateri bi še zmislil na ta iammer inu na tu revnu rovanje, kateru je v papeštvi, obuie, za tiga vuka inu lebna ali Božje službe volo bilu, de te uboge visty na vseh krajeh stiskane neiso nigdir obeniga praviga trošta mogle najti. Vse muje, trud, dellu, potrata inu oblaganja teh visty je cilu pozablenu. Sicer bi imel ta sveti evangelium, kateri je nam od takoviga iamra pomagal, dobru vrejdněši inu lubilše per nas deržan biti, my bi tudi Boga flissigiši za niega zahvalili, bi tudi brumniši bily.

378| Nihče.

Ty Iudje v pusčavi.

Per teh Iudeh je onu tudi taku šlu, kadar so ony v Egypti bily, je tiga tožeinja, vpyenja, jokainja per nyh obenika³⁷⁹ konca bilu. Kaj se je pak potle zgudilu? Ony so kumaj try dny v pusčavi bily, so ony vosčili, de bi zupet v Egypti bily. Taku ena zanikerna rejč je tiga človeka serce, kateru hitru ene ričy trudnu inu situ postane inu taku lahku teh velikih štraifing inu martra more pozabiti, iest hočo molčati, de bi onu na te dobrute imejlu zmisliti, kateru se še veliku maine zgody. Kakor se ta perpuvist pravi: »Nihil citius senescit quam gratia.«³⁸⁰ Kadar se lih Bug zlu serdy, štraiffa z žlizo oli s kugo inu so vso žlaht bolezanjo, pusty zdaj le-to, zdaj eno drugo štraifingo čez nas yti, taku je onu ravnu kakor de bi eden s perjem vu eno vodo ali v ta lufft pissal. Dokler onu boly inu na roki ležy, je betež³⁸¹ tu, kakor hitru pak minni, taku zdaici je vse pozablenu, kakor de bi onu nas nikuli ne bilu zadelu. Tu je naša šega, per kateri my ostanemo.

379| Obeniga.

380| Nič ne zastara hitreje kot hvaležnost. Citat naj bi se nanašal na Ps 78,42 (»Niso se več spomnili njegove roke, dneva, ko jih je odkupil od nasprotnika«); nekateri viri pripisujejo citat Seneki, nahaja pa se tudi v knjigi Omnia D. Platonis opera, str. 226 (https://books.google.si/books?id=tx5Vrqb-zs1cCethl=sletsources=gbs_navlinks_s).

381| Bolečina (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

382| Lk 2,18.

Taku pravi ta evangelist le-tukaj tudi: »Ty ludje so se tiga čudili.«³⁸² Ampak onu terpy, kakor je rečenu, en ples per novi maši. Ali vsaj se še vener brumni šulary inu otroci najdejo, kateri neiso taku pozablivu inu nemarni kakor ta sveit. Zakaj ta evangelist pravi: »Maria pak je vse le-te bessede ohranila inu je nje v svoym serci premišlala.«³⁸³

383| Lk 2,19.

Božya besseda se ima k serci vzeti inu rezmisliti.

Le-te besséde imamo my dobru merkati inu se iz nyh vučiti, koku my Božjo bessedo prov imamo poslušati. »Maria (pravi ta evangelist) je vse le-te bessede ohranila inu je nje v svoym serci premišlala,«³⁸⁴ tu je: Ona je s flissom po nyh trah-tala,³⁸⁵

385| Mislila, premišljevala, nameravala (izvršiti naklep); na leben trahitati (streči po življenju); izposojeno iz srvn. *trachten* (misliti na, premišljavati) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

na sveti božični dan.

tala, ravnu kakor ty sture, kateri Božjo bessédo terdnu derže, to isto ysčejo inu trahtajo, ty najdejo le čedajle več vegši zastop inu trošt v njej inu bodo od dan do dne svoje vere gvišniši. Per teh zanikernih duhuvih pak kateri nio z enim ušessom poslušajo inu h timu drugimu zupet vunkaj izpuste, nym se pridigvi taku dolgu inu veliku, kakor se hoče, je onu ravnu, kakor de bi eden v vudo udaril.

Takoviga Maria ne stury, nej je na tem ležalu, zatu jo ona ohrani, v svoje serce zapiše, premissla, tu je po njej trahta, ona misli sama per sebi: »Tu so ja čudni mareini,³⁸⁶ de bi jest tiga diteta mati imejla biti, od kateriga ty angeli pridigujo, de je ta izveličar tiga svita, inu ga imenujo Christusa, tiga GOSPUDA etc.« S takovimi missalmi je taku globoku v tu svoje serce šla, de je ona tu istu morala ohraniti, inu kadar bi lih ta cejli svejt zupar bil, taku bi njei to isto vsaj nihče ne bil mogel vzeti ni iz misli izgovoriti, ona bi bila terdnu na tem obstala, nje syn bi bil Božy Syn inu tiga cejlīga svita izveličar etc.

Po le-tim exemплу te svete lube matere tiga GOSPUDA imamo my sturiti (zakaj zatu je onu nam naprej zapissanu) inu s takovim flissom inu risnico to bessedo v naše serce vtlačiti, de bi lih ena natura iz nje ratala, kakor v tim ossmim capituli teh Vissokih peissen Salomonovih stoji: »Postavime kakor en pečat na tvoje serce inu kakor en žigel³⁸⁷ na tvojo roko.«³⁸⁸ Tukaj on hoče, de njegova besséda nikar le na jeziku ne gre kakor ena pejna na vodi ali ena slina v ustih, katera se vunkaj plune, temuč de ona bode noter v serce vtlačena inu enu takovu znameinje ostane, kateriga nihče ne more doli izprati, ravnu kakor de bi ona bila v nim zrasla, inu ena naturska reič, katera se ne pusty vun izpraskati.

Enu takovu serce je te Divice Marie bilu, v katerim so le-te bessede ostale kakor v tu istu pokopane. Nu, vsi uže, kateri to bessedo taku zapopadejo, ty imajo ta pravi character ali puhštáb³⁹⁰ Christusov, ta pravi pečat, si ne puste te besséde vzeti, onu si vstanite rotyrarski duhuvi gori ali ta Hudič sam, kakor so ony enkrat od te slišali inu verovali, taku ony ostanejo per te isti. Per teh drugih, aku jo ony lih poslušajo inu se nad njo začudio, taku ona vsaj dolgu ne ostane, temuč je skoraj pozablana.

Le-tukaj my moramo merkati, aku hočmo, de ima Božja besséda tudi taku v naših sercih se vkoreniti, taku h timu sliši, de my z vegšym flissom ž njo okuli hodimo. My je vidimo na teh mladih hlapčičih, koku se nym more taku čestu ena rejč noter svečit inu naprej tepstj, dokler ony njo zapopadejo inu my se zdimo takove velike ričy se puste lahku inu prez vse muje navučiti. Tukaj my deleč falimo. Ta vegši dejl, kakor hitru on iz pridige gre, ima drugu k opravilu, de nyh malu na njo spomislio, kar so ony slišali inu se navučili iz pridige. Nu, onu pak nej prov, de my tu zadnje sem naprei ober-nemo.

Tu krajlestvu Božje bi my narpoprej imejli yskati inu se tiga istiga lotiti, kir nam na tem istim nerveč ležy. Ali tu se per nas ne sturi, nam več na naši kupčij, užitku inu dobrih luštih kakor na bessédi je ležece,³⁹¹ kateru se iz tiga vidi, kir več ž nymi okulli hodimo koker z Božio bessedo, na katero bi my vsak dan imeili misliti. Za tiga volo tudi nej čudu, de jo my taku hitru pozabimo, kakor se v ti izkušnjavi vidi. Per teh karsčenikih pak bi ne imejlu taku biti. Nyh nervegši šac je Božja besséda, za tiga volo je ta ista tudi nyh serce. Inu aku ony lih s posvitnimi rečmi morajo okuli hoditi, taku vissi vsaj tu serce vselej na uno stran, na kateri nym nerveč ležy.

Tu bodi od tiga exempla te Divice Marie govornju, kateriga ta evangelist nej hotel odzadaj pustiti, kir na tem istim je nam tudi veliku ležece.³⁹² Nu, gre dajle.

G »Inu

386| Neresnične vesti, izmišljotine (SSKJ).

Božjo bessédo imajo
ludje s flissom
poslušati.

Špruh Cant. 8.³⁸⁹

387| Pečat; izpeljano iz nem. *das Sigel*
oz. iz lat. *sigillum*.

388| Vp 8,6.

389| Rek, izrek, iz nem. *der Spruch*.

390| Izpeljano iz nem. *buchstabe* (črka).

K Božji bessedi sliši
en velik fliss.

391| Ležeče.

392| Ležeče.

Izlaga tiga evangelia

»Inu ty pastyrji so se vernili, so častili inu hvalili Boga, za vse ričy, katere so ony slišali inu vidili, kakor je nym bilu povedanu.«³⁹³

393| Lk 2,20.

Potehmal so ty pastyrji tu ditece Jezusa vidili inu ta glass od njega povsod bily vun pernessli, de tu cejlu mestu Betlehem vej od tiga praviti, taku gredo ony zupet tjakaj k nyh črejdám, časte inu hvalio Boga, kakor so ony od teh angelov bily slišali inu se navučili, kateri so pejli: »Čast bodi Bogu v ti visokoti.«³⁹⁴

394| Lk 2,14.

Kateri hoče Bogu služiti, timu nej potreba njegovu poklicainje preminiti kakor ty menihi.

Le-tu je tudi en dober, leip vuk, de ty pastyrji potehmal, ker so ony resvičeni inu h pravimu spoznanju Christusevimu prišli, nikar tjakaj ne teko v pusčavo kakor ta norri meniški inu nunski folk v kloštre, temuč ostaneo per svojm poklicainju inu služio taku svojm bližnimu. Zakaj ta prava vera ne dreinja ali ne permoruje³⁹⁵ nikogar, de bi on svoje poklicainje imel pustiti inu en nov stan ali rovnanje začeti, kakor je ta norri meniški³⁹⁶ folk sturil, ty so meinili, ony bi ne mogli izveličani biti, samuč aku se bodo drigači izvunaj deržali kakor drugi ludje. Kadar bi se ony imejli gvantati, taku jeisti inu pyti, čuti inu spati kakor drugi ludje, tu bi bila ena gmajn reič inu bi ne imejlu obeniga sussebniga videnia ali velainja. Ampak nyh ordne inu regule deržati, tu so ony hvalili inu povzdigovali inu so tu imenovali en popolen stan, ia, kakor Paulus od tiga govory, Cosos. 2,³⁹⁷ eno angelsko, tu je Hudičevo duhovščino, zakaj ta Hudič je tudi en angel inu duh.

395| Sili, prisiljuje (primorati; SSKJ).

396| Meniški.

Ampak Christus ne pride taku, de bi on hotel vunainje ričy preminiti ali svojo stvar reztreti inu drugači sturiti. Zatu se ima tu tellu po potrebi, inu kakor je nevadnu, gvantati, koyti³⁹⁸ ali špižati³⁹⁹ inu k dellu nucati. Tu je Božja stvar jnu ordninga, tukaj je on pusty ostati. On nej prišal, de bi kaj na tem hotel preminiti. Takovu my moramo dobru sami zase sturiti, kadar je onu potreba, druge gvante inu špiže nucati, kateru je enu žleht, mahinu preminenje, h katerimu my GOSPUDA Christusa ne potrebujemo, jest hočo molčati, de bi se imejlu takovu perminenje še za eno Božjo službo inu duhovščino hvaliti.

397| Kol 2,18.

Christus ne stury obeniga premineinja v tem potelesnim.

398| Gojiti, rediti (kojiti; SSKJ).

399| Hraniti, prehranjevati, preživljati, rediti; izposojeno iz srvn. *spīsen* (enak pomen) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

Tu pak je tu pravu preminenje, za kateriga volo je Christus prišal, de en človik iznotraj v serci drugači bode. Prejdan je ta lubi evangelium na dan prišal, tu sim jest meinil, Bug bi se mene ništer an ne vzel, bi jest imel v nebu priti inu izveličan biti, taku bi na meni tu vegše ležalu, neisim drugači vejdil, bily jest imel tiga grejha inu te smerti prust biti, taku bi je jest moral z mojemi delli opraviti, sim tudi za tiga volo en menih postal inu v tem miništvi miniških inu hynavških dell se flissal, katera so mene stežko stala, ampak kappe ali kutte,⁴⁰⁰ syva suknja, nikar messu jeisti, postyti inu tem glih ne sture ništer h timu. Ta greih se ne pusty s tem doli položiti inu zatrejti. Ta smert se ne pusty s tem zadaviti, temuč obuje, greih inu smert, tiče ravnu taku pod eno syvo ali čarno kappo kakor pod eno erdečo sukngo. Na tem pak onu ležy, de tu serce eno novo luč, inu kakor je ozgoraj meldanu, en nov žigil ali pečat zadoby, de onu more reči: »Iest vejim, de se Bug mene an vza-me inn⁴⁰¹ mene zveistu meini. Zakaj on je svojga Synu poslal, ga pustil človéka postati, de jest skuzi tiga istiga imam to smert premoči inu ta večni leben imejti.«

400| Dolgo, široko vrhnje oblačilo menihov in redovnikov, navadno s kapuco in močnim pasom (SSKJ).

401| Inu.

Verni Christusa ne zatayo za blaga volo.

Tu je uže tu pravu preminenje, zakaj takoviga poprej moje serce nej vejdi-lu ni verovalu. Uže pak je onu vej inu je veruje, je za tiga volo tudi cilu druge misli kakor poprej. Takovu naš lubi GOSPUDE Christus gori naredy, de tu serce inu ta duša cilu en nov inu drugi zastop, volo, lušt inu lubezan zadobe. Taku de, ker je ta človik poprej po denaryh inu blagej stal ali trahtal, zdaj potehmal je on k spoznanju Christusevimu prišal, postavi on nikar le denarje inu blagu, temuč

na sveti božični dan.

muč tudi tellu inu leben tjakaj, prejdan bi on hotel Christusa inu njegovo bessédo pustiti. Poprej bi ne bilu tu serce nikar eno skufico⁴⁰² za te vere volo hotelu zgubiti, zdaj si onu ne pusty Christusa vzeti, kadar bi onu lih tavžent svitov koštalu ali velalu.

Veliku pred le-tim čassom so taku mislili: »Aku jest imam izveličan biti, tako jest moram eno meniško ali nunsko kappo obleiči.« Zdaj kadar bi se ona tebi imejla oblejči, bi ti poprej na konec tiga svita tekkel. Item, kadar bi ti poprej bil imel en grizlel messa na en petek jeisti, taku bi ti bil meinil, ta zemla bi te požerla. Zdaj pak praviš ti h papežu, k škofom, ja, k Hudiču samimu: »Kušaj mene na roko, zakaj bi ga jest ne imel jeisti ali se greiha zatu bati? Ter vsaj ga Bug nej prepovedal, ia, on je je zatu stvaril, de ga jest imam nucati inu uživati.« Tu se pravi enu noternje preminenje inu tiga serca preminenje, ker tu serce en drugi zastop inu volo zadoby iz Božje bessede inu ostane vener v svojem poklicainju inu vunainim rovnainju kakor poprej, kakor my na teh pastyrjeh tudi vidimo.

Tem pastyrjem nej v missal prišlu, de bi Christus, ta izveličar, imel rojen biti. Uže pak kadar je ony od teh angelov slišio, teko ony v mestu inu ysčejo tiga diteca. Kadar so je ony našli inu od njega pridigovali inu so Boga za takovo gnado inu rezodivenje zahvalili, pridejo ony zupet k svojem črejdám, imajo ravnu eno suknu inu palico kakor proprej, ostane ovčary, ne premine na tem vunainim lebnu ništer. Tu se pravi karsčansku vučiti inu živeti. Zakaj Christus nej prišal to stvar preminiti noter do uniga dne, kadar je ta duša poprej popolnoma inu na novu preminena, kateru se le-tukaj skuzi ta evangelium le začne. Tedaj bode tudi tu tellu preminenu, tu ne bode več ene gorke yspe, gvanta ali družiga potrebuvalu, temuč bodemo v luffti hodili kakor ty angeli inu sveitili kakor te lipe zvezde. Tu bode tu vunainje tudi drugači.

Pred le-tim dnem ima vsa vunaina kreatura ali stvar ostati, kakor je Bug njo ordnal, inu se obenu preminenje zgoditi. Po tem se ima en vsakateri v svojem stanu inu poklicainju rovnati pošteno, pravičnu inu po Božy voli živjeti inu vejdi, de takovu vunanje rovnanje to karsčansko vero ne pači, Christus tudi ništer zatu ne mara, aku si ti izvunaj en mož ali žena, cessar ali sčitnik,⁴⁰³ purgermojšter⁴⁰⁴ ali berič, takovu pusty on vse ostati inu pravi: »Ti imaš Bogu v takovim stanu inu življenju pokoren biti inu od tiga nikar stopiti.«

Zatu ty pastyry tudi neiso več sturili, temuč de so ony Boga hvalili inu častyli. Ony nejsó djali: »Iest hočem naprej Bogu taku služiti, de jest hočem v eno pusčavo teči inu na tem svejtu mej ludmy ništer več sturiti, temuč le vu enim angelškim lebnu Bogu služiti.« Urzah je: Takovu se ne pravi Bogu služiti, temuč iz te pokorsčine stopiti inu tebi samimu služiti. Bogu služiti pak se pravi, kadar ludje ostano v tem stanu, v kateri je nyh Bug postavil, de mož mož, žena žena, cessar cessar, purgar purgar ostane inu en vsakateri v svojem stanu se vučy Boga spoznati inu ga častiti, taku vy njemu prov služite. Zakaj on ne potrcbuje tvoje žymnate robače,⁴⁰⁵ tvojga posteinja, tvoje kappe, temuč de si ti v tvojem stanu inu poklicainju pokoren inu častiš njegoviga Synu, taku ti njemu prov služiš.

Taku my vidimo v teh prerokih tudi, de je naš GOSPUĐ Bug serdit nad tem, gdi tu serce nepreminenu ostane inu se vener ty ludje za brumne derže za svojeh vunanih dell inu službi volo. »Kaj vy mene martrate z vašimi offri,« pravi on Esa. 1⁴⁰⁶ inu Psalm 50⁴⁰⁷: »Pojdite tja, požrite vaše messu sami inu imejte sebi enu hudu lejtú, kadar ga jest potrebujem, taku je jest hočo vselej proprej zado-biti, kakor je vy meni offrata, vsaj jest tiga vam neisim zapovedal. Tu pak sim jest vam zapovedal inu ukazal, de vy imate, mojo štimo slušati, mene častiti inu me-

G 2 ne za-

402| Kovanec; ena škofica je imela vrednost pol vinarja.

Teh pastyriev exempel.

Preminenje te stvari na sodni dan.

403| Hlapec, služabnik (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

404| Vodja mesta, župan; izpeljano iz nem. *Bürgermeister* (enak pomen).

Kaj se pravi Boga služiti.

405| Široka srajca iz domačega platna (SSKJ).

Ty preroki vižajo tudi le na tu noternje inu Božje službo.

406| Iz 1,11.

407| Ps 50.

Izlaga tiga evangelia

408| Dvoriti.

ne zahvaliti. Ovce, krave, volli sim jest vam dal, de bi je vy imejli jesti, taku vy meni hoče ž nymi hofirati,⁴⁰⁸ kakor de bi jest nje moral od vas petlati.« De je onu taku timu preroku povsod tudi za tu djanu, de tu serce preminenu inu de my pred vsemi ričmy pruti Bogu prave misli bodemo, taku si je Bug hoče pustit dopasti inu ne pegeruje obeniga preminenja s tem, my sturimo potler kakor eniga vsakateriga poklicanje premore inu hoče imejti.

Pastyri ostano per nyh dellu.

Tu je uže, de ty pastyry vesselu, z luštom inu hvaležnostjo tjakaj gredo inu sture svoje dellu, kakor so ony poprej sturili, samuč de ony zdaj poleg tiga Boga tudi hvalio inu časte.

Exempel eniga stariga očeta.

409| Vitae Patrum je zbirka hagiografij puščavnikov zgodnje krščanske cerkve; glavni del besedil datira v tretje in četrto stoletje n. št.

Taku se bere in Vitis Patrum⁴⁰⁹ od eniga, ta se je za eniga velikiga svetnika deržal inu kadar je on hotel vejčiti, koku vissoku bi on v nebi imel sideti, je bil njemu en pišcec⁴¹⁰ na znanje dan, timu bi on imel glih biti. On hitru tjakaj gre inu vpraša njega: »Lubi priatel, kaj ti vsaj dobriga sturiš?« Ta pišcec odgovory: »Iest ništer ne dellam, kakor de jest tem kmetičom h plessu pyskam inu sim enkrat poleg bil, de so moy tovariši eno deklico hoteli sramotiti, tu sim jest branil inu sim njo odtel.«

410| Kdor igra, piska na piščal (piskač).

V pohištvu⁴¹¹ se tudi Bogu služi.

En drugikat je on zupet vprašal, komu bi on glih bil. Tukaj je bilu njemu odgovorjenu. Dveim zakoinicam, te je on tudi vprašal kakor tiga pišca, kai bi vsaj nyh dobra della bila? Natu so one odgovurile: »My ne vejmo od obeniga sussebniga svetiga lebna, my imamo našo hišo inu otroke, tem my strežemo, kulikur je nam mogoče, inu se taku deržimo, de neismo nikuli ena to drugo zmerjale ni se narezan ločile.«

411| Zastar. posestvo, domačija; SSKJ.

Bug si pusty vse žlaht stanuve dopasti.

Natu je ta stari oča tjakai šal inu je djal: »Uže jest vidim, de se nejma oben stan ferrahitati, on si bodi taku žleht, kakor on hoče. Onu se more povsod Bogu prov služiti inu brumni biti inu Bug si je hoče od eniga vsakateriga pustit dopasti, kateri se le njega boy inu prov stury, on si lih bodi kakoviga stanu on hoče.«

Takovu od stariga očeta, pišca inu dveh zakoinic se nej, kakor jest štemam, taku zgudilu, temuč izmišlenu h dobrimu exemplu, de bi ta svejt pred menihštvom bil opominen.

Te karsčanske vere nejmajo ludje staviti vunainia della.

Zakaj, de si ti en karsčenik inu Bogu dobru dopadeš, tu nikar na vunanim lebnu ali življenju ne stoji, temuč pod tem lejvim sescom inu v serci, de ty veiš, de je Jezus ta pravi izveličar inu de se ga ti troštaš, Boga za njega zahvališ inu častiš. Tedaj si Bug hoče ta drugi vunani leben ali stan pustit dopasti. Zatu se my ja dobru imamo vučiti inu s flissom merkati, de my to karsčansko vero nikar ne deremo od bessede inu nje ne postavimo, kakor ta papež je njo postavil inu pervezal, na sussebnigvant, špižo, meistu etc. Kateru je zupar karsčansko vero, skuzi katero le samo inu nikar skuzi kaj vunaniga, onu si bodi inu se imenuj, kakor onu hoče, Bug tu serce čistu stury. Izvunaj pak ima en vsakateri živejti, kakor je Bug njega poklical inu kakor je navadnu.

Takovu ima ostati noter v /u/ni leben, tamkaj bode ta vunaini

leben preminen inu tu tellu bode lipu inu svitleiši

kakor tu sonce, h timu nam pomagaj

Christus, naš izveličar.

Amen.

NA

na to nedello po božiču.
N A T O N E D E L L O
P R E D N O V I M L E I T O M ,
EVANGELIUM LUC. II.⁴¹²

412|Evangelij po Luku 2.

Nu tiga diteca Jezusa oča inu mati sta se čudila tiga, kar se je od njega govurilu, inu Simeon je nje žegnal inu je djal k Marij, niegovi materi: »Pole le-ta bo postavljen k enimu padcu inu gorivstajenju nyh veliku v Izraelu inu k enimu znameinju, katerimu se bo zuper govurilu. Inu en meč pojde skuzi tvojo lastno dušo, de bodo dostih serc misli rezodivene.« Inu je bila ena prerokina Anna, Fanuelova hčy, od Asserove⁴¹³ žlahte, ta je bila uže dobru stara inu je živejla po svojim deželstvi s svojim možom sedem leit inu je vduva bila okuli štiri inu osemdeset lejt, ta nigdar nej proč prišla od templu, je služila Bogu s postom inu moleinjem dan inu nuč. Ta ista je tudi perstopila to isto uro inu je častila GOSPUDA inu je govorila od njega pruti vsem tém, kateri so v Ieruzalemi čakali na odrešenje. Inu kadar so oni vse bili dokoinali po postavi tiga GOSPUDA, so se zupet vernili v Galilee, v svoje meistu Nazareth. Tu dejte pak je raslu inu je v duhu močnu perhajalu polnu modrusti inu Božja gnada je bila per njemu.⁴¹⁴

413|Aser je bil sin Jakoba in Leine dekle Zilpe (1 Mz 30,13).

414| Lk 2,33–40.

Izlaga tiga evangelia

415| Leta / 15/31. javno.

Anno 31. in publico.⁴¹⁵

U narimenitiše v le-tim evangeliu je, de Simeon prerokuje od Christusa inu njegoviga krajlestva, koku nerpervič mei temi Iudi inu s svojem lastnim folkom inu potle mei témi ajdi ž nym pojde, de, kakor smo my na tretjo nedello tiga adventa slišali, se ta vegši dejl na nym bode opoteknil inu pohuišal. Ali vsaj imajo nyh veliku tudi skuzi njega pobulšani inu gori vzdigneni biti, poleg tiga, kateru je tu imenitiše, so tudi drugi puncti, katere my hočmo kratku preteči.

Summa le-tiga evangelia.

416| 2 Mz 13,2.12.15.

417| Lk 2,7.

Le-ta historia se je zgodila, kadar je tu ditece Jezus šest tjednov staru bilu inu v tempel po teh Iudov navadi nessenu, de bi onu timu GOSPUDU bilu naprej postavlenu inu se en offer za nje sturil, Exod. 12,⁴¹⁶ Luc. 2⁴¹⁷ Kakor vaša lubezan na ta praznik od offrovanja tiga diteca v templi bode slišala. Tukaj pride ta stari Simeon iz napelainja inu noter daienja tiga Svetiga Duha, vzame tu ditece Jezusa na svoj naročaj inu pridiguje od njega, de onu ima ta izveličar inu luč biti, katera nikar le v tej iudovščini kakor vueni laterni ima svejtiti, temuč tudi ena očita luč biti za to cejlo ajdovščino.

418| Lk 2,33.

S. Lucas imenuie Iosefa GOSPUDI Christuseviga očeta.

Takove pridige, katero Simeon od tiga diteca stury, pravi ta evangelist v tem današnjim evangeliu, sta se njegov oča inu mati čudila.⁴¹⁸ De on pak Iosefa GOSPUDI Christuseviga očeta imenuje, govory on od nega, kakor so drugi ludje od njega govurili. On se je pak ozgoraj zadosti obaroval, ker je on dial: »On je od Svetiga Duha počet inu od te Divice Marie rojen.«⁴¹⁹ Takovu se ima merkati, de se nihce⁴²⁰ na tem ne opotakne, de s. Lucas le-tukaj inu tu Pismu na drugih mejstih čassi, taku od ene ričy v navadi imajo govoriti kakor drugi ludje. Zakaj onu je bilu enu skrivnu dellu Božje, de je Divica Maria noseča bila, kateru je Iosef sam moral verovati, potehmal ker je ta angel nje-mu v sni bil takovu rezodel.

419| Lk 2,33.

420| Nihče.

Maria se začudi.

Kadar uže ta stari oča Simeon perstopi, kateri je za starosti voljo kumaj mogel viditi, inu le-tu ditece taku vissoku hvali, tu so nyh veliku, kateri so je slišali, kakor enu norsku govorienje ferrahtali inu mislili. Simeon govory kakor en star, nepametni mož. Ampak onu je bila ena takova pridiga, pravi ta evangelist, de sta se njegov oča inu mati nad njo začudila.⁴²¹ Zakaj le-ta štuk, de on ima ta luč teh ajdov biti, ona od tiga angela samiga neiso taku zastopnu bila slišala, kakor Simeon govory.

421| Lk 2,33.

Divica Maria se začudi.

Začudeinje pride iz te vere.

Za tiga volo se neima le-tu tjakaj izlagati, ker le-tukaj stoy: »Njegov oča inu mati so se tiga začudila, kakor de bi ona takoviga ne bila verovala, temuč onu je enu znameinje inu na znanje dajenje ene velike vere inu visso-kiga zastopa.«⁴²² Zakaj tu je te vere šega inu natura, če močnejši eden eno reič veruje, s teim več se on začudi inu vesseleiši nad njo bode. Spet nazaj, kadar on nje ne veruje, taku se on nje an ne vzame, nejma ni vesselja ni lušta od nje.

422| Lk 2,33–34.

Jezus luč teh aydov.

Taku smo my le-te dny čez slišali od tiga roystva Christuseviga, de je le-tu ditece naše messu inu kry, h timu tudi naš izveličar, kateri nam ima od večne smerti, greihov inu od tiga Hudiča krajlestva pomagati. Kadar bi uže ti tu iz serca veroval, ne meiniš ti, ti bi se tiga taku začudil, de bi se ti le-tiga diteca tebi ne mogel zadosti nagledati ni zadosti na nje spozmsliti.

My se imamo tudi čuditi na tem evangeliu.

De taku Lucas z le-temi bessedami obejuh, vero te matere inu tiga očeta, vissoku hvali, de je ta mati vessela inu dobre vole nad tem bila inu se tiga nej zadosti mogla začuditi, de bi le-tu ditece imejlu ena luč biti k resvičenju teh ajdov, pruti katerimu so vsi drugi krajli inu viudi ena zgul temna nuč, ja, sami v grejih inu v smerti tiče, čo molčat, de bi ony drugim iz njih imeili pomagati.

Takovu začudenje bi my tudi nad tem evangeliom imejli imejti, de bi my offertni inu vesseli nad nym bily inu bi se hvalili: »Iest sim en karsčenic inu karsčen, za tiga volo ne cbiuvlam, temuč veruiem, de bom skuzi tiga GOSPU-

DA

na to nedello po božiču.

DA Jezusa en gospud, inu ostanem čez greih inu smert, de tu nebu inu vse stvari meni k bulšimu imajo služiti. Kadar bi meni en viuda eno žametovo sukno ali eno vas šeinkal, takovu bi mene vesseliga sturilu. Ampak kaj je onu pruti le-timu? Ia, kadar bi jest lih imel tiga turškiga cessarja krono, taku tu vsaj ništer nej pruti timu, de jest dejl imam na tej erbsčini Christusevi inu imam ž nym vekoma živejti.«

Ampak kej najdeš eniga, kateri bi tu prov veroval inu si je prov k serci vzal? Vsi kmallu je my znamo inu je vejmo govoriti. Ampak de my tiga ne verujemo, se vidi, kir se ne začudimo. Aku bi se imejlu takovu veidenie ali spoznanje te historje ali tiga diania ena vera imenovati, taku je ona risničnu ena merzla inu pul mertva vera, sicer bi my nikar le vesseli, temuč tudi offert-ni bily. Zakaj en karsčenik je en offerten, srečen človik, kateri ni za Hudiča ni za vso nesrečo ne mara, zakaj on vej, de je on skuzi Christusa čez takovu vseen gospud.

Zatu je ta Divica Maria prec cbiuvla v le-tim začudeinju en sussebni dobri inu sveti štolc⁴²³ inu offart imejla, katera nej na njej, temuč na Božy gnadi inu milosti inu na tem ditecu Jezusu stala, kakor Lucas lipu na znanje da z le-temi bessedami: »Ona se nejsta zatu začudila, de je ona ena mati tiga diteta bila, temuč tiga, kar je bilu od njega govorjenu,«⁴²⁴ kakor vsi karsčeniki sture, ti ne gledajo na tu, kar so ony, temuč kar je nym danu, za tiga volo ony nikar sebe ne hvalio, temuč tiga, kateri je nym vse iz gnade dal inu šeinkal.

Rejs je, de na tem ne faly, de nam Bug obilnu da, na tem pak onu faly, de my tu, kar Bug da, prov ne spoznamo, sicer bi ta vera ta sad sebo pernessla, de bi se my tudi začudili inu bi se vesselili te velike gnade inu dobrute, katera se je nam skuzi le-tu ditece zgodila. Zakaj de smo my ubogi greišniki vuen večni leben inu pravico postavleni, tu bi v nas imejlu en ogen vužgati inu enu močnu serce sturiti, de bi my v izkušnjavah inu v pregainenju nikar taku cagovi ne bily, temuč bi obadva, Hudiča inu ta svejt, še h timu trucali inu djali: »Kaj je onu, aku vy meni lih ta lebne vzamete? Kadar meni le le-tu ditece oстане, taku vzamite lih plejve⁴²⁵ inu lupine tjakaj, jest nejmam obene zgube pruti le-timu jedercu inu šacu, de sim jest skuzi Christusa od grejhov prust sturjen inu sim tej večni smerti inu serdu Božymu ubeižal.«

Taku bi se my imejli tiga tudi začuditi. Ampak kakor je rečenu, taku se onu per nyh mallu zgody, per teh pak per katerih se onu zgody, de se začudjo vsiga tiga, kar ony od Christusa slišajo. Tem istim je le-ta pridiga ena večna špiza, katere ony nikuli ne mogo syti biti, kakor Petrus pravi, de tudi ty angeli lušt imajo, de bi je ony imejli gledati.⁴²⁶

Nu, my hočmo tudi tu prerokovanje Simeonovu pogledati, tu gre narveč, kakor je meldanu, na to iudovščino, de se v tem Izraelskim folku, kakor on pravi, veliku na GOSPU DU Jezusu Christusu bodo opoteknili inu pohuišali. Spet nazaj tudi veliku na nim se bo pobulšalu.⁴²⁷ Tu je uže tiga diteca našiga lubiga GOSPUDA Christusa lastan tittel, taku se ima z nim goditi inu taku on ima na tem svejtu deržan biti, de se veliku na njemu zateko inu padeo. Timu pruti pak tudi nyh veliku se imajo na njega deržati inu na nym gori vstati. Za tiga volo, kateri hoče en karsčenik biti, se more po tem deržati, zakaj le-tukaj nihče nejma permoran biti, tu permorovanje je Bug tem viudom, purgarmojštrom, rabelnom zapovedal, ty imajo v nyh regimentu permorovati inu s sylo gnati vse te, kateri od kradenja, mordrainia, logainja, golufanja inu od drugiga pohuišanja ne hote doli stopiti. Ampak le-tukaj v tem krajlestvi Christusevim onu nikar taku ne gre. Aku ti ne hoč verovati, taku je ti moreš pustiti, za lase my tebe ne bomo semkaj vlekli ni permorovali. Onu pak tebe k svoj-

En karsčenik ima v Christusu offerten biti.

Divica Maria se je tudi z Božy gnado offertovala.

Verni ne rodio za Zludia, sveit, temuč ga trucajo.

Od tiga prerokovainja Simeonoviga.

Veliku ludy se nad Christusom pohuišajo.

423| Osornost, nesramnost, zadirčnost (Matija Kastelec in Gregor Vorenc: Slovensko-latinski slovar).

424| Lk 2,33.

425| Ovoji semena pšenice, rži, ki so odstranjeni z mlatenjem (SSKJ).

426| 1 Pt 1,12.

427| Lk 2,34.

Izlaga tiga evangelia

428| Rok; izposojeno iz nem. *Frist* (enak pomen).

mu čassu en drugi bode permoroval, ker se ti ne bodeš več mogel braniti. »Ia,« pravio ony, »imam li še taku dolgu odlog inu frišta,⁴²⁸ taku jest nič ne maram.« Nu, tu bode, onu je odločenu. Aku ti hočeš izveličan biti, taku ti moreš le-tiga krajla gori vzeti, kateri (kakor Simeon le-tukaj pravi) je na tem svejtu en pohuišanski, zblaznen inu zmoten krail. Ali viner na teim neima nihče cbivlati, temuč terdnu verovati, de se vselei bodo nekateri nešli, kateri se na nim bodo pobulšali inu nekar zmotili.

Nih veliku se zblazno na Cristutsu.

Le-tu je pak silnu potrebnu veiditi, de neimamo le na ta veliki haufen, kateri od vere pade, gledati, tu se je vselej godilu inu moramo le-tu pustit se zgoditi. Na tem svejtu onu drugači ne bode. Kir je kulli le-ta krajl s svojo bessédo inu krajlestvom, undu se bode ta vegši deil pohuišal inu padel. Tiga se ti moreš navadit inu pustit ijti, aku ti drugači en kersčenik hočeš oštati. Inu poleg tiga na tu maihinu kardelce gledati inu se h timu istimu deržati, kateru ne pade, temuč na le-tim krajlu se terdnu deržy inu gori vstane. Kadar onu uže taku gre, de ty ludje s kardellom tjakaj lete inu padeo, taku je pusti ijti, zakaj tu se zgody, kakor je Simeon le-tukaj prerokoval.

Koku se Iudje na Christusu pohuišajo.

Ty papežniki šentujejo naš vuk grozovitu inu se silnu zupar ta isti stavio, nikar de bi se ony na nym pohuišali, zakaj ta vegši dejl mej nymi dobru vejdo, de je on ta risnica, temuč tu sture iz zgul hudobe inu svoje volje, de ony svoj stan inu pranganje obderže, ne marajo veliku za Christusa inu za njegovo bessédo, zakaj ta trebuh je nyh Bug. Zatu my nyh ne hočmo mej ta haufen šteiti, kateri se pohuiša. Ty pak so, kateri se pohuišajo, kateri nejso očitni sovražniki inu pregainavci tiga vuka, temuč ga poslušajo, verujo tudi inu spoznajo, de je le-tu ditece tiga svita izveličar. Ampak tu nym ne hoče dopasti, de bi naša della inu vse, kar my Bogu k hvali inu h časti sturimo, ništer ne imejlu biti. »Aj,« pravio ony, »bi vsi ty imejli ferdamani biti, kateri so dosehmal taku veliku stu lejt po tem starim vuki inu veri živejli, tiga jest nikuli več ne verujem etc.«

Kadar je ti pak taku vidiš ijti, taku ti reci: »Onu prov gre, kakor bi onu imejlu ijti, zakaj tu ditece, kateru je Divica Maria rodila, je k enimu padcu postavlenu nikar tem, kateri od Buga ništer ne vejdo, temuč nym veliku v Izraelu, tu je kateri so Božy folk, njegovo bessedo imajo etc.« Ravnu tem je le-tu ditece postavlenu k enimu opotaknenju, čez kateru tiga svita modri inu sveti teko inu cilu redle se spotaknejo, padejo inu ta vrat ulomio. Za tiga voljo, gdi ty ludje Jezusa, tu ditece, ne hote gori vzeti, tukaj je my moramo pustit ijti, ocy inu ušessa zaprejtj inu se taku izkazati, kakor de bi my le-tiga padca ne vidili.

Koku so se ty Iudje pohuišali.

Per teh Iudih je onu tudi taku šlu, ty so se pohuišali čez vso masso zlu, kadar je Christus ž nymi disputiral⁴²⁹ inu dial, Ioan. 8: »Vy bote v vaših grejih umerli.«⁴³⁰ Tukaj so ony mislili: »Kaj pravi ta norec? Tar vsaj my imamo te preroke inu Moizesa, my ja vejmo, kaj je prov inu kaj Bug hoče od nas imejti. Tar bi takovu vse ništer ne imejlu biti ni nam pomagati? Bi se my stuprov imejli od le-tiga cimpermanskiga hlapca pustit vučiti, koku my imamo izveličani biti?« Tukaj so ony tjakaj šli, so si na Christusu to glavo rezbyli inu so padli.

Taku sture zdaj tudi tiga papeža duhovni, (jest govorim od teh bulših) zakaj ta vegši deil mej nimi, kakor je rečenu, so trebušni hlapci, zmerjajo naš vuk, kakor de by bili Hudičove laže inu kecarye. Pravi»My molimo, se postimo taku veliku, si pustimo je taku težku biti tar bi tu vse ništer ne imejlu velati ali Bogu dopasti? Nu, taku my hočmo žrejti, pyančovati, nečistost tribati⁴³¹ inu takovu Bogu h dopadenju sturiti inu v nebesku krajlestvu priti, kadar Christus le-te greišnike, nikar te pravične, kakor ty luterski pridigujo, izveličane stury. Le-ty se tudi pohuišajo na ditecu Jezusu, padejo tjakaj, de nigdar več gori ne vstanejo.«

Aku uže ti hočeš en karsčenik biti, taku se ti vdai inu bodi tiga gvišen, de

429| Diskutiral, razpravljaj (o verskih vprašanjih); izposojeno iz srvn. oz. zgodnje nvn. *disputieren* (diskutirati, živahno obravnavati, imeni bojevit in učen pogovor); najbolj verjetno je, da je besedo v slovenski jezik uvedel prav Trubar (H. Jazbec, 2007, 34).

430| Jn 8,21.

Teh menihov pohuišainje.

431| Uganjati, početi, počenjati (kaj slabega); izposojeno iz srvn. *triben* (gnati, uganjati, početi) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

na to nedello po božiču.

de tvoj GOSPUĐ Christus, ti, tvoj vuk inu vse tvoje djanje tem ludem ne bode dopadlu. Zakaj le-tukaj ti slišiš, de je tvoj GOSPUĐ Christus sam tem, kateri so Božji folk, je en kamen tiga opotaknenja inu ena skhala tiga pohuišanja, na kateri se pohuišajo, opotaknejo inu čez njo teko vsi ty, kateri hote veliki, modri inu svety biti. Aku uže ti hoč od teh istih inu nyh glihe za eniga norca, kecarja inu zapelavca deržan (za kaj drugači iz tiga ne bo) biti, taku vzami le-tiga GOSPUĐA inu krajla gori, aku pak nikar, taku se ti njega moreš anati.⁴³³ De taku vsi ty, kateri hote karsčeniki inu izveličani biti, morajo ž nyh GOSPUĐOM Christusom enu pohuišanje inu padec tem drugim inu za kecarje inu zapelavce štemani biti. Tu je en deil od le-tiga prerokovanja.

Ampak poleg tiga, pravi ta evangelium, kateru se ima dobru merkati, de on nej le k enimu padcu postavljen, temuč tudi k gorivstajenju veliku v tem v Izraelu. Ty so uže, kateri le-tiga krajla gori vzamejo, na njemu gori vstanejo inu svoje tellu inu leben, kadar je potrejba, za njegovo volo puste. Ty vejdo, de ony sami sebi ne mogo pomagati. Aku pak nym ima pomaganu biti, taku tu more le-ta sturiti, kateriga ty angeli eniga izveličarja imenujo inu Simeon od njega le-tukaj prerokuje: »Onu bode nyh veliku na nym gori vstalu.«⁴³⁴ Zatu se ony spoznajo inu derže za uboge inu revne greišnike, kateri so globoku padli, iztegnejo za tiga volo nyh roke vun inu se derže z vesseljem na le-ta žlahtni grunt inu vogelnik,⁴³⁵ se na nym gori vzdignejo, verujo na njega inu ne bodo nikuli več k sramoti, j. Pet. 2.⁴³⁶ Ty drugi norci pak, kateri se zde, de močnu stoje, ne potrebujo obene gnade inu pomučiči, ty teko z glavo zupar njega, šentuju inu preklinajo le redle. Kadar onu taku gre, taku se ne pusti motiti inu zblazniti, sturi kakor, de bi ti tiga ne vidil. Onu vsaj ne hoče z le-tim ditetom drugači biti, kakor Simeon le-tukaj prerokuje, gledaj ta čass na te druge (nai si je žleht inu enu maihinu kardelu), kateri na njemu gori vstanejo, kakor so ubogi greišniki, kateri pred Božjim serdom inu sodbo iz serca se prestrašio, le-te stury le-tu ditece svete inu pravične. Item: Ty, kateri spoznajo, de so v zmoti inu v teim zapelaniu živejli, te stury modre, kateri so zgubleni inu konec vzeli, tem onu pomaga inu izveliča. Tiga se ti troštaj inu se ja ne pusti od le-tiga diteca odvižati.

Iest sim veliku lejt zo vsem flissom po tej rejči mislil, koku bi jest vsaj od GOSPUĐA taku mogel pridigovati, de bi onu vsakaterimu dopadlu inu bi se nihče na nym ne opotaknil ni pohuišal. Ampak onu nej moglu biti, za tiga volo se ga my moremo navaditi inu se le-tukaj vučiti, koku my imamo tem odgovoriti, kateri pravi»V papeštvi je onu vse lipu tihu bilu, se nej od obene kecarje ni zmote slišalu. Ampak potehmal, kadar je le-ta vuk gori prišal, se je vsa nesreča znašla inu malu ali cilu ništer dobriga iz tiga vstallu.« Takovim preveč modrim moreš ti iz le-tiga evangelia inu iz tiga svetiga Simeona prerokovanja odgovoriti, de vselej, gdi ta čisti vuk od Christusa gre, gvišnu tu pride, de nekateri padejo inu bodo vso nesrečo gori naredili. Ali vener vsaj ima ta vuk tudi ta sad zupet pernesti, de se nekateri bodo nad Christusom deržali inu nym gori vstali. Tu so ty, kakor je rečenu, te uboge, režalene visty, katere na le-tim vuku trošt inu vesselje najdejo.

Na takovu ne hote naši zuparniki⁴³⁷ gledati, temuč gledajo le na ta padec inu na tu pohuišanje teh ludeh, kateru vuni ne ostane, nikar za tiga vuka volo, kateri je čist, prov inu dober, temuč za teh ludy volo, kateri se nikar prov v tu ne zastopio inu ne hote slušati. Ampak spomisli to rejč prov inu spoznaj fray. Aku bi nikar buile ne bilu, de bi tu pohuišanje inu padanje svoj tek bilu imejlu v papeštvi, kakor sadaj k le-timu čassu se gody per timu evangeliu, kakor de je vse tihu inu myrnu inu vsaj v takim myru ta Hudič na vseh krayh sylnu z malikovanjem inu s falš vukum regira inu vse s kardellom v pakal gony? Gdu bi ne hotel

H raiši

Karsčeniki so tudi ene zmotne⁴³² ludje.

432| Zmotni.

433| Varovati se, ogibati se, odrekati se; izposojeno iz srvn. *sich änen* (enak pomen) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

Christus je ta vogelski kamen, kir se neverni opotaknio, verni gori vstanjo.

434| Lk 2,34.

435| Predmet, navadno kamen, ki stoji na voglu, robu česa; mejni kamen (SSKJ).

436| 1 Pt 2.

Gdi je Christus, undu more tudi pohuišanje inu zmota biti.

437| Nasprotniki (zoprnik; SSKJ).

438| Imeiti.

Izlaga tiga evangelia

raiši eno potelesno škodo terpejti kakor eno večno? Kakor je onu ena nesrečna, ja, večna škoda bila, de nej obene prave pridige, spoznanja Božjiga ni Božje službe v papeštvu bilu najti.

Kir se prov pridiguje, je zblaznene.

My smo uže dosti lejt semkaj čestu izkussili, de se je v veliku tiga raicha vkup zbrainih ali reihstagih od tiga rovnalu inu bi se radu bilu tjakaj perpravilu, de bi se taku pridigovalu, de bi vsakimu dopadlu inu nikoger ne blaznilu. Ampag gvišnu je onu, aku ti tu pohuišanje inu padec proč vzameš, taku je uže Christus zgublen. Zakaj kamer le-ta mož pride inu se pusty viditi, tukaj se zdaici začne kreg, zdražba inu padajnje.

Onu je k nam prišal ta lubi GOSPUĐ Christus skuzi svoj evangelium, prejden smo ga my ugledali, ravnu kakor h tem Iudom. Takovu bi my bily imejli k veliki hvali gori vzeti inu Boga za le-to neizrečeno gnado iz serca zahvaliti. Ali kaj se je zgudilu? Papež inu škofi nad tém nevolni postanio, meinio, de bi Christus nje bil imel poprej za tu vprašati, kadar bi ony bily svojo volo h timu dali inu tu istu perpustili, tedaj bi uže on bil imel z le-tem vukum začeti inu enu preminenje v tej cerqvi sturiti. Tukaj se uže začne tu zblaznene z močjo, zakaj Christus ne hoče od svojga pridigovanja pustiti, papež inu škoffi pak tiga ne hote terpejti, tedai se ta pless začne inu ostane le-tu prerokovanje Simeonovu preid inu prejd, de je le-tu ditece postavlenu h padcu nym veliku v Izraelu.⁴³⁹

439| Lk 2,34.

Bug, Oča nebeški, je svojga Synu h timu izveličanju postavil.

Zatu morajo pohuišanja priti, kakor Paulus na enim drugim mejstu tudi pravi. Onu morajo rotte inu kecarye biti, ta besseda mora pregainana biti. Ampak vener ima Christus oštati inu nekateri na nym gori vstati inu izveličani biti, ty drugi pak nad tem konec vzeti, kateri Christusa hote drugači imeiti inu sturiti, kakor je njega Bug, ta Oča, ferordnal inu postavil zlasti h timu, de on kakor en kamen na potu h potrebi ima stati, de se ludje na ta isti naslanajo inu gori vstajejo. Kadar je pak ta vegši dejl taku norr inu norčast, se ne hote na takov kamen deržati, temuč teko z glavo zupar ta isti inu se na nym opotaknejo. Takovu nej tiga kamena dolg, temuč takovih norrih, sleipih ludy, kateri na nym padejo inu tudi cilu redle se rezbyo, kateri je vsaj od Buga postavljen inu položen, kakor Ezaye 28⁴⁴⁰ pissanu stoy, de bi ony jmejli na njega verovati, na nym gori vstati inu skuzi njega izveličani biti.

440| Iz 28,16.

Ta svejt da skuzi svojo nepokorsčino urzah k štraifingi inu nikar ta evangelium.

Zatu se nejma ta evangelium za en takov vuk deržati, kateri ništer družiga kakor ardryo inu kreganie na tem svejtu obudy, kakor ga papež inu škoffi zmerjajo, kakor de bi ony cilu čisti bily inu bi ne bily nikuli obene vode skalili inu urzaha k vsem žlaht štraifingam inu nesreči skuzi nyh greihe inu malikovanje dali. Kadar bi ony le-ta vuk pustili velati, taku bi takova ardrya, kreg inu druge štraifinge tudi odzadaj ostale. Nu pak, ker se ony zupar ta vuk upiraio, ga ne puste velati, kaj je tedaj čudu, de ga Bug ž nymi tudi nikar vselej ne della, kakor bi je ony radi hoteli.

Ty Iudje so se tudi na Christusu pohuišali, on pak nym nej obeniga urzaha h timu dal, ja, on bi je rad dobru bil vidil, je bil tudi zatu prišal, de bi ony bily imejli na njega verovati inu izveličani postati. Kadar pak ony neiso hoteli, taku ja Christus nei bil kriv, ony bi bily imejli po nym kakor po nyh GOSPUĐU, kateri je nym bil oblubljen inu uže bil prišal, se rovnati inu se nikar na njegovu žleht štalti⁴⁴¹ pohuišati. Taku se my zdaj k le-timu času, tu veliku pohuišanje nejmano pustit motiti, temuč se po tem evangelium oberniti inu se deržati. Kateri ga pak ne hoče sturiti, aku on bode pohuišan inu zblaznen, ta isti neima zatu timu evangelium, temuč svoy lastni terdovratni glavi inu nevernimu sercei krivu inu dolg dati. Tu je ta pervi štuk od le-tiga prerokovanja Simeonoviga.

De pak Simeon dajle inu susseb h tej materi pravi: »Onu en meč skuzi tvojo dušo pojde, de veliku serc misli bodo rezodivene.«⁴⁴³ Le-tu se cilu hudu rajma s tem, kar ta evangelist pravi: »Simeon je nyu žegnal,«⁴⁴⁴ zakaj onu terdu slove inu se vidi

⁴⁴¹ Podobi, pojavi, postavi; izposojeno iz srvn. bav. *g'stalt*, srvn. *gestalt* f. (enak pomen), in sicer med 900 in 1200 (H. Jazbec, 2007, 78).

⁴⁴² Leta /15/33. javno.

⁴⁴³ Lk 2,35.

⁴⁴⁴ Lk 2,34.

Anno 33. in publico.⁴⁴²

na to nedello po božiču.

se vidi zlu nepriaznivu, de on pravi: »En meč skuzi tvojo dušo pojde.«⁴⁴⁵ Onu nej pak le za Divice Marie ali za Gospuda Christusevo voljo zapissanu, kateri tiga ne potrebujo, temuč nam je onu k navuki zapissanu, de se my tudi po tem imamo rovnati inu perpraviti.

Zakaj tiga bi nikar le jest, temuč tudi oben apostel ne bil mogel misliti ni verovati, de bi ena takova velika hudoba inu nevera na tem svejtu bila, kadar bi ta evangelium ne bil prišal, njo rezodil inu na dan pernessel. Zakaj pred le-tim čassom je veliku silnih, brumnih ludy bilu v papeštvi, kateri so se fain, poštnu inu brumsku deržali. Onu je veliku modrih, pametnih ludy bilu, de bi edan bil mogel perseči, ony bi je iz serca dobru meinili. De taku ta sveit, kakor dolgu tiga evangelia nej, na tu narleipše svejti, za svoje kunšti, modrusti, čistosti inu poštenja volo.

Potler se on še pusty veliku leipše viditi v teh duhovnih ričeh, kir je on te duhovne stanuve, veliku Božjih službi zmislil inu postavil, kakor smo my v tem papeštvi tudi izkussili, de kateri je tu vidil, je moral reči, de bi bilu enu svetu Božje rovnanje, en lep, svet, Bogu dopadeč stan. Zakaj s takovim lepim videnem je vsa pamet inu zastopnost bila ujeta, obuje, s posvitnimi tugi⁴⁴⁶ inu duhovnim rovnanjem inu dianem, de kadar bi onu taku imejlu ostati, de bi ta evangelium tiga svita nebrumo, hynavsčino inu malikovanje, kateru je vny tičalu, ne bil rezodil inu odkril, bi bili ony vsi kmallu timu Hudiču na deil peršli, ta šain pak koker de bi brumni, modri, sveti inu pohlevni bily obderžali.

Ampak kadar ta evangelium pride inu se ta pridiga od le-tiga diteca začne, kateru je, kakor Simeon prerokuje,⁴⁴⁷ h padcu inu k gorivstajenju nyh veliku inu k znameinju, katerimu se bode zupar reklu, postavlenu. Tu se onu najde, de se onu more typati, de so ty, katere je vus sveit poprej za žive svetnike deržal, ty narvegši greišniki. Ty modreiši, ty narvegši norci, ta tiha inu krotka serca so ty nerhuiši merdrarji ali rezboiniki. Inu ta evangelium gvišnu obenih huiših sovražnikov nejma, temuč te vissoke, pametne, modre, tugen- tne inu pred tem svitum svete ludj. Če vissokeiši so ony s takovimi tugi cyrani, s tem terdneiši se ony zupar ta evangelium zlobe, kakor se vidi. Če se je več en menih svoje regule inu ordna flissal, če več je on molil, če terdeiši se je on postil, s tem zlobneiši se je on zupar ta evangelium stavil, kadar se je ta isti začel pridigovati. Tu je ja ena velika štraifinga inu čez vso masso enu grozovitu rovnanje.

Tu je uže, kar Simeon le-tukaj pravi: »O,« pravi on, »ta svejt gre semkaj v obejuh regimentih, v tem duhovnim inu deželskim, v tej narleipši časty.« On pela en brumen leben inu si je pusty nemu stežku stati, de en vsakateri meini, ony so zgul angeli inu Božji otroci pred veliko svetustjo inu modrustjo. Nihče ga ne more inu ne hoče verovati, de bi pod tako lipoto taka velika lotrya inu škodlivi strup bil, vsi ludje bodo nad tem k norcom. Tu nej take kunšti po vsem svejtu, de bi le-tu mogli viditi ali soditi, samuč le le-ta pridiga od Christusa inu ta sveti evangelium, ta prebode takov strupovit tvur gori, de je en vsakateri vidi, kak gerd smrad inu škodliv strup v nim tičy. Zakaj kakor hitru takova pridiga na tem svejtu slove, rezserdy ona inu ogřejny te ludy, tedaj se uže ty leipi svetniki vidio, de en vsakateri more spoznati, de je ž nymi v grunti zgul hynavsčina inu lotrya.

Onu je mnogoteri dober inu fain vyuda, kateri je vissoku pognadan z modrustjo inu zastopom inu iz serca pegeruje svojem ludem prov naprej stati, nej lakomen, nej en pyanic, ni požreh, hoče vse ričy inu kar se sturi sam vejdi, de se ja nikomer krivu ne zgody, je en pošten, čist zakoinik. In summa, kadar bi se imel en človik k regimentu izvoliti, taku bi se imel en takov gospud izvoliti, de se more z risnico hvaliti, de je en pametin, brumen, svet vyuda, susseb kadar se

H 2 hoče

445| Lk 2,35.

Ta evangelium rezodene ta serca.

Ta svejt se pusty vidit brumen inu leip biti, kadar tiga evangelia tukaj nej.

446| Krepostmi, vrlinami; izposojeno iz srvn. *tugent* (enak pomen) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

Ta evangelium uvlejče timu svitu ta šain inu rezodene ta serca.

447| Lk 2,34.

Evangeli rezodeva tiga svita hynavsčino inu lotrio.

Ta evangelium rezodene ta serca.

Izlaga tiga evangelia

448| Pobožnostjo; izposojeno iz srvn. *andāht* (zavestno posvečanje misli Bogu, božjemu) v 12. stoletju (H. Jazbec, 2007, 27).

449| Judovski kralj; Jožef Flavij piše o njem v Židovskih starožitnostih 9.

Ty duhovni so timu evangelium narbuile sovraž.

450| Hrup, trušč, ropot, ropotanje; izpeljano iz nem. *Lärm* (enak pomen).

451| Nezmerno (Pleteršnik, Slovensko-nemški slovar).

Evangelium tiga svita svetust daje na znanje, de je hudičova hynavsčina.

hoče rajtati po tem starim rovnanju inu šainu v papeštvi, z molenjem, posteinjem, z andahtjo,⁴⁴⁸ s štifftainjem altarje, capelle, cerqve inu Božje službe, katere so s flissom tjakaj namerjene, de se tem ludem ta usta s tem gori odpro.

Ampak pusti ta evangelium priti, taku ti bodeš našil, de ništer nej s takovim brumnim gospudom kakor zgul hynavsčina, tu on tudi z djanjem zviža v tem, kir en grozovit ubojnik postane, kateri veliku nedolžne kry prelie, s hudimi practikami okuli hodi inu od eniga grejha v ta drugi pade, nad tem evangeliom, kakor je Ahaz⁴⁴⁹ vse izkussil, de bi ga on mogel pačiti inu zatlačiti, de se more reči: »Gdu bi bil vsaj kuli meinil, de bi takovi veliki greihi pod enim takovim leipim, svetim lebnom imejli tečati?« Nihče ne prebode ni rezodene takove nesnage inu nelušta, temuč ta sveti evangelium, de takov strup na dan pride.

Iest bi bil meinil, aku bi gdu ta evangelium imel gori vzeti, taku bi tu bil imel ta papež sred svojemi cardinali, škofi inu duhovnimi sturiti, kateri so pred tem svitum za te narvissokeiše inu brumniše ludy deržani. Nu, taku se onu pak znajde, de ta evangelium silniših ni zlobneiših sovražnikov nejma, kakor ravnu tiga papeža zž njegovimi duhovnimi, vissokimi šulami, doctori, menihi, farji, kateri bi ga vsaj spodobnu so vsem flissom imejli braniti inu obderžati. Tu meini Simeon le-tukaj, ker on pravi k Marii: »Tu ditece, kateriga mati si ti, bode eno takovo larmo⁴⁵⁰ ali nepokoj na tem svejtu obudilu, bode te ludy osromotilu, kateri en vsakateri za svete deržy inu samy sebe za žive svetnike derže.«

Tukaj bodo tedaj teh serc misli rezodivene, de se more reči: »V le-tim možu, kateri se pred tem svitum taku svet vidi, katerimu bi se za njegoviga zastopa, tugenti, svetusti inu brume volo ta svejt regirati imel poročiti inu k luči k nebu imejli dati, tičy taku ena velika netugent, taku veliku Boga šentovanje, malikovanje, nyd, sovraštvo, mordranje, neveidost etc., de nej mogoče vse izštejti. Zakaj Božje bessede inu risnice on ne more poslušati ni terpejti, zagovarja malikovanje, mory te ludy nad njo, ja, kadar bi on dežele inu ludy v kry mogel utopiti, taku bi je on sturil le zatu, de bi on mogel ta evangelium zatlačiti. Tu more ja enu greinku, strupovitu serce biti, kateru bi se per obenimu človéku, jest hočo molčat, per enim takovim človejku imejlu najti, kateriga ta svejt za brumniga, pošteniga, krotkiga, modriga inu tugentniga deržy. Taku (pravi Simeon) bode tu ditece ta serca rezodelu.«

Iest bi tudi ne bil meinil, kadar bi ta lubi evangelium se začel, de bi ta svejt taku hud imel biti. Ia, jest sim je zatu deržal, en vsakateri bi bil imel od vesselja skakati, kadar bi ony slišali, de bi ony od tiga papeštva gnusnobe inu grozovitiga sylovanja inu permorainja teh ubogih visty imejli fray biti inu skuzi Christusa iz gnade tu blagu imejti, po katerim so ony poprei s takovo veliko inu nezmasno⁴⁵¹ ceringo inu mujo zabstojn šli inu tekli inu susseb sim jest meinil, kakor je poprej meldanu, ty škoffi inu vissoke šule bi ga bili imejli z vesseliem gori vzeti.

Ampak kaj se zgody? Ravnu za takove pridige volo tlačjo ony nas z nogami, nam nej tudi nihče bujle sovraž kakor ravnu ty duhovni. Tiga se my imamo vučiti inu navaditi inu za takove tiga svita hude šege volo s tem evangeliom nikar praznovati, temuč redle naprej yti. Zakaj onu je en takov vuk, kateri tiga Hudiča inu njegove vude prov malla inu vučy spoznati, de je on en sovražnik Božy inu ta sveit tudi, kadar je on narbulši, brumniši inu sveteiši. Zakaj tiga bi se jest ne bil zanessel, bi ga tudi ne bil nikuli veroval, de bi enu takovu veliku ferrahanje Božje inu njegove besséde v teh človekov sercih, kateri se izvunaj taku brumni izkazujjo, imejlu biti, ampak ta evangelium nas vučy,

na to nedello po božiču.

vučy, de je my pred očima vidimo, de papež, šoffi,⁴⁵² vyudi, žlahniki, purgary inu kmetiči so polni hudičov, kadar ony le-ta izveličanški vuk nikar le gori ne vzamejo, temuč svoje volnu ferrahtajo inu pregajnajo. Take hudobe jest neisim pred tem evangeliom v teh ludeh vidil, temuč meinil, ony bi bily polni Svetiga Duha, ampak Christus skuzi svojo bessédo jo rezodene, de so ony s Hudičem obseideni.

Zakaj jo on pak rezodene? Nam h podvučenju, potle tudi h troštu. H podvučejnju, de se my nejmamo prestrašiti, kadar my vidimo, de so take sve-ti ludje takovi hudiči, de se my moramo začuditi inu reči: »Tu je taku en fain vyuda, taku en fain purgar, taku en fain zakoinik, koku on pride vsaj le v to slipoto inu hudobo, de on Božje bessede ne more terpejti inu je njej taku sovraž?» Tukaj vučy uže le-ta evangelium, kaže ta urzah inu pravi: »Poprej so bile teh serc misli skrivene, ampak uže pride ta, kateri bode imenovan teh serc rezodevavec, ta je nam skuzi svojo bessedo eno takovo luč v naša serca vužgal, de my vidimo, kaj ty ludje za misli imajo, katerih ni ony ni drugi poprej neiso vidili, te morajo na dan priti inu rezodivene biti.«

Onu je poprej ta Hudič ravnu taku dobru en lažnik inu ubojnik bil kakor sadaj, ampak on je bil prelipu usnažen, de se nej mogel spoznati, temuč so ga za eniga angela te luči deržali. Ampak zdaj ker njemu ta evangelium pod uči svejti, vidiš ti, kaj je v nym tečalu, de je onu zgul laža, golufya inu ubyainje vselej inu imer ž nim bilu. Tu ti vidiš na njegovih vudih dobru, tukaj onu skuzi taku gre, od tiga narvišiga gospuda noter do tiga naržletnišiga hlapca, če brumniši inu sveteiši ty ludje se vidio, s tem vegši lotri so ony, polni strupá inu bogašentovainja. Taku so ony dobru vselej bily, ampak ony so je pod tem leivim sescom deržali inu znali skrivati. H timu je uže naš GOSPUD Bug enu oknu sturil skuzi svoj evangelion, kakor Simeon le-tukaj pravi, de se more viditi inu ony tiga ne mogo skrivati.

H drugimu služi takovu rezodivenje teh nam tudi h troštu, kadar vsaj ta svejt Božje besséde ne more inu ne hoče terpejti inu vener taku en svet šain pela, de se my pred nym ne prestrašimo, temuč precej rečemo: »On si se vidi taku brumen inu svet, kakor on hoče, kadar le-ta netugent na nym vissi, de on Božje bessede ne more terpejti, temuč njo pregainja, de je on tiga zaliga Hudiča, kakor on stoji inu gre, inu de vsa tugent inu svet leben na nym ništer družiga nej, kakor le enu sramotnu pokrivalu.«

Reis, samu na sebi nei hudu pametin, moder inu brumen biti, tu je pak ta hudič, de se ima taka leipa bruma k sramotnimu pokrivalu nucatí inu ž nymi te grozovite greihe pokrivati, katerim se pravi Boga šentovati inu njevogovo bessédo pregainati.

Tu divičtvu se silnu vissoku hvali, kakor je onu tudi en sussebni inu čuden dar. Ali kaj bi ti hotel od ene dečle deržati, katera bi bila svojga očeta inu mater umorila? »Nej li reis,« ti bi rekal, »kadar bi ona še enkrat ena dečla bila, taku je ona vsaj ena očetina in materina merdrarca, kateri moister Hanž ima lonati po nje zasluženju inu nejma njei nje dečelstvu cilu ništer pomagati etc.«

Taku je onu tudi le-tukaj inu gre kakor Simeon pravi: »O Maria,« pravi on, »tvoj syn bode veliku brumnih ludy k velikim lotrom inu merdrarjem sturil, kateri zdaj sem noter gredo, de bi ludje nje mogli od svetusti moliti, ty se bodo pak s hassom taku izkazali kakor Božji narhuiši sovražniki.« Ia, pravi ta pamet, onu so vsaj vener pošteni, brumni ludje, nikar lotri inu merdrarji, kakor ti naprej daješ? Nu, liži se ti luba mačica s tvojo gladko kožico inu s tvojemi ostrimi parkli, onu nejma pak (Bogu hvala) dolgu terpejti, onu nej več potreba, temuč de le Christus s svojem evangeliom pride, taku ti boš našil, de ta vegši dejl po-

H 3 štenih,

452| Škofi.

Takovu rezodiveinje služi k navuki.

Takovu rezodiveinje služi tudi h troštu.

Ta narvissokeiši greih je Božjo bessédo pregainati inu ferrahtati.

Izlaga tiga evangelia

štenih, brumnih etc. ludy na tem svejtu so ty narhuiši lotri, merdrarji inu Božji sovražniki, kateri Božjo bessedo ne mogo terpejti, se vseh žlaht practice inu tyrannye flissajo, aku bi jo ony mogli zatlačiti.

Ony ga ja nikar radi za dobru neimajo, de se ony taku hudu imenujo, ampak pred Bugom se ony ne mogo izgovoriti. Zakaj aku je lih en človik po tem vunainim rovnainju brumen, ima pak to hudo šego, de je on taku en loter v svojem sercej inu Božje besséde ne more terpejti. Koku dolgu hoče on tudi pruti tem ludem brumen ostati? Zakaj onu se hitru zgody, kadar je tu serce polnu mordrainja, de ta jezik, ja, roka tudi k merdrarju postane, kadar je čas, prostor inu perležnost⁴⁵³ tukaj. Takovo hudo šego odkrye ta evangelium gori, sicer bi jo nihče ne vejdl, ja, nihče ne mogel verovati.

Simeon pravi k Marji dajle: »Inu en meč (pravi on) pojde skuzi tvojo dušo.«⁴⁵⁴ Zakaj takovo hudobnost tiga svita je ona morala viditi inu izkussiti, inu nikar le ona sama, temuč ta cejla karsčanska cerkov k vsakimu času, kadar ta luč tiga evangelia svejti. Nu, je onu pak nemogoče, de bi je ty karsčeniški prez beteža inu ene sussebne serčne žalosti mogli viditi. Kakor Petrus od svetiga Lotha tudi pravi, 2. Pet. 2,⁴⁵⁵ de je on teh Sodomiterjev greihe moral viditi inu slišati, kateri so njegovo dušo od dan do dne ž nyh krivičnimi deili martrali.

Tu je ta meč, kateri skuzi teh karsčenikov serce gre, tu je nyh serce bode skuzi tu martranu, de je ta svejt taku ena sramotna lulka,⁴⁵⁶ kateri se taku zna snažiti inu dopernaša vsaj vso žlaht svojovolnost inu tyranyo zupar Christusa, šentuje inu ferdamuje njegovo bessédo, pregainja inu mori njegove svetnike. Tu je teh karsčenikov terplein enu, ta serčna žalost, katera gre čez vso žalost inu obudy tudi tu serčnu vzdihanje teh režalenih serc, kadar tu pride, taku ta štraifinga ne bode dolgu odzadaj ostala. Tu bodi od tiga prerokovainja Simeonoviga zadosti.

Nu, taku je pak raven le-tiga prerokovainja inu vuka Simeonoviga še ena historia od te vduve Anne, katera tudi od Christusa iz Svetiga Duha pričuje inu pridiguje. Od te melda ta evangelist, koku je ona Bogu služila z moleinjem inu s postejnjem dan inu nuč.⁴⁵⁷ Tokovu naši zuparniki, ty papežniki, zupar nas stavjo, ker vsaj neismo nikuli tayli, de se s pravim postejnjem inu moleinjem Bogu služi. Zakaj kar je Bug zapovedal, kadar se onu stury, taku se onu pravi Božja služba. Kadar je uže tu postejnje, tu je ta massa v jeidi inu v pytju. Item, tu moleinje od Buga zapovedanu, taku je my pustimo eno Božjo službo ostati, zakaj onu je ena zapovedana pokorsčina.

Ampak na tem se ne puste ty papežniki nasytiti, je hočejo tjakaj izlagati, de takova pokorsčina k odpusčainju teh grejnov inu k večnimu lebnu pomaga. H timu my pravimo ne inu rečemo s tem angelom, takovu opravi le-tu ditece Jezus, kateru tu ime ima inu se mu pravi Jezus ali izveličar, de on ima svoj folk od njegovih greihov odreišiti.

Per tem je my zdaj hočmo pustit ostati inu Boga za njegovo gnado prossiti, de bi on nas hotel pred vsem pohuišaniem milostivu obarovati inu nam pomagati, de my na Christusi gori vstanemo inu se na nym inu njegovim vuku nikuli več ne pohuišamo inu ne spotaknemo.

Tu nam daj naš lubi GOSPUD Christus,
amen.

453| Perlužnost.

454| Lk 2,35.

455| 2 Pet 2,8.

456| Med žitom rastoči plevel s strupenimi plodovi (SSKJ; ljuljka).

457| Lk 2,37.

Vernim težku dei tiga svita lotrya.

Terpleinje teh karsčenikov.

Ludie služio Bogu s postejnjem inu z moleinjem.

Ampak odpusčainja teh greihov ludje s tem ne zaslušo.

NA

na noviga lejta dan.
NA NOVIGA LEITA DAN,
 OD TE OBREIZE CHRISTUSOVE
 INU TEH IUDOV.

Ta perva pridiga, Gal. na 4. cap.⁴⁵⁸

458| Pismo Galačanom 4.

K Adar⁴⁵⁹ je ta čas bil dopolnen, je Bug poslal svojga Synu, rojeniga od ene žene, djaniga pod to postavo, de bi on te, kateri so pod postavo bily, odrešil, de bi my to otročino prejeli.

459| Gal 4,4–5.

N A ta današni praznik se susseb od dveh štukov pridiguje. Ta prvi od obreize. Ta drugi od tiga imena Jezus, od kateriga ta evangelist tu susseb melda, koku je on od angela imenovan, prejdan je tu dejte v materinim telessi početu, zatu more na takovim imeni silnu veliku ležati.⁴⁶¹

Anno 31. publicé ante prandium.⁴⁶⁰

460| Leta /15/31, javno, pred prvim dnevnim obrokom.

My hocmo⁴⁶² narpoprej od obreize praviti inu en rezlotik sturiti, nikar tiga della, temuč za te persone volo, od katere se danas pridiguje, koku je ona obreizana. Nu, taku je pak mej to obreizo Christusevo inu teh drugih Iudov taku en velik rezlotik, kakor so nebu inu zemla enu od družiga odločene. Urzah, te persone so cilu ungljih⁴⁶³ inu rezločene, kakor vi potle bote slišali.

Rezlotik mej te obreizo Christusevo inu teh Iudov.

461| Lk 2,21.

462| Hočmo.

463| Hočmo.

Nu, taku pak ta obreiza teh Iudov ima svoj prihod ali začetik iz Pisma, kakor se v pervih buqvah Moizessovih bere, cap. 17.⁴⁶⁴ Ima tudi svoj odločni čas, koku dolgu ona ima terpejti, zlasti noter do Christusa, z Abrahamom se je ona nerpervič začela. Timu je Bug zapovédal, on inu njegova cejla hišna družina bi se imejli pustit obreizati, inu kar bi naprej hlapčičev rojenih bilu, ty bi imejli na osmi dan po roistvu tudi obreizani biti. Kateri so uže takovu znameinje te obreize na svojm telessi imejli, teh Bug bi on hotel biti inu se nyh an vzeti kakor svojga folka.

Začetik te obreize.

464| 1 Mz 17,10–12.

Nu,

Izlaga tiga evangelia

Abrahamovu seime nei le samu obreizanu, temuč tudi njegovi hlapci.

Nu, taku onu pak nej prez sussebniga sveita Božjiga taku ferordnanu, de se nikar le Abraham, temuč vsa njegova družina v hiši, kar je moškiga spolu bilu, so se morali pustit obreizati, de bi se ty Iudje nikar ne hvalili, ony bi le samy Božji folk bily. Zakaj le-tukaj vzame Bug zdaici v začetki Abrahamove hlapce, kateri so ajdje bily, tudi k svojmu folku inu otrokom gori v to erbsčino, v katero so Abrahamovj pravi otroci inu njegoviga telessa erbi slišali. Ia, pridejo poprej k njei kakor Izaak, na kateriga ta obluba slove, ker so ony vsaj žleht kupleni hlapci od teh ajdov bily, zatu se ne smejo ty Iudje taku vissoku hvaliti. Zakaj kadar ony lih to obreizo veliko delajo, taku ga ony vsaj ne mogo tayti, de je Bug h timu istimu čassu tudi ajde, kateri nejsjo Abrahamovi otroci, temuč njegovi kupleni hlapci bily, pokklical.

Ta obreiza je gori vzdignena.

Od le-tiga obreizovainja nejmamo my na ta današni dan več, kakor tu samu pominenje inu ta pild te vere. Ravnu kakor druge historie, katere so mimu inu so dokojnane, tudi le h timu slišio, de bi my te exemple te vere inu dobrih dell iz nyh se imejli vučiti. Teh dell nam nej potreba sturiti, ali vsaj vener moramo my tem istim pokorsčino izkazati inu to vero imejti, katero so ty imejli, katerj so taistikrat živejli.

Obreza vuči Bogu pokoren biti.

Taku pridigujemo my od te obreize na le-ta današni dan tudi, nikar zatu, de bi se my imejli pustit obreizati, zakaj takovu je vun inu ima en konec, temuč de se my per tej obreizi vučimo Bogu pokorni biti, kakor je Abraham pokoren bil. Kadar bi pak Christus ne bil prišal, taku bi se my morali na ta današni dan pustit obreizati, aku bi se my drugači hoteli za Božji folk hvaliti. Zakaj tukaj stoji ta zapuvid očitu: »Kateri nej obreizan, tiga duša ima vun izstreblena biti iz mojga folka.«⁴⁶⁵ Le-to zapuvid je Christus gori vzdignil. Zapovej uže dajle nam, kir smo my njegov folk, de se my nejmamo pustit obreizati, temuč se karstit, inu imamo verovat, aku my hočmo Božy otroci inu izveličani biti.

465| 1 Mz 17,14.

Ta obreiza vučy, koku Bug svoje ričy norsku začne.

Ta exempel pak, kateri my iz te stare obreize vzamemo, je le-ta, Bug pusty nam le-tukaj viditi, koku norsku on v navadi ima svoje ričy začeti, kadar my hočmo po tej pameti soditi. Zakaj per teh štolc ajdih je onu ta nar-smeišniše inu norčastiše rejč bila, katera se je kej kadaj na zemli zgodila. De bi Bug, ta večna modrost, imel tem človékom eno taku smeišno zapuvid gori naložiti, (od katere my nikar radi ne govorimo) susseb pak tém starim ludem. Zakaj Abraham je uže devetinudevetdesset lejt star bil, kadar je on le-to zaupuvid prejel. Od tiga semkaj pridej ta špotliva inu šmagliva imena, katera ty ajdje tem Iudom dajejo, je imenujo Recutitos, Apelles⁴⁶⁶ inu tem glih, le de so ony nym ž nymi špotali.

466| Obrezanci, vpoklicanci.

Posvitna modrost se pohuiša.

Ampak taku onu ima jiti, kakor je vaša lubezan vnuvič v tem evangeliu tudi slišala. Vse, kar Bug naprej da, tu nejma nikomer dopasti, en vsakateri se timu ima smejati inu za to narvegšo norčjo deržati. Spet nazaj, kar on nikar naprej ne da inu my sami od sebe sturimo prez njegove zapuvidi, tu bi imejlu njemu dopasti. Taku bi je my radi hoteli imejti. Ampak Bug ga ne hoče sturiti. Tukaj onu tedaj gre, de se ta pamet opotakne inu pohuiša, kakor Paulus pravi, j. Cor. j.:⁴⁶⁷ »Kadar ta svejt skuzi svojo modrust Boga v njegovi modrusti nej spoznal, taku je onu Bogu dobru dopadlu skuzi to norsko pridigo izveličane sturiti te, kateri na njo verujo.« Kaj je norčastišiga, kadar ta pamet ima soditi, kateru se tudi mainje ž njo raima, kakor de v tej večerji pod tem kruhom tu tellu Christusevu inu pod tem vinom ta kry Christuseva se ima k odpusčainju teh greihov jeisti inu pyti? Kaj bi imel en trunk⁴⁶⁸ vina inu en grižlaj kruha pomagati? Misli ta pamet, ne more tudi drugači mislliti. Ampak Bug ne hoče tiga zatu preminiti. Aku ga ta pamet ne hoče verovati ni gori vzeti, taku je ona more pustiti.

467| 1 Kor 1,21.

Zacrament tiga altarja norški.

468| Požirek; izposojeno iz star. nem. *Trunk* (enak pomen) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

Taku

na noviga lejta dan.

Taku je onu tudi s tem svetim karstom, de enu dejte, kateru po tej zapuvidi Christusevi vudo bode pogrozeniu⁴⁶⁹ ali ž njo oblitu, bi imejlu od greihov omyvenu inu iz tiga Hudiča krajlestva v Božje krajlestvu pomaknenu biti. Koku se tu raima, koku je ti moreš verovati, kadar ti to bessedo nazaj hočeš postaviti inu to rejč s to pametjo premeriti inu zapopasti? Tedaj bi se dobru moglu verovati, kadar bi ta greih en čern ali erdeče farbe blek⁴⁷⁰ bil, ampak kadar ta greih v serci, v muzgi inu v kosteh notri tičy, taku se onu vidi, de voda kassnu tja noter bode prišla inu ga doli omyla.

Taku bi tudi Abraham bil mogel misliti, kadar je on to zapuvid od te obreize prejel, inu reči: »Kaj bi onu imejlu meni k izveličainju pomagati? Aku bi se lih jest star mož imel obrezat pustiti? Kaj tu hoče enimu ditetu pomagati? Ali kaj je bujle po tej obreizi, kakor poprej? Kadar bi Bug tvoje tellu drugači bil hotel imejti, on bi je bil dobru taku sturil, de bi ništer ne bilu potrejba od njega reizati?« Pamet bi bila taku djala, ne more tudi drugači reči ni misliti, kadar ona hoče narmodrejši biti.

Ampak kadar se v tu vprašainje pride, zakaj je Bug le-tu ali drugu zapovédal, taku je uže ta Hudič dobil. Kakor se vidi na Evi v paradižu, ta je imejla to zapuvid, ona bi ne imejla od tiga prepovédaniga drivessa jeisti. Kadar je ona pak takovo zapuvid iz teh očy pustila inu je Hudiča poslušala, zakaj bi vsaj Bug takovu bil imel prepovédati, je ona tjakaj šla, je padla v to grozovito nepokorsčino, na kateri še my vsi moramo nesti. Za tiga volo se my imamo iz takove zaupuvidi od te obreize s flissom vučiti inu se zdaici po tem rovnati. Kadar Bug kaj ukaže, pravi ali stury, taku imaš tvoja usta zaprejši inu na tvoja kolena pasti, dajle ništer vprašati ni reči, temuč sturiti, kar on tebi ukaže, poslušati, kar on tebi pravi, inu tebi pustit dopasti, kar on stury. Zakaj Bug ne hoče od nas premojstrovat biti, kir smo po naturi otroci tiga serda, greišniki inu lažniki. Za tiga volo je njegov svit, besseda inu dellu nam veliku previssoku, de bi je my hoteli zastopiti, my smo slipy, prevzetni norci, se zdimo, de je my nikar le zastopimo, temuč je tudi bulši znamo sturiti. Zatu pravi Ieremias dobru: »Tiga človeka serce je taku zanikernu inu tikiš ali hude kunšti polnu, de ga nihče ne more izgruntati.«⁴⁷¹

Kadar smo my uže takove hude šege po naturi, taku bi my imejli našo modrost na stran položiti inu v Božjih ričeh inu zapuvidah taku misliti: »Aku se tu meni norsku zdy, taku onu v risnici obeniga družiga urzaha nej, temuč de sim jest en velik norec, kateri te Božje modrusti ne morem zastopiti ni zapopasti, zakaj moja norrost inu slipota mene pači.«

Taku je uže ta stara obreiza en exempel ene lipe vere, de se Abraham inu njegovi hlapci nad takovo zaupuvidjo nikar ne prestrašio, temuč tej isti zdaici nag⁴⁷² pridejo. Ony neiso mislili: »Aj, onu je ena norska rejč, aku se my ty stari pustimo obreizati, onu tiga Bug ne bode taku meinil, onu more en drugi zastop imejti« (ravnu kakor ty zacramentirarji od karsta inu večerje so dišputirali). Kaj bi hotel Bug na tej norški rejči zapovédovati, de bi se tu tellu imejlu obreizati? Zakaj bi vsaj tu istu imejlu biti? Takoviga ony nejso mislili, temuč so precej tej zaupuvidi nah prišli inu so diali: »Kadar je tu Bug zapovédal inu taku hoče imejti, onu si bodi taku norsku, kakor onu kuli hoče, taku jest ne bodem izveličan, temuč de deržim njegovo zapuvid, kakor je on ukazal.« Da taku ta obreiza je en fain exempel ene močne prave vere, katero so Abraham inu njegovi hlapci iméli. Iz kateriga se my imamo vučiti, de my tudi timu glih sturimo inu se naši modrusti inu pameti od te bessede Božje ne pustimo zapelati. Tu bodi od teh starih Iudov obreize govorjenu, katera nej dajle imejla stati, temuč kakor ta postava, tu je noter do Christusa, kateri je s to postavo en konec sturil. Kakor je takovu lipu v tem na znainje danu, de ty otročičj stuprov na osmi dan so morali

I obreiza-

Ta karst norški.

469| Pogreznjeno, potopljeno (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

470| Našitek, prišivek (Matija Kastelec in Gregor Vorenc: Slovensko-latinski slovar).

Kadar Bug kaj zapovej, taku ljudje nejmajo vprašati, aku se enu raima. Pokorsčina.

471| Jer 17,9.

Ta obreiza je en exempel ene prave vere inu pokorsčine.

472| Nah (bližje); izpeljano iz nem. *nah* oz. *nahe* (bližnji, bližajoč se).

Zakaj so ty otročiči na osmi dan obreizani.

Izlaga tiga evangelia

473| 1 Mz 17,12.

474| Lk 2,32.

Rezlotik mej
Christusevo
inu teh drugih
Iudov obreizo.

obreizani biti.⁴⁷³ Zakaj tu S. pismu deržy to ordningo, de po šest dnech je ta sobbota inu ta dan, kateri na to sobboto gre, je ta osmi dan, ker se en drugi tjeden začne. Zakaj naš lubi GOSPUD Christus je s to obreizo začel dopolniti to pridigo, katera je bila od njega govorjena, de bi on imel biti en izveličar inu ena luč za te ajde,⁴⁷⁴ kateri bi nikar le v tem maihinim koti tiga Iudovstva svoje krajlestvu ali regiment imel pelati, temuč po vsim svejtu skuzi svoj evangelium regirati inu nas od vseh greihov imel proste sturiti, tu je uže on obreizan inu s svojo obreizo je on tej prvi en konec sturil.

Iest sim pak v začetku djal, kadar se hoče prov od te obreize Christuseve govoriti, taku se more ja taku deleč en rezlotik mej to obreizo Christusevo inu teh Iudov sturiti, kakor mej nebom inu zemlo. Zakaj le-tukaj so te persone ungljeh, aku je lih enu onaku dellu. Ta obreiza je ravnu kakor ta postava bila tem dana, kateri so greišniki inu te večne smerti dolžni bily. Nu, taku je pak GOSPUD Christus prez vsiga grejha inu en GOSPUD te postave, s katerim se ta postava ništer nejma pečati, zakaj ona se le s teimi greišniki peča, on pak nej oben greišnik. De on uže po tej postavi ravnu kakor enu drugu greišnu ditece bode obreizan, v tem istim se zameri inu pregreišy ta postava na njemu, more za tiga volo svojo štraifingo terpejti inu gori nehati. Kadar bi je Christus bil hotel sturiti, taku bi on bil to postavo dobru po syli mogel doli perpraviti inu gori vzdigniti. Zakaj on je ja te postave GOSPUD, s katerim se ta postava ništer nejma pečati zatu, ker je on prez vsiga grejha. Ampak on tiga nej hotel sturit isto sylo, temuč z lubezanjo inu pohlevščino. Takovu se uže zgody nam h dobrimu, de se my tiga imamo an vzeti inu troštati. Zakaj za svojo persono volo naš lubi GOSPUD Christus nej potreboval, de je človik postal ali se na križ pustil perbyti. On tu vse stury za našo volo, zakaj my potrebujemo eniga takoviga moža, kateri bi prez grejha bil inu bi za nas to postavo dopolnil inu taku ta serd Božji utolažil. Za le-tiga urzaha volo se je on pod to postavo djal, šeinka takovu premaganje, kateru je on na postavi dubil, nam, de ga my imamo uživati inu naprej vso to pravico h tej postavi skuzi njega imejti, katero on h tej postavi ima, de ona nejma nas več ferdamnati ni ujeti. Zakaj kateri se na Christusa s pravo vero deržy, ta ima skuzi njega od takoviga ferdamnanja odreišen biti.

Abraam, Iudi so
greišniki, Christus
je prez vsiga greha.

Zatu merkaj le-ta rezlotik dobru, zakaj na tem vse ležy. Abraham je moral pod to postavo inu se pustit obreizati, zakaj on je bil en greišnik inu za tiga volo je imejla ta postava oblast ali pravico k njemu. Christus pak nej oben greišnik, za tiga volo njemu nej potreba pod ti postavj biti, ali vener se on pod to postavo dej, de vsi ty, kateri se z vero na njega derže, skuzi njega od prekletve te postave imajo fray inu prosti biti. Za tiga volo je ta praznik te obreize Christuseve en silnu troštliu praznik, na katerim my spodobnu imamo Boga hvaliti inu častiti, de aku smo my lih tej postavi skuzi naše greihe v oblast prišli, taku nam vsaj tu na naše duše izveličainju nejma škoditi, temuč de my skuzi Christusa od prekletve te postave imamo fray inu prosti biti, kateri je za našo volo to prekletvo te postave nossil inu se tej postavi podvergal.

De je onu pak potreba bilu, de smo my morali od postave prosti inu ledig biti, vučy s. Paulus, ker onj., Cor. 7,⁴⁷⁵ taku pravi: »Ta obreiza ništer nej, temuč Božjo zaupvid deržati.« Tu so silnu štolc bessede, tem Iudom neterpežlive. Zakaj onu je tulikain rečenu: »Obedan, kateri je obreizan, ne dopolni Božje zapuvidi, ali deržy to postavo.« Kaj je pak tu družiga, temuč de ty, kateri so obreizani, nejso obreizani. Ali de je jest še zastopniše povejm, skuzi to obreizo nihče ne dopolni to postavo, nihče ne bode tudi skuzi njo od grejhov ledig. Zakaj aku so se lih ty Iudje pustili obreizati, taku vsaj vener še Božja zaupvid inu poročenie tukaj

475| 1 Kor 7,19.

Obreza grehe prač ne
vzame. Špruh s. Paula,
1. Cor. 7.

na noviga lejta dan.

tukaj stoy: »Ti imaš Boga lubiti iz cejlga serca, iz cejle duše inu iz cejle misli.«⁴⁷⁶

Tukaj daj ti meni eniga človeka, kateri bi se mogel hvaliti, de je jo on sturil ali bi je mogel sturiti. Ta postava pravi: »Ti nejmaš želetji.« Daj meni eniga človeka, kateri bi se mogel hvaliti, de je jo on sturil ali mogel sturiti. In summa, vzami eno zaupvid pred sebe, katero ti hočeš, taku ti moreš spoznati, de nikoger nej, kateri bi njo popolnoma bil deržal.

Kaj slišj pak za ena sodba na takove ludy, kateri Božje zaupvidi ne derže, aku so ony lih obreizani? Tu da s. Paul na znanje iz teh petih buqvah Moizessovih, ker le-taku stoji: »Preklet bodi en vsakateri, kateri ne ostane vsém tém, kar pissanu stoji v letih bugvah te postave,«⁴⁷⁷ de je on stury, tu je vsi ty, kateri s te postave delli okuli hodio, so pod to prekletvo, urzah je: Ony nje ne mogo deržati. Zakaj kadar bi se ta postava mogla deržati, taku bi ne bilu potreba se bati ene prekletve te postave. Kadar se pak ne more deržati, taku iz tiga gre, de ta postava nas zatoži, umory, timu Hudiču da inu v ta pakal pahne. Zatu se more ena vissokeiša inu bulša pridiga imejti, katera nam več daje kakor ta postava, katera več ne more, temuč de ona zapoveduje, de bi my imejli Boga lubiti iz cejlga serca inu našiga bližniga kakor sami sebe,⁴⁷⁸ tudi kadar nam kaj žaliga stury inu de bi se raiši nad nym masčovali koker dobru sturili. Ali iz tiga ništer nej. Ta natura se masčuje s serdom, z nevolio, nepoterpežlivostjo, sovraštvom, nydom, offertjo etc. Za tiga volo nei obeniga, kateri bi mogel po takovi pridigi sturiti. Inu aku se lih tulikain stury, kulikur je mogoče, taku my vsaj ne moremo s tém pred Bugom obstati. Tu je uže ta urzah, de en vissokeiši inu vegši pride, zlasti Christus, ta Syn Božji, ta je prez vsiga greiha, ali se pusty vener obreizati kakor drugi greišniki. Se da vsej pohlevščini pod to postavo, de io gori vzdigne inu nas od nje proste stury, kir my neismo takove butore mogli nossiti inu morali za tiga volo pod to prekletvo inu serdom Božjim ostati. Kakor tu nikar le ne počutimo, temuč tudi teh svetih prerokov pričovainje od tiga pričuiio. Zakaj kaj bi bilu sicer timu svetimu preroku Davidu potreba, ker on pravi v tem 19. psal.:⁴⁷⁹ »Delicta quis intelligit?«⁴⁸⁰ Gdu hoče merkati, koku čestu on faly ali greišy? Odpusti meni te skrivne pregreihe, od katerih jest ništer ne vejim.« Item: Psal. 143:⁴⁸¹ »Ne hodi v pravdo s tvojem hlapcem, zakaj pred tabo nej oben živ pravičen.« Item: Psal. 130:⁴⁸² »Aku hočeš, GOSPUD, greihe perraitati, GOSPUD, gdu bode obstal?«

Takovi inu drugi več špruhi zadosti pričujo, de je nemogoče, de bi en človik mogel reči, de je tej postavi zadosti sturil inu je za svojeh dell volo timu serdu Božjimu ubeižal. Kadar nas uže ta postava taku zlu ujete deržy inu nas ne pusty pred Buga, temuč pači inu mudy veliku več takovu zanessenje, kateru bi my pruti Bogu imejli imejti, taku uže iz tiga pride, de aku my pred Buga hočmo priti, taku nekaj vissokeišiga kakor te postave pridigo moramo imejti, zlasti to pridigo tiga svetiga evangelia, v kateri naš lubi GOSPUD Christus tém Iudom inu nam pusty oznaniti, de smo my za naših greihov volo ferdamnani. Inu tem Iudom ništer ne pomaga, de so ony obreizani, zakaj takova obreiza nyh ne lediguje od greihov, kakor ty preroki pravio, aku so ony lih na životu obreizani, de vunner tu serce neobreizanu inu nečistu ostane.

Tu pak nas lediguje, de ta evangelium dajle pridiguje, koku naš lubi GOSPUD Christus, kateri tej postavi ništer nej bil dolžan, kir je prez vsiga greiha bil, se je vener pod to postavo dal inu se pustil obreizati, de bi on en urzah h tej postavi zadubil inu bi k njei mogel reči: »Slišiš ti postava, ti mene sturiš k hlapcu, kir sim jest vsaj tvoj GOSPUD, zatu ti meni zupet moreš služiti, moj hlapec inu moj jetnik zupet biti.«

476| Mr 12,30; Mt 22,37; Lk 10,27; 5 Mz 6,5.

Ta postava je nam ena nemogoča pridiga.

477| 5 Mz 27,15–26.

478| Mr 12,30–31; Mt 22,37,39; Mt 19,19; Lk 10,27; 3Mz 19,18; Jak 2,8; Rim 13,9.

479| Ps 19,13.

480| A zmote – kdo jih zazna?

481| Ps 143,2.

482| Ps 130,3.

Ta postava.

Ta evangelium.

Izlaga tiga evangelia

Koku je Christus nas od postave fray sturil.

To pravico uže, katero naš lubi GOSPUD Christus h postavi ima, za svoje persone volo to šeinka on meni inu tebi inu odvzame tej postavi nje pravico, katero ona zupar nas, kakor uboge grešnike ima, reče nas od te iste proste inu ledig, ali vsaj nikar taku, de bi my imejli sturiti inu živejti, kakor bi my hoteli, temuč taku, de kadar my neismo sturili, kar smo imejli, nam takovu ima odpusčenu inu nikar perraitanu ni na našim izveličainju škodlivu biti.

Koku se ludie te postave imajo troštati.

Zatu ne potrebujo ty, kateri na Christusa verujo, te obreize cilu ništer, zakaj ony so od takovih inu družih težkustih te postave nekar le odrešeni, temuč imajo odpusčanje vseh grejhov inu oblubo tiga večniga lebna skuzi Christusa. Zatu se ony mogo hvaliti inu reči: »Ta postava meni ništer ne pomaga. Ta obreiza tudi ništer. Tu pak meni pomaga, de jest verujem, de je Christus obreizan, zakaj takovu se je za mojo volo zgudilu, de bi jest eniga poroka imel, kateri bi za mene v ta dolga stopil, kateriga dolga mene ta postava za mojih greihov volo more previzati inu prepričati. Zatu se jest hočem njegove nedolžnosti troštati inu reči: 'Ta postava je en čas lih kakor en GOSPUD v nebi bila, zakaj ona je nas človeke pred Bugom tožila, tu smo my morali taku terpejti. Nam se tudi nej krivu zgudilu, kadar my teh greihov nejsmo mogli tayti. Ampak zdaj je onu okuli obernenu, potehmal smo my skuzi to obreizo Christusevo, od te obreize inu prekletve te postave odrešeni.'«

Z mojo obreizo, z mojo lubezanjo pruti Bogu inu ludem, z mojo pokorsčino nej ništer opravlenu, na tu jest ne hočo se deržati ni se kaj na tu istu zapustiti. Vse moje zavupanje pak, trošt inu truncanje ima tu biti, de je Christus pokoren, nedolžen inu svet. Takovu zanessenje inu vupainje ne bode meni falilu, zakaj onu je en gvišen trošt inu močni sčit. Prejden sim jest ta imel, sim jest meinil, jest bi moral na postavo inu to postavo dopolniti ali ferdamnan biti. Uže pak jest vejm, de je onu ena nemogoča rejč meni inu vsem človekom, kir my takove butore ne moremo nesti. Christus pak je njo od nas nase vzel, se postavi podvergal inu tam istu s to obreizo začel, de bi on povsod dopolnil inu ništer za sabo ne pustil, kar je Bug nam ubogim grešnikom h pokorsčini gori naluzil, takovu je moje serce inu trošt.

Verni imajo grehom stati zuper.

Iest bi imel dobru mojga stariga Adama vuzdati inu tje vižati, de bi on sturil, kar on ima, sicer bi jest bil cilu enu nepokornu dejte. Ampak onu teče čez vso masso veliku nepokorsčine vmeis, my veliku sturimo, kar bi imejli pustiti, pustimo veliku, kar bi imejli sturiti. Čassi pademo cilu v velike, grozovite greihe. Le-tukaj nej obeniga družiga trošta, temuč de beižimo pod le-to brambo, kateri se pravi: »Christus se je pod to postavo djal,« inu se imamo troštati, kar naši pokoršini manka, de je tu Christus dopolnil, zakaj z nami ne pride nikuli tjakaj, de bi my vse sturili, kar bi imejli. Kakor s. Paulus pravi: »Iest imam lušt na tej postavi po tem noternim človeku, jest vidim pak eno drugo postavo v mojih vudih, katera zupar štrita/⁴⁸³/ tej postavi v mojej misli inu vzame mene ujetiga v teh greihov te postavi, katera je v mojih vudih.«⁴⁸⁴ Tu je tulikajn rečenu: »Iest morem sturiti, kar tu messu hoče, ampak po tej veri ga jest ne sturim, temuč onu je meni žal, nejsim rad taku ujet.«

Karsčanska pravica.

Taku bode uže ta karsčanska pravica cejla, de se jest spoznam za eniga ubogiga grešnika, kir jest tej postavi nikuli več ne morem zadosti sturiti. Ali za tiga volo jest ne cagam. Zakaj le-tukaj jest vidim, de se je moj GOSPUD Christus mene an vzel inu se zame pod to postavo dal inu tej postavi zadosti sturil. Tukaj uže dajle enu takovu serce more reči: »Aj, je tu moj Bug za mojo volo sturil? Ne bi se jest imel njegove vole is serca flissati inu zuper tudi sturiti kar je njemu lubu? Taku bodo ludje lustik inu priaznivi pruti Bogu inu gre tu pravu dopolnenje te postave, kateru nej

⁴⁸³ | Upira se, kljubuje; izposojeno iz srvn. *strīten* (boriti se, prepirati se, tekovati, potregovati sem truditi se) ali stvn. *strītan* (prepirati se, bojevati se, tekmovati, nasprotovati, biti navzkriž, soočiti se, diskutirati, ugovarjati), in sicer pred 1100 (H. Jazbec, 2007, 79).

⁴⁸⁴ | Rim 7,18–21.

Christus dopolni to postavo.

na noviga lejta dan.

ru nej permoranu, temuč volnu.« Aku uže lih takovu dopolnenje za tiga messa volo, še nikar cilu nej inu je nepopolnoma, taku si je vsaj Bug pusty dopasti za volo te vere na Christusa. Zakaj kar je še na nym nečistu inu nepopolnoma, tu sliši pod tu pokrivalu inu pod to brambo tiga odpuscainja teh greihov.

Taku je vaša lubezan od duvje obreize slišala. To pervo je Bug zapovedal inu noter do Christusa so se ty Iudje pod takovo obreizo ravnu kakor pod to postavo s to pokorsčino morali dati. Ampak s to, ony še neiso izveličani postali. Zakaj nihče nej nikuli mogel tej postavi zadosti sturiti. Zatu aku je lih ta obreizsa tukaj bila, taku je vsaj nič s tem maine ta postava vse Iude zatožila inu pred Bugom ferdamnala.

Skuzi tu pak bodo ludje izveličani inu sveti, de ony Christusa imajo, kateri se je pod to postavo dal inu je to prekletvo od nas vzal. Ty Iudje uže, kateri so tu verovali inu so svoje izveličainje na nyh oblublenu seime postavili, tem je ta vunainja obreiza en žigil ali pečat bil, de so ony pred Bugom pravični, nikar za te obreize, temuč za te vere volo na Christusa.

Zatu je ta praznik od obreize Christusove en troštliv praznik, na katerim se my vučimo, kadar my imamo pred Buga priti, de my rečem»GOSPUD ti si tem Iudom to obreizo zapovedal, tem Iudom inu nam vsem si ti zapovedal, my bi imejli tebe iz cejlga serca za lubu imejti inu našiga bližniga kakor sami sebe. Ampak lubi GOSPUD, jest ga (Bogu se smili) neisim sturil inu ga tudi ne morem sturiti, de bi jest za tiga volo spodobnu po moyz zaslužejnu moral zgublen inu vekoma ferdamnan biti.«

Ampak tu je moj edini trošt inu bramba, pod katero jest beižim inu se skryem. Tvoj lubi Syn Christus Jezus, moj GOSPUD, se je pod to postavo dal inu se pustil obreizati kakor en ubog greišnih⁴⁸⁵ inu je taku tvojo volo popolnoma sturil. Zakaj sicer bi se on ne bil kakor enu drugu ditece na osmi dan pustil obreizati. Takovu se je za mojo inu vseh greišnikov volo zgudilu inu nam šenkanu inu v last danu. Zakaj za svoje persone stran bi on tiga ne bil potreboval, zatu se jest tiga an vzamem inu prossim tebe, lubi nebeški Oča, ti bi hotel meni za njegovo voljo milostiv biti inu mene njegove brume inu svetusti pustiti užyti. De se taku en vsakateri vučy na to svetust inu nedolžnost našiga lubiga GOSPUDA Christusa se zavupati, taku my prav inu gvišnu gremo inu ne bode ni greih ni smert zupar nas mogla

premagati. Tu daj nam vsem naš lubi GOSPUD
Christus, amen.

ENA DRUGA PRIDI - GA OD TIGA IMENA JEZUS, IZ TIGA EVANGELIA LUC. II.⁴⁸⁶

N*u kadar je bilu ossem dny minilu, de se je tu dejte obreizalu, je njega ime bilu imenovanu JEZUS, kateru je bilu imenovanu od angela, prejden je bil počet v materinim telessi.⁴⁸⁷*

⁴⁸⁵ Ta praznik od obreize Christuseve troštliv.

⁴⁸⁵ Greišnik.

⁴⁸⁶ Evangelij po Luku 2.

⁴⁸⁷ Lk 2,21

Izlaga tiga evangelia

Zakaj danas
praznujemo.

Aša lubezan je slišala od eniga dejla tiga današnjiga evangelia, zlasti od te obreize, s katero je nam Christus hotel na znanje dati, de se je za našo volo pod to postavo djal, de bi my od prekletve te postave prosty inu ledig bily, zatu my tudi pustimo le-ta praznik deržati inu obhajati, de my takove dobru-te ne pozabimo.

Nu, uže gre ta drugi dejl od tiga imena JEZUS, kateriga le-tukaj ta evangelist s flissom spomyna, kir na nym veliku leži, nucnu tudi, de se takovu ime dobru vej. Potehmal onu nej od človékov zmišlenu, temuč iz neboss sem doli pernessenu inu od tiga angela povejdanu, prejdan je tu dejte v materinim telessi početu. Tu služi pak h timu, de en vsakateri vej, de je enu takovu ime, kateru Bogu dopade, potehmal je Bug sam svojga Synu taku karstil.

Nu, taku se pak pravi tu ime JEZUS na slovensku, kakor my govorimo inu pravimo tulikajn, kakor en izveličar ali ohrainenik. Eni izlagaio, kir eniga izveličaniga sturi, ali tu je zadosti inu bulši, kadar ga tolmačemo izveličar. Za čez volo pak Christus takovu ime ima, tu izlaga ta angel Gabriel, ker on k Iosefu pravi, Matth. I.⁴⁸⁸ »Ti imaš njegovu ime imenovati JEZUS, zakaj on bode svojmu folku pomagat od nych grejnov.«

Le-tu ime najte se ga s flissom vučimo inu merkamo, de le-tu ditece se JEZUS imenuje inu je en izveličar, kateri od tiga narvissokeišiga inu vegšiga jamra, žlasti⁴⁸⁹ od greihov pomaga inu nikar od te žleht nadluge inu zanikerne izkušnjave, katero le-ta leben sebo pernesse, de se enimu le-ta, enimu drugimu ena druga nesreča na telessi, blagej ali sicer permeri. Takovu je Bug timu svitu poročil, ta ima krajle inu cessarje, de ony svoje podložnike zupar te sovražnike ima sčititi, ta ima očeta inu mater, de ty otroci bodo gori rejeni inu kojene, ta ima arcate, kateri h potelesnim boleznam mogo inu znajo svejtovati inu pomagati etc. Ampak onu so vsi žleht izveličarji pruti timu, le-ta je en izveličar, kateri svoj folk od greihov odtme.

Kateri se uže le-tiga diteca hoče an vzeti inu ga svojga Jezusa ali izveličarja hoče pustit biti, ta na njega taku gledaj, de je on en izveličar, nikar susseb k le-timu lebnu, kateri je on (kakor je zdaj rečenu) drugim poročil, temuč h timu večnimu lebnu, de on od greihov inu smerti hoče pomagati. Zakaj kadar je ta greih proč, tukaj more tudi ta smert tja proč biti. Zatu spomislisam per sebi, aku ti nekaj več od Buga kakor od cessarja inu drugih posvitnih gospudov imaš vupati. Aku ti ne hoč verovat, de je en drugi leben po le-tim lebni

488| Mt 1,21.

489| Zlasti.

Tiga GOSPUDA
Jezusa ludje potrebujo
h timu prihodnimu
lebnu.

na noviga leita dan.

lebni, taku ti imaš izveličarja zadosti na cessarju, na očetu inu materi, na teh arcatih. Zakaj le-ty so na le-ta leben inu potelesno nadlugo ferordnani etc.

Aku ti pak veruješ, de je po le-tim lebni en drugi, h timu istimu potrebuješ ti le-tiga izveličarja, h katerimu sicer ni cessar, oča, mati, arcat ni nihče drugi, tudi oben angel ne more pomagati. Dobru je rejs, kadar ta cessar, oča, mati inu drugi človeki potelesni nadlugi ne hote ali ne mogo pomagati, taku hoče GOSPUĐ Jezus tukaj biti inu tem svojem poleg stati. Ampak tu nej njegova sussebna inu narvegša služba, zatu my pridigarji te ludy tudi nikar nerveč na tu istu ne vižamo.

Tu je pak njegovu sussebnu opravilu inu tukaj hoče on svoje ime pruti vsem greišnikom pustit viditi, de mu je JEZUŠ ime, de on od greihov, večne smerti inu tiga Hudiča krajlestva hoče pomagati, h timu ony njega tudi potrebujo. Zakaj kadar bi obeniga pakla, obeniga Hudičeviga krajlestva, obene večne štraifinge inu martre ne bilu, h čemu bi ony potrebovali GOSPUĐA JEZUSA? Onu bi vseenu bilu, kadar en človik tjakaj umerje, kakor de bi enu drivu okuli padlu ali kakor ena krava, kadar ona umerje, taku je onu vse ž no vun. Zatu se vidi, kakovi so ty preprosti, ja, pregrešni ludy, kateri od Buga inu tiga večniga lebna ništer ne verujo.

Kateri pak veruje, de je en Bug, ta lahko more zastopiti, de onu z le-tim lebno le-tukaj na zemli nej cilu opravleno, temuč de je en drugi inu večni leben. Zakaj my tu vidimo inu izkussimo, de se Bug le-tiga posvetniga lebna nekar veliku loti, sicer bi on tih hudih lotrov hudobo inu svojovolnost taku dolgu ne terpil, bi tudi tulikain possvetniga blaga nym uživati ne dal. Ampak Bug nam oblubi po le-tim lebni en večni, h timu ima tu ditece Jezus naš izveličar inu pomočnik biti inu kadar on nam h timu pomaga, taku je on nam zadosti pomagal inu nič na tem ne ležy, aku on nas lih v le-tim potelesnim lebni pusty okuli gaziti ali bresti, kakor de bi my obeniga Boga ne imejli, kateri bi hotel ali nam premogel pomagati. Zakaj njegova pomuč ima ena večna pomuč biti, na tej imamo my zadosti imejti, onu si pojdi s tem potelesnim, kakor onu hoče.

Onu se vidi koku papež, kardinali, škoffi inu vsi pregainavci te bessede taku žihru živeo inu vso svojo volo zupar to bessedo inu te karsčenike trybajo. Bug h timu gleda, pusty tu zgodit inu se izkazuje, kakor de bi on tiga ne vidil, de se pusty vidit, kakor de bi bil Bug terdneiši inu močneiši deržal nad temi ajdi, kakor nad svojem folkom. Ampak si li ti en karsčenik, taku se ne pusti tu motyti, zakaj zatu, de je nam Bug skuzi svojga Synu to gvišno pomuč k večnimu lebnu oblubil, pusti Bug nas le-tukaj v le-tim potelesnim lebni okuli hoditi, kakor de bi on ništer z nami ne imel šaffti.⁴⁹⁰ De se my imamo vučiti inu verovati, de imamo na tem ditecu JEZUSU eniga takoviga izveličarja, kateri h timu času inu uri hoče pomagati, kadar sicer nihče ne more pomagati, zlasti kadar ta greih pride inu hoče nas zatožiti inu tej večni smerti nas izročiti.

Izvunaj le-te urice vidimo my, (Bogu se smili) de my le-tiga izveličarja nikar veliku ne pegerujemo ni za njega maramo. Zakaj kateri je zdrav inu to kišto ali skrynjo polno zlatih ima, ne potrebuje GOSPUĐA Jezusa h timu, de bi nekaj kupil, on tu more z denarji opraviti. Taku je onu tudi z drugimi potelesnimi daruvi, s pametjo, z modrustjo, z oblastjo more vse pomagati v teh ričeh, h katerim so one ferordnane. Ena mati zna inu more tem otrokom z jedjo, s pytjom inu z drugim streči, en arcat enimu bolniku, en jurist ali bessednik eni zgubljeni pravdi. Ampak

Bug se tiga potelesniga lebna nikar susseban ne vzame.

⁴⁹⁰ Oporoke, zaveze; izposojeno iz srvn bav. *geschäft* (stvaritev, posel, oporoka, zaveza), in sicer v 12. stoletju (H. Jazbec, 2007, 70).

Telesni izveličarji so blagu, stariši inu arcati.

Izlaga tiga evangelia

Na smerti ležočim je Jezus lub inu perieten.

Ampak kadar onu hoče z le-tim potelesnim lebnom konec biti inu ta veist svojeh greihov pred Božjo sodbo ne more tayti inu za tiga volo v skarbi inu farlikosti tiga večniga ferdamnanja more stati, tedaj je ta pravi čas, de le -ta izveličar JEZUS pride. Zakaj tukaj ne more ni cessar, ni oča, ni mati, ni arzat, ni jurist, ja, ni angel, ni ena stvar več pomagati. Kej ti tedaj hoč pomuči ali svejta yskati? Nigdir, kakor per le-timu ditecu, zakaj ravnu za takove nadluge volo se njemu Jezus pravi, de on tukaj hoče biti inu pomagati vsem, kateri takovo nadlugo spoznajo inu pomuči per njemu ysčejo.

Tu ime Jezus se neima nikomer dati.

Na tem pak ležy dajle vsa muč, de ti ja dobru merkainje natu imaš inu dobru se okuli pogledaš, de se tebi le-tu ime nikar ne preoberne inu iz tiga diteca Jezusa eniga Franciska, Dominika, kartheuzer,⁴⁹¹ maša, vigilia, od-pustik, almožna, post inu drugu ne stury, kakor se je v tem papeštvu sturilo, tukaj bi tedaj vse falš bilu. Urzah: Zupar ta greih nej obeniga družiga izveli-čarja, ni v nebi ni na zemli, kakor le le-tu edinu dejte te Divice Marie, kate-rimu je Jezus ime.

491| Frančiškana, dominikanca, kartuzijana.

Za tiga volo, kateri eniga družiga izveličarja ysče, onu si bodi carduzar-iev orden ali kar hoče, ta je zgublen. Kateri pak tu ditece per njegovim pravim imenj zna Jezus imenovati, ta dobru obstoy. Zakaj v le-tim imenj je vse zapopadenu. Zatu se ima le le-tukaj pomuč yskati, inu sicer nigdir.

Ta Hudič bi rad hotel timu ditecu enu drugu ime dati.

³⁶³Ampak tukaj ima ta Hudič svoje opravilu preid inu prejd inu hoče tu ditece drugači karstiti, de bi se onu imejlu za eniga rihtarja⁴⁹² deržati inu dru-ge izveličarje inu pomočnike yskati. Ampak tukaj je enkrat odločenu, de Jezus se ne pravi zatu Jezus, de bi on tebi dosti denarjev imel dati inu tebe k enimu gospudu sturiti na zemli. Takovu je uže poprej danu inu perpravlenu, Gen. 2,⁴⁹³ ker Bug pravi: »Vy imate gospodovati čez ribe v vodi, ptice v tem luffti inu čez te zviryne na zemli.« Zatu se pak njemu pravi Jezus, de je on en izveličar inu nam tedaj ima pomagati, kadar sicer vse ričy fale inu my vse, kar smo imejli, le-tukaj doli na zemli pustimo inu vu en drugi leben moramo jiti. Zatu verže le-tu ime proč inu pahne nazaj vse, kar ty ludje naprej vzamejo izvunaj Christusa, de bi onu k odpusčainju teh greihov inu h timu večnimu lebnu imejlu služiti inu pomogati. Zakaj, de en menih misli: »Skuzi moj orden hočem jest Boga zmyriti, de on meni milostiv bo etc.« Tu je tulikajn rečenu: »Moj orden ima Jezus imenovan biti inu tu opraviti, kar Jezusu pristoji.« De ta papež inu njegovi pridigarji vuče, ta vera ga nikar sama ne stury. Aku ti hočeš izveličan biti, taku ti moreš dobra della sturiti inu teh istih užyti. Tu je tulikajn rečenu: »Dobra della so inu se imenujo Jezus.«

492| Sodnika; izposojeno iz srvn. *rihtære, rihtar m.* (sodnik) (H. Jazbec, 2007, 68).

493| 1 Mz 9,2.

Oben izveličar prez Buga.

Ampak onu nej reis, kar jest zmisllim inu v sebi naprei malam, de se tu nejma Jezus imenovati, le-tu ditece ima le samu taku imenovanu biti. Tiga papež inu njegovi duhovni ne sture, my čassi tudi nikar, kadar se my naše greihe več pustimo strašit, kakor le-tu ditece JEZUS troštat inu mislim»Kadar bi jest ne bil le-tiga inu uniga sturil, taku bi jest hotel pruti Bogu dobru obstati.«

Verni tudi čestu krive misli od Christusa imajo.

Takoviga ne more Sveti Duh terpejti, temuč hoče, de ima le-timu ditecu njegovu ime cilu inu le samimu ostati, de, kadar my hočmo, de bi nam zupar te greihe inu to večno smert pomaganu bilu, de my na vseh naših inu drugih svetnikov dellih inu pomuči cagamo inu se s terdno vero le na le-tu ditece deržimo, kateru le samu le-tu ime pela inu se Jezus imenuje, tu se ima le njemu samimu tudi pustiti. Kateri pak hoče le-tu ime njemu vzeti, kakor se papež inu Turek podstopio,⁴⁹⁴ ty imajo inu bodo dobru vidili, koku onu nym bode zneslu.

Jezusu se ima samimu nega ime cilu pustiti.

Spet nazaj, kateri na le-tim imeni terdnu zna inu more deržati, ta ima pred Hudičom dobru žiher ostati, jest hočo molčat, de bi ta svejt kaj imel na nym imejti. Zakaj onu je enu ime, kateru je ta angel od nebes pernessel inu le-ti-

494| Si upajo, si drznejo (podstopiti se; SSKJ).

mu

na noviga lejta dan.

mu ditetu iz Božje zaupvidi dal, prejden je onu v materinim telessi početu.⁴⁹⁵ Hoteli uže ty pregainavci le-tiga imena, kateri na druge izveličarje inu pomočnike vižajo, tiga angela Gabriela na laže stavit, taku on bode na našiga GOSPUDA Boga klical inu poreče: »GOSPUD, ti si meni tu ukazal, de bi jest tvoje deite taku imel karstiti inu imenovati. Tukaj ti bodeš vidil, kaj ty pregainavci zupar le-tu ime bodo opravili inu na nym dobyli, zlasti de ony ni Jezusa ni Boga ne bodo imejli inu bodo h timu v greihih morali umrejtj inu konec vzeti, ker timu pruti vsi ty, kateri na nym terdnu derže, bodo pred Bugom inu njegovim Synom dobru obstali.«

Zatu najte takovu ime ja dobru merkamo, nio terdnu tudi deržimo, de je le-tu ditece ta edini izveličar zupar ta greih, smert inu Hudiča. Hoče li nam ta svejt zatu sovraž biti, taku je on sturi nikar v Božjim imeni. Aku on ne hoče le-tu dejte za svojga izveličarja deržati, taku je on pusti inu gledaj, gdu njemu bode pomagal, kadar ta smert semkaj stopi, aku je nyh inu drugih človekov dela, posteinje, moleinje, almožne, maše, na svetnike klycainje etc. bodo sturile.

My pak hočmo vus naš trošt inu trucainje na tem imejti, de my vejmo, de je Bug sam le-tu ime timu ditecu dal inu njega Jezusa ali eniga izveličarja imenoval, hočmo za tiga volo njega radi za našiga izveličarja spoznati inu deržati, tu je my se hočmo njega troštati, kadar nas ta greih inu ta večna smert pači inu izkuša, de on nam zupar te iste bode pomagal. Na takovim vupainju inu veri veimo my, de Bug enu dobru dopadenje ima inu je vzame za to narvissokeiši čast gori, ker on timu pruti, tu narvegše nedopadenje na teh ima, kateri le-tiga izveličarja ne hote gori vzeti ali sebi druge pomočnike ysčejo.

Taku se my imamo obuje vučiti, de my kmallu tu ime inu tu delu tiga današniga praznika lipu vkupe raimamo. Tu ditece JEZUS pusty se obreizati kakor enu drugu dejte. Zakaj? Tar saj je on prez greiha inu ne potrebuje te obreize cilu ništer, de bi on skuzi njo en Syn Božy postal, zakaj on je ta poprej? Ampak onu se zgody zatu, de on ima Jezus imenovan inu en izveličar biti, kateri ima zupar ta greih inu hudo vejst, zupar to smert inu vso nesrečo, katera iz tiga greiha pride, pomagati.

Zakaj zatu se on pusty obreizati inu se da pod to postavo, de on ništer ne hoče odzadaj pustiti, kar je Bug kej kuli kadaj tem človekom sturiti gori nalužil. De kadar naša neobreizana serca inu to grozovito nepokorsčino v nas vidimo, de my zatu ne cagamo, temuč se na Christusa deržimo inu rečem»Iest sim, Bogu se smili, en velik greišnik inu neisim te vole mojga Boga sturil, ampak za tiga volo jest ne hočem na Bugi inu njegovi gnadi cagati, zakaj kar jest neisim sturil, tu je Christus za mene sturil, tiga ja ta postava ne bode mogla dolžiti, de bi on tiga narmanšiga ne bil dopolnil. Za tiga volo ima ta postava mene z myrom pustiti, me nejma ni ferdamnati ni zatožiti. Zakaj jest neisim sam, Christus je per meni, na tiga se jest deržim, kateri je moje greihe dragu plačal inu je meni svojo nedolžnost inu pravico šeinkal, truc bodi tej postavi inu Hudiču, de bi ony kaj na meni mogli imejti.« Taku se ima ta obreiza Christuseva inu njegovu ime nucati.

Kateri bi uže čas imel, ta bi mogel iz teh prerokov te leipe, troštlive pridige vzeti od Christusa inu njegoviga krajlestva, kateri hoče greihe od-pustiti, pravične sturiti inu ta večni leben nam šeinkati. Zakaj takove pridige vse kmallu zapopade ta angel v tej sami edini bessedi, de Christus vsiga svita izveličar ima biti inu se JEZUS imenovati.⁴⁹⁶

Inu susseb sliši semkaj tu leipu prerokovanje Ezaiæ na 9. cap.,⁴⁹⁷ ker ta prerok GOSPUDU Christusu šest imena da, ga imenuje Čuden, Svit, Krafft,⁴⁹⁸ K Iunak,

495| Lk 2,21.

Tu ime štima s tem delom.

496| Lk 1,31.

497| Iz 9,5.

498| Močni; izpeljano iz nem. *Kraft* (sila, moč).

Izlaga tiga evangelia

Iunak, Večni Oča inu Myrni vyuda. Zakaj takova imena služio vsa h timu dellu, de nam skuzi le-tu ditece od greiha, smerti inu Hudiča ima h pravici inu k večnimu lebnu pomaganu biti.

Papežov vuk.

Kej je uže ta sramotni antichrist, ta papež, s svojimi hudičevimi usti, kateri Christusu takovu ime vzamejo inu njega tem ludem naprej malajo, kakor eniga ostriga, serditiga rihtarja, pred kateriga se ne more priti ni gnada per njemu najti, temuč aku ty ludje imajo drugih svetnikov zaprošne inu velikih dobrih dell? Tu je en cbifah⁴⁹⁹ greih. Ta prvi, ker se Christusu njegovu ime vzame inu ga ne hote pustit eniga izveličarja inu Jezusa biti. Ta drugi, de se takovu ime tem svetnikom, ja, tudi dobru našim dellam da, kakor de bi imel Christus sam zase en izveličar biti inu bi imel lušt na našim končanju.

Taku kej je ta sromotni Hudič, kateri prejd inu prejd v naša serca te misli strejla, kakor de bi Bug bil nemilostiv inu bi hotel nas v tej izkušnjavi pustit pasti inu nikar pomagati. Koku se raimajo pak takove misli k le-timu imenu, de ta angel iz Božje zapuvidi tu ditece JEZUS imenuje? Aku uže ima takovu ime prov inu rejs biti, taku ne more Božja vola biti ta, de on na našim končanju lušt ima, temuč njegova vola je, de nam bode pomaganu inu my izveličani postanemo.

Zatu si my takovu ime moramo pustiti lubu inu priporočenu biti inu se vseh žlaht izkušnjavah na tu istu deržati, de ta Syn Božji, naš GOSPUĐ Christus, se JEZUS pravi inu je en izveličar. Kakor je zdajci v paradižu od niega rečenu: »On ima tej kači to glavo strejti«, ⁵⁰⁰ tu je nam pomagati zupar tiga Hudiča inu njegovu krajlestvu.

Bug, ta Oča vsiga trošta inu milosti, bi hotel takovo vero inu zanessenje v nas vsak dan gmerati⁵⁰¹ inu nas skuzi svjga⁵⁰² Synu Jezusa Christusa, našiga izveličarja, vekoma obderžati, amen.

499| Dvojni; izpeljano iz nem. zwiefach (enak pomen).

500| 1 Mz 3,15.

501| Večati, množiti se; izposojeno iz srvn. gemehren (enak pomen) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

502| Svojga

503| Evangelij po Mateju 2.

NA TEH TREH KRAILEV DAN, EVANGELIUM MATH. II. CAP. ⁵⁰³

KAdar je pak Jezus bil rojen v Bethlehemi, v Iudovski deželi, v času Erodeža krajla, pole tedaj so prišli modri od Iutrove dežele v Ieruzalem inu so djali:⁵⁰⁴

504| Mt 2,1–12.

na teh svetih treh krailev dan.

djali: »Kej je ta vnuvič rojeni judovski krajl? My smo njegovo zvezdo vidili v Iutrovi deželi inu smo prišli njega molit.« Kadar je le-tu Erodež krajl slišal, se je ustrašil, on inu ž nym red vsa Ieruzalem. Inu je pustil vkup poklicati vse više farje inu pissarje mej folkom inu je nje izuprašoval: »Kej bi imel Christus rojen biti?« Inu ony so k njemu djali: »V Betlehemi, v Iudovski deželi. Zakaj le-taku stoji pisanu skuzi preroka: 'Inu ti Bethlehem v Iudovski deželi neisi kratku nikar narmansa mej viudi Iuda. Zakaj iz tebe ima meni priti ta viuda, kateri bo gospodoval čez moj izraelski folk.'«⁵⁰⁵ Tedaj je Erodež te modre skrivaje poklical inu je skerbnu iz nyh izuprašoval, kadaj bi se ta zvezda bila perkazala. Inu je nje poslal v Bethlehem inu je rekal: »Pojdite tjakaj inn⁵⁰⁶ skerbnu vprašajte po tem ditetu inu kadar je najdete, taku meni spet povejte, de jest tudi pridem inu je molim.« Kadar so ony uže tiga krajla bily zaslišali, so šli tjakaj. Inu pole ta zvezda, katero so ony v Iutrovi deželi vidili, je pred nymi šla tjakaj, dokler je prišla inu ozgoraj obstala, ker je tu dejte bilu. Kadar so ony zvezdo ugledali, so se silnu obesselili inu so šli v to hišo inu so našli tu ditece z Mario, njegovo materjo, inu so doli padli inu so je molili. Inu so odperli svoje šace inu so njemu darovali zlatu, veroh⁵⁰⁷ inu myrro. Inu Bug je nym v saini poročil, de bi se ne jmejla⁵⁰⁸ zupet k Erodežu verniti. Inu ony so šli po enim drugim poti zupet v svojo deželo.

505| Mih 5,1.

506| Inu.

507| Kadilo; izpeljano iz nem. *der Weihrauch* (enak pomen).

508| Imeli.

Ta prvi deil od te historie.

A današni praznik ima tu ime, de se mu pravi ta praznik tiga rezodivenja Christuseviga. Zakaj taku se pravi, de so se le-ta try rezodivenja na en dan, aku lih nikar vu enim lejtju, zgudila, de se je GOSPUĐ Christus tem modrim v Iutrovi deželi rezodil skuzi to zvezdo. Item na Jordanu, ker je on od Iojannesa karsčen.⁵¹⁰ Inu na ohceti v Kani v Galilej, ker je on tu pervu čudu sturil.⁵¹¹ Onu si bodi uže za tiga čassa volo, kakor hoče, de so se takova rezodivenja na en dan zgudila, ali nikar, taku so ona vsaj sylnu častita djanja inu susseb tu današnu s temi modrimi. Zakaj tukaj se je hotel ta GOSPUĐ rezodeti nikar le mei Iudi, temuč tudi mej ajdi, de bi ty Iudje nikar ne smejli reči, on bi se bil cilu skrivaje deržal, de nihče nej od njega vejdil.

Anno 32. in publico, duo sermones in unum coacti.⁵⁰⁹

509| Leta /15/32, javno, dve pridigi v družbi.

Tu rezodiveinje Christusevu.

510| Jn 1.

511| Jn 2.

K 2 Zakaj

Izlaga tiga evangelia

Takovu rezodiveinje je potrebnu.

Zakaj kadar je bilu odločenu, de je on imel od teh Iudov semkaj priti nikar kakor en velik krajl, temuč taku reven, de kumaj prostor najde, gdi bi mogel rojen biti. Takovu stury njegov prihod žleht inu ferrahtliv, Iudje tudi še na ta današni dan silnu moti inu zblazni. Za tiga volo je vissoku potreba bilu, de bi njega Bug tudi mej témi ajdi rezodil inu znaniga sturil, de aku bi onu lih žleht inu ubogu z nym šlu, bi on vsaj častitu povsod pridigovan inu vunkaj klican bil. Zakaj onu nej enu žleht bilu, de ty modri iz Iutrove dežele taku deleč pridejo inu en glas od le-tiga diteta v Ieruzalemi sture. Ravnu kakor Simeon inu Anna v templi, ty angeli v luffti, ty pastyrji v Betlehemi, vsi imajo z le-tim ditetom šaffti, pojo inu pravio od njega. De taku le-tu ditece na tu narčastitiše bode vun klicanu, de bi ga ty Iudje ja ne imejli pregledati, temuč ga gori vzeti.

Modri ž nih misselio so falili.

Kulikur pak uže to današno historio an tiče, tu ta evangelist z velikim flissom piše, zlasti koku so ty modri narpoprei v Ieruzalem prišli inu Christusa yskali. Zakaj kadar je Ieruzalem tu poglavitu meistu bilu inu bi le-tu dejte teh Iudov krajl imejlu biti, taku ony drugači nejsa mogli misliti, temuč de je bodo v Ieruzalemi našli. V tem pak, ker taku mislio, ony fale, ne najdejo tu dejte v tem gosposkim mejstu Ieruzalem, temuč v tem ubogim meisticu Betlehem.

Kateri hoče Christusa najti, ta se more na to bessedo deržati.

Tu najte dobru merkamo, zakaj aku my hočmo k le-timu ditecu priti inu je najti, taku my ne moremo naše misli inu pamet slušati, temuč le per tej bessedi ostati inu se od te iste nikar pustit odverniti. Zakaj aku my pustimo to bessedo pasti, taku je tu pohuišainje ali zbaznenje⁵¹² per priči tukaje. Tu dejte ima reis enu častitu, veliku ime, ampak poleg tiga je onu ubogu inu revnu, se za tiga volo ne hoče v Ieruzalemi per teh, kateri so častiti inu veliki, pustiti najti. Zatu moramo my, kakor ty modri le-tukaj sture, na to bessédo se deržati inu se tiga svita prangainju nikar pustit zapelati. Kateri pak to bessédo izpusty inu ne hoče poslušati, kaj inu koku tu Pismu od le-tiga diteca pričuje, temuč hoče po tem vunanim videnu ali velainju soditi, ta gvišnu ne bode h Christusu prišal ni njega našil.

512|Zblaznenje.

Kateri te besséde nejma, ta se bode motil.

Kakor my na teh papežnikih vidimo, ty puste to bessedo ležati inu Christusa malajo po teim, kakor on nym dobru dopade. Tu nym na njemu ne dopade, de bi le on sam imel ta izveličar biti, zatu perdenejo lastna della inu andoht, teh ony mislio raven tiga izveličarja Christusa užyti. Item ony na Divico Mario kličejo, de bi ona nym svojga Synu hotela zmyriti, meinjo, takovu na njo klicajnje inu zaprošna bi imejla nym tudi en izveličar biti. Ampak tu ništer nej, je zgul laža. Zakaj kadar ludie to bessedo puste pasti inu izvunaj te bessede po Christusu sežeio, takov ony tiga Hudiča zapopadejo, ta potle tem ludem takove misli noter tepe, zlasti de je Christus en rihtar inu en rabel, kateri hoče pred nym obstati, ta more teh svetnikov zaprošne užyti. Od tiga je v papeštvu prišlu, de je en vsakateri več zavupainja na Divico Mario inu teh svetnikov zaprošnjo kakor na GOSPUDA Christusa samiga postavil. Tu se zgody, kadar ludje per tej bessédi ne ostanio. Zatu je timu Hudiču veliku na tem ležeče, koku bi on nas mogel od bessede odvlejši inu izvunaj te bessede na lastne misli pelati, zakaj on vej, aku tu opravi, de je dobil, my pak smo zgubili. Zatu je tu ta narvissokeiša inu narbulša kunšt, de ludje terdnu na tej bessédi derže inu od Božyh ričy drugači ne mislio, temuč kakor ta besseda nam naprej pravi. Onu je pak veliku muje potreba, preden se ty ludje tjakaj perpravio. Per nyh veliku še se ne more tu zadobiti, de bi v tem s. sacramentu per tej bessédi ostali inu tj isti verovali, hote kratku, kakor enu govedu, soditi po tem, kar ony vidio. Kadar se tu tellu inu ta kry Christuseva v tem kruhi inu v tem vini ne vidi, more tudi v ti večery Christusevi po nih pameti ništer družiga biti, temuč žleht kruh inu vinu.

Ta narvissokeiša inu bulša kunšt teh karsčenicov.

Popa-

na teh svetih treh krailev dan.

Popadejotaku tu delu ali dianje prez bessede v nih očy. Takovu pak se pravi le-to lupino ali pleivo vzeti inu tu zernu tuie, to bessedo našiga GOSPUĐA Christusa odzadaj pustiti. Taku so si le-ty modri prvič tudi misli od Christusa delali. Ker ony iz Božjiga rezodivenja le-tu imajo, de je teh Iudov krajl rojen, zdaici vlejščejo v Ieruzalem, mislio, de njega hote tukaj najti vu enim gosposkim gradu inu zlati kamri. Zakaj koku bi hotela ta pamet od eniga krajla drugači misliti? Ampak takove misli, kadar so one prez besséde, morejo poginiti. Ony fale inu ne naidejo tiga diteca v Ieruzalemi, nai si je tu svetu mejstu bilu, v katerim je Bug sam prebival. Aku ie ony pak imajo na ti, taku morajo to bessédo slušati. Tu je ta prava zvezda iuu⁵¹³ tu leipu sonce, kateru na Christusa kaže inu viža. Za tiga volo se vidi na teh modrih en siln exempel ene leipe inu močne vere, de ony vse druge misli, katere so ony inu ta cejli sveit imejli, iz teh očy inu serc denejo inu le tej bessédi slušajo, katera nym bode iz tiga preroka Micha⁵¹⁴ naprej deržana. Ony se cilu ništer na tem ne pohuišajo, de ony bodo od Ieruzalema, gdj je ta prava Božja služba bila inu sam Bug prebival, od našiga GOSPUĐA Boga inu od njegoviga templa proč vižani vu eno krauvjo štallo v Bethlehem, ker ony vsaj neiso eniga petlerja, temuč teh Iudov krajla yska-li. Zdaici kakor ony slišio, taku slušajo inu se ne puste svojem mislom ništer kumrati, gledajo le na tu, kar Micha pravi, per tem ony ostanejo. Le-ta vera se more spodobnu za en sussebni exempel hvaliti. Zakaj jest sam, kadar bi jest bil tukaj bil, taku bi se jest bil na ta tempel deržal inu mislil: »Le-tukaj Bug prebiva. Za tiga volo, aku se tu ditece kej kuli na enim kraju na tem cejlim svejtu more najti, taku se onu bode tukaj našlu, gdi je tu cejlu farstvu inu ta Božja služba.« Ampak Bug ima enu drugu v misli, on ne hoče svojga Synu mej temi velikimi duhovnimi prelati v Ieruzalemi pustiti najti. Ravnu kakor se on na ta današni dan per tem papežu inu njegovimu kardelu tudi ne najde. Temuč on misli inu s teim daje na znanje, de hoče teh Iudov farstvu inu regiment vse kmallu inu vkupe čistu vzdigniti, potehmal kir so se preveč na nje zanesli inu se tiga istiga prevzeli, de so ony farji, leviti inu Božji folk bily inu ta tempel imeili. Takov štolc inu offert nej mogel inu nej hotel Bug terpeiti, zatu je moral ta tempel, Božja služba inu farstvu, na katere so ony taku vissoku se zanesli inu trucali, enu s tem drugim konec vzeti inu poginiti. Ampak tu ubogu, žleht Bethlehem je moralu naprej priti inu povišanu biti inu ta prava erperga tiga Synu Božjiga postati.

Tu je ta prvi štuk iz te historje, en sussebni, potrebni inu pridni vuk, de ty modri, ker ony Christusa, tiga novorojeniga krajla, ysčejo, njega nekar v Ieruzalemi, kakor so meinili, naidejo, temuč, aku ga imajo najti, so morali tiga preroka Michea imeiti inu poslušati. Kadar uže ony to bessedo imajo inu nih misli puste pasti, vlejško ony volnu iz tiga svetiga, poglavitiga mésta Ieruzalema v Bethlehem, v tu žleht inu mahinu méstice, inu se na nim ne zblaznio. Natu nym da Bug ta trošt, de ta zvezda, katera so bily zgubili, zdaici po tim, kadar so iz Ieruzalema vunkai prešli, se perkaže, nym naprej svejti do Bethlehema pred ta vrata, gdi je tu ditece bilu. Takoviga trošta so ony tudi dobru potrebovali, zakaj tukaj ony ništer ne najdejo, kakor ubuštvu inu petleryo. Iosef inu Maria nejsta na tém krayu doma, tu ditece ležy v enih jasslih, tukaj je kumaj en trunk vodee.

Koku se raima tak ovu h krajlu? Kadar bi se hotelu iz ludy špot delati, taku bi se taku moglu rovnati. Ampak tukaj se ty brumni ludje ništer ne puste motiti, derže terdnu na tem, kar so ony iz tiga preroka Micha slišali iuu⁵¹⁵ na tej zvezdi vidili. Za tiga volo, nič gledaioč na tu ubogu, revnu rovanje, padejo doli pred tu ditece, je molio inu odpro svoje šace inu mu od nyh darujo. Tu je ta historia.

K 3 Le-tukaj

Ty modri ne najdejo Christusa v Ieruzalemu.

Pohuišansko je onu, de ludje Christusa v Ieruzalemu ne najdejo.

513|Inu.

514|Mih 5,1.

515|Inu.

Izlaga tiga evangelia

I.
Christus se teh ajdov an
vzame inu nikar le teh
Iudov.

Le-tukaj my nejmamo susseb tiga vissokiga, silniga trošta pozabiti, de Bug tudi te ajde h timu krajlestvi Christusevimu hoče imejti inu k folku gori vzame, aku ony lih neiso obreizani, ni kakor ty Iudie tej postavi podverženi bily. Zakaj le-tukai imamo my ajdje enu gvišnu pričovanje, de my nejmamo cagati, kakor de bi my ne slišali h Christusu, temuč de se my njega imamo lotiti taku dobru, kakor ty Iudje, aku my lih neismo njegov folk kakor ty Iudje. Zakaj le-ty modri so ja le ajdie bily, kateri so po ajdovski viži svoje farje inu Božje službe imejli, ampak prez Božje zaupvidi inu bessejde, h timu tudi neobreizani. Ali vener prez tiga vsiga pridejo ony kakor ptuy inu cilu neznani ludje h tej luči, h timu GOSPUĐU Christusu, inu njega gori vzamejo. On nje tudi gori vzame inu pusty sebi nyh moleinje inu darovainje dopasti. Takovu je nam h troštu zapissanu, de my imamo Boga zatu zahvaliti, de je on skuzi Christusa enu takovu krajlestvu na zemli gori naredil, v katerim bode nikar po zaslužeinju, temuč po gnadi z nami (naisi neismo njegov folk) rovnanu.

II.
Koku se my imamo
pruti le-timu ditecu
prav deržati.

H drugimu se my imamo iz le-te historie tudi le-tu vučiti, kaku se my pruti našimu lubimu GOSPUĐU Christusu prov imamo zaderžati, zlasti de my vse pohuišanje inu zblaznenje imamo od nas diati inu z le-temi modrimi pred tim svitum GOSPUĐA Christusa spoznati, iz serca yskati inu ga moli-ti kakor našiga izveličarja. Tudi kadar on svoj regiment na zemli taku v revni inu ubogi štalti pela, taku my imamo z našim denarmi, blagum inu s čim pre-moremo radi h timu pomagati, de njegovu krajlestvu se reztegne inu gmera-nu bode, kateru mnogeteri viši od Hudiča inu tiga svita bode pačenu, zader-žanu inu zatlačenu. Zakaj my moremo Christusu na ta današni dan ravnu taku dobru naše šace gori odprejti inu njemu darovati, kakor so ty modri sturili. Urzah: Tukaj stoy njegova besséda, Math. 25⁵¹⁶: »Kar ste vy timu nar-manšimu od teh mojih sturili, tu ste vy meni sturili.«

Za tiga volo, kateri ubozim, nepremožnim, zapusčenim ludem z denar-mi inu blagum pomaga, kateri svojo štivro⁵¹⁷ inu pomuč h timu da, de mladi ludje k šuli deržani, v Božy bessedi inu drugih kunštih bodo gori rejeni, de ony s časom tudi drugim v cerkovnih službah mogo pomagati inu naprej sta-ti, ta offruje inu daruje timu ubozimu ditecu Jezusu, kateru kakor hitru je onu bilu roienu, nej le samuč potreibnu inu ubogu bilu, temuč tudi za tiga tyranna Erodeža volo moralu to deželo zapustiti inu v Egipto beižati.

Na takov beg inu dalni pot perpravi Bug skuzi te modre timu ditecu, njegovimu flegarju Iosefu inu tej Divici Mary eno ceringo.⁵¹⁸ Inu tu istu da-rovanje prez cbiuvla nej bilu ena žleht šenkinga, zakaj taku pravi ta evange-list: »Ony so svoje šace odperli.«⁵¹⁹ Kadar my pak ne moremo cbiuvlati, temuč verovati, kar te modre an tiče, de so ony tu ditece za tiga Synu Božyga inu večniga krajla inu izveličarja spoznali, taku lahku zastopimo, de so ony njemu bogatu šeinkali. Za tiga volo služi le-tu tudi h timu, de ty ubogi karsčeniki, kateri pregainanje, ubuštvu inu revo terpe, nejmajo cagati. Bug, prejden bi on eniga uboziga karsčenika pustil nadlugo terpejti inu ga od lakote umrej-ti, on bi njemu poprej čez stu myl pota eniga človeka perpravil, kateri bi njemu troštliv inu pomagliv bil, kakor ta exempel njegoviga

edinorojeniga Synu nas zadosti
trošta.

516|Mt 25,40.

517| Davek; izposojeno iz srvnem. *stiure*
(enak pomen) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika
Janeza Svetokriškega).

518| Hrano za na pot, hrano za delavce; izpeljano
iz srvn. *zerunge* (prehrana) (M. Snoj, 2014, Slovar
jezika Janeza Svetokriškega).

519|Mt 2,11.

Ty modri pernesso
Christusu eno ceringo.

na teh svetih treh krajlev dan.
T A D R U G I D E I L
O D Š P R U H A T I G A
P R E R O K A M I C H E A .

Aven te historje pak se ima susseb zamerkti tu prerokovanje tiga preroka Michea, v katerim on GOSPUDA Christusa čez vso maso lipu doli izmala. Te bessede le-taku slove:

Ta prerok Micha Christusa prav mala.

»Jnu ti Bethlehem v Iudovski deželi nej si kratku nikar narmanša mej viudi Iuda. Zakaj iz tebe ima meni priti ta viuda, kateri bo gospodoval čez moj Izraelski folk.«⁵²⁰

520| Mih 5,1.

V le-tim špruhu, kakor ty Iudje sami pričujo, je Bug rezodil, de se je GOSPUD Christus v Bethlehemi imel čakati, ker je on tam istu imel rojen biti. Takovu je ena sussebna čast, katera iz tiga žleht, ubogiga Bethlehema tavžentkrat enu gosposkeiši inu češteiši mejstu stury, kakor je Ieruzalem bilu. Zatu aku lih ta prerok melda, Bethlehem je maihinu inu eniga žleht videnja ali velainja pred tem svitum, taku vsaj premimi ta evangelist timu preroku njegove besséde inu pravi: »Onu nej maihinu ni žleht.« Urzah: Bug poštuje le-tu ubogu Bethlehem taku vissoku, de njegov Syn tukaj bode rojen. Tu ti pusti eno čast biti čez vse časty, katero je kej kadaj enu meistu na tem cejlim svejtu imejlu.

Tu maihinu Bethlehem vissoku poštovanu.

Za tiga volo so vissoke te bessede, s katerimi ta evangelist tu Bethlehem hvali inu pravi: »Iz tebe ima meni priti ta vyuda, kateri bo en GOSPUD čez moj folk.«⁵²¹ Tu je ta vesseli text, kateri nas vučy, za kakoviga inu za kaj my GOSPUDA Christusa imamo deržati, de aku je on lih pred tem svitum en petler, en reven inu ferrahtan človik, kateri je vu enim žleht, ubogim tergu rojen, taku je on vener en GOSPUD inu viuda čez Izrael, tu je čez ta folk Božji.

521| Mih 5,1.

Kaj je pak takovu za enu gospostvu tu smo my v tiga angela pridigi na božični dan meldali, kateri Christusa tudi eniga GOSPUDA imenuje. Nikar za tiga volo, de bi on en tyran bil inu bi hotel te ludy martrati inu syliti, za tiga volo, de bi se nekar taku zastopilu, z ymenom imenuje tu mejstu, v katerim ima Christus rojen biti, inu pravi: »Bethlehem, kir si ti maihinu,«⁵²² kakor de bi on hotel reči: »Kadar bi le-ta GOSPUD pred tem svitum hotel velik inu prangliv biti inu se taku pustiti viditi, de bi se ga ludje morali bati, taku bi on dobru enu drugu mejstu našil, gdi bi se on bil rodil.« Ampak tukaj nej obeniga pranganja, obene oblasti, obeniga blaga, obenih denarjev, ni mečov, ni puhš,⁵²³ zatu pusty on velika, sylna meista, Ieruzalem, ker je tu narsveteiše, Rym, ker je tu narmogočiše, inu druga več inu ima zadosti inu zadobru na tem ubogim, žleht Bethlehemu, de se zdajci na tem méstu, v katerim on bode rojen, ludje vuče, kakov je on GOSPUD, zlasti pred tem svitum ubog inu reven, ampak bogat v duhi inu v vseim žlaht duhovnim blagej.

Christus je en viuda.

522| Mih 5,1.

Zakaj tu je njegov tittel. On ima en GOSPUD inu viuda biti. Timu pruti se pak vidi na njegovim roistvu na tem meistu, v katerim je on rojen, na vsem, kar on na zemli ima, de je on ubog inu reven inu obeniga viudskiga ni kralevigga prangainja na sebi nejma. Kadar je on uže en GOSPUD inu viuda inu vsaj pred tem svitum nikar častit ali gosposki, temuč reven inu ubog, kaj
more

Kaj je Christus za en viuda.

523| Pušk (pukša; SSKJ).

Izlaga tiga evangelia

more tedaj njegovu gospostvu družiga biti, temuč kakor je on, pruti timu svitu rajtat, ubog inu reven, taku spet nazaj pruti timu svitu bogat inu mogoč v tem, gdi je ta svejt ubog inu potreben? Tu je uže, de je on pravičen, gdi je ta svejt poln greiha, de je on večni, gdj je ta svejt mertvaški, on je tiga Hudiča GOSPUD, gdj se ta svejt od Hudiča more pustit registrati inu gnati. On je brumen, gdi je ta svejt hud. On ima eniga milostiviga Boga, gdi je ta svejt pod Božjim serdom. On je en GOSPUD tiga večniga lebna, gdi ta svejt tja doli v pakal sliši.

Tu je tu gospostvu le-tiga diteca inu v takovi štalti ima njegov folk njega užyti, potelesnu on ne hoče pomagati, temuč kulikur ta potrejba terja inu tvoje izveličainje inu njegovo čast an tiče. Zakaj on je sam reven inu ubog, za tiga volo nej potreba nikomer misliti, de bi on denarje inu blagu mogel zadobiti. Takoviga si mogo ty ludje od papeža inu njegove glihe vzvejsti biti inu čakati, ta stury svoje stvari k gospudom čez veliko blagu, dily nym te dežele vun, kakor je Daniel prerokoval. Ampak le-tiga diteca gospostvu se ima le v tem merkati inu užyti, de onu hoče tebi tvoje greihe odpustiti, tebe pravičniga inu svetiga sturiti, tiga Svetiga Duha tebi šeinkati inu iz tiga Hudiča krailestva inu te smerti v ta večni leben tebe postaviti.

H timu uže sliši ta vera inu de se ti, kakor je v začetki meldanu, s flissom na Božjo bessédo derziš.⁵²⁴ Zakaj kateri hoče to bessédo pustit jiti inu hoče svoje lastne misli slušati, ta bode Christusa cilu zgubil inu bode njega nikar za eniga izveličarja, temuč za eniga rihtarja moral deržati inu pred nym bežati kakor pred Hudičom, tiga se ludje tudi boje, kadar so ony hudi bily inu krivu sturili, de on ne pride inu nas proč ne pela. En takov GOSPUD ne hoče naš lubi GOSPUD Christus biti, de bi on s temi svojemi taku grozovitu hotel okuli hoditi, temuč on hoče svojga folka Izrael en GOSPUD inu viuda biti h timu, de on nym hoče od greihov pomagati inu nje v Božio gnado postaviti. Zakaj njegov folk se ne pravi družiga ništer kakor ubogi, revni greišniki, kateri so za svojeh greihov volo prestrašeni inu cagovi inu bi hoteli radi z Bugom dobru stati. De je taku Micheas cilu lipu vkupe zapopade, nerpoprej, de on nejma en posvitni gospud biti inu vsaj tudi nejma en gospud biti, kateri bi duhovnu hud bil, temuč ima vsem, kateri na njega verujo, pomagati zupar ta greih, Hudiča, smert, pakal, zakaj eniga takoviga GOSPUDA se mogo ludje vesseliti.

Taku deleč pelajo ty v Pismi učeni ta špruh tiga preroka Michea inu nikar dajle, so lahkaj v skerbi bili, de bi na tem preveč bilu. Zakaj ony dobru vidio, de je Erodežovu serce tjakai stalu, koku bi on le-tiga kraila teh Iudov mogel vun iztrejbiti ali umoriti, zatu puste ony tu drugu vun, kar Micheas od le-tiga krajla pravi. Kakor de bi ony hoteli reči: »My ne vejmo od obeniga krajla teh Iudov zdaj, temuč od Erodeža,« inu stoy vsai v Miheju le-taku: »Onu ima en viuda teh Iudov v Bethlehemi rojen biti,«⁵²⁵ puste je taku vissiti inu se ne smejo dajle sem naprej dati, ampak ta prerok, aku je on lih mertov, taku on vener dajle govory inu pravi: »Kakov vyuda inu kral bode le-tu deite, kar negova persona an tiče, zlasti.

»Kateriga vun izhod je od začetka inu od vekoma semkaj bil.«⁵²⁶

Tiga ty v Pismi vučeni timu krajlu Erodežu neiso povejdali, ja, ga dobru sami neiso zastopili, zakaj onu je nekaj temneišiga kakor tu pervu, de on ima v Bethlehemi rojen biti inu en viuda biti čez ta folk Izrael. Takovu je dobru zastopit inu enu gvišnu znameinje, de je on moral človik biti.

De pak

524| Derziš.

Iudovski farji ne poveido vseh besséd tiga preroka.

525| Mih 5,1.

526| Mih 5,1.

Pričovainje, de Christus bode en pravi človik inu h timu tudi Bug.

na teh svetih treh krajlev dan.

De pak ta prerok dajle h timu postavi: »Njegov vun izhod je od začetka semkaj inu prejdan so ty dnevi.«⁵²⁷ Takovu je tulikajn rečenu, de je on tudi večni Bug, kateri nej stuprov v Bethlehemi začel nekaj biti, v Bethlehemi je on dobru rojen, tu je en vun izhod, ampak poleg takoviga vun izhoda ima on še en vun izhod, ta se pravi od začetka inu od vekoma sem.

Zakaj timu preroku se imajo njegove besséde pustit ostati, nerpervič pravi on: »Ex te egredietur.⁵²⁸ Iz tebe ima vun ijti.«⁵²⁹ Le-tukaj pričujo ty viši farji inu v Pismi vučeni sami, de vun ijti se tulikajn pravi, kakor rojen biti. Kakor my v slovensčini tudi pravim»Ta je tukaj, tamkaj sem, tu je tu inu tam rojen.« Zatu more ta bessedica vun ijti potler tudi tulikajn reči, ker on pravi: »Cuius egressus ab antiquis diebus.⁵³⁰ Njegov vun izhod je od večnusti semkaj, prejden je čas, dan inu ura bila.«⁵³¹

Hočeš li ti vse vejdi, od kod semkaj je tu ditece, taku poslušaj ti tiga preroka Michea, ta pravi: »On je nerpervič od Bethlehema.«⁵³² Od kod več semkaj? Le od Bethlehema? Ne, temuč on je rojen, prejden je ta svejt, prejdan nebu inu zemla, prejden je sonce inu luna bila. Le-tu se ne pusty z besedami gori vzeti inu je tulikajn kakor od vekoma, prejdan so čas inu dnevi bily. Takoviga ta Erodež inu Iudje nejsjo imejli zastopiti, ony ga tudi nejsjo vrejdnily.

Tu je uže ta krajl inu GOSPUD, kateri je v Bethlehemi rojen, en pravi risnični človik, ampak kateri tudi tu ime ima imejti, Egressus ab antiquis die-rum.⁵³³ Kateri je pred tem svitum vunkaj šal inu rojen, tu je on je en večni pravi Bug inu risnični, pravi, naturski človik.

Nad takovim hoče ta svejt nor inu norčast biti, zakaj on ne more le-te dve roistvi enu vudrug raimati, de je le-tu ditece svoj vun izhod ali roistvu tudi imejlu, prejdan so sonce inu luna stvarjene. Za tiga volo ty Iudje takoviga neiso mogli terpejti inu je potle veliku kecarji gori vstalu, katere so le-timu articulu zupar štritale. Ampak premisli ti tu, ker ti Božjo bessedo pred očima imaš. Od koga on pak tedaj more rojen biti, kadar je on pred tem svitum rojen? Od nikoger, temuč od Buga. Takovu more tudi ta človeska pamet spoznati, aku ona drugači veruje, de je Bug nebu inu zemlo stvaril. Zakaj kaj se more zmisliti, de je pred nebum inu zemlo bilu, temuč Bug? Kadar je uže tedaj le-tu dejte, prejdan je nebu inu zemla stvarjena, vun šlu ali rojenu, taku onu mora od Buga rojenu biti inu samu Bug biti, zakaj izvunaj Boga inu te stvari nej ništer.

Tu je uže ta text, kateri je vse stury. Zakaj kadar bi Christus le en človik bil, taku bi njega ta smert ravnu taku dobru bila zadavila kakor vse druge človeke. Njemu bi tudi ne bilu pomagalu, de je on od ene divice rojen. Zakaj onu je veliku cudniše,⁵³⁴ de Bug to Evo iz eniga rebra stury, kakor de ena divica more rodyti. Zakaj ena deičla je en ženski spul, katera je prez tiga h timu stvarjena, de ona ima otroke roditi. Zatu bi ne bil ni ta Hudič ni ta smert zatu maral, de bi on bil od Divice Marie rojen. Ampak tu je stury, de Divica Maria nikar le eniga synu nossi, temuč eniga takoviga Synu, kateri je pred tem svitum rojen. Zatu je ta Hudič inu smert inu tu cejlu Hudičevu krajlestvu premoženu ali obladanu, potehmal, kir so se ony na eniga takoviga človeka obeissili inu se ga lotyli, kateri je prejden je ta svejt bil svoj vunizhod ali rojstvu imel.

Zakaj kadar bi timu taku ne bilu inu bi on svoj vunizhod le iz Bethlehema bil imel, taku bi njega ta smert ravnu taku dobru bila požerla kakor mene inu tebe, kakor divico Mario, Ioannesa, tiga Karstnika, inu druge velike svetnike. Ampak njegov vunizhod se pravi od vekoma semkaj. Zatu more ta smert, katera je dosermal vse človeke zadavila, na le-tim ditetu, timu GOSPUDU Christusu Jezusu, s sramotjo obstati, zakaj kadar je on Bug bil, taku on nej mogel greišiti, nej

L mogel

Vunkaj jiti.

527| Mih 5,1.

528| Ex te mihi egredietur (Vulgata; Mih 5,2):
Iz tebe mi pride.

529| Mih 5,1.

530| Egressus eius ab initio a diebus (Vulgata;
Mih 5,2): Njegovi izviri so od nekdaj, iz davnih dni.

531| Mih 5,1.

532| Mih 5,1.

Od kod semkaj
je Christus.

Christus je Bug.

533| V Vulgati Mih 5,2.

Kadar je Christus Bug,
zatu on tudi stury
Božia della.

534| Čudniše.

Christus kakor en
človik umerje inu kakor
Bug umreti ne more.

Izlaga tiga evangelia

mogel od te postave zatožen, od te smerti nikar zadavlen ni od Hudiča ferdamnan biti. Kadar je on pak svoj vunizhod v tem času v Bethlehemi imel inu je bil na tem svejtu rojen kakor enu drugu dejte, taku je on moral umrejeti. Od tod onu pride, de se Hudič inu smert sama ujameta, katera nikar dalje ne gledata kakor na ta vunizhod v Bethlehemi, po tem istim vunizhodu se pusty le-tu ditece umoriti. Ampak kadar on zdaj v grobi ležy, pravi on: »Iest sim pred tém svitum rojen,« inu dere, rine z močjo skuzi ta grob, greih, smert inu Hudiča, de njega ne mogo deržati.

Enu takovu selstvu hoče ta prerok nam od le-tiga viuda pernesti, de on ima dva vunizhoda ali, kakor my Slovenci govorimo, duvje roystvu, je za tiga volo ena takova persona, katera je kmallu pravi Bug inu pravi človik vkupe. Taku de je on vsaj le ena persona inu nikar dve, de se more reči: »Christus je Divice Marie syn, kateri je na nje persih sessal inu je kakor en drugi človik na svojem telessu gori jemal. Ampak poleg tiga je on tudi rojen od svoiga Očeta, tiga živiga, večniga Boga pred tem svitum od vekoma, de taku le-te dve naturi, Božja inu človéška, vueni personi nerezdilene inu vkupe so en Christus, kateri ie pravi Bug inu pravi človik etc.« Takoviga ty viši fary Erodežu neiso povejdali, on ga tudi, kakor je rečenu, nej vrejden bil ta tyrann, de bi je on bil imel vejčiti ali zastopiti inu reis ony sami tiga neiso zastopili etc.

Tu roystvu v Bethlehemi se ludje morajo narpervič vučiti.

Tu je uže enu čez vso masso čudnu roystvu, kateru, aku se ga my radi prov hočmo vučiti, moramo my nerveč tukaj začeti, de my ta vunizhod v Bethlehemi narpervič zapopademo. Ravnu kakor ta prerok le-to ordningo tudi deržy, piše narpoprei od tiga potelesniga roystva, od kateriga on tudi več besséd stury, kakor od tiga družiga roystva, kateru je od večnusti. Zakaj kateri hoče vejčiti, kakove misli je naš GOSPUĐ Bug pruti nam, ta začni odzdolaj inu se vuči narpoprej, kaj je on le-tukaj na zemli sturil inu koku se je on tem človékom rezodil. Potle se on bode lipu na le-tim ditecu vučil, kakor je ta text sam na sebi da, de je onu od večnusti semkaj. Takovu bode tedaj nikar strašnu, temuč na tu narlubezniviše inu troštiviše.

Ampak tukaj se začne ena sussebna nesreča, de en vsakateri iz sramotniga inu škodliviga fyrbica inu prevzetnosti hoče narpoprej začeti s prevideinjem le-tiga inu uniga, kadar je Bug vse ričy vejčil, zakaj on tiga človéka padcu nej ubranil ali naprej prišal? Zakaj on še timu svitu pergleduje inu mu pusty svoje lastnu ferdamnanje naprej puiti, ker bi on vsaj dobru mogal ubraniti inu obarovati inu ne preoberniti, de bi morali brumni biti etc. Kateri s takovimi vprašaini hoče začeti Boga spoznati, ta se bode ta vrat vlomil. Zakaj tu je Luciferjev greh inu padec, kir se je bil prevzel, de je tudi hotel čez Božyga Synu biti, kir vsaj v tem nermanšim nemu nei mogel glihati, ali tu ne more biti, ta je tudi hotel ozgoraj tja vun inu nigdir odzolaj.

Aku uže ti hoč zagvišan biti inu se Boga v njegovim stanu prov vučit spoznati, taku ti moreš le-tukaj odzdolaj začeti, kakor ta prerok le-tukaj stury, de ti narpoprei v Bethlehem prideš, potle stuprov v nebu inu v to večnust leizeš, kakor Christus tudi vučy, ker on pravi: »Iest sim ta pot, ta risnica inu ta leben. Kateri mene vidi (Philippe), ta vidi tiga Očeta.« Ioan. 14.⁵³⁵ Kateri tukaj ne hoče začeti, temuč hoče zdaici ozgoraj tja vun inu misliti, koku Bug regira, koku on štraifa inu mori, timu se prov zgody, kadar mu hudu gre. Kakor ta modri mož pravi, Pro. 25.⁵³⁶ »Kateri težke ričy izuprašuje, timu bode pretežku.«

535| Jn 14,6,9.

536| Prg 25,27.

Koku ludie imajo Boga prov spoznati.

Zatu je tu ta prava kunšt, kateri se le-tiga diteca hoče prov vučit spoznat, de on nerpoprei v Bethlehem gre, tu je de on gleda, kaj le-tu dejte za eno službo na tem svejtu ima pelati inu opraviti, zlasti de onu, kakor Micha pravi, ima en viuda biti, kateri ima svoj folk od greihov inu večne smerti odreišiti.

Kadar

na teh svetih treh krajlev dan.

Kadar se ludie tiga dobru navuče inu le-tu ditece od nyh v jasliah najdeno, videnu inu dobru zapopadenu bo, tedaj se onu bode samu našlu, de nej le Marjin, temuč tudi Božji Syn, od Buga rojen, prejden je ena edina stvar bila stvarjena, inu ne bode nikar le obena škoda natu prišla, temuč vse vesselje inu žihrost, potehmal my skuzi le-tu dejte k Bugi inu k njegovi gnadi pridemo, kateriga bi my sicer nikuli več za eniga milostiviga Boga ne mogli deržati. Tu je uže ta text od tiga diteca Jezusa v Bethlehemu.

Ampak le-tukaj gledaj tudi, koku sramotnu Erodež inu ty v Pismi vučeni ž nym okuli hodio, Erodež pregaina le-tu ditece, ty v Pismi vučenj je ferahajajo. Tu je uže našiga GOSPUDA Boga kunšt, ta zna tem ludem en takov siln text pred nus položiti, de ony od njega govore, pojo inu pravio inu vsaj ony vener obene bessede nejmajo od njega zastopiti. Zakaj onu nej čudu, de ty v Pismi vučeni le-tukaj le ta text pridigujo, Erodež pošle po le-tim textu te modre v Bethlehem inu kateru je uže več, pravi ta tyran: »Vprašajte s flissom po tem ditecu inu kadar je vy najdete, taku je meni zuper povejte, de jest tudi pridem inu je molim,«⁵³⁷ taku ony vener obene besséde od tiga ne zastopio, imajo to lupino inu tiga zerna ony morajo uterpejti inu prez njega biti.

Taku Bug še na ta današni dan s temi nehvaležnimi, hudimi nevernikimi okuli hodi, nikar le s temi papežniki, kateri ravnu taku dobru to Biblio imajo, bero inu vejdo kakor my, temuč tudi s temi ludy našiga dejla ali partye, de ony vejdo od evangelia govoriti, ampak ene bessede od njega ne zastopio, zakaj sicer bi se ony dobru drugači s tem lebnom izkazali. Ravnu kakor ty v Pismi vučeni inu Erodež imajo tiga preroka v ustih, ampak kadar bi ony njega zastopili, ne meiniš ti, ony bi se bily tudi gori naredili inu tu dejte yskali inu molili? Ampak de ony tiga ne sture, temuč tiakaj gredo inu iz misli puste, tu je enu znameinje, de ne vejdo inu ne zastopio, kar ony druge ludy vuče.

Ty verni pak imajo en fortel⁵³⁸ pred temi neverniki, de ony te besséde nikar le poslušajo, temuč tudi zastopio, h timu veliku vesselje inu trošt od nyh imajo. Obtū, aku lih ta svejt, ta papež inu naši offertni purgarji inu kmetiči nas z denarmi, z blagum, z oblastjo, s častjo premagajo, taku my vsaj vejmo, de ony nam v le-tim štuku deleč, deleč ozdolaj leže inu so taku straiffani⁵³⁹ od Buga, aku ony lih te bessede slišio, sami govore inu znajo vučiti, de ony vsaj tu narmanše od nyh nejmajo zastopiti. Kakor nyh rovnainje zadosti zviža, de ony s temi obterpnenimi Iudi ušessa imajo inu ga vsaj ne slišio inu so z videčimi očyma sleipy.

Bug, ta bi hotel nas s temi modrimi skuzi to zveizdo svoje svete bessede milostivu k svojmu Synuvi Christusu Jezusu pelati inu pred vsem opotaknjem obarovati vekoma, amen.

ENA DRUGA PRIDIGA

OD KARSTA CHRISTUSEVIGA,

NA TEH TREH KRAILEV DAN,

EVANGELIUM MAT.

III. CAP.⁵⁴⁰

⁵⁴¹ Tem istim čassu je Jezus prišal iz Galilee k Iordanu k Ioannesu, de bi se pustil od njega karstiti. Ioannes pak je njemu branil inu je djal: »Meni je potreba, de jest od tebe bodem karsčen inu ti prideš k meni?« Jezus pak je

L 2 odgovuril

Erodež inu ty v Pismi vučeni so oslipleni.

537|Mt 2,8.

Papežniki so tudi obterpneni.

538|Prednost, ugodnost, korist; izposojeno iz nem. *Vorteil* (enak pomen).

539|Straiffani.

540|Evangelij po Mateju 3.

541|Mt 3,13–17.

Izlaga tiga evangelia

*odgovuril inu je djal k njemu: »Naj bo zdaj taku, taku se na-
ma spodobi vso pravico dopolniti.« Natu je on njemu perpustil.
Inu kadar je Jezus bil karsčen, je on zdajci gori šal iz vode inu
pole tedaj se je nebu nad nym odperlu. Inu Ioannes je vidil
Božjiga Duha, ravnu kakor eniga goloba doli gredoč inu nad
njega pridejoc⁵⁴². Inu pole ena štima iz nebes doli je djala: »Le-
-ta je moj lubi Syn, na katerim jest imam dobru dopadenje.«⁵⁴³*

542| Pridejoč.

543| Mr 1,10–11; Lk 3,22.

544| Leta /15/34.
na Luthrovem domu.

Anno 34. domi suæ.⁵⁴⁴
Jezus je na tryeh kraljev
dan kersčen.

D praznika epifanie ali izkazainja (kateriga sicer v navadi imajo imenovati teh treh krajlev praznik) je vaša lubezan slišala, koku ta isti svoje ime od tiga ima, de se je Christus rezodil nikar le skuzi to zvezdo, temuč tudi na Iordanu, ker je on karsčen. Kadar je pak takovu rezodivenje tu narvissokeiše, imenitiše inu troštliviše, bi onu nikar krivu ne bilu, kadar bi my lih le-ta dan imenovali ta praznik, na katerim je GOSPUĐ Christus karsčen inu rezodiven na Iordanu, kadar je on trydesseti lejt star bil.

Od karsta
Christuseviga.

Koku se je pak takovu godilu, tu izšteje ta evangelist lipu po redu, de se Christus, kateri se je dosehmal tihu inu molče deržal inu še nej bil v svojo službo stopil, se iz Galilee vzdignil inu na Iordan k Ioannesu prišal, de bi se on pustil karstiti kakor drugi greišniki, kateri so svoje greihe spoznali inu odpuscainje teh istih pegerovali.

Christus nej tiga karsta
potreboval, zakaj on
nej bil oben greišnik.

545| Mt 3,15.

Nad takovim se Ioannes prestraši, se deržy za nevredniga, de bi on njega imel karstiti. Ampak Jezus pravi: »Bodi ti z myrom, onu more taku biti, aku drugači vsa pravica ima dopolnena biti,«⁵⁴⁵ tu je: »Aku tu ima opravleno biti, de ty ubogi greišniki mogo h pravici priti inu izveličani biti, taku ti moreš mene karstiti. Zakaj jest sim za vseh greišnikov volo h greišniku postal, morem za tiga volo tu sturiti, kar je Bug tem greišnikom sturiti gori naluzil, de ony skuzi mene pravični bodo.« Takovu je nam h troštu inu exemplu zapissanu inu se zgudilu, de se ta Syn Božji pusty karstiti, kateri vsaj nej obeniga greiha imel, inu stury, kar on sturiti nej bil dolžan, ker smo my timu pruti taku ubogi, revni, izkaženi človeki, de my tudi ne sturimo, kar smo my sturiti dolžni, ia, my smo še

od tiga karsta Christuseviga.

še hudi lotri h timu, jest zamolčim tiga, de bi my taku deleč imejli priti inu kaj več sturiti, kar bi my dolžni ne bily.

Zatu se ima le-tu tukaje susseb merkati, de Christus, ta Syn Božy, kateri je tiga svetiga karsta štiftar sam, se vener pusty karstiti inu poročy dajle, de takov karst naprej v tej cerqvi ima ostati inu vsi, kateri hote izveličani biti, se tudi imajo pustit karstiti.

Christus se pusty sam karstyti, zatu more ta karst ena velika reič biti.

Iz tiga se vidi, de ty prekleti ludje morajo biti, katere je ta Hudič osromotil inu osleipil, kateri ne hote ni viditi ni slišati, kar se vsaj le-tukaj zgody, temuč ta s. karst, ali ga ferrahrajo ali špotlivu od njega govore. Zakaj bi se ti ali tvoje otroke ne hotel pustit karstiti, ker se vsaj ta Syn Božy pusty karstyti? Koku ti le vener moreš taku offertem, ja, sleip inu norčast biti, de ti le-tu svetu izveličansku dellu smeš ferrahitati? Ne bi li ti timu s. karstu, kadar bi on sicer ništer ne nucal, vso čast le za tiga volo imel naložiti, kir le-tukaj slišiš, de se je ta Syn Božy sam pustil karstyti, de bi se ti njemu h časti tudi pustil karstyti, kadar bi lih sicer ta karst tebi ništer ne nucal.

Per tim tudi stoy le-tukaj, kaj si my imamo per takovim karstu vzveisti biti inu čakati inu koku on nam ima priditi ali nucati. Zakaj tukaj se vidi, de se Bug v nebessih sam nad takovim karstom svojga Synu zo vso gnado izlye. Potehmal, kakor ta evangelist pravi, se tu nebu gori odpre, kateru je bilu poprej zapertu, inu bode uže nad tem karstom Christusevim ena vrata inu oknu, de se more noter viditi, inu naprej obeniga rezločka nej mej Bugom inu mej nami. Zakaj Bug, ta Oča, sam je vpričo tukaj inu pravi: »Le-ta je moj lubi Syn etc.«⁵⁴⁶ Nej li uže tu enu veliku rezodivenje inu gvišnu enu veliku znameinje, de Bug timu karstu, kateriga je njegov lubi Syn s svojem telessom sam posvetil, nej sovraž, temuč lušt inu lubezan k njemu ima inu ne more od tiga istiga ostati?

Bug, ta Oča, se rezodene per tem karstu Christusevim.

Za tiga volo, kadar se ja en praznik od tiga rezodivenja Christuseviga obhaja, zakaj ne puste tiga le-tu rezodovenje biti, gdi se Bug, ta Oča, Syn inu Sveti Duh taku silnu rezodene? Zakaj Bug, ta Sveti Duh pride tudi h timu vu eni priaznivi štalti kakor en nedolžen golobec, kateri je mej vsemi drugimi ptycami ta narpriazniviša inu cilu skuzi obeniga serda ni žolčy per sebi nejma, k enimu znameinju, de se on tudi z nami ne hoče serditi, temuč nam skuzi Christusa h timu pomagati, de my brumni inu izveličani bodemo.

Ta Sveti Duh se tudi rezodene.

Tu je uže enu cbifoh ali toppelt⁵⁴⁷ rezodiveinie, enu Božje, tiga večniga vsigamogočiga Očeta. Tu drugu, tiga Svetiga Duha, kateri so per tem karstu našiga lubiga GOSPUDA Christusa, kateri se pusty karstyti na Iordanu nikar le samuč nam k exemplu, temuč tudi k gnadi, de my takoviga karsta uživemo inu imamo verovati, my imamo skuzi njega eniga milostiviga Boga, kadar my takov exempel slušamo inu po tej zapuvidi Christusevi se tudi pustimo karstyti.

Enu častitu veliku inu milostivu rezodiveinie.

546| Mt 3,17; Mr 1,11; Lk 3,22.

547| Dvojno; izposojeno iz bav. nem. toppelt (enak pomen) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

Onu se pak ta Oča rezodene nikar le s tem, de on tu nebu odpre inu z neba inu svita eno rejč stury, temuč on se pusty tudi z eno novo štimo slišati, katere glih od neba poprej nihče nikuli nej šlišal,⁵⁴⁸ inu pravi: »Le-ta je moj lubi Syn, na katerim jest imam dobru dopadenje.«⁵⁴⁹ Tu je ena druga štima kakor una na hribu Sina, ker je Bug tudi od neba govuril, ampak taku zlu, de se je ta zemla pred tem strepetala inu ty hribi so se stresli inu ty človeki pred strahom se te smerti bali inu v skerbi bily.

548| Slišal.

549| Mt 3,17; Mr 1,11; Lk 3,22.

Z eno takovo strašno štimo se Bug ne pusty le-tukaj slišati, ia, tukaj se ne sliši ništer družiga kakor zgul priaznivost, gnada inu milost. Kakor de bi hotel Bug taku reči: »Vy, človeki, obrnite vaše ocy le-semkaj inu gledajte vsaj, kaj se le-tukaj za ena reč ali rovanje začene, vy vidite, de Ioannes tukaj na Iordanu eniga moža karsty, kakor je on sicer več ludy karstil. Aku vy pak prav inu gvišnu hočte vejčiti, gdu je le-ta mož, taku mene poslušajte. On je moj lubi Syn,

L 3 na ka-

Izlaga tiga evangelia

550| Mt 3,17; Mr 1,11; Lk 3,22.

na katerim jest vse vesselje inu serčnu dobru dopadeinje imam.⁵⁵⁰ Vam se nej potreba pred nym bati, zakaj tukaj on stoji nag kakor en drugi človik, prez meča inu posvitne oblasti, pred mano se vam tudi nej potreba bati, zakaj jest ne pridem zdaj z garmeinjem inu z bliskainjem, s puhšami inu s trobentami kakor na hribu Sina, temuč z enim priaznivim pildom inu z lubeznivim izkazainjem.«

Se taku na tu narpriazniviše gody, ta Syn Božji, kateri je prez grejha inu je cilu nedolžen, stoji v Iordanu inu se pusty karstyti. Ta Sveti Duh pride kakor en golob čez njega, de njega Ioannes s svojemi očyma vidi inu Bug, ta Oča, govory na tu narpriazniviši z nami inu oznanuje nam, koku on nam pošle nikar eniga apostola, eniga preroka, eniga angela, temuč svojga edinorojeniga Synu, na katerim on ima vse dobru dopadeinje.

Karsčanski karst je troštliv.

551| Tožilo, obupavalo (Matija Kastelec in Gregor Vorenc: Slovensko-latinski slovar).

Tu se pravi ja, meinim jest, enu poročenje na le-tiga Synu gledati, po-tehmal se Bogu samimu nej tožilo inu utragalu⁵⁵¹ nam vsem oznaniti ta isti mal, kadar je on bil karsčen, on je njegov lubi Syn. Kakor de bi on hotel reči: »Aku vy uže hočte eniga milostiviga Očeta imejti, taku je vy lahku morete sturiti, deržite se le na mojga Synu, timu jest ne morem sovraž biti, taku vy bote, aku vy njegovo štimo slušate, meni tudi za njegovo volo lubi. Zatu vy njega poslušajte inu sturite, kar on vam pravi. Zakaj on ne potrebuje za volo svoje persone tiga karsta ravno taku malu kakor te obreize. Urzah je: On je prez vsiga greiha.«

552| Iste.

Nu, taku je pak ta karst Ioannesov za tiga greiha volo od mene ferordnan, de vsi, kateri svoje greihe spoznajo, te isle⁵⁵² žaluio inu bi radi hoteli od nyh ledig inu prosti biti, se za tiga volo k le-timu karstu najdejo, ty gvišnu mogo verovati, de hočem nym milostiv biti. Zakaj se pak pusty moj Syn karstiti, kateri nej oben greišnik? Nikar za svojo volo, temuč za vašo volo, kir ste vy greišniki. Zakaj vaše greihe je on nase vzel, od teh istih hoče on prust inu ledig biti inu nje doli položiti, de vam s teim bo pomaganu inu de vaši greihi nigdir več nejmajo najdeni biti.

553| Mt 3,14–15.

Le-tu melda ta evangelist silnu lipu, ker on pravi: »Christus, kadar je Ioannes njemu branil, je dial: 'Pusti zdaj taku biti, zakaj taku se nama spodobi vso pravico dopolniti.'«⁵⁵³ Tu je tulikajn rečenu: »Na le-tim karstu ležy ta pravica tiga cejlga svita. Zakaj kadar jest vsiga svita greihe na meni imam inu te iste nossim, aku ima timu svitu pomaganu biti, taku jest morem sturiti, kar je Bug tem greišnikom sturiti zapovedal, zlasti de se ony imajo od tebe pustit karstiti.«

554| Mt 3,17; Mr 1,11; Lk 3,22.

Takovu izveličansku dellu tj nikar ne mudi, temuč kakor se jest za teh ubozih greišnikov volo rad hočem pustit karstyti, taku pomagaj ti tudi rad h timu inu karsti mene, de Božy serd bode utolažen inu ta greih doli položen. Takovu pusty ta večni Oča sebi dopasti, govory z nami od nebes doli inu viža nas k sojmu lubimu Synuvi, pravi: »On je moj lubi Syn, na katerim jest imam dobru dopadenje.«⁵⁵⁴ Nam h troštu, de se my takoviga karsta imamo an vzeti inu gvišnu verovati, Božy serd je utolažen inu naši greihi skuzi takov karst Christusov doli položen, de Bug hoče dajle z nami z myrom biti za svojga Synu volo.

Za le-to štimo bi se imejlu, kadar bi onu mogoče bilu, po yglenih špičijti inu le-tu častitu rezodivenje nikuli več iz teh ocy inu serca pustiti, de naš GOSPUD Bug tu nebu odpre, pošle tiga Svetiga Duha le sem doli v tej štalti eniga goloba inu on sam pusty se z eno taku lubeznivo štimo slišati inu pravi: »Le-tukaj vy imate mojga Synu, moje serce inu narvissokeiši šac inu vse, kar sim jest.« Kaj stury pak ta Syn? On se izkaže kakor en ubog, potrejben greišnik inu se pusty od Ioannesa na Iordanu karstiti, de taku tu cejlu bogastvu se le-tukaj na tu narmilostiviše inu priazniviše rezodene po tem rezlotku teh person v truji štalti. De bo en vsakateri vejdl, kateri se h timu GOSPUDU Christusu deržy in njegovo

od tiga karsta Christuseviga.

njegovo bessédo gori vzame inu se njegovih dell trošta, de Bug takovimu človeku ne more inu ne hoče sovraž biti. Zakaj le-tukaj onu stoji, kar ta Syn ukaže, govory ali stury, tu je vse tiga Očeta serčnu, dobru dopadenje.

O, koku srečni bi my bily, kadar bi my Christusevo štimo poslušali inu bi terdnu iz cejlga serca na njej deržali. Spet nazaj, zanikerni inu prekleti ludje so le-ty, kateri takovo štimo puste glassiti inu gredo vener mimu, kakor de bi je ony ne slišali? Ta prekleta papežova družina pak šentuje še inu pregaina le-to štimo, pravi: »Christus nej le sam, kateriga ta Oča za lubu ima, on ima menihe, farje, maše, rumanja inu drugu tudi za lubu.« Kateri bi uže tu prov spomislil, de bi se le-ta priaznivost Božja inu tu očinu serce ne jmejlu vissokeiši poštovati inu častiti kakor le-taku, ta bi imel raiši desetkrat mertov biti, kakor per takovih šentovavskih, zanikernih ludeh živejti.

Tiga svita
nehvaležnost.

Zatu se vučite vy, lubi otroci, kadar vy slišite le-to štimo se glassiti. My neismo pred malu lejtí ništer od nje vejčili. Tukaj je bilu tu nebu zapertu inu smo morali v tiga Hudiča imeni pošlušati, kar so ty menihi pridigovali od vyc, od tih pošastnih duhov inu drugih laž. Nu, pak uže (Bogu hvala) zdaj gre ta čisti vuk zupet v teku ali po pravim potu inu faly le na tem, de bi ga ludje poslušali inu se ga vučili. Kadar tedaj na tem svejtu ništer ne pomaga, taku najte my vsaj našiga GOSPUDA Boga za to dobruto zahvalimo, de je on danas svoje serce inu svoj šac nam rezodil, tiga Svetiga Duha v štalti eniga goloba, svojga Synu na Iordanu v tem karstu inu sam sebe vu eni častiti lubeznivi štimi.

Opominainje.

Kateri bi uže ne hotel tiga ferdamnati, kateri bi le-tukaj ne hotel zahvaliti, vessel biti inu tiga Synu s sercom gori vzeti, kateri le-tukaj v Iordanu stoji inu se pusty kakor en greišnik karstyti? Na kateriga se ta Sveti Duh possady v štalti eniga goloba? Gdi je ta štima tiga Očeta taku blizu, kakor k steni tukaj more biti? Tukaj je prez cbivla tudi nezmasnu veliku svetih angelov bilu. Zakaj gdi se ta Oča, Syn inu Sveti Duh puste viditi, tukaj je ta cejla nebeška voiska morala biti.

Zatu se vučite le-ta praznik vissoku deržati. Onu je dobru tudi enu rezodivenje, de se je Christus tem modrim skuzi eno zvezdo rezodil, ampak tu le-tukaj je veliku vissokeíše. Tu so ty pravi trye krajli, Bug Oča, Bug Syn inu Bug Sveti Duh, kateri se vsi trye vkupe najdejo, kadar se Christus pusty karstyti. Kadar bi on bil hotel, taku bi se bilu takovu rezodivenje v pusčavi ali v templi v Ieruzalemi zgudilu. Ampak per tem karstu se je onu moralu zgodyti nam k navuku, kakor sim jest čestu meldal, de my ta s. karst imamo vissoku deržati inu kir smo my karsčeni, taku imamo na nas nikar drugači gledati inu se soditi, temuč kakor de bi my bily sturjeni, ja, novi stvarjeni svetniki.

Ty šentovavski widertauffery,⁵⁵⁵ pravio na ta današni dan: »Ta karst je le ena žleht voda.« Ta Hudič vzami takova šentovavska usta. En pes, svynja, kra-va ima taku soditi, katera ništer družiga, kakor le-ta žmah od vode ima. En karsčeni pak nejma po tém žmahu, temuč po tej bessedi soditi. Zakaj tukaj nej le sama voda, temuč tudi Božja besséda inu krafft. Kakor se le-tukaj vidi per tem karstu Christusevim, de je tukaj Bug, ta Oča, Syn inu Sveti Duh. Za tiga volo onu nej le žleht voda, temuč ena takova voda, v kateri se Božy Syn kople, nad katero ta Sveti Duh lejta inu Bug, ta Oča, nad njo pridiguje. De taku ta s. karst nej ena žleht voda, temuč ena gnade bogata voda inu ena kopel tiga noviga roystva, žegnana inu posvičena skuzi Boga Očeta, Synu inu Svetiga Duha. Kakor ravno zatu Christus to vižo karsčovati taku postavi, de se ima v tem imeni tiga Očeta, Synu inu Svetiga Duha karstyti. Zatu tudi še na ta današni dan, kadar enu dejte bode karsčenu, je per takovim karstu ta Syn Božy, kateri s svojem

Karst nej le sama voda.

555| Prekrščevalci; izposojeno iz nem. Wiedertäuffer (enak pomen).

Takovu rezodiveinje se zgody že, ali le v bessedi.

Ta karst nej obenu človesku dellu.

Izlaga tiga evangelia

s svojem telessom, ta Sveti Duh, kateri s svojo vpricho prebivajnem inu Bug Oča, kateri s svojo štimo ta karst posvečuje. Zatu se ja ne more reči, de je on le žleht voda, potehmal je tu cejlu bogastvu tukaj vpricho. Za tiga volo tudi na ta karst nejmamo gledati kakor na enu človesku dellu. Zakaj aku lih ta človik karsty, taku on vsaj ne karsty v svojem imeni, temuč v imeni tiga Očeta, Synu inu Svetiga Duha. Ty so tudi v takovim dellu, sicer bi ta karst tu dolgu ne opravil, kar on ima opraviti.

Gdu hoče uže tu ferrahitati, de je Bug Oča, Syn inu Sveti Duh tukaj? Gdu hoče takovo vodo žleht vodo imenovati? Ter ne vidimo li my, kaj za enu koreinje Bug v le-to vodo verže? Kadar se cuker vudo verže, taku onu nej več voda, temuč en žlahten klaret⁵⁵⁶ ali iulep⁵⁵⁷ ali sicer nekaj. Zakaj bi my tedaj le-tukaj to bessédo od vode hoteli ločiti inu reči: »Onu je žleht voda.« Ravno kakor de bi ne bila Božja besseda, ia, Bug sam per tej inu v takovi vodi? Nikar taku, zakaj tukaj je Bug Oča, Syn inu Sveti Duh v takovi inu per takovi vodi kakor tamkaj na Iordanu, gdi je Christus v vodi stal, Sveti Duh nad njo lejtal inu Bug, ta Oča, per tej pridigoval. Zatu je ta karst ena takova voda, katera te greihe, to smert inu vso nesrečo tja proč vzame, pomaga v nebu inu k večnimu lebnu. Taku ena žlahtna cukrova voda, aromaticum inu apoteka je iz nje postala, v katero se je sam Bug vmeišal, Bug pak je en Bug tiga lebna. Kadar je že ta v le-tej vodi, taku more tu ta prava aqua vitæ,⁵⁵⁸ tu je ta voda tiga lebna, biti, katera to smert inu ta pakal prežene inu vekoma živu della.

Taku imamo my ta karst se prov vučit spoznati inu za vissoku deržati, zakaj onu se ne karsčuje v tem imeni eniga angela ali človeka, temuč v tem imeni Boga Očeta, Synu inu Svetiga Duha ali kakor v tem djanju teh jogrov⁵⁵⁹ stoji: »V tem imenu Jezusa,«⁵⁶⁰ kateru je ravno tulikain. Zakaj kateri Jezusa Christusa spozna, ta more tudi Boga Očeta inu tiga Svetiga Duha spoznati. Potehmal Christus očitu pravi, on pride od Očeta inu hoče tiga Svetiga Duha poslati. Kateri uže Christusa s sercom spozna, ta ne bode njegovo bessedo na lažo staval, temuč veroval, de ta Syn nej sam, temuč ta Oča inu ta Sveti Duh per njemu, aku se lih ta Oča inu ta Sveti Duh z imenom ne imenujo.

Za tiga volo se my imamo takovu dobru vučiti inu to bessedo tiga svetiga karsta od te vode, s katero se karsty, nikar ločiti, temuč spoznati inu reči, de je ona od Buga h timu ordnana, de ona nas za našiga GOSPUDA Christusa volo skuzi tiga Svetiga Duha ima čiste sturiti, od greihov inu od večne smerti pomagati. Zakaj kaj bi hotel sicer Bug Oča inu Syn inu Sveti Duh per tej dellati? Zatu aku ti spoznaš, de tu ditece, kateru je zdai rojenu, je v grejih, taku vtakni je v ta sveti karst inu pusti Boga njegovu dellu ž nym opraviti, kakor njega besseda slove inu oblubi, de ludje morajo skuzi vodo inu Duha zupet rojeni biti inu tu, kateri veruje inu bode karsčen, ta ima izveličan biti. Taku aku spoznaš ti, de je onu v tej smerti, taku je vtakni v to zapuvid Christusevo, v le-to kopel ali karst, taku bode ta smert požerta. Inu ti, kir si ti uže karsčen, misli tudi taku, de je tvoj karst tebi en žigel inu gvišna zastava, de je tebi Bug tvoje greihe odpustil inu ta večni leben skuzi Christusa oblubil. Zakaj ta karst ima eno Božjo krafft, de ima to smert zatrejti inu te greihe doli omivati. Zakaj zatu smo my tudi karsčeni, koker my tedaj na takovu vupainje v to smert Christusevo bomo karsčeni.

Aku my pak v greih pademo inu smo krivu sturili, taku ima vener ta karst inu kar je nam v nym oblublenu terdnu inu gvišnu ostati ali vsai, de se le-ta, kateri je grešil, pokori, od grehov pusti inu se h Gospudi Bogu preoberne. Zakaj tu se ne terpi odpuscainje teh greihov prossiti inu vener v grejih ostati, temuč pokuro se ima sturiti inu v pravi veri reči: »Moj GOSPUD Bug je meni vso gnado oblubil, kadar je on mene v svojga Synu karst vtaknil. H takovi gnadi se jest zupet

556| Beseda izvira iz fr. *clairer*, ki je poimenovanje za vino rosé posebno intenzivne temnordeče barve, in sicer za tip vina, ki je bil vse do 18. stoletja najbolj splošno izvozno blago francoske vinorodne regije Bordeaux. V sodobni grafični tehniki obstaja avtorska barva z imenom claret (CMYK = 0, 0.8189, 0.5906, 0.502, Pantone PMS 506)

557| Izvirno sladka pijača v medicinske namene. Beseda julep naj bi izvirala iz perzijskega samostalnika *golâb*, ki pomeni rožna voda. Julep je bil pripravljan kot mešanica clareta ali madeire, sladkorja, vode, sveže mete in ledu, danes pa ga pripravljajo iz whiskyja (ali katere druge vrste žgane pijače), sladkorja, vode, ledu in sveže mete.

558| Voda življenja; srednjeveško poimenovanje za koncentrirano vodno raztopino etanola, ki naj bi zagotavljala nesmrtnost. To prepričanje je temeljilo dejstvu, da alkoholni destilati preprečujejo razkrajanje organskih snovi. Alkimisti, kakor denimo Taddeo Alderotti, so aqua vitae cenili in jo priporočali za zdravljenje melanholije, zobobolov, za čiščenje ran, vračanje spomina, izboljšanje vida, za zdravljenje epilepsije in gluhot (Seth C. Ramussen, *Quest for Aqua Vitae: The History and Chemistry of Alcohol from antiquity to the Middle Ages*, 98–103).

559| Kristusovih učencev, apostolov; izposojeno iz stvn. *jungiro* m. (apostol, učenec), in sicer v obdobju pokristjanjevanja (8. in 9. stoletje) (H. Jazbec, 2007, 46).

560| Apd 3,6.

Karst pomaga od greihov inu smerti.

V tem imeni Jezusevim karstyti.

Koku my imamo tiga karsta nucati.

od tiga karsta Christuseviga.

zupet obernem inu se na to isto zanessem, de so moji greihi od mene proč vzeti nikar za mojo ali eniga človeka ali stvari volo, temuč za mojga GOSPU-DA Christusa volo, kateri je tu zapovédal inu gori postavil inu se je sam kakor en greišnik pustil karstyti.«

Ie taku le-tu rezodiveinje vegše inu premaga tu pervu, ker se je ta zvéz-da tem modrim izkazala, zakaj le-tiga rezodivenja uživejo vsi karsčeniki, uniga pak le nekateri ajdje. Zatu bi imel le-ta praznik spodobnu tu ime imeiti od tiga karsta Christuseviga inu ta dan se imenovati, na katerim je Christus karsčen. Taku bi my imejli urzah od tiga karsta zupar te rottirarske duhuve pridigovati inu zupar tiga Hudiča, kateri nam vse naše ričy rad pusty gledati, le našiga praviga šaca nikar, tiga bi on nam rad hotel iz teh očy inu rok makniti, kakor je on v papeštvi sturil, kadar se je od takoviga rezodiveinja na Jordanu malu ali cilu ništer pridigovalu.

Zatu se vy imate vučiti inu s flissom merkati, koku se je Bug na le-ta današni dan rezodel, z eno leipo pridigo od svojga Synu, de kar on z nami govory inu stury inu my ž nym, takovu vse ima njemu dobru dopasti. Zakaj kateri tiga Synu sluša inu se po njegovi bessédi deržy, ta ima tudi tu lubu dejte biti inu tiga Svetiga Duha imejti, kateri se je le-tukaj per tem karstu tudi pustil viditi vu eni leipi, priaznivi inu myrni štalti, ravno kakor se ta Oča tudi pusty na tu narpriazniviši slišati inu pravi: »Le-tukaj imate vy nikar eniga angela, preroka, apostola, temuč mojga Synu inu mene samiga.« Koku bi se on vsaj mogel vissokeiši rezodeti? Inu koku bi my mogli njemu bujle služiti, temuč de my njegoviga Synu, našiga izveličarja, poslušamo inu se po tem deržimo, kakor on nam pridiguje inu naprej pravi? Kateri pak njega ne hoče poslušati k svojmu izveličainju, ta more tiga Hudiča inu niegoviga apostola ali sla poslušati k svojmu večnimu končainju. Za tiga volo imamo my Boga za takovo gnado zahvaliti inu prossiti, de bi on nas hotel per tem obderžati inu izveličane sturiti, amen.

Rezodivenje Božie je nervegše per Christusevim kerstu.

NA PERVO NEDELLO

P O T E H T R E H K R A I L I H ,

EVANGELIUM LUC. II. ⁵⁶¹

N⁵⁶² *Nu njegovi stariši so vsaku lejtú hodili v Jeruzalem k velikonočnimu prazniku. Inu kadar je on bil dvanaajst lejt star, so ony gori šli v Jeruzalem, po navadi tiga praznika. Inu kadar so ty dnevi bily minili, de so ony zupet domu šli, je tu dejte Jezus v Jeruzalemi ostalu inu njegovi stariši nejsó tiga vejčili. Ony so pak meinili, de je on v družbi inu so prišli en dan hoda inu so ga yskali mej žlahto inu znan-ci. Inu kadar ga nejsó našli, so šli zupet v Jeruzalem inu so ga yskali. Inu pergudilu se je čez try dny, de so ga našli v templi sidečiga, v srejudi mej vučeniki, de je nje poslušal inu vprašal. Inu vsi, kateri so njega poslušali, so se začudili njegove zastopnosti inu njegovih odgovori.*

M Inu

⁵⁶¹ | Evangelij po Luku 2.

⁵⁶² | Lk 2,41–52.

Izlaga tiga evangelia

Inu kadar so ony njega ugledali, so se začudili inu njegova mati je djala k njemu: »Moj syn, zakaj si ti nam le-tu sturil? Pole, tvoj oča inu jest sva tebe z žalostjo yskala.« Inu on je djal k nyma: »Kaj je, de ste mene yskali? Ne vejste li, de jest morem biti v tém, kar je mojga Očeta?« Inu ony nejso te besede zastopili, katero je on k nym govuril. Inu on je z nymi doli šal inu je prišal v Nazaret inu je bil nym pokoren. Inu njegova mati je vse le-te bessede v svojem serci ohranila. Inu Jezus je gori jemal na modrusti, starosti inu gnadi per Bugi inu ludeh.

563|Leta /15/34.
na Luthrovem domu.

Anno 1534. domi suæ.⁵⁶³

E-tu je en syln vissoki evangelium, kadar se on hoče ostru izlagati inu od tiga praviti, kadar se le-tu ditece Jezus iz tiga serca zguby, kaj se radu vmej ludmy stury inu pergody. Ampak my hočmo takovo visoko izlago na en drugi mal šparati inu zdaj tu pred nas vzeti, kateru je narsvitleiši inu lahkeiši inu za gmain ludi narnučniši.

Christus se mnogeteri viži rezodeva, de per nym samim pomuč isčemo.

Vaša lubezan je na ta praznik teh treh modrih slišala, de se mu pravi ta praznik tiga rezodiveinja Christuseviga, kateru se je zatu zgudilu, de bi tu novurojenu ditece nikar skrivenu ne ostalu, temuč rezodivenu bilu. Zakaj sicer bi onu nam obeniga nuca ali prida ne perneslu, kadar bi my ništer od njega ne bily imejli vejdi. Zatu so le-te dny čez tudi druge evangelje pridigovali, v katerih se vidi, koku se je Christus rezodil. Zlasti ker je njega na Iordani Ioannes karstjl inu potler s tem nerpervim čudessom na tej ohceti v Cani pustil viditi, de je en takov GOSPUD, kateri vse stvare v svoje oblasti ima. Inu de bi taku GOSPUD Christus Jezus nikar le mej temi ludmi znan bil, temuč tudi izkušen inu hvalen, kakor ta, kateri je več kakor en drugi človik, zlasti en GOSPUD h takovimu gospostvu rojen, kateri vse zna inu premore. Inu bi my njega za našiga izveličarja spoznali inu vsej nadlugi inu nuji se vučili k njemu deržati inu pomuč per njemu yskati.

H tako-

na I. nedello po treh krajlih.

H takovimu služi tudi ta današni evangelium, zakaj onu je tudi enu rezodivenje, s katerim se GOSPUD Jezus izkaže, de on nej enu gmain, temuč enu sussebnu dejte, kadar se on skrivaje svojem starišem odvlejšče inu iz te pokorsčine stopi, katero so sicer vsi otroci svojem starišem iz Božje zapuvidi dolžni. Takovu, pravi ta evangelist, se je taku godilu.

Njegovi stariši so morali vsaku lejtú na ta velikonočni praznik kakor drugi Iudje se izkazati v templi v Ieruzalemi. Kadar so uže ony tu dejte Jezusa sabo vzeli, ostane onu za nymi v Ieruzalemi. Tu pregledajo ty stariši, so lahkej bily navajeni, de je on poprej več ž nyh znanci šal. Zakaj Christus v svojej mladusti nej živel kakor ena cupernica ali divji mož, on nej oben sussebni leben pelal, temuč se je deržal kakor enu drugu dejte, se je tudi čassi s svojemi tovariši ygral, samuč de je on, kakor ta text melda, pred drugimi otruci na gnadi inu modrusti gori jemal.

Tu stury uže, de njegova mati Maria inu Iosef meinita, de je vmej tovarištvom inu ga puste taku odzadaj. Ampak na večer, kadar ona v to pervo erpergo od Ieruzalema prideta inu ona okuli sebe gledata, gdi vsaj tu deite ostane inu kej by moglu biti. Kadar ga ony pak per teh priateleh inu znancih ne najdeta, se ona zlu prestrašita. Zakaj tu dejte je bilu tej materi susseb poročenu, taku tudi Iosef je eno močno zapuvid imel, de bi tu deite imel s flissom vardevati⁵⁶⁴ za tiga volo, kir ie Maria le sama bila ta mati, je njej tu eno sussebno serčno veliko žalost inu enu veliku prestrašeinje perneslu, de bi ona njega ne imejla najti. Tukaj nej bilu veliku spainja, jejdi, počivainja pred jokainjem, temuč ona sta (kakor se more verovat) še ponoči štiri myle zupet nazaj tekla, ali tu dejte je bilu zgublenu.

Premisli uže ti, kaj je nyh serce nyma ta čass pravilu? Zakaj ta pervi dan je onu zgublenu, ta drugi ga ona yščeta inu je stuprov najdeta na trety dan. Za tiga volo neista te try noči veliku spala, sta mnogoteru mjslila, susseb ona, ta mati, je mislila: »Bug je tebi tiga Synu zupet vzal, Bug neče tebe več k materi imejti, ker si nemu taku nemarnu inu neflissig stregla.« Taku tudi Iosef ie prez cbiuvla mislil: »Bug tebe ne bode več k flegarju hotel imejti, kir si taku neflissig bil inu timu edinimu ditetu nesi streigal.«

Tu je uže en sussebni štuk, de se je tu dejte Jezus, naš lubi GOSPUD Bug, taku hotel izkazati, s teim on da na znainie, de niemu po pravici bi ne bilu potreba svojej matere podložen biti, temuč, kar dei le k exemplu, iz dobre vole inu nekar iz dolžnosti de stury. Zakaj on nej le svoje matere syn bil, temuč tudi nje Bug inu GOSPUD. Zatu se on le-tukaj izkaže pruti svojej materi nika kakor en syn, kakor my od danas čez ossem dny tudi bomo slišali, ker pravi: »Žena, kaj je meni s tabo?«⁵⁶⁵ Ravno taku se tukaje izkaže naznainieoč, de nej le en človik, kateri bi iz potrebe očetu inu materi moral pokoren biti, temuč se pusty slišati, de ima eniga družiga inu vegšiga Očeta, na kateriga on spodobniše merkainje ima kakor na Mario inu na Iosefa. »Kaj je«, pravi on, »de sta vydva mene yskala? Ne veista li vy, de jest morem biti v tem, kar je mojga Očeta?«⁵⁶⁶ Kakor de bi on hotel reči: »Iest sim ja vaš syn, ali vsaj taku, de sim jest več uniga Syn, kateri je v nebi.«

Se taku rezodej za našo volo, de bi my njega imejli prov spoznati inu si dobru navučiti, de tu dite se nej le pravi človik, temuč tudi pravi Bug. Zatu kadar ta mati njega ogovory: »Moj syn, zakaj si ty nam tu sturil?«⁵⁶⁷ Se on odgovory inu pravi: »Iest vam neisim nepokoren, vas tudi nejsim ferrahtal, kakor se vama zdy.« Hoče taku prov imejti inu prez štraifinge biti od svoje matere, Maria pak inu Iosef morata v ti veliki žalosti inu skerbei, kateru sta ona imejla, še h timu krivu imejti. Zakaj ona bi se bila imejla tukaj opomeniti, kaj so ty angeli, ty pastyrji, ty patriarchi, Simeon inu drugi od le-tiga diteca pridigovali inu bi tudi imejla vej-

M 2 diti

Koku je Christus v Ieruzalemi zgublenu.

564| Oskrbovati, skrbeti za, paziti, varovati (SSKJ).

Zakaj se je Christus skrtil.

565| Jn 2,4.

566| Lk 2,49.

Iosef, Maria sta pozabila, kai so angeli, modri, Simeon inu drugod Jezusa pridigovali.

567| Lk 2,48.

Izlaga tiga evangelia

Christus vučy z le-teim exemplom, de ludje imajo Bogu več pokorni biti kakor tem človekom.

diti, aku bi Christus lih bil odzadaj ostal, de bi on vener nikar nepokoren, temuč Bogu, svojmu Očetu v nebi, več dolžan pokoršino izkazati kakor svojej materi na zemli. Inu gre le-ta exempel tiga diteta Jezusa, našiga lubiga GOSPUDA, nerveč tiakaj, de on nas skuzi tu hoče opomeniti naše nezastopnosti inu velike slipote, katera je vselej tjakaj nagnjena inu naklonenja, de ona poprej tem človekom kakor Bogu služi. Zatu se my imamo vučiti, kadar h timu pride, de my ali Bogu ali tem starišem inu velakom ali gosposčini moramo nepokorni biti, de my s Christusom rečemo: »Iest morem biti v tem, kar je mojga Očeta v nebi. Izvunaj le-tiga samiga hočem jest rad inu iz serca očetu inu materi, cessarju, krajlu, gospudu inu fravi v hiši pokoren biti.« Ampak le-tukaj v le-tej reiči se pravi le taku: »Lubi oča, luba mati, jest imam eniga družiga Očeta, na tiga istiga imam jest več kakor na vas gledati.« Takoviga sta bila Maria inu Iosef le-tukaj pozabila, zatu je on moral nyu tiga istiga opomeniti inu tiga nyu vučiti.

Bogu imamo več pokorni biti kakor tem človekom.

Le-tu je uže za našo volo zapissanu, zakaj to hudo šego, kakor je rečenu, imamo my od nature, kadar bi my Bogu imejli služiti inu njemu to pokorsčino izkazati, taku se my s tem svitum izgovarjemo inu pravimo: »Iest né smeim, zakaj Bug je meni zapovédal, de bi imel moy gosposčini pokoren biti.« Kakor zdaj ty pregainavci tiga evangelia sture, so se tiga od nas navučili, de smo my dolžni tej gosposčini pokorni biti. To isto pokorsčino hvalio ony vissoku inu pravio: »My dobru vejmo, de po tem Pismi nej krivu ta sacrament v obejuh štalti prejemati, ampak my moremo tej gosposčini pokorni biti. Tukaj je moj oča inu mati, tukaj je moj viuda, ty tiga nete imejti, zatu ga jest ne smeim sturiti. Hvala vam bodi, lubi gospodičiči. Gdu je ta gosposčina? Moj deželski viuda, moj oča inu mati.« Ia, takovu je rejs, ampak nejmaš li ti raven teh sicer obene gosposčine več? Za koga ti tiga derziš inu imaš, kateri pravi v tej pervi zapuvidi: »Iest sim ta GOSPUD tvoj Bug?«⁵⁶⁸ Ne bi tedai imejlu le-tukaje taku biti, kadar pravi: »Tu meni dopade, tiga jest hočem taku imejti,« de ti, nič gledajoč na tvojga viuda, krajla inu cessarja, očeta inu mater, s Christusom rečeš: »Oportet me esse in his, quæ; sunt Patris mei.⁵⁶⁹ Iest morem v tem biti, kar je mojga Očeta.« Zakaj Božja besséda inu zapuvid ima ja spodobnu naprej jiti. Kadar je ta opravlena, taku se potle tudi ima sturiti, kar oča inu mati, cessar inu krajl hote imejti, de se nikar ta kulla pred koine⁵⁷⁰ ne vprego.

568| 2 Mz 20,2; 5 Mz 5,6.

569| »Quia in his quae Patris mei sunt, oportet me esse.« »Moram biti v tem, kar je mojega Očeta.« Lk 2,49.

570| Konje.

Christus se je rezodel k exemplu.

Kakor je uže GOSPUD Christus skuzi to zvezdo inu na Iordanu rezodiven nam h troštu, de je on naš izveličar, kakor smo my ozgoraj od njegoviga karsta inu na božični dan iz teh angelov peismi inu pridige obilnu slišali, taku se on rezodeva v tem današnjim evangeliu nam k exemplu, de my v teh ričeh, katere Boga tičejo, na nikoger nejmano gledati, onu si bodi oča, mati, viuda ali kakor se mogo imenovati. Zakaj tukaj je en drugi GOSPUD inu vishiša gosposčina, tej se pravi Bug, tiga ti imaš slušati inu sturiti, kar on tebi ukaže, inu njemu pred vsemi služiti. Kadar je le-ta pokorsčina opravlena, taku sturi potle, kar tvoj oča inu mati, tvoj viuda inu gosposčina tebi zapovej, ali vsaj de ona tebe na le-tej vissokejši pokorsčini nikar ne pači, katera, kakor je rečenu, pred vsemi ričmy more opravlena biti.

Jezus je več koker človik.

Iest hočem le-tukaj te vissoke izkušnjave zamolčati, katere malu ludy počutio, kadar ludje Christusa v serci zgube, temuč hočem priprostu per tem ditecu ostati, kateru se le-tukaj taku rezodeva, de je onu nekaj več kakor drugi človeki, zatu ker se onu samu, prez dopusčejnja, izvlejte iz te pokorsčine svoje matere inu nikar za njo ne gre, temuč ona more za nym yti h poterjenju tiga, kar je ona od angela bila slišala, de bode en Syn tiga narvissokejšiga imeno-

na I. nedello po treh krajlih.

imenovan.⁵⁷¹ Takoviga je ona morala le-tukaj opominena biti, de bi tiga ne pozabila.

Se taku tu rezodivenje lipu raima s tem drugim, zakaj le-tukaj se vidi, de je Christus en sussebni človik, kakor so ty pastyrij inu Simeon od njega bily pričovali. Zatu on tudi nej hotel deržan biti kakor drugi otroci, aku je on lih čassi z drugimi otruki okuli tekal inu se ygral.

Kaj je on pak v templi delal, tu ta evangelist lipu daje na znanje, on nej vprašal: »Kaj žitu na tergu vela. Koku se ima jejsti inu pyti?« Temuč, de je s temi v Pismi vučenimi govuril od Božje besséde, je nyh v začetki poslušal, koku so ony tu Pismu izlagali inu nje potler zatu svaril, ali vsaj taku, kakor se enimu mladimu hlapčiču spodobi. Inu de jest tu k exemplu postavim, my per s. Mathevži vidimo, kadar so ty v Pismi vučeni od te pete zapuvidi pridigovali inu to isto taku izlagali, de se nejma z roko umoriti ali ubyati, je on bil naprej stopil inu rekal: »Risničnu onu se ne bo po le-tej zapuvidi tudi terpeilu, kadar bi se hotelu hudu od ludy govoriti, nje kleti ali se ž nymi serditi, zakaj le-ta zapuvid teria inu hoče imeiti enu priaznivu serce pruti timu bližnimu.« Na eno takovo vižo se je on tudi le-tukaj pustil merkati inu se je rezodil, de je kakor enu mladu dejte, po takovim inu drugim, koku bi se imelu zastopiti, vprašal, de so se ty v Pismi vučeni sami takoviga začudili inu mislili: »Od kod vsaj timu mladimu hlapčiču take misli inu velik zastop mora priti?« Zlasti kir so vidili, de je vsimu timu zuper rekal, kar je krivu bilu.

Prez cbiuvla je tu ditece Jezus vmej drugimi tudi te vučenike vprašalu od Messiasa, kaj bi ony od nega, od negoviga prihoda inu opravila deržali. Inu od takoviga vsiga, sussebno pohlevščino, s poštenjem, sramožlivostjo inu z veliko modrustio, de ie en vsakateri mogel misliti: »Ta hlapčič ima Svetiga Duha, on bo en sussebni inu modri mož,« kakor se vselei radu v tim času te mladusti na teh mladih ludeh izkaže, kaj ima iz nyh biti inu koku imajo gratati.⁵⁷²

Tu je kratku ta historia, koku se je tu ditece Jezus pruti svoje materi inu timu Iosefu rezodelu, zlasti de je onu več kakor enu drugu dejte. Potehmal on iz nyh pokorsčine stopi inu hoče še zatu nikar kreigan, temuč prez svara biti.

H puslednimu pravi s. Lucas: »On je ž nymi tja doli šal v Nazaret inu je nym pokoren bil.«⁵⁷³ De taku le-tu dejte, kateru se je za svojga Očeta volo v nebi svojej materi odvlejklu, zdaj zupet tej materi pokornu bo inu timu Iosefu, aku onu lih tiga nej dolžnu bilu, kakor s. Lucas lipu melda v tem, ker pravi: »On je nym bil podložen,«⁵⁷⁴ kakor de bi on hotel reči: »On je tu sturil iz fray vole, nikar iz potrebe, zakaj on je bil Bug inu en GOSPUD Marjin inu Iosefov. De je on pak nym pokoren bil, tiga on nej sturil za očetovo inu materino volo. Temuč nam k exemplu je tu dejte Jezus v hiši vse sturilu, kar se je njemu ukazalu, terske pobiralu, jeisti inu pyti pernašalu, njemu se ništer nej utragalu.

Le-ta exempel imajo mladi ludje s flissom merkati, de je ta GOSPUD, kateri je naš⁵⁷⁵ vseh Bug, takovu v svojej otročnosti sturil, kar se je njemu ukazalu, aku so onu lih žleht, maihina della bila, de ony tem glih tudi sture inu se vuče takovi pokorsčini inu pohlevščini se flissati. Zakaj takovu Bogu dobru dopade inu, kakor ta četerta zapuvid s sabo pernesse, hoče on tu od vseih otruk imejti, de ony tem starišem pokorni imajo biti.

Nekadaj je bilu enu vprašainje v klostrih mej temi mladimi menihi, kaj bi bil Christus v sojej otročnosti ali mladusti dellal? Kakor so ty menihi ene lastne buqve de infantia Christi⁵⁷⁶ izmislili, v katerih je sylnu veliku zanikerne norčye. Pravio eno baissen od eniga škoffa, ta bi tudi bil pegeroval takovu vejđiti, timu se je sainalu, koker de bi vidil eniga cimermana en hlod obsekajoč inu eniga

M 3 maihi-

571| Lk 1,31–32.

Kaj je Christus ta čas v tem templi delal.

Jezus je vprašal, kaj je inu od kod pride messias.

572| Izpeljano iz nem. *gerathen* (postati, posrečiti se).

Christus je svoje in starišem podložen nam k exemplu.

573| Lk 2,51.

574| Lk 2,51.

Fabula ali baissen od te mladusti Christuseve.

575| Nas.

576| O Jezusovem otroštvu. Liber de infantia Mariae et Christi Salvatoris pripoveduje o Marijinem rojstvu in Jezusovem otroštvu, a ne velja za avtentično biblično knjigo. Besedila, ki niso vključena v svetopisemski kanon, so zbrana v knjigi *The Other Bible* (Willis Barnstone, 2005). Izvirnika spodnje pasáže ni bilo mogoče določiti, še najbližje je poglavje 37 (<http://gnosis.org/library/psudomat.htm>).

Izlaga tiga evangelia

577| Dveri, duri, vrata.

maihiniga hlapčiča per njemu, kateri je terske nessel noter, de h puslednimu ena dejčla vu eni plavi sukny pride, z eno povno inu kliče obadva, tiga moža inu synka, k jeidi. Tu se je njemu zdelu v saini, koku je on tihu za nyma leizel inu za davri⁵⁷⁷ stopil, de bi mogel viditi, kaj bi ony jejdli, kadar je uže ta mati timu ditetu susseb vu eno maihino sklejdico gori dala, začne tu dejte inu pravi: »Ia, mati, kaj ima uni mož za davrmi jeisti?« Od takove bessede bi se bil ta škoff prestrašil inu bi se bil nad tem zbudil. Takove norske ričy so ony fantazirali inu izmišlali. Ampak aku ti hoč prav veiditi, kaj je Christus v svojej mladusti sturil, taku poslušaj le-tukaj tiga evangelista, ker pravi:

578| Lk 2,51.

»On je bil nym podložen.«⁵⁷⁸

Jezusova mladust inu dianje je pruti starišem pokorsčina.

Tu je: On je sturil, kar sta njemu oča inu mati ukazala inu se mu ništer nej utragalu. Tukaj bi imejlu enu vsaku dejte inu vsaka družina se noter v svoje serce sramovati, kateri takovo historio od tiga diteca Jezusa slišio inu vsaj vener tej glih pokorsčino ni tem starišem ni svojej gosposčini izkažejo, ja, vu eni sramotni nepokorsčini živejo. Onu se ne dei, de bi ti hotel vprašati, misliti ali reči (kakor skoraj vsakateri po navadi stury). Kadar bi jest vejdlil, kaj bi tu ditece Jezus bilu sturilu, taku bi jest tu tudi hotel sturiti. Kakor ty menihi pravio: »Franciscus je tu sturil, taku se je gvantal inu oblačil, taku je čul. Iest hočem tudi taku sturiti.« Ampak kaj je Christus sturil, nihče nej vejdlil, h timu jest pravim: »Ne,« zakaj le-tukaj stoji pissanu: »On je bil nym podložen.«⁵⁷⁹ S takovimi bessédami zapopade ta evangelist to cejlo mladust našiga lubiga GOSPUDA Christusa.

579| Lk 2,51.

580| Lk 2,51.

Jezus se je po tei četerti zapuvidi deržal.

Kaj se onu pak pravi: »On je bil nym podložen?«⁵⁸⁰ Druziga ništer, temuč de je hodil v teh dellih te četerte zapuvidi. Tu so pak takova della, katerih oča inu mati v hiši potrebujo, de je on vodo, pyti, kruh, messu nossil, tej hiši strejgel inu tem glih več dellal, kar se je njemu ukazalu, kakor enu drugu dejte. Tu je ta lubi Ježusek sturil.

Bogaboyeči otroci se imajo deržati po Christusevim exemplu.

Tukaj bi imejli spodobnu vsi otroci, kir so Boga boječi inu brumni, reči: »Ah, jest neisim vrejden, de bi jest h tej časti imel priti inu timu ditecu Jezusu glih biti v tem, de jest sturim, kar je on, moj GOSPUDE Christus, opravil. Ie li on terske pobiral inu drugu, kar so njemu njegovi stariši ukazali, sturil, katera so gmain, žleht della bila vidit, zlasti takova, katera v sledni pohištvu naprej prideo, koku fain otroci bi my bily, kadar bi my po takim njegovim exemplu sturili inu tudi tu opravili, kar nam naši stariši ukažejo, aku bi lih enu taku žleht dellu bilu, kakor bi kei enu moglu biti.« Obtú nej potreba veliku od tiga pissati, kaj je tu ditece Jezus sturilu, merkaimo le na tu dobru, kar oča inu mati v hišj potrebujo inu kar ony otrokom ukazuio. Zakaj le-tukaj onu očitu stoji, de nej v en klošter tekel, en menih postal, temuč je ž nimi v Nazaret šal, mej ludmy ostal inu vundu te pokorsčine pruti očetu inu materi se flissal inu se kakor enu drugu dejte pustil gori koyti.

Jezus nej en menih ratal, temuč per negovih stariših ostal.

Menihi so norske riči od Jezusa zmislili.

Onu pišejo ty grobi, norčasti menihi, tu ditece Jezus je v svoje mladusti nove ptičice inu druge zvirinice dellal inu stvaril, ampak takovu so della, katera h pokorsčini inu v to četerto zapuvid ne šlišio, ty stariši tudi takoviga neiso njemu ukazali, teh otručič pokorsčina hoče druga deila imejti, zlasti katera k hišeinju slišio inu katerih (kakor my vidimo) skoraj nihče ne hoče sturiti. Od takovih dell govory ta evangelist, katerim se pravi ta pokorsčina pruti tem starišem.

Hišnu dellu je skuzi Jezusa žegnanu inu svetu sturientu.

Takovu se ima s flissom merkatj inu veiditi, de so takova della le-tukaj skuzi tu ditece Jezusa taku posvičena inu žegnana, de bi imejli z luštom inu z vesseliem ta ista po nym diati. Ampak ta svejt si ne pusty dopovédati, zatu smo my takova della inu pokorsčino pustili inu v tiga Hudiča imeni tekli v te kloštre k svetimu Iakubu inu drugom, en vsakateri ie meinil, on bi je hotel buile inu žlahtniše sturiti

na I. nedello po treh krajlih.

sturiti kakor tu lubu ditece Jezus sam. Nej so gledali, de so takova hišna della inu pokorsčina pruti očetu inu materi posvičena skuzi le-to sveto persono, tiga Synu Božyga, kateri je sam v svojej mladusti derva nossil, kuril, po vodo hodil inu timu glih drugu hišnu dellu sturil, de my neismo vrejndi, de bi my takovu za nym sturili.

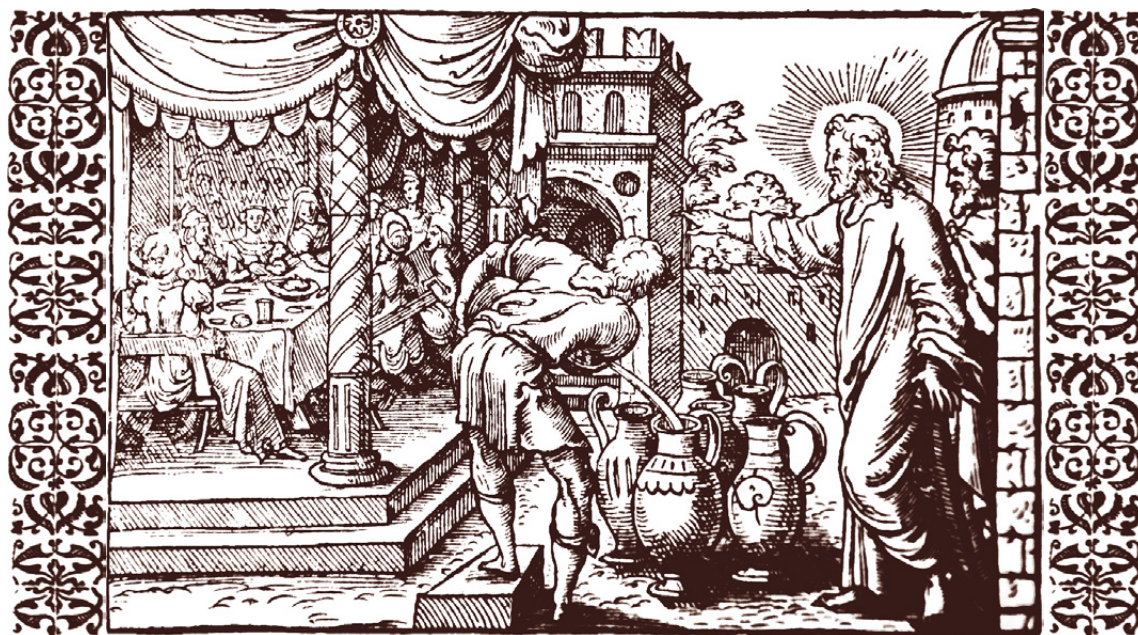
Za tiga volo bi se my to historio s flissom imejli vučiti inu se za izveličane štemati, kadar bi my v takovi pokorsčini inu dellih uživeili, ker vidimo, de se Christusu nej utragalu samimu takova della dellati. Zakaj onu so tavžentkrat bulši inu sveteiši della kakor vseh menihov v kloštrih, tu ditece Jezus nej vu en klošter teklu, temuč v hiši ostalu, je Iosefu inu svojej materi služilu, nam k exemplu, de se my vučimo, kakova so ta žlahtna, draga, sveta della, katera je Christus, naš lubi GOSPUD, sam sturil.

Ie taku tu ta summa tiga današnjiga evangelia: Christus je en GOSPUD čez vse inu vsaj vener nam k exemplu se k nam doli pusty inu se poniža, je očetu inu materi pokoren. De se my obuje vučimo, nerpoprej, de to pokorsčino pruti Bogu, potle tudi pruti očetu inu materi inu vsej gosposčini zveistu izkažemo. Aku tu bomo sturili, se bomo mogli na obadva dejla hvalliti, de smo prov sturili, bomo tudi za tiga volo vselei srečo inu žegen Božy per nas imeili, vidili inu počutili. Tu nam daj naš lubi GOSPUD Christus, amen.

Kratig zapopadek le-tiga današnjiga evangelia.

NA TO DRUGO NE- DELLO PO TEH TREH KRAILIH, EVANGELIUM IOHAN. II.⁵⁸¹

581| Evangelij po Janezu 2.

IN⁵⁸² na tretji dan je bila ena ozhet⁵⁸³ v Galileiski Kani inu Jezusova mati je bila ondi. Jezus pak inu njegovi jogri so tudi bily na to ozhet povableni. Inu kadar je bilu vina zmankalu, je Jezuseva mati k njemu djala: »Ony vina nemajo.« Jezus pak je rekal k njei: »Žena, kaj je meni s tabo? Mojja ura še nej prišla.« Njegova mati je rekla h tem služabnikom: »Kar on vam reče, tu sturite.« Ondukaj pak

582| Jn 2,1-11.

583| Ohcet.

Izlaga tiga evangelia

pak so bile postavlene šest kamanate krugle, po šegi judovskiga očisčovainja, te so deržale vsakatera po dvej ali try vejdra.

Fežus je rekal k nym: »Napolnite te krugle z vodo.« Inu ony so je zverhom nalili. Inu on je rekal k nym: »Zajmite zdaj inu nessite starašinu.« Inu ony so nesli. Kadar je pak starašina to vodo v vinu sturjeno bil pokussil inu nej vejdil, od kod bi bilu, temuč ty služabniki, kateri so to vodo bily zajeli, so vejgili, je ta starašina ženina poklical inu je rekal k njemu: »Vsaki človik prvič dobru vinu daje, inu kadar vineni postanejo, taku tedaj tu žlehtniše. Ti si ohranil tu dobru vinu dosehmal.« Le-tu je ta prvi caihen, kateri je Fežus sturil v Galileiski Kani inu je rezodil svojo čast inu njegovi jogri so v njega verovali.

584| Leta /15/33.
na Luthrovem domu.

Anno 1533. domi suæ.⁵⁸⁴

Christus se izkaže,
de je on Bug.

E-tu je tu pervu čudu, kateru je naš lubi GOSPUD Jezus na zemli sturil, s katerim je on, kakor Ioannes sam melda, svojo čast svojem jogrom hotel rezodeti, de bi se ony na takovim čudessi vučili njega spoznati inu bi njega za tiga Synu Božjiga inu praviga Messiasa deržali. Potehmal on tu zna, kateriga sicer oben človik na zemli ne zna, zlasti to stvar preminiti inu iz vode vinu sturiti. Takova kunšt je le Božja kunšt, kateri je en GOSPUD čez vso stvar, ty človeki je ne znajo.

Zatu ima le-tu čudu nerveč h timu služiti, de se my našiga lubiga GOSPUDA Christusa prov vučimo spoznati inu z gvišnim zavupainjem, kadar se nadluga per nas najde, k njemu beižimo, pomuči inu gnade per njemu ysčemo, katera gvišnu h pravimu čassu se nam bo izkazala. Takovu je ta narimenitiši stuk iz tiga današniga evangelia.

Kadar se pak per vseh čudessih Christusevih takov vuk inu trošt najde, taku hočmo my zdaj od tiga govoriti, koku ta GOSPUD takovu čudu na tej ohceti stury le za tiga volo, de bi ta vuk od zakona tudi mej karsčenički imel ostate, na katerim ie veliku ležeče.

Ta zakonski stan
je v tem papeštvi
bil ferrahtan.

Onu je tudi vissoku potreba, de se od tiga zakona govori inu pridiguje, kir vidimo, koku je ta isti pod tem papeštvom zlu bil ferrahtan inu le-tu divičtvu inu čistost hvalena. Koku je pak Bug tiga zakona spotlivce inu sovražnike plačal inu štraffal, vejmo my en dober dejl. De nym nej le lušt inu lubezan k zakonu vzeta, temuč tudi ta lubezan k ženam skoraj cilu pogašena. De je enu veliku čudu, de nej zdavnaj ta pregreišni sodomitarški haufen v štiffthah inu v kloštarih v papeštvi, le za le-tiga grejha volo, kateri je iz ferrahtanja tiga zakonskiga lebna prišal, s paklenskimi ognjom vužgan inu na dnu tiga pakla utopen.

Christus poštuje
ta zakon.

De my pak druge misli od zakona zaimemo ali dobodemo inu pred tem istim nikar kakor ta papež ne beižimo inu ga ne sovražimo, služiti le-ta evangelium h timu, v katerim my vidimo, de ta GOSPUD svoje pervu čudu na tej ohceti v Galileiski Kani, v tej ubogi, maihini vassici, stury, ker je on trydeseti lejt star, od Ioannesa uže bil karsčen inu v tu pridigarstvu bil stopil.

Po

na II. nedello po treh krailih.

Po tiga papeža svetusti inu modrusti bi GOSPUDU Christusu veliku buile bilu pristalu, de bi on tu poprej bil sturil, prejdan je on v to duhovno službo stopil inu od Svetiga Duha h pridigarju žalban⁵⁸⁵ inu poklican bil.

Ampak onu je takovu en siln inu priden exempel nikar le zupar tiga papeža zmoto, kateri je per nas, hvala Bogu, mertov inu tje, temuč tudi zupar te prihodne rotte inu falš zmote inu navuke, katere za eno veliko svetust derže, ta zakon inu drugu purgarsku rovnanje pustiti inu v pusčavo teči, ker se bulši inu pokoiniši dnevi imajo kakor v zakoni, v katerim se z ženo, z otruci, s hlapci, z deklami, s hudimi sossedmi kreigati, zmerjati inu čassi tudi se bojovati more. Od tiga bi ta zakonski stan dobru mogel en težak, terd, skerban stan imenovan biti, v katerim je dosti muje, reve, truda inu della, kadar hočeš Božjo postavo, štifftanje, žegen inu bessédo iz očy pustiti.

Timu pruti so ty menihi svoj leben en svet, popoln leben imenovali. Ampak kakor je veideče vsimu svejtu, taku je on risničnu en lein, pokoy, dober, sladak jnu epikuriš⁵⁸⁶ leben, v katerim so ony vsiga zadosti inu obilnu imejli, te uboge ludy pak na tem svejtu v tim zakonu so pustili, katerim je nyh užitek štesko⁵⁸⁷ stal inu so bili od nih (koker se še zdai zgody) tiga svita ludy inu nikar tiga izveličajnia imenovani, koker de bi ony vu enim svetim, dobrim inu bogudopadečim stanu ne bily.

Aku je uže lih ta exempel, kateriga je nam Christus le-tukaj naprej malal, velik inu siln, taku on vsaj per teh zanikernih ludeh nej pomagat. On se je dobru v tej cerqvi bral, ampak nej obeniga bilu, kateri bi bil le-to luč mogel viditi inu reči: »Kadar je onu tedaj taku dobru v pusčavo ijti ali v kloster teči, zakaj je Christus na ohcet šal? Ie li onu tedaj taku hudu na tem svejtu živejti inu zakoinik biti, zakaj poštuje inu časty tedaj Christus ta zakonski stan s svojo vpričnostio inu z enim takovim častitim čudesom?«

Nu, onu bi bilu svojo mainingo imejlu, kadar bi takov klosterski ali ainžidelski⁵⁸⁸ leben na dva ali try tjedne, na enu lejtu ali dvej bil postavljen. Ampak pred zakonom nikar le beižati, temuč tudi se ga vekoma zalubiti, tu se pravi ta zakonski stan na tu narvissokeiši ferrahtati inu na meistu tiga istiga nikar en svet stan, temuč pokoj inu en tih leben yskati, v nim živejti zupar Božjo zapuvid inu ordningo.

Za tiga volo se vučite le-tukaj, de naš GOSPUD Bug to četero zapuvid poštuje inu časty. Zakaj ker je ohcet, tu je oča inu mati, tu more enu hišeinje biti, tukaj more žena inu otroci, hlapci inu dekle, živina, nyve, andtverhi⁵⁸⁹ inu užitek biti. Le-tu vse kmallu hoče nam ta GOSPUD kakor en svet leben inu srečan stan s tem priporočiti, de bi njega nihče ne imel ferrahtati, temuč poštovati inu za velikiga deržati, kakor on njega poštuje ali časty.

Zatu je le-ta evangelium ena prava pridiga za ta mladi folk, de se on vučy, koku se našimu GOSPUDU Bogu tudi dobru v hiši more služiti inu de nej potreba nekaj sussebniga začeti, kakor je ta mazani inu obriveni haufen sturil. Zakaj en hišni oča, kateri svojo hišo v Božym strahu regira, svoje otročiče inu družino k Božymu strahu inu k spoznanju, k pošteinju inu k časti gori koy, ta je vu enim srečnim, svetim stanu. Taku ena žena, katera tém otrokom streže z jesti inu pyti dajenjom, z brisainjem, s kopainjem, tej nej potreba po obenim sveteišim, bogudopadečim stanuvi vprašati. Hlapci inu dekle v hiši tudi taku, kadar ony sture, kar nym nyh gosposčina ukaže, taku ony Bogu služio, inu aku ony na Christusa verujo, taku Bogu veliku buile dopade, kadar ony le-to yspo pometajo ali črevle brišejo, kakor vseh menihov molenje, posteinje, maše deržanje inu kar ony več za vissoke Božje službe hvalio.

N

Za ti-

585 | Maziljen; izposojeno iz srvn. *salben* (z mazilom namazati, maziliti), in sicer pred 1200. (H. Jazbec, 2007, 71).

Farski inu meniški leben.

586 | Nanašujoč se na način življenja, ki teži za telesnim uživanjem in udobnostmi, uživaštvo (SSKJ; epikurejski, epikureizem).

587 | Težko.

Slipota teh farjev inu menihov.

Farji, menihi zakon zašpotujo.

588 | Puščavniški, samotarski; izpeljano iz nem. *Einsiedelei* (samota, samotarstvo).

Ta četera zapuvid.

589 | Rokodelstvo; izposojeno iz bav. srvn. *hantwërch* (enak pomen) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

Hišni leben ali živleijnje, en svet leben.

Izlaga tiga evangelia

Ta zakonski stan,
en duhovni stan.

Za tigo volo se nejma takovu hišnu življenje v zakonskim stanu kratku nikar zašpotovati ni, kakor so je ty menihi šentovali, za en posvitni nesrečni stan deržati. Zakaj le-tukaj my vidimo, de ta GOSPUĐ Christus sam na ohcet gre. Takovu pak vela nikar le-tej ohceti, temuč timu cejlimu hišeinju, tu hoče Bug poštovanu imejti, kakor ta četerta zapuvid, katera je ta narvissokeiša v tej drugi tabli, izviža ali spriča.

Za tigo volo si li ti oča inu mati, taku ostani v takovim stanu inu se vuči, de se Bogu enu dopadenje na tem zgody, kadar sturiš, kar ti imaš za tokoviga stanu volo sturiti. Si li ti en hlapec ali dekla, taku se vuči, de Bug enu dopadenje na tvojem stanu ima. Zakaj Bug je ta zakon sam žegnal inu poštoval, je to ohcet častil ž nega prihodom inu s tem narpervim čudessom, kadar je on uže en pridigar bil. On bi bil dobru mogel reči: »Iest ne hočo priti, čo mojmu pridigovainju streči, onu je enu posvitnu rovanje, meni je ena duhovna služba poročena, po tej se jest morem deržati.«

Ampak on kakor ta narvissokeiši škoff ne pusty to službo, h kateri je on eno sussebno zapuvid imel, na takovim se pačiti, ne ferrahta te ohceti, katera je tigo hišeinja začetik, temuč časty, poštuje, hvali inu povzdiguje taku ta della, v takovim stanu, de bi en vsakateri h timu imel volan biti inu reči: »Kadar je mene Bug taku postavil inu ferordnal, de jest kakor ena dekla, kakor en hlapec, kakor en zakoinik, kakor ena hišna mati imam timu zakonu inu k hišeinju služiti, taku jest hočem tu rad sturiti inu moim Bogu v takovim stanu z vesseliem služiti. Zakaj jest vidim, de se ta visoki pridigar, moj GOSPUĐ inu Bug Christus Jezus, sam semkaj da inu pride na to ohcet le-timu stanu nikar le h časti, temuč tudi h pomuči inu k obderžainju.«

Tožba papeška
čez ta zakonski stan.

Le-ta vuk je potreben bil zupar te kecarje inu papeža inu je še na le-ta današni dan potreben zupar te rotyrarske duhuve, kakor vvidertaufferje inu tem glih, kateri pridejo inu pravio: »Onu ništer nej s tem hišeinjem, onu se v nym taku inu taku gody, zdaj se ima nezvejsta družina, zdaj se more s temi hudimi sossédi krejgati, zdaj se enimu ena druga nepast, z ženo, z otruci, z užitkom pergody, koku se more per tulikain veliku nepokoja, kateriga obene masse ni konca, v zakonskim življenju nej na Buga zmislit inu Bogu služiti? Iest bi ne hotel na tu pogledati, hočem vu en kloster teči, gdi jest bom vse te muje inu nepokoja odvzet etc.« So taku tjakai šli v tigo Hudiča imeni, ta v le-ta, ta drugi v en drugi orden inu stan.

Christus nej zakona
ločil.

Takovu se ima merkati, de tem glih norri duhuve nikar zupet ne pridejo. Zakaj le-tukaj očitu stoji, koku ta GOSPUĐ Christus sam, ker on na to ohcet pride. Neveisto inu ženina nikar eniga od družiga nej ločil, temuč je nje pustil vkupe inu je sam h timu pomagal, de bi ta ohcet s teim častitiše opravlena bila.

Bug vernim zakonikom
srečo daje.

S takovim leipim exemplom je on nas hotel vučiti, de onu njemu tudi ima dobru dopasti, kadar se k hišeinju zvejstu pomaga inu služi. Zakaj kadar bi se lih pomankanje tukaj našlu, taku se ti timu ne pusti prestrašiti. Gledaj le, de ti Christusa per tebi imaš inu nikar neveren ne bodeš. Taku hoče on iz vode vinu sturiti inu tvoj stan taku žegnati, de ti imaš zadosti imejti. Inu se ima h puslednimu najti, kar se potrebuje, aku je onu lih en čas pomankanje.

Takovu se vidi tudi vmej zakoniki, kadar mož inu žena lipu karsčansku vkupe živeta, taku živy nje naš GOSPUĐ Bug taku lahku, de ony več zadobe, kakor ony meinio. Inu jest je cilu za tu deržim, de nej oben andtverher, kateri svojmu dellu s flissom streže inu prov Bogu služi, kadar bi se njemu tulikajn veliku denarjev na en kup na eno mizo naprej stresslu inu vsuvlu, kulikur on enu cejlu lejtju more perdelati inu zašlužiti, de bi se on s tem vupal obderžati.

Ampak

na II. nedello po treh krajlih.

Ampak tukaj gre Božji žegen skrivaje, de se danas en vjnar, jutri zupet en drugi skupi inu si taku silnu pomaga, de se more Božji žegen per takovim tihim hišeinju merkati.

De taku naš lubi GOSPUD Christus še na ta današni dan v moji inu v tvoji hiši (kadar smo le my bogaboječi inu brumni inu njega pustimo skerbej-ti) vodo k vinu stury. Item on stury, de iz eniga kossa kruha desset more biti inu ena suknja taku dolgu terpejti kakor sicer try. Za tiga volo, kadar bi mi le-te očy prov odperli inu rezmislili, bi imejli inu mogli tudi reči: »GOSPUD, ta della inu skerb tiga hišeinja tebe slišio, tebi se ž nymi služi, zakaj ti si tu pohištvu častil inu poštoval inu je še poštuješ s tvojem žegnom. Zatu ga jest tudi ne hočem ferrahitati, temuč s flissom h timu pomagati v mojem stanu.«

Ta evangelist melda susseb, koku je ta mati Jezusova tudi tukaj bila, ta je lahkej te nevejste koker ena mati bila na ohceti. Zakaj ona se je tiga della inu rovanja na ohceti lotila, kakor de bi njei veliku na tem ležalu, kadar je pomankanje na vini vidila. Zakaj onu se pusty vidit, kakor de bi tu ena boga, motheževa ohcet bila, na kateri nej ništer družiga kakor le vina inu kruha mankalu.

Tukaj ti še pak spomisli, kadar bi Bogu ta zakon ne dopadel, taku bi bil Jezus k njei imel reči: »Aj, mati, ti si taku častita inu velika, si le sama mej vsemi ženami ena dejčla inu ena mati tiga Synu Božjiga, bi za tiga volo imejla le tej cerqvi inu tej Božji službi strejči, taku se ti podaš le semkaj v le-tu dellu, koku se ta ohcet dobru opravi?« Inu je rejs, smeišnu je onu, de bi se ta sveta mati imejla dati v tu žleht dellu inu na tej ohceti ena dekla biti inu tem ludem s kuhainjem, s perpravlainjem inu z drugim služiti. Ampak onu se vse zgody, kakor sim jest zdaj čestu melda, de se my vučimo le-ta stan prov spoznati, kateriga Christus inu Divica Maria taku vissoku poštujo ali časte.

Ali vsaj vener takov exempel nej v tem papeštvi pomagal. Inu ne poma-ga per tej nepokorni, nezvejsti hišni družini tudi ništer. Zakaj nihče tiga ne hoče verovati ni za reis deržati, de je Bogu služenu, kadar se v hiši zveistu inu s flissom služi, sicer bi hlapci inu dejkle, otroci inu družina luštig inu dobre vole bily k sakimu⁵⁹⁰ dellu inu bi sebi iz nyh hišne službe en zgul paradiž stu-rili inu djali: »Iest hočem mojmu gospudu, moji fravi h dopadeinju sturiti inu pustiti, kar ony hote. Aku jest lih čassi bom kreigan, kaj škoduje, potehmal jest tu za rejs vejm, de je moj stan našimu GOSPUDU Bogu ena služba inu dobru dopadeč leben. Zakaj moj odrešenik, sam Christus, je na ohcet šal inu je to isto s svojem prihodom ali v spričnostjo inu s svoje matere Marie služ-bami poštoval. Ter bi ne jmel jest uže h takovimu stanu, h časti inu k službi tudi nikar rad nekaj sturiti inu terpejti?«

Ampak onu se takovih hlapcev inu deikel malu najde. Ta vegši deil je taku obterpnen, aku on lih le-to historio sliši ali bere, de jo vener ne spo-misli, de bi v hiši per njega službi ali gospodarstvi ner to vegšo Božyo službo mogel imejti, de bi on Bogu buile služil, kakor obena nunna ni menih v kloštri, kadar bi nym lih še taku stesku nih služba stala. Ampak nihče je ne vzame k sercu, nihče je ne veruje. Obtū se takovu hišnu dellu stury z nevolio inu nemarnostio, per katerim nevolnim dellu teh hlapcev inu poslov nej mo-goče, de bi žegen Božy, sreča ali zdravje mogla biti.

Zakaj ne imejla bi ena bogaboječa inu brumna dejkla v hiši, katera more kuhati inu drugu sturiti, se takoviga exempla te matere Božje troštati inu vesse-liti inu reči: »De jest morem kuhati inu drugu dellati, tu je ravno te lube Dvice Marie služba na tej ohceti bila, ta si je tudi dellu sturila, je pergledovala, koku bi onu vse opravleno bilu etc. Inu aku je onu lih enu žleht dellu, kateru jest v hiši sturim, inu nejma obeniga videnja ali velainja, taku je jest vsaj Bogu h časti

N 2 sturim,

Divica Maria tudi k ohceti pomaga.

My bi imejli ta zakonski stan tudi poštovati inu njemu radi služiti.

590| Vsakimu.

My smo obterpneni ludje, na katerih obenu opominainje ne pomaga.

Dekle se imajo s to Dvice Marie troštati.

Izlaga tiga evangelia

sturim, kateri je tu zapovedal inu hoče, de jest imam takovo pokorsčino inu fliss sturiti inu vejm, kadar jest temu nah pridem, de onu njemu dobru dopade. Onu si uže ta svejt štemaj takovo pokorsčino, za kar on hoče, taku imajo vsaj ty, kateri hote karsčeniki biti, njo za veliko inu za eno pravo Božjo službo deržati inu so vso volo inu z vesseliem opraviti.«

Taku bi mogla ena dékla ali hlapec v hiši sam sebi v svojem stanu inu nad svojem dellom enu vesselje zajeti inu Bogu enu dobru dopadeinje sturiti inu reči: »GOSPUD, jest tebe zahvalim, de si ti mene v le-to službo ferordnal, ker jest vejm, de jest tebi ž njo služim več kakor vsi menihi inu nunne, kateri svoje službe obene zapuvidi nemajo. Iest pak imam Božjo zapuvid v tej četerti zapuvidi, de jest imam očeta inu mater poštovati, gospudu inu fravi zo vsem flissom inu zveisčino služiti inu k hišeinju pomagati, hočo za tiga volo z luštom inu z lubezanjo timu istimu nah priti.«

Kateri bi se taku h tej reiči perpravil, ta bi sturil, kar on ima sturiti, z vesseljem inu z luštom inu bi bil le-tukaj per priči v paradižu inu naš GOSPUD Bug bi tudi enu dobru dopadenje na tem imel zo vsemi svojimi angeli. V glihi viži⁵⁹¹ bi gospudje inu frave spet nazaj takove zveiste inu volne službe bogatu lonali. Zakaj zvejsta, brumna družina bode povsod vrejdu inu dragu deržana.

Ampak tukaj se vidi, de neče naprej, kir vsakateri meni inu za eno bulši inu vegši Božjo službo deržy, vu en klošter ijti, kakor gospudu inu fravi flissig k hišeinju služiti. Kadar so ljudje pak to četerto zapuvid taku z nogami teptali inu ta zakon taku ferrahtali, je Bug prov sturil, de je on nje k menihom inu nunnom pustil biti inu vu en takov stan priti, v katerim so se ony sami zmartrali inu Bogu to narvissokeiši nepokorsčino s tem izkazali inu sturili. Zakaj on nym ja tiga nej ukazal ni nym zapovedal.

Zatu najte te exemple dobru se vučimo, de en vsakateri volnu inu rad služi inu pomaga h timu stanu, kateriga je naš GOSPUD Bug sam vissoku postavil inu spoštoval inu en studenic inu zvirek vseh drugih stanov na zemli sturil. Zakaj tu hišeinje ali zakon more vse krajle inu viude obderžati nikar le za tiga volo, de kraili inu viudi iz tiga zakona pridejo, temuč de bi se ne mogli ni ljudje ni činži⁵⁹² imejti, kadar bi nikar zakoinikov ne bilu. Zakaj ta hisnik ali hišni gospodar je more zadobiti, od kateriga vsi stanuvi na tem svejtu, od višiga noter do tiga manšiga, bodo obderžani.

Takovu se imamo vučiti inu volni inu pokorni h timu biti, de le-ta stan od nas tudi bode poštovan, za vissoku deržan inu ohranjen, de se en vsakateri hlapec inu dekla vučy reči: »GOSPUD, onu je tvoje dobru dopadenje, ti si sam na tei ohceti v Kani bil inu tvoja mati, ta žegnana mej vsemi ženami, je ravno tu na ohceti sturila, kar jest v mojga gospuda hiši inu službi sturim. Kadar se uže ona takoviga žleht della nej sramovala, temuč se sama h timu ponudila, zakaj bi se jest ubogi moljov žakel hotel bulši zdejti inu se takoviga hišniga della sramovati, kir sim jest ena zgul nesnaga pruti tej čisti Divici Marji.«

Susseb pak imajo ty zakoniki ta trošt le-tukaj imeitj inu veiditi, aku so brumni, bogaboječi, de nje Bug neče zapustiti, temuč s svojem žegnom pernyh biti inu vsem pomankanjem brani, nih užitik gmerati, kakor on le-tukaj tudi stury, drugači ia ne bo, temuč de zakoiniki morajo veliku pomankainje, zdaj na teim, zdaj na unim, kar k žitku sliši, imejti inu viditi. De pak le Christusa k ohceti imajo inu se Boga boje, taku nejma ta žegen inu ta pomuč vuni ostati.

Tu se vy imate danas vučiti inu vejčiti, zakaj zatu bode onu pridigovanu, de vy s tem volneiši v teh službah, katere so k hišeinju ferordnane, imate ostati inu se nikar pustit zapelati od teh, kateri pridejo inu pravio: »Zakoinik biti je ena

Zveisti posli so Bogu inu ludem lubi.

591| Enako, prav tako (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

Bug je to nehvaležnost na teh, kir neiso v zakonu, štraifal.

Ta zakonski stan, ta narbulši stan.

592| Podložniška dajatev od posestva zemljiškemu gospodu; izposojeno iz srvn. zins (enak pomen) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

Bug hoče zakoinke žegnati.

na II. nedello po treh krailih.

ti je ena posvitna rejč, kateri hoče Bogu služiti, je more drugači začeti, zlasti de njemu v njegovim stanu inu živenu težku bode.«

Kakor ty widertaufferji, ta sleipi folk, zdaj h timu času sture, teko od žen inu otruk proč, takovu ony hvalio inu derže za en velik kryž inu svetust, kateru boly. Ampag onu je zgul lotrya s teimi lotry, zakaj tu ne boly, kar si edan sam naprej vzame inu sebe gori naložy, unu boly veliku gurje. Zatu se tudi papež inu menihi pred tem ogiblejo, de se more per ženi inu otrucih ostati, od družine, hudih sossedov veliku terpejti. Tukaj pravio ony, je edan ujet več kakor z dvaissetimi štriki. Od takovih štrikov se sture ty hudi lotri prosty inu živejo po nyh lastni voli. Tu se pak ne pravi sebi težku sturiti.

Tu pak boly, de ti po Božji zapuvidi moreš pervezan biti na tvojo ženo, viuda, sossejda, hlapca, deklo, ker ti na vseh stranah vse roke polne imaš karsčansko lubezan inu poterpleinje izkazati. Zakaj tukaj ti moreš slišati, viditi, terpejtj, de bi ga raiši hotel uterpejti, moreš vener ostati inu nikar proč teči, temuč reči: »Iest je hočem vse rad sturiti inu terpejti, zakaj iest veim, de Bug per tem hišeinju s svojo gnado hoče biti. Ia, jest zahvalim Boga iz serca, kateri je mene v le-ta sveti inu njemu dobru dopadeči stan postavil. Aku bode kaj mankalu, taku on more pomagati inu je zviža le-tukaj na ohceti, de je on rad inu z luštom hoče sturiti.«

Takoviga se vy imate iz tiga današniga evangelia vučiti inu na Buga za njegovo gnado klicati, de je my taku bomo mogli ohraniti inu se taku karsčansku v naše poklicainje inu stan perpraviti, amen.

Vvidertaufferji teko od žen inu otruk.

NA TRETIO NEDELLO

PO TEH TREH KRAILIH,

EVANGELIUM MATTH. VIII. ⁵⁹³

593| Evangelij po Mateju 8.

KAdar ⁵⁹⁴ je on, GOSPUD Jezus, pak iz gorre doli šal, je veliku folka za nym šlu. Inu pole en gobovec je prišal inu ga je molil inu je djal: »GOSPUD, aku hočeš, taku ti mene dobru moreš očistiti.« Inu Jezus je stegnil svojo roko, se ga je doteknil inu je dial: »Iest hočem

594| Mt 8,1-4; Mr 1,40-44; Lk 5,12-14.

Izlaga tiga evangelia

hočem, bodi očiščen.« Inu zdajci je on čist postal od svojeh gob. Inu Jezus je rekal k njemu: »Gledaj, nikomer ne povej, temuč pojdi tjakaj inu izkaži se farju inu offraj ta dar, kateri je Moizes zapovedal, h priči čez nje.«

⁵⁹⁵ Mt 8,5–13; Lk 7,1–10.

⁵⁹⁶ Naselje Kafarnaum je stalo ob obali Genezareškega jezera v Galileji, na ozemlju današnjega Izraela.

⁵⁹⁷ Vladarjev namestnik, mestni glavar, vojaški poveljnik, predstojnik (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

⁵⁹⁸ Udarca; izposojeno iz srvn. *slac* (udarec, udarnina) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

⁵⁹⁹ Vojake (žolnir; SSKJ).

⁵⁹⁵ *Kadar je pak Jezus notar šal v Kapernaum, ⁵⁹⁶ je en kapitan ⁵⁹⁷ k njemu stopil, ta je njega prossil inu je djal: »GOSPUD, moj služabnik ležy doma od Božjiga žlaka ⁵⁹⁸ udarjen inu ima velike beteže.« Jezus je rekal k njemu: »Iest hočem priti inu njega ozdraviti.« Ta kapitan je odgovoril inu je djal: »GOSPUD, iest nejsim vrejden, de ti greš pod mojo streho, temuč reci le eno bessedo, taku bo moj služabnik ozdravljen, zakaj jest sim tudi en človik drugi gosposčini podveržen inu imam pod sebo žolnerje ⁵⁹⁹ inu kadar rečem k enimu: »Pojdi tjakaj,« taku on gre, inu h drugimu: »Pojdi sem,« taku on pride, inu k mojmu hlapcu: »Sturi tu,« taku je on stury. Kadar je Jezus tu slišal, se je začudil inu je djal h tem, kateri so za nym šli: »Risničnu, jest vam poveim, takove vere nejsim jest v Izraeli našil. Iest vam povejm pak, de bodo nyh dosti prišlu od jutra inu večora inu bodo z Aabrahamom, z Izaacom inu z Iakobom v nebeskim krajlestvi sedeli. Ampak otroci tiga krajlestva bodo vunkaj pahneni, v te vunainje temnice, ondi bode jokainje inu škripainje teh sob.« Inu Jezus je rekal h timu kapitanu: »Pojdi, inu kakor si veroval, taku se tebi sturi.« Inu njegov služabnik je to isto uro postal zdrav.*

⁶⁰⁰ Iz komentarja k Mateju.

Ex commentario
in Mattheum.⁶⁰⁰

Nu nam bodo v tem današnjem evangeliu dva štuka naprei deržana. Ta prvi je od tiga gobovca, kateriga ta GOSPUD očisti. Ta drugi od eniga kapitana, kateri je eniga bolniga hlapca imel. Takova čudessa, melda ta evangelist, je Christus zdajci po tej dolgi pridigi na tem hribu sturil. Zakaj taku onu ima yti, de bi on prvič pridigoval inu potle takovo pridigo s čudessi spričal, de bi en vsakateri mogel soditi, de je ta pridiga prov inu nikar falš bila inu bi s tem poprej inu raiši veroval.

Čudessa so pričovainja
tiga vuka.

My ne potrebujemo (Bogu hvala) teh čudess. Zakaj ta vuk je uže s čudessi taku spričan, de nihče nejma, ne tudi more na nym cbiuvlati. Ampak vener onu hoče susseb s temi, kateri to bessedo pelajo, potreba biti, de ony nikar le kakor karsčeniki znajo govoriti, temuč tudi kakor karsčeniki živejti inu z djanjem timu vukuvu pričovainje dati inu svojo vero pustiti viditi. Zakaj tu krajlestvu Božje ne stoy, kakor Paulus pravi,⁶⁰¹ v teh goleh bessédah, temuč

⁶⁰¹ 1 Kor 4,20.

na III. nedello po treh krajlih.

muč v tej krafftu. Kadar uže vuk inu della vkupe štimajo, taku on sad pernese. Timu pruti se en vsakateri more pohuišati, kadar je te leben hud inu se s tém vukum ne raima.

Nu, taku se pak takova dva čudessa le-tukaj nej majo le gledati kakor pričovanje tiga vuka (zakaj kadar sta takova della, katera so čez vso človesko krafft, muč inu premagenje, taku more ta pamet sama reči, kakor my vidimo na Nikodemusi, Ioan. 3,⁶⁰² de takove caihne nihče ne more sturiti, samuč Bug je ž nym). Temuč se imajo tudi gledati kakor exempli te vere inu te lubezni. Zakaj gdu ne vidi, kaj za enu priaznivu serce naš lubi GOSPUD Christus ima, de se on z eno bessédo pusty sprossit inu gori perpraviti, de pomaga, gdi sicer vus sveit ne more pomagati? Tu je ja enu znameinje, de ga on s temi ubozimi, režalenimi, revnimi ludmy nikar hudu ne meini. Sicer bi on sturil, kakor my sturimo, kadar my neismo luštig inu smo serditi, kadar gdu pride inu nekaj od nas pegeruje ali hoče imejti, taku my ne damo nikomer dobre bessède. Tiga Christus ne stury, ta gobovic nej teh ust prov odperl, zdajci je Christus tukaj, se njega dotakne inu pravi, on hoče njemu rad pomagati, mu tudi pomaga.

Takova dobra volo⁶⁰³ Christuseva nejma le nas vabiti, de my v naših nadlugh tudi pomuču per njemu ysčemo inu vupamo, on nas ne bode zapustil, temuč ima nam naprej svetiti, de my tej glih lubezan inu priaznivost našimu bližnimu tudi izkažemo inu v takovim delli ravno kakor Christus, tudi ništer kakor na to pokorsčino pruti Bogu inu na tiga bližniga nadlugo inu pobulšainje gledamo. Zakaj Christus ne ysče s takovo pomučjo ni časty ni blaga, on samuč gleda tjakaj, de ta ubogi človik takove pomuču potrebuje inu de Božja čast s tem bode yskana inu njemu taku ta pokorsčina izkazana.

S tejm pak ti Bogu ne služiš, kadar ti enimu nekaj k dobrimu sturiš, de on tebi zupet more služiti inu ti takove dobrute zupet moreš užyti, temuč služiš s tem sam sebi. Kateri pak hoče Bogu inu svojmu bližnimu prov služiti, ta ne gledaj na svoj nuc ali prid, temuč na to nadlugo, katera je pred rokami inu de tu Bug hoče imejti inu je taku zapovedal, de se ta bližni v nadlugi nejma pustiti tečati, kadar bi lih nikuli več za eno slamnoto byl eden tiga ne jmel užiti, ia, še vso nehvalo s tem imel zaslužiti. Kakor my vu eni drugi historji⁶⁰⁴ vidimo, ker Christus desset gobovcev očisti inu le eden zupet pride inu njega za to dobruto zahvali. Teh drugih devet bi ne bily na njega pogledali. De bi Christus takove nehvaležnosti ne bil poprej vejdil, nej mogoče. Ampak ništer gledajoč na takovo nehvaležnost, kadar ony njega prossio, pomaga on nym inu poročy Bogu tu drugu.

Ravno taku se more od te lubezni govoriti v tem drugim čudessi s tém kapitanom. Vse kmallu inu vkup je Christus tjakaj obrača, de Božja gnada inu dobruta bode hvalena inu tem ubogim ludem od nyh nadluge pomaganu. Tu se pravi ena prava lubezan, katera na ništer, temuč na Božjo bessédo inu zapuvid gleda.

Ta exempel te vere je tudi čez vso masso leip, de ta gobovi človik, kateri sicer za te postave volo nej smel mej te ludy yti, ž nymi blizi ni govoriti ni drugu sturiti, se k GOSPUDU Christusu prez vsiga plasčeinja inu strahu najde, pade pred nym doli inu prossio: »GOSPUD, aku ti hočeš, taku ti mene dobru moreš očistiti.«⁶⁰⁵ Tukaj se obuže vidi, on veruje terdnu inu prez cbivlanja, Christus je taku dobrutliv inu poleg tiga taku vsigamogoč, de on njemu more pomagati v tej bolezni, gdi je vsaj sicer vsem drugim človekom nemogoče bilu, de bi ony bily mogli pomagati. Ker je vsaj on, ta GOSPUD Christus, ravno kakor drugi človeki semkaj šal, nej obeniga sussebniga prangainja ni šeina pelal. Nai si ie on tu terdnu veroval, vener takovo prošno Gospudi Christusu izda inu postavi v njegovo volo. Aku njemu ne hoče pomagati, tu je aku bi

Exempel ene prave lubezni na GOSPUDU Christusu.

602| Jn 3,2.

Verni imajo tudi koker Christus iz lubezni bližnimu pomagati.

603| Vola.

Ludje imajo to lubezan ukazati, ker je potreba.

604| Lk 17,11–19.

Christus kapitanu lubezan izkaže.

Exempel te vere na tem gobovci.

605| Mt 8,2; Mr 1,40; Lk 5,12.

onu

Izlaga tiga evangelia

onu zupar Božjo čast inu njegovu izveličajnje bilu, taku on hoče rad takov jamer terpejti inu nossiti.

Exempel, koku ludje imajo prov moliti.

Tu se pravi nikar le prov verovati, temuč tudi prov moliti, kakor je onu vselej vkupe: Kateri prov veruje, ta prov moli, kateri prov ne veruje, ta ne more prov moliti. Zakaj s to molitovjo mora onu pervič taku biti, de tu serce bode zagvišanu, de je Bug gnadliv inu milostiv inu de našo nadlugo rad v vesselje hoče preoberniti inu nam pomagati.

I. Ta molitov se ima v veri zgodyti.

Susseb pak ima takovu zavupainje terdnu inu gvišnu biti v teh štukih, kateri Božjo čast inu naše izveličainje an tičejo, kakor je tu odpusčainje teh grejhov odteinje zupar tiga Hudiča inu smert, de bi nam Bug svoiga Svetiga Duha v naša serca hotel dati, nas v svoje bessédi obderžati, v obeno izkušnjava ne hotel pustit pasti, v veri inu v lubezni pustit vsak dan gori jemati etc. Takovi štuki služio nerveč k Božji časty inu k našimu izveličainju. Za tiga volo bi ne imejlu tu serce nikuli več cbiuvlati, kadar ludje Boga za nje prossio, on je bode rad dal inu nam takovo prošnjo nikar ne odpovedal. Zakaj h timu potrebujemo my te pomuču Božje inu Bug je njo nam oblubil v svojej bessédi.

Za odpustig teh grehov imamo z vero prossiti.

606| Mt 8,2; Mr 1,40; Lk 5,12.

Kateri bi pak v takovih ričeh hotel prossiti kakor ta gobovec le-tukaj: »GOSPUD, aku ti hočeš, taku odpusti meni moje grejhe, sturi mene izveličaniga etc.,«⁶⁰⁶ ta bi krivu molil. Zakaj my ne imamo na Božji voli cbiuvlati, aku takovu hoče sturiti, potehmal je on nam v svojej bessédi svojo volo uže rezodil, de hoče, de en vsakateri izveličan bode inu za takoviga urzaha volo svojga Synu, našiga GOSPUDA Jezusa Christusa, na križi za vsiga svita greihe pustil plačati inu zapovedal, de en vsakateri bi njega imel poslušati, gori vzeti inu na njega verovati.

II. V potelesnih ričeh imamo my našo voljo v Božio volo postaviti.

607| Mt 8,2; Mr 1,40; Lk 5,12.

Zakaj postavi ta gobovec svojo prošnjo taku, de on le-to bessedo k njej perstavi inu pravi: »Aku ti hočeš, taku ti mene moraš očistiti?«⁶⁰⁷ Le-tukaj se ima na tu gledati, zakaj je onu djanu. Poprej sim jest djat, kar naše izveličainje inu Božjo čast an tiče, tukaj se neima ta molitva ali prošna v cbivlainje postaviti, zakaj Božja vola je rezodivena inu je očita, de on hoče svojo čast inu naše izveličainje gvišnu inu prez cbiuvla imejti. Ampak ene takove maininge onu nejma s tem potelesnim. Onu more eden ubog, bolan, reven inu ferrahntan inu vener izveličan biti, kakor onu z vsemi karsčeniki gre. Kadar uže na takovim potelesnim pomankainju tu izvelikhainje⁶⁰⁸ ne ležy, temuč takovu pomankainje more čestu k nekaj dobrimu urzah dati. Zatu kateri za odtenje inu pomuč prossi, ta ima dobru verovati, de Bug more pomagati inu bode pomagal. Ali vsaj on ima svojo volo v Božjo volo postaviti, kadar bi onu nikar k Božy časti nej mejlu služiti ali nam na našim izveličainju imejlu škodlivu biti, imamo my raiši takov križ dajle nossiti.

608| Izveličanje.

Bogu se neima ni massa ni cil staviti.

609| Rim 8.

Tu se pravi v takovih ričeh prov moliti, zlasti verovati, Bug premore pomagati inu vener Bogu ni čassa, masse, ni cila staviti, koku inu kadaj bi on imel pomagati. Zakaj mi po naši izkažene naturi ne veimo vselei, zakaj inu v kakovi vižy bi imejli prossiti, kakor s. Paul pravi, Rom. 8.⁶⁰⁹ Timu pruti pak my moramo spoznati, de Bug dobru vej, kaj k njegovi časti inu k našimu izveličainju je narbulše. Zatu imamo my našo volo v njegovo postaviti, nikar cbiuvlati, temuč verovati, aku takova prošnja k njegovi časti inu k našimu izveličainju ima seči, de nas bode gvišnu uslišal.

Zatu imamo le-ta exempel merkati, de se vučimo moliti inu v našim sercej nikar cbiuvlati na Božy milostj, kir vej našo nadlugo inu revo, katero on sebi hoče pustiti poročeno biti. Takovu imamo verovati, ali raven tiga se vener ponižati inu reči: »GOSPUD, ti veiš čas inu uro, zatu sturi, kar je meni nucnu inu tvojmu imenu častitu.« Kakor ta gobovec le-tukaj tudi stury, de
Chri-

na III. nedello po treh krajlih.

Christus njemu more pomagati, na tem on ne cbiuvla, de on njemu hoče pomagati, na tem on tudi ne cbiuvla, sicer bi on ne bil k njemu vpyl, kadar bi on bil na njegovi voli en cbivel imel. Ampak poleg tiga more on spoznati, de se njemu ne hoče spodobiti kraja, mejsta, ure, viže inu pota postaviti, kadaj inu koku njemu ima pomaganu biti.

Takova vera inu pokorsčina dopade GOSPUDE Christusu sussebnu dobru, zatu on pomaga timu ubogimu ravno h tej uri na tem kraju inu na takovo vižo, katero bi on ne bil smel pegerovati.

Od tod semkaj pridejo ty leipi špruhi iz teh prerokov. Psalm 27⁶¹⁰: »Čakaj na GOSPUDE, bodi serčan inu ne cagliv. Inu čakaj na GOSPUDE.« Psalm. 130⁶¹¹: »Moja duša čaka na GOSPUDE od eniga jutroviga čuvainja do družiga.« Hakacuk 2⁶¹²: »Aku ta obluba odlaša, taku čakaj na njo, ona bo stonovitu prišla inu nikar zavlakovala.« Zakaj tu se vidi v vseih historiah, de ta pomuč h pulslednimu nikar vuni ne ostane, aku se lih dolgu zavlejšče. Taku Bug tudi svojo sussebno raitingo inu mainingo natu ima. Zakaj zatu on nikar taku zdaici ne usliši inu zavlejšče to pomuč, de on urzah ima več inu bogatiše dati, kakor my moremo prossiti ali zastopiti, kakor s. Paul pravi, Ephes. 3.⁶¹³

Kajpak ta GOSPUDE meini s tém, potehmal je on tiga gobovca očistil, de on njega k farju viža inu ukaže njemu ta offer pernesti, kakor je Moizes zapovedal? Onu nej krivu odgovorjenu, de se pravi: »Ta GOSPUDE Christus je v le-tej reiči nam en exempel te lubezni naprej postavil. Kadar on, kateri je tiga vsaj oblast imel, tem farjem tiga ne hoče odvjelči, kar je nym od Buga danu inu vosčenu bilu, de my tudi eniga vsakateriga per njega pravici pustimo ostate inu nejmamo nikomer, kar njemu sliši, odvzeti.«

Ampak ta narimenitiši urzah takove zapuvidi gre tjakaj, de ta GOSPUDE svoje čudu hoče očitu spričanu imejti tudi od svojeh sovražnikov. Zakaj de ta far ta offer od le-tiga vzame inu da njemu tu pričovainje, de je on čist, tu služi h timu, de bi on inu vsi človeki bili imejli Christusa gori vzeti inu na njega verovati kakor na tiga praviga Messiasa. Zakaj tukaj so stala ta prerokovainja: Christus bi imel takova čudessa sturiti, kadar bode on na ta svejt prišal.

Zatu pela ta GOSPUDE le-te bessede inu pravi: »Offraj ta dar, kateri je Mojzes zapovedal, h pričovainju čez nje.«⁶¹⁴ Kakor de bi on hotel reči: »Ony bodo morali spoznati, de si ti čist inu tebi je prov pomaganu. De ony pak vener na mene ne verujo inu mene za tiga Messiasa ne hote gori vzeti, tu je zgul ena obterpnena svoja volja, ta ima dobru masčovana biti, mej tem ima vener takovu pričovainje zupar nje tem drugim služiti, de ony mene gori vzamejo inu na mene verujo.«

Ta papež je hotel iz le-te zapuvidi to izpuvid gruntati, kadar ta grejh tem gobom more perglihan biti, de se ludje tem farjem imajo izkazati inu taku od greihov pustit očistiti. Ampak tu je en cilu gnil inu zanikerni grunt. Zakaj kaj nas tu an gre, kar je Bug tem Iudom za teh gob volo zapovedal? Vsaj my nejmamo obenih takovih farjev? Inu kadar bi je lih imejli, taku je onu gvišnu, de ty farji teh gobovih neiso očistili, temuč, kadar so ony čisti bily, taku so ony nym tu pričovainje dali, de so ony čisti.

Koku se pak tu rajma na to izpuvid, katero so zatu deržali, de je ona k odpusčainju teh greihov služejoča? Zakaj ty govovi so morali tem farjem nikar te gobe, temuč enu leipu, čistu tellu kazati, kadar so ony s tem offrom pred te farje prišli.

Ampak onu nej potreba takovu zanikernu falš naprej daje in je nazaj stavit. Kateri se hoče izpovedati, ta je more sturiti. My veimo pak le od ene prave inu potrebne izpuvidi, kadar se tu serce pruti Bogu gori odpre inu svoje greihe spozna. Tu je ena serčna izpuvid, katera ne laže koker tiga papeža usta inu

O ušessa

Aku Bug lih zdaj ne usliši, taku ludje vsaj nejmajo čakati.

610| Ps 27,14.

611| Ps 130,6.

612| Habakuk; Hab 2,3.

Bug zavlakuje to pomuč, za tu ludje morajo čakati.

613| Ef 3.

Zakaj Christus vely timu gobovimu offrovati.

Christus hoče svoje caihne očitu imejti.

614| Mt 8,4; Mr 1,44; Lk 5,14.

Ta papež spriča to izpuvid iz le-te historie.

Izpuvid pruti Bogu inu vera na Jezusa izveliča.

Izlaga tiga evangelia

ušessa ali niegova ustna inu ušessna izpuvid. Vener ne stury takova izpuvid, katera se pruti Bogu zgody, čiste, koku bi je tedaj ta ušessna izpuvid mogla sturiti? Tu pak stury čiste inu brumne, de se ty ludje s to vero na GOSPUDA Jezusa inu na njegovo bessedo derže inu verujo v Jezusevim imenu odpusčainje teh greihov, kakor tu istu v tej bessédi nam bode oblublenu. Tu bodi zadosti od perviga exempla.

Tu drugu čudu s tem bolnim hlapcem je tudi enu pričovainje tiga vuka Ghristuseviga,⁶¹⁵ de se more spoznati, kadar Bug skuzi njega takova velika čudessa dela, de je njegov vuk čist, prov inu dober inu de je on ta pravi Messias ali Christus. Ampak poleg tiga je le-tukaj en siln exempel ene sussebne vissoke inu velike vere na tem kapitanu. Kakor ta GOSPUD sam takovo vero taku silnu hvali, de tej glihe v Izraeli inu mej tem svetim folkom nej našil.

Takova vera se vidi narpoprej v tem, de le-ta kapitan, aku on lih nej en Iud, temuč en ajd, vener k GOSPUDU Christusu pošle s terdnim zavupainjem, de ne bode njega tiga ništer pustil uplatiti,⁶¹⁶ temuč kakor premore, taku bode njemu tudi pomagat. Zakaj kadar bi le-tu zanesse inje nikar terdnu v niegovim serci jmel, taku bi on, kakor s. Lucas piše,⁶¹⁷ teh starišev, teh Iudov ne bil mujal inu k Jezusu poslat. De je on pak nje k njemu poslat, je tu ja enu zname inje, de je on vupal, on hoče nekaj per njemu zadobiti.

Per takovim zavupainju inu veri stoji ena sussebna vissoka inu velika pohlevščina, de se on nikar vrejden ne štema, de bi on sam imel h Christusu yti inu njega prossiti, temuč pošle narpoprej te stariše te šule inu potle, kadar on sliši, de ta GOSPUD pride, pošle on, kakor s. Lucas pravi,⁶¹⁸ svoje priatele njemu pruti, pusty njega prossiti, on bi se ne hotel mujati, zakaj on se spozna za nevredniga, de bi ta GOSPUD za nym imel yti. H timu vej, de more tudi ta GOSPUD tu, za kateru je on prošon, z eno bessedo opraviti, aku lih vpričj nej.

Takovu veruje le-ta kapitan taku terdnu inu gvišnu, de on svoj lastan exempel naprej stavi inu pravi: »Iest sim en človik tej gosposčini podložen inu imam žolnerje pod mano inu pravim k enimu: 'Pojdi tja', taku on gre tja, h timu drugimu: 'Pridi sim,' taku on pride. Inu k moimu hlapcu: 'Sturi tu,' taku je on stury.⁶¹⁹ Ie li uže moja besséda taku močna, kir sim jest en človik, koku veliku več more močna biti (pravi on h Christusu,) kadar ti eno bessédo rečeš?« Tu se pravi nikar le verovati, temuč od vere inu nje nature na tu narbulše inu častitiše pridigovati inu vučiti. Zatu bi se dobru moglu vosčiti, de bi my tudi taku silnu mogli na Christusa verovati, kateri skuzi svojo bessédo taku bogatu per nas prebiva, aku my lih njegove persone ne vidimo.

En siln, lep exempel je onu, de le-ta mož taku gvišnu na to bessedo Christusevo more vupati. Nerpoper se on zanesse h Christusu vsiga dobriga. Potler nikar več ne prossi, temuč de bi imel le eno bessédo reči, na to isto čaka on s tem narvissokejšim zavupainjem inu vesseljem, kakor na ta edini šac, kadar on to ima, ne bode njegovimu hlapcu ništer več mankalu, temuč on bode zdrav inu vessel.

Le-tu se vuči za nym sturiti, kir ti to bessedo uže imaš. Zakaj tukaj so te troštlive oblube, de Bug skuzi Christusa hoče milostiv biti inu my skuzi to vero na Christusa imamo tu odpusčainje teh greihov inu ta večni leben imejti. Ali tukaj nam manka na tem sercei, kateru le-ta kapitan ima, ta misli: »Kadar jest to bessédo imam, taku je jest vse imam, taku vse skoraj pride inu meni duide, kar tvoja besseda oblubi.« Takoviga my ne moremo sturiti, zatu pride, de my za to bessédo ne maramo inu ta čas na druge zyamo, ker je vsaj ta besséda vsigamogoča inu, kakor le-ta kapitan le-tukaj veruje, ne more lagati. Kar on oblubi, tu se ima gvišnu taku zgoditi inu nam dujti.

Nu

615| Christuseviga.

Tu drugu čudu.

En troštliv exempel te vere.

616| Poplačati, povrniti, pooriti se, spokoriti se (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar)

617| Lk 7,3.

Ena velika pohlevščina per tej veri.

618| Lk 7,6.

Velika vera tiga kapitana.

619| Mt 8,9; Lk 7,8.

Ta kapitan pegeruje le to bessédo.

My imamo to bessédo inu se nje ne troštamo.

na III. nedello po treh krailih.

Nu, taku se pak takova vera tudi zatu ima tem več hvaliti, kir je le-ta kapitan en ajd, kateri obene oblube nejma kakor ty Iudje, se za tiga volo ne smej te časty podstopiti ni hvaliti, katero so ty Iudje kakor ta folk Božji imejli. Zakaj tu je te vere lastna natura, de ona pohlevna serca dela, katera od sebe nikar veliku ne derže, neiso offertna inu se za tiga volo le na to samo gnado inu milost Božjo derže. Takoviga se imamo my tudi troštati, de kadar le-ta missal v naša serca tudi pride, de my moramo spoznati, koku smo my ubozi, revni greišniki inu se obene vrejdnosti ni zasluženja ne moremo hvaliti, my vener nikar ne cagamo, temuč se na to oblubo Božjo deržimo inu njegove gnade pegerujemo. Takovu Bogu dobru dopade inu je hoče od nas imejti. Zakaj sicer bi onu ne bila inu se djala gnada, kadar bi my nikar nevredni inu nezasluzeni h tej oblubi prišli kakor le-ta kapitan, ta se ne more hvaliti kakor ty Iudje, de bi Bug njemu kaj dolžan bil. Zatu tudi ne smej sam pred GOSPUDA Christusa, temuč misli: »Z mano je zgublenu, jest morem druzih ludy užyti. Vmei teim pak vener terdnu v taki veri obstoy, kir vej, de ta mož je taku dobrutliv inu priazniv, de ga gvišnu ne bode zapustil.

Tu se pravi inu je ena prava vera inu prava pohlevščina, de se ludje za te nevrédnosti volo boje inu vsaj nikar ne cagajo. Zakaj Bug hoče obuje od nas imejti, de my narpoprej nejnamo offertni biti inu h drugimu, de my nikar ne cagamo, temuč de imamo na to gnado čakati, kakor ta 143. psalm⁶²⁰ pravi: »Ta GOSPUD ima dobru dopadenje na teh, kateri se niega boje inu kateri na njegovo dobruto čakajo.«

Takoviga ty Iudje neiso sturili, ony so se zdepli inu meinili, de bi Bug nym priatil bil inu vse dobru sturil, tu bi on spodobnu sturil, zakaj ony so se njegove vole deržali inu so je za njega zaslužili, so bily za tiga volo offertni inu žihrij inu so ferrahtali to gnado.

Zatu Christus čez nie eno tako groszovito inu strašno sodbo pusti priti inu pravi: »Nyh veliku bodo prišli od iutroviga inu od večera inu bodo z Abrahamom inu Izaakom inu Jakobom v nebeskim krajlestvi sidejli. Ampak ty otroci tiga krajlestva bodo vunkaj izpahneni v to temmo tja vun, tukaj bode jokainje inu klepetainje teh sob.«⁶²¹

Tu stury ta sramotna nevera, de so ony taku offertni inu to gnado ferrahtajo. Zatu kakor malu tu nym pomaga, de so ony Abrahamovu sejme, ravno taku malu ima onu tem ajdom skoditi, de ony neiso Abrahamovi otroci, kadar se ony le na Christusa z močno vero derže inu po tej gnadi inu milosti vzdizejo. Zakaj h timu ima ta GOSPUD lušt, de on te, kateri so siti, pusty lakotovati, spet nazaj, te lačne on hoče nasytiti. Nič na tu gledajoč, ony si bodite ajdje ali Iudje, zakaj pred Bugom ne vela ni ajd ni Iud ni obreiza ni sprédna koža, temuč le-ta vera na Christusa, de se ludje v vsej pohlevščini ponižajo inu ništer druziga kakor le gnado begerujo.

Taku vučy le-ta evangelium raven te lubezni cilu lipu od te vere, kakove nature je inu koku se ona na to bessédo deržy inu na to gnado Božjo v vsej pohlevščini čaka. Kateri takovu stury, timu po sreči pojde kakor timu gobovimu inu potle le-timu kapitanu, de se bode njemu zgudilu, kakor on veruje. Tu je ravno kakor on le Božjo dobruto inu gnado v serci ima, te iste pegeruje inu se na to isto zanesse, taku hoče Bug le po gnadi ž nym rovnati, njega gori

vzeti inu njemu pomagati. Bug, ta nam daj svojga Svetiga Duha,
kateri bi hotel takovu zanesenje na to gnado skuzi
Christusa v naših serceih tudi obuditi inu
taku nas k izveličainju pelati,
amen.

Izlaga tiga evangelia
N A T O C E T E R T O
NEDELLO PO TEH TREH KRILIH,
EVANGELIUM MATH. VIII.⁶²²

622| Evangelij po Mateju 8.

623| Mt 8,23–27; Mr 4,36–41; Lk 8,22–25.

624| Vihar; izposojeno iz it. fortuna (enak pomen)
(M. Snaj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

625| Zagrozil (SSKJ; zapretiti: obljubiti, napovedati
komu kaj neprijetnega, hudega, zastrašujoče
zamahniti).

626| Leta /15/33. v Božjem hramu.

Anno 33. in templo.⁶²⁶
En vuk od vere.

Nu⁶²³ on, GOSPUD Jezus, je v čoln stopil inu njegovi jogri so šli za nym. Inu pole, ena velika fortuna⁶²⁴ je ustala na murji, taku de so valuvi čoln pokrivali. On pak je spal. Inu jogri so stopyli k njemu inu so ga budili inu so djali: »GOSPUD, pomagai nam, my konec vzamemo.« Natu je on k nym rekàl: »O, vy, male vere, zakaj se taku boyte.« Inu on je gori vstal inu je poprejt⁶²⁵ vejstrom inu morju inu je cilu tihu postal. Ty ludje pak so se začudili inu so djali: »Kaj je tu za eniga, de so njemu vejtri inu morje pokorni?«

MY vidimo v tem današnjem evangeliu, de nam ena takova historia v nym bode naprej deržana, iz katere se my nikar ne vučimo, kaj imamo sturiti, zakaj od naših dell ne bode ništer govornu, temuč kaj my v nadlugah inu zuparnosti imamo verovati inu koku se my imamo troštati. Zatu je on teh visokih pridig ena od vere, katero vsaj vsakateri, kakor se njemu zdy, dobru zna, kakor de bi ona ena žleht inu gmain rejč bila.

Zatu jo my hočmo dilyti, nerpervič govoryti od križa inu terpleinja, potle od GOSPUDA Christusa inu od vere na njega, de ta ista le sama kakor ta edini inu narbulši trošt vela inu pomaga. H tretimu, od sadu inu tiga nuca, kateri po tei izkušnjavi iz te vere pride. Takovi štuki bodo lipu na znanje dali, koku eno troštlivo historio ta evangelist nam taku s kratkimi bessédami naprej deržy, katere my ja neimamo uterpejti.

Ta

na IIII. nedello po treh krajlih.

Ta pervi štuk je, de GOSPUJ Jezus s svojemi jogri v ta čoln stopi, tukaj še nej obeniga hudiga vremena, temuč enu leipu, tihu vreme, tu morje je tudi krotku inu tihu, sicer bi se na tu narmanše ty jogri bily bali inu bi ne bily v čoln sejdli. Kakor hitru pak Christus s svojemi jogri v ta čoln stopi inu ony od kraja odpelajo inu na murje pridejo, se en tak velik nepokoj ali fortuna vzdigne, de ta čolnič, kakor de bi zdaj imel se potopyti, z valuvi bo pokriven.

Le-to historio najte ja dobru merkamo inu eno perpuvid iz njo sturimo, de rečemo: »Taku gre, kadar Christus v čoln pride, tihu ne bode dolgu ostalu, temuč onu bode enu hudu vreme inu nepokoj skoraj se vidilu.«

Onu ia gvišnu taku gre, kakor Christus, Luc. 11,⁶⁷ tudi pravi, de ta močni orožnik svoj dvor v pokoju inu v myru possedy, dokler de en močnejši pride, tedaj se ta kreig začne inu se vzdigne enu byenje inu štritainje.

Taku se vidi v tej historji tiga današniga evangelia tudi, kadar je onu poprej vse tihu, kakor hitru se Christus z eno pridigo pusty slišati inu z enim čudessom viditi, tu onu gory po vseh gassah. Ty farizeerji, v Pismi vučeni, viši farji se vkup spravio, hote njega kratku mertviga imejti inu susseb ta Hudič začne prov se zlobyti inu dyvjati. Takovu je Christus dolgu poprej pravil, Math.,⁶⁸ na jo: »Vy nejmate meiniti, de sim jest prjšal myr pošilati na zemlo. Iest neisim prišal myr pošilati, temuč meč. Zakaj jest sim prišal člověka rezdvojiti zupar svoiga očeta inu hčer zupar svojo mater inu neveisto zupar svojo tasčo inu tiga člověka sovražniki bodo njegova lastna družina.«

Le-tu služi pak vse kmallu h timu, de se ti poprej dobru pomisliš, aku ti hočeš en karsčenic biti ali nikar. Zakaj aku ti hoč en karsčenic biti, taku se ti perpravi na le-tu hudu vreme inu na le-ta nemyr, tukaj ne bode ništer družiga iz tiga. »Kateri hoče v Christusu po Bugi živejti,« pravi s. Paul,⁶⁹ »ta more pregainanje terpejti.« Od tiga semkaj opomina tudi Jezus, Syrach, cap. 3,⁶⁰ vse verne inu pravi: »Moj Syn, hočeš li ti Božji služabnik biti, taku se perpravi k izkušnjavi, deržy terdnu inu terpi.« Kakor de bi on hotel reči: »Kadar ti ne hočeš Božji služabnik biti, taku pojdi le-tja, ta Hudič bode tebe dobru z myrom pustil noter do svojga čassa.« Spet nazaj pak: Aku ti pegeruješ Bogu služiti inu en karsčenic biti, taku se le daj volnu tjakaj, tu hudu vreme inu tu pregainanje ne bode vuni ostalu, zatu vzami si enu serce, de se ti pred nym kakor pred eno naglo nesrečo nikar ne prestrašiš. Nekar se ti ne buj pred takovim hudim vremenom, temuč buj se pred Bugom, de ti za tiga svita volo od njegove besséde ne odstopiš inu je trucig na njo vagaj inu reci, onu nej za tiga svita vosčeinja ali priazni volo začetu, zatu ti tudi za njegoviga nyda, sovraštva inu serda volo nejmaš ništer pustiti. Tu je, kar ta evangelist nas hoče vučiti v tem, ker on pravi: »Ta nepokoj se je stuprov začel, kadar je Christus v ta čoln stopil inu na murju od suhiga proč prišal.«⁶¹ Onu nam pak takovu tudi h timu služi, de my tem hudim, nepridnim, šentovavskim ustam vejmo odgovoriti, kateri več ne znajo, kakor ta evangelium šentovati inu pravio: »Poprej, prejden je le-ta vuk gori prišal, je onu vse tihu bilu inu vsiga zadosti, zdaj je tulikain nesreče, de je nihče ne more preštejti, rotte, voiske, puntarye, dragyna, Turek inu vus iamer.« Kateri hoče uže takova šentovavska usta zamašiti, ta reči k nym: »Lubi priatel, nei si ti tiga nikuli v evangeliu bral, kakor hitru je Christus v ta čoln stopil inu na tu morje prišal, de se je ena velika fortuna vzdignila. Kateru ne Christuseva vola bila, temuč tiga Hudiča dolg, kateri ie Christusu inu njegovi bessejdi sovraž, de ga ne more terpeti, diuvja inu se zloby taku sylnu zuper Christusa inu negoviga s. evangelia, de kadar bi mogel na zemli le veliku nepokoja inu jamra, vse žlaht fortune inu hudu vreme obuditi, skuzi kateru bi mogel ta vuk tiga s. evangelia zatreti inu končati, on bi se tiga vesselil inu flissal.«

O 3 Ampak

Kateri hoče s Christusom v ta čoln, ta si more eniga hudiga vremena v sveisti biti.

Christus pernesse sabo nemyr.

627| Lk 11,21–22.

628| Mt 10,34–36.

629| 2 Tim 3,12.

630| Sir 2,1.

Kir ji ta evangelium, tukaj tu hudu vreme vuni ne ostane.

631| Mt 8,23–24; Mr 4,36–37; Lk 8,23.

Izlaga tiga evangelia

632| Obterpneni.

Ta sveit je nehvaležin.

Ampak ta sleipi, obtarneni⁶³² folk tiga ne hoče ni viditi ni merkati, on gleda na to nesrečo inu pomankanje inu šentuje ta s. evangeli, kateriga on dolži inu mu krivu da. Kajpak dobriga iz tiga evangelia pride, koku se Bug skuzi ta isti more spoznati, k odpuščajnu teh greihov priti inu ludje sveti biti, takoviga ta folk ne vidi.

Teh Iudov exempel.
Nehvala.

Ravno kakor ta nehvaležni, terdovratni inu nepokorni folk ty Iudje v pusčavi so tudi sturili. Kadar so ony v Egypti bily inu je bilu enimu duje delu naloženu, so ony k Bugi klicali, de bi imel nym od tiga iamra pomagati, ony bi hoteli brumni biti. Ampak kaj se zgody? Kadar je nje Bug od takoviga iamra ali reve odrešil inu ony v pusčavo prideio, je bilu vsiga pozablenu, tu je pak bilu tu narhuiše, de je tudi per nyh pozablenu bilu, kaj inu koku veliku so ony v Egypti bily morali dellati inu terpejti. So le mislili na te messne lonce inu na ta kruh v Egypti. Ty so tudi znali tiga papeža kunšt, so lipu vun zbrali, kar so ony dobriga imejli. Kar so ony pak poleg tiga bily terpejli, tu so ony dobru znali zamolčati.

Bug timu svetu
ne more prav diati.

Od tod sem, ker je nym Bug potle ta nebeski kruh dal, so ga ony tudi ferrahtali, so meinili, on bi ne bil taku dober kakor tu messu v Egypti. Taku je naša natura inu huda šega skuzi ta porodni greih skažena, onu je Bug z nami sturi, kakor on hoče, taku on nam ne more prov sturiti. Zatu sliši ena velika inu Božja poterpežlivost h timu, de on takove hude lotre taku dolgu more terpejti.

Čas pod tem
papeštvom.

Kateri bi nas pred dvaissetimi lejti bil vprašal, aku by my raiši hoteli enu lejtu dragynjo imejti ali se od menihov inu farjev prejd inu prejd taku pustiti drejti, martrati inu gnati, kakor se je taistikrat po navadi godylu, kaj se tebe zdy, nei bi li bil en vsakateri z vesseljem to dragynjo izvolil, de bi se le bilu moglu take težke, nezmasne inu, kakor se je tedaj vidilu, prez konca odertye, doli priti? Zakaj tukaj bi tu vupainje bilu, kar bi enu lejtu nej bilu, tu bi tu drugu bilu dalu, ker je vsaj una odertya prejd inu prejd terpela inu od dan do dne le čedajle več gori jemala.

633| Prijemalka, sponka; izposojeno
iz nem. *Kluppe* (enak pomen).

634| Falš.

Takove inu druge nesreče inu reve smo my cilu bili pozabili, hvalimo ta pokoj inu tu pervu rovanje, ne gledamo, kaj za ena grozovita klupa⁶³³ ali cep je na tem vissila, de so nas v tim papeštvu v takovim pokoju inu myru, nikar le za denarje inu blagu, temuč tudi za tellu inu dušo, skuzi faš⁶³⁴ vuk inu malikovainje perpravili inu vsaj vener nejsmo tiga mogli odvzeti inu prusti biti. Zakaj onu so tudi h timu istimu času, dragynje, žlize, voiske inu druge štraifinge bile inu regirale. Kadar se zdaj timu glih gody, taku hote ludje timu evangeliu tiga dolg dati.

Koku meiniš ti pak, de takovu bo Bogu dopadlu? Kateri obeniga vissokeišiga šaca nejma kakor svojo bessedo inu nam buile inu več ne more pomagati ni svetovati od greiha inu smerti, temuč skuzi ta evangelium, inu on vener taku grozovitu bode nečasčen inu šentovan v tém, de mu ludje dolg dajo, on obudy vso nesrečo etc.

Štraifinga teh
šentovavcev
tiga evangelia.

Kaj bode pak za ena štraifinga na takovu šentovainje prišla? Le-ta, de Bug takovih šentavcev serca inu ocy cilu bode osleipil, de ony teh častitih, velikih dobrut Božjh ne bodo vidili inu bodo s temi Iudi taku morali obterpneni biti inu ostati, de ony več ne znajo, kakor Boga šentovati inu h puslednimu k Hudiču jiti. Takov lon sliši na nje inu bode nym gvišnu došel. Ter vsaj moreš ti sicer terpejti, kadar lih tiga evngelia nej, de tebi nej en vsakateri priatelj inu ti sovraštvu imaš. Taku je moralu tu mejstu Rym voiske ali boje inu vso nesrečo terpejti, prejdan je ta evangelium prišal.

Od kod semkaj
ta nesreča na tem
svejtu pride.

Za tiga volo ta evangelium na takovim nej dolžan. Vus dolg je tiga Hudiča inu naše nehvaležnosti. Ta Hudič ne more tiga evangelia terpejti inu bi ga hotel

na IIII. nedello po treh krajlih.

hotel rad zatrejti, zatu on vso nesrečo obudi. Inu če silniši inu močnejši naprej ta besseda gre, s tem serditiši inu zlobnejši on nad tem postane. Kadar se my tedaj pruti takovimu velikimu šacu taku nehvaležni izkažemo, njega nikar gori ne vzamemo ni nucamo, ja, ga še hočmo sovražiti inu pregainati, taku tiga Bug tudi ne more terpejti. More za tiga volo zo vseimi žlaht štraifingami inu nujami priti, de on tej nehvaležnosti brani. Tu je ta pervi štuk, de se ti vučiš, aku ti hočeš en karsčenik biti, de se k hudimu vremenu perpraviš. Aku ti pak tiga nečeš sturiti, taku pusti od njega, je boš počutil inu izkussil v tem času tvoiga ločytva, kaj si sturil.

Ta drugi štuk je od te prave šege ali nature te vere, ta gre v takovimu štritu inu hudim vremenu semkaj inu se najde h Christusu inu njega gori zbudy. Tu se vuči tudi dobru merkati, zakaj naši zuparniki, ty papežniki, derže to vero za eno cilu žleht rejč, timu pruti pak ony veliku derže od fray vole. Iest bi pak hotel nym vosčiti, de bi ony tudi vkup v čolni bily, de bi ony izkussili, kaj v takovi britkusti inu nadlugi ta fray vola premore.

Ty apostoli so se ga ja lipu navučili, onu si je ta vera taku slaba inu žleht per nyh bila, kakor ona hoče, taku vsaj vener, kadar bi takova slaba, žleht vera per nih ne bila, taku bi ony bily za te fray vole morali cagati inu bi bily na dnu tiga morja se potupili. Ampak kadar je ena maihina vera tukaj, kakor Christus sam pričuje, ker on pravi: »O, vy male vere,«⁶³⁵ taku ony imajo eno pomuč, de nikar cilu ne cagajo, teko h Christusu, ga gori zbude inu pegerujo njegove pomuči.

Kadar uže takovu ta maihina, slaba vera stury, kaj bi ne imejla dobru ta močna velika vera sturiti? Kakor pred ossmemi dnevi ta exempel s teim gobovim inu tem kapitanom v Kapernaum pričuje, zatu s to fray volo ništer nej, ona se zguby inu ne more obstati, kadar ta smert, pojemajnje inu pusledna ura semkaj pridejo. Zakaj tukaj so naše misli družiga ništer, temuč de my vpyemo inu se stu myl deleč proč vosčimo, tu je: Ta fray volja ne trošta tiga serca, temuč je della le čedajle več cagovu, de se onu tudi pred enim šumečnim lystum boy.

Ampak ta vera, aku je ona lih maihina inu slaba, taku ona vener stoji inu se ne pusty cilu do smerti strašiti. Kakor se le-tukaj na teh jogrih vidi, ta smert je bila nym pred očyma, zakaj tukaj so ty valuvi taku zmočio povsod perbijali, de so ony ta čolnic cilu pokrili. Kateri bi se uže ne jmel v takovi nadlugi inu te smerti farlikosti nikar prestrašiti? Ampak ta vera, kakor kuli je ona slaba, deržy ona vsaj kakor en zyd inu se postavi kakor ta maihini David zupar Goliata, tu je zupar smert, greih inu vso farlikost, nikar ne caga, temuč ysče pomuči, gdi se ima yskati, zlasti per tem GOSPUDU Christusu, ga gori obudy, k njemu šraja: »Ah, GOSPUD, pomagaj nam, my konec jemlemo.«⁶³⁶

Taku stury ta vera, aku je lih tu končainje inu pogublene pred očyma, de ludje vener pomuči čakajo inu molio, kakor ta psalm pravi: »Iest verujem, zatu jest govorim.«⁶³⁷ Zakaj nihče ne zna molyti, temuč de veruje. Ta fray volja tudi ne more, zakaj ona gleda le na to nadlugo inu farlikost, kir je vpryčo te persone pak, katera v takovi nadlugi inu farlikosti more pomagati, ona ne vidi inu more taku za te fray volje stran, ta človik v svojeh grejih umrejti. Ta vera je pak, aku je ona lih majhina inu slaba, katera le-to persono, tiga GOSPUDA Christusa, zapopade inu pomuč zadoby. Kadar bi uže takova vera močna inu terdna bila kakor tiga preroka Ionasa, kateri je v tej baleni⁶³⁸ noter do tretyga dne ostal,⁶³⁹ taku bi ony bily k murju inu k valuvam mogli reči: »Byte le le sem noter, taku močni vy nejmate biti, de bi vy ta čoln okuli zvernili, inu kadar bi je vy lih dokoinali, taku hočmo my vsaj v srejudi morja en gvelb⁶⁴⁰ najti, v katerim bomo suhi sidejli inu nikar utonili. Zakaj my imamo eniga Boga, ta nas more ob-

II.
Koku ta vera
v nesreči ne caga.

Ta fray volia
ne pomaga
v nadlugah.

635| Mt 8,26; Mr 4,40; Lk 8,25.

Ta vera pomaga
v nadlugah.

636| Mt 8,25; Mr 4,38; Lk 8,24.

Močna vera se stavi
inu trošta zuper vse
težke nadluge.

637| Ps 116,10.

638| Kitu; izposojeno iz lat. *ballaena* (kit)
(M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

639| Mt 12,40.

640| Obok (Matija Kastelec in Gregor Vorenc:
Slovensko-latinski slovar)

Izlaga tiga evangelia

re obderžati inu ohraniti nikar le na murju, temuč tudi v murju inu pod murjom.«

Vera močna pride
od S. Duha skuzi
to bessedo.

Tu se pravi ena prava vera, katera nikar kakor ta fray vola le na tu, kar ie vpričo, gleda jnu za tiga volo se prestraši inu caga, temuč gleda na tu prihodnu inu na tu, kar je timu zupar. Zatu kadar ona lih to smert pred sabo ima inu vidi, taku se ona vsaj opomina inu se deržy na le-ta trošt, zlasti de njemu more pomaganu biti, kakor my le-tukaj vidimo na tej slabi veri teh jogrov. Zatu onu nej ena žleht kunšt ni ena žleht reič za to vero, onu je ena Božja krafft, katera nikar od fray vole pride, temuč skuzi bessédo od Svetiga Duha nam bode dana.

Le sama vera izveliča.

Tiga naši zuparniki, ty papežniki, ne vejdo, sicer bi ony nikar taku tardu zupar njo šritali, kadar my pravimo: »Ta vera le sama stury izveličane, tu je ta vera le sama najde trošt, kadar greih, smert inu večnu ferdamnanje sem noter rinejo inu nas hote k dnu podreti.« Zatu se vidi, de so ty jogri serčni, vesseli inu offertni, kakor dolgu je tu morje tihu inu lipu vreme, kadar se pak hudu vreme vzdigne inu hoče hudu yti, tu pađe serce inu trošt vse tjakaj. Zakaj tukai nej obene vere, temuč ta nemogoča inu prez vsiga trošta fray volja, katera Boga inu njegove bessede pozabi inu ne vej, kam inu h komu bi se imejla deržati.

Christus po naturi
koker človik spy, dosti
tudi izkušnav preterpi.

Nu, je pak tukaj ena sussebna nesreča, de Christus ravno v takovi smertni nadlugi počiva inu spy eniga praviga po naturi močniga sna, kateri je lahkaj njemu od tod sem prišal, de se je on ta dan do truda zdejlal inu spridigoval, ali je to nuč skuzi molil inu svoje izkušnjave imel. Zakaj jest je zatu štemam, de je on ponoči silnu veliku izkušnjav od Hudiča preterpil, kakor on v tem 88. psalmi toži: »Pauper sum ego, et in laboribus à iuventute mea.«⁶⁴¹ Od mladusti sim jest reven bil inu sim veliku preterpil, jest terpim tvoja prestrašejnja, de jest skoraj cagam.« Od tiga semkaj je on malu kadaj vessel bil, je vselej v težkih misli noter šal, kakor ta, kir je poln jamra inu žalosti bil, kakor poprej ta isti psalm na znanje da: »Moja duša je polna jamra inu moj leben je blizi pet paklu.«⁶⁴² Inu vener, aku je lih takov sen prov inu po naturi, taku je on vener moral njegovim jogrom k veri služiti, kakor vsa njegova della.

641| Ps 88,16: »Pauper sum ego, et in laboribus a
juventute mea.« »Od svoje mladosti
sem reven in trpim.«

642| Ps 88,4.

GOSPUDI
Christusevu spainje
ali sen v čolni.

Takovu se zgody še na ta današni dan, ker se ta GOSPUD pruti svojem karščenikom izkazuje, kakor de bi on nas ne vidil, ja, on bi nas bil cilu iz misli pustil, kakor on le-tukaj v čolni stury, ležy inu spy, se ništer ne kumra za tu hudu vreme, za svoje jogre ni za ta čoln, ampak on je vener v čolni, aku on lih spy.

Christus tudi per nas
spy.

Tu so uže te izkušnjave, katere vselej pervdarjejo, de naš GOSPUD Christus te valuve čez ta čolnič pusty pasti, tu je on pusty tiga Hudiča inu ta svejt zupar te karsčenike se zlobiti, de ony morajo v skerbi biti, kakor je onu na ta današni dan tudi pred očyma, onu vse cilu inu skuzi more konec vzeti. Ta papež inu njegovu kardellu je tej bessédi sovraž, draži prejd inu prejd te velike velake zupar nas. Taku tudi ta Hudič tiga Turka ne pusty praznovati, tukaj sidimo my v čolni, imamo huda vremena inu vejtre, de bi dobru bujle bilu. H timu se vidi, de ta GOSPUD sedy, molčy inu spy inu se ne pusti merkati, de bi on nam hotel pomagati. Tu je en sen ali spainje, kateru on v čolni stury.

Verni imajo zmisliti,
kaj Christus premore.

Ampak tukaj se my moramo opominati inu misliti, de še nej potreba, zakaj on je ta GOSPUD, je tudi per nas v čolni. Aku se on uže taku izkazuje, kakor de bi on nas ne vidil, taku se vsaj my imamo izkazati, de my njega vidimo inu njega zatu deržimo, de on more tu morje tihu sturiti, kadar bi onu še taku zlu se zlobilu inu divjalu.

Taku

na IIII. nedello po treh krailih.

Taku my tudi imamo sturiti in privatis tentationibus,⁶⁴³ v naši lastni farlikosti inu izkušnjavah, katere se enimu vsakaterimu susseb pergode, kadar ta Hudič pride, tebi tvoje greihe naprej deržy inu tebe s tem serdom Božjim prestraši inu tu večnu ferdamanje pritiy. Tukaj ti misli inu ja ne cbiuvlaj, moj GOSPUĐ Christus nej deleč, ampak on spy. H timu uže tedaj sliši, de se jest k njemu skuzi risnično, pravo molitov deržim inu njega gori zbudim, kakor ty jogri le-tukaj sture, tém več ležy na nyh poginenju, kakor na tiga GOSPUĐA spainju, zatu ony mislio kratku inu dobru: »My moremo zdaj eniga čuječiga Christusa imejti, sicer je vun ali zgublenu z nami,« za tiga volo ony njemu ne puste obeniga pokoja inu njega zbude.

Taku se ti vuči tudi sturiti, zakaj onu se more obuže taku zgoditi. Aku ti hoč s Christusom v ta čoln, taku tu hudu vreme ne bode vuni ostalu inu Christus bode hotel spati, de my to izkušnjavo prov počutimo. Sicer kadar bi on ne spal inu bi timu hudimu vremenu skoraj branil, taku bi my tiga nikuli več ne izkussili inu ne vej dili, kaj je en karsčenik, inu bi še dobru mogli misliti, my bi je sturili iz naše krafft ali močy. Le-tukaj pak bode ta vera skuzi to izkušnjavo poterjena, de se more reči: »Obena človeska krafft nej mogla pomagati, le Bug inu njegova luba besseda je sturila.«

Poleg le-tiga leipiga inu troštliviga vuka, bode nam GOSPUĐ Christus⁶⁴⁴ le-tukaj tudi naprej namalan kakor en pravi, naturski človik, kateri tellu inu dušo ima inu za tiga volo jejdy, pytya, spainja inu družih naturskih dell, katera se prez greiha zgode, potrebuje kakor my. De my nikar v teh maniheerjev⁶⁴⁵ zmoto ne pademo, kateri so Christusa za eno pošast, nikar za eniga praviga človeka deržali.

Ravno kakor je pak ta naturski sen enu gvišnu znameinje, de je GOSPUĐ Christus en pravi, naturski človik, taku spriča on svoje vsigamogoče bogastvu v tem, de on z eno bessedo tu morje utolaži inu stury, de ta vejter vleže, kateru nej enu človesku dellu, onu sliši ena Božja krafft h timu, timu nepokoju tiga morja z eno bessedo braniti.

De nam taku le-tu čudu tudi zatu ima s tem lubiši biti, de my vidimo, koku je Bug inu človik v Christusu ena edina persona, za tiga volo on v vseih nadlugah inu izkušnjavah more inu hoče pomagati vsem, kateri pomuči per njemu ysčejo. Aku my uže kaj moramo terpejti inu nad tejm vagati, kadar nemore drugači biti, kaj falij? Saj morajo ty pregrešni tudi svoje terpleinje inu križ nesti inu h timu eno hudo veist imejti, h puslednimu tudi tiga večniga ferdamainja si vzveisti biti inu čakati.

Ta tretji štuk je od tiga sadu, kateri iz takove vere pride, zlasti de tudi drugi takovu čudu zamerkajo inu reko: »Kaj je tu za eniga moža, de je njemu vejter inu morje pokornu?«⁶⁴⁶ Le-ty so njega dosehmal lahkej za eniga žleht človeka jmeili inu deržali inu nikar vej dili ni verovali, de bi se per njemu v smertnih nadlugah pomuč imejla yskati inu najti. Ampak zdaj se ony vuče njega spoznati, de je on ta narvissokeiši inu bulši pomočnik iz nadlug, ker sicer oben človik ne more pomagati.

Taku onu vselej gre, de ta izkušnjava, če je ona težkejši, s tém vegši sad inu prid ona pernesse. Ta svejt, ta zdaj nas cilu terdu deržy inu nam silnu priti, de se nam vselej zdy, my moramo zatreni inu končani biti, tu morje inu hudu vreme nas bode preraslu inu v grunt zaterlu. Ampak naj te le terdnu na tej bessedi inu veri deržimo, kaj vela, onu ima en leip častit sad priti, nad katerim se my bomo smyali inu vesselili. Tu sovraštvu, kateru v papežu inu v Turkih tičy zupar to Cerkov, nad katerim je nam kakor eni ženi na porodu težku inu britku, moramo vzdihati inu vpyti, tu ima, aku Bug hoče, nekaj sabo pernesti. V glihi viži ima en vsakateri za svojo lastno persono tudi vupati, kadar njega ta izkušnjava zapopade, de ona prez sadu nikar doli ne pojde.

P Taku

Christusa imajo ludje buniti.

643| V osebnih skušnjavah.

Christus, pravi Bug inu človik.

644| O:Christus, pravi Bug inu človik.

645| Pripadniki maniheizma. Nauk Manija iz 3. stoletja je združeval več religijskih sistemov in je pojasnjeval nastanek sveta in prihodnost vesolja. Mani je Jezusa razumel kot posebljeno svetlobo, Jezusa iz Nazareta, o katerem piše Novi testament, pa je zavračal. Menil je, da je le-ta hudič, ki je bil kaznovan, ker se je vmešaval v dela Aeona, po njegovem mnenju pravega in večnega boga.

III.
Ta sad pride na tu hudu vreme.

646| Mt 8,27; Mr 4,41; Lk 8,25.

Izlaga tiga evangelia

Izkušave cryž, vero terdio inu probirajo.

647| Čakati.

Taku vidi vaša lubezan, koku je le-ta evangelium silnu trošliv inu koku nam en leip vuk naprej deržy, de aku my hočmo karsčeniki biti, moramo z GOSPUDOM Christusom v ta čoln stopiti inu tukaj tiga hudiga vremena inu tiga nepokoja cakhati.⁶⁴⁷ Kadar se uže takovu začne, de my tedaj močnu inu terdnu na veri inu bessédi imamo deržati inu vupati, de nikar le timu hudimu vremenu ali tej izkušnjavi ima brainenu inu my tudi od tiga imamo odrešeni biti, temuč de tudi en gvišen sad inu nuc ali prid iz tiga ima priti, de bi se ne imeili drugači vosčiti, samuč de bi je bily poprej izkussili inu skuzi lastnu izkušeinje te besséde inu vere krafft inu muč spoznali. Gdu bi tedaj hotel čez križ tožiti, kadar takova gvišna pomuč inu sad po teim križj ima priti.

Ampak onu timu starimu Adamu težku dej inu ga boly, ta se vye inu karči nad takovim greinkim inu kissilim pytiem inu trunkom, bi raiši prez tiga bil. Za tiga volo je onu potreiba, de my na takove exemple čestu inu gostu zmislino inu s to bessèdo flissig okuli hodimo, de kadar ta izkušnjava pride, my bomo perpravleni inu se h Christusu, kateri per nas spy inu se izkazuje, kakor de bi se on nas an ne vzel, najdemo, pomuč inu odrešitva per njemu skuzi eno vsakdainjo molitov ysčemo. Takovu nam daj vsem naš lubi Oča v nebi za Christusevo volo skuzi svojga Svetiga Duha, amen.

NA P E T O N E D E L L O

P O T E H T R E H K R A I L I H ,
EVANGELIUM MATH. XIII.⁶⁴⁸

648| Evangelij po Mateju 13.

NEbesku krajlestvu je glih enimu cloveku, kateri je dobru séme na svojo nyvo sejal. Kadar so pak ludje spali, prišal njegov sovražnik inu je sejal lulko mej pšenico inu je šal proč. Kadar je uže zelisče raslu inu sad perneslu, se je tudi lulka perkazala. Natu so hlapci k hišnimu gospodarju stopili inu so djali: »Gospud, nej si li ti dobru séme

na V. nedello po treh krailih.

séme sejal na tvojo nyvo? Od kod tedaj ima lulko?» On je rekal k nym: »Tu je sovražnik sturil.« Natu so hlapci djali: »Hočeš li, de tja gremo inu de je izpleivemo?» On je rekal: »Nikar, da pleveoč lulko tudi pšenico ž njo red ne izpučete. Pustite obadvu- je vkupe rasti do setve. Inu ob čassu te žetve hočem jest žencom reči: 'Zberite poprej vkupe lulko inu jo zvežite v snopike, de se sežge, pšenico pak meni vkupe spravite v moj skeden.'⁶⁴⁹

649| Mt 13,24–30.

E-ta evangeli se pusty viditi lahak inu zastopen, potehmal ga je ta GOSPUD sam izlužil, kaj je ta nyva, tu dobru séme inu ta lulka. Ampak tukaj se najdejo mnogotere izlage per teh vučenikih, de je gori gledainja dobru potreba, koku se ta prava mainunga zadene ali najde.

Zakaj nekateri izlagajo to lulko na te kecarje, pravio inu vuče iz le-tiga evangelia, de se deželki gosposčini ne hoče spodobiti te kecarje umoriti, kir le-tukaje stoji, de se nejma izplejti. Inu Augustinus sam spozna, de je tudi v takovi mainingi bil, ampak potler je on skuzi exemple inu urzahe, katerim se ne more zupar reči, permoran bil, de je on takovo mainingo pustil pasti.

Nekateri ne delajo inu ne sture obeniga rezlotka mej deželsko gosposčino inu mej temi hlapci le-tiga hišniga očeta inu izlagajo to lulko na ta očita pohuišanja, očite zmote ali zblaznene inu pravio, de bi karsčanska gosposčina ne jmeila obene telesne štraiffinge čez ne reči ali soditi. Nekateri, kakor ta papež inu njegovu kardellu, nič na tu gledajoč, de ta GOSPUD le-tukaj prepovej to lulko izplejti ali iztrejbiti, kadar ony ta vuk tiga Svetiga evangelia za eno lulko sodio inu ferdamnujo, ga ony ne puste per tém ostati, temuč ne mogo tudi zadosti zupar ta isti se zlobyti inu dyvjati z s mordrario inu zo vso žlaht, grozovito tyrannyo ali sylo. Kadar je uže teh maining taku veliku, taku hočmo my narpoprei to pravo mainingo viditi inu potle od tiga vprašainja, koku onu s temj kecarji ima deržanu biti, našo mainingo tudi na znanje dati.

Taku je uže le-tu ta maininga, de Christus le-tukaje nikar susseb od teh kecarjev ne govory, temuč položy nam eno prigliho naprej od nebeskiga krajlestva, tu je od te cejle karsčanske cerqve, kakova je ona le-tukaj na zemli inu ostala bode noter do konca tiga svita, zlasti de ta karsčanska cerkov bode kakor ena nyva, katera bode z dobrim seimenom obsjana.

Cerkov je koker ena niva s semenom.

Ampak tukaj se ta Hudič najde inu seje ponoči, prejden se ty ludje tiga zaneso inu zamerkajo lulko vmejs, de taku vselej v tej Cerqvi dobru seime inu lulka vkupe rastejo, tu je dobru inu hudi so vkupe inu mej sabo, timu nikuli več ne bode moglu ubrainenu biti v le-tim lebni. Ampak v unim večnim lebni imajo ty brumni inu hudi rezloženi inu odloženi biti, kakor ta GOSPUD pravi, de on tu h čassu te žetve svojem hlapcem hoče poročiti.

V tej cerqvi so vsaki čass dobru inu hudi.

De taku le-ta evangelium susseb zupar te donatiste,⁶⁵⁰ novatianerje,⁶⁵¹ widentauferje inu tem glih rotte gre, kateri so s tém okuli hodili inu še hodio, koku bi ony mogli eno cerkov gori narediti, v kateri bi cilu obeniga pohuišanja ne bilu, temuč zgul svetniki. Za tiga volo, kadar se ie kej z enim karsčenicom en padec iz slabusti ali sicer permeril, so ony njega zdajci iz te gmaine vergli inu za obeniga brata več deržali, ker je vsaj ta zapuvid Christuseva očita inu čista,

Greišniki mogo skuzi pokuro zupet k gnadi priti.

650| Pripadniki krščanske verske smeri, nastale v Severni Afriki leta 311 in imenovane po škofu Donatu.

651| Pripadniki krščanske verske smeri, katere začetnik je bil protipapež Novacijan (okoli 200–258).

Izlaga tiga evangelia

de se ludje imajo preobrniti inu pokuro sturiti. Inu ty cerkovni služabniki susseb se imajo flissati, de ty ludje nikar v greihih naprej ne gredo, temuč skuzi pravo pokuro od nyh stopio inu brumsku žive.

Exempli te pokure, s katero ty grešniki so spet Božjo milost dobili.

652| Lk 22,32.
653| Mt 18,21–22.

De je timu taku, zvižajo inu spričajo tu tudi ty exempli. David je bil sturil en cilu težak, grozovit greh inu padec, ampak ker je njemu žal bilu inu zupet gnade pegeroval, je bila njemu gnada oblublena. Petrus v glihi viži je tudi strašnu padel, ampak on pride zupet h gnadi, kadar on svoj greh spozna, se britku nad tem istim plače inu gnade pegeruje. Ta GOSPUD pravi tudi kratko pred njegovim padcom: »Iest sim za tebe prossil, de bi tvoja vera ne nehala,« etc.⁶⁵² Inu Math., 18. cap.,⁶⁵³ ker on vpraša, aku bi on sedemkrat svojmu bratu imel odpustiti, kateri zupar njega greišhij. Odgovorij njemu Christus: »Iest tebi povejm, nikar sedemkrat, temuč sedemdesetkrat sedemkrat.«

Tu so ja očita inu gvišna znameinja, de ty karsčeniki le-tukaj na zemli taku čisti ne bodo, ony bodo čassi podpolznili inu padli. Kateri uže z le-tém okuli hodi, koku bi on mogel eno Cerkov gori narediti, v kateri bi obenih greihov inu pomankain ne bilu, ta bode takove slabe karsčenike vse, ja, tudi te močne (zakaj nyh obeden nej taku močan, de bi se čassi nekar ne pregledal, grešil ali spodpolznil) kakor te neverne ferdamnal inu iz te Cerqve moral odločiti.

V keršanski cerqvi so hudi inu dobri vkupce zmešani.

654| Del molitve Oče naš; Mt 6,12–13.

Za tiga volo ima eno takovo mainingo s to karsčansko cerkovjo, de bodo v njei nikar le veljku hynavcev inu falš karsčenikov naideni (kateri vini tu ime imajo, kakor de bi ony bili karsčeniki), temuč tudi ty pravi karsčeniki sami ne bodo nigdar taku čisti inu svetj, de bi se ta stari Adam v nih nekar čassi pustil viditi inu de bi nikar čassi tudi grešili inu spodpolznili. Sicer bi ti ty karsčeniki ne potrebovali te prošne v Oča našu, ker ony vsak dan molio: »Odpústi nam naše dolge, kakor my odpusčamo našim dolžnikom« Item: »Ne vpelaj nas v izkušnjo.«⁶⁵⁴ Ali kir to prošno tudi z vsemi grešniki red molio, ie tu ja enu znameinje, de ty pravi karsčeniki vsako uro v izkušnjave mogo pasti inu priti. Kateri bi uže hotel takove odločiti inu bi jih ne hotel pustiti karsčenike biti, ta bi to karsčansko cerkov cilu zgubil inu bi nigdir obenih karsčenikov ne našal.

Kaj je ta urzah tiga pohuišainja v tej cerqvi.

Ali le-tu nei ta maininga, pravi karsčeniki, kakor je rečenu, so slabi, padejo tudi čestukrat, ampak ony vstanejo skuzi pokuro inu to vero na Christusa zupet gori od greihov. Vmej temi karsčeniki, kateri so tu pravu, dobru séme, ali vener čassi slabi, se naide ta sramotna lulka, ty falš karsčeniki, kateri tu karsčansku ime na ieziki pelajo inu se te dobre nyve hvalio. Tiga pak se moramo navaditi inu terpejti inu vejčiti, de se takova lulka ne more izdreti ni ta cerkov cilu od nje očistiti.

Nu, nas pak Christus takovu nikar le ne vučy spoznati, temuč tudi na znanje da, od kod vsaj takova škoda semkaj pride, de so v tej karsčanski cerqvi, v kateri je tu pravu seime sjanu, tu je ta Božja besséda zgul inu čistu bode pridigovana, vener tulikanj veliku sramotne lulke, tulikanj veliku hynavcev inu falš karsčenikov najdejo. On pak takov urzah na znanje da, nam k opominaniu pred tem pohuišanjem, kateru sicer vsimu sveitu to glavo rezbye, de pravi: »Onu ništer dobriga ne pride iz te pridige tiga evangelia etc.« De my tudy nikar v to falš missal ne gratamo, v kateri je sicer vus svejt.

My se moramo, Bogu hvala, na ta današni dan hvaliti, de my ta pravi evangelium imamo inu moremo naše zuparnike z risnico previzati, de ony en falš, zepelani inu prez grunta vuk imajo, ker se pak mej nami tudi te lulke preveliku najde, de mnogotera zmota inu pohuišanja od teh nevernih mej nami vstanejo (zakaj vuher, lakomnost, nečistost, žertje, preklinjanje, logainje inu golufainje s cejlo močjo, ja, več kakor poprej nekadaj pod papeštvom se

na V. nedello po treh krajlih.

tvom se dopernaša), pernesse takovu gardu inu nemarnu dianje timu evangeliju inu tem pridigarjem to oponusso⁶⁵⁵ aly opravlainje skoraj per vseh ludeh, de se pravi, kadar bi le-ta vuk prov bil, taku bi ty ludje brumniši bily.

Ampak Christus izgovorij le-tukaj obuje, ta vuk inu vučenike, inu pravi, de je mej tém haufnom, kateri ta pravi vuk ima inu je ta dobra nyva, vener veliku lulke inu hudih lotrov, takovu nej tiga vuka dolg, kateri ie čist inu izveličanski, teh pridigarjev dolg tudi nej, kateri je radi dobru vidio inu vus fliss na tu nalože, aku bi ty ludje hoteli brumniši biti. Temuč onu je tiga sovražnika, tiga Hudiča, dolg, ta stury kakor en hud kmetič ali sossed, kadar ludie spee inu si neiso obene škode v skerbi, taku on ne spy, temuč pride inu seje lulko v to dobro nyvo. Tu je kakor v priglihi pred le-tim stoji⁶⁵⁶: »On vzame ta serca noter, de ony za to besédo ne marajo inu taku od dan do dne le čedalje več od nje pridejo inu se timu Hudiču puste pelati inu gnati, kakor on hoče, v vse žlaht greihe inu sramote.«

Tukaj pak ti rezmisli inu gledaj, kakovu strašnu dianje inu enu grozovitu Boga šentovainje ie tu, de ludje Christusu inu njegovimu evangeliju tiga hote dolg dati, kar ta Hudič dela inu le sam sturij? Vener skoraj vus sveit na ta današni dan v takovim Boga šentovainju tiči inu prebiva. Zakaj aku se zgodi ena nesreča, kakeršna hoče, taku so zdaici ludje tukaj inu vpijejo čez ta evangelium, kakor de bi onu bilu tiga vuka inu tiga dobriga semena dolg. Ker vsaj tu dobru sejme po svoji naturi ja ništer družiga kakor dober sad more pernesti. Kadar pak onu dobriga sadu ne pernesse, taku tu more kmallu ena huda nyva inu ena zanikerna, prekle- ta, nerodovita zemla biti.

Zatu onu ima le-tukaj z le-to prigliho le-to mainingo, de en vsakateri karsčenik, susseb pak en vsaki pridigar, na tejm ima cagati, de ga on nikuli več ne bode tjakai mogel perpraviti, de bi on v svojej cerqvi zgul svetnike imel. Zakaj ta Hudič ga ne pusty, on svoje séme noter meče, kateru se stuprov tedaj zvej, kadar onu naprej gre inu gori raste.

Taku je onu tem lubim apostolom šlu, Paulusu, Ioannesu inu drugim, kadar so ony menili, de bi imejli dobre karsčenike inu zveiste delavce v evangeliju, taku so bily ty narhuiši lotri inu sovražniki. Nam se tudi taku godi, katere my za brumne inu za prave karsčenike deržimo, ty nam to narvegšo škodo sture inu obude ta narvegša pohuišanja, kadar my spymo inu si obene škode nejsmo vzveiste.

Tukaj je uže le-tu ta sami edini trošt, de Christus sam pravi, onu taku pojde. Za tiga volo se trošta ta sveti Ioannes v svojej epistoli ali lystu zupar takovu pohuišanje inu pravi: »Ony so od nas vunkaj šli, ampak ony nejsu bily od nas.«⁶⁵⁷ Zakaj onu po navadi taku gre: Kar bi narbulše imejlu biti, tu bo narhuiše inu grata narhuje. Iz teh angelov so hudiči postali. Eden iz teh apostolov je Christusa ferratal.⁶⁵⁸ Iz karsčenikov bodo kecarji, iz Božjiga folka bodo takovi lotri, kateri Christusa na križ perpravio.

Taku tu gre inu nikar drugači, kadar tedaj tu veimo, neimamo se perstrašiti inu za tiga volo tu naše opravilu pustiti, kadar vidimo, de lulka mej pšenico raste. Temuč tedaj stuprov serčni biti, te ludy opominati, de se ne pohuišajo, zakaj ta lulka ne hoče inu ne more le sama rasti na eni hudi zemli, temuč tudi mej pšenico inu vu eni dobri nyvi. Urzah: Ta Hudič, kakor v evangeliju stoji, ne more na pustih inu suhjih mejstih prebivati, on hoče v nebi sidejti, on tudi rad jej dobre, slatke grizleice inu se rad naredy ali vdela na čistih mejstih, zakai on deržy svojo nesnago inu smrad za pižam inu balzam.⁶⁵⁹ Ta čisti sadek hoče mej rožami prebivati, tu je: On hoče v cerqvi biti, sidejti inu regirati. Tiga se my moremo navaditi inu terpejti noter do uniga dne, tedaj drugači bode.

P 3 Aku

655| Očitek (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

Ta Hudič naredy tu pohuišainje gori, ta evangelium nikar.

656| Mt 13,19; Lk 8,12.

Kaj Zludi dei, na tem mora evangeli kriv biti.

V cerqvi nigdar ne bodo zgul svetniki.

Kir se vidio, brumni so narhuiši.

Pohuišainje se najde mej témi dobrimi.

657| 1 Jn 2,19.

658| Izdal; izposojeno iz srvn. *verraten* (izdati) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

Zludi hoče angel biti.

659| Gost, močno dišeč sok (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

Izlaga tiga evangelia

Trošt zupar
tu pohuišainje.

Aku uže lih takovu nam težku dej inu silnu boly, de mej takovimi hudi-
mi lotri moremo ostati, veliku od nyh terpejti, taku se vsaj moramo tiga tro-
štati, de ta dolg nej naš. Inu za tiga urzaha volo nas Bug tudi tiga ne bo pus-
til uplatiti, aku se le my na bessédi zvejstu inu s flissom bomo deržali, taku
imamo gvišnu en velik, ja, veči sad iz tiga imejti.

Timu pruti imajo ty hudi lotri, kateri vsa žlaht pohuišanja obude inu se
ne hote kakor karsčeniki zaderžati, svojo štrainfingo najti nikar le le-tukaj
na zemli, temuč tudi v unim lebnu, kakor ta GOSPUD le-tukaj pravi: »Ka-
teri krivu sture, bodo v to ognjeno peč verženi. Tukaj bode jokainje inu kle-
petainje teh zob. Ampak ty pravični bodo sveitili kakor tu sonce v svojga
Očeta krajlestvi.«⁶⁶⁰

Na to isto urico imajo ty bogaboječi gledati inu se timu pohujšainju,
katerimu ony ne mogo braniti, ne pustit kumrati. Aku ta vegši deil ne hoče
prov sturiti, taku je on pusti, my moremo Boga zahvaliti, de vener nekateri
to bessédo gori vzamejo, njo slušajo inu brumniši bodo.

Taku je uže tu ta summa tiga današniga evangelia, de tudi mej temi pra-
vimi karsčeniki, ker tu pravu, dobru seme, ta besseda Božja, v enim dobrim
polej ali nyvi ležy, vselei hudi lotri inu neverniki bodejo. Inu takovu nihče se
nejma podstopiti, preminiti. Zakaj ty hudi bodo mej tejmi brumnimi vkup inu
zmeišani ostali, pravi Christus, noter do sodniga dne, tedaj stuprov imajo ony
skuzi te angele od nyh odločeni biti. Od nas človekov se onu nejma zgoditi.
Kateri bi se pak tiga podstopil, ta bi tu hudu le huiše sturil inu s to lulko tu-
di to dobro pšenico ali izpukal ali zatlačil.

Le-tukaj se vzdigne dvuje vprašainje. Tu pervu: Aku ta Cerkov svojo
oblast more nucati inu te, kateri v očitim pohuišainju leže, iz te Cerqve vun-
kaj odložiti? Tu drugu: Aku ta posvitna gosposčina s tem mečem tem kecar-
jem ima braniti?

Na tu pervu vprašainje je le-tu ta odgovor: Tej Cerqvi nej takova oblast
te greišnike v pan devati ali vun ločiti v le-tim evangeliu odvzeta. Zakaj ta
GOSPUD govory od eniga takoviga vun izdereinja, kateru se z mečem
zgody, ker se tem hudim ta leben vzame. Nu, taku pak ta Cerkov ali pridigar-
stvu ne pela ta meč, temuč kar ona stury, tu ona le s to bessedo stury. Zatu aku
lih ty greišniki bodo v pan djani inu iz te Cerqve vun odločeni, taku nje vsaj ta
Cerkov zupet gori vzame, kadar se ony preobernejo inu gnade pegerujo.

Zatu govore ty stari vučeniki prov od tiga. Kadar bi Matheus, kadar je
on še en colnar bil, inu Paulus, kadar je on te karsčenike pregainal, inu ta
žahar na križi zdajci po nyh pregrišeinju bily obsojeni inu umorjeni kakor
hudi lotri, kakor so ony v risnici takovi bily, taku bi bila ta pšenica, katera
je potle iz nyh, kadar so se ony preobernili, zrasla vkup ž nyimi, izpukanja
inu izderta. Ampak eno takovo mainingo onu nejma imejti, de bi ta Cerkov
te hude imejla umoriti ali v pan devati inu te nepokorne, neverne od vernih
ločiti kakor ayde, tu ima ta Cerkov oblast, de k spoznanju svojeh greihov
pridejo, se pobulšajo inu se drugi potle na nyh exempli prestrašio, se popra-
vio inu pred grejhi varujo. »Ia,« ti praviš, »zakaj se s tatmi, z razbojniki inu
z drugimi nikar tudi taku ne sturij, de bi se ony per tem panni pustili inu bi
se s tem rabelnom ne štraffali, tukaj bi mogel tudi mnogoteri obderžan
biti inu izveličan postati, kateri sicer prez vere v svojeh greihih tjakaj umer-
je?« Odgovor: Le-tukaj moreš ti dobru merkati, de ta GOSPUD govory od
krajlestva Božyga, tukaj onu ima taku ijti, de se oben meč ne nuca, zakaj
onu bi se mogla sicer ta pšenica s to lulko vun izdrejti. Ampak v tiga svita
krajlestvi je Bug eno drugo zapuvid dal, tej se pravi le-taku: »Kateri ta meč
vzame, ta ima s tem mečem končan biti.«⁶⁶¹ Od takoviga posvitniga kraj-
lestva govory le-tukaj Christus cilu ništar. Zatu se onu nejma vkup meišati,
temuč

660| Mt 13,41–43.

Aku ta cerkov teh nikar
ne more vun odločiti,
kateri pohuišansku
žive.

Cerkov nikoger ne
umori, temuč le pana.

Očite greihe ima
ta gosposčina s tem
mečem štraifati.

Aku posvitna
gosposčina to kecarjo
more s tem mečem
štraifati.

661| Mt 26,52.

na V. nedello po treh krajlih.

temuč v Božje krajlestvu pustit puji, kar tjakaj sliši. Ali vsaj ima ta posvitna gosposčina ta fliss imejti, de se ty obsojeni ludje prov podvuče, de kadar tu tello svojo štraifnigo more nesti inu prestati, de vener ta duh ali duša obderžana bode noter do uniga čassa, v katerim tu tellu v časti gori vstane, kateru je le-tukaj taku sramotnu, tjakaj rihtanu inu umorjenu. Iz le-tiga je dobru zastopiti, aku tudi posvitna gosposčina s tem mečom tem kecarjem ima braniti? Kir Christus le-tukaj pravi, de se ta lulka nejma vun izdrejti, temuč na to sodbo čakati noter do sodniga dne. Zakaj le-ta evangelium ne premore več, kakor de le-tiga GOSPUDA hlapci te lulke nejmajo vun izdrejti. Tu so pak hlapci, kakor je poprej meldanu, nikar v tiga svita krajlestvi, temuč v tem nebeskim krajlestvi, ty nejmajo tiga meča nucati, zakaj Bug ga nym nej dal. Aku ga ony pak vzamejo kakor ta papež, taku ony ništer dobriga ne začnejo ni opravio, temuč le škodo. Ampak posvitna gosposčina ima ta meč s to zapuvidjo, de ona ima vsimu pohuišainju braniti, de se onu nikar noter ne vdere, okoreny inu škodo ne dela. Zakaj tu nargrozovitiše inu huiše zblaznenje je tu, kadar falš vuk inu kriva Božja služba vstajajo inu premagujejo. Za tiga volo eni karsčanski gosposčini narveč na takovim pohuišainju ima ležati, potehmal onu vselej v tem regieranju ali regimentu veliko škodo inu vse žlaht štraifinge inu nesrečo sabo pernesse, kakor se vseh historiah bere inu vidi.

Zatu je onu cilu lipu od svetiga Augustina govorjenu, ker on pravi, Ad Vincentium: »Serviant reges Christo, ferendo pro Christo.⁶⁶² Krajli imajo GOSPUDU Christusu le-taku služiti, de ony s postavami h timu imajo pomagati, de njegova čast bode reširena.« Et Ad Parmenionem: »Non dormiat severitas disciplinæ, quando crimen cuiusq; notum, et omnibus execrabile apparet.⁶⁶³ Ta ostra štraifinga nejma spati, kadar je ta greih na dnevi inu en vsakateri vidi, de je onu ena garda rejč.« »Ta greih,« pravi on, »ima na dnevi inu očit ali rezodiven biti,« tu je: »Onu se nejma s to štraifingo hiteti, temuč se proprej vse ričy dobru izuprašati.« Zakaj onu se more čassi nekaj za eno kecaryo deržati, kadar se pak prov po Božji bessedi sodi, taku je onu ta prava, čista risnica.

Zatu so ty papežniki eni utraglivi inu škodlivi tyranni, katerih nihče k obenimu pogovorjenju inu disputyrainju ne more perpraviti, gredo vsaj le prejd inu pred z mordrainjem naprej inu so vso žlaht tyrannyo. Ta urtel ali sodba ima pred to štraifingo yti. Kateri pak hoče kecarjo soditi, ta more takov urtel nigdir kakor per tém Pismi yskati.

Kadar uže posvitna gosposčina sramotne zmote znajde, skuzi katere tiga GOSPUDA Christusa čast bode šentovana inu teh človekov izveličainje pačenu inu dvojenje ali rezločenje mej tem folkom vstane, ker radu nekaj hudiga po navadi iz tiga pride, kakor smo my več inu dostikrat izkussili etc. Kir se takovi zmotni vučeniki ne puste vižati inu od pridigovainja ne hote pustiti, tu ima ta gosposčina redle braniti inu vejdjti, de se nih stanu spodobi, de ona meč inu vso oblast tjakaj oberne, de ta vuk čist inu ta Božja služba čista inu prez falšy tudi myr vmej ludmy bode obderžan.

De taku enu timu drugimu to roko podaje, ty v tem duhovnim regimentu s to bessedo inu pannom, ta gosposčina pak s tem mečom inu oblastjo h timu pomaga, de ty ludje v tem vuki myrni ostanejo inu vsimu pohuišainju inu zlu bode brainenu. H timu, aku se taku bo prav godilu, hoče Bug k oba dvejma regimentama srečo inu žegen dati.

Kar pak hudih lotrov čez ostane, kateri za to bessedo ništer ne marajo, od posvitne gosposčine tudi ne bodo štraifani, ty bodo svoj urtel na sodnim dnevi dobru našli. Pred katerim nas Bug milostivu hoče obvarovati inu per svojej bessedi prez vse zmote noter do konca obderžati inu izveličane sturiti, amen.

NA

S. Augustina špruh.

662] Avguštin, Pismo 93 (Vincetiju) 5,19 (vrstica 48): »Serviant reges terrae Christo, etiam leges ferendo pro Christo.« »Naj zemeljski kralji služijo Kristusu tako, da postavljajo zakone njemu v prid.«

663] Avguštin, Proti Parmenianu 3,2,13 (vrstica 63): »Quando ita cuiusquam crimen notum est et omnibus execrabile apparet, ut vel nullos prorsus vel non tales habeat defensores, per quos possit schisma contingere, non dormiat severitas disciplinae.« »Stroga disciplina ne sme zaspati, kadar je obsodba znana in vsak vidi, da je gnusna reč.«

Duhovski, deželski imajo vkupe tem zblaznenjem zuper stati.

Izlaga tiga evangelia NA TO NEDELLO

SEPTUAGESIMA,⁶⁶⁴
EVANGELIUM MATH. XX.⁶⁶⁵

664| Deveta nedelja pred veliko nočjo, tretja nedelja
pred postom.

665| Evangelij po Mateju 20.

666| Mt 20,1–16.

667| Najem delavcev za priložnostno delo.

NEbesku⁶⁶⁶ krajlestvu je glih enimu hišnimu očetu, kateri je vjutru zguda vunkaj šal delavce najemati v svoj vinograd. Inu kadar je on z delavci udyn⁶⁶⁷ sturil za en denar na en dan, je nje poslal v svoj vinograd. Inu on je vunkaj šal ob tretji uri inu je vidil druge na tergu stoječe prez della. Inu je tudi k nym rekal: »Pojdite tudi vy v moj vinograd, inu kar bo prov, tu hočem jest vam dati.« Inu ony so šli tjakaj. Zupet je on vunkaj šal ob šesti inu deveti uri inu je ravnu taku sturil. Ob enajsti uri pak je on vunkaj šal inu je našal druge, stoječe prez della, inu je rekal k nym: »Zakaj vy tukaj cel dan stojite prez della?« Ony so djali k njemu: »Zatu, ker nas nej nihče udynjal.« On je rekal k nym: »Pojdite tudi vy tjakaj v vinograd, inu kar bo prov, tu bote vy prejeli.« Kadar je pak uže poznu bilu, je gospud tiga vinograda rekal k svojmu šaffarju: »Pokliči te delavce inu daj nym lon. Inu začni od puslednih do pervih.« Inu kadar so bily prišli ty, kateri so ob enajsti uri bily najeti, so prejeli vsak svoj denar. Kadar so pak ty prvi prišli, so meinili, de bodo več prejeli, ali ony so tudi prejeli vsak svoj denar. Inu kadar so ony ta isti bily prejeli, so mermrali čez hišniga očeta inu so djali: »Le-ty pusledni so le eno uro delali,

na to nedello septuagesima.

*delali inu ti si je nam glih sturil, ker smo nossili tiga dne težkust vročust.« On je pak odgovoril inu je djal k enimu mejny-mi: »Moj priatelj, iest tebi krivu ne dejm. Nejsi li z mano naredil za en denar? Vzami, kar je tvoje, inu pojdi! Iest hočem pak le-timu puslednimu dati ravnu kakor tebi. Ali ne spodobi li se meni sturiti s tem mojem, kar hočem? Ie li tvoje oku zatu hudobnu, ker sem jest dober? Taku bodo ty pusledni prvi inu ty prvi pusledni.« Zakaj veliku je poklicanih ali malu izvolenih.*⁶⁶⁸

668| Mt 22,14.

U je en oster evangelium, iz kateriga ta mladi folk inu žleht ludje se ne mogo veliku vučiti. Ali vsaj kadar se on na to današno nedello bere, hočmo my enu maihinu od niega govoriti.

Anno 1534. domi suæ.⁶⁶⁹

669| Leta 1534.,
na Luthrovem domu.

Vaša lubezan sliši v le-tej priglihi, koku ta hišni oča vjutru zguda vunkaj gre inu udynja delavce v svoj vinograd, kateri dvanajst ur delajo, potle druge, kateri devet. Item zupet druge, kateri le šest inu try. H puslednimu, kateri le eno uro delajo. Tukaj je tu dellu cilu unglih inu je vsaj ta lon glih, zakaj ta hišni oča ne stury z obenim obeniga udynja, samuč le s temi pervimi. Da pak tem puslednim, kateri le eno uro delajo, ravnu tulikajn kakor tem pervim, s katerimi se je on kordal⁶⁷⁰ za en groš k lonu na vsak dan.

Te delavci unglih delajo ali ta lon glih vzamo.

670| Pogodil; iz sredn. lat. *accordare*, dogovoriti, pogoditi se, dobesedno: »biti enega srca«.

Tu bi pred tem svitum ništer ne velalu, bi tudi ne bilu prov, bi se ne spodobilu, zatu ima ta svejt v tem svojo masso inu regulo, zlasti de le-ta, kateri veliku della, timu se da veliku k lonu, kateri pak malu della, timu se malu k lonu da. Ali vsaj taku, de kadar eden svoj udynnan lon ima, nejma on inu ne smej timu gospudu ništer v tu govoriti, aku on lih enimu družimu nekaj iz dobre vole šeinka, ampak po naturi je onu krivu glih lon dati, gdi je unglih dellu.

Christus ima enu druga krajlestvu kakor ta sveit.

Le-to prigliho pak nam ta GOSPUD zatu naprej derži, de on s teim svoje krajlestvu hoče ločiti od tiga svita krajlestva inu nas vučiti, de veliku drugači v njegovim krajlestvi se zgody kakor v tiga svita krajlestvi, gdi se ne more glih godyti, potehmal so te persone unglih. Zakaj de tudi ta neglihota na tem svejtu bode najdena, de ta gospud v hiši več blaga ima kakor njegov hlapec inu vsaj ta hlapec več more dellati kakor ta gospud, tu ima svoj sussebni zastop ali mainingo, za tiga volo tu cilu nikar ne sliši k le-tej priglihi, v kateri ta GOSPUD vso neglihoto gori vzdigne inu nas hoče vučiti, de je v njegovim krajlestvi vse glih, de edan tulikain ima imejti inu velati kakor ta drugi. Ampak v tem vunainim posvitnim lebni, tukaj ima ta neglihota ostati, kakor so tudi ty stanuvi unglih. En kmetič pelà en drugi leben inu stan kakor en purgar. En viuda en drugi stan kakor en žlahtnik. Tukaj je vse unglih, inu ima unglih ostati. Ampak v tém krajlestvi Christusevim, onu si bodi en krajl, en fyršt, en gospud, en hlapec, ena frava, ena dekla ali kakor ony mogo imenovani biti, taku so ony vsaj vsi glih. Zakaj oben nejma eniga drugiga karsta, evangelia, vere, zacramentov, Christusa inu Boga kakor ta drugi. Zakaj tukaj ony gredo glih h priglihi inu poslušà en hlapec, en purgar, en kmetič ravnu to bessedo, katero ta narvegši gospud poslušà. Taku ta karst, kateriga jest imam, ta preime enu vsakateru ditece, onu si bodi kogar onu hoče. To vero, katero s. Peter, s. Paul imajo, to isto ima Magdalena inu ta žahar na križi,

V tem krajlestvi tiga svita je vse unglih, v Christusevim pak je vse glih.

Q tudi

Izlaga tiga evangelia

V tem krajlestvi
Christusevim je vse glih.

tudi jest inu ti, kadar smo my karsčeniki, jo tudi imamo. Taku ravnu tiga Boga inu Christusa, kateriga Ioannes Karstnik ima, tiga imajo vsi karsčeniki, ja, vsi grejšniki, kadar se ony preobernejo. Tukaj je vse glih, aku je lih eden višiši ali žlehtniši kakor ta drugi za svojga stanu, službe ali darov volo. Taku je uže le-tu ta narimenitiši štuk le-tiga evangelia, de my imamo ta trošt iz tiga imeiti, de my karsčeniki v Christusu smo vsi glih. Pred tem svitum more ta neglihota ostati, de je ta oča več kakor ta syn, ta gospud več kakor ta hlapec, de je en krajl inu fyršt več kakor njegovi podložniki. Tu hoče Bug taku imejti, ta je te stanuve taku ferordnal inu stvaril. Kateri bi hotel eno glihoto sturiti, de bi en hlapec taku veliku imel velati kakor njegov gospud, ena dekla tulikajn oblasti imejti kakor njegova frava, en kmetič tulikajn kakor en viuda, ta bi en silnu hvale vrejden regiment gori naredil, kakor se je na teh puntarskih kmetičih vidilu.

Onu se uže godi na tem svejtu taku unglih, kakor onu kuli more, taku se my vsaj imamo tiga troštati, koku vissokiga ali nizkiga stanu smo my, de my vsaj vsi eniga Christusa, en karst, en evangelium, eniga duha imamo, de nihče obeniga bulšiga evangelia, obeniga bulšiga karsta, obeniga družiga Christusa nejma kakor ta naržlehtniša dekla inu ta naržlehtniši hlapec, zakaj aku lih en drugi več denarjev, blaga inu družiga ima kakor ti, taku on vsaj néma zatu eniga družiga ali bulšiga Boga.

Koku se imamo v tim
krajlestvi Christusevim
s to glihoto troštati.

671| Christusa.

Tu se my imamo vučiti inu s flissom merkati, de en vsakateri v svojm stanu Bogu s sercom inu z luštom služi inu reče: »Iest nesim en cessar, oben krajl, nejmam mejst inu gradov kakor ty veliki fyršti, ampak jest imam vener ravnu taku en sveti karst, ravnu tiga Ghristusa,⁶⁷¹ kateri je za mene umerl inu je meni ta večni leben zaslužil, kateriga ta cessar ima.« Takovu veliku blagu uže, kateru my skuzi našiga GOSPUDA Jezusa imamo, bi nas imejlu offertne sturiti, de bi se my tu posvitnu gospostvu per tem vučili ferrahtati inu naš troc inu trošt le na tem imeili, de smo my karsčeni v imeni Jezusevim inu de je on za nas umerl inu gori v nebessa šal, kir on sedy na desnici Božji, gdi on nam tudi hoče pomagati od greihov, smerti inu vse nesreče. Kateri uže takovu ima inu vej, de smo my v Christusu vsi glih, ta gre tjakaj na svoje dellu z vesseljem inu se ne pusty kumrati, aku je on lih le-tukaj na zemli le-ta kratik čass vu enim žlehtnišim rovnajnju inu stanu kakor ta drugi. Zakaj tukaj onu ima taku yti, de je v tem vunainim lebnu ena neglihota inu eden veliku, ta drugi malu ima. Eden je en gospud, ta drugi en hlapec. Tiga se ne pusty en karsčenik motiti, temuč pravi: »Božim imeni, na zemli onu nejma drugači biti inu yti, aku jest lih en težeši stan imam kakor gospud inu frava v hiši, aku jest lih nejsim taku oblasten kakor en viuda, krail ali cessar, taku jest vsaj zatu ne hočem mermrati, temuč rad inu volnu v mojem stanu ostati noter, de je Bug z mano drugači oberne inu mene tudi h gospudu ali k fravj stury, inu se ta čass tiga troštati, de jest vej, de ni cessar ni krajl eniga družiga Christusa ali več od Christusa nejma kakor jest. Hote li ony pak več imejti, jest veim, de ony v le-tim krajlestvi več ne najdejo. Zakaj tukaj onu ima vse glih biti, potehmal smo vsi le zatu Bogu prietni, de je Jezus Christus za nas terpil inu nas vse kmallu, eniga tulikajn kakor tiga družiga, od naših greihov očistil s svojo kryo. Ta šac jest imam cejl inu popolnoma, za tiga volo mene nejma kumrati, aku jest v tem vunainim inu potelesnim kei enu pomankainje imam, kadar le le-tukaj obeniga pomankainja nej inu jest v tem večnim blagej vsem svetnikom glih imam biti.«

Verni so v nih stanu
duhovsku offertni.

Taku ima uže le-tu naš truc inu trošt biti, de my vejmo, v tem krajlestvi Christusevim nej obene neglihote, bi za tiga volo v takovi karsčanski offertni volnu imejli tjakaj jiti inu sturiti, kar bi imeili sturiti. Taku bi mogel en vsakateri

na to nedello septuagesima.

teri vessel v svojem stanu inu brumen h timu biti. Zakaj vse tu se mora z veseljem sturiti, kadar en karsčenik iz serca more reči: »Kaj bi jest hotel za mojga stanu volo mermirati? Tar vsaj je on en dober stan, aku je on lih žleht inu muje poln. Zakaj aku on lih nej oben viudski stan, taku je on vsaj en karsčanski stan, kaj jest hočem več imejti ali pegerovati?«

Takoviga ty prvi ne sture, kateri mermrajo inu gardu zatu gledajo, de ony nikar več ne preimejo kakor ty drugi etc. Naši duhovni ga tudi ne sture, ty hote naš GOSPUD Bug bi nym imel lonati po nyh dellih, de bi on imel na tu gledati, koku veliku so ony več sturili kakor drugi, bi nje za tiga volo vissokejši v nebi imel possaditi inu nym eniga družiga, vegšiga inu bulšiga, Christusa dati. Zakaj le-taku so ony vučili: »Kadar en far per altarju stoji, taku on stury enu takovu dellu, de on od tiga drugim more podiliti inu nym skuzi tu tudi v nebu pomagati kakor eden, kir je bulši inu en bulši stan v tem krajlestvi Christusevim ima kakor ty gmain ludje.« Takovi mermrajo nad takovo glihoto, katera je v tem krajlestvi Christusevim, inu io hote k eni neglihoti perpraviti, kakor je ona v teh deželskih staneh.

Dajle so ony vučili: »Ena dečla v kloštri je bulši za te vere volo kakor ena zakonska žena,« inu kateri še današni dan drugači vučy, tiga ony ferdamnajo, kakor eniga kecarja. Tu je, de ty prvi le-tukaj mermrajo inu hote več imejti kakor ty drugi, šteiejo našimu lubimu GOSPUDU Bogu naprej, koku dolgu so ony dellali inu koku težku je onu nje stalu. Ampak kaj on pravi h timu? »Za tiga vunainiga lebna volo ste vy unglih, tukaj more eden flissigiš biti inu več dellati kakor ta drugi, ampak obeden nejma obeniga bulšiga karsta inu bulšiga Christusa kakor ta drugi. Taku se tudi obenimu oben drugi inu bulši evangelium ne pridiguje kakor timu drugimu.«

De se uže en menih inu nunna hvalio, ty zakoiniki imajo le-ta gmain evangelium inu zapuvid, ony imajo pak ta vissoki evangelium inu derže več kakor je karsčenikom deržati v tem gmain stanu zapovédanu. Tu nej rejs inu cilu zupar ta evangelium. Zakaj ony hote s tem eno neglihoto iz tiga evangelia sturiti, ker je vsaj Christus vse glih sturil inu vučy susseb v tem današnjem evangeliju, de v njegovim krajlestvi eden ravnu tulikajn ima velati kakor ta drugi.

Samu na sebi nej hudu, ga tudi nihče ne brani ni prepoveduje, de ena dečla ostane, katera gnado h timu ima. Ampak de bi se pred našim GOSPU-DOM Bogum hoteli hvaliti inu zatu bulši biti kakor drugi inu več lona čakati, tu je tu opotaknenje inu tu pohušanje, na kateru se ta papež opotakne inu nas zatu dolžy, my prepovedujemo dobra della. Ampak on nam stury sylo inu krivico, zakaj dobrih dell my ne prepovedujemo, samuč my le pravimo, de je v tem krajlestvi Christusevim vse glih zatu, de Bug z nami vsemi nikar po zaslužeinju, temuč le po gnadi inu milosti za svojga Syna Christusa Jezusa volo hoče rovnati.

Potler my pravimo, kadar ti takovo glihoto v Christusu imaš, tedaj ti si bodi en šulmojster ali pridigar, en gospud ali frava, en hlapec ali dekla, taku dellaj inu stury, kulikur ti moreš v tvojem poklicainju inu ostani v takovi neglihoti. Ampak v Christusu my nejmamo unglih, temuč glih biti.

Na tem se opotakne ta svejt inu ty ludje susseb hote norri inu nepametni nad tem biti, kadar ony slišio, de my ajdje imamo ravnu taku dobru izveličani biti, naisi my neismo obreizani, te sobbote inu družiga obložeinja te postave ne deržimo kakor ony, kir takovo butoro s tako veliko mujo nossio, de se ony nad njo pote, koker tu ta GOSPUD v priglihi lipu učy pravi: »Ty prvi so meinili, ony bi hoteli več prejeti, inu so mermrali zatu, de je en vsakateri svoj groš prejel, ravnu kakor ty, kateri so bily le eno uro dellati.«⁶⁷²

Ty samopravičarji delajo eno neglihoto v tem krajlestvi Christusevim.

Menihi, nune hote svetejši koker drugi biti.

Ludje bi tudi radi hoteli eno neglihoto v tem krajlestvi Božym imejti.

Q 2 Ampak

Izlaga tiga evangelia

673| Mt 20,13–14.

Ampak Christus ne hoče cilu obene neglihote terpejti. »Priatel,« pravi on, »iest tebi nikar krivu ne sturim. Vzami, kar je tvoje, inu pojdi.«⁶⁷³ Tu je: »Vy imate vaš lon uže tjakaj, to deželo Kanaan, ampak zdaj jest hočem enu drugu inu novu krajlestvu gori narediti, v katerim ima vse glih biti. Zakaj tu blagu je moje, morem za tiga volo ž nym sturiti, kar jest hočem, vam nej potreba mene vučiti, koku bi jest imel moje hlapce deržati.«

Taku ty ludje s takim nih serdom prido ob ta večni leben inu ne hote z nami, ajdi, glih biti, dolže našiga GOSPUDA Boga nad tem, kakor de bi on nym krivu sturil, de se on more odgovoriti inu reči: »Tar vsaj je tu blagu moje, nikar tvoje, zatu tebe ništer an ne gre, koku jest s tem mojem okuli hodim.« Ta papež inu njegovu kardellu lih taku stury, ne hote v tu krajlestvu, v katerim je vse glih, temuč hote nekaj sussebniga biti inu imejti inu raiši zatu se tiga večniga lebna verbegajo.

Rezlotik tiga krajlestva
Christuseviga inu tiga
svita.

Zatu se ima le-ta rezlotik dobru inu s flissom merkati mej posvitnim inu karsčanskim lebnom ali mej tiga svita krajlestvom inu tem krajlestvom Christusevim, zakaj v tem krajlestvi Christusevim ima onu vse glih biti, potehmal my vsi le eniga ediniga Boga, Christusa, Svetiga Duha, evangelium, karst, zacrament, vero imamo. Za takove glihote volo je eden ravnu taku dober, brumen inu svet kakor ta drugi, kadar my uže tu imamo, taku imamo Boga za takove daruve zahvaliti inu te iste prov spoznati, hvaliti inu reči: »Mene si gdu gledaj, za kar on hoče, mene si gdu štemaj za žleht, kakor on hoče, taku vsaj tulikajn imam, kakor vsi cessarji inu krajli, ja, kakor vsi svetniki inu angeli v nebi. Skuzi kaj? Skuzi Christusa. Zatu jest hočem tjakaj jiti, ena hišna mati, hišni oča, hlapec ali dekla biti inu z vesseljem, z luštom inu lubezanjo vse sturiti, kar moj stan hoče imejti, potehmal jest taku en velik šac na mojem GOSPUDU Christusu imam.«

Tu je ta vuk iz tiga današniga evangelia, de my le-tukaj na zemli unglih ostanemo, ravnu kakor so te persone unglih. En viuda je ena druga persona kakor en pridigar. Ena dekla, ena druga persona kakor nje frava, en šulmojster, ena druga persona kakor en purgarmojster, zatu ony nejmajjo inu ne mogo eno vižo inu rovnanje pelati, takova neglihota more ostati, ampak tamkaj v tem krajlestvi Christusevim se onu pravi: »Iest hočem enimu tulikajn dati, kakor timu družimu,« urzah: Tu nebesku krajlestvu, tu odrešitvu od smerti inu greihov, od mene nihče nej zaslužil, zatu ga jest nikomer nejsim dolžan, jest je pak dam iz gnade, komer jest hočem. Nad takovim se my imamo varovati, de my nikar ne mermramo, temuč Boga zatu zahvalimo inu takov trošt vsej žlaht farlikosti, muji inu nesreči, katera my v tej vunanji neglihoti nossimo, naprej vleičemo. Taku nam vse bode mehku inu lahku stalu.

Iz tiga pusledniga spruha: »Veliku je poklicanih, ampak malu je izvolenih.«⁶⁷⁴ Saj mejo te premodre glave mnogotere krive inu neverne misli inu mislio le-taku: »Kateriga je Bug izvolil, ta bode gvišnu izveličan.« Spet nazaj pak: »Kateriga on nej izvolil, ta si sturi, kar on hoče, on si bodi brumen inu veren, kakor on hoče, taku je onu njemu vsaj ordnanu, de on more pasti inu ne more izveličan biti. Za tiga volo je jest hočem pustiti yti, kakor onu gre, aku jest imam izveličan biti, taku se onu zgody prez mojga perdianja. Aku nikar, taku je onu vsaj zabstoin, kar jest sturim inu naprej vzamem.« Kaj uže za hudi, žihri ludje iz takovih nevernih missal zrastejo, more en vsakateri sam per sebi vejdi.

Nu, na teh modrih dan, kadar smo my ta špruh tiga preroka Micha zložili, je zadosti na znanje danu, de se imajo pred takovimi missalmi kakor pred Hudičom varovati inu eno drugo vižo k študirainju inu od Božje vole misliti inu si naprej vzeti, zlasti de se ima Bug v njegovi majesteti ali veličastvi inu s tem prevideinjem zmyrom pustiti. Zakaj v tem ie ta človeška pamet prešibka, koker de bi ona

674| Mt 22,14.

Farlih misli od tiga
prevideinja Božyga.

Koku ludie imajo Boga
prov spoznati.

na to nedello septuagesima.

de bi ona le-tu mogla doseči inu zastopiti. Nei mogoče tudi, de bi se en človek v takovih mislah nikar zmotil inu v caganje padil ali cilu nevern postal.

Kateri pak Boga inu njegovo volo hoče prov spoznati, ta ima po pravim potu jiti, taku on ne bode blažnen, temuč pobušan. Ta pravi pot pak je GOSPUĐ Christus, kakor on pravi: »Nihče ne pride k Očetu, temuč skuzi mene.«⁶⁷⁵ Kateri uže tiga Očeta prov zna inu hoče k njemu priti, ta pridi poprej h Christusu inu se vuči tiga istiga spoznati, zlasti le-taku.

Christus je Božji Syn inu vsigamogoči, večni Bug, kai stury uže ta Syn Božji? On postane človek za našo volo, on se da pod to postavo, de on nas od postave odreši, on se pusty križati inu umerje na križi, de on za naše greihe plača inu vstane zupet gori od teh mertvih, de on nam skuzi svoje gorivstajenje ta noterhod k večnimu lebnu stury inu zupar to večno smert pomaga, inu sedy na desnici Božji, de on za nas stoji, prossi inu tiga Svetiga Duha šeinka inu skuzi tiga istiga regira inu pela inu zupar vse izkušnjave inu noter dajenje tiga Hudiča svoje vere obvaruje. Tu se pravi Christusa prov spoznati.

Kadar je uže le-tu spoznanje terdnu v tem sercei, tedaj začni inu leizi gori v nebu inu sturi tvojo raitingo inu misli: »Kadar je ta Syn Božji takovu za teh človekov volo sturil, koku bode tedaj Božje serce pruti nam človekom stalu, potehmal njegov Syn po tiga Očeta vole inu zapuvidi takovu vse je sturil?« Tukaj bode tebe tvoja lastna pamet permorala, de boš mogel reči: »Kadar je Bug svojga edinorojeniga Synu za našo volo tjakaj dal inu njega za našo volo nej šonal, taku je on more ja z nami človeki nikar hudu meiniti, on ja ne hoče, de bi my imejli zgubljeni biti, potehmal on nam tu narvissokeiše blagu da, de on nam k lebnu pomaga.«

Na takovo vižo ludje prov k Bugi prido, kakor Christus sam pridiguje, Ioannis na 3. cap.⁶⁷⁶: »Taku je Bug ta svejt lubil, de je on svojga edinorojeniga Synu dal, de vsi, kateri na njega verujo, ne bodo zgubljeni, temuč bodo ta večni leben imejli.« Derži pak eden le-te misli pruti unim, katere iz te perve maininge rastejo, taku se bode našlu, de une misli so tiga prekletiga Hudiča misli, na katerih en človek se mora silnu zblazniti, cagati inu cbivlati ali cilu neveren ratati, zakaj on se ne more k Bugi ništer dobriga zanesti.

Nekateri sajmo sebi druge misli inu izlagajo te besséde le-taku: »Veliku je poklicanih,«⁶⁷⁷ tu je: Bug ponuja svojo gnado nym veliku. »Ampak malu je izvolenih,«⁶⁷⁸ tu je: On pusty pak takovo gnado nym malu dujti, zakaj onu bode nyh malu izveličanih. Tu je kmalu en hud, neveren zastop. Zakaj koku bi tu bilu mogoče, kadar edan od Buga ništer družiga ne deržy inu ne veruie, de bi on Bogu ne imel zatu sovraž biti, na kateriga voli samiga onu faly, de my nikar vsi izveličani ne bomo? Derži pak eden le-to mainingo pruti uni, katera je narpoprej GOSPUĐA Christusa se vučiti spoznati, taku se bode znašlu, de so tu zgul Hudičeve kletve.

Za tiga volo je veliku ena druga maininga inu zastop le-teh besed: »Veliku je poklicanih etc.«⁶⁷⁹ Zakaj ta pridiga tiga evangelia gre v eni gmani, povsod inu očitu, po vsem ulnim svejtu, kateri njo le hoče poslušati inu gori vzeti. Inu Bug njo pusty nerveč le za tiga volo taku očitu pridigovati, de bi njo en vsakateri imel poslušati, verovati, njo gori vzeti inu izveličan biti. Ali kaj se zgody? Kakor potle v evangeliu stoy: »Malu je izvolenih,«⁶⁸⁰ tu je nyh malu se derže taku pruti timu evangeliu, de bi Bug enu dobru dopadeinje na nyh mogel imejti. Zakaj nekateri jo poslušajo inu za njo ne marajo. Nekateri jo poslušajo inu nikar terdnu na njei ne derže, ne hote tudi ništer nad njo vagati ni terpejti. Nekateri njo poslušajo, se pak več an vzamejo za denarje inu blagu inu posvitne, dobre lušte, tu pak Bogu ne dopade, kateri ne more ni tudi hoče takovih ludy imejti.

Q 3

Tu

V Christusu se ludie vuče, kaj je Bug.

675| Jn 14,6.

Christuseva pokursčina nam pričuje, de Bug vsem ludem dobru hoče.

676| Jn 3,16.

Malu je izvolenih.

677| Mt 22,14.

678| Mt 22,14.

Nekar Bug, temuč nevera ne ferdamnuje.

679| Mt 22,14.

680| Mt 22,14.

Izlaga tiga evangelia

Izvoleni.

Tu imenuje Christus: »Nikar izvolene biti,« tu je se nikar taku deržati, de bi Bug enu dobru dopadenje na nyh imel. Ty pak so izvoleni inu Bogu dobru dopadeči ludje, kateri ta evangelium s flissom poslušajo, na Christusa verujo, to vero z dobrimi saduvi spričajo inu nad njo terpe, kar ony imajo terpejti.

Le-ta zastop je ta pravi zastop, kateri nikogar ne more pohuišati, temuč pobulša te ludy, de ony mislio: »Nu, uže imam li jest Bogu dobru dopasti inu izvolen biti, taku se ne bode terpejlu, de bi jest v hudi veisti imel živejti, zupar Božje zapuvidi greišiti inu bi ne hotel timu greihu braniti, temuč jest moram h priglihi jiti, Boga za svojga Svetiga Duha prossiti, to bessedo nikar iz serca pustiti, se zupar tiga Hudiča inu njegovu noter dajenje braniti inu za sčit, poterpežlivost inu pomuč prossiti,« iz le-tiga uže bodo fein karsčeniki. Timu pruti pak uni, kateri menio, de Bug nikar enimu vsakaterimu tiga izveličainja ne vosči, ty isti cagovi, žihri ali neverni ludje postano, kateri živejo kakor ta živina, mislio: »Onu je uže vsaj ferordanu, aku jest imam izveličan biti ali nikar. Kaj bi se jest tedaj zlu hotel kumrati?« Tu ie krivu, zakaj ti imaš Božyo zapuvid inu njegovo sveto bessedo poslušati, na Christusa verovati, de je on tvoj Izveličar inu de je za tvoje greihe plačal, takovi zapuvidi ti misli, de po njej sturiš inu aku se ti neveren ali slab znajdeš, taku prossi Gospudi Boga za svojga Svetiga Duha inu verui, de je Christus tvoj izveličar inu de imaš skuzi njega, aku ti ostaneš v veri, tu je se njega troštaš, izveličan biti. Tu nam daj vsem naš lubi GOSPUJ Jezus Christus, amen.

NA TO NEDELLO

SEXAGESIMA, ⁶⁸¹ EVANGELIUM LUC. VIII. ⁶⁸²

⁶⁸¹ Osmá nedelja pred veliko nočjo,
druga nedelja pred postom.

⁶⁸² Evangelij po Luku 8.

⁶⁸³ Lk 8,4–15.

KAdar ⁶⁸³ je uže veliku folka bilu vkup prišlu inu so iz vseh meist k njemu hiteli, je on djál skuzi eno prigliho: »En sejvec je vunkaj šal sejat svoje seme. Inu v tem, kadar je on sejál, je nekateru padlu raven pota. Inu bilu potep-tano inu ptice pod nebom so je pozobale. Inu nekateru je pad-lu na

na to nedello sexagesima.

lu na pečovje, inu kadar je bilu izješlu, je usahnilu zatu, ker nej imelu mokrote. Inu nekuteru je padlu mej ternje inu ta ternje je ž nym red zraslu inu je tu istu zadušilu. Inu nekateru je padlu na dobro zemlo inu je zraslu inu je pernesslu sad samo stu.« Kadar je on tu bil rekal, je klical: »Kateri ima ušessa h poslušajnju, ta poslušaj!« Njegovi jogri pak so njega vprašali inu so djali: »Kaj bi ta prigliha bila?« On pak je djal: »Vam je danu vejediti te skrivnosti Božjiga krajlestva,⁶⁸⁴ tem drugim pak v priglihah, de ony videoc ne vidio inu poslušajoč ne zastopio.⁶⁸⁵ Le-tu je pak ta prigliha: Tu seme je Božja besséda. Kateri so pak raven pota, so ti, kir poslušajo, pottle pride Hudic inu vzame to bessedo iz nyh serca, de ne verujo inu ne bodo ohraineni. Kateri so pak na pečovjej, so ty, kadar slišio, taku vzamejo gori to bessédo z vesseljem inu ty isti nejmajo koreinja. En čas ony verujo inu v tem čassu te skušnave ony doli padeo. Kateru je pak mej ternje padlu, so ty, kir poslušajo inu gredo tje mej skerbami v velikim blagej inu v luštih tiga života inu zadahnejo, de obeniga sadu ne pernesso. Kateru pak v dobro zemlo, so ty, kir to bessedo poslušajo inu obranjo v enim pravim, dobrim sercei inu sad pernesso v poterpleinju.«⁶⁸⁶

Tem današnjim evangeliu sliši vaša lubezan, de so četveri šularji, kateri to čisto bessedo Božjo poslušajo inu vsaj le-ty pusledni njo ohranio inu sad pernesso, de se ja en vsakateri dobru inu s flissom izvpraša, pod katerim kardellom je on, inu de se vučy taku perpraviti, de bi tudi enkrat h tem prišal, kateri so ena dobra zemla inu per katerih ta besséda sad pernesse.

»Ty prvi,« pravi ta GOSPUUD, »so tu séme, kateru na pot pade, tu istu ne pride k sadu, zakaj onu bode poteptanu ali te ptice je pozoblejo.

Ty drugi so, kateri jo poslušajo inu začnejo nikar le od nje govoriti, temuč tudi verovati, rastejo tudi lipu, kakor tu žitu, kateru na eno kamenato nyvo pade. Ampak kakor hitru tiga sonca vročust na tu istu pride, usahne, zakaj onu nejma korena ni šaffta. Taku kadar pregainanje, nadluga inu izkušnja se perkažeo, padejo takovi ljudje tjakaj, prejdan ta pravi sad te vere skuzi poterplenje pride.

Ty tretji so ty narznaniši inu so karsčeniki, kakor tu žitu mej ternjem, de aku onu lih gori raste, taku vsaj k sadu ne more priti, more zadušiti, zakaj tu ternje je preraste.

Ty četerti pak so ty brumni šularji, gdi ta besseda pade vu enu dobru serce inu ostane v nim, de onu sad pernesse z volnim terpleinjem. Zakaj ony terpe za volo besséde, kar nym h terpleinju naprej pade inu se izkušajo v ti lubezni inu pokorsčini pruti Bogu inu sad pernesso, nekateri samo stokrat, nakateri samo šestdesetkrat, nekateri samo trydesetkrat.«

Tu so

684| Mt 13,2–11.

685| Mt 13,13; Mr 4,1–12.

686| Mt 13,19–23; Mr 4,15–20.

Anno 33. domi suæ.⁶⁸⁷
Četveri šularji tiga
evangelia.

687| Leta /15/33.,
na Luthrovem domu.

Izlaga tiga evangelia

Ty prvi.

Tu so ty četveri šularji. Zdaj pojdi uže en vsakateri v svoje serce inu se pomisli, pod katerim hauffnom je on. Ty prvi trye dejli so prez sadu malu ali cilu ništer vredni, susseb ty prvi so ty narhuiši, kateri to bessédo poslušajo. »V tem pak, kadar ony njo poslušajo,« pravi ta GOSPUD, »de pride ta Hudič, vzame nym to bessédo od serca, de ne verujo inu izveličani ne bodejo.«⁶⁸⁸ Tu tj ja s flissom merkaj.

688| Lk 8,12; Mt 13,19; Mr 4,15.

Ta Hudič te ludy pači, de ony nikar pridig ne merkajo.

Iest bi nigdar ne bil smel misliti, de bi ta serca imejla s Hudičom obsejdena biti, katera to bessedo poslušajo inu vsaj za njo ne merajo, jo pozabio inu nikuli več na njo ne spumnio. Nam se zdy, de se tu po namarnosti, ungar⁶⁸⁹ iz lenobe inu človeške hude nature zgody, de ty eni ludje pridigo poslušajo ali zdaici pozabio. Ampak Christus sodi le-tukaj drugači inu pravi: »Ta Hudič vzame tem ludem to bessédo iz nih serca.«⁶⁹⁰

689| Približno, primeroma; izposojeno iz nem. *ungefähr* (približno) (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

690| Lk 8,12; Mt 13,19; Mr 4,15.

Tukaj ti vidiš, kaj se ima od teh ludy, otruk in družine deržati, kadar ony pridigo poslušajo, h ti jsti pak gredo inu se derže, kakor de bi ony nje ne bily slišali inu bi nikar radi enkrat na njo ne zmislili. Tysti se ne mogo tiga Svetiga Duha hvaliti, zakaj ta Hudič je nym taku blizi, de on nym v serce seže inu nym to bessédo Božyo vunkai iemle. Zatu morajo tudi druge nespodobne greihe priti, zlasti de so ony nepokorni, nezveisti lastne missli, lakomni, offertni inu nemyrni. Zakaj kadar bi ta besséda v serci ostala inu bi ony njo s flissom poslušali, taku bi ona lepa, pokorna, volna, pohlevna, dobrutliva serca sturila.

Tu so ty prvi inu narhuiši, čez katere se tukaj ta GOSPUD silnu serdi inu obenu kardellu taku zlu ne svary kakor le-te. Zakaj on pravi: »Ty hudiči, kateri v luffti letajo, vzamejo nym to bessedo iz serca, de se ony te besséde an ne vzamejo inu mislio, onu se samu od sebe taku godi, de ony to pridigo skuzi enu uhu puste noter, skuzi tu drugu zupet vun yti.« Ampak hočeš li ti vejčiti, od kod tu pride inu v kakovi veliki k farlikosti take pošlušavci tiče, taku pošlušai Cristusa, kateri buile tu kakor vus sveit vei, ta pravi, de ta Hudič takovu vmei ludmj opravi inu stury.

Zatu kadar ti eniga človeka vidiš, kateri pusty uvsee govoriti inu pridigovati kakor en pain, kakor naši lakomni purgarji inu kmetiči inu susseb kakor naša zupar partya, ty papežniki sture, kar se nym pridiguje, poye inu pravi, je vse, kakor de bi eden vudo byl ali udaril, tukaj ti nikar drigači ne misli, temuč de ie nym ta Hudič noter v serce sedel inu nym tu séme, to bessedo Božjo, izdira, de ony ne verujo inu izveličani ne bodejo.

Zakaj kadar bi ta Hudič tukaj ne bil inu bi tu ena pozablivost po človeiške nature bila, kakor se čestu vidi vmej ludmy, de nekateri se ene ričy lahkeiši navuče kakor ty drugi, per takim človeku bi tu serce, vola inu žela bila, de bi mislil: »Ah, Bug, de jest taku cilu ništer ne morem merkati? Daj meni vsaj tudi tvoio gnado, odpri moje serce, de tu, kar jest v pridigah slišim, morem zamerhati inu ohraniti.« Per takovih ludeh, kateri eno žejlo po tej bessédi imajo inu bi jo radi hoteli ohraniti, nejma ta Hudič obeniga meista ni prostora, sicer bi takova žejla odzadaj inu izvunaj ostala. Ty drugi pak, zlasti ty neverni, se nikar ne preobernejo, nym se zdy, kadar bi ony en groš ali vinar ali kaj manšiga inu žlehtnišiga za ene pridige volo imejli zamuditi, tu bi bila ena velika škoda. Per teh je gvišnu ta Hudič, le nihče drugači ne misli.

Ty drugi.

Tu je uže ta narvegši deil teh ludy, kateri to bessédo poslušajo, za njo pak ne marajo, zakaj ta Hudič njo nym iz serc izdere. Ta dva druga deila teh šulariov ali poslušavcev te Božye besséde neista taku cilu huda, ali slaba sta ona, začneta enu maihinu inu merkata nekaj, si jo tudi pustita dopasti. Zatu nje ta GOSPUD nikar taku cilu timu Hudiču ne izda kakor te perve, aku lih ta sad per nyh tudi nikar ne pride. Tu so uže ty, kateri v tem pregainenju ne obstoje ni stonovitni ostanajo, temuč kakor ta červojedni sad na drivessi ostane viseč, kadar je tihu, kakor hitru pak vejter vstane, s hauffnom doli pade.

Taku

na to nedello sexagesima.

Taku so le-ty tudi, en čas (pravi ta GOSPUD) verujo, ampak kadar hitru ta križ pride, taku se puste prestrašiti, ga ne hote inu ga ne mogo terpejti, tukaj more ta sad tiga večniga lebna tudi vunni ostati sred drugimi dobrimi saduvi, katere iz te besséde inu vere rastejo.

Tu tretje kardellu so ty, kateri pred lakomnostjo, skarbjo inu lušti le-ti-ga lebna, za to bessédo ne marajo. Zakaj kateri s potelesnimi skerbami okuli hodio, grabio, dero inu le mislio, koku bi vissoki inu bogati postali, ty obložé nih serce, kakor Christus pravi, Luc. 21,⁶⁹¹ de se taku ta dobri sad zadušy, kakor tu žitu mej ternjem.

Dellati se ima inu se en vsakateri v svojem poklicainju na tu flissigiš inu fermeiši zaderžati, tu nej prepovédanu, temuč zapvédanu.⁶⁹² Ampak de bi se taku imejlu grabiti inu le na tu potelesnu, na tollerje inu zlate misliti, tu je tu ternje, kateru to bessédo Božjo zadušy v tem sercej teh ludeh, de ona ne more čezse rasti ni sadu pernesti, zakaj per takim dianju ludje ne mislio na Božio bessedo, temuč več na tu potelesnu gledaio. Per le-teh treh kardellih je ta besseda zabstoin, kateru nej ena žleht, temuč ena velika, grozovita škoda, kakor bi kej njo enu človesku serce moglu spomisliti.

Zatu opomina ta Gospud s flissom nas vse inu pravi: »Gledajte gori, koku vi poslušate, zakaj kateri ima, timu bode danu, kateri pak nejma, timu bode vzetu tudi tu, kateru on meni, de je ima.«⁶⁹³ Z le-timi bessedami on zadosi na znanje da, de on nikar od žleht rečij ne govori, zakaj tu nej obena šala, de bi gdu hotel mislitj, jest hočem še en čas taku živeiti, skerbeti inu dopernesti, kar jest skerbeti imam, vunner enkrat hočem še dobru Božio bessedo pošlušati inu verovati, kadar kei bodem več pokoja imel, tudi kadar pred zberem, kar potrebujem. Ali vari se, de sam sebe ne zapeljaš, gdu zna, koku dolgu ti živeš? Koku dolgu ti to bessedo Božio pošlušati moreš? Ali v kaki viži tebe bode Bug obijskal? Ja, gvišnu ti le sam sebe obnoríš inu zapeljaš, Christusa ti ne moreš golufati, kateri tebe z velikim flissom zadosi opomina, kir pravi: »Kateri ima vušesa h pošlušanjnju, ta iste pošlušaj!«⁶⁹⁴ On ne hoče, de bi je ti na en drugi čass odkladal, koker je naša vučanca, samuč zdaj pravi Christus, kadar jo šlišiš, taku po te isti delaj inu žive, sicer te bode enkrat grevalu.

Zatu naj te fliss naložimo, de my pod inu mej tem maihinim četertim kardelcom bomo znajdeni, de zatu tudi prossimo, de bomo mogli dobra serca imejti, Božjo bessedo gori vzeti, ohraniti inu dober sad pernesti.

Tu kardelce uže so ty lubi svetniki, ampak nikar tiga papeža svetnikom glih, kateri kappe inu plate nossio, mašuió, postio, sussebni gvant inu tem glih ričy imajo, temuč kateri Božjo bessédo pošlušajo, katere besede ta papež inu njegovi svetniki, kakor se vidi, so ty narhuiši sovražniki inu pregainavci. Kateri pak to bessédo pošlušajo, ty pernesso sad samo stukrat, tu je prez čisla ali kakor tu s. Mattheus dily: »Nekateri pernesso samo stu, nekateri samo šestdeset, nekateri samo trydessetkrat sad.«⁶⁹⁵ Zakaj kakor so te vunainje službe unglih, taku so tudi ty saduvi unglih. En pridigar služi tej cerqvi več kakor en andtverhar, kateri le svojeji sami hiši naprej stoji, inu so vsaj oba karsčeni-ka skuzi Christusa od greihov inu smerti odreišena inu erba tiga večniga lebna. Pod le-tu inu mej le-tu kardelce, kateru je tu narmanše, gledamo, de my tudi pridemo.

K le-timu pak sliši enu fein, čistu serce, kakor Christus pravi, tu je enu takovu serce, de onu nerpoprei nej nemarnu ali nerodlivu, temuč vesselu inu pernarednu h pošlušanju Božje bessede. Enu takovu serce more pred vsemi ričmy tukaj biti, aku hočmo, de ta Hudič k nam ne pride inu nam to bessedo iz serca ne jzdere.

H drugimu ima tu serce gvišnu inu stonovitnu, nikar mehku ni cagovu biti,
R de bi

Ty tretji.

691| Lk 21,34.

692| Zapovédanu.

Velika farlikost je per tem, kadar ludje ne hote Božje besséde pošlušati.

693| Lk 8,18; Mr 4,25.

694| Lk 8,8; Mr 4,9; Mt 13,9.

Ty četerti.

695| Mt 13,8; Mr 4,8.

Izlaga tiga evangelia

de bi se onu hotelu pustit zapelati ali strašiti ali teh človekov priazen ali sovraštvu od Božje besede odpelati. Zakaj kadar my Boga čez vse ričy se ne boymo inu ga ne lubimo, taku ta negova besséda ne bode dolgu ostala. Potehmal ona na tem svejtu nikar prez pregainjanja ne ostane, zakaj ta Hudič nje ne more terpejti ni z myrom pustiti, zakaj on je én nepokojen gospud, kateri svoje hlapce vselej žene inu ym ne pusty praznovati. Kakor my na teh papežnikih vidimo inu je bomo vsak dan še več vidili.

Kaj je enu dobru serce.

H tretimu more onu tudi očisčenu inu poribanu biti, de ne bo ternje v nym. Tu je my si nejmamo pustit denarje, blagu, čast inu dobre lušte lubilši biti kakor to Božjo bessedo inu ta prihodni leben. Tudi z drugimi posvitnimi andli se nikar više kumrati kakor z Božjo bessédo, kakor Christus pravi: »Trahtajte narpoprej po Božji bessedi etc.«⁶⁹⁶

696| Mt 6,33; Lk 12,31.

V poterpleinju ludje sad pernesso.

Kir je tedaj enu taku serce, kateru filissom merka, je svojeh ričeh gvišnu, stonovitnu inu vernu, tu je enu lipu, čistu serce, kateru gvišnu ta sad bode perneslu ali vsaj v poterpleinju. Zakaj prez križa inu izkušnjav, prez zuparnosti inu opotaknenja onu ne bode, kakor Paulus pravi: »Vsi ty, kateri hote v Christusu Jezusu po Bugi živejti, ty morajo pregainanje terpejti.«⁶⁹⁷ H timu se my moramo perpraviti inu naše duše, kakor Christus pravi, v poterpleinju vižati inu te molitve polig tiga nikar pozabiti. Zakaj onu ne faly, kakor my sami moremo spoznati, de se (Bogu se smili) povesod z nami opotiče inu nigdir naprej ne hoče inu po naturi taku je šaffanu, de my tu potelesnu na zemli ne moremo ferrahtati. Taku ta Hudič tudi ne praznuje, je izkuša na vse vjže, aku bi on nam mogel to bessedo vzeti inu timu pruti tu serce s skarbjo, z lakomnostjo, z offertjo, s serdom inu so vso žlaht, hudo šego mogel obložiti. Kakor my vidimo, de bi veliku fain ludy bilu, de bi nih nikar lakomnost, prazna hvala, nečistost inu druge nespodobne ričy ne prehajale inu od besede doli deržale ali ne pačile.

697| 2 Tim 3,12.

Ludje imajo tudi moliti. De nom Bug tu serce k Božy bessedi nakloni.

Tukaj je potreba, de my na takova pomankainja inu tadle naše nature dobru merkamo, nikar v žihrosti živemo, temuč Boga za svojga Svetiga Duha prossimo (kakor my eno očito troštivo oblubo imamo, Luc. 11⁶⁹⁸: »Ta Oča bode svojga Svetiga Duha dal tem, kateri za njega prossio.«), de bi ta ista takove karclè⁶⁹⁹ inu korenine hotel vun iztrejbiti, takovu ternje inu ossat iz serca izplejti. De bomo mogli Božjo bessédo poslušati inu ohraniti inu ta pravi sad, to vero na Christusa, pernesti, skuzi katero vero my nikar le v Božji pokorsčini živemo, temuč tudi Božji otroci inu erbi bodemo. Zakaj tu je ta narimenitiši urzah, de le-tu seme bode sejanu, tu je ta sveti evangelion po vsim svejtu bode pridigovan, de bi on imel en takov sad v nas pernesti inu dellati, kateri vekoma ostane.

698| Lk 11,13.

699| Štrclje dreves (štrcelj: po rezanju, sekanju preostali del navadno tanjšega debla, stebela, veje; SSKJ).

Ta besseda nikar povesod sadu ne pernesse, tu je pak teh ludy dolg.

Čez le-tu služi nam le-ta prigliha tudi h timu, de se my nikar ne čudimo, aku lih nikar ta besséda povesod sadu ne pernesse. Zakaj le-tukaj my slišimo, de je ta GOSPUD sam taku dily inu od štirih haufnov ali kardel govory, ker je le eden inu ta narmanši prov inu dober. Ta druga try kardella ništer neiso vrejdná, ta se imajo pustit jiti inu se na nyh nikar ne pohuišati. Zakaj kir ta evangelium bode pridigovan, undu ima taku biti, de le-ty truži nepridni šularji se najdejo inu vsaj nej ta dolg ni te besséde ni tiga, kir njo pela ali pridiguje, kakor ty sleipi papežniki prejd inu prejd koker norri, vstekli ludje vpyejo, meinio, ony ne mogo našiga evangelia više sramotiti inu sovražnišiga sturiti, temuč kadar ta pohuišanja inu vse žlaht zmote naprej vleičejo, katera je ta Hudič obudil od tiga časa, kar se je ta evangelium začel pridigovati.

Onu se nikar en vsakateri ne pobulša na Ioannesevi inu Christusevi pridigi.

Ampak kadar bi tu velalu, povej ti meni, aku nei timu taku, kadar je Christus sam pridigoval z Ioannesom inu s svojemi apostoli, neiso li tedaj tudi velika pohuišanja bila inu vse žlaht zmote se izkazale, neiso se ty narvegši greihi tudi zgudili? Zakaj kadar je Ioannes, ta Karstnik, pridigoval, je mnogeteri tekal, de bi poslu-

na to nedello sexagesima.

poslušal njegove pridige, so vidili, de je en svet mož bil, ali vener je on moral slišati, de bi bil obsejden inu bi tiga Hudiča imel. Krajl tudi, Herodež, kateri je njega, kakor ty evangelisti pričujo, veliku inu rad poslušal, ga je h poslednimu cilu umuril. Ia, ony so Christusa, Božyga Synu, samiga poslušali, so ga vidili mertve gori buditi inu druga velika čudessa delati, kaj se pak zgody? Vener so ga ludje sovražili inu na križ perbyli. Tukaj bi ti tudi imel reči: »Ioannes, Christus, ty apostoli neiso pravi pridigarji bily, sicer bi ty ludje ne bily imejli taku hudi biti inu bi se bily imejli od tiga praviga vuka pobulšati?«

Ampak tukaj morajo molčati inu nih usta zamašiti, sicer bi se na nih bessedah inu sodbe merkalu, de so sovražniki inu šentovavci Christusevi. Nym se pak zdy, de imajo bulši pravico nas inu naš vuk opravlati inu šentovati.

Nu, my je hočmo z našim vukom pustit stati inu zdaj ništer praviti, za kaj ga my imamo deržati inu zakaj se my od njega ne pustimo odgnati. Pogledaj le eden le-tukaj te besséde našiga GOSPUDA Jezusa, ta pravi: »Tu séme je ta besséda.«⁷⁰⁰ Zatu ne bo oben papežnik taku norr inu nepameten, kateri bi smel reči, de ta besséda, od katere Christus le-tukaj govory, je ena huda besséda ali falš vuk. Kaj pak dajle Christus pravi od takoviga semena, kateru je prov inu dobru? Koku onu grata? Zlasti le-taku, de le-ta četerti deil od njega se prime inu sad pernesse. Gdu more uže tayti, de ta svejt, tu je ta vegši deil ludi, nikar hud ne ostane? Aku je lih ta besséda inu ta pridiga prov, čista, dobra inu sama na sebi porodna?

Nu, jest sim djat, de od našiga vuka my še ne hočmo govoriti, za kaj ga my deržimo. Tu morajo pak ti papežniki spoznati inu zatu obene hvale imejti, de aku je lih ta pridiga prov inu ta pridigar brumen, de vener ta svejt hud ostane inu se od te bessede ništer ne pobulša. Zakaj tukaj stoji nikar le le-ta pridiga Christuseva, de le-ta četerti dejl tiga semena sad pernesse, temuč njegov lastan exempel (hočmo od Ioannesa inu teh apostolov molčati), de ga on sam h timu ne more perpraviti, de bi en vsakateri veroval inu to bessédo gori vzal. Ta vegši dejl je inu ostane hud inu prez sadu. Ta manši inu žlehtniši dejl se popravi inu veruje.

Ie li se ie uže tu Christusu, Božjimu Synuvi inu timu narvissokeišimu pridigarju, pergudilu, nej čudu, de se je Ioannesu, timu Karstniku, tem apostolom inu nam še na ta današni dan pergody? Aku gdu hoče zatu ta vuk svaryti inu reči, de je kriv hud inu falš? Taku tudi eden reci, tu seme nej pravu inu dobru, kateru na ta pot, pečovje inu mej tu ternje pade. Ampak tu se ima okuli oberniti inu Boga nikar šentovati, njegova besséda je tu séme, kateru bode sejanu, ta ista besséda je prov inu dobra inu ne more po svoji naturi ništer družiga kakor sad pernesti. De ona pak nikar povsod sadu ne pernesse, ti nikar Bogu inu njegovi bessédi zatu dolg ne daj, temuč tej zemli, katera nej dobra inu za tiga volo v njej tu seme more konec vzeti inu prez sadu ostati.

Za tiga volo bi ty papežniki našiga vuka ne jmejli svaryti, za faš⁷⁰¹ inu kriviga deržati, ker se veliku pohuišainja per nym najde. Temuč imajo samy sebe inu vse druge ludy svaryti, kateri obeniga leipiga, čistiga serca nejmajo. Ta dolg nej te besséde, temuč teh serc, katera so nečista inu ne pridna. H tem pride ta Hudič, ta draži inu žene nje zupar Božjo bessedo, kakor ta GOSPUD v tej drugi priglihi pravi, Math. 13,⁷⁰² od te dobre nyve, katera je z dobrim semenom obsjana inu vener lulka v njej raste. Aku pak vprašaš, od kod ta lulka pride? Tukaj poslušaj Christusa inu se tu od niega navuči. Ta pravi, de ta Hudič jo seje mej to pšenico, ta ne more terpejtj, de bi vse čistu bilu, inu aku on lih vsiga ne more vun izdrejti, taku on vsaj lulko vmejs seje. Gdu hoče pak tej bessedi Božji dolg dati inu reči: »Ona je urzah takoviga pohuišanja.«

Taku se uže en vsakateri vuči, de se s tem evangeliom nikuli več ne bo-

R 2

de dru-

700| Lk 8,11.

Sveit ostane hud, aku glih dobre pridigarje ima.

Urzah, zakaj ta besséda nikar sadu ne pernesse.

701| Falš.

702| Mt 13,24-30.

Od evangelia ne bodo vsi brumni.

Izlaga tiga evangelia

de drugači godilu, temuč kakor Christus, ta GOSPUD, le-tukaj skuzi to prigliho na znanje da, zlasti de se nekateri iz njega pobulšajo inu brumniši bodo, ampak per teh bodo vselej trykrat več, kateri se pohuišajo inu hudi ostano. Zatu se tudi zgodi, kakor GOSPUD drugdi v evangeliu pravi, de je nyh veliku poklicanih, ampak malu izvolenih.⁷⁰³ Zakaj potehmal ony obeniga čistiga, leipiga serca nejmajo, timu Hudiču prostor dado inu to bessedo zapuste, taku nej mogoče, de bi tu Bogu dopadlu.

703| Mt 22,14.

Za tiga volo pridejo nikar le samuč ty vunaini veliki greihi inu pohuišanja, temuč, kakor ta GOSPUD le-tukaj pravj,⁷⁰⁴ bode takova huda navada teh ludi s slipoto štraifana, de ony z videčimi očima ne vidio, inu kar ony slišio, ne zastopio, de se nevejdo tudi po nym deržati.

704| Lk 8,10; Mt 13,13; Mr 4,12.

Obtu se nihče na tem ne zblazni ni se pohuišaj, tudi tiga evangelia zatu ne šentui, aku se lih mnogotera pohuišanja per tem najdejo. Zakaj ta dolg nej te besséde, temuč teh hudobnih, obsejdenih serc. Ravnu kakor tiga semena nej dolg, de onu na tem potu, na tejm pečovjej inu mej tem ternjem nikar sadu ne pernesse.

Zatu se nihče ne pusti takovimu pohuišainju zmotiti, temuč se vsakateri flissaj, koku bi mogel le-tu séme dobiti, inu prossi Boga za gnado, de bi on hotel skuzi svojga Svetiga Duha njemu tu serce gori odprejti inu čistu sturiti, de kadar my njegovo bessedo poslušamo, ta ista v naših sercih ostane inu v poterpleinju sad pernesse. Inu my skuzi to vero na Christusa, katero ta Sveti Duh skuzi svojo bessedo inu svete zacramente v nas zassaja, bomo mogli izveličani biti. Tu nam vsem daj, naš lubi GOSPUD Jezus Christus, amen.

NA DIVICE MARIE OČISČENIA ALI NA SVEIČNI- ČEN⁷⁰⁵ DAN INU PRAZNIK, TA PERVI DEIL TIGA EVANGELIA, LUC. II.⁷⁰⁶

705| Praznik očiščevanja Device Marije in Jezusovega darovanja, ki se praznuje 2. februarja (svečnica).

706| Evangelij po Luku 2.

707| Lk 2,22–24.

N⁷⁰⁷ Nu kadar so ty dnevi nyh očisčenja po Mojzessovi postavi bily prišli, so ony njega pernesli v Ieruzalem, de bi njega naprej postavili GOSPUDU, kakor

na ta dan očisčenja Marie.

kor stoji pissanu v postavi tiga GOSPUDA: »Vsakateri hlapčiček, kateri narpervič maternico odpre, ima GOSPUDU posvečen imenovan biti.«⁷⁰⁸ Inu de bi dali ta offer po tem, kakor je rečenu v postavi tiga GOSPUDA: »En par garlic ali dva mlada goloba.«⁷⁰⁹

Aša lubezan ie zaslišala v tem današnjim evangeliu tu djainje, koku je tu ditece Jezus, kadar je onu šest tiednjov staru bilu, v ta tempel pernessenu, inu imenuje ta evangelist takove šest tjedne po tej postavi te dny nje očisčenja, zakaj Mojzes nje tudi taku imenuje.

Nu, pak takovu nej bilu ena naturska postava, zatu njo ty ajdje nejso deržali, temuč Bug je taku svoj folk zapopal inu nym takovo zapuvid gori naluzil, de bi ony njo taku deržali, zlasti de bi ena vsakatera mati, kadar ona rody po šest tjednov, aku je en syn bil, inu po dvanajst tjednov, aku je ena hčy bila, morala v tempel yti inu se z enim offrom reišiti.⁷¹¹

Takovo zapuvid je ta papež našim otročnicam tudi gori naluzil, de so se one po otročji posteli pred cerkouvjo morale pustit vpelavat ali žegnat, kakor de bi bile nečiste inu bi sicer ne smjele v cerkov ali mej ludy jiti, ampak onu je krivu, zakaj ta nečistost, katera je v postavi tem otročnicam bila persojena, nej ena naturska, temuč ena gori naložena nečistost, katera izvunaj te postave nikar ne vela, nejma za tiga volo nikomer gori naložnena biti.

Suseb pak je bilu v postavi tudi le-tu zapovédanu, de so imejli tiga pervorojeniga synu po teh šest tjednih timu GOSPUDU naprej postaviti inu v last dati. Zakaj taku stoji v Mozessu, Levit. na 12.:⁷¹² »En vsakateri samec, kateri pervič to maternico odpre, ima timu GOSPUDU posvičen imenovan biti.«⁷¹³ Nikar le-ty človeki, temuč tudi ta živyna, krave, voli, ovce etc. Tu se ima vse našiga GOSPUDA reči inu biti. Od tiga semkaj je tudi ta pervorojeni syn svojo sussebno čast imel, de je on ta gospud v hiši, krajl inu papež, hišni oča inu far mej temi drugimi brati bil.

Kadar je pak takoviga preveč mej takim velikim folkom hotelu biti, de bi tu pervorojenu imejlu vselej per templu ostati inu tiga GOSPUDA lastnu biti, taku je Bug dal tem starišem le-to slobodnost, de so ony tu dejte zupet mogli reišiti za eniga pul zlatiga ali za četerti dejl eniga zlatiga ali za enu jagne eniga leita staru ali za en par garlic po tem, kakor je kej eden ubog ali bogat bil, taku so ony tedaj zupet svojga synu vzeli inu se je vsaj vener imenoval našiga GOSPUDA Boga Syn.

Onu se pusty viditi, kakor de bi Divica Maria ne bila na blagei bogata, kadar ona le-ta offer pernesse, kateri so ty ubozi ludje po navadi pernašali en par garlic. S takovim offrom reiši ona svojga synu inu spozna, aku je ona lih ta prava mati, de vsaj ta syn nej nje, temuč Božji Syn, inu je lastan, zakaj on je bil ta pervorojeni.

Onu je je pak naš GOSPUD Bug taku per teh Iudeh ordnal inu tu pervu roystvu hotel lastnu imejti h pričovainju inu k spominu, de bi ony vejdili, de imajo eniga takoviga Boga, kateri je bil nje iz Egypta odreišil inu vsa pervoroystva v cejlim Egypti vu eni noči pomuril, k enimu znameinju takoviga odrešitva je on ukazal tiga pervorojeniga samca mej živyno inu človeki v tem templi offrati inu naprej postaviti. Tu je uže tudi gori vzdignenu inu veže nas, karsčenike, ravnu taku malu kakor druge ceremonje inu postave, katere so le-tem Iudom dane.

R 3 Le-tukaj

708| 2 Mz 13,2.

709| 3 Mz 1,14.

710| Leta /15/34.,
na Luthrovem domu.

Anno 34. domi suæ.⁷¹⁰

711| 3 Mz 12,2-5.

Ta pervorojeni samec
je moral offran biti.

712| 2 Mz 13,2,12.

713| Lk 2,23; 2 Mz 13,2.

Izlaga tiga evangelia

I.
Christus je en exempel
te pokorsčine.

Le-tukaj nej uže ništer sussebniga za nas, de bi se my imejli vučiti, samuč de my vidimo, koku se Christus pod to postavo da, ker on vsaj nej dolžan bil. Od tiga je vaša lubezan na ta praznik tiga obrezovainja Christuseviga slišala, de se my takoviga imamo troštati. Za tiga volo hočmo my takovo pokorsčino zdaj h temu vlejči, de ravnu kakor ona nam tamkaj služi k veri, de ona nam tudi služi le-tukaj k vunainimu lebnu inu h dobrim dellam. Zakaj le-tukaj bode ta pokorsčina tiga diteca Jezusa inu njegove lube matere hvallena inu nam k sramoti naprej deržana. Potehmal Bug je z nami ne more tjakaj perpraviti, de bi my le polovico tiga sturili, kateru smo my dolžni sturiti per zgubleinju našiga izveličainja inu zaslužeinju tiga večniga inu paklenšiga ognja.

Takova nepokorsčina inu grozovita huda šega rajma se zlu hudu z le-tim exemplom, de tu ditece Jezus, kateru je en GOSPUD čez to postavo inu čez vse, inu ker je timu pruti, Mojzes, en človik, se vener taku poniža inu stury, kar Mojzes, njegov hlapec, drugim otrokom sturiti ukaže, kateri so nečisti inu greišniki bily. Divica Maria stury tudi taku, ta je dobru vejdila, de je ona še dečla inu za tiga volo tej postavi ništer nej dolžna bila (zakaj Mojzes govory od takovih žen, katere po gmain viži noseče bodo), taku ona vener tjakaj gre, ne hoče takove slabodnosti nucati, kadar bi onu drugim, kateri za takov anđel ali rejč ništer nejsu vejdili, pohuišansku moglu biti, stury, kar so druge žene sturiti po tej postavi dolžne bile.

Jezusova pokorsčina
ferdamnuje to našo
nepokorsčino.

Le-ta dva exempla le-tiga diteca Jezusa inu Marie, njegove matere, bi nas imejla spodobnu osromotiti, bodo tudi zatu zapissana inu pridigovana, de my pred nyma imamo se sramovati, de my za tiga GOSPUDA volo, od kateriga vse žlaht dobrute imamo, tu ne deimo, kar smo dolžni diati, ker on vsaj za našo volo stury, kar njemu njegov hiapec⁷¹⁴ Mojzes zapovej, kateru vsai on po pravici nei bil dolžan sturiti. Kateri uže enu sramožlivu serce ima, ta bi imel farbo spremeniti, nase pluniti inu reči: »Iest nejsim vrejden, de sonce na mene sye. Potehmal se moj GOSPUD inu Odreišenik taku pod to postavo verže inu s svojem lastnim exemplum našo nepokorsčino taku vissoku ferdamna, de bi ona ne mogla sramotneiši svarjena biti. Zakaj de se on taku globoku poniža inu eno takovo preveliko pokorsčino izkaže, s to uže nas sramoty inu v špot perpravi, kir my neismo timu GOSPUDU pokorni, kateri nas vsaj v ta pakal more vrejči ali nam tu nebu dati.«

714| Hlapec.

Ta pokorsčina
Christuseva sramoty
našo nepokorsčino.

Taku sramoty ta pokorsčina Christuseva našo nepokorsčino, de bi se my v naše serce imejli sramovati inu reči: »Iest, ubogi, smerdeči žakel, kaj jest iz sam sebe dellam? Nečom li timu GOSPUDU pokoren biti inu po njegovim exemplu sturiti, kateri je za mojo volo človik postal, se pustil v zibel položiti inu v Ieruzalem nesti, je tudi svojmu hlapcu Mojzessu pokoren, katerimu on vsaj obene pokorsčine nej bil dolžan? Zakaj on je le sam ta GOSPUD, Mojzes pak je kumaj vrejdan, de bi njegov hlapec imenovan bil, vsaj on tu stury, kar nej dolžan sturiti. Jest pak tiga ne sturim, kar sim dolžan inu kar je meni per mojem ferdamnanju sturiti gori naloženu.« Tu je ta pervi priprosti, otročji vuk, de bi se my imejlj sramovati za tiga exempla volo našiga GOSPUDA Jezusa Christusa, kir smo taku hudi inu nepokorni.

II.
Od teh pervorojenih
synov.
Ty pervorojeni so
narhuje gratali za nyh
offerti volo.

715| Privilegij (Matija Kastelec in Gregor Vorenc:
Slovensko-latinski slovar).

Ta drugi vuk je od časty eniga vsakoteriga pervorojeniga synu, kir je Bug tiga istiga taku vissoku deržal, de je Božji lastan inu njegov syn imenovan bil. Tu je ena silnu velika čast inu frajinga⁷¹⁵ bila, katere so se bily ty Iudje tudi zlu prevzeli inu so druge svoje brate zatu deržali, kakor de bi Bug za nyh ne maral, ony so le sami ty lubi otroci. Kakor ty exempli pred očyma stoje, v katerih se vidi, de so ty pervorojeni vselej narhujši gratali inu se nar-sramotneiši zaderžali. Zakaj ta offert je nje premogla, de so se le sami za našiga GOSPUDA Boga svetyngo deržali inu zraven vse druge ferrahtali.

Kadar

na ta dan očisčenja Marie.

Kadar bi še tu današni dan terpelu, taku bi my tudi za takove hvale volo hoteli za offertne gospodičiče deržani biti, kakor se tu na teh menihih vidi, de kadar bi ony to hvalo mogli pelati inu reči: »Iest sim Božje svetu dejte, tu inu tu stoji njegova besséda inu ordninga,« kaj ti dobru meiniš, koku bi se ony napihovali, kir nje le ena vušyva gugla zdaj taku offertne della?

Le-ta offert je tem pervorojenim le-to škodo sturila, de so ony padli kakor Lucifer, ta nervissokeiši angel. Kajn je bil ta pervorojeni syn inu je ena žlahtna rejč ž nym bila, de Eva njemu zatu tu ime je dala, kakor de bi on imel ta pravi mož biti, kateri bi imel tej kači to glavo strejti, ker ona pravi: »Iest imam tiga moža tiga GOSPUDA.«⁷¹⁶ Ali kakor iz tiga angela Luciferja en Hudič postane, taku je iz Kaina en prevelik loter inu svoiga brata ubojnik ratal. Izmael je tudi bil⁷¹⁷ Abrahamov pervorojeni syn, od tiga pravi tu Pismu, Gen. 21,⁷¹⁸ de je bil en špotlivec, kateri je Izaaka, svojga mlaišiga brata, zašpotoval inu pruti sebi cilu za žleht deržal, kakor de bi on bil ta erbič, nikar Izaak. Taku so skoraj vsi v prevzetju živel, le sami za našiga GOSPUDA Boga svetynja se deržali, sicer nikogar, zatu je Bug nje moral odpahnuti.

Ezav je tudi meinil, onu bi njemu ne imejlu žalyti, de bi ta viši imel biti, ampak naš GOSPUD Bug je drugači prevernel, zakaj ker se je zdil, de je ta pervorojeni, on bi zatu imel offertni biti, svojga brata doli tlačiti inu ferrah-tati, Bug tu drugači oberne, de je moral prez žegna odstopiti ravnu kakor Kain inu Izmael.

Taku se tudi tem Iudom gody, ony bi spodobnu ty pervorojeni synovi v tem Božjm krajlestvi inu karsčanstvi bily, my ajdje pak ty drugi, ampak kadar so ony se hoteli offertovati, pravi naš GOSPUD Bug: »Ne, vy je ne bodete, takaj jest vas nejsim zatu k mojmu folku izvolil, de bi vy imejli offertni biti inu drugeraven vas ferrah-tati, temuč de bi vy meni s tem več hvaležni inu raši pokorni imejli biti. Kadar vy pak tiga ne hočte sturiti, taku poberite se inu pustite k meni te ajde priti, ty imajo vam naprej pujti inu vy odzadaj, ja, cilu odpahneni biti.«

Taku je moral David tudi sturiti, ta je tem starišem synom vsem to pravico tiga pervoroystva odvzel inu postavil Salomona, tiga mlaišiga synu, h krajlu. Zakaj naš GOSPUD Bug je tu taku hotel imejti, potehmal on drugači tej offerti nej mogel braniti.

Ia, z Davidom samim se je taku zgodilu, kadar je ta GOSPUD tiga pre-roka Samuela poslal, de bi on imel tiga synu Izayoviga h krajlu žalbati na Saulusovim mejstu, tukaj nerpervič ta stariši naprej stopi, ta je bil en leip, redle človik inu offertni tovariš, kakor se vidi j. Sam. 17,⁷¹⁹ de je on Davida zlu svaril v kampsču, kakor de bi on bil njegov hlapec. Ampak ta GOSPUD pravi: »Ta nej ta pravi,« noter, de so ty synovi Izayovi vsi sedem mimu šli inu ta prerok moral vprašati: »Nejmaš li ti obeniga synu več kakor le-tiga?« Natu je Izay, njegov oča, odgovoril: »Ia, še je en mlaiši tam vuni. Ta živyne varuje.«⁷²⁰ Zakaj tukaj Izay nej mislil, de bi Bug iz tiga mlaišiga imel kaj susseb-niga sturiti. Ampak on je bil ta, kateri je Bogu dopadel, ta stariši inu pervorojeni Bogu nej dopadel, kakor on k Samuelu pravi: »Iest drugači so-dim kakor ty človeki, zakaj jest gledam na tu serce.«⁷²¹

Zakaj pak Bug svoje lastne pravde ne deržy? Inu stury iz Davida eniga krajla, kateri je ta mlaiši syn bil, ker bi vsaj po Božji bessedi inu ordningi ta pervorojeni imel krajl biti? Ali on je zatu stury, de nejma nihče praznovati inu de nam svojo postavo, žegan inu daruve zatu ne daje, de bi my se imejli s tej-mi offertovati inu se tiga prevzeti. On hoče pohlevne, nikar offertne otroke imejti. Kateri pak hoče prevzeten biti, aku ga lih vissoku postavi, taku ga vsaj spet zna doli pahnuti inu nizkejši possaditi.

Za tiga

Offert je Luciferja, Kaina, Izmaela zapelala.

716| 1 Mz 4,1.

717| Izmael.

718| 1 Mz 21,9–10.

Ezav.

Ty Iudje.

David.

719| 1 Sam 17.

720| 1 Sam 16,8–11.

721| 1 Sam 16,7.

Bug hoče pohlevna inu nikar offertna serca imejti.

Izlaga tiga evangelia

722| Ps 113,5-7.

723| Lk 1,52.

Božya šega pruti
pohlevnim.

Za tiga volo, kadar so se Kain, Izmael, Ezav, Eliab, ty Iudje inu ty angeli sami offertovali inu so nyh dar ali čast, katera je nym bila iz gnade dana, za eno pravico hoteli imejti, druge zatu ferrahtali inu trucali, so morali, najsi so bily ty pervoroyeni, k Hudiču na dnu tiga pakla, kakor ta jjs. psalm⁷²² tudi pravi: »Gdu je tak, kakor je GOSPUD, naš Bug, kateri vissoku prebiva inu gleda na tu nizku v nebi inu na zemli? Kateri timu potrebnimu gori pomaga iz praha inu povišuje tiga uboziga iz blata.« Inu Divica Maria v nje peismi pravi: »On pahne te mogoče od stollov inu poviša te nizke.«⁷²³

Taku je našiga GOSPUDA Boga šega inu dellu, de on te offertne okuli meče etc. Zakaj on ne hoče obeniga offertovanja terpejti, tudi svojeh darov nikar zatu ne daje, de bi my imejli štemati, kakor de bi nje sami od sebe imejli, za tiga volo čestu eniga uboziga moža dejte naprej potegne inu ga poviša, spet pak poniža mnogoteriga krajla od stola, njega v smert inu vso nesrečo pahne.

Taku je mej temi Iudi tu pervorojstvu vissoku poštovanu bilu, zakaj ta regiment v posvitnim inu duhovnim rovanju je timu pervorojenimu synuvj po bessédi inu ordningi Božji slišalu. Ampak kadar so ony takovo čast k lastnimu prangainju inu offertovainju hoteli nucati, je Bug nym takovo pravico inu postavo spet vzal inu okuli vergel. Ruben je tudi ta pervorojeni syn bil, ali Jacob pusty to kletvo za sebo, de njemu ni tu krajlestvu ni farstvu, kateru je vsaj obuje njemu za rojstva volo slišalu, ostalu. Abraham, kakor se mejni, je tudi ta mlaiši syn bil, ampak Bug da njemu to pravico, katera je bila na tiga starišiga inu pervorojeniga štiffšana.

De je taku skuzi povsod en gmain exempel, de so ty pervorojeni synuvi malu kadaj dobru ratali, tiga nej družiga ništer sturilu kakor tu veliku prevzetje, de so ony mislili: »Iest sim ta pervorojeni syn, zatu sim jest gospud v hiši, jest sim našiga GOSPUDA Boga svetynja inu njegov lastan, moji bratje neiso ništer, Bug bi na nje ne pogledal.« Takove offerti ne more naš GOSPUD Bug terpejti, zatu on zuparstoji tem offertnim inu nje poniža inu tem pohlevnim da gnado.

Vsi verni ludje bi iméli
pohlevni biti.

Za tiga volo se ne prevzami nihče obene gnade ni darov, si li ti vučen, znaš več kakor en drugi, taku nučaj takovih darov Bogu h časti inu tvojmu bližnimu h pridu. Če se ti pak nyh prevzameš, taku ti Božjo nemilost na tebe nakladaš, glih taku, si li svet, leip, bogat. In summa, bodite daruvi, kakor hote, taku se ti pred offertjo varuj, zakaj Bug je tu na teh pervih inu narvissokejših patriarhih spričal, de on ne hoče obeniga prangajnja ni prevzetia terpejti, so za tiga volo skoraj vsi hudu gratali, Ioannes Karstnik je dobru gratal, ampak on je skoraj le sam, Christus je moral dobru gratati, zakaj na nym nej bilu cilu obeniga greiha,

Kateri na Christusa
verujo, so ty
pervoroyeni duhovsku.

Ty drugi pervorojeni, skoraj vsi so takove časty hudu nucali, so za offerti inu prešernosti volo proč odpahneni noter, de je h puslednimu ta cejla Iudovščina tjakaj padla inu ty ajdje, katere so ony za eno gnusnobo deržali, na nyh meistu prišli. Zakaj tu karsčanstvu je zdaj našiga GOSPUDA Boga lastina inu njegovu pervu roystvu nikar za volo te vunaine oblasti inu prangainja, kakor se ta papež hvali, temuč za te bessede inu svetiga zacramenta volo, zakaj aku smo my lih po tem vunainim roystvu mej sabo unglih, taku smo vsaj za tiga karsta volo vsi glih. Zakaj my vsi bomo rojeni od te karsčanske cerqve, ta je ena čista dejčla v duhi, ta ista ima to čisto Božjo bessédo inu te svete zacramente, od teh ona nosseča hodi inu rodi prejd inu prejd karsčenike, ty so pravi pervorojeni inu našiga GOSPUDA Boga lastni, jest taku dobru kakor ti, ti taku dobru kakor jest. Tukaj prov v tem djanju gre, kateru je tamkaj le vu enim pildu inu figuri ali znaminju bilu.

Kadar

na ta dan očisčenja Marie.

Kadar bi pak Bug nekaj sussebniga bil sturil, bi bil pustil mene inu tebe susseb karstiti, meni inu tebi possebe bessédo inu lastne zacramente dal, taku bi tudi bily k Hudiču za offerti volo šli. Kadar pak Bug nam obenimu nič lastniga nej sturil, temuč my vsi moramo reči inu spoznati, de imamo en karst, eno mater, to karsčansko cerkov, eno vero, bessedo inu zacramente, taku ne more oben tiga družiga ferrahtati, ti moreš mene ravnu taku dobru pustit eniga pervorojeniga synu biti kakor sebe inu jest tebe vi glihi⁷²⁴ viži kakor mene, smo taku vsi glih, edan taku dobru kakor ta drugi, krajli inu farji, ali vsaj le po tem duhu, zakaj v tem vunainim rovnainju more en rezlotik ostati.

724| V glihi.

De se pak ta papež po tem duhovnim regimentu za bulšiga deržj kakor druge, od tiga nejma obene zapuvidi, njemu tiga tudi nihče nej ukazal, temuč ta peklenski fursk. Zakaj mej temi pravimi karsčeniki ima inu mora taku biti, de oben bulši nej kakor ta drugi. De pak pridigarji, farmoštri inu drugi cerkovni sluhabniki⁷²⁵ morajo biti, tu nyh ne stury k Božjim otrokom, temuč ta karst, ta besséda inu ta vera na to bessédo je morajo sturiti, de my Božji otroci inu pervorojeni synuvi bodemo.

725| Služabniki.

Taku se uže vuči en vsakateri, de so uni v tem Starim testamentu nam en exempel bily, na katerim je naš GOSPUD Bug izkazal, de on obene offerti ne more terpejti, temuč okuli pahne vse, kar na višik hiti, samuč de se gdu kej poniža ali sam doli possady. Tiga ta svejt ne hoče verovati, hudu inu krivu nuca še današni dan teh žleht, maihinių darov k offerti. Za tiga volo Bug okuli pahne eniga po tem drugim, de ony tjakaj padajo kakor Lucifer inu njegovi angeli od neba.

Bug je offertnim silnu zuper.

Le-tu je ta eden štuk od tiga današniga evangelia, kar to historio od tiga rezodivenja v templi an tiče. Potle piše ta evangelist, kar se je v templi pergudilu, kadar so ony tu ditece Jezusa kakor tiga pervorojeniga synu timu GOSPUDU v templi naprej postavili inu z enim offfrom reišili. Od tiga hočmo my v tej drugi pridigi, katera za le-to gre, govoriti, zdaj pak Boga za njegovo gnado prossiti, de bi nas hotel pred vso offertjo obarovati inu skuzi svojga Svetiga Duha naša serca h pravi inu risnični pokorsčini obuditi inu milostivu v njej noter do konca obderžati, amen.

TA DRUGA PRIDIGA

OD STARIGA SIMEONA

V TEMPLI, EVANGELIUM

LUC. II. ⁷²⁶

NU⁷²⁷ pole, en človik je bil v Ieruzalemi, z imenom Simeon, inu ta jsti človik je bil brumen inu bogabojč. Inu je čakal na Izraelov trošt inu Sveti Duh je bil v njemu. Inu on je bil en odgovor prejel od Svetiga Duha, de bi ne imel smerti viditi, temuč de bi poprej vidil Christusa GOSPODNIGA, inu je prišal iz opominainja tiga Duha v tempel. Inu kadar so stariši tu dete Jezusa v tempel bily pernesli, de bi za njega sturili, kakor je navada bila po postavi, tedaj je on njega vzel na svoj naročaj inu je hvalil Boga inu je djal:

726| Evangelij po Luku 2.

727| Lk 2,25–32.

S »GOS-

Izlaga tiga evangelia

*GOSPUD, nu, uže zdaj pusti tvojga služabnika v myru
pojti, kakor si govuril.*

Zakaj moje očy so vidile tvojga izveličarja.

Kateriga si ti perpravil pred vsemi folki.

*Eno luč k reavejčeinju teh ajdov inu h časti tvojga Izrael-
skiga folka.«*

Le-tu je ena silnu leipa historja z ano leipo pridigo inu prero-
kovainjem, katero je ta stari oča Simeon od tiga diteca Jezu-
sa očitu v templi sturil. Inu sliši h tem drugim rezodiveinjem,
skuzi kateru je imejlu le-tu ditece na tem svejtu inu susseb
mej svojem folkom znanu biti.

Tu pervu rezodiveinje je tej Divici Mary skuzi tiga an-
gela Gabriela na znanje danu, Luc. na I. cap.⁷²⁸ Tu drugu Iožefu tudi skuzi
tiga angela, Matth. na I. cap.⁷²⁹ Tu tretje se je zgudilu skuzi Elizabeto, tiga
svetiga Ioannesa Karstnika mater, Luc. na I. cap.,⁷³⁰ kadar je ona to sveto Di-
vico Mario tiga GOSPUDA mater perjela inu tu déte v nje tellessu skakalu.
Tu četertu rezodivenje se je zgudilu skuzi Zahariasa, tiga očeta Ioannesovi-
ga, Luc. na I. cap.⁷³¹ Zakaj aku on lih to persono nikar na znanje ne da, taku
on vsaj očitu pričuje, Christus, ta GOSPUD, je pred rokami inu Bug je na
svojo zavezo zmislil inu izkazal.

Na le-tu rezodivenje, kateru se je pred tem roystvum Christusevim
zgudilu, so (potem je on rojen) tudi druga šla. Nerpervič tiga angela h tem
pastyrjem na tem polej, kateri pastyrji tudi neiso molčali, temuč, kakor Lu-
cas melda, so tiga angela pridigo povsod rezglassovali, Luc. 2.⁷³² Potle tu
rezodivenje skuzi to zveizdo tej ajdovščini, Math. 2.⁷³³ Inu h puslednimu le-
-tu dvuje s tem starim očetom Simeonom inu s to prerokyno Anno,⁷³⁴ katera
sta oba fray inu očitu od le-tiga diteca Jezusa v templi pridigovala, de je
Christus ta Izraelov trošt, kateri ima vsimu svitu od greihov inu zupar to
smert pomagati.

Le-tu

728| Lk 1,31.

729| Mt 1,21.

730| Lk 1,41.

731| Lk 1,13.

732| Lk 2,11.

733| Mt 2,9.

734| Lk 2,36–38.

Koku je Christus
rezodiven pred
roystvum.

Rezodivenie
po roystvum.

na ta dan očisčenia Marie.

Le-tu dianie s teim Simeonom ie silnu čudnu. Ta evangelist pričuje, de je on brumen inu bogaboječ bil inu je čakal na ta trošt Izraelov, tu je vse njegovu zavupainje, vesselie inu čakanie je na tem stalu, de bi vsaj Bug svojo oblubo skoraj hotel izkazati, GOSPUDA Christusa poslati, je tudi terdnu vupal inu veroval, de poprei ne bode umerl, samuč dočakal Christusa, tiga GOSPUDA, inu niega vidil.

Tu neiso bile ene žleht, prazne misli, kakor ih my čestu imamo od ene ričy, katere tudi po tem, kakor smo ih naprei vzeli, čassi rataio, temuč ta Sveti Duh je njegovu serce dotaknil prez cbiuvla skuzi to bessédo Božjo, de je on v tem prerokovainju tiga svetiga patriarha Iacoba, Gen. 49,⁷³⁵ bral, koku Christus tedaj ima priti, kadar bo ta scepter od Iuda proč vzet inu na en ptuj folk prišal. Item, de je on to raitingo Danielovo s temi tjedni predse vzal inu rezmislil. Takova prerokovainja so tiga stariga brumniga moža tulikajn podvižala, de je mogel misliti, ta čas ie peršal, v katerim Christus ima rojen biti. Čez le-tu je njega ta Sveti Duh še dajle resvetil inu h timu perpravil, de je svojem sercei bil zagvišan, on že bode doživil inu dočakal GOSPUDA Christusa, niega s svojemi očyma vidil inu na v svoje naročaje vzal.

Obtu glih v ti isti uri, kadar Maria inu Iožef po navadi te postave v ta tempel gresta inu tu ditece timu GOSPUDU naprej postavita inu je z enim offrom hočta odrešiti, pride ta stari Simeon tudi v ta tempel, nikar ungar ali kakor sicer po navadi, temuč de je on skuzi tiga Svetiga Duha noterdajenje poprej veidil inu v svojem sercej imel, de ie mislil: »Zdaj je ta urica, s katero je mene Bug troštal, zdaj bodem jest v templi tiga našal, kateriga jest dosehmal neisim v nym našal, dolgu pak inu z veliko žejlo nain čakal.« Inu zdaci, pravi ta evangelist, je on h timu ditecu stopil inu ie tu ditece tej materi z vesselim sercom iz naročaja vzal, tu istu lubil, obiemal inu kušal, je sturil tudi eno kratko, ampak silnu lipo pridigo v templi pred vsemi, kaj on od le-tiga diteca deržy.

Takovu je tem ludem ena čudna pridiga bila, susseb tem fariem, ty bodo tiga stariga Simeona za eniga norca deržali. Zakaj tu ditece Jezus je bilu enu ditece šest tiednov staru kakor enu drugu, per tem ie že enu zblaznenie na nym bilu, de je onu ubozih ludy bilu, kateri neiso obeniga velainja ali videnia imejli. Ampak Simeon se ništer ne pusty motyti, fray inu očitu govori inu pravi: »Le-tiga diteta samiga my moramo užyvati, aku my drugači hočmo izveličani biti, nikar le my ludje, temuč tudi ty ajdje inu vus svejt.«

Lubi stari Simeon, od kod ti tu veiš, koku je ti na njemu vidiš? Tar vsaj je onu enu ditece kakor enu drugu ditece? Taku se nesse takovih otručic tu cejlu lejtju veliku v tempel, kateri so veliki gospudje, s katerimi se enu sussebnu prangainje ima. Gdu je tu tebi povejdal, de le-tu dete ima ta izveličar biti? Tu je uže tu pravu čudu inu rezodivenje tiga Svetiga Duha, kateriga se moreta Iosef inu Maria začuditi inu soditi: »Ta Sveti Duh je v tem starim možu inu iz njega govorij, sicer je onu bilu nemogoče, de bi Simeon imel vejdi, kaj sta ona oba, Maria inu Iosef, le sama od tiga angela bila slišala inu se navučila.«

Iz tiga se vidi, kaj je taistikrat za ena cerkov bila inu koku je ta Sveti Duh to isto resvejtil inu regiral. V Ieruzalemi so bily ty viši farji, Herodež, ty v Pismi vučeni, leviti inu farizeerji, se neiso kumrali ali rodili ni za tu Pismu ni za Messiasa, nym je le zatu djanu bilu, de bi ony v veliki časti, oblasti inu prangainju bily mogli živejti.

Timu pruti pak je bilu enu ubogu, maihinu, žleht kardelce, Maria inu Iosef, Zacharias inu Elizabet, ty pastyrji, Simeon inu Anna, ta prerokinja, ty so imejli svoje vupainje inu trošt nikar na tem posvitnim, temuč na tej oblubi od Christusa. Te iste so ony čakali, te iste so se ony vesselili, zatu je ona nym tudi na dejl prišla. Ty viši farji pak so morali prez nje biti inu odzadai puiti.

S 2 Taku

Simeon ima enu rezodiveinje od Svetiga Duha skuzi tu S. pismu.

735| 1 Mz 49,10.

Simeon ima enu veliku rezodiveinje.

Simeon ima veliku spoznanje inu pravo vero od Jezusa.

Kaj je za ena cerkov bila, kadar je Christus bil rojen.

Izlaga tiga evangelia

Ta cerkov je uboga
inu revna.

Taku onu gre še na ta današni dan, ta prava Cerkov je enu ubogu, maihinu, revnu, ferrahtanu kardelce, tu ima svoj trošt na Bugi inu na njegovi bessejdi, s to ona okuli hodi, se sicer za ništer družiga ne kumra ali ne peča. Spet nazaj, ta papež inu njegovu kardellu, kateri tu ime imajo, kakor de bi ony bily ta Cerkov, ne vejdo od Buga, od Christusa inu njegove bessede cilu ništer, nejmajo tudi od nje vejdti. Potehmal se ony le za tu potelesnu an vzamejo inu zatu za kasčenike hote hvaleni biti, de ony več močy, oblasti, denarjev inu blaga imajo kakor drugi gmain karsčeniki.

736| Službo.

Ludje se neimajo
pohuišati.

Tukaj se nejmamo na obejma stranama pohuišati ali zblazniti. Ty viši farji imajo to službo,⁷³⁶ opravilu inu oblast inu v njej side, inu vsaj nejsa ta prava Cerkov, ravnu kakor papež inu škoffi tudi to službo inu oblast imajo, inu vsaj neiso ni Cerkov ni karsčeniki, sicer bi ony to bessédo ne pregainali, temuč bi njo gori vzeli, njo častili inu rezglassili. Timu pruti so Maria inu Iosef, Simeon inu Anna žleht, priprosti ludje, za katere nihče ne mara, ampak ony so le sami, kir Christusa imajo inu spoznajo, per katerih ta Sveti Duh prebiva, nje vodi inu pela. Le-tu se pravi Christusa spoznati inu izveličan biti.

Na obejuh stranah, pravim jest, se nejma nihče pohuišati ali zblazniti, nihče nejma misliti, kadar ta papež inu njegov haufen vu eni veliki službi inu oblasti sede, zatu ne mogo zahaiati, se motiti inu krivu sturiti, temuč morajo Božji folk biti. Ne, takovu faly le-tukaj, kakor ti vidiš, kadar je bil Christus rojen. Timu pruti se nejma tu ubogu kardelce tudi nikar ferrahtati ni misliti: Kaj bi imejli ty ludje sussebniga vejdti? Zakaj Bug pela svoje krajlestvu na zemli taku, de ty modri inu zastopni njega ne pegerujo. Ty ubogi inu revni bode njega vesseli, zakaj ony nejmajo inu ne vejdo sicer obeniga trošta, ker se timu pruti unj svoje oblasti, moči, blaga inu družiga troštajo.

Tiga Simeona pridiga.

Tu bodi zadosti od perviga štuka le-te historie, de ta stari Simeon skuzi tiga Svetiga Duha tu ditece Jezusa spozna, de je on ta pravi Christus. Nu, my hočmo tudi njegovo pridigo pred nas vzeti, v kateri on nas vučy, čessar se on le-tiga diteca hoče troštati inu koku on njega hoče užiti. Potle kaj onu tudi sicer per družih na tem cejlim svitu bode opravilu. De se my tudi GOSPUĐA Christusa taku vučimo spoznati inu izveličani bodemo.

737| Lk 2,26.

Poprej je ta evangelist na znanje dal, de je bil ta stari Simeon eno odgovor od Svetiga Duha prejel, on nejma te smerti viditi, samuč de je poprej Christusa, tiga GOSPUĐA, vidil.⁷³⁷ Kadar je uže takovu zdaj v templi dopolnenu, de je on tu ditece Jezusa s svojemi očyma vidil inu ga na v svoje naročaje vzal, je on vessel inu dobre volje inu pravi:

738| Lk 2,29.

»O GOSPUĐ, nu, uže zdaj pusti tvojga služabnika v myru pojti, kakor si govuril.«⁷³⁸

Ta smert stury
prestrašena serca.

Tu je: »Jest uže hočem rad prez straha inu prestrašeinja, ja, z velikim vesseljem umrejt.« Le-tu je kmalu enu čudnu inu smeišnu govorjenje, zakaj onu se vej, koku se ta svejt po navadi izkazuje, kadar tu pojmenjenje, ta smert ali pusledna ura se perbližuje. Tukaj nej obeniga vesselja, temuč zgul nepokoj, britkust, nadluga, reva, strah, prestrašeinje, klagovainje inu jokainje. Inu je nemogoče, de bi ta natura drugači znala, kakor se tudi na tejh nepametnih zvirinah vidi, ker je onu vsaj le ena naturska smert.

Ampak my človeki imamo eno smert, tej se pravi teh greihov smert, zakaj za tiga greiha volo je ona nam gori naložena. Kaj pak ta greih nam za enu cagovu serce stury, tu my vsi izkusimo. Za tiga volo je naša smert čez vso masso težkejša inu strašnejša kakor drugih stvari smert. Zakaj my se moramo bati pred Božjim serdom inu sodbo, kateri po tej smerti pride inu vekoma terpy.

Kadar

na ta dan očisčenia Marie.

Kadar bi tu ne bilu, taku bi se človik te smerti nikar taku zlu bal. Onu tudi dobru težku dej inu boli ženo, otroke, dobre priatile, žlahtne hiše inu drugu, kar ludje na zemli lubu imajo zapustiti inu umreiti. Ampak le-tu še vse ništer nej pruti timu jamru inu tei revi, kir vejmo, de smo greišniki inu za volo greha Božji sodbi ali pravdi podverženi, pred to smertjo oben hip žjhri, kateri tudi se ne moremo braniti ni od nie nas resšiti ali odtetti.

Za tiga volo preoberne ta svejt tiga lubiga Simeona peissem inu poye, kadar ta urica te smerte se perbližuje: »O, Bug, jest neisim tvoj služabnik bil inu grem zdaj tjakaj v nemyru, moje serce je strašnu inu režalenu, ne vejm, kam, vun ali noter. Kaj jest le-tukaj na zemli pustim, tu jest dobru vejm, kaj pak jest tamkaj bodem zadubil, jest ne morem vejdi inu morem še v skerbi biti pred Božjim serdom inu tiga greiha šraifingo, tu večnu ferdamnajnje.« Takove misli so vseh clovekov serca, kadar ta puslednja ura pride inu človik se ima iz tiga sveita ločiti, tedaj je nemogoče, de bi se ta pamet mogla troštati ali druge misli imeti, ona je inu ostane cagova, strašna inu se boy.

Sveit Simeonovo peissem preoberne.

Zatu je ena kunšt čez vse kunšti, kadar bi se je my le dobru mogli navučiti, de ta Simeon taku cilu druge misli ima. On je star, on vidi to smert pred sabo, nio počuti na svojem cejlim telessu, v vseh vudih, de se ona od dan do dne le čedajle bliže k nemu pomiče, kakor vsi stari ludje vsak dan doli jemlo. Zatu pak on ne mara, temuč vosčy, de bi se le skoraj zgudilu, pravi, de se ne boy, se tudi ništer zatu ne kumra, naj si vidi, de mu ie umrejti, ja, ta smert veliku več vabi, io k sebi kliče inu se te iste vesseli, kir je vidil svojga izveličarja. Zakaj kadar bi tu ne bilu, taku bi ne moglu obenu vesselje ni vesselu serce v tem čassu te smerte inu tiga ločenia jz tiga sveita biti.

Simeonova kunšt, de se on pred to smertjo ne boy.

Kaj stury uže enu takovu serce? On je ja tudi en človik bil, nej vselej sturil, kar je imel, se je moral za tiga volo tudi pred Bugom dolžan dati, de je koker drugi en ubog greišnik. Koku se pak rajmata ali glihata greih inu myr vkupe? Greih inu nemyr, tu je ena huda vejst, se rajmajo vkupe, myr pak ne more tiga greha raven sebe terpejti. Ali kakor Simeon tej smerti se ne pusty cagoviga sturiti ni prestrašiti, taku on tudi ne pusty sebi ta greih, tiga myru, iz serca vzeti. Tu ti pusty eno vissoko, silno inu veliko kunšt biti, katero bi my imejli radi se navučiti inu znati. Zakai my bomo morali vsaj tudi enkrat v takovo revo, nadlugo inu farlikost priti. Le-to kunšt pak ta lubi Simeon vučy, on nej nydig, temuč hoče le-to kunšt rad inu z vesseliem z nami podiliti inu tu stury v tem, kir očitū na znanje da, od kod njemu enu takovu myrnu serce pride.

*On pak pravi: »Moje oči so vidile tvojga Izveličarja.«*⁷³⁹

739 | Lk 2,30.

On govory od tiga diteca Jezusa inu da njemu tu ime inu ga imenuje eniga Izveličarja. Aku je on uže (kakor se dobru more verovat) to mater poprej vprašal, koku je timu ditecu ime ali nikar. Taku on vsaj tu ime prov inu lipu zadene inu karsty tu ditece ravnu kakor ta angel, de je onu en izveličar inu en takov izveličar, katerimu se pravi Božji izveličar, tu je kateriga je Bug sam k izveličarju postavil inu ferordnal. Od le-tiga imena je vaša lubezan v tem Božjičnim prazniku na noviga lejta dan slišala.

Christus je en izveličar zupar greih inu smert.

Bug je v posvitnih ričeh poprej izveličarje postavil, ferordnal kakor so posvitna gosposčina v regimentu, oča inu mati v hiši, arcata v boleznjah, iuristi bessedniki v teh pravdah. Zatu my nejmamo misliti inu meiniti, de je tim glih Izveličar tu ditece Jezus. Zakaj tukaj bi bilu timu Simeonu ravnu taku malu zupar to smert inu greihe pomaganu, kakor skuzi gosposčino, skuzi očeta inu mater, kateri so sami greišniki inu se ne mogo zuper to smert sčítiti.

Kadar uže Simeon fray očitū spozna, de gre v myru tjakaj iz le-tiga lebna zatu, ker je on le-tiga izveličarja vidil, more iz tiga priti, de je le-tu ditece en iz-

Kar Christus nej, tu nej oben izveličar.

Izlaga tiga evangelia

veličar zupar greih, smert inu pakal, sicer bi se on njega ne troštal. Tu ti dobru merkaj, zakaj le-tu se pusty hitru izgovoriti ali čez vso masso veliku tu v sebi deržy. Narpoprej je tu rejs, de je le-tu edinu ditece, katerimu Simeon le-tu ime da en izveličar, zatu kar je izvunaj le-tiga diteca, onu se imenuj, vidi inu sveiti, kakor onu hoče, si je gdu derži tudi za kar on hoče, taku onu vsaj ne more oben izveličar biti, kateri bi moglu zupar greih inu to smert pomagati, kateri je pak za eniga izveličarja deržy, ta more ogolufan biti inu v greihih inu smerti ostati.

Postava inu dobra della ne mogo zupar te greihe inu smert pomagati.

Za tiga volo seže Simeon zdajci z le-tim imenom tej postavi Moizesso-vi inu cejlimu farstvu, offrom inu drugim Božjim službom v usta, hoče eniga vsakateriga pred teim opominati, de bi tiga nihče za obeniga izveličarja ne imel gori vzeti ni deržati, kateri nikar več kakor to postavo, offre inu svoja dobra della ima, ta more s teim k Hudiču yti, zupar tu ne bode ništer pomagalu. Obtū, kir Simeon le-tu ditece eniga izveličarja imenuje, se vučimo, de sicer ništer kakor le le-tu ditece zupar greih inu smert more pomagati.

Kaj je tedaj tem Iudom v misli? Kateri svoje offre inu Desset zapuvidi za eniga izveličarja goriy zamejo inu hvalio? Kaj je timu nesrečnimu papežu v misli inu njegovu rotti, kateri iz maše, iz rumainja, iz odpustka inu drugih dell izveličarje dellajo? Zakaj onu je odločenu, de le-tu ime le le-timu ditecu sliši, inu sicer obenimu dellu ni stvari v nebi ni na zemli.

Zatu je Simeon svoje bessede taku zastopnu inu poredi hotel postaviti inu pravi: »Moje ocy so tvoja izveličarja vidile.⁷⁴⁰ Tvoja izveličarja, kateriga si ti, Oča v nebi, ferordnal inu k izveličarju sturil.« Zakaj ta svejt ga ne more pustiti, on hoče tudi izveličarje zupar to smert inu greih staviti inu dellati. En Iud misli, kadar on nikar svynskiga messa ne jej, to sobboto deržy, je obreizan etc., onu njemu ima pomučlivu biti, gnado per Bugi dosseže. En menih misli, kadar se on vu en klošter svoje živoče dny oblubi, onu bi njemu imelu pomagatj. Ta se deržy na le-tiga, ta drugi na eniga družiga svetnika, de bi imel za njega prossiti, njegov izveličar biti, summa: Teh norskih dell inu teh malikovskih Božjih službi v papeštvi nei ni masse ni konca bilu.

Pred tem bi hotel ta brumni Simeon rad eniga vsakateriga obarovati inu nas tjakaj perpraviti, kadar my vsaj moramo spoznati, de my eniga izveličarja potrebujemo, de nam skuzi le-tu ime, kateru nei zmišlenu, temuč od samiga Boga odločenu, nam ima gvišnu pomaganu biti, de my tu ime častimo, lubimo inu gori vzamemo, zakaj le zatu je le-tu ditece tukaj, Bug, ta nebeski Oča, je tu nam zatu dal, de nam ima pomagati.

Kateri uže le-tiga izveličarja ima, ta more enu myrnu inu tihu serce imejti, zakaj onu si bodi ta smert taku strašna, ta greih taku mogoč, ta Hudič taku hud inu strupovit, kakor kuli hoče, taku my imamo Božijga izveličarja, tu je eniga vsigamočiga, večniga izveličarja, ta je zadosti močan, de on nas more iz te smerti v leben, iz greiha v pravico perpraviti.

Na teim pak nerveč ležy, de my naše ocy s tem lubim starim očetom Simenom odpremo inu le-tu ditece pogledamo, v naše naročaje vzamemo, njega lubimo inu kušujemo, tu je de my naše vesselje, zavupanje, trošt inu serce na njega postavimo. Zakaj kadar je v našim sercej terdnu inu gvišnu, de je le-tu ditece Božji izveličar, skuzi kateriga nam Bug hoče zupar ta greih inu to smert pomagati, taku more iz tiga priti, de so ludje z myrom inu se ni zupar ta greih ni to smert ne puste strašiti. Zakaj zupar tu imajo eniga izveličarja.

Koku pomaga pak le-tu ditece? Drugači nikar, temuč kakor Ioannes Karstnik pravi,⁷⁴¹ de je on Božje jagne inu vzame naše greihe nase inu se sam zanje offra na križu. De je taku le-tu ditece Jezus ta edini, pravi izveličar, kateri

od grei-

740| Lk 2,30.

Ta svejt dela sebi sussebne izveličarie izvunaj Christusa.

Le Božji izveličar pomaga.

741| Jn 1,29.

Koku le-ta izveličar pomaga.

na ta dan očisčenja Marie.

od greihov inu smerti odreši, prez vsiga našiga perdjajnja inu zasluženja, le skuzi svojo smert inu gori vstajenje. De en karšenik jma brumen biti jnu se po Božji voli deržati, skuzi takovu on teh nebes ne zasluži ni tiga odpušajnja teh greihov zadoby, temuč je ena pokoršina, katero Bug terja inu hoče jmeiti. Kateri je pak ne hoče izkazati, ta je Bogu nepokoren inu ostane v grejih.

De je taku le-tu ta prava, edina inu gvišna kunšt, kateri hoče tej smerti ubeižati inu od greihov prust biti, ta se derži k le-timu Izveličarju, katerj ga je sam Bug ferordnal, de ima naše greihe nase vzeti, zanje plačati inu nas taku odrešiti. Kateri tu stury, ta bode mogel s Simeonom reči, onu si stopi naprej inu se perkaže ta smert, tudi vsa druga nadluga, kakor ona hoče: »GOSPUĐ, zdaj pusti tvojga služabnika v myru pojti.«⁷⁴² Kateri pak svoje serce inu zavupanje na nekaj družiga postavi, ta ne bode obeniga myru, temuč enu strašno inu cagavu serce moral imejti. Zakaj on nejma obeniga izveličarja, more za tiga volo v smerti inu v ferdamnanju ostati.

My pak nejnamo misliti ali meiniti, kakor de bi bil Simeon en fortel pred nami imel. Potehmal je on tu ditece Jezusa s potelesnimi očyma vidil inu na svoje naročaj vzal. Zakaj takovu potelesnu videnje njemu nej ništer pomagalu, ty drugi ludje so njega tudi vidili, so vener k Hudiču takaj šli. Tu pak pomaga Simeonu, aku on lih z očyma več ne vidi kakor enu ditece, kakor so drugi šest tjednov stari otročiči bily, de on vener veruje, le-tu ditece je ta Izveličar, tiga on nej z očyma mogel viditi, temuč je tu moral s sercom verovati.

Glihi viži ti tudi sturi, taku bode Simeon en cilu žleht ali cilu oben fortel imel. Zakaj aku on lih vidi, kar ti z očyma ne vidiš, taku ti vsaj veruješ ravnu, kar on veruje, inu pomaga tebi takova vera od greihov inu smerti, kakor je ona njemu pomagala. Kaj bi si ti tedaj hotel več vosčiti?

Inu tu je ta urzah, de Simeon dajle od le-tiga diteca pridiguje inu hoče niega nikar le sam užiti, temuč vzame tudi druge sabo v takovu tovarištvu inu pravi:

»Kateriga si ti perpravil pred vsemi folki.«⁷⁴³

En Izveličar je le-tu ditece zupar smert inu greih. Inu Simeon se njega trošta. On pak pravi: »Za mene samiga Bogu nej djanu, onu nyh več sliši v le-tu gnade bogatu tovarištvu. Zakaj Bug ie le-tiga izveličarja perpravil pred vsemi folki, de bi on vsiga svita inu nikar le moj, nikar le svoje matere, le-tiga ali uniga Izveličar imel biti.«

Le-tukaj se zupet vuči, Simeon cilu obeniga rezlotka ne stury mej Iudi inu ajdi, aku je lih za volo te Božjh službi inu družiga diania vmej nymy en velik rezlotik bil. Ampak na le-tim njemu ništet⁷⁴⁴ ne ležy, on vidi, kadar se ima od greihov inu od te večne smerti govoriti, de tukaj nej obeniga rezlotka, Iudje so taku dobru kakor ajdje greišniki inu te večne smerti dolžni inu nym cilu ništer ne pomaga, de so obreizani, bodo Božy folk imenovani, de to postavo imajo inu derže. Skuzi tu ony ne bodo od greihov inu smerti prosty. Imajo li ony pak prosty biti, taku se tu more le skuzi le-tiga izveličarja zgodyti.

Zatu on vse ludje kmalu zapopade inu pravi: »Bug je le-tiga izveličarja postavil inu perpravil vsem folkom.«⁷⁴⁵ Ravnu kakor ta obluba, katera je Abrahamu sturjena, tudi melda, de skuzi njegovu séme vse žlahte na zemli imajo žegnane biti.⁷⁴⁶ Kateri vse žlahte te zemle ali kakor Simeon le-tukaj pravi, vse folke, imenuje, ta vun ne vzame ni Iudov ni ajdov.

Imajo li pak vse žlahte žegnane biti, taku tu tudi more biti, de so vse žlah-te pod to prekletvo inu serdom Božjim inu aku le-ta izveličar vsem folkom je perprav-

742| Lk 2,29.

Simeon neima obeniga fortelna pred nami.

743| Lk 2,31.

Christus, vsiga svita izveličar.

Simeon ne stury obeniga rezlotka mej Iudi inu mej ajdi.

744| Ništer.

Iudie, aydi, vse ludje so po/d/to prekletvo.

745| Lk 2,31.

746| 1 Mz 12,3.

Izlaga tiga evangelia

perpravlen, taku tu tudi more biti inu se lahku zastopi, de so vsi folki prez pomuči inu izveličarja, kadar ony le-tiga izveličarja nejmajo. Tu je enu, de Simeon vse glih stury inu pravi: »Iudje inu ajdje so ferdamnani greišniki, aku ony pak hote izveličani biti, taku se tu le skuzi le-tiga izveličarja more zgoditi.«

Kaj ta pamet od Buga deržy.

H drugimu taku merkaj ja s flissom na le-te besséde inu je premišljaj, kaj za en siln trošt one s sabo pernesso. Vse naše skušnjave, reve, kumranje inu skerbi so, potehmal my teh naših grejhov ne moremo tayti, de se my pred Bugom moramo bati, kadar je nam danas ali zaitro umrejti, on bode z nami po našim zaslužeinju okuli hodil inu nas za tiga greiha volo štraifal. De bi pak on imel milostiv biti, greihe odpustiti inu nas taku cilu zgul zabstojn hotel izveličati, tiga my ne moremo verovati. Kaj so pak takove misli družiga v grunti, kakor de bi Bug bil en nepriazniv Bug, en oster rihtar, kateri bi ništer ne hotel pregledati, temuč ostru z nami rovnati inu dellati. Taku sodio naša serca od Buga, za tiga volo so ona taku strašliva, padejo v cagainje, ne vejdo ni svejta ni pomuči, de bi ona mogla pred Božjo sodbo obstati.

Bug je gnadliv inu milostiv.

Ampak kaj pravi le-tukaj Simeon? On Boga deleč drugači mala, kakor kej ti v tvojem sercej misliš? Zakaj kadar bi tu Božja maininga bila te greišnike šraifati inu nym obene gnade izkazati, kaj bi njemu potreba bilu, de bi on nam Christusa šeinkal, de bi on naš odrešenik bil?

Nu, taku pak pravi Simeon, Bug je takoviga izveličarja perpravil, h timu postavil inu ferordnal, de vsi folki imajo njega užyti inu skuzi niega izveličani biti. Zatu mora gvišnu tu Božja vola inu maininga biti, kakor Paulus, 1. Tim. 2,⁷⁴⁷ tudi pravi, de vsem človekom skuzi Christusa, tiga izveličarja, ima pomagatu biti nikar potelesnu, temuč zupar ta greih inu to smert, zakaj h timu sliši le-ta izveličar, kateriga je Bug vsem folkom perpravil. Gdu se uže hoče pred takovim Bogum bati ali se pred nym prestrašiti? Kir hoče inu želi, de bi nam vekoma dobru šlu, inu je sam vse ferordna inu perpravi, kar h timu sliši.

747| 1 Tim 2,3.

Urzah, de nikar en vsakateri izveličar ne bode.

De uže nekateri inu lih ta vegši dejl ferdamnani inu nikar izveličani ne bodo, tu se ne zgody, de bi tu Bug taku hotel imejti inu bi tem ludem takovo veliko nesrečo vosčil, temuč de se ludje po takovi milostivi voli Božji ne derže ni le-tiga izveličarja hote gori vzeti, kateriga je vsaj Bug zatu ferordnal, de bi on imel vsem pomagati.

Kadar bi en bogat mož vsem petlerjem vu enim mejstu hotel zadosti dati, nekateri pak bi ne hoteli k njemu yti inu denarjev od njega vzeti, čigar bi dolg bil, de bi takovi petlarji petlerji ostali inu bi bogati ne ratali? Gvišnu tiga bogatiga moža nikar, temuč nyh samih, kir so taku liny lotri inu neiso hoteli priti, kamer so bily vižani.

Ravnu taku se s tem svitum tudi gody. Simeon, ta brumni stari oča, nikar ne laže, Bug je le-tiga izveličarja perpravil, de vsi folki njega imajo imejti, njega užyti inu skuzi njega izveličani biti. Kadar so uže ty ludje taku hudobni inu njega ne hote, ta papež, Turek inu ajdje njega sovražio, ti ga tudi ne hočeš, koku mu je djati? Derkači mu ne moreš diati, temuč de s Turki inu z Iudmi red sebi druge izveličarje yšeš inu gledaš, koku tebi pojde, zakaj Bug tebi ne bode njšter sussebniga dellal. Aku hočeš, de se tebi pomaga, taku vzami le-tu dejte gori inu veruj, de Bug tebi za njegovo volo hoče milostiv biti, tvoje greihe odpustiti inu tebi izveličati, taku ti gvišnu izveličan bodeš. Zakaj onu je ta izveličar zupar greih inu smert. Aku si pak tebi ne hočeš pustit pomagati, tu je njega ne hoč gori vzeti, taku ostani v Božjim serdu inu ferdamnanju inu nikogar zatu ne zahvali, temuč sam sebe inu tvojo grozovito, strašno nevero inu svojovolo.

Taku uže na Bugi nej obeniga pomankanja, on je tiga izveličarja perpravil, kateru je ja enu znameinje, de on ne hoče nemilostiv biti, nas prez pomuči pustit

na ta dan očisčenja Marie.

pustit konec vzeti. Ia, kateru je še več, taku ga je perpravil za vse folke, de bi en vsakateri njega imel užyti, nikar le Simeon, Maria, Petrus, Paulus, temuč vsi folki. Kateri pomuč i zupar greih inu smert potrebujo, ty njo imajo tukaj najti, zakaj taku je je Bug kakor en milostiv oča ferordnal.

Zatu se ti varuj, de se ti sam skuzi tvojo nevero vun ne odločiš inu si sam le-to pomuč ne odpoveiš, katero je Bug nikar lè tebi oblubil, temuč tudi na tu narzveisteši izkazal, kakor Simeon le-tukaj pridiguje. Zakaj de bi ludje ne mogli misliti, onu bi eno drugo mainingo z le-temi bessedami imejlu, taku on lipu očitu perstavi, koku inu h čemu je Bug le-tiga izveličarja perpravil, inu pravi:

»Eno luč k resvičeinju teh ajdov inu h časti tvojga Izraelskiga folka.«⁷⁴⁸

748| Lk 2,32.

Tukaj je vsaj ta maininga zastopnu na znanje dana, nerpervič, kaj se pravj vsi folki, zlasti Iudje inu ajdje. Inu h drudimu,⁷⁴⁹ h čemu je le-ta izveličar perpravlen. Ty ajdje leže v globokih temnicah, zakaj kadar ony obeno Božjo bessedo nejmajo, taku ony ne mogo od Buga ništer vejčiti, Hudič inu Bug je nym enu, zakaj ony se taku dobru pred Bugom boje kakor pred Hudičom, ja, ony ysčejo čestu inu vupajo poprej pomuč per Hudiču kakor per Bugi, kakor se vidi. Zatu pridejo vsi žlaht greihi, kir Božjiga spoznanja nej, kakor so malikovanje, Boga šentovanje, vsa žlaht, huda šega, lotrya, hudoba, golufya inu nezveisčina. Tu so ty ajdje.

Ty ajdje so v temnicah.

749| Drugimu.

Inu takim ajdom Bug perpravi le-tiga izveličarja, kakor te bessede očitu inu zastopnu dajo na znainje, h čemu pak? De bi on nje v takovih temnicah hotel pustit ležati alj nje zatu ferdamnati? Ne, tiga ti nekar Boga ne dolži, sicer mu krivu deiš, temuč h timu je on perpravil le-tiga izveličarja, de on te ajde ima resvejtiti, tu je k bessedi inu k Božymu spoznainju perpraviti inu taku izveličane sturiti. Takovu ima Christus tem ajdom, tem velikim greišnikom, sturiti inu je ima sturiti iz Buga, tiga Očeta, ferordnanja, ta je hoče taku imejti.

Christus resveiti te ajde.

Tu more vsaj ja en milostiv Bug biti, v katerim nej obene žolčy,⁷⁵⁰ obeniga serda ni nevole, temuč zgul gnada, dobra vola, lubezan inu priazen, kakor GOSPUĐ Christus pravi, Ioan. 3⁷⁵¹: »Taku je Bug ta svejt lubil, de je on svojga samoroyenjga Synu dal, de vsi ty, kateri na njega verujo, ne bodo zgubleni, temuč ta večni leben imejli.« Za tiga volo ne moremo my Bogu obene vegši nečasti naložiti, temuč kadar bi od njega hoteli misliti, potehmal kir smo greišniki, de bi bil nam zatu sovraž inu bi nas hotel v greihih pustit konec vzeti. Tu my počutimo, de je zlu inu globoku v naša serca vkurenilu, sicer bi my redliši inu vesselejši v našim sercei, na smerti ležoč tudi nikar taku caglivu inu strašlivi bily.

750| Jeze, togote (SSKJ).

751| Jn 3,16.

Le-tukaj se zupet vidi, koku je ta sveti Simeon cilu flissig v teh prerokih študiral, zakaj takove kunšti nejma on od sam sebe, temuč ravnu kakor je on iz tiga prerokovanja Iakoboviga inu Danieloviga ta čas bil zamerkal, de Christus ima priti, inu kakor se je on iz tiga prerokovainja Abrahamoviga bil navučil, de ony bodo od prekletve odreišeni inu nym zupar ta greih inu to smert ima pomaganu biti. Taku se je on tudi iz tiga preroka Ezaja navučil inu študiral, de le-tu ditece ima ena luč teh ajdov biti. Zakaj le-taku pravi Bug, Ezaje 49⁷⁵²: »Le-tu je mala rejč, de si ti (on govory s Christusom) moj hlapec, de Iacobove roduve gori postaviš inu tu zgubleno v Izraelu spet perpelaš. Temuč jest sim tebe tudi postavil k eni luči ajdom, de boš moje izveličainje do konca svita.« Le-ta špruh je bil Simeon dobru študiral, sicer bi on njega ne bil taku lepu inu kunštnu v le-to kratko pridigo ali peissan zapopadel. Taku imajo uže ty ajdje

Simeon je flissig študiral.

752| Js 49,6.

T tiga

Izlaga tiga evangelia

tiga diteca Jezusa užyti, de on ima nyh luč biti, nym ta evangelium dati inu nje k Božjimu spoznanju inu v tu večnu vesselje perpraviti, h timu je on perpravlen.

Christus je teh Iudov velika čast.

Ty Iudje neiso taku v grozoviti temmi tjakaj šli kakor ty ajdje, zakaj ony so Božjo bessedo imejli inu so Božji folk imenovani. Zatu svejti nym ena častita luč, katere ty ajdje neimajo. Kaj ima tedaj Christus per teh Iudih sturiti? Ali h cemu je Bug njega perpravil, de on per teh Iudeh ima opravititi? On ima nyh čast biti. Zakaj aku je lih Bug bil le-ta folk s svojo bessédo, z Božjo službo inu zo vsemi žlaht daruvi vissoku ciral, taku je vsaj le-ta nesnaga še vselej na nyh vissila, de so ony v grejih inu pod smertjo ležali inu si sami od te iste nejso mogli pomagati. Takova sramota je bila čedajle več inu vegša, kakor niegova, tiga iudovskiga folka, vunaina čast. Zatu pravi Simeon, ty Iudje so doschmal eno čast imejli na svejti pred vsemi ajdi, ampak onu je ena žleht ali maihina čast pruti tej škodi, katera še na nyh ležy. Uže pak ony imajo prov h časti priti, de ony nikar le na zemli en čas, temuč tudi v nebi imajo vekoma Božji folk biti skuzi le-tiga izveličarja. Tu meini Ezaias tudi, ker pravi: »Christus ima Iacoba gori postaviti inu Izraela zupet perpelati.«⁷⁵³

753| Iz 49,6.

Tu je uže ta leipa, častita pridiga od Christusa, kaj on ima opraviti, koku my imamo njega užyti inu skuzi njega, kakor našiga ediniga izveličarja, izveličani biti inu za tiga volo v smerti, umyrainju inu v vsej žlaht nesreči inu izkušnavi enu myrnu, vesselu serce imejti. Od tiga bi se jmejlu na ta današni dan pridigovati, kadar susseb ta historia le-tiga praznika inu ta lubi stari oča Simeon s svojem prerokovainjem h timu urzah daje.

Sveičnični praznik v tem papeštvu.

Ampak kaj se zgody? Ta papež ima danas veliku drugu k opravilu. Nerpoprei more on vussek inu sveiče žegnovati, na tem silnu veliku ležy, zakaj koku bi sicer mogel en karsčenik umrejti, samuč de se nje-mu ena žegnana goreča luč ali sveiča naprej deržy? Taku bi tudi za te uboge otročnice ne bilu dobru. Zakaj kadar bi se nikar od takovih žegnanih svičic, križci, kranceine⁷⁵⁴ ali šapule ne dellali inu na te stene ne perliplali, taku bi nje ta Hudič proč vzel inu pelal. O, vy, sramotni, zanikerni papežniki, bi vy s tem brumnim Simeonom imejli tu ditece v naročaje vzeti inu obuje, te umyrajoče ali na smerti ležoče inu otročnice, na njega kakor na ta edini trošt vižati, taku vy hočte takovu visoku dellu z eno vosčeno svejčo opraviti, ta bi imejla tiga Hudiča pregnati inu tej večni smerti braniti?

754| Vence; izposojeno iz srvn. *kranzlin* (venec) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

Papežniki po aydovski šegi nyh processio derže.

Potle so ony eno processio deržali, tukaj je moral en vsakateri eno gorečo luč ali sveičo v rokah nesti. Tu je na ta današni dan ta častita Božja služba v tiga papeža cerqvi inu bi takovu teh sveič nošeinje to processio imeilu pomeiniti, ker sta Iosef inu Maria s tem ditecom v to cerkov šla. Potle so mnogotere izlage, kaj te sveiče imajo pomeiniti.

755| Februar (svečan).

Aku pak ti vprašaj, od kod vsaj takova viža inu Božja služba semkaj pride? Taku ony sami odgovore, ty papežniki, onu je ena aidovska navada bila, de so z gorečimi svejčami ta prvi dan tiga meisca sečna⁷⁵⁵ v teh meistih inu vasseh okuli tekali, tu je ta papež Sergius premeinil inu h pravi Božji službi odločil.⁷⁵⁶ Nu, kaj se pak tebi zdy od le-tiga papeža inu od vseh papežnikov, de se ony od teh ajdov vuče, koku inu kaj za Božje službe se imajo v tej karsčanski cerqvi gori narediti? Takova slipota je zgul zaslužen lon inu pride semkaj, de so ony to častito pridigo od tiga diteca Jezusa pustili ležati inu ništer za njo marali.

756| Gre za sveičnično mašo oz. Hypapante. Najzgodnejša omemba slovesnosti se nanaša na Jeruzalem konec 4. stoletja n. št. (Peregrinatio Etheriae), ko je slavnost potekala 14. februarja (40 dni po epifaniji, ki so jo tedaj slavili kot dan Kristusovega rojstva). Kasneje se je običaj razširil po mestih s krščanskim prebivalstvom na vzhodu, bizantinski cesar Justinijan I. pa je leta 542 datum praznovanja premaknil na 2. februar (40 dni po božiču). Do sredine 5. stoletja je dobilo praznovanje standardno obliko s prižganimi svečami. Na Zahodu ga je uveljavil papež Sergij I. (687–701), in sicer najprej v Rimu.

Zatu my imamo Boga s flissom za le-to gnado zahvaliti, de smo my od takove slipote odreišeni inu uže to leipo, srečno inu izveličansko luč vidimo, od katere Simeon le-tukaj pridiguje. Naš lubi Oča v nebi bi hotel nam milostivu takovo

na to pustno nedello.

takovo luč obderžati, nas skuzi njo resvejtiti, troštati, vessele inu izveličane sturiti, amen.

NA TO NEDELLO

PRED PUSTOM ALI ESTO

MIHI,⁷⁵⁷ EVANGELIUM LUC.

NA XVIII. CAP.⁷⁵⁸

757| Predpostna nedelja.

758| Evangelij po Luku 18.

GOSPUD⁷⁵⁹ Jezus je pak sabo pojel te dvanaist inu je djal k nym: »Pole my gremo gori v Jeruzalem inu bo vse dopolnjenu, kar je pissanu skuzi preroke od synu tiga cloveka. Zakaj on bo izdan ajdom, inu bo zaspotovan inu feržmagan inu zapluvan inu ony ga bodo gaižlali⁷⁶⁰ inu umurili inu on bo na tretji dann zupet gori vstal.« Ony pak neiso letih ričy ništer zastopili inu le-ta besséda je nym bila skrivena inu nejso vejčili, kaj se je govurilu.

⁷⁶¹Pergudilu se je pak, kadar je on blizj Ieriha⁷⁶² bil prišal, je en sleipec sidel per potu inu je petlal. Kadar je on pak slišal ta folk, kir je mimu šal, je vprašal, kaj bi tu bilu. Inu ony so njemu povedali, de Jezus Nazarenuš mimu gre. Tedaj je on zapil inu rekal: »Jezu, ti Davidov syn, usmili se čez me.« Ty pak, kateri so naprej šli, so ga svarili, de bi molčal. On pak je tem več vpil: »Ti Davidov syn, usmili se čez me.« Jezus pak je molče obstal inu ga je rekal k sebi perpelati. Inu kadar so ony njega blizu k njemu bily perpelali, ga je on vprašal inu djal: »Kaj hočeš, de bi jest tebi sturil?« On je dial: »GOS-

T 2 PUD,

759| Lk 18,31–34; Mt 20,17–19; Mr 10,32–34.

760| Bičali; izposojeno iz srvn. *geiseln* (bičati), in sicer v 12. stoletju (H. Jazbec, 2007, 42).

761| Lk 18,35–43; Mt 20,29–34; Mr 10,46–52.

762| Jeriha velja za najstarejše nepretrgano poseljeno mesto na svetu, saj naj bi nastalo pred 10.000 leti. Leži na severni obali Mrtvega morja in se nahaja v depresiji 800 metrov pod morsko gladino.

Izlaga tiga evangelia

PUD, de bom mogel zupet viditi.« Inu Jezus je rekal k njemu: »Vzami zupet pogled, tvoja vera je tebi pomagala.« Inu on je zdajci zupet vidil inu je za nym hodil inu je častil Boga. Inu vus folk, kiri je tu vidil, je hvalil Boga.

Va štuka so v tem današnjim evangeliu. Ta prvi je tu prerokovainje, v katerim ta GOSPUD tem dvanajst apostolom od svojga terpleinja oznanuje. Inu le-tu so te bessede, katere ty angeli na velikonočni dan tem ženam per tem grobu naprej derže, ker ony pravio: »Spumnite natu, kakor je on vam djal, kadar je on še v Galilej bil inu je rekal: 'Syn tiga človéka more izdan biti v teh greišnikov roke inu križan biti inu na tretji dan gori vstati.'« Zakaj ta GOSPUD Jezus je zdaj ravnu na tem poti iz Galilee v Ieruzalem, gdi je on ostal inu križan. Ta drugi je tu čudu na tem sleipcu.

Od takoviga prerokovainja melda ta evangelist dobru trykrat, de ty jogri nejsi zastopili. Zakaj ony so meinili, de govory nenavajene bessede, katere bi en sussebni zastop imejle, za tiga volo je nym bilu ravnu, kakor de bi Christus ž nymi v enim ptujim, neznanim jeziku govuril. Inu tu za tiga volo, kir je nyh serce mislilo: »Ta mož stury tulikajn veliku čudes, on te mertve gori obuja, stury te sleipce videče etc.« My moramo vjditi inu typati, de je Bug ž nym. Zatu more on en velik gospud s čassom biti, my pak koker njegovi služabniki, fyršti inu veliki gospudje. Zakaj gdu bi taku enimu mogočimu možu, kateri to smert inu vse boleznj z ano bessédo more ozdraviti inu pregnati, mogel kej eno škodo sturiti? Za tiga volo je nyh serce taku stalu: »Bug je dober ž nym, on ga ništer ne bode pustil terpejti. De pak njegove bessede slove, kakor de bi on govuril, koku on ima terpejti inu umrejti, tu bode eno drugo izlago ali pominenje imejlu.« Tu je teh lubih apostolov priprosčina bila.

S tejm je uže na znanje danu, de vsa Božja della to naturo imajo, kadar se od nyh govory, prejdan se ona zgode, taku se ne mogo zapopasti. Ampak kadar so se ona uže zgudila, taku stuprov nje ty ludje zastopio inu je vidio. Taku melda Ioannes nekaterokrat, de so ty jogri Christusevi stuprov potle zastopili, kaj je on ž nymi bil govuril. Zatu slišio Božja besseda inu vera vkupe. Zakaj kadar Bug govory, taku on ništer družiga ne govori, temuč od ričy, katere so zuper vso človesko pamet, katere my po naturi ne zastopimo. Zatu se morajo verovati, kadar smo je my uže verovali, tedaj je my tudi imamo izkussiti, de tu, kar je Bug govuril, ie rejs inu se vučiti nje prov zastopiti.

Kakor de jest en exempel dam, Božja besseda vučy nas od gori vstajenja reh⁷⁶⁴ mertvih, tiga ta pamet ne zastopi. Zatu se vidi, de ty modri tiga svita inu ty vučeni ludje pred drugimi se nam špotajo inu nas za norce derže, de je my verujemo inu se pustimo pregovoriti, de je en drugi leben po le-tim lebni. Taku, de je Bug človik postal inu od ene Divice na ta svejt rojen, tiga tudi ta pamet ne zastopi. Zatu se onu more verovati noter do tiga čassa, de my tjakaj pridemo inu je bodemo vidili inu porečemo: »Nu, uže, zdaj je jest zastopim, ja, jest je tudi vidim, de je onu rejs, kar sim proprej veroval.«

Glihi viži, de se skuzi ta vodni karst Božja lubezan inu gnada prez vsiga zaslužainja ima dosseči inu tu odpusčainje teh greihov skuzi to absolutio⁷⁶⁵ se ima prejeti, tu pred to pametjo cilu lažnivu slove. Zatu ona deržy te karsčenike za neumne inu nore, de ony tu verujo, zakaj ona misli, aku se ima Bug zmryiti, taku sliši nekaj vissokeišiga inu bulšiga h timu, zlasti dobra della, katera nas stežku stano, kakor se tiga papeža exempel pred očima ima, kateri te ludi sku-

763|Lk 24,6-7.

Luc. 24.⁷⁶³

Ty mlaiši ne zastopio Christusa.

Božia della, preidan se ona zgode, so nezapopadeča inu nezastopna.

Ludje morajo verovati.

Gorivstajenje.

764| Teh.

Tu človestvu Christusevu.

Karst.

⁷⁶⁵ Odvezati (grehov), dati odvezo; izposojeno iz srvn. ali zgodnje nvn. *absolvieren* (enak pomen), in sicer po 1200 (H. Jazbec, 2007, 23).

na to pustno nedello.

di skuzi svoje pridige na lastna zaslužejnja goni inu viža. Zakaj onu v to pamet inu zastopnost puiti ne hoče, de bi ona imejla verovati, de le skuzi ta karst inu to vero na Christusa ima cilu opravleno biti, kar k izveličanju sliši. Zakaj ona vidi, de je ta besseda ena žleht reič, kateri njo pela, je tudi en ubog, pomankliv greišnik. De bi uže en človik imel svoje tellu inu svoj večni leben na takovo bessédo postaviti, tu je smeišnu. Zatu aku se lih Božja besseda tem ludem taku čistu inu zastopnu naprej pravi, taku ona vsaj tej pameti je zuper, katera je vsaj ne veruje inu more za tiga volo ta lubi evangelium tu ime pred tém svitum imejti inu shraniti, de je on ena kecarya inu Hudičov vuk, s katerim se ludie zapelavajo, inu vučy nje, de bi ne imejli kaj dobriga sturiti, drugači ne more ta pamet soditi.

Evangelium.

Zatu se vučite priprostu verovati tej Božji bessédi inu recite v vašim sercei: »Pole, aku glih jest tiga, kar evangeli pravi, ne vidim, ne zastopim, de bi taku bilu, taku je jest vsaj slišim, de je Bug govory. On je pak ja taku mogoč, de je on more dopernesti inu rejs sturiti, de je jest k svojmu čassu, inu vu nim lebnu bom zastopil, ja, vidil inu tupal, aku ga jest lih zdaj ne zastopim.«

K Božjim dellam sliši ta vera.

Taku se tudi vidi v teh exemplih, preiden se David tiga Goliata loti, je on veroval, de ga hoče ubyti inu umoriti, kakor k Saulusu pravi: »Ta GOSPUD, kateri je mene od tiga leva inu medveda odtel, ta mene bode tudi odtel od le-tiga Filisterja.«⁷⁶⁶ Item: »Le-ta Filister, ta neobreizani, ima glih biti kakor ta lev inu medved. Zakaj on je sramotil to voisko tiga živiga Boga,«⁷⁶⁷ j. Sam. 17. Inu h timu Filisterju samimu pravi on: »Današni dan bode tebe ta GOSPUD v mojo roko izdal, de jest tebe ubyem inu vzamen tvoio glavo od tebe.«⁷⁶⁸

Davidov exempel.

766| 1 Sam 17,37.

767| 1 Sam 17,36.

768| 1 Sam 17,46.

Le-te besséde je en vsakateri iz Davidovih ust slišal ali za eno lažo inu zgul špot deržal. Inu je rejs, kadar bi le Davidove inu nikar Božje besséde bile, taku bi tu ništer ne bilu. Ali ony so Božje besséde bili, katerim ie David veroval, preiden je izkussil, zatu onu tudi le-taku iszide inu naprei gre, nai si je tem drugim tu ena šala bila inu neiso mogli verovati, de bi onu taku imejlu yti inu rejs biti. Zakaj tej pameti je onu bilu neveruječe, de bi David, kateri je bil pruti Goliatu ena žleht, maihina persona vidit, imel z enim kamenom eniga taku velikiga, močniga risa inu iunaka pobyti. Ampak David je veruje inu je stury, de se je moglu viditi inu verovati.

Božye bessede, oblube, preiden se dopernesso, se vidio norske inu nemogoče.

Ampak poprej, kadar je le ta besseda tukaj bila, de David pravi: »Ta GOSPUD bode tebe danas meni v moje roke izdal,«⁷⁶⁹ tukaj je bila ta narvegši laža, ja, ena nemogoča rejč. Zakaj ta pamet stury svojo raitingo, (kakor Saul, i. Reg. 17⁷⁷⁰) le-taku: »David je en hlapčič, en pastyr, kateri nej na obeni voiski bil inu cilu prez orožja, pride z éno palico inu fračo, kakor de bi se on hotel enimu psu braniti, kakor njemu ta Goliat tu špotlivu oponaša inu pravi: 'Sem li jest tedaj en pess, de ti s palico k meni prideš?'⁷⁷¹ Ampak ta Goliat pride s svojem arnožem⁷⁷² inu velikim špessom.«⁷⁷³ Nej li tu ena unglih sprava inu ryštinga,⁷⁷⁴ katera je smeišna vidit, de bi tu ta mladi maihini strilec David imel sturiti, kateriga se oben mož v tem cejlim kampsču ne smejl podstopiti? Nu, David tiga sam nej vidil, ampak on je veruje, de Bug tu bogašentovainje na svojem sovražniku bode štraifal inu njemu pomagal, kateru se je tudi taku zgodilu.

Kar Bug govory, tu mora biti.

769| 1 Sam 17,46.

770| Sod 17.

771| 1 Sam 17,43.

772| Oklepom; izposojeno iz srvn. *harnasch* (oklep) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

773| Kopjišče oz. drog sulice (Matija Kastelec in Gregor Vorenc: Slovensko-latinski slovar po Dictionarium Latino-Carniolicum).

774| Oborožitev; izposojeno iz nem. *Rüstung* (enak pomen).

775| Ki je umrl; pokojen (rajniki; SSKJ)

Taku se gody pred inu pred, de Božja besséda inu dela vsak čas za nemogoče, preiden se sture, bodo deržana, ali se vener zgode inu gredo naprej. Prejdan ona pak v djanje prideo, ga ludje nejmajo vejdti ni zastopiti, temuč priprostu verovati. Zakaj kakor skuzi ta karst ty greihi bodo doli omyveni inu my na sodni dan od teh mertvih bodemo gori vstali, tiga ne bode ta pamet nikuli več zastopila, zlasti kadar se vidi, de mnogoteri svet človik od ptyc požert, od pass inu volkov rezdert, nekateri h pepelu sežgani inu ta pepel v tekočo vodo veržen bode, kakor je ta papež timu rancimu⁷⁷⁵ Ioannesu Husu v Kostnici

Karst inu gorivstajenje teh mertvih.

776| Leta 1414 je cesar Sigismund Luksemburški sklical splošni koncil v Konstanco (Constanz) ob Bodenskem jezeru, da bi končali veliko zahodno shizmo (1378–1417; Urban VI., Klement VII., Aleksander V. in po njegovi smrti Janez XXIII.) in odpravili, kar so dojemali kot krivoverstvo. Jan Hus je bil na koncil povabljen s posebnim pismom cesarja Sigismunda, toda ker je vztrajal pri svojih stališčih, so ga obsodili kot heretika in ga kaznovali s sežigom na grmadi. Njegov pepel so raztresili v reko Ren. Glej Jonatan Vinkler, Tekst in kontekst. De Ecclesia – fatalno besedilo M. Jana Husa in njegovo zgodovinsko »sobesedilo«, Stati inu obstati 22/2015, 12–40.

T 2 sturil.⁷⁷⁶

Izlaga tiga evangelia

sturil. Tukaj ta pamet misli: »Kej bode naš GOSPUD Bug tu tellu zupet vzal?« Nu, tedaj pravi Bug: »Iest je pravim, onu je moja besseda, za tiga volo se onu nikar le neveruječe, temuč tudi nemogoče vidi.«

»Ampak aku ti veruješ,« pravi Bug, »taku onu ima rejs biti. Zakaj jest sim vsigamogoč inu morem iz ništer vse ričy sturiti.« Kaj smo my pred stu lejtmi bily? Ravnu taku malu kakor tu deite, kateru ima čez dvaisseti, trydesseti, štiridesseti lejt za nami rojenu biti. Kadar uže Bug to kunšt zna iz ničesser vse ričy sturiti, taku bode on ja tudi tu znal, de on iz tiga, kar je nekaj bilu, zupet nekaj bode sturil. Zatu se nejma po tem gledati, aku je ena rejč mogoča, temuč le-taku se ima reči: »Bug je je govuril, za tiga volo se onu bode zgudilu, kadar bi onu sicer lih nemogoče bilu. Zakaj aku ga jest lih nikar ne morem viditi ni s pametio doseči, taku je on vsaj ta GOSPUD, kateri iz eniga nemo-gočiga enu mogoče inu iz ničesser vse more sturiti.«

Pamet nejma Božjh dell soditi.

Zatu so tu čez vso masso utraglivi ludje inu norci, kateri hote našimu GOSPUDU Bogu njegovo bessédo inu della po svojej pameti meriti. Zakaj kadar jest eniga mertviga ne morem živiga sturiti, bi tedaj Bug tiga tudi ne mogel sturiti? Zatu se en vsakateri pred tem varuj, de on Božje bessede inu premožeinja nikar po svoji misli, pameti inu premožeinju ne raita. Zakaj kadar bi je naša pamet vse mogla doseči inu zapopasti, taku bi bil Bug, naš GOSPUD, svoja usta dobru mogel zaperta deržati inu bi ne bil potreboval svoja usta odpreti. Ampak kadar on govory, taku je enu znameinje, de naša pamet nikar vsiga ne vej ni zastopi inu de je Božja besséda čez inu zupar vso pamet, kakor tu čestu vidimo inu izkussimo.

Odpusčanje teh greihov se le veruje, ne počuti.

Iest oznanujem tebi odpusčanje teh greihov inu absolviram tebe ali te od nyh odvežem iz zapuvidi Christuseve. Tukaj ti slišiš to bessédo, inu kadar si njo slišal inu si od greihov odvezan, taku ti še vener ne počutiš, de se Bug inu njegovi angeli nad tebo smejajo. Od takoviga vesselia ti cilu ništer ne veiš, od kateriga ta GOSPUD pravi: »Ty angeli v nebessih se vessele čez eniga greišnika, kateri se preoberne.«⁷⁷⁷

777| Lk 15,10.

Vera, kerst, absolucia evangeli vredne stury.

Taku, kadar si ti zdaj karsčen, imaš ti ravnu to kožo inu tu messu po tem karstu, kateru si ti pred tem karstom imel. Bi onu pak obuje zatu ništer ne imejlu biti, ta absolucia inu ta karst? O, ne, zatu se vuči le-taku reči: »Bug je mene karstil, Bug je skuzi svojo bessédo mene absolviral inu od greihov odvezal, zatu jest terdnu verujem, aku ga jest lih ne vidim ni ne počutim, de se Bug čez mene smeje inu svojga Synu imenuje inu Christus, moj GOSPUD, mene imenuje svojga brata inu ty lubi angeli imajo enu sussebnu veliku veselje nad mano. Takovu pravim jest, verujem jest inu cilu nejmam obeniga cbiuvla na tem. Aku tiga papež ne hoče verovati, taku ne škoduje, jest je hočem verovati, zakaj Bug ne bode meni v svojej bessedi logal.⁷⁷⁸«

778| Lagal.

Jogri nezastopni.

Ty jogri le-tukaj neiso le-te kunšti znali, sicer bi ony ne bily taku dolgu od tiga disputirali ali se začudili, ony bi bily le-taku mislili: »Ravnu kakor je on govory, taku onu tudi pojde, zakaj ta mož ne more lagati, onu se lih zgodi kadai ali kakor onu hoče.«

Slepec ima bulšo vero koker jogri.

779| Lk 18,42.

Ampak ta slepec, od kateriga ta evangelist melda, zna takovo kunšt cilu dobru. Njegove ocy so cilu sleipe, de on ž nymi ništer ne vidil. Ampak zdaici, kir se ie ta besséda glassila: »Bodi videč,« ali: »Vzami tvoj pogled,«⁷⁷⁹ on tu veruje, zatu se njemu tudi zgody, kakor on veruje. Takova besséda, katera je še sama, govory od ene ričy, katera nej pred rokami. Zakaj te ocy so timu sleipcu še zaperte, ampak zdaj na to bessédo, kadar je on veruje, pride tu djanje, kakor je je on veroval. Taku bi bily tudi ty jogri imejli sturiti. Aku ony lih neiso vidili, koku je onu mogoče bilu, taku bi ony vener bily imejli verovati, kadar so ony njegovo bessédo imejli, zakaj na to bessédo ne šliši ništer, kakor ta vera.

Tu je

na to pustno nedello.

Tu je ta prvi štuk, kateri se my iz tiga današniga evangelia imamo vučiti, zlasti de imamo Božji bessedi s celim pokornim sercom prez cbiuvlainja verovati. Od takove vere ne vej ta papež ništer, tudi ništer od nje ne govory inu ne vučy. Vy pak je imate vej diti inu znati, de enu karsčansku serce je, kateru to bessedo Božjo od odpusčainja teh greihov nikar le posluša, temuč tudi terdnu veruje inu na njei nikar ne cbiuvla, aku onu lih ništer od nje ne počuti ni ne vidi.

Zakaj tu istu ima stuprov potler se najti inu priti, kadar smo my verovali, kakor se bo tu istu vidilu inu počutilu, de bomo djali: »O, dobru meni, kir sim veroval.« Ty drugi pak kakor papežniki, Turki, Iudje, kateri Bogu nejso verovali, bodo stali inu šrajali: »Ve⁷⁸⁰ nam, de my neismo verovali? Gdu bi se bil tiga zanessil?« Bodo morali taku na koncu verovati. Ampak tedaj bode zgublenu inu nym ništer več pomagalu, onu je predolgu čakanu.

Tu je tu pervu, de se my nej mamo pohuišati na tej bessedi Božji, aku ona lih čudna, lažniva inu nemogoča slove, temuč terdnu na tem obstati. Ie li je tu Bug govuril, taku se tudi bode moralu zgodyti. Zakaj nihče nejma po tem vprašati, aku je onu mogoče, temuč le tja gledati, aku je je Bug govuril. Ie li je Bug govuril, taku je on taku mogoč inu risničen, de je on tudi more sturiti. Za tiga volo se ima verovati. Kateri ga pak ne hoče verovati, ta šentuje Boga na tu narviše. Pred takovim greihom se my imamo s flissom varovati, de my na Božji bessedi ne cbiuvlamo, ona si lih slovi taku lažniva, kakor ona kuli more. Zakaj kar Bug govory, tu bode gvišnu reis. Taku imamo my Božjo bessedo v tem s. karstu, v ti s. večerji, v tej absolucy inu v tej pridigi, tukaj govory sam Bug z nami, nas sam od greihov pruste reče. Takovu my imamo verovati inu za risničnu deržati inu ja na tem nikar cbiuvlati, tu je ta prvi štuk.

V tem drugim štuku od tiga sleipca vučy nas ta evangelist eno pravo, petlarsko kunšt, de se my vučimo pred Bugom dobru petlati inu nesramni biti inu vselej z molitvo čakati. Zakaj kateri je slab inu sramožliv, ta se pusty skoraj odvižati inu nej vrejden h petlainju, onu more eden ta sramožlivi klobučič proč djati inu misliti: »Naš GOSPUD Bug je hoče taku imejti, de my imamo lavkati⁷⁸¹ inu od lavkajnja ali petlanja nikar nehati.« Zakaj tu je njegov lušt, ia, negova čast, on hoče tudi veliku dati. Njemu dopade, kadar ljudje se veliku dobriga k njemu zanesso, za tiga volo je ony ja taku nesramnu imajo dellati, kakor rad je on ima. Zakaj kateri hoče taku dolgu z molitovio čakati, de on vrejden bo, de njemu Bug kaj da, ta ne bode gvišnu nikuli več ništer prossil. Za tiga volo je tu narbulši, de ljudje ta sramožlivi klobučič doli polože inu ta usta redle odpro inu reko: »GOSPUD, jest tečim v veliki farlikosti inu nadlugi tiga telessa inu te duše, potrebujem tvoje pomuči inu trošta, tiga ti ja ne hočeš meni odpovedati, temuč gvišnu pustiti djeti po tvoji milostivi oblubi. Ty petlarji na teh cejstah inu gassah znajo inu umejo le-to kunšt dobru, ampak ty ljudje tiga radi nej majo, bodo trudni inu ga siti inu odpravio takove petlarje s hudimi bessedami od sebe. Ampak naš GOSPUD Bug ima takove petlarje rad, kateri ga redle prossio inu se ne hote pustit odvižat ali odpraviti.

Kakor my na le-tim sleipcu vidimo, ta bi bil rad zdrave očy imel, zatu, kadar on sliši ta šum ali hrup teh ludy, kir mimu gredo, praša on nerpervič: »Kaj bi tu bilu?«⁷⁸² Kadar on od Jezusa sliši, taku on začne vpyti: »Jezus, ti syn Davidov, smili se čez me.«⁷⁸³ Kateri uže od spreda gredo, ty njemu prite, on bi imel molčati, ampak on ništer zatu ne mara,⁷⁸⁴ ja, če se njemu več brani, s tem serčneiši ali redliši on vpye.

Tu je en pravi petlar inu teh eden, katere naš GOSPUD Bug rad ima, zatu imamo

Vera se s celim sercem na Božjo bessedo nasloni.

Kar Bug oblubi, gvišnu pride.

Božia besseda ne laže, aku se ona lih nemogoča vidi.

Od molitve neimajo ludie nehati.

780 Gorjel; izposojeno iz zgodnje srvn. ali stvn. wē interj. (krik bolečine, groze) pred 1100 ali pa gre za Trubarjevo inovacijo po knjižno zgodnje nvn. weh interj. (krik bolečine, groze) (H. Jazbec, 84).

781 Paberkovati (iskati, nabirati plodove, sadeže, ki ostanejo na požeti njivi, v obranem nasadu; SSKJ).

782 Lk 18,36.

783 Lk 18,38; Mt 20,31; Mr 10,47.

784 Lk 18,39.

Izlaga tiga evangelia

Mi se nejmamo sramovati od Buga bezlati, s teim ga častimo.

imamo my le-ta exempel dobro merkati inu tudi pred GOSPUDA Christusa stopiti inu njega prossiti: »O, GOSPUD, jest sim en ubog greišnik, daj de tvoje krajlestvu tudi k meni pride inu odpusti meni moje greihe. Pomagaj le-tukaj, pomagaj tu etc.« Kateri taku petla inu nesramnu lavka, ta prov stury inu naš GOSPUD Bug je rad ima. Zakaj on nej taku cartliv kakor my človeki. Nas mogo petlarji s tem šraianem ali petlainjem trudne, neluštne inu nevolne sturiti. Njemu je tu pak ena velika čast, de ga ludje za eniga velikiga Gospuda derže inu nikar ne nehajo, temuč reko: »GOSPUD, onu je tvoja čast, skuzi katero ti boš hvalen, kar jest od tebe petlam. Zatu lubi GOSPUD, ne gledaj na tu, de sim jest nevredjen, temuč de sim jest tvoje pomuči potrejen inu de si ti ta pravi, edini pomočnik iz nadlug vseih greišnikov. Zatu se tebi h časti zgody, de jest na tebe kličem, taku jest tudi tvoje pomuči ne morem uterpejti.«

Tiga sleipiga molitov.

Takova nesramna molitov, katera ne neha inu se ne pusty odstrašiti, dopade Bogu dobru, kakor my le-tukaj na le-tim sleipcu vidimo, kakor hitru on začne prossiti, taku ta GOSPUD njega predse pegeruje, more se en vsakateri iz pota uganyti. Inu on, ta sleipec, se tudi ništer ne sramuje, se pusty k njemu pelati. Natu njega ta GOSPUD zdajci vpraša: »Kaj ti hočeš, de bi jest tebi imel sturiti?«⁷⁸⁵ (Tukaj se more viditi, koku te roke timu GOSPUDU odperte stoje.) Kakor de bi on hotel reči: »Prossi, kar ti hočeš, onu ima tebi dujti.« Ta sleipec se nikar dolgu ne muddy inu pravi: »Iest prossim de bi jest mogel viditi.«⁷⁸⁶ Natu odgovory ta GOSPUD: »Ia, ti imaš viditi.«⁷⁸⁷ Tu se pravi ja nesramnu prošenu ali cilu milostivu uslišanu. Tu se my imamo vučiti za tem sleipcom sturiti, tudi taku z našo molitovjo sem naprej riniti inu Christusu našo nadlugo naprej pernesti inu gvišnu verovati, on bode nas uslišal inu nam pomagal.

785| Lk 18,41; Mt 20,32; Mr 10,51.

786| Lk 18,41; Mt 20,33; Mr 10,51.

787| Lk 18,42.

Sledni ima sam zase moliti.

V papeštvi smo my sami našo molitov ferrahtali inu mislili: »Aku nikar drugi za nas ne prossio, taku my ništer ne bomo dossegli.« Ampak tiga nejma kratku oben karsčenik sturiti, temuč kakor hitru ta nadluga se perkaže, zdajci v kamrico teči inu na kolena doli pasti inu reči: »GOSPUD, le-tukaj jest pridem, morem tu inu unu jmejti, aku sim jest lih nevredjen. Ampak pogledaj na mojo nadlugo inu revo inu pomagaj za tvoje časty volo.« Taku se ti vuči nesramnu moliti inu ja nikar ne cbiuvlaj, Bug tebi bode za Christusevo volo dal, kar je tebi nucnu inu dobru. Zakaj tukaj stoji ta obluba očita inu gvisna:⁷⁸⁸ »Kar vy v jmeni Jezusovim prossite, tu vam ima dujti.«⁷⁸⁹

788| Gvišna.

789| Jn 14,14.

Ta molitov žene.

Samuč na tu ti gledaj, de ti nikar truden ne bodeš, temuč terdnu z moleinjem deržiš. Če več ti tu sturiš, s tem raiši je ta GOSPUD ima, on se ne pusty tvojmu petlainiu truden sturiti. Ia, tvoja molitov bi mogla taku močna inu risnična biti, on bi tebi v tei isti uri mogel dati, kar ti pegeruješ, kateriga bi on sicer ne sturil inu dolgu zavleikel. Ampak on vsliši tebe inu tebi pomaga za tvoje klaglive inu mile molitve volo. Kakor jest vupam, de ta sodni dan nikar taku dolgu ne bode vuni ostal, temuč skuzi tu klaglivu inu milu vzdihainje teh karsčenikov bode poprej prišal, kakor je kej my moremo misliti.

790| Lk 18,1–8.

S to molitovio Bug goni, de kar se prossi, skorai da.

Kakor ta GOSPUD, Luc. 18,⁷⁹⁰ od te vduve eno prigliho da, katera nej hotela nehati, ker ta rihtar, kateri nej ni za Buga ni za človeke maral, pravi: »Iest tiga ne morem dajle terpejti, de mene ta vduva taku glušij, jest hočem njej pomagati, de jest od nje pridem inu tiga pretekainja naprej odvzet bom.« »Ne imel bi pak Bug,« pravi Christus, »tudi nikar odtetti svoje izvolene, kateri k njemu dan inu nuč kličejo inu bi poterpleinje nad tem imel? Iest vam poveim, on nyh bode v kratkim odtel.« Kakor de bi on hotel reči: »Ta molitov stury, de Bug hity, ker bi on sicer nikar taku ne hitel.«

Verni so nasramni petlarji.

Obtu ta molitov h timu služi, de ludje eno rejč s tem poprej zadobe, katera bi se sicer dajle zavlejkla, ia, ker bi dobru cilu ništer iz nje ne bilu. De taku le-ta exempel

na to pustno nedello.

exempel služi, de imamo nesramni petlerji biti inu se vučiti petlati inu se s petlainem nikar trudni pustit sturiti, temuč reči: »GOSPUD, rejs je, jest sim en ubog, nevrejen grešnik, tu jest dobru vejm. Ampak nič s tem mainje morem jest tu inu unu imejti, daj je meni. Zakaj le-tukaj onu ne vela disputirati, aku sim jest brumen. Ta edini štuk je zadosti, de sim jest tiga potreben inu je ti rad daš, kar je meni na telessi inu duši pridnu inu nucnu.«

Kadar ti taku moliš inu terdnu v molitvi naprej greš, taku on bode gvišnu h tebi djal kakor k le-timu sleipcu: »Kaj ti hočeš, de bi jest tebi imel sturiti? Bodi videč, tvoja vera je tebi pomagala.«⁷⁹¹ Zakaj moliti inu nikar verovati se pravi našimu GOSPUDU Bogu špotati, ta vera pak stoji le na tem, de Bug za Christusevo, svojga Synu inu našiga GOSPUDA, volo nam milostiv hoče biti, nas uslišati, sčtititi, odtetti inu izveličati. H timu pomagaj nam naš lubi GOSPUDU inu odrešenik Christus Jezus, amen.

791| Lk 18,41; Mt 20,32–33; Mr 10,51.

NA TO PERVO POSTNO

NEDELLO, INVOCAVIT,⁷⁹²

EVANGELIUM MATH. IIII.⁷⁹³

792| Prva postna nedelja.

793| Evangelij po Mateju 4.

TEdaj⁷⁹⁴ je Jezus bil od Duha v pusčavo pelan, de bi od Hudiča bil izkušán. Inu kadar se je on štiridesset nočy bil postil, je on potle bil lačan. Inu skušnjavec je k njemu stopil jnu je djal: »Aku si ti Božji Syn, taku reci, de le-tu kamejnje kruh postane.« On je pak odgovoril inu je djal: »Stoy pissanu, de človik nej od samiga kruha živ, temuč od vsake bessede, katera gre skuzi Božja usta.« Tedaj ga je Hudič sabo pojel v tu svetu mejstu inu ga je postavil na verh templa inu je rekal k njemu: »Aku si ti Božji Syn, taku se verzi doli. Zakaj stoy pissanu: 'On bo svojm angelom od tebe

794| Mt 4,1–11; Mr 1,12–13; Lk 4,1–13.

V zapo-

Izlaga tiga evangelia

zapovédal, de ony bodo tebe na rokah nossili, de se kej s tvojo nogo na en kamen ne udariš.» Natu je Jezus k njemu rekal: »Zupet stoy pissanu: 'Ti nejmaš GOSPUDA, tvojga Boga, izkušati.'« Zupet je Hudič njega sabo pojel na eno silno visoko gorro inu je njemu pokazal vsa krajlestva tiga svita inu nyh čast inu je rekal k njemu: »Le-tu vse hočem jest tebi dati, aku ti doli padeš inu mene moliš.« Tedaj je Jezus k njemu rekal: »Pojdi proc⁷⁹⁵ od mene, Satan. Zakaj stoy pissanu: 'Ti imaš Boga, tvojga GOSPUDA, moliti inu njemu samimu služiti.'«⁷⁹⁶ Tedaj je Hudič njega pustil. Inu pole, angeli so k njemu stopili inu so njemu služili.

795| Proč.

796| Mt 4,10–11.

797| Leta 1534.,
na Luthrovem domu.

798| Lk 4,1–2.

Anno 1534. domi suæ.⁷⁹⁷

Le-tim evangeliu slišite vy, koku je ta GOSPUD Jezus po svojm karstu na trujo vižo bil izkušan, potehmal je on štiridesseti dny inu štiridesseti nočy v pusčavi bil inu ništer ieidil. Ali koker s. Lucas⁷⁹⁸ od tiga piše, de so le-te try izkušnave te cile štiridesseti dni poredu terpejle, de je z ano nakuliku dni okuli hodil inu lahkej tudi nekar taku poredu, koker s. Ma-

tevž tukaj pravi.

Le-ta evangeli je bogat
z navuki.

Nu, le-ta štuk oli deil tiga evangelia ima veliku navukov inu troštov v sebi, suseb kadar ga mi hočmo na tu cilu keršanstvu vleči, kateru bo tudi s to lakoto, vso žlaht revo inu nadlugo, s to kecaryo inu s teim blagum ali kralei- stvom tiga svita izkušanu, koker te isstorje diane inu rovnane tiga svita, kadar se na nee gleda inu merka pravio inu pryčuiio. Ali mi ga ne hočmo zdai taku deleč inu obilnu izlagati, temuč per tim žleht, gmain, preprostim navuku ostati.

799| Gospudi.

Verne Zludi z mahom
ne pusti.

Inu nerpoprei hočmo le-ta exempel našiga Gopudi⁷⁹⁹ Jezusa Christusa predse vzeti, v katerim mi vidimo, de en sledni kerčenik zdaici po njegovim kerstu bode postavljen v le-to voisko zuper tiga Hudiča, ta bo nemu naložen, de ga sovraži, pregania inu martra, dotle ie živ na tim sveitu. Inu aku le-ta stuprovid sovražnik ž nega izkušnavo tiga človeka ne more v ta greh ali ob to vero perpraviti inu nega premoči, taku on ž nim dela, koker je on s Christu- som delal, inu gleda, de ga na kryž obessi inu umory.

S takovim arnožom
moremo Zludja
premoči.

V taki nežihrosti stoye vsi kersčeniki, zakaj tu se lahku more izraitati inu premisliti, kadar ta Zludi našiga Gospudi Jezusa sam nei šonal, temuč zo vso močio inu kunštio se ie zuper nega postavil, de veliku majne se bo nas šonal, kir dobru vej, de smo veliku šibkeši inu ne perpravleniši. Obtū mi se imamo na tako nežihrost per redu perpraviti inu od našiga Gospudi Jezusa navučiti, koku inu s čim mi moremo takimu sovražniku zuperstati inu ga premoči, de more od nas beižati inu nas zapustiti. Tu se pak sturi samuč s to pravo vero na Buga inu na nega bessedo. Kateri le-tu orožye ima inu ž nim prov okuli hodi, ta bode dobru pred teim Zludiem obstal. Kateri pak taciga orožya neima ali ž nim prov okuli ne hodi, timu se ne more ne svetovati ne pomagati zuper tiga strupovitiga sovražnika.

Z Božyo bessedo,
z molitvo Hudiča
odženemo.

Obtu en sledni kersčenik se ima zo vsem flissom h tim pravim pridigom deržati inu to bessedo Božyo za lubu imeiti, to isto v serci ohraniti, od nee veden misliti,

na I. postno nedello.

misлити, govoriti. Inu per tim s celim pohlevnim inu pokornim vernim sercem na Buga klicati, moliti inu prossiti, de on pusti tu nega kraljevstvu k nom priti inu de nas v to izkušno ne pela, temuč pred vsem zlegom nas milostivu obaruje.

Nu, tukaj stoy, de naš Gospud Jezus ie pelan od tiga Duha v to pusčavo,⁸⁰⁰ tu ie: Ta S. Duh ga ie v to pusčavo poklical. Le-tu ie ta evangelist suseb hotel poveidati, de se imamo varovati pred našo lastnu andohtjo inu modrustio. Potehmal Christus sam nei iz svoje lastne andohti inu misli šal v to pusčavo inu s teim Zludiem kregal inu strytal, koker nih dosti tu deio, de iz lastne andohti inu misli mnogetere riči inu Božie službe prez Božye bessede inu zapuvidi začno. Ali tu neima biti, oben neima kaj začeti oli kam teči Bogu služiti, temuč de on poprej vej iz Božye bessede, de je Bug nemu tu istu zapovedal v nega bessedi oli skuzi te ludi, kir na Božjim meistu čez nas imajo oblast, zakaj kateri prez taciga poklicajnia ali ukazajnia kai naprej vzame ali dei koker ty menihi inu nune, kir so v te clostre tekli, ta isti nekar le samuč Bogu ne služi, temuč on tudi dei zubper to pokorsčino Božyo.

Obtu mi imamo le-ta exempel inu diane Christusevu dobru premisliti, de on nei od sam sebe v to pusčavo šal, temuč de ta S. Duh je nemu rekal. Iz tiga se mi vučimo, de mi tudi taku imamo diati, inu ništer iz naše andohti oli misli naprej vzeti, temuč vse tu, kar mi deimo, de moremo reči inu spryčati, de tu sturimo iz pokorsčine inu zapuvidi te Božye bessede. Le-ta navuk ste vi čestu slišali, zlasti de se na tu ima gledati, de se nejma kaj začeti prez Božye zapuvidi.

S temi gmain stanuvim inu dellom te lubezni nei potreba obene nove zapuvidi, zakai tu je uže v teh Dessetih zapuvidah⁸⁰² poročenu. V tih istih naš GOSPUD Bug enimu vsakimu zapoveda, de ima Božyo bessedo poslušati, Boga lubiti, na Buga klicati, moliti, očeta, mater, slušati, nikoger umoriti, ne ima nečistosti živejti, temuč v zakon stopiti, le-tu vse je Božya stvar inu zapuvid. Ob tu nei potreba tukaj veliku S. Duha vprašati, de bi on kaj susseb tebi oli meni rekal oli zapovedal diati, v zakon stopiti, oča oli mater biti etc. Le-ta postava inu zapuvid so poprej tukaj. Ampag nekaj sussebniga od sam sebe začeti, v en closter teči inu v nim Bogu služiti. Item skuzi celi post messa, iaica, masla ne jeisti, obeniga alleluja v tim postu pejti, od le-tiga my nejmano obeniga poročena od Buga ne obene Božye bessede. Obtu take Božye službe so en smrad pred Bugom inu obena Božya služba.

Nu, zdaj my hočmo tudi poredu te izkušnave zaslišati. Ta perva je, kir ta Zludi pravi k našimu GOSPUDI Jezusu, kadar je vidil, de je on bil lačan: »Si li ty Syn Božy, taku reci de le-ty kamini kruh ratajo.«⁸⁰³ Le-tu se ne vidi, de bi le-tu ena ostra izkušnava bila, zakaj my taku mislimo, kaj bi tu Christusu škodilu, on bi lahku mogel iz kamine kruh sturiti, sa je on dobru, čestu več inu vegše riči sturil. Alj on ne hoče zatu sturiti, zakaj on je tiga Zludia ž nega bessedo dobru zastopil, de nei le samuč yskal, de bi Christus enu čudu sturil, temuč, koker mi iz Christusove odgovori očitju zastopimo, taku bi rad nemu to vero inu zavupane na Božyo milost odvzel inu nemu to missal v serce dal: »Bug je tebe pozabil, on zate ne rodi, on tebe hoče od lakote pustiti umreti inu tebi eniga kossa kruha ne vosčiti.« Obtu Christus odgovori: »Hudič, nekar taku, ta človik nei samuč od kruha živ, temuč od sledne bessede, katera gre iz Božyh vust.«

De tiga Zludia naprej deržane inu svit je le-ta, de bi Christus imel le na ta kruh gledati inu misliti inu od Božye bessede ništer več deržati, temuč dotler kruh ima. Le-ta izkušnava še zdaj gre naprej, de ta Zludi take misli tim ludem v nih serce daje: »Si ly ty Božy Syn, taku Bug ne more s tabo se serditi. Obtu le grabi k se-

V 2 bi, ko-

S. Duh pela Christusa v pusčavo.

800| Mt 4,1; Mr 1,12; Lk 4,1-2.

Lastna andoht prez Božye bessede ništer ne vela pred Bugom.

Kar Bug reče inu se dei s teim se Bogn⁸⁰² služi.

802| 2 Mz 20,1-17; 5 Mz 5,6-21.
801| Bogu.

I. Perva izkušnava, de ne imamo Božym oblubom verovati inu vupati.

803| Mt 4,3; Lk 4,3.

Zludi nas od Božye bessede na lakomnost obrača.

Izlaga tiga evangelia

bi, koker moreš, prez vsiga strahu, bodi lakomen, delaj inu se živi koker ty drugi, tu tebi ništer ne skoduje inu ne grešiš. Zakaj aku bi Bug tebi tuj užitak ne vosčil inu ne hotel ta kruh dati, taku bi on en nemaren Bug bil inu en nemilostivi Oča.« S takim naprej deržajnem inu mislami stury ta Zludi te purgarje inu kmete k velikim lotrom, de taku veden naprej le čedale več k sebi grabjo, boge ludi derro inu menjo: »Bug se ne bo zatu serdil, kadar se tu le za volo kruha dej,« inu de se ta vsagdani užitak doby, en vsakateri misli, de mora svojo ženo inu otroke omisliti, s teim on ima dosti della.

Taku della ta Zludi s to bessedo enu pokrivalu čez ta greh, kir pravi: »Ti si Syn Božy,«⁸⁰⁴ koker bi hotel reči: »Ti ne moreš grešjti ne kriuv djati.« Koker se tu po vsim svejtu vidi, de nihče ne meni, de bi greh bil za Božyo bessedo inu zapuvjdio malu rodity inu le po kruhi inu po užitku vpraša inu hodi. Obtu le-ta izkušnava še veden terpi na svejtu, de ta Zludi to Božjo bessedo za eno lahko, nepridno reč della inu te ludi nagajna, de oni za Božjo bessedo taku ne skerbe inu po ni ne vprašajo koker po tim kruhu.

Le-tu se imamo vučjti inu se zuper take izkušnave braniti inu rečy: »Ti, Zludy, ty hočes mene od te Božje bessede odpelati inu perpraviti. Nekar taku tu ne bo, s tejm ty per meni ništer opraviš, zakaj preden bi jest hotel prec Božje bessede biti, rajši bi hotel prez kruha biti, stradati inu od lakote umreti. Zakaj onu je bulše, de tu tellu umerje inu konec vzame, koker de bi tellu skuzi špyžo bilu ohranenu inu bi ta duša vekoma umerla inu zgublena bila.« Ali h takimu rezmišlovanju nas ta Zludi rad ne pusti pritj. Zatu se on ž negovimi izkušnavami vselej izkazuje, se na ta pot stavi inu zo vso močio se muja inu trudi, koku bi nas mogel pregovoriti, de bi le na trebušno potrebo gledali, skerbeli, za Božyo bessedo ne rodili, po ni ne vprašali, ne tudi na njo zmislili inu menili: »Tiga ne potrebuemo, Bug je naš Oča, on nam ta kruh inu užitak rad vošči.

Kateri pak pred tako izkušno se hoče obarovati, ta se tukaj navuči od Christusa, de en človik ima duji kruh. Ta prvi inu bulši, kir iz nebes pride, je ta Božya besseda. Ta drugi inu žlehtniši je ta posvitni kruh, kir iz te zemle zraste. Kadar tedaj jest ta prvi inu narbulši nebeski kruh imam inu se od nega ne pustim odvleči, taku ta drugi telesni kruh gvišnu ne falli inu vuni ne ostane, onu bi poprej moralu kamine kruh ratati. Ty drugi pak, kir za ta nebeski kruh ne rodio inu le za ta telesni skerke,⁸⁰⁵ kadar so ony nih trebuh ž nim napolnili, se doli polože, umerjo, nih blaga ne mogo vsiga požreti, temuč morajo za sebo pustiti inu tamkaj vekoma od lakote umreti.

Ali tu bi ne imejlu taku per nas biti. Obtu kadar ta Zludi tebe pači inu izkuša s tejm pregainenem, s potrebo, z lakoto inu z mnogotero revo inu nadlugo, taku terpi, posti s Crjstusom, kadar vsaj ta Duh tebe taku goni, ali ne pusti tu zavupainie na Božjo gnado inu milost pasti, taku bodo tedaj ty lubi angeli prišli, tvoji myzni služabniki ali trušerji,⁸⁰⁶ koker ta evangelist tukai na koncu od Christusa pravi.⁸⁰⁷

Le-tu je ta prvi deil oli stuk od te perve izkušnave, de se imamo navučiti, de my od te bessede Božjje veliku deržimo inu tej isti terdnu verujemo inu se ne imamo obenimu pomankanu, revi ali nesreči tjakaj oli h timu pustiti pregovoriti inu v tu naše serce inu missal perpraviti, de bi hoteli reči ali meniti: »Bug bi nom bil nemilostiv, on bi nom ne hotel pomagati, on je nas pozabil,« kratku nekar. Zubper tako izkušnavo nas nihče ne trošta, samuč ta Božjia besseda, ta je tak kruh inu špendia,⁸⁰⁸ de kateri od nee jei, tu je kateri tej Božy bessedi veruje, ta ima ta večni leben. Le-tu vsaki dobru zamerkaj. Spet nazaj, kir ima ta telesni kruh, po katerim vuss svejt nerveč skerbi inu grabi, terpi le dotle ta ura pride te smerti, potle je vse minilu inu mora vekoma lakote umreti.

Ta dru-

804| Mt 4,3, 6; Lk 4,3, 9.

Zludi ludi nagane,
de več za trebuh
skerbe, koker
za Božyo bessedo.

Le z Božye bessedo
se moremo Zludiu
ubraniti.

Duj kruh.
Nebeski.
Telesni.

805| Skerbe.

Božye oblube se
imamo terdnu deržati.

806| Ljudje, ki pri gostiji na mizo prinašajo jedi;
izposojeno iz nem. *Truchsess* (Maks Pleteršnik:
Slovensko-nemški slovar).

807| Mt 4,11.

Božya besseda sama nas
spyža k večnimu lebnu.

808| Hrana, jedača; izposojeno iz srlat. *dispendia*
(enak pomen) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza
Svetokriškega).

na I. postno nedello.

Ta druga izkušna je, de ta Zludi našiga Gospuda Jezusa pela v tu svejtu mejstu, v Ieruzalem, inu ga na verh tiga templa postavi inu pravi k nemu, on se ima doli pustiti, nemu se ne bo ništer žaliga pergudilu, zakaj on je Božji Syn. Obtú morajo vsi angeli nemu streči inu služiti, preden bi se on na en kamen udaril ali opoteknil. Le-tu je ena težka inu duhovska izkušna-va te vere, katera bo od te druge strane izkušena, glih koker je ozgoraj perveč s teim grehom inu z Božym serdom to vero izkušal. Zakaj kadar ta Zludi tiga človeka ne more tjakaj perpraviti, de bi on na Bugi cagal, taku on nega od te druge strane izkuša, aku bi ga on mogel prešerniga inu offertniga, de bi se prevzel, sturiti. Tu je koker bi Zludi hotel reči: »Ti, Christe, aku se ti hočes z mano iz Božjie bessede štritati inu dišputirati, nu, tu bodi, jest tudi S. pismu umejm, ti imaš tukaj to Božjio bessedo, on bode tim svojem angelom čez te zapovedal, ty tebi bodo morali ene lujtre cimprati⁸⁰⁹ inu tebe na rokah nossiti. Natu skoči doli, pusti se viditi, aku ti taki Božji oblubi veruješ.«

Tukaj imamo my Christusa prov znati inu pogledati koker eniga človeka, kir tu svoje bogastvu v tim človestvi skrivenu ima, koker se je tudi na kryžu deržal inu izkazal, koker zgul en slabi človik ie tožil inu vpyl za pomuč inu odrešitvu. Taku se tudi tukaj deržy koker zgul en človik, obtu ta Zludi meini, on ga hoče tjakaj perpraviti, de bo z anem nepotrebnim cajhnom ali čudessom Boga izkušal. Obtú mu naprej pela inu stavi nemu ta 91. psalm⁸¹⁰ k ani pryči, ali on vsaj ner ta potrebniji štuk inu bessedo, katera je v nim, izpusti in vijs tuis,⁸¹¹ ta GOSPUD bo tebe obaroval na tvoih potih.

Z le-takimi perpuvidi inu bessedami hoče ta Zludi timu GOSPUDI Christusu tu, kar je nemu bilu od Očeta poročenu inu naloženu, iz očy inu iz serca izdreti inu ga na drugi pot inu vižo pelati, po katerim pujti nemu nei bilu poročenu. Zakaj Christus je tukaj tedaj v ti pusčavi, nekar za tjga volo, de bi on imel tukaj caihne delati, temuč de bi on imel terpeti, on ima en terpežliv človik biti. Ali ta Zludi ga hoče vunkai iz pota proč pelati, na kateriga je bil Bug postavil, inu ga je hotel pregovoriti, on bi imel en nepotreben caihen stuririti.

Ali Christus ga nazaj odžene inu pravi: »Onu stoy pissanu, ti ne imaš Boga izkušati,⁸¹² zakaj tukaj so ene lujtre ali stenge, zatu nei potreba, de bi se jest imel tukaj doli pustiti, potehmal jest morem zihher doli po stengah pujti, tu bi krivu bilu, kadar bi jest prez potrebe inu poročjenja Božyga, se v farlikost inu v nežihrost dal, s teim bi jest Boga izkušal.«

Le-tu je tudi en potreben inu priden vuk, de se pravi Boga izkušati, kadar edan od postavlene zapuvidi inu poročejna odstopi inu kaj noviga ali sussebniga prez Božje bessede začne inu naprej vzame. Koker menihi inu nune dejo, ty grede inu vzamo iz svoje lastne andohti inu pameti naprej, en suseb stan inu leben pelati inu deržati, de nih poklicajne, delu inu blagu zapuste in pravio: »Christus je tu istu poročil inu zapovedal, kir pravi: 'Zapusti vse inu pujdi za mano.'⁸¹³

Tukaj nej le samuč ta vum inu pamet, temuč tudi tu S. pismu. Ali ti tukaj vidiš, de ta Zludi tudi vmej tu S. pismu pelati inu naprej vleči inu te ludi ž nim obnoriti inu golufati, ali v letim je tu pomankanje inu golufya, de on celiga Pisma naprej ne stavi, temuč on le tulikajn izž nega vzame inu stavi naprej, kuliku k nega golufji služi, ampak kar nemu ne služi, tu on izpusti inu od nega molčy.

Ty widertauffery glih taku dejo inu cilu veliku iz S. pisma naprej stavio, de se ne imamo na obeno stvar zanesti, ne na njo zavupati. Natu oni pravio: »Ta kerst je tudi ena stvar, zakaj tukaj per tim kerstu drugiga nej, samuč ta voda. Obtú se neima na ta kerst obenu zavupajne staviti, ne na nega se zanesti. Le-ty ne

Druga izkušna, de bi imeli Bogu zavupati, koker nega besseda premore.

Christus suje bogastvu skriva.

Zludi te verne hoče od bessede Božye odpelati.

Zludi se z Božyo bessedo odžene.

Koku, s čim se Bug izkuša.

Zludi tudi S. pismu zna.

Vvidertaufferji.

Kerst.

809| Tesati; delati, postavljati kaj, navadno iz lesa; izposojeno iz srvn. *zimbren* (enak pomen) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

810| Ps 91.

811| Na tvojih poteh.

812| Mt 4,7; Lk 4,12.

813| Mt 8,22.

Izlaga tiga evangelia

hote verovati de bi Božjia gnada per kerstu bila, temuč z rokami tipati. Nim na S. pismi ne falli, ali na tejm nym falli, de tu S. Pismu prov ne pelaio inu ne zastopio. Zakaj de bi ta Božjia besseda nekar per tejm kerstu ne ostala, kir taku pravi: »Samuč de bo gdu spet druguč rojien skuzi to vodo inu Duha, taku on ne bo vidil tiga nebeškiga krajlestva, taku bi tu ne bilu prov per tejm kerstu oli vodi Božjio gnado inu odpustig teh grehov iskati.« Ali tukaj ta Božjia besseda terdnu stoy, kateri veruje inu bo kerstčen, ta bo izveličan. Zakaj tukaj mora ta vera inu kerst, Božjia besseda inu voda vkupe biti, tiga ty slepi ludje ne hote viditi.

814| Jn 3,5.

Ioh. 3.⁸¹⁴

Kadai nas ty angeli varuio.

V ti viži tukaj Christus tudi timu Zludiu zubper govori inu odgovori: »Kadar jest hodim po moim potu, po katerim je Bug meni rekal hoditi, taku jest dobru vejm, de so ty angeli per meni inu morajo name gledati inu mene varovati.« Taku kadar enu dejte v nega otročy pokorsčini hodi, oča inu mati, hlapec inu dekla v nih dellu inu pokorsčini hodio inu kaka nesreča nim naprej stoji, tukaj Bug noče skuzi nega angele braniti inu ni pomagati. Aku pak iz tiga potu mumu ali na stran gredo, tukaj inu per nim ty angeli ne bodo. Tukaj vsako uro more ta Zludi nim ta vrat utergati inu ulomiti, koker on čestu iz Božjga perpusčena stury, inu tu se nym prav pergodi. Zakaj oni bi ne imejli novih inu drugih potov sebi delati, zakaj tu se pravi Boga izkušati.

Zludi nagane na cagovane, prevzetie.

Le-tu je pak ena taka izkušnava, katero nisče ne zastopi, samuč ta, kateri je njo sam izkusil. Zakaj koker ta perva izkušnava človeka na tu cagovajnje naganja, taku le-ta druga na tu prevzetje inu na taka della inu Božjje službe, katere ne imajo Božjje bessede poročenja ali zapuvidi. Tukaj ima en človik po tej sredni cesti puiti, de on ne caga inu tudi se ne prevzame, temuč terdnu ostane preprostu per tej Božji bessedi, v pravim zevupaniu inu v stonoviti veri, taku bodo ty lubi angeli per nas, sice⁸¹⁵ nekar.

815| Sicer.

816| Človeška tradicija, navada.

Ta tretja izkušnava je traditio humana,⁸¹⁶ ta je cilu debella, de se ta Hudič skuzi čast inu oblast podstopi nas zupar Božjo bessedo v malikovanje perpraviti. H timu tu veliku pomaga, de ta vunaina svetust taku en velik šain ima pred to pametjo inu leipše svejti kakor vsa pokorsčina pruti Božji bessedi. Zakaj ta papež ne deržy tiga zakonskiga stanu za en tak svet leben, kakor je on za eno sveto inu veliko rejč deržy, kadar edan oblejče eno syvo suknjo ali guglo, se ne deržy kakor drugi ludie, ne jej messa v petek, se postu, gre rumat etc. Tu stury en takov šein, de se krajli inu cessarji pred tem poklainajo.

S takovo lastno andohtjo inu samo zmišleno duhovščino je ta papež gori prišal, de on inu njegovu kardellu nej hotelu sturiti, kar drugi ludje sture, zakaj tu bi bilu prežleht. Tu pak ima enu sussebnu videnje inu velajnie pred svejtom, kadar eden vu en klošter teče, en menih, inu našiga GOSPUĐA Boga, kakor se ony hvalio, lastan služabnik postane, gdi se ni denarjev ni blaga ne ysče inu se timu svitu cilu odpovej. Zakaj taku so ony ta menihski leben hvalili, aku je lih eno drugo mainingo ž nym imejlu, kakor en vsakateri dobru vej.

817| Mt 4,10; Lk 4,8.

Ampak summa summarum, takovu je ena prava Hudičeva izkušnava inu ena svetust, katero Bug nej ni ordnal ni zapovedal, s katero se Bogu ne služi, katerimu se vsaj ima, kakor Christus le-tukaj pravi, le samimu služiti.⁸¹⁷ Aku se pak nikar samimu Bogu ne služi, taku se gvišnu timu Hudiču služi, ta tudi lona, kakor on Christusu oblubi, inu daje dober leben, debelle frunte inu velika gospostva k lonu.

Bogu služiti, kaj se pravi.

Kateri pak hoče Bogu služiti, ta sturi, kar je Bug v svojej bessedi zapovedal. Si li ti enu dejte, taku poštui tvojga očeta inu mater. Si li ti ena dekla ali hlapec, taku bodi pokoren inu zveist. Si li ti gospud ali frava, taku ne pohuišaj tvoje družine z bessédami inu z djanjem, temuč sturi, kar tebi dobru prystoji inu derži

na I. postno nedello.

derži nyh tudi k Božjemu strahu. Tu se tedaj pravi Bogu inu njegovi bessedi inu nikar tej personi služenu. Zakaj tukaj je njegova besséda, katera tu zapoveduje inu hoče imejti, onu se uže pred tem svitum imenuj, kakor se hoče, de je onu gospudu inu fravi, očetu ali materi, sossedu ali ditetu služenu, taku je onu vsaj ena prava Božja služba. Zakaj Bug je ja svojo bessédo zapissal čez mojga inu na mojga bližniga glavo inu je djal: »Ti imaš tvojga bližniga lubiti⁸¹⁸ inu njemu služiti.«

De pak uže ta papež za takovo zapuvidio ne mara inu eno sussebno svetust iz tiga della, kadar eden eno syvo kutto ali guglo oblejče, obeniga massla ni messa, temuč olje inu haringe⁸²⁰ v posti jej, je tu zgul ena hudičeva pošast. Zakaj Božje zapuvidi inu besséde nej tukaj. Za tiga volo se tudi raima k svetusti inu k brumi, katera pred Bugom vela ravnu, kakor se raimaio h kamanatimu zydainju ali k močnimu velikimu pohištvu te hyšice, katere otroci iz kvart delajo, urzah je, kir Bogu se ne more služiti, temuč de se ima njegovo bessedo inu zapuvid. Aku pak Božje besséde inu zapuvidi nej, taku si Bogu ne služi, temuč lastni voli, tedaj pak Gospud Bug pravi: »Komer ti služiš, ta tebi tudi lonaj. Kateri Hudič je tu tebi ukazal? Iest tebi velim očetu inu materi, tvoji gosposčini inu tvojmu bližnimu služiti, tu ti pustiš stati inu sturiš ta čass, kar jest neisim zapovedal, bi si jest tu imel pustit dopasti? Ne, tu ne more biti.«

Taku je ta papež inu njegovu kardellu en zgul malikovski služabnik inu hudičov hlapec. Zakaj to bessédo on nikar le ferrahta, temuč jo tudi pregaina inu hoče vener svet biti za takove vunainje Božje službe volo, katero je on smislil inu gori naredil z guglami, s platami, s postom, ryb jedjem, maš branjem inu kar je več taciga, od tiga njega nihče ne more perpraviti.

Za čez volo? Zatu, de je ta Hudič njemu tiga svita krajlestvu pokazal inu oblubil. Tu della, de se on naši pridigi inu Božji službi špota, zakaj my smo petlerji per njei inu moremo veliku terpejti. Ampak svojo Božjo službo povzdigne on v nebu, zakaj on ima denarje inu blagu, čast inu oblast od nje inu je en vegši GOSPUD, kakor cessar inu krajl more biti. Tukaj se vidi, koku se je ta Hudič z le-to izkušnjavo taku silnu per njemu vsejdit.

My pak imamo Hudiču pod očy stopiti inu k njemu reči, kakor Christus pravi: »Hudič, poberi se od mene proč.«⁸²¹ Onu stoji pissanu: »Ti imaš tvojmu GOSPUDU Bogu le samimu služiti.«⁸²² Tu je le na Božjo bessedo gledati inu to isto slušati, izvunaj te iste obene Božje službe naprej vzeti.

Takovih izkušnjav vseh treh moramo my čakati, kakor dolgu žyvimo na sveiti, zatu se imamo vučiti, z Božjo Bessédo zupar nje nas sčititi, de po tej srejdni ceisti gremo, to vero obderžimo, kadar smo lačni de verujemo, de kruh nekar kaminje imamo, de v veri prevzetni ne bodemo inu h puslednimu za denarjev inu blaga volo od prave Božje službe ne pademo, temuč kmallu v veri inu v strahu Božjim ostanemo. Naš lubi GOSPUD Christus, kateri je le-te

izkušnjave nam h dobrimu sam premogel, ta nam tudi daj muč,
de my skuzi njega premoremo inu bodemo mogli
izveličani biti,
amen.

818| 3 Mz 19,18.

819| 5 Mz 6.

820| Prekajene slanike.

821| Mt 4,10.

822| Mt 4,10; Lk 4,8.

NA

Izlaga tiga evangelia
N A T O I I . P O S T N O
N E D E L L O , R E M I N I S C E R E ,⁸²³
E V A N G E L I U M M A T H . X V .⁸²⁴

823| Druga postna nedelja.

824| Evangelij po Mateju 15.

Nu Jezus je od unod šal vunkaj inu se je uganil v te kraje Tyra inu Sidona. Inu pole, ena Kananejska žena je prišla iz teh istih krajev inu je vpyla za nym rekoč: »O, GOSPUD, ti Davidov syn, usmili se čez me. Moja hčy hud marter od Hudiča terpy.« Inu on ny nej odgovoril ene bessede. Tedaj so k njemu stopili njegovi jogri, so ga prossili inu djali: »Pusti jo vsaj od sebe, zakaj ona vpye za nami.« On pak je odgovoril inu je djal: »Iest nejsim poslan samuč h tem zgublenim ovcam od izraelske hiše.« Ona je pak prišla inu je pred nym doli padla inu je djala: »GOSPUD, pomagaj meni.« On je pak odgovoril inu je djal: »Nej lipu, de se otrokom nych kruh vzame inu se pred pse verže.« Ona je djala: »Rejs je, GOSPUD, ali vsaj psiči jejdo od teh drobtin, katere od nych gospudov mize padajo.« Tedaj je odgovoril Jezus inu je djal k njei: »O, žena, tvoja vera je velika, tebi se sturi, kakor hočeš.« Inu nje hcy je zdrava postala v te isti uri.⁸²⁵

825| Mt 15, 21–28; Mr 7:24–30.

Le-tu je

na II. postno nedello.

E-tu je en vissok evangelium. On je pak zatu na le-to nedello položen ravnu kakor drugi, kir tudi v nym stoji od vunkaj izgananja tiga Hudiča. So taku hoteli s tem ty naši stariši na znanje dati, de bi ludje imejli brumni biti inu se izpovedati. Ali ona je ena žleht inu prava papeška bruma, katera se pusty enu cilu leitu šparati noter do le-tiga postniga čassa inu bode z revnim posteinjem inu z nevolnim izpovedainjem, od kateriga se vsaj obena zapuvid nejma, opravlena.

Zatu moramo narpoprej vejčiti, de le-ta evangelium nikar od takove otročje jegrače inu činčarye ne govory, temuč de je en vissok inu težak vuk od tiga praviga šritanja inu smertne britkusti v veri pred Bugom, iz kateriga se my tu imamo vučiti, de nas nejma obena rejč odstrašiti inu odgnati od klicanja inu moleinja k Bugu, aku bi lih Bug sam ne h timu rekal, kakor se izkussi inu vidi v teh smertnih nadlugah, tukaj ta naša pamet h timu tudi ta Hudič vužiga to našo missal, de se nam zdy po naši norrj zastopnosti, Bug nas ne hoče ušlišati ni nam pomagati, tedaj se strašnu gody, zlasti kadar ty černi oblaki tu lubu svitlu sonce pokrivajo, tu je tedaj ena nadluga čez vse nadluge.

Le-tu šritanje je nam le-tukaj naprej namalanu v tej ženici, tukaj nej le ta persona zleht, temuč tudi vse druge nee ričy so taku hude, de huiše ne mogo biti. Zakaj nerpoperj je ona ena ajdovska žena, tu je ta prava nee nesreča, katera njo pači inu žaluie, zlasti de nej obenu dejte Abrahamovu ni od Abrahamoviga sémena, nejma za tiga volo obene pravice kaj prossiti, zakaj ona je ptuja. Tu istu je njo taku zlu po glavi udarilu ali ustrašilu, de bi ona bila mogla reči: »Kaj bi jest imejla ali hotela prossit, onu je zgubleno. Urzah: »Jest sim ena ajdovska, ptuja ženica, on pak je en Iud inu h tem Iudom poslan.«

Kadar bi my eno takovo težko izkušnavo imejli v našim sercej počutiti, taku bi my skoraj obnemogli inu od molenia pustili, zakaj tu nej obena šala ali ygrača, kadar ta vejst pravi: »Ah, ti nej si oben teh, kateri imajo prossiti. Ti ne slišiš Christusu, pusty Paula, Petra moliti, tebe naš GOSPUĐ Bug ne usliši. Ti némaš obene vere. Lahkaj nej si izvolen, nej si vrejden ni zadosti h takovjmu vissokimu dellu, de bi ti imel pred Buga stopiti inu njega za nekaj prossiti.« S takovimi missalmi more nas ta Hudič v caganje perpraviti, zakaj onu je ena silna velika izkušjava.

Tukaj gledaj uže na le-to ženico, vučis se tudi v takovih dežkih⁸²⁷ izkušnavah se deržati, kakor se ona derži. Ona gre tja kaj inu takoviga ne vidi, je lih sleipa v duhi, ona tiga štuka pozabi inu iz misli pusti, de je ona ena ajdina, on pak je en Iud. Zakaj tu zavupanje inu serce h Christusu je taku močnu inu veliku, de je ona le mislila: »On mene ne bo zapustil.« S takovo vero ona tu premore, de naj si je ona ena ajdynja inu nevredna kaj od Christusa prieti, de njej Christus vener bode pomagal.

Tiga bi en drugi prez vere ne bil sturil, temuč bi bil taku mislil: »Tj si tiga Hudiča, onu je zabstoin, kar ti moliš, pusti njegov folk moliti, s tabo se ništer ne opravi.« Inu bi taku nikdar več ne bil molil. Zakaj kateri ne veruje, ta ne umej moliti. Ampak le-ta ženica se timu ne pusty motyti, ona per sama sebi ne disputira: »Ti ne slišiš v to hišo, ti si ena odločena inu vun izpahnenja aydynja inu nikar vrejdna, de te ta zemla nossi.«

Takova je ena terda inu huda izkušjava, kadar ta Hudič taku v tem sercej podnetuje iuu⁸²⁸ pergreble⁸²⁹ inu pravi: »Kaj bi ti hotel dolgu moliti, ti si vsaj moj, začni mar Boga kleti, onu je ravnu tulikajn, ti vsaj ne bodeš izveličan.« Takove hudičove misli morajo enu neizkušenu serce pačiti inu muditi, de cilu ne moli inu v caganje pade.

X Zatu

826| Leta 1534.,
na Luthrovem domu.

Ludje nejmajo
od molitve pustiti.

I.
Ta prava izkušjava,
de je ona ena ajdina.

827| Težkih.

828| Inu.

829| Z grebljo čistiti; (SSKJ; greblja – priprava za razgrebanje žerjavice, pepela)

Izlaga tiga evangelia

Zakaj je tu dianje le-te žene zapissanu.

Zatu je le-ta historia za našo volo zapissana, de se my na tem ne opotaknemo inu ne zmotimo, aku bi nam ta hudi sovražnik hotel naprej deržati inu reči: »Ti neisi oben karsčenik, onu ništer nej s tvojo moli-tovjo.« Tukaje kratku ništer zatu ne maraj, temuč reci le-taku: »Iest si bodi, gdur jest hočem, taku jest ništer zatu ne maram. Zakaj aku sim jest lih en greišnik, taku vsaj vejm, de moj GOSPUD Christus nej en greišnik, temuč de ostane pravičen inu milostiv. Zatu hočem serčnu k njemu klicati inu vpyti inu si ob eni rejči pustit motiti, zakaj jest zdaj nejmam čassa disputirati, aku sim jest izvolen ali nikar. Tu pak jest počutim, de jest pomuči potrebujem, pridem za tiga volo inu je ysčem v vsej pohlevsčini.«

Tu se pravi prov po le-tim exemplu sturiti. Zakaj ta ženica je bila ena aidyna, je morala zatu dobru taku misliti, de nej teh izvolenih ena, ali ona vener požre takov grenak ugrižlaj inu stopi pred GOSPUDA Jezusa inu se ne pusty takovi misli na molitvi pačiti. Taku ti tudi sturi inu reci: »GOSPUD, jest pridem zdaj inu morem tu inu drugu imejti. Kej je jest sicer hočem vzeti ali yskati, kakor per tebi v nebessih, skuzi tvojga Synu, mojga odreišenika Jezusa Christusa?« Tu je enu silnu štritainje inu enu cilu veliku čudu na tej Kananejski ženici.

Nu, taku stoy v textu, de ona vpye: »Ah, GOSPUD, ti syn Davidov, usmili se čez me inu toži svojo nadlugo, moja hčy bode tardu inu zlu martrana od Hudiča.«⁸³⁰ Takovu vpytje sliši Christus dobru, ampak on njei ne odgovory ene bessede. Tu je ta druga težka izkušnja, de se naš GOSPUD Bug izkaže, ravnu kakor je ona bila. Ona je ena aydynja, katera nikar v to erbsčino ne sliši, ona tudi nejma te dobrute užyvati. Zatu, ker ona za Christusom teče inu njega prossi, on cilu molči, kakor de bi se njemu ništer ne bilu ž njo pečati. Od takovih dvejuh velikih, močnih pukš bi imel en želeizen zyd okuli pasti. Zakaj ona bi bila ja mogla misliti: »Kej je uže ta mož, kateri je meni od eniga vsakateriga hvalen, koku je on usmilen, on skoraj usliši inu rad pomaga? Ampak kakor jest vidim inu izkussim, taku on usliši, kadar on hoče inu nikar, kadar ga my potrebujemo.« Ampak le-ta uboga ženica se še ne pusty strašiti. Kaj se njei pak permeri dajle?

H tretimu bodo ty jogri tiga vpytja trudni. So v nyh misli brumniši ali usmileniši kakor sam Christus. Zakaj nym se zdy, de je preterd inu prenepriazniv, za tiga volo ony perstopio inu prossio za le-to ženico: »Ah, GOSPUD, daj inu pomagaj njej, ona sicer vsaj ne neha etc.«⁸³¹ Tu je en lep exempel, de se od molive nejma pustiti.

Taulerus⁸³² piše na enim mejstu en exempel, de se ima od molitve nehati. Ampak onu je krivu, de bi se imejlu taku pridigovati. Zakaj tu nehainje se samu od sebe prezgudo per nas najde. Taku da le-ta exempel tudi zadosti na znanje, de se kratku nejma nehati, temuč le naprej moliti inu s to ženico le-tukaj reči: »Iest ne hočem zdaj disputirati, aku sim jest brumna ali huda, vreidna ali nevredna, jest zdaj timu ne morem streiči, imam enu drugu inu potrebniše opraviti. Moja hčy zdaj od Hudiča velik marter terpy, h timu jest moram svit inu pomuč imejti.« Tukaj se vidi, de takove tarde izkušnjave urzah dado timu, kateri svojo nadlugo počuti, le s tem več risničniši z molitovjo naprei jiti inu prossiti, de njemu pomaganu bode, nič na tu gledajoč, de je te pomuči nevredjen.

Tukaj se najde ta tretja izkušnja, de Christus pravi: »Iest nejsim poslan, temuč le k tem zgublenim ovcam te hiše izraelske.«⁸³³ Udari sku-zi tu tudi te jogre po glavi inu je ustraši, ne hoče ni to ženico ni nje, kateri za njo prossio uslišati.

Tu bi

830| Mt 15,22.

II.
Ta druga,
de Christus
ne odgovory.

S to molitovjo
nejmajo ludje nehati.

831| Mt 15,23.

832| Johannes Tauler (okoli 1300–1361) je bil nemški mistik, duhovnik in teolog, dominikanec in učenec Meistra (Johannesa) Eckharta. Deloval je v gibanju Gottesfreunde (Priatelji Boga) in je znan po pridigah, ki so prvič izšle v zbirki leta 1498 (https://archive.org/stream/sermonsconferenc00tauluoft/sermonsconferenc00tauluoft_djvu.txt). Izhajal je iz doktrine Tomaža Akvinskiga, ki jo je nadgradil s prepričanjem, da je božansko znanje popolnemu človeku dosegljivo tudi na tem svetu, a ga je treba iskati z vsemi sredstvi. Luther in ostali protestanti so ga cenili in označili za »reformatorja pred reformacijo«.

833| Mt 15,24.

III.
Ta tretja izkušnja,
Christus njej to pomuč
odpovej.

na II. postno nedello.

Tu bi ona bila mogla misliti, tu more vsaj ja le en terd mož biti, kateri tudi druge ludy, kateri od sami sebe inu nikar prošeni prossio, ne hoče uslišati. Inu je risnica, Christus nej nigdir taku terd inu oster namalan v cejlim evangeliu kakor le-tukaj. Taku ona vsaj vener ne neha, temuč le čedajle več petla inu prossi inu je taku try velike izkušnave prestala.

Kadar uže nje vpytje inu drugih ludy zaprošnja ne hoče pomagati, taku je ona v hišo prišla, kakor s. Marcus pravi.⁸³⁴ Tu se more dobru polovico ena nesramna žena reči inu imenovati. Ona je za nym po gassi z enim vpytjem tekla, kadar uže Christus v hišo gre, de bi nje mogel prust biti, taku ona za nym teče, pade stuprov pred njega doli. Ampak takovu je nam k navuki inu h troštu zapissanu, de se my imamo vučiti, koku enu serčnu, dobru dopadenje Christus na tem ima, kadar se stonovitu inu milu prossi inu petla.

Ali my vidimo, de se ta GOSPUD še ne pusty doprossiti, kakor bi ta žena njega rada imejla. Zakaj poslušaj, kaj pravi on k le-tej ženici? »Onu nej lipu, de se tem otrokom nyh kruh vzame inu se pred te pse verže.«⁸³⁵ Kadar bi on takove besséde k meni bil govuril, jest bi bil zdaici proč tekal inu bi bil mislil: »Onu je zabstojn, kar ti delaš, tukaj ništer ne obderžiš. Zakaj tu je čez vso masso ena terda inu ostra besseda, de ta GOSPUD nje naprej deržy, nekar le, de nej enu izraelsku dejte, de je ena aydina, temuč de jo tudi imenuje inu derži za eno psico. Tu je hujši, kakor de bi on njo žleht eno aidynjo bil imenoval.« Ia, je ravnu tulikajn rečenu, kakor de bi on rekal: »Ti si hudičeva, kakor ti greš inu stojiš, poberi se le proč, ti per meni némaš kaj yskati.« Tu se pravi vsaj ja vissoku izkušanu. Kadar bi s. Peter ali Paul eno takovo bessédo k meni rekal, jest bi se do smerti zbal. Kaj bi onu pak zdaj imejlu biti, de je Christus sam k le-tej ženici reče?

Zatu je le-tu en vissok inu siln exempel, na katerim se vidi, kaka velika rejč je ta vera. Ta prime, derži inu popade Christusa per njegovih bessédah, kadar je on narserditiši, inu stury z ene terde besséde eno troštlivo dialectico inu disputieranje, kakor my le-tukaj vidimo, zakaj pravi ta žena.

Ti praviš: »Iest sim en pess, iest tu pustim se zgodit, hočo rada en pess biti, derži mene le kakor eniga psa. Daj tvojem otrokom ta kruh, possadi nje k mizi, tiga jest ne pegerujem. Pusti mene le pod mizo te drob-tinice gori pobyrati inu vosči meni tu, kateru prez tiga ty otroci ne uživejo, temuč zabstojn tje pogine, na teim istim jest hočo zadosti inu za dobru imejti.« Ie taku GOSPUDA Christusa ž njegovini lastnimi bessédami uje-la. Ia, kateru je še več, s to passjo pravico zadoby ona to otročjo pravico. Zakaj kam hoče ta lubi Jezus, on se je sam ujel inu more zdaj naprej inu njej pomagati. Ampak kateri bi je le dobru znal, on se pusty iz serca rad taku ujeti.

Tu je uže ta pravi mojsterski štuk, en sussebni inu čudni exempel, kateri je zatu nam naprej zapissan, de se my imamo vučiti, se od le-tiga moža ne pustit odvižati, on si nas imenuj pse ali ajde. Zakaj psi morajo tudi gospude inu jesti imejti. Taku morajo ajdje tudi eniga Boga imejti.

S takovo terdno inu stonovitno prošno inu vero je ta GOSPUD ujet inu odgovory: »O, žena, znaš inu moreš ti le-te žlake v tvojem sercej preterpejti inu prestati, taku se tebi zgodi, kakor ti veruješ.«⁸³⁶ Tu je ena čudna sodba. Christus je vidil, de so se ty drugi Iudje zdajci na eni bessédi pohujšali, ker je on djal, my moramo njegovu messu jesti. Le-ta ženica pak deržy vselej močnu v tem vupanju, on bode pomagal, inu ga ne more pustiti.

Le-tukaj se vidi, zakaj se je ta GOSPUD taku terdu izkazal inu njei to pomuč odpovédal. Zlasti de on svojga nepriaznaviga obraza nej zatu izkazal, kakor de bi on ne hotel pomagati, temuč de bi taku nje vera se rezodela inu de bi se ty Iudje, kateri so erbi k njegovimu krajlestvu inu otroci bily, na tej aidy-

X 2 ni, ka-

834| Mr 7,24–25.

III.
Ta četerta izkušnjava,
de on njo enimu psu
pergliha.

835| Mt 15,26; Mr 7,27.

836| Mt 15,28.

Zakaj se Christus taku
ostru izkazuje.

Izlaga tiga evangelia

ni, katera nej obenu dejte ni erb bila, se vučili, koku bi ony imejli na Christusa verovati inu vse zavupanje na njega postaviti.

Takovu hoče Christus imejti inu se njemu taku dobru pusty dopasti, de svoje dobrane inu priaznosti ne more dajle skrivati inu pravi: »Pojdi, tebi se zgodi, kakor le ti hoč.«⁸³⁷ Da njei taku to passio pravico inu stury to hčer nikar le zdravo, temuč se tudi ponudi dati, kar ona pegeruje inu hoče imejti inu postavi njo mej Abrahamovu séme. H takovi gnadi perpravi njo ta vera, de ona nikar več en pes ni aydinja, temuč njega luba hčy inu ena prava sveta žena imenovana bode.

Takov exempel služi nam h timu, aku nas naš GOSPUĐ Bug zdaici ne naše prošne inu ne da, kar hočmo, de zatu ne imamo se prestrašiti, od vere pasti inu od molitve pustiti ali nehati, temuč močnu inu terdnu verovati inu vupati, de bode h poslednimu IA h timu rekal. Inu aku on lih tiga nikar glassnu inu očitu ne bo rekal, taku vsaj tihu inu skrivaje per sam sebi v sercej bo pervolil do tiga čassa, de boš tu, za kar si prossil, sam počutil, vidil inu užival, aku le ti z molenjem nikar len inu utragliv ne boš. Kakor se tudi v drugih evemplih⁸³⁸ vidi. Iosef je vpil inu je močnu molil dobru trynajst lejt poredu, Bug bi njemu hotel pomagati. Ampak usliši te njega riči so bili le čedale huiše, če več je molil, huiše se je nemu godilu. Taku še onu na ta današni dan tem karsčenikom gre, kadar so ony dolgu klicali inu k Bugi vpyli, venger obene pomuči neso počutjli, temuč so le čedajle huje imeili, ravnu kakor Iosef. Kadar bi Bug bil Iosefa poprej odreišil, taku bi bil Iacob, njegov oča, dobru vessel postal. Ampak Iosef bi bil moral en ovčar ostati. Kadar se je onu pak taku dolgu zavléklu, je on en Gospud postal čez cejlo Egipto, h timu je Bug skuzi njega veliku dobriga sturil, nikar le-te sedem lejt v te dragynje, temuč sicer tudi v tem posvitnim inu cerkovnjm regimentu, iz kateriga nej le Egipt, temuč tudi te okuli ležžoče dežeze pobulšane etc.

Taku hoče Bug še z nami sturiti. Kadar on nam dolgu našo prošno odpovejda inu je nam vselej tu ne dal, my pak na njegovi oblubi terdnu deržimo, taku onu ima h poslednimu Ia inu nikar ne biti. Zakaj njegova besséda ne bode lagala: »Kar vy tiga Očeta v mojem imeni bote prossili, tu on vam bode dal.«⁸³⁹

Ampak naša pamet se pohuiša vissoku na takovim zavlačejnu inu bi rada hotela, de bi nas Bug zdajci uslišal. Tukaj je potreba, de se na tem nikar ne pohuišamo inu pustymo našimu GOSPUĐU Bogu ne reči inu to prošno enu lejt, dve lejt, try lejta ali še dajle gori deržati inu de se le pred tém varujemo, de si my tiga vupanja inu vere na njegovo oblubo ne pustimo iz serca izdrejti. Taku bode h poslednimu nekaj moralu iz tiga biti, de on več bode dal, kakor si ti dati prossil. Kakor se le-tej ženici zgody, kadar bi ona več bila hotela imejti inu pegerovati, on bi tu njei tudi bil dal.

Taku hoče uže naš GOSPUĐ Bug nas vučiti, de onu nej vsak čas dobru skoraj uslišati. V velikih nadlugah je on stury. Kakor kadar ti vu eno vodo padeš ali si na voiski, tu ne vela veliku čakanja, kadar je ta nadluga taku blizi inu velika. Ampak gdi se tu čakajnje inu tu zavlačovainje more terpejti, tukaj se imamo vučiti, de on rad po navadi zavlačuje. Ali vsaj taku, kakor ta prerok Abacuc pravi: »Aku se obluba zavlačuje, taku na njo čakaj, ona bode gvišnu prišla inu se nikar zavlačovala.«⁸⁴¹

Taku on zavlačuje zdaj tudi, pusty tiga papeža inu Turka zupar nas se zlobyti, my vpyemo inu se mylu deržimo. On pak tiga ne sliši inu se izkazuje, kakor de bi on nas ne znal, dopusty de nas nemilostivu martraio inu opravlaio, kakor de bi my ne jmeli obeniga Boga. Ali tu ne bo vselei terpelu. Zatu neimamo cbiuvlati, to bessedo IA imamo my v nebessih, ta teče GOSPUĐU Christusu inu

837| Mt 15,28.

Bug odlaša s pomučio, koker s teim Iosefom v Egipti.

838| Exemphih.

Bug po dolgim zavlačanju usliši.

839| Jn 16,23; Jn 15,16.

Naša pamet hoče zdaici imeti, kar prossil.

840| Hab 1.

Abac. i.⁸⁴⁰

841| Hab 2,3.

na II. postno nedello.

inu Bogu, njegovimu Očetu, gvišnu v serce, aku on lih le-tukai štiri ali pet želežnih zydov ali vrat pred njo sezyda inu stavi inu ta Hudič zgul NE k njei strejla.

Ampak le-tukaj se vuči reči: »Iest deržim ja inu verujem, de Bug svojej cerqvi bode milostiv inu njo odtell, kadar ona za pomuč vpye. Ta besseda IA teče njemu v njegovu sercej po tej oblubi Christusevi: »Kar vy tiga Očeta bote prossili v mojem imeni, tu on vam bo dal.«⁸⁴² Zatu jest ne hočem disputirati, aku sim iest izvolen inu k molitvi vrejden, temuč de ta besseda IA gvišnu bode tukaj, kadar jest le molim inu močnu vpyem.

Taku je ta historia en sussebni leip exempel ene prave vere, ta ista mora biti izkušovana inu ima vsaj h puslednimu vse premoči inu doseči, aku my le-to ženico slušamo. Ta si tudi ne pusty samimu GOSPUDU Christusu to bessedo IA iz serca vzeti, de je on priazniv inu bode pomagat.

Susseb pak trošta nas le-ta historia zupar to gmajn izkušnjavo, katere my vse naše živoče dny ne moremo cilu prosti biti inu od sebe perpraviti, zlasti kir se v nami ta vera inu zavupanje na Božye oblubi inu milosti rada zginni inu zgubi, kadar my na našo nevrednost inu na grehe zmislmo. Zakaj de bi Christus več na našo vrednost inu zasluženic koker na svojo milost, dobruto inu na našo nadlugo tar potrebo hotel gledati, taku bi on ne bil le-ti ženici pomagat. Ampak on hoče milostiv biti inu rad pomagati, kadar my le s tem zavupanjem inu moleinjem naprej gremo inu per nim do konca ostanemo.

Naš lubi GOSPUĐ Bug pomagaj nam, de my tudi za njo pridemo inu se s terdno vero na njegovo bessedo inu oblubo iz cejlga serca zanessemo inu skuzi Christusa s pomočjo tiga Svetiga Duha vekoma izveličani bodemo, amen.

Ioan. 14.⁸⁴³

Trošt zoper našo nevrednost.

Molitov.

842| Jn 16,23; Jn 15,16.

843| Jn 14.

NA III. NEDELLO

V POSTI, OCULI,⁸⁴⁴
EVANGELIUM LUC. XI.⁸⁴⁵

GOSPUD⁸⁴⁶ Jezus je izganjal eniga hudiča, ta je bil mutast. Inu pergudilu se je, kadar je hudič bil vun šal, je ta mutec govuril inu ta folk se je začudil. Eni

X 3 pak

844| Tretja postna nedelja.

845| Evangelij po Luku 11.

846| Lk 11,14–28; Mt 12,22–30.

Izlaga tiga evangelia

pak mej nymi so djali: »On hudiče vun izganja skuzi Beelcebuba, tiga višiga čez hudiče.«⁸⁴⁷ Ty drugi pak so njega izkušali inu so hoteli od njega imejti en caihen od neba. On pak je vejdlil nyh misli inu je djal k nym: »Vsaku krajlestvu, kateru je samu zupar sebe rezdilenu, tu pustu postane inu ena hiša čez drugo pade. Aku je tedaj Hudič tudi sam zupar sebe rezdilen, koku hoče njegovu krajlestvu obstati? Kadar vy pravite, de jest hudiče vun gonim skuzi Beelcebuba. Aku jest pak skuzi Beelcebuba hudiče izganjem, skuzi koga je vaši otroci izgajnajo? Zatu ony bodo vaši rihtarji. Aku jest pak skuzi Božji perst hudiče izgajnjam, taku je gvišnu Božje krajlestvu k vam prišlu. Kadar en močan orožnik svojga dvora varuje, taku tu njegovu z myrom ostane. Kadar pak en močneiši čez njega pride inu ga premore, taku on njemu vse njegovu orožje vžame, na kateru se je zanesel inu roup vun dily. Kateri nej z mamu,⁸⁴⁸ ta je zupar mene. Inu kateri z mano ne pobira, ta reztrezza.⁸⁴⁹ Kadar ta nečisti duh vunkaj gre iz človeka, taku on obhodi suha mejsta, ysče pokoja inu kadar ga ne najde, taku pravi: 'Jest hočem se zupet poverniti v mojo hišo, iz katere sim jest vun šal.' Inu kadar on pride, taku jo najde z metlami pometeno inu vznašeno, tedaj on gre tjakaj inu vžame sedem duhov k sebi, kateri so huiši kakor on sam. Inu kadar ony noter pridejo, taku ondi prebivajo inu tu puslednje tiga istiga človeka huiše postane, kakor je tu pervu bilu.« Inu pergudilu se je, kadar je on le-tu govuril, je ena žena svojo štimo mej folkom gori vzdignila inu je djala k njemu: »Izveličanu je tu tellu, kateru je tebe nossilu inu te persi, katere si ti sessal. On pak je djal: »Ia, izveličani so ty, kateri Božjo bessedo poslušajo inu ohranio.«

847| Mr 3,22.

848| Mano.

849| Mt 12,43–45.

850| Iz javne pridige, leta /15/34, vpričo volilnega kneza.

851| Kesanje; izposojeno iz srvn. bav. *gereuinge f. (kesanje), in sicer v 13. stoletju ali kasneje (H. Jazbec, 2007, 45).

852| Jutri zjutraj (SSKJ; zajtra).

Ex sermone publice, anno 34. in arce coram electore.⁸⁵⁰

Ta evangeli je cilu troštliv.

A današni evangelium, kakor vy slišite, od vun gonjenja tiga Hudiča govory. Inu je ravnu v tej mainingi (kakor ta pred osmemi dnevi) na le-ta čass odločen inu postavljen, de bi se ludje skuzi grevingo,⁸⁵¹ pokuro inu izpuvid imejli propraviti inu tiga Hudiča vun izganjati.

Inu si beri le-ta evangelium danas ali zajtro,⁸⁵² po lejtu, zymi ali v postu, taku je on silnu bogat, v katerim nam našiga lubiga GOSPUDA Christusa čudna inu dobra della bodo naprej deržana, katera nejso le taistikrat, kadar je

na III. postno nedello.

dar je Christus po Iudovski deželi hodil, zgudila, temuč imajo ostati noter do konca tiga svita inu kakor dolgu njegovu krajlestvu na zemli ostane. Od takovih del je ta evangelium danas ossem dan tudi pravil. Ampak le-tukaj poleg stoy, koku so ona od ludy na mnogotero vižo izložena, kateru nam tudi en leip priden vuk naprei deržy, kakor bote slišali. My hočmo pak narpoprej od tiga della Christuseviga praviti.

De uže naš lubi GOSPUD Jezus le-tukaj eniga Hudiča vun izganja je tu nam k enimu sussebnimu troštu zapissanu, de se my imamo vučiti inu vejđiti, de je on en GOSPUD čez tiga Hudiča inu njegovu krajlestvu. Inu de takovu dellu, kateru se je taistikrat potelesnu videče začelu, nikar gori ne neha. Temuč v tem karsčanstvi bode ostalu, noter do sodniga dne. Zakaj h takovimn dellu inu opravilu je Christus ta sveti karst, ta vissoku vrejdni zacrament, to bessédo inu absolucio inu drugu, kar k pridigarstvu sliši, za sabo pustil, de se ima timu Hudiču s temi njegovu krajlestvu šturati, reztreti inu rezvaliti, nje-mu ty ludje iz njegove oblasti inu tyrannye odtetti inu njega iz teh ludy vun goniti etc. Zakaj le-taku stoy pissanu: »Verbum meum non redibit vacuum.«⁸⁵³ Ravnu kakor ta dež, kateri na eno suho zemlo pade, nikar prez sadu doli ne gre, onu se potle zeleny inu bode vse živu. Taku pernesse gvišnu Božja bes-seda vselej per nekaterih sad, zakaj ta Sveti Duh hoče vselej per tej bessédi biti, skuzi njo ta serca resvejtiti, vužgati inu očistiti inu taku od tiga Hudiča tyrannye, syle inu oblasti odreišiti.

Aku se tu pred tem svejtum uže ne svejti inu se s potelesnimi očyma ne vidi, kakor taistikrat, kadar se je onu od Christusa potelesnu zgudilu, na tem nič ne ležy, zakaj ta svejt prez tiga nej vrejden, de bi on eno yskrico Božje kraffti imel viditi, temuč on ima sleip biti, šentovati, šmagati inu opravlati, kakor my vidimo, de on le-tukaj GOSPUDU Christusu stury. My pak, kir to bessédo imamo inu gori vzamemo, je imamo viditi inu vejđiti inu se iz serca tiga troštati, de je Bug nam to oblast le-tukaj na zemli pustil, de my znamo, ja, imamo inu moremo prez gorinehainja hudiče vunkaj goniti.

Zakaj enu vsaku ditece, kateru na svejt pride, tu bode rojenu v tiga Hudiča krajlestvi, gdi on kakor en gospud regira inu vso tyrannyo za tiga greiha volo obhaje, onu se pak semkaj nesse po tej zapuvidi Christusevi k svetimu karstu, skuzi kateri onu bode zuper k Božymu krajlestvu rojenu, kakor Christus, Ioan. 3,⁸⁵⁴ pravi. Undu se more ta Hudič uganiti inu vunkaj jiti. Zakaj tukaj bode timu ditetu od Buga skuzi Christusa Božja gnada oblublana, po-tehmal onu bo v to smert Christusevo karsčenu.

Taku ena uboga, režalena vejst, katero je ta Hudič z enim težkim pad-com prenaglil ali sicer skuzi izkušnjave pokazil inu režaloval, ta pride k meni, toži meni svojo nadlugo inu pegeruje trošta inu podvučenja. Tukaj jest imam zapuvid inu en vsakateri karsčenic, de jest imam mojga brata troštati inu poterditi inu njemu Božjo gnado skuzi tu zaslužeinje Christusevu oblubiti. Tukaj se tudi more ta Hudič uganiti nikar meni, kir sim jest en ubog greišnik inu reven človik, temuč tej bessédi, katero je nam naš lubi GOSPUD Christus na zemli pustil.

Taku kadar ti eno slabo, prestrašeno vejst imaš inu ne moreš tiga trošta zadosti močnu zapopasti, de ti Bug hoče milostiv biti inu tvoje greihe odpustiti. Tukaj je naš lubi GOSPUD Christus svojo večerjo k višnimu troštu ferordnal. De kadar njegovu tellu inu kry tebi k spiži inu pytju dane bode, ti obeniga urzaha nejmaš dajle cbiuvlati, de je njegovu tellu za tvoje greihe tjakaj danu inu njegova kry za tvoje greihe prelita. Gdi je pak takova vera inu zavupanje, tukaj je nemogoče, de bi ta Hudič dajle svoje sedalisče inu prebi-valisče mogel ohraniti inu take erperge nikar ne moral zapustiti inu se probati.

Christus že te Hudiče izganja skuzi to bessedo inu zacramente.

853 | Iz 55,11; Beseda se ne vrne k meni prazna.

Verni s Christusevo pomučio hudiče vun gonio, tiga pak ta svejt ne vidi.

Karst. Otroci bodo v tem kerstu od Zludia rešeni.

854 | Jn 3,5.

Absolucia. En kersčenic iz drugiga Zludia s Christusevo bessedo izpodi.

Zacrament. S to večerio Christusevo se tudi ta Zludi pregane.

Taku

Izlaga tiga evangelia

Christus goni tiga
Hudiča tudi vun.

855| Jn 14,12.

856| Preobernil.

Taku more le-tu dellu Christusevu prejd inu pred v tem karsčanstvi biti inu se more s to kačo gristi inu se zupar tiga Hudiča krajlestvu vselej zo vso močjo staviti inu štritati, kakor se vidi, de ta prava kersčanska gmajna več kakor sam Christus dei inu opravi zuper tiga zcludia, kakor od tiga sam Christus pravi. Ioan. 14⁸⁵⁵: »Risničnu, risničnu jest vam povejm, kateri na mene veruje, ta bode tudi ta della dellal, katera jest dellam inu bode vegša kakor le-ta dellal. Zakaj jest grem k očetu.« Urzah je: Ta karsčanska cerkov opravi svojo službo, delu inu dianje veliku daje inu širše kakor Christus, ta je tu le v tem maihinim kotu te Iudovske dežele sturil inu malu ludy breobernil,⁸⁵⁶ zakaj on je le v tu četertu lejtju pridigoval. Timu pruti pak ta karsčanska cerkov opravla nee dellu ali službo skuzi pomuč nje glave inu GOSPUDA Christusa, kateri na desnici Božji sedy, prejd inu prejd skuzi to pridigo inu s. zacramente inu tiga Hudiča v niegovim pregreišnim rovanju veden svary. Inu danas tukaj, jutri na enim drugim mejstu vunkaj izganja, tudi od sama sebe. Zakaj my neismo njega še cilu prosty, se moramo njemu vsak hip braniti inu se pred nym varovati.

Ta Hudič goni te
karsčenike iz tiga svita.

857| 1 Jn 3,8–9.

Takovu timu Hudiču težku dej, zatu ravnu kakor my njega skuzi tu pridigarstvu inu te svete zacramente vunkaj izgainjamo, taku se on zupet na nas izkuša, kadar vidi, de ne more v nas pryti ali nas possessi, de on nas vsaj skuzi preganenje iz tiga svejta prežene. Taku je godilu inu pojde noter do konca tiga svita, kakor se je Christusu samimu pergudilu. Zakaj on tiga Hudiča nej hotel terpejti, temuč ga je vun izsegnal, kadar se je tu od njega pegerovalu. Taku ta Hudič tudi njega nej hotel terpejti, je njega skuzi te Iude na križ perpravil inu ga iz svita vun pahnil. Ampak tu njemu nej dobru gratalu. Zakaj Christus nej le od tiga uboziga cloveka, od kateriga le-ta evangeli govori, tiga Hudiča vunkaj izsegnal, temuč on se je izkazal, kakor 1 Ioan. 3⁸⁵⁷ pissanu stoji, de on tiga Hudiča della rezvaly inu zatare, taku de ta Hudič obene oblasti nejma čez vse te, kateri na Christusa verujo. Kateri pak njega gori ne vzamejo, ty ostanajo pod tiga Hudiča oblastjo inu morejo h puslednimu, kakor ty Iudje, konec vzeti, zupar tu ništer ne pomaga. Ty verni pak bodo dobru pred tem žihri. Ia, ony izganjajo njega, tiga Hudiča, skuzi to bessédo inu bodo na uni dan srejd s Christusom rihtarji čez Hudiča inu vse neverne.

Papeštvu.
Ty s. zacramenti
tudi v papeštvu
Zcludia pregano.

V tem papeštvu je ta Hudič, kakor je veideče, svoje krajlestvu inu oblast vissoku perpravil. De aku so lih iz Božje gnade inu milosti ty sveti zacramenti inu ta besseda ostala, taku vsaj nej obeniga praviga zastopa ni od zacramenta ni od te bessede v tem papeštvu bilu, kakor en vsakateri more spoznati, ali venner se je ta Hudič tudi v tem papeštvu zlasti tej bessedi moral uganiti inu ubežati zlasti skuzi ta sveti karst. Zakaj Božje oblube ne more ništer gori deržati inu Sveti Duh svoiga della inu opravila tudi ne hoče zatu zapustiti, aku lih ta persona, katera to bessédo pela inu zacramente dili, nej brumna, temuč huda inu ne verna.

Zatu imamo my ja spodobnu Boga za takovo bogato gnado iz serca zahvaliti inu se tiga nikar tožiti, aku se lih ta Hudič zupar nas stavi inu nas čassi štenta⁸⁵⁸ ali martra. Zakaj onu se njemu čez vso masso vissoku feržmaga, de bi my ubozi greišniki njega, eniga takoviga offertniga inu mogočiga duha le skuzi to bessedo imejli vun izgajnati inu zupar svojo volo more vun puiti. Za tiga volo misli on se redle na nas masčovati inu strejla povsod s pregananjem inu z drugimi izkušnjavami na nas. Tu imamo my radi terpejti za tiga vupanja volo, kir vejmo, de my njega nikar le na teim svetu izganjamo, temuč tudi na sodni dan, kakor je rečenu, nega bomo sodili inu ferdamnali vekoma na dnu tiga pakla.

To bessedo
inu zacramente imajo
ludje vissoku deržati.

My bi se imejlij ja iz takoviga della vučiti, de bi my to bessedo Božjo inu te svete zacramente nikar taku za žleht ne deržali ni taku špotlivu od nyh ne govuri-

858| Muči; izposojeno iz it. *stentare* (mučiti, truditi se, težko živeti) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

na III. postno nedello.

govurili, kakor se skoraj vselej inu susseb od teh posvitnu modrih gody. Rejs je onu, de so ty zacramenti žleht vunanja della, kakor te ocy sodjo. Taku je ta besseda tudi ena vunanja rejč, katera se more s temi ušessi zapopasti inu s temi ocyma⁸⁵⁹ viditi, ravnu kakor ty karsčenički so tudi potelesni človeki. De bi se ona pak imejla za žleht deržati inu zatu ferrahtati, tu se kratku ne spodobi. Zakaj kadar en karsčenik semkaj gre inu pela to bessédo po tej zapuvidi Christusevi, taku je ta oblast tukaj, pred katero ta Hudič more bežati inu ne more pred njo obstati.

De uže ta besséda inu ty zacramenti enu takovu žleht videnje imajo, tu nas nejma k ferrahtanju te besséde inu teh zacramentov, temuč k serčnimu zahvalenju obuditi, de my rečemo: »Hvalo imej, naš lubi GOSPUD Bug, de je on to narvissokejšo muč ali krafft vu eno takovo žleht, slabo possodo polužil.« Zakaj my človeki smo ja pruti timu Hudiču kakor ena slamnata bil, de kadar bi on svojo oblast zupar nas imel ali mogel izkazati, taku bi on nas nikar en hip živih ne pustil. Kaj stury pak naš GOSPUD Bug? On vužge to ubogo slamnato bylico skuzi svojo bessédo, ta nebeski ogen, inu stury taku eno luč inu svitlobo na tem svejtu, de ta Hudič ne vej, kej bi on imel ostati inu more danas tukaj, jutri na enu drugu mejstu beižati inu vunkaj vlejči. Obtu s. Paul imenuje ta evangelium eno krafft Božjo,⁸⁶⁰ skuzi katero ty človeki izveličani bodejo. Tu je ena takova oblast inu muč, katera se Božja muč imenuje inu perpravi tiga človeka iz tiga grejha h pravici, iz te smerti v leben, iz pakla v nebu inu iz tiga Hudiča krajlestva v Božje krajlestvu.

Takovu se my karsčenički imamo vučiti inu Boga zatu zahvaliti inu njevogo bessedo inu svete zacramente častite inu velike, ja, kakor za naš narvissokejši šac štemati. Ty neverniki pak ga neiso vrejdní, de bi ony takovo častito majesteto inu krafft te bessede Božje imejli viditi po tem špruhu: »Tollatur impius, ne videat gloriam Dei.«⁸⁶¹ Ta pregreišni more proč, de on te časty Božje ne vidi. Inu kakor Ezaias od teh Iudov pravi: »S temi ušessi je vy bote slišali inu ga ne bote zastopili, z videčimi očyma bote vy vidili inu ga ne bote rezumejli.«⁸⁶² My pak imamo Boga zatu zahvaliti, de smo takovo veliko majesteto inu krafft te bessede spoznali inu izkussili inu se imamo te iste spodobnu vesseliti inu troštati, aku smo my lih ubogi petlerji inu greišniki, de my to krafft ali muč per nas imamo, pred katero se tudi ta Hudič more prestrašiti inu beižati.

Taku gre tu dellu še vselej mej temi karsčenički, kateru se pravi hudiče izganjati, te mutaste govoreče inu te gluhe slišajoče dellati, aku se tu lih potelesnu ne zgody. Zakaj onu je veliku vegše inu več, de se ta Hudič iz serca izžene, kakor de se on iz tiga telessa izpody, zakaj v serci sidy on veliku terdnejši. Christus pak ga tudi potelesnu izganja, de my njegovo oblast s temi očima vidimo inu s tem poprej imamo verovati, on bode njega tudi od vnot izsegal, ker on narterdnejši zidy, inu tu skuzi eno takovo žleht rejč,⁸⁶³ zlasti skuzi bessedo, to absolucio, ta karst, ta vissokou vrejdní zacrament etc. Takov dar inu gnado je nam Bug dal, zatu imamo njega s flissom zahvaliti inu te iste zupar tiga Hudiča serčnu nucati inu njega duhovnu iz teh človekov goniti, nič na tu gledajoč, de on nas le-tukaj potelesnu iz tiga svita zatu bode vun izpahoval. Kadar pak ta sodni dan pride, tedaj on ima zatu vekoma vun odločen biti. Tu je ta prvi štuk, za kateri my Boga imamo zahvaliti inu veseli nad nym biti.

Dajle gre v tem evangeliu, kaj ta svejt od tiga pravi. Le-tukaj se najdejo truji šularji. Ty prvi so ty brumniši, zlasti ta folk, kateri se nad takovim čudesom Christusevim začudi inu prez cbiuvla Boga zatu zahvali. Ty so tu majhinu kardelce, katerim so te ocy odperte inu vidio to čast inu Božjo krafft te besséde, pred témi je onu taku ena častita, velika rejč, de se ony ne mogo zadosti

Y začudi-

859| Očyma.

Ta evangeli inu s. zacramenti preganajo Hudiča, grešnike pak k svetnikom sture.

860| Rim 1,16.

My imamo to muč te Božje bessede prov rezmisлити.

861| Naj brezbožnik ne vidi Božje veličastnosti. Iz 26,10.

862| Iz 6,10.

Vegše opravilu Zludia iz serca koker iz telessa izzegnati.

863| Rejč.

Ty prvi šularji se začudio nad le-tim dellom.

Izlaga tiga evangelia

začuditi, de ta besseda taku žleht inu lahku tulikajn veliku ludy preoberne inu tiga Hudiča z močjo ima vunkaj izgnati, se za tiga volo ne mogo zadosti na niej začuditi inu njo poslušati.

Ty drugi šularji je šentuju.

864| Divji (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

Timu pruti pak so dva druga haufna, katerih serca so taku tardu obterpna, de ony tudi z videčimi očima ne vidio, de ena velika Božja krafft mora tukaj biti, de ta mutasti inu gluhi človik taku lahku ima govoriti inu slišati kakor en drugi človik inu lipu tih inu pameten biti, kateri je vsaj poprej vstekal⁸⁶⁴ inu nepokoy bil. Taku so uže ta edan hauffen takovi šularji, kateri tu čudu Christusevu z očima vidio, so pak poleg tiga taku slipy, norri inu norčasti, de ony tu, kar je timu zupar, iz takoviga čudessa vzamejo inu je timu Hudiču perpišejo. Kadar bi ony vsaj le-taku rekli: »On te hudiče vunkaj goni, zatu bode on lahka eno sussebno kunšt ali gnado od Buga imel.« Tiga ony ne sture, temuč reko prešernu: »Onu se zupar Boga gody, ta Hudič je v nym, onu nej ništer, temuč ena golufya inu ena pošast.« Kakor de bi ony hoteli reči: »Aku bi tu imejlu enu čudu biti? Ne, temuč onu je zgul enu Hudičevu dellu.« Taku cilu sleipe ocy inu taku enu zatepenu, obterpneu sercu imajo, de ony Božjiga čudessa ne vidio, temuč je cilu okuli obernejo inu pravio: »Onu je ena hudičeva pošast, izpaka inu kavklarja⁸⁶⁵ koker teh drugih kavklerjev.«

865| Prevara, goljufija, iluzija; izpeljano iz srvn. *gaukler* (poulični ali cirkuški akrobat, iluzionist) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

Beelzebub.

H timu so ony v takovim greihu inu grozovitim bogašentovanju taku žihri, de ony timu Hudiču enu zlu ferrahtlivu ime dado, ga imenujo Beelzebub, tu se pravi po slovensku ena ossa, brecel ali velika muha. Tu je ja tiga Hudiča vissoku ferrahtanu, kakor de bi ony bily veliki svetniki inu polni Svetiga Duha, pruti katerim bi ta Hudič, kakor ena ossa bil. Paulus, ta veliki apostel, njega ne ferrahta taku, temuč imenuje njega eniga viuda inu Boga tiga svita.⁸⁶⁶ Ampak le-ty veliki svetniki mislio, če vissokejši ony tiga Hudiča mogo zašpotovati, s tem ena žlehtniši kunšt je per GOSPUDU Christusu, de on te Hudiče vun izgajnja. Kaj (pravio ony) bi tu imejlu za enu sussebnu čudu ali vissoku delu biti? Tu je timu Hudiču ena žleht kunšt, de eden eniga družiga Hudiča vun izgajnja.

866| 1 Kor 4,4.

Ty, kir se narmainie Zludia boye, so zludevi.

Taku aku ony lih ne mogo tej risnici kaj zupar reči, taku vsaj vener vejdeče šentuju našiga GOSPUDA Christusa delu, ne vidio, de so ony sami s tavžent hudiči obsejdeni, potehmal so ony polni bogašentovanja, merdrarji, lažniki, zapelavcj, inu sture to narvissokejšj volo tiga Hudiča, zlasti kir ony taku žiher gredo, kakor de bi ta Hudič obene oblasti čez nje ne imel.

Ty papežniki s teimi Iudi red ta s. evangeli za zludev vuk inu kecaryo šentuju.

Ravnu taku se na ta današni dan tudi gody. Ta lubi evangelium bode, Bogu bodi vekoma hvala, čistu inu očitu v vsem poštenju inu tihosti pridigovan, obtu se my imamo tiga gvišnu troštati, de nakateri brumni ludje takovo pridigo s sercom bodo gori vzeli, nie se vesselili, nad takovo gnado inu dobruto se začudili inu Boga iz serca za njo zahvalili.

Ta evangelium bode tudi šentovan.

Spet nazaj, je tu tudi gvišnu, de se bode, Bogu se smili, teh le preveliku našlu, kateri ne vejdo, koku bi ga ony zadosti imejli ali mogli šentovati. Naša zupar partya spozna, de je v Svetim pismu gruntanu, de se ta sveti zacrament v obadvejuh štaltih (kakor je ony imenujo) ima vzeti inu tem ludem dati. Inu de Christus nej ni tiga zakona ni spiže prepovedal, vener ferdamnajo takove inu druge articule kakor eno kecaryo. Tukaj bi ne bilu čudu, de bi od takoviga greiha tu sonce černu ne postal inu bi takova šentovavska usta ta zemla požerla. Ali ony so taku žihri, dobre vole, vesseli inu prez vse skarby, kakor de bi ony našimu GOSPUDU Bogu v krili ali v nederju sidéli, čo molčati, de bi se ony pred tem Hudičem imejli bati, kakor se ty karsčeniki boje, ti se vuče v tem izkušnju, de ta Hudič tudi tiga pravičniga more doli vrejči inu Božje delu (kadar njemu bode dopuscenu) nazaj gnati. Zatu ony njega ne imenujo

Ty Karsčeniki tiga Hudiča ne ferrahtajo.

na III. postno nedello.

nujo eniga Beelzebuba ali velika muha, temuč kakor Paulus eniga viuda inu Boga tiga svita.⁸⁶⁷

867 | 1 Kor 4,4.

Zakaj my vidimo nega muč inu jo počutimo, kadar on koga enkrat pri-me inu v zmoto ali kecaryo pela, ga taku močnu deržy, de se on z velikim inu s dolgim vučenjem inu opominanjem kumaj izdere inu zupet na pravi pot perpravi. Taku, kadar on eniga človéka v kurbaryo ali v prešuštvy, v la-komnost, v serd, v sovraštvy, nyd ali v druge greihe verže, tedaj vidimo, koku ga ta Zludi močnu derži, aku en štrik, ena kettina ne pomaga, taku on vzame s tu, de se ludje ja nikar ne mogo vunkaj izviti inu spraviti.

Zatu ty karsčeniki tiga Hudiča nikar taku ne ferrahtajo kakor ty sa-mopravičarji, ony njega ne imenujo brecel ali muha, temuč eniga silniga gospuda, viuda inu Boga tiga svita, kateri more te ludy umoriti, v greihe pelati, v caganje, v serčno žalost, v britkust, v skarb, v kumryo inu vso žlaht nadlugo inu nujo perpraviti, aku Bug nemu nikar ne brani. Ta papež pak inu njegovu kardellu ne vejdo inu ne verujo takoviga, aku je ony lih vidio inu izkussio.

Zludi ludi perpravla v greh, vse reve inu nadluge.

Zatu, kadar ty farizeerji Christusa inu njegovu dellu taku grozovitu šentuju, iz tiga se zastopi, de aku ony lih nejsu potelesnu obsejdeni kakor ta ubogi človik v tem evangeliu, taku so ony vsaj sedemkrat več inu huiše na duši duhovnu obsejdeni. Potehmal ony (kakor naši papežniki) to bessédo nikar le ne zastopio, temuč njo tudi taku nasramnu šentuio. Inu so h timu taku žihri, kakor de bi ony dobru na tem djali inu sturili.

Vsi ty, kir evangeli šentuju, so s teim Hudičom na duši obsedeni.

Tu je uže nam h troštu zapissanu, aku my hočmo hudiče vun izgainat inu Božjo bessedo pridigovat, de my tudi tiga čakamo, kar le-tukaj stoji, de se nekateri na tem vuki bodo začudili, ty drugi pak nega bodo deržali za falš inu zapelavski vuk, kateri veliko škodo stury inu te ludy le od Buga odpelava, ga za tiga volo šentuju kakor kecaryo inu Hudičov vuk. Tu pak nas nejma pohuišati ali zblazniti ni nas trudne sturiti.

Reis je, de onu zlu težku dej, de ty papežniki sramotnu šentuju inu so per tem taku žihri, de se ony pred Hudičom nikar več ali bujle kakor pred enim breclom ne boje. Ampak onu se je timu GOSPUDU samimu taku godilu v le-tim vissokim čudessi, ker on hudiče skuzi ta perst Božji vun izgan-ja, tukaj ony šentuju, onu bi bila ena žleht reič hudiče vun izganjat, kakor eniga čmerla, kateri enimu okuli glave semkai brenčy, pregnati, h timu bi niemu ta Hudič bil pomagal. Tu je ta edan hauffen ali kardelu teh hudih šularjev, kateri takovu dellu vidio, ampak Boga nikar zatu ne zahavalio, temuč še šentuju.

Ty tretji šularji so skoraj taku hudi kakor ty drugi, vun vzameoč, de ony tiga nikar taku grob vun ne izreko, se izkažejo, kakor de bi ony hoteli verovati, kadar bi ony en caihen imejli, kateri bi nym dopadel. Le-tim ne faly na tem, de ony tiga caihna ali znamejnja ne vidio. Ony ga dobru vidio, ampak ony ga derže za en pozemliski inu za oben pravi caihen, ony bi mogli terpejti, aku bi on, ta GOSPUD, hotel, de bi ony nekaj od njega deržali, de bi on en caihen ali znamenje, na nebi eno novo luno, novo zvezdo ali timu glih kaj sturil.

Ty tretji šularji pegerujo enu drugu znamejnje.

Tu so zlu modri ludje, kateri našiga GOSPUDA Boga hote vučiti, kakovka čudessa bi on imel sturiti. Bi radi hoteli, de bi on kakor en kavkler eno norsko guglo obleikil, bi pred nje stopil inu bi nym kavklal, kar bi ony hoteli. Ravnu kakor de bi naš GOSPUD Bug sicer ništer ne imel k opravili, temuč de bi le nyh norskim mislom zadosti sturil.

Na ta današni dan bodeš ti takove šularje na tem svejtu tudi našal inu teh le čez masso veliku inu nerveč mej temi velikimi gospudi, aku le drugači hočeš na tu merkati. Zaka, kaj se zdaj drugiga povsod vmej temi posvitnu

Modri, oblastni, bogati ludie se na bozih pridigarih zblaznio, nec zamečuio.

Izlaga tiga evangelia

modrimi, mogočimi ludmy govori, kakor le-tu, de pravio: »Kaj bi jest hotel ali imel tej pridigi verovati, katera je od taku ubozih petlerjev kakor iz kloštrov utečenih menihov inu farjev, kir so svojo oblubo inu zalubo prelomili, zdaj mej ludi prišla? Iest bi od nje deržal, kadar bi njo ta papež, cessar, krajl ali viudi pridigovali ali gori vzeli. Le-ty tudi našimu GOSPUDU Bogu naprej malajo, koku bi on imel modru te njega riči rovnati inu nym takove pridigarje poslati, kakor bi ony nje radi imejli. Ia, onu se ima taku vam perpraviti, vy lubi gospodičiči, čakajte le na tu.«

Gospočina hoče prez svarra biti v tej cerqvi.

Per nas, kir se hvalimo tiga evangelia inu se deržimo za prave karsčeni-ke, gre onu lih taku. Zakaj aku pogledamo na obuže, na teh gospudov dvore inu na ta velika, bogata mesta, taku bomo vidili, de se en vsakateri podstopi te pridigarje regirati, de bi imejli pridigovati, koku inu kaj tem gospudom dopade. Kadar pak en pridigar po svoji službi inu poklicanjem te greihe svary, katere vsaj ludje taku očitu dopernašajo, de se te persone lahko mogo znati, aku se one lih ne jmenujo, tukaj gre tu vpytje ali šrajanje z močio, de tu le h puntarij služi, se za tiga volo od gosposčine nejma terpejti. Ta evangelium se sicer dobru more pridigovati, de se ty ludje nikar taku očitu ne šentuju nesramote inu ne šmagajo. More taku ta gosposčina sramočena inu šmagana biti, kadar se risnica pravi inu pridiguje.

Kaj se pak tebi zdy od takovih brumnih ludy? Ne meiniš ti, de so ony tem glih inu vrudi, kateri tu častitu čudu le-tukaj vidio, ga pak ne hote za obenu čudu deržati, temuč de bi nym kavklal po nih misli. Hote taku gospudje biti nikar le čez nyh dežele inu ludy ali gmainje, temuč tudi čez to bessédo inu cerkov. Tu mogo inu morajo brumni otroci biti, na katerih bi Bug jmel lušt imejti.

Pridigarji imajo eniga vsakateriga svaryti.

Ampak tu nej ta majnunga, kadar se pravi: »Deželska gosposčina se ima poštovati, nikar šentovati, opravlati ni huđu od nje govoriti, de bi imejla zatu posvitna gosposčina čez Buga inu čez njegovo bessédo biti. Temuč ona ima glih taku dobru pod Bugom inu njegovo bessédo biti, kakor nyh podložniki, inu njega slušati.« Aku ony tiga ne sture, taku se nym ima ta kožuh dobru prati, ta usta redle odprejti inu povejdati, kar nym sliši, ništer zatu marati, se ony serde ali smejajo. Zakaj ta evangelium se nejma obeniga človéka, on si bodi taku vissok, kakor on hoče, šonati, temuč na enim vsakaterim tu krivu strajfati inu svariti.

Pridigary so h timu postavleni, de imajo na vseh tu krivu svariti.

Zatu so farmoštri inu pridigarji tukaj, tem je ena težka butora gori naložena, de ony svojo službo taku jmajo pelati, de na sodni dan od nje odgovor inu rajtingo bodo mogli dati. Aku ony tebi ne povejdo inu na tebi ne svare, kar so ony za službe volo dolžni povejdat inu svarit, taku bode Bug tvojo kry od nyh roke terjal. Zakaj bi tedaj my pridigarji za tvojo volo se še več inu vissokejši hoteli obložiti inu tebi pridigovati, kakor bi ti rad imel? Ter vsaj ta besséda nej naša, taku my tudi neismo za tvojo volo tukaj, kakor de bi ti nas bil postavil inu my bi morali pridigovati, kar bi tebi dopadlu. Takoviga ne mogo, ne hote inu ga tudi nejmajjo ty pridigarji sturiti. Kateri uže tiga ne hoče poslušati, timu stoje te cerkovne davri odperte, de more vunkaj pujti inu našimu GOSPUDU Bogu njegovu pridigarstvu inu tiga istiga opravilu z mahom pustiti.

Truje poslušavce ima ta evangeli.

Tu so ty truji šularji ali mlaiši, katere ta GOSPUD le-tukaj per le-tim vissokim čudessu ima. Ty prvi je hvalio inu si je puste dopasti inu se nad nym začudjo. Ty drugi so mu sovraž inu je sramote. Ty tretji bi radi hoteli, de bi je on nym po nyh glavi inu nikar po svojem dopadenju dellal. Takove šularje ima ta evangelium prejd inu prejd na tim svejtu.

Pridigarij so dolžni Christusevo čast zagovoriti inu braniti.

Zatu se morajo ty pridigarji, ravnu kakor Christus le-tukaj, s takovimi kreigatj inu nym nikar prov dati, temuč GOSPUDU Christusu njegovo čast odtetti

na III. postno nedello.

odtetti inu njegovo bessedo zagovoriti inu ništer zatu marati, aku se ony lih ne preobernejo ni hote pustit se pregovoriti. My smo tu naše sturili, kadar my k nyh šentovanju ne molčimo. Aku ony ne hote našiga vuka gori vzeti, mogo ony od njega pustiti, de sami bodo izkussili inu zvejdili, kaj so sturili, koga so ferrahtali, sramotili inu šentovali.

Ta GOSPUĐ Christus odgovory narpoprej tem, kateri so djali, de on hudiče vunkaj izganja skuzi Beelcebuba.⁸⁶⁸ Inu stury tu z ano leipo, žleht ali vsaj zastopno odgovorjo: »Enu krajlestvu,« pravi, »kateru je samu zupar sebe rezdilenu, taku onu ne more obstati. Aku vse en Hudič tiga družiga vunkaj izganja, taku iz tiga pojde, de so ty Hudiči rezdileni ali ne edini inu ne more taku nyh krajlestvu obstati.«⁸⁶⁹

Le-tu je ena gmain zastopna odgovor, katero ta pamet more doseči inu zastopiti. Zakaj kadar sta mož jnu žena v hiši si zuper ali rezdilena, de on krugle inu ona lonce rezbye, tukaj tu hišenje ali pohištvu ne bode moglu dolgu obstati. Zakaj tu se vidi, de dvojenje ali rezdilenje, kreg, ardrya dežeje inu ludy, hišenje inu vse riči rezdere, obpusty inu zatare.

Zatu govore le-tukaj ty farizeerji inu v Pismi vučeni zupar svojo lastno vejst inu pamet kakor norri inu nepametni ludje, kateri nikar le obeniga karsčanskiga zastopa, temuč tudi obene človeske pameti nemajo, kakor my na naših zuparnikih, teh papežnikih, tudi vidimo. Kadar bi my lih tiga Pisma ne imejli ni ne pelali, taku moramo my vsaj s pametnimi urzahi v veliku ričeh nyh rovanje inu vuk štraffat inu naš zagovoriti. Ampak ništer ne pomaga, vsa muja inu dellu je za zabstoin inu na nih zgublenu.

Nu, taku je pak potreba, de my le-tukaj na tu dobru merkamo, kir Christus pravi, ta Hudič ima enu krajlestvu, kateru se lipu glih vkupe inu močnu deržy, de kateri eniga Hudiča rezserdy, ta rezserdi nje vse. Kateri se eniga loti, ta se nyh vseh loti. Sicer, kadar bi ony nikar taku vkupe ne deržali, taku bi my bily hoteli veliku več ludy timu papežu odvlejši inu odpelati. De pak nikar vsi to bessedo gori ne vzamejo inu ne verujo, se zatu zgody, kir je tiga Hudiča krajlestvu mogoče inu taku terdnu vkupe deržy.

Takoviga krajlestva se ti lotiš, kadar se pustiš karstiti, to bessedo poslušaj, ta zacrament prejemleš, de pak ta Hudič tebe ne oblada, se zgody zatu. De ravnu kakor ty hudiči vkupe derže, taku se deržy tu krajlestvu Christusevu tudi vkupe. Zatu, kadar se ta Hudič tebe loti, taku se je on tiga ozgoraj na desnici Božji tudi lotil, kakor on k Paulusu pravi: »Saul, Saul, zakaj ti mene pregaináš?«⁸⁷⁰ Tiga se my moramo troštati inu se navučiti, de za ta karsčanski stan nej ena maihina ali žleht reč. Potehmal my taku enu veliku krajlestvu zupar nas imamo inu bi vsaki hip v farlikosti morali biti, kadar bi nikar Bug s svojo gnado nad nami ne deržal.

Le-tukaj bi ti mogel vprašati: »Koku se onu tedaj gody, de ty exorcisti ali tiga Hudiča panavci,⁸⁷¹ kir so takovi hudi lotri, vener te hudiče izganjajo?« Tiga ja Bug ne stury, temuč ta Hudič. Iest sim sam eniga vidil, ta je bjl poln hudičev, taku je vsaj ta far, kateri je njega zaklinal ali panoval, bil taku žiher, de je on timu obsedenimu to roko v usta polužil. Koku onu more tukaj drugači biti, temuč de en Hudič tiga družiga vunkaj izganja?

Odgovor, s. Paulus pravi: »Ta Hudič bode v teh puslednih čassih čudessa dellal ali ona bodo falš čudessa.«⁸⁷² Zakaj on tiga ne stury za tiga evagelia volo, de bi ga on hotel rezglassiti, temuč de bi on te ludy od vere mogel odpelat inu v malikovanje perpraviti. Taku so s. Ciliaxa, s. Antesta inu druge svetnike imejli, kamer so te obsedene pernašali inu tiga Hudiča vun jzganjali. Ampak on nej zatu vun šal, kakor de bi on ne bil mogel dajle sidéti inu bi moral se uganiti, temuč on je tu volnu inu rad sturil, to falš vero s teim poterditi.

Zdražba.

868| Lk 11,15; Mt 12,24; Mr 3,22.

869| Lk 11,17-18; Mt 12,25-26; Mr 3,24,26.

Od tiga Hudičeviga krajlestva.

870| Apd 9,4; Apd 22,7; Apd 26,14.

Od panovainja tiga Hudiča.

871| Zaklinjavci, eksorcisti.

Zludij tudi vmei sabo čudessa delajo, se izgajnajo, de te ludie na krivo vero perpravie.

872| 2 Tes 2,9.

Izlaga tiga evangelia

Hudičy se hyno, kadar pred žegnano vodo ali solio bežo.

873| Lažna znamenja, čudesa; 2 Tes 2,9.

Item on se je čassi izkazal, kakor de bi se on zlu bal pred eno žegnano svejčo, žegnano soljo, vodo inu drugim, ker je onu vsaj njemu le zatu djanu bilu, de bi on takovo falš vero v teh ludeh poterdil inu de bi ony s tem mainje h pravi veri inu zavupanju na Božjo bessédo inu gnado imejli priti. De so taku, kakor nje Paulus imenuje, mendacia signa,⁸⁷³ lažniva, falš čudessa inu le pošasti bile.

Ti pak gledaj na ta prava, risnična znamenja ali čudessa, katera so Christus inu njega apostoli skuzi to bessedo tiga Hudiča izgainali, de je on zupar svojo volo moral vunkaj puiti. Tukaj ti bodeš našal inu vidil, de se je on veliku drugači izkazal. Zakaj tukaj on more vunkaj yti h pričovainju te Božje besséde, h časti inu h poterjenju te karsčanske vere. Tiga on ne more z volo sturiti. Obtü tiga ne sture nj križi ni žegnana voda ali druga kavklarya.

Hudič, de poterdi tu malikovainje, se pusti nevernikom pregnati.

Gdi pak ta Hudič sebi k nucu inu h pridu inu svojeh laž h poterienju ima bežati, de ta nehvaležni svejt, kateri ne hoče na Christusa klicati, tiga Hudiča ima moliti inu s teim globokeiši v falš vero ima pasti, tedaj se rad pusty enimu hudimu lotru izsegnati. Zakaj tu se ne stury, de bi ta evangelium hvallen inu ta risnica spozana, temuč de njegova zmota poterjena bode, de ludje ta kloštarski leben teh svetnikov za prošne, rumanja, vigilie, mašne offre inu drugu za eno sveto rejč imajo deržati, zatu je on taku volan h timu.

Kadar pak tiga Hudiča vunkaj izganjanje se stury, de se ima Božji perst viditi inu tu nebesku krajlestvu blizu imejti, tukaj se ta Hudič upyra inu se brani, kakor dolgu on more, kakor Christus v priglihi od tiga močniga orožnika pravi.

Zatu najte Boga za takovo gnado zahvalimo, de je on nam h pomuči svojga Synu zupar tiga Hudiča poslal, de ga odžene inu je svojo bessedo per nas pustil skuzsi katero še na ta današni dan takovu dellu bode dopernašanu, de my tiga Hudiča krajlestvu rešturamo,⁸⁷⁴ doli daremo inu rezvalimo, tu krajlestvu Božje pak sezydamo inu gmeramo. V takovi gnadi nas GOSPUĐ Bug skuzi svojga Synu, inu Svetiga Duha milostivu obderži inu ohrani, amen.

874| Uničimo; izposojeno iz srvn. bav. *stören* (uničiti, ovirati, motiti, zмести, pregnati, ratresti) ali srvn. *stoeren* (enak pomen) ali stvn. *stören* (enak pomen) (H. Jazbec, 2007, 80).

875| Četrta postna nedelja.

876| Evangelij po Janezu 6.

877| Jn 6,1–15.

NA IIII. NEDELLO V POSTI, LÆTARE,⁸⁷⁵ EVANGELIUM IOHANNIS NA VI. CAPITULI.⁸⁷⁶

DOtle⁸⁷⁷ se je Jezus proč pelal čez morje, per tim mesti Tiberias v Galilej, inu za nym je šlu veliku folka zatu, ker so ony te cajhne vidili, katere je on nad bolniki delal. Jezus pak je gori šâl na eno gorro inu je ondi sedil svojem jogri. Ie bila pak blizî velika nuč, teh Iudov praznik. Kadar je pak Jezus svoje oçy gori vždignil inu je vidil, de je veliku folka k njemu prišlu, je on djâl k Philippu: »Kej kupimo kruha, de bodo le-ty jedli?« Le-tu je on pak govuril, de bi njega izkušal. Zakaj on je dobru vejdel, kaj je hotel sturiti. Philippus pak je njemu odgovoril: »Za dvejstu denarjev kruha nym nej zadosti, de bi vsakoteri le enu majhinu vzel.« Reče k njemu eden iz nje-

na IIII. postno nedello.

iz njegovih jogrov, Andreas, Simonov Petrov brat: »En hlapčiček je tukaj, ta ima pet ječmenovih kruhov inu dvej ribi, ali kaj je tu mej tulikajn?« Jezus pak je rekàl: »Sturite, de ty ludje doli sedeo.« Na tém istim mejsti pak je bilu veliku trave. Natu je doli sédlu okuli pet tavžent mož. Jezus pak je vzel te kruhe, je zahvalil inu je nje dal jogrom, jogri pak tém, kir so sedéili. Ravnu taku tudi od teh rib, kuliker je on hotel. Kadar so ony pak bily siti postali, je on rekàl k svojim jogrom: »Poberrite te kosce, kir so ostali, de ništer konec ne vzame.« Natu so ony pobrali inu napolnili dvanajst korb s kosci, od téh pet ječmenovih kruhov, kateri so bily ostali tém, kateri so jédli. Kadar so uže ty ludje ta cajhen vidili, kateri je Jezus bil sturil, so djali: »Le-ta je risničnu ta prerok, kir ima na svejt priti.« Kadar je pak Jezus zamerkal, de so imejli priti inu njega popasti, de bi ga h krajlju sturili, je on zupet pobegnil na gorro, le on sam.

U je téh evangeliév edan, s katerim naš lubi GOSPUD Christus Anno 1533. domi sua⁸⁷⁸ svoje kersčenike vučy, koku bi njemu imejli zavupati, de nyh ne hoče od lakote pustit umrejtj. Temuč skuzi svoj žegen nym vsiga, kar potrebujo, dati. Za tiga volo je ona ena takova pridiga, katero ty lakomniki, kir ništer družiga ne znajo, temuč le na svoj prid misliti, nejso vrejdnj, de bi jo imejli poslušati, veliku mainje, de bi jo ony imejli verovati. Zakaj ony dobru slišio, koku je ta GOSPUD le-tukaj skuzi svoj žegan enu veliku čudu sturil, ampak ony tiga ne puste h timu priti, de bi je on ž nymi tudi mogel sturiti. Za tiga volo lakomnujo inu

878|Leta 1533, v njegovem domu.

Izlaga tiga evangelia

inu se izkazujo vsej massi taku, kakor de bi Christus ne mogel ali ne hotel takova čudessa ž nymi tudi sturiti, temuč de bi se ony sami morali oskerbejti inu omisliti, sicer bi mogli zamujeni biti. S takovimi ludmy se Christus ništer ne peča.

Christus hoče te svoje živiti.

Te pak, kateri se na njegovo bessédo derže, trošta on le tukaj nikar z bessédami, temuč s tejm djanjem, de on hoče nym jésti perpraviti. De my ja nejmamo cbiuvlati ni misliti, koku ali s čim se imamo živiti, temuč de naše serce inu zavupanje na Christusa postavimo, takova vera nam ne bode falila. Zakaj tukaj hoče Christus per nas biti inu ta užitak ali žegen k nam pernesti, de aku lih več tukaj nej kakor pet kruhov, taku je on vsaj hoče taku žegnati, de pet tavžent mož, prez žen inu otruk, imajo siti biti inu h timu čez tu veliku več prebiti, kakor je v začetki tukai bilu. Zakaj poprej je bilu kumaj pul korbe kruha tukaj inu vsaj prebodo dvanajst korb z drob-tinami od tiga.

Vernim Bug vselej potrebo daje.

Taku je uže ta summa tiga današniga evangelia le-ta, de my imamo brumni biti, po Božji bessédi inu zapuvidah se deržati inu verovati kakor le-ty ludje, taku Bug hoče zatu skerbejti, de my jeisti zadobimo inu užitak najdemo. Kakor se v tej historji vidi, de aku glih nejsi vsi brumni bili, taku so vsaj nekatera prava brumna serca mej nymi, katera so več po tém mislili, koku bi mogli k bessédi priti, kakor na ta jejd, za te je Christus prez nyh misli skerbil inu sturil, de so tudi jeisti imejli.

Kateri svoj stan inu opravilu prov pela, tiga Bug oskerby.

Tu je, kakor de bi on hotel reči: »Moj lubi človik, vučy sse inu yšči narpoprej tu krajlestvu Božje, poslušaj mojo bessédo, veruj na mene inu sturi s flissom, kar je tebi sturiti v tvojem stanu zapovédanu. Kadar ti tu sturiš, taku ti pusti mene za tu drugu skerbejti. Aku ti nejsi bogat, nejmaš veliku tavžent zlatih, taku hočem jest vsaj tebi zadosti perpraviti. Zakaj zlata, sreba, denarjev ti ja ne moreš jejsi, onu more kruh biti, kateri iz zemle raste. Aku ti uže iz zemle ta kruh ne moreš zadobiti inu nejmaš hiše ni dvora, nyve ni ver-ta, veruj le inu hodi za mano, taku ti imaš zadosti kruha imejti.

Christus žegna še te brumne.

Le-tu se vidi vsak dan pred očima, en ubog šularec, kateri je flissig inu brumen, iz tiga more Bug dobru eniga velikiga doctorja sturiti. Ena uboga služabna dékla, katera je bogaboječa inu svoji gosposčini zvejstu šluži, tej Bug da eniga brumniga moža, da njej hišo inu dvor. Takovih exemplov se vsak dan veliku vidi, koku Bug ubogim ludem gori pomaga. Spet nazaj, ty, kateri se Boga ne boje, za njegovo bessedo ne marajo inu so sicer nezvejsti, morajo ubogi petlerji ostati inu ne mogo vse nyh živoče dny na obeno zeleno vejco priti, tu je ony nikuli obene sreče nejmajo.

Nezveisti otroci, posli so nesrečni.

Zatu en hud pueb ali lotrič kateri se s flissom ne vučy ali je hud, svo-jevolen inu nezveist, ta ima vejčiti, de njega naš GOSPUĐ Bug zapusti, ga pusti na vuisko teči, tamkaj bo preboden ali ustrilen, ali k animu rabelnu ali sicer k animu nevrednimu človejku rata. Taku ena dékla, katera ne hoče bogaboječa ni pokorna biti, se nikar pošteno deržati ali sicer nezvejstu inu nikar flissig ne hoče služiti, to pusty Bug v grejhe inu v sramoto pasti, de vse nje živoče dny ništer iz nje ne bode. Takovu pak je prov inu nee ta pravi zaslužen lon. Zakaj one neiso brumne inu ne verujo na Christusa, ne slušajo njegove besséde, taku bi Christus per nyh bil inu djal: »Pusti mene skerbejti, koku jest tebe vissoku postavim, h časti perpravim inu te bogati-ga sturim etc.«

Pokorne Bug oskerbi.

De taku le-ta evangeli nas vučy na Christusa verovati, de nas hoče obderžati inu zadosti dati, aku smo le brumni, na njegovo bessédo gledamo inu z le-témi ludmy za njo gremo inu nekaj zatu vagamo inu terpimo. Zakaj tu dellu, kateru je GOSPUĐ tukaj sturil, je ravnu kakor ena pridiga, kakor de bi on hotel reči: »Si li ti bogaboječ inu brumen, si pustiš mojo bessédo lubo biti, taku jest ho-

na IIII. postno nedello.

jest hočem tebi jésti dati, ti nejmaš zapusčen biti, temuč iz tebe nekaj pridniga sturiti.

Aku pak ne hočeš brumen biti, za mojo bessédo ne rodiš ali sicer ništer dobriga ne delš inu ti per teim en petler ostaneš, taku ti tu tebi imej, ta dolg nej nikoger družiga, temuč tvoj lastan. Ali aku lih bogat postaneš, taku moraš vsaj k Hudiču, tvoje blagu nejma tebi pomagati. Ie taku odločenu, de kateri hoče Božjo bessédo farrahitati inu ne hoče sturiti, kar Bug vely, timu tudi ne bo Bug sturil, kar bi on rad imel inu dobro potrebuje.

Takovu nas hoče ta GOSPUD le-tukaj vučiti, de on s petemi kruhi pet tavžent mož, kateri so za nym v to puscavo šli, z ženami inu z otruci red špiža, katerih je lahkaj tudi okuli pet tavžent bilu, ty imajo vsi zadositi inu še veliku čez ostane. Tu se ne pravi z bessédami pridigovati, kakor on Math. 6 stury, ker pravi: »Isčite narpoprej tu krajlestvu Božje, taku vam ima tu drugu vse perverženu biti, temuč z djanjem.«⁸⁷⁹ Kakor de bi on hotel reči: »Iest sim bogat inu te morem dobro živiti, gledaj le ti h timu, de bodeš brumen inu se deržy na Božjo bessédo, njo slušaj, pusti potler mene skarbejti, kej jeisti najdeš.« Tu je ta vuk od vere, kulikur ta jsti v tem našnim čudessi nam bode naprej nessen.

Ampak poleg takoviga vuka inu trošta so le-tukaj dva štuka, katera je hotel ta evangelist s flissom na znanje dati. Ta prvi, de ta GOSPUD te jogre vpraša, inu kaj ony h timu svetuju. Ta drugi, de on ukaže te drobtine gori vzdigniti inu ne hoče, de bi kaj zabstojn inu nepridnu poginilu ali zatratilu.⁸⁸⁰

Kar uže pak ta dva jogra, Philippa inu Andreja, an tiče, se lipu vidi, kaj je ta urzah, aku nas lih ta GOSPUD skuzi takov čuden žegen k veri vabi, de vener takova vera ne hoče v nami biti. Tu se pak zgodi, kir nam vsem ravnu tu, kar je tem jogrom na poti bilu inu mankalu, tudi manka, zlasti de ž nimi red le na tu, kulikur my potrebujemo, inu nikar kulikur Christus svojm žegnom more dati inu opraviti, gledamo.

Philippus preudari inu zraita tu čislu na mal dobro, pravi: »Onu se more za dvejestu denarjev kruha imejti, kadar bi en vsakateri le enu maihinu od nih vzal.«⁸⁸¹ Nu, taku pak en vinar vela, katerimu se latinski pravi denarius, ta osmi deil od eniga zlata, ossem denariev ali desetakov sture en zlati. Kadar bi uže pet tavžent le mož inu sicer ni žen ni otruk tukaj ne bilu, taku bi bilu enimu ungfär za pultretjo skuffico kruha slišalu. Tu bi ne bilu enimu lakotnimu želodcu preveliku, kadar bi sicer nič več h timu ne jmel. Ali per nih je tudi veliku žen inu otruk bilu. Kakor Matheus na 14. cap. melda, ty se ne štejejo.⁸⁸² Taku se vidi, de Philippu le-tukaj na raitainju ne faly, on prov preudari, kuliku bi on moral imejti, kadar bi tulikain ludy s kruhom v pusčavi imel našpižati.

Le-to raitingo my tudi znamo, my lahku vkup zraitamo, kaj my za naše hišeinje en tjeden, en viertel⁸⁸³ leita, enu cejlu lejtju potrebujemo inu moramo imejti. Ampak kakor hitru my vidimo, de obene potrebe ali prave tukaj nej, bomo my nad teim maihiniga serca inu žalostni, mislimo od hišeinja pustiti, uteči, se izkažemo, kakor de bi imejli cilu lakote umrejti.

Taku tudi gre z Andrejom, ta vidi, koku bi ta GOSPUD timu ubogimu folku rad hotel pomagati, za tiga volo pravi on, de je ena maihina prava tukaj, zlasti pet kruhov inu dvej rybi. Kakor hitru pak na takovu veliku kardellu, na taku veliku ust inu lačnih tribuhov zmisli, je njemu takov prafont, ravnu kakor de bi ništer tukaj ne bilu. »Kaj je tu,« pravi on, »mej tulikain ludy?«⁸⁸⁴ Pusty zdajci za te raitinge volo to vero pasti inu misli, tem ludem se ne more pomagati.

Le-ta caihen pričuje, de Bug te brunne spiža.

879| Mt 6,33.

Urzah naše nevere za užitka volo.

880| Potratilo, zapravilo (zatratiti; SSKJ).

Kaj nas h ti neveri perpravi.

881| Jn 6,7.

Philippus en dober raittar.

882| Mt 14,21.

883| Četr; izposojeno iz nem. *Viertel* (enak pomen).

Mi vidimo, kar potrubujemo, ali Božyga žegna ne vidimo.

884| Jn 6,9.

Z Tu je

Izlaga tiga evangelia

Tu je uže tu gmajn pomankainje, kateru my še na ta današni dan nikar le samuč za užitka volo, temuč tudi sicer vseih žlaht nadlugah inu potrebih počutimo, de my to raitingo lipu vejmo sturiti, kaj my potrebujemo, koku bi onu dobru potreba bilu, de bi nam bilu svejtovanu inu pomaganu. Kadar pak onu nej zdaici tukaj, kakor bi je my radi imejli, taku my nej mamu od takove raitinge več, temuč nevolu inu žalost inu bi bilu veliku buile, my bi pustili Bogu rovnati inu bi ne zmislili na tu, kar my potrebujemo, zakaj my sicer zatu moramo pred čassom z našimi missalmi inu preraitenjem se gristi inu vinner ništer opraviti ali nas s takimi bogate sturiti. Ampak skerbami inu s težkim rezmislovanjem se moremo bolni sturiti, norri ratati inu ob vum perpraviti, koker se na nih dostih vidi.

En karsčenic nejma le rajtati, temuč tudi verovati.

Kadar uže naša pamet družiga ništer ne zna, kakor ostru rajtati inu le gledati, kaj potrebujemo, kateru tej veri je zupar, nej hotel ta evangelist tiga zamolčati, de se my na teh jogrov exemplu imamo vučiti, koku je takova raitinga kriva, falš inu zabstojn, aku hočmo drugači verni inu karsčeniki biti inu Christusa per nas imejti. Po tej pameti misli ta Philippus inu Andreas prov inu je nemogoče, de bi en pametin človik mogel drigači misliti ali eno bulšo raitingo sturiti. Ampak my karsčeniki imamo nikar le pamet, temuč imamo tudi to bessédo Božjo. Imamo za tiga volo nikar le samuč ostru rajtati, temuč tudi gvišnu verovati, znati inu gdi my ne moremo z rajttingo vun priti, se imamo na to bessédo inu vero deržati.

Ta vera se zna troštati.

885| Jn 6,11.

Zakaj rezmisli, kaj en karsčenic za eniga starošyna inu hišniga gospodarja ima na GOSPUDU Christusu, my ne moremo več ni dalje dati, temuč dotler kaj imamo. Ampak tukaj pravi Ioannes od Christusa: »On je dal od kruha inu rib nikar kulikur je tukaj bilu, temuč kulikur je on hotel.«⁸⁸⁵ Tukaj ti ne misli, de bi bil Christus le-tu čudu le taistikrat sturil inu bi ga ne hotel naprej mej svojemi karsčeniki tudi sturiti. Zakaj kakor je poprej meldanu, vidimo my exemple le-tiga žegna vsak dan nikar le s teim užitkom, de Bug ubogim, potrebnim, žleht ludem, kateri se njega boje inu njegovo bessédo za lubo inu drago imajo, užitak daje inu gori pomaga, temuč tudi vseh žlaht drugih nadlugah, de on čudnu svetuje inu pomaga, zakaj on je vsigamogoč inu je nam pomuč inu odtejnje oblubil.

V potrebi imamo my na Buga zmisliti.

886| 1 Kr 17,7–16.

Za tiga volo ležy onu le na tém, aku nam ta raitinga faly, de se my na to vero inu na to molitov deržimo inu se tiga troštamo, de imamo eniga takoviga Boga, kateri nikar le samuč eno maihino perpravo skuzi svoj žegan more gmerati, kakor te vduve v Sarepti moko inu ojlje⁸⁸⁶ je čudnu inu bogatu gmeral, temuč on more tudi dobru iz ničesser vse sturiti.

887| Mt 6,33.

Christus kruh žegnuie, de raste v rokah inu v kasti.

Takov trošt imamo my dobru merkati inu kakor Christus, Math. na 6. cap.⁸⁸⁷ pravi, tjakaj nerveč trahtati, de my narpoprej Božje krejlestvu inu njegovo pravico ysčemo, tu drugu, kar my k našimu užitku potrebujemo, za tu istu imamo my našiga Očeta v nebessih pustit skerbejti, ta je hoče tem svojem, kakor ta 127. psalm pravi, spečim dati,⁸⁸⁸ tu je ony imajo ta žegen imejti inu vsaj nikar vejčiti, koku inu od kod on pride, kakor se je le-tukaj tudi godilu. Zakaj onu je enu takovu čudu bilu, de so ta kruh inu ribe v teh rokah GOSPUDU Christusu videče rasle. Kadar je on en koss v dva dejla rezlomil inu ta drugi dejl od sebe dal, je ta isti dejl zdajci še enkrat taku velik postal.

888| Ps 127,2.

Takovu bi ta GOSPUD nam rad hotel v te očy inu serca perpraviti, de bi se vsaj vučili njemu zavupati inu bi nikar le-to raitingo po tem delali, kar my pred očyma vidimo ali v naprédu inu v pripravi imamo.

Turki, papežniki so vernim sovraž.

My vidimo, koku revnu onu zdaj povsod na tém svejtu stoy. Ta Turek ne praznuje, se pomiče le čedajle bliže k nam, my pak rastemo od dan do dne le čedajle več v nemyru inu v sovraštvi, eden pruti drugimu jemlemo na lu-

na IIII. postno nedello.

na ludeh inu na denarjeh doli. Taku tudi ta papež na tej drugi strani ne praznuje, ta je našimu evangeliu ja taku sovraž kakor Turek timu karsčanstvu. Zatu nej obeniga nehainja per njemu inu njegovimu kardellu, jemlo prejd inu prejd eno practico ali hudo kunšt za to drugo naprej, koku bi ony mogli ta vuk zatlačiti inu tu staru malikovanje zupet gori perpraviti.

Kadar tedaj en karsčenik na takove riči pogleda, taku te izkušnave vuni ne ostanee, pamet začne rajtati inu po tej rejči s flissom premišlati, kulikur premore, ysče srejd inu potov, koku bi se tej rejči pomagalu. Kadar pak oben pot ni pomuč se naide, človeiška raitinga inu modrust povsod falli, taku je nemogoče, de bi enu serce nad tejm ne jmélu režalenu biti inu skoraj cagati, kakor de bi vse jmejlu vkupe pasti inu konec vzeti.

Kadar pak take izkušnave vuni ne ostaneejo, zakaj messu inu kry družiga ne zna, temuč kakor je njegova natura, taku se imajo ty karsčeniki vučiti, kadar hoče ta raitinga falyti, de se ony na to bessédo derže inu začnejo prov verovati.

Kaj pravi pak ta besséda? Item, kaj imamo my v takovi nadlugi verovati? Tu imaš ti verovati, de je Christus ta svejt premogel inu de ta paklenska vrata njegovo gmajno nejmajno premoči, Matth. 16.⁸⁸⁹ Te očky tiga GOSPUDA gledajo na te pravične inu njega ušessa na nyh molitov. Gdu je ta, kir vam more škodo sturiti, kadar vy tu dobru sturite? Inu aku vy tudi terpíte za pravice volo, taku ste vy vsaj izveličani. 1. Pet. 3.⁸⁹⁰ Ta GOSPUD vej te bogaboječé iz te izkušnjave odrejšiti, te krive pak shraniti k štraifingi na dan te sodbe. 1. Pet. 2.⁸⁹¹ Kakor Petrus na teim istim mejstu s teim exemplom tiga brumniga Lota v Sodomi spriča.

Kateri taku Božjo bessédo inu oblubo predse vzame inu terdnu na njo zavupa, tige ne bo ta raitinga, aku ona njemu lih faly, mogla maihiniga serca sturiti ni v cagainje perpraviti. Zakaj on vidi eniga GOSPUDA nad sebo, kateri v srejdí svojeh sovražnikov gospoduje, inu lušt h timu ima, kadar njegovi bessédi se ne hote uganiti inu njegovih karsčenikov ne hote z myrom pustiti, de on svoje ime inu muč tedaj na svojeh sovražnikih izkaže inu na tla pahne vse, kar se zupar njega povzdiguje, kakor je on Pharaonu inu tem Egypterjem sturil.

Taku se pride skuzi pomuč te besséde tjakaj, de mogo ludje vupainje imejti, gdi lih vupanja nej. Zakaj pamet, kadar ona pomučí ne vidi, more ona cagati. Ampak ta besséda kaže gvišno pomuč, aku le my na tej bessédi zvejstu deržimo, brumni ostanemo inu na Buga kličemo. Kateri je pak neveren, v greihih inu v hudi vejsti žive inu bi se hotel na Božjo oblubo, s katero on te brumne trošta, zapustiti ali zanesti, ta bi se sam ogolufal.

Tu je uže tu pomankanje le-tukaj na teh jogrih, de ony dobru znajo raitati, ony pak ne hote verovati ni viditi, kaj za eniga GOSPUDA ony na Christusu imajo. Sicer bi Philippus bil rekal: »Za dveistu vinarjev vrejdnú kruha nej zadosti, de bi en vsa kateri mej nymi le enu maihinu vzél⁸⁹², ali Bogu hvala, de my tebe per nas imamo, moj lubi GOSPUD Jezu, zakaj skuzi tvoj žegen inu pomuč, aku my lih obene škuface nejmano inu smo v pusčavi, hočmo my lih zadosti kruha imejti, zakaj ti znaš eno kunšt, katere drugi ludje ne znajo.«

Andreas bi bil tudi taku rekal: »Onu je en hlapčič tukaj, ta ima pet ječmenovih kruhov inu dvej ribi⁸⁹³, kadar bi jest nje imel vun dilyti, taku bi ony kumaj nym desetim zadosti bile. Ampak kadar onu skuzi tvojo roko gre, taku bodo le-ty vsi jeisti zadosti imejli inu bode še prebivalu.« Takoviga bi bila nje ta besséda inu ta vera vučila. Kadar je pak ta bessejda inu vera skuzi tu ostru raitanje zginila, taku se vidi, de ony obeniga zanessenja k GOSPUDU nejmano, de bi on le-tukaj mogel svetovati. Za tige volo se pravi le-taku: Hočeš li ti en

Z 2 karsče-

Pamet ne zna družiga, kakor raitati, verovati ona ne hoče.

V nadlugah imamo na Božjo bessédo, na njega oblube zmisliti inu gledati.

889| Mt 16,17.

890| 1 Pt 3,12.

891| 2 Pet 2,6–9.

Ta vera se zna troštati.

892| Jn 6,7.

893| Jn 6,8.

Izlaga tiga evangelia

karsčenik biti inu ne moreš tvojga raitanja pustiti, taku vzami bessédo pred tebe, derži močnu na njei inu vuči se njei verovati, sicer tebi nej pomagati.

Ta svejt hudu nuca
ta žegen s zadevainjem.

Kadar se uže naš lubi GOSPUD Christus skuzi svoj žegen taku per nas pusty viditi, taku imamo my, kakor on tém apostolom le-tukaj vely, te drobtine gori vzdigniti inu ništer pustiti poginiti. Zakaj ravnu kakor naša pamet v pomankanju hoče le rajtati inu nikar verovati, taku gdi je ta žegen Božji bogat, ondukaj se ne more inu ne hoče ta svejt tudi prov v tu perpraviti inu prov zaderžati. Nekateri hudu nucajo tiga žegna k obilju, kakor se vidi, kadar je enu vina bogatu lejtju, taku se enimu vsakaterimu zdy, de je Bug tu istu zatu dal, de bi se imejlu s tejm več žlepati inu potratiti. Ampak onu kratku nejma te mainunge, Božji žegen se ima s flissom gori vzdigniti inu ništer zapraviti, temuč na to prihodno potrebo šparati. Kakor Ioseph tiga krajla v Egypti vučy, on bi imel teh sedem dobrih lejt nucati h timu, de on te sedem huda lejta sebe inu svojo deželo pred lakoto more odtetti, ohraniti inu obderžati.⁸⁹⁴

894| 1 Mz 41,25–32.

Božy dar inu žegen
se ima v časti deržati.

Taku kadar Bug enu lejtju le-timu ali enimu drugimu purgarju, andt-verharju ali kmetu dobro srečo da, de dosti žita dobi ali tu svoje dellu dobru proda inu izvede, takov žegen se ima s flissom šparati inu nikar misliti, de bi se imejlu zatu s tejm več vercerati inu gori pustiti yti. Ne, Božji žegen ima vselej v časti deržan inu na eno prihodno potrebo šparan biti. Kadar se pak tu ne stury, temuč ta žegen Božji se taku sramotnu k grejhom inu k sramoti hudu nuca inu potrati, taku ludje Boga s teim reserde inu ga perpravio, de mora nase deržati, gdi je enu dobru lejtju dal, de potle na tu dvej ali try huda lejta pošle. Zakaj koku bi mogel Bug sicer timu sramotnimu hudimu svitu inu timu grozovitimu hudimu potrataniu braniti?

Ta svejt hudu
nuca ta žegen
z lakomnovainjem.

Nekateri pak tudi s teim dobrim žegnom krivu inu nespodobnu delaio v tem, de ony zatu nazaj kladejo inu šparajo, kadar so dobra leita inu dober kup, de v dragyni svoj nuc šaffajo, te uboge tlačio inu prešacajo inu ta terg zdražé, kakor ony hote. Tu so tudi utraglivi, škodlivi ludje, kateri se gvišnu obene gnade k Bugi se nemajo zanesti, samuč de se pobulšajo. Sicer je nemogoče, de bi se Bug ž nimi ne serdil inu nee straifal, zakaj de ta GOSPUD ukazuje te drobtine, katere so bile prebile, gori vzdigniti, ne hoče Gospud, de bi se zastopilu, de bi se imejlu zatu lakomnovati, temuč de ti tvojmu bližnimu h potrebi s tejm moreš služiti inu tem ubozim ludem, katerim manka, s tejm lažeiši pomagati.

Taku hočeš ti žitu, vinu inu drugu v teh drobrih inu bogatih leitah kupovati inu zbyrati, de v dragini druge ludy s tejm moreš tlačiti inu nje po tvojem dopadenju drejti inu golufati, kakor de bi bil Bug zatu enu dobru lejtju dal, de bi ti le sam imel uživati inu z drugi ludy škodo tvojo sramotno lakomnost polnyti.

Lakomniki, odertniki
ne imajo nigdir pokoia,
ne dobre visty, ne
dobriga konca.

Za tiga volo more Bug tukaj svojo štraifingo tudi poslati. Kateri na nje-ga bessédo zavupa, smo my slišali, aku njemu lih manka, taku hoče vsaj Bug s svojem žegnom tukaj biti, de se tu malu inu maihinu ima bogatu reztegniti inu še čez ostati. Spet nazaj, kateri grabi inu praska inu misli Božji žegen k svojej lakomnosti imeiti inu nucati, tiga Bug taku štraiffa, de aku tak lih veliku ima, mora nemu vsaj vse rezleteti, njemu tudi per vsej objlnosti nejma drigači biti, temuč kakor de bi on bil ta neruboziši petler. Kakor se tu vidi inu sliši na teh lakomnikih, de so ja eni ubozi, revni, dobru martrani ludje. Kakor težku onu nym bo, dotler ony kaj zadobé, taku težku, ja, težkejši nym bode noter, de se zmislilo, koku je ony na tu nardraziše mogo zvesti. Kadar se uže ena nesreča, kakor se čestu zgody, permeri, de tu žitu na podu ali v kašti živu postane

na IIII. postno nedello.

stane ali zlety inu tu vinu v keldri izteče ali se sicer ena nesreča pertakne, tu ony imajo stuprov to serčno žalost, nevejdo ni gori ni doli, glojejo inu žro sami sebi tu serce doli, ne mogo taku svojga užitka nikar le samuč vesseli biti, temuč aku nym enu majhinu okuli udari inu nym posreči inu po nyh volj ne gre, taku imajo vso nesrečo, skerb, mujo inu bolezan od tiga k lonu.

Gdu bi pak ne hotel tavžentkrat raiši enu maihinu, z myrom inu z veselim sercom, kakor veliku, s taku britkim nepokoyom, skarbio inu kumrainjom, imejti? Susseb kadar hočmo pomisliti, koku ta Hudič nej deleč od takovih ludy inu nje taku čestu norre inu norčaste stury, kadar tu žitu ali vinu doli udari, de ony tjakaj gredo inu se samy od žalosti obeissio ali se sicer končajo, de Bug ubozim ludem jeisti inu pyti da. Tukaj pride tedaj na takov potesni jamer en večni jamer.

Tu ony imajo od tiga, kadar ony Bošjiga žegna k lakomnoti obračajo. Zadjati ali zapraviti se on nejma, temuč shraniti inu s flissom gori vzdigniti, de kadar pomankanje naprej pade, my ubozim, potrebnim ludem s teim bogatiše moramo pomagati. Zakaj de naš GOSPUUD Bug enimu več da kakor timu družimu, se ne zgodij zatu, de bi je my le k naši offerti ali dobrim luštom jmejli potratiti, temuč de bi my s tejm volneiši drugim, kir tiga potrebujo, imejli pomagati inu za nje inu za nas je šparati.

Taku imajo vaše lubezni en leip, troštliv vuk, koku my imamo v nadlughah na našiga GOSPUDA Jezusa Christusa gledati, se k njegovu bessédi deržati inu od njega ta žegan čakati. Bug, daj svojo gnado, de bi my od dan do dne le čedajle brumniši bily inu bi takov žegen obuje, v užitki inu sicer v vsej nadlugi, mogli izkussiti skuzi Jezusa Christusa, našiga GOSPUDA, amen.

Lakomniki se čestu sami sebe končajo.

Verni se imajo Božye oblube deržati.

NA TO V. POSTNO

NEDELLO, IUDICA,⁸⁹⁵ EVANGELIUM

IOHANNIS VIII. CAP.⁸⁹⁶

Kateri⁸⁹⁷ mej vami more mene eniga grejha dolžiti? Aku jest vam risnico pravim, zakaj vy meni ne verujte? Kateri je iz Buga, ta poslušá Božjo bessedo, zatu vy ne poslušate, zakaj vy neiste iz Buga. Natu so Iudje odgovurili inu k njemu djali: »Ne govorimo li my prov, de si ti en Samaritan inu Hudiča imaš?« Jezus je odgovoril: »Iest nemam Hudiča, temuč poštujem mojga Očeta, inu vy ste mene zašpotovali. Iest ne ysčem moje časty, edan pak je, kir ysče inu sodi. Risničnu, risničnu, jest vam povejm: Aku gdu bode moja bessedo deržal, ta ne bo smerti vidil vekoma.« Natu so Iudje k njemu djali: »Zdaj my poznamo, de ti Hudiča imaš. Abraham je umerl inu preroki. Inu ti praviš: 'Aku gdu bo moja bessédo deržal, ta ne bo vekoma te smerti ukussil.' Si li ti

895| Peta postna nedelja.

896| Evangelij po Janezu 8.

897| Jn 8,46–59.

Izlaga tiga evangelia

*ti vegši kakor je naš Oča Abraham? Kateri je umrel, inu pre-
roki so umerli. Koga ti sam iz sebe delaš?» Jezus je odgovuril:
»Aku jest sam sebe častim, taku moja čast ništer nej. Moj Oča
je pak ta, kir mene časty, od kateriga vy pravite, de je on vaš
Bug inu ga ne znate, jest pak ga znam. Inu aku bi jest rekal, de
ga ne znam, taku bi jest bil en lažnik, ravnu kakor ste vy. Iest
pak njega znam inu deržim njegovo bessedo. Abraham, vaš
Oča, se je vesselil, de bi moj dan bil vidil, inu ga je vidil inu se
je vesselil.« Natu so Iudje k njemu djali: »Ti še nejsi petdeset
lejt star inu si Abrahama vidil?» Jezus je djal k nym: »Risnič-
nu, risničnu, jest vam povém: Prejden je Abraham bil, sim
jest.« Natu so ony kamenje pobirali, de bi v njega lučali. Jezus
pak se je skril inu je šal vunkaj iz templu.*

898| Leta 1534., na Luthrovem domu.

Anno 1534. domi suæ.⁸⁹⁸

Du so iz ali od Buga.

Hudu bo timu, kir nei
iz Buga.

899| Jn 8,47.

Le-tu je en leip bogat evangelium, od kateriga bi bilu veliku
pridigovati, ampak onu je preveč na en ugrizlaj. Zatu hočmo
my le ta poglaviti štuk iz njega vzeti, zlasti de Christus pravi,
ludje bi imejli radi njegovo bessedo poslušati. Kateri njo pos-
lušá, ta je od Buga, kateri njo ne poslušá, ta nej od Buga.⁸⁹⁹

Le-te bessede govory Christus taku preprostu, de
nihče ne meini, de bi one take velike ričy v sebi imejle. Ampak kateri
nje prov pogleda inu s flissom premisli, kaj se pravi iz ali od Buga inu
nikar od Buga biti, ta bode moral spoznati, de je ena velika inu silna
rejč, od katere Christus le-tukaj govory. Zakaj reis inu gvišnu je, de se
en človik ne more terdeiši soditi ni britkeiši se ga lotyti, temuč kadar
se mu pravi, on nej od Buga. De mene gdu eniga šalka⁹⁰⁰ inu lotra ime-
nuje ali mene cilu umory, taku tu ništer nej pruti le-timu gro-
zoviti-

900| Pavliha, navihanec, šaljivec; izposojeno
iz nem. *Schalk* (enak pomen).

na V. postno nedello.

zovitemu jamru ali revu, katero ta GOSPUD s kratkimi bessedami le-tukaj zapopade inu pravi h tem Iudom: »Vy neiste od Buga.«⁹⁰¹ Zatu onu vse na le-tim štuku ležy, de my Božjo bessedo radi imamo poslušati inu s flissom ohraniti.

901| Jn 8,47.

V tej historji tiga evangelia se vidi povsod, de ty, kateri Božjo bessedo ne hote poslušati, hudu od nje govore inu jo šentuju, ty šlušajo tiga Hudiča taku dolgu, de on nje h puslednimu cilu obsejde inu le čedajle huiši bodejo. Kakor se tudi v tem današnjem evangeliu vidi.

Ludje imajo Božjo bessedo poslušati.

Nerpoprej se ty Iudje serde, kir Christus začne pridigovati. Potle ony njega zmerjajo, imenujo njega eniga Samariterja inu pravio, de ima eniga Hudiča.⁹⁰² Tukaj so ony uže desetkrat globokejši tja doli v pakal padli kakor poprej. H tretimu bodo še norrejši: »Kaj dellaš ti,« pravio ony, »sam iz sebe?«⁹⁰³ In summa: Ony bodo le čedajle huiši noter, de ony h puslednimu k djanju sežejo inu bodo merdrarji, vzdigujo kameinje gori inu ga hote s kameinjom possuti. V takove grozovite greihe padejo ony iz ferrahtanja te bessede, kir ony Christuseve pridige ne hote poslušati, temuč njo šentuju. »Takovu,« pravi Christus, »je enu znamenje, de vy Iudje ste iz tiga Hudiča. Zakaj kadar bi vy od Buga bily, taku bi se vy drugači pruti njegovi bessedi, katero jest pridigujem, izkazali inu deržali.«

Ferrahtainje te bessede.

902| Jn 8,48.

903| Jn 8,53.

De so zdaj k le-timu času ty otroci skoraj povsod taku nepokorni inu svojevolni zupar svoje stariše, pride tudi od tiga semkaj, de ony Božje bessede ne poslušajo, se je ne vuče ni nee ohranio. Kadar ony uže enkrat začnejo zupar Božjo zapuvid, očeta inu mater ferrahtati, taku onu ne ostane per takovim greihu, temuč gredo naprej, kolnejo te stariše. Inu aku ony lih z roko ne byejo ali ne davio, taku bi ony vsaj hoteli, de bi ony mertvi bily ali pelajo en takov sramoten leben, de se ty stariši morajo do smerti vgrimati inu vžalovati.

Taku onu gre skuzi inu skuzi, kateri ne hoče Božje bessede poslušati ali se po tei isti ne hoče deržati, ta postane en lažnik, šentavec inu preganjavec, kakor my na teh papežnikih vidimo, de ony le še dajle vzteklejši bodo, inu od svojga šentovanja inu preganjanja poprej ne bodo nehali, temuč de ony tudi kej en krat k merdrarjem postano, inu enu grozovitu kry prelit je narede etc. Nu, je pak le-tu tu narhuiše vmej v drugih greihih, kadar edan krivu stury, de tu njegovu krivu dianje neče spoznati. Ta, kateri grešy ali hudu dei, se mora opominiti inu podvučiti, de svoje grehe spozna, od nyh pusti. Ali naši zuperniki, ty pastežniki, (tudi nyh veliku mej nami) Božjo bessedo nikar le ne hote poslušati, temuč tudi h timu njo ferrahtajo inu šentuju, tiga pak nyh nihče ne more pregovoriti ni podvučiti, de bi ony na tem krivu sturili inu greišili, ja, ony meinio, de prov inu spodobnu na tem dejo, zakaj ony naprej dajo inu pravio, de nej Božja besseda, temuč Hudičev vuk inu laže. Item, kateri njo pridigujo, de so ty narhuiši kecarji inu zapelavci. Ravnu kakor so Iudje Christusa šmagali inu šentovali, de bi tiga Hudiča imel inu bi bil en Samaritan. S katerim so ony zadosti na znanje dali, kaj so ony od njegoviga vuka deržali. Taku hoče ta nargrozovitiši greih ta narvissokeiša svetust biti etc. Zatu je undu ta prekleti Hudič sam, gdi ty ludje v le-ta greih pridejo, de Božjo bessedo ne hote poslušati, njo ferrahtajo, za njo tudi ne rodio. Zakaj tukaj nikar vuni ne ostane, ony bodo h puslednimu, kakor my le-tukaj na Iudih vidimo, na Christusa s kamenjom lučali, ja, njega tudi na križ obeissili inu tu še za prov deržali inu v takovim narvegšim krivim dianj uže bodo hoteli prez svara inu štrafinge biti. Pred tem se vy varujte, de vy nikar tjakaj ne pridete. Zatu je onu ena terda, ostra besseda, ker ta GOSPUD le-tukaj pravi h tem Iudom: »Vy ne poslušate Božje bessedo, zatu vy nejste od Buga.«⁹⁰⁴ Zakaj kateri nej od Buga, ta je od Hu-

Papežniki, Božje bessede sovražniki, si ne puste dopovedati.

Ferrahtarji te bessede hote prez svara biti.

904| Jn 8,47.

Izlaga tiga evangelia

905 | Francoska bolezen – sifilis. Le-ta je bil v prvi polovici 16. stoletja najbolj znana spolna bolezen v Evropi, in sicer tudi med pripadniki visokega klera (clerus maior) rimske cerkve. Če je verjeti spominom papeškega kiparja in medaljerja Benvenuto Cellinija (1500–1571), so celo številni kardinali svete cerkve porabili znatno premoženje – da so celo obubožali – za zdravljenje zunanjih simptomov te nadloge.

Ta svejt ne rodi, aku lih h pridigom ne gre, inu po nei sturi.

Znaminie, kir nei od Buga.

906 | Jn 8,48.

Kaj se pravi od Hudiča biti.

Od Buga biti.

Hudičevi otroci.

od Hudiča. Aku je pak od Hudiča, taku on ima svoje frančože,⁹⁰⁵ žlize, vse paklenske štraiffinge inu nesreče nad sabo inu teh istih več, koker se njemu kei more voščiti.

Inu je ja en grozovit jamer inu reva, de takov velik, težak greih je tudi še taku gmain vseh žlaht stanuvih. Zakaj koku veliku je teh (taku dobru mej temi velikimi gospudi, kakor v teh žleht stannuvih), kadar ti k enimu praviš: »Aj, onu nej lipu, de ti taku cilu h pridigi ne greš, ali kadar jo ti lih slišiš, se taku cilu ništer iz nje ne navučiš, ti ne boš od Buga etc.« Kateri takovu k serci ne vzameo ali se pred tem neprestrašio? Ta vegši dejl je takove misli, de bi on odgovoril: »Kaj jest maram za pridigo?« Kadar bi ti pak daj le hotel nad nym biti inu reči: »Tu ne vela, ti se moreš drugači h tej rejči perpraviti, aku hočeš izveličan biti.« Tukaj bodeš vidil, de ony po takovim opominanju le huiši bodo inu bodo tebe z le-tejmi ali tem glih nespodobnimi bessedami odpravili. Ti bi nje imel z myrom pustiti vseh unih imeni, ali ony hote drugači h tej rejči djati inu s tabo okuli hoditi.

Tu je ena grozovita štraifinga inu serd, de bi se enu karsčansku serce spodobnu pred tem iméjlu prestrašiti, potehmal ta urtel na tem stoy: »Kateri Božjo bessedo ne poslušá, ta nej od Buga, temuč je tiga Hudiča dejte.« H timu tudi le-tu hudu radu perudari, kakor je rečenu, de takovi ferrahtarji te besséde hote prov imejti inu hote takov šentovavski greih zagovarjati, kakor ty Iudje le-tukaj sture, inu pravio: »Ne govorimo li my prov, de si ti en Samaritan inu imaš tiga Hudiča?«⁹⁰⁶ Tu je ta narhujši Hudič, kateri hoče še en Bug inu svet biti, ne hoče krivu imejti ni sebi pustit dopovedati.

Tu je ta en štuk, de kateri Božjo bessedo ne poslušá, de ta isti nej od Buga, temuč od Hudiča. Takovu pak se nejma taku zastopiti, kakor de bi bil ta Hudič te, kateri Božjo bessedo ne poslušájo, stvaril, nym usta, ocy, pamet inu drugu dal. Ne, takovu vse je Božja stvar inu dar. Zatu se jma ta Božya stvar od hudiga diajna inu nučajna rezločiti. En človik, ta laže inu golufa, ta ima en dober jezik od Buga. Ampak tu diajne ali nučajne tiga jezika je od Hudiča, potehmal on ta jezik timu Hudiču k službi zupar Boga krivu inu hudu nuca. Taku da Bug zdrave, leipe ocy, kateri pak svoje ocy hudu nuca inu gleda rad nečiste ali nepoštene ričy, tu je od Hudiča. Taku kadar tu serce na nečistost, golufyo, laže inu tem glih nespodobne ričy misli, tukaj je tu serce samu na sebi dobru inu od Buga, ampak tu diajne je hudu inu od Hudiča.

Timu pruti uže se pravi od Buga biti, kadar ludje teh ušess h timu nucajo, de ona rada pridigo poslušájo, se puste radi svariti, kadar ony krivu dejo. Item, kadar ony z jezikom moljo, pridigujo, podvižájo, podvuče, troštájo. Takova ušessa inu jeziki so od Buga inu dobri, zakaj ony gredo vu enim Božjim nuncanju. Taku kadar tu serce po čistosti misli inu koku se more timu bližnimu h pridu inu nikar h pohuišanju biti, takovu serce je ena stvar Božja ravnu kakor ušessa inu jezik. Onu se pravi pak zatu od Buga, de se onu po Božji bessédi rovna inu bi ne hotelu radu misliti, govoriti, poslušáti, kar je zupar Boga. Aku se uže čassi zgody, de je my pregledamo, preklinamo, gdi bi my imejli moliti, se serdimo, kir bi my imejli priaznivi biti etc., takovu je dobru krivu. Ali kadar se my preobernemo inu spoznamo, de smo krivu sturili inu prossimo za gnado, takovu se ja pravi dobru spodpolzniti ali tudi pasti, ampak onu se ne pravi tiga Hudiča imejti ni od Hudiča biti, zakaj my se zupet vernemo inu imamo tu naprejvzetje, de tiga ne hočmo več sturiti.

Ty pak so Hudičovi otroci, kateri svojo glavo gori postavio, inu kadar ony bodo nym k bulšimu svarjeni inu opomineni, de odgovore kakor ty hudi nepokorni otroci: »Kaj jest zatu maram?« Gredo taku naprej, kakor so je ony začeli, inu si ne puste dopovedati. Takovi ludje so od Hudiča inu bodo od dan do dne le če-

na V. postno nedello.

le čedajle huiši, zakaj ta Hudič nym ne da pokoya. Narpoprej ferrahtajo ony Božjo bessédo, potle jo šentuju, zmerjajo inu preklinajo. H puslednimu sture ony kakor ty Iudje le-tukaj, kameinje gori vzdigujo inu hote merdrati. De je taku tiga Hudiča lastna farba, Božjo bessedo nikar poslušati, temuč šmagati inu šentovati, tiga bližniga režaliti inu mordrati. Per takovi farbi se ta Hudič pozna inu njegovu otroci, zakaj on je en merdrar inu lažnik, ferrahta Boga inu njegovo bessédo.

Zatu se vučite pred takovim greihom se varovati, de vy tudi Božje besede ne ferrahtate, temuč njo radi poslušate, inu njo s flissom premišlate, jo noter u vaše serce vtlačite, inu vaš leben po njej rovnate, taku morete gvišnu vejčiti, de ste otroci Božji, inu od Buga. Ty drugi pak Hudičovi otroci, zakaj kadar ony to bessedo ne hote poslušati, taku so ony ta leben inu pravico zgubili, inu tiče, s sluvešsom govorit, timu Hudiču v zadnici, inu nym ne pomaga, aku ony lih takov gréh stem znajo pokrivoti, de so mogoči, veliki inu bogati. Ta papež tičy v takovim greihu noter gori čez ušessa, so vso svojo družbo, zakaj on ne hoče Božjo bessedo terpejti, preganja inu merdra htimu te karsčenike nad njo, tu je tiga Hudiča lastna farba.

Kateri pak Božjo bessedo radi poslušajo, ty so od Buga. Kaj je uže Bug? On nej en merdrar, temuč en stvarnik, od kateriga vus leben semkaj pride, zakaj ta Hudič nej nikuli obeniga človéka stvaril ali živiga sturil. Kakor je uže Bug en živ Bug, taku imajo tudi ty ta leben imejti, kateri so od njega inu njegovo bessedo poslušajo, kakor on le-tukaj z enim silnim, leipim špruhom pravi: »Risničnu, risničnu, jest vam povem, aku gdu bode moja bessedo deržal, ta te smerti ne bode vidil vekoma.«⁹⁰⁷

Kaj se pak pravi Božjo bessédo deržati? Druziga ništer, temuč verovati, kar nam Christus od odpusčanja teh greihov inu od večniga lebna v evangeliu oblubi, de je reis inu na takovi veri inu v upanju terdnu deržati. Kateri tu stury, pravi Christus, ta ima ta večni leben, se mu nej trebe ništer bati pred greihom, paklom inu sodnim dnem, zakaj tukaj je vsa gnada inu milost. Ta smert bode dobru čez njega padla inu bo njega umorila, ampak on nje vsaj nejma počutiti, kakor njo ty počutio, kateri v tiga Hudiča imeni inu prez Božje bessede umerjo. Tj isti umerjo z veliko nevolu, se po posteli mečo, pahajo, vpyo, erjo⁹⁰⁸ inu mukajo kakor ty voli zatu, kir radi ne umerjo inu morajo vsaj umrejti, kadar bi mogoče bilu tej smerti ubejžati, bi ony skuzi en železin zyd tekli.

Taku nejma onu, pravi Christus, mojem karsčenikom, kateri moja besede poslušajo inu derže, goditi. Kadar na posteli leže inu imajo umrejti, ne bodo takove britkusti inu nadluge imejli, temuč bodo v svojem sercej pruti Bogu z myrom, bodo eniga bulšiga lebna vupali inu v takovim vupanju zas-pali inu se prez vsiga trepetanja inu straha od tod ločili. Zakaj aku nje lih ta smert bode potelesnu zadavila, taku ima vsaj ta ista smert taku pokrivena inu slaba sturjena biti, de njo ne bodo počutili, temuč njo bodo za eno počivan-sko postelico gledali, na kateri ony zaspe. Kakor se čestu na teh ubozih ludeh vidi, katere ta rabel umory, de ony z vesseljem k smerti gredo inu se nikar grozovitu ne derže, kakor ty, kateri tiga trošta te bessede neimajo. Zakaj kateri to smert prov počutj inu Božje bessede nejma, ta se zloby inu divya, kakor de bi bil norr inu cilu obsejden.

Zatu mislite, lubi otroci, kaj vy za en fortel inu srečo imate, kadar Božjo bessedo radi inu s flissom poslušate, ohranite inu deržite. Tu je uže tu pervu, de vy veiste, de ste od Buga inu ste tiga Hudiča inu ta pakal premogli, de vam nejma ni greih ni Božja sodba škodo sturiti, kar se vam poleg tiga za nesrečo pergody, tej vy imate vsej ubejžati. Timu pruti pak ta svejt tudi v tej narmanši nadlugi nepoterpežliv inu cagov bo inu more h puslednimu cagati. Ty kars-

Aa čeniki

Otroci Božy se derže po Božji bessedi.

Božja besseda odreši od smerti.

907| Jn 8,51.

Teh nevernikov smert.

908| Rjovejo, rjujejo (Besedje slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja).

Teh karsčenikov smert.

Z Božjo bessedo vse nadluge premoremo.

Izlaga tiga evangelia

čeniki morajo rejs veliku terpejti, koker ty, katerim je ta Hudič inu ta svejt zlu sovraž, morajo za tiga volo čassi tellu inu leben, blagu inu čast vagati inu v farlikost postaviti. Koku ony pak takovu mogo terpejti inu poterpežlivi h timu biti? Skuzi ništer družiga, temuč de se te bessede derže inu reko: »Se hodi koker kulli hoče, jest vejn, de nejsim od tiga svita, temuč od Buga, sicer bi ta svejt drugači z mano okuli hodil. Onu je meni pak veliku lubilši, de on mene sovraži inu meni vse zlu naložy, kakor de bi me lubil inu bi jest nikar od Buga ne bil etc.« Kadar je tu serce takove misli, taku vse žlaht izkušnjave, nadluge inu nesreče zginneo inu mineo, ravnu kakor ty oblaki na nebi čez nas ali te ptyče v luffti, katere nas enu maihinu okvakajo ali rozgočo, lete potle proč inu nas z myrom puste.

Kateri Božyo bessedo lubio, ny věruio, ty lahku umerio.

Tu bi imel naš edin trošt biti, de my te bessede krafft ali muč le-tukaj v le-tim lebnu imamo počutiti inu susseb tedaj, kadar ta puslednja urica se perbliže, de tedaj ta smert za te besséde volo, kateri my verujemo, ravnu kakor en sen ima biti. Kadar eden vu eni veliki, debelli ,gosti megli jeizdi inu ne vidi obeniga razbuinika, ta bo ustrilen ali ubyen, prejden je on zvej, taku onu ima tudi le-tukaj biti. Ta Hudič je en uboynik, je nam to smert persegal, tu vejmo, ampak kadar my to bessedo imamo inu terdnu na njej deržimo, taku my takoviga umorjenja nejnemo počutiti inu prov zvejčiti. Zakaj ta besseda stury fein, krotke ludy inu tiha, vessela serca, katera v britkusti nikar ne cagajo ni nepoterpežliva bodo, temuč puste vse čez inu mimu yti, se le tiga troštajo, de ony eniga milostiviga Očeta skuzi Christusa v nebessih imajo. Takoviga se ony vuče v tej bessédi spoznati, sicer bi ony tiga tudi ne vejčili. Povej meni pak, ne bi eden imel le za te vsakdanje nadluge inu zuparnosti volo teči noter do konca tiga svita, po le-tim troštu, kateri nam ta besséda kaže, de bi le mogli enu myrnu serce imejti? Ampak tu še ništer nej pruti tej pusledni inu narvegši nesreči, tej smerti, ker oben arcat, svit ni pomuč od nje ne more pomagati inu odtetti, temuč le naš lubi GOSPUĐ Jezus Christus, ta nam da eno takovo arcnyo, de bi vse raiši imejli pustiti kakor te iste uterpejti ali prez nje biti.

Ta vegši dejl teh ludi to bessedo zamečuio.

Ampak koku onu gre? Kadar on nam takovo arcnyo ponuja, je nam v hišo nesse inu v dvor, taku jo my ferrahtamo, zatu my preimemo naš zasluženi lon, de my neismo od Buga, inu pademo od inu iz eniga greiha v ta drugi, bomo taku vsak dan huiši, kakor sem jest ozgoraj zadosti na znanje dal, kadar tedaj ta puslednja nadluga inu urica pride, taku ludje ne vejdo obeniga trošta ni svejta. Tukaj je uže tedaj nemogoče, de bi se ludje nikar ne vyli, tožili, klagovali, tulili, mukali inu erjuli kakor en vol na mesnicah.

Božya besseda je naša bramba na smerti.

Taku je uže le-tu ta poglaviti vuk iz tiga današniga evangelia, de se my imamo s flissom k Božjji bessedi deržati, njo radi poslušati, inu z vero gori vzeti. Aku my tu sturimo, taku my imamo gospudje biti čež greih, Hudiča, smert inu pakal. Aku nas lih ta smert tudi bode požerla, taku my vsaj ne bomo nje ostrih zob počutili. Zakaj ta besseda Christuseva je naš arnoš, skuzi kateri my en žiher leben, inu eno vesselo smert, inu ta večni leben imamo imejti.

Kateri Božyo bessedo ne poslušaiio, ty so Zludievi lastni.

Timu pruti pak tem pregrešnim inu nevernim ludem, kateri za to bessedo ne marajo, se ne more ništer huišiga voščiti, kakor tu, kar ony uže poprej na garli imajo. Zakaj kadar ony Božjjo bessedo ne poslušajo, temuč to isto zašpotujejo inu za njo ne marajo, taku ony nejso od Buga. Ravnu kakor enu huđu dejte, kateru Božjo zapuvid ferrahta, očetu inu materi nej pokornu, kaj se timu huišiga more voščiti, kakor de je onu enu Hudičevu, nikar Božje deite. Tu risničnu nej oben šerc ali šala, zakaj jest bi hotel raiši tiga rabelna ali tiga Turka lastan biti, kakor tiga Hudiča, kateri je en lažnik inu ubojnik inu v to večno smert pela. Pred takovim jamrom ali revo se vy s flissom varujte

na V. postno nedello.

rujte inu vučite se, ja, vučite se, pravim jest, kaj za en šac vy na tej bessédi našiga GOSPUDA Jezusa Christusa imate, ker sicer obene pomuči ni svejta zupar tiga Hudiča, ta greih inu to večno smert nej, temuč se na to bessédo Christusevo deržati, tu je njegovi oblubi verovati inu vse na njegovo bessédo vagati.

Zakaj kadar Christus pravi: »Kateri mojo bessédo deržy, ta ne bode te smerti vekoma vidil.«⁹⁰⁹ Tukaj on ne meini to postavo, katera je skuzi Moizessa tem Iudom dana, katera je dobru en pravi, dober inu svet vuk. Ampak kadar smo my greišniki inu po naturi otroci tiga serda, taku my ne moremo takovo pridigo slušati, seže inu pride nam za tiga volo k smerti inu da nam naše greihe na znanje, Božji serd inu štraifingo, katero smo my skuzi ta gréh zaslužili. Za tiga volo potrebujemo my ene druge besede, skuzi katero ty greihi bodo od nas vzeti inu my pred Bugom pravični bodemo. Tu je uže ta besseda našiga GOSPUDA Jezusa Christusa, v kateri on trošta: »Kateri na mene veruje, ta ne bode te smerti vekoma vidil.«⁹¹⁰

Le-ta besséda more s to vero zapopadena biti, de ludje ja nikar na njei ne cbiuvlajo, temuč timu veruio, kar Christus oblubi. Zakaj kateri to bessédo zapusty inu bi po tem, koker on počuti ali per sebi misli, hotel sodyti, ta bi le to smert inu nikar ta leben ne počutil. Zatu my nejmamo v taki nadlugi po tem, kakor my pred očyma vidimo inu počutimo, temuč po tem, kakor my v tej bessedi slišimo, soditi inu reči: »Iest vidim, de jest jmam inu morem umrejti, ampak jest imam mojga GOSPUDA Christusa oblubo inu bessédo, de jest skuzi njega zupet imam živejti. Zakaj ta greih, za kateriga volo bi jest imel to smert vekoma terpejti, je skuzi Christusa doli položen inu plačan, de Bug bode meni za njegove smerti inu gori-vstajenja volo milostiv inu ta večni leben šeinkal.«

Tu se uže tedaj pravi Christusevo bessedo prov ohraniti inu deržati. Ali le-tu nas težku stoy, zakaj messu inu kry, pamet inu vum se tiga ne puste pregovoriti, temuč le sody po teim, kakor se pred očyma vidi inu v djanju počuti. Zupar takovo hudó šego moramo my voiskovati inu Boga za njegoviga Svetiga Duha prossiti, de bi on naša serca skuzi to bessedo hotel poterđiti inu v takovi veri obderžati.

Kaj je pak ta urzah, de je našiga lubiga GOSPUDI Christusa besséda taku krafftna, tu da ta GOSPUD na koncu le-tiga evangelia na znanje inu rezserdy te Iude taku zlu s teim, de po kamenje possejajo inu ga hote do smerti lučati. Zakaj tukaj je tu tem Iudom na potu stal, kadar Christus pravi, njegova besseda bode pred to večno smertjo obarovala, ker so ony vidili, de so Abraham, Mosises inu drugi sveti ludje inu možje, kateri so očitu S. pismi pričovanje imejli, bily umerli, so ony uže mislili, Christus bi nym ne bil glüh, za tiga volo bi tu bilu ena prazna hvala, de on svojo bessedo taku vissoku povzdiguje inu hvali.

Ampak Christus odgovory: »Abraham je bil vessel, de bi on moj dan bil mogel viditi, inu on ga je vidil inu se vesselil.«⁹¹¹ Tu je: »Kadar bi se Abraham na mojo bessedo ne bil deržal, taku bi on bil moral tudi v tej večni smerti ostati. Iest sim poprej kakor Abraham.« Tu je obuje tulikain rečenu: »Iest sim večni, vsigamogoči Bug, kateri uže ima od greihov prust biti, tej smerti ubeižati inu k lebnu priti, timu more skuzi mene pomagatu biti.« Takoviga se ni Moizes ni drugi preroki so mogli hvaliti, zakaj ony so bily vsi človeki, Christus pak je Bug inu človik, za tiga volo on more ta leben inu tu izveličanje dati inu sicer nihče.

Tu je silnu troštlivu inu enu gvišnu spričovanje naše vere, v kateri spoznamo, Christus je naturski inu večni Syn Božji. Kakor je takovih pričovaj

Kai se pravi Božyo bessedo deržati.

909| Jn 8,51.

My imamo po tej bessedi, katero slišimo, nekar koker vidimo ali počutimo, soditi.

910| Jn 8,51.

Težku Božy oblubi verujemo.

Christuseva besseda obrani verne pred večno smertio.

Christus od vekoma pravi Bug.

911| Jn 8,56.

Christus je Bug, obtu v nega inu njega bessedi verujemo.

Od visoko vrejdniga

veliku več v evangeliu. Za tiga volo my imamo naše vupanje le na njega inu sicer na obeniga človeka postaviti inu se na njegovo bessedo gvišnu zanesti, zakaj onu je Božja besseda inu ne more lagati. Kar on pravi, tu ima ja biti inu vekoma nejma falyti, ravnu kakor malu je onu falilu, de je Bug skuzi takovo bessedo nebu inu zemlo iz ničesser sturil. Tiga se s flissom vučite inu Boga za takov vuk zahvalite inu prossite, de bi on vas hotel skuzi svoja Svetiga Duha v tej bessedi obderžati inu taku skuzi Christusa vekoma izveličati, amen.

NA CVITNIČNO NEDELLO,⁹¹²

*TO IZLAGO TIGA EVANGELIA
LIA TI IMAŠ NA PERVO NEDELLO TIGA ADVENTA.*⁹¹³

TA PERVA PRIDIGA OD VISSOKU VREIDNIGA ZACRAMENTA, IZ TE PERVE EPISTOLE S. PAULA H KORINTERIEM NA XI. CAP.⁹¹⁴

912| Cvetna (oljna) nedelja, cvetnica; šestna postna nedelja, s katero se začne neposredna priprava na veliko noč.

913| Četrta nedelja pred božičem.

914| Prvo pismo Korinčanom 11.

NEst sim je od GOSPU^UDA prejel, kar sim vam dal. Zakaj GOSPU^UD Jezus v tej noči, kadar je ferratan bil, je vzel kruh, je zahvalil inu ga je rezlomil inu je rekal: »Vzamite, jejte, le-tu je moje tellu,⁹¹⁵ kateru bo za vas rezlomlenu. Le-tu sturite k mojmu spominu.« Ravnu taku tudi kelih po večerji inu je rekal: »Le-ta kelih

915| Mt 26,26; Mr 14,22; Lk 22,19.

zacramenta.

kelih je ta novi testament v moji kry.⁹¹⁶ Le-tu sturite, kakor čestokrat pyete, k mojmu spominu. Zakaj kakor čestokrat vy od le-tiga kruha jejste inu od le-tiga keliha pyete, imate vy tiga GOSPUDA smert oznanjovati, dokler on pride.⁹¹⁷

916| Mt 26,27–28; Mr 14,23–24; Lk 20.

917| 1 Kor 11,23–26.

POtehmál ob le-tem čassu, po stari navadi, več ludy kakor sicer v lejtí k svetimu zacramentu pèrstopí inu je pak sicer potreba, de se en gvišan dan odloči, ob katerim se ima od svetiga zacramenta pridigovati inu ty mladi ludje se podvučiti, taku hočmo zdaj ta text s. Paula predse vzeti, kateriga ste šlišali prebrati. Vy pak ste zastopili, de le-ta reč nei po ludeh gori prišla, temuč od samiga Christusa v tej noči, v kateri je bil férratan, svoym jogrom inu vsem karsčekom k sussebnimu vissokimu troštu gori postavlena, de tu ima njega testament, inu kir se je lih hotel iz tiga sveta ločit, tudi odhodnja biti.

Za tiga volo se nam, karšenikom, hoče spodobiti, de my le-ta testament za en veliki šac spoznamo, nad nym naš vus trošt inu vesselje imamo inu radi čestokrat hk njemu pèrstopimo, taku mi to puslednjo volo našiga Gospuda Christusa dopolnimo, zakaj njegovu ukazanje le-tukaj očitu stoy, de je poročy sturiti. Kar je tédaj karsčénikov, ti se bodo do sodniga dné po le-tém ukazanju deržali inu le-tiga trošta čestu inu radi iskali inu se ym ga nikuli nebo preveč zdelu, dokler on sam, ta lubeznivi GOSPUD, kir je le-ta testament postavil, od nebes pride inu bo žive inu mertve sodil.

Nekadaj v papeštvi nas je od tiga zlu odstrašilu, kir s. Paul pravi: »Kate-ri je nevrednu preíme, ta je k svoji sodbi prejme.«⁹¹⁸ Zakaj le-tu se ni provučilu, kaj se reče nevrednu prejeti. Od tod se je uže timu zacramentu taka nečast godila, de so se ludje pred nym kakor pred enim strupom bali, zatu uže ni bil več imenovan ena troštliva, temuč ena škodliva špiža. Na le-tem so bily dolžni ty krivi pridigarji inu mi smo je bili z našo nehvaležnostjo zaslužili. Zakaj kir je tu Christus iz serca menil, my pak smo se pruti leny, utraglivi inu nehvaležni zarderžali, se nam je lih prov zgudilu, de se je vesselje v žalost, ta trošt v jokanje inu pomuč v škodo preobernila. Zakaj smo taku veliku blagu ferrahotali?

K večerji se ima z vesseljem perstopiti. Papež je ludem ta zacrament ostudil.

918| 1 Kor 11,28.

Ravnu taku se z zakramentirarji godi, kateri so enu škodlivu prepiranje v karšanski cerqvi začeli inu so te ludi vižali, kakor de bi nič več kakor samu vinu inu kruh tukaj bilu. Tu more zupet karšenikom ta trošt upasti, kateriga je naš GOSPUD Christus v le-tim zakramentu svoji cerqvi dal.

Zacramentirarij.

Zatu se imamo pred nymi varovati, de se nam ne permeri kakor poprej v papeštvi, kir je h puslednimu bilu k timu prišlu, de so od zacramenta, kateri je ena troštliva špiža, h kateri bi en sledni imel lušt imejti, taku pridigovali, de so ludje s trepetanjem inu strahom k njemu hodili inu en sledni se je več prestrašil, kakor trošta odnesel. Zakaj le taku se je pridigovalu, de se imajo grehe čistu vsi spovedati inu za nje zadosti sturiti. Tu smo mi nad eno nemo-gočo reč pelani. Kadar smo tedaj počutili, de nesmo cilu povsod čisti inu za tiga volo take špendie nevredni bili, taku smo se bali, mi bi lahkaj nevrednu k nji perstopili. De se je taku povsod godilu, de ni obedan rad tjakaj perstopil, zakaj en sledni se je moral bati, on po smert tjakaj gre, ali kakor s. Paul govori, svojo sodbo hoče znesti.⁹¹⁹ Le-tu je na samu sebi enu nemilostivu rovanje, kir se je ta troštlivi zacrament tem ludem taku ostudil, de se je vsakateri nad nym prestrašil.

919| 1 Kor 11,28.

Od visoko vrejdniga

Papež je ludy
k zacramentu sylil
inu premoroval.

Ali papež je še dajle segel inu je tu hudu še huiši sturil, potehmal kir so se ludje pred tem zacramentom bali, je on še nje s sylo nar tu manje vsaku lejtju enkrat k njemu perstopiti permoraval. Zakaj kateri ni hotel k zacramentu vsaku lejtju pojti, tiga je on v pan djal inu je vsaj le eno štalt vunkaj dilil zupar tu očitu ukazanje našiga lubiga GOSPUDA Jezusa Christusa, kateri je svoj testament, tu je svoje tellu inu kri, nikar le s kruhom inu per tem kruhu jejsti, temuč tudi iz keliha svojo kry poročil piti. Ali papež je taku ukazanje z nogami poterl inu ga še današni dan ferdama kakor eno kecaryo, gdur to večerjo v obadveih štaltih celo prejme, kakor je to Christus, naš GOSPUD, postavil inu poročil. Tu je ja ena nemilostiva gnjusnoba inu ena strašna večerja, h kateri so mogli z nevolu hoditi inu so vsaj morali inu kir je še težiši, de so le-to večerjo drugači morali prejeti, kakor je jo Christus postavil inu prejemati poročil.

Tu ti sam spomislil, kaj bi ti za enu dopadenje imel nad eno tako jedjo inu pitjem, kateru bi se tebi zupar tvojo volo po syli notri lilu ali gnjetlu? Ravnu kakor de bi se enimu bolniku, kateri ne more vina dišati, vinu prez njega hvale posyli notri lilu, kaj bi on za en lušt nad takim pitiem imel? Taku tudi ta častiti zacrament ni obeniga sadu v papeštvu per ludeh mogel pernesti. Zakaj kir se je on v taki majnungi prejemal, de je tu serce per samu sebi moglu reči: »Ti nejsi čist, ti nesi te spiže vrejdan, ti je ne moreš prov užiti,« inu so tu vsaj morali sturiti ali pak koker nepokorni otroci te cerqve ta pan preterpeti, taku se tu lahko vidi, de ni per le-tem trošt ni veselje moglu biti.

Papež je iz maše
en semin naredil.

Po le-tém je papež še dajle s to večerjo našiga Gospuda Jezusa Christusa inu z njegovim testamentom segel inu ga je k enimu semnju sturil za teh mertvih dušic, de se je malo maš deržalu za volo lastne andohti, temuč le za volo teh prebend⁹²⁰ inu denariov. Tu se ja, se mi zdy reče, s tem zacramentom nezmasnu gardu okuli hoditi. Inu jest za tu deržim ter verujem, kadar bi papeštvu v svoy vrednosti dalje bilu ostalu inu ta s. evangeli bi še ne bil prišal, de bi ga bili tem živim cellu odvzeli inu le za te mertve obernili. Zakaj mi, ti stari, smo dobru vidili, kakovu pranganje je bilu povesod od teh dušnih maš postal.

Na le-tu sim jest zdaj za le-tiga volo hotel spumniti, de se more viditi, koku je Bug ta nevležni⁹²¹ svet težku bil štrajffal, de je on papežu pregledaval, kir je le eno štalt (kakor jo imenuio) pustil vun diliti inu je vunner še ta ista taku temna bila, de so ludie tjakaj šli kakor k enimu dellu, kateriga oni nič ne uživejo, temuč so se Božjiga serda inu strašne sodbe per tem istim morali bati.

Potle je papež en flašter⁹²² iz maše naredil, kateri bi se bil imel čez vso žlaht nesrečo inu boleznj pokladati. Le-tak exempel nemamo pozabiti, temuč za Božjo volo se varovati, de taki špotlivci ne ratamo, temuč lubezan ter dopadenje k le-ti gospodni večerji imamo inu radi prejmemo, de ona taku v pravim zastopu inu nuncanju ostane.

Zakaj povej ti meni, ne li je tu ena velika priazen, kir naš Gospud Christus svoje serce pruti svojm jogrom taku vun yzpe inu pravi: »Vzamite inu jejte, tu je moje tellu. Vzamite inu pyte vsi iz tiga, tu je moja kry tiga noviga testamenta.⁹²³ Tu vy le za tiga volo sturite, de name spumnite⁹²⁴ inu me nikar ne pozabite inu tu sturite nikar le enkrat, temuč čestokrat notri do sodniga dne.« Hoče taku ta lubeznivi Gospud Christus svoj spomin, svoje spoznanje inu to vero skuzi svojo večerjo inu testament rad obderžati, de bi kej v naših sercih ne umrel. Za tiga volo on to večerjo postavi, de ima prejd nu prejd ostate inu de se ima njega smert, skuzi katero smo mi od grehov inu vsiga žlaht večniga zlega odrešeni, veden spominati.

Tu se

920| Dohodki, zlasti iz premoženja, od posestva, zvezani s kanoniško službo (SSKJ).

921| Nehvaležni.

922| Obliž; izposojeno iz nem. *Pflaster* (enak pomen) (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

Za čes volo je
ta zacrament gori
postavljen.

923| Mt 26,26–28; Mr 14,22–24.

924| 1 Kor 11,23–25; Lk 22,19–20.

z sacramenta.

Tu se ja priaznivu govory, nikar strupovitu ali serditu, ja, veliku priazniviši kakor en oča s svoym synom more govoriti. Zakaj tu se vse le za tiga volo godi, pravi on, de neimate name pozabiti. Inu bi rad hotel v nas vseh ušeha,⁹²⁵ vusta inu serce le-ta spomin pertisnit, de bi se na njega svetu terplenje ne pozabilu, koku je on terpil, umerl inu spet od smerti gori vstal za našo volo. Le-tu bi on rad hotel, de bi vselej v njegovih karšenikov sercih ostalu, zakaj mladi ludje vedàn semkaj rastejo, ty potrebujejo nikar le, de se z bessedo podvuče, koku imajo Christusa, nyh izveličarja spoznati inu tudi izveličani postati, temuč tudi, de se k le-taki vunany Božji službi derže, de taku vselej urzoh imajo svojga izveličarja inu odrešenika Christusa hvaliti inu se ga troštati. Zakaj timu GOSPUĐU je v tem gori postavljenju svojga testamenta le za le-tu djanu. Za tiga volo se nam le-tiga spomina nikuli nima preveč zdeti. Kadar dobri priateli vkup pridejo, ti morejo eno celo nuč eden per drugimu sedeti inu perpovedati inu tiga spanja per tem cillu pozabiti. Zakaj bi tedaj imejli tiga siti postati, kir se pridiguje inu vuči, koku dragu je nas naš lubi GOSPUĐ Christus odkupil?

Nu, je pak Christus le-ta sacrament ali večerjo nikar le za tiga volo gori postavil, de bi Christus skuzi tu istu časčen bil. Zakaj on dobru more reči: »Jest tvoje hvale ne potrebujem, jest morem prez tebe dobru biti inu viner Božji Syn ostanem, aku me lih častiš ali ne, jest ne bom od tvoje hvale niti huiši niti bulši.« Temuč tudi za tiga volo, kir mi takiga testamenta ali večerje potrebujemo inu kir nam ima k dobrimu priti. Zakaj pole, koku on pravi: »On poda ta kruh inu pravi: 'Vzamite inu jejte, le-tu je moje tellu, kateru bo za vas danu.'⁹²⁶ Potle nym ta kelih poda inu pravi: 'Pite iz njega vsi, tu je moja kry tiga noviga testamenta,⁹²⁷ katera bo za vas inu za nyh dosti prelita k odpušanju teh grehov.'⁹²⁸

Tu ima vseh karsčenikov narpoprej ta viši trošt biti, kir slišio, de je Christusu tellu zanje danu inu njega kry za nyh grehe prelita. Zakaj kir le-tu veruje, tu ni mogoče, de bi se pustil od grehov ali kaj družiga motiti. Uržoh: On vej, de le-ta šac, s katerim so njega grehi plačani, je več inu veliku vekši kakor njega greihi.

Ali per le-tem troštu, kir se v bessedi očitu sliši, je ne pusti Christus ostati, on ti sred s kruhom da svoje tellu jesti inu z vinom svojo kry piti, kakor te bessede očitu zastopiš, de bi lih tu Hudiču žal djalu, de se ti za tvojo peršono ali stran le-tjga tellesa inu kry an vzameš, de je tu tebi namenjen inu de ima tvoje lastnu biti, lih kakor je tudi zase s tvojmi ustmi preimeš inu nikar za eniga družiga. Zakaj lih za le-tu nam je tudi narveč djanu, de en vsakateri veruje, Christus je tudi zame inu nikar le za volo s. Petra inu s. Paula inu druge svetnike terpil. V le-tim je uže hotel Christus eniga vsakiga karšenika v svojm testamentu zagvišati, kir vsaj en sledni zase le-tak testament, tu je tu tellu Christusevu inu njegovo kry, prejme inu užive. Za tiga volo tu ni krivu govorjenu, de se v le-teim sacramentu odpušanje teh grehov yše inu preime. Zakaj kir je Christus, tu je odpušanje teh grehov, le-tukaj je njega tellu inu kry, po njegovi bessedi, kateri je tedaj prejme, jej inu pye inu veruje, de je Christusevu tellu zajn danu inu njega kry k odpušanju teh grehov prelita, tar bi ta isti ne imel odpušanja teh grehov? Le-tu je en sad inu ta narbulši inu vekši, kir ga v le-tem testamentu imamo.

Ta drugi sad je le-ta, kir je potreba, de tu karsčanstvu ima myrnu inu edinu ostati, enako vero inu vuk imeiti. De se uže taka gliha mej karsčeniki na tu narravniši derži, taku ony morajo nikar le v pridigi vkupej priti, de enako bessedo poslušajo inu skuzi to isto k eni veri poklicani bodo inu de se vsi kmalu ene glave popadeo, temuč ony morajo tudi vkupej priti k eni mizi inu vkupej jesti inu

925| Ušesa.

926| Mt 26,26; Mr 14,22; Lk 22,19.

927| 1 Kor 11,24–25;

928| Mt 26,27–28; Mr 14,23–24; Lk 22,20.

Ta sacrament te verne karsčenike vkup derži.

Od visoko vrejdniga

inu piti. S poslušanjem te pridige more dobru biti, de me edan zdaj poslušā, kir mi je vsaj iz serca sovraž. Zatu aku lih ta evangeli karsčenike tudi vkupej derži inu ene misli dela, taku tu le-ta večerja veliko več sturi (naj si se tudi hinavci pèr te jsti najdejo, kir en sledni karšenik očitu inu sam zase spozna, kaj veruje. Tukaj se ti neverni proč ločjo. Inu ti kir, so v veri enaki z enim vupanjem inu sercom pruti GOSPUDU, ty se vkup snideo. Tu je ena cillu potrebna reč v Cerkvi, de bodo vsi v enu perpravleni inu de ni dvojenja v veri.

929| Skupnost, občestvo.

Communio.

930| Izobčenci.

931| Izobčitev.

Excommunicatio.⁹³¹

Zatu so jo v latinšini communionem⁹²⁹ imenovali, eno gmajno, inu kateri ne hote tem drugim karsčenikom v veri, vuku inu v lebni glih biti, excommunicatos,⁹³⁰ kakor ty, kir so neunglih z ukom, z bessedami, s sercom inu stanom inu za tiga volo bi se per temu kardelcu, kir je ene misli, ne imeli terpeti, de ga nikar ne rezdero inu dujenja ne sture. K timu ta s. zacrament služi, de Christus s tem svoje kardelce vkupej derži.

932| 1 Kor 10,17.

Od tiga so tudi ti stari vučeniki lepe misli imejli inu so djali, de je Christus za tiga volo k svoji večerji kruh inu vinu nucal, de lih ravnu kakor dosti zern enu vsaku po sebi svoj život inu podobo ima inu vkup zemlene k enimu kruhu ratajo. Taku je tudi en sledni človik ena sussebna peršona inu stvar, ali kir v zacramentu mi vsi eniga kruha diležni postanemo, taku smo vsi en kruh inu tellu. 1. Corinth. 10.⁹³² Zakaj tu je enaka vera, enaku spoznanje, lubezan inu upanje. Taku tudi v vini je veliku grozdja inu dosti jagod, katera slednja svoj lastan život inu podobo ima, kakor hitru pak se stlačio inu k vinu postano, taku se enu od družiga ne pozna, temuč tu je le enu dobru inu lepu vinu. Taku imajo karsčeniki tudi biti.

Za čes volo je vinu inu kruh en zacrament.

Taku so ti stari reskladali inu nej krivu, zakaj h timu ima ta zacrament služiti, de karsčenike lepu vkup derži v eni misli, vuku inu veri, de nei vsakateri po sebi enu zernu inu de nikar vsak sebi ene lastne inu sussebne vere ne dela. Kakor tudi Hudič ne praznuje inu bi rad tako spravo inu edinost rezkrušil. Zakaj on dobru vej, kaj se mu za ena škoda dela, kadar vsi enu verujemo inu se le ene glave deržimo. Za tiga volo on tukaj eniga skuša, tam eniga družiga s krivo vero, s cagovanjem, zmotnimi mislami, de bi se od zacramenta inu drugih articulov prov ne verjelu inu de bi on mogel enu dvojenje narediti.

Karsčeniki so glih inu neunglih.

Naj si pak drugači ne more biti, temuč pohujšanje more priti, taku je vsaj potreba vselej braniti, de nas cillu ne rezkruši. Aku ta ali uni noče ostati inu se od nas ločio v tem uku od zacramenta ali drugih, taku vsaj mi vkup deržimo, de kakeršne misli je edan v zaupanju inu v veri pruti Christusu, taku tudi ta drugi bodi, tu pak ne more nikuli več biti, temuč aku vera enaka ostane.

Tu je enu, de je naš lubi GOSPUD Jezus ta zacrament iz serca postavil k ohranjenju te edinosti v veri, v uku inu v lebni.

S tem vunanyam ne moremo glih biti, zakaj tu so neunglih stanuvi, aku se tysti prov pelajo, taku so tudi ta dela neunglih. En kmet drugači žive kakor en viuda inu z drugimi deli okuli hodi, ena gospodinja v hiši z drugim dellom okuli hodi kakor ena dekla. Taki rezložki morajo vunanyam lebni ostati. Ali v Christusu ni obena žena ali mož, oben viuda ali kmet, temuč bodo vsi le-ti verni imenovani, zakaj ravnu ta evangeli to oblubo inu vero, katero jest imam, to ima ena žena, en viuda, en kmetič en hlapec enu dejte.

Le-tako noternjo gliho nam ta zacrament tudi oznani, potehmal nihče tukaj ni bulšiga ni družiga neima kakor ta drugi. Za tiga volo bodi si uže gospodinja ali dekla, gospud ali hlapec, oča ali syn, oblastnik ali podložnik, taku so tukaj vsi glih, imajo enako spižo inu aku verujo, taku v nebu slišio inu na tem nič ne leži, aku sim jest tukaj, en drugi karšenik je v Ieruzalemi inu mi se mei sabo ne znamo. Zakaj mi imamo le eno glavo, te se obadva derživa inu vupava skuzi to isto izveličani biti.

Le-tu

zacramenta.

Le-tu tedaj Hudič nikar vuni ne ostane, on bi rad tako zvezo ali edinšino rezderl, zakaj kakor sem uže djal, on vej, kaj se mu za ena škoda stury, kadar se karšeniki ene vere inu vuka derže. Zupar le-tu uže le-ta zacrament služi, kateri je od Christusa zatu postavljen, de ima karšenike vkupej deržati.

Zatu je le-ta zacrament tudi pridani inu potreban enim slednimu za svojo stran. Zakaj aku bi se me lih tiga zacramenta stožylu, taku je ta škoda le moja, inu če dajle od njega ostanem, s tem huiši zame stoy. Zakaj onu je vsaj rejs, de naš GOSPUD Christus za svojo stran ne potrebuje, de bi ti najn spumnil, ti ga pak potrebuješ, potehmal aku ne boš na Christusa mislil, taku moreš na Hudiča misliti, od tiga pak ne boš ti prida, temuž zgul škodo imel. Zakaj ti imaš eniga pridigarja per tebi, kir s tabo jej inu pye, spy inu čuje, tiga stariga Adama ti sabo v postelo neseš, ti ž nym gori vstaneš inu doli ležeš, ta ti vedan pridiguje inu prez počitka opomina, de bi te on doli vlekel, de bi čedajle merzleši perhajal inu taku len tar utragliv, de bi h puslednimu na tvojga GOSPUDA Christusa inu na njega evangeli cillu pozabil inu nič več zajn ne maral.

Tu dela, pravim, ta pridigar, kir na tvojim vratu vissi, ja, pod tem levim sescom leži, ta tebi s tvojim pridigovanjem polna vušessa natrobi, de družiga ne misliš, temuž koku bi mogel pred tem svetom velik inu bogat postati, de se tebi danass, jutri, pojutrišnjim inu vsak dan zdy, de nimaš čassa, mu tudi ne moreš streči, de bi k zacramentu perstopil. Taku se tedaj gody, si li danass len inu merzal k njemu, taku boš jutri še merzleši. Tu dela tvoj pridigar, ta stari loter, ta te taku proč vlejče, de ti dobru vsak dan pridige slišiš, viner drugu misliš inu se z drugim dolgovanjem pečaš. Zakaj povej meni ti, kej najdeš eniga človeka, kir bi bil lakomnosti sit inu bi se nemu na njo gnussilu? Ia, oni so še od dne do dne čedajle luštniši, hitriši inu domišalniši na ta prekleti inu sramotni vuhar inu odertyo. Taku se tudi z drugimi grejhi godi. En kurber ne more od sramote zadosti govoriti ali si domišlati, inu če dajle on od te govori ali misli, s tem huiši on postane, tu dela ta stari Adam, ta tebe taku dolgu pridiguje, dokler cillu v grehah utoniš.

Tu bi tedaj naš lubi GOSPUD Christus le-tu tudi rad hotel imejti, de lih kakor tebi tvoj lakomni trebuh pravi inu vedan pridiguje od denarjov inu blaga, od oblasti inu časti, de bi se pustil le-ssemkaj tudi taku vleči inu pelati v ta drugi leban inu de bi na tvojga odrešenika spomislil, kir je zate na križu umerl, inu de bi si tvoje serce taku vužgal, de bi rad per njemu bil inu le-tiga života se naveličal inu bi rekal: »O, GOSPUD, jest vidim, de jest od pregrešenja ne morem ejnjati,⁹³³ jest se tiga hudiga ne morem naveličati, zatu te jest prossim, de jest timu svetu sovraž postanem inu bom mogel lušt inu dopadenje h tebi dobiti etc.« Le-tiga opominanja smo mi vsak dan potrebni zupar tiga škodliviga pridigarja, našiga stariga Adama, kir nam nuč inu dan v ušesih ležy.

Zatu je naš lubi GOSPUD Christus svojo večerjo gori postavil, de bi se mi per te isti imejli spumniti, de še nekaj družiga po le-teim lebni ima priti. Zatu on vzame ta kruh inu ta kelih inu vely svojim jogrom jesti inu piti inu pravi, de je tu njega tellu inu kry, za nas danu inu za naše grehe prelyta, de bi najn ne pozabli,⁹³⁴ temuž mislili nikar le na denarje inu blagu, kakor sicer le to hudo navado imamo. Kakor bi hotel reči: »Dajte mi vsaj v osmih dneh, v štirih nedelah etc. tudi en dan, de name spumnite, tiga je vam dobru potreba, za mojo stran bi tiga jest dobru mogel uterpeti. Ia, kir bi denary bili inu bi se vsakimu nikar tu tellu inu ta kry Christuseva, temuž stu vogerskih zlatih ali bodi lih majn dalu, tu bi en tek, dirjanje inu drejn bil inu bi dobru h timu prišlu, de bi se slepci skuzi vode podstopili bresti inu teči, de bi le teh stu zlatih dobili.

Zacrament služi zupar tiga stariga Adama.

933| Jenjati (nehati, prenehati).

934| 1 Kor 11,23–25; Mt 26,26–28; Mr 14,22–24; Lk 22,19–20.

Od visoko vrejdniga

Naša nehvaležnost.

935| Šac.

Uržoh
te nehvaležnosti.

Saj bi imeli sami nase pluvati, mi, zanikarni ludje, de mi za eniga majhiniga denarja volo taku tekamo inu dirjamo inu tukaj neso stu zlatje, kir se hitru špendajo, temuč tu tellu inu kry Christusa Jezusa, skuzi katero smo mi odrešeni. Le-ta šac⁹³⁵ nam on za last šenka v svojim testamentu inu s tem ta večni leben, de smo tiga jstiga zagvišani, de se tiga jstiga troštamo inu vedan najn mislimo. Ali pred tem se bežy, kakor bi strup inu ferdamnanje bilu.

Gdu tu tedaj dela, de znamo inu moremo po le-teh stu zlatih teči inu nikar po le-tem žlahtnim inu vrednim šacu? Nihče, temuč Hudiču, ta ima uže poprej našiga stariga Adama, kateri je sicer len inu utragliv, k timu večnimu blagu inu se rajši tiga potelesniga loty. Le-ta nehvala inu ferrahtanje je en vekši greih, kakor ga gdu more izreči. Zakaj oben zatu nič ne mara, sicer bi se z vekšim flissom semkaj deržali inu bi nikar taku zlu inu skarbnu po denaryh inu blagi, kateriga vsaj obeno uro nesmo gvišni, ne trahtali. Ali kir tu sture, ti bodo vidili, koku še enkrat pujde.

Za tiga volo nas hoče ta GOSPUĐ svojo večerjo opomeniti, de bi ne jmeli taku nehvaležni biti, temuč vejđiti, kadar mi k svetimu, častitimu zacramentu perstopimo inu s teim našo vero raven drugih vernih spoznamo, de se njemu s tem taku služy, de vunner ta bulši prid nam ostane. Za tiga volo bi imejli suseb njega hvaliti inu se vesseliti, de uže eniga milostiviga škoffa nad nym imamo, kir se ni le samuč za nas offrāl, temuč de on nas tudi s svojm telessom inu kryo, katera je za nas offrana, spiža inu vsaj nič več za tu ne pegeruje, temuč de imamo najn spumniti, de nas s tem per veri ohrani inu tu karšanstvu vekoma.

Gdur uže tiga noče sturiti, ta ni bulšiga vredan, temuč de eniga zapelavskiga duha posluša, kateri mu ima pridigovati, de se v tej večerji družiga nič ne prejme, temuč le vinu inu kruh. V papeštvi, kir neso hoteli Christusa spominati per le-ti večerji, kakor je on poročil, je tudi le-ta nesreča mogla zrasti, de neso vejđili, ni kaj je zacrament bil ni zakaj se je imel prejeti. Zakaj en sledni je za to deržal, de se s tem ti cerkvi ima pokoršina izkazati, tu ti je vse bilu inu so taku ludje na mnogu malikovanje inu klicanje teh svetnikov padli.

Bug, ta nam pomagaj, de bi se k tej riči z vekši andohtjo perpravili inu deržali, kir smo ta vuk spet čist inu svital dobyli inu vejmo, kadar mi k svetimu zacramentu gremo, de nam je za le-tu djanu, de se narpoprej kakor karšeniki izkhažemo inu viditi pustimo, potle pak po en trošt gremo, de naša serca ne cvivlajo, temuč verujo, de je Bug z nami zmyrien inu se noče z nami za naših grehov volo serđiti, potehmal je Christus svoje tellu za nas dal inu svojo kry za nas preyl. Tu se reče to smert tiga GOSPUĐA prov oznanjovati inu na Christusa spomišlati, kakor on pravi: »Le-tu sturite k mojmu spominu.«⁹³⁶

Nu, uže pak pomisli, kaj se ima od teh ludy deržati, kir se za karšenike hvalio inu dobru enu cellu, ja, dve ali try leta ali še dajle tjakaj gredo inu tiga s. zacramenta ne prejmeo? Te je risničnu Hudič taku obsedil, de ony kej svojih grehov ne počutio inu za tiga volo si ne domislio, koku bi ony teh prosty postali. Ali se nym kej tu potelesnu bujle lubi kakor tu večnu, tu je vsaj obađuje strašnu slišati. Za tiga volo kateri je en karšenik inu se tudi po svojim imenu karšansku hoče deržati, ta se neima od te večerje zderžati, temuč to isto čestokrat nucati, zakaj mi je silnu potrebujemo, kakor smo zdaj slišali.

Ty pak, kir ta celli zacrament ne mogo imejti, kakor ga je Christus postavil, s temi istimi, aku se tudi zderže inu ga ne hote v eni štalti prejeti, je ena druga reč, zakaj ony se morejo na to bessedo inu oblubo Christusovo deržati, dokler nym tudi Bug to gnado da, de ony na ta mesta pridejo, kir morejo le-ta testament po Christusevi postaviti cillu prejeti. Bug, ta nam daj svojo gnado inu Svetiga Duha, skuzi

936| 1 Kor 11,24–25; Lk 22,19.

zacramenta.

skuzi Christusa, de bodemo mogli le-ta troštlivi zacrament h Christusovi časti inu k našimu izveličanju prejeti, amen.

TA DRUGA PRIDIGA

OD TEH BESSÉD S. PAULA,

I. CORINTH. XI.⁹³⁷

937| Prvo pismo Korinčanom 11.

Kateri⁹³⁸ uže nevrednu od le-tiga kruha jej ali od keliha tiga GOSPUDA pye, ta je dolžan na telessi inu kry tiga GOSPUDA. Izkussi pak človik sam sebe inu taku jej od le-tiga kruha inu py od le-tiga keliha, zakaj kateri nevrednu jej inu pye, ta jej inu pye sam sebi to sodbo s tem, ker on ne rezloči tiga GOSPUDA telessa.

938| 1 Kor 11,27–34.

Zatu je tudi mej vami tuliku slabih inu bolnih inu en dober dejl jih spy. Zakaj kadar bi my sami sebe sodili, taku bi my ne bily obsojeni. Kadar my pak bomo sojeni, taku bomo od GOSPUDA pokaštigani, de ne bomo s tem svitum red pogubleni. Zatu, moji lubi bratje, kadar vkup pridete k jedi, taku čakajte edan na družiga. Je li je pak gdu lačen, ta doma jej, de vy ne pridete k sodbi vkup. Tu drugu hočem jest, kadar pridem, narediti.

LE-tu je en potreban text, od kateriga se ima mej karšeniki s flissom rovnati inu govoriti. Zakaj kakor smo odzgoraj slišali, taku se je iz kriviga zastopa le-teh bessedi zgudilu, de so ludje ta trošt, kateri bi se imel per le-tem zacramentu najti, zgubili inu so se pred nym kakor pred enim strupom bali. Nu, je pak rejs, mi ne moremo reči, de bi bil Iudež h troštu inu h pobulšanju

Bb 2 ta za-

Od visoko vrejdniga

ta zacrament prejel, taku je tacih mej Korintarii dosti bilu, kakor s. Paul pravi, kir so ga nevrednu prejeli inu so za tiga volo na životu štrajfani bili.

Ta zacrament se vrednu inu nevrednu prejme.

Zatu se more le-ta rezločik pustiti, de nekateri ta zacrament vrednu inu izveličansku k večnimu lebnu preimejo, nekateri pak nevrednu, sami sebi k sodbi, de je Bug na životu zatu bo štraiffal ali, aku se skuzi pokuro inu vero ne preobernejo, tudi vekoma bo pogubil. Za tiga volo vse na le-tem leži, de vejmo, kaj se reče vrejdnu ali nevrednu le-ta častiti zacrament prejeti.

Papežov vuk od vredniga prejmenlja.

V papeštvu so le-taku vučili, de neima nihče k zacramentu perstopiti, temuč de se dobru perpravlen znajde inu cilu čist. Tako čistost pak so postavili na spuvid, grevingo, poste, molitve, almožne inu takove dela, katera so dela te pokure imenovali, katera so ti pridigarji hvalili inu en vsakateri je za tu deržal, de se s teimi za te sturjene grehe more zadosti sturiti.

Ali pusti ti le-tako vrejdnost pojti inu cillu na ny cagaj, zakaj tu je nemogoče, de bi mogli za volo naših dell cilu čisti postati ali k čistosti priti. Taku je tudi sam Christus to večerjo tem jogrom dal nikar kadar so cillu čisti bili, zakaj on pravi, de potrebujejo, de nym on noge umye,⁹³⁹ tukaj on ne govori od umivanja te vode, temuč od odpušanja teh grehov.

939| Jn 13.

Gdu ta zacrament vrednu vzame.

Za tiga volo se ima tukaj s flissom vučiti inu merkati, de le-ty ta častiti zacrament nikar nevrednu ne prejmejo, kir pravio inu spoznajo, de so ubogi grešniki, kir marskake skušnjave počutio, včassi šentujejo, bodo nepoterpežlivi, se z jedjo inu s pitjem ne derže vselej per meri. Le-tu so vsakdany grehi, kir se nas derže, dokler na zemli prebivamo, na enim več kakor na drugim. Zatu ti neimaš reči, de noč za takih grehov volo k svetimu zacramentu pojti, zakaj kakor dolgu ti tiga stariga Adama na vratu nosiš, taku se tebi tu permeri, de boš z nevolu, s hudimi želami ali mislami inu z drugimi več ričmi izkušán inu se pregrešil. Aku uže tedaj noč poprej zacramenta prejeti, temuč de boš od vseh grehov prust, taku more biti, de ti nikuli več k zacramentu ne pujdeš. Le-ti pak prejmejo nevrednu ta s. zacrament, kateri vedeče v grehah leže, kakor je tu naglavnu sovraštvu pruti timu bližnimu, poboy, kurbarya, prešuštvu inu tem glih očyti grehi, inu viner ne mislio od teh istih pustiti. Zakaj ta zacrament je od Christusa k timu postavljen nikar de bi v grehah imejli ostati, temuč po odpušanje teh istih pojti inu brumniši biti. Taku je Iudež ta zacrament k smerti inu k sodbi prejel, kir si je bil naprej vzal, de hoče Christusa, svojga GOSPU-DA, prodati inu fratati inu v takim naprejevzetiu inu obterpneni, hudi misli ostane.

Nekateri se od večerje zderže za sovraštva volo.

Pred takim exemplom se včassi nekateri prestrašio, kir v nidu inu v sovraštvu leže inu v drugih grehah, aku ne gredo za tiga volo k zacramentu, ti v dve gube greše: Pervič, kir oni serda ne puste ni od grehov nehajo. H drugimu, kir oni zupar tu poročenje Christusevu od zacramenta taku dolgu ostaneo. Zatu imajo taki ludje nid inu sovraštvu pustiti pasti, od grehov pustiti inu per tem s. zacramentu trošta inu odpušanja teh grehov iskati.

Aku pak kej ena yskrica tiga greha inu skušnjav še tly, taku imajo k Bugu vpyti inu prossiti: »O, GOSPUĐ, daj meni enu mirovnu, priaznivu inu krotku serce pruti mnogimu inu me očisti za Christusevo volo od vseh grehov,« inu taku z andohtjo k timu s. zacramentu pojti inu se pred tem špruhom s. Paula nikar prestrašiti. Zakaj on le-teh ne zadene, kir bi radi hoteli grehov prosti biti, temuč kir v grehah leže inu vsaj note od nyh pustiti inu še h timu hote hvaleni biti. Kakor se tu na Korintarjih vidi, kir nym s. Paul piše: »Iest vas ne morem hvaliti,«⁹⁴⁰ s tem na znanie dajoč, de oni prez vse pokure hote še k njemu hvaleni biti kakor dobri karšeniki.

940| 1 Kor 11,22.

Postava te večerje v Korinthe.

Taistikrat je ena druga postava bila s to večerjo GOSPODNIO, kakor je zdaj per nas, karšeniki so zvečer vkup prišli inu so vkupej zbrani jedli, en vsa-

z sacramenta.

en vsaki, kar je imel. Tu so se nekateri našli, kir so se upianili, drugi pak neso nič imeili inu so ta čas morali lačni inu žejni biti, le-tu, pravi s. Paul, nej prov. Tu neima biti, da taku svojevotnu grešite inu hočete k sacramentu pojti inu se hiniti inu deržati, kakor de bi ne bili grešili. Na tako vižo vi to večerjo nevrednu jejste inu pyete, zatu vas Bug štraiffa z bolezanmi inu z drugim. Tu je en drugi inu en vekši greh, kakor kir včassi se brumna serca opotakneo ali se vsaj spet preoberneo, molio inu vosčio: »O, de bi meni Bug moje grehe odpustil, zakaj jest sim ja krivu sturil.« Te iste Christus od le-te večerje ne odpahne zakj tu spričajo te bessede, de on nikar te pravične inu svete ludy, temuč uboge grešnike, kateri se za svojih grehov volo ne vejdo, kam djati, per svoy večerji hoče imejti. Zakaj on le-taku pravi, tu tellu je zanje danu inu ta kry je za nyh grehe prelita.⁹⁴¹ Tu pak neso žleht inu majhini grešniki, za kate-re je en tak velik offer inu plačilu sturjenu. Za tiga volo uže le na tem ležy, de se ti iz serca za eniga grešnika spoznaš, potle se le-semkaj vzdigneš, trošta inu pomuču tukaj ysčeš. Kateri pak grehov neče spoznati inu se spokoriti, ta isti le-sem ne sliši.

Ali onu se skoraj vselej drugači gody, ty, kateri bi se ne jmeli bati inu katerim Bug vso milost ponuja inu nyh hoče k otrokom gori vzeti, ty se ne morejo strahu znebiti. Zupet ty, kir by se imejli bati inu so v ti narvegši nemilosti, ty so naržihriši inu se nič pred svojimi grehi ne prestrašio, temuč sku-zi gredo kakor ena pukša skuzi eno desko. Kakor se tu nad papežnikih vidi, ty kolneo inu preganjajo Božyo bessedo, te brumne keršenike more, te ludy zupar nyh vest k malikovanju gonio tar se še viner za brumne inu svete derže, so za tiga volo žihri inu še k njemu dobre vole. Pruti pak je tu drugu kardel-ce strašnu inu cagovu inu vsaj obeniga hudiga v misli nejma, kar so pak zeni grehi sturjeni, teh je nym žal inu bi radi, de bi yh ne bili dopernesli. Taku tedaj gre: Gdur bi se imel pustiti troštati, ta ne more ta trošt prieti, gdur bi se pak imel bati, ta je žiher inu prez straha.

Za tiga volo s. Paul pravi: »Skussi človik sam sebe inu taku jej od tiga kruha inu py od tiga keliha.«⁹⁴² Nu, pak skussiti se nič družiga ne reče, temuč dobru spomisliti, koku si pripravljen, aku se obterpnen ali uterjen znajdeš, de noč od grehov pustiti inu tj isti tebe nič ne žalio, taku imaš uržoh, de tjakaj ne greš, zakaj ti nesi en karšenik. Tedaj bi uže tu narbulši bilu, de bi od taki-ga hodobniga lebna pustil, iz serca čez ta jsti žaloval inu se skuzi eno pravo vero na Božje oblube spet h karšenikom perdružil inu ž nimi red le-to večer-jo užival. Aku ti pak noč tiga sturiti, taku le prez njega ostani, zakaj ti grešiš inu si jo risničnu k sodbi vzameš. Ali tukaj dobru spomisliti inu ravnu tvojo rajtingo stury, kadar bi te Bug taku s svojo sodbo zavernil, kaku bi za te ve-koma stalu, sturiš li tu, taku se boš veselil, de ty h pokuri sežeš, serd inu tu drugu popustiš inu se s tvojm Bogom v le-ti večerji spraviš.

Zupet aku se ti nikar taku obterpnen ne znajdeš, temuč tvoje grehe pred Bugom iz serca spoznaš, tebi je tiga tudi žal inu veruješ, de ti je hoče Bug iz gnade za volo svojga Synu Jezusa Christusa odpustiti, tedaj si prov perpravlen inu dobru moreš serčnu k tvojm GOSPUDU Christusu reči: »Ah, GOSPUD, jest sim en ubog grešnik, zatu jest sadaj k tvoy večerji pridem inu čo s tabo jesti,« tu ti ne cbivlaj, ti mu boš en prietan inu lubi gust. Za tiga volo se ti nemaš bati, zakaj za takih žalostnih inu revnih serc volo je le-ta miza narejena, de imajo tukaj trošt inu odvek⁹⁴³ najti. Te drugi pusti naj se boje, kir svojih grehov ne čutio, temuč v nyh offertnih inu prevzetnih sercih prez vse pokure, žalosti inu pobulšanja v grehih naprej gredo.

Le-ta besseda s. Paula: »Človik sam sebe skussi,«⁹⁴⁴ je tudi tem starim vuče-nikom urzoh dala, de so djali: »Ti očyti grehi, katere rihtar inu rabel inu nikar pridigar štraiffa kakor kurbaryo, ubyanje, pianost inu drugih več, ti by imejli lu-

Bb 3 dem

941| 1 Kor 11,24; Mt 26,28.

Papežniki.

942| 1 Kor 11,28.

943| Osvežitev, okrepitev (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

944| 1 Kor 11,28.

Od visoko vrejdniga

dem na poti stati, de bi k zacramentu ne perstopili.« Tu se pak ima le-taku zastopiti, kakor je odzgoraj povedanu: Kateri hoče v takih grehah ostati inu noče od nyh pustiti, de se en tak ima od zacramenta zderžati, zakaj on tiga serda čedajle več della, potehmal kir se on z eniga karsčenika vun daje s tem, kir ta zacrament prejme inu vsaj ni, kakor ga svoj lastan leban prepriča.

Kateri je pak v takih grehah ležal inu pak spet gori vstane, se popravi inu brumniši postane, ta se nejma le-tem grehom pustiti motiti, temuč ima to absolucio pegerovati inu ta častiti zacrament prieti inu Boga prositi, de se bo mogel naprej bulši zaderžati. Kar je pak sicer vsakdajnih grehov inu pomankanja nad nami, tu nas nejma motiti, zakaj mi se tih istih v le-tim životu nikuli ne moremo cillu znebiti. Kadar bi uže tedaj ne hoteli poprej k zacramentu pojti, temuč kadar bi se cillu čisti znašli, taku bi se ga cillu odvadili inu po nym nikuli ne želeli.

Od tiga jest dobru umem povedati, kaj tu premore, kadar se gdu en čas zacramenta ogible. Iest sem v le-tem Hudičovim ognju tudi bil, de mi je ta častiti zacrament taku neznan perhajal, de sim čedajle nerajši k njemu hodil. Pred le-tejm se ja varujte inu vadite se, de pogostim k njemu greste, suseb pak, kadar ste k temu perpravleni, tu je kadar počutite, de vam je serce za grehov volo težku inu žalostnu, de vy na našiga GOSPUDA inu izveličarja Jezusa Christusa nikar ne pozabite inu de na njega offer inu smert spumnite, zakaj on družiga od nas ne prosi.

Polek tiga, kir še vsak dan grešimo, taku nam je tiga silnu potreba inu tudi le-tu delu k miru inu edinosti te karšanske cerqve služi, v kateri se ima ta spomin našiga lubiga GOSPUDA Jezusa Christusa kakor ta imenitiši dejl našiga izveličanja obderžati, kakor sam pravi: »Le-tu sturite k mojmu sponimu.⁹⁴⁶«⁹⁴⁶ Kateri taku tjakaj perstopi, aku je on lih en ubog grešnik, taku je on viner prov inu dobru perpravlen, kakor s. Paul pravi, jej inu pye tu tellu inu to kry Christusevo vrednu nikar k sodbi, temuč k izveličanju.⁹⁴⁷

H timu istimu nam pomagaj naš lubi GOSPUD Bug inu Oča v nebesih s svojm Svetim Duhom skuzi Christusa, svojga Synu inu našiga izveličarja, AMEN.

NA VELIKI ČETERTIK, OD UMYVAINIA TEH NUG, IOAN. XIII.⁹⁴⁸

DRed⁹⁴⁹ velikunočnim praznikom pak, kadar je Jezus vejdl, de je njegov čas bil prišal, de bi iz tiga svita šal k Očetu, kakor je on te svoje lubil, kir so bily na svejti, taku je on nje lubil do konca. Jnu po večerji, kadar je uže Hudič Iudežu Iskariotu v serce bil dal, de bi njega ferratal, je Jezus vejdl, de je njemu Oča vse ričy v njegove roke dal inu de je on bil od Buga prišal inu de gre k Bugi, je on gori vstal od večerje, je svoj gvant doli polužil inu je vzel en pert inu ga je okuli sebe opassal. Potle je on vode vlil v eno me-

denico

945| 1 Kor 11,24–25; Lk 22,19.

946| Spominu.

947| 1 Kor 11,28–29.

948| Evangelij po Janezu 13.

949| Jn 13,1–18.

na veliki četertik.

denico⁹⁵⁰ inu je začel jogrom noge umyvati inu s tem pertom brissati, s katerim je bil opassan. Tedaj je on prišal k Simonu Petru inu ta isti je djal k njemu: »GOSPUD, boš ty meni noge umyval?« Jezus je odgovuril inu je djal k njemu: »Kaj jest delam, tiga ti zdaj ne vejš, ali potle boš zvejdil.« Natu reče k njemu Petrus: »Nigdar ne boš ti meni nug umyval.« Jezus je njemu odgovuril: »Aku jest ne bom tebe umyval, taku ne boš imel dejla z mano.« Reče k njemu Simon Petrus: »GOSPUD, nikar le same noge, temuč tudi roke inu glavo.« Jezus je k njemu djal: »Kateri je umyven, ta ne potrebuje, samuč de le noge umye, sicer je vus čist. Inu vy ste čisti, ali nikar vsi.« Zakaj on je svojga ferratarja dobru vejdil, zatu je on djal: »Vy nejste vsi čisti.« Kadar je on uže bil nyh noge umil, je vzel svoj gvant inu je zupet k nym djal: »Veiste li vy, kaj sim jest vam sturil? Vy mene imenujete Mojster inu GOSPUD inu vy prov pravite, zakaj jest sim ta isti tudi. Kadar sim tedaj jest vaš GOSPUD inu Moister vam noge umyl, taku imate tudi vy mej sabo noge si umyvati. Eno prigliho sim jest vam dal, de vy sturite, kakor sim jest vam sturil. Risnicnu, jest vam povem: Hlapec nej vegši kakor niegov GOSPUD, ni en apostel vekši, kakor ta, kateri je njega poslal. Aku vy le-tu veiste, zveličani ste vy, aku je sturite.«

950| Umivalnik, posoda za umivanje (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

Le-tu

Izlaga tiga evangelia

E-tu djanje od umivanja teh nug se najde le v samim s. Ianžu inu se vidi, kakor bi na tem ne bilu veliku ležeče (kir sicer ti drugi evangelisti na tu pozabio), aku bi lih tudi Iohannes nič ne bil od tiga pissal. Ali Iohannes eno tako predgovor od tiga stury, de je my zanje moremo deržati, de Christusu ni le samuč za le-tu bilu, de bi jogri čiste noge bili imejli, temuč za nekaj družiga inu vegšiga. Kakor to tudi sam GOSPUD s svojo pridigo, katero on po takim umivanju stury, da na znanje, kir hoče, de bi jogri po njegovim exemplu imejli sturiti inu nikar mej sabo takiga umivanja pozabiti.

Od tod semkaj se je taku umivanje mej karšeniki tudi deržalu. Ali kir je ta pridiga proč bila prišla, taku se je godilu kakor z drugimi deili več v pa-peštvi, de so le-tu vunanje dellu ohranili, ta zastop pak inu prid takiga umivanja so cillu zgubili. Zatu je uže potreba, de se tak navuk inu zastop spet na dan pernesse.

S. Ianža predgovor.

Ta začetik tedaj kateriga Iohannes v le-ti history stury, se nekaj neznan vidi, zakaj (bi edan mogel misliti) kaj tu k umivanju teh nug služi, kir pravi: »Kadar je Jezus vejdil, de je njegova ura bila prišla, de bi iz tiga svita k Očetu šal, kakor je on te svoje lubil, kir so bili na sveti, taku je on nie lubil do konca?«⁹⁵¹ Koku se le-te bessede rajmajo s to istorio? Cillu lipu, aku le hoč na nje dobru merkati, zakaj kir pravi: »Jezus je vejdil, de je ta ura tukaj bila, de ima iz tiga sveta k Očetu pojti,«⁹⁵² z le-tem on hoče nam en sussebni fliss obuditi, de bi imejli na le-tu dellu inu pridigo, katero on od tiga istiga stury, dobru merkati, stuprov kir nam ta GOSPUD škoraj v ti pusledni uri, kir se je iz tiga života hotel ločiti, je hotel tu istu naprej nesti.

Nu, je pak vejdeče, de kar naši dobri priateli enu mallu pred nyh koncom govore ali sture, nam bule k sercu gre, kakor sicer kaj družiga, kar so per nyh životu govurili inu sturili. Zakaj kadar uže h timu pride, taku je šala vun s temi umirajočimi, inu kar uže tedaj govore ali ukažeo, tu nym od serca gre inu je nyh prava risnica.

Taku uže hoče Iohannes tulikajn reči: »Jest ti hočem zdaj eno tako istorjo inu pridigo povedati, katero ti imaš za tiga volo s tem rajši poslušati inu flisigiši merkati.« Zakaj tu je našiga GOSPUDA Jezusa puslednje dellu, k njemu tudi puslednja pridiga bila, katero je on bil per tem umivanju začel, inu po potu do Oliske gorré dokonjal. Nad tem se ja ena sussebna risnica spozna, zakaj onu bi ena taka potrebna reč ne bila, sicer bi jo bil raven družih velikih skerbi inu britkusti taku žleht dellu, kakor se nam zdi, mogel pozabiti.

H temu služi tudi, kir Iohannes dajle pravi od te lubezni, katero je GOSPUD pruti svoim jogrom imel, de se imamo vučiti, de je le-tu umivanje teh nug enu taku dellu, inu nam en tak navuk naprej deržy, nad katerim mi eno sussebno lubezan našiga lubiga GOSPUDA Jezusa Christusa pruti nam moremo spoznati. De se taku dva velika urzaha tukaj vkupej znajdeta, zakaj bi si imeli le-tu djanje pustiti biti priporočenu. Ta pervi, kir je on tu sturil enu mallu pred svojm koncom ali smertio. Ta drugi, de on tu stury k izkazanju svoje lubezni. Iz tiga se vidi, de je nam na le-tem deli inu pridigi silnu veliku ležeče, zakaj kamer Christusa njega lubezan inu priaznivu serce k enimu delu vleče, tu ne more žleht ali k ničemer biti.

K čemu nam pak tu služi, kaže Iohannes z le-temi bessedami, kir pravi: »Jezus je te svoje lubil, kir so bily na sveti.«⁹⁵³ Kakor bi hotel reči: »Zdaj je uže ta čas tu bil, kir je GOSPUD iz tiga sveta hotel, njegovi jogri pak so še imeli dajle tukaj ostat, ty so takiga exempla inu navuka potrebovali, aku so hoteli sicer njegovi pravi jogri ostati inu se od tiga sveta exemplov ne pustiti zapelati.« Zakaj česser se ta svet flissa, tu je pred očyma. Tu misli en sledni, kaku bi le naprej prišal, naj ostaneo inu terpe ti drugi čez tu, kar hote, tu tiga sveta nič an ne gre.

Gdur

951| Jn 13,1.

952| Jn 13,1.

Timu GOSPUDU je dosti na umivanju teh nug lečeče.

953| Jn 13,1.

Kai se imamo iz umivanja teh nug navučiti.

na veliki četertik.

Gdur uže hoče na sveti živeiti inu se do takiga pohuišan ja noče pustiti zapelati, ta se le-sem derži, pravi Christus, inu po le-tem exemplu sturi, kateri od mene vidite, de sim jest GOSPUD, ali jest se mojga gospostva ne prevzamem, jest vam služim inu vy meni nikar, tiga se vy vučite inu je sturite, taku bote izveličani inu pred takim pohuišanjem z myrom ostali.

Tu umivanje služi
zupar tiga svita
exemple.

K le-timu služi tudi, kir Iohannes s sussebnim flissom oznani, koku je Hudič Iudežu uže v serce bil dal, de bi Jezusa ferratal. Hoče s teim na znanje dati, de bodo njegove jogre inu karsčenike nikar le tiga sveta exempli, temuč tudi Hudič izkušal inu k lastni časti, oblasti inu offerti naganial. Zupar le-tu ni družiga svejta ali pomuči, temuč de si ta exempel Christusov naprej postavimo inu po tim istim z risnico hodimo, kateriga nej Christus, naš GOSPUD, iz sussebne lubezni, kir je lih imel v teh ajdov roke od svojga folka izdan biti, zad hotel pustiti, temuč nam naprej nesti.

Nu, pak na tem svejtu biti se prov reče vsredi mej zcludji biti. Tu je nemogoče, de bi se my mogli višati, kadar bi se nikar na Božjo bessedo inu suseb na le-ta exempel ne deržali. Zakaj tu messu se ne pusti radu tlačiti, onu bi le radu vselej k višku zletelu inu se nikamer ne zadelu. Taki skušnjavi naprej priti nam ta GOSPUD tukaj en exempel naprej nesse, de imamo najn spumniti inu po nym se zaderžati. Zakaj on ja dobru z nami meni jnu je zgul lubezan inu goreč ogyn pruti nam, de bi nas rad pred škodo inu grehi varoval inu ohranil.

Taku Iohannes eno lepo predgovor stury, predan on od umivanja teh nug pravi, de se mi navučimo, kaj nam je Christus s tem hotel na znaje dati inu koku zvejstu je on z nami deržal. Ali tavžent inu spet tavžentkrat se le-tu djanje od umivanja teh nug danšni dan v teh štifftih inu kloštrih poje inu bere inu ga nihče ne zastopi.

Kaj je pak le-tu, kir Iohannes dajle pravi: »Jezus je vejdil, de je Oča nje-mu v njegove roke dal vse riči inu de je od Buga vunkaj šal inu de gre h Bugi.«⁹⁵⁴ Tu so čudu velike bessede, s katerimi nam hoče Iohannes oznaniti, s kakimi mislami je Jezus okuli hodil, predan je lih hotel tem jogrom noge umivati, de on ni na svoje terplenje zmislil, tudi ni v Duhu žalosten bil, kakor zdajci potle za tem umivanjem gre, temuč on je mislil na svoje veličastvu, v katerim je on od vekoma per Očetu prebival inu h katerimu on zdaj tudi po svojim človestvi zupet ima priti inu vekoma v tem istim ostat. Tu so vissoke misli bile, katere bi bile njega imejle iz sveta taku vleči, de bi ne bil na obeniga človeka spumnil.

Ali lih sedaj, kir on s takimi mislami tiga večniga gospostva okuli hodi, tu on hitru od mize gori skoči, svoj plaiš od sebe položi inu en šurc vzame, se opaše, vlye vode v eno medenico inu začne svojm jogrom noge umivati inu s tem pertom brisati, s katerim je bil opasan.

Tu ti zrajmaj njega misli inu dellu prov vkupej. Njega misli so le-te: »Iest sim Bug inu en GOSPUD čez vse, onu je še manje kakor za en dan djanu, taku je uže Hudič vse opravil, kar je premogel. Potle on more meni sred vsejmi mojmi sovražniki pod nogami ležati inu moje karšenike z myrom pustiti.« Ali kaj je tu pak za enu dellu? On, ta narvekši GOSPUD della, kar sicer hlapci in dekile v hiši delajo, inu svojm jogrom noge umiva.

Nas hoče taku skuzi svoj lastan exempel tjakaj pelati inu vižati, lih kakor se je on od svojga gospostva zderžal inu, kakor rekoč, pozabil inu k svoji offerti, močy inu oblasti nej krivu nual, temuč je svojm hlapcom s tem istim služil, de bi my tudi taku sturili inu se naših darov ne preivzeli. Teh istih k offerti krivu ne nuali, temuč z dobro volo našimu bližnimu ž nimi služili inu k njegovimu bulšimu te iste obernili.

Cc Zakaj

954| Jn 13,3.

Izlaga tiga evangelia

Zakaj le-taku sam GOSPUD tu umivanje potle rezložy, kir pravi: »Vejste li, kaj sim jest vam sturil, vy mene ymenujete GOSPUD inu Moister inu prov pravite, zakaj jest sim. Aku tedaj jest vaš GOSPUD inu Mojster sim vaše noge umil, taku vy tudi imate vmej sabo edan drugimu noge umivati. Zakaj eno prigliho sim jest vam dal, de kakor sim jest vam sturil, de vy tudi taku sturite. Za risnico, za risnico, jest vam povejm. En hlapec nej vekši kakor je njegov gospud, ni en sel vekši, kakor ie ta, kir ga je poslal. Aku vy vejste le-tu, taku ste zveličani, aku je sturite.«⁹⁵⁵ Tu ti vidiš, kaj je tu pravu umivanje inu imaš vejediti, de je tu djanje za tiga volo zapissanu, de se ga s flissom vučiš inu se po nym zaderžiš.

955| Jn 13,12–17.

Papež svojmi minihi inu farji, krajli inu viudi današni dan tudi noge umivajo, ali nyh vseh pohlevšina je cillu ena prežleht pohlevšina, aku se že ima ena pohlevšina imenovati: Zakaj dosti se nyh mej nymi najde, kir nyh tovarišom, capitelnu inu podložnikom nyh noge s tako pohlevšino umivajo, de morejo potle od te offerti, kir so jo s tem umivanjem sturili, se spovedati. Zakaj povej ti meni, kaj je tu za ena pohlevšina ali kaj tu enimu drugimu pomaga, kadar mu ti noge umieš?

Tu bi se rekle noge prov umiti, kadar bi si naši škoffi k sarcu vzeli, kakova je tu velika nadluga, de nyh ubozi ludje taku globoku v malikovanju tiče, obene prave pridige od odpušanja teh grehov inu večniga lebna neimajo, inu bi po tem trahtali, koku bi se nym Božja besseda prov pridigovala, ty sacramenty prov vunkaj dilili inu te malikovske ceremonje inu Božje službe z mašo, z dušnimi offri, s kličanjem na svetnike gori vzdignile inu ty ludje h pravi Božji službi perpelani bili, de bi se boga bali, njega bessedo pred očyma imejli inu se tiga offra Christusoviga, našiga lubiga GOSPUDA, troštati znali.

Ali my vidimo, de ony nikar le po le-takim umivanju teh nug ne mislio, temuč še s tejm okuli hodio, koku bi ony nyh ubozim podlužnikom nyh noge še gurje umazali inu nje v malikovanju inu krivim vuku obderžali. Tu se ja reče po tem ukazanju našiga lubiga GOSPUDA Christusa hudu sturiti, Bogu se smili, ta brani timu Hudiču, kateri te slepe ludi taku gony inu jezdi.

956| Latinskim (SSKJ).

Ta mandat, kai se pravu umivanje reče.

Ony sami imenujo te ceremonje v papeštvu z enim bukovskim⁹⁵⁶ imenom, ta mandat, tu je po slovensku tulikajn kakor enu ukazanje ali zapuvid, ali Christus ne meini tiga dela tudi, zakaj aku on lih pravi: »Vi si imate edan timu drugimu noge umivati,«⁹⁵⁷ taku se on vsaj sam lepu rezložy inu pravi: »Eno prigliho sem jest vam dal, de kakor sem jest vam sturil, de vy tudi taku sturite. Za risnico, za risnico, jest vam povejm: En hlapec nei vekši kakor je njegov GOSPUD.«⁹⁵⁸

957| Jn 13,14.

958| Jn 13,15–16.

Tu so ja zastopne bessede, de na le-tem ležy: Aku si za tvojga stanu volo v eni veliki vrednosti, kakor potle pride, taku se nejmam tiga prevzeti, temuč s tejm drugim streči, kateri so niziši inu takiga daru neimajo. Za tiga volo, kir potle na koncu sam GOSPUD od lubezni pridiguje, tu se ta zapuvid inu ukazanje očitu sliši, kir pravi: »Eno novo zapuvid jest vam dam, de se vy mej sabo lubite.«⁹⁵⁹ Kaj je pak te lubezni natura? Zlasti služiti, s čimer se more, inu vso žlaht priazen inu dobro volo izkazati, nikar ferrahtati, nikar offerten biti, nič hudiga sturiti, tu je tedaj tu pravu umivanje, kateru tukaj GOSPUD zapoveda.

959| Jn 13,34.

Za tiga volo nej tukaj za tu umivanje, kir se z vodo opravi, djanu, sicer bi se nikar le dvanajstim, temuč enimu slednimu imejlu noge umiti. Inu bi se ludem veliku bule ustreglu, kadar bi le za vodo inu samu pranje djanu bilu, de bi se nym ena gmajn kopel naredila inu bi se nym tukaj nikar le same noge, temuč cillu truplu opralu. Ali tu nejma tiga zastopa. Hoč li ti po exemplu Christusovim sturiti inu tvojmu bližnimu noge umivati, taku gledaj, de se iz serca ponižaš,

vso

na veliki četertik.

vso gnado inu dary, katere ti imaš, nikar k tvojmu pridu ali samohvali ne nucaš, temuč tvojmu bližnimu k dobrimu, de nikogar ne ferrahaš, ja, tudi eniga sledniga njega šibkost za dobru gori vzameš inu pomagaš, de se more popraviti.

Le-taku umivanje pak se nikar le na ta današni dan, temuč vse naše živoče dny jma dopernašati zo vsem tem, kar znamo inu imamo, inu pruti vsem, katerim moremo s tem služiti. Le-taku hoče Christus, de bi my po njega exemplu mej sabo si tudi noge umivali, h timu je on tu poročil inu k ničemar drugimu.

Suseb pak imajo ty na tu umivanje spomisliti inu tu istu s flissom delati, kateri so od Buga s susebnim zastopom inu z drugimi dary obdani inu so h cerkovni službi poklicani, de ony takih darov krivu ne nucajo k lastni hvali, pridu ali oblasti, temuč s temi istimi svojm cerkvam zvestu služio.

Zakaj aku se je naš lubi GOSPUD Jezus Christus, kir je dobru vejdil, de je uže ta čas tukaj, de bi imel k Očetu pojti inu svoje večnu krajlestvu te gnade začeti, taku globoku ponižal, de je za našo volo Bogu Očetu bil pokoren do smerti, ja, do smerti tiga križa. Kuliku veliku več je tu nam, ubozim ludem, potrebnu, na katere Hudič nuč inu dan streže inu nam povsod štrike stavi, aku bi nas mogel v offert perpraviti inu tjakaj nagniti, de bi več na čast inu lastan prid kakor na naše opravilu gledali. Aku mu le-tukaj po njega voli pade, de ty cerkovni služabniki takiga poročenja Christusoviga pozabio inu po časti inu oblasti mislio, taku on dobru vej, de se mu s pridigovanjem ne more veliku škode sturiti.

Cerkovne peršone imajo noge umivati.

Kakor se tu nad papežovim exemplom vidi, zdajci kakor je on tu pridirgarstvu na posvitno oblast obernel, po deželah inu ludeh, časty inu gospostvu začel misliti, taku je zdajci Božya besseda inu služba padla. Zakaj on je s teim tuliku k dell dobyl, de nej mogel več ti cerkvi streči. Inu Hudič je v papeštvu taku deleč perpravil, de je nikar le-ta prava Božja služba inu besseda bila padla, temuč je tudi malikovanje inu laže v ti cerkvi zo vso sylo gori raslu, potehmal je tu denar neslu inu k obdežanju te farske offerti služilu.

Iest cillu nič ne cbivlam, de je GOSPUD lih taistikrat, kir je tako pohlevšino z umivanjem teh nug dopernašal, dobru vidil, koku suseb v tem puslednim čassu v karšanski cerkvi pujde, de se bo na službo pozabilu inu le po časti inu oblasti mislilu, zakaj taka nesreča se je hitru začela, de so se škoffi mej sabo kregali inu je en vsaki ta predny hotel biti, neso za tiga volo z myrom mogli ostati, dokler je h puslednimu ta antichrist v Rimi prišal inu to reč taku opravil, de je tu veličastvu k sebi potegnul inu čez cessarje inu krajle mogoč postal inu sam sebe k enimu erbiču s. Petra stola inu Christusovimu namestniku sturil. Tu se reče, se mi zdi, se ponižati inu noge umivati, kakor ta GOSPUD zvestu tukaj poroča inu vuči, ja, nazaj.

Ali taku prov hodi, Iudež, kadar mu je GOSPUD noge umival inu taku lipu pridigoval, tudy taku stury, on si tiga obeniga ne pusti k sercu pojti, temuč on ta čas s teim okuli hodi, koku bi on mogel k tem tridesetim srebernikom priti, Christusa ferratati inu prodati, njemu je pak tu hudu teknilu. Le-tu Gospud dobru vidi inu iz serca žalosten postane, kakor evangelist zdajci po tem umivanju pravi.⁹⁶⁰ On pak žaluje risničnu nikar le za Iudežovo volo, temuč on je vidil, de ta loter Iudež enu veliku kardellu jogrov bode zapustil, kir bi vsi rajši hoteli Christusa fratati inu prodati, kakor teh srebernikov uterpeti. Le-tu GOSPUDU težku dej inu ga notri v serci žali, de on taku zvestu rovna na svoj puslednim čassu inu se tulikajn pusti stati, de bi tem revnim ludem na nyh duši bilu pomaganu. Ali nad Iudežom inu njegovimi jogri je tu vse zgublenu, kar ta GOSPUD govori inu della, ti note drugim nug umivati, temuč za nyh cerkovne

Papež inu Iudaž so enaki šularji.

960| Jn 13,21.

Izlaga tiga evangelia

službe volo, de bodo papež, kardinali, škoffi inu cerkov imenovani, so taki gospudje, de cessarji inu krajli morejo nym nyh noge kušovati inu nje moliti. Predan se ony hote take oblasti inu offerti znebiti, rajši bi zataili, ja, prodali inu fratali Christusa stukrat, ja, oni bi rajši terpeli, de bi se Božja besseda z nogami poterla inu bi oben človik izveličan ne postal. Kakor se tu vidi, de papež inu njega cillu kardellu vedan se trudio, koku bi se ta pravi vuk mogel zatreti, tu staru malikovanje spet gori postaviti inu ony per nyh oblasti blagi inu gospostvi mogli ohranjeni biti.

Take Iudežove šularje imamo pustiti inu to missel imejti, de nesmo za tiga volo pridigarji inu te cerkve služabniki, de bi imejli veliki gospudje, temuč krotki inu pohlevni biti, naši cerkvi zvejstu naprej jiti inu timu bližnimu z vsemi dary, kar imamo, služiti inu taku vedan drugim noge umivati. Z le-tem se našimu GOSPUDU Christusu ena sussebna čast inu dopadenje izkaže, taku se tudi my pred Hudičovimi štriki ne moremo bujle obarovati, zakaj Hudič je z le-to skušnjo susseb na pridigarje nameril, de jih skuša, aku bi jih mogel na lastno hvalo inu prid perpraviti. Aku se tu zgody, taku je on dobil, zakaj ony bodo, kakor sim poprej djal, s temi potelesnimi ričmi tuliku muje dobili, de ne bodo za Christusa, za njegovo bessedo, cerkov inu to pravo Božjo službo nič rodili, temuč cillu pozabili. Ta exempel je pred očyma inu le cillu preveč na dnevi.

Pred tako skušnavo se nemu oben cerkovni služabnik žihar zdeti, zatu on ima s tem več inu flisigiši na taku umivanje spomisliti inu po nym sturiti. Zakaj kir s. Paul pravi,⁹⁶¹ de je njemu en koll v messu dan, tiga Satana angel, kir ga s pestmi bye, de se kej tiga vissokiga rezodivenja ne prevzame, koku veliku lažej je za nas uboge ludi djanu, katere je tudi Bug risničnu v en vissok inu velik stan njegoviga karšanstva postavil. Tu nikar ne falli, edan ima le-ta, ta drugi pak uni dar. Izveličan je tedaj ta, kir se tiga istiga ne prevzame, temuč z GOSPUDOM Christusom od mize gori vstane, se opaše inu tim drugim noge umiva, tu je kir svojmi daruvi nikar le sam sebi, temuč svojmu bližnimu tudi streže. Taku tedaj le-ta exempel od umivanja teh nug narbujle zadene te, kir so v cerkovnih službah, de ony nyh službi flissig strežejo inu svojga stanu se ne prevzameo, temuč v pohlevšini drugim služio. Zakaj Bug, ta je nje notri postavil nikar za nyh, temuč za svojih karšenikov volo, tejm imajo zvestu služiti inu obeniga dela ali nežihrosti se znašati.

Po le-tem exemplu inu pohlevšini imajo potle vsi drugi karšeniki, čigar si bodi stanu, tudi sturiti. Krajli inu viudi so v enim posvitnim stanu, kakor pravio, ali aku hote karšeniki biti, taku morajo tudi nyh podložnikom noge umivati, zakaj Bug yh ni v en tak vissoki stan possadil, de bi le po svoy voli inu luštih gospodovali, kakor bi nym dopadlu, temuč de bi svojemi daruvi, kar yh imajo, svojm podložnikom služili. Narpoprej s tejm, de nyh podložniki bodo s pravimi cerkovnimi služabniki oskerbleni, de se nym Božja besseda zvestu inu prov naprej nesse, vsimu žlaht malikovanju brani inu prava Božja služba gori postavi. Le-tu so oni pred Bugom dolžni, ne bodo tudi nikuli več za nyh stran, žegna inu sreče imejli, temuč de per tem svejstu derže. Zakaj koku hoče Bug srečo inu žegan dati tem, kir njega bessedo ferrahtajo inu svoje podložnike k očitimu malikovanju inu krivi Božji službi permoravajo? Potle se tudi le-to reče noge umivati, kadar so v tim posvitnim gospodovanju flissig, skarbni inu delavni, kir se nikar nuč inu dan ne piančuje, ne kurba, inu ne ygra, temuč se po tem misli, koku bi se edinost obderžala, dežela inu ludje v miru hranili, Turku inu drugim sovražnikom branilu inu slednimu enaka pravica sturila. Kadar bi se tedaj krajli inu viudi takiga umivanja teh nug iz serca an vzeli, taku bi ony nikar le na veliki četertik, temuč skuzi cillu lejtju, ja, vse nyh

961| 2 Kor 12,7.

Deželska gospošina
ima tudi noge umivati.

na veliki četertik.

nyh živoče dny, nuč inu dan zadosti dela imejli inu dostikrat taku hitru ponoči, kadar drugi leže inu spe, kakor po dnevi. Zakaj kir obaduje, cerkov inu tu posvitn gospostvu, nym na vratu ležy, taku tu ne bo preveč počitka, gdur obadujemu prov inu flissig hoče streči, pergledovati inu deržati.

Ali kakor smo zgoraj od Iudeža inu od papeža slišali, taku se tudi le tukaj znajde, de taku umivanje zlu doli jemle inu ta čas le s to uvanjo norostjo okuli hodio, s katero obenimu človeku ni pomaganu. Zakaj en sledni si more k potrebi sam svoje noge umiti ali eniga družiga najti, pred katerim se mu ni potreba taku sramovati kakor pred enim velikim gospudom. Ali myr inu enako pravico pelati inu terditi, de se v cerkvi prov inu poredu s pridigovanjem inu z Božjo službo rovna, tiga en vsakateri ne zna, temuč le le-ty, kir so k takimu visokimu stanu poklicani.

V tih niziših inu zlehtniših stanuvih bi imelu tudi taku pojti. Gospud inu gospodina v hiši tedaj svojm otrokom inu družini noge umivajo, kadar se ne derže kakor silniki, temuč te svoje k Božji bessedi vadio, nym zvestu naprej stoje inu k Božymu strahu opominajo, de brumni ratajo inu sture, kar nym je poročenu. Taku morejo karšanski zakoniki vsak dan edan drugimu noge umivati, kadar edan družiga pomankanje za dobro gori vzame, nikar vselej ne šentuje inu se ne jezi. Ta družina more svoy gosposki noge umivati, kadar je v svoim deli flissig, zvesta, brumna inu pokorna, de ne mermra, kadar bode za nye dobriga volo opominjena ali posvarjena.

Ob kratkim, imaš li eno gnado ali dar, kateriga tvoj raven karšenik nejma, ta isti, bodi si ti en poglavnik ali ena gmajj peršona, nučaj, de bode njemu s tejm služenu, ne bodi zatu prevzetan, tiga tudi, kir teh darov nejma, ne zaverži. Taku mu ti prov noge umieš, kakor je Christus poročil.

En sledni karsčenic ima temu drugimu noge umiti.

Tukaj boš nešel, de je takovu umivanje veliku težiši inu bujle stežka stane, kakor unu hynavsku umivanje, kir en appat ali prior svoym minihom inu en škoff svojm kapitelnu noge umiva. Onu se dobro ondukaj perpogible, ali ty, katerim se noge umivajo, se morajo še globle perpogniti, zakaj tu posvitnu pranganje ga drugači ne dej inu vsaj s takim umivanjem ne bo ludem nič pomaganu. Tukaj pak ti ludem služiš, kadar se ti iz serca pruti slednimu ponizaš⁹⁶³ inu kar ty več inu bulšiga imaš kakor drugi ludje, tu istu k nyh pridu oberneš, kir vsaj tvoj Adam bi raiši svojo lastno hvalo inu dobičak yskal, druge pak bi rajši doli terl inu tlačil.

962| Ponižaš.

Potle se le-tu v gmain reče noge umivati, de my nikar le z našimi daruvi drugim radi služimo inu se tih istih ne prevzamemo, temuč de edan drugimu radi pregrehe odpustimo inu kakor s. Paul pravi,⁹⁶³ edan tiga družiga butoro nossimo. Zakaj tu ne more drugači biti, eniga taku čistiga karšenika ne moreš ti po vsem svetu najti, kir bi ne jmel eniga susebniga pomankanja ali tadla. Edan je jezan, ta drugi je žalosten inu čudan, ta trety je vessel, ta četerti skop, ta peti pak dobrutliv. In summa. Kakor so tudi ajdje djali, en sledni ima svojo lastno butoro inu téžavo na sebi, nad katero zadosti ima nossiti.

Gmajn umivanje teh nug.

963| Gal 6,4.

Tu se tedaj tebi zdy, kadar bi ta tiga pomankanja na sebi ne imel, taku bi rajžišnim okuli hodil. Ali poslušaj, kadar ti en tak tadel na tvoim gospudu, ženi, ditetu, družini, sosedu ali na enim drugim vidiš, taku umy nemu noge, tu je vzami ž nim za dobro inu gledaj, de ga popraviš inu spomisli, kakor je le rejs, de ta svejt družiga nej kakor enu blatnu mestu, kir nej mogoče, de bi mogli stopati, de bi si nug ne ublatili. Le-tu se permeri meni, se permeri tebi inu ob kratkim vsem ludem. Koku mu hočmo tedaj djati, hočmo li za tiga volo v pušavo ali v gozd teči inu z nikomar tovarištva deržati, kakor so nekadaj minihi delali? Nikar taku, hoč li drugim noge umivati, taku ja ne moreš sam, temuč vsredi mej ludmy inu mej takimi ludmy prebivati, kir na tem svetu skuzi

Svejt, enu blatnu mestu.

Izlaga tiga evangelia

enu nemarnu inu blatnu mestu brodio. Tu se je potreba perpogibat, aku ti lih lepe čiste noge imaš, de tudi tvojemu bližnimu pomoreš, vode, stare cunje, slame inu sena perneseš inu nym noge pereš tar brišeš, de tudi čiste postaneo.

Tu se pak zgody, kakor s. Paul pravi, taku de edan tiga družiga butoro pomaga nossiti, tu je de se edan tiga družiga serčnu an vzame, poterplenje ž nim ima, ga ne ferrahta, temuč mu roko poda, priaznivu podvuči, svetuje inu pomaga, de taku tudi bode pobulšan. Si li ti pameten, moder inu vučen, ne ferrahtaj zatu tiga preprostiga, ne derži se za bulšiga, temuč nučaj tvojo modrust h timu, de njemu bo pomaganu, de bo tudi moder mogel postati. Taku tudi, si li brumen, aku se v jedi inu pytju per meri inu masnu deržiš, se nepustiš hitru reserditi, en druge le-take gnade nejma, nikar ga zatu ne ferrahtaj, podstopi mu inu pobulšaj ga, s čimer moreš, inu misli le-taku: »Iest, hvala Bogu, le-tiga pomankanja nejmam, pak imam enu drugu, tu mi je potreba, de se z mano tudi poterplenje ima inu tu istu pomaga nossiti. Zupet pak moj bližni eno dobro šego na sebi ima, s katero on meni spet more streči. De se taku povsod myr inu priazen obderži inu ohrani.«

Kadar bi taku umivajnje vselej mej nami se deržalu, spomislite, kaj bi tu zen lep, tih inu mirovni karšanši leban mej nami bil, kir bi vselej edan tiga družiga pomagal prenesti, kir bi obedan timu drugimu škode ne sturil, temuč k vsimu tu bulši govuril inu vedan se mujal, koku bi drugim bilu pomaganu, de bi pobulšani bili. Tedaj bi tudi mogli le-ta trošt imejti, de nejsmo tiga ukazanja Christusoviga cillu pozabili, temuč enu malu po tem istim sturili, zatu bi se tudi mogli le-te besede an vzeti, kir Christus tukaj pravi: »Zveličani ste, aku vi tu sturite.«⁹⁶⁴ Kir sicer vselej to špico v naši vejsti moremo imejti, kir tiga poročenja ne bugamo, de smo neizveličani ljudje, per katerih niti žegna niti sreče ni. Le taku umivanje pak tiga stariga Adama cillu stežka stane, zakaj on bi vselej rajši hotel imejti, de bi se njemu služilo, kakor de bi on drugim služil, inu suseb mu tedaj žal dej, kir ni obene hvale. Ali tu umivanje ima viner naprej pojti, aku se lih majhina, ali cillu obena hvala ne zasluži. Zatu je nikar le navade potreba, temuč se more tudi vedan molyti, de nam Bug hoče gnado, pohlevšino inu poterplenje k timu dati.

Taku tedaj le-tu umivanje narveč vleče na ta vuk od pohlevniga, karšanskiga, priazniviga lebna, kateriga karšeniki mej sabo so dolžni pelati, aku ony hote sicer Christusovi šularji inu Božji otroci biti. K le-taki pohlevšini inu hlapčuvanju nas hoče naš GOSPUUD enu malu pred smertjo skuzi tu umivanje opomeniti. Imamo li daruve kakor kuli velike, de se zatu ne offer-tujemo, temuč spomisljmo: Aku mi je Bug tu ali unu mimu eniga družiga dal, taku je on tu risničnu za tiga volo sturil, de on hoče, de bi imel s teim več drugim služiti, s teim nižiši se pustiti inu se varovati, de me Hudič nikar v offert ali prevzetnost ne pele. Zakaj aku se tu z nami zgody, taku je vun inu nesmo več Christusovi, temuč Iudežovi jogri kakor papež inu vse njegovu kardellu.

Polek tiga navuka nam hoče ta GOSPUUD tudi za svojo stran en drugi inu višiši vuk naprej deržati. Zakaj kir se Petrus brani inu se ne pusti umivati, taku Christus k njemu pravi: »Aku jest tebe ne bom umival, taku ti ne boš imel dela z mano.«⁹⁶⁵ Le-tu on nikar od tiga ne govori, kakor de bi na tem umivanju teh nug tulikajn ležalu, temuč od tiga pranja, kateru je on skuzi svojo kry na tem lessenim križu dopernessel inu ima skuzi ta evangeli inu izveličanski karst tem vernim vunkaj dilenu biti. Le-taku umivanje nam ni ena prigliha, zakaj mi od grehov ne moremo niti sami sebe niti druge oprati, tu le samimu Synu Božymu sliši. On je tu jagnje Božje, kir tiga svita grehe nossi.⁹⁶⁶

Kateri so uže taku od Christusa oprani, ti uže dajle sežejo, lih kakor spoznajo,

964| Jn 13,17.

965| Jn 13,8.

966| Jn 1,29.

na veliki četertik.

najo, de je Bug nym nyh grehe iz milosti skuzi Christusa šenkal inu odpustil, taku ony tudy drugim iz serca odpuste, kakor nas sam GOSPUD vuči. Math. 18.⁹⁶⁷ inu my v Očanašu prossimo: »Odpusti nam naše dolge, kakor my odpušemo našim doslhnikom.«⁹⁶⁸

Tu se očitū vidi, koku se imamo takiga umivanja vse naše živoče dni vaditi, kateru je naš lubi GOSPUD Christus iz susebne lubezni, kir vsaj moremo v le-tejm nemarnim svejtu okuli hoditi, s svojm lastnim exemplom nam naprej nesel inu nas v njega pusledni uri k tjmu opominal. Bug, ta nam daj svojga S. Duha skuzi Christusa, svojga Syna, de le-tiga opominaja nikuli ne pozabimo inu de naš leben po tem istim pelamo, amen.

P R E D G U V O R Č E Z T E P A S S I O N S K E A L I Č E Z T E P R I D I G E O D T E R P L E N I A C H R I S T U S E V I G A .

D*Otehmal, kir je uže ob lejti, de se od tiga terplenja našiga lubiga GOSPUDA Jezusa Christusa v cerkvi poje inu pridiguje, taku je hočmo tudi per tem pustiti.*

Zakaj tu nej ena huda postava, de le-ta pridna inu troštliva istoria svoj gvišan inu postavljen dan v lejti ima, kir se od začetka notri do konca od bessede do bessede ti gmajni v cerkvi naprej bere inu od nje govori, kaj nam služi inu koku jo my imamo nucati, zakaj ta velika muč Hudičova je pred očima, kateri najsi se lih vsak dan od tiga pridiguje, viner ti bessedi tulikajn župar stoy, de ta serca omerzujō inu za pridigo nič kaj veliku ne marajo inu letas kakor lani ostaneo, aku še hujši ne ratajo.

Le-taka nuja nas ima spodobnu gnati, de z bessedo vedan opominamo inu susseb to istorio tiga terplenja Christuseviga od dejla do dejla, kulikur si čassa moremo vzeti, tem prepostim flissig naprej deržimo. Zakaj le-tu je žala vunkaj, kadar bi se enu lejtu ali dvej nič od tiga ne pridigovalu, taku bi se cillu pogasnili inu by zgul Iudje iuu⁹⁷⁰ Turki gori rasli. Ty, kir so v pridigarstvi inu vedan z Božjo bessedo okuli hodio, ty vejdo, kaj tu z eno škodo pernessy, aku se nikar vsak dan ne bere inu ne mole, kaj se uže hoče per teh goditi, kir v enim ali v dveh letih obene pridige ne slišio? Tu morejo divji ludje ratati kakor ta živina.

Zatu

967| Mt 18,35.

968| Dolžnikom.

Anno 34. in templo.⁹⁶⁹
Ta istoria od tiga terplenja Christuseviga se ima flissig pridigovati, zakaj Hudič ji je sovraž.

969| Leta /15/34 v Božjem hramu.

970| Inu.

Predgovor

Zatu je potreba, de se le-ta pridiga pred inu pred gori rez-pihuje inu vužiga. Zakaj Hudič ne pusti, on vedan merzle vode perliva inu gassi, sicer bi ne mogli biti, onu bi se več ludy nad to bessedo popuľšalu,⁹⁷¹ kir bode taku očitu inu zastopnu naprej nessena.

971| Pobuľšalu.

Ty papežniky imajo zdaj ta pravi marterni tedan, tu je tiga petja, branja inu pridigovanja od terplenja Christusoviga cillu dosti. Ali kaj se popravio? Na jeziku imajo tu terplenje Christusovu, v serci je preganjajo inu je za nič ne derže, sicer bi na svoje lastnu terplenje tuliku ne deržali inu bi svojh dell taku ne hvalili. Taku tudi per nas, kir se vsaj flissig pridiguje, se tu pomankanje najde, de ta veči dejl, kakor se tu iz tiga lebna inu dell more poznati, to bessedo iz misli pusti. Zatu je le-ta pridiga kmallu ena visoka inu preprosta pridiga, ena skrivna inu očita pridiga, ena slaba inu močna pridiga. Uržoh, ti tu sam skusiš, kadar se fabule inu bajsín od devetiga Martina inu take sorte pravio, tu se more zamerhati, aku se lih en samkrat sliši. Tem pruti pak teh tavžent inu spet tavžent najdeš, kir le-to pridigo vsak dan slišio inu jo vsaj taku s sercom ne zapopadeo, de bi jo ohranili inu iz nje brumniši postali. Skuzi enu uhu gre notri, skuzi tu drugu vun inu kratku noče v serce.

Potle so eni drugi, ty jo cillu radi poslušajo, kadar se pravi: »Christus je za nas zádosti sturil, my ne moremo ništer k izveličanju naših duš perdjati, Christus je vse opravil.« Ali zdajci, kakor se začne inu pravi: »Aku se ty hoč takiga terplenja Christusoviga troštati, taku nimaš taku po blagi skamlati,⁹⁷² v nečistosti se valati, piančovati inu offertovati etc.« Tu se per pričí voda vužge, nete tiga terpeiti, de bi se imeili za nyh grehov volo svariti inu za hude karsčenike deržati etc.

972| Imeti močno željo po čem (skomljati; SSKJ).

Ali koku mu je djati? Tu je te pridige inu susseb teh šularjov taka šara, zakaj Hudič, ta brani, kakor more, de ne more v vseh serca doseči. Za tige volo moremo my za Božje časti,
inu

čez passiona.

inu za našiga izveličanja volo pred inu pred le-to bessedo gnati, aku lih ta vegši dejl za tu nič ne rodi, de vsaj še ti drugi ob njo ne prideo inu de taku ta offer vselej v spominu ostane, kateriga je ta Syn Božy za nas offral.

Le-ta pridiga se je prvič začela v paradižu, kir je Adamu inu Evi tu žensku seme bilu oblublenu, kir ima ty kači to glavo streti.⁹⁷³ Ie taku v ti Cerkvi ostala notri do nas, bo tudi ostala notri do konca sveta. Inu je tu po pravici ta narveksi Božja služba, katero my moremo dopernesti, de my le-ta offer v cerkvi, v hiši inu povsod spominamo inu vsakiga najn vižamo.

Ta izraelski folk je bil s svojo Božjo službo zlu obložen, so mogli krave inu teleta offrovati etc. Pod papeštvom je tudi veliku na Božjo službo slu, kadar bi se današni dan na nas tudi tulikajn muje inu košte⁹⁷⁴ nakladalu, taku se boym, my bi malu šularjov ohranili. Ali tu nam naš lubi GOSPUD Bug nič več ne naklada, temuč le-to žleht službo, de bi njega neizrečene dobrute, kir je njega Syn za naše greihe offran, ne pozabili, temuč od nje pridigovali, de se ty mladi od teh starih vuče. Kir je uže tedaj taka Božja služba, tu by imeili Boga zahvaliti, zakaj on bode svoj gvišni sad sabo pernessel inu nikar per vseh čudeh zabstojn inu prazen ostal.

V Turčji je on tja, tu je tu terplenje našiga GOSPUDA Christusa cillu pozablenu inu je na tem istim mestu ta pridiga od Mahometa se vsedla. Per Iudih je on tudi tja. V nemški deželi hočmo uže tudi skoraj take Božje službe siti postati inu malu za njo roditi. Ali aku le-ta Božja služba od nas pride, taku štrajfinga ne bo daleč zadržaj ostala. Zakaj aku ti noč s tem Bogu služiti, kir te nič več ne stoy, temuč de eno uro pridige poslušaj, kir ti kej pridigar od Christusa inu njegoviga terpljenja kaj troštliviga povej. Meniš li, de bi se tebi krivu zgudilu, kadar bi tebi za le-tu ena druga Božja služba bila naložena, kir je zabstojn inu še veliku težiši? Tu je

Dd tedaj

973| 1 Mz 3,15.

974| Hrano, jed, prehrano (SSKJ); izposojeno iz nem. Kost (enak pomen).

Predgovor

tedaj en uržoh, de bi imejli susseb radi od tiga terplenja našiga GOSPUDA Jezusa Christusa pridigovati inu poslušati, de my te dobrute ne pozabimo, zatu kir je Hudič ti bessedi sovraž inu bi to isto rad cillu zaterl inu poteptal.

My dobru take pridige potrebujemo.

Ta drugi uržoh je ta, kir smo tiga silnu potrebni, zakaj my smo tukaj na sveitu inu v meissi živemo, tu nam na garli vissi kakor en malinski kamen, kir nas pred inu pred le doli k temu svetu vleče. Tu je na desni vissi posvitnu blagu, čast, jed, pitje, lušti, hiša inu dvor etc. Na levi pak vsa žlaht nesreča, boleznj inu zupernost, le-tu uže nam te misli odvzamejo, de se nam zdy, my neimamo čassa, de by mogli na Christusa inu njegovu terplenje misliti. Za tiga volo je potreba, de my našimu GOSPUDU Bogu tudi en čas pustimo, de se na njega cillu ne pozabi.

Kle-takim našim mislom se tudi hudičove misli perdruže, te so stuprov ta pravi led, toča inu sneg, kir tu serce merzlu delajo. Aku se tedaj nikar edan spet ne podneti skuzi to bessedo, zgovorjenjem, s petiem inu s poslušanjem teh pridig, de kej našiga GOSPUDA Christusa cillu ne pozabimo inu de on v našim sercu cillu ne zgasne. Taku je nemogoče, de bi naše serce, kateru je s potelesno mujo inu našo lastno hudobo inu tudi s hudičovimi mislami obloženu, nikar ne upadalu inu od Christusa proč letelu. Zatu smo my tiga dobru potrebni, de se le-ta pridiga pred inu pred goni inu de my to bessedo poslušamo inu ohranimo, zakaj na Christusa, tiga GOSPUDA, se sicer hitru pozabi.

Zraven tiga ty mladi ludje tudi gori rasteo, kir se od sami sebe ne morejo vučiti. Taku tudi vse dekle inu hlapci ne znajo brati inu so viner karsčeni. H timu tedaj en velik fliss slišy, de se taki ludje prov podvuče, de ony tudi kekaj od takih vissokih inu potrebnih riči znajo.

Za tiga

čez passiona.

*Za tiga volo more le-tu GOSPUDI Bogu v serci žal dja-
ti, kadar my le-tak šac⁹⁷⁵ lahku moremo imejti, inu vsaj tjakaj
gremo inu usta odperta deržimo inu se od tiga nič ne navučimo.
Inu se ti lih prov stury, kir noč Božje bessede inu risnice poslu-
šati inu se noč tebi k dobrimu vučiti inu merkati, de ti Hudi-
čove laže k tvojemu večnimu pogublenju moreš poslušati, kakor
se tu nad papežnikih, Turkih inu Iudmih vidi. Zatu ne bodi-
mo ja take Božje službe trudni, temuč radi inu pogostu te pri-
dige od passiona poslušajmo.*

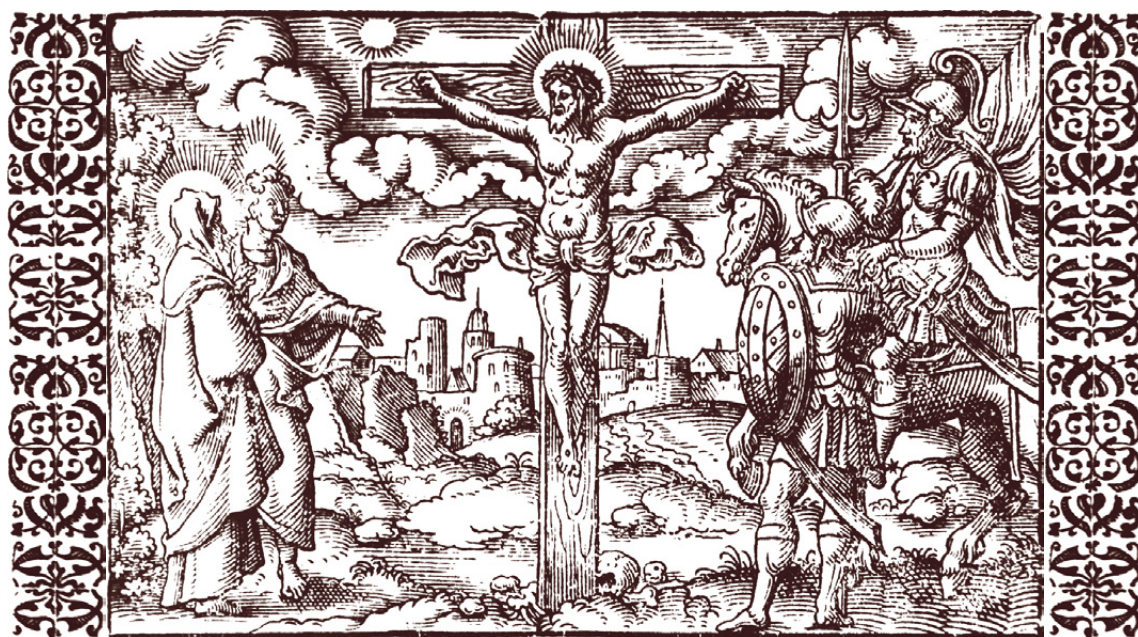
975| Šac.

OD NUCA ALI PRIDA

TIGA TERPLENIA CHRISTU-
SEVIGA, PAULUS K RYM.

NA V. CAP.⁹⁷⁶

976| Pismo Rimljanom 5.

B Ug⁹⁷⁷ časti svojo lubezan pruti nam, de je Christus že
tedaj za nas umerl, kadar smo še greišniki bily. Zatu
bomo veliku več skuzi njega obarovani pred tem serdom,
potehmal ker smo my skuzi njegovo kry pravični postali. Zakaj
kadar smo my z Bugom zmyrjeni skuzi smert njegoviga Synu,
dokler smo še sovražniki bily, taku bomo veliku več zveličani
skuzi njegov leben, kadar smo uže zmyrjeni. Nikar le pak le-tu,
temuč my se tudi Boga hvalimo skuzi našiga GOSPUDA Je-
zusa Christusa, skuzi kateriga smo my uže tu zmyrjenje prejeli.

977| Rim 5,8–11.

Dd 2 Kadar

Od prida tiga

Koku se je passion
v papeštvi pridigoval.

Adar se od tiga terplenja Christuseviga, našiga lubiga GOSPUDA, hoče pridigovati, taku se nikar le ta istoria od bessede tem ludem more naprej brati, temuč se imajo tudi opomeniti inu vučiti, de spomislio, h čemu je Christus taku terpil inu koku moreo takiga terplenja učiti. Zakaj le-taka viža cillu nič ne vela, katero so v papeštvi deržali, kir so se pridigarji, susseb pak minihi, le na le-to flissali, koku bi to millu naprej pernesli inu te ludy k joku inu k poterplanju perpravili. Kateri je le-tu dobru znal, ta je bil za tiga narbulšiga passionskiga pridigarja deržan. Zatu se v takih pridigah družiga ne sliši, temuč enu zmerjanje teh Iudov inu koku se je Divica Maria plakala, od svojga synu slovu jemala inu drugih reči več delala. Le-tu je pak, kakor sicer vsa Božja služba v papeštvi, ništar družiga, temuč ena liskačeoca hynavšina prez duha, iz katere ne more oben pravi sad ne pobulšanje priti.

Koku preroki inu jogri
passion pridigujejo.

Aku my pak hočmo na teh jogrov inu prerokov pridige gledati, taku bomo veliku eno drugo vižo našli, koku se ima od tiga terplenja našiga GOSPUDA Christusa pridigovati. Zakaj ondu se vidi, de ony od te istorie nikar veliku bessédi ne delajo, ony cillu preprostu inu ob kratkim od tiga govore. Ali koku mi imamo na taku terplenje gledati, tiga istiga užiti inu nucati, od tiga ony ne moreo zadosti govoriti.

I.
S. Ianža Karstnika
pridiga od terplenja
Christuseviga.

978| Jn 1,29.

Aku bi gdu hotel po bessedah rajtati, taku bi tu bila ena kratka pridiga, katero Ioannes od Christusa stury, kir pravi: »Pole, tu je Božje iagnje, kir tiga sveta grehe nossi.«⁹⁷⁸ Ali kadar se ta ista narazan rezprostre, taku se bo vidilu, de ona cillu veliku v sebi deržy. Zlasti, kar ta prid inu nuc zadene, kateriga mi od tiga imamo, aku je verujemo.

On Christusa imenuje enu iagnje zatu, kir je imel zaklan biti, zakaj ti offerj v starim testamentu, kir so vole, krave inu teleta offerovali, so vsi le podobne bile tjga ediniga, praviga inu večniga offra, našiga GOSPUDA Christusa, kir je svoj život inu tellu imel offerati za tiga sveta grehe inu nas skuzi svojo kry popolnoma očistiti. Na le-ti bessedi ima Ioannes zadosti, de on tu djanje ž njo oznani, koku je moral Christus terpeti.

De ga on pak nikar le enu iagnje, temuč Božje iagnje imenuje, hoče s teim na znanje dati, de je on en tak offer, kateri je od samiga Boga postavljen inu nad katerim Bug enu dobru dopadenje ima. Hoče taku skuzi le-ta šac (Božje iagnje) našo vero obuditi, de se my imamo takiga offra an vzeti, kakor kateriga je Bug iz neizrečene dobrute inu lubezni nam namenil inu si v missal vzel nam skuzi ta isti pomagati. De taku, kir je sam Bug tak offer gori postavil, my ob eniga cviuvla nemamo imejti, temuč de je skuzi ta isti popolnoma inu cillu opravleno, kar nam k odpušanju teh grehov inu k večnimu lebnu ima služiti. Zakaj le takov glass ima s. Ianža pridiga: »On nossy tiga sveta grehe.«⁹⁷⁹

979| Jn 1,29.

Kaj se tedaj reče tiga sveta grehe? Nič družiga, temuč vse hudobnu rovanie inu krivica, v kateri je ta svet potoplen, na katerim Bug enu hudu dopadenje ima inu bode spodobnu reserden. Le-tu vse je Bug iz milosti od tiga sveta vzel, pravi Ioannes, inu na svojga Synu polužil. Ta je za nas mogel plačat, de my bodemo od dolga inu štraifinge prosti sturjeni.

H čemu je Christus
terpil.

Gdur uže po le-tem špruhu od tiga terplenja našiga GOSPUDA Jezusa prov hoče pridigovati ali misliti, ta nikar le tu ne pridiguje, koku je Christus ajdom izdan, tepen, zapluvan inu na križ perbien. Le-tu je le ta golla istoria, katera se sicer poprej ima vejediti inu pridigovati. Ali onu še ne zadosti. Ti tudi imaš vejediti inu verjeti, kakor Ioannes tukaj pridiguje, de je le-tu Christus za tvoyh grehov volo terpil, de je Bug te iste njemu nalužil inu katere je on vsi pokoršini nossil inu zanje plačal. De kadar ti spoznaš, de si en grešnik inu si Boga reserdil, de viner ne cagaš, temuč se takiga terplenja inu zadosti sturjenja našiga GOSPUDA Christusa troštaš.

Tedaj

terplenia Christuseviga.

Tedaj stuprov se more v serci en duh od takiga terplenja počutiti, de se tebi nikar le kakor v eni papeški pridigi ocy prelio, tu serce pak ostane cillu suhu. Temuč serce tebi čez pojde, nerpopej od žalosti, de moreš spoznati, de je greh ena nezmasna butora, katera je le za muč skuzi en tak velik offer morala preložena biti. Potle tudi od vesselja, kir je ta offer zate dan, de imaš zagvišan biti, Bug tebe noče za tvojh grehov volo zavreči ne ti pogubiti.

Na tako vižo neso v papeštvu od passiona pridigovali, te bessede so ony ja tudi pelali: »Christus je tu iagnje Božje, kir tiga sveta grehe nossi inu proč vzame.«⁹⁸⁰ Ali polek le-tiga je vsa nih Božya služba na tu šla, kakor de bi en vsaki karšenik svoje greihe sam nossil inu prez Christusa plačal. Zatu so se postili, se spuvidio domartrali, nuč inu dan v cerkvi tičali, peili inu molili, de bi s takim dianjem gnado Božyo inu odpuscanie teh grehov mogli zadobiti. Tu pak ništer družiga nej, temuč de Christusa našiga izveličarja offer ne more zadosti biti inu grešnikom odpuscanie teh grehov zaslušiti, de se z lastnimi delli ima pomagati za grehe terpeti, koker je Christus terpil, tedaj uže stuprov ta človik teh grehov prust more biti inu te gnade Božye užyti inu se tiležen⁹⁸¹ sturiti.

Koku se pak le-tu rajma s to pridigo, katero Christus, Ioh. 12,⁹⁸² od svojga terplenja stury, kir le-taku pravi: »Ta čas je prišal, de bo Syn tiga človeka v čast postavljen. Risničnu, risničnu jest vam povem: 'Aku pšeničnu zernu v zemlo ne pade inu ne umerje, taku samu ostane, aku pak umerje, taku veliku sadu pernesse.'« On ja hoče s temi bessedami reči, de njegovu terplenje ima dosti sadu pernesti.

Nu, pak je en sad nikar le le-ta, de lih kakor ena mladica, kir v vinski terti tiči, grozdje pernesse. Taku tudi en karšenik skuzi tiga Duha Božyga dobra della v veri pernesse. Temuč ta narviši, žlahtniši inu bulši sad je ta, kir sam GOSPUD zdajci potle pravi: »Kadar jest bom od zemle povišan, taku hočem vse k meni vleči.«⁹⁸³ Tu je skuzi mene, skuzi moj offer, skuzi moje povišanje na križ ali smert, imajo ludje k meni inu v ta večni leben priti.

Kir uže tedaj hote z lastnimi deli v nebessa priti, ty Christusa doli k sebi vleče, kir to vsaj ima okuli obernjenu biti. Zakaj Christus nas more gori k sebi vleči, sicer je zgublen. Zakaj on je le sam, kir je Hudičovu krajlestvu rezdjal, za naše grehe plačal inu nas od tiga sveta iz smerti k višku, k lebnu potegnul nikar skuzi naše terplenje inu della, temuč skuzi svoje terplenje. Na tako vižo Christus tudi od svojga terplenja pridiguje, Ioh. 3⁹⁸⁴: »Kakor je Moses v pušavi eno kačo povišal, taku mora Syn tiga človeka povišan biti, de vsi ty, kir v njega verujo, nemajo pogubljeni biti, temuč imejti ta večni leben.« Tu je zadosti zastopnu govorjenu. Gdur ta večni leben hoče imejti, ta more verjeti, zakaj Christus tukaj obeniga della v misli nema, on ne pravi: »Gdur tu ali unu stury, se posty, almožne da, ta ne bo bogublen.«⁹⁸⁵ Zakaj tu je Božja beseda inu zapuvid uže poprej skuzi Mosesa v Dessetih zapuvidah dana, de se ima deržati inu nikar prestopiti. Kir jo uže prelomy, ta si je za tiga volo štrafinge vzvejsti. Kateri pak ne stury zupar, temuč kulikur mu je narveč mogoče, ta za tiga volo ne pride v nebu, zakaj per tem ima obstati.

Ravnu kakor ludje v pušavi neso mogli skuzi obeno arcnjo h zdravju priti, temuč le tu samu je nym pomagalu, kir so na to brončeno kačo gledali, taku je le-tu ta edini pot k izveličanju, na GOSPUDA Christusa gledati, tu je njegoviga offra se troštati inu verovati, de nam Bug hoče za volo njegove smerti naše grehe odpustiti inu nas izveličati. Le-ta sad raste le iz same smerti Christusove inu nikar iz naših dell, kakor papežniki krivu vuče.

Le-takih pridig je v prerokih tudi zadosti. Esaias na 53.⁹⁸⁶ pravi le-taku: »Risničnu, on je nossil naše boleznj inu je nase nalužil naše betesže, my pak smo njega deržali kakor tjga, kir bi bil byen, od Buga udarjen inu martran.« Ali on

Dd 3 je za

980| Jn 1,29.

981| Diležen.

982| Jn 12,23–24.

II.
Christuseva pridiga
od prida njegoviga
terplenja.

983| Jn 12,32.

984| Jn 3,14-15.

III.
Ta brončena kača
v pušavi. Ioh. 3.

985| Pogublen.

986| Iz 53,4.

III.
Esa. 53.

Od prida tiga

je za našiga pregrišenja volo rajnen inu za naših grehov volo rezbjen. Strajfinga ležy na njemu, de by my myr imejli inu skuzi njegove rane smo my ozdravljeni.

Christus en arcat
zupar grehe.

Tu ti z eno pravo inu lepo, passionsko pridigo derži, katera bi se v Novim testamentu dobru zašla inu je taku zastopnu postavljena inu govorjena, de oben apostel ne more bujle govoriti. Zakaj kir bo Christus martran, zašpotovan, ranjen inu rezbyen, tu se pravi on za tiga volo gody, kir se je za našo volo tjakaj dal inu je naše bolezni inu beteže nase vzel, de bi nas s tejm k myru perpravil inu de bi ozdravljeni postali.

Ta lubeznivi prerok iz tiga GOSPUDA Christusa eniga arcata sturi inu nas vuči, aku hočmo myr imejti inu ozdravljeni biti, de bi tiga drugdi nikar, temuč le per samimu GOSPUDU Christusu imejli yskati. Ta jsti ima eno arcnio, kateri je ime nikar dobra della delati, almožne dajati, se postiti inu moliti, temuč za nas ranjen biti, za nas rezbyen biti, to štrajfingo za nas nossiti. Za tiga volo, kadar ti v ti istory slišiš, koku grozovitu so ludje inu ajdje s tvojim lubim GOSPUDOM Christusom okuli hodili, taku en sledni dell po sebi zapiši: »Le-tu se je za mojo volo zgodylu, le-to je moja arcnia, de bom jest nikar od potelesne bolezni, temuč od greha inu večne smerti odrešen inu ozdravljen.« Tedaj ti boš to istorjo inu tu terplenje Christusevu prov inu dobru nual.

Zakaj tu terplenje Christosovu je na dvujo vižo eno zdrava inu žlahtna arcnja. Narpoprej z le-tejm, kir se nad le-takim terplenjem bujle kakor sicer vsejh drugih štrajfingah more navučiti, koku je greh ena grozovita reč. Zakaj kir oben človik, oben angel ali druga stvar za grehe nei mogel platiti, ta Syn Božji je tu sam moral sturiti. Tu moremo spoznati, de je greh ena pretežka ali nenošna butora. Za kateriga volo bi se my imejli s tem rajši inu bujle k Božjimu strahu deržati inu se vučiti pred takim zlegom varovati. Zakaj lahku se permeri, de v greh pademo ali cillu težku se moremo vun izkopati. Za tiga volo tu premišlanje tiga terplenja Christusoviga narpoprej k tejm služi, de je ena žlahtna arcnia zuper grejh, de se vučimo Boga boječi biti inu se pred grejhi varovati, de pak tysti so ena taka nezmasna inu pretežka butora, katera ni obena stvar mogla nossiti, le sam Syn Božji je to isto mogel nossiti.

H drugimu je tudi ena arcnia zupar to smert. Zakaj kateri veruje, de je Božji Syn za njega grejhe umerl inu s smertjo za nje plačal, ta si more enu myrnu inu pokojnu serce na Božjo dobruto vzeti inu se zupar grejh inu to večno smert troštati. Kakor tudi ta prerok od tiga trošta cillu lepu govori.⁹⁸⁷ Inu sam Christus, kakor smo slišali, najn kaže.

987| Jn 3,14-15.

988| Zah 9,11-12.

V.
Zach 9.

Taku tudi prerokuje Zaharias prerok na 9. cap⁹⁸⁸: »Ti skuzi kry tvoje zaveze vunkaj izpusčaš tvoje ietnike iz te iame, v kateri nei vode. Zatu obernite se uže h terdnobi vy, kir na vupanie v ječi ležite etc.« Ta iama, v kateri človeki ujeti leže, je ta grejh inu tiga grejha strajffinga, zlasti tiga Hudiča divjajnje, tyrannja inu ta večna, strašna smert.

Iz take iame, pravi Zaharias, nesmo my mogli priti prez zaveze, katero je Bug z nami moral sturiti, nekar skuzi kry tih krav inu volov, temuč skuzi kry tiga pravičniga inu izveličanskiga krala. Kateri uže to zavezo Božjo nejma, ta more v ti iami pod grehom inu večno smertjo ostati, kateri jo pak ima, ta ima tudi iz take iame tiga serda Božjiga h ti večni gnadi inu k večnimu lebnu priti.

989| Dan 9,24.

VI.
Dan. 9.

Ta prerok Daniel na 9. cap.⁹⁸⁹ pridiguje: »Sedemdeset tiednov je odločenu čez tvoj folk inu čez tvoje svetu mestu, taku bo timu prestopanju branjenu inu greh zapečaten inu pregrišenje zmyrjenu inu večna pravica pernesena etc.« Koku inu na kakovo vižo pak se tu bo godilu tu ta prerok Daniel s teimi bessedami, kir po le-teh v le-tim capituli stavi, vuči, kir pravi, de Christus ima morjen biti.⁹⁹⁰

990| Dan 9,26.

Le-ta

terplenia Christuseviga.

Le-ta spruh vmej drugimi v Svetim pismi zapopadenih očitu kaže, de k odpuščajnju tih grehov inu h pravi pravici drugači se ne more priti, temuč skuzi to smert Christusevo. Christus je sam le-ta, kateri tak šac k nam pernesse, prez Christusa h takimu šacu priti, je človeku nemogoče. Vidimo taku, de vse pridige s. Ianža, Christuseve inu vseh svetih prerokov obilnu pričujo inu vuče, koku se ima prov od Christuseviga terpljenja pridigovati, zlasti de človeska serca bodo zastopili inu vidili, de se te gnade inu vseh Božyh dobrut imajo troštati. Zakaj takovu terplenje le za tiga volo skuzi Christusa je dopernessenu, de bi my od grehov odrešeni inu prosti, z Bugom zmyrjeni inu skuzi vero na Christusa, našiga odrešenika, izveličani bily inu postali.

Na takovo vižo so tudi apostoli od Christuseviga terpljenja pridigovali, koker v nih pismah se najde inu bere. Kir pak tih istih spruhov v Svetim pismi dosti se najdejo, hočmo my h koncu le-te pridige tiga samiga se naprej vzeti, kateriga vaša lubezan v začetki je slišala, iz s. Paula lystu k Rimlanom na 5. cap. prebrati. Na sam sebe je le-ta spruh lohak inu vsem zastopen, ali vsaj za volo vekšiga zastopa, prida inu trošta ga hočmo obilneyši rezložiti.

My vsi, kar nas je, počutimo, koku v našim sercej ta nevera tičy, de my za volo grehov praviga pokoja nemamo. Veden mislimo, kadar bi brumniši bily, taku bi bulši za nas stalu inu by kej ti gnadi inu ti dobruti Božji več zavupali inu se je troštali, kir pak taka nevera ali cbiuvlajnje je, undu je vmej ludmy zgul žalost inu britkust. Za tiga volo, kadar bi my terdnu verovali inu na Božye dobrute serčnu se zanesli inu zavupanje imejli, taku bi naše serce vseh nadlugh inu žalosteh tiga trošta se deržalu, vesselu inu dobre vole billu.

Tu pak vmei ludmy nejma obene močy inu kir vmej nymi tu neče velati, je papež vse žlaht, čudne inu merskake Božye službe zmislil inu gori postavil, skuzi katere je hotel ludie obuditi, de bi enu zavupanje pruti gospudi Bogu imejli inu teim maine na Božy gnadi inu pomučičagali. Od tod je peršlu tu molenje inu kličajnie na svetnike, rumanje, odpuske, maše inu vigilie, miniški inu nunski odninge,⁹⁹¹ veliku, mnogoteru, grozovitu malikovanje, v katerih, aku so prebivali, so menili ludie, de tiga v nebessih bodo uživali inu izveličani postali.

Res je, de en sledni pravi pridigar nerveč se ima flissati, de on svoje poslušavce k h animu serčnimu zavupanju pruti Bogu perpravi. Vso nevero, katera timu pravimu zanesenje je zuper, skuzi negov vuk nym vzame inu iz nyh serca strebe. Tu pak, de se prov stury inu dopernessu, vidimo inu se tu vučimo v tih ztai⁹⁹² prebranih bessedah s. Paula,⁹⁹³ kateri enu gvišnu pričovanje ima od Christusa, de je en pravi pridigar, ia, ena izvolena possoda k zasajenu inu h polivanju tiga Božiga kralestva. Za tiga volo imamo my s flissom na negove bessede merkati.

Nerpoprej, pravi s. Paul, Bug časti svojo lubezan pruti nom.⁹⁹⁴ Tu je ena čudna ali vsaj (koker bomo slišali) ena risnična inu dragu vredna besseda. Veideče je, de Bug grehe sovraži, te iste tudi straiffa, koker nam tu kaže ta postava inu nas vuče te vsakdane exemple. My tayti tudi ne moremo, temuč spoznati, te vsi, kar nas je, smo grešniki inu kir smo grešniki, zdaici počutimo v nami nevero, katera raste inu nas h timu perpravi, de ne verujemo, de Bug nas luby, kir smo grešniki. Kadar pak se pridiguje inu slišimo (koker tukaje v le-teh bessedah s. Paula), de Bug človeke luby, ztaici mislimo na svetiga Ioannesa Kerstnika, Petra, Paula inu druge svetnike, kateri so brumniši inu pravičniši billi koker my, zatu kir se my za take inu nym glih ne moremo šacati, katere bi Bug taku lubil, se prestrašimo pred negovim serdom. Čez le-tu uže je ta besseda s. Paula vsem h troštu zapissana, kir pravi, de Bug nas nekar le luby, temuč te Bug časty svojo lubezan,⁹⁹⁵ tu je on jo veliko slury⁹⁹⁶ inu taku gvišno inu risnično, de je nemogoče človeku na te isti cbiuvlati. Zakaj pravi s. Paul inu koker rekoč vpraša: »Nei li velika lubezan izkažena v tim, kir je Bug svojga sinu Christusa

S. Paula špruh.
Rom. 5.

Greh sturi cagovu
serce.

991| Ordninge.

992| Zdai.
993| Rim 5.

Bug časti svojo lubezan
pruti nam.

994| Rim 5,8.

995| Rim 5,8.
996| Stury.

Od prida tiga

997| Rim 5,8

tusa za nas pustil umreti že tedaj, kadar smo grešniki bily?»⁹⁹⁷ Le-to bessedo sledni dobru rezmisli, rezumi inu k serci vzemi. Vsa skerb inu nervegši izkušnava je timu človeku ta greh, na ta isti, kadar zmislj inu je previžan, de je grešnik, taku ne more na Božyo gnado inu milost, koker bi se spodobilu, po svoje nature se zanesti inu te isti se troštati. Tukaj pak človik ima svetiga Paula trošt-live bessede pošlušati, kir pravi, de je Christus za naših grehov volo umerl.⁹⁹⁸

998| Rim 5,8.

Gdu je tedai Christus? Christus je Božy Syn. Kai sturi inu opravi? On človik rata inu umerje. Za čez volo? Za volo greha. Kadar tedaj za volo greha umerje, sledni lahku zastopi, de Bug bozim grešnikom dobru vošči, de nih za volo grehov neče pogubiti, temuč de ih lubi inu taku lubi, de ih hoče od tiga greha inu smerte odrešiti. Zakaj za volo grešnikov pusti Bug svojga ediniga Synu umreti, koku bi tedai dergači negovo neisrečno lubezan pruti nam bulši inu gvišniši mogel izkazati. Ima taku s. Paul dobre urzahe, kir pravi: »Bug časti svojo lubezan pruti nom«,⁹⁹⁹ de imamo takovo Božyo lubezan za eno veliko, nezmasno lubezan deržati, na te iste obenu cbivlaine imejti, terdnu veliku več verjeti, de Bug nom bode dober, milostiv, de se z nami neče serditi, pomisli, kadar je Bug svojga Synu za našo volo noter to smert izdal, na criži pustil umoriti, za čez volo tedaj bi se mi hoteli eniga serda Božyga bati.

999| Rim 5,8.

1000| Jn 3,16.

Le-te bessede s. Paula se lepu reimajo s Christusevo pridigo, Io: 3,¹⁰⁰⁰ kir pravi: »Bug je ta svejt taku lubil, de je dal svojga lubiga Synu, de en sledni, kateri v nega veruje, ne bode ferdamen, temuč bode imel ta večni leben.« Kateri uže tu vei, timu tudi veruje, zlasti de ga Bug lubi, koku se en tak pred Bugom more bati? Kateri se pak boy, ta isti te lubezne šego, navado ali naturo ne zna. Kir je lubezan, undu je sprava, obena ardrja, oben boy, oben strah, temuč gvišnu zavupanje vseh nadlugah ene pomuči, katera se ne skriva temuč se vselei perkaže. Za tiga volo uže vse na tim leži, de my takovo lubezan Božyo veden pred očyma imamo inu to isto nam nikomer ne pustimo vzeti. Zakaj ta Hudič nerveč se tiga an vzame inu se flissa, koku bi le-to lubezan, katero Bug z nami za volo Christusa ima, mogel nam iz našiga serca streti inu h timu perpraviti, de bi se h Gospudi Bogu ništer dobriga zanesli, temuč ga za našiga nervegšiga sovražnika deržali. Tu pak, aku per človeku opravi, za človeka je dianu, zakai Hudič ga je premogel inu do byl, obeniga odrešitva ali pomuči se ne moremo več troštati, kadar smo gospudi Boga zgubili. Kadar uže naša veist ali ta greh se v nami obudy inu hoče nas te lubezne Božye pruti nam obrupati, imamo se v bran postaviti inu se terdnu le-te lubezne deržati, de je Bug iz zgul milosti za našo volo svojga Synu pustil umreti, tedaj, kadar smo še grešniki bily, koku bi tedaj Bug nym sovraž bil, koku bi ih ne hotel lubiti inu nym ne mislil vseh nadlugah pomagati.

Le-tu je uže en trošt, kateriga mi imamo na tei smerti Christusevi inu njegovim terplenju, kateriga se my tudi imamo troštati, kadar nas naše grehe režaluio inu tu sérce misli cbiuvlati na gnadi inu lubezni Božye pruti nam. V takim cbiuvlanem imamo terdnu verovati inu biti zagvišani, de Bug nas ne sovraži inu de se nam pred nym za naših grehov volo nej trebe bati, kir nas lubi inu svojga ediniga Synu je dal noter v to smert. Za tiga volo imamo vselej vesselu, terdnu inu serčnu negove pomuči, milosti inu gnade se deržati inu troštati.

Tukaj bi gdu mogel reče: »Reis je, verujem tudi, de je Bug svojga Synu za mojo volo v to smert dal, ali skuzi moje velike grehe sem se iest take dobrute inu gnade Božje ne vreden sturil, de aku je lih Bug mene za volo te smerti svojga Synu prvič lubil, zdai za volo moih grehov mene kej sovraži?» Takim mislim s. Paul v negovih bessedah ubrani inu naprej pride, neče, de bi se pustili od nyh zapelati, temuč veliku več k le-timu troštu seči, kir pravi: »Christus je zate umerl tedaj, kir si še en grešnik bil.«¹⁰⁰¹ Tu dobru zamerčaj. Kaj je pak Christuseva smert opravila?

1001| Rim 5,8.

Tu je

terplenia Christuseviga.

Tu je opravila, de si ti skuzi negovu kry prelytje pravičen postal. Kadar tedaj je Bug tebe lubil, kir si bil en grešnik inu taku veliku, dragu blagu nate vagal, de je svojga Synu za tvojo volo v smert dal, kuliku veliku več bode on tebe zdaj pred Božym serdom ohranil, potehmal kir si uže skuzi to kry Christusevo odčiščen.

Z le-teimi bessedami s. Paul nam lipu kaže inu vuči, de naša ta nervegša izkušnava je ta, kir vsellei v naši veisti nas sami sebe pregovorimo inu menimo, Bug za volo naših grehov se z nami serdi. Zuper le-to krivo mainingo trošta s. Paul, kir pravi: »Bug se ne serdil tedaj, kir si bil grešnik, veliku majne zdaj se bode serdil, kir si skuzi to smert svojga Synu od grehov omiven inu izpran.«¹⁰⁰² Le-tu se reče pridiga čez nevero, katera za volo greha v naših serceh se najde. Per tem pak s. Paul ne pusti oštati, temuč dajle vučy, kai je Christuseva smert dobyla inu opravila inu iz te smerti Christuseve še lepši inu vegši trošt nam kaže inu naprej nesse v le-teh bessedah kir pravi:

»Zakaj kadar smo my z Bugom zmyrieni skuzi smert negoviga Synu, dokler smo še sovražniki bily, taku bomo veliku več zveličani, skuzi negov leben, kadar smo uže zmyrienj.«¹⁰⁰³

O, Bug, de by my le-ta trošt v tu naše serce mogli kleniti inu ohraniti. De Christus, Syn Božy, za grešnike umerje je ena velika, neizrečena reč, zakaj skuzi le-to smert Christusevo smo my od grehov prosty postali. Kadar tedaj my te smerte Christuseve tulikajn uživajmo, za čez volo bi my nikar tudi njegoviga lebna ne uživali? Ieli Chrjstus za našo volo umerl inu aku je negova smert nam mogla h dobrimu služiti, taku gvišnu tudi negov leben nam ne bode k škodi,¹⁰⁰⁴ temuč k velikimu pridu služil, de v gnadi Božy bomo ohraneni, pred Hudičom inu svetom obarovani, veri od dne do dne, de bomo rastli inu gori iemali, koker tudi vidimo, de ty lubeznivi apostoli nas le na tu vesselu gorivstajnje našiga Gospuda Christusa vižaio, de by se tiga istiga articula troštali inu vupali, de nas ne bode zapustil, temuč de je za tiga volo v nebu šal, de by nam daruve delil, svojo gnado, negove vude inu prave keršnike regieral inu pred vsimi izkušnavami obaroval.

Na le-ta trošt s. Paul nas tudi viža inu hoče, de bi se my ništer ne pustili motiti ali prestrašiti, kir vejmo, de je Bug svojo lubezan častil inu veliko sturil pruti nam tedaj, kadar smo še grešniki bily, inu je svojga Synu za nas pustil umreti. Kadar je tedaj tu nervegšj inu lubilši blagu na nas vagal, kir smo še grešniki bily, kuliku več bode on zdaj na nas vagal, kir smo še grešniki bily, kuliku več bode on zdaj na nas vagal, kir smo uže h gnadi peršli inu skuzi to smert Christusevo od grehov odrešeni inu pravični sturyeni.

H drugimu ima ta leben našiga gospudi Christusa nam h timu služiti, de popolnima bomo izveličani. Zatu bodi v Bugu serčan, kir te je taku vissoku lubil, tedaj še, kir si en gresnik bil, inu zavupaj nemu, de vseh izkušnavah inu nadlugah za volo svojga Synu Christusa bode tebe poleg stal, obeni k farlikosti zapustil, temuč k večnimu lebnu ohranil, takova vera je ta nervegša služba Božya, za katero tudi en sledni Gospudi Boga ima prossiti.

H puslednimu slišimo my, koku s. Paul le-to troštlivo pridigo cillu s troštlivimi, lepimi bessedami dokonja. S. Paul pravi: »My se Boga hvalimo skuzi našiga Gospuda Jezusa Christusa, skuzi kateriga smo my uže tu zmyrienje prejeli.«¹⁰⁰⁶ Mi za volo naših grehov h Gospudi Bogu ništer dobriga se nesmo smeli zanesti, kadar pak ta greh skuzi Christusovo smert je vzdignen inu proč vzet, vejmo my, de se Bug z nami več ne serdy, de je nam priatel, ia, naš lubi Oča. Na takovu zmyrjenje, kateru smo prieli, uže sliši, de se my našiga lubiga Gospudi Boga inu Očeta nebeškiga vesselimo, nega veden častimo, naše zavupanje vseh nadlugah inu izkušnavah na nega samiga postavimo.

Inu aku uže Gospudi Boga k našimu dobrutlivimu priatelju imamo, kaj hoče nam škoditi ali nas prestrašiti? Ta greh je plačan, Bug je zmyrjen, Chris-

Ee tus

1002| Rim 5,9.

1003| Rim 5,10.

1004| Škodi.

Ephes. 4.¹⁰⁰⁵

1005| Ef 4,8.

1006| Rim 5,11.

Ta prva pridiga

tus sedi na desnici Božji inu čuje za nas inu aku lih smert nas po telesnim zadavi inu mory, taku vsaj vejmo, de skuzi Christusa na sodnim dnevi spet od smerti bomo obudeni. Za tiga volo naj si bogaboječim, brumnim kersčnikom na tim svejtu hudu se gody, taku vsaj v duhi moreo biti vesseli inu dergači ne sture, temuč de Boga v nebessih hvalio, na negovo gnado inu lubezan se zanašeio inu nemu se izroče. Tu pak vse skuzi tu zmyrjenje, skuzi Christusevo smert nam dobitu, imamo.

Iz tiga uže, kar je dosegamal govornju, lahku se zastopi, kak velik iamer inu strašan vuk more le-ta biti, kateri v papeštvy smu nekadaj imejli. Zakaj papež ž negovo družbo še na ta današni dan od tiga zmyrienja z Bugom skuzi Christusa, nam dobitiga, ništer ne derži, tudi od nega ne pridiguje, temuč ga cillu vunkaje strebe inu izpusti, od tiga zmyrienja tudi ludie na lastna dobra della inu človesku zaslušenje viža inu pela, skuzi kateru samu imajo inu moreo h gnadi inu milosti Božij priti. Od take papeške zmote pak, de smo odrešeni, imamo my inu smu dolžni Gospudi Bogu čast inu hvalo dati, raven tiga pak gledati, koku my imamo prav tu britku terplenje Christusevu rezmišlovati inu tiga jstiga se troštati, zlasti kadar greh v našim sercej se obudi, de bodemo mogli s tejmi bessedami se ubraniti inu rečj: »Kadar bi jest ne bil grešnik, Christusu bi ne bilu potreba umreti, kir je pak Christus terpil inu umerl, se jest tiga vesselim inu iz serca troštam.« S teim človik Gospudi Boga časty, Christusu tudi za negove dobrute hvali, ia, to pravo hvaležnost izkaže, prez katero človik Bogu prov služiti ne more.

Mi imamo tudi se flissati grehov varovati, v veri, v lubezni pruti bližnimu, pravim serčnim zavupajnjem pruti Bogu do konca ostati, volni tudi vseh nadlugah bity inu v takih stukah od dne to dne gori iemati. Tu so tudi ty pravi saduve, kateri prideo iz terplena inu smerti Christuseve. Zakaj mi nemamo Christusa le za en dar Božji imejti inu deržati, temuč ga tudi k animu exemplu nam naprej staviti, katerimu my imamo folgati¹⁰⁰⁷ v lubezni pruti bližnimu inu v pokoršini pruti Bogu. Od tiga pak obilnejši bomo govurili v tim passionu.

Zdaj hočmo Gospudi Boga prossiti za dar S. Duha, de nam našo vero gmera, to isto poterdi inu v taki do konca k večnimu lebnu ohrani, tu nam vošcy Bug, Oča nebeški, skuzi Jezusa Christusa, našiga izveličarja, AMEN.

PASSION ALI HISTORIA OD TERPLENIA CHRISTUSEVIGA JEZUSEVIGA, NAŠIGA IZVELIČARIA.

TA PERVA PRIDIGA OD OLISKE GORRE, MATTH. XXVI. CAP. ¹⁰⁰⁸

TEdaj je Jezus ž nymi prišal k enimu dvoru, katerimu je bilu ime Getsemane, inu je rekal k svojim jogrom: »Sedite le tukaj, dokler jest le tjakaj grem inu molim.« Inu je vzel k sebi Petra inu ta dva Zebedeova synu inu je začel žalosten perhajati inu cagovati. Tedaj je Jezus k nym djal: »Moja

1007| Poslušati, ubogati.

1008| Evangelij po Mateju 26.

od terplenia Christuseviga.

»Moja duša je žalostna do smerti, ostanite tukaj inu čuite s mano.« Inu je enu malu tjakaj šal, je doli padel na svoj obraz inu je molil inu djal: »Moj Oča, je li mogoče, taku pojdi le-ta kelih od mene. Ali vsaj nikar, kakor jest hočem, temuč kakor ti hočeš.«¹⁰⁰⁹ Inu on je prišal k svojem jogrom inu je našal, de so spali inu jie djal h Petru: »Tar ne morete li z mano eno uro čuti? Čujte inu molite, de v skušnavo ne padete.¹⁰¹⁰ Duh je volan, ali messu je šibku.« Zupet je on druguč šal tjakaj, je molil inu djal: »Moj Oča, aku nej mogoče, de bi le-ta kelih od mene šal, temuč de ga spyem, taku se tvoja vola izydi.« Inu on je prišal inu je nje zupet našal speče inu nyh ocy so bile polne spainja. Inu on je nje pustil inu je zupet šal tjakaj inu je tretyč molil inu je govuril te iste besséde. Tedaj je on prišal k svojm jogrom inu je k nym djal: »Ah, hočete li vy zdaj spati inu počivati? Pole ura je tukaj, de Syn tiga človéka bo izdan v roke teh greišnikov. Vstanite gori, pojdimo, pole, ta je uže tu, kateri mene ferratuje.«¹⁰¹¹

LE-tu je ena cilu silna historia inu ta pravi začetik te historje od terpljenja našiga GOSPUDA Christusa inu služi nikar le k navuki, de my na GOSPUDU Christusa vidimo, koku se je on v britkusti inu nadlugi deržal, temuč tudi h troštu zupar ta greih inu to hudo vejst. V teh šulah so ony od le-te historie veliku disputirali inu so cilu ostru ž nyo okuli hodili, kir so vidili, de tu nej ena žleht, temuč ena vissoka inu čudna reč, de le-ta persona, katera je kmallu večni Bug inu pravi človik, v eno takovo globoko britkust, trepetanje

To veliko britkust inu terpenje Christusevo nihče ne more prov zastopiti.

Ee 2 inu

1009| Lk 22,42.

1010| Lk 22,45–46.

1011| Mt 26, 36–46; Mr 14,32–42.

Ta prva pridiga

inu cagovanje pride. Ampak onu se disputiraj od tiga gori ali doli inu kakor dolgu se hoče inu se delaj taku ostru inu subtyl ali tenku, kakor se more, taku je vsaj nihče ne bode izgruntal. Ia, nemogoče onu bode, de bi se takovu cagovanje inu žalovanje le enu maihinu moglu zastopiti ali z missalmi mogli doseči, onu je vse veliku, veliku previssoku, zatu, kir le-ta persona, katera takovu terpy, je previssoka inu čez vse postavljena. My moramo na teh žleht exemplih zadosti imejti, katere my pred očyma vidimo, kadar je ta nadluga ali britkust enu serce prov zapopadla inu zadejla. Kakor se vidi na teh ubogih ludeh, kateri bodo za svojga kriviga djanja volo k smerti obsojeni. Teh serca bodo taku zlu s prestrašenjem, s štrahom, z brikustjo inu z nevolu obložena, de ony ni nevidio ni neslišio, ony ne zastopio kar drugi ž nymi ali ony z drugimi govore. Nym nej drugači, kakor enimu zaspanimu inu vinenimu člověku, kateri se ništer ne zvej, kej je on ali koku je njemu. Ena takova velika britkust inu nadluga, prestrašenje inu strah moremo my misliti, de je čez GOSPUDA Christusa le-tukaj tudi prišla, kadar je on pred svojemi jogri stal, trepetal, se tressal, de so ty jogri na njega gledali, se pred nym prestrašili inu neiso vej-dili, kaj se je vsaj le njemu pergudilu. Kakor s. Lucas lipu na znanje da inu pravi: »Ta GOSPUD je te jogre našal, de so ony spali od žalosti.«¹⁰¹² Inu ta GOSPUD le-tukaj pravi: »Moja duša je žalostna noter do smerti,«¹⁰¹³ tu je: »Meni je taku težku inu britku, de bi jest od britkusti mogel umrejt.«

Per takovih misslah je my moramo le tukaj pustit ostati. Zakaj my ne veimo od obene vissokeiše inu vegše britkusti, kakor je takova smertna britkust. Inu vsaj se ne more takova smertna britkust h Christusevi perglihati, katera je veliku vegša na nym bila, kakor de bi njo enu človesku serce moglu izgovoriti ali preterpeti. Zatu, ravnu kakor je takova britkust inu prestrašenje enu znamenje, de je Christus en pravi človik, zakaj sicer bi takova britkust ne bila na nym mogla biti inu se izkazati, taku je onu spet nazaj enu znamenje, de je on pravi Bug. Potehmal kir je on takovo britkust prestal inu njo premogel, zakaj takovu našimu messu inu kry nej mogoče, naša serca so veliku pre-slaba h timu, de bi ona v takovi nadlugi mogla obstati. Zakaj GOSPU DU Christusu nei bilu le zatu djanu, de je ta ura bila prišla, v kateri bi Iudaž njeg-a imel ferratati, ty ludje njega ujeti inu ty ajdje njega na ta križ perbyti inu de bi imel taku šmaglivu umrejt, temuč so na njemu ležali vsiga vulniga svita greihi, de takova smert, katero bi on imel terpejti, je bila ena smert teh greihov inu ena smert tiga Synu Božjiga. Zakaj kadar je on na nas vseh mejstu stopil, naše greihe od nas nase vzel inu se za te iste zadosti sturiti podstopil, taku je onu obuje le-tukaj vkupe prišlu, de je on kmallu tiga cejluga svita greihe inu potler to smert, katero je on za takovih greihov volo imel terpejti, počutil. Tu je uže ta štuk, kateri stury, de my od takoviga terplenja inu britkusti našiga Gospudi Christusa ni zadosti govoriti ni misliti moremo, onu je vse premalu za vseh družih človekov britkustjo inu strahum pruti Christusovimu strahu, potehmal le Chrstus¹⁰¹⁴ sam vsiga svita greihe na sebi ima inu za nje s svojo smertjo zadosti stury, kir my inu en vsakateri le svoje lastne greihe nossi. Nad Christusom pak, timu edinimu možu, kateri je od Divize Marie royen, leže vse greihe, katere od tiga perviga človeka Adama noter do sod-niga dne se zgode. Zatu se ne more obeniga človeka terplenie ali britkust za volo greiha Christusevimu terplenju perglihati.

Kaj se imamo my pak iz takove britkusti inu nadluge GOSPUDI Christuseve vučiti? Koku si my njo moremo k nucu ali h pridu perpraviti, de se on taku milu inu maihiniga serca le tukaj izkazuje inu fraj spozna, ta britkust inu nadluga je v njegovim sercej taku velika, de bi on mogel od žalosti umrejt? Ozgoraj sim jest djal, de nam h timu služi, de my na takovim merkamo, koku je on en pravi inu po naturi človik, kateri je praviga človeka messu inu serce imel, potehmal

1012| Lk 22,45.

1013| Mt 26,38; Mr 14,34.

Christus pravi Bug
inu človik.

Kaj Christusevo žalost
veliko stury.

1014| Christus.

Kaj se per Christusevi
britkusti imamo
navučiti.

I.
Christus pravi Bug
inu človik.

od terplenia Christuseviga.

tehmal ta smert njega taku straši. Zakaj tu je naša inu prava messena terma ali šega pred to smertjo se prestrašiti inu nikar rad umrejt. Kadar je pak takovu prestrašenje inu britkust vegša v GOSPUDU Christusu Jezusu bila, kakor je mogoče, kakor onu sicer vu enim človeškim sercu more biti, za tiga urzaha volo vseh človekov greihi na nym leže inu on to smert ima terpejti, katero so vsi človeki svojemi greihi zaslužili. S takovim se spriča silnu, kadar on pod takovo butoro nej poginil, temuč je njo prez škode nessil, de je on tudi Bug inu več kakor en človik. Za tiga volo ravnu ta smertni štrit nam dobru poma-ga inu služi zupar te kecarje, kateri vuče, Christus nej pravi človik ali pravi Bug bil. Zakaj obuje my moramo spoznati, de se onu silnu le-tukaj pusty viditi. Za tiga cagovanja volo je on pravi človik. De se on pak v Božjo volo vda inu v takovi nadlugi oblada, takovu spriča Božjo krafft.

Ampak izvunaj le-tiga nucanja, kateru k navuki inu h poterjenju naše vere služi, moremo my takov smertni štrit sicer še na dva pota dobru inu izvelčansku nucati. My, ubozi človeki, smo skuzi ta greih taku oslip- leni inu izkaženi, de my našo lastno škodo inu pomankanje ne moremo zadosti spoznati, sicer bi se my veliku flissigiši pred greihi varovali inu bali. Zakaj tu my izkussimo na nas samih inu drugih ludeh, de my ta greih za eno zlu žleht škodo štemamo. Ia, kateru je še več, my imamo lušt inu lubezan k greihu, kateri je v lakomnost prišal, timu nej obena težka reič, kir on vej vuhрати,¹⁰¹⁵ de njemu stu, dvanajst ali štirnajst zlatih interesse¹⁰¹⁶ ali vuhra nesse, on bi se zdel, njegova reič bi cilu dobru stala, de bi on takoviga vuhra le veliku mogel zadobiti. Taku kadar je ta Sathan koga v nečistost perpravil, timu se zdy, de njemu tedaj narbuile gre, kadar on svojo volo inu lušt more napolniti inu trahta dan inu nuč po tejm, koku bi on le tjakaj mogel priti. Taku je onu s drugimi grejhi tudi. My smo vesseli, de my h timu moremo priti inu je štemamo za eno srečo. Takova škoda pak raste od tod semkaj, de my ne vejmo, kaj za eno grozovit jamer je ta greih. Zakaj kadar bi my Božji serd inu sodbo, katera je na te grejhe ordnana inu odločena, prov spoznali, taku bi my nikar le samuč obeniga lušta inu lubezni k nym ne imejli, temuč bi se pred nymi kakor pred to naglo smertjo bali inu varovali.

H timu služi uže le-ta pild te britkusti inu strahu našiga lubiga GOSPUDA Christusa Jezusa na Oliski gorri. Zakaj kadar ti v le-ta špejgal¹⁰¹⁷ prov bodeš gledal inu ga prov predse bodeš vzel inu se ga nagledal, taku ti bodeš en takov pild teh grejhov v nym našil, de se pred nym iz serca boš mogel prestrašiti. Nerpoprej, kar to njegovo persono an tiče, aku je rez- misljš, boš vidil, de je ona Božji Syn, ta večna pravica, kateri je naše messu inu kry nase vzel, ali vsaj taku, de je inu ostane v nim enu messu inu kry prez vsiga greiha. Nai si je pak svejtčist inu prez greiha, vener kir se je on ptujeh greihov an vzel, de hoče za nje plačati inu zadosti sturyti, so njega takovi ptuji greihi taku zlu lotili, v takovo britkust inu žalost perpravili inu prestra- šili, de pred nymi začne trepetati, cagovati inu fray očitu spoznati, de pred veliko britkustio inu žalostio bi mogel umreiti. Kadar uže ta ptuji greih tu brumnu inu nedolžnu serce taku zlu prestraši, kaj ti dobru meiniš, kadar nas bodo naši lastni greihi zadejli, de bodo per nas opravili, kir greišna, izkaže- na serca imamo inu smo h caganju nagnieni? Kakor Bug časi skuzi exemple pusty viditi, de drugim k enimu strahu ta greih v serci taku zlu se zloby inu dyvja, de si ty ubogi, revni ludje sami to smert nad tem nalože, de le tako- viga martra te visty bi skoraj mogli prosti biti inu je takovu enu gvišnu zna- menje, aku je lih ta potelesna smert na tu narsilneiši naši naturi zupar, de je vsaj takovu terplenje v ti vejsti veliku težkeiši inu neterpežliviši, potehmal ty ubogi ludje to smert štemajo za srecno,¹⁰¹⁸ skuzi katero ony od ta-

II.
Človeska pamet ne veji,
kakova velika butora
je ta greih.

Christusa ta greih
straši.

Naj si je pak sveit čist
inu prez greiha.

1015 Ustvarjati dobiček, odirati ljudi; izpeljano iz srvnem. *wuocher* (dobiček, pretirane obresti, oderuštvo) (M. Snoj, Slovenski etimološki slovar).

1016 Obresti; izposojeno iz srlat. *interesse* (dobiček, korist) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

1017 Ogledalo; izposojeno iz srvn. *spiegel* (ogledalo, vzor) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

1018 Srečno.

Ta prva pridiga

kove britkusti mogo ledig postati, jo zatu voščio, ja, se sami (koker je vejdeče) ob leben perpravio.

1019| 2 Mz 20,13; 5 Mz 5,17.

Koku se imamo te
britkusti Christuseve
zuper ta greih troštati.

Tu pak Božji bessedi inu njegovim zapuvidom je zuper, ta pravi: »Ti neimaš ubyati.«¹⁰¹⁹ Inu se perpravio takovi ludje le globokeiši v Božji serd inu v tu ferdamnanje, skuzi kaj tedaj se more od takove britkusti priti, od tiga hočmo skoraj govoriti.

Tukaj pak se ti vuči le-ta pild dobru spoznati inu ja te Oliske gorre ne pozabi, koku je naš GOSPUUD Christus na njei žaloval inu cagoval. Inu susseb na tu misli, kadar ta hudi sovražnik tvoje lastnu messu inu kry ali ta hudi svejt tebe izkuša inu ti sam per sebe, de si volan inu luštig k greihu počutiš, tedaj ti stury tvojo raitjngo inu misli le: »Aku ieli ta greih taku mogoč, de on mojga Boga inu GOSPUUDA Jezusa Christusa mora na tu narvissokeiše žalovati, v strah inu nervegšu trepetanje perpraviti, kir je vsaj le ptuji greih bil, koku veliku več on mene bode ustrašil inu žaloval, kir bi sam na teim greihu, kadar bi jest vain pervolil, dolžan bil, potehmal je moje serce prez tiga tjakaj nagnenu, de se timu strahu inu prestrašenju ne morem ubraniti? Zatu Satan, poberi se, iest tebe nečem slušati. Zdaj ti meni ta greih cilu lahak dellaš, kakor bi ena žleht inu maihina rejč bila, ampak na mojm GOSPUUDU Christusu vidim jest, de je on ta nartežkeiša, vegša butora, potehmal on njemu njegovu nedolžnu serce taku zlu obložu inu težku stury.«

Ta greih je ena težka,
nezmasna butora
ali težava.

1020| Mt 26,39; Mr 14,36; Lk 22,42.

Taku si moreš uže le-te historie, aku jo taku res misliš, izveličansku užyti, de se v Božjm strahu boš mogel deržati inu pred greihom varovati. Zakaj le-tu je gvišnu inu reis, de aku ti takov pild predse vzameš inu s to molitovjo zupar to izkušnjavo derziš, taku boš počutil, de Bug skuzi svojga Svetiga Duha tebi milostivu bode pomagal, de se ta Hudič, bode uganil inu tvoje messu se bode pustilu vuzdati inu regirat. Ker drugi, kateri le-tiga pilda pred očyma nejmajo, se kakor krave na štriku puste voditi, pelati inu gnati, kamer ta Hudič hoče. Onu služi pak h takovimu tudi ta molitov, katero Christus le tukai stury, kir pravi: »Moj Oča, je li mogoče, taku pojdi le-ta kelih od mene.«¹⁰²⁰ Tu pak (koker je veideče) je bilu nemogoče. On je moral za teh greihov volo svoje tellu gori offrati inu na križu umrejt. Kaj ti pak moreš iz tiga družiga doli vzeti, temuč de je ta greih taku enu veliku grozovitu djanje, de je onu nemogoče bilu vsem stvarom eno edino pomuč zupar tu sturiti? Ieli je nam pak od tiga imelu pomagano biti, taku je moral ta večni Syn Božji človik biti inu to smert na križu za nje terpejt inu taku nas od tiga greiha ledig sturiti. Zatu se le-tukaj zupet vuči ta greih prov spoznati. Kadar ti hoč tvoje serce inu tiga Hudiča, ja, tudi tiga svita exemple slušati, taku je ena cilu maihina inu žleht rejč, de ti tvoj zakon prelomiš, kurbaš, tvojga pridada z buhrainjem¹⁰²¹ ysčeš, kakor se vidi, kateri v takovo izkušnjavo pride, timu ne more tiga greišenja tulikajn biti, on si ga še veliku več vosči. Ampak ne slušaj ti tvoje serce, tiga Satana inu tiga svita, nikar se ne pusti tejh gladkejh mačkinih bessed ogolufati, zakaj v nih skriveni tyče ostri, strupoviti parkli ali krampli, de, aku ony tebe zapopadeio, boš mogel (aku Bug nikar ne pomaga) konec vzeti. Zakaj kir se ta ptuji greih Christusa smej lotiti inu more njega prestrašiti, kateri nej obeniga greiha nigdar sturil, kaj hoče s tabo inu z mano biti, kir smo prez tiga skuzi ta greih poprej izkaženi, de my družiga ništer ne znamo, kakor se bati, trepetati, cagovati inu pred Bugom beižati, kakor sta Adam inu Eva v pardiži sturila. Zatu se varuj inu se ne podaj svojovolnu v takovo farlikost. Prossi Boga za pomuč Svetiga Duha, de bi se mogel pred greihom varovati, tem istim se ubraniti, aku tu sturiš, taku si tu narbulše, kar je Christus na Oliski gorri preterpil, zamerkal inu ohranil.

1021| Vuhrainjem.

III.
Trošt te Oliske gorre.

Glihi viži pak, kakor si se ti te Oliske gorre pustil h timu perpraviti, de se Boga boyš inu pred greihi varuješ, taku ga daile tebi tudi pusti biti h troštu, zakaj taku

od terplenia Christuseviga.

taku flissig se ne bode oben človik mogel regirati, de bi ga tu messu inu ta Satan nikar čassi prena glili inu ogolufali, de se pregleda inu v greihe pade. Zlasti Hudič, ta po negovi navadi prejd inu prejd za karsčeniki gre inu gleda, aku bi on nje mogel vu očita pohuišanja, zmote inu grehe perpraviti, kakor teh silnih velikih svetnikov exempli pred očyma stoje. David stury en zlu grozovit padec. Petrus v glihi viži. Kadar se uže tebi takovu tudi permeri inu potle ta Hudič pride, tebi ta greih naprej derži inu tvoje serce nad tem izkušša inu martra, taku vzami zupet le-ta pild te Oliske gorre predse, govori s tvojem sercem inu reci: »Ah, Bug, zakaj je vsaj cagoval moj GOSPUĐ Christus Jezus, ta Syn Božji? Zakaj je vsaj njemu djanu? On prossi, ta kelih bi imel od njega yti. Kaj je za en kelih? On ja družiga ništer nej, temuč ta greinka inu strašna smert tiga križa. Zakaj pak on njo terpy? Ter saj je on prez vsiga greiha, brumen inu pravičen. Onu je vsaj le za tiga svita greihov volo djanu, katera je Bug njemu nalužil, ty njega tlačjo inu njemu težku inu britku sture. Kaj pak ima meni iz takoviga priti? Nej li reis, de kadar je Bug moje grejhe na njega polužil, kakor njega Ioannes zatu enu iagne Božje imenuje, kateru tiga svita grejhe proč vzame,¹⁰²² de sim jest od mojih greihov ledig inu prust, (kaj bi si tedaj hotel sam sebi inu mojmu GOSPUĐU Christusu Jezusu zadej-ti). En greišnik sim jest, tu je Bogu se smili, veideče inu reis. Ta greih mene straši, tu jest, Bogu se smili, tudi dobru počutim, taku de my čassi tu serce hoče omadleti, kir se boym pred Bugom inu njegovo sodbo. Ali koku mu je diati? Christus je trepetal inu cagoval na Oliski gorri, njemu je taku težku inu britku, de kervavi put poty, h takovimu je perpravil njega moj greih, kateri je on nase nalužil inu taku težku zame nossil. Obtuga jest hočem tukaj pustiti ležati inu gvišnu vupati, jest si pridem pred Buga inu njegovo sodbo, kadar hočem, de Bug obeniga greiha ne bode na meni našal. Nikar v tej mainingi, kakor de bi jest bil brumen inu bi ne bil obeniga greiha sturil, temuč kir je moje greihe Bug sam od mene vzel inu na svojga Synu vergal.

Pole, le-taku služi tebi ta Oliska gorra tudi h troštu, de si ti gvišen, Christus je tvoje greihe nase nalužil inu zanje plačal. Od kod bi bilu sicer takovu cagovanje inu britkust semkaj prišlu? Leže uže tvoji greihi na Christusu, taku le bodi v tvojem sercej z myrom, ony na pravim meistu leže, kamer ony slišio. Na tebi nejso prav ležali, zakaj ti inu vsi človeki, ja, vse stvari so preslabe, de bi one en sam edin greih mogle nesti. Ti bi moral pod nym konec vzeti, zatu pusti je le na Christusu ležati inu gledaj, kam on ž nymi pride. Sabo pernesse on nje na ta križ, ia, on nad nymi umerje, ampak na tretji dan pusty se on viditi kakor en Gospud čez greih, smert inu Hudiča. Zakaj vso muč so ony na nym izkušali, ali ništer opravili. Tiga se ti troštaj inu zahvali Boga za takovo gnado, de je on to težko butoro, katera bi bila tebe na dnu tiga pakla vergla, od tebe vzel inu to isto na svojga Synu, našiga GOSPUĐA Christusa Jezusa, nalužil, ta isti, aku je on lih prez greiha jnu večni Bug, vener je on na Oliski gorri taku težku inu tardu na nej nessil, de je kervavi put nad njo potyl, tiga se troštaj, na tu se derži inu ne pusti, de bi žalost tebi tu serce vzela, temuč reci: »Onu je zadosti, de je moj GOSPUĐ Christus Jezus taku žaloval inu cagoval, z mojem žalovanjem jest ništer ne opravim, on pak je meni s takovim svojem žalovanjem tu opravil, de jest imam naprej dobre vole biti, pred greihom inu to smertjo se nikar bati, temuč se njegove smerti troštati inu v Božjo gnado inu večni leben vupati.« Kadar ti takovu sturiš, taku onu Bogu dopade, nu, tu je tu samu inu edinu, na kateru se imajo te uboge režalene inu zmartrane visty zanesti inu se deržati, kadar nje nyh lastnu serce za tiga greiha volo martra, sicer nej mogoče, de bi se en edini pravi gvišen trošt zupar takovo nadlugo mogel najti.

Nu, je

1022| Jn 1,29.

Ta prva pridiga

III.
V žalosti inu v britkusti
imajo kersčeniki
molyti.

1023| Ps 91,15.

V tem času teh
izkušnav molenje s
stesku stane.

1024| Kaznuje; izposojeno iz stvn. *chastigôn*
(kaznovati) (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški
slovar).

1025| Heb 12,6.

Koku imamo moliti.

1026| Mt 26,39; Mr 14,36; Lk 22,42.

1027| Lk 22,43.

1028| Oblika; izposojeno iz avstr. nem. *Furm*
(enak pomen)) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza
Svetokriškega).

1029| Mt 26,39; Mr 14,36; Lk 22,42.

1030| Ps 2,7.

Nu, je pak le-ta historja od Oliske gorre tudi v tem silnu pridna ali nucna, de se my na tem exemplu našiga GOSPUDA Christusa vučimo, koku se my imamo deržati, kadar je britkust, izkušnjava inu nadluga v pričo inu pred rokami. Onu je zdaj na tem bilu, de bi Iudež njega imel fratati, ty Iudje ujeti inu ty ajdie križati. Kaj on stury? On je žalosten inu v britkusti, ampak per tem ga on ne pusty ostati. On gre tjakaj, pade na svoj obraz inu moly. Tu se ti tudi vučy inu si ne pusti to nadlugo taku zlu k sercu yti, de bi ti zatu tiga molenja hotel pozabiti, zakaj takovu Bogu dobru dopade, kadar my v britkusti inu nadlugi tečymo, de nikar ne cagamo, temuč naša serca pruti njemu gori odpremo inu pomuči per njemu ysčemo. Kakor ta 91. psalm pričuje, ker Bug le-taku pravi: »On kliče na mene, taku jest hočo njega uslišati, iest sim per njemu v tej nadlugi, iest ga hočem vun izdreiti inu ga h časty sturiti.«¹⁰²³

Ampak takovu nas stežku stane, zakaj my je zatu deržimo, kadar Bug nas pusty v britkust inu nadlugo priti, de se z nami serdy inu nas sovražj. Za tiga volo se nam zdy, aku lih molymo, de molymo zabstojn inu ne bomo ušlišani. Zupar tu pak se ti moreš s to Olisko gorro zupet troštati inu takovi misli se ubraniti inu misliti, kadar bi je Bug vselej z nami hudu meinil, kadar on nas pusty v britkust inu v nadlugo priti, taku bi moralu iz tiga doli vzeti, on bi je bil s svojem lubim Synom tudi hudu meinil, ampak timu je tu S. pismu zupar. Salomon pravi: »En oča eniga vsakateriga synu tepe, kateriga on gori vzame, inu ta GOSPUDE te kaštiga,¹⁰²⁴ katere on za lubu ima.«¹⁰²⁵

Zatu se ne pusti takovim mislam zapelati, de bi ti zatu hotel Boga za eniga sovražnika deržati, kir tebe pusty nadlugo terpejti, temuč, kakor ti le-tukaj vidiš, svojga edinorojeniga Synu on ne prevzame tiga terplenja, on more tiga greiha inu smerti britkust počutiti, nad njo trepetati inu cagovati. Taku ti tudi misli: Ti imaš Božji Syn biti, on hoče tvoj Oča ostati, aku on lih tebe kaj pusty terpejti, zakaj za čez volo bi on hotel tebi tiga prevzeti, kar on svojga edinorojeniga Synu nej hotel prevzeti? Obt u slušaj Christusa v tem drugim tudi, kadar britkust inu nadlugo ž nym terpiš, taku se tudi ž nym vuči molyti inu ne cbiuvlaj, temuč terdnu veruj, de bode Bug takovo molytov milostivu uslišal.

Koku moly uže Christus? Takovu je tudi en silnu priden inu potreben vuk, kateriga my spodobnu imamo slušati inu nikar pozabiti. On pravi: »Moj Oča, je li mogoče, taku pojdi le-ta kelih od mene; vsaj nikar, kakor jest hočem, temuč kakor ti hočeš.«¹⁰²⁶ Takovo prošno stury on h tretimu kratu inu slišimo, de en angel pride od nebes, ta ga je poterdil inu troštal, kakor s. Lucas pravi.¹⁰²⁷ Tu je uže ta pravi furm¹⁰²⁸ te molitve, kateri my v izkušnjavah inu v nadlugi tudi imamo imejti. »Moj Oča,« pravi on, kakor de bi on hotel reči: »Aku sim jest lih zdaj za britkusti inu prestrašenja volo reven inu režalen inu ništer družiga kakor Božji serd inu to smert pred sabo vidim, taku jest vsaj vupam inu veim, de si moj lubi Oča, de mene za lubu imaš, ti gledaš na mene inu nad mano derziš. Za tiga volo vupam inu troštam odrešitva od le-te nadluge. Ie li mogoče taku pojdi le-ta kelih od mene,¹⁰²⁹ tu je: Pomagaj meni inu prevzami mene le tiga terplenja.«

Ravnu uže kakor Christus na Buga, svojga Očeta, kliče, taku imamo my tudi sturiti, zakaj aku je lih le on sam ta večni Syn Božji, kakor v tem drugim psalmi stoji: »Ti si moj Syn, danas sim jest tebe rodyt.«¹⁰³⁰ Taku smo my vsaj skuži to vero na Christusa tudi Božji otroci inu erbi postali. Zatu imamo my nikar le le-te bessede v naši molitvi pelati, temuč tudi tu serce inu tu zavupanje imejti, de, kakor en Oča je z nami, dobru meini inu ne bode nam kakor svojem otrokom obeniga pomankanja pustil. Zakaj gdi takoviga zanessenja nej, tukaj ne more obena prava molitov biti. Inu je gvišnu ta missal v serci: »Bug nej naš Oča, on nas

ne ho-

od terplenia Christuseviga.

ne hoče, on ništer za nas ne mara.« Takovu pak se pravi Boga nečastiti inu njemu njegovu pravu ime vzeti, de nej naš Oča.

Ampak tukaj se dajle vuči. Naš lubi GOSPUĐ Christus moly, njegov Oča, ta bi hotel ta kelih od njega vzeti inu se zanesse kakor ta pravi, edino-rojeni Syn, vsiga dobriga k Očetu. Ali vener le-te bessede perdene: »Ali vsaj nikar, kakor jest hočem, temuč kakor ti hočeš.«¹⁰³¹ Taku mu ti tudi sturi, si li ti v izkušnjavi inu v terplenju, varui se, de bi ti zatu hotel misliti, Bug je tebi sovraž, oberni se k njemu kakor enu dejte k svojmu očetu. Zakaj kadar my na Christusa verujemo, taku hoče on nas za synuve inu raven erbiče Christuseve gori vzeti. Kliči na njega za pomuč, reci: »Ah, Oča, pole koku meni hudu gre, pomagaj za tvojga lubiga Synu Christusa Jezusa volo, ne pusti mene taku tečati etc.« Takovu hoče Bug, de je ti vsej nadlugi imaš sturiti inu je imaš v terdnim, gvišnim zavupanju sturiti, potehmal je on naš Oča inu s svojemi otruci enu serčnu poterplenje ima inu zatu rad hoče pomagati. Ali se vener imaš ponižati, na tvojo volo taku terdu nikar riniti, temuč v Božjo volo postaviti, aku bi on tebe hotel daj le v takovi nadlugi pustit tečati, de je ti hočeš rad volnu poterpežlivu nossiti inu terpejti, kakor ti vidiš, de Christus le-tukaj stury.

Ti bi pak mogel vprašati, za čez volo bi Christus taku molil? Inu kadar on, Ioannis na 17., moly, ne postavi on nigdir takove bessede, de bi je on v Božjo volo postavil, aku bi je Bug hotel dati ali nikar. »Oča,« (pravi on) »ta ura je tukaj, de ti tvojga Synu častniga sturiš.«¹⁰³² Oča, sturi mene častniga, obderži nje v tvojem imeni, kateri si ti meni dal. Iest prossim, de je ti obaruješ pred zlejšgom, posveti nje v tvoji risnici. Item: »Oča, jest hočem, de kir sim jest, tudi ty per meni bodo, katere si ti meni dal etc.«¹⁰³³ Le-ta cejla molitov slove inu se vidi, de on takove prošne hoče uslišane inu neodpovedane imejti. Zakaj on tudi le tukaj glihi viži ne moly? Odgovor.

Ta nadluga, za katero ta GOSPUĐ le-tukaj prossi, je ena pozemliska, potelesna nadluga. Nu, taku pak my v vsem, kar tu tellu an tiče, našo volo v Božjo volo imamo postaviti, zakaj, kakor Paulus pravi: »My ne vejmo, koku my imamo moliti.«¹⁰³⁴ H timu je onu nam čez tu vissoku potreba, de nas Bug pod križom inu v tej nadlugi pusty tečati, kir le sam nerbujle vej, kaj je nam dobru inu pridnu, zatu imamo my njegovo volo naprej inu našo volo nazaj staviti inu našo pokorsčino vsi pohlevščini izkazati.

Ampak kadar nikar za potelesne ričy, temuč za tu večnu blagu je djanu, de bi Bug hotel nas v svojej bessedi obderžati, nas posvetiti inu nam grejhe odpustiti inu tiga Svetiga Duha inu večni leben šeinkati. Kakor Christus tudi za takovu blagu za svojo karsčansko cerkov, Ioannis na 17.,¹⁰³⁵ prossi. Tukaj je Božja vola rezodivena inu gvišna, zlasti de hoče, de vsi človeki imajo izveličani biti, de bi vsi človeki svoje greihe spoznali inu skuzi Christusa odpusčanje teh greihov verovali. Zatu nej potreba, kadar se za takovu prossi, de bi se imejlu v Božjo volo postaviti, aku bi je on hotel sturiti ali nikar. Vejditi inu verovati je my imamo, de je on rad inu gvišnu hoče dati, zakaj tukaj stoji njegova besseda pred očyma, katera v takovih nadlugah nam njegovo volo rezodeva. »Bug (pravi Christus) je ta svejt taku lubil, de je on svojga edinorojeniga Synu dal, de vsi ty, kir na njega verujo, ne bodo zgubljeni, temuč ta večni leben imejli.«¹⁰³⁶ Pole, le tukaj imaš inu slišiš, kaj je Božja vola od tvojga izveličanja, zatu se le serčnu na takovo volo ima prossiti, kakor Christus, Ioannis 17, prossi: »Oča, jest hočem, de gdi sim jest, de ony tudi bodo.«¹⁰³⁷ V glihi viži ti tudi moli: »Oča, jest hočo, de ti meni moje greihe odpustiš za tvojga Synu Christusa Jezusa volo, kateri je zanje plačal inu je s svojo smertjo za nje zadosti sturil.«

Na takovo vižo pak ti ne moreš v potelesni izkušnjavi inu nadlugi Božjje vole vejditi. Ti ne veiš, aku tebe Bug od tvoje boleznj, ubuštvu inu družiga ob-

Ff ložen-

1031| Mt 26,39; Mr 14,36; Lk 22,42.

1032| Jn 17,1.

1033| Jn 17,24.

Koku inu na kakovo vižo se ima za tu duhovnu inu za tu posvitnu blagu prossiti.

1034| Rim 8,26.

1035| Jn 17.

1036| Jn 3,16.

1037| Jn 17,24.

Ta prva pridiga

loženja hoče odrejšiti. Ti tudi ne veiš, aku takovu odrešitvu od potelesnih nadlug bi h tvojemu izveličanju inu k Božji časti pridnu inu dobru bilu. Zatu imaš ia za pomuč prossiti ali vsaj vse gospudi Bogu inu njegovu voli izročiti, de aku se njemu zdy inu ima tebi h pridnu, Gospudi Bogu h casti¹⁰³⁸ doseči, de pomaga, aku nikar, de se negova vola izsyde. Ta molitov nejma viner zabstoin temuč uslišana biti, aku lih Bug v potelesnih nadlugah ne pomaga inu ima nam h timu služiti, de Bug hoče tu naše serce poterditi, gnado inu poterplenje dati, de h poslednimu vse žaloste inu nadluge bodemo mogli premoči, kakor ta exempel le tukaj s Christusom spriča. Zakaj my ne slišimo, de bi Bug ta kelih od Christusa, svojga Synu, bil vzel, naj si je Christus prossil inu njegova prošna bila ušlišana, ali vsaj na meistu tiga ie Bug vener poslal eniga angela, kateri je njega troštal inu poterdil. Ravnu taku se ima s tabo tudi goditi, aku lih Bug s pomučjo zouvlačuje inu se nikar vselej po tvoje voli ne perkaže, kar tu duhovnu blagu an tiče. Tamkaj pak si ti zagvišen (koker je rečenu), de Bug skuzi Christusa rad hoče greihe odpustiti inu izveličati, zatu je ti moreš s terdnim zavupanjem inu z gvišnim zanessenjem prossiti inu bi greih bilu, kadar bi ti na tem hotel cbiuvlati.

Tu je uže ta tretji vuk od molitve v tej izkušnavi, ali kakor se na teih jogrov vidi, taku onu tudi vmej nami neče naprej yti, koker bi se spodobilu. Zakaj ty jogri so te izkušnjave tudi pred sabo imejli, za katerih volo je nje tudi ta GOSPUD opominal k molitvi, de bi nikar v izkušnjavo ne padli. Zakaj ta molitov je ta edina inu narbulša arcnya h timu, ampak tu messu je prelinu inu težku. Kadar je ta nadluga narvegša inu te molitve narbuile potreba, taku my smerčimo inu spymo, tu je ta britkust nas prenagli, de my mislimo, onu je zabstoin, taku more tedaj en padec ali greih kakor s teimi jogri iz tiga priti. Ampak ta gnadlivi inu milostivi Bug, kateri je nam enkrat skuzi svojga Synu Christusa Jezusa pomuč inu milost oblubil, ta hoče nam takovo slabust h dobrimu deržati inu zupet iz te izkušnjave pomagati.

Taku ima vaša lubezan to historio od Oliske gorre, katero my s flissom imamo merkati inu to isto prav nucati, zlasti de se my na takovim pildu vučimo, kakova težka inu velika butora je za ta greih, kadar ona tiga Synu Božjiga samiga taku grozovitu martra, straši inu naredi, de caguje inu kervavi put poty, de se my za tiga volo imamo pred greihi varovati. H drugimu, kadar my (kakor ne more falliti) v tem glih nadluge inu izkušnjave pridemo, de se my le-te Oliske gorre tudi vučimo troštati, potehmal my vidimo, koku je ta Syn Božji naše greihe nossil. H tretimu, de se v vseh izkušnjavah na to molitov deržimo, kakor Christus le-tukaj pravi: »Čuite inu molite, de vy nikar v izkušnjavo ne padete.«¹⁰³⁹ Kateri na le-to vižo to Olisko gorro spomislili, ta bo v Božjim strahu inu v pravi veri ostal, trošt inu odrešitvu vseh žlaht nadlugah inu izkušniavah našal. Tu nam daj vsem naš lubi GOSPUD Christus Jezus skuzi svojga Svetiga Duha, amen.

1039 | Mt 26,41; Mr 14,38; Lk 22,46.

Ta druga pridiga,

K O K U I E C H R I S T U S

V T E M V E R T U

U I E T .

*I*NU dokler je on še govuril, pole, tedaj je Iudas, teh dvanaist edan, prišal inu ž nym ena velika množica z mečy inu s štangami od viših fariev inu

od terplenia Christuseviga.

inu stariših tiga folka. Inu ta ferratar je bil nym dal enu znamenje inu je djal: »Kateriga jest kušnem, taisti je, tiga popadite.« Inu zdaici je on stopil k Jezusu inu je djal: »Zdrav bodi, rabbi.« Inu ga je kušal. Jezus pak je djal k njemu: »Moj priatel, zakaj si ti prišal?« Tedaj so ony perstopyli, so roke polužili na Jezusa inu so ga popadli.¹⁰⁴⁰

1040| Mt 26,47–50; Mr 14,43–46.

LE-tu je ta drugi dejl te historje, katera se je v tem vertu ali na Oliski gorri zgodila. Tukaj bode narpoprej meldanu, koku je Judas, teh dvanaist eden, potehmal se je on bil z Iudi pogovoril inu tiga GOSPUDA Jezusa za trydesseti srebernikov, katerih vsakateri pul rainiš¹⁰⁴¹ zlatiga stury, bil prodal, h puslednimu tudi v tem varti ga ferratal. Takovu je ena cilu pohuišanska reč, katera še na ta današni dan veliku modrih inu pametnih ludy moti, de od evanglia hudu govore inu ga za en škodlivi vuk derže. Zakaj kir ta Satan ne praznuje, temuč se tukaj narveč podstopi hudu seime vmeis sjati, gdi on tu dobru sème lipu vidi užajati, taku lejtas nej novu, de mej tejmi, kateri Božjo bessédo prov inu čisto imajo, veliku Iudežovih otruk, tu je hudih lotrov inu nevernikov najdenih bode. Kadar ta svejt takovu vidi, taku je zdajci s sodbo perpravlen, kakor je my še na ta današni dan od naših zuparnikov tudi čez tu moramo slišati, de ony takovu pohuišanje vse na ta vuk polagajo inu pravio: »Kadar bi ta vuk dober bil, taku bi tudi dobri saduve iz njega prišli. Kadar pak teh pohuišain taku veliku na ta svejt pride, katerim glih pred nekaterimi lejtí nej bilu slišati, taku se lahko zastopi, de ta vuk nei čist, temuč kriv, falš inu en zapelavski vuk etc.« Nu, my ga ne moremo tayti, temuč moremo spoznati, de potehmal kar je ta evangelion na dan prišal inu se je začel očitu pridigovati, so prišli ty zacramentirarji, widertaufferji inu druge rotte, katerim glih prejdan je ta evangelion k nam prišal, nihče nej vidil ni od nih slišal. Ieli pak zatu ta vuk hud, falš inu na tejm kriv, de tulikain pohuišanje, zmote inu rotirarske duhuve vstanejo.

Christus vmej sveiemi iogri ima eniga ferratarja.

1041| Zlatnik, kovan od konca 14. stoletja v zahodni Nemčiji, renski goldinar (SSKJ).

Ff 2 Le-tukaj

Ta druga pridiga

1042| Mt 26,47; Mr 14,43; Lk 22,47.

Le tukaj pak bi ti mogel Christuseviga ferratarja Iudeža predse vzeti, kateri nej en ajd ni Turek, tudi nikar en takov Iud, kateri bi Christusu sovraž bil inu bi ne bil Božje bessède slišal. On je teh dvanajst eden, pravi Matheus,¹⁰⁴² katere je Christus h timu poklical, de bi ony imejli pridigovati, v njegovim imeni karstyti inu hudiče vuni zganjati inu vsa žlaht častita čudessa imejli dellati. Inu kir je ta Gospud (pred katerim se ne more ništer skrivati) Iudežov padec pred sabo vidil, prez cbiuvla je on njega več kakor druge apostole zatu podvučil inu tjakaj vižal, de bi on timu grejhu inu izkušnjava ne imel prostora ali mejsta dati, temuč nym zuperstati inu braniti. Kakor ty evangelisti, zlasti od te puslednje večerje pišeo, de je ta GOSPUD vselej nekatere bessejdice govuril, s katerimi bi mogel Iudeža od njegoviga hudiga naprejvzetja odverniti. Inu h puslednimu je on njemu dal en namočen ugrižlaj prez cbiuvla z enim milim pogledanjem, kakor de bi on hotel reči: »Ah, ti ubogi človik, koku ti moreš mene sovražiti? Kaj vsaj jest tebi hudiga deim, de ti takovu zupar mene v missal vzameš?« Ali potehmal kadar je Christus vidil, de se je Iudas tej Hudičovi izkušnavi bil cilu podal, de ni bessede ni tu serčnu negovu opominanje inu pritenje per nemu ništer nej velalu, je h puslednimu k Iudašu rekal: »Kar ti hoč sturiti, tu skoraj sturi«, ¹⁰⁴³ kakor de bi on hotel reči: »Jest vsaj vidim, de per tebi obenu opominanje ni pridigovanje pomaga, pojdi tedaj po tvoj misli, per meni nej obeniga svejta ni pomuči več.« Kaj hočmo my uže h timu reči, de ta nesrečni loter takov grozovit greih stury inu pruti svojmu GOSPUDU inu mojstru, v kateriga imeni je čudessa dellal, taku enu strupovitu, greinku inu sovražnu serce vzame, de on za enih žleht, maihinių denariev volo tiga nedolžniga, brumniga, priazniviga inu priatliviga moža ferrata inu proda, naj si je veidil, de mu za leben puide? Komu hočmo sadaj ta dolg dati? Le tukaj stoji, de je teh dvanajst eden. Hočmo li zatu dolžiti Christusa ali tiga vuka, kateriga je on od Christusa slišal? Kadar bi Christus njega kaj bulšiga bil vučil, taku bi je on bil sturil?

1043| Jn 13,27.

Christus na Iudežovim padcu nej kriv.

Ali jest deim, kadar bi tebi lih ena takova missal naprej peršla, taku bi se ti vsaj iz serca pred njo prestrašil, de bi ti tiga GOSPUDA Christusa taku imel dolžiti? Kir veiš, de je brumen inu pravičen, vsimu greihu sovraž inu de vuss njegov vuk tjakaj gre, de timu greihu branenu inu te ludy per lebnu obderžani bodo. Zakaj bi ti tedaj hotel tvojga brumniga GOSPUDA tiga dolžiti? Veliku več boš ti Iudežu krivu dal, kir Christusa nej slušal, vse opominanje inu pridige ferahtal, sicer bi se on bil dobru drigači zaderžal. Zakaj aku so lih ty drugi apostoli tudi slabi bily, taku vsaj ne padejo v takov grozovit greih kakor Iudas, Christusev ferratar, katerimu nej bilu ni pomagat ni svetovat.

Od kod vse žlaht zmote pridejo.

1044| Zgody.

Za čez volo tedaj le tukaj glihi viži tudi ne sodiš? Zakaj hoč ta dolg, kateri je le teh hudih ludy inu tiga Satana, na ta sveti evangelion vrejši inu ta jsti zatu šentovati? Kadar se pak Christusu samimu permeri, de ne more taku dobru, taku ostru inu prov pridigovati, Iudas ta ostane hud inu en loter, kakor je on v začetki bil. Kaj je čudu, aku se timu glih tudi nam zkody,¹⁰⁴⁶ de nikar en vsakateri to bessedo ne sluša? Vse žlaht zmote so vstajale inu prišle, potehmal je nam Bug ta evangelium rezodil, tiga my ne moremo inu ne hočmo tayti. Ampak bi imel ta evangelion zatu ta dolg takoviga pohuišanja inu škode nossiti? Ne, imejlu bi se veliku več taku reči. Ta Sathan je timu evangeliu sovraž, ty Iudje so sami na sebi hudobni inu k hudimu nagneni. Zatu sta obadva, ta Hudič inu ta hudi svejt, h takovimu pohuišanju pomagala, de bi ta čisti, dobri vuk, tu pravu dobru sejme, mej temi ludmy sovražen bil? Taku so ty zacementirarji inu widertaufferji gori vstali, od katerih pred tem evangeliom nihče nej vejdil. Ampak ta evangelion na tem nej kriv, ta Hudič pak inu potle ta fyrbic ali prevelika modrust v teh praznovitih, nestonovitih serc, kateri to bessedo puste pasti inu

od terplenia Christuseviga.

inu svoje lastne misli inu modrust slušajo, ty so takov nepokoj sturili inu takovo grozovito skodo inu pohuišanje obudili inu gori naredili.

Takovu pohuišanje še na ta današni dan terpi, kakor my le tukaj vidimo, de mej tejmi, kateri se tiga evangelia vissoku hvalio, je ta lakomnost inu vuher, nečistost inu pyanost inu drugu pohuišanje vegše kakor poprej v tem papeštvu. Od kod takovu pride? Aku se ony tiga iz tiga evangelia vuče? Ieli je téh pridigarjev dolg? Ne, pred tem si ti varuj. Zakaj tu bi bilu inu se djalu Boga inu njegovo lubo bessédo inu potle tu pridigarstvu, kateru je ta narčastitiši, narvissokeiši dar Božji, šmaganu inu šentovanu. Temuč ta dolg je tiga prekletiga Hudiča, kateri to nyvo vidi lipu perpravleno inu obsiano, kateru nemu žal dej, zakaj skuzi tu bode njegovu krajlestvu silnu končanu inu starenu. Za tiga volo se vzdigne, kadar ta hišni oča spy, inu pride s svojem hudim sémenom, obseje to nyvo z lulko. Ampak on s tejm še ne zadoby, de bi zgul lulka rasla, zakaj ravnu kakor Iudas teh dvanajst eden en loter ostane, ampak ty drugi jogri, aku so ony lih pomanklivi inu slabi, taku ony vsaj ne padejo v takov grozoviti greih. Taku aku je lih teh zmot inu pohuišainja veliku inu gmain, taku se vsaj najdeo veliku brumnih karsčenicov, kateri terdnu na besseidi derže inu v Božjim strahu živejo inu se pred pohuišanjem varujo. Na tem istim imamo my zadosti imejti inu Boga zatu zahvaliti. Aku my ne moremo prez iudežov biti, my je moramo vmei nami terpejti, de vsaj nikar vsi timu Iudežu neiso glih, temuč nekateri mlaiši bujle ratajo.

Taku moramo uže nerporej le-tiga exempla od nepokorniga diteta Iudeža h timu nucati, de my ta evangelion ne šentujemo kakor ty papežniki, temuč se vučimo ta urzah tiga pohuišanja spoznati, de je ta dolg tiga Hudiča inu teh nepokornih serc, kateri ne hote tej bessedi verovati ni se nad njo pobulšati. Potle služi on tudi h timu, de se my iz takoviga grozovitiga padca vučimo Boga se bati, zakaj kakor je ozgoraj meldanu, Iudež nej en žleht mož bil, temuč en apostel inu je prez cbiuvla veliku leipih daroc imel, raven družih jogrov tudi eno sussebno službo, de ga je ta GOSPUD bil k hišniku ali k šaffarju¹⁰⁴⁵ ferordnal. Kadar uže pak le-ta, kateri je en apostel inu v imeni Jezusovim pokuro inu odpusčanje teh greihov pridigoval, karstyl, hudiče vun izganjal inu druga čudessa dellal, taku težku inu grozovitu pade, de Christusu sovraž bo inu za enu maihinu denarjev proda, ferrata inu na mesnico offra, kadar se uže taka nesreča (pravim jest) takovimu velikimu možu permeri, ima tu nom biti enu opominanje, de v žihrosti ne živemo, Boga veden pred očyma imamo, se pred greihi varujemo inu flissig molimo, de bi nas Bug ne hotel v izkušnjavo pelati, temuč nam, kadar v izkušnjavo pridemo, zupet milostivu pomagati, de v njej ne ostanemo. Zakaj se hitru zgodi, de v eno nesrečo pademo inu se pregrišimo, kadar se nikar dobru ne varujemo inu se s to moli-touvjo veden ne perpravimo.

Z Iudežom se je taku godilu, kir je bil en lakomen človik, kakor ty evangelisti nekaterokrat na znanje dado, de kadar je njega ta GOSPUD bil k šaffarju ferordnal, de je veliku unessel inu ukradel.¹⁰⁴⁶ Takovimu greihu per redu nei branil, temuč kir mu je pregledal, to vuzdo pustil, se mu je pustil praviti inu pridigovati kakor (Bogu se smili) vmei nami nih veliku tudi sture, ampak nič s tem mainje gre on s hudim djanjem naprej, krade, ker more inu se še h timu zdy, de je viner en apostel kakor ty drugi. Takova žihrost pak je njega perpravila, kir timu greihu nei ubranil, de ga je ta Hudič h puslednimu cilu obsedil inu h takovimu grozovitimu naprejevzetju gnal, de za petnaist zlatih volo svojga lubiga GOSPUDA inu mojstra ferrata. Per teim nej ostalu, temuč (kakor bomo slišali) ga ta Hudič dajle vodi inu vu en vegši iamer perpravi, zlasti v tu caganje na Božy gnade inu milosti za volo greha, de se sam obessi. Ie taku ta Hudič s tejm, kar je per Iudežu začel inu yskal, dokojnal.

Ff 3 Takov

Iudas en exempel, de se nemamo prevzeti, temuč Boga bati inu flissig moliti.

1045] Oskrbniku; izposojeno iz srvn. schaffære (oskrbnik, glavni hlapec) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

1046] Jn 12,6.

Ta druga pridiga

Takov exempel imamo my s flissom merkati inu, kakor je poprej rečenu, ga h timu nucati, de se my v dobri veisti inu v pravim Božjim strahu deržimo inu ja s to molitovjo ne nehamo, de bi nas Bug hotel v svojej bessedi obderžati inu skuzi svoiga Svetiga Duha regirati inu pred greihi obarovati. Zakaj aku je ludje vu enim žleht štuku pregledajo (kakor se onu pusty vidit), taku more ena velika neizrečena nesreča iz tiga priti, kakor naš lubi GOSPUĐ Christus, Luc. 11, tudi opomina inu pravi: »Kadar ta hudi duh od človeka vun gre, taku on skuzi prejde suha meista inu ysče pokoya inu ga ne naide inu pravi: 'Iest se hočem zupet poverniti v mojo hišo, iz katere sim jest vun šal.' Kadar on uže pride, taku on njo najde z metlami pometeno inu vznášeno. Tedaj on gre tjakaj inu vzame sedem duhov k sebi, kateri so huiši kakor on, inu kadar ony tja noter pridejo, taku ony tukaj prebivajo inu bode potle s tem istim človekom huiše kakor poprej.«¹⁰⁴⁷

1047| Lk 11,24–26; Mt 12,43–45.

Obarovanje pred grehom inu tiga Hudiča.

Taku stoje ty exempli pred očyma. Prejdan je ta lubi evangelium zupet na luč prišal, je ta Hudič vse v dobrim pokoyu possédil, kir je skoraj vseh človékov serca s falš Božjo službo inu zavupanjem na lastna della bil zapelal. Nu, kadar ga je pak Bug skuzi evangelium vunkaj izsegnal, de vejmo, de s mašbranjem, vigiliami, z rumanjem, postenjem inu z drugim nej ni Bogu služenu ni nam pomaganu. Zakaj Božja besseda vučy nas eno drugo Božjo službo, tej se pravi, kakor njo ta drugi psalm imenuje, tiga Synu kušovati¹⁰⁴⁸ ali kakor njo Bug iz nebes imenuje, svojga lubiga Synu poslušati inu na njega verovati,¹⁰⁴⁹ tu my vejmo. Kaj se uže zgody? Ta Hudič bi dobru hotel rad zupet noter leisti, ampak ta pot mu je zatečen, de ne more. Zakaj Božja besseda ga odkrye inu ga ferrata, zatu gre tjakaj inu vzame sedem, tu je nepreštivene huiše duhuve, kakor je on sam, inu gre zupet v te človéke. Zakaj my vidimo, de ta vegši dejl teh ludj v veliki žihrosti prebiva, de ne rodio, ja, za nič stemajo, veliku majne za greh derže, aku lih v nečistosti živejo, lakomujo, vuhrajo, lažejo, golufajo, menio, de mogo viner dobri karsčeniki per tem biti. Kadar taku timu Hudiču ena lukeinca, v katero on more leisti, odperta stoy, naj si se tebi zdy, de kumaj s to glavo skuzi more priti, je on uže s tejm cejlim životom skuzi leizel inu tiga človéka obsedil. Taku je on z Iudežom tudi sturil. Onu se je pustilu vidit, kakor de bi enu žleht ali ena majhina rejč bila, kadar on deset, dvaisseti, več ali mainje vinerjev ukrade. Ali kadar on timu greihu vselej nagdaje inu si Božji bessédi ne pusty braniti, taku njega ta Hudič h puslednimu h timu perpravi, de on za denarjev volo svojga brumniga GOSPUDA inu mojstra na mesnico offra.

1048| Ps 2,12.

1049| Mt 17,5.

Zatu se pravi: »Buj se Boga inu se varuj pred grejhi, aku ti pak hoč v grejih naprej yti inu od nyh ne pustiti, taku le čakaj, koku tebi h puslednimu pujde.« Zakaj ta Hudič v tej mainingi ne začne, de bi onu tebi imejlu h bulšimu priti. On pusty tiga Iudeža taku dolgu lakomnovati noter, de ga na štrik inu v cagovanje perpravi. Tu ti tebi pusti enu opominanje biti inu per redu se spokori, prossi Boga za odpusčanje inu se pobulšaj, tu hoče Bug imejti, je za tiga volo le-ta strašan exempel z Iudežom pustil se zgoditi, de bi my s flissom na njega imejli pogledati inu bi se imejli nad nym opotikniti. Zakaj gdu bi hotel verovati, de bi tako v grozovit greih imel en tak žleht začetik imejti? Zatu se ne šali, nikar ne misli: »Iest hočo dobru en karsčenik ostati, aku lih tu ali unu sturym, jest je hočem dobru zupet noter perpraviti etc.« Zakaj ta Hudič je tebi veliku prekunšten. Aku te on enkrat prov v mrežjo perpravi, se stežko boš mogel zupet vunkaj izviti.

Papež je tudi pravi Iudež lškarlot.

Tu je govorjenu od Iudežoviga exempla, kateri nam tudi h troštu inu k opominanju ima služiti, Zakaj tu je gvišnu inu rejs, de kakor se je našimu GOSPUDU Christusu na zemli godilu, taku ima njegovu Cerkvu inu timu lubimu

od terplenia Christuseviga.

lubimu evangeliu tudi jiti noter do konca tige svita. Iudež, njegovih jogrov eden, njega ferrata, taku ty, kateri v ti cerkovni službi sidè, neiso ty žlehtniši inu manši, temuč narvegši, ty bodo za teh srebernikov volo njegove cerqve ferratarji inu narhujši sovražniki. Kakor se na papežu vidi, ta ima tige Iudeža možno tudi na garli, inu si pusty denarje inu blagu taku zlu lubu biti, de on ta evangelion nad tem ferrahta inu proda inu nikar drugači ne della kakor ty Iudje z GOSPUDEM Christusom pred Kaifežom inu Pilatužom. Zatu ravnu kakor Iudež teh viših farjev inu poglavitih hlapce inu služabnike nase obejsi, taku obejsi ta papež nase menihe, farje, vissoke šule, kateri njemu vsi pomagajo Christusa ujeti, tu je kateri ta evangelium preganajo inu ferdamnujo kakor to narhujšo kecaryo. Noter, de h puslednimu Pilatus h timu pride, ta posvitna gosposčina inu z mečom ta evangelion naprej vzame zatirati. Takovu se je uže dolg čas, odsehmal kir je papež takovo gvalt inu oblast imel, zgudilu. Inu še na ta današni dan se prejd inu prejd najdejo več iudežov, kateri iz tige evangelia denarje skupio inu je k lakomnosti, k lastni časti inu h drugimu hudu nucajo. Le-ty mogo na Iudežov konec dobru merkati, zakaj onu ie odločenu, de nejma obenimu s tejmi denarmi dobru inu srečnu jiti. Katere on iz Christusa inu njegoviga evangelia izkupi, onu more huda veist, inu h puslednimu, aku se ludje ne pobulšajo, tu večnu ferdamnanje per tem biti, na tem le nihče ne cbiuvlaj.

Kadar bi prez takoviga težkiga, strašniga urtelna bilu, taku bi mogli čez takove zanikerne ludy nevolni biti, de papež, cardinali, škoffi, farji, menihi taku dobre dny inu vsiga obilnu imajo. Ali lubi moj, vosči nym tu, dokler je nym Bug vosči, onu nym ty trydesset sreberniki, za katere ony Christusa vsak dan prodajejo, že zadosti krenki¹⁰⁵⁰ inu strašni bodo, kadar poreče: »Pojdite tiakaj od mene vy prekleti, v ta večni ogein, kateri je perpravljen timu Hudiču inu njegovim angelom etc.«¹⁰⁵¹ Inu le-tukaj na zemli nejma ta veist tudi vselej molčati, temuč take zadosti tardu martrati, kakor je teh exemplov k našim čassom veliku pred očyma. Tu bodi taku od Iudeža govorjenu, od kateriga ty evangelisti taku s flissom pišejo, koku je Christusa prodal, te Iude v ta vert pelal inu s tem kušanjem tige GOSPUDA Jezusa ferratal. Zakaj takovu, pravi Mattheus,¹⁰⁵² je ta los¹⁰⁵³ inu znameinje bilu, per katerim so ty Iudy Christusa imejli spoznati. Onu se pak takovu raima susseb na te falš papeške pridigarje, kateri skuzi nečist, falš inu lažniv vuk, v nih službah te uboge visty zapelavajo.

Le-tukaj spomina ta evangelist Ioannes dvejuh sussebnih čudes, katera je naš GOGSPUD¹⁰⁵⁴ Christus v tem vartu pustil viditi. Tu pervu je, kadar so ti Iudie v tem vartu k GOSPUDU Christusu prišli inu od GOSPUDA Christusa vprašani, koga bi ony yskali,¹⁰⁵⁵ inu ony nemu odgovore: »Jezusa od Nazareta.«¹⁰⁵⁶ Christus pak spozna rekoč: »Iest sim,«¹⁰⁵⁷ de takova besseda je nje taku zlu prestrašila, de so se vsi k mallu nazaj uganili inu na tla padli, kakor de bi nje bil treisk ali grum pobyl. Takovu je ena sussebna Božja krafft inu muč bila, katero je ta GOSPUD taistikrat hotel pustit viditi, nikar le-te Iude s tem prestrašiti, temuč svoje jogre poterditi. Zakaj iz takoviga so ony morali spoznati, kadar bi se ta GOSPUD nikar volnu v to smert ne hotel podati, taku bi se on dobru sam mogel zuper svoje sovražnike braniti, bi ne potreboval družih ludy h pomuči, kakor so se ty jogri podstopyli inu njega z gvaltjo¹⁰⁵⁸ inu s sylo hoteli odtetti. Ampak ta GOSPUD nej hotel, inu kakor my bomo slišali, govory on s Petrom zlu tardu nad tem, de taku le-tu čudu služi zupar tu veliku pohuišanje, v katerim so nikar le ty Iudje, temuč tudi tige GOSPUDA jogri sami skoraj cilu bily zagresnili. Zakaj kir se je ta GOSPUD pustil ujeti inu teim Iudom dopustil nemilostivu ž nim rovnati, križati inu h puslednimu na križi šmaglivu umoriti, takovu je te jogre same pohuišalu, taku de so ony vseh čudess, katera so ony od njega vidili,

1050| Grenki.

1051| Mt 25,41.

1052| Mt 26,48; Mr 13,44.

1053| Žreb; izposojeno iz srvn. *lōz* (enak pomen) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

Dvuja čudessa
v teim verti.

1054| GOSPUD.

1055| Jn 18,4.

1056| Jn 18,5.

1058| Oblastjo; izposojeno iz nem. *Gewalt* (enak pomen).

Ta druga pridiga

vidili, inu vseh leipih pridig, katere so ony od njega slišali, cilu pozabili inu so menili, onu bi ž nym uže vun inu nyh vupanje zabstoin bilu. Ty neverni, hudobni Iudje so tudi taku verovali inu so bily v nyh misli gvišni, kadar bi ony njega le na križ perpravili, taku bi ne imejlu več obeniga pomankanja imejti, onu bi bilu vse dobru dokojnanu.

Tukaj stoji uže le-tu častitu inu veliku čudu, de ta veliki haufen teh Iudov, kateri je bil s špeissimi inu z meči perpravlen, z zapuvidjo od teh viših odpravlen inu h ti reiči volan inu serčan, od eniga ediniga moža, kateri je prez orožja inu na tu narpriazniviši ž nymi govory z eno samo bessédo, de on pravi: »Iest sim,«¹⁰⁵⁹ bode nazaj pognan inu taku zlu prestrašen, de na zemlo padejo, kakor de bi ony s buticami po glavi bily byeni. Takovu vidjo ty jogri, ty Iudje je izkussio inu je počutjo, vener obuji mislio, de je le en človik kakor en drugi, kadar se on taku poterpežlivu inu volnu v terplenje poda inu dajle zupar svoje sovražnike obene oblasti inu močy ne hoče izkazati. Ony bi pak spodobnu taku bily imejli misliti, pole more inu zna le-ta mož tu z eno edino bessédo, katera vsaj nej ena terdna, sovražna besseda ali kletje, temuč ena priazniva odguvor, de taku veliki, močni, serčni orožniki na tla padejo, kakor de bi nje bil grum doli pobil, taku tu gvišnu bode nekaj sussebniga pomeinilu, de se on taku volnu poda inu pusty ujeti, on bi se mogel braniti inu sčititi, ampak on ga ne stury, temuč terpy. Zatu on ne hoče od človekov brajnen biti, inu aku on lih svojo oblast ali muč zdaj skrye inu pusty sabo okuli hodi-ti, kakor ty Iudje sami hote, taku vsaj ne bode vselej ostalu. Njegovi sovražniki bodo tja doli morali, on pak bode moral gospodovati, zakaj ta Božja krafft ali muč, katero je on taku čez tu inu susseb zdaj v tem verti z eno bessédo pustil viditi, ta se ne bode pustyla dajle tlačiti ni zatrejti.

Takovu bi ty jogri bily imejli iz le-tiga čudessa vzeti, zakaj na tem nej obeniga cbiuvla, za takoviga urzaha volo je ta GOSPUD svojo Božjo oblast le-tukaj pustil viditi. Ampak onu je bilu, Bogu se smili, skoraj na obejuh stranah pozablenu. Ty Iudje so nad nim vso nih hudobo inu svojo volo dokojnali inu nejso nič več skerbejli. Ty jogri pak so se reztekli, so bily režaleni, prestrašeni, inu neiso obeniga vupanja več imejli, de bi ony mogli svojga GOSPUDA inu mojstra zupet užyti ali njega zupet viditi. Tu je ta ura te temme bila, kakor njo Christus v Iannezu imenuje,¹⁰⁶⁰ ker je tu pohuišanje premagalu inu ta Hudič svojo oblast ali muč obhajal. Za tiga volo je ta GOSPUD svoje jogre taku risničnu k molitvi opominal: »Čujte inu molite, de vy nikar v izkušnjavo ne padete.«¹⁰⁶¹

Tu drugu čudu je skoraj le-timu glih, de Christus h drugimu kratu odgovory: »Iest sim je vam povédal, de sim jest ta isti. Aku vy tedaj mene ysčete, taku pustyte le-te yti.«¹⁰⁶² On je le sam, ta brumni GOSPUD nejma ni meča ni špeissa. Timu pruti je Iudas, ta ferratar, z enim taku velikim haufnom zupar njega. Tukaj bi imel za pravice volo ta ubogi Jezus, kateri je z enim taku velikim haufnom obdan, dobre besséde dajati inu prossiti. Ali on tu nikar le ne stury, temuč h timu tudi zapovej inu ukaže, de ty Iudje imajo njemu njegove jogre z myrom pustiti inu nyh obeniga se lotiti. Tu so bile ene ostre bessede: »Sinite hos abire.«¹⁰⁶³ Pustite meni le-te yti,« inu (kakor my vidimo) taku one nejso prazne besséde bile. Zakaj ony so bily prez cbiuvla v tej mainingi vunkaj šli, tu gneizdu vse vkup gori vzdigniti, mojstra inu šularje. Ampak le-ta besséda stury, de ony nikar dajle ne sežejo, so njegove jogre morali z myrom pustiti, aku lih Petrus tiga nej bil zaslužil, kateri je k meču segal inu v haufen udaril.

Zakaj pak ta GOSPUD takovu stury? Onu nej krivu izloženu, de on s tem hoče na znanje dati, koku on svoj leben za žlehtniši štema kakor svoje jogre, potehmal on nje odreiši, sebe pak pusty volnu ujeti inu zvezati. Kakor se tedaj

Za čes volo bodo Iudie od Christusa v teim verti z eno bessedo pobyeni.

1059| Jn 18,5.

1060| Lk 22,53.

1061| Mt 26,41; Mr 14,38; Lk 22,40.

1062| Jn 18,8.

1063| Pustite jim oditi; Jn 18,8.

Christus vely teim Iudom, de imajo niegove jogre z myrom pustiti.

Urzah, za kateriga volo Christus jogre pred Iudmy brani.

od terplenia Christuseviga.

tedaj ravnu za takoviga urzaha volo ta GOSPUD imenuje eniga dobriga pastyrja, de on svoj leben pusty za svoje ovčice inu nam svojo lubezan k enimu sussebnumu exemplu naprej postavi, ker on pravi: »Nihče nejma vegši lubezni, kakor ta, de on svoj leben pusty za svoje priatile. Vy ste moji priatili, aku vy sturite, kar jest vam zapovedujem.«¹⁰⁶⁴ Takovu se vidi le-tukaj cilu lipu, de on zase cilu molčy, pusty nje s sabo delati, kar ony hote, tu on vse pusty se zgoditi. Ampak on hoče, de svoje jogre z myrom puste inu de nej-majo roke na nje položiti ali nym kaj žaliga sturiti. S teim daje ta GOSPUD na znaine, de njemu več na nyh kakor na sebi samimu ležy.

1064| Jn 15,13–14.

Tu je pak tudi en urzah, de Christus veli te jogre proste inu ledig pustiti, de bi s teim timu svejtu dal zastopit, de ne hoče raven sebe v teim njegovim terplenju, kateru on zdaj pred sabo ima, obeniga tovariša imejti. Le on sam, kakor Esajas pravi,¹⁰⁶⁵ hoče to prešo tlačiti. Zakaj Bug, ta je njo le njemu samimu gori nalužil, ja, le on sam je, kateri je more vun izstati inu preterpejti. Onu je dobru rejs, de so ti jogri potle tudi za Christusevo inu njegove bessé-de volo morali terpejti, kakor on k Iacobu inu k Ioannesu pravi: »Ta kelih, kateriga jest bodem pyl, bodete vy tudi pyli.«¹⁰⁶⁶ Ampak GOSPUDA Christusa terplenje, se pravi enu terplenje za moje inu tvoje greihe, de Bug te iste meni inu tebi hoče odpustiti, teh istih nikar več spomisliti, temuč za Christusevo volo ta večni leben šeinkati. Za le-tiga urzaha volo hoče on le sam biti inu nikoger s sabo pustit ujeti ni terpejti.

1065| Iz 63,3

1066| Mt 20,22.

Takovi zapuvidi Christusevi morao ty Iudie slušati, ž nym samim z myrom biti inu nad nym zadosti imejti inu ne smeio sicer nikogar popasti ni ujeti ni zvezati. Tiga pak ta papež inu njegov celi hauffen ne dei. Urzah: Ony ysčejo odpusćanje teh greihov tudi per teh mertvih svetnikih, troštajo se nyh zasluženja inu dajejo na tu odpustke vun. Tu je ravnu tulikain, kakor de bi bil Christus hotel v svojem terplenju tovariše imejti inu bi ne bil sam opravil. Zakaj de potle Pilatus tiga GOSPUDA mej dva razboynika obeissi, tu ima svoj sussebni zastop. Le-tukaj pak v tem varti se pravi: »Sinite hos abire.¹⁰⁶⁷ Pustite le-te jiti.« Jest slišim le sam h timu dellu, onu je le moja služba inu dellu, h tei nihče ne sliši, ni Ioannes ni Petrus ni Iacobus, vse le-te morajo pustit jiti. »Jest, jest sim, mene popadite, mene ujamite, mene zvežyte, mene križajte, meni je gori naloženu, de jest tiga svita greihe imam nossiti inu vsi, kateri name verujo, tu je mojga terplenja inu smerti se troštajo, imajo eniga milostiviga Boga inu ta večni leben imejti.« Taku ima vaša lubezan ta drugi štuk te historie Christuseve, kar se je v tem varti zgudilu, de my tiga grozovitiga padca Iudežoviga ne pozabimo, temuč se v Božjim strahu deržimo, pred greihi varujemo inu prejd inu prejd molimo, de bi nas Bug pred timu glih padcom milostivu hotel obarovati. H drugimu, de my, kir smo pravi karsćeniki, našiga Iudeža tudi bodemo imejli, kateri za svojga lakomnovanja volo vse hudu nam bode nalužil, tu my imamo terpejti inu se na ta trošt deržati. Aku je lih Christus v nas slab, de se vsaj njegova krafft ali muč k svojmu čassu bode pustila viditi inu nas bode milostivu sćitil inu obderžal. Tu nam

1067| Pustite jim oditi; Jn 18,8.

daj vsem ta večni Oča našiga GOSPUDA inu odreišenika

Jezusa Christusa skuzi svojga Svetiga Duha,

amen.

Gg

TA

Ta tretia pridiga
TA TRETIA PRIDIGA,
 KOKU PETRUS CHRISTUSA HOČE
 ODTETTI INU TA MEČ ZMAKNE,
 CHRISTUS PAK NIEMU
 BRANI.

1068| Mt 26,50–56.

1069| Lk 22,50; Mr 14,47.

1070| Jn 18,10–11.

1071| Lk 22,52–53.

1072| Mr 14,48–50.

IN¹⁰⁶⁸ NU¹⁰⁶⁸ pole, eden iz mej teh, kateri so z Jezusom bily, je roko stegnil inu je svoj meč izderl inu je mahnil po tiga višiga farja hlapci inu je njemu enu uhu odsek¹⁰⁶⁹ kal. Tedaj je Jezus k njemu djal: »Vtekni meč na svoje mejstu.¹⁰⁷⁰ Zakaj kateri kuli meč vzame, ta ima skuzi meč končan biti. Ali meniš li ti, de bi jest ne mogel mojga Očeta prossi¹⁰⁷⁰ ti, de bi on meni semkaj poslal več kakor dvanaist legionov angelov? Koku bi pak Pisma bila dopolnena? Onu mora taku biti.« V te isti uri je Jezus djal h tej množici: »Vy ste vunkaj šli kakor k enimu razboiniku z mečy inu s štangami mene lovit. Saj sim vsak dan per vas sedil inu sim v templi vučil inu vy me nejste uluvili.«¹⁰⁷¹ Ali le-tu je vse sturjenu, de bi se teh prerokov Pisma dopolnila. Tedaj so njega vsi jogri zapustili inu so beižali.¹⁰⁷²

LE-tu je ta tretji inu pusledni dejl od te historie, kaj se je v tem verti ali na Oliski gorri zgudilu. Zlasti, de Petrus, potehmal so ty Iudje GOSPUDA Christusa ujeli, s tem mečom vun hoče inu misli svojga mojstra s sylo odtetti. Takova historia deržy nam narpoprej en potreben inu priden vuk naprej od meča ali posvitne oblasti, kateri ga ima spodobnu pelati ali nikar pelati, inu kaj

od terplenia Christuseviga.

kaj za eno štraifingo natu sliši, aku se gdu tiga meča an vzame, kir vsaj nej h timu poklican. H drugimu, kir Petrus v le-tej reiči ta meč nuca Christusa ž nym odtetti inu pak Christus njemu takovu prepovej, taku je potreba, de se od tiga vprašanja le-tukaj govori. Aku se tudi ta evangelion s tem mečom more ali ima sčititi, de taku posvitna gosposčina na obejuh stranah gvišen navuk bo mogla imeiti inu nikar zupar svojo službo inu pokličanje,¹⁰⁷³ kaj ne stury ali več stury, kakor nje služba inu poklicanje premore ali hoče imejti. Zakaj tukaj bi bilu na obejuh stranah krivu djanu inu bi gvišna štraifinga natu prišla.

Kulikur uže ta prvi anđel¹⁰⁷⁴ s Petrom an tiče, je očitu inu vsem veideče, de je Petrus bil en pridigar inu ena cerkovna persona, kateri se ta meč ne spodobil, kakor ta GOSPUĐ pravi: »Deželski viudi gospoduju, vy pak nikar taku.«¹⁰⁷⁵ Za tiga volo, de je on ta meč v roko vzel inu hotel bojovati, je on krivu sturil inu po vrednosti bil svarjen. Nikar le za tiga urzaha volo, de je le-tu en takov anđel bil, h katerimu bi se ne imel oben meč nucati, kakor Christus pravi: »Ne meiniš li ti, kadar bi bojovajnje velalu, iest bi mogel mojga Očeta prossiti, de bi mi dvanajst legionov angelov poslal.«¹⁰⁷⁶ Kakor de bi hotel reči: »Onu more zdaj terplenu biti. Iest ne hočem, de bi se gdu za mojo volo fehtal ali mene branil. Temuč tudi zatu, de se ta meč njemu kakor eni privat ali gmain personi nej spodobil vzeti.« Za tiga volo zapovej on Petru nikar le ta meč v nožnice vtekniti, temuč perstavi tudi eno zlu tardo, pritezno bessedo: »Kateri ta meč vzame, ta ima skuzi meč poginiti.«¹⁰⁷⁷ Le-ta špruh imamo my s flissom merkati.

Zakaj ta GOSPUĐ stury s tem en rezločik mej nami človeki inu da na znanje, de nekaterim ta meč od Buga v roke bo dan, de ga ony imajo pelati. Tu so uže vsi, kateri skuzi sporedne inu navajene srejde k posvitni gosposčini bodo poklicani, de imajo regirati, na ta gmain nuc ali prid gledati inu timu istimu naprej pomagati, tudi vsimu očitimu pohuišanju braniti. Takovim da Bug ta meč v roko, tu je onu je Božja vola inu ordninga, de imajo ta meč pelati nikar nym samim h dobrimu, temuč tem podložnikom, kakor Paulus pravi: »Posvitna gosposčina¹⁰⁷⁸ je ena služabnica Božja, katera se masčuje k štraifingi čez tiga, kateri hudu stury.«¹⁰⁷⁹ Zakaj kadar se ta svejt s bessedami ne pusti svariti, de bi vmej ludy myr inu edinost mogla obderžana inu tej svojevolj ali pregreihom brainenu biti, taku se more čassi tu z mečom inu s sylo skuzi to possvetno gosposčino opraviti inu teimu hudimu djanju teh ludeh braniti. Kadar en tat od kradenja neče pustit, se on ima na galgo¹⁰⁸⁰ obeissiti, taku so ludje pred nym žyhar. Aku en svojevoln hud človik po svojem dopadenju enimu vsakaterimu misli škodovati inu za ene besséde volo ta meč izdrejti, okuli sebi inu po ludeh mahniti, bosti inu moriti, takimu se ima pravico sturiti skuzi rabelna. Ta more timu boyovajniu braniti inu en konec sturiti, de ludje pred takim bodo mogli z myrom ostati, kadar uže ta posvitna gosposčina zupar greihe inu hudu diajnie ta meč vzame inu ga pusty reizati, tedaj se pravi Bogu služenu, kir je tu Bug zapovedal, kateri grehe prez štraifinge ne pusti. Tu je uže en rezlotik, kateriga Bug mej temi človeki stury, de on nekaterim ta meč v roko da, timu hudimu k straifingi, timu dobrimu pak k brambi.

Ty drugi pak, kateri takove zapuvidi neimajo, ti imajo nyh meč deržati inu nikar po teim istim seči prez dopuscenja ali velevania te više gosposčine. Aku si pak ony tiga meča od sami sebe an vzamejo, taku gvišnu Christuseva sodba, katera tukaje stoy, čez nje pride, de skuzi ta meč imajo končani biti, kakor se povsod vseh historiah vidi, de lastnu masčovanje nej dobriga sturilu ni dobru iznesslu. Vse puntary so morali h puslednimu šraifanj biti inu so timu meču na dejl prišli. Vsi ubojniki, kateri so druge nemilostivu

Gg 2 umurili,

1073| Poklicanje.

1074| Kupčija, opravek; izposojeno iz srvn. *handel* (enak pomen) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

1075| Mt 20,25–26; Mr 10,42–43.

1076| Mt 26,53.

1077| Mt 26,52.

Petrus ta meč nespodobnu v roke vzame.

Possvetni gosposčini ta meč spodobnu sliši.

1078| Gosposčina.

1079| Rim 13,4.

1080| Vislice; izposojeno iz srvn. *galge* ali stvn. *galgo* (enak pomen), in sicer med 900 in 1200 (H. Jazbec, 2007, 43).

Podložniki se nemajo tiga meča an zveti.¹⁰⁸¹

1081| Vzeti.

Ta tretia pridiga

umurili, so timu rabelnu v roke prišli ali sicer hud konec vzeli ali nermajne za volo nyh hude vejsti taku revnu živejli, de bi nym ta smert stukrat buile bila. Tu je Božja ordninga, ta je hoče taku imejti, de vsi ty, kateri ta meč vzamejo inu ne čakajo, dokler ga nym Bug ali ta gosposčina v roko da, imajo skuzi meč končani biti, drugači s teim ne bode.

Za tiga volo ima en vsakateri sam nase dobru merkati inu timu serdu nika to uzdo pustiti, temuč s poterpelnjem tu krivu terpejti inu tu spodobnu inu od Buga dopusčenu masčovanje yskati. Kajpak inu kakovu je tu istu masčovanje te zadosti na znanje danu bode. Zakaj kadar je Bug tej posvitni gosposčini to zapuvid dal, de ona ima timu pohuišanju braniti inu te brumne s tem mečom sčítiti, imaš ti per nyh pomuč yskati tiga, kateri je tebe režalil, zatožiti nika le zatu, de ti pred nym boš myr imel, temuč tudi zatu, de timu pohuišanju, hudimu djanju inu tej svoje voli bode branenu inu skuzi gosposčino nih služba prov opravljena. Zakaj en purgarmaišter vu enim mejstu, en vyuda v deželi ne more vseh andlov vejđiti inu je vsaj za službe volo pred Bugom dolžan vsimu pohuišanju braniti. Kadar bi ti uže h tvojej škodi hotel molčati, en drugi tudi, taku bi tiga pohuišanja le s tem več bilu inu bi ti tvoji lastni škodi urzah dal. Takovu pak obuje je krivu, v tem pak moreš obuimu naprej priti, kadar ti tvojo gosposčino za pomuč kličeš. Kadar pak ta gosposčina na tvoje obyskanje inu tožba molči inu bi tebi h tvojej pravdi ali pravici ne hotela pomagati, tedaj se onu pravi: »Terpy je volnu inu varui se lastnim masčovanjem, zakaj sicer bi ti tvojo pravdo ali pravico pred Bugom inu témi človeki h krivici sturil etc.«

Ia, ti praviš, kej ostane tedaj, kar Christus pravi: »Aku gdu tebe na tvoje desnu uhu udari, timu podaj tu drugu tudi inu aku se gdu s tabo hoče pravdati inu tebi tvojo sukno vzeti, timu pusti ta plasč tudi etc.«¹⁰⁸³ Odgovor. Takovu obuje je govornju, de se ti pred lastnim masčovanjem imaš varovati inu vse terpejti inu čakati na tiga rihtarja v nebessih. Ta ne hoče svoje službe taku zaspanu inu nemarnu pelati, kakor čassi posvitna gosposčina stury. De bi ti pak, kadar se tebi krivu zgody, takoviga pruti tvoji gosposčini ne imel tožiti, temuč h timu molčati, takoviga Christus ne vely. Ia, ti praviš: »Kadar jest tiga tožim, kateri je mene režalil, taku jest vener tiga masčovanja ysčem?« Odgovor: »Ia, inu tudi prov na tem sturiš.« Takovu pak se ne pravi tvoje lastnu masčovanje yskati, temuč Božje masčovanje, kateru je on h timu ordnal, de timu pohuišanju brainenu ima biti, de en vsakateri per tem svojem obderžan bode.

De je taku ta summa le-te historie, katerimu ta meč nej poročen, temuč sam po nym sega ali sam sebe ali druge ž nym hoče masčovati, ta krivu stury inu pade v Božji urtel inu sodbo, zakaj taku se pravi: »Kateri ta meč vzame, ta ima skuzi meč končan biti.«¹⁰⁸⁴ Za tiga volo, aku se tebi ali tém tvojem krivu zgody, taku varuj se ti pred takovim missalmi, kakor de bi ti sam ta meč hotel vzeti inu ž nim boyovati. Stury pak, kar je Bug zapovedal inu pernessi tu pred tvojo gosposčino, to ti tebe pusti braniti inu varovati. Ta ima tudi zapuvid od Buga inu je zatu gori postavljena, taku ti prov sturiš inu se ne moreš pregreišiti. Kadar pak ta ista ne hoče ali ne more pomagati, taku se pravi: »Terpy inu ne vzami tiga meča sam, pusti je Bogu masčovati, kateri je gvišnu bode sturil inu tudi to gosposčino za nje nemarnosti volo bode štraifal.«

Koku pak, kadar en merdrar bi mene v gozdi ali en hud loter na gassi pretekkel inu bi pegeroval mene škoditi inu jest bi ne imel prostora ali čassa per gosposčini pomuč yskati. Aku bi se jest imel pustit umoryti? Odgovor? Ne, zakaj tukaj je te gosposčine dopusčenje, de ima en vsakateri svoje tellu inu leben zupar sylo inu svojo volo sčítiti. Zatu ta gosposčina, kadar ona takove zadoby, nje hitru vzame, v ječo verže inu smerti obsodi. Taku je Mojzes iz Božje

1082| Sčít.

Ty režaleny imajo pomuč inu sčít¹⁰⁸³ ali svejta jskati per gosposčini inu nika sami sebe masčovati.

1083| Mt 5,39–40; Lk 6,29–30.

Od špruha, aku gdu tebi hoče sukno vzeti, taku mu plasč pusti tudi.

1084| Mt 26,52.

Od meča.

od terplenia Christuseviga.

Božje zapuvidi ravnu za le-tiga inu drugih uržahov volo ferordnal, de se imajo nekatera fray meista imenovati, kamer bi se ty podali, kateri bi bily enu razboinstvu ali mord sturili, nikar prevzetnu iz lastniga masčovanja ali serda, temuč ungar¹⁰⁸⁵ iz permorovanja. Takovu slušajo tudi inu dopuste te deželске pravde inu dopuste to potrebno brambo. Ampak izvunaj le te same ričy se onu pravi: »Kateri ta meč vzame, ta bode skuzi meč končam.«¹⁰⁸⁶

Glihi viži pak kakor ty, katerim ta meč nei poročen, se vselej tiga meča an vzamejo inu po nym segajo, ne hote sporedniga masčovanja yskati, vselei mislio sami se masčovati. Taku se tudi zgody na tej drugi strani, de ty, katerim je ta meč v roke dan, de bi ga ony imejli pelati, ž nym tu hudu straiffati inu se masčovati, ty hote vselej premeški biti. Ravnu kakor de bi nym bil Bug en lissyčji rep inu nikar en reizsejoč meč vroke dal. Takovu je tudi en velik grejh inu ena težka nepokorsčina pruti Bogu, pernesse tudi eno silnu težko štraiffingo sabo. Zakaj kadar posvitna gosposčina zupar očita pohuišanja, spodobne ostrusti ali risnice ne hoče nucati, more h pusllednimu Bug rihtar biti inu strajffati. Kadar ta isti rihtar pride, ta ne vzame eniga ali dva, temuč enu cejlu mejstu, eno cejlo deželo, ta more za takovih grejhov volo plantati inu strajffan biti, kakor tu Pismu na veliku meistih pričuje inu veliku exemplov so pred rokami.

Zatu je onu potreba, de ta posvitna gosposčina nikar nemarna, ni s to štraffingo mehka ne bode, temuč eno močno risnico ali ostrust inu flissig gori gledanje ima inu povsod, kir se tu pohuišanje začne, to štraffingo pusti yti. Taku ona svojej službi zadosti stury, na katerim tudi Bug ima enu dobru dopadenje. Ampak kakor je rečenu, taku se tu bo s težku opravi, zakaj ty ludje ga neradi sture, kakor tu ty vsakdani exempli zadosti zvižαιο. Kulikukrat se zgody, de se posvitna gosposčina k lotrji premeška inu predobra izkazuje, vse žlaht greihe inu veliku grozovita pohuišanja pregleda inu ne štraiffa. Kulikukrat se rigli¹⁰⁸⁷ podpahnejo inu za prošne se ysčeo, le za tiga volo, de bi tu hudu dianje teh ludy naprej ne prišlu, temuč skrivenu ostalu. Nej mejlu bi se veliku več na Božjo zapuvid, kakor na teh clovekov za prošno gledati? Bug pravi: »Tukaj ti imaš ta meč, iz moje roke ta jest tebi dam, de ti na mojem mejstu vsa očita pohuišanja imaš štraffati, nič gledaioč na tu velajne teh person, temuč vsakateriga, kateri je pod tvojem regimentom ali oblastjo, on si bodi priatelj, sovražnik, vissok, nizik, bogat, ubog, žlahten, nežlahten, kir inu per kom je pohuišanje inu se ta greih ali prestopenje znajde, tiga ti strajffingo obyše inu se ne pusti premoči.« Tu Bug veli inu vsi gosposčini ostru zapoveduje. Ali naisi tu Bug veli inu hoče imejti, taku vsaj se vselei naideo na tej drugi strani, kateri prossio, de bi gosposčina hotela tukaj zdai timu, zdai unimu šonati ali vsaj z eno milostivo inu maihino štraffingo se izkazati. Inu se tudi skoraj vselej zgodji, de ty ludje zž nyh zaprošno več opravio per gosposčini, kakor Bug s svojo terdo, ostro zapuvidjo. Aku tu pak Bogu dopade inu se per njemu kaj dobriga opravi ali nekar, tu sledni per sam sebe lahko more veiditi inu zastopiti.

Čassi se onu pergody, de je tu pregrešenje teh ludy inu tu pohuišanje očitu na dnevi inu vsem ludem znanu. Ampak posvitna gosposčina ne hoče poprej s to štraffingo naprej, samuč de so tožniki vpričo. Kadar nihče ne tožy, taku je ony tudi prosti sture inu prez straiffinge izpuste. Tu se pravi kmallu Božjo zapuvid inu tvojo službo cilu iz misli pustiti, zakaj kakor en turner ali vahtar¹⁰⁸⁸ na turni, na kateri je postavljen, kadar bi po dnevi ali po noči ali ena druga škoda v meistu ali okuli meista se hotela začeti, je takovu per redu dolžan meldati inu pred skodo opominati. Ravnu taku je Bug to posvitno gosposčino vissoku čez druge ludy postavil, de bi ona imejla povsod gori gledati, de kadar bi se enu samu pohuišanje, maihinu ali veliku, se naprej pokazalu, de bi je ona imejla

Gg 3 s tem

1085 Približno, približen; izposojeno iz nem. *ungefähr* (enak pomen).

1086 Mt 26,52.

Posvuitna gosposčina nejma biti premeška, temuč z mečem po Božji zapuvidi tu hudu ostru straiffati.

Za uboynike neimajo prošne velati.

1087 Zapahi (rigelj; SSKJ).

Posvetna gosposčina, štraffinge nemajo na tožnike čakati.

1088 Stražar, čuvaj; izposojeno iz srvn. *wahtære* (enak pomen) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

Ta tretia pridiga

s tem mečom doli tlačiti inu bi nikar ne imejla ga pustit rasti inu premagati, ter si gdu toži ali ne toži. Zakaj za tiga volo nossi ona ta meč, kakor Paulus pravi, tem hudim dellam k strahu,¹⁰⁸⁹ de vsakateri bo myr imel inu tej svojevoli bode brainenu. Inu ta GOSPUUD pravi le-tukaj: »Ta meč nejma praznovati ni praznovit biti, temuč ima te umoriti, kateri ga vzamejo.«¹⁰⁹⁰ Taku je onu na obejuh stranah pomankainje. Kateri tiga meča nejmajo, ty ga hote imejti inu okuli sebe boiovati kakor Petrus le-tukaje. Spet nazaj, kateri ga imajo, ty se ne mogo z mujo inu z dellom tjakaj perpraviti, de bi ga ony v roke vzeli inu nucali. Kateri pak le-ta špruh prov zastopi inu po nym stury, aku Bug njemu tiga meča nej v roko dal, taku ga on bo pustil ležati inu bode vse raiši poprej terpil, kakor de bi ga on hotel od sam sebe v roke vzeti. Uržah je, kir vidi to zapuvid Christusevo inu to ordningo Božjo pred očyma inu je gvišnu zatu deržy, de tu nej zabstoin od Buga taku odločenu ali zapoveidanu. Zatu se on pred tejm boy kakor pred rabelnom, galgo inu kollesom inu se flissa, de on takovo zapuvid ne prelomy. Spet nazaj, jeli Bug njemu ta meč v roke dal, taku ga on pusty redle inu prez straha yti zupar eniga vsakateriga, nič natu gledajoč, kakoviga stanu ali premoženja je en vsakateri. Kadar je pohuišanje tukaj, taku on vej, de mu on ima braniti. Zatu on Boga sluša inu služi Bogu s takovo ostrustjo. Tu bodi zadosti od perviga dejla.

Le-tukaj bi eden mogel vprašati, kakor od tiga je tudi ozgoraj meldanu. Kadar je tem privat ali gmain personam inu ludem prepovedanu k meču seči inu Petrus le-tukaj od GOSPUUDA Christusa zatu svarjen bode za volo meča, s katerim je mislil njega odtetti. Aku se takov exempel taku deleč vlejče, de kadar ena gosposčina za vere volo bode skušena inu od nevernih martrana, aku se ona more k brambi postaviti? Ali de je jest še zastopniše povem: Aku se more tudi za tiga evangelia volo fehtati ali bojovati inu ga s tem mečom zupar mnogoteriga zagovarjati? Ker vsaj Christus ne hoče, de njega Petrus s tem mečom odtne ali brani?

Le-tukaj moremo my narpoprej na to neglihoto gledati. Zakaj my moramo spoznati, de je Božja vola bila, de je Christus ravnu taistikrat imel terpejti, kakor on sam spriča, ker prossi: »Oča, je li mogoče, taku pusti le-ta kelih od mene poiti.«¹⁰⁹¹ Ampak iz takoviga se né more reči inu ne gre, de je Božja vola, de bi posvitna gosposčina imejla h timu molčati inu je prov dati ali terpejti, de bi ta evangelium od družih se zaterl inu malikovanje se gori naredilu. Zakaj v tem drugim psalmi stoji le-ta zapuvid z očitimi bessedami: »Zatu vy krajli zastopite inu vy rihtarji na zemli pustite se podvučiti.«¹⁰⁹² Tu je: »Dajte timu evangeliu plac ali meistu inu ga ne pregainate, vzamite ga gori inu deržy nad tem.«

H drugimu je še ena neglihota le-tukaj, katera se ima dobru merkati. Zakaj Petrus (kakor je ozgoraj meldanu) nej le ena privat ali gmajn persona, kateri ta meč od Buga nej poročen, temuč ena duhovna persona, katera s tem pridigarstvom okuli hodi inu se s tem mečom cilu ništer nejma pečati. V le-tim andli ali rejči pak ne govorimo my od privat ali sussebni person, temuč od teh, katere to službo imajo inu katerim je Bug skuzi sporednu poklicanje ta meč na stran obeissil inu v roke dal. Le-te je Bug nikar le taku postavil, de bi ony kakor en svynski pastyr le na tu potelesnu imejli gledati, koku bode myr obderžan inu en vsakateri svoj užitek more zadobiti, temuč ony imajo tudi inu narveč na tu duhovnu gledati, nad to pravo Božjo službo deržati, falš vuk inu malikovanje štraifati inu zatrejti inu poprej vse vagati, prejden bi ony sami sebe inu svoje podložnike k malikovanju inu lažom pustili permorovati. Zatu pravi ta drugi psalm: »Kušajte tiga Synu,¹⁰⁹³ tu je vzamite Božjo bessedo gori inu deržite nad njo. Takovu je posvitne gosposčine narvegši služba, kakor se vidi, de je Bug v teh historiah terja inu hoče imejti inu nikar le ty brumni krajli per teh Iudih, Iosafat, Iosias, Ezechias,¹⁰⁹⁴ temuč tudi mej témj ajdi, ka-

kor

1089| Rim 13,4.

1090| Mt 26,52.

1091| Mt 26,39; Mr 14,36; Lk 22,42.

1092| Ps 2,10.

1093| Ps 2,11.

1094| Jozafat, Jošija, Ezekij.

od terplenia Christuseviga.

kor Nebucadnezar, Darius, Cyrus¹⁰⁹⁵ silnu zatu bodo hvaleni od Svetiga Duha, de so ony pravo Božjo službo gori naredili inu so se zupar tu malikovanje s sylo postavili.

Kadar je uže takovu posvitne gosposčine služba, taku ja iz tiga gre, kadar ona od nevernikov bode režalena (zakaj nemogoče je onu, de le-ty tiga Svetiga Duha imajo, kateri Božjo bessédo preganjajo inu malikovanje zagovarjajo inu sčitjo), de ony nih nejmajo slušat, temuč se s sylo sebe inu te svoje, kakor dolgu ony mogo, braniti inu gori deržati. Zakaj kadar bi posvitna gosposčina takoviga ne sturila, kaj bi hotelu iz tiga biti? Le ona sama ima ta meč, aku ga ona ne hoče, taku ga ty podložniki tudi ne smejo pelati. Kaj bi tedaj družiga iz tiga prišlu, temuč de teh nevernih naprejšetje bi raslu inu premagalu, Božja besseda pak zatrena, ta prava Božja služba doli perpravljena inu tu staru malikovanje zupet gori narejenu? Gdu bi hotel pak ali imel takovu prov dati inu takov velik grozovit grejh nase naložiti? Ker vsaj ta zapuvid uže poprej je tukaj? Vy krajli zastopite, kušaj te tiga Synu, de se on nikar ne resserdy inu vy na tem potu poginete. Item: Bejšite malikovanja. Item: Ta meč je en strah tem hudim dellam. Kadar je onu tedaj enu hudu dellu malikovanje gori narediti, taku onu nej le samuč dopusčenu, temuč tudi ostru zapovédanu tem, kateri ta meč imajo, de ga ony zupar takovu hudu redle nucajo inu imajo sebe inu te svoje pred tejm sčititi inu od-tetti.

Iest govorim pak prejd inu prejd od teh, kateri ta meč imajo inu so v tej službi. Kateri pak tiga meča nejmajo, kakor kadar ty škoffi svoje podložnike h tej eni štalti tiga zacramenta inu h drugim očitim smotam permorujó, aku lih ty podložniki v takovih ričeh imajo več Boga kakor te človeke slušati inu Bug takovo nepokorsčino nym ostru gori naložy, taku ony vsaj neimajo zatu ta meč izdrejti, temuč terpejti. Sicer bi ga ony izderli kakor Petrus, katerimu ga nihče nej poročil.

Aku bi pak gdu hotel le-tukaj en rezlotik sturiti, de ena gosposčina pruti tej drugi rajtat je vissokejši ali nizkejši. Na takovim rezlotku ništer ne ležy v takovi rejči. Zakaj Bug je ta narvissokejša inu vegša gosposčina čez vse. Ta pravi: »Ti imaš mojga Synu poslušati.«¹⁰⁹⁶ Aku uže posvitna gosposčina nej glih, taku ona bode vsaj pruti Bogu glih, zakaj on je čez nyh vse, taku so ony vsi pod nym inu od njega. Za tiga volo nejma nihče sebi inu tem svojem malikovanje inu falš Božjo službo pustit gori naložit, temuč se tudi s sylo zupar tu istu braniti kakor dolgu on more. Zakaj Boga my imamo več slušati kakor te človeke.

»Ia,« ti praviš, »en karsčenič ima krivico inu sylo terpejti inu nikar s sylo zupar to isto se braniti.« Odgovor: My govorimo le-tukaj od posvitne gosposčine, katera ta meč nossi, ta terpy uže poprej zadosti syle inu krivice, zlasti kadar druga gosposčina čez njo vojskuje. Per le-tim terplenju se ima pustyti inu se nejma karsčanski gosposčini več gori nalagati. Kateri pak njej več hoče zdejti inu gori naložiti inu ta meč cilu iz rok vzeti, kaj ta družiga stury, temuč de on pervoly, de ty sovražniki te besséde vse po svoji voli imajo dellati iuu¹⁰⁹⁷ te verne ob Božjo bessedo perpraviti. Ali takovu se prez tiga dobru zadoby, kadar se more s sylo sturiti inu se s tem mečom ne more obderžati. Kadar je pak še vupanje tukaj inu ta rejč v Božih rokah stoji, taku se ima nekaj nad tem vagati inu terpejti, de ne bodemo mogli dolženi biti, de kakor bi my več na priazen myr inu drugu kakor na Božjo bessédo inu na teh podložnikov zdravje, prid inu nuc gledali.

Onu je ja ta zapuvid inu oстане čista inu svitla: »Osculamini filium, hunc audite.¹⁰⁹⁸ Kušajte tiga Synu, poslušajte mojga Synu, beižite pred malikovanjem etc.« Takove zapuvidi nalože tej posvitni gosposčini le-tu gori, de se ona nikar le

posvitni-

1095| Nebucadnezar, Darius, Kir.

1096| Mt 17,5.

1097| Inu.

1098| Poljubite Sina, poslušajte ga; Ps 2,11.

Ta tretia pridiga

posvitnimu ali potelesnimu pohuišanju ali pregrešeniu ima zupar postaviti, temuč tudi krivimu, falš vukuvi inu falš Božji službi. S čim je ona pak ima sturiti inu zupar tu istu se postaviti? Kaj je Bug njej h timu dal? Než li onu reis, onu je ta meč? Zupar koga pak ona njega ima pelati? Zupar te, kateri falš vuk inu falš Božje službe zagovarjeio inu druge hote h tem istim permorovati. Tiga karsčanska gosposčina nejma terpejti. Zakaj ta narvissokeiši GOSPUD v nebi je tu prepovedal inu se pravi Boga častiti inu njegovo bessédo hvaliti, kadar se myr, človeska priazen inu drugu poprej v farlikost postavi, koker de bi se zupar Božjo bessédo kaj imejlu prov dati.

Podolžniki nemajo nyh gosposčiny h krivici pomagati.

Taku imamo my uže Petra zž negovim mečom, kateri se fehta inu hoče GOSPUDA Jezusa odtetti ali brani, ampak on nejma obene zapuvidi. Nu, onu še le-tukaj ena pridiga stoji, ta gre narveč zupar te Iude, ty so imejli zapuvid od svoje sporedne gosposčine, de bi ony imejli meče inu špeišy vzeti inu zupar tiga GOSPUDA Jezusa nucati inu vener krejga inu svary nje ta GOSPUD tudi zatu: »Vy ste vunkaj šli (pravi on) kakor k enimu razboiniku, z mečy inu s štangami mene lovjti, ter vsaj sem jest vsak dan sedil per vas inu sim vučil v templi inu vy neiste mene popadli.«¹⁰⁹⁹ Z le-temi bessedami svary nje ta GOSPUD za dveju urzahov volo. Ta prvi je, kadar lih ta posvitna gosposčina tem podložnikom ta meč v roko da, taku ga ony vsaj nemajo vzeti, kadar je ta rejč huda in krivična. Ta drugi, de bi ga ony zupar njega, tiga GOSPUDA, ne bily imejli vzeti, zakaj on nej bil oben razboinik, zakaj onu je bilu za tiga vuka volo djanu. Takov pak se neima, kakor ty papežniki ponavadi dejo, z ognjom ali z mečom, temuč s tem S. pismom sodyti inu obrovnati. Aku smo my kecarji, kakor ony nas dolže, taku ony nas prepričajte s tem S. pismom inu pustyte rabelna doma, ta ne sliši h takovi disputaciji ali prepirainju. Ampak kakor so je Iudje s Christusom začeli, taku je ony ty papežniki, nyh šularji, obderže, disputyrati ony ne mogo inu ne hote, samuč, de pustimo nyh doctorje inu tiga papeža decrete tulikajn velati kakor to bessedo Božjo. Zatu, kadar se my timu upyramo, taku pridejo kakor ty Iudje zupar Christusa z mečy inu s štangami zupar nas, de ja en vsakateri vidi, kakove hude tarme so ony, zlasti kakor ta GOSPUD k Iudom pravi, Iohan. 8: »Vy ste od tiga očeta, tiga Hudiča, zakaj vy ysčete mene umoriti.«¹¹⁰⁰ Takovu my vidimo na vseh papežnikih, my tu pak moramo terpejti inu prestati, kir smo my kakor Petrus, katerim ta meč nej poročen. Bug pak bode k svojmu času takovu nespododnost¹¹⁰⁰ štraifal inu te svoje milostivu zupar teh kry žeinih tyrannov zlobeinje odtell, amen.

1099| Mt 26,55; Mr 14, 48–49; Lk 22,52–53.

1100| Jn 8,44.

1101| Nespodobnost.

Ta četerta pridiga,

K O K U I E G O S P U D
J E Z U S P R E D A N N A S A I N U K A I F A S A
P E L A N I N U K A I Z A E N O P R A V D A N S K O
O R D N I N G O A L I P R O C E S S I O S O
T Y I U D I E Ž N Y M
D E R Ž A L I .

1102| Mt 57–68; Mr 14,53–65.

1103| Jn 18,24.

*T*¹¹⁰² pak, kateri so byli Jezusa uluvili, so ga pelali k višimu farju Kajfašu,¹¹⁰³ kamer so se bily vkup zbrali pissarji inu stariši. Petrus pak je za nym šel od daleč

od terpljenja Christuseviga.

leč noter do tiga višiga farja palača inu je notar šel inu je per hlapcih sedil,¹¹⁰⁴ de bi vidil, kakov konec bi tu imejlu.

1104| Lk 22,54–55.

Viši farji pak inu stariši inu vus svit so yskali krivu pričovanje zuper Jezusa, de bi ga umurili, inu nejso obeniga našli. Inu naj si je veliku krivih prič bilu perstopilu, taku vsaj nejso obene našli. H puslednimu perstopio dvej krive priče inu so djali. On je dial: »Iest morem Božji tempel rezdrejti inu v treh dneh ta isti sezydati.«

Viši far je gori vstal inu je rekal k njemu: »Ništer ne odgovoriš h timu, kar le-ty čez tebe pričujo?« Jezus pak je molčal. Inu viši far je odgovuril inu je djal k njemu: »Iest tebe zaklinam per tém živim Bogu, de ti nam poveiš, aku si ti Kristus, Božji Syn?«¹¹⁰⁵ Jezus je dial: »Ti je govoriš, ali vsaj jest vam povém, de od tiga časa naprej bote vidili Synu tiga človéka sedečiga na desnici te močy inu prideoč v nebeških oblakih.«¹¹⁰⁶

1105| Lk 22,67.

1106| Lk 22,69.

Tedaj je viši far reztergal svoj gvant inu je djal: »On je Boga šentoval. Kaj potrebujemo več prič? Pole zdaj ste vy njegovu bogašentovanje slišali. Kaj se vam zdy?« Ony so odgovurili inu so djali: »On je smerti vrejden.« Tedaj so ony v njegov obraz pluvali inu so ga s pestmy byli. Eni pak so ga v obraz byli inu so djali: »Prerokui nam Criste, kateri je ta, kir je tebe udaril?«¹¹⁰⁷

1107| Lk 22,63–64.

Hh Vaše

Ta četerta pridiga

Koker onu Christusu,
taku tudi njegovi cerkvi
gre.

Aše lubezni so dosehmaj slišale, koku je naš GOSPUD Christus od Iudeža v verti fratan inu od teh Iudov ujet. Zdaj dajle hočmo zaslišati, koku so ony njega pred tiga višiga farja Kajfaža pelali inu pred nim ga taku zatožili, de ony drugači ne mislio, temuč de ga bodo za volo dostih urzahov od Kajfaža h Pilatusu vodili, Pilatusu izročili inu ob leben perpravili. Takova historia nej le samuč zatu od teh evangelistov taku s flissom zapissana, de bi my per tém imeli se vučiti spoznati to sveto nedložnost¹¹⁰⁸ našiga GOSPUDA Christusa (zakaj kadar my veimo, de je on Božji Syn inu od Svetiga Duha počet inu od ene déčle royen, taku moremo iz tiga doli vzeti, de je on cilu čist inu prez vsiga greha bil), temuč nerveč h timu služi le-ta pravdanska reč, kadar tej cerkvi inu timu evangeliu na tim svetu ravnu taku ima yti kakor GOSPUDI Christusu, de se my na tém ne pohuišamo, temuč pred inu pred na le-ta exempel gledamo, se zž nym troštamo inu se h poterplenju perpravimo. Zakaj kadar je našimu Gospudi inu Glavi, timu Synu Božiimu, taku šlu, de je on krivu obtožen od teh duhovnih, timu Pilatusu v roko inu timu rabelnu na štrik dan, kaj je čudu, aku se nam lyh takovu pergody? Ta hlapec ga nima bujle imejti, kakor njegov Gospud, ia, my se imamo vesseliti, kadar onu z nami tjakaj pride, de se my moramo hvalyti, mojmu GOSPUDU Christusu se je lih taku godylu. Zakaj tukaj my moramo tu vupane imejti, kadar smo my njemu v terplenju glih ali onaki, de my njemu tudi v tej časti glih bodemo, ia, tudi v terplenju, prejdan ta čast bo rezodivena, bodemo my trošt, pomuč inu odteine naši.

1108 | Nedolžnost.

Koku se ludje imajo
prov spoznati
inu soditi.

De je taku takova historia nerpopej nam h troštu naprej zapissana, de my h terplenju serčneiši inu poterpežliviši bodemo, kadar naš Gospud Christus sam takoviga nej odvzet bil. H drugimu, služi ona nam tudi zupar le-tu gmain pohuišane tiga svita. Zakaj le-te, kateri le-tukaj tu ime imajo inu se imenujo viši farji inu stariši v tem folku, te deržy en vsakateri za brumne, svete ludy, za nyh službe, stanu inu rovnana volo. Ravnu kakor na leta današni dan ta papež, škoffi, menihi inu farji za te službe volo, ty imenitiši vudi te karsčanske cerkve hote biti. Ampak le-tukaj ne gledaj ti na to službo, sicer boš obnorjen, temuč gledaj tjakaj, koku ony s Christusom okuli hodio, kaj za enu serce inu volo ony k njemu nossio. Potle kadar ti tukaj kaj dobriga ali hudiga naideš, po tem istim ti sody, taku tebi ta urtel ali sodba ne more falyti. Ta služba ali opravilu je prez cbiuvla svetu inu dobru. Ampak le-ta more dobru hud nevern inu en loter biti, kateri to službo ima inu pela. Zakaj le-tukaj vidiš, de lih ty viši farji so ty, kateri gospodi Jezusa ne mogo terpeti, ony se na njega stavio inu tulikain zmislio, de ga na kryž perpravio, per katerim moreš spoznati, de so ty narslejši inu vegši Christusevi merdrarij. Taku aku hoč gvišnu vediti inu spoznati, aku so papež, škoffi inu tém glih brumni ali nikar, taku se ti ne pusti nyh službi motyti, gledaj le tjakaj, koku se ony pruti timu evangeliu inu pruti timu pravimu vuku deržee, taku boš našal, de so ony zgul iudežovi otroci inu ravnu enu takovu serce pruti timu evangeliu imajo kakor ty viši farji pruti Christusa. Le-tu je uže ta pravi sad, per katerim se ty falš preroki, ty volcie, narbule moremo spoznati, de aku ony lih v tem ovčjim gvantu gredo inu se izkažeio inu imajo tu videnje ali velanje, kakor de bi ony brumni, pošteni inu neškodlivi ludje bily. Nu, taku hočmo tedaj ta process predse vzeti inu slišati, kaku ty sveti ludje s tem lubim GOSPUDOM Christusom nespodobnu, sovražnu, farlih, kunštnu inu s falš sercom okuli hodio.

1109 | Jn 18,13.

Ta evangelist Ioannes melda, de so Iudje GOSPUDI Jezusa nerpopej k Annasu pelali, kateri nej en viši far, temuč tiga višiga farja Kaifeža tast bil.¹¹⁰⁹ Ampak pred Kaifežom je le-tiga Anasa syn Eleazar inu po Kaifežu njegov drugi drugi

od terplenia Christuseviga.

drugi syn Ionathas viši far bil, iz kateriga je dobru zastopit, de je Anasen imeniten mož bil inu mei Iudi veliku velal, zatu so ty žolnerji tudi, kateri so Jezusa pelali ujetiga, k njemu narpoprej ga pelali, aku bi kej v njegovi hiši, kakor tiga starišiga inu bližnišiga ty Iudje hoteli vkupe priti inu se zuper Jezusa posvetovati. Ampak Anas viža nje zdaici k svojmu zetu, timu Kaifežu, kateri je tiga istiga leta viši far bil, zakaj tjakaj so se bily uže ty viši farji inu stariši vkupe zbrali. Tukaj rezmisli inu gledaj ti, kaku na eno nespodobno vižo ty viši farji z GOSPUDom Christusom okuli hodio, zakaj ony so kmallu zatožniki inu rihtarji. zatu mora ta GOSPUD v svoje reči krivu imejti, on si reci ali sturi, kar hoče. V posvitnih ričeh bi tu enu silnu veliku nepoštenje bilu, kakor je tudi skuzi gvišne gospodne postave teim Iudom bilu zapovedanu inu ubranenu, de nihče mei nymi ima kmallu zatožnik inu rihtar biti. Ampak le-tim svetim Iudem nej greih, ony imajo oblast, de kar se nym lušta tu ony smejo sturiti, truc timu, kateri bi tu nym hotel braniti, krivu dati ali na hudu obrniti. Z našimi duhovnimi, s papežom inu s škoffi tudi taku gre. Onu je ta papež uže veliku let poredu nam Nemcom inu Slovencom ta usta gori odpiral inu se izkazoval, kakor de bi on hotel skuzi en concilium tu dvojenje v te vere ričeh doli perpraviti. Taku je tu tudi od našiga dela ali partye na veliku raištagih, inu sicer v risnici, pegerovanu, de bi se mogel en fray karsčanski concilium imejti inu timu dvojenju, kateru je pred očyma, s Svetim pismom pruti priti inu gori vzdigniti. Ampak tukaj se očitu vidi, de je papež z nami inu s tém svetim evangeliom ravnu kakor ty Iudje le-tukaj s Christusom pegeroval okuli hoditi. On je ena partya inu se začne ta krég za njegoviga vuka inu Božje službe volo, katere je on zuper Božjo bessédo v tej Cerkvi gori naredil inu že nad temi istimi deržy. Kaj bi uže ta zatoženi imel sturiti? Imel bi on rihter biti, taku on sebi ne bode krivu inu svojej pruti partye timu zatožniku prov dal. Le-tu hoče ta papež inu njegovo kardellu v le-tim rovnainu cilu imejti. Takovi fein pošteni ljudje so ony, ia, kateru je še več papež se pusty očitu slišati, kej inu kadar bi se en concilium deržal, taku bi my, kakor ty poprej ferdamnani, v nym ni štíme ne imeli imeti ni v takovim conciliu sideti. Tu je vsaj ja enu svojevolnu, nespodobnu, pretežku rovnaine, ampak le-tukaj onu stoji. Ta svet ne zna s Christusom drugači okuli hoditi. Zatu moramo my le-tukaj tu poterplenie nossiti inu z GOSPUDOM Christusom takovo krivico noter do svojga čassa terpeti. Onu vsaj ne hoče drugači biti. Kaifas, kateri se je kakor en rihtar na ta rihtni stol possadil, ta Christusa samiga toži inu njemu v njegovi reči cilu krivu da. Tu je ta perva nespodobnost ali krivica v le-tim procesu per teh duhovnih.

H drugimu, je tu tudi cilu pretežku. Ony hote GOSPUDA Christusa kratku mertviga imeti inu ne mogo vsaj obeniga dobriga urzaha najti, temuč si morajo z ložami inu s falš pričami pomagati noter, de h poslednimu Kaifas, ta rihtar, sam gori stopi inu eno zatožbo naprej pernesse, katera ima enu maihinu videnia inu velaina. Mei družimi falš pričovanji je le-tu, de dve priče naprej stopio inu pravio: »On je djal: 'Iest znam ta tempel Božji rezdreti inu ta isti v treh dnech sezydati.'«¹¹¹⁰ Takova historia, koku se je godylu, naideš ti per s. Ioannesu na 2. cap.¹¹¹¹ Zakaj kadar je naš GOSPUD Jezus v Ieruzalemi na enim velikonočnim prazniku z eno gaižlo te meinavce inu kupce z nyh volly, ovcami, golobi inu kar so ony sicer imeli, vunkai izpodil inu je pressul tem meinavcem te denarje inu je okuli pahnil te meinavske mize,¹¹¹² so se okuli njega ty Iudje vkupe zbrali inu so djali: »Ti se podstopiš ene sussebne oblasti, imaš li tudi od tiga eno zapuvid? Kaj nam ti pokazeš za enu znameine, de ti tu smeš sturiti?« Natu je ta GOSPUD odgovuril le-taku: »Rezderyte le-ta tempel inu na tretji dan hočem jest njega gori narediti.«¹¹¹³ Takovu je on meinil ravnu, ka-

Hh 2 kor

I.
Viši far je kmallu
tožnik inu rihtar.

II.
Zupar Christusa stopio
falš priče gori.

1110| Jn 2,19; Mt 26,61; Mr 14,58.

1111| Jn 2,14–15, 18–19.

1112| Mt 21,12; Mr 11,15; Lk 19,45.

1113| Mt 26,61; Mr 14,58.

Ta četerta pridiga

1114| Mt 12.,39–40.

kor unu Math. na 12.,¹¹¹⁴ s tem čudessom Ionasovim, kakor de bi on hotel reči: »Vy pegeruiete enu znameine, tu vam tudi more dujti, vy mene bote umurili, ampak na tretji dan se jest bom sam od smerti zupet gori obudil. Kateri na takovim znameinu nema zadosti, timu nej več pomagati.« Tu je ta istoria. Ampak koku ony falš te besséde preobernejo? On pravi: »Vy njega bote rezderli.« Taku ony pravio: »On je djal, on ga hoče rezdreti.« Inu kadar bi se lih takove besséde per tem zastopu pustille, kakor nje ty Iudje zastopio od templa v Ieruzalemu, bi li tedaj za takove bessede volo en človik to smert bil zaslužil?

Papežniki so veliki lažniki.

In summa: Kateri hoče zupar Christusa tožiti, ta more en nesramni lažnik biti. Kakor my tudi na naših papežnikih vidimo, vse inu zgul laža je, kar ony zuper ta evangelion vpyejo. Ony se ne sramujo, ty zanikerni Iudje, ony je tudi v bukve pišejo, de my s teim visoko vrednim zacramentom taku sramotnu okuli hodimo, de my iz keliha, kar prebo, na steno vlyemo, ta žegnani kruh, aku on prebo, z nogami teptamo. Takovu nej so li debelle typajoče laže? Ter vsaj se tu nikar z žleht kruhom inu vinom nikar ne zgody, on se lipu gori vzdigne inu se častitu deržy. Tar bi se ne imelu tedaj le-tukaje sturiti, ker my spoznamo inu vučimo, de nej le kruh nikar le vinu, kakor ty zacrament švvermarji¹¹¹⁵ vuče, temuč tu tellu inu ta kry Christuseva za nas kryž danu inu za naše greihe prelyta? Ali nikar se takoviga lagaina na papežnikih ne čudi. Kateri z lažami okuli hodi, ta ne more obene risnice govoriti. Inu kateri zuper to risnico se stavi inu govori, ta ne more sebi sicer z ničemer, temuč z lažami si pomagati. Takovu je ta svet s Christusom, kakor my le-tukaj vidimo, začel inu je mora s karsčeniki inu s tem svetim evangeliom taku izdellati inu dokoinati.

1115| Zanesenjaki (E. Vrečko, Zbrana dela Primoža Trubarja 11).

Kadar pak ta pričovana ne hote vkup štimati inu se skladati inu so sama na sebi nemogoča, pride Kaifas sim naprej, ta rihtar ali viši far, inu (kakor Ioannes melda) vpraša on Christusa za njegove jogre inu za njegov vuk.¹¹¹⁶ Kakor de bi on hotel reči: »Kai ti vsaj za en nov vuk pernesseš? Nej tebi Moizes zadosti? Moreš ti nekaj sussebniga imeti? Si le-ti sam vučen? Smo li my tedaj vsi norci? Kej so uže ty, kateri tvoj vuk za prov inu za Božji štemajo? On bi taku dober mogel biti, my bi si ga tudi pustili dopasti inu bi ga gori vzeli. Ampak onu je zgul huda družina, katero si ti nase obesil. Kar je redliga inu pošteniga, tu sebi tvoje predige ne žely inu ne vošči.«

1116| Jn 18,19.

Na takovu vprašaine odgovory ta GOSPUD: »Iest sim vsak čas vučil v šuli inu v templi, ker vsi Iudje vkupe pridejo inu neisom ništer v kotti govuril, kai ti mene zatu vprašaš? Vprašajte za tu, kateri so je slišali, kar sim jest k nym govuril, pole tisti vedo, kaj sim jest djal.«¹¹¹⁷ Ta GOSPUD svojga vuka ne hoče ferrahtaniga imeti inu pravi, on se nej ogibal, temuč je očitú predigoval, zatu se tu istu nima za eno pokotno predigo svaryti. Ampak tukaj stoji, koker slišimo, en hud loter poleg, ta da timu GOSPUD v eno žlaffernico¹¹¹⁸ zatu, kir je on timu višimu farju taku odgovoril inu ga nikar vissokeiši poštoval. Takovi farski hlapci so na ta današni dan ty zanikerni klaffarji¹¹¹⁹ Bizel, Kokles inu tém glih, kateri dobru hote služiti, šentuju inu sramote ta sveti evangelium le zatu, de ony per svojeh škoffih inu per tim maliku v Rymi sebi enu vosčeine inu priazen zadobe. Tu se more terpeti, Christus je tu tudi terpil, ali on vsaj nej h timu molčal, ni takovo nespodobnost prez svara inu prez odgovory pustil, kakor Christus le-tukaj tiga hlapca terdu se loty inu pravi, de je on njega nespodobnu udaril inu je vsaj per tem istim pusty ostati.¹¹²⁰

1117| Jn 18,20–21.

1118| Klofuto; izposojeno iz srvnem. *slapfe* (klofuta, zaušnica) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

1119| Klepetulje, gobezdavci, prostaki, tisti, ki nespodobno in nespametno govoriyo (klafač; SSKJ); izpeljano iz srvn. *klaffen* (klepetati, govoriti veliko in glasno), in sicer v 12. stoletju (H. Jazbec, 2007, 49).

1120| Jn 18,23.

Ty sovražniki Christusevi vsaj ništer nejmajo, na katerim bi ony mogli stati inu se deržati. Za tiga volo pride Kaifas, ta viši far, naprej inu seže h tej poglaviti reči: »Iest te zaklinam (pravi on) per tém živim Bogu, de ti nam poveiš, aku si ti Christus ta Syn Božji.«¹¹²¹ S teimi bessedami Kaifas Christusa terdu derži

1121| Mt 26,63; Mr 14,61; Lk 22,67.

od terplenia Christuseviga.

derži inu njemu (koker se pravi) po goltancu seže. Ali tukai imaš merkati nerpoprej, de le-tu tiga Kaifeža maininga nej, de bi on ali ty drugi na njega hoteli verovati, kadar bi on djal, de je Christus, ne, temuč takovu spoznanje hote ony od njega imeti zatu, kir so meinili, de po takim spoznanu bi več ne bilu potreba k smerti. Christus je tudi dobru zastopi, ali on zatu ne hoče tayti: »Ti je govoriš,«¹¹²² pravi on, tu je: »Ia, kakor ti praviš: 'Iest sim Christus.'« Inu kateru je še več: »Onu je za mallu dny danu, taku vy bote vidili tiga človéka Synu sideti na desnici te močy,«¹¹²³ tu je: »Meni ne bode potreba več terpeti, temuč bodem v takovim messej inu kry večni, vsigamogoči Bug inu čez vse gospodoval noter, de jest na sodni dan zupet pridem v oblaki inu bodem sodil te žive inu mertve.« Nu, uže tukaj ima ta viši far tu častitu, silnu spoznanje, kaj on ima od le-tiga človéka deržati ali verovati, kateriga si je on inu drugi ujeti inu umoryti naprej vzeli. Koku je pak Kaifas takovu spoznanje gori vzal.

On je rezderl, pravi Matheus, svoj gvant inu je rekal: »Le-ta je Boga šentoval, kaj my več potrebujemo pričovaina? Pole, zdaj ste vy njegovu bogašentovaine slišali, kaj se vam zdy?«¹¹²⁴ Tu je uže ta perva pravda s Christusom pred duhovno gosposčino, de ony Christusa h kecarju inu Boga k šentavcu sture, na teim imajo ty viši fary zadosti. Ali de bi mu cillu k smerti pomagali, taku so ony teim glih tudi posvitne inu purgarske zatožbe pred Pilatusa pernesli. Mei tem pak, preden ony koku bi ga imeli zadožiti,¹¹²⁵ mei sabo svetujejo, mora ta nedolžni ubogi Chrjstus sebi v svoje svetu obličje pustit pluvati, se s pestmy byti tukaj inu tamkaj skubsti,¹¹²⁶ pehati¹¹²⁷ inu sramotiti. Zakaj ony mejnio, de na tem prav sture, kir je on za eniga kecarja inu bogašentavca spoznan, se mu spotaio, kir je spoznal, de je Christus, edan ga bye od spredaj, ta drugi od zadaj: »Ej, li si ti Christus (pravio ony) »prossimo te, prerokui gdu je tebe udaril?«¹¹²⁸ Gledaj uže s flissom na tu, aku si tu tudi nikar taku na ta današni dan timu evangeliu zgodi? Ty papežniki vprašajo nas za naš vuk, kadar ga my tedaj na tu narpriprostiše inu zveisteiše spoznamo, kakor se je v Augspurgi inu drugdi na tem raištagu zgudilu, zdaici vpyejo, kryče inu s kecarjemi zmeriajo inu kar en vsakateri za enu šmagainje, sramoteinje, špotanje inu škodo tem bozim karsčenicom more naložiti inu sturiti, tu on stury. »Ej,« pravio ony, »ste vy ty evangeliski? Je tu vaš evangelion? Počakaj, my hočmo vam ta evangeli dati.« So taku ta passion sim ter tam s temi brunnimi karsčenicami v Nembški inu Laški deželi, v Franchraihi, v Engelski deželli ygrali, de se Bogu smili. Zatu imamo my takov protess per teh duhovnih dobru inu s flissom merkati, aku bi se nam tudi takovu permerilu, de my na našiga GOSPUDA Christusa gledamo inu se na njemu poterplena vučimo inu ta pravi trošt zapopademo, aku my za njegove bessede volo ž nym moramo terpeti, de my tudi imamo ž nym živeti inu častyti biti, tu nam vsem Bug daj, amen.

Ta peta pridiga,

KOKU IE PETRUS

TIGA GOSPUDA V KAIFEŽOVI

HIŠI H TRETIMU KRATU

ZATAYL.

*Etrus pak je zvonaj sedil v palači. Inu ena dekla je k njemu stopila inu je djala: »Inu ti si tudi bil s teim*¹¹²⁹

Hb 3 Jezusom

1122| Mt 26,64; Lk 22,70.

1123| Mt 26,64; Mr 14,62; Lk 22,69.

1124| Mt 26,65–66; Mr 14,63–64.

1125| Zatožiti.

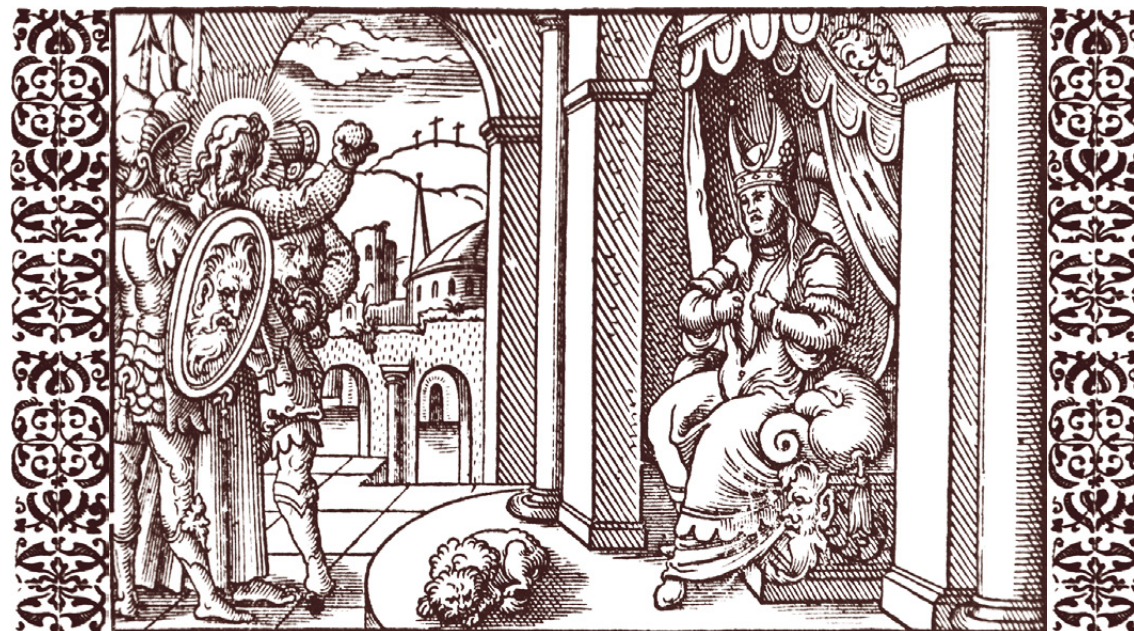
1126| Cukati se, vleči se (Vilko Novak, Slovar stare knjižne prekmurščine).

1127| S pestmi udarjati in z nogami brcati (Matija Kastelec in Gregor Vorenc: Slovensko-latinski slovar).

1128| Mt 26,68; Lk 22,64.

1129| Mt 26,69–75; Lk 22,56–62.

Ta peta pridiga

1130| Jn 18,17.

1131| Mr 14,66–68.

Jezusom iz Galilee.«¹¹³⁰ On je pak pred nymi vsemi tajil inu je djal: »Iest ne veim, kaj ti praviš.«¹¹³¹ Kadar je on pak skuzi davri vunkaj šal, ga je ena druga vidila inu je h tem djala, kir so ondi bily: »Le-ta je bil tudi s tém Jezusom od Nazareta.« Inu on je zupet tajl inu je h timu persegel: »Iest ne znam tiga človeka.« Inu čez en majhin čass so tjakaj stopili ty, kir so ondi stali inu so djali h Petru: »Risničnu ti si tudi eden od teh, zakaj tvoj iezik tebe ferrata.« Tedaj se je on začel kleti inu persegati: »Iest ne znam tiga človeka.« Inu zdajci je petelin zapeil.¹¹³² Tedaj je Petrus spumnil na Jezusove besséde, ker je k njemu djal: »Preden bo petelin pejl, boš ti mene trykrat zatajil.«¹¹³³ Inu je vunkaj šal inu se je britku jokal.

1132| Jn 18,27.

1133| Jn 13,38; Mr 14,30.

Petrusov padec,
h čemu on služi.

U je ena silna historia, katero vsi štiri evangelisti s flissom pišejo. Inu služi nam nerporej h timu, de se my vučimo pohlevni inu nikar prevzetni biti, potehmal Petrus v en takov velik padec ali greih pride, kateri je vsaj poprej tellu inu leben vagal za GOSPUDA Christusa volo. H drugimu, de se my vučimo, de kadar smo v grehe padli, koku se my spet imamo k gnadi perpraviti, tu pak na s. Petru bomo vidili inu nad nim en leip exempel te kersčanske pokure našli, kaj je ona inu koku my od grehov imamo prosti biti. My hočmo pak narpoprej to istorio, koku se je zgudilu, zaslišati.

Kadar je Jezus v tem verti bil ujet inu narpoprej k Anasu, Kaifežovimu tastuvi, bil pelan inu od Anasa k višimu farju Kaifežu, piše Ioannes,¹¹³⁴ de je on od daleč šal v Kaifežovo hišo, v kateri je znan bil, inu de je Petra sabo pelal, ta je per tej drugi družini v hiši iznotraj k ognju sedil inu se grel, v teim je njega ena dekla odgovorila, aku bi on tiga ujetiga moža mlaiši bil, ampak tu je Petrus močnu tajil inu ta petelin je h pervimukratu zapeil. Natu meldajo Mathe-

1134| Jn 18,12–13, 15–27.

us

od terplenia Christuseviga.

us¹¹³⁵ inu Marcus,¹¹³⁶ je Petrus od ognja skuzi davri v dvorisče šal inu v teim se pergodi, de je ena druga dekla h tem, kateri so okuli Petra stali, djala: »Le-ta je tiga ujetiga Jezusa mlaiših eden.« S. Lucas pak pravi, de je en mož bil, kateri bi bil tu od Petra govuril.¹¹³⁷ Tu se pak dobru mora verovati, de kadar je ta dekla začela od Petrusa govoriti, de so drugi tudi h timu pomagali govoriti, tej dekli prov dali, tedai je Petrus h drugimu malu tajil. H tretimu čez eno uro potle, kakor s. Lucas melda,¹¹³⁸ pride tiga višiga farja en služabnik, kakor Ioannes pravi,¹¹³⁹ kateri je en priatelj bil tiga, katerimu je Petrus v erti¹¹⁴⁰ tu uhu odsekal, ta se Petra močneiši loty kakor ty prvi inu pravi očitū, de je njega v erti per Jezusi vidil. Tiga Petrus nej hotel pustiti na sebi ležati, kir se je kože bal, je za tiga volo začel se kleti inu persegati: »Iest ne znam tiga človeka, od kateriga vy pravite.«¹¹⁴¹ Skoraj pak na takovu tajenje zapoje petelin inu ta GOSPUD je pogledal na Petra inu njegovu serce taku silnu zadel, de je zdajci vidil inu v sebi počutil, de je krivu sturil. Teče za tiga volo proč iz Kaifežove hiše inu se britku plače. Tu je uže ta ceila istoria, kakor njo vsi štiri evangelisti pišejo.

Le-tukaj se my imamo narpoprej, kakor je poprej ozgoraj govorienu, na tem brumnim Petrusu našo slabust vučit spoznati, de my ni na druge ludy ni na nas same se kaj gvišniga nimamo zavupati, zakaj naša serca so cilu preslaba inu nestonovitna, de se vsako uro preminee, kakor ta GOSPUD pravi, Ioan. 11.¹¹⁴² Gdu bi se vsaj kuli kadaj takove nestonovitnosti inu slabusti h Petrusu bil zanessel? Kadar je njega ta GOSPUD opominal, Luc. 22,¹¹⁴³ koku njega ta Satanaz žely, de bi ga rad kakor to pšenico roval, koku je taistikrat Petrus redle, trucig, serčan inu necagliv bil, je veideče: »Gospud, (pravi on,) iest hočo s tabo v ječo inu v to smert yti.«¹¹⁴⁴ Kadar pak ta GOSPUD njega daile opomina, de bi ne imel preveč prevzetan biti. Zakaj predan ta petelin dvakrat zapoje, taku on bode njega trykrat zatajil,¹¹⁴⁵ tedaj se je vidilu, de tu Petrus za eno zgul baissen je deržal. On meini, de je nemogoče, on hoče per njemu deržati inu stati, de bi njemu lih ta leben nad tém imel vzeti biti. Inu res je, de je tu tudi z daniem spričal. Zakaj kadar je narvegši žalost, britkust inu k farlikost bila, tedaj, kakor so Iudje tiga GOSPUDA ujeli v erti, je Petrusta prvi bil z nagim mečom inu je udaril mei kardellu, nič na tu gledajoč, de je unih taku veliku inu dobru oroženih, nyh pak le dva, katera sta meče imela. Gdu bi uže hotel verovati, de bi en takov serčan mož, kateri se je taku zveistu svojmu GOSPUDI podal, bi njega imel taku sramotnu zatayti? Zakaj le-tukaj ne pegeruie nihče Petru ni tem drugim njegovim raven mlaišem, kaj sturiti. Ta GOSPUD je nje bil fray sturil, ker je djal: »Pustite le-te yti.«¹¹⁴⁶ Inu susseb le-tukaje v Kaifežovi hiši ne begeruje¹¹⁴⁷ nihče nym, kaj sturiti. Kadar se pak permeri, de ta vratarica kei iz eniga poterplenia h Petrusu pravi: »Nei li si ti tudi s Jezusom iz Nazareta bil?«¹¹⁴⁸ Tu njemu zdaici serce inu missal upade, misli inu ima v skerbi: »Aku iest h timu ia rečem, taku njemu kej pojde, kakor njegovimu GOSPUDU,« za tiga volo taji. Inu kadar on k drugimu inu h tretimukratu za tu bo ogovorjen, začne on kleti inu persegati, de ga ne zna, de bi ga kej kadaj bil vidil. Le-ta exempel pusti ti tebi dobru priporočen biti, de ti sam sebe inu druge ludy per tim vučiš prov spoznati inu se pred prevzetnostjo varovati.

Zakaj kadar se tu Petru more pergodyti, katere je pred vsémi drugimi jogri enu susebnu serce k Gospudi Christusu imel, ia, kateri je z Božjo gnado taku resvičen bil, de Christus sam pravi: »Izvelyčan si ti, Simon, messu inu kry tebi tiga neiso rezodeile, temuč moj Oča v nebessih,«¹¹⁴⁹ inu da njemu tu ime inu imenuje njega eno skalo,¹¹⁵⁰ kaj hoče tedaj z nami ubozimi človeki biti, kir smo my za teh darov volo veliku žlehtniši, slabeiši inu pomankliviši? Za tiga volo se ti varui, ne bodi prevzetin, nikar ne misli: »Iest sim uže čez graben, mene ništer ne manka.« Zakaj tvoje messu je izkaženu inu malu vrejdu. Taku tudi ta Satan

1135| Mt 26,71.

1136| Mr 14,67.

1137| Lk 22,58.

1138| Lk 22,59.

1139| Jn 18,26.

1140| Verti.

1141| Mt 26,74.

1142| Jn 11.

1143| Lk 22,31.

1144| Lk 22,33.

1145| Mt 26, 34; Mr 14,30; Lk 22,34; Jn 13,38.

1146| Lk 22,51.

1147| Pegeruje.

1148| Mt 26,71; Mr 14,67; Jn 18,17.

1149| Mt 16,17.

1150| Mt 16,18.

Ta peta pridiga

1151| Prelisčiti, zavesti, preslepiti, ogoljufati.

1152| Mt 26,41; Mr 26,38; Lk 22,40.

1153| Lk 21,34.

II.
Ta drugi vuk.

1154| Mt 28,5–7; Mr 16,6–7; Lk 24,5–6.

tan ne praznuje, on podnetuje inu pergrebluje od zadaj inu od spredaj, aku bi on nas mogel prehiniti¹¹⁵¹ inu naša serca režaliti. Za tiga volo ne vela, de bi my hoteli žihri biti, temuč derži se sleidni v Božjim strahu inu gledaj na vse strany okuli sebe inu kakor je Christus Petra, Iacoba inu Ioannesa ozgoraj opominal inu rekal: »Čujte inu molite, de vy nikar v izkušnjave ne padete.«¹¹⁵² Taku ti tudi sturi, čui, ne smerči, ne bodi žiher, kakor de bi obene potrebe ali farlikosti ne bilu, zmisli: »Moj narvissokeši sovražnik je meni narbliže, iest ga v mojem nederju nossim. Za tiga volo, aku Bug nikar s svojem Svetim Duhum k meni ne stopi, taku je zgublenu, iest ne morem le eno uro regirati ni meni obderžati. Za tiga volo hočem iest Boga za njegoviga Svetiga Duha prossiti, de mene skuzi njega regira inu prov pela, pred nadlugo inu izkušnjavo varuje, milostivu pomaga inu me ne pusti pasti.« Tu je tu pervu, kateru nam bode v le-tej historji naprej deržanu.

Onu pak tudi le-tu h timu sliši, od kateriga ta GOSPUD pravi, Luc. 21,¹¹⁵³ de my teh serc nikar ne preobložimo z žertjem inu s pyanostjo. Zakaj tu je naša huda šega, de kateri je zdrav, vessel, bogat inu vsiga zadosti ima, ta Boga inu njegovo bessédo hitru pozabi inu se ga nikar veliku an ne vzame. Ali takim se hitru mora pergoditi, ia, preden se tiga zanesso, de Hudiču v mrežo pridejo. Zatu ima vse truje vkupe biti, de se ti Boga boysš, cuješ inu si tresliv inu vselej s flissom moliš, tu aku sturiš, družiga tebe sturiti nej potreba. Inu aku my lih te izkušnjave cilu ne moremo odvzeti biti inu čassi iz slabusti pademo, taku bode Bug nas vsaj skuzi svojga Duha zupet vunkaj izpelal, de v teh istih ne bomo vselej tečali.

H drugimu služi le-ta historia nam h troštu, kir se ta sad tiga terplenia našiga GOSPUDI Christusa lipu le-tukaj pusty viditi inu my na Petru nikar le samuč en sussebni exempel te gnade inu milosti Božje vidimo, temuč se tudi vučimo, kadar z nami tudi tjakaj pride, de smo krivu sturili inu se pregrešili, koku se my imamo deržati inu gnade yskati. Ta padec ali greh s Petra je en strašan greh inu težak padec, koker se vidi na teim, de kadar ga počuti, ne hoče več mej ludmy ostati, temuč se skriva inu se britku plače. Raven tiga pak se tudi vidi, de je ta GOSPUD nikar le samuč takov padec njemu poprej pravil, temuč ga je tudi potle spet v nega gnado vzel inu takoviga greha mu nej pustil uplatiti. Zakaj na velikonočni dan, preden se je Gospud Christus rezodil, je ta angel zapovedal, kateri je per grobi sedil, tem ženam, de bi tu one imejle njegovim jogrom povedati inu susseb Petru, de je ta Gospud od smerti gori vstal.¹¹⁵⁴ Inu ta Gospud sam zdajci, potehmal kadar se je on bil tej Magdaleny inu tém drugim ženam rezodil, se on Petru izkaže inu trošta njega. Tu vse Christus le nam h troštu sturi, de aku lih my tudi pademo inu grešimo, de zatu zavupaine na gnado Božyo nikar iz našiga serca pustimo pasti, temuč kakor se je ta GOSPUD pruti Petru izkazal, de se tudi taku pruti nas bode izkazal, de aku smo lih ubozi grešniki, taku vemo, de je Christus tudi za našo volo umerl, de njegovu terplenie ima nam h troštu inu h pomuču priti. Zakaj kadar by ty grešniki takoviga terplenia ne jmejli užyti, taku bi bily ty jogri inu susseb Petrus ty pervi bily, katere bi on bil zavergal inu bi se nyh nikuli več ne bil an vzel. Potehmal so ony bily od njega beižali inu njega taku sramotnu zatajili. Ampak ta mylostivi GOSPUD tiga ne stury, ony so njemu že lubi jogri, aku so se ony lih bily hudu deržali, tu ti merkaj inu s tem tvoje serce troštaj. Zakaj lih taku hoče ta milostivi Bug s tabo tudi sturiti.

Ia, praviš ti, koku onu gre s teim ubogim Iudežom? Per njemu se ne vidi obena gnada, aku lih od tiga potle tudi bomo slišali, taku je vsaj tukaj tudi potreba, de my od tiga navuka nekaj govorimo, kaj je Petru naprej pomoglu inu ga obderžalu, Iudeža pak, kaj nazaj vlejklu inu v cagainje perpravilu, de se my na Petru vučimo prov inu kersčansku deržati inu se pred tém varovati, kar se je Iudežu pergudilu.

Nerpo-

od terplenia Christuseviga.

Nerpoprej pak je potreba, de my en rezlotik mej Petrom inu Iudežom sturimo, tudi kar nih greihe an tiče. Zakaj aku ona lih obadva skuzi greh zupar Božjo volo sturita inu s tem tu večnu ferdamnanje nase naložita, taku je vsaj Iudežov greih vegši kakor Petrusov. Iudas gre v svoj greh fray volnu inu z dobrim pomišleinom, aku njega lih ta GOSPUD čez tu inu zvestu opomina, taku se njemu vsaj ta greih več lubi. Tu se s Petrom ne zgody, kateri naglu nikar prevzetnu iz zgul slabusti h timu pride, kadar bi on bil veidil, de bi onu njemu taku imelu goditi, bi on prez vsiga cbiuvla v Kajfežovo hišo nikuli ne bil prišal. Takov rezlotik teh grehov se ima dobru merkati, de aku ona obadva greišita, Petrus inu Iudas, inu v Božji urtel ali sodbo padeta, taku je vsaj Iudežov greh vegši kakor Petrusov. Kakor ta Gospud potle tudi odzdolaj en rezlotik stury mej Pilatom inu mej Iudi, Ioannis na 19. cap., inu pravi: »Kateri je mene tebi izročil, ta ima vegši greih.«¹¹⁵⁵ Za tiga volo ta Iudež eno britkeišo vest inu vegše terplenie ima kakor Petrus, zakaj ta butora, katera na njemu ležy, je težkeiši inu ga britkeiši štenta inu martra, aku je lih Petrus ravnu taku dobru s svojem grehom to smert bil zaslužil kakor Iudež. Taku pravi Paulus sam od sebe, de je on Christusa inu njegove verne preganjal, tu je on nevejdeče sturil,¹¹⁵⁶ kaže s teim tudi na takov rezlotik, de njegovu preganane, aku je onu lih en ferdamliv smertni greih bil, de je vsaj timu pregananju teh viših farjev inu farizeiov nej glih ali onaku bilu. Takov rezlotik je priden, de se dobru merka inu de se my pred takovimi svojevolnimi, prevzetnimi greihi varujemo kakor pred eno butoro ali težavo, pod katero bi nas mogli potlačeni biti inu cillu konec vzeti.

Aku je uže lih en takov rezlotik tiga greiha, de je eden mainši, ta drugi vegši, inu prez cbiuvla ta vegši to vest več tlači, stiska inu straši, taku stoji vsaj Božja besséda inu oblubla tukaj, de za teh greihov volo nihče nima cagati ni cbiuvlati, temuč se ima vse gnade k Bugi skuzi GOSPUDI Christusa, njegoviga edinoroyeniga Synu, zanesti. Tu se ločita uže v le-tim štuku Iudas inu Petrus, timu Iudežu ležy ena vegši butora na rami kakor Petru, kakor je meldanu. Za tiga volo pade on v cagainje inu misli, tukaj nej vekoma ni pomuči ni sveta, gre pred žalostjo tjakaj inu se sam obessi, ta ubogi človik. Za čez volo pak tu sturi? Zatu, kir Božjo bessédo nei bil s flissom poslušal, temuč jo ferrahtal, iz nej ništer se pobulšal. Kadar je on uže trošta potrebuval inu te bessede nej imel, je bilu nemogoče, de bi njemu bilu moglu pomaganu biti. Petrus pak se tudi britku plače, je njemu težku inu britku za njegoviga greiha volo, ampak on je bil Gospudi Christusevo bessédo flissigiš poslušal inu buile zamerkal. Za tiga volo, ker je zdaj ta nadluga pred rokami, on jo predse vzame inu se te iste deržy, se z njo trošta inu vupa, Bug bode njemu milostiv. Tu je ta prava pomuč v takovi nadlugi, na katerim je timu ubozimu Iudežu mankalu. De je onu pak s Petrom taku hodilu, inu de se je on na Božjo bessedo inu gnado deržal, pričuje ta GOSPUD, Luc. 22,¹¹⁵⁷ kir pravi: »Iest sim zate prossil, de bi tvoja vera ne zmankala.« Kadar je on Christusa zatajil, taku se ne vidi ena yskrica te vere v serci, ampak potle, kadar ta vest pride inu njega straši inu skuša, se ta vera zupet najde inu obderžy njega takova besseda Christuseva, de nikar v cagainje ne pade.

Zatu se le-tukaj vuči, kaj je ta prava pokura. Petrus se milo plače, tu je ta začetik te pokure, de tu serce te grehe prov spozna inu si je pusty žal biti, de se nikar lušt ni lubezan na nyh nima inu v greih naprej ne gre, temuč se iz serca za nje kumra, de se Božia vola nej deržala inu se grešilu. Tiga pak my ne premoremo od sami sebe. Ta Gospud more na nas pogledati, kakor on le-tukaj na Petra pogleda. Zakaj naša natura je taku izkažena, de se nam ta greh lubi inu my z luštom pred inu pred nym naprej gremo. Kakor my le-tukaj

Ii na

Rezlotik mei Iudežom inu Petrom.

1155| Jn 19,11.

1156| 1 Tim 1,13.

Bug ukazuje vsém grešnikom skuzi Christusa gnade vupati.

Petrus se trošta skuzi Božjo bessede zupar tu caganje.

1157| Lk 22,32.

Od kod prava grevinga¹¹⁵⁸ semkaj raste.

1158| Kesanje; izposojeno iz srvn. bav. *gereuinge f. (kesanje), in sicer v 13. stoletju ali kasneje (H. Jazbec, 2007, 45).

Ta peta pridiga

na Petru vidimo, kadar je on enkrat Christusa zatajil, taku on le naprej gre inu se za ništer ne kumra. Kadar pak ta petelin zapoje inu ta Gospud po Petra gleda, tu on stuprov sam v sebe grei inu spomislil, kaj je sturil. Nu, taku pak ta greh po svoji inu naši naturi ništer družiga ne more, temuč te vesty strašiti, z Božjm serdom naprej prity inu tu serce polnu britkusti sturiti, kakor se na obema, na Iudežu ravnu taku dobru kakor na Petrusu, vidi. Zakaj Iudežu, potehmal kir on svoj greih počuti, bode njemu taku britku, de ne vej, kej bi imel ostati. Petrusu glihi viži taku britku bo, de se more od ludy djati inu se ne more zadosti naplakati, taku terdu njega njegov greih straši inu martra. V takovi britkusti inu serčni žalosti je tu, tu narbulše, de se ti nerporej ponižáš pruti Bogu inu fray očitu tvoje greihe spoznaš inu rečeš: »Ah, Bug, jest sim le ja en ubog grešnik, družiga tudi ne znam (aku s tvojo gnado od mene stopiš), kakor grešiti.« Potle, de se ti na Božjo bessedo inu oblubo derziš inu rečeš: »Ali bodi meni milostiv za Jezusevo Christusevo, tvojga Synu, volo.« Kadar se uže tu serce z Božjo bessedo taku trošta inu gvišnu vupa, Bug, ta bode za svojga Synu volo milostiv, taku more ta britkust nehati inu gvišnu trošt priti. Tu je uže tedaj ena prava inu cela pokura, se za teh greihov volo ponižati inu se tiga GOSPUDI Christusa inu njegoviga terplenia troštati.

1159| Lk 22,31–32.

1160| Gorčično; izpeljano iz srvnem. *sen(e)f* (gorčica) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

Taku se je prez cbiuvla Petrus troštal s to bessédo, katero je ta GOSPUD per myzi ž nym govuril, Luc. 22. cap.¹¹⁵⁹: »Ta Hudič je tebe želil, ampak jest sim zate prossil, de bi tvoja vera ne nehala.« Zakaj aku je lih tu serce polnu britkusti inu kumrania bilu, taku on vsaj nej cilu cagal kakor Iudež. Takov trost pak je pervič cilu žleht bil inu kakor enu ženafovu¹¹⁶⁰ zernce, kadar je pak ta grunt, na katerim je takov žleht inu maihin trošt stal, Božja besséda inu obluba bila, je on silnu gori jemal inu je na velikonočni dan, kadar je on Christusa zupet vidil, taku velik zrassel, de je vsa žalost inu nevola zginila inu le-ta serčna pohlevščina se perkazala, de more svojo slabust spoznati inu se kakor en ubog grešnik dolžan dati. Izvunai le-te pohlevščine inu spoznania nej ta greih ništer več v njegovim sercej mogel pustiti, ta trošt je kakor ena močna povudin ta ogen, kateri je njemu poprej hotel tu serce sežgati, zadušil inu cilu ugassil. Zatu, kadar my ja vsaj prez nadlug inu izkušnjav ne moremo živeiti, taku bi se my imeli per redu h tem istim perpraviti inu susseb Božjo bessedo s flissom poslušati, se je vaditi inu njo dobru merkati, de my tedaj bomo mogli trošt imeti kakor Petrus.

Taku stoji uže le-ta exempel s. Petra nam k navuki inu h troštu le-tukaj, de se my imamo obu je vučyti, nerporej nikar žihri biti, temuč se v Božjim strahu deržati, kir se onu glih taku hitru more zgodyti, de tudi veliki svetniki težku padejo. H drugimu, aku smo my padli, de se my vsaj na Božjo bessédo deržimo, se z njo troštamo inu za greihov volo nikar ne cagamo kakor Iudež. Zakaj ravnu kakor Bug ne hoče, de bi se gdu za svojeh darov volo imel povzdigniti, vse se imamo bati, čuti inu moliti, taku on tudi ne hoče, de bi gdu za greihov volo imel cagati. Zakaj lih takovimu zlu ubraniti, je ta Syn Božji človik postal inu na kryžu umerl. Zatu se onu le-taku pravi: »Aku ti hočeš en pravi karsčenik biti, taku se Boga buj inu zavupaj na njegovo gnado inu bessédo, taku imaš trošt, odteinje inu pomuči naiti na teim inu na unim svetu.«

Tu nam vsem daj naš lubi Oča v nebessih skuzi svojga Svetiga
Duha inu za našiga lubiga GOSPUDA inu
odrešenika Christusa volo,
amen.

TA

od terplenia Christuseviga.

Ta šesta pridiga,
KOKU BO CHRISTUS

H PILATUSU IZROČEN INU SE
IUDEŽ OBEISSI INU KOKU TY VIŠI FARII
ZA TE TRYDESSETI SREBERNIKE
ENO NYVO H POGREBU
TEM PTUIEM KUPIO,
MATH. XXVII.¹¹⁶¹

1161| Evangelij po Mateju 27.

V Iutraj¹¹⁶² pak so vsi viši farji inu stariši tiga folka svit deržali čez Jezusa, de bi ga umurili. Inu so ga zvezali inu tje pelali inu so ga izročili deželskimu flegarju Ponciu Pilatusu.

1162| Mt 27,1–10; Mr 15,1.

Kadar je Iudas tu vidil, kateri je njega bil ferratal, de je on k smerti bil obsojen, je njega zgreivalu inu je zupet pernessel višim farjem inu starišem te trydesset srebernike inu je djali: »Iest sim krivu sturil, de sim nedolžno kry ferratal.« Ony so pak djali: »Kaj my maramo? Ti gledaj zatu.« Inu on je te srebernike v tempel vergal, se je proc vzdignil, je šal tja inu se je sam obeissil.

Viši farji pak so vzeli te srebernike inu so djali: »Onu se ne spodobi, de bi my nje v cerkovno puhšo djali. Zakaj tu je enu plačillu te kry.« Ony so pak en svit deržali inu so zanje kupili eniga lončarja nyvo h pogrebu ptuym ludem. Zatu je ta ista nyva imenovana Nyva te kry do današnjiga dne. Te-

Ii 2 daj

Ta šesta pridiga

daj je dopolnenu, kar je govorjenu skuzi preroka Ieremia, kir pravi: »Ony so vzeli trydasset srebernikov, s katerimi je ta predani plačan, kateriga so ony kupili od Izraeliskih otruk inu so je dali za eniga lončarja nyvo, kakor je meni GOSPUĐ za-povédal.«

I.
Za kakoviga urzaha
Pilatus Christusa
ferdamna.

Aše lubezni so slišale, koku je GOSPUĐ Christus nerpoprej pred to duhovno gosposčino bil pelan inu to pravdo zgubil, potehmal so ravnu ty, kateri so tožniki, tudi v nyh lastnih reičih rihtarji bily. Nu, uže dajle zaslišimo, koku je Christus pred Pilatusa pelan inu kaj se je undu pred Pilatusom zgudilu. Prejdan my pak h takimu pridemo, moramo my poprej na znanje dati, od kod vsaj tu preganane svoj prihod ali začetik ima, takovu pak je tukaie cilu lipu namalanu inu se timu glih pred inu pred najde, gdi inu kadai preganane zupar ta evangelium se vzdigni.

Teh Iudov svit zupar
Christusa.

1163| Mt 26,64; Mr 14,62; Lk 22,69.

1164| Mt 26,65–66; Mr 14,63–64.

1165| Mt 26,66; Mr 14,64.

1166| Mt 27,1; Mr 15,1.

1167| Posvitno.

1168| Mt 27,11; Mr 15,2; Lk 23,3; Jn 18,33.

Potehmal kadar je ta viši far od Gospuda to bessedo slišal, kir je rekal: »Odsehmal bodete vy tiga človeka Synu vidili na desnici te močy inu v oblakih pridejoč,«¹¹⁶³ je on svoj gvant rezderl inu je djal: »On je Boga šentoval, kaj my več potrebujemo pričovana? Zdaj ste vy njegovu šentovane slišali, kaj se vam zdy?«¹¹⁶⁴ Ty drugi pak vsi, kateri so per takovim svetu bily, so djali: »On je te smerti vrejden,«¹¹⁶⁵ nату so začeli nemilostivu s tem brumnim Gospudom Jezusom okuli hodili. Tu nej bilu eniga človeka mej nymi, kateri bi bil ž nym deržal, vsi kmallu so bily zupar njega. Ali tem Iudom vener je še enu na potu ležalu, zlasti kir so veidili, de za ta urzah, za kateriga volo so ony ty viši fary inu duhovny Christusa te smerti vredniga štemali, ne bode Pilatus veliku maral ne tudi ž nymi red deržal ali šacal Christusa za tiga istiga volo te smerti vredniga. Zakaj on je bil en ajd, nej imel obene zapuvidi od rymskiga cessarja te Iude za nyh vere volo umoryti, sicer bi on bil moral nje vse umoriti. Zatu se ony zjutraj zgudu vkupe znajdejo inu, kakor Matheus pravi,¹¹⁶⁶ en svit čez Jezusa derže, koku bi njega umurili. Tu je, ony se svetujo, kaj za eno tožbo hote pred Pilatusom zuper njega naprej pernesti. Zakaj ony so vidili, aku bi lih bil, kakor so ony štemali, Christus Boga šentoval, Pilatus bi njega zatu nikar ne umuril. Zatu morajo ony kakor pred enim posvitnim rihtarjem na eno posvituo¹¹⁶⁷ inu imenitnišo, kunštno tožbo misliti, katera bi GOSPUĐA Christusa ob njegov leben perpravila. De je Boga šentoval, tu bi njega nekar morylu.

Le-tukaj ti rezmisli inu se vuči, kakov hitar, kunšten inu hud sovražnik Christusev je ta Satan, kadar se h timu sveta potrebuje, koku se ima Christus umoriti. Ta perva besséda, katero Pilatus s Christusom govory je, de on njega vpraša: »Sili ti teh Iudov krajl?«¹¹⁶⁸ Iz takove besséde se zadosti zastopi, de so ty višy fary v teim nih vkup svetovaniu odločili, de hote Gospuda Jezusa pred Pilatusom kakor eniga puntarya, kateri se za teh Iudov krajla vun daje, ovaditi. S čim pak mogo ony tu na tiga Gospudi Christusa zvižati? Kej se je on kadaj eniga krajla imenoval? Kej se je on za eniga velikiga Gospuda vun dal? Tiga bi ony njemu dobru pričovanie bily mogli dati, kadar bi ony bily hoteli, de je ta folk njega hotel popasti inu h krajlu sturiti, ampak de nej hotil, temuč de se je skrtil. Item, de je on nym veleval, de bi imeili timu cessarju tu, kar timu cessarju sliši dati, ali vener se more verovat, de se je Pilatus kakor ena modra, posvetna gosposčina s takovo tožbo teh viših fariov ne pustil nasytiti, temuč de so mogli zvižati inu tu, kar so čez Christusa dožili, nad nym dopernesti. Koku se je pak tu zgudilu?

Prez

od terplenia Christuseviga.

Prez cbivla na le-to vižo. Ony so od Christusa slišali, de je timu višimu farju spoznal, de bi bil Christus. Natu so ony vzeli tu Pismu h pričovanju inu so zvišali iz teh prerokov, de Christus bode en krajl. Zakaj le-taku pravi Zaharias:¹¹⁶⁹ »Pole, tvoj krajl pride h tebi krotak.« Inu Osee na 3.:¹¹⁷⁰ »Ony bodo svojga krajla Davida yskali inu na drugih več mestih.« Kadar je uže ta GOSPUD spoznal, de je Christus, taku je tu tudi bilu spoznanu, de je teh Iudov krajl. Zakaj Christus je imel en krajl biti. Pole s takim flissom zna ta Hudič yskati inu naprej nesti, kar nemu služi, tu pak, kar njemu zuper šritta, kunstnu more zamolčati susseb, kar h Christusevmu spoznanu inu k negovi časti služi, koker tu, kar Zaharias pravi: »On bode reven,« tu je: »On ne bo oben pozemliski GOSPUD ali krajl, on bode le s temi vistmy okuli hodil, te iste troštal zupar greihe inu Božji serd s tem tellum pak, z denarmy inu z blagum se on ništer ne hoče pečati, zakaj h timu istimu ima Bug druge krajle, tu so uže posvitni Krajli.« Od takoviga ne pravio ty lotri le ene bessédice, sture timu Pilatusu eno plavo meglo pred očy, pravio, de se je k Iudovskimu krajlju sturil. Inu taku s teim perpravio Pilatusa h takimu dianu, kateriga bi se sicer, kadar bi onu per tej prvi tožbi to kecaryo ali bogašentovane an tičejoč bilu ostalu, se tiga nikulli ne bil an vzel inu lotyl.

Ravnu taku še na ta današni dan tudi gre. Zakaj posvitna gosposčina ima prez tiga skoraj vselej to hudo šego na sebi, de se ona za Božje krajlestvu inu za vero nikar veliku ne kumra. Kadar krajli inu viudy svojo pokorsčino, svoje pravde ali činže inu čast imajo, taku ony za drugu več ne marajo inu bi taku Christus pred Pilatom dobru ostal. Ali tukaj pridejo ty viši farji inu stariši v folki, tu je tu kry žejnju kardellu, papež, cardinali, škoffi, menihi, farji, ty tožjo Christusa pred Pilatom, ty dražjo krajle inu viude zupar ta evangelion, ga dolžee, ravnu kakor so Iudje Christusa pred Pilatom dolžili, pravio, de je en puntarski vuk, aku ony ta puste yti inu mu per redu ne branio, taku ony svojo pokorsčino per teh podložnikih ne bode dolgu ohranyli. Ia, kadar se ony nikar v risnici zupar ta isti ne postavio, taku ne bodo ni sreče ni zdravja k regimentu ali gospodovanju imeli. De ta Turek taku s sylo od dan do dne bližei k nam se rine inu my zuper njega obene sreče nimamo, de je taku veliku hude rasty na saduvih inu se ta nesreča na vseh stranah najde, takovu vse tepo ty nesrečni farji tem velikim GOSPUDOM naprej, de na teim vsem je kriv le ta evangeli. S tejm se Pilatus obudy (kateri bi sicer po Christusi inu njegovu pridigi ne vprašal, ne tudi maral), de njega naprej postavi inu h poslednimu k smerti obsodi.

Onu nej mainje, takove lažee inu strupovitu reznašainje silnu težku de-jo, ampak ravnu za takoviga urzaha volo so ty evangelisti le-to istorio za sebo zapustili, de kadar inu aku nam lih taku gre, de je my volnu terpimo inu rečemo: Mojmu GOSPUDU Christusu je tudi taku šlu, ta hlapec nej bulši kakor njegov gospud. Pilatus bi bil njega vse njega živoče dny pustil predigovati inu čudessa dellati inu bi ništer zatu ne bil maral. Ampak ty viši farji, tu duhovnu kardellu, tu tulikain zadoby, de Pilatus kakor en rihtar inu Christus kakor en pregrešni, hud človik inu puntar vkup prideta. Taku onu še gre, Gospudi Cristusevi narhuiši sovrazniki so papež, škoffi, menihi inu farji. Kadar so ty odločili, de je kecarya, kar nym ne dopade ali je zupar nje, takule mislio, koku bi ony krajle inu vyude zupar ta evangelium rezdražili, de bi nyh rabelni ratali inu na nyh tožbe inu pegerovajnje se z nedolžno kryo omažežili kakor Pilatus. Tu ti terpi, brumni karsčenik, s tvojem Gospudom Cristusom so tudi taku okuli hodili, inu zahvali Boga, de si ti vredan za njegoviga imena volo terpeti, kakor Lucas od teh apostolov pravi, Act. 5¹¹⁷¹ Tu je ta prvi štuk od današniga texta.

Ii 3 Ta

1169| Zah 9,9.

1170| Oz 3,5.

Posvitna gosposčina bode od farjev reserdena zupar ta evangelium.

1171| Apd 5,41.

Ta šesta pridiga

II.
Od Iudežove smerti.

1172| Žleht.

1173| Mt 26,23; Mr 14,20.

1174| Mt 26,25.

1175| Mt 26,25.

1176| Peresce.

1177| 1 Kor 6,9–10.

1178|/1 Mz 4,6–7./

1179| 1 Mz 4,7.

Greih se pusty
v začetki za eno
lahko reič viditi.

Adamova pridiga
od tiga greiha nature.
Gen. 4.¹¹⁷⁸

Ta drugi je ta strašni exempel z Iudežom, kateri je zatu od teh evan-
listov taku s flissom zapissan, de se my le-tukaj kakor v enim mallu teh grei-
hov lastno šego inu naturo vučimo spoznati inu se pred nymi varovati. Zakaj
na Iudežu vidimo my obuje, koku se ta greih prvič maihen, zleht¹¹⁷² inu sla-
dak vidi inu gladku noter leize, potle pak, kadar se v teim človeku obudi,
strašan inu grozovit se izkaže. Kar Iudežov greih an tiče, so vaše lubezni
ozgoraj slišale, kak žleht začetik je takov grozovit greih imel, zlasti de je
Iudas bil lakomen, je denarje lubil. Zatu kir uže le-ta perležnust naprej pade,
de on iz Gospuda Jezusa more denarje skupyti, štema on tu za eno cilu žleht
inu lahko reič, tiga nedolžniga človeka ferratati. Spet nazaj, tu on deržy za
en velik dobiček, de on taku hitru inu lahku k eni takovi summi denarjev
more priti. Onu uže pridigui inu opominaj njega ta Gospud taku zvestu, ka-
kor on hoče, kakor je on tu čestu sturil, susseb per tej pusledni večerji inu
taku serčnu inu zastopnu, de bi je on bil mogel typati, taku vsaj tu ništer nej
pomagalu, on ostane na svojeh mislih inu gleda na te trydesset srebernike.
Kakovu silnu inu ostru opominane je le le-tu bilu, ker je ozgoraj per mizi
pravil: »Kateri z roko z mano v ti skledi omaka, ta bode mene ferratal.«¹¹⁷³ Nu,
uže tiga človeka Syn gre tjakaj, kakor od njega pissanu stoji, vsaj v timu
človeku, skuzi kateriga tiga človeka Syn bode ferratan, onu bi njemu buile
bilu, de bi ta isti človik še nikuli royen ne bil. Ne imeile bi li takove besséde
Iudežu k serci yti? Ne bi li on bil imel sam per sebe misliti inu reči: »Ah, Bug,
zakaj sim si jest ubog človik timu Hudiču v moje serce pustil predigovati?«
Ali takoviga ne stury Iudaž, temuč vpraša še čez takove besséde, aku bi tedaj
ta GOSPUD vejdil njegove misli: »Rabi, mojster, (pravi on,) sim li jest?«¹¹⁷⁴ Inu
ta GOSPUD njemu odgovory: »Ti je govoriš,«¹¹⁷⁵ tu je: »Ia, ti si.« Ampak (ka-
kor je pravlenu) taku je njemu tu enu lahku inu vesselu djanje bilu, kir on
skuzi takovu Christusevu ferratanje h tulikain denarjev more priti.

Takovu ti merkaj, zakaj le-tu je ta perva farba, s katero se ima ta greih
mallati, kadar se on prav malla, de se za eno lahko žleht reč pusty vidit. Lud-
je si neso per tem Božjiga serda v skerbi, ony se ne boje pred nesrečo, onu se
ne vidi za eno butoro, temuč za enu lahku perce,¹¹⁷⁶ kateru se more s sapo proč
gnati inu pihnuti. Zatu kadar se on na nas postavi, taku se my pred nym ne
boymo, temuč imamo še lušt k njemu inu se nam zdy, kakor de bi ne mogli
naše ričy buile opraviti, temuč z velikim inu obilnim grešeniom. Kakor tu
vidimo na lakomnikih, buhernikih, prešustnikih inu pyancih, čez katere s.
Paulus ostru pridiguje, 1 Corin. 6¹¹⁷⁷: »Nekar se ne pustite zapelati (pravi on)
ni ty kurbarji, ni ty malikovci, ni ty prešustniki etc., ne ty lakomni, ne ty
pyanci bodo tu krajlestvu Božje erbali.« Takovu tukaj očitu stoji zapissanu
inu se pridiguje vsem ludem, de yh tudi take pregrešne ludje, kateri so s ta-
kovimi greihi omadeženi inu obloženi, sliši. Ampak ony je gori vzamejo ka-
kor Iudež, kadar bi ony mogli k enimu kupu priti, ker bi enu stu zlati dvais-
seti ali trydeseti vuhra neslu, bi ony per takim nih narvegši lušt inu vesselie
imeli, taku tudi pyanci, kadar bi mogli vsak dan tovariše imeti, norri inu pya-
ni z nimi biti, taku bi se za srečni zdeli, kakor de bi je bily dobru opravili, bi
se zatu ništer ne kumrali, temuč dobre vole inu vesseli bily.

Tu je uže tu, kar je Adam svojmu synuvi Kainu predigoval inu njega pred
tem greihom opominal, Gen. 4,¹¹⁷⁹ kadar je on merkal, de je on enu sovražnu inu
nidig serce pruti Abelu, svojmu bratu, imel. »Nej li reis,« pravi on, »kadar si ti
brumen, taku si ti pryeten, aku ti pak neisi brumen, taku počiva ta greih pred
davrmy.« Kakor de bi on hotel reči: »Vučy sse ta greih prav spoznati etc.« Ta
greih po svoje šege inu navadi, kadar se on na nas človeke postavi, je on ravnu
kakor ena divja rezdyrava zvyr, katera spy inu pred katero se ludje ne boye, ona
se pusty usne typati, gladiti inu nikomer ništer ne stury. Ravnu ena takova
neškod-

od terplenia Christuseviga.

neškodliva reič se pusty viditi tudi ta greh. Pervič je ena leipa, gladka mačica, katera se pusty gladiti inu pusty s sebo okuli hodyti, koker se hoče. Ali, pravi Adam, varuj se, on dobru spy, vekoma pak ali vselej ne bode spal, urzah: On ležy pred davrih na enim nepokoinim meistu, gdi en vsakateri vun inu noter hodi. Zatu se onu more lahku pergodyti, de se zbudy, aku si pak ta zbudy, taku on postane en rezdiravi levu, en reziezen inu serdid medvid, kateri vse rezdere inu rezzej, kar on zapopade. Inu tu, kar je Adam timu Kainu poprej pravil, taku se je nemu zgudilu. Adam je njemu zapovedaval, de bi imel čez greih gospodovati inu se nikar od njega pustiti regirati ni pelati. Ampak Kain, kir tiga nej sturil, temuč mu je to uzdo pustil, je ubyl svojga brata, tukaj ta greih nej dolgu ležal, on se je bil skoraj naspal inu je Kaina taku izmartral, de nei veidil, kei bi imel ostati. Per očetu inu materi nej smel ostati inu drugdi svojga lebna nei bil žiher.

Tu je ta druga šega tiga greiha, tu ti s flissom merkaj. V začetku on spy inu se pusty viditi za ena lahka, neškodliva rejč, ali on ne spy dolgu inu kadar se zbudy, taku on postane ena težka inu strašna butora, katera se ne more nesti inu je nemogoče, de bi ti njo prez Božyo pomučio mogel nesti. Takovu ti videš na Iudežu, dokler je ta greih spal je njemu bilu nemogoče, de bi se on pred nym imel bati, ta gladki meih je njega obnoril, de se on teh špičastih, strupovitih kramplov nej zanessel. Ampak ta greih nej mogel dolgu spati, zakaj on je ležal pred davrmy, undu se je mogel zbuditi. Inu kir poprej obenu predigovainie ni opominainie je velalu, zdaj v enim hipu se taku prestraši, de ne vei, kam bi se imel diati. Zakaj potehmal kir vidi tiga GOSPUDA h Pilatusu pelati inu uže vidi, de njemu za leben pojde, ga njegovu diajne grejva. Zakaj ta greh se je zbudil inu se po svoji šegi inu naturi taku zlobnu inu grozovitu izkazal, de ga ne more pred težavo nesti ni preterpeti. Poprej so njemu ty denari, ty trydesseti sreberniki, taku lubi bily, de je njemu ena žleht reič zdela, tiga GOSPUDA fratati inu prodati. Zdaj se onu okuli oberne, kadar bi on vsiga svita denarie inu blagu imel, taku bi je on vse zatu dal, de bi le GOSPUDI Christusu ta leben mogel odtetti. Kadar je pak ta lubezan k denariem njega v takovo nadlugo perpravila inu v takov velik greih vteknil, slišimo my v ti history, de teim denarjem taku sovraž postane, de pred nymi ni myru ni počitka ne more imeiti, teče za teimi višimi farji v tempel, spozna, de je hudu sturil, hoče nym rad te denarie zupet dati, de bi le Jezusa prostiga pustili, kadar yh ony pak ne hote, yh nym pred noge verže, de bi le-on od nyh prišal.

Tu je uže ta prava šega tiga gréha, de kadar se on zbudy, de tej vesti taku strašnu začne pridigovati de tu serce pred britkustio ne vei, kaj bi imeilu sturiti ali pustiti. Ali tukaj nad Iudežom se še en iamer inu velika nadluga najde. Zakaj kakor malu trošta ta ubog človik sam per sebi počuti inu v sebi ima, taku mallu trošta on najde per drugih ludeh. On toži tém višim farjem svojo nadlugo milo inu zvestu. »Ah, (pravi on) jest sim hudu inu krivu sturil, zakaj iest sim nedolžno kry prodal.«¹¹⁸⁰ Koku ga pak troštajo? »Kaj nas tu an gre, zatu ti gledaj,«¹¹⁸¹ pravio ony. Slišimo taku, de vse na Iudeža porivajo, na njemu puste tako težko butoro ležati inu bi se nikar radi nje z enim perstom doteknili, de bi timu ubozimu, cagovimu inu zmartranimu možu z anem edininim troštom ali svetom pomagano bilu.

Zatu uže pride ta tretji inu pusledni iamer tiga greiha. Zakaj potehmal kadar ta greih tej vesti (koker je rečenu) strašnu pridiguie, se ta Hudič dolgu ne mudy, ta pergrebluje inu piha taku v ogein, de zgul svitli goreči plameni bodo, de se vidi vse odtenie trošt inu pomuč zabstoin, kakor se nad Iudežom vidi, tiga žene ta Hudič, de v takovi britkusti inu martri tjakaj gre inu se od žalosti sam obessi. Tu je uže ta konec, kateriga je ta Hudič v začetki skuzi ta greih per Iudežu yskal, kateri bi takovu plačilu, lon ali konec tiga greiha v začetki mogel spomisliti

Ta greih žene
h cagainju.

1180| Mt 26,4.

1181| Mt 26,4.

Ta šesta pridiga

sliti ali verovati, ta bi se pred nym žegnal inu obaroval, tu je pak skrivenu. Ta greih spy inu se v začetki ne pusty viditi, kam inu kei on h puslednimu hoče ijti.

Tu je uže ta historia od tiga nesrečniga, uboziga človeka Iudeža, kateri je za enih žleht denariev volo GOSPUDI Jezusa ferratal inu prodal inu nikar le takovih denariev ne užival, temuč tudi nad teim ob tellu, leben inu dušo prišal. Zatu v eden takov exempel s flissom rezmisli inu ga nikuli ne pusti iz tvojga serca priti. Ia, on ima tebi inu meni inu nam vseim h timu stužiti,¹¹⁸² de se my te greihe vučimo spoznati inu se pred temi jstimi varovati. Zakaj aku my nikar takoviga exempla dobru ne zameramo inu se navučimo iz njega te greihe spoznati, taku lahku moramo na obejuh stranah ogoluffani biti. Nerporej s tem, kir ta greh kakor ena leipa mačica en gladik meih ali kožico ima, se pusty gladiti inu tečlati,¹¹⁸³ de mnogeteri lušt inu vesselie nad nim ima. Onu pak ne terpy dajle, temuč dokler se zbudy, tedaj se vidio inu perkažeo ty strupoviti, špičasti krampli, s katerimi, aku on tiga človeka provprime, derži ali zapopade, tedaj se začne muia, dellu, britkust inu nadluga. Takova dva štuka vuči sse na Iudežu inu se ne pusty timu glatkimu mihuvi obnorriti, kakor ta sveit stury, per katerimu obenu pravlenje ni opominane ne pomaga.

Onu je mnogoteri purgar, kmetič, žlahtnik, ta se je vu en dober užitak perpravil. Aku on kaj prodaie, taku on gleda, koku bi je on mogel na tu nardraziže inu viže perpraviti. Aku on kaj kupuie, taku on gleda, koku bi je on mogel narbulši kup zadobiti. Ima li on hiše ali drugu, katere on vun daie, taku ga on ne pusty per teim starim udyniu, on te činže vekše stavi. Takovu se stury na tim sveitu inu timu svitu dobru dopade. Zakaj enimu vsakaterimu se zdy, kadar bi na eno ali drugo vižo enu leitu stu, dvestu, trystu zlatih več ali majnie (po tem, kakor so ty andli) mogel zadobyti inu nazaj položiti, ta bi svoje reči dobru bil opravil. Zatu se vidi, koku se en vsakateri svoi vužitak perpravi inu vse žlaht prepovedane hude kunšti ysče, de bi se mogel živeiti. Tu je uže Iudežov greh, nad katerim on bo nerporej zavernjen. Glihi viži pak, kakor mallu se je Iudež pred nym bal inu takovu za enu farlih rovnainje nej deržal, taku tudi stury ta sveit na ta današni dan. Zakaj? Ta greih spy, kateri se ne pusty zdaici v začetku viditi, kakov je on, temuč se snaži inu leip della, se preobleče inu enu lipu obličie ali šemo nase vzame, de se ništer grozovitiga na nym ne vidi, temuč mnogoteri lušt k njemu zadoby. Kateri bi pak njemu to leipo mačkaro zdaici znal inu mogel proč islejči inu to farbo z enim ostrim lugom odmyti, ta bi pred nym kakor pred Hudičem bežal. Onu bi si obedan ta vuher taku ne pustil dopasti, ni polakomnosti se deržal, kadar bi veidil, kar bi h puslednimu iz tiga, zlasti kadar greih inu grevinga čez greihe tej veisti v timu človeku začneio pridigovati, imelu priti. Tu zvižajo ty vsakdani exempli, de takovi ludie, kateri v nih lebni so le po denarjih inu blagei trahtali, na puslednim koncu neso mogli se teh navaienih missal ubraniti. Kadar bodo z Božjo bessédo potroštani, taku ony ničesser ne zastopio, kir so z drugimi missalmi obdani, špancyraio ta čas s tejmi missalmi v tejh registrah na tergu po v gvvelbah,¹¹⁸⁴ mislio zdai na le-ta, zdai na uni dolg etc. In summa, tu ternje nje taku obyme inu obraste, de se ne mogo več izviti inu nih visty so taku obložene, de ne mogo obeniga trošta gori vzeti.

Takovu se nejma le od Iudežoviga denarja ali od lakomnosti, temuč od vseh grehov zastopiti. Zakaj kamer ta greih pride speč, tukaj se on h puslednimu zbudy inu en takov iamer naredy, kakor my na Iudežu vidimo, susseb, gdi so ty pravi Iudežovi vinarji, kir so ludie, kateri so za denariev inu blaga volo zupar Božjo bessédo sturili, ta evangelium pregainali, k falš vukuvi inu malikovaniu urzah dali, kakor se papež, cardinali, škoffi, corary, fary, menihi, doctorji

1182| Služiti.

1183| Gladiti, tipati, potipati, božati (Matija Kastelec in Gregor Vorenc: Slovensko-latinski slovar).

1184| Obok, vèlb vèlba m (isti pomen), lat. »arcus, fornix«, vèlbati, vèlban; star. še gvèlb, gvèlbati »obokatik« (16. stol.). Prevzeto iz srvnem. gewelbe ali nem. *Gewölbe* v narečni avstr. izreki *gwelb*, kar je izpeljano iz nem. *wölben*, srvnem. *welben*, stvnem. *welben* »bočiti se« (M. Snaj, Slovenski etimološki slovar, tretja izdaja).

od terplenia Christuseviga.

doctorji inu tem glih se za Iudežov denar zlu dreinajo inu pulio. Tu pak del-la, kir nej špičast, temuč v začetki lipu gladik inu mehak inu se pusti vidit pred tem svitum ena leipa reič, kadar eden svoje reiči tjakaj more perpraviti, de sebi dobre, pokoine, častite dny more zadobiti inu šaffati. Spet nazai se pusty viditi, de je tu ena žleht inu maihina reič, kadar se v teim ali vunim zupar Božjo bessédo, zupar tu spoznane inu zupar to veist stury, onu se vidi, kakor de bi se moglu lahku zagovoryti, de en korar v kori stoy, en pridigar nase deržy inu ne hoče z risnico fray naprei. Zakaj kateri je stury, ta zna inu more tiga cilu dobru per teim svejtu inu per Hudiču užyti. Ampak risničnu ta grevinga h puslednimu vuni ne bode ostala, tebi ravnu ta lon od tiga duide, kateri je timu Iudežu došol, zlasti de tebe ta greh na tvoji smertni posteli bode strašnu pridigoval, per obenimu praviga trošta ne boš ni nešal ni v tvoy veisti počutil, de h puslednimu od Hudiča v tu caganje z Iudežom red boš perpravlen. Zatu bi dobru bilu, de bi ti takovo farlikust per redu spomislil, bi pustil papeštvu, koraryo, dober leben, enu s teim drugim yti inu bi zmislil, de bi en karsčenik ostal, Božji bessédi naprej pomagal, to isto spoznal, v dobri veisti se deržal. Bug bi tebi vener ta vsakdaini kruh dal inu bi te ne pustil lakote umreiti po Njegovi oblubi, kir pravi: »Yščite narpoprej tu krajlestvu Božje, taku ima vam tu drugu vse perverženu biti.«¹¹⁸⁵

1185| Mt 6,33; Lk 12,31.

Za tiga volo je uže tu ta vuk iz le te historie, kir ta greih prvič spy, ampak potle se zbudy inu vus jamer v veisti naredy, ta Satan tudi skuzi ta isti h cagainju žene, de se ti pred greihom varuješ, zupar tvojo vest ništer ne sturiš inu poleg tiga vsakdan, ja, vsak hip, Boga za njegoviga Svetiga Duha prossiš, de te v izkušnjavo ne pela, temuč od teh istih milostivu odreši inu pred greihi varuie. Zakaj (kakor je rečenu) kadar ta greih v začetki per človeku spy, de se ga ludie neiso v skerbi, taku se hitru zgody, de bomo obnorieni inu od greha prenagleni. Za tiga volo je potrejba flissig prošejnja inu poleg tiga dobriga gori gledainja na vseh krayh, de on nas nikar ne podleize ali prehinny.¹¹⁸⁶

1186| Prelisiči, ogoljufa (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

H drugimu, kadar se je ta padec ali greih sturil, de si od greha obnorjen inu prenaglen, de ta greih, kateri je v začetki spal, se je zbudy, nu, tebe v tojem veisti straši ali zatožuje, taku imaš na Iudežovim exemплу se tudi vučiti, koku se ti h timu imaš perpraviti. Zakaj ti ja vidiš, kaj je Iudežu falylu inu mankalu, zlasti de mu Hudič stury iz greiha en takov velik, vissok hrib, de on ni Boga ni njegovo bessédo, oblubo ni gnado pred nym ne more viditi, zatu je on v takovo veliko žalost, trepedanje¹¹⁸⁷ inu v cagovanje padel. Od kod je pak takova nesreča v začetki semkaje prišla? Nej li rejs, kadar bi on Božje besséde nikar taku iz misli ne bil pustil, to isto flissigiš merkal inu bi se byl po te isti deržal, on bi se bil tudi v takovi nadlugi znal inu veidil troštati? Ali kir je za Božyo bessedo ništer maral, temuč je jo ferrahtal, taku nej čudu, ker je on zdaj potrebuje, de je on nigdir ne najde.

1187| Trepetanje.

Za tiga volo, ravnu kakor se ti na tej eni strani zupar ta spečy greih z Božjim strahum inu s flissnim molenjem moraš obarovati, de ne bodeš obnorjen inu zapelan, taku kadar ta greih se gori zbudy, tebi pridiguie inu tebe nepokoyniga della, taku se ti moreš s tem svetim evangeliom branyti inu gori deržati, kateri tebi Christusa taku naprej stavi, de je on za vsiga svita greihe terpil inu plačal. Boga, tiga vsigamogočiga stvarnika inu Očeta, pak taku, de on nima lušta nad teh greišnikov smertjo, temuč na teim, de ta grešnik se preoberne inu žive, tu je, de on svoje grehe spozna, si je pusty žal biti inu vupa odpusčanje skuzi GOSPUĐA Christusa. Takovu faly ali manka le-tukaj timu Iudežu, za tiga volo caga. Spet nazaj, Petrus je bil tudi grozovitu padel inu je njemu šlu kakor Iudežu. Ta greih, kateri je prvič spal, (zakaj njemu se je zdeilu obena velika sussebna farlikust biti, kadar bi on lih Christusa zatayl)

Kk ta se

Ta šesta pridiga

1188| Mt 26,75; Mr 14,72; Lk 22,62.

Kaj Petrusa obderžy,
de se on nikar ne obessi
kakor Iudež.

1189| Lk 22,31–32.

Koku my imamo Božjo
bessédo poslušati.

1190| Mt 9, 13; Mr 2,17; Lk 5,32.

1191| Mt 11,28–30.

1192| Jn 3,16–18.

1193| Jn 5,24.

1194| Jn 11,25.

1195| 1 Jn 2,1–2.

1196| 2 Sam 12,13.

ta se h puslednimu zbudy inu s. Petra v negovim veisti inu sercei taku martra, de se ne more za njegoviga padca inu greiha volo zadosti jokati inu plakati. Kakor ta evangelist pravi: »Petrus je vunkai šal inu se je britku plakal.«¹¹⁸⁸ Od kod pak tu uže pride, de se tudi Petrus nikar ne obessi, kakor Iudas? Petrus je prez vsiga cbiuvla na GOSPUDI Christusevo bessédo spomislil inu se ž njo odteel, de je prvič ta GOSPUD takov padec njemu poprej pravil inu potle ga tudi troštal, kakor Luc. 22¹¹⁸⁹ stoji, ker ta GOSPUD k njemu pravi: »Simon, Simon, pole ta Satanas je vas želim, de bi on vas mogel rovnati kakor pšenico, iest sim pak za tebe prossil, de bi tvoja vera ne zmankala inu kadar se ti kei enkrat preoberneš, taku poterdi tvoje brate.« Takovo pridigo je Petrus slišal inu ohranil, takova besséda je ta palica bila, na katero se je on opiral inu deržal, de njega ta greih nej mogel potlačiti ni premoči, sicer bi njemu ta greih ravnu taku bil sturil kakor timu Iudežu, ampak s temi bessédami se je on obderžal. Tu si ti s flissom vuči inu se per redu h timu perpravi, poslušaj Božjo bessédo s flissom, nikar v postelo ne lezi, nikar gori ne vstani, temuč de si tvoimu sercu en leip špruh, dva, try ali štiri naprej deržal. Kakor, Math. na 9. cap.,¹¹⁹⁰ pravi Christus: »Iest sim prišal te grešnike h pokuri klicati inu nikar te brumne.«

Math. 11¹¹⁹¹: »Pridite k meni vsi, kir ste trudni inu obloženi. Iest vas hočem k veiku perpraviti. Vzamite nase moi iarem, inu vučite se od mene, zakaj jest sim krotak inu iz serca pohleven, taku vy bote pokoj našli vašim dušam, zakaj moj iarem je priden inu moja butora je lahka.«

Ioannis na 3.¹¹⁹²: »Bug je ta sveit taku lubil, de je on svojga edinoroyeniga Synu dal, de vsi ty, kateri na njega veruio, ne bodo zgubljeni, temuč ta večni leben imeli. Zakaj Bug svojga Synu nej poslal, de bi on ta sveit sodil, temuč de ta sveit skuzi njega bode izveličan. Kateri na njega veruje, ta ne bode obsojen.«

Ioannis na 5. cap.¹¹⁹³: »Risničnu, risničnu, iest vam poveim. Kateri mojo bessedo poslušá inu veruje timu, kateri je mene poslal, ta ima ta večni leben inu ne pride v sodbo, temuč je od smerti k lebnu tja skuzi šal.«

Ioannis na 11. cap.¹¹⁹⁴: »Iest sim tu gorivstajenje inu ta leben. Kateri na mene veruje, ta bode živel, aku bi on lih umerl.« 1 Ioan. 2¹¹⁹⁵: »Aku gdu grešy, taku my imamo eniga bessednika per Očetu, Jezusa Cristusa, kateri je pravičen inu ta isti je tu zmyrjenje za naše grehe, nikar le pak za te naše, temuč tudi za tiga celiga svita grehe etc.« Kadar se ti takovih inu tem glih špruhov navadiš inu vsak dan teh istih se troštaš, taku imaš to pravo arcnyo za tvojo veist inu dušo, na kateri le-tukai Iudežu, timu nesrečnimu, faly inu manka.

Takovih špruhov se več ima. David stury en grozovit, strašan padec inu greihi težkeiši, kakor ta krajl Saul prvič je grešil. Kaj je pak ta urzah, de Saul sam sebe prebode, David pak najde odtenie? Odgovor: Saul Božje besséde nej imel, zatu kir ta greih živ postane inu njemu pridiguje, se nej mogel pruti njemu braniti, on nej imel, na kateru bi se on bil mogel deržati. Davidu ta greih glih taku je pridigoval, potehmal kir se je v nim tudi bil zbudil, de je on to štraifingo sam čez sebe rekal, zlasti de bi bil to smert zaslužil. Ali v takovi nadlugi se on deržy na tiga preroka Nathana bessédo, kateri je njemu djal, Bug je milostiv, Bug njemu ne bode takoviga greha perraital.¹¹⁹⁶ Takovu pusti ti tebi ta drugi vuk biti, de se ti pred greihom nikar le varuješ, temuč tudi kadar se on zbudy, de znaš inu moreš zupar njega šritati inu se branyti. Ti se imaš pak vse tvoje živoče dny na takovo nadlugo perpraviti inu se z Božjo bessédo omisliti inu oskerbeti, sicer nej ni pomučni ni sveita tukaj. Kakor ta exempel Iudežov nam da na znajne, ta se nerporej vessely teh trydasset srebernikov, ty so njemu

od terplenia Christuseviga.

njemu bili (kakor se pravi) en pokošen travnik. Zakaj ta greih je še spal. Ampak kadar se on zbudy so njemu takovi trydesset sreberniki ena takova pretežka butora, de se sam zatu obessi, de bi le-takovo butoro negove visty ne imel daile nossiti, s teim pak družiga nej opravil, temuč de jo vekoma more nossiti. Pred teim se ti varui inu se timu greihu ubrani, deržy se v Božjim strahu inu v dobri veisti, s flissom poslušaj Božjo besédo, taku imaš vseh tvoih nadlugah trošt imejti.

Ty evangelisti dajle pišejo, koku so ty viši farji za teh denariev volo svit deržali, yh v cerkovni štok ne hote položiti, temuč so eniga lončarja nyvo za nje kupili inu eno pogrebsčino za te ptuje ludy iz nje sturili. Takovu se ništer sussebniga ne pusty vidit inu vener, kadar je tu ta Sveti Duh taku dolgu poprej v teim preroku Zahariu prerokoval, taku more ja ravnu takovu prerokovane Svetiga Duha skuzi tiga preroka svoje sussebnu pominenje inu izlago imeiti. Tu pomnienie pak prez cbiuvla je le-tu. Ty purgarji v Ieruzalemi imajo svojo lastno pogrebsčino, ty ptuji, kakor my vidimo, neiso obene imeli. Kadar my uže na tu pravu Ieruzalem na to karsčansko cerkov gledamo, taku so ty Iudje Božji folk, my ajdje smo ptuji inu ne slišimo h Božjimu krajlestvu. Ampak ty trydeseti srebernikov, za katere je naš lubi Gospud Christus prodan, ty zadobe tem ptujim tudi eno pogrebsčino, tu je skuzi tu nedolžnu terplenie inu smert Christusevo pridemo my ajdje tudi k vupainju tiga večniga lebna. Zakaj takovu košta ali stoji Gospudi Christusa njegovo kry inu smert kakor ty trydesset sreberniki.

Taku nas ty evangelisti pred inu pred v ti historji tjakaj vižajo, de nimamo pozabiti, temuč veden misliti za čez volo je Christus prodan, terpil inu umerl. Zlasti nikar le samuč za svojga folka volo, katerimu je on bil oblubljen, temuč tudi za teh ajdov volo, kir my v tem pravim Ieruzalemu neismo obene pogrebsčine imeli, ampak skuzi te trydeseti srebernike, katere je Iudež iz Christusa skupil, pridemo my tudi k eni Božji nyvi iuu¹¹⁹⁷ k enimu takovimu grobu, ker nas naš GOSPUD Christus na sodni dan spet vunkaj bode klical inu vekoma izveličal. Tu nam vošči inu daj naš lubi Oča v nebessih skuzi svojga Svetiga Duha, AMEN.

1197| Inu.

Ta sedma pridiga, O D P R A V D N I G A A N D L A P R E D P I L A T U S O M , K O K U J E C H R I S T U S O B T O Ž E N I N U H P U S L E D N I M K S M E R T I O B S O I E N .

Ta historia iz teh štirih evangelistov.

Iezus je pak stal pred tem deželskim flegarjem. Inu ta deželski flegar je njega vprašal inu je dial: »Ali si ti teh Iudov krajl?« Jezus je pak rekal k njemu: »Ti je govoriš.«¹¹⁹⁸ Inu kadar je on bil zatožen od viših farjev inu¹¹⁹⁹

1198| Lk 23,3; Jn 18,33–34.

1199| Mt 27,11–14; Mr 15,1–4.

Ta sedma pridiga

inu starišev, nej on ništer odgovuril. Tedaj je Pilatus k njemu djal: »Ne slišiš li koku ony tebe terdu tožjo?« Inu on nej njemu na eno bessédo odgovoril, taku de se je tudi deželski flegar silnu začudil.

1200| Mt 15–18; Mr 15,6–10.

¹²⁰⁰ H timu prazniku pak je deželski flegar imel navado timu folku eniga ietnika prostiga sturiti, kateriga so ony hoteli. On je pak ta isti čas imel eniga ietnika, eniga, kir je bil imenit mimu družih, katerimu je bilu ime Barrabas. Inu kadar so ony bili vkup zbrani, je Pilatus k nym djal: »Kateriga hočete vy, de ga vam prostiga izpustim? Barraba ali Fezusa, kir je imenovan Christus?« Zakaj on je dobru vedil, de so ony bily njega iz nyda izdali.

1201| Mt 27,19.

¹²⁰¹ Inu kadar je on na rihtnim stollu sedil, je njegova žena k njemu poslala inu je pustila njemu povedati: »Ništer ti ne imej šaffti z le-tim pravičnim, zakaj jest sim nocoj v sajnah veliku terpela za njegovo volo.«

1202| Mt 27,20–23; Mr 15,11–15.

¹²⁰² Viši farji pak inu stariši so pregovurili ta folk, de bi ime-li za Barraba prossiti inu de bi Fezusa umurili. Deželski flegar pak je odgovoril inu je djal k nym: »Kateriga hočete vy mej le-tema dvejma, de bi vam ga prostiga dal?« Ony so djali: »Barraba.« ¹²⁰³ Pilatus je djal k nym: »Kaj hočem tedaj z Fezuso sturiti, kateri je Christus imenovan?« Ony so vsi djali: »Pusti ga križati.« Deželski flegar je djal: »Kaj je on tedaj

1203| Lk 22,18; Jn 18,40.

hudiga

od terplenia Christuseviga.

hudiga sturil?« Ony so pak še več vpyli inu so djali: »Pusti ga križati.«

¹²⁰⁴ *Kadar je pak Pilatus vidil, de nej ništer opravil, temuč de je le veliku vegši šum vstajal, je vzel vode inu je pred folkom roke umil inu je djali: »Iest sim nedolžen na kry le-tiga pravičniga, gledajte vy zatu.« Tedaj je vus folk odgovoril inu je djali: »Njegova kry pridi čez nas inu čez naše otroke.« Natu je on nym Barraba prostiga spustil, Jezusa je on pak pustil gajžlati inu ga je izdal, de bi ga križali.*

¹²⁰⁵ *Tedaj so deželskiga flegarja žolnerji vzeli Jezusa k sebi v rihtno hišo inu so čez njega vkup spravili vso množico inu so ga sleikli inu z enim škarlatovim plasčom obleikli inu so spledli eno krono iz ternja inu so to isto njemu na glavo postavili inu en terst v njegovo desno roko inu so pred nym poklecovali inu so iz njega špot dellali inu so djali: »Zdrav bodi, ti iudovski krajl,« inu so v njega plovali inu so vzeli ta terst inu so ž nym byli njegovo glavo. Inu kadar so ony njega bili zašpotovali, so iz njega ta plasč sleikli inu so ga v njegov gvant obleikli inu so ga tjakaj pelali, de bi ga križali.*

Aše lubezni so v tej pridigi pred leto zaslišale ta process, kateri je z našim GOSPUĐOM Christusom pred teim višim farjem bil deržan. Nu, zdaj dajle gre, potehmal so ony njega pred Pilatusha perpelali, kaj se je tamistu pred nym zgudilu. Kadar so pak v le-tim štuku ty evangelisti enu malu ungljih inu nikar sporednu vsi vseih štukov ne spominajo, temuč eden tu, ta drugi enu drugu na znanie da, taku je onu potreba, de se ta ceila mainunga iz vseh štirih vkupe zapopade sporednu inu zastopnu inu koku inu kar se je s Christusom zgodilu enu po drugim se išteje.

Ta evangelist Ioannes narpoprej piše, kadar so ty žolnery bily Jezusa od Kaifežove hiše cilu zgudo pred to rihtno hišo perpelali, de neiso hoteli noter yti, de bi se ony nikar ne oskrunili, temuč mogli tu veliku-nočnu jagne jeisti.¹²⁰⁶ Zakaj kadar so ty bily za nečiste štemani inu so se morali od družih odločiti, kateri so kei naglu v eno hišo prišli, v kateri je bil gdu umerl, taku so iz tiga štemali, kir se je v le-tej hiši od kry sodilu, onu bi tu nym moglu škoditi na nih svetusti, neiso spomislili ty sleipi ludje, de bi veliku en vegši greih bil nedolžno kry prelyti. Takovo svetust naidemo my na naših papežnikih tudi, ty tu derže veliku za en mainši greh, te uboge karsčenike, za tiga evangelia volo preganati inu moryti, kakor ob petki messu ali jajca v tem marternim tjedni jejsti. Unu sture ony žleht ali maihinu, kakor de bi nikar veliku na tim ne ležalu. Am-

Kk 3 pak

1204| Mt 27,24–26;

1205| Mt 27,27–31; Mr 15,16–20.

1206| Jn 18,28.

Ta sedma pridiga

pak le-tukaie, gdi cilu oben greh nei, temuč teh človekov postava ali zapuvid, si ony eno težko vest nad tém sture.

Kadar uže ty sveti ludie tia noter ne hote, more Pilatus k nym vnkai yti, kateri nje vpraša kaj bi za eno tožbo zupar GOSPUDI Jezusa pernesli. Ony pak offertnu odgovore: »Kadar bi le-ta loter ne bil hudiga sturil, taku bi my njega tebi ne byli izdali.«¹²⁰⁷ Ravnu kakor bi ony taku dobre visty imeli inu brunni bily, de bi se k nym ne moglu zavupati, de bi ony kai kriviga naprei vzeli. Ampak Pilatus nym cilu lipu pruti pride inu pravi: »Taku ga vy vzamyte inu sodyte njega po vaši postavi.«¹²⁰⁸ Kakor de bi on hotel reči: »My, Rymlani, takove navade nimamo, de bi my koga umurili prez spoznanja tiga pregrešenja. Ieli tu per vas Iudih prov, taku vy morete njega moriti, jest tiga ne hočem sturiti.« Taku se cilu lipu vidi, koku ty Iudje, potehmal so ony vse po potrebi se posvetovali, vener samy sebi ne vupaio. Ony so v skerbi, ta tožba ne bode mogla pred Pilatom obstati.

Ty Iudie vener ne hote tiga prez odguvori pustiti, zakaj nym silnu težku dej. »My ne smemo (pravio ony) nikoger umoryti,«¹²⁰⁹ kakor de bi hotéli reči: »Kadar bi my to oblast imeli, taku bi na te ne bilu prišlu, ampak takovu opravilu je nam vzetu inu tebi danu, za tiga volo misli inu timu nah pridi.« Le-tukai sveti Ianž perstavi: »Z le-to bessédo je dopolnena ta besséda Jezusova, katero je on govuril, ker je on pomenil, s kakovo smertjo on bode umerl.«¹²¹⁰ Zakaj tu je on nym bil poprej povedal, koku on more tim ajdom izdan biti, Math. na 20,¹²¹¹ Luc. 18.¹²¹² De bi Iudie pak vener eno zatožbo imeli, piše s. Lucas, de so njega z le-temi bessedami zatožili: »My najdemo le-tiga, de on ta folk odvrača inu prepoviduie ta činž ali pravdo cessariu dati inu pravi, de je Christus en krajl.«¹²¹³ Tukaj stoji uže ta urzah, za kateriga volo ty Iudje Christusa Pilatusu izdade. Aku ony pak v tem prov sture, tu ta historia zadosti izviža. S teim bi pak nje Christus dobru bil mogel prepričati, de so ony njega bili s kunstjo napelali, aku bi on zupar cessaria inu njegovo oblast kaj hotel govoriti. Ampak tukaj on pravi očitu: »Dajte Bogu, kar je Božje inu cessariu, kar je cessarjevu.«¹²¹⁴ Tu pak Christusu cilu ništer ne pomaga, on se more pustit obdolžiti, de je en puntar, de odvrača ta folk od cessaria, prepoviduie ta činž inu hoče sam krajl biti, kakor na ta današni dan ta papež, škof-fi, menihi inu farji s tem evangeliom tudi sture. Ony vsi mu ta dolg dajo, de je en puntarski vuk, aku se h timu bo gledalu inu nikar branilu, taku bo pozemliska ali possvitna gosposčina v ferrahtanje prišla, de nihče ne bode za njo maral. Tu si ti ne pusti k serci yti, zahvali Boga, de ti veiš, de ony kakor tiga evangelia sovražniki lažeio inu de ta evangelium z drugimi inu vissokejšimi ričmy se peča, zlasti de on vučy, koku ti imaš od greihov prust biti inu k večnimu lebnu priti, le skuzi to vero na Božjiga Synu. Takovu je, kar tebe ta evangelium vučy, s potelesnimi ričmy se on ništer ne hoče pečati. On je s tem istim pusty ostati, kakor je je Bug skuzi posvitno gosposčino poprej ferordnal.

Kadar uže Pilatus to dožbo¹²¹⁵ sliši, taku on nikar taku hitru na njo ne plani, temuč, kakor Ioannes pravi, taku gre on tja noter v rihtno hišo inu ukaže Christusa predse pelati, vpraša njega inu pravi: »Si li ti tedaj teh Iudov krajl?« Jezus odgovory: »Govoriš li ti tu sam od sebe ali so tu tebi drugi od mene povedali?«¹²¹⁶ Kakor de bi on hotel reči: »Ah, kadar bi tiga moji sovražniki ne sturili, taku bi ti mene dobru za izgovorjeniga imel. Zakaj tukaj jest veim, ty mene ja nikar za eniga krajla ne gledaš inu ne štemaš, ni za eniga takoviga, kateri bi hotel puntaryo začeti.« Pilatus odgovory: »Sim li jest en Iud, tvoi folk inu viši farji so tebe meni izdali. Kaj si ti sturil?« Jezus je odgovuril: »Moje krajlestvu nei od le-tiga svita. Kadar bi moje krajlestvu bilu od le-tiga svita, moji služabniki bi nad tem se bojevali, de bi jest tém Iudom ne bil izdan. Ali uže moje krajlestvu

1207| Jn 18,29.

1208| Jn 18,31.

1209| Jn 18,31.

1210| Jn 18,32.

1211| Mt 20,18–19.

1212| Lk 18,32–33. Napoved Jezusove smrti in vstajenja tudi v Mr 10,32–34.

1213| Lk 23,2.

1214| Mt 22,21; Mr 12,17; Lk 20,25.

1215| Tožbo.

1216| Jn 18,33–34.

od terplenia Christuseviga.

stvu nei od tod.« Natu je Pilatus še enkrat rekal: »Taku si ti vener en kralj?« Jezus je odgovoril: »Ti je govoriš. Iest sim ja en kralj, iest sim h timu royen inu na ta sveit prišal, de jest imam to risnico pričovati. Kateri je iz risnice, ta posluša mojo štimo.« Reče Pilatus: »Kaj je risnica?«¹²¹⁷ Kakor de bi on hotel reči: »Aku si ti le en kralj, kateri to risnico ima pričovati, taku za tvojo volo nei trebi v skerbi biti inu se bati. Ti bodeš timu cessariu mallu skode sturil. Onu se ludie mallu za risnico vlejko, ona hodi petlat, kateri zna logati, goluf-fati, krasti, ta h čemu pride inu kaj zadoby.«

Pilatus, kadar je on bil tiga Gospudi zadosti zaslišal, taku je on zupet vunkaj šal h tem Iudom inu je dial: »Iest obeniga dolga na nym ne naidem, jest ne najdem obeniga urzaha na le-tim človéku.«¹²¹⁸ Ampak ty Iudje, kakor s. Lucas melda, so daile zlu prossili inu so djali: »On je ta folk zdrastil s teim, kir je on vučil sim ter tam v celi Iudovski deželli inu je v Galilei začel noter dotehmal.« Kadar je uže Pilatus Galileo slišal, je on vprašal, aku bi on iz Galilee bil. Inu kadar je on zastopil, de je on pod Erodeževo gosposko slišal, ga je on k Erodežu poslal, kateri je v teh istih dneh tudi v Ieruzalemi bil. Kadar je uže Erodež Jezusa vidil, se je silnu vesselil, zakaj on je veliku bil od njega slišal inu je vupal, de bode enu čudu od njega vidil, je zatu njega mnogoteru vprašal ali Christus mu ništer nei odgovuril. Ty viši farji pak, inu v pismi vučeni so stali inu so njega močnu tožili, ampak Erodez s svojo dvorsko družino je njega ferrahtal, zašpotoval, v en beil gvant obleikel inu zupet h Pilatusu poslal inu na ta isti dan sta Pilatus inu Erodež priatela postalla, poprej sta se ona sovražila.¹²¹⁹

Le-tukai bi se mogel gdu začuditi, za čez volo ta GOSPUD Pilatusu taku z dobrimi bessedami odgovorj timu Erodežu pak, kateri je vsaj kralj v Galilei bil, ne hoče on ene besséde odgovoriti. Tu se je gvišnu zatu zgudilu, de je Erodež taku v grunti en hud loter inu en velik hynavec per tem bil. Zakaj on je bil tiga svetiga Ianža Karstnika vnuvič pustil umoriti inu je živel v očitim pohuišainju, de je on svojga brata Philippa ženo per sebi imel inu se je izkazoval, kakor de bi on bil zlu brumen. Zatu njega ta GOSPUD v evangeliu eno lissico imenuje,¹²²⁰ gdi ništer dobriga nej kakor le kožuh, ena huda inu vsai silnu kunštna zvyr. Takovi ludje neiso vredni, de bi se ž nymi kai rovnalu. Onu vsaj nym ne obena risnica. Špotlivci so ony, kateri ta evangelium za eno kavklaryo štemaio inu te karsčenike za velike norce derže, de ony za vere volo velike gospude zuper sebe vsarde inu tu svoje v farlikust postavio. Zatu se le en vsakateri s takovimi ludmy ne pečai inu ne dai nym ni bessede ni odgovori, kakor Christus timu Erodežu le-tukai stury. Ravnu pak kakor Pilatus inu Erodež nad GOSPUDOM Christusom priatela postaneta, katera sta poprej sovražnika bila, taku se vidi že na ta današni dan, de se vse vkupe postavi, združy inu spravi zupar ta evangelium, kar se sicer ne more vkupe skladati. Oben škoiff se ne more s tem drugim zglihati, oben orden nej timu drugimu priatel, ty vyudi ne mogo z myrom vkupe biti. En vsakateri hoče ta bulši biti, ta forcug¹²²¹ ali napreihod imeiti inu druge doli tlačiti inu zatirati. Ampak kadar Christus meis ali v sreido pride inu Njegov evangelion naprej hoče, tu se vse spravi inu združy inu so ty bulši priateli, postavio vkupe blagu inu kry, kakor je tu dolgu poprej David v tem drugim psalmi prerokoval.¹²²²

Kadar je uže ta GOSPUD od Erodeža zupet h Pilatusu bil pelan, pravi s. Lucas, je Pilatus te više farje inu te više tiga folka zupet vkupe poklical inu je djali: »Vy ste le-tiga človeka k meni perpelali, kakor ta, kir ta folk odvrača, inu pole, jest sim njega pred vami zaslišal inu ne naidem na tem človeku teh ričy obene, katerih vy njega dolžite, Erodež tudi nikar. Zakaj jest sim vas k njemu poslal inu pole onu nej ništer na njega dopernessenu, kar bi te smerti vrejdnu

1217| Jn 18,35–38.

1218| Jn 18,38.

1219| Lk 23,5–12.

1220| Lk 13,32.

1221| Prednost; izposojeno iz nem. *vorzug* (enak pomen).

1222| Ps 2,2.

Ta sedma pridiga

1223| Lk 23,13–17.

1224| Vupainju.

1225| Mt 27,20; Mr 15,11.

1226| Lk 23,18–21.

1227| Mr 15,13.

1228| Lk 23,22–23.

1229| Mt 27,19.

1230| Jn 19,1; Mt 27,26; Mr 15,15.

1231| Žezla; izposojeno iz nem. *Szepter* (žezlo) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

1232| Jn 19,3.

1233| Mt 27,27–31; Mr 15,16–20.

1234| Jn 19,4–5.

1235| Jn 19,6; Lk 23,21.

1236| Mt 27,18; Mr 15,10.

1237| Jn 19,6–7.

vrejdnu bilu. Zatu jest njega hočem kaštigati inu prostiga pustiti.« Zakaj on je moral nym eniga po navadi tiga praznika prostiga dati¹²²³ inu je bil ravnu taistikrat v velikunočnih praznikih en rezglašen uboinik inu puntar Barabas. Le-tiga je Pilatus postavil raven Christusa inu pusty tem Iudom ta zbor ali volo v tem vupapainju,¹²²⁴ onu ne bode nihče za Barrabasa prossil kakor za takoviga, kateri je to smert dobru bil zaslužil. Ampak tukaj pravi s. Matheus. »Ty viši farji inu stariši so ta folk pregovorili, de bi za Barrabasa prossili.«¹²²⁵ Za tigo volo je tu ceilu kardellu vpylu inu djalu: »Proč z le-tém inu daj nam Barrabasa prostiga, kateri je bil za ene puntarye volo, katera se je v meisti bila zgodila, inu za eniga uboja volo v ječo veržen.«¹²²⁶ Pilatus je že pak klical k nym inu je hotil Jezusa prostiga pustiti. Ony so vpyli inu so djali: »Križai ga.«¹²²⁷ On je pak rekal h tretimu kratu k nym: »Kaj je tedai le-ta hudiga sturil? Iest ne najdem obeniga urzaha te smerti na njemu, zatu jest hočem njega stepsti inu prostiga pustiti.« Ampak ony so z velikim vpytiem nad nym bily inu so pegerovali, de bi ga križali.¹²²⁸

Kadar je uže Pilatus na rihtnim stollu sidel, pravi s. Matheus, je Njegova žena k njemu poslala inu mu je pustila povedati, on bi se vsaj ništer ne hotel pečati z le-tim pravičnim člověkom, ona je v sajnah veliku za njegovo volo preterpela.¹²²⁹ Tu je tudi enu silnu opominane bilu prez cbiuvla od eniga dobriga angela, kateri je v sajnah tiga Pilatusa frauvi pokazal, kaj za nesrečo inu iammer bo Pilatus na sebe inu na te svoje nalužil, aku on bo te Iude slušal inu na nyh pegerovane tiga nedolžniga moža umuril. Ampak kakor je tu opominane per Iudežu zabstoin bilu, taku onu tudi na Pilatusu h puslednimu nei pomagalu, ali se vsai še en čas brani. Kadar pak vse nei hotelu s teim izpusčinjem pomagati, kir je timu vojniku en sledni vosčil ta leben, Christusu pak, timu nedolžnimu člověku, ta križ inu smert, je vzel Pilatus Jezusa inu ukaže njega gaižlati.¹²³⁰ Natu tiga Pilatusa voiscaki vkupe zbero to ceilo množico, so vzeli Jezusa k sebi tja noter v rihtno hišo, so ga izsleikli inu so ga gaižlali. Potle ga spet obleikli v en purpurjov gvant inu so spledli eno ternovo krono, to so njemu na njegovo glavo postavili inu so njemu dali v njegovo desno roko en terst nameistu eniga sceptorja,¹²³¹ so pred nym poklinali, se mu špotali inu djali: »Zdrav bodi, ti Iudovski krajl,«¹²³² inu so mu v obraz pluvali, ga byli s tem terstom po glavi inu žlaffernice dajali.¹²³³ In summa: Nad k Christusom so vso svojo volo imeli prez cbiuvla tem Iudom k službi, kateri so bily tu taku ukazali.

Nu, taku je per teh Iudih v navadi bilu, prejdan so se ty razbuiniki inu tatje umurili, de so nje poprej s šibami topli. Za tigo volo tedaj Pilatus Christusa tudi pusty gaižlati, ali vener še ima vupane inu izkušā, aku bi on njega mogel prostiga sturiti. Pela za tigo volo Jezusa sebo vunkai, potehmal kir so njega bily ty žolnery stepli inu oblekli v en v škarlatov gvant inu s to ternovo krono, inu pravi: »Pole, jest njega pelam zupet vunkai, de vy spoznate, de jest na nym obeniga dolga ne naidem. Pogleite vsaj, kakov človik je tu?«¹²³⁴ Kakor de bi on hotel reči: »Vy bi imeli na takovi štraifingi zadosti imeiti, kadar je vsai vaša tožba taku cilu ničvreidna inu Njegova nedolžnost taku čista.« Ali koker tu pervu, taku tu tudi nej pomagalu. Viši farji inu nyh služabniki, kakor hitru so ony Jezusa vidili inu so merkali, de je Pilatus še z nim okuli hodil, koku bi on njega mogel prostiga sturiti, so ony vpyli: »Križai ga, križai ga,«¹²³⁵ Pilatusu je težku diala takova nespodoba (zakaj kakor Matheus pravi, on je dobru veidil, de so ony njega bily iz nyda izdali¹²³⁶), zatu on nym kratku zupet odgovory: »Vzamyte vy njega tjakaj inu ga križajte, zakaj jest obeniga dolga na nym ne naidem.« Ty Iudje njemu odgovore: »My imamo eno postavo inu po tej postavi ima on umreiti. Zakaj on je sam sebe k Božjimu Synu sturil.«¹²³⁷

Kadar je Pilatus to bessedo slišal, se je on še več bal inu gre zupet tja noter v rihtno hišo inu pravi k Jezusu: »Od kod si ti?« Ampak Jezus njemu nei dal obene od-

od terplenia Christuseviga.

ne odgovori. Natu je Pilatus djal k njemu: »Ne govoriš ti z mano, ne veiš li ti, de jest imam oblast tebe kryžati inu prostiga izpustiti?« Natu njemu Jezus odgovory inu pravi: »Ti bi ne imel obene oblasti čez mene, kadar bi tebi ne bila od ozgoraj dana, zatu kateri je mene tebi izdal, ta ima vegši greih.«¹²³⁸ Le-tu je tudi enu močnu opominane Christsevu¹²³⁹ k Pilatusu, zakaj Pilatusu se za Njegove oblasti volo zdy (kakor se pozemliška gosposčina s takovo offertio rada inu čez tu se pregreišy), kakor de bi vse na njemu ležalu ali v negovih rokah bilu, de more sturiti ali pustiti, kar on hoče. »NE,« pravi Christus: »Pilate, ti mu preveč deiš, derži masso. Imaš li ti oblast, taku je ti nimaš od sam sebe. Ona pride od ozgorai sim doli.«¹²⁴⁰ Zatu ti nje taku jime inu pelai, de boš veidil od nje odgovor dati«. Takovu opominane je Pilatus z dobru volo gori vzal inu dajle mislil, koku bi on njega mogel prostiga sturiti, ty Iudie pak neiso hotéli, so vpyli inu djali: »Aku ti le-tiga prostiga pustiš, taku ti neisi cessarjev priatelj, zakaj kateri se h krajlu stury, ta je zupar cessaria.«¹²⁴¹

Kadar je Pilatus to bessedo slišal, je on Jezusa vun pelal inu je sedil na rihtni stol na tem mejsti, katerimu je ime Vissoki flašter, po iudovsku pak Gabbatha. Onu je pak bil ta perpravleni dan ob veliki noči okuli te šeste ure, tu je okuli puldne, inu je rekal h tem Iudom: »Pole, le-tu je vaš krajl,«¹²⁴² kakor de bi on hotel reči: »Vy ostanete še na vaši mainingi inu per vaši tožbi, kakor de bi se on bil h krajlu sturil. Ali vy mu v teim pred Bugom krivu sturite, zakaj vy obena stalt eniga kraila ali puntaria na nemu ne vidite.« Ali koker je dosegamal per Iudeh malu opravil, taku se zdai tudi vidi, zakaj na takovu vpyeio inu šraijajo ony: »Proc, proc z le-tem. Križaj ga.« Pilatus pravi k nym: »Bi li jest imel vašiga krajla križati.«¹²⁴³ Kadar je uže Pilatus vidil, de on ništer nei opravil, temuč de je en veliku vegši hrup bil vstal, je on vzal vodo inu je umil roke pred folkom inu je djal: »Iest sim nedolžen na kry le-tiga pravičniga, gledajte vy zatu.« Natu je ta folk odgovoril inu je djal: »Njegova kry pridi čez nas inu čez naše otroke.«¹²⁴⁴ Tu je, aku se njemu krivu zgody, taku njegova kry pridi čez nas inu čez naše otroke. Tedai je on nym njega izdal, de bi se on kryžal.¹²⁴⁵ Tulikain je z Gospudom Christusom pred Pilatusom rovnanu.

Ta osma pridiga, IZLAGA NEKATERIH ŠTUKOV IZ TE HISTORIE.

Le-tim štuku ali delu te historie GOSPUDI Christuseve so silnu veliku leipih inu troštlivih punctov¹²⁴⁶ karsčanskiga vuka. Ali kadar je na eno pridigo preveliku inu ta historia sama na sebi zadosti dolga, taku hočmo po redu le try štuke pred nas vzeti inu od teh istih zdaj govoriti.

Ta prvi, de je v te historji taku čez tu ta nedolžnost našiga lubiga GOSPUDI Christusa od Pilatusa inu družih spričana. H drugimu, od spoznanja, kateru Christus pred Pilatom je sturil inu kateru od svetiga Paula, 1. Timoth. 6,¹²⁴⁷ vissoku bode hvalenu. H tetimu,¹²⁴⁸ od Pilata inu teh Iudov, koku ony obuji to kry našiga lubiga GOSPUDI Christusa taku žleht štemaio, katera nym vsai potle ena pretežka inu večna butora postane, de nje v to potelesno inu večno nesrečo perpravi.

Ll Op¹²⁴⁸ per-

1238| Jn 19,8–11.

1239| Christusevu.

1240| Jn 19,11.

1241| Jn 19,12.

1242| Jn 19,13–14.

1243| Jn 19,15.

1244| Mt 27,24–25.

1245| Jn 19,16.

1246| Punctov.

1247| 1 Tim 6,13.

1248| Tretimu.

1249| Od.

Narpoprei od Christuseve nedolžnosti, katera v le-tei history čestu od Pilatusa bo spričana.

Ta osma pridiga

Od perviga sliši vaša lubezan skuzi inu skuzi, koku Pilatus vselej na tem obstoji, de ne najde obeniga urzaha te smerti na Christusu. Njegova žena pošle tudi k njemu inu mu pusty povedati, de bi se s tem pravičnim, nedolžnim možum ništer ne imel pečati. Pilatus tudi znaide iz vseh teh Iudeh bessed inu po flissig izuprašovainju tulikain, de je le zgul sovraštvu inu nyd, kateru so ty viši farji inu stariši zupar Christusa imeli, tem glih pričovana se naidejo potle po tej smerti Christusevi še več inu silneši, kadar se ta častita, velika čudessa pergode, tres, merknenje inu drugu. Za tiga volo ta viši capitan fray očitu spozna inu pravi: »Za risnico, le-ta je en brumen človik bil.«¹²⁵⁰ Inu ta folk, kateri je polek stal, se je na svoje persi klukal^{1251 1252} k enimu znamenju, de je nym žal bilu, de se je s tem nedolžnim možum taku nemilostivu rovnalu.

H čemu služio pak takova pričovana vsa? Zakaj so ta ista ty evangeliști taku s flissom zapissali inu na znanie dali? Prez cbiuvla za tiga ediniga urzaha volo, de ony nas s tem na Božji svit inu volo vižati inu opomeniti hote, de bi imeli per tem spomisliti, h čemu takovu terplene tiga nedolžniga, pravičniga Gospudi nerveč ima služiti. De kadar my tulikain veliku pričovan imamo, de je on nedolžen bil inu takove smerti nei zaslužil, de my s tém gvišniši v naši veri bodemo poterieni inu za tu deržimo. De vse, kar je naš lubi GOSPUD Christus preterpil, de je on za našo volo preterpil inu Bug njemu takovu terplene gori nalužil inu nej hotel od njega vzeti, aku je lih nedolžen bil, de bi my skuzi tu od greihov prosty inu z Bugom zupet zmyrieny bily. Za tiga volo imamo my v tej celi historji tiga passiona, ker slišimo, koku nespodobnu so ty Iudje inu aidje z GOSPUDOM Christusom okuli hodili, koku so njega pred tem višim farjem byli, pred Erodežom zašpotovali, v rihtni hiši gaižlali inu sramotili, ker pravim jest, my takovu v tej cejli historji slišimo, taku imamo my vselej per tem misliti. Pole, on je nedolžen, za svojo volo on tiga ne terpy, on ga nej zaslužil. Iest pak, ti inu my vsi smo je zaslužili, my smo to smert inu vso nesrečo za teh greihov volo na nas imeli. Ampak tu je peršal ta nedolžni sveti Syn Božji, ta se vtakne v moje dolgovanje, hoče za tu istu plačati, de jest od njega prust inu ledig postanem.

Iz takovih missal uže ta trošt ptide,¹²⁵³ de ta serca za svojeh greihov volo ne cagajo, pred Bugom nikar ne beže kakor pred rabelnom ali enim tyrannom, temuč se s serčnim zavupanem k njemu obernejo, njegovo milost hvalio inu časte, katero on v tem, susseb pruti nam, kakor Paulus, Rom. 5,¹²⁵⁴ pravi, hvali, de on

1250| Mt 27,54; Mr 15,39.

1251| Narahlo udarjati, trkati (kljukati; SSKJ).

1252| Lk 23,47–48.

1253| Pride.

1254| Rim 5,8.

od terplenia Christuseviga.

on svojga edinoroyeniga Synu, našiga GOSPUDI inu odrešenika, v to smert da inu ga pusty za nas greišnike umreti. Gdu more ali hoče cbiuvlati, de bi ga Bug z nami nikar dobru inu na tu narmilostiviši ne menil? My smo bily za greihov volo v Božjim serdu pod to smertjo inu v tiga Satana krajlestvi. Ta večni leben je bil zgubljen inu namejstu tiga istiga vsa potelesna inu večna nesreča na nas peršla. Ampak ta gnadlivi, milostivi Oča se nas an vzame, nas nehoče pustit v takovim iamri ležati, je poprej poslal svojga edinoroyeniga Synu, ga pusti od ene dejčle royeniga biti, tiga je on pod to postavo djal, de kadar messu inu kry Božjo volo nejso mogle dopernesti, de bi vener ta postava nikar zabstoin ne bila dana inu bi od le-tiga človéka za vse druge človéke dopolnena bila, ga pusty on h puslednimu na križu umrejtj inu z njegovo nedolžno smertjo za naše grehe plačati, de bi my skuzi njega od večne smerti inu tiga Satana rrajlestva¹²⁵⁵ odrešeni, ta večni leben imeli inu Božji otroci postali. Tiga se ti an vzami, tiga se ti troštai, veruj, de se je tu za tvojo volo inu tebi h dobrimu zgudilu. Zakaj le-tukaj ti slišiš nikar enkrat, ni dvakrat, temuč čztukrat, de kar on terpy, de tu nedolžnu terpy. Zakaj pak tu Bug terpi? Zakaj je tu taku ferordnal? Zatu, de se ti njega imaš troštati. On ne terpy zase, temuč za tebe inu za vus svet, kakor Ioannes pravi: »On je tu zmyrjenje nikar le za naše greihe, temuč tudi za tiga cejlīga svita grehe.«¹²⁵⁶ Inu ta karstnik da njemu zatu tu ime inu ga imenuje »enu iagne Božje, kateru tiga svita greihe nossi,«¹²⁵⁷ tu je en offer od Buga h timu postavljen, de bi on tiga cejlīga svita greihe na sebe imel vzeti inu ta svet od teh istih imel prust inu ledig sturiti. Zatu se onu more taku čudnu, zupernu godyti. On je Božji Syn, svet inu prez vsiga greiha. Za tiga volo bi on te prekletve inu te smerti spodobnu imel prust inu ledig biti. My smo greišniki pod to prekletvo inu serdom Božjim, za tiga volo bi my to smert inu ferdamnanje spodobnu imeli nossiti. Ampak Bug je okuli oberne, kateri obeniga greiha neijma, gdi ništer nej, temuč gnada inu kakor Ioannes pravi: »V katerim ta polnust te gnade Božie prebiva, ta more h prekletvi biti inu teh grehov štraifingo nossiti.«¹²⁵⁸ My pak smo skuzi njega v gnadi inu Božji otroci, za tiga volo imamo my le-ta trošt terdnu deržati inu si takova pričovainja te nedolžnosti Christuseve si nam pustit luba biti. Zakaj kar je Christus nedolžnu terpil, h timu je naš dolg inu greih urzah dal, za tiga volo se my moremo z njegovo nedolžnostjo zupar ta greih inu vso nesrečo troštati. Zakaj takova nedolžnost je enu gvišnu pričovanje, de my njegoviga terpleinja uživemo inu de je ta brumni GOSPUD inu milostivi odreženik za nas terpil inu plačal. Ampak od tiga bomo my urzah imeli dajle govoriti, kadar my njega na križ inu mej ta dva razboinika perpravimo, hočmo zdaj h drugimu punctu seči inu na kratkim ga zaslišati.

S. Paul opomina Timothea v tem pervim listu na 6. cap. z le-temi besedami: »Iest tebi zapovejm pred Bugom, kateri vse ričy žive dela, inu pred Christusom Jezusom, kateri je pod Ponciom Pilatusom spričal enu dobru spoznanje, de ti deržiš le-to zapuvid prez madeža inu prez tadla noter do tiga prikazanja našiga GOSPUDA Jezusa Christusa.«¹²⁵⁹ My slišimo, de le-ta špruh govori inu slove od tiga spoznanja Christuseviga pred Pilatom, kadar tedaj s. Paul s teim Timothea s flissom opomina, taku se nam tudi hoče spodobiti, de ga premišlemo inu se vučimo, kaj tu spoznanje Christusevu pred Pilatom nam za en trošt, vuk, prid inu nuc pernesse ali daje. Nu, je pak iz te historie očitu inu se vej, kaj je Christus pred Pilatom spoznal. Potehmal kadar ty Iudje njega zatožujo, de se je k enimu krajlu sturil inu Pilatus njega zatu ga vprašal, nej Christus tajl. Temuč fray očitu spoznal inu h Pilatu rekalk: »Moje krajlestvu nej od le-tiga svita, moje krajlestvu nej od tod.«¹²⁶⁰ Kadar uže Pilatus h drugimu kratu vpraša: »Taku si ti vener en krajl?« Odgovory Jezus: »Ti je govoriš, iest sim ja en kraj. Iest sim h temu

Li 2 royen

1255| Krajlestva.

1256| 1 Jn 2,2.

1257| Jn 1,29.

1258| 1 Jn 2,2; 3,5.

II.
Od spoznanja pred
Pilatušom.

1259| 1 Tim 6,13–14.

1260| Jn 18,36.

Ta osma pridiga

1261 | Jn 18,37.

royen inu na ta svet prišal, de jest imam to risnico pričovati. Inu kateri je iz risnice, ta poslušaj mojo štimo.«¹²⁶¹

Le-tukaj bi mogel misliti, kaj bi tu k pominanju služilu, kateru Paulus timu Timotheu stury, de bi on to zapuvid, tu je ta vuk čist hotel pelati, deržati inu nikar falšati? Odgovor: Silnu veliku. Zakaj vse kmallu na le-tjm edinim štuki ležy, de ti, aku hočeš en pravi pridigar ali karsčenik biti, obuje, kar je Christus spoznal, veruješ, zlasti, de je on en krajl inu de vener njegovu krajlestvu nej od le-tiga svita, de on na le-tim svetu več ne dela, temuč tej risnici pričovainje daje. Zakaj iz tiga gre, de ravnu kakov je le-ta krajl, takovi imajo njegovi podložniki le-tukaj na zemli tudi biti. Tu ime on ja ima, de se en krajl imenuje, ampak kateri njega pruti posvitnim krajlom, pruti Erodežu ali Pilatusu, kateri je žlehtniši kakor Erodež bil, hoče postaviti, ta more njega za eniga uboziga petlarja, za eniga uboziga, revniga človeka štemati. Erodež je en velik GOSPU, ta pranga, ysče vseh žlaht dobrih luštov, ima, kar njegovu serce žely inu je od vsiga svita častitu deržan. V glihi štalti Pilatus inu drugi so vsi pred tem svjtum častiti inu gosposki, ampak ta brumni, ubogi Christus je timu pruti en petlar, ony se njemu špotajo, ga sramote po svojem dopadenju, ony njega obsodio k smerti, ga na križ perbyejo inu ga umore, zatu on dobru pravi: »Moje krajlestvu nej od tiga svita.«¹²⁶²

1262 | Jn 18,36.

Za čez volo pak ima Christus tu ime eniga krajla. Odgovor: Christus je en krajl, ampak na enim drugim svetu. Njegovu krajlestvu se ne pravi denarje ali blagu dajati, tu tellu myriti inu drugu sturiti, kar posvitni krajli sture, temuč tiga Svetiga Duha odpusčanje teh greihov inu večni leben dati. Takovu krajlestvu on le-tukaj na zemli začne, ampak le v bessédi inu v veri. Izvunaj tiga istiga se more le-tukaj na zemli terpeti inu umrejt. Kakor je naš krajl sam terpil inu umerl.

Kateri takovo šego le-tiga krajla inu njegoviga krajlestva vej, ta se volnu da pod kryž. Zakaj on nikar le samuč vej, de je njegovimu GOSPU-ČU Christusu, timu večnimu krajlu, tudi taku šlu inu se za tiga volo h terplenu volnu poda, kir ga ta hlapec neima buile imejti, kakor njegov GOSPU. Temuč on zapopade tudi ta trošt, aku se le-tukaj more terpeti, taku vsaj tamkaj vekoma ima vesselje inu čast biti. Tu stury te karsčenike serčne tudi v ti narvegši nadluge inu kumrye. Ker timu pruti ty drugi, kateri tiga ne vejdo, družiga ništer ne znaio, kadar nym hudu gre, kakor žalovati, tožiti, mermrati, nevolni biti inu h puslednimu cilu cagati. Zakaj nyh misli taku stoje: »Kadar bi je Bug s tabo dobru meinil, taku bi on ne pustil tulikain nesreče čez tebe priti ali bi ja skoraj zupet pomagal inu odteel.« Takove misli v grunti družiga neiso, kakor de bi imel Christus en krajl biti od le-tiga svita. Kateri bi imel po svojem poklicanju tellu inu leben inu tu blagu sčítiti inu pred nesrečo obarovati. Taku pusty Christus, ta krajl, tellu inu blagu, leben inu vse v farlikost priti. Tiga se ti imaš vučiti, de se zatu zgody, kir njegovu krajlestvu nej od le-tiga svita, le-tukaj na zemli neimaš ti tvoje karsčanske vere užyti, de bi vsiga obilnu hotel imeti inu de bi se tebi ništer ne mankalu, gledaj na tvojga krajla GOSPU-ČU Jezusa samiga, koku mu gre? S čim pranga? Kak dober leben on ima, koku častitu inu gosposku bo on deržan? Nej li reis, de se pravi le ž nym terpeti, se pustit zašpotovati inu sramotiti inu šmaglivu umrejt. En edin štuček on ima, s katerim on regira, ampak cilu per mallu ludeh. Zlasti s pričovanjem te risnice, tu je s tem svetim evangeliom, skuzi ta isti on da tiga Svetiga Duha v ta serca, odpusča te greihe inu šeinkuje tu vupanje tiga večniga lebna. Ampak takovu vse ostane le v veri inu v bessejdi, onu se ne vidi, onu se ne typa, onu nej pred rokami, temuč v tem vupanju. Kadar pak tiga svita krajlestvu konec bo imejlu inu my na sveitu več ne bomo živeili. Tedaj ima njegovu krajlestvu inu

od terplenia Christuseviga.

inu čast v nas rezodivena biti, de bomo ž nym vekoma živelu inu regirali čez vse, kar je v nebessih inu na zemli.

Na le-to vižo spozna ta en šahar¹²⁶³ tiga GOSPUDA na križu, kir pravi: »GOSPUD, spumni na mene, kadar ti v tvojga Očeta krajlestvu prideš.«¹²⁶⁴ On je vidil Christusa na križi visseoč ravnu v tém jamri, v katerim je on bil. Na takovim se je ta ubogi šahar na lejvi strani pohuišal, je začel z Iudi inu se je njemu špotal: »Ej, koku en fein krajl si ti?« On je meinil, kadar bi ta lubi GOSPUD taku reven inu ubog le-tukaj na zemli bil, taku bi ne bilu ništer več per njemu vupati. Ampak ta na desnici njega prav spozna inu vei, kakov krajl je on, zlasti de nej en krajl od le-tiga svita, zatu ga prossi, kadar v svoje krajlestvu pride, te ima nain spumniti, tu je njemu pomagati, kadar on bo zdaj tukaj na križu umerl inu dušo pustil. Na takovo vižo imamo my tudi od Christusa verovati, aku hočmo gvišen trošt per njemu imejti inu takoviga trošta potrebujo vsi kasčeniki,¹²⁶⁵ de se vsej žlaht nesreči inu zuparnosti prejd inu prejd na takovu spoznanje Christusevu pred Pilatom derže inu si imajo takove bessede čeztu naprej deržati: »Kaj se ti hočeš plakati? Kaj se ti hočeš le-te ali une nesreče tožiti, spomisli, kaj ti imaš za eniga krajla? Koku on pravi pred Pilatom? Moje krajlestvu nej od le-tiga bvita, bi ti tedaj hotel tukaj tvoje krajlestvu imeti?« Kratku nikar onu bi ne moglu obstati, temuč le-tukaj se more skuzi terpeti, ta čast pak inu dober leben se ima vu enim drugim svetu najti, kadar bi se onu le-tukaj nešlu, taku bi tu bilu enu kratku inu mineče vesselie. Zakaj na le-tim svetu le-tukaj nej ništer stonovitniga ni večniga. Ampag moj krajl Christus Jezus je en krajl na unim svetu, tu je en večni krajl, tjakaj hočmo my naše vesselje inu čast šparati inu le-tukaj na zemli za dobru vzeti, kakor se nam stury. Zakaj my nesmo od našiga krajla le semkaj odločeni, on se ne hoče izvunaj le-tiga pričovainja te risnice, s tem svitum inu z le-tim potelesnim lebnom le-tukaj ništer pečati etc. Takoviga trošta, pravim iest, potrebujo vsi karsčeniki, susseb pak ty, kateri so v pridigarstvi inu to bessedo pelajo. Za tiga volo opomina sveti Paul Timothea ravnu z le-temi bessédami od spoznana Christuseviga pred Pilatusom, de bi on hotel nad tem pravim vukum močnu deržati inu tiga istiga nikar pustit falšati.¹²⁶⁶ Zakaj kadar ta svet inu ta Hudič to bessédo ne mogo terpeti inu vso žlaht nesrečo zupar njo gori obude, taku ima inu mora en vsakateri pridigar se na takovu pričovanje deržati inu Christusa za eniga takoviga krajla spoznati, kateriga se on trošta inu misli užyti, ali nikar le-tukaj na zemli. Zakaj le-taku on pravi: »Moje krajlestvu nej od le-tiga svita.«¹²⁶⁷ Inu že pak: »Iest sim ja en krajl, iest sim na ta svet prišal h pričovanju tej risnici.«¹²⁶⁸ Zatu kateri hoče tiga krajla Christusa imejti, ta se te risnice derži ali njegove besséjde inu ima vediti, de več ne bode od njegoviga krajlestva le-tukaj na zemli imel, ja on bode nad to bessédo še vso nesrečo moral terpeti, kakor je ta krajl Christus sam terpil. Kadar bode pak z le-tim lebnom en konec imelu, tedaj se bode GOSPUDI Christuseviga krajlestva prov uživalu.

Na takov trošt se ta papež inu škoffi neso deržali, ony ne hote takoviga krajla, kateri nič več nima, temuč de on od te risnice pričuje. Ony pravio s Pilatusom: »Ah, kaj je risnica?«¹²⁶⁹ My bi dobru morali per njej petlat yti, zatu hočmo eniga družiga krajla imejti, kateri nam le-tukaj denarje, blagu, čast, oblast inu vsiga zadosti da, onu si ostanite ta čas le-ta krajl inu risnica, kir one hote.« Pred takovo nesrečo pak opomina s. Paul inu en vsakateri brumni pridigar ima takovu opominanje v risnici premisliti inu je zatu deržati, le-tukaj na zemli nimamo my častiti biti, vsa naša čast je, de my tej risnici pričovanje dajemo, zatu nam ta svet lonuje kakor GOSPUDU Christusu z galgo inu z rabelnom, tu se vuči terpeti inu nossiti. Inu postavi tvoje serce inu vupanje tjakaj, aku ti lih le-tukaj terpiš, de vsaj takovu terpleinje bode na

Li 3 unim

1263 Razbojnik; izposojeno iz srvn. *schächære* (ropar, razbojnik) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

1264 Lk 23,42.

1265 Karsčeniki.

1266 1 Tim 4,7.

1267 Jn 18,36.

1268 Jn 18,37.

1269 Jn 18,38.

Ta osma pridiga

unim svetu skuzi tiga večniga krajla, GOSPUDA Christusa, bogatu povernjenu inu nameistenu. Tu bodi uže od pričovanja pred Pilatusom ob kratkim zadosti govorjenu.

III.
Pilatus se deržy
za nedolžniga,
de on Christusa
obsodi.

1270| Mt 27,24

Nu, my moremo tu tretje tudi pogledati, zlasti koku Pilatus inu ty Iudje to kry našiga lubiga Gospudi Christusa taku za žleht štemajo, ampak on nym h puslednimu ena pretežka inu večna butora postane. Matheus melda, de je Pilatus roke umyl pred folkom inu je djal: »Iest sim nedolžen na kry tiga pravičniga.«¹²⁷⁰ S tem je z myrom inu pusti Christusa na križ perbyti, kakor de bi onu bilu s tem zadosti, de pravi, on je nedolžen. Ali kadar bi se on bil pustil opominati, taku bi njemu njegova žena zadosti h kopominanju bila inu mu mogla povedati, koku nedolžen on bode, katera, kakor je ozgoraj meldanu v historji, je veliku to ceilo nuč preterpejla, kir je Bug njei bil rezodil, koku eno težko sodbo inu urtel bode Pilatus čez sebe inu čez vse te svoje skuzi le-to smert naluzil inu perpravil. Ampak onu gre z Gospudi Christusevo inu njegovih karsčenikov kryo vselej taku. Ta stari Erodež mory te nedolžne otročiče okuli Bethlehema, niegov Syn umory tiga svetiga Ianža Karstnika inu sta se obadva zdela, ona bi hotela takoviga mordrainja še užyti. Pilatus ga tudi le-tukaj za veliku ne štema, de on Christusa k smerti obsodi, on meni, de glihi viži, kakor on od njegoviga hudiga djania inu krive sodbe sody, bode tudi Bug sodil inu njega za nedolžniga štemal. Ampak Božji serd nej dolgu vuni ostal, temuč se je znešel, de je Pilatuževa hyša, žlahta inu ime v grunt zatrenu inu potle tellu inu duša v pakal inu večni ogin pahna. Tedaj je on uže zveidil, koku nedolžen je on na tej kry Christusevi bil. Kar Iude antiče, vidimo my v ti history, de ony to smert inu kry prelitje Cristusevu še mainje kakor Pilatus šacajo. Zakaj ker Pilatus pravi: »Gledajte vy gori,«¹²⁷¹ taku ony prez vsiga strahu naprej planio inu pravio: »Njegova kry pridi čez nas inu čez naše otroke.«¹²⁷² Tu je: »Aku se njemu krivu zgody, taku se onu na nas inu na naših otrucih izydi.« Hitru je tu bilu govorjenu inu je nym nyh naprej vzetnu potle šlu, ravnu kakor poprej se vidi tudi, kakor de bi bilu tja v vejter prez vsiga greha govorjenu. Ali predan štiridesseti let so minile, so ony vidili inu počutili, de se je enu drugu perkazalu. Zakaj ta nedolžna kry Christuseva se je začela zbuditi taku silnu, de je v kratkim tu meistu Ieruzalem inu ta cejla dežela obpusčena, ta folk pobyt inu vse kmallu okuli obernjenu bilu. Na tem pak nej bilu zadosti, še na ta današni dan uže skoraj v petnaistu stu let tyče ony vsimu ulnimu svetu k animu strašnimu exemplu v veliki revu inu nadlugi, koker je veideče, ne neimajo nigdir obeniga ostaneciga meista etc. Tu bi pak vse še bilu terpežlivu, kadar bi le v potelesnih ričeh taku revnu zanje stalu, ali kir nyh serca so zupar tiga Božjiga Synu taku sovražna inu greinka, per katerim bi ony odpusčainja téh greihov inu večniga lebna imeli yskati inu čakati. Item, kir imajo lušt k laži inu zmoti, ysčejo s flissom, koku bi sami sebi tu Pismu nezastopnu sturili inu otemnili. Za tiga volo pravim jest: »Kadar meinio, de na Buga klyčejo, Bogu služio, taku kličejo na Zludia inu služio samimu Hudiču, Bug nyh ne sliši, de h puslednimu nej gvišnšiga, temuč kadar vsaj od tiga Synu Božjiga ne hote od grehu rešeni biti, de tudi morajo v svojeh greihih umrejtj inu vekoma konec vzeti.«

Takoviga iamra ony taistikrat nejso vidili, ony so se zdejli, de bi bilu nym nartubulše, kadar bi le skoraj Christusa umurjli. Zatu prez vsiga pomišleinja so ony djali: »Aku se njemu krivu zgody, taku onu na nas inu naših otrucih vun pojdi inu se izydi.« Ampak ravnu kakor je Iudež s svojemi trydessetimi sreberniki enu kratku vesselje imel, taku se je onu z Iudi tudi v kratkim preobernilu, de je od dan do dne vse nyh rovanje doli iemalu, noter, de so ony h puslednimu cilu konec vzeli. Zatu bi imeili le-ta exempel, susseb ty veliki krajli inu viudi, dobru premisliti,

1271| Mr 27,24.

1272| Mr 27,25.

od terplenia Christuseviga.

misliti, de je onu timu Pilatusu inu potle tem Iudom taku en lahak inu žleht andel ali rejč nedolžno kry prelyti. Ampak ona nyh h puslednimu potlači tja doli, noter na dnu tiga pakla. Naši šoffi¹²⁷³ ž nyh malikom papežom, kadar ony eniga brumniga, zvestiga farmoštra inu duhovniga pastyrja mogo mogoči biti inu ga v roke perpraviti, taku ony zdajci hite inu teko ž nym k ognju inu k galgi, se tedaj še zdee, ony so je cilu dobru opravili, de imajo s Pilatusom inu z Iudi h timu eno lahko dobro veist. Ampak onu že nej vseh dnev večer, gledaj kakov tu enkrat bode en konec vzelu. Zakaj nemogoče je, de bi Bug mogel dajle h timu molčati, ta kry vppe k njemu v nebessa, de se more zbuditi, gori stati inu štraiffati. Pilatus, ta je poginil zo vso njegovo žlahto, de nej eniga človeka njegoviga imena inu od žlahte za nym ostallu. Ty Iudje nossio še na ta današni dan na kry Christusevi Jezusevi, ta bode nje tudi h puslednimu v pakal potlačila. Ty veliki inu mogoči cessarji, ty silni viudi v Rimskim krajlestvi inu sicer povsod, kar se je le kej kuli kadaj zupar te karsčenike postavilu, je vse nemilostivu konec vzelu inu umerlu. Taku onu ima tem sovražnikom Christusevim tudi na ta današni dan iti, kateri taku tyranniš rovnaio, za tiga evangelia volo te uboge karsčeniki moree. Onu le nihče ne skerbi, de ta štraifinga bode vuni ostala. Kadar bi ony taku mogoči bily kakor ta cessar Augustus, taku ony morajo vsaj zo vsemi tejmi svojemi, kir za nymi pridejo, poginiti, aku so se ony z nedolžno kryo teh karsčenikov omadežili. Zdaj mogo ony nas dobru za kecarje deržati inu se mogo zdejti, de v tem provsture, kadar ony nas umoree. Taku so se Pilatus inu susseb ty Iudje tudi zdeli, onu pak nym nej ništer pomagallu. Za tiga volo en vsakateri nase merkaj inu se s teh karsčenikov kryo ne pečaj. V začetki se onu pusty viditi en žleht greih inu ena lahka rejč, ampak na koncu se onu naide, de onu vse more konec vzeti inu poginiti, kar se s teh karsčenikov kryo omadežuje, kakor vse istorie pričujo. Ta vsigamogoči Bug inu Oča nebeški, ta hoče vseim tyrannom braniti svojo cerkov, pak milostivu myriti inu v svojej bessedi milostivu obderžati inu vekoma izveličane sturiti, amen.

1273| Škoffi.

Ta deveta pridiga, K O K U S O G O S P U D A C H R I S T U S A V U N P E L A L I , S I M O N T A K R I Ž Z A N I M N E S S I L I N U T E Ž E N E S E P L A K A L E , L U C . N A X X I I I . C A P . ¹²⁷⁴

1274| Evangelij po Luku 23.

N*Nu¹²⁷⁵ v tém, kadar so ony njega tja pelali, so ony eniga popadli, Simona od Cyrene, ta je prišal iz puila inu so na njega ta križ polužili,¹²⁷⁶ de ga je za Jezusom nessel. Za nym pak je šla ena velika množica folka inu žen. Te so klagovale inu se po nym plakale, Jezus pak se je okuli ozerl pruti nym inu je rekal: »Vy, ieruzalemske hčere, nikar se ne plačite čez mene, temuč se plačite same čez sebe, inu čez vaše otroke.« Zakaj pole pride ta čas, v katerim poreko: »Blagur je tém neporodnim inu tem tellessam, katera*

1275| Lk 23,26–31.

1276| Mt 27,32; Mr 15,21.

Ta deveta pridiga

katera nejso rodyla inu tem persam, katere nejso doyle.« Tedaj bodo začeli reči h gorram: »Padyte čez nas,« inu k hribom: »Zakrite nas«. Zakaj kadar ony le-tu na syrovim drivessi delajo, kaj se bo tedaj godilu na suhim.«

LE-te dvej historje so se zgudile, kadar so gospuda Christusa od Pilatusa vun k rihti bily pelali inu spominajo tiga Simona od Cyrene vsi štirje evangelisti kmallu prez cbiuvla zatu, de bi menili, de bi tu, kar se je v ti historji od tiga passiona Simonom zgodilu, za eno žleht reč stemali, kakor se pusty vidi. Temuč je od Buga iz sussebniga svejta taku ferordnanu, de bi ravnu ta isti čas, kadar je Christus imel k svojemu terpleinju yti, takov exempel vsem karsčenikom se naprej postavil, na katerim bi se ony vučili, koku onu nym na zemli le-tukaj ima yti, zlasti de GOSPU DU Christusu ta križ morajo pomagat nossiti kakor Simon le-tukaj. Ta dobri brumni mož cilu ničter ne vej od teh ričeh, kateriga Iudje v mejsti s Christusom imajo, temuč on gre po svojej potrebi inu perležnosti tja noter v mejstu opraviti, kar je potreboval. Kadar uže ta GOSPU D inu ta druga dva razbojnika njemu pruti pelana bota inu ta GOSPU D za slabusti volo s teim križom, kateri so na njega bily nalužili inu je prez cbiuvla težak bil (potehmal je en zrassel, močan mož na njega imel perbyen biti), nej mogel naprej yti. Taku ty žolnerji tjakaj teko, permorajo tiga dobriga, uboziga Simona, de je on ta križ ali tu drivu, na kateru so imejli Christusa obeissiti, nase moral vzeti inu na tu rihtnu mejstu pomagati nesti. Tu se ja vidi, koker de bi si tu od samu sebe bilu zgudilu, prez vsiga veidenja tiga GOSPU DA Christusa. Ampak kakor je rečenu, je tu en pild vseh karsčenikov, kateriga je Bug hotel ravnu h timu istimu kratu svojej Cerkvi naprej postaviti, kadar je ta Syn Božji sam terpil, de bi taku timu gmain pohuišanju se branilu, kateru nas vse moti. Zakaj kakor hitru Bug s teim kryžom pride, on te popade na tellessu, na blagei, s hudimi otruci ali sicer s čim drugim. Taku nam tu serce upade, de mislimo: »Bug ga nikar dobru z nami ne meini. Kadar bi on nas za lubu imel, on bi dobru priazni viži z nami okuli hodil. Kadar on nas pak taku pusty tlačit inu martrat, taku je onu enu gvišnu znamenje, de se z nami serdy inu neče milostiv biti.«

Zupar

od terplenia Christuseviga.

Zupar takovu pohuišanje stoji uže le-tukaj ta pild, de nerpoprej ta Syn Božji sam svoj križ nesse inu nesse taku težku na nym, de pod nym skoraj pađe inu naprej ne more. Takovu ti dobru merkaj, zakaj onu se mora lahku zastopiti, kakor potler bomo slišali, kadar se je tu timu zelenimu drivessu zgodilu, de se timu suhimu inu nerodovitimu drivessu nejma ni ne more drigači yti. H drugimu ti vidiš, koku ta dobri Simon nedolžnu h timu pride. Kadar bi on nikar ravnu tukaj ne bil na žlak prišal, kadar je Cristus moral svoj križ nossiti, taku bi vse svoje živoče dny Simon obeniga križa ne bil nossil. Ampak tukaj on more GOSPUDI Christusa uplatiti, kir ga Christus nesse, bo on premoravan ta križ tudi s Christusom red nossiti. Takovu ti merkaj. S temi karsčeniki na le-tim svejtu drigači ne bode, ony morajo s teim Simonom semkaj deržati, terpejti inu za Christusom ta križ nossiti.

Nu, onu nej mainje, aku lih Bug tem nevernim en čas pregleda inu nym veliku zanaša, nym pusty vse dujti, kar se nym lušta inu se nym lubi, taku vsaj ta štraifinga nikar vselej vuni ne ostane, temuč ony morejo tudi čassi na teim svejtu straiffani biti, veliku prestati inu terpejti, de se onu ž nymi zdaj tukaj, zdaj tamkaj opotiče, kakor ta 32. psalm pravi: »Ta hudobni ima veliku štraifing. Kateri pak na gospuda zavupa, tiga bo dobruta obsegla.«¹²⁷⁷ Kakor my tu v exemplih vidimo. Ta hudobni farao s svojemi Egypterje se je moral veliku terpejti. Taku ty Iudje v pusčavi inu potler v deželi Kanaan, koku veliku nesreče, krejganja inu kumrainja so ony morali prestati noter, de so h puslednimu teh deset rodov ali žlaht ty Assyrery cilu rezdjali inu končali inu potler čez en čas ta rod Iuda tudi od teh Babilonerjev z voisko obyskan inu od nyh ta cejla dežella noter vzeta? Ali nej potreba veliku exemplov naprej pernesti. En vsakateri per sam sebi pomisli, kaj je on sam doživel inu izkussil na sebi inu na družih. Zakaj tu je gvišnu, gdi se ludje Boga ne boje, zupar njegovo bessejdo inu volo živeo, je nemogoče, de bi nikar h puslednimu ne imejla štraifinga, britkust, jamer inu nadluga priti.

Tukaj pak ti moreš per le-tim Simoni se vučiti, en rezlotik dellati mej teh svetnikov križom inu mej teh hudobnih dobru zaslužen štraifingo inu križom. De onu hudim lotrom hudu gre, tu nej čudu, ony ga ne hote bulše imejti. Kadar bi en tat od kradenja pustil, on bi dobru pred galgo inu rabelnom žiher ostal. Kadar bi en mož, ena žena svojo nečistost pustila, ona bi dobru mogla per blagej časti inu zdravim tellessu ostati. Ampak kadar ludje ne hote od greihov pustiti inu hote le v greihih naprej ijti, taku yh Bug štraiffa z buštvo, s sramotjo, s francoži inu zo vso nesrečo, viner ty zanikerni ludje ne hote prez tiga biti, ony ga ne hote buile imejti, skuzi svoje greihe inu nepokornu življenje dado ony k vsej svoji nesreči urzah. Ia, ony permorajo inu ženo Boga, kateri bi rad hotil milostiv biti inu vse dobru dati, de se more serdyti, straiffati inu timu greihu braniti. Zatu pravi Petrus, 1 Pet. 4¹²⁷⁸: »Nihče mej vami ne terpi kakor en uboinik ali tat ali pregreišnik ali kakor edan, kir vu eno ptujo službo sega.« Stury taku le-ta rezlotik, de nikar vse terpleinje nej en kryž inu se en križ ne jmenuje, zakaj kar ty hudobni terpe, tu istu je ena štraifinga inu en zaslužen lon inu oben križ. Zakaj križ se pravi, kadar ty karsčeniki htimu prido, kakor le-tukaj Simon, ta ne nossi svoj križ, temuč Gospudov Christusov inu more GOSPUDA Christusa uplatiti, on pride nedolžen inu nezaslužen h timu. Kadar bi se onu timu Simonu lih takovu ne bilu permerilu, de bi on GOSPUDI Christusu bil pruti prišal, taku bi ga bily z myrom pustili. Ampak on more tiga uplatiti, de on ravnu zdaj na žlak pride, kadar imajo Christusa križati. Taku ima teh karsčenikov terpleinje inu križ tudi biti, de ony, kakor Petrus pravi, terpe, nikar kakor tatje inu uboiniki, temuč kakor karsčeni-

Mm ki,¹²⁷⁹ tu

1277| Ps 32,10.

Rezlotik mei teh pregreišnih štraifingo inu križom teh brumnih.

1278| 1 Pt 4,15.

I. Križ se pravi, kadar se nedolžnu more terpejti

1279| 1 Pt 4,15-16.

Ta deveta pridiga

ki, tu je za GOSPUDI Christusevo, njegove besséde inu tiga spoznanja volo. Zakaj aku se lih vsi karsčeniki kakor ubogi greišniki morajo spoznati inu vejdo, de so ony skuzi greihe vso nesrečo inu več, kakor nym Bug le-tukaj na zemli pošle inu naloži, zaslužili, ia, ony le sami spoznajo svoja vsakdanja pomankanja, slabusti inu prestopleinje (zakaj teh greihov lastna štraifinga se ne pravi le-ta ali una potelesna nesreča, temuč ta večna smert). Nič s tejm mainje se pravi nyh terpleinje nikar ena štraifinga teh greihov, temuč en pravi sveti križ, zakaj ta hudi sovražnik inu ta svejt nym nej zatu sovraž, de so ony greišniki inu tukaj inu tamkaj spodpolcujo inu padajo. Ne, tu bi mogla oba, Hudič inu svejt dobru terpejti inu bi ž nymi z myrom bila. Ampak za te besséde inu vere volo, de ony svoje vupainje na tiga Synu Božjiga postavio, se njegove smerti inu gorivstajenja troštajo, se Boga boje inu po njegovi voli pegerujo živejti. Ony pegerujo, de bi skuzi nyh spoznanje tudi drugi ludje k veri inu spoznanju Cristusevimu prišli. Takoviga ne more ni Hudič ni ta svejt terpejti. Za tiga volo se ony posod tem karsčenikom zuparstavio, ta Satan martra nje na tellessi z bolezanjo, kakor Sveti Paul sam toži tiga Satana. Angel bye njega s pestmi inu njega špica na veisti inu na serci, z žalostjo, s težko missaljo, s prestrašejem inu s teim glih, ia, čassi tudi s skodo na blagej skuzi hudu vreme, točo, ogin, kakor se na Iobu vidi.¹²⁸⁰ Kaj pak ta svejt h timu stury, je pred rokami inu veideče, susseb k našimu čassu, ker se taku neusmilenu inu revnu s teimi ubogi karsčeniki okuli hodi. Tu se pravi Gospudov Christusov križ nossiti kakor Simon. On je prez cbiuvla tudi en ubog greišnik bil. Ali kaj tu te šolnerje an gre? Per nyh on tiga ništer ne uplati, ampak tiga on more uplatiti, de je Christus tukaj inu s svojem križom ne more naprej, on more eniga imejti, kateri njemu pomaga ga nossiti. Taku, aku si ti lih en ubog greišnik, ti spoznaš, koku si ti tukaj inu tamkaj zupar Boga sturil, taku vener, kadar ti na Christusa veruješ, taku ne pride takov križ inu terpleinje narveč za volo takovih greihov. Ta Hudič inu ta svejt ne štrafa tebe zatu, onu bi nih lušt inu vesselje bilu, de bi je ti cilu ž nyma inu nikar z Bugom ni ž njegovo bessédo deržal. Tiga GOSPUDA Christusa, njegove bessejde inu tvoje vere moreš ti nerveč uplatiti inu zatu terpejti.

Takovu je ta prvi štuk, de se my le-tukaj imamo vučiti, de Simon GOSPUDI Christusa križ nossi, onu služi pak nerveč h troštu inu stury tu vupanje tiga odteinja inu pomuču lipu gvišnu inu nas vabi k molitvi, zakaj kateri hoče le-tjakai gledati, kadar on pod križom inu v nesreči ležy, de je on en greišnik inu je takovo štraifingo dobru zaslužil, tiga bodo takove misli k molitvi merzliga inu leniga sturile. Zakaj ta greih pernesse vselej tu s sebo, de ta serca se perstrašio, bodo tessna inu strašliva inu se pruti Bogu ne mogo dobru kaj dobriga se zanesti ni troštati. Kateri pak na ta pravi poglaviti urzah gleda, zakaj sta vsaj ta Hudič inu ta svejt nam taku zlu sovraž inu vso nesrečo na nas trossita, ta bode moral spoznati, de za naših greihov volo se tu ne zgody, zatu nejsta ona nam sovraž. Ona bi rada hotela inu hodita prejd inu prejd s tejm okuli, aku bi ona nas mogla v vse greihe inu sramoto perpraviti, tu bi bil nyu lušt inu vesselje. Ampak tu nyh gane inu draži zupar nas inu so nam nerveč sovraž inu škodo obudita, ker ona moreta, kir my Božjo bessédo pred očyma imamo, GOSPUDA Jezusa spoznamo, naše zavupanje na Božjo dobruto inu gnado postavimo inu pegerujemo po njegovi voli inu v njegovim strahu živejti. Tu je ta grunt inu zvirek takoviga sovraštva inu nyda. Zatu je dobru merkaj, tajiti ti nejmaš, de si ti en ubog greišnik inu si s tejm vso nesrečo zaslužil. Zakaj Bug v navadi ima tudi na teh svojeh te greihe štraifati, kakor Petrus pravi: »Ta sodba se začne na Božji hiši.«¹²⁸¹ Zatu (reci ti) meni ta Sathan inu ta svejt nej sovraž. Ona bi mogla terpejti, de bi jest prez vse pokure v greihih se velal, kakor ena svyn-

ja

1280| Job 1,13–19.

1281| Pt 4,17.

od terplenia Christuseviga.

ja v blati? Zakaj je onu tedaj djanu? Za tiga moža volo, kateri le-tukai ta križ nossi, de jest tiga istiga za mojga Boga inu izveličarja verujem inu spoznam.

Ie li uže tu rejs, kaj jest imam dajle sturiti? Imam li jest cagati? Kratku nikar, gvišnu vupainje jest imam imejti, de aku sim jest lih en ubog greišnik inu je pak tu gvišnu, de se jest za GOSPUDA Christusevo volo morem terpejti, de mene ne bode pustil tečati, on hoče meni milostivu pomagati inu kakor jest za njegovo volo terpim, taku on hoče, de jest imam za njegovo volo k gnadi priti inu častit biti, de le jest ta usta serčnu gori odprem, klyčem inu rečem: »Ah, GOSPUD, jest sim en ubog greišnik inu sim enu veliku vegše z mojo nepokorsčino pruti tebi zaslužil, kakor jest zdai terpim. Ampak pole, kakovo mainungo ta hudi sovražnik ima, tebi inu tvojmu imenu je on sovraž, zatu se jest hočem na teim istim deržati, jest se troštam tvoje besséde, jest vupam gnade za tvojga zaslužeinja inu smerti volo. Ie li on meni tudi sovraž, lubi GOSPUD Jezu Christe masčui tvoje ime na njemu inu pomagaj meni za tvojga imena volo etc« S takovimi missalmi bode tu serce lipu vesselu inu k molitvi serčnu inu čuječe. Zatu so ty sveti preroki takovo vižo v molitvi tudi pelali inu prejd inu prejd na tu ime Božje rinili, kakor David stury v tem 44. psalmi: »My bodemo ja za tvojo volo vsak dan umorjeni inu smo štemani, kakor ovce k zaklainju.«¹²⁸² Tu bodi uže od tiga povejdanu, de Simon GOSPUDA Christusa more uplatiti per teh žolnerjeh inu njegov križ nesti, de se ti vučiš en rezlotik sturiti mej teh karsčenikov križom inu teh nevernih greihov štraifingo.

H rugimu¹²⁸³ merkaj, de Simon nikar le GOSPUDI Christusov križ ne nesse, temuč on bode tudi h timu permoran, zakaj kadar bi per njemu bilu stalu, taku bi on bil svoj pot tjakaj šal inu bi bil mallu zatu maral, kej bi Christus s svojem križom ostal. Ampak ty žolnerji njega popadejo inu ga permorajo zupar njegovo volo, de ga on more nesti. Takovu je tudi en leip, fein štuk, per katerim se my moramo vučiti, kaj je en križ ali nikar križ, menihi inu nunne (katerim je risnica) pelajo en terd leben inu si ga puste sylnu težku biti. Ampak takovu se ne pravi Christusev križ, kateri Simon nossi, uržah, ony si ga sami prez Božje zapuvidi, iz lastniga izvoleinja gori nalože. Ty bidertaufferji¹²⁸⁴ sture skoraj lih taku. Ali kakor se ta perpuvist pravi: »Kar ludje radi sture, tu nyh lahku stane.« Taku se more od takoviga terplenja tudi reči, kadar si je ony sami gori nalože inu bi dobru mogli prez njega biti. Taku onu ne more zlu težku djati, ampak kar se more inu se neradu stury, tu kissilu inu težku stane, kakor Gospud Christus h Petru tudi pravi, Ioan. 21¹²⁸⁵: »Kadar si ti mlaiši bil, si se ti sam oppassoval inu si hodil, kamer si hotel. Kadar ti pak star boš, taku boš tvoje roke vun iztegnil inu en drugi bode tebe oppassal, inu pelal, kamer ti ne boš hotel.« Zakaj onu bode ty karšeniki taku popolnoma, kakor ony kuli hote, taku vsaj messu inu kry družiga ne zna, kakor nad teim križom se kerčiti, se pred nym bati inu pred nym beižati.

Zatu ima le-ta le-tukaj tu ime inu se mu pravi Simon. Takovu je v svojem jeziku tulikain kakor edan, kateri si nemu pusty dopovedati inu sluša. Zakaj tu je ena prava pokorsčina, kadar bi edan rad tiga ali uniga oduzet bil inu se vsaj volnu v tu istu poda, sluša inu se pusty pelati, kadar on vidi, de tu Bug taku hoče imejti. Takovu ime pelajo vsi pravi karsčeniki, de se nym Simon pravi, zakaj aku bi lih messu inu kry radu pokoj imejlu inu bi tiga terpleinja radu hotelu odvzetu biti, taku ony vsaj slušajo, ony si puste dopovedati inu se podado v Božjo volo inu pomagajo GOSPUDU Christusu njegov križ nossiti.

H tretimu se my imamo vučiti le-tukaj en rezlotik sturiti mej Simonom inu

Mm 2 mej

1282| Ps 44,23.

1283| Drugimu.

II.
Simon bode
h križu permoran.

1284| Widertaufferji.

1285| Jn 21,18.

Simon,
kaj se pravi.

Ta deveta pridiga

III.
Rezlotik mej
Simonovim
inu Christusevim
križa nosseinjem.

mej GOSPUDOM Christusom. Simon nesse Gospudov Christusov križ noter do rihtniga mejsta, potler gre proč, Christus pak se pusty na križ obeisiti inu na nym umerje. Tu je ta pravi rezlotik mej GOSPUDOM Christusovim inu našim terpleinjom. My ne zaslužimo z našim terpleinjom odpuscainja teh greihov, h takovimu sliši le-tu terpleinje našiga GOSPUDI Christusa. On je le sam ta pravi offer inu Božje iagne, kateru za vsiga svita greihe plača inu zadosti stury, zatu on vissi na križu, Simon pak gre le pod križom. Tu je ta križ, kateri my nossimo, služi h timu, de ta stari Adam bode obtežen ali obložen inu timu greihu bode brainenu. De pak greihi bodo odpusčeni, takovu je le našiga GOSPUDA Christusa dellu inu zaslužeinje. Taku vidjo vaše lubezni, koku je le-ta Simon en pild ali pominenje vseh karsčenicov. Ty morajo Gospudov Christusov križ nossiti. Ampak za takoviga nošeinja volo ne bodo nym nyh greihi odpusčeni, timu starimu Adamu bode s tejm brainenu, de on ne bode presvojevolen. Kadar bi pak ta križ k odpuscainju teh greihov imel pomagati, taku ga ne more Simon nossiti, temuč Christus more na nym vissiti inu na nym umrejtji. Inu tu je ta uršah, de Simon prust vun gre, zakaj skuzi Christusevo smert bodemo my od smerti prosti inu pridemo k večnimu lebnu, kakor je takovu lipu v tej drugi istorji, katero my zdaj bomo naprei se vzeli, na znanje danu.

Ta historia
od teh hčerjih
v Ieruzalemi.

1286| Lk 23, 27–29.

1287| Oz 10,8.

1288| Inu.

Christus enu
zelenu drivu.

S. Lucas piše, kadar so GOSPUDA Christusa iz Ieruzalema vunkaj pelali, so nekatere žene za nym šle, te so njega klagovale inu obplakale. Ampak ta Gospud se je ozérl inu je djál, one bi se nej mejli čez njega, temuč same čez sebe inu čez svoje otroke plakati. Zakaj ta čas bode prišál, de se bode djalu, tu je ena srčna žena, katera obeniga diteta nejma.¹²⁸⁶ Inu se bode godilu, kakor Ozeas pravi, de ony bodo vožili, de bi ty hribi čez nje padli inu nje pokrili.¹²⁸⁷ Urzah pak takove nadluge je: Aku se s tejm zelenim rodovitim drivessom taku okuli hodi, taku se bode s tém suhim še huie okuli hodilu. Takova pridiga, aku ie ona lih tém Iudom sturjena, kateri so taistikrat živeili, taku ona vsaj nerveč tjakaj gre, de se my tiga terpleinja našiga lubiga GOSPUDI Christusa prov vučimo nucati inn¹²⁸⁸ nerpoprej te greihe per tem spoznamo, koku ena grozovita butora so ony, potehmal ta Syn Božji sam za naših greihov volo more umrejtji inu se potler zupar te greihe skuzi takovu terpleinje troštamo, potehmal je ta Syn Božji za nje na križu plačál inu zadosti sturil.

Nerpoprej stury ta GOSPUD en rezlotik za svoje persone inu za teh Iudov volo, na katerim rezlotku silnu veliku ležy, sebe pergliha on enimu leipimu, mladimu, rodovitimu drivessu, kateru bi se vu en vert imejlu kupiti. Iest hočo molčat, de bi ga imejli okuli possejkat inu v ogin vrejči inu se tu vsaj vener zgody, Bug ga pusty posseikati, tu je on pusty njega zdaj tjakaj pelati na galgo, tukaj on ima kakor en drugi pregrešnik rihtan inu umorjen biti inu je vsaj enu dobru, lipu, redovitu drivu. Zakaj on je prez vsiga greiha. On popolnoma žive v pokorsčini pruti Bogu inu so zgul žlahtni, dragi saduvi, kar on govory inu stury, onu vse Bogu dobru dopade, vse onu nam nuca inu priduje. In summa, onu je zgul gnada, leben, izveličanje, kar je na GOSPUDU Jezusu. Timu pruti pak pergliha on te Iude enimu starimu, gnillimu, suhimu, nerodovitimu drivessu, kateru več ne stury, temuč v erti moti inu k ničemer ne priduje, temuč de se onu posseika inu v ogin verže. Zakaj za Božjo bessèjdo ony neiso marali, Ioannes je mej nymi pridigoval, ampak prez vsiga sadu so ga dolžili, de bi imel Hudiča. Christus, sam ta Syn Božji, je pridigoval s svojemi apostoli, ampak njega tudi neiso hoteli, so ga eniga pyanca imenovali inu so djali, de bi imel Hudiča, za tiga volo so ga sovražili inu nydali inu obeniga počitka imeili taku dolgu, de so ga h puslednimu, koker slišimo, umurili inu na križ perpravili. Inu nič s tejm mainje so šli tjakaj v teh misslih, de kir ony Moizesa, to postavo inu

od terplenia Christuseviga.

inu to vunainjo Božjo službo v Ieruzalemi v templi imajo, de so vener zgul živi svetniki inu Bogu dopadeči.

Iz tiga uže se lahko zastopi, kadar onu timu Synuvi Božjimu taku gre, kateri je kakor enu lipu rodovitu drivu, de Bug en takov terd inu strašan urtel ali sodbo čez njega dopusty priti: De bode s teimi suhimi drivessi, s teimi grozovitimi, velikimi greišniki veliku huiše godilu. Tu bi uže hotel ta GOSPUD rad, de bi ty Iudje zdaj spoznali, v takovih greihih nikar ne ostali inu naprej šli, temuč de bi se na nym, kateri vsaj nedolžnu terpy, vučili Božjiga serda bati inu skuzi pravo pokuro temu istimu ubeizati. Ampak takovo opominanje je mallu pomagalu, tu suhu drivu nej moglu k obenimu sadu več priti more za tiga volo v ogein, kakor ta historia pričuje, de je en silnu težak urtel čez te Iude v štiridesetih lejtih po Christusevi smerti prišal inu cejla dežella za takovih greihov volo od Rymlanov obpusčena. Zatu bi se ony bily imejli samy čez sebe inu nikar čez Christusa plakati, svoje greihe spoznati inu pokuro sturiti, kakor ta GOSPUD nje le-tukaj opomina.

Takovu opominanje pak bi si my tudi imejli pustiti k serci ijti. Zakaj my vsi kmallu moramo spoznati, de smo my za greiha volo kakor enu nerodovitu suhu drivu, na katerim ništer dobriga nej, ni iz njega vunkaj more priti. Kaj se uže hoče spodobiti, de bi imeili sturiti? Druziga ništer, kakor se plakati inu za odpusčanje pruti Bogu klicati inu tej hudi greišni naturi inu nesporednim luštom v risnici zuparstati inu te uzde nikar pustiti. Zakaj tukaj je vpričo ta urtel, kadar onu timu rodovitimu drivessu taku hudu gre inu Bug takovu terdu terpleinje čez svojga lubiga Synu dopusty priti, de my ja žihri ne bomo, temuč te greihe spoznamo, se pred Božjim serdom boymo inu za gnado inu odpusčanje prossimo. My se nejmamo smejati, v skakajnju ali v skokeh ijti inu prez vse skerby biti, kakor ta svejt v navadi ima, kateri takovi urtel Božji ne vidi inu ne vej. Plakati se my imamo inu se iz serca zatu kumrati, de smo my skuzi ta greih taku izkaženi inu smo enu takovu nerodovitu drivu postali. Tu je tu pervu, kateru my imamo sturiti inu susseb iz terpleinja Christuseviga se vučiti, de se my Boga inu njegoviga serda za greihov volo boymo inu timu greihu te uzde ne pustimo. Takovu imamo my za našo volo sturiti, zakaj my smo enu nerodovitu, suhu drivu, kateru samu na sebi k ničemer ne služi, temuč v ogein.

Ampak ta GOSPUD vučy nas le-tukaj še enu, čez nas inu naše otroke se my imamo plakati, ali čez njega se my neimamo plakati, temuč se smyati, vesseli inu dobre vole biti. Zakaj taku tu inu za čez volo on terpy? On je enu pravu, dobru, rodovitu drivu, nej takoviga terdiga strašnika inu šmagliviga urtelna zaslužil, on je terpy pak za našo volo inu je njemu zdaj na takovim hodu ali potu zatu djanu, de on svojo farsko službo hoče dopernesti inu za te greišnike nikar le samuč prossiti, temuč tudi svoje tellu inu leben na altarju tiga križa gori offrati, de Bug skuzi takov offer zmyrjen inu ty ubozi greišniki od Božjiga serda prosty inu erbi tiga večniga lebna imajo biti. Zatu timu Gospudi težku dej inu ga boly, kadar je njegovu terpleinje tjakaj namerjenu, de bi zatu se my imejli plakati. On hoče, de bi my imejli vesseli biti, Boga inu njegovo gnado zahvaliti, njega častiti inu spoznati. Potehmal smo my skuzi takovu hojenje k gnadi Božji prišli, smo od greihov prosty, smerti smo ubeizali inu Božji lubi otroci ratali inu postali.

Ampak tu hoče ravnu taku malu v nas ijti kakor tu drugu. Tiga svita šego slušamo my več, kakor GOSPUDI Christusa opominanje. Za našo volo bi se my imejli plakati, de smo my skuzi ta greih taku zlu izkaženi inu en takov težak urtel inu sodbo pred nami imamo. Ampak tukaj se ne vidio na ludeh solzne ocy, temuč se zgody, če globokejši ty človeki v blatu teh grejhov tiče, so ony teim več žihriši, prešerniši inu vesselejši. Inu kakor je ozgoraj neka-

Mm 3 terikrat

Ta svejt je v greihih žihher.

Ta deveta pridiga

terikrat rečenu, nyh vesselje, lušt inu leben je, de veliku urzahov k greihu imajo. Enimu lakomnimu ne more tiga lakomnovanja zadosti biti, če več prihodkov inu fortelnov on more imejti, s teim vesselejši on postane inu se zdy, de je vse dobru opravil. V glihi štalti se zgody z drugimi greihi tudi s serdom, z nečistostjo, z nydom, z offertjo. Nihče se ne kumra ni ne plače zatu, lušt inu lubezan ima en vsakateri h timu inu se pusty volan najti. Ali koku je takovu tem Iudom ratalu ali zneslu, je veideče. Zatu bi my imejli takovo hudo šego pustiti inu za našo volo, kakor ta GOSPUD taku zvejstu zdaj na svojem puslednim koncu opomina, se kumrati inu nevolni biti. Zakaj ta greih mora vsaj h puslednimu s to večno smertjo štraifan biti, aku ludje ne bodo prosty od njega.

My nejmamo našiga vesselia na Christusu.

Glihi viži pak, kakor my v teim v pervim ne slušamo, nihče se ne plače, nihče ne klaguje za svojeh greihov volo. Taku za Gospudi Christusevo volo se ne hoče nihče iz serca vesseliti, denarji, blagu, čast inu tem glih zvessele tu serce, onu si bodi taku mallu inu žleht, kakor onu hoče inu le-tukaj, gdi ništer nej kakor gnada, leben inu izveličanje, so naša serca skorai cilu mertva. My neimamo obeniga vzdihainja, obeniga želeinja, obeniga serčniga pege-rovainja po teim. Zatu je le-ta pridiga dobru lahka inu žleht, kateri njo hoče po teh bessédah štemati. Ampak timu pruti je ona silnu težka inu cilu nemo-goča, kadar my na naša serca inu greišno naturo gledamo. Zakaj nam je narojenu, de je my cilu okuli oberne, kadar bi se my za naših greihov volo imejli plakati. Taku se my smejemo, kadar bi se my imejli smejati inu iz serca vesseliti, se my plačemo. Zakaj ali my za takovu vesselje ne maramo, pred drugim tiga svita vesseljom, kateru nam več lubi. Ali kadar nam ty greihi inu Božji serd prov v serce udarjo, taku se my ne hočmo inu ne moremo pustit troštati, onu ne hoče v serce, kar Christus le-tukaj pravi: »Ne plačite se čez mene.«¹²⁸⁹ My se plačemo, klagujemo, cagujemo, kakor de bi ne bil Christus umerl, kakor de bi on ne bil za naše greihe plačal, Božjiga serda utolažil inu nas nikar od smerti ne bil odreišil.

1289 | Lk 23,28.

Za tiga volo je potrejba na obejuh stranah moleinja. Nerpoprei, de bi Bug hotil skuzi svojga Svetiga Duha naša serca spreminiti, nam ta greih omraziti inu od njega nas odvlejči inu vsej žihrosti braniti. H drugimu, de bi on hotel ta trošt zupar ta greih v našim sercej vužgati inu tu zavupanje na GOSPUDI Christusov offer inu zadosti djanje močnu sturiti, de my Bogu njegovo pravo službo izkažemo, se njega kakor ubogi greišniki boymo inu vsakdaini pokuri stoymo inu iz serca na njegovo dobruto vupamo, kakor ta,
kir ga nikar hudu z nami ne meini, potehmal je on svojga edinorojeniga Synu h plačilu za naše greihe v to smert dal inu ga na križu pustil umrejt. Tu vosči inu daj
nam vsejm naš lubi GOSPUD
Christus, amen.

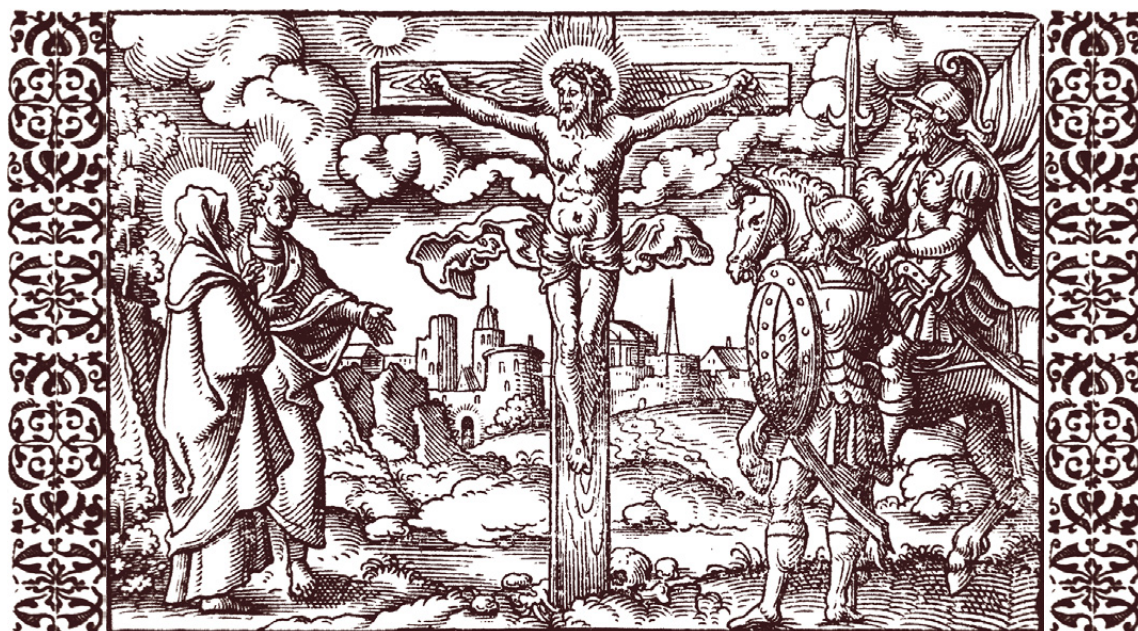
Ta

od terplenia Christuseviga.

Ta desseta pridiga,
KOKU IE CHRISTUS

NA KRIŽ PERBYEN INU KAI IE ON
NA NYM STURIL, PRETERPIL INU
GOVURIL NOTER, DE IE UMERL,
MATH. XXVII. CAP.¹²⁹⁰

1290| Evangelij po Mateju 27.

N¹²⁹¹ Nu kadar so ga bily na tu meistu perpelali, katerimu je ime Golgata, kateru se reče enu meistu mertvačkih glav, so njemu dali esiha z žolčom zmešaniga pyti. Inu kadar je on bil pokusil, nej hotel pyti. Kadar so pak bily njega križali, so njegov gvant delili inu so za njega losali,¹²⁹² de bi se dopolnilu, kar je govorjenu skuzi preroka: »Ony so moj gvant mej sabo delili inu so čez mojo suknjo los vergli.«¹²⁹³ Inu ony so tukaj sidejli inu so ga varovali inu ozgoraj per njegovi glavi so ony postavili urzah njegove smerti, le-taku pisanu: »Le-ta je Jezus, iudovski krajl.«¹²⁹⁴ Inu tedaj sta bila dva razbojnika z nym križana, edan na desni inu ta drugi na lejvi strani. Ty pak, kateri so mimu šli, so ga šmagali inu so stresali glave inu so djali: »Ti, kir Božji tempel rezvališ inu ga v treh dneh sezydaš, pomagaj sam sebi. Aku si Božji Syn, taku pojdi doli iz križa.« Ravnu taku so se tudi viši farji, s pisarji inu starišimi red njemu špotali inu so djali: »Drugim je on pomagal inu sam sebi ne more pomagati. Aku je on izraelski krajl«¹²⁹⁵

1291| Mt 27,33–50; Mr 15,22–37.

1292| Lk 23,34.

1293| Jn 19,24.

1294| Lk 23,38; Jn 19,19.

1295| Lk 23,35.

Ta desseta pridiga

krajl, taku pojdi on zdaj doli iz križa, taku hočmo my njemu verovati.« On je v Buga vupal, ta njega zdaj odreiši, aku hoče. Zakaj on je djal: »Iest sim Božji Syn.« Ravnu taku sta njega tudi šmagala ta razbojnika, kir sta ž nym bila križana. Inu od šeste ure je ena temma postala čez vso deželo notar do devete ure.¹²⁹⁶ Inu ob deveti uri je Jezus glasnu vpyl inu je djal: »Eli, Eli, lama asabtani.«¹²⁹⁷ Tu je: »Moj Bug, moj Bug, zakaj si ti mene zapustil?« Eni pak, kir so tukaj stali, kadar so tu slišali, so djali: »Le-ta Eliasa kliče.« Inu zdajci je edan tekel iz mej nyh, je vzel eno gobo inu je njo z esihom napolnil inu je njo na en terst nateknil, je njemu dal, de bi pyl. Ty drugi pak so djali: »Pusti, naj gledamo, aku Elias pride inu njemu pomaga.« Jezus pak je zupet glasnu vpil inu je dušo pustil.

1296| Lk 23,44.

1297| Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil? Ps 22,2.

¹²⁹⁸ Inu pole viseč pert v templi se je narezzen restergal na dva kosa, od zguraniga kraja do dulainjga. Inu zemla se je stresla inu pečovje se je rezklalu inu grobi so se odperli inu veliku teles teh svetnikov, kateri so spali, je gori vstalu inu so šli iz grobov po njegovim gori vstajeinju inu so prišli v tu svetu mejstu inu so se nym dosti perkazali. Ta kapitan pak inu ty, kateri so per njemu bily inu Jezusa varovali, kadar so vidili ta tres inu kaj se je tukaj godilu, so se silnu prestrašili inu so djali: »Risničnu, le-ta je bil Božji Syn.« Inu ondi je bilu veliku žen, katere so od daleč gledale, katere so za Jezusom bile prišle iz Galilee inu so njemu služile, mej katerimi je bila Maria Magdalena inu Marja tiga Iacoba inu Iosesa mati inu mati Zebedeovih otruk.

1298| Mt 27,51–56; Mr 15,38–41.

Aj se je na križu pergudilu, tu pisšejo ty evangelisti vsi štirje. Ali vsaj taku, de čassi eden zapiše, kar so ty drugi izpustili. Za tiga volo prejdan my k vuki pridemo, kateri nam bode le-tukaj naprej nessen, hočmo my poprej v le-tej pridigi to historio predse vzeti inu po-redu, kakor se je enu vsaku zgudilu, zaslišati.

Kadar so ty žolnerji tiga GOSPUA na tu mejstu teh mertvaških glav perpelali, gdi so te očite pregreišnike po navadi rihtovali ali morili, so ony njemu (kakor s. Matheus melda¹²⁹⁹) essih s žolčjo zmeišan dali pyti. Ta bessédica pak žolč se pravi, nikar ena žolč od ene žive živyne, temuč enu greinku inu strupovitu zelisče. S takovim trunkom so ony, kakor nekateri meinio, tém ludem zaudajali, de so ony s tejm hitrejši umerli. Ampak GOSPUA Christus ga nej hotil pyti, zakaj on se je volnu v takovo smert dal. Taku

1299| Mt 27,33–34.

od terplenia Christuseviga.

Taku stoji ta bessediča žolč, Deut. 29, Psalm 69, Ierm. 8¹³⁰⁰ inu sicer več. Natu so ty žolnerji njega zdaici na ta križ perbyli inu dva pregreišnika ž nym, eniga na desnico, tiga družiga na levico. GOSPUD Christus pak kakor ta pravi far, kateri je imel zdaj svojo opravilu opraviti, je prossil za te, kateri so njega križali inu za vse uboge greišnike inu je djal: »Oča, odpusty nym, zakaj ony ne vejdo, kaj ony delajo.«¹³⁰¹ Takova molitov, kaj je ona taistikrat za sad pernesla, bodemo my potler od šaharja slišali, zakaj le-ta molitov je njegov evangelium inu pridiga bila, iz katere se je on vučil GOSPUDA Christusa spoznati, de je on Božji Syn inu zatu na križu vissi, de on za vsiga svita greihe plača inu de po svoje potelesni smerti bode on z Bugom, svojem Očetu, vekoma živel inu regiral. Ty evangelisti pak meldajo, de je Pilatus enu ozgurainje pismu k glavi GOSPUDA Christusa pustil sturiti v treh jezykih: »Jezus iz Nazareta, teh Iudov krajl.«¹³⁰² Takovu, aku se je lih po navadi zgudilu, de bi en vsakateri vejdil, zakaj so takovi ljudje od lebna k smerti perpravleni inu de bi se drugi na tem opotaknilli. Taku je onu vsaj z GOSPUDOM Christusom svojo sussebno mainungo imeilu, te Iude tudi taistikrat, kadar je on na križu taku revnu vissil, opominati, de bi se ony na takovi smerti ne imejli pohuišati, temuč njega za svojga krailja gori vzeti. Ampak onu je vse zabstojn bilu, za tiga volo je takovu ozgurainje pismu nje vserdilu, de so Pilatusa zatu ogovurili, on bi ne imel pissati »teh Iudov krajl,« temuč, de je on djal, on je teh Iudov krajl.¹³⁰³ Ampak Pilatus je bil nevolen čez nje inu nej hotil tiga pisma preminiti k večnimu pričovainju čez te Iude, de neiso hoteli počitka imejti noter, de so ony svojga krajlia na križ perpravili.

Po le-tim rovnainju vzamejo žolnerji GOSPUDOV Christusov gvant inu ga rezdile v štiri dejli, zakaj nyh je bilu štiri. Te suknje pak, ker je ona bila prez šva¹³⁰⁴ inu setkana,¹³⁰⁵ neiso hoteli dilyti, temuč so lossali za njo. Inu pravi Ioannes, de je takovu poprej v Pismi prerokovanu,¹³⁰⁶ hoče s teim na znanje dati, de onu se tu tudi nej zabstoin taku godilu, temuč iz sussebniga svejta Božyga inu tej cerkvi k enimu sussebnu pominenju. Zakaj obuje je le-tukaj na znanje danu, koku se nerpopej ta svejt na tém nepusti nasityti, de on te karsčenike mory, onu se dily v nyh blagu. Kakor kuli, mallu je tiga istiga inu nje obrupa, kakor my nikar le samuč v teh starih historiah vidimo, kadar je Iulianus¹³⁰⁷ inu drugi sylniki inu tyranni te uboge karsčenike od tiga nih blaga pregnali inu ob tu nyh perpravili. Temuč ty exempli so tudi na ta današni dan pred očyma. Tyranni inu škoffi dobru mogo terpejti, de podložniki zupàr nyh prepuvid messu jejdo, luterske (kakor je ony imenujo) predige poslušajo, ta zacrament v obejuh štaltih prejemo etc. Zakaj tedaj ony imajo urzah, de nje sylio tu svoje prodati ali unyh blagu sežejo ali nje šacajo po svojem dopadeinju. Ampak koku ony per takovih denarjih obogatio inu gori vzamejo, je tudi pred očyma, zlasti de takovi nespodobni inu po krivici od ludy vzeti denarji vse tu požro, kar taki tyranni poprej imajo, inu de per nih ni žegna ni sreče nej, tu vsakdani exempli zadosti zvižajo. De pak ty žolnerji za tiga GOSPUDA suknjo lossajo, takovu gre prez cbiuvla na te rote inu kecarje, zakaj tu Svetu pismu je ta gvant, kateri je naš GOSPUD Christus oblejkil inu se pusty v nym viditi inu najti. Takov gvant je skuzi inu skuzi setkan inu taku vkup zapopaden, de se ne more reizati ni dilyti. Onu se pak ty žolnerji zain an vzamejo, kateri Christusa križajo, tu je ty kecarji inu rotte. Ty imajo susseb le-to hudo tarmo inu šego, de nad sabo hote to suknjo cilo imejti inu eniga vsakateriga pregovoriti, tu cejlu Pismu ž nymi deržy inu je nyh mainunge, kakor my na ta današni dan susseb na teh zacramentiranjih vidimo, ty štemajo te bessede (tu je moje tellu, tu je moja kry) za žleht bessede, pravio, de je le en sam, edin špruh. Timu pruti pak hvalio, de je tu cejlu S. pismu polnu špruhov, de Christus nej več na zemli, temuč

Nn v nebes-

1300| 5 Mz 29,17; Ps 69,22; Jer 8,14.

1301| Lk 23,34

1302| Mt 27,37; Mr 15,26; Lk 23,38; Jn 19,19.

1303| Jn 19,21.

1304| Šiva.

1305| Stkana.

1306| Jn 19,24.

1307| Flavij Klavdij Julij (332–363), poimenovan tudi Julijan Odpadnik (Apostata), je bil zadnji nekrščanski rimski cesar. Zavzemal se je za pregon krščanske vere in ponovno vzpostavitev tradicionalnih rimskih verskih praks.

Ta desseta pridiga

v nebessih. Takovu je vseh rott huda šega, ony si vzamejo eno sussebno mainungo prez inu izvunaj te besséde, ta ista mainunga nym je prejd inu prejd pred očyma, kakor en plav glaž, kar ony skuzi ta isti vidio, tu se nym vse plavu inu nyh mainunga zdy. Ampak ony so hudokunštni lotri, kakor nje Paulus imenuje, Ephes. 4,¹³⁰⁸ ker on opomina, ony bi se ne imejli od eniga vsakiga vejtra tiga vuka pustit gybati skuzi lotryo teh človekov inu golufyo. Tu se pravi ta bessédica lotria, v garskim kybia,¹³⁰⁹ na nemšku wirfelšpil,¹³¹⁰ po slovensku burflova ygra,¹³¹¹ zakaj, kakor ty zali, hudokunštni ygerci inu lotri ta burfel moistrio, de more nym nesti, kar ony hote, taku delajo te rotte inu falš vučeniki tudi s Pismom, en vsakateri je hoče cilu imejti inu nucajo ta burfel h timu. Nu, my moramo zupet k historij seči.

II.

Kadar uže ta GOSPUD na križi vissi, je vidil svojo mater inu svoje matere sestro inu Ioannesa per nyh inu pravi k svojej materi: »Žena, pole, tu je tvoj syn,« inu h timu mlašimu: »Pole, tu je tvoja mati.«¹³¹² Na takovu se začne tu veliku špotainje od vseh žlaht stanov, ty viši pravio: »On je drugim pomagaj, on pomagaj zdaj sam sebi, je li on Christus, ta izvoleni Božji.«¹³¹³ S takovo špotlivo, hudo inu strupovito bessédo hote ony tiga GOSPUDA nikar le samuč sramotiti, temuč tudi ta folk od njega odvernyti, de bi ony ništer ne imejli od njega deržati inu vsa čudessa inu pridige, katere so ony slišali inu vidili bi imejli iz misli pustiti inu ferrahtati inu njega za eniga Božjiga šentavca inu falš vučenika deržati. Ty žolnerji kakor ty, kir so aydje bily inu za Buga ništer neiso marali, ty se njemu špotajo na eno drugo vižo, dado njemu essiha k enimu kvejknimu trunku inu pravio: »Si li ti teh Iudov krajl, taku ti sam sebi pomagaj.«¹³¹⁴ H puslednimu pride ta šahar na levi strani visséoč, šentuje tudi inu pravi: »Si li ti Christus, taku pomagaj sam sebi inu nam.«¹³¹⁵ Ampak ta drugi šahar na desni strani njega svary za takove besséde volo. »Ej,« pravi on: »De taku cilu obeniga Božjiga strahu nej v tebi? Tukaj ti vissiš, prejden dvej ali try ure mine, taku tebe več ne bo. Taku si ti tudi vse tvoje živoče dny en hud rezbuinik bil, ravnu taku dobru kakor jest inu si takovo štraifingo dobru zaslužil. Ter bi še tedaj ne bil čass, de bi ti sam na sebe inu na tvoje izveličanje spomislil inu bi se takovih nepametnih besséd zderžal?« Začne na takovu opominanje inu se oberne h GOSPUDU inu pravi: »GOSPUD, spumni na mene, kadar ti v tvoje krajlestvu prideš.« Inu Jezus odgovory njemu: »Risničnu, jest tebi povejm: Danas ti bodeš z mano v paradižu.«¹³¹⁶

III.

V tem pride enu grozovita temma ali merknenje, kateru cilu nej po naturi ali natursku, temuč groznu inu strašnu bilu inu ta smertna britkust žene tiga Gospuda, de v taki temme iz velike britkusti vpye: »Moj Bug, moj Bug, zakaj si ti mene zapustil?«¹³¹⁷ Takovu so ty Iudje cilu dobru zastopili, ampak iz skul nida inu sovrastva so ony njemu takove besséde preobračali inu djali: »Pole, zdaj on Eliasa kliče, naj vidimo, aku Elias pride inu njemu pomaga.«¹³¹⁸ Kadar je uže Jezus vejdil, de je skoraj vse bilu dopernessenu, de bi se tu Pismu dopolnilu, pravi on: »Mene žeja.«¹³¹⁹ Ty žolnerji so zdaici vzeli eno gobo s essihom inu so njo polužili okuli eniga izopa¹³²⁰ inu so njemu njo k ustam deržali. Kadar je uže Jezus ta essih bil vzal, je on djal: »Onu je vse dokonanju.«¹³²¹ Kakor de bi on hotel reči: »Ta svejt inu Hudič sta sturila, kulikur sta ona premogla, taku sim jest terpil, kulikur je k odrešitvu vseh človekov potrejba inu v Pismi skuzi te preroke prerokovanu bilu.« Nu, je onu uže dakonanju inu je klical z glassno štimo: »Oča, jest poročim mojga duha v tvoje roke.« Inu kadar je on tu rekal, je on umerl.¹³²²

III.

V.

VI.

VII.

Zdaici pak v tém istim se je ta visseč pert v templi rezderl v dva kossa, od ozgoraj noter do ozdolaj, h pričovainju, de je zdaj ta pravi offer Bogu izkazan inu de onu uže naprej s to postavo inu s temi offri te postave, kateri so le enu pominjenje le-tiga offra bily, ima en konec imejti. Zakaj ta tempel je bil taku sezydan,

1308| Ef 4,14.

1309| Zvijajača, spretnost, trik; gr. *κυβεία*; dobesedni prevod je kockanje.

1310| Würfelspiel (kockanje).

1311| Igra s kockami; burfelj je igralna kocka; izposojeno iz srvn. *würfil* oz. stvn. *wurfil* (enak pomen).

1312| Jn 19,26–27.

1313| Lk 23,35.

1314| Lk 23,37.

1315| Lk 23,39.

1316| Lk 23,42–43

1317| Mt 27,46; Mr 15,34; Ps 22,2.

1318| Mt 27,47, 49; Mr 15,35–36.

1319| Jn 19,28.

1320| Strokovnjaki si glede identitete rastline (h)izop niso enotni. Nekateri trdijo, da je to pravzaprav *Origanum syriacum* (sirski origano), novejše študije pa navajajo tudi možnost, da gre za *Capparis spinosa* (navadni kaprovec), ker v 1 Kr 5,13 piše, da rastlina poganja po zidovih.

1321| Jn 19,30.

1322| Lk 23,46.

od terplenia Christuseviga.

dan, de je narspredai ta folk stal inu Božjo bessédo poslušal, peil inu molil. Potle je bil en rezlotik, ravnu kakor je v naših cerkvah ta kor, v ta-isti so le-ty farji notar šli inu so to Božjo službo opravljali z offrovanjem inu z drugim. Takovimu dejlu so djali tu svetu, zatu ker nihče nei smil tja notri ijti kakor le-ty sveti farji. Potle je bil še en drugi rezlotik, v katerim je bil ta stol te gnade, timu se je djalu tu narsveteiče. Takova shramba je bila rezločena od tiga sveti-ga z enim fyrangom¹³²³ ali partum. V to isto nej smil nihče ijti, temuč le-ta viši far inu tu istu v leitu le enkrat inu je offroval tam istu za svoje inu tiga folka greihe. Od le-tiga fyranga ali partu pravio uže ty evangelisti, de se je on rez-derl,¹³²⁴ h pričovainju, de je takova Božja služba vsa dokonanja inu dopolnenja inu ima uže naprej en konec imejti. Potehmal je zdaj ta pravi far, ta Syn Božji, nikar kravjo ali telečjo kry, temuč svoje lastnu tellu inu kry Bogu, svojmu Oče-tu, za tiga cejlīga svita greihe gori offral. Takovu rezdertje tiga fyranga se je v enim velikim tressuvi zgudilu, katerim so se te skalle rezklale inu veliku teh svetnikov grobov so se gori odperli, iz katerih so po gorivstajenju Christuse-vim veliku svetnikov tellessa gori vstali inu so se v Ieruzalemi nym veliku iz-kazali¹³²⁵ inu so prez cbiuvla od Christusa pridigovali inu so njemu pričovanje dajali, de je on ta Christ inu ta pravi Messias. Le-ty so z GOSPUDOM Chris-tusom v nebessa šli v ta večni leben, ravnu kakor poprej Enoh inu po tem grei-šnim potopu Moises inu Elias, zakaj Bug je hotel prejd inu prejd takovu vu-panje tiga gorivstajenja od smerti v svojej Cerkvi obderžati. Ampak le-tukaje z GOSPUDOM Christusom se je onu z velikim čislu teh svetnikov zgudilu.

Ta kapitan pak uže, kateri je per tem križu moral biti inu drugi, kadar so ony ta tres inu druge ne navajene ričy več vidili, so se ony prestrašili inu so djali: »Risničnu, le-ta je Božji Syn bil,«¹³²⁶ inu vus folk, kateri je per teim bil inu gledal, kadar so ony vidili, kaj se je tukaj godilu, so se ony na svoje persi klukali¹³²⁷ inu so se zupet nazaj povernili v Ieruzalem.

Tulikain izštejo ty evangelisti, se je na križi zgudilu noter, de je ta GOSPUD umerl. Onu je pak preveč, de bi se vse v eni pridigi moglu izložiti inu pridigovati, zatu hočmo my zdajle le-ta dva štuka pred nas vzeti inu na kratkim zaslišati. Nerpoprej, zakaj ty evangelisti v tej historji tiga terpleinja Christuseviga več Pisma noter pelajo kakor sicer. H drugimu od križa, zakaj je ravnu Bug takovo smert čez svojga Synu dopustil priti.

Od perviga, de ty evangelisti tulikain s Pismom pričujo v ti historij tiga terpleinja Cristuseviga, se je takovu zgodilu za le-tiga urzaha volo, de ony hote s tem timu pohuišanju pruti priti, zakaj takovu šmaglivu terplenje inu sramotna smert Christuseva so tu sabo pernesle, de so na takovi smerti Christusevi nikar le-ty neverni ludje, temuč tudi ty jogri Christusevi silnu se pohuišali etc. Obujih misli so bile, kadar bi on Christus bil, taku bi on timu rezkroplenimu inu zapusčenimu Iudovskimu krailestvu zupet gori pomagal. Kakor se vidi, de takova missal tudi po tem gorivstajenju v teh mlaiših sercah tičeč ostane, kadar je Christus zdaj v nebu hotel jiti, taistikrat na Oliski go-ri vprašajo ony Christusa: »Bodeš li ti na le-ta čass zupet gori naredil tu krajlestvu Izrael?« Kadar je pak ta GOSPUD v svojeh sovrašnikov roke pri-šal inu se je pustil na križi umoriti, je takovu vupainje cillu upadlu, kateru so ony za njegoviga gospostva volo imejli, kakor ta dva mlaiša, katera sta v Emaus hodila, fray očitu spoznata inu pravita: »My smo vupali, on bi imel Izrael odreišiti.«¹³²⁸ Kakor de bi ona hotela reči: »My smo veliku enu drugu vupali, kakor se nam zdaj pergody.« Ty Iudje so še globokejši padli v takovu pohuišanje, zakaj kir vidio, de ta GOSPUD taku šmaglivu umerie, de se nej hotel odteeti iz rok teh Iudov. Neiso pomagala ni čudessa ni pridige, temuč so njega cilu skuzi deržali za eniga zapelavca, puntaria inu hudiga človeka, so se niemu spotali, posmehovali inu vsiga hudiga zadeli, koker tukaj v ti

Nn 2 histori

1323| Zavesa, zagrinjalo.

1324| Mt 27,51; Mr 15,38.

1325| Mt 27,51–53.

1326| Mt 27,54; Mr 15,39.

1327| Lk 23,48.

I.
Zakaj tulikain
pisma v tem passionu
bode pelanu.

1328| Lk 24,21.

Ta desseta pridiga

1329| Mt 27,42; Mr 15,31.

Prerokovainja
od Christuseviga
terpleinja.

1330| Iz 53,1–9.

1331| Iz 53,12.

1332| Ps 41,10; Zah 11,12

1333| Ps 22,19.

1334| Ps 69,22.

1335| 4 Mz 9,12; Ps 34,21.

1336| 2 Mz 12,46.

1337| Zah 12,10.

history slišimo, kir pravio, kadar bi on Božji Syn bil, taku bi on imel iz križa doli pojti, taku bi ony hoteli v njega verovati.¹³²⁹ In summa, ony obuji, ty jogri inu Iudje, aku ony lih neiso pruti GOSPU DU Christusu ene misli bily. Ty Iudje so bily njemu zlu inu greinku sovraž, ty jogri so njega iz serca za lubu imejly, ty Iudje so se njegove nesreče vesselili, ty jogri so bily žalostni inu nevolni nad teim. Taku so ony vsaj obuji meinili, onu bi uže ž njm vse vun bilu, on bi ne bil ta pravi Messias.

Od kod pak pride takov urtel inu pohuišanska missal semkaj? Od nigdir drugod, temuč ker so ony tu Pismu inu teh prerokov prerokovanje zapustili inu te iste nikar s flissom spomišlali, zakaj v prerokih stoji, de ta Messias ima umrejtj inu terpejtj, Esaj. 33.¹³³⁰ Onu stoji v nyh, de on ima tem pregreišnikom glih raitan biti, Esa. 51.¹³³¹ Onu stoji v nyh, de njega njegov domači mlaiši, kateri per njegovu mizi bo jedil, ima ferratati inu za trydesseti srebernikov prodati, Psal. 41, Zahar. 11.¹³³² Onu stoji v nyh, de ty žolnerji njegov gvant imajo dilyti inu za njegovo suknjo lossati.¹³³³ Onu v nyh stoji, de kadar on bode žejo tožil, taku ony bodo njemu essih dajali pyti, Psalm 69.¹³³⁴ Onu stoji v nyh, de njemu ne bodo obene kosty zlomili,¹³³⁵ ampak tu tellu bodo njemu z eno sulico odperli. Exod. 12,¹³³⁶ Zach. 12 etc.¹³³⁷ Kadar bi uže ty apostoli inu Iudje teh prerokov Pismu bily predse vzeli inu s flissom v nyh študirali, taku bi se ony nikar le nad takovim terpleinjom inu pred svejtom sramotno smertio Christusevo ne bily pohuišali, temuč bi bili še en trošt iz tiga vzeli inu taku mislili: »Kadar vsaj le-timu možu taku gre, kakor je poprej ta Sveti Duh skuzi te preroke inu v teh psalmih prerokoval, more ja tu gvišnu biti, de je on, koker je prerokovajnu, ta pravi Messias,« ampak kir so ony ta Pisma iz očy pustili, se ne mogo timu pohuišanju ubraniti, kateru je nje tjakaj maknilu kakor ena povudin, de Christusa cilu zgube.

Kadar so se uže ty lubi apostoli iz lastniga izkušainja navučili, kakovo škodo je tu nym perneslu, de se neiso Svetiga pisma deržali ne timu istimu verovali. Za tiga volo zdaj ony prejd inu prejd tu Pismu v tej historji naprej vlečejo. Kakor de bi ony hoteli reči: »Onu se smeišnu vidi, de bi le-ta Božji Syn inu ta pravi Messias imel biti, kateri taku revnu na križu tukaj vissi, s katerim ty žolnerji taku nemilostivu okuli hodio inu tulikain svoje volje nad nim dopernašajo. Ampak nikar se na tem ne pohuišajte, pole kir je Sveti Duh skuzi te preroke taku dolg čass poprej od Messia prerokoval, taku bote v djainju našli, de je le-ta Jezus ta pravi Messias inu de onu timu Messiasu drugači le-tukaje nej imejlu jiti. Zakaj gvišnu je onu reis: »Kateri nikar per bessèdi ne ostane, ta se ne bode tudi timu narmanšimu pohuišainju mogel ubraniti.« Sama ta bessejda more obderžati, sicer je onu z namj cilu zgubleno.

Za tiga volo en vsakateri ima pred le-temi rottami inu švuermarji beižati kakor pred samim Hudičom, kateri nas od besséde inu od tiga Svetiga pisma na človeske misli odpelavajo, kakor ta papež, ty zacramentirarji inu drugi sture. Zakaj takovu se pravi od skalle na en peissek pelanu, če več se tukaj žely močnu stati, s teim globokeiše se uderje inu je nemogoče, de bi se h pusednimu timu padeinju moglu ubraniti. Zakaj le Božja bessejda sama je ta prava, stonovitna skalla, na katero se more gvišnu stati. Kateri uže hoče prov jiti, ta gledaj, de on Božjo bessédo ima. Zatu kadar Christus pravi: »Tu je moje tellu, tu je moja kry,«¹³³⁸ taku ti verui inu nikar teh zapelavcov ne slušaj, kateri pravio: »Onu je le kruh, onu je le vinu.« Kadar Christus pravi: »Kateri na mene veruje, ta ne bode te smerti vekoma vidil,«¹³³⁹ takovu ti verui inu ne slušaj tiga papeža, kateri tebe k mašnimu offru teh svetnikov zaprošni inu h tvojem dellam tebe viža. Taku ti moreš tvoje ričy gvišen biti inu si timu pohuišainju ubeižal.

Nu, my hočmo od družiga štuka tudi enu maihinu praviti, de je ta Syn Božji

1338| Mt 26,26, 28; Mr 14,22, 24; Lk 22,19–20.

1339| Jn 11,25–26.

od terplenia Christuseviga.

Božji naš lubi GOSPUD inu odreišenik iz Božjiga sussebniga svejta taku ravnu na križu moral umrejtj (kateru je per teh Iudih za to narhuišo inu šmaglivišo smert bilu štemanu inu veliku za grozovitišo kakor per nas ta galga ali tu kollu). Iz le-tiga urzaha, de v teh petih buqvah Moizessovih le-taku stoji: »Kadar je gdu en greih sturil, kateri je te smerti vrejden, inu bode taku umorjen, de ga na en leiss obsessio, taku nejma njegovu truplu čez nuč na teim leissu ostati, temuč ga imaš tiga istiga dne pokoppati. Zakaj en obeišeni je preklet per Bugi, de ti te deželle nikar ne oskruniš, katero tebi ta GOSPUD, tvoj Bug, da k erbsčini.«¹³⁴⁰ Aku uže Bug takov težak urtel čez te obeišene za prihodniga padca volo reče, de njegov Syn sam taku ima umorjen biti, ali za te sturjene nesreče volo, ker je ta človik v Božjo nepokorsčino v paradizu padel inu je od prepovedaniga drivessa jejdil, na tem nič sussebniga ne ležy. Le-tu je tu narvegše inu potrebniše, kateriga se my imamo dobru vučiti inu merkati, de Bug vse te preklete imenuje, kateri na leissu umerjo. De kadar je tedaj Christus tudi na leissu umerl, je on tudi h prekletvi postal inu se imenuje preklet, kakor tu njemu ta Hudič inu ta svejt susseb takovo sramotno smert inu preketvu zatu naložita inu rada vosčita. Katera smert od Buga samiga ena prekleta smert bode imenovana, koku se pak tu ima zastopiti inu aku se je tiga troštat ali na tem se pohuišat, hočmo my iz svetiga Paula slišati. Zakaj on ravnu le-ta špruh Moizessov ima inu ga izloži, Galat. 3,¹³⁴¹ kir pravi le-taku:

»Christus je nas odreišil od preketlja te postave, ker je on postal enu preketje za nas, (zakaj onu stoji pissanu: Preklet bodi slejndni, kateri na leissi vissi)« de bi Abrahamov žegen mej ajde prišal v Christusu Jezusu inu de bi my taku tiga oblubljeniga Duha prejeli skuzi vero. Najte le-ta špruh ja s flissom pogledamo. Onu deržy pak Paulus te dvej bessédici, preketva inu žegen, cilu lipu eno pruti tej drugi inu pela nas nazaj h tej oblubi, katera se je Abrahamu zgodila, ker Bug pravi: »Skuzi tvoje seime hočem jest vse žlahte tiga svita žegnati.«¹³⁴² Zakaj tukaj my moramo veiditi inu zastopiti, aku vse žlahte tiga svita skuzi Abraamovu sejme imajo žegnane biti, taku morajo vse žlahte tiga svita pod preketvo biti. Kaj bi sicer one potrebuvale te oblube od žegna? Spet nazaj more takovu seime, skuzi kateru ta žegan pride, le samu tu žegnanu seime biti, s katerim se Bug nikar ne serdy, temuč per katerim je zgul gnada inu žegen. Nu, se pak dobru vei, du¹³⁴³ je le-tu Abrahamovu seime, zlasti Jezus Christus, royen iz Marie, te Divice, ta edinoroyeni Syn od Očeta, kateri le sam je poln gnade inu risnice. Vsi drugi človéki, od tiga perviga Adama noter do tiga pusledniga, so za svoje nature volo polni negnade. Bug se serdy čez nje, on je nym sovraž, onu nej obeniga žegna, temuč preketva per nyh. Urzah: Ony so vsi greišniki.

Nu, koku se pak raima? Tu žegnanu seime Abraamovu bo na ta leis obeišenu, od kateriga je Bug djal: »Prekleti so vsi, kateri na leissu vissio,«¹³⁴⁴ se za tiga volo ne pravi več tu žegnanu seime, temuč tu preketu seime, kakor tedaj s. Paul tu očitu pravi, ker on govory: »On je ena preketva postal.«¹³⁴⁵ Zakaj vsaj tu? My za našiga greiha volo smo ena preketva inu v Božji negnadi. Chrstus, ta edinoroyeni, je poln gnade inu risnice. Koku on uže pride na ta leis? Zakaj se on poda pod to preketvo Božjo? Zakaj se on pusty križati? Za našo volo, pravi Paulus.¹³⁴⁶ On je za nas ena preketva postal, on je Božji serd nossil inu je za naše grejhe hotel plačati, de bi my k žegnu prišli, tu je tiga Svetiga Duha prejeli, od greihov prosty inu Božji otroci bily. Zakaj le-tukaj se gody kakor z enim ubogim petlerjem, kateri je veliku dolžan inu ne more plačati, onu se ga pak en drugi an vzame, kateri je premore, inu bo porok inu sam dolžnik, ta more plačati, kar je ta ubogi dolžan. Kakor s. Paul cilu lipu pravi, Rom. 8¹³⁴⁷: »Tej postavi je bilu nemogoče, de bi ona nam bila mogla od greiha inu od te smerti pomagati, zatu je nam Bug pomagal na eno takovo vižo, de je postal svojga Synu v tej

Nn 3 štalti

Zakaj je Christus na kruhi moral umrejtj.

1340| 5 Mz 21,22–23.

1341| Gal 3,13.

1342| 1 Mz 26,4; Apd 3,25.

1343| De.

1344| Gal 3,13.

1345| Gal 3,13.

1346| Gal 3,13.

1347| Rim 8,2–3.

Ta desseta pridiga

štalti tiga greišniga messa (tu je Božji Syn je postal človik, je naše messu inu kry nase vzal) inu Bug je ferdamnal ta greih v messej skuzi ta greih,« tu je Bug je nas od greihov proste sturil skuzi svojga edinoroyeniga Synu, kateri je en greišni offer postal inu bi za te greihe imel plačati inu taku ta žegen Abraamov na nas, kir smo my pod to prekletvo bily, imel pernesti. Kakor se Paulus lipu sam izlaga, 2 Cor. 5¹³⁴⁸: »Bug je tiga, kateri nej od obeniga greiha vejdil, za nas k greihu sturil, de bi my bily v niemu ta pravica, katera pred Bugom vela.« Taku onu obuje na Christusu ležji, de on ena prekletva inu potler en greih, tu je en greišni offer bo, na katerim vseh človeikov greihi inu potle ta serd Božji inu šmagliva smert leže, nam h pomuči, de my skuzi tu prosty inu ledig bomo. Kakor Ioannes, ta karstnik, njega zatu imenuje enu iagne, tu je eno ovco k zaklanju inu offer od Buga h timu ferordnan, de bi on tiga ceiliga svita greihe imel proč vzeti.¹³⁴⁹ Inu ta GOSPUD sam pravi: »Kadar jest bodem povišan, taku jest hočem vse k sebi vleiči.«¹³⁵⁰ »Inu ravnu kakor je Moizes v pusčavi to kačo povišal, taku ima tudi tiga človějka Syn povišan biti, de vsi ty, kateri na njega verujo, ne bodo zgubljeni, temuč ta večni leben imeili«¹³⁵¹, inu Paulus pravi: »On ne vej ništer, ne hoče tudi ništer vejditi, kakor Christusa tiga križaniga.«¹³⁵² Zakaj on je zatu križan, de bi on nas posvetil, odrešil inu pravične sturil, kir bi my v greihih pod to smertjo inu Hudičevo tyrannio za našo stran vekoma bily morali ostati inu konec vzeti.«

Kateri se uže hoče nad tém križom pohuišati? Gdu hoče takovo smert za šmaglivo štemati? Gdu bi ne hotil Boga iz serca zatu zahvaliti, de ta Syn Božji na križu vissi inu to prekletvo, katera je za greihov volo na nas slišala, čezse vzame. On vissi tukaj kakor en preklet človik, katerimu je Bug sovraž, kateriga Bug v sramoto, v nadlugo inu v britkust pusty priti. Takovu se zgody, pravi Paulus,¹³⁵³ za mojo inu tvojo volo, de bi my k žegnu prišli. Zakaj kadar bi ta prekletva na nas ostala ali ležala, taku bi my morali prez žegna biti. Ampak tukaj pride tu žegnanu seime inu vzame to prekletvo, katera na nas ležy, od nas na sebe inu ta žegan, kateriga on ima, verže on na nas. Kadar je on uže za našo volo hotel inu imel ena prekletva biti, se njemu obena druga smert nej spodobila, kakor le-ta smert na leissu, od katere Božja besséda pridiguje, de je ona ena prekleta smert.¹³⁵⁴ Tukaj se ti le-ta rezlotik dobru vuči, de ti nika ne sodiš po tem, kar z očyma vidiš, temuč po tem, kar tebi ta Božja bessejda naprej pravi. Iz vunaj se ta Christuseva smert ena šmagliva smert vidi inu kakor Bug sam takovo smert imenuje, ena prekleta smert, ta leiss, na katerim on umerje, je en ferdamnan, preklet leiss. Zakaj vsaj? Zatu, de vsi naši greihi na nym vissio. Zakaj greih inu prekletvu ali Božji serd inu vsa nesreča vkupe slišio, zatu pravi Esajas: »Veliku se bodo nad nym pohuišali, zakaj njegova štalt je garši kakor družih ludy inu njegovu videnje ali velainje kakor teh človeiskih otruk.«¹³⁵⁵ Item: »My smo njega vidili, ampak tu nej bilu obene štalti, de bi my bily mogli njega želejti. On je bil ta narferrahtaniši inu nevredniši, poln betěžov inu bolezn. On je bil taku ferrahtan, de smo tu obličje pred nym skrivali, zatu my njega neismo ništer štemali.«¹³⁵⁶ Pole, tu je tu vunainje videne inu velajnje inu je nemogoče, de bi pamet drugaci znala sodyti, kadar Bug tiga prekletiga imenuje, kateri na leissu umerje. Ta leiss je preklet, kateri na nym vissi, je preklet. Ta urzah, za kateriga volo on na nym vissi, je tudi preklet. Zakaj na ta greih sliši ta prekletva inu če več greihov na tem GOSPUDU ležy, s tem vegkša je tudi ta prekletva.

Tukaj ti pak dajle gledaj, kaj iz tiga gre, de Christus, tu žegnanu seime, taku ene preklete smerti umerje inu sam ena prekletva za nas bode. Paulus pravi s cilu silnimi ali lepimi bessedami, de se je zatu zgudilu, de bi ta žegen Abraamov mej te ajde prišal inu bi my taku tiga Svetiga Duha prejeli.¹³⁵⁷ Tukaj se najde nekaj

1348| 2 Kor 5,21.

1349| Jn 1,29.

1350| Jn 12,32.

1351| Jn 3,14–15.

1352| 1 Kor 2,2.

1353| Gal 3,14.

1354| Gal 3,13.

1355| Iz 53,2.

1356| Iz 53,2–3.

1357| Gal 3,14.

od terplenia Christuseviga.

kaj družiga, kakor kar my s potelesnimi očyma moramo viditi. Te oči se pohuišajo na takovi šmaglivi inu od Buga prekleti smerti, ampak onu je nam ena sveta smert, katera to prekletvo od nas vzame inu Božji žegen na nas perpravi. Ta leiss, kateri je sam na sebi en preklet leiss, je nam en svet leiss, en žlahten, drag altar, na katerim se ta Syn Božji sam Bogu, svojmu Očetu, gori offra za naše greihe inu se pusty vidit, de je on ta pravi, večni far, kateri zatu na ta preklet leiss pride inu ga sebi k svetimu altanju stury, de my od greihov prosty k Božji gnadi pridemo inu Božji otroci bodemo. Zatu so sebi ty stari vučeniki taku leipe misli od tiga križa inu prekletiga leissa delali. Tamkaj v paradižu (pravio ony) je timu enu lipu drivu urzah dalu, de smo my v greih inu v to smert padli. Le-tukaje je enu staru, suhu drivu, ja, en preklet leiss, urzah dalu, de my od tiga greiha prosty bodemo inu k večnimu lebnu pridemo. Zakaj tukaj vissi ta Syn Božji z vun iztegnenimi rokami h pričovainju, de on nikoger ne odpahne, temuč eniga vsakateriga rad hoče gori vzeti inu kakor Ioannes na 12. cap. pravi, vse k sebi hoče vlejši.¹³⁵⁸ Niegova glava se iztegne v nebessa inu kaže nam ta pot k večnimu lebnu, njegove noge vissio pudse pruti zemli, zakaj on stopi tej stari kači, katera na zemli lazi, timu Hudiču, na glavo inu vzame njemu vso njegovo oblast. Zakaj, kadar on, ta lubi GOSPUĐ Christus, tukaj vissi inu za naše grejhe svojo smertjo plača inu zadosti stury, de bo ena prekletva za nas. S teim zguby ta Hudič svojo oblast, kateri je bil za tiga greiha volo oblast čez nas zadubil. Zatu najte se le-tukaj vučimo spoznati inu hvalyti našiga milostviga Očeta v nebessih milostivo volo inu serce pruti nam, kateri svojga Synu nej šonal, temuč je tiga istiga v to smert, ia, v to smert tiga križa dal inu ga je pustil h prekletvi biti, de bi my ta žegen zadubili, od grejhov prosty bily, tiga Svetiga Duha prejeli inu skuzi njega Božji otroci inu vekoma izveličani postali. Tu nam daj Bug vsim, amen.

1358| Jn 12,32

Ta enaista pridiga, OD MOLITVE CHRISTU- SE VENA KRIŽU INU OD ŽAHARIA NA DESNICI. LUC. XXIII¹³⁵⁹

1359| Evangelij po Luku 23.

Nym pak sta bila pelana dva druga pregreišnika, de bi umorjena bila. Inu kadar so bily prišli na tu mejstu, katerimu je ime Mertvačkih glav mejstu, so ony ondi njega križali inu ta pregreišnika ž nym, eniga na desnici inu eniga na levici.¹³⁶⁰ Jezus pak je rekal: »Oča, odpusti nym. Zakaj ony ne vejdo, kaj delajo.« Inu ony so delili njegov gvant inu so zajn los metali¹³⁶¹ inu folk je stal inu gledal.

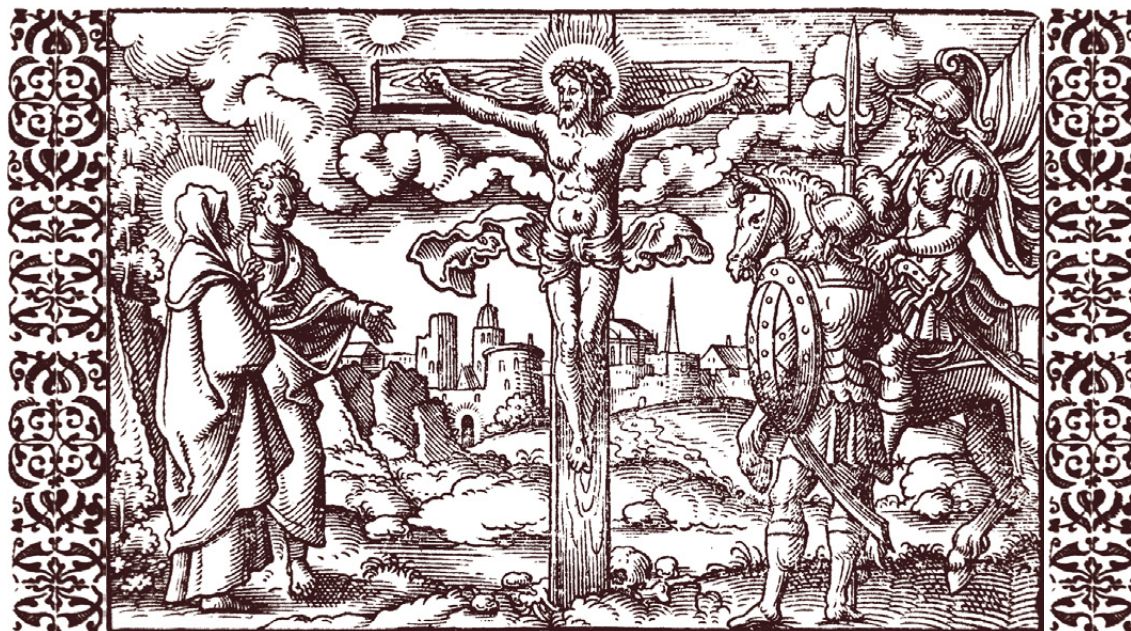
1360| Mt 27,38; Mr 15,27.

1361| Mt 27,35; Mr 15,24.

Ty viši pak so se ž nymi red njemu špotali inu so djali: »On je drugim pomagaj, pomagaj on sam sebi, aku je on Christus, ta izvoleni Božji.« Iz njega so tudi žolnerji špot delali,¹³⁶²

1362| Lk 23,32–43.

Ta enaista pridiga

delali, so k njemu stopili inu so mu esiha pernesli inu so djali:
»*Aku si Iudovski krajl, taku pomagaj sam sebi.*« Ozgoraj nad
nym je bilu tudi tu pismu pissanu z garčkimi inu latinskimi
inu iudovsskimi puhštabi:¹³⁶³ »*Le-ta je ta Iudovski krajl.*«¹³⁶⁴

Teh pregreišnikov edan pak, katera sta bila obeišena, je
njega zašmagal inu djal: »*Aku si ti Christus, taku pomagaj ti
sam sebi inu nam.*« Natu je ta drugi odgovoril, ga je svaril
inu djal: »*Inu se ti tudi Boga ne boys, ker si vsaj lih v tem is-
tim ferdamnainju? Inu my sva reis po pravici tukaj, zakaj
mydva prejemleva tu, kar so naju della vrejdn. Ampak le-ta
nej ništer nespodobniga sturil.*« Inu on je rekal k Jezusu:
»*Gospud, spumni na mene, kadar prideš v tvoje krajlestvu.*«
Inu Jezus je djal k njemu: »*Risničnu, jest tebi povejm: Danas
boš ti z mano v paradiži.*«

A sveti evangelist Lucas melda le-tukaj dva štuka, katera
sta silnu troštliva, za tiga volo, aku je lih Matheus inu ty
drugi so takove izpustili, taku je my vsaj ne hočmo nje od-
zadaj pustiti, de my to historio tiga terpleinja Christuse-
viga cilo imamo. Ta prvi je, de Christus, kadar je on na
križ perbien inu ta križ ž nym gori postavljen, je taku zdaj-
ci začel moliti inu je rekal: »Oča, odpusti nym, zakaj ony ne vejdo, kaj ony
delajo.«¹³⁶⁵ Ta drugi od šaharja, kateri je takovo molitov slišal inu se je tu-
likajn iz nje navučil, de le-ta Jezus je Božji Syn inu ta pravi Christus, pe-
geruje za tiga volo, de bi on ne hotel njega pozabiti, kadar on v svoje
krajlestvu pride.¹³⁶⁶ Le-ta dva štuka hočmo my zdaj pred nas vzeti, zakaj
ona

1363| Črkami; izposojeno iz nem. *buchstabe* (črka).

1364| Mt 27,37; Mr 15,26; Jn 19,19–20.

1365| Lk 23,34.

1366| Lk 23,42.

od terplenia Christuseviga.

ona sta troštliva inu ne mogo nikuli več od nas zadosti spomišlena ni izlagana biti. Taku je prez tiga potrejba, de my nikar le samuč imamo gledati na ta della, katera le-ta mož délla inu na njegovu terpleinje, temuč tudi njegove besséde s flissom poslušati, katere on pridiguje. Zakaj s teim izlaga on svoje djainje inu terpleinje inu nam daje na znanje, za čez volo je tukaje inu kaj della ali opravi. My moramo pak pred vsejmi ričmy le-tu terpleinje rezločiti od vsiga družih ludy terpleinja, nikar le samuč za te persone volo, de je Jezus Christus večni Bug, skuzi kateriga so nebu inu zemla stvarjene inu je vse sturjenu, temuč tudi za urzaha njegoviga terpleinja inu za tiga nuca, prida ali sadu volo, kateri iz takoviga terpleinja, inu sicer iz obeniga človéka ni ange-la ali kej ene stvari terpleinja, pride. Zakaj on terpy (kakor ste vy vnuvič slišali) nikar za svojo volo, temuč za našo volo, de my imamo skuzi tu od greihov inu smerti fray, ledig inu prosti biti. Takovu my slišimo tudi le-tukai v njegovih bessedah, katere bi en vsakateri karsčenik spodobnu imal merkati inu v svoje serce, kakor ta narvissokeiši šac inu trošt ohraniti.

Zakaj, ker on le-tukaj na križu pravi: »Oča, odpusti nym, zakaj ony ne vejdo, kaj ony déljajo.«¹³⁶⁷ Takove bessejde pričujo očitu, de koker on v lufti zdaj na križi vissi, taku je on v svojej pravi farski službi inu dopernesse svoje dellu, za kateriga volo je on na svejt prišal, nikar le samuč s svojem terpleinjom, de se on sam gori offra, temuč tudi s svojo molitovjo, zakaj obuje je farsku dellu, offrovati inu moliti. Ta offer pak gre tjakaj, de kakor on, Iannis 17, pravi, se je on sam za nas hotel posvetiti, de bi my v risnici inu prov posvičeni bily.¹³⁶⁸ Item, de on svoj leben tja da za svoje ovce.¹³⁶⁹ Tem lih špruhov naideš ti veliku več, kateri vsi pričujo, de njegovu terpleinje se ima reči enu terpleinje za nas, nikar samu na sebi, ali za njegovo volo. Takovu dellu inu offer opravi on taku flissig, de on tudi prossi. Ta Oča bi hotel tem, kateri njega križajo, odpustiti tiga greiha, nikar štraiffati, temuč odpustiti, de bi en vsakateri vidil, zakaj je on na ta križ prišal inu se tiga troštal.

Zatu se ti imaš nerpopej iz takove molitve tiga vučiti, de je naš lubi GOSPUĐ Jezus en far inu je tukaj na križi svojo farsko službo opravil, zakaj za greišnike moliti sliši k farski službi. Ti bi pak mogel vprašati, kaj tedaj Christus za eno farsko snago ali gvant ima ali altar? Potehmal je Aaron v postavi svojo sussebno farsko snago imel, katera je ena snaga h prahtu¹³⁷⁰ bila? Aku ti hoč Christusevo farsko snago viditi, taku moraš gledati na negov križ, tukaj pak vissi on nag, poln ran inu naisi nejma ene niti na svojem tellessi, vener svojo farsko službo na tu narbulše inu flissigiš opravi, de tudi za svoje sovražnike prossi. Aku uže lih tu nikar se po farsku vidi, taku se ti zatu na tem ne pohuišaj, zakaj onu ima z le-tém farjem eno drugo mainingo kakor z Moizessovimi farji. Taku vidiš tudi, koku nad njegovo glavo tu ozgurainje pismu stoji: »On je teh Iudov krajl,«¹³⁷¹ kakor je on pred Pilatusom očitu spoznal. Takov tittel se tudi hudu raima s teim vunainim videnju, zakaj namejstu tiga škarlata je njegovu cejlu tellu kervavu inu polnu ran inu prog, namejstu te zlate krone nossi on ternje noter v glavo ubytu. Eniga takoviga farja inu krajla naideš ti tukaj na križu, kateriga se ta svejt sramuje, ga fer-rahta, ga ne hoče ni za krajla ni za farja deržati, kakor Esaias pravi: »My smo njega vidili, ampak tu nej bilu obene štalti, de bi my njega bily mogli želej-ti. On je bil ta nerferrahtaniši inu nevrédniši, poln betežov inu bolezan. On je bil taku ferrahtan, de smo obličje pred nim skrivali, zatu my njega ništer neismo štemali.«¹³⁷²

Ampak onu se pusti viditi pred tém svitum inu s potelesnimi očyma, kakor onu hoče, taku ima onu vsaj nam ta lubilša, leipša inu priazniviša snaga biti, de je le-ta far sam svoje tellu inu kry tukaj na križi gori offral, na enim nečastitim, ja, tudi nikar žegnanim inu prekletim mejstu. Zakaj ty volli, krave,
Oo telci,

1367| Lk 23,34

1368| Jn 17,19.

1369| Jn 10,11.

1370| Sijaju, razkošju; izposojeno iz nem. *Pracht* (enak pomen).

1371| Lk 23,38; Mt 27,37; Mr 15,26; Jn 19,19–20.

1372| Iz 53,2–3.

Ta enaista pridiga

telci, katere so v templi offrovali, so bily na enim žegnanim altarju gori offrani, Christus pak se je offral sam, nikar na enim žegnanim, temuč na enim prekletim altarju, ravnu kakor so še galge inu kollessa nečastita mejsta. Zakaj taku stojj v Moizessu: »Preklet bodi, kateri na leissu umerje.«¹³⁷³ Pred teim svitum je takovu šentovavsku inu nepošteno, de bi teim farjom tu mejstu k nym offrom ne jmejlu se vosčiti, kateru so krave inu telci imejli, ampak onu se zgody vse za našo volo inu nam h dobrimu, de se my vučimo, de je on en popoln, obilen offer za naše greihe sturil, kakor je v tej vnuvični pridigi tudi meldanu. Zakaj ravnu kakor naši greihi nejsjo mogli zmyrjeni ni plačani biti, temuč le skuzi le-tiga farja, kateri je večni Syn Božji bil. Taku nej mogel le-ta far za naših greihov volo obeniga častitišiga altarja ni šlahtniše snage imejti, ampak takovu ne pači, moti ali mudi njegovo službo. On offra nikar le svoje tellu inu leben, temuč prossi tudi za te uboge, nevejdoče greišnike. Za tiga volo se my imamo takoviga farja inu njegove službe iz serca troštati, zakaj kakor on terpy, taku on tudi molli. Nikar le samuč za te, kateri so taistikrat vpričo bily inu so roke na njega polužili inu so njega na križ perbyli (takovu bi bilu to molitov Christusevo veliku pretesnu izlagalu), temuč tudi za nas. Zakaj uni so le naših greihov hlapci inu služabniki bily. Kadar bi tvoji inu moji greihi Christusa ne bily na ta križ perbyli, taku bi ony njega dobru bily mogli z myrom pustiti. Kadar je pak Christus kakor ta pravi far inu tu iagne Božie tukaj, de onu hoče za tiga cejlīga svita greihe s svojem offrom ali smertjo plačati, tu della, de Iudje inu ajdje čez njega oblast zadobe zupàr njega sturiti in njega križati. Za tiga volo, kadar on za te prossi, kateri njega križajo, taku on prossi za nas človeke vse, kir my z našimi greihi k njegovimu križu inu smerti smo urzah dali.

Za tiga volo imamo my to galgo inu ta križ, na katerim je Christus terpil, nikar drigači gledati, temuč kakor na en altar, na katerim je Christus svoj leben gori offral inu svojo farsko službo inu opravilu tudi z moleinjem opravil, de bi my od greihov prosti inu od te večne smerti odrešeni bily. Zakaj, kateri ta greih proč vzame, ta vzame to smert tudi proč. Urzah, ta smert nejma več oblasti, kadar je ta greih proč, taku ta pakal tudi. Takovu je Christus, naš edini inu večni far, na križi opravil inu nas z Bugom zmyril prez naših dell, skuzi svoje edinu terpleinje, de je on za nas h prekletvi postal inu za naših greihov volo na križu umerl inu h puslednimu še za te greišnike prossil. Tu ti misli, de ti njega tudi iz serca zatu zahvališ.

V tem papestvi se takovu tudi pridiguje, ampak nič na tu gledajoč, de je ta text taku čist inu tu djainje taku čistu, de se je Christus sam na križu offral inu je za nas terpil, ony pridigujo. My sami imamo farji biti, bi imejli sami offrovati inu skuzi lastna della ta večni leben zaslužiti. Naš vuk pak, de my vučimo, Christus, ta edini pravi far, je nas od greihov odrešil inu ta večni leben zaslužil, prekolnejo inu ferdamnajo ony kakor eno kecaryo. Nej li pak tu ena strašna inu grozovita reič inu en velik jamer? Nej li tu en grozovit serd, slipota inu štraifinga čez ta nehvaležni svejt? De ty papežniki pridigujo, Christus se je za nas na križu gori offral, inu vsaj vener se ony zlobe zupar nas inu prelivajo nedolžno kry, zatu kir my takov vuk pelamo inu te ludy na takov trošt vižamo, tu se ja pravi (kakor Esaias tem ferrahtarjem te Božje besséde priti) z videčima očyma sleip biti inu z odpertimi ušessi nikar slišati inu enu obterpnenu, nezastopnu serce imejti. Zakaj, koku bi onu moglu sicer mogoče biti, de bi ony le-ta offer taku mallu štemali inu poleg tiga svoj trošt na lastna della, na odpustik, na eno vušivo, menihsko guglo imejli staviti? Zakaj se ony ne troštajo le-tiga tukaj, de je Christus svoje tellu inu leben gori offral inu prossi za nas inu pravi: »Oča, le-tukaj sim jest en srejdnik mej tebo inu

od terplenia Christuseviga.

bo inu mej témi ubozimi greišniki. Iest umerjem za nje, iest se offram za nje, sim nym milostiv etc.« Takovu slišio inu vidio naši zuparniki inu bi vener še imejli zupar tu šrajati inu se zlobytj inu nas kakor kecarje ferdamnati. Nu, uže onu je en strašan Božji serd, pred katerim bi nas hotel Bug milostivu obarovati. Aku on nas pak ja hoče pustit pasti, taku pusti on nas v takove greihe pasti, katere my počutimo inu spoznamo inu nikar v te, kateri so tej gnadi cilu zupar inu vener bodo snaženi inu za svetust hvaleni.

Zatu najte naša serca gori odpremo inu našiga farja Christusa Jezusa v njegovi pravi snagi pogledamo. Pod očyma ne bodeš ti obene snage na nym našel, zakaj kaku šmaglivu, revnu inu neusmilenu on tukaj vissi, ti dobru vidiš. Ampak gledaj ti njemu v serce, tukaj ti boš eno takovo snago inu šac našel, za kateri ti njega nikuli več ne boš zadosti mogel zahvaliti. Zakaj nerpoprej je on vsnažen s to veliko serčno pokorsčino pruti svojmu očetu, de se on njemu h časti taku pusty zaplupati, gaižlati, martrati. Takovo snago je nemogoče, de bi my njo le-tukaj cilu v le-tim lebni mogli viditi. Ali vsaj tulikain moramo my viditi, de vsi perlini, vsi žammeti inu zlati štuki pruti timu ništer neiso.

Ta druga snaga je ta velika lubezan pruti nam, de se ta GOSPUD svojga lebna inu terpleinja taku mallu an vzame inu skoraj nainje ne zmisli, zatu ker njemu naša nadluga taku iz serca nadleži, de poprej za nas kakor zase prossi. Gdu more vsaj takovo lubezan zadosti zastopiti ali zapopasti? De ta GOSPUD enu takovu serce pruti nam ima, taku polnu ognja, de on v svojem narvegšim terpleinju, martrainju inu šmagainju se izkazuje, kakor de bi on ništer ne vidil ali ne počutil, on misli pak, gleda inu skerby le na tvojo inu mojo revo, nadlugo inu serčno žalost. Tu more vsaj ja le ena velika lubezan biti, de on nas sebi pusty taku priporočene biti, de on svoje farlikosti, škode inu terpleinja cilu per tim pozabi. Ravnu kakor se z otruci pergody, de oča jnu mati skuzi en ogin tečeta nje otteti. Tukaj je lubezan taku velika, de tu serce na svojo lastno nadlugo ne zmisli inu se le samuč zatu an vzame, koku timu ditetu pomaganu bode. Taku my vidimo, de našimu lubimu GOSPUDU Christusu njegovu serce tudi gory, de on skuzi tu terpleinje kakor skuzi en ogein k nam teče inu nas zapopade vsej lubezni inu milosti. Tu je uže ta prava snaga, s katero je naš vissoki inu večni far vsnažen. Izvunaj se takova snaga ne vidi, ampak iznotraj se ona vidi, kakor tedaj njegove bessejde zadosti pričujo.

Taku se ima nerveč vseh štukih tiga terpleinja na ta poglaviti articul gledati, ta-isti terdnu zapopasti, inu si ga nikar pustit vzeti, de se je Christus za nas offral inu si ne pusty nič taku iz serca nadležiti, kakor de on nas odtme. seže po nas inu za nami teče skuzi vse terpleinje kakor skuzi en ogein. Takoviga articula potrebujemo my nikar le samuč ž nym se troštati, temuč tudi poterditi zupar tiga Hudiča strup, kateri ta papež v te ludy izliva inu hoče nje skuzi lastno pravico, della inu zaslužeinje v nebessa perpraviti. Ampak kadar bi my z našimi délli takovu bily mogli opraviti, zakaj bi bil hotel ali imel Christus, ta Syn Božji, terpejti? Nu, taku on pak tukaj stoji, pernesse svoj offer, svoje lastnu tellu inu leben vsej pokorsčini inu poterpežlivosti inu prossi še h timu svojga Očeta, de bi on hotel milostiv biti inu odpustiti. Tu je ja zadosti znameinja, de my z našimi delli timu glih ništer neismo mogli opraviti. Zakaj odpusčainje teh grejnov je ena reč, katera se nikar taku žleht ne gody, kakor ty papešniki meinio. Onu se je skoraj zgudilu, de ti eno guglo ali kappo obleičeš, veliku čuješ, postiš, poješ, takovu je vse še dobru sturiti. Ampak odpusčainje teh greihov zadobiti, tu sliši veliku enu drugu inu vegše h timu kakor tvoja lastna della. Bug ne bode tebe za tvojga posteinja, čujenja, moleinja volo uslišal, temuč le-taku se pravi, kakor Esaias govory: »Za našiga kriviga

Oo 3 djainja

Ta enaista pridiga

1374| Iz 53,4–5.

djainja volo je on rainen inu za naših greihov volo je on rezbyen. On je nas vseh boleznî nossil.«¹³⁷⁴

Nu, taku morajo ja ty papežniki sami spoznati, de GOSPUDA Christusevu terpleinje inu smert je nekaj družiga kakor moja molitov, moja dobra della, moj marter, moje almozne dajenje, moje posteinje, kateri pak meni, de s takovim djainem mora odpusčanje teh grehov inu večni leben zaslužiti, ta ne bode ništer opravil, h takimu opravilu služi en drugi mož, druga dela inu zasluženje, kakor Esa. pravi. Ia, kateri bi hotel z lastnim zasluženjem greihe zbrissati, ta isti bi to smert, offer inu molitov Christusevo šentoval inu šmagal. Potehmal on od njegoviga offra inu molitve ravnu tulikain deržy kakor od offra inu molitve Christuseve. Pred takovo gnusnjobo se je s flissom varovati.

1375| Lk 23,34.

Kar Christusevo molitov an tiče, nemamo my to isto za eno gmain ali žleht molitov deržati, temuč za eno veliko vredno molitov, v kateri Christus za njegove nervejši savražniki prossi na križi. Ia, za vse ludi, ali vsai vidimo my, de v njegovi molitvi en rezlotik sturi mej tejmi, za katere on prossi inu pravi: »Oča, odpusti nym, zakaj ony ne vejdo, kaj ony dellajo.«¹³⁷⁵ Hoče taku dvuje greisnike na znanje dati. Nekateri vejdo, de ony krivu sture inu je vsaj vener sture prez straha. Takovu se tedaj pravi zupar tiga Svetiga Duha greišenu, kadar ludje v takovim vejdečim greihu obstoje, ga ne spoznajo, od nje ga ne puste, ni za odpusčainje ne hote prossiti, kakor naši gospodičiči, ty papešniki, zdaj sture. Ty vejdo, de naš vuk je prov, de je Christus ta zacrament cejl zapovedal prejemati. Tiga zakona poštovati, od tiga mašniga offra ništer deržati inu vsaj vener ony nas ferdamnujo za tiga volo kakor kecarje inu štraifajo svoje podložnike, kadar zveido, de ony naš vuk inu zacrament gori vzameo. Le-ty ne grejšio nevejdeče, za tiga volo ne mogo takovi greihi odpusčeni biti. Zakaj ony štritajo zupar tu odpusčainje teh grejhov, potehmal ony od grehov ne hote pustiti nj te iste spoznati. Zakaj odpusčainje teh greihov hoče obuje imejti, de se tu krivu spozna inu od tiga doli stopi.

Ty drugi greišniki so, kateri nevejdeče grejšio. Nikar taku, kakor de bi David ne vejdil, de bi onu greih bilu timu Uriasu njegovo ženo vzeti inu nje ga pustit ubyti. On tu dobru vej, ampak tukaj žene inu pody njega ta greih inu ta Hudič taku silnu, de v takov greih pade prejden je spomislil, kaj bi dellal. Potler pak spozna, si mu pusti žal biti, bi hotel, de bi on tiga ne bil sturil inu pegeruje gnade. Takov greih nossimo my vsi na sebi, de lahku inu naglu tudi z Davidom inu z drugimi greišniki grešimo inu pademo, čassi iz straha kakor Petrus, čassi iz pripročine inu slabusti, čassi iz nezmasse. Takove greihe je Christus s sabo na križ nessil inu zanje molil. Zakaj onu so greihi, kateri neiso zupar to gnado, potehmal ludje te-iste spoznajo inu prossio za odpusčainje. Taku se vidi, de čestu kurbe inu lotri, ubojniki inu drugi hudi ludje k nadi pridejo, zakaj ony vejdo, de so krivu sturili inu tiga ne hote zagovarjati.

Takovi spoznani greihi imajo ta offer mej sabo inu mej Bugom, zatu Bug ne hoče teh istih nam perrajtati. Uni pak, kateri vejdeče inu volnu ne hote drugači sturiti inu svoje greihe še zagovarjajo, ty grejšio zupar tiga Svetiga Duha inu zatajio to gnado Božjo, za te iste ne prossi le-tukaj Christus, temuč za te, kateri ne vejdo, kaj ony delajo inu iz slabusti padejo, ty se imajo le-tiga offra inu molitve troštati inu veiditi, de so nym ty greihi odpusčeni. Zakaj za takove je Christus le-tukaj prossil inu je gvišnu uslišan, na teim my nejmamo cbiuvlati, temuč se tiga istiga troštati inu vesseliti.

Tu bodi kratku povejdanu od te molitve Christuseve na križu, s katerim on na znanje da, zakaj on tukaj terpy, de le-ty greišniki, kateri nevejdeče grejšio inu si tu puste žal biti, imajo za GOSPUDI Christusevo volo eniga milostiviga Bo-

od terplenia Christuseviga.

ga Boga imejti, kateri hoče nym nyh greihé odpustiti. Nu, my hočmo zdaj tudi to historio od tiga šaharia na desnici predse vzeti, preteči inu na kratkim zaslišati, zakaj nad nim bodemo imejli en tak leip exempel, katerimu glih se nigdir ne naite.

Narpoprei se moramo tiga začuditi, de ta ubogi človik ne more svojeh greihov tayti, on vej, de je greišil inu za svojeh greihov volo to smert ima terpejti. Za tiga volo se ne more pruti Bogu obeniga dobriga della ni zaslužejnja hvaliti, kakor on k svojmu tovarišu pravi inu ga svarry, de on taku spotlivu od GOSPUDA Christusa govory. »My,« pravi on, »sva spodobnu v takovi štraifingi, zakaj my prejemleva, kar so naša della vrejdna. Le-ta pak nej ništer nespodobniga sturil.«¹³⁷⁶ Le-tukaj ti slišiš, kaj on od sam sebe spozna, de je on takovo šmagljivo smert dobru zaslužil. Tu je enu, kateriga se je dobru začudit, de on za svojeh greihov volo urzah ima se pred Bugom bati inu vsaj vener vupa on, kakor bomo slišali inu ima to missal, de bode v Božje krajlestvu prišal.

H drugimu je tu tudi enu veliku čudu, de se le-ta edini človik timu velikimu pohuišanju ne pusty motiti, de se ta ceili svit v Ieruzalemu deželskiga inu duhovskiga regimenta GOSPUDU Christusu špota inu njega šentuje. Ty viši v tem duhovskim regimentu so djali: »On je drugim pomagaj, on pomagaj sam sebi, aku je on Christus, ta izvoleni Božji.«¹³⁷⁷ Ty žolnerji tudi lih taku sture: »Si li teh Iudov krajl, taku si ti pomagaj.«¹³⁷⁸ Nad nym per glavi na križu stoy pissanu: »Jesus Nazarenu, teh Iudov krajl.«¹³⁷⁹ Ta en uboinik, kateri je bil ž nym križan, je tudi djal: »Si li ti Christus, taku ti sebi pomagaj inu nama.«¹³⁸⁰ Takoviga ne govory on v tej mainingi, de bi on pomučič pegeroval, temuč de je on hotel Christusa taku sramotiti inu se njemu špotati. In summa, vus svejt se je pohuišal na tem Christusu, kateri na križi vissi, inu ništer od njega ne deržy. Ia, ty jogri sami, aku je nyh lih en dejl per križu stal, taku ony vsaj neiso obeniga vupainja imejli več.

Samuč ta ubogi uboinik na desnici, ta premore sam tu pohuišanje inu opotikainje inu smej Christusa, kateri raven njega na križi vissi, eniga GOSPUDA inu krajla imenovati. Za tiga volo on ta cejli svejt na lažo postavi, on ne gleda, kaj drugi od njega derže ali pravio, on spozna Christusa za eniga večniga krajla, zakaj le-taku slove njegove bessejde: »GOSPUD, spumni na mene, kadar ti v tvoje krajlestvu prideš.«¹³⁸¹ On njega imenuje eniga GOSPUDA inu pravi, on ima enu krajlestvu inu pegeruje, kadar on bode v tem istim krajlestvi, de bi on hotel na njega spumniti. Nu, taku je onu ja bilu okuli tiga čassa, de nyh oben tiga večera z lebnom nej mogel dočakati. Za tiga volo on veruje, de je Christus en GOSPUD eniga družiga inu večniga lebna. Tu more ena velika, silna vera inu enu častitu spoznanje biti, ker sicer vus svejt na Christusu caga inu ništer od njega ne deržy, de se ta ubuinik ne pohuiša, temuč se taku terdnu z vero Christusa derži.

Le-tukaj moreš sam per sebi misliti, od kod vsaj je le-timu uboiniku takovu bogatu inu lejpu spoznanje prišlu, de Christusa za eniga GOSPUDA tiga večniga lebna spozna inu od koga se je on takoviga navučil. Ali tukaj nej obeniga cbiuvla, de se je tiga le iz te molitve, katero je ta GOSPUD na križi sturil, navučil. V tem preroku Esaju na 53. cap.¹³⁸² je onu obuje na znanje danu, de ta Messias bode terpil inu bode teim pregreišnikom glih perrajtan inu bode nyh veliku greihe nossil inu bode za te pregreišnike molil. Kadar se uže takovu na križu zdaj v tem djainju najde, on vissi tukaj, ta brumni GOSPUD, kateri nej bil ništer hudiga sturil, mej dvejma uboinjkama inu začne moliti inu pravi: »Oča, odpusti nym, zakaj ony ne vejdo, kaj ony dellajo.«¹³⁸³ Tu je merkal ta en šahar to bessejdico, Oča, zakaj na takovo vižo nejmajo ty ludje v navadi z Bugom govoriti. Christus je le sam, kateri zna z Bugom taku govoriti inu je tu

Oo 3 nas

1376| Lk 23,41.

1377| Lk 23,35.

1378| Lk 23,37.

1379| Lk 23,38; Mt 27,37; Mr 15,26; Jn 19,19.

1380| Lk 23,39.

1381| Lk 23,42.

1382| Iz 53.

1383| Lk 23,34

Ta enaista pridiga

nas tudi vučil. Zatu zastopi ta šahar, de je on Božji Syn inu kadar on za te greišnike prossi, spozna on njega za tiga praviga Christusa inu bodo nje-mu pres cbiuvla le-tukaj le-ty špruhi Esajasavi inu druga tem glih prerokovainja v missal prišla, katera je on kej v tej cerkvi slišal, ali nikar zastopil. Te iste špruhe on uže vkupe sklada, katere ta Sveti Duh v njegovim sercej takova prerokovainja sturi taku svitla inu očita, de on dajle se ne more zderžati, temuč z vustmi spoznati, kar on v serci veruje inu pravi: »GOSPUD, spumni na mene, kadar ti v tvoje krajlestvu prideš.«¹³⁸⁴ Kakor de bi on hotel reči: »Ti si Božji Syn, le-tukaj na zemli terpiš ti za naše greihe inu moraš za naših greihov volo umrejt. Ali ti bodeš spet gori vstal vu enu večnu krajlestvu inu boš GOSPUD čez vse. O, GOSPUD, tukaj spumni na mene. Iest hočo to smert zdaj rad terpejt, zakaj jest sim njo dobru zaslužil, le mene ne pusti, kadar ti v tvoje krajlestvu prideš.« Pole enu takovu bogatu spoznanje tiga GOSPUDA Christusa zaime sebi le-ta človik iz te kratke molitve tiga GOSPUDA. Tu je ta pridiga, v kateri se on le-to kunšt navučy.

1384| Lk 23,42.

Ravnu uže kakor le-ta ubojnik na križu Christusa spozna, taku hoče Bug še na ta današni dan svojo karsčansko cerkov obderžati. Kadar bi onu lih vse tjakaj padlu, cessar, krajli, papež, škoffi, taku hoče vsaj Bug enu kardelce obderžati, kateru njegoviga Duha ima imejt inu njega pred tém svitum spoznati, aku ty jogri sred drugimi, kateri so GOSPUDU Christusu vrudi, nete njega spoznati ni verovati, temuč iz straha tayti inu bežati. Taku mora en ubojnik naprej inu le-tiga Christusa spoznati, od njega pridigovati inu druge ludy vučiti, kaj se ima od njega deržati inu česser se ga imajo troštati. Zakaj naš GOSPUD Bug ne hoče Christusa pres ludy pustiti, kadar bi onu lih le en tat na galgi ali en razbojnik na kollessi imel biti.

Zatu je le-tu ena troštliva historia, ker my nerpopei vidimo, kaj Christus za ludy ima, kateri se k njemu najdejo inu katerim on hoče vso gnado izkazati, zlasti ty greišniki, kateri svoje grehe spoznajo inu za gnado prossio. Ti jsti imajo gnado inu milost najti, zakaj ozgoraj, kakor je on poprej prossil, taku je on z djanjem spriča, de je on zatu tukaj, inu hoče greihe odpustiti. Inu je uže le-tu njegovu pervu dellu, de on eniga lotra inu razbojnika od grejhov inu večne smerti odreiši inu izveličaniga stury. De my ja zagvišani bodemo inu nikar ne cbiuvlamo, kadar se je on sam na križu gori offral, de se takovu ne zgody za teh svetih inu brumnih, temuč za teh greišnikov volo, nje h pokuri klicati inu vabiti, kakor on nam sam pravi. Math. 9.¹³⁸⁵ Zatu kateri misli v nebu priti kakor en svet človik inu prez vsiga grejha, ta bode obnorjen.«Zakaj take ne potrebujo tiga GOSPUDA Christusa, kateri nej za svojo volo, temuč le za téh greišnikov volo umérl.

1385| Mt 9,13.

Zatu se ima le-ta historia za en exempel deržati, ker Christus z djajnjom spriča, kaj je on s svojem terpleinjom zadubil. Potehmal on eniga razbojnika na galgi k enimu svetniku stury inu ga ne hoče v greihih pustit ostati inu konec vzeti. Takoviga pak on ne stury zatu, kakor de bi on imel enu dobru dopadeinje na teh greihih ali de bi my v greihih imejli ostati. Ne, kadar on za te greišnike terpy, taku on hoče, de ony nikar več taku ne ostanejo, temuč de imajo brumni inu sveti biti inu se preoberniti. Kakor se le-tukaj na teim šaharju vidi, ta se okuli oberne inu se spozna inu kriv da za svojeh greihov volo, vupa pak, de bode GOSPUDA Christusa užil, de njegovi grejhi na večnim lebnu njemu nejmajo škoditi. Inu taku postane ta šahar cilu en nov inu drugi človik, njegova smert, katero je on s hudim diajnjem zaslužil, bo zdaj ena Božja služba, on uže naprej nikar več ne terpy kakor en razbojnik, temuč kakor en pravi svetnik. Zakaj on umerje v pravim spoznanju inu serčnim zavupanju na to Božjo gnado

od terplenia Christuseviga.

gnado skuzi Christusa inu pusti sebi svoje greihe iz serca žal biti inu kadar bi njega Bug dajle na zemli pustil, taku bi on tiga nikuli več ne hotel sturiti, kar je on poprej sturil. Takova vera na Christusa stury njega nikar le k svetniku, temuč perpravi njega v paradiž inu k večnimu lebnu. Kakor GOSPUD Christus njemu oblubi: »Risničnu, jest tebi povejm, danas boš ti per meni v paradižu.«¹³⁸⁶

1386| Lk 23,43.

Takov exempel imamo my slušati inu nikar misliti, kakor ty pregreišni inu neverni ludje v navadi imajo. »Iest hočo (pravio ony) greišiti, de mene Christus odreiši inu svojo gnado na meni izkaže.« Ne, kratku nikar, temuč le-taku misli: »Iest sim v greihih royen, jest sim poln nesnage inu hudih luštov, zatu nej potrejba stuprov začeti greišiti, de bi se jest mogel za eniga greišnika hvaliti, jest sim poprej en greišnik, iest ležym uže poprej v greihih inu v tej smerti. Za tiga volo se jest hočem na tiga deržati, kateri je skuzi svoje terpleinje za te greišnike plačal inu skuzi svojo nedolžno smert mene od te dobru zaslužene smerti odreišil inu z Bugom zmyril.«

Kateri pak takove gnadlive pridige se neče deržati ni po te sti¹³⁸⁷ sturiti, temuč v greihih prebivati, te iste ni spoznati ni žalovati, ta more dobru na tiga družiga razbojnika na levici, te više teh Iudov inu te žolnerje gledati inu spomisliti, kaj je takovu nym znesslu inu kaj so ony s tejm hudim djainem inu nepokornim lebnom zaslužili. Zatu aku ti hočeš GOSPUDA Christusa inu njegoviga terplejnja inu molitve uživati, taku ti moreš tiga družiga šaharja vižo slušati, kateri za gnado prossi, svoje grehe inu GOSPUDA Christusa spozna, de je on en GOSPUD inu krail tiga večniga lebna. Ta nam daj inu vosči naš lubi GOSPUD Christus, amen.

1387| Isti.

Ta dvanaista pridiga, KOKU GOSPUD CHRISTUS SVOIO MATER IOANNESU PRIPOROČA INU TY ŽOLNERII GOSPUDU CHRISTUSU TEH KOSTY NE LOMIO, TEMUČ NIEGOVO STRAN Z ENO SULICO ODPRO INU KMALLU KRY INU VODA VUNKAI TEKO. IZ EVANGELIA IOANNESOVIGA NA XIX. CAP.¹³⁸⁸

1388| Evangelij po Janezu 19.

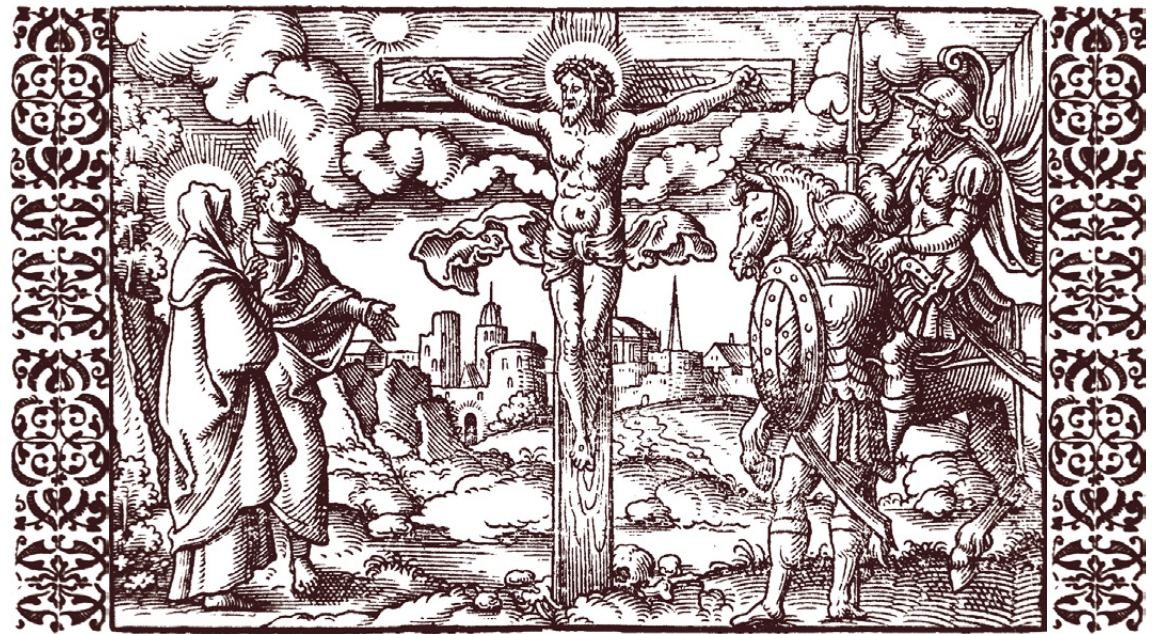
DEr¹³⁸⁹ Jezusevim križi pak je stala njegova mati inu njegove matere sestra Maria, Kleofova žena, inu Maria Magdalena. Kadar je uže Jezus vidil svojo mater inu tiga jogra, kateriga je on lubil, poleg stoječ, je on djal k svoji materi: »Žena, pole le-ta je tvoj syn.« Potle je on h timu jogru rekal: »Pole le-ta je tvoja mati.« Inu to isto uro je njo ta joger k sebi vzel.

1389| Jn 19,25–27.

¹³⁹⁰Potle kadar je Jezus vejdil, de je uže vse bilu dopernessenu, de bi se Pismu dopolnilu, je on djal: »Iest sim žejen.« Ondi je stala ena possoda polna essiha. Ony pak so napolnili eno gobo z esihom

1390| Jn 19,28–30.

Ta dvanaista pridiga

esihom inu so je okuli eniga izopa polužili inu so jo njemu k ustam deržali. Kadar je uže Jezus ta esih bil vzel, je djal: »ONŮ IE DOPOLNIENŮ.« Inu je nagnil glavo inu dušo pustil.

1391| Jn 19,31–37.

¹³⁹¹ Iudje pak, potehmal ker je bil dan tiga perpravleinja, de bi ta tellesa na teim križi ne ostala, v sobboto (zakaj ta isti sobbotni dan je bil velik) so ony Pilatusa prosili, de bi se nih golena zlomila inu de bi se doli sneli. Natu so žolnerji prišli inu so timu pervimu zlomili golena inu timu drugimu, kateri je ž nym bil križan. Kadar so pak k Jezusu bily prišli inu so vidili, de je on uže bil umerl, neiso ony njemu golén lomili, temuč teh žolnerjev edan je njegovo stran prebodel z eno sulico inu zdaici je vunkaj tekla kry inu voda. Inu ta, kateri je le-tu vidil, je tu pričoval inu njegovu pričovanje je risničnu. Inu ta isti vej, de risnico pravi, de tudi vy verujte. Zakaj le-tu se je zgudilu, de bi Pismu bilu dopolnenu: »Vy nejmate njemu obene kosty zlo-
miti.«¹³⁹² Inu zupet pravi enu drugu Pismu: »Ony bodo vidili, v kateriga so bodli.«¹³⁹³

1392| Ps 34,21.

1393| Zah 12,10

A sveti Iohannes piše na koncu te historie tiga passiona try štuke, katere ty drugi evangelisti vuni spude, kadar so ona pak k navuku inu h troštu cillu pridni inu nucni inu de bi my to historio tiga passiona mogli imeiti cillo. Taku je my hočmo tudi predse vzeti inu na kratkim zaslišati. Ta prvi je, de ta GOSPUD na križi svojo mater Ioannesu poroča inu spet nazaj Ioannesa svo-
joi ma-

od terplenia Christuseviga.

jei materi, de bi ona kakor mati inu dejte imejla edan pruti družimu se zaderžati, se mej sabo lubiti inu vse dobru izkazati. Kakor Iohannes tudi sam pravi, de je to mater tiga GOSPUDE zdajci v svojo streigo ali flego vzel¹³⁹⁴ inu njo kakor svojo mater deržal. Takova historia se skoraj vselej izlaga v četerti zapuvidi, kateri se pravi, de se ima oča inu mati poštovati, taku hoče Bug dolg leben inu vso srečo dati kakor Ioannesu, kateri tukaj za takoviga dobri-ga della volo bode hvalen, je dajle kakor ty drugi apostoli živel, zlasti 68. leit po gorivstajenju Christusevim. Aku uže lih takovu nej krivu izlaganu, temuč prov, de se tu Christusevu djajne inu zapuvid na križi k Ioannesu inu k Marji teim otrokom k animu navuku inu k exempli tej pokorsčini pruti teim starišom naprej derži, taku je onu vsaj veliku pretesnu inu premalu sturjenu. Zakaj, kar ta GOSPUDE le-tukaj na križi stury inu govory, se nejma vlejši na malu inu edine persone. Zakaj ta GOSPUDE zapopade s svojem dellam inu bessejdami ta cejli svejt, susseb pak svojo karsčansko cerkov.

Zatu moramo my le-to bessedo, aku njo lih Christus k Marji inu Ioannesu samim govory, tudi pustiti eno gmain zapuvid biti pruti vsejm karsčnikom inu tej cejli Cerkvi, de my vsi mej sabo (kadar Christus na križi vissi inu nas vse skuzi svojo smert od greihov inu smerti odrejši) imamo biti, kakor mati inu syn, katera edan družiga iz serca za lubu imata, pomagata inu svetujeta, s čimer ona premoreta, de onu taku ena maininga bo s teim, kar ta GOSPUDE v tej pusledni večerji čestu repetira inu pravi: »Tu je moja zapuvid, de se vy mej sabo lubite, ravnu kakor jest vas lubim.¹³⁹⁵ Eno novo zapuvid jest vam dam, de se vy mej sabo lubite, kakor sim jest vas lubil.«¹³⁹⁶ Zakaj onu se vsaj ne bode obena serčneiša inu vissokeiša lubezan našla, kakor kakova je ona mej materjo inu otruci.

Susseb pak, ker ta GOSPUDE to bessedico mati inu syn pela, gleda on na ta cerkovni regiment, tu je na oba dejla, narpoprei na te, kateri to bessedo pelajo inu potler na te poslušavce. Zakaj ravnu kakor ena mati tu ditece živi inu ga vardeva zo vsejm flissom, de onu močnu postane. Taku sture tudi ty pravi pridigarji, imajo mujo inu dellu noter, de ony ta folk podvuče inu lipe karsčenike iz nyh sture, za tiga volo imenuje Paulus¹³⁹⁷ svoje šularje otroke, katere je on kakor ena mati z mujo inu z dellom gori zredil. Kadar uže v cerkvi prov gre, taku imajo ty, kateri tu pridigarstvu pelajo, enu materinu serce imejti, zakaj kadar takoviga serca tukaj nej, taku ludje bodo lini inu utraglivi inu susseb bodo ony h terpleinju nevolni, kakor ta GOSPUDE cilu lipu naznanje da, ker on Petrusa h pridigarju stury inu poprej njega trykrat vpraša: Simon Iohanna, imaš li mene za lubu?¹³⁹⁸ Kakor de bi on hotel reči: »Aku tvoje serce pruti ovčicam nej kakor enu materinu serce pruti nje otrokom, katera bi tekla skuzi en ogein, de bi ona le svoje otroke mogla odtetti, taku ti ne bodeš k obenimu pridigarju zadosti, zakaj muja, dellu, nehvaležnost, sovraštvu, nyd inu vse žlaht terpleinje se bodo tebi v takovi službi perkazale.« Kadar uže tiga materiniga serca inu te velike lubezni tukaj nej inu teh pridigarjev ne žene, taku bode teim ovčicam hudu streženu.

Spet nazaj, na tej drugi strani ty, kateri tiga pridigarstva nejmajjo, temuč potrebujo, de se podvižajo inu podvuče, ty imajo synnuvi biti, se imajo pustiti vižati, pelati, vučiti inu na drugo vižo sebi pustiti strejši inu susseb se kakor enu brumnu dejte pruti svojej materi deržati. Ta lubezan ja rejs nej v teh otruci taku velika pruti tej materi, kakor se ta perpuvid pravi: »Amor descendit non ascendit.«¹³⁹⁹ Ta lubezan je enu zeliče, tu raste več pudse kakor čezse. Taku vsaj ta natura žene brumne otroke tjakaj, de ony svoje stariše v časti derže, nym tudi radi zupet služio inu nyh volo sture vseh ričeh, katere nym lubio inu nucajo. Taku onu gre lipu mej materjo inu synom, pridigarjem inu cerkovjo.

1394| Jn 19,27.

1395| Jn 15,12.

1396| Jn 13,34.

1397| Gal 4,19.

1398| Jn 21,15–17.

1399| Ljubezen upada, namesto narašča.

Pp Kadar

Ta dvanaista pridiga

Kadar onu pak na teh enimu faly, de ali ty cerkovni služabniki tiga materiniga serca neimajo ali ty poslušavci otročje zvesčine ne izkažejo, tukaj nej mogoče, de bi se moglu prov godyti ali bi Bug mogel enu dopadeinje na tém imejti. Kakor my (Bogu se smili) izkussimo s teim papežom inu škoffi inu s teim istim cejlim kardellom, teim onu manka inu faly na materinim sercej, ony se zde inu meinio, de ony to službo imajo le zatu, de so ony veliki gospudje inu de dobre dny bi imejli imejti. Zatu bode nikar le-tém ovčicam hudu streženu, temuč ony nje dero inu je kolejo kakor nym dopade, na telessu, blagej inu na tej duši, kakor je (Bogu se smili) pred očyma. Špet nazaj se tudi čestu pomankanje najde na teh poslušavcih, de ony kakor nekazani, nepokorni inu nerodlivi otroci svoje cerkovne služabnike hudu derže. Kakor se per nas na kmetičih, purgarjih inu susseb na žlahtnikih vidi, de so pruti svojem farmoštrom taku terdy, skopy inu lakomni, de se mallu kadaj edan znaide, kateri bi z volo h pridigarstvu dal, kar je dolžan dati. Ker vsaj ta s. Paulus zvejstu inu ostru opomina, de se s teim potelesnim pruti tém neima skopovati, kateri nam tu duhovnu podile.¹⁴⁰⁰ Inu nej mogoče, takova nehvaležnost more timu evangeliu silnu škoditi. Poleg tiga, de Bug takove hude nepokorne otroke tudi ne hoče prez štraifinge pustiti. Zatu merkajte le-to zapuvid GOSPUDI Christusevo, kateri tukaj na križi za obuje, za pridigarje inu ovčice ali cerkov skarby. Te pridigarje opomina on k materini lubezni, te poslušavce pak inu cerkov k otročji zveisčini, hvaležnosti inu pokorsčini, tu aku se sturi, taku prov se gody inu Bug hoče s srečo inu z žegnom per tem biti. Tu je tu pervu.

1400| 1 Tim 5,17–18; 1 Tes 5,12.

Ta druga dva štuka, de GOSPUDU Christusu obena kust nei zlomljena inu njegova stran z eno sulico prebodena inu odperta, reis obeniga velania ali videnia neimata, kakor de bi kaj sussebniga v sebi imejla. Ali vener, kadar ta evangelist Ioannes očita pričovanja tiga pisma naprej pernesse, de sta Moises inu Zaharias takovu tulikain veliku stu lejt poprej prekovala, taku my moramo spoznati. Onu se pustita takova dva štuka taku žleht inu lahka viditi, kakor ona kuli hočta, de vener veliku na tém ležy, zakaj ta Sveti Duh ne govory ništer zabstojn inu je takovu na tem svetim evangelistu Ioannesu ena sussebna inu prava apostolska gnada, de on tu Pismu taku kunštnu povsod pela inu izlaga.

V Moisesu, kakor smo my ozgoraj slišali, stoy ena očita zapuvid, de se nejma čez nuč oben človik na leissu vissit pustiti, zakaj pravi Bug: »Ta zemlja bo skuzi tu oskrunena.«¹⁴⁰¹ Kadar je uže ravnu ta dan tiga perpravlenja bil inu ta prava sobbota je zdaj s tejm sončnim zahodom svoj začetik imejla imejti, taku so Iudje Pilatusa prossili, de bi on ta telessa iz križa pustil djati, de bi se ona še pred nočjo inu prejden bi se ta praznik začel, v zemlo mogla pokoppati. Pilatus pervoli tu tem Iudom. Kadar pak ta dva razboinika še nejsta cilu mertva bila, pravi Ioannes, so nyma ty zapuvidih teh Iudou cilu proč pomagali, rame inu roke na križi rezbyli, de sta ona umerla inu so hoteli z GOSPUDOM Jezusom tudi taku okuli hoditi, ampak prejden ony s teima dveima razboinikama tu-istu oppravio, je Christus uže bil mertov, zatu ony njemu nejso obene kosty zlomili. Teh žolnerjev pak edan je vzel eno sulico inu je njemu odperl njegovo stran. Tukaj je kry inu voda rezločenu vunkaj tekla, de se je en vsakateri začudil.¹⁴⁰²

1401| 5 Mz 21,23.

Takovu se pusty viditi, koker de bi tu tudi cilu ena zleht reč, na katere bi malu ležalu, bila, ampak (kakor je rečenu) taku Ioannes pričuje, de se tu nej zabston od samu sebe permerilu.¹⁴⁰³ Moizes je takovu dolgu poprej prerokoval: »Ony njemu nejmajo obene kosty zlomyti.«¹⁴⁰⁴ Inu Zacharias: »Ony imajo v njega bosti.«¹⁴⁰⁵

1402| Jn 19,31–34.

1403| Jn 19,36.

1404| 4 Mz 9,12; Ps 34,21.

1405| Zah 12,10.

Nu, taku je onu pak gvišnu, de Moizes takov špruh postavi od velikunočniga iagneta v drugih inu v četertih bukvah na 21. cap.¹⁴⁰⁶ Koku pride uže ta evangelist

1406| 4 Mz 9,12.

od terplenia Christuseviga.

gelist Ioannes na tu ali kaj on meini s tejm, de on pravi: »Takovu se je zgudilu, de tu pismu bode dopolnenu: Vy njemu nejmte obene kosty zlomyti?»¹⁴⁰⁷
Odgovor: Tu on meini inu nas hoče na tu vižati, de my GOSPUDA Christusa tukaj na križu imamo gledati inu spoznati, kakor tu pravu velikonočnu iagne, kateriga je unu v ti postavi le en pild ali pominenje bilu. Zakaj, kadar je Bug tiga faraona v Egypti z močjo hotel oglušiti inu njegovi hudi svojevoli inu naprejšvetju braniti inu svoj folk odtetti, je on zapovedal svojmu folku, tejm Iudom, ony bi imejli vu eni vsakateri hiši to isto muč, enu iagne eniga lejta staru zaklati inu tu istu speči inu jeisti inu s kryo te podboje na davrih znamenovati. Kej uže ta končavski angel takovu znameinje te krij na davrih bode našil, tukaj bi on imel mimu jiti inu v te isti hiši nikoger umoriti. Spet nazaj, gdi bi te davri s tiga iagneta kryo ne bile znamenovane, tukaj bi imel ta angel skuzi to ceilo egyptarsko deželo v tej isti noči vsa pervoroystva od živine inu ludy umoriti. Kakor je uže Moizes iz Božje zapvidi svojmu folku bil pravil, taku se je onu skuzi inu skuzi zgudilu. V vseih Egypterjev hišah so našli zjutraj mertve ludy inu živino. Le samuč per teh Iudeh nej ta angel obene škode sturil, zakaj nyh davri so bile s tiga iagneta kryo znamenovana inu zažihrana.

Tukaj gledaj uže na naše velikonočnu iagne, na GOSPUDA Christusa, ta hoče tiga faraona inu celo Egypto, tu je greih, smert inu Hudiča štraif-fati inu svojo karsčansko cerkov od nyh tyrannye odrešiti, se pusty za tiga volo umoriti, kakor tu velikonočnu iagne, inu na leissu tiga križa se speči, de on nas s svojo kryo pokropy inu de ta končavski angel, kateri je za tiga greiha volo nas v smert perpravil inu oblast čez nas zadubil, bi imel mimu nas jiti inu nam obene škode sturiti. Kakor Paulus lipu pravi, 1 Corinth. 5¹⁴⁰⁸: »My imamo enu velikonočnu iagne, tu je Christus, za nas offran.« Tu je, de my imamo njegove krji užyti inu ta Hudič, smert inu greih obene oblasti na nas najti ni nam škoditi. Tu hoče Ioannes, de se my imamo per tem vučiti, kadar Christusu ravnu kakor timu velikonočnimu iagnetu obena kust nej zlomlena.

Nu, daile hočmo le-tukaj tudi pogledati, koku je per Iudih moralu s teim velikonočnim iagnetom deržanu biti, de kadar my vidimo, koku se le-tu taku lipu z GOSPUDOM Jezusom raima, se my takoviga offra za nas sturjeniga s teim več troštamo inu se ga s teim lastneiši an vzamemo. Tu velikonočnu iagne more eniga lejta staru, en samec inu prez vsiga tadla, zdravu inu lipu biti, sicer ga neiso smejli k velikonočnimu iagnetu vzeti. Takovu pomeni, de le-tu velikonočnu iagne GOSPUD Christus sebi bode eno cerkov zredil inu zydal. Zakaj eniga lejta stara iagneta so rodovita inu mogo druga zrediti. GOSPUD Christus pak je prez vsiga madeža, zakaj on je Božji Syn inu nejma kakor my enu greišnu messu inu kry, temuč je cilu svet.

Takovu iagne so morali od ene črejde vzeti inu noter četertiga dne samu deržati. Taku je Christus iz te črejde Božje teh Iudov semkaj prišal, kakor on zatu tu ime ima inu se mu pravi en Syn Abraamov, Davidov etc. De je on v četertim lejtju pred svojem terpleinjem k eni sussebni službi odločen tu krajlestvu Božje pridigovati mei svojem folkom, teimi Iudmy.

Tu velikonočnu iagne so morali na večer jeisti inu s tejm pomeniti, de je Christus imel v tém poslednim času priti, de bi onu s teim folkom Božjim, s teimi Iudy, h koncu imejlu jiti inu Moizes inu njegova Božja služba morala nehati. Za tiga volo ta GOSPUD svoj evangelion sem ter tam pergliha eni večerji inu ty apostoli imenujo ta čas tiga noviga eestamenta, te posledne časse inu dny.

Tiga velikonočniga iagneta neiso smejli ni kuhaniga ni syroviga jeisti, temuč pečenu. Ta ogein se pravi povsod v Pismi terpleinje inu nadluge. Taku

Pp 2 je uže

1407| Jn 19,36.

1408| 1 Kor 5,7.

Ta dvanaista pridiga

je uže tu pečenu iagne Christus, kateri na križu to smert terpy, ta se nejma syrov jeisti. Tu je, kateri hoče njega užyti, nejma syrov, žiher inu pregreišin biti kakor naši epicurerji. Ty meinio, kadar ony lih sture, kar se nym lušta, taku ony vener hote dobri kersčeniki per tem biti. Ampak ony tu velikunočnu iagne nikar prov ne jeido, ony njega ne mogo užyti ravnu taku mallu kakor ty, kateri je v vodi kuhanu jeido. Tu je, kateri ta vuk nikar čist ne ohranio inu s človeškim vukum inu postavami ta vuk od vere falšajo, kakor papež stury.

Ony so tudi morali k velikunočnimu jagnetu opreissen kruh inu kissilo žalšo¹⁴⁰⁹ jeisti.¹⁴¹⁰ Taku, pravi Paulus,¹⁴¹¹ imamo my tudi velikonuč deržati nikar v tem starim kvassei, de bi my hoteli timu greihu to uzdo pustiti inu se ne hoteli popraviti, ni v qvassej te hudobnosti inu lotrye, de bi my s hynavsčino hoteli okuli hoditi inu se ne hoteli iz serca preoberniti, temuč my imamo velikonuč deržati v tem qvassei te čistosti, de se my v dobri vejsti deržimo inu v Božjim strahu živimo inu v tej risnici, de onu ne bo ena hynavsčina, temuč ena prava risnica, de my Boga za njegovo gnado h timu prossimo inu želimo iz serca se po njegovi bessejdi deržati. Tu je ta opreissen kruh. Ta žalša pomeini ta sveti križ, zakaj kakor s. Paulus pravi, on ne ostane vuni. Vsi, kir v Christusi po Bugi hote živeti, morajo pregainenje terpejti.

Od velikunočniga iagneta neiso smejli ništer pustit prebyti, ony so je morali cilu gori pojesti ali kar je prebilu z ognjom sežgati inu neiso smejli obene kosty na nym zlomiti. Taku je onu tudi z GOSPUDOM Christusom, kateri hoče en pravi karsčenik biti, ta nejma tu jeisti, unu pak pustit prebyti, vse, kar Christus pravi, ima on gori vzeti inu verovati inu nikar po kosseh jeisti, kakor ty švuermerji inu rotte sture. Arrius¹⁴¹² je sebi pustil vse dopasti, le-te bi Christus bil pravi večni Bug nej hotel verovati, bidertaufferji si ga ne puste dopasti, de bi se imejli otroci karstiti, ferrahtajo takov pervi karst inu ysčejo eniga bulšiga karsta. Ty zacrament švuermarji na ta današni dan vza-mejo vse gori, kar Christus pravi inu se zdee, de so nardebuilti karsčeniki, samuč tu pak nym ne dopade inu ga ne hote verovati, de Christus, kadar on ta kruh daje, pravi: »Vzamite, jeite, tu je moje tellu.«¹⁴¹³ Inu kadar on nym ta kelih daje: »Pyte vsi iz tiga, tu je ta novi testament v moji kry.«¹⁴¹⁴ Takovu nym ne dišy, puste tu nikar le prebyti, ker je onu vsaj Božja zapuvid, de se nejma iz le-tiga velikunočniga iagneta ništer pustit prebyti, temuč vse zneisti ali tu, kar prebyva, z ognjom sežgati, temuč lomio te kosty. Tu je ony martrajo, križajo inu v kullu pleto našiga GOSPUDA Christusa bessejde, kakor nym dopade, de ony le svojej sramotni zmoti en šain sture. Taku se najde na teh bidertaufferjih, na papežu inu v summi na vuseih rottah, de ony jejdo, kar nym dopade na le-tim velikunočnim iagnetu, tu drugu, kar nym ne dopade, puste ony prebyti ali je zlomio.

Kaj so ony pak s to kryo imejli sturiti, je ozgoraj na znanje danu, zlasti de le-tiga iagneta kry nam ima h timu služiti, de nam ni ta greih, smert ni pakal nejmajo skoditi inu ta farao, ta Hudič s svojemi Egypterji, s teim svitum nas nejma več tlačiti ni zatrejti, zakaj zatu je Christus gori offran, de bi on nas fray sturil, Ioan. 8, inu tiga zaliga Hudiča dellu rezvalil inu reštural. Tu nas je hotel Ioannes s teim opominiti, kir on pravi, onu je zdaj dopolnenu, kar Moizes pravi:¹⁴¹⁵ »Vy njemu nejmate obene kosty zlomyti.«¹⁴¹⁶ Hoče taku nam v takovi figuri ali pomineinju ta cejli prid ali nuc inu ta pravi sad tiga terpleinja našiga Gospuda Christusa naprej namallati, de je on za nas gori offran, de my imamo skuzi njegovo kry od greihov inu smerti inu od Hudiča odreišeni biti, kateri kakor farao v Egypti je te izraelike otroke deržal inu martral, nas preid inu preid tlačio, trašio, gonio inu martraio. Ampak skuzi to kry našiga velikunočniga iagneta Christusa Jezusa je nym brainenu, de smo zmyrjeni inu od vse butore ledig inu prosty, de iz

1409| Zelišča.

1410| 2 Mz 12,8.

1411| 1 Kor 5, 6-8.

1412| Arij je bil krščanski duhovnik in teolog iz Aleksandrije, začetnik arianizma. Zaradi svojega pogleda na odnos med Očetom in Sinom je bil označen za heretika. Zagovarjal je namreč zamisel, da Jezus ni Bog, temveč prva božja stvaritev, iz katere je nastalo vse ostalo.

1413| Mr 14,22.

1414| Mr 14,24.

1415| Jn 19,36.

1416| 4 Mz 9,12.

od terplenia Christuseviga.

de iz tiga sramotniga Egypta v to oblubleno deželo inu k večnimu lebnu pridemo.

Nu, my hočmo ta tretji štuk tudi pred nas vzeti, na katerim, kakor se vidi, timu evangelistu svetimu Ianžu veliku ležy. Potehmal on nikar le samuč tiga preroka Zaharja pričovanje noter pela, kateri je od takoviga v stran vbodenja prerokoval, temuč tudi s tulikain veliku inu risničnimi bessédami tu čudu poterduje, de je iz tiga mertviga tellessa kry inu voda tekla, zakaj obuje nej po naturi. Zakaj kakor hitru ta človik umerje, taku je ta kry tudi merzla inu mertva inu nikar več ne teče. Inu je tu še več zupar to naturo, de iz tiga mertviga telessa rezločenu kry inu voda teko. Zatu pravi Ioannes: »Kateri je tu vidil, ta je je pričoval inu ta-isti vej, de on risnico pravi, de vy tudi verujete.«¹⁴¹⁷ Hoče nam taku le-tu čudu, na katerim silnu veliku ležy, nam naprej postaviti, de je my s flissom premislimo inu se h puslednimu iz njega vučimo verovati. Tu je, kakor smo my ozgoraj od velikunočniga iagneta djali, de imamo skuzi GOSPUDA Christusa inu njegovo smert odpuscainje teh grejhov inu večni leben vupati. H timu pak služi nerveč le-ta historia, v kateri se ta prerok lipu s teim evangelistom gliha, koker potler bomo slišali.

Zatu moreš ti narpoprej le-te misli pustit pasti inu nikar meiniti, kakor de bi tu djanje, de eden iz teh žolnerjov gre inu v tu mertvu tellu vbode ena sleht reč bila, katera se je od sama sebe prez vejdenja tiga GOSPUDA zgudila. Temuč imaš veiditi, de se je tu iz sussebne Božje ordninge taku zgudilu timu žolnerju je ia tu skrivenu bilu, Bug pak je veidil, kai skuzi tu timu svejtu hoče na znanje dati, sicer bi Sveti Duh nikar taku veliku stu lejt poprej od tiga ne bil prerokoval. Taku my vidimo, de GOSPUD Christus takove rane v svojem tellessi po svojem gorivstajeinju shrani inu je kaže susseb svojem jogrom, de bi ony njega per teh imejli spoznati. Zatu ima onu nekaj susseb-niga imejlu pomeiniti, dellati inu opraviti, de je ta GOSPUD taku vstran vboden inu de je kry inu voda vunkaj tekla. Zatu se ti varui, de ti nikar ne sturiš kakor hudobni ludje skoraj vselej v navadi imajo inu de nikar taku ne misliš: »Kaj tu mene an gre, kaj je iz GOSPUDA Christuseve strani teklu. Meni je zadosti, de jest vejm, de je na križi umerl.« Taku ti ja ne misli, temuč timu Svetimu Duhu časti inu tebi h troštu poslušaj s flissom, kaj vsaj takovu s sabo pernesse, kateriga Ioannes taku zvejstu na znanje da inu Zaharias taku dolgu poprej od tiga je prerokoval.

Nerpoprej je onu gvišnu inu ga nihče ne bode mogel tayti, de je tu zupar naturo, de bi enu mertvu tellu imejlu se kervaviti ali kry dati. Zakaj kakor hitru se ta kry vstudy ali shlady, taku ona nikar več ne teče, temuč sessede. Ampak le-tukaj imamo my enu sussebnu mertvu tellu ali truplu, zatu onu drugači ž nym hodi kakor z drugimi, messu inu kry je onu ravnu kakor naša tellessa inu umerje. Ampak kadar je njegovu messu inu kry prez greiha, umerje on vsaj taku, de tudi v smerti enu znameinje tiga lebna ostane, ker sicer ta kry, kakor hitru se shlady inu sesséde, ostane ona v GOSPUDI Christusevim tellessu lipu gorka inu živa. De, kakor hitru je ta stran gori djana, ona tjakaj skoči, kakor se sicer zgody, kadar se enimu zdravimu ta žyla odpre. Tu hoče Ioannes, de bi je my s flissom imejli merkati inu to pravo naturo iz tiga se vučiti, katero našiga GOSPUDA Christusa kry ima. Zlasti de ona teče, žive inu svoje opravillu ima tudi po smerti, ravnu kakor so Iudje tiga velikunočniga iagneta kry užyli nikar kadar je onu živelu, temuč kadar je onu umerlu inu so je ony bily snejdli. Zakaj ta angel je šal po noči skuzi Egypto inu je moryl vsa pervo roystva. Teh Iudov hiše pak, na katerih je tiga iagneta kry bila, je on pustil ostati inu nej nikoger v nyh umuril. Taku žive inu teče ta kry našiga Gospuda Christusa še prejd inu prejd, ona se nej sessedla, nej merzla, ona teče inu skače tudi kadar je on umerl inu vsi, kateri bodo skuzi to isto poškropleni, imajo odpuscain-

III.
Koku je iz GOSPUDA
Christuseve strani voda
inu kry tekla.

1417| Jn 19,35.

Ta dvanaista pridiga

je teh greihov inu so otroci tiga večniga lebna. Tu se vuči, zakaj takovu da le-tu čudnu tečeinje na znanje, de našiga lubiga GOSPUDA Christusa, tiga praviga velikunočniga iagneta kry, svoje opravilu inu krafft tudi po njegovi smerti ima imejti inu shraniti, de ona ima teči inu se rezkropiti inu te verne, kateri per križi stoje, znamenovati, de ta Hudič, smert inu greih, vse te, na katerih ony takovu znameinje najdejo, morajo z myrom pustiti inu per nyh nejmajo ništer opraviti. Takovu je ta lastna natura, krafft inu tugent te krij našiga lubiga GOSPUDA Christusa inu ostane tudi po njegovi smerti prejd inu prejd v ti Cerkvi.

Kaj je onu pak, de nikar le kry vunkaj teče, temuč tudi voda? Takovu se je prez cbiuvla zgudilu s teim naznajnejoč, de našiga lubiga GOSPUDA Christusa kry nikoger ne bode pokropila, temuč le-te, kateri so v njegovim imeni karsčeni. Kakor naš lubi GOSPUĐ Christus sam pravi: »Kateri veruje inu bode karsčen, ta bode izveličan. Kateri pak ne veruje, ta bode ferdamnan.«¹⁴¹⁸ De je onu taku obuje vkupe, ker je ta kry Christuseva inu della, ondukaj je ta voda, ta sveti karst tudi. Spet nazaj, gdi ta voda nikar ne teče, tu je, gdi tiga svetiga karsta nej, ondukaj tudi te krij Christuseve nej, ona ne teče kakor mej Turki, Iudi inu ajdi etc. Prejd inu prejd hoče inu ima kry inu voda vkupe teči inu obenu prez družiga biti. Tu ti dobru merkaj, zakaj na tém veliku ležy, nikar za teh volo, kateri so v starim testamentu umerli inu tiga karsta neiso doživejli, zakaj ty so nyh lastni karst imejli inu so skuzi to vero na tu žegnanu sejme izveličani postali. Tudi nikar za naših otrucic volo, kateri so materinim tellessi inu prejden ony h karstu pridejo, od smerti prenagleni bodo, kateri prez cbiuvla, kadar je nym Bug tellu inu dušo dal, od njega tudi bodo obderžani, temuč za našo volo, de my takovu gnadlivu znamenje nikar za žleht ne štemamo, ni nas inu te naše od tiga ne pustimo se zderžati. Potehmal, gdi je ta voda tiga svetiga karsta, je tudi ta kry našiga GOSPUDA Christusa, zakaj le-tukaj teče kmallu voda inu kry iz njegove strani. H čemu pak njegova kry služi smo obilnu ozgaraj slišali, zlasti de my zupar tiga končavskiga angela obarovani, od greihov očisčeni inu vekoma živi bodemo. Takovu da ta prerok cilu lipu na znanje inu štima glih s teim evangelistom. Zakaj le-taku pravi on na 12. cap.¹⁴¹⁹: »Čez to hišo Davidovo inu te purgarje v Ieruzalemi hočem jest vun izlyti tiga duha te gnade inu te molitve. Zakaj ony bodo mene gledali, kateriga so uni rezbodli inu bodo po nym klagovali, kakor se po enim edinim diteti klaguje inu bodo po nym žalovali, kakor se po enim pervorojenim diteti žaluje.« Nerpoprej je onu gvišnu, de ta prerok govory od tiga čassa tiga noviga testamenta inu te gnade, katera se je nam skuzi to smert Christusevo zgodila. Takova gnada pak je, de Bug da te gnade duha inu te molitve duha, tu je skuzi svoiga Svetiga Duha trošta on naša serca, de se my skuzi Christusa vse gnade inu milosti k Bugi zanessemo inu vseih nadlugah na njega kličemo inu pomuči ysčemo, kakor ty otročiči per nyh očetu.

H drugimu sveti nam Ioannes le-tukaj z enim pravim apostolskim duhum naprej inu pravi: »Tu vbodenje, od kateriga ta prerok dajle govori, se je takrat na križi dopolnilu.«¹⁴²⁰ Kaj pak iz takoviga bodejnja bode prišlu, da ta prerok na znanje inu pravi: »Ony bodo niega gledali, kateri tiga duha te gnade inu tiga moleinja imajo inu bodo njega klagovali, kakor se po enim edinim ditetu klaguje inu bodo njega žalovali, kakor se po enim pervorojenim ditetu žaluje.«¹⁴²¹ Takovu kumrainje inu žalovanje ništer družiga nej, temuč de se my na našim GOSPUDU Christusu ta greih provvučimo spoznati, za kateriga volo je on na križi terpil. Zakaj de ony na njega gledajo, koku je on rezboden inu njega žalujo inu ga klagujo. Takovu je enu znameinje, de je on nedolžen inu le za našo volo terpy. Takovu terpleinje pak nam urzah da, de my našo nadlugo inu revo spoznamo inu

1418| Mr 16,16.

1419| Zah 12,10.

1420| Jn 19,36.

1421| Zah 12,10.

od terplenia Christuseviga.

inu s tem svitum v greihih nikar žihri tjakaj ne gremo, temuč čez naše greišnu serce inu hud leben tošimo, Boga za odpusčainje prossimo inu se na tu terpleinje Christusevu deržimo inu se ž nym troštamo, kakor tiga, kir je svet inu Bogu pokoren. Inu za take svetusti inu pokorsčine volo takove smerti nikar vreden bil, ali vener takovu iz neizrečene lubezni za našo volo nase naluzil inu sterpil. Takoviga poterpleinja, žalovanja inu klagovainja potrebu-jemo my, kir skuzi takovu žalovanje našo nadlugo za volo greiha inu Christusa ž negovim opravilom spoznamo. Christus pak takovu naše klagovainje tudi potrebuje, sicer bi on ne imel obene karsčanske cerkve, zakaj ta ista sama, kakor Zacharias le-tukaj pravi, gleda na ti ga rezbodeniga Christusa inu se plače nad nym. Nikar kakor te žene v Ieruzalemu, katere so se nad Christusom taku plakale, de nase same neiso zmislile, temuč ty karsčeniki ali karsčanska cerkov se plače zatu, de ona svoje greihe spozna, za katerih volo je Christus to smert preterpil.

Taku kaže ta prerok lipu na ta sad prid inu nuc tiga terpleinja Christuseviga inu pravi dalje natu na 13. capituli:¹⁴²² »V tem istim čassu bode Davidova hiša imejla inu ieruzalemski purgarji en slabodan, odpert studenac zupar greihe inu nečistost.« Pole, koku ta prerok lipu kup sklada ta štih inu ta studenac, tu je to kry inu vodo ali ta sveti karst? Aku uže ti hoč le-to historio prov izlagati, taku reci: »Onu teče iz GOSPUDA Christuseve strani kry k doli omyvenju inu odpusčainju mojih greihov,« kakor ta GOSPUD sam pričuje v Ezherji, ker on ta kelih podaja. Inu teče tudi voda vunkaj, de je taku njegovu tellu en odpert studenac. H čemu? Zupar ta grejh inu nečistost, zakaj skuzi ta karst bode nam ta kry našiga GOSPUDA Christusa perlastena, kakor Paulus ravnu zatu to vižo h govorienju pela inu pravi: »My smo v to smert Jezusevo Christusevo karsčeni,«¹⁴²³ tu je h timu, de je ta smert Jezuseva Christuseva naša lastna inu my njega imamo užyti, de my skuzi njega od greihov inu smerti prosty vekoma bomo mogli živejti.

Od tiga semkaj so ty sveti očaki te leipe špruhe vzeli. Augustinus pravi: »Ioannes nuca to bessédico, odprejti (teh žolnerjev edan, pravi on, je gori odperl njegovo stran) zatu, de on na znanje da, koku so se taistikrat te davri tiga lebna glih odperla inu od vnot so ty sveti zacramenti tej cerqvi pertekli, prez katerih se ne more k lebnu, kateru je ta pravi leben, noter pojti.« »Ty sveti zacramenti,« pravi on, zakaj on govory nikar le od tiga karsta, kateri je skuzi vodo na znanje dan, temuč tudi od večerje, v kateri se GOSPUDI Christuseva kry pye, kakor Crisostomus tudi govori inu pravi: »Potehmal te svete skrivnosti le-tukaj nyh začetik imajo, taku imaš ti, kadar ti k svetimu kelihu greš, taku k njemu yti, kakor de bi ti hotel GOSPUDU Christusu iz njegove strane pyti.« Takoviga špruha ty zacrament švuermerji ne pelajo ni tudi premišlajo, ker se vsaj hvalio, ta ceila stara cerkov je nyh mainingo deržala, de v tej večery je le kruh inu vinu, nikar tu tellu inu ta kry Christuseva. Ampak koku se tu rajma s Crisostomom? Zakaj taku slipi ony neiso, de bi ony smejli reči, de je iz te strani Christuseve vinu teklu, kakor ony vsaj pravio, de se v ti večerji nikar ta kry Christuseva, temuč le vinu pye, ker vsaj Crisostomus pravi: »Kateri hoče k le-timu kelihu yti, ima taku k njemu yti, kakor de bi on hotel GOSPUDU Christusu iz njegove strane pyti, tukaj se ja ne bode vinu, temuč njegova kry našla.«

Inu od tiga semkaj je onu prišlu, de so v tej večerji tiga GOSPUDA ta kelih z vodo meišali. Potehmal je kry inu voda vkupe iz GOSPUDA Christuseve strani tekla. Inu Cyprianus¹⁴²⁴ terdu je nad tem štrital, de se takovu mešainje kakor ena sussebna zapuvid Christuseva nejma pustit doli priti. Inu so ty Armenjerji kakor kecarji nad teim ferdamnani. Ampak kadar Christus tiga nej zapovedal inu v tej večerji več ne stoji, kakor de je Christus ta kelih vzel inu ga je tem

1422| Zah 13,1.

1423| Rim 6,3.

1424| Ciprianovo pismo 62; Cecilij Ciprian je bil škof v Kartagini. Njegova obsežna korespondenca vsebuje vpogled v razmere v cerkvi in rimski državi v 3. stoletju. V slovenščino prevedena zbrika z naslovom Svetega Cecilija Cipriana izbrani spisi je izšla v dveh delih, in sicer 1938 (1. del) in 1943 (2. del).

Ta trynaista pridiga

tem jogrom dal, taku nej potreba, de se ena taku potrebna zapuvid iz tiga stury. Zatu my tu pustimo jiti inu ostanemo per tem vuki, na kateri nas ty sveti evangelisti vižajo, zlasti de našiga lubiga GOSPUDA Christusa kry ima svojo krafft inu opravillu v nas po njegovi smerti préd inu préd ohraniti inu nas zupar to smert inu greih obderžati. Kadar se my po tej zapuvidi Christusevi z vodo pustimo karstiti, zakaj tukaj se najde ta kry Christuseva, kakor je onu tukaj na znanje danu, de kry inu voda vkupe teko. Gdj je ta kry, ondukaj je ta voda tudi inu gdi je ta voda, ondukaj je ta kry tudi inu opravi, kar ima opraviti, zlasti de ona od greihov omye inu cilu čistu stury, kakor je Zaharias od odpertiga studenca zupar te greihe inu nečistost prerokoval.¹⁴²⁵ Zatu imamo my Boga za njegovo neizrečeno gnado inu milost zahvaliti, de je on nas pustil h takovimu studencu priti, nas v tem imeni Jezusevim, svojga Synu, karstyti inu taku s to kryo našiga GOSPUDA Christusa od vseh greihov pustil omyti, de my naprej skuzi tiga Svetiga Duha se h Bugu vsiga dobriga zanessemo inu skuzi Duha te molitve v vsejh žlaht nadlugah moramo k njemu šrajati noter, de se h puslednimu ta pusledni sad te smerti Christuseve najde, de my skuzi njega iz le-tiga revniga lebna pridemo k večnimu lebnu. Ta nam Bug vsem dai, amen.

1425| Zah 13,1.

Ta trynaista pridiga, K O K U I E G O S P U D C H R I S T U S O D K R I Ž A V Z E T I N U V U E N N O V G R O B P O L O Ž E N I N U T A G R O B O D T E H Ž O L N E R I E V O B A R O V A N . M A T H . N A X X V I I . C A P .¹⁴²⁶

1426| Evangelij po Mateju 27.

1427| Mt 27,58–66.

1428| Mr 15,43; Jn 19,38.

N¹⁴²⁷ večer pak je prišal en bogat mož od Arimatie, timu je bilu ime Ioseph, kateri je tudi bil en joger Jezusov, ta je šal h Pilatušu inu ga je prossil za Jezusevo tellu.¹⁴²⁸ Tedaj je Pilatus ukazal, de bi se njemu tu tellu dalu inu Ioseph je vzel tu tellu inu je tu istu obvil

od terplenia Christuseviga.

obvil v enu čistu platnu inu je tu istu polužil v soj lastan nov grob, kateri je on bil pustil izseikati v eni kamenati peči¹⁴²⁹ inu je en velik kamen pervalil pred davri tiga groba inu je šal proč. Ondi je pak bila Maria Magdalena inu ta druga Maria, te so pruti grobu sejdle.¹⁴³⁰

Na drugi dan pak, kateri za dnem tiga perpravlenja gre, so prišli viši farji inu farizeji vsi vkuþ h Pilatušu inu so djali: »GOSPUD, nam je v misal prišlu, de je le-ta zapelavec djal še tedaj, kadar je živ bil: »Iest hočem čez try dny gori vstati.« Zatu poroči, de se grob varuje do tretjiga dne, de njegovi jogri ne prido inu ga ne ukradeo inu k folku ne poreko: »On je od smerti gori vstal,« inu de ne bo tu puslednje zapelanje huiše kakor tu pervu. Pilatus je djal k nym: »Le-tu imate varihe, pojdite tjakaj inu varuite, kakor veiste.« Ony so šli tjakaj inu so obarovali ta grob z varihi inu so ta kamen zapečatili.

LE-tu je ta konec inu pusledni deil de¹⁴³¹ historie tiga terpleinja našiga GOSPUDA Christusa, koku so njega od križa doli vzeli, v en nov grob polužili inu koku je ta grob od teh žolnerjev obarovan. Onu se pak raima čez vso masso lipu, de je taka historia h koncu inu h puslednimu dejlu de historie od terpleinja Christuseviga perdjana. Zakaj tukaj se vidi, kaj je ta smert našiga lubiga GOSPUDA Christusa opravila per obejeh, per njegovih priatelih inu sovražnikih. Ty sovražniki bodo nepokoyni inu boječi inu padejo per priči globokeiše v greih. Ampak kateri GOSPUDA Christusa za lubu imajo inu je ž nym zvejstu meinio, aku so ony lih slabi, boječi ludje, taku ony vsaj bodo skuzi to smert Christusevo serčni inu redle inu vagajo zdaj tu, kateru bi ony poprej ne bily smejli vagati ni sturiti. Kakor je pak takovu taistikrat ta smert našiga lubiga GOSPUDA Christusa v teih negovih opravila, taku se tu še na ta današni dan opravi, kakor potler bomo slišali.

Tu pohuišanje ali zblaznenje inu zmota je bila silnu težka inu velika, de ta GOSPUD Jezus taku šmaglivu tukaj na križi umerje. Zatu šentujo njega njegovih sovražniki na tu narviše. Njegovi jogri pak, kateri so se dosehmal per njemu bily deržali se neiso smejli pustit viditi. Njegova mati, ta luba Divica Maria, je tukaj stala, kakor ena režalena inu žalostna žena inu per njei druge žene. Aku se je ona uže lih močnu na tiga angela pridigo inu na teh brumnih, svetih ludy prerokovajnja od tiga diteca Jezusa taistikrat se deržala, taku je vsaj ta serčna žalost taku velika bila inu tu pohuišanje njei taku težku djalu, de se ona ništer ne pusty slišati. De je onu za tiga kardelca volo, kateru se je dosehmal per GOSPUDU Christusu deržalu inu okuli njega bilu cilu tihu. Onu se ne smej nihče ganit ni slišati pustit. Ty sovražniki Christusevi premagajo, ty obladajo, so serčni inu dobre vole. Ta vpy, šraj inu kričainje vse je le nyh, drugi vsi so morali molčati. H čemu pak takova slabust inu šibkust teh brumnih serč

Qq nam

1429| Lk 23,50–53.

1430| Mr 15,45–47.

1431| Te.

Ta trynaista pridiga

nam služi, je ozgoraj na znainje danu, de nihče nejma prevzeten biti ni na sam sebe tulikain zavupati. Zakaj kadar onu le-tim brunnim sercom le-tukaj taku gre, de ony vsiga trošta skoraj cilu pozabio inu v žalosti inu iamri glih utonio, koku veliku več se more takova slabust per nas najti, kadar my kaj za tiga evangelia volo moramo vagati inu terpejti. Zatu se onu pravi v Božjim strahu se deržati inu za Svetiga Duha prossiti, de bi ta isti naša serca hotel gori zdramiti, s troštom napolnyti inu redla sturiti, de my za Božje časty inu njegove besséde volo tudi kaj bomo mogli vagati inu terpejti.

Kadar je uže tu pohuišanje narvegše inu ty, kateri so ty narbrumniši karsčeniki bily inu so se vselej prez straha okuli GOSPUDA Christusa bily deržali, se ušibujó¹⁴³² inu stiskajo inu pred strahom, žalostjo inu nevoło ne vejdo, kaj bi ony imejli sturiti ali kej bi ony imejli ostati. Tukaj se najde narpoprej Ioseph od Aramatie (kateri sicer Iosue 15¹⁴³³ inu v Buqvah teh rihtarjev na 9. cap.¹⁴³⁴ Aruma bode imenovan,) nikar en žleht, gmajn purgar kakor so ty apostoli žleht, nizkj ludje bily, temvuč edan tiga svejta v Ieruzalemi, en siln bogat mož, ta je vaga, gre tjakaj h Pilatusu inu prossi, de bi se njemu tu mertvu tellu hotelu vosčiti, de bi ga on mogel od križa vzeti inu v zemlo pokoppati. Inu se k njemu najde Nicodemus, kateri je poprej taku strašan, cagliv inu boječ bil, de aku je on lih rad tiga GOSPUDA poslušal inu ga za lubu bil imel, de je viner le po noči k njemu prišal. Le-ta pernesse za stu libar, tu je naše mone te,¹⁴³⁵ za pul trynaist zlatih myrr inu aloe, de ja ta GOSPUD nikar en žleht pogreb, temuč en častit pogreb ima. Zakaj per teh Iudeh, kakor tu Ioannes melda,¹⁴³⁶ je bila ta navada, kadar so ony na Božjo bessédo tu vupainje tiga gorivstajenja inu večniga lebna imejli, de so ony ta mertva tellesa poštenu v zemlo pokoppali inu z myrro inu z aloe perpravljali, de bi ona nikar le dolgu imejla ostati inu kassnu strohneti, temuč tudi dobru inu lubeznivu dišati.

Nu, taku meldata s. Lucas inu s. Marcus susseb od Iosepha, de je GOSPUDI Christusev mlaiši bil,¹⁴³⁷ tu je on je njegove pridige s flissom poslušal inu si je te iste pustil dopasti inu je čakal na tu krajlestvu Božje. Na takov štuk moramo my dobru merkati. Zakaj tukaj se bode našlu, kaj je njega h timu perpravilu, de je je on vagal inu je pred Pilatuša šal. Zakaj tu nej enu žleht djajne bilu. Ty viši farji inu ta cejli svit v Ieruzalemi so bily GOSPUDA Jezusa zatožili kakor eniga puntarja, zapelavca inu Boga šentavca. Inu Pilatus je bil na takovo tožbo inu naprejdajenje teh Iudov inu viših fariov Christusa k smerti obsodil. Kadar uže Ioseph naprej stopi, kateri se je poprej vseh ričeh, katere so bile zupar GOSPUDA Christusa naprej vzete, se zderžal inu nej hotel per tejm biti inu zdaj za tu tellu Christusevu prossi, de bi on tu istu poštenu mogel pokopati. Takovu, pravim iest, nej bilu dobru vagati. Zakai on je s tejm ta cejl svit, tudi Pilatuša samiga, kateri je tiga GOSPUDA obsodil, nase naluzil inu zadosti dal zastopit, de je on zatu deržy, de je Christus en brumen, prov dober mož bil, katerimu se pred Bugom inu tejm svitum krivu zgudilu.

Kaj njega pak perpravi h takovimu, de je on taku serčnu vaga? Druziga ništer, temuč kir je on čakal na tu krajlestvu Božje. Tu je, on še tu vupainje ima, aku lih Christus na križi revnu vissi inu umerje, de tu Božje krajlestvu viner ne bode vuni ostallu. Temuč de bode prišlu inu de Bug bode skuzi le-tiga mertviga Christusa opravil inu izkazal vse, kar je od messiasa inu njegoviga krajlestva v teh prerokih oblublenu. Zakaj aku ta kapitan, kateri je per tej rihti stal inu je tiga GOSPUDA vidil umrejti, je tulikain iz takoviga inu druziga se navučil, de on slabodnu spozna: »Risničnu, le-ta človik je Božji Syn bil,« Mar. na 15. cap.¹⁴³⁸ Taku bosta prez cbiuvla tudi le-ta Ioseph inu ta brumnj Nicodemus tem glih misli tudi bila imejla inu nikar le iz teh prerokov pridig, temuč tudi iz GOSPUDI Christusevih bessejd, katere sta ona večkrat slišala inu uže zdaj stuprov skuzi tiga Svetiga

1432| Zvijajo, upogibajo, sklanjajo (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

1433| Joz 15; Aruma se pojavlja v 2 Kr 23,36.

1434| Sod 9,41.

1435| Kovanec, denar (SSKJ).

1436| Jn 19,40.

1437| Mt 27,57; Jn 19,38.

1438| Mr 15,39; Mt 27,54.

od terplenia Christuseviga.

Svetiga Duha opominenje k sercu si vzela, tu vupainje imejla, de ney ž nym vun, temuč Bug bode zdaj, kadar ludje narmainje na tu mislio, svoje krajlestvu gori naredil. Kakor tedaj ta GOSPUĐ timu Nicodemu eno silno pridigo od takoviga vupanja stury, Ioan. 3,¹⁴³⁹ ker on njemu to prigliho sto kačo v pusčavi naprej deržy inu pravi: »On bode tudi taku moral na leissu povišan biti.«

Takove misli je taistikrat ta Sveti Duh v teh slabih, šibkih sercih vužgal inu nje taku ž nymi vroča sturil, de Ioseph pred Pilatuša gre inu za GOSPUĐI Christusevu tellu, kateriga je on kakor eniga puntarja inu Božjiga šentavca bil obsodil, prossi. Nicodemus pak pernesse myrre inu aloe, de ta GOSPUĐ en drag inu častit pogreb ima inu s teim ona pruti vsimu svitu spričata, nyu vupainje nej še cilu vun inu zabstoin. Božje krajlestvu se bode že našlu, ta svejt ta truca, kakor on hoče, Christus tudi se izkazui taku slab inu ubog, kakor on hoče.

Tu je uže ta sad, prid inu nuc te smerti našiga GOSPUĐA Christusa, de se ta narslabeiša, šibkeiša serca prez vsiga plasceinja inu strahu sem naprej deyo inu se izkažejo, Christusa spoznajo, njegovu tellu, kateru tukaj vsej nečasti vissi, na tu narčastitiše k zemli perpravio h pričovanju, de ony njega zupar te Iude, te više farje, Pilatuša inu vse sovražnike Christuseve za Božjiga Synu derže inu hvalio, na njegovu krajlestvu vupajo inu se tudi njega zdaj troštajo, ker je on mertov inu en vsakateri zatu deržy, de je cilu vse s Christusom vun inu zgubleno. Tu je uže tu, kar s. Marcus¹⁴⁴⁰ inu s. Lucas¹⁴⁴¹ pravita: »Ioseph je na Božje krajlestvu čakal,« tu je: On je vupal, Bug bode skuzi le-tiga moža enu novu krajlestvu na zemli gori naredil, greihe odpustil, tiga Svetiga Duha dal inu vekoma izveličane sturil. Taku se prav pravi Božje krajlestvu, kateru je v teh prerokih oblublenu, de tu istu kraljevstvu bode ta Christ ali messias gori naredil.

Ravnu uže kakor Ezaias¹⁴⁴² od Christusa prerokuje: »Ta rezklan terst ne bode on rezbil inu ta tleeč taht¹⁴⁴³ ne bode on ugassil.« Taku se vidi le-tukaj na Iosephu inu Nicodemusu. Dosehmal sta ona šibka, slaba karsčenika bila, ta strah je nyma veliku nagajal inu kluboval, de se ona očitn nejsta smejla pustit merkati. Nicodemus je le ponoči prišal k Jezusu, zatu Ioannes¹⁴⁴⁴ njega eniga skrivniga mlaišiga imenuje. Ampag Christus deržy takovu nyma h dobrimu inu nyma tiga ne oponossi, nju ne hoče za takoviga strahu volo od sebe poditi ni pahnti. Kadar je pak ta farlikost narvegša inu ty, kateri v veri narmočnejši so bili, s temmani se skrivajo inu se nigdir ne smeio pustit viditi, tedaj S. Duh tu della inu opravla skuzi to smert Christusevo, de ta tleči inu skoraj pogašeni taht plameny inu svejti, kakor tu lipu sonce. Zakaj kar je Ioseph dosehmal skrivaje od Christusa veroval inu deržal, tu on pusty zdaj enimu vsakaterimu viditi inu se ne plasči inu ne boy ni pred temi Iudi ni Pilatušom. Na Christusu, kateri je vsej nečasti umerl, ležy njemu več, kakor na vsim svitu. Tu ti pusti nikar enu žleht dellu ni žleht sad biti tiga terpleinja Christuseviga.

Onu stoji pak takovu nam vsem k exemplu tukaje, de my le-tiga Iosepha inu Nicodemusa slušamo inu kadar Christus na križi vissi, tu je kadar ta evangelion pregainan inu ty ubogi karsčeniki nad tem bodo martrani, my naprej stopimo inu nič marajoč za tyranne tiga Synu Božyga inu njegovo bessédo hvalimo inu jo imamo z očitim spoznainjem poštovati noter, de se ta mertvi Christus s svojem častitim gorivstajeinjem pusty viditi inu de tedaj ty maliga serca, slabi, boječi karsčeniki tudi bodo potroštani inu zupet k spoznanju stopio. Zakai le-tu premeinovainje bode prejd inu preid v tej Cerkvi ostallu. Nekateri inu ty močnejši bodo slabi inu se v tim pohuišainju ne bodo znali ni veideli se deržati. Zupet nazaj bodo ty narslabeiši naprej stopyli inu se bodo z vesselim spoznanjem pustili slišati, de taku nikuli ne bo mankalu na

Q q 2 ludeh,

1439| Jn 3,14.

1440| Mr 15,43.

1441| Lk 23,51.

1442| Iz 42,3.

1443| Stenj (SSKJ) – trak ali vrvica iz bombaža, ki napojen z gorljivo snovjo počasi gori in oddaja svetlobo.

1444| Jn 19,38.

Ta trynaista pridiga

ludeh, kateri Christusa spoznajo. Ne hote inu ne mogo ga ty močni za tiga pohuišanja inu zblaznenja volo sturiti, se morajo vučiti inu izkussiti, koku cilu ništer je ta človik, kadar Bug s svojem Duhum odstopi, taku tu morajo ty narslabeiši sturiti, kateri tiga videnja inu imena nejmajo. Zakaj Bug, kakor en bogat hišni gospud, hoče vso žlaht družino imejti v svoji hiši, nikar zgul močne inu zrastne, temuč tudi maihine inu slabe. De uže ty močni nikoger ne ferrahtajo, morajo se ony sami na sebi svojo slabust vučiti spoznati. Inu de ja nihče tiga družiga ne sodi, taku pride ta Sveti Duh čez te slabe, opomina, trošta inu poterjuje nje taku silnu, de en vsakateri to Božjo krafft na nyh more viditi inu hvaliti. Tu opravi našiga lubiga GOSPUDI Christusa terpleinje prejd inu prejd v njegovi cerkvi, de ja njegovu karsčanstvu ne pogine, temuč ostane, raste inu širokeiše rata.

Ampak koku onu gre na tej drugi strani, gdi so GOSPUDU Christusu sovraž inu ne mogo poprej pokoja imejti noter, de ony njega na križ perpravio? Tukaj se najde tu, kar je timu zupar, zakaj glih kakor tu sonce svoje opravilu ima po tem, kakor je ta materia ali rejč, ta usk¹⁴⁴⁵ onu mehak stury inu ga reztopi, tu blatu pak stury onu terdu inu suhu. Taku onu tudi le-tukaj gre, ta brumna serca bodo skuzi tu terpleinje našiga GOSPUDA Christusa serčna, močna inu redle inu vagajo zdaj, kar ona poprej, kadar je Christus živ bil, kratku neiso smeila vagati. Ampak ty pregreišn Iudje, kateri so taku z GOSPUDOM Christusom k smerti hitejli, de so ony vupali, kadar bi umorjen bil, de bi ne imejlu pomankanja imejti, kadar so ony svojo svojvolu dopernesli inu je Christus zdaj na križi umerl inu je v en nov grob položen, bodo ony stuprov nepokojni, teko vsi kmallu pred Pilatuša, pravio: »GOSPUD, my smo slišali, de je le-ta zapelavec djal, kadar je on še živ bil: 'Iest hočo po treh dneh gori vstati.' Zatu zapovej, de se ta grob obaruje noter do tretjiga dne, de nikar njegovi jogri ne pridejo, ga ne ukradejo inu reko h timu folku: 'On je gori vstal od mertvih,' inu bode ta puslednja golufia huiša kakor ta perva.«¹⁴⁴⁶ Le-te besséde merkai s flissom, taku ti bodeš vidil, kaj za enu serce ony imajo. Tiga GOSPUDA Christusa pridigo so ony taku cilu dobru merkali inu prov zastopili, ali kaj ona za en sad per nyh pernesse? Ioseph inu Nicodemus, katera sta prez cbiuvla tem glih pridige tudi ohranila inu sta se taistikrat ž nymi troštala, ta bota serčna inu vessela nad tejm inu vupata vse dobru. Ampak ty lotri bodo nepokoini, začnejo se bati pred tejm mertvim možum, ker je onu vsaj sicer po naturi, kadar gdu svojga sovražnika mertviga vej, de on se nikar več pred nym ne boy. Takovu ne more inu ne hoče per teh nevernih Iudih biti, kakor ti vidiš, ty se boje pred teim mertvim Christusom, ker on zdaj v grobi ležy. Per Pilatušu ony ta šain naprej dajo, onu bi mogli njegovi jogri njega ukrasti inu reči: »On je gori vstal.« Ampak v nyh serci je GOSPUDI Christuseva besséda en špičast, bodeč tern, de so ony v skerbi. Koku kadar bi onu reis bilu? Koku kadar bi on ta messias bil? Inu bi od smerti zupet gori vstal? Koku bi onu kej nam moglu ijti? Bodo za tiga volo nepokoini inu nevolni. Ony se pak nič ne pobulšajo od takovih missal, ony nikar ne mislio: »Kaj smo my sturili? Najte še h križu leizemo inu takoviga silniga opominanja inu čudess ne ferrahtamo, katera so se zdaj ž njegovo smertjo pustila viditi.« Ne, takove misli ne hote v nje ijti, temuč kakor so ony sovraštvom inu z nydom na GOSPUDA Christusa sedli, taku ony ostanejo inu bodo le huiši inu zališi, isčejo na vseh stranah inu poteh, koku bi mogli tiga GOSPUDA tlačiti inu njegovo čast muditi inu pačiti.

Takovu stoji uže nam tudi k exemplu inu k opominanju le-tukaj, kadar my timu glih na teh sovražnikih te besséde vidimo, de se my nad tejm ne prestrašimo. Zakaj taku onu ima ijti, kateri se vejdeče zupar to bessédo postavi, ta ima le čedajle globokeiši v greihe pasti inu če več on pokoja ysče, s teim nepokoiniši

1445| Vosek.

1446| Mt 27,62–64.

od terplenia Christuseviga.

koiniši inu strasliviši on bode, kakor smo my ozgoraj od krij naišiga Gospudi Christusa tudi slišali. Teim Iudom je bilu enu lahku, de so ony Christusa na križ perpravili inu so ga pustili umoriti. Z dobru pomišlenim, lahkim sercom pravio ony: »Niegova kry bodi čez nas inu naše otroke.«¹⁴⁴⁷ Ampak potler se je onu znašlu, koku ena žleht rejč je tu bila, de je moralu Ieruzalem inu ta cejla dežella zatu končana, rezvalena inu zatrena biti. Taku onu tudi le-tukaj gre. Vse nyh misli so bile: »Kadar bi le le-ta Jezus mertov bil, taku bi onu več pomankanja ne jmélu.« Bug je tu dopustil inu je pustil Christusa na križi umrejeti. Ampak tukaj se je stuprov začelu, de so imejli mainje pokoja kakor poprej. Onu je nym GOSPUDA Christuseva besséda, kateriga ony vsaj neiso verovali, v serci ležala kakor en goreč ogein inu glojec¹⁴⁴⁸ červ. Verovati ony tiga nejsa mogli inu vsaj ga neiso mogli cilu ferrahtati. Taku onu ima tem sovražnikom te besséde ijti, če več ony skuzi svoje tyrannizirainje pokoja ysčejo, s tejm globokeiši ony imajo nikar le v nepokoj, temuč tudi v greihe pasti.

Potler se ima še ena škoda najti, kadar so ony vse na tu narbulše se posvetovali, taku ony imajo svojo reič le huišo sturiti inu ta sveti evangelion zupar nyh volo naprej pomagati. Ravnu kakor se je tem Iudom le-tukaj zgudilu. Ony so pegerovali tiga Pilatuša gvardio ali žolnerje na try dny k grobu inu so zapečatili ta grob s teim pruti priti, aku bi hoteli GOSPUDI Christusevi mlaiši eno lotrio začeti inu njegovu tellu ukrasti. Zlu modru je onu bilu premišlenu, ampak koku je onu gratalu? Ravnu kakor so ony v skerbi byli inu čezser so se balí, taku se je nym pergudilu. Kadar je Christus na velikonočni dan zgudo od smerti bil gori vstal inu ta angel iz nebes k grobu prišal inu se je tukaj en tress vzdignil inu ta kamen je od tiga angela od davr bil odvalen, so se ty vahtarji ali varihi prestrašili inu so tukaj ležali, kakor de bi ony mertvi bily. Kakor hitru so ony pak sami k sebi prišli, so se ony vzdignili inu so tekli edan tukaj, ta drugi tja vunkaj, so prišli v Ieruzalem inu so tim višim farjem tu selstvu pernesli, kar se je nym pergudilu. Kaj ti meiniš, de so ony tukaj mislili? Koku se je nyh serce strepetalu inu streslu. Ony tiga neiso mogli za eno glumo ali šalo deržati. Zakaj tukaj so stale nyh lastne priče, tiga Pilatuša gvardia, od nyh samih k grobi ferordnana, od teh ony neiso le samuč slišali, kar se je bilu zgudilu, temuč so tu tudi na nyh mogli viditi. Zakaj enu takovu veliku prestrašeinje se ne pusty taku zdaj skryti, onu se sliši na bessedi, onu se vidi na obličju, ta cejli život je tiga poln inu bo neuštalten od tiga. Zatu se more lahku doli vzeti, takovu selstvu bode tim višim farjem inu starišem britku inu težku sturilu.

Ampak tukaj nej še obeniga pobulšanja, ony pridejo še globokeiši v greih inu v hudo vejst. Zakaj ony derže taku zdaj ob sobboti svit inu dado tem žolnerjem denarjev zadosti, de bi ony imejli nym pomagati logati inu pravio: »Ony so bily zaspali, mej teim so njegovi jogri prišli inu so tu tellu ukradli.«¹⁴⁴⁹ Pole, tu je ta trošt, kateriga sebi ty ubogi Iudje sture inu si s teim pomagajo. Ony v svojem sercej vejdo, de je Christus, kateriga so ony nedolžnu v to smert dali, od teh mertvih gori vstal. Kaj so uže ony per tem za skerb za tiga volo imejli, tu more en vsakateri sam per sebi premisliti. Zakaj tu serce je ja od tiga moralu nepokoInu biti inu vsaj vener dado ony velike denarje zatu vun, de se nym pomaga logati inu de bi te ludy drigači mogli pregovoriti. Tu morajo vsaj, ja, hudobna inu več kakor z enim hudičom obsejdena serca biti, katera se svojevolnu tej risnici zupar stavio inu se z vejdečimi lažami snažio inu troštajo. Takoviga se vuči, de se ga navadiš per teh sovražnikih te besséde. Zakaj kakor sem jest tudi ozgoraj djal, kateri se je zupar risnico postavil, ta ne zna družiga ništer, temuč z lažami si pomagati.

Mej tejm trošta naš lubi GOSPUĐ Christus svoje karsčanstvu inu se

Q q 3 pusty

1447| Mt 27,25.

1448| Gloječ; tj. glodajoči.

1449| Mt 28,13.

Ta trynaista pridiga

pusty viditi, de on nej več mertov, temuč živ inu morajo te laže teh sovražnikov te bessede h timu služiti, de ta bessejda dajle pride inu s tejm več velanja ima. Zakaj kadar bi ty iudje ta grob ne bily pustili sami obarovat, taku bi takova laža en leip šein bila imejla, de se je tiga GOSPUDA Christusa tellu ukradlu. Ampak kadar ta gvardia ali žolnerji okuli groba semkaj leže inu ta grob zo vsejm flissom bo zapečaten, taku ne more tukaj ta laža več mejsta imejti, de bi Christusevu tellu bilu ukradenu. Ta reč ali anđel sam na sebi pričuje zadosti, de je ena vissokeiša inu vegša oblast tukaj bila kakor Pilatus inu njegovu žolnerji, sicer bi ony ne bily proč beižali. Taku onu ima préd inu prejd ijti, z ložami si morajo ty sovražniki tiga evangelia pomagati. Ampak takove laže nikar le nemajo tej bessédi ništer škoditi, temuč njej še naprej pomagati, de se en vsakateri vučy te laže spoznati inu se yh ogibati inu de se na to Božjo bessédo inu na to risnico deržy. Kakor se je, Bogu bodi hvala, per naših čassih tudi zgudilu, de so ty papežniki ž nyh laganjem, šrajainjem inu pissainjem le-timu evangeliu naprej pomagali. Zakaj ony dajo svoje laže predebellu na dan inu ženo te ludy s tejm k risnici. Tu je uže tudi en sad, kateru tu terplejnje našiga GOSPUDA Christusa opravi, de se ty sovražniki te besséde le čedajle več zateko inu zupar nyh volo to risnico morajo naprej pomagati.

1450 | Mt 27,60; Jn 19,41; Lk 23,53.

De ty evangelisti pak susseb meldajo, koku je ta grob, v kateri so tiga GOSPUDA polužili, v enim verti inu en nov grob bil, v kateri nej bil poprej nihče položen inu Ioseph sam sebi ga pustil sturiti.¹⁴⁵⁰ Takovu se nej le samuč zatu zgudilu, de bi tu pričovanje tiga gorivstajenja Christuseviga s teim gvišniši bilu, temuč tudi zatu, kir je le-tukaj enu sussebnu tellu bilu, katerimu glih poprej nikuli nej na zemlo prišlu, je onu moralu tudi eno sussebno inu novo erpergo ali grob imejti. Messu inu kry je naš lubi GOSPUDE Christus imel kakor my, samuč de je onu enu svetu messu inu kry bilu, v kateru se je ta Syn tiga večniga Očeta gvantal. Kadar je uže takovu messu inu kry svoj pokoj imejlu imejti, se je njemu en nov grob spodobil inu pristoyal. Inu vsaj nej takov grob njegov lastan, temuč Iosephov bil. Zakaj ravnu kakor Christus nei zase, temuč za našo volo človik postal inu umerl, taku ležy on tudi za našo volo v grobi inu njegov grob je naš grob, de my imamo skuzi njega na sodni dan iz njega gori obujeni biti inu ž nym vekoma živejti.

Onu se ima tudi merkati ta exempel Iosephov, kateri je sebi svoj grob per živim životu pusti sturiti, iz kateriga se more dobru zastopiti, de on te puslednje urice nej pozabil, kakor vsaj ty ludje skoraj vselej sture. Zakaj en vsakateri se perpravi taku v ta potelesni leben, kakor de bi imel vekoma ostatici. Ker timu pruti ty bogaboječy svoj cejl leben le-tukaj na zemli štemajo kakor enu rumanje, gdi se obeniga ostanečiga mejsta nejma inu prejd inu prejd se ta glava more dajle iztegovati po tej pravi inu večni očini deželi. Kateri čez daželo gre, aku on lih ene dobre erperge doby, taku on vsaj ne pegeruje tukaj hišiti, on vej, de on nej doma. Taku sture ty karsčeniki tudi, le-ta leben derže ony za ene nočne erperge, aku se nym dobrutlivu stury, taku ony tu s hvalo gori vzamejo. So li pak, kakor skoraj vselej zgody, ene merzle, hude, nezvejste erperge, taku se ony troštajo, de je vsaj le za eno nuč djanu taku bode bujle. Taku je ta brumni Ioseph tudi sturil. On je bogat bil inu en dobruđeržan purgar v Ieruzalemi. Ampak tukaj so njegove misli prejd inu prejd stale: »Le-tukaj ti nejmaš obeniga ostanka, ti moraš tudi umrejti,« si pusty za tiga volo v svojem vertu, gdi je on svoj narvegšy lušt imel, en grob perpraviti, gdi on tiga vesseliga gorivstajenja skuzi GOSPU-DA Christusa zo vsemi svetniki hoče čakati. Takovu bi imejli bogaty ludje spomisliti inu kv svoje luštne hiše tudi tém glih spominska znameinja sebi sturjti, katera bi nyh tiga prihodniga opomenila inu od potelesniga proč vlejkla.

od terplenia Christuseviga.

vlejkla. Ampak tukaj my izkussimo, de en vsakateri z volo se tiga ogyble inu le samuč po lušti inu vesseliu misli.

Taku imajo vaše lubezni to celo historio od tiga terpleinja našiga GOSPUDA JEZUSA CHRISTUSA, v kateri se my narveč imamo vučiti, koku ena velika inu grozovita butora je ta greih. Potehmal je ta Syn Božji sam taku težku na nje nossil inu s svojo lastno smertjo za njo moral plačati. De se my v Božjim strahu deržimo inu se pred takovo butoro varujemo. H drugimu se my imamo vučiti zupar ta greih se s teim offrom GOSPUDA Christusa troštati, de aku nas lih ta greih inu smert skušαιο, strašajo ali cagovitne sture, de my vsaj ta trošt gvišnu ohranimo. Christus je za naše greihe plačal inu Bug hoče za njegovo volo z nami zmyrjen biti inu na naše grejhe nikar več spumni-ti. Takovu so ta dva nerimenitiša vuka, katera nam bodo v takovi historji nap-rej deržana inu imata prejd inu prejd nam pred očyma inu v misli biti. Potle moramo le-to istorio nucat h poterpežlivosti inu h terpleinju. Potehmal ta Syn Božji s svojem lastnim exemplom nam le-tukaj naprej gre. Item k lubezni pruti timu bližnimu, kakor ta GOSPUD sam čez tu opomyna inu pravi: »Ka-kor sim jest vas lubil, taku se mej sabo lubite.«¹⁴⁵¹ Ali gdu hoče ali more vse izštejti, h čemu bi my tiga terpleinja našiga GOSPUDA Christusa dobru mogli nucati? Za tiga volo imamo my Boga za takov vuk iz serca zahvaliti inu prossiti, de bi on hotel ta isti skuzi svojga Svetiga Duha v našim sercej vužga-ti inu nas v veri, v lubezni inu v poterpežlivosti od dan do dne le čedajle moč-neiše sturiti noter, de my po le-tim revnim lebni vekoma izveličani bodemo.

Tu nam daj vsem naš milostivi Oča v nebessih skuzi svoiga
Svetiga Duha, za svojga lubiga Synu inu našiga
GOSPUDA Jezusa Christusa volo,
AMEN.

1451| Jn 13,34.

TIGA PERVIGA DEILA

te hišne postille

K O N E C .

LEITNI DEIL TE HIŠNE POSTILLE

DOCTORIA MARTINA
LUTHERIA.

NA SVETI VELIKONOČNI DAN, OD SADU TIGA GO- RIV STAIENIA CHRISTUSEVIGA.

Ta perva prigida.¹⁴⁵²

1452| Pridiga.

Kadar ta današni praznik, ta troštliv inu vesseli articul naše vere nam naprej deržy, ker my spoznamo, Christus je na tretji dan zupet gori vstal od teh mertvih. Taku je potreba, de ludje narpoprej to historio na tu narpriprostiše vejdo inu nio zamerkajo, potle de se tudi vuče, h čemu se je takovu zgudilu inu koku my tiga moremo užyvati.

Kar pak to historio an tiče se je taku godilu. Christus je kakor na veliki četertik na večer, kadar je on od večerje gori vstal inu v ta vart šal, od Iudeža undukai ferratan, od teh Iudov ujet inu od eniga višiga farja h drugimu pelan taku dolgu, de so ony h puslednimu odločili inu njega timu Pilatusu kakor timu deželskimu flegarju, katerimu je bila ta pravda ali sodba poročena, izdali. Kadar je uže okulli tretje ure do dne bilu, je ta sodba čez njega šla inu je k rihti inu k martri vun pelan inu križan bil. Okuli te šeste ure, tu je ob puldne ali eno uro čez, je ta trees inu tu merknjenje tiga sonca prišlu. Potle okuli te devete ure, tu je okulli try ure pred sončnim zahodom, je Christus na križi umerl. Zakai taku dily s. Marcus¹⁴⁵⁴ te ure inu časse. Ty drugi evangelisti pak jh taku poredu neiso zapissali inu zamerkali.

Nu, pak stoy v naši veri le-taku: Christus je na tretji dan gori vstal. Tu je nekaj drugači govorjenu kakor po treh dneh. Zakai GOSPUĐ Christus nej try cejle dny inu nočy mertov bil, temuč v petak, okulli try ure pred
a nočjo

Ex sermone publico.
Anno 31.¹⁴⁵³

1453| Iz javne pridige, leta /15/31.

Ta historia, kei je
Christus ujet, umerl
inu gori vstal.

1454| Mr 15,33.

Christus je na tretji dan
gori vstal.

Izlaga tiga evangelia

nočjo je on umerl, kakor je rečenu. Takove try ure se imenujo ta prvi dan. Potle te cejlo nuč inu ta cejli dan te sobbote je on tudi mertov ležal v grobi. Inu po tej sobboti to nuč noter do tiga družiga jutra. Ta ista nuč se tudi šteje za en dan. Zakai ty Iudie začnejo ta dan s to nočjo inu je nym nuč inu dan en cejl dan. My je pak obračuiemo inu sturimo iz dne inu nočy en cejl dan, naj si se lih v cerqvah taku ne deržj. Zakai tukaj sliši ta današni večer thimu¹⁴⁵⁵ drugimu dnevi inu gredo ty cerkovni prazniki na večer poprej, prejden ta dan pride.

1455| H timu.

Kadaj je Christus gori vstal.

Kadar je onu uže v nedello (kateri je ta tretji dan od petka, na katerim je Christus križan) cilu zgudo billu inu ta zarja zdaj ie imela gori jit inu ty žolnerji okuli tiga groba ležali, tedai se ie vzdignil ta mertvi Christus vu en nov inu večni leben inu ie vstal gori od teh mertvih, de ty žolnerji, kateri okuli tiga groba so ležali, takoviga gorivstajenia neso zvejdili. Zakaj iz s. Mathevža¹⁴⁵⁶ se lahko vej inu zastopi, de ta GOSPUD Christus nej v tem tressuvi gori vstal. Temuč de se je ta trees tedai začel, kadar je ta angel od neba prišal inu ta kamen od groba odvalil. Christus pak je skuzi ta zaperti grob prez vsiga pokazjenja teh žiglov ali pečatov, kateri so bily na ta grob pertisneni, skuzi prišal. Ravnu kakor je on tiga istiga večera skuzi zaperte davri h tem jogrom prišal.

1456| Mt 28,2.

Nad tem tressum inu angelom se prestrašio ty žolnerji taku zlu, de so ležali, kakor de bi mertvi bily. Kakor so hitru pak zupet sami k sebi peršli, so ony s haufnom od groba tekli edan semkai, ta drugi tjakaj, kamer je veidil inu mogel. Zakaj ta angel nei zatu tukaj bil, de bi ony njega bily imejli vesseli biti, temuč de bi se imeili pred nym prestrašiti inu se bati. Onu so pak bily drugi ludje, katere bi ta angel imel troštati inu ž nymi priaznivu govoriti. Kadar uže ty žolnerji od groba proč teko, ta čas se na pot narede Maria Magdalena, Maria Iacope inu Salome. Item Petrus inu Ioannes za nymi tudi gresta inu hočta k grobu gledati. Natu ta angel trošta inu podvučy te ženice rekoč: »Christus nei več tukaj, temuč je od smerti gori vstal,« v Galilei ga imαιο viditi inu de bi imeili jiti inu takovu jogrom oznaniti.¹⁴⁵⁷ Kadar so ony uže nazaj šli, ie srečal GOSPUD Christus te Magdalene v štalti eniga kopača, gartlerja¹⁴⁵⁸ ali vertarja. Item, kakor Ioannes melda, se ie on Petrusu tudi perkazal inu pruti večery prišal h tima dveima mlaišama, katera sta v Emavs šla, inu se nyma rezodil, kadar je on ta kruh lomil inu nyma per mizi naprej pokladal.¹⁴⁵⁹ Kadar uže ta ista dva mlaiša sta zupet v Ieruzalem tekla inu tem drugim oznanila tu, kar se je nyma v Emavsi pergudilu inu koku sta tiga GOSPUDA vidila, so se ty jogri takoviga začudjli, ali vsai nekateri vmei nymi tem besedam neso verovali,¹⁴⁶⁰ v tem ie prišal Jezus skuzi zaperte davri inu stopi v srejdo mej nje, Ioannis na 20 etc.¹⁴⁶¹ Tulikajn se je na ta sveti velikonočni dan s tem rezodivenjem našiga lubiga GOSPUDA Christusa zgudilu. Kakor se iz teh evangelistov more zastopiti inu je potreba, de se tu dobru vej, zakai tu je en articul naše vere, na katerim nam veliku ležy, kakor bomo slišali.

1457| Mt 28,6–7; Mr 16,6–7.

1458| Vrtnarja; izpeljano iz nem. *Gärtner* (enak pomen).

1459| Lk 24,12–30.

1460| Mr 16,13.

1461| Jn 20,19.

Komu se je ta GOSPUD na velikonočni dan izkazal.

Od sadu tiga gorivstajenja.

1462| Dva.

V Christusu so dna¹⁴⁶² pilda.

Onu pak nej zadosti to historio vejdi. Nam se je tudi vučiti, h čemu onu nam služi inu koku jo my imamo užiti. Od tiga hočmo my zdaj tudi nakuliku zaslišati. Zakaj, aku se lih sicer vsakdan od tiga pridiguje, taku ga vsaj vener nihče ne more izpridigovati ni zadosti izvučiti, taku ena bogata materia inu vuk je ta articul od tiga gorivstajenja našiga GOSPUDA Jezusa Christusa. My moramo pak, aku my ta pravi prid tiga gorivstajenja našiga GOSPUDA Jezusa Christusa hočmo imeiti inu se tiga istiga diležne sturiti, dva rezločena pilda ali podobe nam naprej postaviti. Eden je ta žalostni, revni, šmaglivi, mili, kervavi pild ali podoba, od kateriga smo my na veliki petek slišali. De Christus tukaj vissi v srejdi mej témi rasboiniki inu umerje v velikim betežu. Takov pild, kakor je vaša lubezan slišala, imamo my pogledati z enim vernim sercom, de se je onu vse za naših greihov volo zgudilu. Zakai on ta pravi inu večni far se je k offru

na sveti velikonočni dan.

k offru za naše greihe dal inu s svojo smertjo zanje hotel plačati inu zadosti sturiti. Tu ima en vsakateri človik vejčiti, de so njegovi greihi Christusa rani-li inu grozovitu naredili inu de je njegovu terplenje družiga ništer, kakor tvoji inu moji greihi. Za tiga volio, kakor čestu my na takov žalosten, kervav pild ali obraz zmislmo ali ga pogledamo, taku my neimamo drugači misliti, kakor de my naše grejhe tukaj vidimo. Kadar bi pak takov žalostni pild ali podoba vselej imel taku ostati, bi onu strašnu bilu.

Ampak ravnu kakor my v veri le-ta dva articula vkupe zapopademo, eden za drugim poredu spoznamo, Christus je križan, umerl, pokoppan, v pakal šal inu na tretji dan zupet gori vstal od smerti. Taku se vidi, de le-ta žalostni pild ali tu terplenje Christusevu dolgu ne terpi. Zakaj prejden so trye cejle dnevi minili, pernesse naš lubi GOSPUĐ Christus en drugi, leipi, zdravi, priaznivi, vesseli pild sabo, de moremo od niega en gvišen trošt imeiti inu verovati, de nikar le vsi naši greihi so skuzi to smert Christusevo zatreni inu verovati, de nikar le vsi naši greihi so skuzi to smert Christusevo zatreni inu umorien, temuč de bomo tudi skuzi njegovu gorivstajenje pravični inu vekoma izveličani. Kakor s. Paul k Rymlanom na 4. cap. pravi: »Christus je za naših greihov volo čez dan inu za naše pravice volo zupet gori obuden.«¹⁴⁶³ Inu 1. Corinth. 15:¹⁴⁶⁴ »Aku Christus nej gori vstal, taku je vaša vera k ničemer, taku ste vy še v vaših greihih, taku so tudi ty, kateri so v Christusu zaspali, pogubleni. Aku my le v le-tim lebni na Christusa vupamo, taku smo my ty narrevniši mej vsemi človeki.«

Zakaj ravnu kakor so poprej ty greihi Christusu na garli vissili inu so njega na ta križ perbyli, taku vidiš ti zdai v le-tim drugim pildu, de obeniga greiha na nym več nej, temuč zgul pravica, oben betež ni žalost, temuč zgul vesselie, obena smert, temuč zgul leben inu en večni leben, kateri je veliku vegši inu bulši koker ta potelesni inu possvitni leben. Le-tiga pilda bi se my spodobnu imejli vesseliti. Ta pervi pild izvunaj vidit je dobru nekaj strašan, ampak pogledai le eden ta urzah, taku bi si my ga ne imejli drugači vosčiti. Zakaj tukaj ti vidiš, de je Bug tvoje greihe od tebe vzel, kateri bi tebi vsi pre-težki bily, de bi ti pod nymi bil moral konec vzeti inu je nje svojmu Synuvi naluzil, kateri je večni Bug inu timu greihu zadosti močan. Tukai inu na tejm pusti ti tvoje greihe ležati, zakaj buile ti nyh ne bodeš mogel položiti, ker bi ony tebe maine tlačili inu težali.

Potle vzami le-ta drugi pild tudi predse, na katerim ti vidiš, koku je tvoj GOSPUĐ Christus, kateri je poprei za tvojeh greihov volo grozovit inu reven bil, zdai spet bogat, častit inu vessel inu de so vsi greihi na nym zginili. Tukaj sturi tvojo raitingo dajle, kadar tvoji greihi na tebi neiso za tiga terple-inja Christuseviga voljo, temuč so od samiga Boga tebi vzeti inu na Christu-sa položeni inu danas na velikonočni dan, po njegovim gorivstajenju, na Christusu tudi neiso več. Kej ony tedaj bodo? Nej li rejs, kakor Micheas pravi,¹⁴⁶⁵ ony so v tej globosčini tiga morja potopleni, de nyh ni Hudič ni obena stvar nejma naiti?

Tu je uže ta častiti, vesseli articul naše vere, kateri le sam karšenike stury. Ali vener je on vsimu svitu en špot inu bode od eniga vsakateriga sramočen inu šentovan. Zakaj papež inu cardinali so inu so bily vselej te nature, de ony sami te historie za en smeih inu baissen derže. So dobri pliniani ali epicurarji, kateri se še h timu smejejo, kadar se od eniga družiga inu večniga lebna po le-tim lebni pravi. Taku se vidi na naših žlahtnikih. Item na purgarjih inu kmetičih tudi, de ga ony več iz ene navade verujo, kakor de bi nym ena risnica bila, de je še en drugi leben, sicer bi se ony ja imejli po tem deržati inu se nikar taku zlu za le-ta potelesni leben, užytek, čast inu drugu an vzeti, temuč bi več po tem večnim trahtali. Ampak nym se pridigui inu pravi, kar se hoče, taku tu ta pamet deržy za eno norrost. De se taku ta človeska izkažena pamet brani

a 2 inu zuper

Ta vesseli pild ali podoba.

1463| Rim 4,25.

1464| 1 Kor 15,17-19.

Ta žalostni pild trošta tudi, kadar ga ludje prov pogledajo.

Naši greihi so od nas vzeti inu na Christusa položeni.

1465| Mih 7,19.

Ta sveit ne veruje ta articul od gorivstajenja teh mertvih.

Izlaga tiga evangelia

inu zuper stoy timu articulu od gorivstajenia inu neče tu serce prov prieti, koker bi imeilu inu se spodobilu.

Ampak my, aku my hočmo pravi karsčeniki biti, imamo le-ta articul v naših sercih gvišen sturiti, de Christus, kateri je naše greihe na križu nossil inu zanje s svojo smertio plačal, je od teh mertvih gori vstal za naše pravice volo. Če terdneiši my uže takovu v našim sercu verujemo, s tem več vesselja inu trošta my bomo našli. Zakaj nemogoče je, de bi tebe le-ta pild ne imel ovesseliti, de ti na Christusu zdaj taku eniga leipiga, čistiga, zdraviga človeka vidiš, kateri je proprej za tvojeh greihov volo taku reven inu grozovit bil. Zakaj tukaj si ti gvišen, de so tvoji greihi proč inu neiso več pred rokami. Od tiga semkaj so te fein, lipe peisene, latinske inu nemške, od teh starih karsckenikov¹⁴⁶⁶ sturjene. Kakor ker my pojemo: »Jezus, ta je od smerti vstal. Vragu je to glavo steptal. Obtu se vesselimo inu Boga hvalimo. Kyri eleison.¹⁴⁶⁷«¹⁴⁶⁸ Inu daile: »Agnus redemit oves, Christus innocens Patri reconciliavit peccatores. Mors et vita duello conflixere mirando, dux vitae mortuus regnat vivus.«¹⁴⁶⁹ Tu ie: »Tu nedolžnu iagne Christus je nas uboge zmotne ali zahajoče ovčice s svojem Očetom zmyril inu je enu čudnu voiskovanje, de sta smert inu leben vkup štritala inu ta GOSPUD tiga lebna umerje, ali vener zupet žive inu regira etc.«¹⁴⁷⁰ Onu si je le-to peissen sturil, gdur hoče, taku je on moral en visok inu karsčanski zastop imejti, de on le-ta pild taku kunštnu doli izmala. Koku se je ta smert tiga lebna lotyla inu koku je ta Hudič tudi ž njo na ta leben se stavil inu bodel. Nu, ta leben, naš GOSPUD Jezus Christus je terpil inu se je pustil umoriti. Ampak ta smert je krivu zadela, zakaj ta leben je bil večni. Takoviga ta smert nej vidila, de bi pod tem martvaškim tellum ena večna oblast inu Božja krafft imejla skrivena biti. Za tiga volo pregleda inu zgubi ta smert to ygro inu se na tej personi Christuseve, katera nei mogla umreiti inu je vener umerla, sama uiame, kir ie na to isto persono krivu segla. Tukaj je onu taku gratalu, de je tu tellu ali truplu umerlu inu pokoppanu, ta persona pak je ostala živa. Tu se ima dobru merkati, de le-ta persona je kmallu potelesnu mertva inu vsai vekoma živa, tukaj je bila ta smert opravila, kulikur je ona mogla, dajle nej mogla. Kadar je uže ta persona živa inu v tej smerti ne more ostati, se rine zupet sem naprej inu verže to smert inu vse, kar je tej smerti pomagalu, greih inu Hudiča, podse inu Gospodu je vu enim večnim novim lebnu, na katerim ni ta greih, Hudič ni smert ne mogo kaj imejti ali ga premagati.

Tu je ena čudna, skrivna inu nezastopna pridiga, katere ta pamet ne more dosseči, ona more verovana biti, de Christus žive inu je vener mertov inu taku mertov, de vsaj ta smert v nym more umrejti inu vso svojo muč zgubiti. Onu bode pak takovu nam h troštu pridigovanu, de my imamo verovati inu se vučiti, de je ta smert vso svojo muč zgubila. Zakaj tu, kaj se enkrat najde, Bogu bodi vekoma hvala, en takov človik, kateriga se ta smert loti, kakor vseh drugih človekov, inu njega umory. Ampak v tem morjenju more ona sama umrejti inu požerta biti inu ta umorjeni Christus ima vekoma živejti. Takovu hvali sveti Paulus s cilu leipimi bessedami h Colos. 2¹⁴⁷¹: »Christus je izbrissal naše rokepismu,¹⁴⁷² kateru je zupar nas bilu, kateru je vstalu skuzi postave inu je zupar nas bilu inu je tu istu iz srejde proč djal inu na križ perbil inu je sleikal ta viudstva inu te oblasti inu je nje očitu na pogledanje nessil inu je en triumf iz nyh sturil sam skuzi sebe.« Le-ta špruh zapopade dvej ričy. Nerpopei pravi on, de je Christus s svojem terplenjem te rokepismu vun izbrissal, kateru smo my za te postave volo od nas morali dati. Tu meini s. Paul le-taku: »My vsi veimo skuzi to postavo, kar Bug od nas hoče imejti, de my imamo sturiti ali pustiti. Kadar my uže v enim ali v drugim prestopimo ali pregrišimo, ne sturimo, kar je nam zapovédanu. Deimo pak, kar je nam prepovedanu, taku my ne moremo naprej, naša

Ty karsčeniki imajo le-ta articul vselej v misli imeiti.

1466| Karsčenikov.

1467| Gospod, usmili se.

1468| Gre za pesem In die paschatis, de utilitate passionis & resurrectionis Christi (Jezus ta ie od smerti vstal) v Tem celem catechismu, enih psalmih (1574). Glej komentar k Jonatan Vinkler (ur.), Zbrana dela Primoža Trubarja 4, 379–382.

1469| Jagnje odrešuje ovce, Kristus brez greha je spravil grešnike z Očetom. Čudežna bitka med smrtjo in življenjem, knez življenja, ki je umrl, zavlada kot nesmrten.

1470| Victimae Paschali Laudes je sekvenca, ki se jo poje na velikonočno nedeljo. Kot avtorja po navadi navajajo Wipa Burgundskega, kaplana nemškega cesarja Konrada II. Glasbo za njeno besedilo so pisali številni renesančni in baročni skladatelji, na primer Busnois, Josquin, Lassus, Willaert, Palestrina, Byrd in Fernando de las Infantas. Victimae Paschali Laudes se v liturgiji uporablja še danes.

GOSPUDI Christusevu štritainje inu obladaijnje.

1471| Kol 2,14–15.

1472| Zadolžnico (pismena obveza o popravljenem dolgu; SSKJ).

na sveti velikonočni dan.

naša veist stoji le-tukaj inu nas prepriča, de smo krivu sturili. Ie taku naša veist glih kakor en dolžni lyst, v katerim se sami čez sebe pričovanje damo, de smo nepokorni bily inu moramo za tiga volo Božji serd inu nemilost nossiti.«¹⁴⁷³

Le-tu rokepismu, pravi s. Paulus,¹⁴⁷⁴ vstane skuzi to postavo, zakai kadar bi ta postava ne bila, taku bi ne bilu obeniga prestoplenja. Taku je onu uže obuje tukaj, ta greih inu te roke pismu, kateru nas previža, de my ne moremo tayti, moremo se dolžni dati. Ravnu kakor en kupec, katerimu se negove lastne roke pismu inu žigil naprei položy. Tukai pravi uže s. Paulus,¹⁴⁷⁵ užyve-mo my našiga lubiga GOSPUDA Christusa, zakaj on vzame takovu roke pismu inu je perbye na križ, tu je on stury eno luknjo skuzi tu istu inu je rez-dere, de onu nejma več velati ni nas dolžiti inu poškodovati. Urzah je: On, ta GOSPUD Christus, vissi zatu na križi, de je on v naš dolg stopil inu hoče s svojem tellessom za naše greihe plačati, tu je tu pervu.

H drugimu je Christus ta viudstva isleikil, tu je on je timu Hudiču nje-govo muč vzal, de ta Hudič te karsčenike k greihom nejma več gnati inu permorovati kakor poprej, prejden so ony h Christusu prišli. Zakaj ony mo-go skuzi pomuč tiga Svetiga Duha timu hudimu duhu zupar stati inu se njemu skuzi to bessédo inu vero ubraniti, de on nje more z myrom pustiti. Zatu nam Christus da svojga Svetiga Duha. Glih kakor je ta Hudič isličen inu od svoje oblasti odstavljen, taku so ty mogoči isličeni. Tu je to smert, katera nas vse zatyra inu mory, to je Christus tudi sam zadavil, de taku ty karsčeniki naprej iz tiga Hudiča inu smerti en smejh mogo sturiti. Zakai aku lih sta ona obadva huda inu serdita inu vso svojo muč zupar te karsčenike obermeta, taku ona vsaj ništer ne moreta opraviti, kakor Paulus k Rymlanom pravi: »Kateri so v Christusu Jezusu, na teh nej ništer ferdamliviga.«¹⁴⁷⁶

Ravnu uže kakor je GOSPUD Christus to smert premogel, taku je on tudi ta greih premogel. Zakaj za svoje persone stran je on pravičen. Ampak kir se on ptuyh greihov an vzame, bo on en greišnik, kakor on toži, Psalm 40: »Iest sem djal: 'GOSPUD, bodi meni milostiv, ozdravi mojo dušo, zakaj jest sim na tebi greišil.'«¹⁴⁷⁷ Tu je ta urzah, de se njega ta greih loti inu GOSPUD Christus se pusty rad prjeti inu na ta križ perbyti, de on umerje nikar druga-či, kakor de bi on bil to smert sam zaslužil inu sam greišil. Kakor Esaias pra-vi: »On je tem pregreišnikom glih šteman, ker vsaj nej greišil.«¹⁴⁷⁸ Temuč my smo greišili inu on ne stury več, kakor de se on nas an vzame inu naše krivu djanje nase položy. Ampak tukaj je ta svetust, katera je pod ptujem greihom skrivena, taku velika, de ta greih nje ne more premoči. Taku se ta greih ravnu zateče inu zadene nikar tiga praviga moža kakor ta smert, bode za tiga volo slab inu umerje v njegovim tellessi, kakor s. Paul pravi.

Taku je tudi ta Hudič hotel svoje gospostvu na Christusu izkazati, je za tiga volo svojo muč na nym inu zupar njega skušal inu ga mislil pud se perpraviti. Ampak on najde eno vissokeišo oblast, katero on ne more pre-moči. Zakaj aku se lih GOSPUD Christus slab izkazuje inu drugači ne stury, temuč kakor de bi on moral cilu konec vzeti inu timu Hudiču se uganiti, taku je vsaj vener v takovi slabusti ena nepremogoča oblast ali muč skrivena, katero ta Hudič ne vidi, zguby vso svojo oblast na njo, de se naš GOSPUD Christus more hvaliti, on je kmalu ozdolaj inu ozgoraj ležal, inu morajo za tiga volo le-ty trye silni sovražniki, smert, greih inu Hudič, njemu pod no-gami ležati, le-tu častitu obladanje my danas obhajemo. Nu, taku uže vsa muč na tem ležy, de my takovu dobru k serci vzamemo inu terdnu verujemo, de je v Christusu Bug s tem Hudičom, pravica s tem greihom, ta leben s to smertjo, tu dobru s tem hudim, čast s sramotjo štritalu inu obladaču. Takov pild bi si my imejli pustit priporočen biti inu čestu na njega gledati.

a 3 Zakaj

1473| Transformacija Rim 2,2-1.

1474| Kol 2,14.

Christus zadavi to smert, tiga se my imamo vesseliti.

1475| Kol 2,14.

1476| Rim 8,1.

1477| Ps 41,5.

1478| Iz 53,12.

Christus premore tiga Hudiča.

Izlaga tiga evangelia

1479| Velikonočni.

Koku se ludje imajo
tiga gorivstajenja
Christuseviga an vzeti
inu troštati.

Zakaj ravnu kakor smo my v tem pervim pildu na Cristusu na veliki petak vidili, koku naš greih, naša prekletva inu smert na Christusu ležy inu eniga revniga, grozovitiga človeka iz njega sture. Taku my vidimo na velukonočni¹⁴⁷⁹ dan en drugi pild, na katerim nej obeniga greiha, obene prekletve, obene nemilosti, obene smerti, temuč zgul leben, gnada, izveličanje inu pravica. S takovim pildom, dianem inu opraviom imamo my naša serca gori vzdigniti, obesseliti inu troštati, zakai tu je nam naprej postavlenu inu šenkanu, de se my njega drugači neimamo lotiti inu pooblastiti, temuč kakor de bi bil Bug nas same danas s Christusom red od smerti gori obudil. Zakai kakor malu ti greih, smert inu preketvo na Christusu vidiš, taku imaš verovati inu veiditi, de Bug taku malu na tebi za Christusevo volo tudi hoče viditi, kadar se ti le-tiga njegoviga gorivstajenja z vero an vzameš inu troštaš. Takovo gnado pernesse nam ta vera. Na unim svetu my tiga ne bodemo več verovali, temuč je bomo vidili, typali inu počutili.

1480| Izveličani.

Ty karsčeniki imajo
še greihe na sebi.

Ali ništer mainje, kadar smo my že le-tukaj na zemli, ostane v na/š/im starim žakli greih, smert, sramota inu zmaganje inu vse žlaht pomankanje, tadli inu šibkote, te iste moramo terpejti. Ony pak vsai nikar dajle ne gredo kakor v tu messu. Zakai po tei veri rajtati smo my uže izvelicahni.¹⁴⁸⁰ Inu ravnu kakor je Christus od teh mertvih gori vstal, prez greiha inu smerti je v enim večnim lebni, taku smo my tudi v veri, zakaj ta greih je od nas vzeti inu my smo skuzi Christusa, Božij otroci postali. Zatu nom na tem ništer¹⁴⁸¹ več ne falli, temuč de my to glavo položimo inu se pustimo zagreniti ali pokoppati, taku bode tedaj tudi naše tellu k večnimu lebnu gori vstalu inu bode prez vsiga greiha, čistu inu svetu. Ker smo my sadaj ravnu taku dobru pomanklivi inu greišniki kakor drugi ludje, ali vsai pred drugimi imamo my le-to gnado, de my skuzi pomuč tiga Svetiga Duha timu messu njegoviga lušta ne pustimo inu se pred temi velikimi greihi varujemo. Zakaj, aku lih ty karsčeniki čassi tudi padejo, taku ony vsaj ne ostanejo v greihih, temuč vstanejo skuzi pravo pokuro zupet gori inu zadobe skuzi to vero odpusčanje vseh greihov.

1481| Ništer.

1482| Zatu.

Rezlotik mei vernimi
inu nevernimi.

Eatu¹⁴⁸² se ne more en karsčenik po tim vunanim lebni soditi, zakai on je vu eni štalti taku dobru nečist kakor teh nevernikov leben. Zatu ony tudi vsakdan molio, odpusti nam naše dolge. Kateri pak hoče eniga karsčenika prov pogledati inu ga soditi, ta tu sturi po tei veri. Zakaj za našiga messa inu kry stran smo my greišniki inu moramo ravnu taku dobru umreiti inu vse žlaht nesreče le-tukaj na zemli dočakati inu dobru več kakor drugi ludje, kateri so neverniki, potehmal my te greihe več počutimo, kakor ta sveit, kateri v vsei žihrosti živy inu se ništer tem greihom ne pusty kumrati. Ia, ti praviš, koku se my tedaj moremo hvaliti, de smo svety inu prez greiha? Taku, de my skuzi Christusa, kateri je naše greihe nossil inu od mertvih gori vstal, verujemo odpusčanje teh greihov inu prossimo zanje. Sicer takoviga ne more nihče sturiti, temuč ty karsčeniki. Zakaj odpusčanje teh greihov verovati inu zanje prossiti je tiga Svetiga Duha dellu. Gdi tiga Svetiga Duha nej, tukaj ga bodo ludje kasnu sturili. Kakor na teh sovražnikih tiga evangelia, na papežu inu na njegovim kardellu, vidimo, ty so veliki, grozoviti greišniki, ampak ony tiga ne počutio, za tiga volo ony tudi zatu ne prossio. Aku onu pak enkrat h timu pride, de ony tu morajo počutiti, taku taistikrat ne bodo mogli obstati, temuč morajo cagati. Potehmal ony ništer od le-tiga pilda ne vejdo, de je Christus gorivstal inu obeniga greiha več na sebi jma.

Ta vera stury iz
greišnikov svete ludy.

En karsčenik pak, kulikur on od le-tiga pilda z vero prime, tulikain on ima izveličanja v Christusu Jezusu, kateri je od mertvih gori vstal, kateri nej več kervav, ni progast, ni ranen, temuč leip, lubezniv inu častit. Zakaj ravnu kakor je on za naših greihov volo kervav bil inu na križu vissil, taku je on zdai nam

na sveti velikonočni dan.

nam h troštu, leip, čist inu vu enim večnim lebni, de se my niega imamo veseliti inu troštati. Zakaj onu se je vse tudi za našo volo zgudilu. Taku je onu obuje vkupe, po tej veri na Christusa smo my čisti inu sveti, po tem starim Adamu smo my nečisti inu greišniki. Takovo nesnago imamo my v ta Oča naš vreiči, taku bomo svety, aku smo lih greišniki. Zakaj my vejmo, onu si nam fali ali mankaj, kar hoče, taku vsaj, kir je naš GOSPUD inu glava Christus od teh mertvih gorivstal inu zdai obeniga greiha, obene smerti več na sebi ima, taku jmamo my tudi skuzi to vero na njega ni greiha ni smerti imeiti, kateri pak ne veruje inu Christusa nejma, ta more per vseh svojeh dellih inu Božyh službah en greišnik biti inu ostati, zupar tu ništer ne pomaga.

Zatu imamo my takov vessel, lubezniv, troštliv velikonočni pild s flissom inu dobru pogledati inu ga dobru v nas vtlačiti. Zakaj v tem istim pildu nej ni greiha ni smerti. Inu aku uže tebe hoče ta greih ustrašiti, ta veist žalostniga sturiti, de si tu ali unu sturil, si tudi v veri slab, taku se ti le semkaj derži inu reci: »Reis je onu, iest sim en greišnik, jest sim slab v veri, tiga jest ja ne morem tayti. Ampak spet nazaj se jest tiga troštam, de jest vejm, de Christus je moje greihe nase vzel inu te nossil. Ampak na velikonočni dan je on taku gori vstal, de je vus greih inu greihov štraifinga zginjla. Zatu povej uže meni, ti greih, ti smert, ti Hudič, kaj je tebi ta mož sturil, de si ti njega pred Pilatušom zatožil inu ga na ta križ perpravil? Si li ti tudi na tem prov sturil?« Tukai bota smert inu Hudič morala spoznati, de sta krivu zadela inu sta njemu krivu sturila. Tedaj ti moreš k greihu, k smerti inu k Hudiču reči: »Poberi se tedai inu pusti tudi mene z myrom ali je s Christusom opravi inu se ž nym izkussi, njega vprašai zatu, kam je on z mojemi greihi prišal, aku teh istih nej mogel nossiti, temuč nje zupet name moral doli položiti ali nekar?« Kateri taku tiga Hudiča zna odpraviti inu na GOSPUDA Christusa ga vižati, na katerim si je on ta usta opekal, timu je pomaganu. Zakai Christus ie Hudiča premogel.

Tu je ta pravi vuk od vere, kateriga se en vsakateri zdy, de ga ima inu ga dobru zna. Ampak onu je nyh v risnici malu, kateri bi ga prov znali. Zakaj onu se ne pusty z bessedami v tiga človeka perpraviti, ta Sveti Duh je more sturiti. Kadar uže ti le-to kunšt znaš inu umeiš, taku si ti en karsčenic. Aku je ti pak še ne znaš, taku vsai zahvali Boga, de si ti mej tem kardellom, kateri še takovu radi poslušajo inu tu nikar ne kolnio ni šentujo kakor Turki, Iudje inu ty papezniiki sture. Ty hote za svoje persone stran taku brumni biti, de pred Božjo pravdo ali sodbo smejo stopiti inu prez le-tiga pilda s to smertjo, s tem greihom inu s Hudičom se fehtati inu bojovati, ali tukaj more ta vera cilu poginiti. Ti pak se vuči, de se ti na tvojo svetust ne zanešeš inu si le-ta pild ali podobo Christusov tebi taku v toje serce perpraviš, kakor de bi ti ništer ne vejdil od sebe. Ravnu kakor tvoje oči same sebe ne vidio, kadar ti naprej greš, de taku le Christusa, kateri je od teh mertvih gori vstal, greih inu pakal premogel, v tvojem sercej imaš, taku je tebi pomaganu. H timu pomagaj nam naš lubi GOSPUD Christus Jezus, amen.

Koku se ludje imajo tiga velikonočniga pilda zupar ta greih se troštati.

Ty greišniki se imajo GOSPUDI Christusa an vzeti.

Le-ta teh karsčenicov kunšt se ne pusty zdaici navučiti.

TA DRUGA PRIDIGA

OD EVANGELIA, KATERI SE NA

VELIKONOČNI DAN BERE,

MATH. XXVIII. CAP. ¹⁴⁸³

N¹⁴⁸⁴ *A večer pak te sobbote, katera se resvejtj zjutra tiga perviga praznika teh sobbot, je prišla Maria Magdalena inu ta druga Maria ta grob ogle-
dati.*

1483| Evangelij po Mateju 28.

1484| Mt 28,1–10.

Izlaga tiga evangelia

dati. Inu pole en velik potres se je sturil. Zakaj GOSPODNI angel je bil doli prišal iz nebes, je perstopil inu je odvalil ta kamen od davr inu je na njega sédil. Inu njegova štalt je bila kakor blisk inu njegov gvant bejl kakor sneg. Varihi pak so se od straha prestrašili inu so postali, kakor de bi mertvi bily. Ta angel pak je odgovoril inu je rekal h tem ženam: »Ne bujte se, jest veim, de vy Jezusa, tiga križaniga ysčete. On nej le-tukaj. On je gori vstal, kakor je govuril. Pojdite sem inu pogledajte tu mejstu, ker je GOSPOD ležal. Inu pojdite hitru tjakaj inu povejte tu njegovim jogrom, de je on od smerti gori vstal. Inu pole, on pojde pred vami tjakaj v Galileo, ondi bote vy njega vidili. Pole, jest sim vam tu povédal.«¹⁴⁸⁵ Inu one so hitru iz groba vunkaj šle s strahom inu z velikim vesseljem inu so tekle, de bi tu njegovim jogrom oznanile inu kadar so one šle njegovim jogrom oznanjovat, pole tedaj je Jezus nje srečal inu je djal: »Zdrave bodite,« inu one so k njemu stopile inu so za njegove noge pryete inu so pred nym doli padle. Tedaj je Jezus k nym rekal: »Ne buite se, pojdite tjakaj inu oznanite tu mojm bratom, de gredo v Galileo, ondi bodo ony mene vidili.«

1485| Mr 16,6–7.

Teh angelov selstvu je enu znameinje tiga gorivstajenja Christuseviga.

Aše lubezni so slišale od tiga gorivstajenja Christuseviga, koku se je onu godylu, zakaj se je zgudilu inu koku my imamo tiga istiga se diležni sturiti, nucati inu nam h pridu perpraviti. Od takoviga prida tiga gorivstajenja vučy nas tudi le-ta evangeli, zakaj tu je narpoprei enu veliku, de so ty lubi angeli ty pervi sly, kateri ta vesseli maring¹⁴⁸⁶ oznanujo, de je Christus gori vstal inu nej več v grobi.

1486| Novico; izposojeno iz srvn. bav. *mārelin* (govorica, klepet, čvekanje, zgodba, pravljica), in sicer od 1050 do 1100 (H. Jazbec, 2007, 56).

na sveti velikonočni dan.

v grobi. Inu opomine te žene, de je Christus nym takovu poprej pravil, aku one lih tige neiso verovale ni zastopile. Takovu selstvu je enu gvišnu znamenje, aku so lih ty angeli cilu čisti inu sveti duhovi, my pak smo ubozi greišniki, de se ony nas vener neogiblejo za tige volo, ni nas ferrahtajo, temuč hote z nami dobri priateli biti, potehmal je Christus nam h dobrimu umerl inu zupet gori vstal.

Kadar bi uže Bug ne bil hotel, de bi se my takoviga gorivstajenja imejli an vzeti inu troštati, taku bi on bil svoje sle, te lube angele, v nebi shranil inu bi nam ne bil ništer od tige pustil povedati. Kadar so pak ty lubi angeli h timu ferordnani inu poslani bodo, de ony ty prvi pridigarji imajo biti, kateri nam tu gorivstajenje Christusevu oznanio, tu mora ja enu gvišnu znamenje biti, de je GOSPUD Christus, kakor smo my slišali, nam h dobrimu gori vstal inu je Božja volja le-ta, de se my njega imamo troštati inu teh angelov pridigi verovati. Taku stoji narpoprei tu dellu samu na sebi tukaj, kadar ty angeli poslani bodo, de my moremo iz tige doli vzeti, tu gorivstajenje Christusevu ima nam ravnu taku dobru kakor njegovu terplenje služiti, kir se je za našo volo zgudilu.

Raven tige della se tudi sliši na teh bessedah, kaj onu za eno mainingo s tem gorivstajenjem Christusevim ima, zakaj tukaj pridejo ty angeli z dvujo zapuvidjo. Ta prva ie na te ženice, de se one za svoje persone volo neimajo bati, temuč tige se vesseliti, de je Christus gori vstal. Ta druga zapuvid je, de one takoviga gorivstajenja neimajo skriveniga deržati, temuč hitru tjakaj yti inu tem jogrom oznaniti. Takoviga se je na obejuh stranah vissoku vesseliti, zakaj de ta angel nerpervič pravi:

»Ne buite se, iest veim, de vy ysčete Fežusa, tige križaniga. On nej le-tukaj, temuč je od teh mertvih gori vstal.«¹⁴⁸⁷

Takovu je tulikajn govorjenu, kakor de bi on rekal: »Kaj ste vy vsaj za priproste ludje, de se vy hočte prestrašiti inu bati? Tar vsaj je Christus živ inu je od teh mertvih gori vstal, za tige volo se vam spodobi, de bi vy imejli veseli inu cilu ništer v skerbi biti. Zakaj de Christus žive, tu on vam h dobrimu žive, de vy njega imate užyti inu de vy od njega imate sčiteni inu pred vsem jamrom inu revo obarovani biti.«

Tu da tige jezika natura zastopit, kateri se nejma bati, ta ima vessel inu dobre vole biti, tu bulše vupati inu čakati. Kateri se pak boy, ta more eniga huišiga čakati, kateriga bi on raiši hotel uterpejti. Taku se vidi, kateri se pred tem rabelnom, pred to smertjo, pred greihi inu pred tem serdom Božjim boy, tukaj nej obeniga vesselia, obeniga vupanja, temuč zgul klagovanje inu žalovanje, skarb inu nepokoy. Takovu nejma več per vas biti, pravi ta angel, kadar je Christus gori vstal, hoče s tem na znanje dati, my se imamo tige gorivstajenja Christuseviga troštati zupar tige Hudiča, greih, smert inu pakal. Zakaj, kadar bi le-ty sovražniki imejli ali mogli več škodo sturiti, taku bi onu nemogoče bilu, de bi se my ne imejli bati. Tu je ta prva zapuvid, nikar le na te žene, temuč na vse karsčenike inu verne ludy, kateri verujo inu vejdo, de je Christus gori vstal, de se za tige volo nejmajo bati.

Ta druga zapuvid se pusty vidit le-tej ungluh, ampak aku io prov rezmislimo, bomo vidili, de ie s to pervo zapuvidio ene maininge, slasti kir ta angel tem ženam ukaže naglu tjakaj yti inu njegovim jogrom oznaniti, koku je Christus od teh mertvih gori vstal. Zakaj takovu je ja tudi enu gvišnu znamenje, de se ty jogri imao vesseliti inu tige gorivstajenja an vzeti. Nu, pak pogledaj, gdu so ty jogri? Nej li rejs, ubozi greišniki so ony, kateri so se per tem GOSPUDU hudu zaderžali inu so njega v njegovi narvegši nadlugi sramotnu zapustili. Petrus njega cilu bil zatayl. Čez le-tu so ony zday vkupe, se ne smejo pred témi Iudi

b pustit

Teh angelov dvei zapuvidi so tudi troštlive.

Ta angel pravi:
»Ne buite se.«

Tu gorivstajenje Christusevu je tem ubozim greišnikom trošlivu.

1487 | Mt 28,5–6; Mr 16,6.

Izlaga tiga evangelia

pustit viditi. Tukaj nej obene misli, de bi Christus imel zupet živeitj inu stuprov svoje krajlestvu gori nareditj inu aku lih te ženice so prišli inu na znanje dali, de so tiga GOSPUDA vidile. Simon Petrus inu ta dva iz Emavsai naisi tudi prideta, vener nyh oben tiga ne hoče verovati inu tu derže za eno baissen. Ia, kadar je ta GOSPUD sam nym roke inu noge kazal, se je pustil typati, taku ony že vsaj ne hote verovati, de bi billu rejs, derže tu za eno pošast.

De uže timu angelu tulikain veliku na tem ležy, de se ima tem jogrom, kateri so taku cilu v neveri zagolbneni¹⁴⁸⁸ bily inu h timu tudi hudo veist jmeili, tu gorivstajenje Christusevu oznaniti. Tu je ja enu gvišnu znameinje, de je GOSPUD Christus tem ubozim, slabovernim, ja, cilu nevernim h t oštu¹⁴⁸⁹ gori vstal, de ony njega imajo užyti, pomučti, trošta inu sčita per njemu yska-ti inu najti. Zatu aku my v sebi tei glih slaboto, greihe inu nevero počuitmo, taku nejmamo za tiga volo cagati ni misliti, kakor de bi Christus nas ne hotel imejti. Zakaj le-tukaj my vidimo, de takovim ubozim, slabim, revnim greišnikom h troštu ty angeli od nebes pridejo inu morajo skuzi te žene perpraviti, de ony zvejdo, Chrjstus je gori vstal inu de za tiga volo imajo iz tiga trošt inu vesselie zajeti. Zakaj kakor je v tej zguraini pridigi slišanu, gdi je tu gorivstanjenje Christusevu, tukaj more trošt, vesselje inu dobra veist biti. Potehmal se na takovim pildu ni smert, greih ni Božji serd znajde.

Tu je uže teh lubih angelov pridiga od tiga gorivstajenja Christuseviga, kateri so zatu od nebes prišli, de te uboge, prestrašene visty tu zvejdo inu se tiga imajo vesseliti inu troštati, na takovi pridigi inu pričovanju bi my imejli zadosti imejti. Ampak tukaj pride Christus sam h tem ženam inu pridiguje nym ravnu kakor ty angeli, nym na tu narpriazniviši dobru uzda inu pravi tudi k nym, de bi se ne imejle bati. Hoče s tem nas vse vučiti, koku my imamo takoviga njegoviga gorivstajenja nam prov k nuci perpraviti, de bodemo mogli prez straha, vesseli inu dobre vole biti. Zakaj tukaj nei ništer na tem cejlim svejtu, kateru bi eniga karsčenika, kateri Christusa k GOSPUDU ima, moglu strašiti. Ta greih tiga ne bode sturil, zakaj my vejmo, de je Christus zanje plačal. Ta smert tiga tudi ne bode sturila, zakaj Christus je njo premogel, ta pakal je on rezderl, tiga Hudiča zvezsal inu ujel. Aku je uže ta svejt po svojej hudi šege tem karsčenikom sovraž inu nym vus marter naložy, koku mu je djati? Onu je vsaj le vse enu potelesnu terplenje, ker my timu pruti veimo, de my tiga gorivstajenja Christuseviga k večnimu lebnu imamo užyti. Zatu bi imejla le-ta pridiga tiga angela inu potle našiga GOSPUDA Christusa preid inu prejd mej temi karsčeniki yti inu ostati. Nikar se ne buite, bodite vesseli, zahvalite inu častite Boga, zakaj Christus je gori vstal inu nej več tukaj.

Nu, pak nas Christus per le-tim troštu ne pusty ostati, on še dajle gre inu ga stury veliku vegšiga inu častitišiga, zakaj le-taku on pravi:

»Pojdite tjakaj inu tu oznanite mojem bratom, de ony tjakaj gredo v Galileo, tam istu ony bodo mene vidili.«¹⁴⁹⁰

Ali kakor tu Ioannes piše na 20. cap.,¹⁴⁹¹ de je on k Mary rekal: »Pojdi tjakaj k mojem bratom inu nym povej: 'Iest grem gori k mojmu Očetu inu k vašimu Očetu, k mojmu Bogu inu k vašimu Bogu.'« Tu se more vsaj ja troštlivu pridigovanu reči, de on svoje jogre brate imenuje. Takovu ime nej ništer susebniga mej temi človeki, onu malu vmei nimi vela, zakaj kadar eden tiga družiga brata imenuje, taku ne pernesse takovu ime več sabo, temuč denarje inu priaznust. Ampak kadar Christus nas brate imenuje, kateri je Božji Syn, tukaj je onu stuprov enu silnu, vissoku, neizrečenu ime. Zakaj kadar on nas brate imenuje, taku on ja bode z nami tudi moral dilyti inu to erbsčino, katero on ima,

1488| Pogrezniti/pogrezati se, vgrezniti/vgrezati se (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

1489| Troštu.

Christusevu gorivstajenje verne trošta inu vessele dela.

Christus sam trošta, ravnu kakor ty angeli, inu vely, de bi se ne jmejli ne smerti ne Žludia bati.

1490| Mr 16,7; Mt 28,7.

1491| Jn 20,17.

Christus imenuje svoje jogre inu vse verne brate.

na sveti velikonočni dan.

on ima, ne bode on le sam zase shranil, temuč z nami to isto podelil. Zakaj tiga se my moremo vselej k GOSPUDU Christusu zanesti, de on takovu ime nikar le k enimu šainu ne pela, kakor ta sveit v navadi ima, ker čestu eden timu drugimu piše, lubi brat, inu je vsaj v serci njegov narhuiši sovražnik, katerimu on vso nesrečo vosči. Takoviga se my ne imamo h Christusu zanesti, temuč kadar on nas brate imenuje, te on iz serca meini inu hoče naš pravi brat biti inu za brate deržati inu z nami kakor z brati okuli hoditi.

Koku pridejo uže ty apostoli h takovi časti? So li ony tedaj takovu ime s tem zaslužili, de so ony taku sramotnu od njega tekli, njega zatayli inu neiso obeniga serca več k njemu imejli, de bi on imel zupet živejti inu svoje krajlestvu gori narediti? Takovu bi ja timu GOSPUDU bilu imejlu urzah dati, de bi on nje za svoje sovražnike inu nikar za svoje brate bil imel štemati. Ampak kakor je poprej rečenu: On hoče z ubozimi greišniki se pečati inu hoče, de ty ubozi greišniki se imajo njegoviga gorivstajenja an vzeti inu troštati, sicer bi svoje jogre risničnu nikar ne bil brate imenoval, kateri tiga jmena neso bili zaslužili, kir so se taku hudu pruti nemu zaderžali, ravnu kakor malu my, kir smo tudi ubozi greišniki inu se vener tiga imena an zvamemo.¹⁴⁹² Kakor Christus vsem karsčenikom zapoveduje, kadar ony hote molyti, taku ony imajo reči: »Oča naš, kir si v nebessih.« Zakaj kadar my Boga v nebessih imenujemo Očeta, taku my moramo ja Christusevi bratje biti, kakor on le-tukaj pravi: »Iest grem gori k mojmu Očetu inu k vašimu Očetu, k mojmu Bogu inu k vašimu Bogu.«¹⁴⁹³ Smo taku bratie Christusevi inu ž nim red otroci Božji, ali vsai nekar prez vsiga rezlotka, temuč v taki viži, de je Christus po naturi inu od vekoma Syn Božji sam zase, my pak pridemo skuzi Christusa h tej časti. Potehmal je on za nas umèrl inu nam h bulšimu gori vstal, de my skuzi to vero na Christusa Božji otroci bodemo, filij adoptati, non nati,¹⁴⁹⁴ gori vzeti, ampak nikar rojeni otroci, kakor nas Paulus¹⁴⁹⁵ rezločuje.

Ta besseda uže, de ta GOSPUUD svoje jogre brate imenuje, je ta prava absolutia, s katero on nyh od vseh greihov odveže, de ony teh istih imajo pozabiti inu se nikar več pred nymi bati. Zakaj Christus ja nejma obeniga greiha, imajo li uže ty jogri bratje Christusevi imenovani biti, taku ony ne morajo tudi obeniga greiha imejti, sicer bi Christus v erbsčini imel en fortel inu bi ne bil prov naš brat. Kadar on pak pravi, my smo bratje, iz tiga se zastopi, de my v glih erbsčino ž nym sljšimo. Kaj je uže ta erbsčina Christuseva? Onu nejso denarji, blagu, velika oblast inu pranganje. Zakaj, de takovu blagu imαιο tudi ty, kateri neiso Božji otroci ni bratje Christusevi. Zatu ne more takovu ta pravi erbski dejl Christusev biti, kateri le on inu njegovi bratje imajo, temuč onu gre z le-tim potelesnim kakor s tem soncom, s tem dežom inu z drugimi daruvi Božjimi, katere Bug glih daje brunnim inu hudim.

Ta prava erbsčina Christuseva pak je le-ta, od katere Paulus pravi: I. Corinth. I.¹⁴⁹⁶: »Christus je nam od Buga sturjen k modrusti inu h pravici inu k posvičenju inu k odrešitvu, de kakor pissanu stoji: 'Kateri se hvali, ta se hvali tiga GOSPUDA.'¹⁴⁹⁷«

My ubozi človeki smo skuzi ta greih taku zlu oslipleni, de my ni od Buga ni od greihov ni od pravice kaj gvišniga vejmo. Inu aku lih še ena yskrica tiga spoznanja Božjiga v nas tečy, kakor Paulus k Kymlanom,¹⁴⁹⁸ r. cap.¹⁴⁹⁹, pravi, taku se vsaj vidi, koku hitru se ona zguby, de my v zmote inu v malikovanje pademo. Tu je uže ta prvi štuk naše erbsčine, h kateri my skuzi Christusa pridemo, de se my Boga vučimo prov spoznati, kakor on pravi, Math. II¹⁵⁰⁰: »Nihče ne zna tiga Očeta, temuč le ta Syn inu komer ga ta Syn hoče rezodeti.« Tu je uže ta narvissokejš inu vegši modrust, pruti kateri je vsa modrust tiga svità ena zgul norrost. Zakaj, aku onu lih pred tem svitum enu veliku videnje inu

Ty apostoli neiso takoviga imena zaslužili z dobrimi delli.

My ubozi greišniki smo tudi Christusevi bratje.

1492| Vzamemo.

1493| Jn 20,17.

1494| Posvojeni sinovi, nerojeni.

1495| Gal 4,1–7.

Kaj je ta erbsčina Christuseva, katero on k nam pernesse.

1496| 1 Kor 1,30–31.

1497| 2 Kor 10,17.

Christus, naša modrust.

1498| Rymlanom.

1499| Rim 1,18–32.

1500| Mt 11,27; Lk 10,22.

Izlaga tiga evangelia

1501| Jn 17,3.

Christus, naša pravica.

velanje ima, taku onu vsaj dajle ne terpy, kakor le le-tukaj na zemli. Le-ta modrust pak, de Christus nas vučy Boga spoznati, de nam Bug hoče gnadliv inu milostiv biti, je ena večna modrust inu ta večni leben sam. Kakor Christus pravi, Ioannis 17.¹⁵⁰¹ Inu nam h timu služi, de se my nikar le zupar te človeke, temuč tudi zupar tiga Hudiča samiga moremo braniti inu njega poznati inu soditi.

Ta drugi štuk naše erbsčine je, de Christus je nam sturjen h pravici, zakaj my živimo nikar le v greihih, temuč smo v greihih tudi početi inu rojeni. Ampak skuzi Christusa pridemo my h timu, de Bug takovih grejhov ne hoče viditi ni nam perrajtati, temuč nam je šeinkati inu odpustyti. Tu se tedai pravi pravičen biti, kadar nas Bug za pravične deržy, aku smo lih za našo stran ubogi, revni greišniki.

1502| Jn 17,17.

Christus, naše posvičeinje.

Ta tretji štuk naše erbsčine je, de je Christus nam od Buga sturjen h posvičenju. Nikar le s tem, de on, kakor Ioannis. 17.¹⁵⁰² stoji, se je za nas posvečil inu se k offru dal, temuč de on nam svojga Svetiga Duha šeinka, kateri v nas en nov leben gori obudy, timu greihu zupar stoji inu nas k serčni pokorsčini pruti Bogu žene.

Christus, naš odrešenik.

Ta četerti štuk je, de je on nam sturjen tudi k odrešitvu. Onu si padite, naprei iskušnjave, nadluge, kumrye, pregainenje, kakor hote, de je vsaj Christus per nas inu nad nami deržy, de my h puslednimu obladamo inu odrešitvu počutimo, nikar le le-tukaj potelesnu, temuč enu večnu odrešitvu. Takove bogate, večne erbsčine se my imamo an vzeti inu troštati inu vesseliti. Zakaj h takovimu vupanju pokliče nas Christus, kadar on nas svoje brate imenuje. Ampak ena reva čez vso revo je onu, de my več vesselja nad tem imamo, kadar nam od eniga človeka stu zlatih bode šenkanu ali šaffanu, kakor kadar nas ta Syn Božji vu eno takovo bogato inu večno erbsčino noter postavi.

Naša sramotna nevera.

Nu, taku je onu ja reis, my bi imejli na tem zadosti imejti, kadar bi nas Christus pustil svoje mlaiše, svoje hlapce, svoje šularje biti ali kadar bi on nas svoje priatile imenoval. Zakaj gdu bi se ne hotel vsaj eniga taku velikiga gospuda inu mojstra prevzeti? Ampak on nas vzdigne više inu ga ne hoče per enim žleht inu maihinim pustit oštati inu nas imenuje svoje brate. Za tiga volo bi ne imejli takoviga velikiga trošta pozabiti inu vselej le na le-to bogato, večno bratovščino misliti inu se te iste vseh nadlugah inu v srejudi v smerti troštati. Ampak kaj ta Hudič ima k šaffti ali k opravi, ta žene tiga papeža inu te pozemlske preklete vučenike tjakaj, de ony od takove bratovšine ništer ne meldajo inu dellajo sebi ta čas v tiga Hudiča imeni druge bratovščine, v katerih se teh mertvih svetnikov, teh menihov inu farjev dobra della kakor ena erbsčina vunkaj dilee. Takova štraifinga se nym spodobnu pergody, zakaj kateri se le-te bratovščine ne hoče vesseliti ni troštati, ta ništer bulšiga nei vrejden, kakor de on na druge neverne, malikovske, pozemlske inu zanikerne bratovščine svoje serce inu zavupanje ima postaviti.

Papež ne hoče takove bratovščine inu stury sebi eno drugo bratavščino.

Opominainje, de my takov trošt imamo gori vzeti.

Zatu najte bomo hvaležni za le-ta izveličanski vuk inu ga s sercom gori vzamemo inu tiga gorivstajenja Christuseviga taku nucamo, de my h Christusu kakor k našimu bratu enu terdnu zavupanje imamo, on bode svojga lebna, v katerim je on zdaj inu žive/č/, k našimu izveličanju nual inu kakor s. Paulus pravi, nas bode pred Božym serdom obaroval. Kateri bi takovu mogel terdnu verovati, ta bi se ne pustil obeni nesreči kumrati. Zakaj onu si padi nadluga inu pomankanje naprej, kar hoče, taku my vejmo, de Christus žive inu de my tudi ž nym imamo živejti. Kaj bi nas moglu tedaj tu potelesnu terplenje kumrati, kadar my ta večni leben skuzi Christusa taku gvišnu imamo? Zakaj bi se my hoteli s temi serditi, kateri nam hudu sture? Nej li onu

na sveti velikonočni dan.

li onu reis, spodobniši bi bilu, de bi se my ž nymi kumrali inu poterplenje ž nymi imejli, potehmal ony s svojem sovraštvom inu nydom zupar nas zadosti pričujo, de ony nejsu v le-tej bratovščini inu de le-tiga večniga erba nejmajo užyvati? Kaj nym pomaga tedaj ta potelesna erbsčina, nyh oblast, denarji, blagu inu pranganje, kateriga ony k več greihom inu k enimu težkejšimu ferdamnanju hudu nucajo?

Taku kadar bi my le-to bratovščino prov mogli verovati, taku bi se my nikar taku veliko za tu potelesnu an ne vzeli, temuč bi vselej več po tej večni erbsčini gledali, katera nam v le-tej bratovščini bo ponujena. Kakor s. Paulus cilu lipu opomina, ker on od tiga gorivstajenja Christuseviga na 3. cap. h Kolosserjem¹⁵⁰³ pridiguje inu pravi: »Kadar ste vy s Christusom gorivstali, taku ysčite, kar je ozgoraj, kir je Christus sideč na desnici Božji, inu trahtaite po tem, kar je ozgoraj inu nikar po tem, kar je na zemli. Zakaj vy ste umerli inu vaš leben je skriven v Christusu, v Bugi.« Zakaj, aku se my hočmo le-te bratovščine v risnici an vzeti inu se je hvaliti, de smo Božji otroci, taku se my ja moremo našiga Očeta vole flissati inu nikar nepokorni otroci biti inu moremo, kakor Paulus pravi, naše vude na zemli, tu je te hude lušte inu della, moryti inu doli položiti¹⁵⁰⁴ inu kakor ty izvoleni, svety inu lubeznivi Božji obleiči serčnu usmilenje, priazen, pohlevščino, krotkust inu poterplenje, de eden timu drugimu more zanesti inu odpustiti etc.

Zatu smo my poprej pod to erbsčino Christusevo tudi tiga posvičenja spumnili, ta ima vselej na to erbsčino priti z vero inu lebnom, kakor S. Paul na enim drugim mejstu, 1. Cor. 5¹⁵⁰⁶ tudi pravi: »My imamo enu velikonočnu iagne, tu je Christus, za nas offran. Zatu deržimo veliko nuč nikar v starim qvassu, tudi nikar v qvassu te hudobe inu lotrye, temuč v opreisnikih te čistosti inu risnice.« Item: »Zatu izmetite vun ta stari qvas, de bote enu novu testu, kakor ste opreisni.«¹⁵⁰⁷ Tu je čudnu govorjenu, ampak onu je ravnu tu, kar smo ozgoraj od s. Paula slišali, Christus je nam sturjen h pravici inu h posvičenju.¹⁵⁰⁸ Zakaj, kadar my v Christusa verujemo, de je on za naše greihe plačal. Skuzi takovo vero imamo my odpusčanje teh greihov inu smo pravični, ali kakor je s. Paulus imenuje, smo my prez qvassu. Ali vsaj vener imamo my še messu inu kry na nas, tu še nej cilu mertvu, temuč polnu qvassu inu hudih luštov. Te iste my imamo vun izmetati inu moriti, nejmamo nym nag dati, temuč se svetu deržati, zakaj h timu da nam naš GOSPUUD Christus svojga Svetiga Duha, de my imamo tem greihom zupar stati inu se po Božji besedi inu voli deržati.

Taku vidi vaša lubezan, kaj tu gorivstajenje Christusevu v nas ima opravititi inu dellati. Zlasti, de bi se my naprej ne imielj¹⁵⁰⁹ bati inu Christusa za našiga brata spoznati inu hvaliti inu se te prave erbsčine troštati, katero je on nam naklunil. Inu se imamo tudi taku z našim dianjem inu lebnom deržati, de my takovo erbsčino nikar zupet skuzi nepokorsčino kakor ty nerodlivi otroci zgubimo. Tu se pravi tedaj tiga vesseliga gorivstajenja prov inu dobru nucati inu uživati inu to veliko nuč praznovati. Kadar se pak takovu ne zgody, de ludje ali v greihih inu nepokorsčini hote ležati ali v nadlugah inu iskušnjavah k le-timu troštu ne hote seči, tukaj nej ništer gvišnišiga, kakor de ony od le-tiga gorivstajenja inu od le-te častite erbsčine ništer nejmajo ni ne vejdo. Bug, ta nam daj skuzi Christusa svojga Svetiga Duha, de se my takoviga gorivstajenja prov troštamo inu v takovi veri, zanessenju inu vupanju od dan do dne gori jemlemo inu h puslednimu skuzi tu izveličani bodemo, amen.

Tu gorivstajenje Christusevu.

Christus bi imel nas od potelesniga k večnimu vleiči.

1503| Kol 3,1–3.

1504| Rim 8,13.

Verni imajo ta stari qvas, te grehe iz sebe iztergati. Ta kruh s. Paula, 1. Corinth. 5.¹⁵⁰⁵

1505| 1 Kor 5,7.

1506| 1 Kor 5,7–8.

1507| 1 Kor 5,7.

1508| 1 Kor 1,30.

1509| Imeili.

b 3 TA

Izlaga tiga evangelia
TA TRETIA PRIDIGA
OD VELIKONOČNIGA PRAZNIKA,
EVANGELIUM LUC.
XXIIII. ¹⁵¹⁰

1510| Evangelij po Luku 24.

1511| Lk 24,36–47.

1512| Jn 20,19.

Kadar ¹⁵¹¹ so ony pak od teh ričy perpovedali, je Jezus sam stopil v srejdo mej nje inu je rekal k nym: »Myr bodi z vami.« ¹⁵¹² Ony pak so se ustrašili inu so se bali, so meinili, de vidio eniga duha. Inu on je djal k nym: »Kaj ste se taku ustrašili inu zakaj pridejo take misli v vaša serca? Pogledajte moje roke inu moje noge, zakaj jest sim ta isti. Potipajte mene inu poglejte, zakaj en duh nejma messa inu kosty, kakor vidite, de jest imam.« Inu kadar je on tu bil izrékel, je on nym pokazal roke inu noge. Kadar ony pak od vesselia še neiso verovali inu so se začudili, je on rekal k nym: »Imate li vy kaj tukaj jésti?« Inu ony so njemu naprej polužili en kos od ene pečene ribe inu satovia. Inu on je vzel inu je jedil pred nymi. On pak je djal k nym: »Le-tu so te besséde, katere sim jest q vam govuril še tedaj, kadar sim jest per vas bil. Zakaj vse more dopolnienu biti, kar je od mene pissanu v Mozessovi postavi, v prerokih inu v psalmih.« Tedaj je on nym odperl zastopnost, de so pisma zastopili inu je djal k nym: »Taku je pissanu inu taku je Christus moral terpejti inu gori vstati od smerti na tretji dan inu pustyti pridigovati v sojem ime-

ni

na sveti velikonočni dan.

ni pokuro inu odpusčanje greihov mej vsemi folki inu začeti v Ieruzalemi.«

E-ta historia se je tudi na velikonočni dan zgodila ravnu taistikrat, kadar sta ta dva mlaiša iz Emavs a zupet v Ieruzalem prišla inu sta tem mlaišem oznanila, kaj se je nyma pergudilu inu koku sta ona tiga GOSPU DA vidila. Inu je ravnu ta historia, katera se bode na to prihodno nedello iz s. Ianza pridigovala. Samuč de v ti jsti od Tomaža susseb bode meldanu inu tu djanje, kateru potle čez ossem dny pride, bode tudi perdjanu. Nu, bi se dobru moglu veliku štukov iz nje sturiti. Zakaj ona je ena bogata materia inu vuk. Ampak kadar smo my ta articul od tiga gorivstajenja opravili, taku je my hočmo per le-tih dveiuh štukih, kateri so ty imenitiši, pustit ostati. Ta prvi, de ty mlaiši, kadar ta GOSPUD na naglim skuzi zaperta vrata k nym pride, pred nym se prestrašio inu meinio, de je tu en duh ali pošast. Iz le-tih bessed my vidimo, de tu nej novu, de se pošasti, duhuvi puste viditi. Zakaj sam ta GOSPUD tiga ne taji, de bi se ty duhuvi ne pustili viditi, temuč je poterjuje s tem, kir on mej temi duhuvi inu mej sabo en rezlotik stury. Zakaj le-taku on pravi: »H čemu se vy prestrašite inu taku mislite. Pogledajte mojih rok inu mojih nug. En duh nejma messa ni kosty.«¹⁵¹⁴

Takovu je nucnu inu potrèbnu, de se vej, de my neismo taku samy, kakor de bi bil ta Hudič čez stu myl deleč od nas. On je povsod okuli nas inu obleiče čassi eno šemo ali mačkaro, kakor sim jest sam vidil, de se on pusty viditi, kakor de bi on bil ena svyna, en goreč pušel slame inu timu glih. Tu se more vejdi. Zakaj onu nam h timu služi, de my obene falš vere iz tiga ne sturimo inu takovih duhov nikar za človeske duše ne deržimo, kakor se je dosehmal zgudilu inu ta papeska maša silnu skuzi tu naprej peršla, vissoku povišana inu povzdignena. Zakaj en vsakateri je je zatu deržal, kadar se je ta Hudič taku pustil vidit inu slišat, taku bi tu bile teh človeske duše, kakor se tiga dobru pričovanje ima nikar le iz tiga papeža scribentov ali pissarjev, temuč iz Gregorja inu iz družih starih vučenikov, de ony nyh neiso za tiga Hadiča¹⁵¹⁵ pošasti, temuč za verne duše deržali. Kaj je pak iz tiga za grozovita zmota inu malikovanje prišlu, vejmo my, Bogu se smili, le preveč.

Zakaj s tem so ony te vice obderžali, skuzi te vice so ony potle tu zasluženje lastnih inu drugih dobrih dell zvišali, kakor de bi ta ista tem mertvim imejla k nucu ali h pridu priti. Koku je pak skuzi takov falš vuk ta smert inu gorivstajenje Christusevu billu zaverženu inu človeska della bila poštovana, se more lahku zastopiti. H tretimu je iz tiga prišlu ta grozovita gnusnoba s to mašo, skuzi katero je ta offer Christusev cilu vtemnen inu ta večerja tiga GOSPU DA k grozovitimu krivimu nucanju preobernena, kakor de bi ona bila tem mertvim inu nikar tem živim užyvati gori postavlena. Takov jamer je vus iz te falš vere gori vstal, de kadar je ta Hudič eno šemo oblejkil, se je zdaj tukaj taku, zdaj na enim drugim krayu drugači pustil viditi, de je en vsakateri veroval, tu bi nikar ta Hudič ne bil, temuč eniga človeska duša. Sicer kadar bi je ty ludje za tiga Hudiča bily deržali, taku bi ony njemu ne bily verovali, zakaj onu se vej, de je on en uboinik inu en lažnik. Za tiga volo tudi Christus njegoviga pričovanja taistikrat nej hotel imejti, kadar je on risnico pravil, kakor se vidi Marc. r¹⁵¹⁶ inu na drugih meistih, ker je niemu Christus tu govorjenje prepovedal inu ne hoče njegoviga pričovanja imejti, aku je on lih risnico govuril.

Ie za

Anno 31. domi sua.¹⁵¹³

1513| Leta /15/31, na Luthrovem domu.

Ty duhuvi se čassi prikažejo.

1514| Lk 24,38–39.

H čemu je takovu dobru, de tu ludje vejdo, de se ty duhuvi prikazujo.

1515| Hudiča.

Zmota, katera je iz prikazainja teh duhov v tim papěštvi prišla.

1516| Mr 1,25.

Izlaga tiga evangelia

My imamo Boga za sčit
prossiti zupar te hude
duhuve.

1517| Pazijo, skrbijo, gledajo (Matija Kastelec
in Gregor Vorenc: Slovensko-latinski slovar).

1518| Inu.

1519| Mt 18,20.

Koku se ludje imajo
timu Hudiču braniti.

Koku se imajo ty
pošasti hudičove
pregnati.

V tem imeni
Christusevim se ima
pokura inu odpuscainje
teh greihov pridigovati.

1520| Lk 24,46–47.

Ie za tiga volo en potreben štuk, de my vejmo inu verujemo, de je reis, de se ta Hudič čassi pusty viditi zdaj taku, zdaj drugači. Kakor ty lubi sveti angeli tudi sture. Zakaj my hodimo inu stojimo vselei mej angeli inu hudiči. Ty hudiči ahtajo¹⁵¹⁷ inu trahtajo, kaku bi ony nas mogli umoryti, zapelati iuu¹⁵¹⁸ nam škodo sturiti. Ty dobri angeli pak so per nas, kadar smo my brumni inu bogaboječi, de ony nas pred skodo varujo inu obarujō. Takovu služi h timu, de se my vučimo Boga bati inu de se my vsakdan s tem flissigiš žegnamo inu s tem risničniši na Buga za sčit kličemo zupar te hude duhuve, de ony nam nikar ne škodujo, nas s kugo ali sicer ne osstrupe ni družiga jamra nam nalože. Kateri pred takovim pegeruje žiher biti, tukaj je tu narbulše inu gvišniše, de ludje v Božym strahu živeo, flissig moljo, veliku inu radi od Božje bessède govore. Takovu je ta pravi križ, s katerim se my imamo žegnati ali križati inu zupar tiga sovražnika sčititi. Zakaj tukaj on ne more ostati, gdi je Božja bessèda v serci, se more pobrati. V cerqvi on zdai tudi ne ostane, zakaj le-tukaj pravi Christus: »Gdi so dva ali trye v mojem imeni vkupe, tukaj jest hočem v srejudi mej nymi biti.«¹⁵¹⁹ Gdi je pak Christus, tukaj ne bode ta Hudič dolgu mogel hišiti, tu je gvišnu reis.

Zatu imajo ludje Božjo bessèdo radi poslušati, čestu inu velikokrat na to isto misliti inu radi od te iste govoriti. Kateri pak laže, opravla ali ludy reznaša v greihih inu v hudi veisti žive, tukaj se ne bode ta Hudič dolgu mudil. Christus pak inu njegovu angeli bodo od njega pobegnili. Za tiga volo ga nejma nihče taiti, de bi se ta Hudič ne pustil viditi, de bi on te ludy ne strašil ni nee zepelaval ali nym skrivaje skode ne sturil. Kadar on pak takovu stury, taku se ti vuči inu stury ta sveti križ nikar le z roko predse, temuč trahtaj, de ga ti v tvojem sercej imaš, de se ti z Božjo bessèdo troštaš inu molilh inu pusti njega potle praskati inu trucati, kakor dolgu on hoče, ti imaš dobru žiher pred nym ostati, povej mu je le redle pod ocy inu reci: »Ti si en Hudič inu ostaneš en Hudič. Iest pak sim en karsčenik inu imam eniga močnejšiga GOSPUDA nad mano kakor si ti, zatu ti mene z myrom pusti.«

Meni samimu se je čestu pergudilu, de je ta Hudič meni v moy hiši enu ropotanje ali žuganje začenal inu s takim mene mislil ustrašiti, ali jest sim se mojga poklicanja deržal inu rekal: »Iest veim, de je mene Bug v le-to hišo k animu gospodarju postavil, de bi jest v njei imel gospud biti. Imaš li tedaj ti Hudič enu bulše poklicanje kakor jest od Buga inu si le-tukaj notri en gospud, taku ostani tukaj, ampak jest vejm, de ti na enu drugu mejstu slišiš, zlasti na dnu tiga pakla.« Sim taku zupet zaspal inu nega pustil po svoje hude misli rovnati, jest sim veidil, de meni ništer ne more sturiti. Tu je uže ta prvi štuk, kateriga my neismo mogli izpustiti, potehmal ty jogri inu ta GOSPUD sam od duhov govore, kateri so hudi duhovi inu se zatu prikazujo, de ony te ludy strašio inu strahovite ali bo-ieče dellajo.

Ta drugi štuk je, de Christus pravi: »Taku je pissanu inu taku je Christus moral terpejti inu gorivstati od teh mertvih na tretji dan inu pustit pridigovati v svojem imeni, pokuro inu odpuscainje teh greihov mej vsemi folki inu začeti v Ieruzalemi.«¹⁵²⁰ V Ieruzalemi (pravi on) se ima le-ta pridiga začeti inu potle po vsim ulnim svejtu vun se rezglassiti, de je Christus moral umrejti inu od teh mertvih gori vstati. H čemu? H timu, de v njegovim imeni pokura inu odpuscainje teh greihov inu sicer v obenim imeni bode pridigovana. De taku obena pokura, oben odpustek ne vela, ni v svetiga Petra ali svetiga Paula, veliku mainje v mojem imeni, de bi jest hotel en menih postati, tu ali unu dellu naprej vzeti, odpuscainje teh greihov s tem zaslužiti. Temuč onu se pravi, v njegovim imeni se ima ta odpustek pridigovati, de je on ga skuzi svoje terpleinje inu gorivstajenje zadubil. Za tiga volo, kateri hoče odpuscainje teh greihov imejti, ta ima

na sveti velikonočni dan.

ta ima verovati, de je Christus za njega volo terpil inu zupet od smerti gori vstal. Tu ima ta prava pridiga biti.

De pak ludie mogo vejdi, de takova prigida¹⁵²¹ ne more hitru zapopadena inu izvučena biti, kadar se enkrat sliši, zatu je ta evangelist le-te besede s flissom perstavil inu pravi: »On, ta GOSPUD Christus, je nym odperl ta zastopnost, de so ony tu Pismu zastopili.«¹⁵²² Takovu sliši h timu, sicer gredo ty ludje v pridigo inu iz pridige kakor krave. Tukaj nej obeniga zastopa, ne more tudi obeden prez Christusa biti, ta more vpricho stati inu narpoprej sam to zastopnost nam odpreti.

Kakovo mainungo pak tu ima, de ta GOSPUD pokuro inu odpuscanje teh greihov vkupe zapopade inu pravi z zastopnimi besedami: »Takova pridiga se ima v Ieruzalemi začeti.«¹⁵²³ Tu je vsaj ja ena čudna zapuvid, de se ima v Ieruzalemi začeti pokuro inu odpuscanje teh greihov pridigovati, gdi so ty narvegši svetniki, ty leviti, viši farji inu ta folk Božji bily. Tukaj bi vsaj en vsakateri bil mogel meiniti, de bi takove pridige od pokure inu odpuscanja teh greihov potreba ne bilu, ampak ta GOSPUD hoče tulikain reči: »Vy, lubi leviti inu Iudje, vy by imejli ty prvi biti inu na vas bi se imejlu začeti pridigovati ta pokura, de bi se vy imejli pobulšati, ali vy bi ne imejli nikuli več k odpuscanju teh greihov priti. Zakaj pokuro pridigovati se ne pravi družiga ništer, kakor te greihe svariti inu vučiti, de je ne mogoče izveličanim biti, samuč de se my preobernemo inu verujemo na Christusa, de nam Bug za njegovo volo hoče milostiv biti.«

Takova od pokure pridiga hoče ta GOSPUD, de bi imela po vsem ulnim svitu yti. Za tiga volo se ne more oben človik izgovoriti, temuč se moramo vsi za greišnike dolžni dati, sicer bi nam ne bilu potreba od pokure pridigovati? Ia, on hoče, de se takova pridiga v Ieruzalemi mej tem folkom Božjim inu na tem narsvetešim meistu ima začeti. De se ima tem farizeerjem povedati, de se ony pobulšajo, zakaj ony je huje dellajo kakor kurbe inu lotri. Potehmal se ony še za brumne inu svete štemajo, kakor de bi ony takove pridige od pokure ne potrebovali. In summa, Christus ferdamna z le-to zapuvidjo ta cejl sveit inu svary nje vse koker greišnike inu hoče, aku my drugači pegerujemo svety biti, de en vsakateri ima na svoja kolena pasti, svoje roke gori vzdigniti inu reči: »GOSPUD, jest sim en greišnik, meni je potreba, de se jest pobulšam. Iest ga pak ne morem, zatu GOSPUD bodi milostiv inu pomagaj meni.«

Kadar se takovu zgody, de my na vsem našim živlenju inu djanju cagamo, taku tukaj pride ta drugi štuk, katerimu se pravi odpuscanje teh greihov. Tu istu hoče ta GOSPUD, de se tudi ima pridigovati, de je onu taku nerveč zatu djanu, de my spoznamo, de smo my greišniki inu potle za gnado prossimo. Zakaj k le-timu cympru ali zydanju, kadar se ima en karsčenik sturiti, more tu vselej ta prvi kamen biti, de en človik te greihe spozna. Zakaj sice¹⁵²⁴ se ludje tiga odpuscanja ne mogo vesseliti ni troštati. Taku hoče ta GOSPUD le-tukaj obuje na znanje dati, de je vus sveit pod greihom inu le skuzi Christusa pravičen inu svet bode.

Ta pamet ima svoj sussebni urtel, eden se zdy, de je brumen, se veliku posty inu moly, ta drugi, de on veliku almožne daje inu taku od drugih. Ampak ta evangelion stury vse k greišnikom inu pravi: »Sturi pokuro.« Tukai se kreig ali ardrya začne. Ta papež ne hoče oben greišnik biti, en menih v kloštri tudi nikar. Inu my sami bi tudi radi hoteli taku živejti, de bi nas nihče nigdir ne mogel dolžiti. Ampak iz tiga ništer ne bode, koku mu tedai my imamo djati? Hočmo li my zatu cagati? Zakaj greišniki smo my inu vejmo, de je Bug timu greihu sovraž? Ne, temuč kadar je odpuscanje teh grei-

c hov

1521| Pridiga.

1522| Lk 24,45.

Pokura se ima tudi Iudom pridigovati.

1523| Lk 24,47.

Christus obdolžy z le-to zapuvidjo vus sveit, de je on poln greiha.

Odpuscainie teh greihov se ima tudi pridigovati.

1524| Sicer.

Ta pamet misli skuzi della brumna biti.

Izlaga tiga evangelia

hov raven te pokure pridigovati zapovèdanu, de se ima odpusčanje teh greihov vsem tèm, kir je poslušajo inu verujo v tem imeni Christusevim oznanjovati, takovu ti gori vzami inu se ga troštaj, reci: »GOSPUD, jest sim en greišnik, ampak šonaj mene za tvojga Synu volo, iest hočo te same gnade živejti, katera bode meni v tem imeni tvojga Synu ponujena.« Aku ti tu sturiš, prov sturiš inu imaš vejčiti, de bode tebi pomaganu.

Zakaj tukaj stoji ta obluba, de vsem tem, kateri ta evangelium gori vzamejo, nyh greihi bodo odpusčeni inu imajo nym šeinkani biti. Zakaj onu se ja ima v tem imeni Christusevim odpusčanje teh greihov pridigovati. Gdi pak Christusa nej, tukai ne more obeniga odpusčanja teh greihov biti.

Papežov odpustek je zgul laža.

Zatu je tiga papeža odpustek ena zgul laža inu goluffya, kateriga on v tem imeni inu zaslužanju teh mertvih svetnikov prodaja. Zakaj le-tukaj onu stoji, v mojem imeni se ima pridigovati, kir sem jest za vas moral umerjti inu od mertvih gori vstati, sicer nej nihče za vas umerl.

Papež šentuje le-ta vuk.

Le-to predigo zmerja papež eno kecaryo, kakor je veideče, inu nas šentuje inu dolžy, pravi, de prepovedujemo dobra della. Ali koku je timu djati? Ter vsaj my neismo le-tih bessèd sami znašli ni sturili, de se v tem imenim Jezusevim ima pokura pridigovati vsem ludem. Kaj bi bilu pak potreba pokuro pridigovati, kadar bi my dobra della imejli ali bi je mogli dellati? Ty pravični ga ja ne potrebujo, de bi se nym pokura pridigovala, temuč ty greišniki. Kadar tedaj takova zapuvid, de se ima po vsim svejtu pokura pridigovati vsimu ulnimu sveitu je dana, taku mora iz tiga priti inu se lahku zastopi, de na tem cejlim sveitu ništer nej, temuč zgul greišniki inu greihi, obena dobra della, h čemu bi sicer potreba bilu te pokure inu odpusčanja teh greihov.

Na tem svejtu nej obenih dobrih dell.

Ampak ty sleipi ludje ne hote slišati, le vselei šentuju, de se dobra della prepoveduju, za tiga volo sliši h timu, de Bug ta zastop nam odpre, de my rečemo: »GOSPUD, bodi meni milostiv, jest sim en ubog greišnik. Ampak jest se troštam tvoje gnade, de si ti zapovedal, de se ima odpusčanje teh greihov v tvojem imeni pridigovati.« Kateri se taku spozna, ta časty Boga inu da njemu to hvalo, de je on v svojej bessèdi risničen, katera bessèda nas vse za greišnike toži inu h pokuri opomyna. H drugimu časty on Boga tudi v tem, de on skuzi tu ime Christusevu veruje odpusčanje teh greihov. Ker timu pruti ty nepokorni inu neverni Boga šentuju inu h pušlednimu tudi svojo štraifingo zatu bodo prejeli.

Taku ima naša vera biti pred Bugom inu ima na to vero en karsčanski leben yti, de my drugim dobru sturimo, radi pomagamo, smo pokorni inu en vsakateri svojmu poklicanju streže, taku my bomo pravi svetniki, kateri so pred Bugom skuzi to vero sveti inu potle za tiga lebna ali življenja volo pred temi človèki tudi prez svara. Sicer aku ta persona nej poprej skuzi to vero čista inu sveta, kaj njej pomaga, de ona dobra della della? Ali kaku se mogo dobra della reči, kadar je ta zvirek hud inu nečist, iz kateriga ta della semkaj pridejo? Zakaj tu serce nerpervič ne veruje, de je Bug risničen, kateri po vsim svejtu zapoveduje pokuro pridigovati. Inu kadar se ti za obeniga greišnika ne hočeš deržati, taku iz tiga gre, de ti odpusčanja teh greihov ne bodeš pegeroval ni yskal.

En karsčanski leben ali živlejnje.

Ty uže, kateri se za greišnike spoznajo inu vupajo, Bug bode nym takove greihe skuzi Christusa odpustil, ty so ty pravi karsčeniki, per katerih se pokura inu odpusčanje teh greihov najde. Nad takovim vukum nas zmerjajo s kecarji inu nas ferdamnujo. Ampak my imamo Boga zatu zahvaliti, de my h tej gnadi pridemo, se za greišnike spoznamo inu se moramo te gnade Božje troštati inu potle v takovi veri prava dobra della dellamo, katera

sém

na sveti velikonočni dan.

semkaj gredo v tej pokuri inu v tej veri. Zakaj gdi je takova pridiga inu vuk, tukaj hoče tudi Christus biti. Tjakaj nejma oben Hudič priti. Ia, ludje se nej-majo tudi ni Hudiča ni smerti več bati ni pred nym se prestrašiti. Zakaj tukaj je odpusčanje teh greihov inu enu vesselu, myrnu serce, kateru radu stury, kar onu le ima sturiti. Ty drugi pak, kateri ne verujo, ty ne sture obeniga dobri-ga della. Inu kadar bi lih tu dellu samu na sebi hudu ne bilu, taku je vsaj tu serce hudu. Tu so utragliva inu nepriazniva della, na katerih Bug obeniga dopadenja ne more imejti. Nu, taku pak tu serce ne bode čistu, temuč le sku-zi to vero na Christusa, de se my za greišnike spoznamo, ampak skuzi njega odpusčanja teh greihov iz zgul gnade vupamo.

Iz le-tiga pride, de je en karsčenik kmallu en greišnik inu en svetnik, on je kmallu hud inu brumen. Zakaj kar našo persono an tiče, smo my v greihih inu v našim lastnim imenu smo my greišniki. Ampak Chrislus¹⁵²⁵ pernesse nam enu drugu ime, v tem istim je odpusčanje teh greihov, de nam za njegovo volo ty greihi bodo odpusčeni inu šeinkani. Taku je onu obuje rejs, greihi so tukaj, zakaj ta stari Adam nej še cilu umerl inu vsaj nejso tukaj, urzah je, Bug nyh ne hoče za Christusevo volo viditi. Pred mojemi očyma so ony, iest je vidim inu je dobru počutim. Ampak tukaj je Christus, ta vely meni pridigovati, iest imam pokuro sturiti, tu je za eniga greišnika mene spoznati inu potle odpusčanje teh greihov verovati v nje-govim imeni. Zakaj ta pokura, grevinga inu spoznaje teh greihov, aku one lih tukaj morajo biti, taku one vsaj nejso zadosti, onu more h timu priti, de ludje verujo v jimeni Christusevim odpusčanje teh greihov. Gdi je pak ta-kova vera, vundu Bug nikar več teh greihov ne vidi. Zakaj tedaj stojiš ti pred Bugom nikar v tvojem imeni, temuč v Christusevim imeni, ta te cyra ali usnaži z gnado inu s pravico, aku si lih ty v tvojeh očeh inu za tvoje persone stran en ubog greišnik inu tečiš poln slabusti inu nevere. Takovu bi pak tebe ne jmejlu preveč inu do smerti ustrašiti. Zakaj koku bi ti sicer hotel inu mogel le-to pridigo od pokure poslušati? Za tiga volo reci taku: »Ah, GOSPUD, iest sim en ubog greišnik. Ampak ti praviš, onu nejma taku z mano ostati, zakaj ti si ja zapovèdal tudi odpusčanje teh greihov v tvojem imeni pridigovati etc.«

Tu je uže ta pravi artjcul, kateri karsčenike della, zakaj kadar bi se ti lih hotel do smerti spostiti inu skuzi almožne dajanje sam h petlerju stu-riti, skuzi tu tebi nej pomaganu, ti s tem ne bodeš oben karsčenik, ti s tem ne prideš v nebu, ti si s tem ne sturiš obeniga milostiviga Boga, zakaj le -tukaj onu stoji, v mojem imeni, pravi Christus,¹⁵²⁶ se ima pokura pridigo-vati, de ty ludje bodo prestrašeni inu odpusčanje teh greihov, de ony zu-pet bodo potroštani. De je taku naš GOSPUD Christus le sam ta gnadliva suknja, s katero bomo obličeni, de Bug, naš Oča, nas ne more za greišnike gledati, temuč kakor prave, svete, brumne otroke gori vzeti inu ta večni leben dati.

Le-ta vuk vy veiste, de je on pred le-tim čassom, prejdan je ta lubi evangelion prišal, na tem sveitu silnu skriven inu malu ludem znan bil. Go-vurilu se je onu, de se ima v imeni Cristusevim odpusčanje teh greihov pridi-govati, ampak zupar tu je vus leben inu vuk šal. De kateri je hotel izveličan biti, ta je moral z dobrimi delli takovu zadobiti inu za svoje greihe sam pla-čati ali zadosti sturiti. Tu se pravi greihe v svojem lastnim imeni proč djati, ampak tu je zabstojn inu krivu. Zakaj tu ime Christusevu je le samu, v katerim sé ima odpusčanje teh greihov pridigovati. Menihšku ime, nunsku ime, pa-pežovu jme, postnu jme, almožnu jme, ja, s. Petra inu Paulusa, te Divice Mar-je ime tiga nejma sturiti. Zatu moremo my per le-tim zastopiti, kaj za ubogi ludje so še v papeštvi inu koku grozovitu ony bodo ogolufani, kadar se ony

En karsčenik je svet inu en greišnik.

1525| Christus.

Ta vera na Christusa le sama stury pravične.

1526| Mt 28,19.

Ta falš inu krivi vuk v papeštvi od večniga lebna dobivanja.

Izlaga tiga evangelia

Absolucia v tem papeštvu.

izpovedajo inu se narbrumniši zde inu verujo, de ony bodo od vseh nyh greihov odvezani po tei izpuvidi taku se zgody inu stury takovu odvezanje ali absolucia nikar le v tem imeni Christusevim, kakor bi vsaj imejlu biti, temuč v tem imeni te Matere Božje, teh svetih apostolov inu vseh svetnykov zaslužnju. Kaj je pak takovu za eno absolucio ali odpusčanje? Ena zgul gnusnoba je onu, pred katero bi ludje imejli beižati kakor pred samim Hudičom. Ali ty ludje h taki absolutie hite kakor h tei narvissokeiši Božji službi, h taki bodo tudi permorovani inu gnani.

Kateri pak hoče po tej zapuvidi Christusevi sturiti, ta sliši le-tukaj, de odpusčanje teh greihov se ima pridigovati le v tem imeni Jezusevim Christusevim, urzah je, kir le on sam je za nas umerl. Ty drugi svetniki vsi kmallu nei oben za tvoje greihe umerl. Kaj potrebuješ ti tedaj nyh imena k odpusčanju¹⁵²⁷ tvojeh greihov?

1527| Odpusčanju.

Tu je ta vuk iz tiga današnjega evangelia, de ty, kateri svoje greihe spoznajo inu vejdo, de so greišniki, imajo odpusčanje teh greihov imejti v tem imeni Christusevim. Tu se pusty viditi ena žleht kunšt, koku se ima k odpusčanju teh greihov priti, ludem zatu nej potreba kamejnje nossiti, cerqve zydati, maše brate, temuč imajo le Božjo bessèdo poslušati, Bogu to čast dati, potehmal on nam pokuro pusty predigovati, de veruiemo, de je risničen, my pak ubogi greišniki, inu de se potle vuče na Božjo gnado zavupati inu na tu ime Jezusevu gledati, v katerim bode odpusčanje teh greihov pridigovanu. Kateri takovu veruje, timu ne more ta greih škoditi. Zakaj on ima Christusa inu njegovu ime inu je pravičen nikar zatu, kakor de bi on ne bil obeniga greiha sturil, temuč de je ta greih skuzi Christusa odpusčen inu my za Christusevo volo iz gnade za svete inu pravične bodemo držani. Kakor my v naši veri spoznamo: »Iest verujem odpustek ali odpusčanje teh greihov.« Za takovo gnado imamo my Boga zahvaliti, de smo my h timu krajlestvu Christusevimu inu k njegovi bessèdi prišli, kateru je enu krajlestvu te gnade, v katerim skuzi tu ime Jezusevu vsi greihi imajo odpusčeni biti. Inu imamo ja le-ta vuk dobru rezločiti od tiga drugiga vuka, kateri vučy od dobrih dell. Nikar zatu, kakor de bi ne imejli ty, kateri pegerujo, izveličani biti, dobrih dell dellati, kakor tu ty papežniki falš izlagajo. Zakaj takova pokorsčina je nam dolgu poprej gori naložena v ti postavi, temuč zatu, de takova dobra della nikomer k odpusčanju teh greihov ne mogo služiti. Zakaj Petrus inu Paulus inu vsi svetniki, ony si bodite za svojga lebna ali živlenia volo taku brumni, kakor ony hote, taku onu nym vsaj ne pomaga pred Bugom, kateri se ne hoče z delli pustit plačati, on hoče enu čistu serco imejti. Tu pak pomaga vsem karsčnikom, dé ony na Christusa verujo inu skuzi njegovo smert odpusčanje teh greihov inu večni leben vupajo. De taku obuje more biti, dobra della se imajo dellati inu vener tu odpusčanje teh greihov le v tem imeni Christusevim verovati. Tu nam daj naš lubi GÖSPUD Christus, amen.

NA TO I. NEDELLO PO

VELIKONOČI, QUASIMODO - ¹⁵²⁸

GENITI, EVANGELIUM

IOHANNIS XX. ¹⁵²⁹

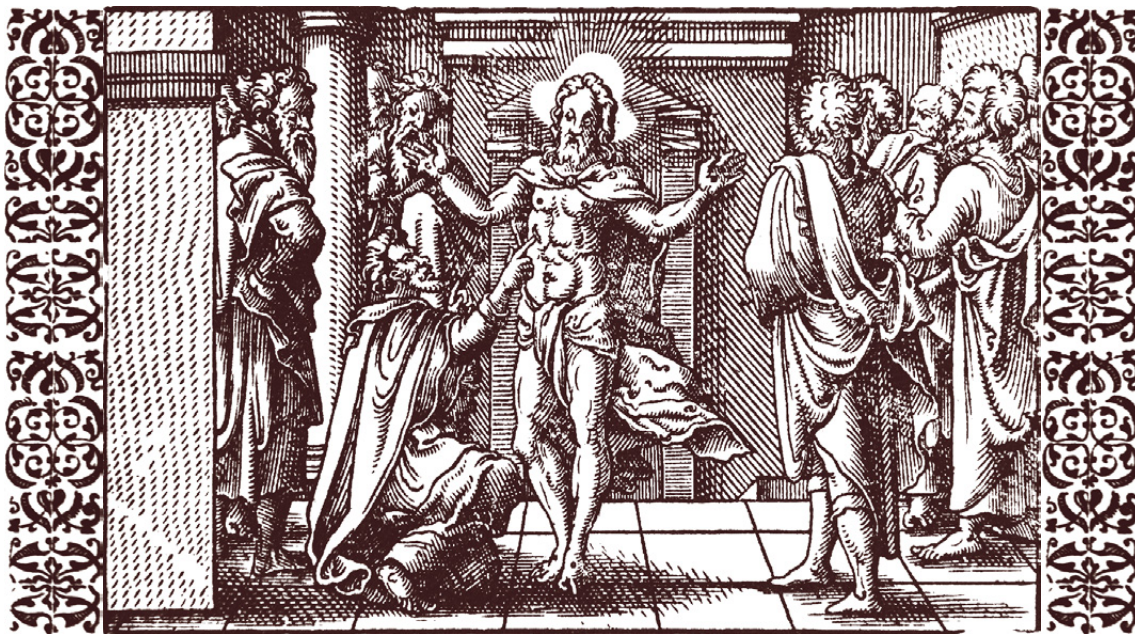
1528| Bela nedelja (prva nedelja po veliki noči; nedelja Božjega usmiljenja).

1529| Evangelij po Janezu 20.

A večer pak te iste sobbote, kadar so jogri bily vkup zbrani inu davri zaperte za volo strahu teh Iudov, je Jezus prišal inu je stopil v srédo mej nje inu je rekal k nym:

na 1. nedeljo po velikonoči.

k nym: »Myr bodi z vami.«¹⁵³⁰ Inu kadar je on tu bil rekal, je nym pokazal roke¹⁵³¹ inu svojo stran. Tedaj so njegovi jogri bily vesseli, de so GOSPUDA vidili. Inu Jezus je zupet k nym rekàl: »Myr bodi z vami. Ravnu kakor je mene Oča poslal, taku jest vas pošlem.« Inu kadar je on le-tu bil rekàl, je v nje dabnil inu je rekal k nym: »Vzamite Svetiga Duha, katerim vy greihe odpustite, tem so odpusčeni inu katerim je zaderžite, tem so zaderžani.«

Tomas pak, teh dvanajst eden, kateri je imenovan Dvoičič, nej bil per nyh, kadar je Jezus bil prišal. Tedaj so ty drugi jogri k njemu djali: »My smo GOSPUDA vidili.« On pak je djal k nym: »Aku jest ne bom na njegovih rokah vidil znamenja teh žarnoglov¹⁵³² inu ne bom polužil moj perst v tu mejstu teh žarnoglov inu ne položim mojo roko v njegovo stran, taku jest nečem tiga verovati.« Inu čez osem dny so zupet notri bily njegovi jogri inu Tomas ž nymi red. Jezus je priskal,¹⁵³³ kadar so davri bile zaperte inu je v srédo stopil inu je rekal: »Myr bodi z vami.« Potle je on rekal Tomažu: »Podaj semkaj tvoj perst inu pogledaj moje roke inu podaj semkaj tvojo roko inu položyo v mojo stran inu ne bodi neveren, temuč veren.« Tomaž je odgovuril inu je djal k njemu: »Moj GOSPUD inu moj Bug.« Jezus je djal k njemu: »Tomas, zatu ker si ti mene vidil, si veroval. Zveličani so ty, kir ne vidio inu vener verujo.«

c 3 Jezus

1530| Lk 24,36.

1531| Lk 24,40.

1532| (Kovanih) žebļjev; izposojeno iz srvn. Schamagel (enak pomen) (Pleteršnik, Slovensko-nemški slovar).

1533| Prišal.

Izlaga tiga evangelia

*Fezus je tudi veliku družih caihnov delal pred svojemi jogri, kateri nejsa v le-tih buqvah zapissani. Le-ty so pak zapissani, de vy verujete, de Fezus je Christus, Božji Syn inu de vy skuzi vero leben imate v njegovim imeni.*¹⁵³⁴

1534| Jn 20,19–31.

1535| Leta /15/33. Javno.

Anne 33. Publicè.¹⁵³⁵

E-to historio je vaša lubezan v tej vnuvični pridigi slišala, de se je na ta velikinočni dan zgodila, potehmal kadar sta ta dva mlaiša iz Emavsa zupet v Ieruzalem prišla inu sta tem drugim oznanila, koku sta ona tiga GOSPUDA vidila. Nu, pak ima Ioannes to navado pred drugimi evangelisti, de on nikar le to historio zapiše, temuč tudi to pridigo Christusevo inu negove bessede k ny postavi, na katerih nam narveč ležy, taku melda on le-tukaj te bessède, od katerih se v drugih evangelistih ništer ne najde, koku je ta GOSPUD taistikrat, potehmal je on svojim jogrom myr oznanil, roke inu noge pokazal, k nym govuril.

1536| Jn 20,21.

*»Kakor je mene ta Oča poslal, taku jest vas tudi pošlem.«*¹⁵³⁶

Christus pernesse svoje gori vstajenje v tu pridigarstvu.

Tu so silne inu vissoke bessede, s katerimi on nym tu pridigarstvu poroči inu s temi istimi tudi perpravi tu terplenje inu tu gorivstajenje Christusevu v svoj pravi stan inu opravilu. Zakai kadar bi onu izvunaj tiga pridigarstva le per tei historji bilu ostalu, taku bi tu djanje nam cilu ništer k nucu ali h pridu bilu, kakor se v tem papeštvu vidi, ty imajo to historio prov inu dobru, kakor my njo imamo. Ampak kadar je ony v tem pridigarstvu prov ne pelajo ni izlože, kakor Christus le-tukaj zapoveduje, taku tu veidenje te historie od Christuseviga terplenja ostane prez sadu inu ništer ne priduie, ravnu kakor bi ona bila enu dianje od Dietriha od Perna¹⁵³⁷ ali ena marskaka baissen iz Ezopa,¹⁵³⁸ katero ludje poslušajo inu se vuče, ampak ony nemajo več od nje, temuč tu vejdene. Za tiga volo onu na tem ležy, de se ta historia od terplenja inu gorivstajenja Christuseviga inu od niega prida prov pridiguie tem ludem, rezglassi inu izloži.

1537| Dietrich iz Berna (Verone) je lik iz germanskih legend, osnovan naj bi bil na Teoderiku Velikemu, vzhodnogotskemu kralju Italije, ki je vladal med 493 in 526.

1538| Starogrški basnopisec.

1539| Jn 20,21.

Koku je Christus poslan, iz tiga špruha Esa. na. 61.

Takovu pak se zgody na le-to vižo, od katere ta GOSPUD le-tukaj pridiguje inu pravi: »Iest vas pošlem, kakor je mene moj Oča poslal.«¹⁵³⁹ Koku je uže ta Oča Christusa poslal, vučy zdavnu poprej ta sveti Esaias na 61. cap.: »Ta Duh tiga GOSPUDA je per meni, zatu je mene ta GOSPUD žalbal. On je mene poslal tem revnim pridigovati, ta rezbiena serca obezati, pridigovati tem ujetim enu odrešenje, tem zvezanjm enu odvezanje, pridigovati enu prietnu lejtju tiga GOSPUDA etc.«¹⁵⁴⁰ Tu je ta zapuvid, s katero je Christus od Očeta poslan, natu pravi Christus le-tukaj, de glih taku pošle svoje jogre tudi kakor je on poslan inu poročy nym noter do konca tiga svita, takovo službo inu opravilu, kateru je on pelal, de ony imajo ravnu taku pridigovati, kakor je on pridigoval. De taku le-ta zapuvid inu pošilanje le-tukaj le na ta vuk gre, de ty jogri ta isti od Christusa imajo pelati, ravnu kakor ga je on na tem svejtu pelal.

1540| Iz 61,1.

Kaj je GOSPUDI Christuseva pridiga.

1541| Pridiga.

Kaj je uže takovu za en vuk, pravi Esaias z lépimi, častitimi, svitlimi bessédami, de je Christus h timu žalban inu poslan, de bi on imel ta prestrašena, slaba, cagova serca troštati. Katera pridiga uže drugači slove inu gre, taku ta ista nej ta prava prigida¹⁵⁴¹ Christuseva, Christus nje tudi gvišnu nej zapovedal, temuč ona je ena Moizesova pridiga, zakaj Moizes taku pridiguje, de ta prestrašena, slaba serca še več prestrašena inu cagova bodo.¹⁵⁴² Le-ta pridiga pak se pvavi¹⁵⁴³ Christuseva pridiga, skuzi katero bodo ty revni potroštani. Zakaj Christus je imel

1542| 5 Mz 20,8.

1543| Pravi.

na 1. nedello po velikonoči.

je imel z eno novo zapuvidjo priti zatu, kir so ta della, katera je on na zemli sturil inu opravil, tudi nova della, katerim glih se poprej na tem svejtu nikuli nejsjo zgudila, de je Božji Syn terpil inu od teh mertvih zupet gori vstal.

Ravnu kakor je uže Esaias od tiga vuka Christuseviga prerokoval, taku my slišimo le-tukaj od Christusa tudi, zakaj le-taku pravi ta evangelist.

*Inu on je dahnil v svoje jogre inu je rekal k nym:
»Vzamite Svetiga Duha, katerim vy te greihe odpustite, tem so odpusčeni, katerim je pak vy zaderžite, tem so zaderžani.«¹⁵⁴⁴*

Tu je ta pravi duhovski regiment, kateri se ima taku deleč od deželskiga regimenta rezložiti kakor je deleč nebu inu zemla enu od družiga. Kateri so uže v le-tim duhovskim regimentu, ty so pravi krajli, pravi vyudi, pravi gospudje, kateri imajo regirati inu gospodovati, ampak le-tukaj pogledaj inu se vuči, koku je takov regiment obšrangan inu koku deleč on gre, zlasti (kakor te besede očitu slove) kakor deleč je ta sveit inu z drugim neima okuli hoditi, samuč s temi greihi. On nejma ni z denarmi ni z blagom, s tem užitkom ni zo vsem tem, kar k užitku sliši, se pečati. S takovim imajo posvitni cessarji inu krajli, vyudi inu gospudje okuli hoditi, vse ordnati inu sturiti, kar je temu gmain nucu ali pridu inu myru narbulše, ampak le-ta duhovski regiment je le na te greihe postavljen, gdi se ty greihi začnejo, undukaj se ima tudi le-ta regiment začeti inu sicer nikar.

Zatu pred tem se imajo ludje varovati, de mi tu duje regirane nikar ne zmeišajmo, kakor so papež inu njegovi škoffi sturili, kateri so tiga duhovniga regimenta taku se lotjli, de so ony tudi posvitni gospudje postali, zlasti takovi, pred katerimi se morajo cessarji inu krajli poklaniati. Tiga nej Christus svojem jogrom zapovèdal, tudi k posvitnimu regimentu nikar vunkaj poslal, temuč tu pridigarstvu nym poročil inu ta regiment čez te greihe, de je taku tiga pridigarstva njegova lastna definitio ali izlaga, de se ima ta evangelion od Christusa pridigovati inu greihi tem rezbienim, strahovitim vistem odpusčati, ampak tem nepokornim inu žihrim greihi zaderžati inu zvezati.

Takovu zvezanje je ta papež tudi grozovitu izpačil inu preobernal, kir nej per tem, kar se v tem pridigarstvu zvezati pravi, ostal. Zakaj on je tu zvezanje taku izlagal, de on more postave inu ordninge nikar le v tej cerqvi, temuč tudi v posvitnim regimentu gori postaviti, kakor se njemu dobru zdy, ampak te maininge onu cilu nèma. Iest kakor en pridigar inu od Christusa poslani nejmam tebe ništer od hišenja, od oranja, od užitka inu družiga vučiti, zakaj h takovimu je tebi Bug tvojo pamet dal. Kadar se ti pak v velikih ričeh ne umeiš prov perpraviti, od tiga ti moreš posvitne modre ludy vprašati, kateri v teh istih znajo sveitovati. Moja zapuvid pak inu regiment gre le na te greihe, de jest tebe vučim, koku bi ti za tvojeh greihov volo vekoma bil mogel zgublen biti, kadar bi Christus za nje ne bil plačal inu zadosti sturil.

Zatu stoji uže vse, kar tiga vuka an tiče, na tem, de ludje vejdo, kaj je ta greih, de se greih ne pravi, denarij ni blagu, krajlestvu, užitek, kruh, vinu ni drugu timu glih, temuč greih je ena butora, katera tebi tvoje serce inu veist obteži pred Bugom, de se ti moreš pred njegovim serdom bati inu tiga večniga ferdamnanja si vzveist biti ali čakati. Zakaj my govorimo le-tukaj od risničnih, pravih greihov, katere Bug za greihe deržy inu so te večne smerti v Reidni, nikar od gospud Simonovih greihov, s katerimi ty kavklerji¹⁵⁴⁵, papež inu škoffi okuli hodio, kadar se eden na enim prepovèdanim dnevi ne posti ali messu jej, kadar en menih prez kute ali šcapulirja¹⁵⁴⁶ ali ena nuna
prez

1544| Jn 20,22–23.

Christus ima en duhovni regiment.

Ta potelesni regiment.

Papež meiša Christusev inu tiga svita regiment vkupe.

Tu pridigarstvu s čim onu okuli hodi.

Papež je tu vezainje krivu izlagal.

1545| Akrobat, cirkusant, izposojeno iz srvn. *Gaukler* (poulični ali cirkuški akrobat) (M. Snoj, Slovar Janeza Svetokriškega).

1546| Širok pas blaga z odprtino za glavo, ki pokriva prsno in hrbtno stran redovniškega oblačila (škapulir; SSKJ).

Izlaga tiga evangelia

prez pokrivala ali nje dyntoha hodi, takovi so papeški greihi, kateri so le pred tem papežom inu njegovimi farij ali kolačov žegnavci, greihi, kateri so tu zmislili, pred Bugom pak nejsu greihi inu nikogar ne ferdamnajo, zakaj Bug takoviga nej nigdir prepovedal.

Le-tukaj pak govorimo my od greihov, kateri so pravi inu risnični greihi, katerih nej oben človik zmislil, temuč v katerih smo rojeni inu živimo, kateri so zupar Božjio zapuvid, zupar katere tudi Božja zapuvid pričuje inu nikar le teh človekov zapuvid. S takovimi greihi, pravi ta GOSPUD le-tukaj, imajo ty apostoli okuli hoditi, de ony nje imajo odpusčati ali zvezati inu zaderžati, z denarmi pak, s blagum inu s posvitnim djanjem nejmajo ony okuli hoditi, de taku uže vu eniga apostola ali pridigarja ustih nebu inu pakal kmalu bode, kadar ti hoč nepokoren, žiher inu hud biti, de ony tebe doli v ta pakal mogo vreiči. Spet nazaj, kadar ti tvoje greihe spoznaš inu se tiga terplenja inu gorivstajenja Christuseviga troštaš, taku ima tebi tu nebu odpertu stati inu ena takova sodba od tiga cerkovniga služabnika čezte rečena biti, katere se ta Hudič sam more bati inu tebe od vseh tvojeh greihov prostiga sturiti, aku ti tu s pravo vero gori vzameš.

Tu je uže ena takova oblast, pruti kateri teh cessarjev inu krajlev oblast ništer nej, de en apostel, ja, en vsakateri joger Christusev, smej eno pravdo ali urtel reči čez ta cejli sveit, de ta greih ima odpusčen biti inu takovu odpusčaine ima taku gvišnu biti, kakor de bi je bil Christus sam izrekal, kakor njegove bessède le-tukaj pričujo, »Kakor je mene moj Oča poslal, taku jest vas pošlem.«¹⁵⁴⁷ Tu je uže enu, de ta greih se nejma imenovati ena pozvitna reič, temuč ena britkust ali obloženje te veisty, katera nas pred Bugom zatožuje inu dolžne della. Tu služi uže tudi h timu, de se ti ljudje varujo, de nikar z norskimi greihi, od katerih sim jest ozgoraj govuril, okuli ne hodio, zakaj kadar bi se ti hotel od teh istih norskih inu lažnivih greihov pustit odvezati, taku bi se ty potle tudi na to norsko inu lažnivo pravico moral zanesti. Obtumerkaj le-to definitio ali izlago dobru, de se pravi tu greih, kar nam Božja postava rezodej inu za tiga volo nas zatožuje, aku nej en takov greih, taku tu nej oben pravi, temuč en zmišlen inu sturjen papeški greih, od tiga Bug ništer ne vej, nam tudi ništer ne škoduje.

Nu, se pak vidi, de nyh veliku v pravih, velikih, očitih greihih leže, kakor so lakomnost, prešuštvu, tatvyna, vuhernya, serd, nyd, žertje, bogašentovanje inu tem glih, inu se vsaj ništer zatu ne kumrajo, gredo le naprej inu puste rožom svoje greihe nossiti. Tukaj na greihih ne manka, temuč na tem, de yh ljudje ne hote spoznati ni od nyh pustiti. Takovi greihi se ne mogo odpusčati, temuč h timu sliši tu zavezovanje inu ta druga oblast, od katere Christus le-tukaj govori: »Katerim vy te greihe zaderžite, tem so zaderžani.«¹⁵⁴⁸

Zatu se more le-tukaj en gvišen rezlotik sturiti inu te prave greihe taku dilyti, de so nekateri grejhi kmallu pred nami greihi inu pred Bugom, nekateri pak so le pred samim Bugom greihi inu pred nami nikar, zakaj my nyh ne hočmo spoznati ni se za nje kumrati ni za odpusčanje prossjti. Taku pravi David: »Tibi peccauī.«¹⁵⁴⁹ GOSPUD, tebi sim jest greišil inu hudu pred tabo sturil.«¹⁵⁵⁰ Tukaj je obuje vkupe, kir David vidi, de je krivu sturil inu vej, de Bogu hudu dopade. Kakor de bi hotel reči: »Iest spoznam inu počutim te greihe nikar le s tem, de jest na nje spomislim, temuč de jest tudi vidim inu počutim tiga greiha muč, kaj ta premore, de je on en hud zludi inu grozovita butora, kateri hoče mene pred Bugom zatožiti, v ta pakal inu v to večno smert vlejči.« Kakor Paulus k Rymlanom na 7. cap. od tiga govory: »Prez te postave je bil ta greih mertov. Iest sim pak živel nekadaj prez te postave.«¹⁵⁵¹ Hoče taku reči: »Greih je vselej v nas, ali dokler ta postava ne pride, je ta greih ravnu

Tu pridigarstvu odpusča ali veže te greihe.

1547| Jn 20,21.

Falš greihom se ljudje nejmajo pustit kumrati.

Greihi.

Rezlotik teh greihov.

1548| Jn 20,23.

1549| Zoper tebe sem grešil.

1550| Ps 51,6.

Ta špruh s. Paula, Rom. 7.

1551| Rim 7,8–9.

na 1. nedello po velikonoči.

ravnu kakor de bi spal, zakaj on ne boly, ne grize inu ne gloje, od tiga pride, de ti tjakaj greš inu zbyraš en greh čez ta drugi, sicer bi se ti bulje Boga bal inu brumniši bil.«

Kadar pak ta treisk ali grum, tu je ta postava, v tu serce pride inu to veist dotakne, tedaj uže bo ta greih glih živ, de ti vidiš, koku ena mogoča rejč je greh, kateri tebi Boga vzame, tebe timu Hudiču izda inu noter v ta pakal pahne. Zatu pravi Paulus: »Kadar je pak ta zapuvid prišla, je bil ta greih zupet živ, jest pak sim umèrl inu se je znašlu, de je ta postava meni k smerti postala, katera je bila vsaj meni klebnu dana. Tu je uže ta pravi greih, kateri je pred Bugom inu pred mano greih.«¹⁵⁵² V glihi viži se vidi na Davidu, kateri kadar je z Batsebo¹⁵⁵³ bil greih dopernessel, je tjakaj šal, se malu zatu kumral, zakaj ta greih je spal inu je bil že mertov, ampak kadar je Natan prišal inu je njega s tem grumom ali treiskom, tu je s postavo, v tu serce udaril, kir je djal: »Ti si ta mož, kir si timu ubozimu to njego lubo, edino ovčico po syli vzal inu zaklal,«¹⁵⁵⁴ je začel ta greih v Davidovim sercej živ perhajati, on pak pojemati, ali Nathan njega troštal inu pravi: »Ne, ti neimaš umrejti.«¹⁵⁵⁵

Tu se uže imenuje teh apostolov regiment, ena oblast, katera ne gre čez tellu inu leben, denarje inu blagu inu kar k le-timu životu šliši, temuč čez te prave greihe, katere ti inu Bug za greihe deržiš. De so taku vsiga svita greihi podverženi tem apostolom inu vsem cerkovnim služabnikom inu v čassu te nuje vsem karšenikom, de ti v tvojem sercej zagvišan moreš biti, kadar ti od tujga farmoštra ali kadar ti tiga ne moreš dobiti, od eniga družiga karšenika šlišiš, de v tem imeni Christussevim tvoji grejhi tebi imajo odpusčeni biti, de je gvišnu reis inu taku malu more faliti, kakor bi tebi tu sam Christus bil oblubil ali tebi skuzi tiga angela od nebes pustil oznaniti.

Takova zapuvid inu oblast pak nejma tem apstolom¹⁵⁵⁶ inu cerkovnim služabnikom k offerti, nih prevzetju služiti, zakaj ony nejmajo ništer od tiga, tebi pak imajo s tem služiti, de ti bodeš odreišen od tiga sovražnika, kateri je tebi premočan inu bi te vekoma prez le-tiga trošta ujetiga deržal. Zatu je ena velika gosposka oblast, de en ubog človik, kateri je sam en reven greišnik, se smei podstopiti tiga Hudiča pregnati, katerimu se sice vus svejt more uginiti. Zakaj le-taku pravi Christus: »Katerim vy te greihe odpustite, tem so odpusčeni.«¹⁵⁵⁷ Item: »Kar vy bote na zemli odvezali, tu ima tudi v nebi odvezanu biti,«¹⁵⁵⁸ potehmal uže te bessede so taku očite, (»Kakor mene moj Oča pošle, taku jest vas pošlem«¹⁵⁵⁹) taku bi ne imel nihče cbiuvlati, de kakor on odpusčanje svojeh greihov sliši, taku gvišnu on tu ima imejti. Kir je pak ta greih proč, ondu je tiga Hudiča oblast vun inu se more uganyti.

Tu je tudi ta urzah, de bode vaša lubezan čestu opominena, de kadar je Christus takovo častito oblast svojej Cerqvi pustil, de vy te iste imate uživati inu to isto kratku nekar ferrahtati. Zakaj zatu je GOSPUD Christus le-to službo gori postavil, de skuzi to isto imajo vsi greihi odusčeni biti, aku so pravi greihi inu jh ludje spoznajo inu GOSPUDI Christusevi bessedi verujo. Zakaj ty drugi norski človeski greihi ne slišio le-semkaj, onu morajo greihi biti, kateri tu serce dotaknejo inu mu težku inu britku delajo, kakor Adam svojmu synuvi Kainu tudi pridiguje v pervih buqvah Moizessovih inu pravi: »Nej li taku, kadar si ti brumen, taku si pryeten, aku pak nejsi brumen, taku počiva ta greih pred davrmi,«¹⁵⁶¹ tu je: »Ti stojiš zdaj tu inu si en greišnik, ampak ti tiga še ne počutiš, zakaj greih spy ali na enim zlu nepokoinim mejstu. Obtudaj gori, aku se bode enkrat zbudil, taku tebi veliku drugači puide, zakaj greh ne spy zatu, de bi hotel vselej spati, temuč de se ima zbuditi, tu je tebi eno veist struriti, tebe strašiti inu glodati, de ti ne bodeš vejdil ni gori ni doli.«

d Kateri

1552| Rim 7,9–11.

1553| Bašteba, Salomonova mati.

1554| 2 Sam 12,7.

1555| 2 Sam 12,13.

1556| Apostolom.

Ty cerkovni služabniki imajo s takovo oblastio le drugim služiti.

1557| Jn 20,23.

1558| Mt 18,18.

1559| Jn 20,21.

Takova cerkovna služba se ima čestu nucati.

Ta spuh¹⁵⁶⁰ Gen. 3.

1560| Špruh.

1561| 1 Mz 4,7.

Izlaga tiga evangelia

Kateri se uže svojeh grejnov nikar ne lotio, ty imajo prave, ampak nikar odpušene greihe. Za tiga volo bodo nym nyh greihi zaderžani inu zvezani. Zakaj ony ne prossio, de bi nym odpusčeni bily, sicer by ony od nyh pustili.

Tiga papeža pridiga od odpusčainja teh greihov.

V tem papeštvi so taku pridigovali: Kateri odpusčanja teh greihov pegeruje, ta bi imel svoje greihe spomisliti inu čez te iste grevingo ali žalost nossiti. Na takovo grevingo so potle tu odpusčanje teh greihov gruntali. Nu, onu se more zgoditi, de je takova viža iz tiga exempla teh starih vzeta, kateri ravnu kakor my obenimu ta odpustik teh greihov neiso hoteli reči, samuč de se je spoznal za eniga greišnika inu taku izkazal, de se je vidilu, de njemu ty greihi so žal. Takovu je prov inu ima tudi taku biti, ampak kadar bi se hotelu reči, de takova žalost inu grevinga zasluži, de ta greih zatu ima odpusčen biti, tu je falš inu krivu. Zakaj ta grevinga nej obenu zasluženje, temuč je ta greih sam inu tiga greiha regirajnje, na tu se nejma odpusčanje teh greihov inu ta gnada staviti ali zydati. Zakaj preiden se h takovi grevingi pride, ty ludje tiga greiha se ne lotio. Zakaj aku je lih greih tukaj, taku je tu vsaj le en speč inu mertov greih, kakor Adam od Kaina pravi,¹⁵⁶² kadar pak ta greih živ postane inu nikar več ne spy, temuč tu serce inu veist popade inu je straši, takovu se uže ne more enu zasluženu dellu imenovati, temuč kakor je Paulus imenuje, ta pravi živi greih.¹⁵⁶³ Gdu pak hoče reči, de ta greih more gnado inu milost per Bugi zaslužiti?

Kaj je grevinga inu de ona odpusčainje teh greihov ne more zaslužiti.

1562| 1 Mz 4,7.

1563| Rim 7,9.

Zatu so ty ludje v papeštvi grozovitu bily golufani inu zapelani, kir so nje na takovo grevingo kakor na enu zasluženje inu dobru dellu absolvirali, kakor vseh papeških bullah te bessede slove: *Contritis et confessis*,¹⁵⁶⁴ tu je: Kateri so greivali inu se izpovedali, ty imajo odpusčanje teh greihov imejti. Zakaj ta grevinga, kadar je prava, družiga ništer nej kakor teh greihov premaganje, ta ne more vsaj nič zaslužiti. Od tod pak imajo ludje odpusčanje teh greihov, kadar ony tej zapuvidi Christusevi verujo inu to bessedo, katera iz niegove zapuvidi inu v njega imeni nim bo oznanena s serčnim zavupanjem, gori vzamejo, aku je uže lih dobru potreba, kateri odpusčanje teh greihov iz serca želi, de si pusty svoje greihe žal biti, taku vsaj takova žalost inu grevinga ništer ne zasluži. Ia, kadar bi Bug skuzi ta trošt tiga evangelia teh visty nikar zupet gori ne vzdignil, taku bi nas takova grevinga inu žalost cilu od vere odgnala inu polne strahu sturila.

1564| Skesati in spovedati se.

Tu se tedaj pravi ta greih obuditi, vekši inu močnejši delati inu dopernesti, kar ta greih ima opraviti, de le te nesnage čedajle več bode inu en greih h timu drugimu se zbira, ravnu kakor kadar je en tat kradel inu timu rabelnu na štrik prišal, tu nikar per tem ne ostane, temuč se perdružje drugi greihi h timu kradenju, de ty tatie sodbi inu pravdi, gosposčini inu Bogu samimu sovraž bodo. Od tega govory Paulus, Rom. 7, z èno leipo bessèdo inu pravi: »Ta greih bo čez vso masso greišin skuzi to zapuvid,«¹⁵⁶⁵ tu je: »Onu bode stuprov tedaj en pravi greih.« Kir uže taku ta greih svoje opravilu ali muč ima inu iz eniga greiha ta sveit poln greihov postane, de ludje nigdir ne mogo pokoja ni počivainja imejti, tu istu so ony grevingo inu žalost imenovali.

1565| Rim 7,13–14.

Ta greih ne pernesse inu ne zasluži ništer kakor greih.

Kadar je takovu spoznanje prov v tem sercej, taku tedaj Christus pride inu pravi: »Ti si poln greihov inu misliš le čedajle več od mene pasti, bi li jest imel tebi zatu tvoje greihe odpustiti? Tu ne more biti, onu mora ja takova grevinga inu žalost tukaj biti, zakaj sicer ti ne moreš timu greihu iz serca sovraž biti inu tudi ne bodeš nikuli več iz serca želil, de bi tebi imel odpusčen biti. Tu je pak ta pravi pot, de se ti tukaj pustiš najti, kir je moja bessèda inu to isto poslušaj inu z vero gori vzameš, s tem ti boš od greihov prust.« Na takovo vižo se v tem papeštvi nej pridigovalu, temuč ty ludje so bily k svetimu Iacobu, v Rym inu na druga mejsta vižani inu potle na lastno grevingo

na 1. nedello po velikonoči.

vingo inu zadosti djanje, od bessède pak inu zapuvidi Christuseve neiso ništer vučili. Ampak le-tu stoji: »Katerim vy te greihe odpustite, tem so odpusčeni, inu katerim vy je zaderžite, tem so zaderžani.«¹⁵⁶⁶

1566| Jn 20,23.

Obtu nejmamo odpusčanje teh greihov nigdir yskati kakor le v GOSPUDI Christusevih bessédah, kateri pak je drugdi ysče, kakor se v papeštvu zgodi, ta je ne bode našal. Zakaj kaj je tu pomagal, de smo se s postom, s petjem, z moljtvo, s čuvanjem, z mašami inu z drugim taku martrali, de bi k odpusčanju teh greihov¹⁵⁶⁷ bily mogli priti? Aku je moja della, moje grevanje inu izpovedanje more sturiti, h čemu je tedaj potreba Christuseve bessède? Inu kaj je potreba, de on to zapuvid le-tukaj da? Taku bodimo mar Turki inu Iudje, kateri tudi verujo, de hote izveličani biti, aku lih Christusa nejmajo. Ali ta papež je huiši kakor Turki inu Iudje, potehmal on še k takovi zmoti tu ime Christusevu krivu nuca.

1567| Grehov.

Zatu hočmo tu s flissom merkati, de Christus odpusčanje teh greihov le-tukaj v svojo bessédo postavi inu nikar v rumanje, maše, almožne ali druga della, si bodete imenovana, kakor hote. Aku uže gdu odpusčanja teh greihov hoče imejti, ta pojdi k svojmu farmoštru ali h timu bližnimu karssčeniku, per katerim on Božjo bessedo vej najte, tam on tudi odpusčanje teh greihov gvišnu ima imejti. Zakaj tu je odločenu, de my z obenim dellom tiga greiha ne moremo premoči. Temuč vse, kar my sturimo, de se lih do smerti martramo, je zabstojn inu nepridnu. Kakor se je tu v tem papeštvu znešlu inu počutilu. Kateri je eno slabo veist imel inu je zatu vu en klošter šal ali kaku drugu dellu predse vzel, de bi njemu pomagal inu svojo vejst k myru inu h pokoju perpravilu, ta je moral spoznati, de ni orden, ni molenje, ni post, ni rumanje, ni kadilu, kropilu, ni drugu martranje, njemu od takoviga terplenja moglu pomagati. Kaj je ta urzah, družiga ništer, samuč koker le-tukaj pissanu stoji, de ty greihi skuzi to bessedo bodo zaderžani ali odpusčeni. Zatu kateri nikar ne pride v le-to bessédo, v kateri je odpusčanje teh greihov, ta more v to drugo priti, skuzi katero ty greihi bodo zaderžani. Zakaj sicer nej obeniga družiga potu ni srejde k odpusčanju teh greihov priti, kakor skuzi bessedo, obtu si sturite ludje, kar hote, taku bodo vsaj tem nyh greihi zaderžani, kateri h tej bessedi Božij ne gredo inu si z lastnimi delli hote pomagati. Zakaj naš GOSPUD Bug tiga odpusčanja teh greihov nej vu obenu delu polužil, kateru my delamo, temuč v tu edinu delu, zlasti kir je Christus terpil inu gori vstal. Tu istu delu pak je skuzi to bessédo v teh apostolov inu v svojeh cerkovnih služabnikov, ja, v potrebi v vseh karsčenikov usta polužil, de ony skuzi tu istu imajo odpusčanje teh greihov vunkaj dilyti inu vsem, kateri je žele oznanjti. Hočeš li uže ti odpusčanje teh greihov prejeti, taku je tukaj imaš gvišnu najti, zakaj ta zapuvid je tu, de se imajo greihi odpusčati. Aku je pak ti ne hočeš tukaj prejeti, taku bodo tvoji greihi tebi zaderžani, tar si sturi, kar hočeš. Zakaj kakor čestu je rečenu: Izvunaj te bessede nej obeniga odpusčanja teh greihov. To isto bessedo je Christus svojem jogrom, ja, vsem karsčenikom v ta usta polužil, kateri jo tedaj ne hoče iz nih vust prejeti ni te isti verovati, ta dellaj, kar on hoče, taku bodo njemu njegovi greihi zaderžani. Zakaj tu je ta močna zapuvid, de ta GOSPUD te greihe proč vzame od vsiga svita inu od vseh dobrih dell inu je položy v to bessedo, per tej se imajo tudi najti.

Odpusčanje teh greihov tičy le v tej bessedi inu veri.

Le-tu se pak nejma le od te absolucie zastopiti, s katero se ti greihi odvezuju, temuč kakor je v začetku govorienu, de ta GOSPUD le-tukaj tu cejlu pridigarstvu ali cerkovno službo z le-to zapuvidjo vkup zapopade, de se odpusčanje teh greihov v tej pridigi inu v teh svetih zacramentih ima oznaniti inu vunkaj diliti. Zakaj zatu se ta evangelium pridiguje, de ty ludje imajo svoje greihe spoznati, brumni inu pravični biti. Glih taku se le zatu karsčuje, de nam skuzi

Skuzi te zacramente imajo ludje tudi odpusčanje teh greihov.

d 2 to

Izlaga tiga evangelia

to smert Christusevo naši greihi imajo odpusčeni biti. Item: GOSPUD je zatu svojo večerjo gori postavil, de my imamo verovati, njegovu tellu je za nas danu inu njegova kry za naše greihe prelyta inu taku na odpusčanju teh greihov ne cbivlamo. De uže ta vera terdna ostane, de so tebi inu meni greihi odpusčeni, zatu je Christus taku zapustil, de se nikar eden za tiga druziga nejma pustit karstiti ali k zacramentu yti, temuč en vsakateri je ima sam za se sturiti. V glihi viži ima tudi en vsakateri sam zase to bessédo poslušati inu to absolucio yskati inu prossiti inu nejma cbiuvlati, kakor hitru on to bessedo odpusčanja teh greihov v tem imeni Christusevim sliši, de je temu taku, de so njegovi greihi od njega vzeti inu on je od teh istih tudi v nebi inu pred Božjimi očyma odvezan.

Zacramente
inu bessede neima
nihče ločiti.

Taku se tedaj ta besseda inu ty zacramenti nejmajo rezdiliti. Zakaj Christus je te zacramente tudi v te bessede zapopadel. Inu kadar bi zacramenti prez te bessede bili, taku bi se my ne mogli teh istih troštati, ja, my bi ne mogli vejdi, kaj so ty zacramenti. Za tiga volo tu nej le ena velika slipota inu zepelajnje, temuč ena grozovita pregreha, de ty papežniki od odpusčanja teh greihov pridigujo inu vsaj te bessede, na katerih vse ležy, pozabio inu te ludy na eno affinsko ygro vižajo, de ony z lastno andahtjo inu deli odpusčanja teh greihov imajo yskati.

Tu odpusčainje teh
greihov morajo ludy
le verovati.

Kadar je pak naš lubi GOSPUD Christus tu odpusčanje teh greihov v to bessedo zapopal inu kakor je čestu govorjenu, tem cerkovnim služabnikom inu v potrebi vsem karsčenikom v ta usta polužil, iz tiga en vsakateri zastopi, de se more tu odpusčanje teh greihov verovati inu le skuzi to vero h timu istimu priti, kakor je ta grunt našiga vuka le-ta, de my le skuzi to vero na Christusa pravični inu izveličani bodemo. Zakaj ti moreš vsaj spoznati, de ta besseda našiga lubiga GOSPUDA Jezusa Christusa, katero on svojem lubim jogrom v ta usta daje, se ne more z rokami prieti ni s temi deli, onu si bodi lih postiti, moliti, almožne dajati ali kar za dela mogo biti. Ta vera je le sama, katera more takovo bessédo zapopasti, inu tu serce je le samu ta prava skrina, v katero se pusty zaprejti, de je taku risničnu inu gvišnu, de my le skuzi to vero moramo pravični postati. Potehmal tu odpusčanje teh greihov je le v te bessede zapopadenu, ta besseda pak le skuzi to vero more gori vzeta biti.

Takoviga ta papež inu njegovu kardellu ne vej, ja, ony so taku obterpneni, de tiga ne hote vejdi. Za tiga volo je vera inu na besseda enu s tem drugim odzadaj ostalu inu so ty ubozi ludy na nyh lastna della, brumo inu zasluženje vižani bily. Taku pridiguje uže, dokler vam Bug bode zapovejdal molčati, vy lotri. Ali je vissoku potreba, de my préd inu prejd takov papeški vuk, pruti našimu pravimu vuku deržimo inu tiga papeškiga kriviga vuka ali gnusnobe ne pozabimo, zatu de my nikar zupet v njo ne zajdemo inu odpusyhanja¹⁵⁶⁸ teh greihov izvunaj te bessede v naših delih ne ysčemo. Zakai ta GOSPUD viža nas le-tukaj nikar na dela, temuč k svoje bessedi, katero je svojem jogrom v nih usta položil, nje tudi poslal, ravnu kakor je on poslan bil. Kir je uže odpusčanje teh greihov inu ta serca so (kakor Petrus pravi¹⁵⁶⁹) skuzi Svetiga Duha očisčena, tu bodo tedaj iz eniga čistiga, dobriga serca tudi pravi, leipi saduvi rasli inu naprej zvejdli. Zakaj ta vera ne praznuje inu ta Sveti Duh žene prejd inu prejd po svoj šegi

h tej pokorsčini inu štritta zupar messu inu greih. Bug, ta
nam daj skuzi Christussa svojo gnado, de my
takovu verujemo inu izkussimo,
amen.

1568| Odpusčanja.

1569| 1 Pt 1,22.

NA

na II. nedello po velikonoči.

NA II. NEDELLO PO
VELIKI NOČI, MISERICORDIA
DOMINI,¹⁵⁷⁰ EVANGELIUN¹⁵⁷¹
IOANNIS NA X. CAP.¹⁵⁷²

1570| Druga nedelja po veliki noči.

1571| Evangelium.

1572| Evangelij po Janezu 10.

NAŠ GOSPUĐ Jezus je djal k nekaterim fareizeerjem le-taku: »Jest sim ta dober pastyr. En dober pastyr da svoj leben za ovce. En najemnik pak, kateri nej pastyr, kateriga ovce nejso lastne, ugleda volka semkaj gredoč inu zapusty ovce inu beižy inu volk popade inu rezpody te ovce. Ta najemnik pak beižy, zakaj on je en najemnik inu ne mara za ovce. Jest sim en dober pastyr inu jest znam te moje inu jest sim znan tem mojim. Kakor mene zna moj Oča inu jest znam Očeta inu jest pustim moj leben za ovce. Juu jest imam še druge ovce, te neiso iz le-tiga hleva inu te iste, moram jest semkaj perpelati inu one bodo mojo štimo slišale inu bo enu kardellu inu en pastyr.«¹⁵⁷³

1573| Jn 10,11–16.

LE-ta evangelion se more ravnu kakor druga dela Christuseva na dvujo vižo izlagati. Nerpervič od vere inu potle od te lubezni. Po tej veri ima on to mainingo, de je Christus le sam ta pravi pastyr, kateri za svoje ovčice umerje, inu nihče drugi, zakaj k le-timu delu, za kateru Christus za nas umerje, nej oben človik, oben svetnik, ni angel zadosti bil, de bi on bil tiga človeka, kateri je bil od Hudiča skuzi ta greih v paradižu umorjen, mogel odrešiti. Takovu je le le-tiga pastyria lastnu delu, kateru ne more nihče kakor druga tudi Christuseva dela za nym sturiti, s tem se je on Božji Syn.

Anno 34. domi. Item Anno 33.¹⁵⁷⁴ Vuk od vere de je le Christus sam ta pravi pastyr.

1574| Leta /15/34 doma. Prav tako leta /15/33.

Izlaga tiga evangelia

1575 Jn 10,11.		Zatu ne more nihče le-te bessede govoriti, katere Christus le-tukaj govory: »Jest sim en dober pastyr, en dober pastyr pusty svoj leben za te ovce.« ¹⁵⁷⁵ Hoče za tiga volo nas k sebi vlejši inu vučiti, de my imamo verovati, de vseh svetnikov terplenje cilu nej njegovimu terpljenju perglihati. Moizes inu ty preroki so veliki ludje bily, ty so prov pridigovali inu vučili, kaj ludje imajo sturiti inu verovati, so tudi veliku nad tem terpejli. Ampak pruti le-timu dellu, od kateriga Christus le-tukaj pravi: »Za te ovce umrejši,« ¹⁵⁷⁶ so ony vsi zgul najemniki inu ne mogo teh ovac pred tem volkom odtetti. Zakaj tukaj se vidi, de Moizes inu ty preroki, kadar so ony dolgu pridigovali inu so sturili, kar je nym narveč mogoče billu, taku ony vsaj ostanejo mertvi inu ne mogo sami sebe pomagati, koku bi ony tedaj hoteli eno ovčico odtetti ali njej pomagati zupar tiga volka, tiga Hudiča inu smert? Onu gre, kakor Christus pravi: »En najemnik, kateri nej pastyr, kateriga te ovce nejso lastne, ta vidi tiga volka pridejoč inu zapusty te ovce inu bejšy inu ta volk popade inu rezpody te ovce, ta najemnik pak bejšy, zakaj on je en najemnik.« ¹⁵⁷⁷
1576 Jn 10,11.		
1577 Jn 10,12–13.	Le Christus sam pomaga zupar tiga volka.	Zatu kateri hoče v takovi farlikosti obstati inu od tiga volka, tiga Hudiča, ne hoče rezdert biti, ta se varuj, de se on nikar ne zanesse na to postavo ali na dobra della ni na eniga ni drugiga svetnika. Zakaj ta postava človeka ne obderjšy, temuč se ugane, ja, kateru je še več, je ona zupar nas inu nas ferdamnuje. Glihi viži dobra della poginejo inu k izveličainju ništer pomagajo. Zatu bi imejli ludje vus trošt na svet leben inu dobra dela pustiti pasti inu se vučiti, de se ony skuzi eno pravo vero k le-timu najdejo, kateri le-tukaj pravi: »Iest sim en dober pastyr inu pustym moj leben za moje ovce.« ¹⁵⁷⁸ Zakaj le-ta ne bejšy pred tem volkom inu se pusty poprej nad tem rezdrejši, prejdan bi on timu volku eno ovčico pustil. Za tiga volo imamo my v takovi farlikosti le na njega gledati inu se k njemu deržati inu vejđiti, de my skuzi njega zupar tiga Hudiča, greih inu smert kakor skuzi tiga zvejstiga pastyria naših duš imamo k večnimu lebnu obderžani biti. Tu je en štuk, katerimu se more verovati inu ništer perložiti, temuč on, ta dobri pastyr, naš GOSPUĐ Christus, je je vse sturil inu opravil inu nam zapovédal, my bi se tiga imejli an vzeti inu s terdno vero na tem vissiti.
1578 Jn 10,11.		
1579 Škoffu.	Christus je nam k exemplu naprej postavlén.	Ta drugi vuk je, de je tu djanje našiga lubiga pastyria Christusa nam tudi k exemplu naprej postavlenu. Zakaj ravnu kakor Petrus od vere pravi: 1 Petri. 2: »Christus je naše greihe sam offral s svojm telless na tém leissu, de smo my tiga greiha prosty inu tej pravici živimo, skuzi kateriga rane ste vy ozdravleni. Zakaj vy ste bily kakor te zahajoče ovce, ali vy ste uže preoberneni k timu pastyrju inu skhoffu ¹⁵⁷⁹ vaših duš.« ¹⁵⁸⁰ Inu po tem zdaici govori tudi od te lubežni inu pravi: »Christus je terpil inu nam en exempel pustil, de vy imate hoditi po njegovih stopynah.« ¹⁵⁸¹ De ravnu kakor je Christus za nas umérl, nas odteel skuzi svoje lastnu delu, prez našiga perdjanja, od greihov inu večne smerti, taku imamo my tudi eden timu drugimu služiti, aku glih enimu zatu hudu gre. Tu se uže pravi ta exempel Christusov slušat inu bode en vsakateri karsčenik taku en dober pastyr. Zakaj aku jest lih z mojo smertio ne morem drugih od smerti inu greihov odtetti zatu, kir takovu je le tu lastnu delu tiga ediniga praviga pastyrja Jezusa Christusa, kakor ste vy ozgoraj slišali, taku imam iest vsaj moj leben nad tém pustiti, de drugi skuzi tak muj exempel k bessedi povableni inu k spoznanju Christusevimu bodo perpravleni. Zakaj my tukaj vidimo, koku je ta sveit inu ta Hudič tej bessedi sovraž, susseb pak ta papež vso svojo muč tjakaj obrača, koku bi to bessedo s sylo mogel zatreti. Tu morajo ty brumni pastyrji terpejši inu nekateri tudi nad tem svoj leben pustiti. Zatu brumni, zveisti pridigarji h timu slišio, po-tehmal kir so ony skuzi to smert Christusevo odreišeni, de ony zdajci po tem
1580 1 Pt 2,24–25.		
1581 1 Pt 2,21.		

na II. nedello po velikonoči.

tem exempli Christusevim gredo inu umerjo tudi za teh ovčic volo inu puste svoj leben za volo te bessede. Takova smert pak nikogar ne izveliča, samuč tu izveličanje pride le skuzi to smert Christusevo Jezusevo. Ali ta ista vsaj te druge poterdi inu bode Bug skuzi mojo kry inu smert časčen inu ta bližni bode v veri tudi poterjen, aku on lih nikar skuzi tu od smèrti ne bode odreišen. Zakaj tu istu se more poprej zgodyti skuzi to smert tiga ediniga inu praviga pastyria Christusa Jezusa, kakor je zdaj čestu meldanu.

Le-tukaj se najdejo tudi najemniki inu volcje. Poprej v tem pervim vukej od vere so Moizes, ta postava inu vsi človeki najemniki bili, ony si bodite brumni, kakor kuli hote, zakaj nyh obeden se sam ne more ubraniti, veliku manje druge pred tem volkum, Hudičem inu grejhom obvarovati. Ampak v tem vuku od lubezni se imenujo volkovi ty falš vučeniki inu tyranni, kateri ta vuk preganajo inu ferdamnujo, kir je uže en brumen karsčenik, ta se ne pusty odstrašiti, kadar on tiga volka zagleda, temuč prejden bi on svojga bližniga, te besséde inu tiga praviga spoznanja Christuseviga imel pustit obrupaniga biti, prejd bi on nad tem svoje tellu inu leben imel pustiti. Kakor so ty sveti apostoli inu ty lubi marterniki sturili, ty nejsa bežžali, temuč timu volkovi v garlu tekli. Taku onu ima še biti. Kateri hoče en pridigar biti, ta je meini s cejlim sercem, de on hoče le Božje časty inu svojga bližniga pobulšanja yskati, aku pak nikar tiga samiga ne ysče, temuč hoče per takovi službi svoj nuc ali škodo spomisliti, tukaj tebi nej potreba misliti, de on bode obstal. On bode ali sramotnu proč bežžal inu te ovčice zapustil inu proč tekal ali on bode molčal inu te ovčice prez paše, tu je prez te bessede, pustil tjakaj yti. Tu so ty pravi najemniki, kateri za lastniga nuca ali prida inu lakomnosti volo pridigujó inu nemajo na tem zadosti, kateru nym Bug vsak dan k užitku da kakor eno almozno, zakaj my pridigarij nejmamo vsaj več od naše službe imejti kakor odejo inu užitak¹⁵⁸² ali župo inu juppo.¹⁵⁸³ Kateri pak hote več imejti inu za denarjev inu blaga volo pridigujó, ty so najemniki, kateri za črejdo ne marajo. Timu pruti, en brumen pridigar vse nad tem pusty, tudi svoje tellu inu leben. Tu je ta drugi vuk od exempla inu gre nikar le na te, kateri so v cerkovnih službah, temuč na vse karsčenike, zakaj ony vsi imajo to bessedo spoznati inu poprej tellu inu leben pustiti, prejdan bi se ony od bessede na malikovanje hoteli pustit permorovat. Zakaj ony vejdo de ony eniga pastyrja imajo, kateri je zatu svoj leben pustil, aku ony svoj lih tudi morajo pustiti, de ga ony vsaj skuzi njega imajo zupet prejeti jnu do vekokoma nikar več zgubiti.

Nu, ta GOSPUD dajle gre inu stury eno pridigo od svojeh ovac inu je rezloží od vseh družih ovac, hoče s tem tudi svoj vuk od kecarye inu vseh drugih vukov ločyti inu pravi: »Iest sim en dober pastyr inu znam te moje inu sim znan tem mojem, kakor mene moj Oča zna, inu jest tiga Očeta znam inu iest pustim moj leben za moje ovce.«¹⁵⁸⁴ Kakor de bi on hotel reči: »Onu je vse zatu djanu, kadar vy hočte moje ovčice biti, de vy mene, vašiga pastyrja, prov znate, taku ne bode pomankanja za vas imejlu.« Zatu ima en dober pridigar tem ludem ništer družiga naprej nesti kakor le Christusa, de se njega vuče spoznati, kaj je on inu kaj on daje, de nihče iz njegove bessede ne stopi inu de le on sam za tiga pastyrja deržan bode, kateri svoj leben pusty za svoje ovce, tu se ima s flissom pridigovati.

Potle se ima tudi ta exempel merkati, de kakor je Christus za našo volo vse sturil inu terpil, de my tudi za te bessede volo vse radi sturimo inu terpejti imamo. Kateri uže takova dva štuka sliši inu je zastopi, ta se pravi Christuseva ovčica, kakor je on ozgoraj tudi djal: »Moje ovce poslušajo mojo štimo.«¹⁵⁸⁵

Inu

Volk.

Najemnik.

Onu se ima le od Christusa pridigovati.

Papež, en najemnik inu volk.

1582 | Prevodni približek nemške fraze *hüll und füll*; v Cigaletovem nemško-slovenskem slovarju (1860) je frazi *die Hülle und Fülle haben* pripisana razlaga 'vsega dovolj imeti, na prebitek imeti' (M. Merše, Prepoznavnost in značilnost besedja slovenskih postil 16. stoletja, Slavistična revija, letnik 55/2007, št. 1–2, januar–junij, 66).

1583 | Poimenovanji za vrsto jedi in vrsto oblačila, Verjetno gre pri besedi *jupa* za glasoslovno prilagojeni nemški samostalnik, ki je v srednjevisoki nemščini obstajal v oblikah *jope, joppe, juppe* 'Jacke' (jopič, jopa) (M. Merše, Prepoznavnost in značilnost besedja slovenskih postil 16. stoletja, Slavistična revija, letnik 55/2007, št. 1–2, januar–junij, 66).

1584 | Jn 10,14–15.

1585 | Jn 10,27.

Izlaga tiga evangelia

Inu kateri njo pridiguje inu vučy, ta se pravi en dober pastyr ali vsaj de on tiga lebna ne more za svoje ovce pustiti kakor Christus. Kateri pak takoviga vuka ne poslušajo ali tem ovcam ga ne hote naprej nesti, ty nejsu Christuseve ovce, tudi neiso pastyrji, temuč kadar so narbulši, so ony eni naiemniki ali cilu rezdiravi volkovi, ty se nejmajo poslušati, temuč pred nymi kakor pred samim Hudičom beižati. Taku je tiga papeža pridiga, ta ne pela teh bessed Christusevih čistu, ker on pravi: »Iest sim en dober pastyr inu pustym moj leben za moje ovce,«¹⁵⁸⁶ temuč vučy: »Aku ludje hote pred tem volkum, tem Hudičem inu smertjo žihri biti, taku moramo my sami naši pastyrji biti inu se skuzi lastna dela sčititi.« Kakor veiste, kaj se je od mašniga offra, almožne, rumanja, menihštva inu družiga v tem papeštvu pridigovalu. Hočmo li my uže pravi karsčeniki biti, taku moramo sturiti kakor ena ovčica, katera svojga pastyria štimo zna inu le samiga poslušā, družih štimo ona ne zna inu je ne poslušā. Imamo za tiga volo h papežu inu tem glih pridigarjem reči: »Iest ne znam tvoje štimo, iest slišim eniga volka, kateri mene hoče od mojga pastyrja proč odrejti inu požreiti, le proč s tem volčjem vpytjem ali tulenejm, jest se hočem k mojmu pastyrju deržati.«

1586| Jn 10,11.

Zakaj le-taku pravi Christus le-tukaj: »One bodo moja štimo poslušale.«¹⁵⁸⁷ Inu ozgoraj on pravi: »Za enim ptujem ali naznanim one ne gredo, temuč beiže od njega. Zakaj one ne znajo teh ptujih štimo.«¹⁵⁸⁸ Inu je nemogoče, de bi ena ovčica, kadar je enkrat začela prav verovati inu svojga pastyria štimo slišala inu zamerkala, raven tiga pak pridige pošlušala, katere so tei štimi Christusevi zupar, de bi se ona pustila od Christusove styme gnati ali zapelati. Cessariovo inu krajlevo zapuvid, fyrštovo zapuvid, meistno zapuvid ona poslušā, ampak ona vej, de ona ne služi k izveličanju, zakaj zatu ludje ne pridō v ta večni leben, de ony takovo vunainjo pokorsčino izkažejo. Kadar pak en pridigar pride inu vučy, kadar ti hočeš izveličan biti, taku ti moreš za tvoje greihe zadosti sturiti, maše deržati, almožne dajati etc., tukaj ta ovčica ne poslušā inu pravi: »Iest ne znam tvoje štimo, onu nej tiga pastyrja, temuč eniga volka štima.«

1587| Jn 10,27.

1588| Jn 10,5.

Božye ovce le Božyo bessedo poslušāio.

Zakaj ena ovčica ima to naturo inu šego pred vsemi drugimi zvirinami, de ona enu silnu gvišnu inu ostru uhu ima, kadar bi deset tavžent mož vkupe eden per drugim bily, taku ona beižy inu se plaši, samuč pred svojga pastyrja štimo, se ona ne plaši, to ona zna inu za to isto ona teče. Taku kadar je tavžent ovac vkupe vu enim kardeli inu bi te matere vse bežale, taku zna vsaj enu slejdne iagne svoje matere štimo inu taku dolgu za njo teče noter, de njo najde, taku gvišnu onu more slišati. Na takovo naturo inu šego gleda Christus le-tukaj inu pravi: »Takove zvirinice jest tudi imam, zakaj jest sim en pastyr inu moje ovčice imajo tudi to naturo na sebi, de one moja štimo gvišnu zastopio inu znajo, zakaj gdi moje štimo nej, tjakaj yh nihče ne perpravi.« Hoče taku nas vučiti, kadar my njegove ovce hočmo biti, taku moramo my tudi takova gvišna ušessa imejti, katera to štimo Christusevo od vseh družih šty m rezločio, ona si bodi taku glassna, leipa inu priazniva, kakor on hoče.

1589| Iz pridige leta /15/33 doma.

Ex sermone, anni 33. domi.¹⁵⁸⁹
Te ovčice
dobru slišio.

Zatu se my imamo le-tukaj vučiti inu se tiga flissati, de my Božjo bessedo poslušamo inu se le na to isto samo gvišnu gruntamo, de my timu noterdajenju tiga Hudiča, kateri je en izkušavec k vsimu hudimu inu se podstopi nas požrejti, nikar prostora ne damo, se tudi pred falš vukum varujemo. Zakaj ta volk ne pusty od svoje hude šege inu nature, aku on tebe ne more s falš vukum popasti ali ujeti, taku je on bode iznotraj v tem serci sturil skuzi hude misli. Tukaj pak sturi kakor ena ovčica inu reči: »Iest se te štimo nikar an ne vzamem, zakaj ona je tiga volka inu nikar mojga pastyria štima, mojga pastirja štima se pravi: 'Iest

Tiga volku štima
se neima poslušati.

na II. nedello po velikonoči.

vi: 'Iest sim en dober pastyr inu pustim moj leben za moje ovce.'¹⁵⁹⁰ Taku bi ti, volk, hotel mene rad tjakaj perpraviti, de bi jest imel cagati, se pred mojem pastyrjem bati inu od njega proč teči.« Taku se bodo ljudje tej izkušnji mogli ubraniti, s katero bi ta Hudič rad tu serce obložil, zmotnu, žalostnu ali strašlivu sturil.

Taku se my imamo vučiti to štimo našiga pastyria lipu gvišnu poslušati inu njega znati, taku on nas bode zupet znal inu lubil. Zakaj koku bi on nam mogel sovraž biti, kir svoj leben za nas pusty inu šeinka nam ta večni leben inu vzame od nas to smert, greih inu vso nesrečo? Takoviga ne bodemo my sicer per obeni štimi našli. Zatu se my imamo s tem flissigiš h te isti deržati.

Potle je le-ta pridiga v tem troštliva inu leipa, de ta GOSPUD sebe eniga pastyria, nas pak, kir my njegovo bessedo imamo inu poslušamo, svoje ovčice imenuje. Gdu bi se tukaj mogel tožiti, de bi bil zapusčen, tu dobru more biti, de enimu manka na denarjih inu blagej, timu drugimu na zdravju, timu tretjemu na enim drugim, de se pusty viditi, kakor de bi my bily v srejni mej temi volkovi inu bi obeniga pastyria ne imejli. Kakor Christus k svojem jogrom pravi: »Pole, jest vas pošlem kakor ovčice v sredo mej te volkuve,«¹⁵⁹¹

inu je my vsak dan pred očyma vidimo, de za to karsčansko cerkov nikar drugači ne stoji, temuč kakor za eno ovčico, katero je ta volk zdaj za kožo ali za kožuh popal inu njo hoče požrejt. Onu se pusty vidit, kakor de bi my imejli eniga pastyria, kateri bi se nas an ne vzel, ali tu se more taku goditi, de my obeniga družiga trošta nejmano kakor le-tiga pastyria štimo inu njegovo pisčalko, kakor ta GOSPUD le-tukaj pravi: »Moje ovce znajo mojo štimo.«¹⁵⁹²

Kateri uže takovo štimo posluša inu za to isto gre, ta se more pohvaliti, de on svojga pastyria prov zna inu de njegov pastyr njega tudi zna. Zakaj kateri na to bessédo merka inu to isto sluša, tiga ta Hudič bode moral z myrom pustiti. Zakaj onu si pojdi s tellom inu lebdom, z denarmi inu z blagom z ženo inu z otruci, kakor Bug hoče, taku on vini prejd inu prejd sliši svojga pastyrja štimo, katera k njemu vpye: »Ti si ta moja luba ovčica, ti poslušáš mojo štimo, zatu mene spoznaš inu iest tebe tudi.« De taku takovu spoznanje le v bessédi inu sicer nigdir ne stoji. Kakor ta GOSPUD sam tukaj pravi: »Iest moje ovce znam, kakor moj Oča mene zna inu jest tiga Očeta.«¹⁵⁹³

Zakaj kadar je Christus, ta Syn Božji, sam na zemli hodil, je on taku hodil, kakor de bi on bil vsem hudičem inu hudim lotrom izdan, nyh svojovoljo ž nym dopernesti, kakor bi ony hoteli. Bug se je izkazoval, kakor de bi ga bil pozabil inu kakor de bi od njega ne vejdil ni ga znal. Ali tedaj, kadar je Christus sam vpyl: »Moj Bug, moj Bug, zakaj si ti mene zapustil,«¹⁵⁹⁴ na križu umerje inu pokoppan bo, ta Hudič tudi v tem vupanju bil, de ga je Bug zapustil, tedaj stuprov se je vidilu, de ga Oča zna, zakaj on njega izpela iz pakla inu iz te smerti. »Taku,« pravi uže Christus, »ima onu z vami, mojemi ovčicami, tudi biti, nikar se ne zmotite, aku se lih pusty viditi, kakor de bi jest vas ne znal.« Zakaj en karsčenik more na tem sveitu taku zakriven biti z nesrečo, s serčno žalostjo, s greihom, šibkotjo inu z nadlugami, de se pusty viditi, kakor de bi ne bilu obeniga rezlotka mej nym inu mej enim nevernikom, zakaj tukaj na svetu eden koker ta drugi, verni inu neverni, brumni inu hudi glih žive inu glih umerjo. Ia, kateru je še več, taku se pusty vidit, de en karsčenik huje z našim GOSPUDOM Bogum stoji kakor en ajd, kir mu (koker je veideče) huje na sveitu kakor nevernikom gre. Ali tiga se ne pusti motiti, temuč spomisli, de Christus le-tukaj pravi: »Iest znam moje ovce.«¹⁵⁹⁵

Le-timu pak ta Hudič, naša pamet inu modrust zuper govori inu pravi: »Koku bi on tebe mogel znati, kir tebi taku hudu gre?« Tukaj ti odgovori: »Iest vejm, de on mene zna inu mene na takovi veri, de jest morem umrejt inu vso zlaht e nesre-

1590| Jn 10,11.

Na Christusovo bessedo imamo merkati.

1591| Lk 10,3.

Tiga pastyria štima je ta edini trošt teh ovčic.

1592| Jn 10,27.

1593| Jn 10,14–15.

Koku ta Oča Christusa zna.

1594| Mt 27,46; Mr 15,34.

1595| Jn 10,14.

Christus zna te svoje, aku nym lih hudu gre.

Izlaga tiga evangelia

nesrečo terpejti neima zmotiti ni pačiti. Zakaj jest ja njegovo štimo znam inu njo poslušam inu se te iste deržim, kir on k meni pravi kakor en pastyr k svoj ovčici: 'Iest sim tvoj pastyr, iest sim zate umerl, iest sim moj leben zate pustil.' To bessédo jest poslušam inu jo verujem. Tu je moje edinu inu gvišnu znameinje, per katerim vejm inu sim zagvišan, de on mene zna inu jest njega. Obtú aku se uže jest lih drugači počutim, kakor Christus le-tukaj pravi, tu ništer ne škoduje, onu je vsaj tu vse kmalu le ena potelesna izkušnja. Timu pruti pak vučy mene ta besseda od večniga lebna, de aku jest uže lih vidim, de morem umrejtí kakor drugi, kateri na Christusa ne verujo, kaj faly? Le-tukaj jest imam moiga pastyrja štimo, katera mene na tu narpriazniviši ogovory: 'Kateri na mene veruje, ta ne bode te smerti vekoma vidil.'¹⁵⁹⁶ Item: 'Iest pustim moj leben za moje ovce.'¹⁵⁹⁷ Zatu jest nikar ne cbiuvlam, moj zvejsti pastyr Christus Jezus zna mene.« Onu pak takovu znanje na sveiti ostane skrivenu, de ta vera svoje meistu, kot inu prostor ima, sicer kadar bi my zdajci iz tiga karsta čisti inu nemartvaški hodili, taku bi my ne potrebovali ni te bessede ni te vere. Kadar pak ta besseda še ostane, taku se ona more verovati inu nikar cilu počutiti ni viditi noter do uniga dne, na katerim ga my več ne bodemo verovali, temuč v tém djanju vidili, počutili inu uživali.

1596| Jn 11,26.

1597| Jn 10,15.

Na zemli morajo ty ludje tej bessédi verovati.

1598| Mr 16,16.

Ta večni leben se začne le-tukaj v veri.

Obtu je tu gvišnu inu prez vsiga cbiuvla, de kadar en človik bode karsčen, de bo v tem karstu pred Bugom taku lejp inu svital kakor tu lubu sonce, oben greih več tukaj ne ostane, temuč zgul inu ena večna pravica. Zakaj le-taku pravi Christus sam: »Kateri veruje inu bode karsčen, ta bode izveličan.«¹⁵⁹⁸ Ali le-tu se izvunaj na nas ne vidi, najsi je reis, kadar se po tej bessedi inu štymi Christusevi inu nikar po teim videnu sodi. Zatu vse na tem ležy, de ludje na bessedi derže inu te isti verujo inu per ni ostanejo noter do tiga čassa, de se v tem drugim inu večnim lebni bode rezodelu, kar my zdaj v bessédi slišimo inu verujemo. Zakaj ravnu kakor ta zadaišni inu uni leben so dva rezločena lebna, taku onu nej mogoče, de bi ludje le-tukaj v le-tim lebni tu cejlu zastopili inu počutili, kateru ony bodo tamkaj imejli inu vidili. Zatu je onu ena velika kunšt, eniga karsčenika se vučiti prov spoznati, ia, tu nih malu znajo. Zakaj kateri človik more reči, de je on v večnim lebni? Inu vener moramo spoznati, de le-tu dejte, kateru je še s smertjo s grejhom inu zo vso nesrečo obloženu inu obdanu, na katerim se ta večni leben ne vidi, tu začne zdajci od svojga karsta vekoma živejti. Koku se tu gody? Ter vsaj se ne vidi, temuč se vidi le ta stari leben? Ampak čez ta isti stari inu greišni leben je Bug en večni leben odločil, v katerim my uže živimo, (po tej bessédi, oblubi inu veri) aku ga my še lih ne vidimo ni ne počutimo.

Verni se le Jezuseve bessede derže.

Na tej bessédi vse ležy.

Tu se tedaj pravi eniga karsčenika prov spoznati, de se on ne sody ni ne gleda s potelesnimi očyma, temuč po tem poslušanju inu po tej bessédi kakor ena ovčica, ta ima svoj leben od poslušanja. Kadar ona svojga pastyria štimo ne poslušá, taku ona teče v zmoto inu mej te volkuve. Zakaj prez tiga pastyrja štíme se ona ne more obderžati ni ohraniti, kadar ona to isto ima, taku ona žiher ostane, kadar ona pak tiga pastyrja štimo zguby, taku je vse vesselje inu šihrost vun inu se more povesod bati. Ravnu taku je onu z enim karsčenikom tudi, kadar on to bessedo zguby, taku je tudi trošt, vse negovu vesselje, bramba inu žirost zgublenu. Kadar on pak na tej bessédi terdnu deržy, taku on vidi svojga pastyrja Christusa inu vse, kar je Christus njemu zadubil inu oblubil, zlasti odpusčanje teh grejhov inu ta večni leben. Gre taku v polnim gvišnim vupanju tjakaj, jej, pye, dela inu stury, kar je njemu sturiti zapovedanu, ia, on tudi terpy z vesseljem, kar bode njemu h terplenju gori naloženu. Zakaj on se deržy svojga pastyria štíme inu se navadi, de nikar ne sodi po tem, kakor on počuti ali tupa, temuč po tej štími inu kakor on sliši. Tu je uže,

kar

na II. nedello po velikonoči.

kar Christus le-tukaj pravi: »Jest znam te moje inu sim znan tem mojem, ravnu kakor mene moj Oča zna inu iest znam tiga Očeta inu jest pustim moj leben za nje.«¹⁵⁹⁹

Tu se my imamo vučiti inu naša serca taku navaditi, de se my na tem ne pohuišamo, aku lih ty karšeniki morajo terpejti inu umrejti kakor drugi človeki. Zakaj tu je le-teh karsčenikov kunšt, de ony mogo reči za tiga vunainiga lebna volo: »Jest ne vidim obeniga rezlotka mej vernimi inu nevernimi, ia, tem vernim karsčenikom vselej huje gre inu stukrat več terpe kakor drugi ljudje. Ampak v tej veri inu bessédi vidim jest en velik rezlotik, zlasti de so verni inu neverni rezločeni nikar po tej vunaini brumi, temuč de ony svojga pastyrja štimo imajo inu poslušajo. Katero ty ajdi ne poslušajo, Turki inu Iudje tudi nikar. Temuč le GOSPUDA Christuseve ovčice, sicer po tem nossi inu posvitnih ričeh rajtati se ne bode mogel oben rezlotik sturiti.«

En takov častit trošt da ta GOSPUD le-tukaj svojem karsčenikom v tem, de se on eniga dobriga pastyrja imenuje inu pravi, on zna svoje ovčice, kakor njegov Oča njega zna, inu pusty svoj leben za nje.¹⁶⁰⁰ Natu uže ima tudi tu priti, de se my kakor te ovčice prov pruti takovimu brumnimu inu zvejstumu pastyrju deržimo, tu je de le našiga pastyrja štimo slušamo, on trošta nas, de je svoj leben za nas dal. Takimu troštu my imamo verovati inu za tiga greiha volo nikar cagati, kakor ta Hudič inu naše greišnu messu vselej nas h timu naganajo inu nas maihiniga serca inu cagove delajo. Potle de se my mej sabo taku lubimo, de my tudi edan za tiga družiga volo naš leben ali život vagamo. Ampak kuliku je nyh, kateri takovo štimo poslušajo? Ta vegši dejl posluša na tiga Hudiča štimo jnu njega sluša, kadar on draži ali nagajnja, de bi imejli lakomnovati, nezveisti biti, golufati, lagati inu drugu imejli sturiti, kateru je Christusevi štymi, bessedi inu tej kersčanski lubezni zuper. Takovi ljudje je spričajjo s svojem lastnim lebnom ali življenjem, de ony nej so prave ovčice Christuseve, potehmal ony njegove štíme ne poslušajo. On nas taku zvejstu opomina, de bi imejli v terplenju poterpežlivi, v veri terdni inu v tej lubezni goreči biti inu tiga Hudiča inu našiga lastniga messa štimo, katera nas k grejhom vabi inu nas na ta krivi pot, kateri v tu pogublenju pela, zapelava, ne imejli poslušati. Ampak ta vegši dejl stury kakor ena norra ovca, onu si vpy, onu si pyskaj, onu si sturi ta pastyr, kar on hoče, taku ona le vselei k drevju inu v gozt teče inu zajde taku dolgu, de timu vulkuvi na dejl pride. Pred takovo hudo norsko šego imamo se mi varovati, brumne pokorne ovčice biti, de my našiga pastyrja znamo, kakor on nas zna, tu je de my njega za lubu imamo, njegovo bessédo radi poslušamo, sturimo, kar nam vely.

De pak ta GOSPUD od drugih ovac pravi, katere on tudi ima perpelati, de en pastyr inu ena črejda ali kardellu bode. Takovu se zdajci po finkuštih začelu, ker je ta evangelium po vsim svejtu skuzi te apostole pridigovan inu bode še noter do konca tiga svita pridigovan. Ali vsaj nekar taku, de bi imejli vsi človeki se preoberniti inu ta evangelium gori vzeti, zakaj iz tiga ništer ne bode, ta Hudič ga h timu ne pusty priti, ta svejt prez tiga je tej bessédi sovraž inu hoče prez svarra biti. Za tiga volo bodo prejd inu prejd mnogotere vere inu zmote na tem svejtu ostale, tu pak se pravi en pastyr inu en ovčji hlev, de Bug vse, kateri ta evangelium gori vzamejo, za Christusevo volo k otrokom hoče gori vzeti, ony si bodite Iudje ali ajdi. Tu je uže ta prava edina vera,

kadar se le-timu pastyrju inu nega stymi buža. Tu nam daj ta

zvejsti pastyr naših duš skuzi Svetiga

Duha, amen.

1599| Jn 10,14–15.

Ta besseda stury
en rezlotik mej vernimi
inu nevernimi.

1600| Jn 10,14–15.

Ena čreida inu ena
ovčja štala v tem
Novim testamentu.

e 2 NA

Izlaga tiga evangelia
NA TRETIO NEDELLO
PO VELIKI NOČI, IUBILA -
TE,¹⁶⁰¹ EVANGELIUN¹⁶⁰²
IOAN. XVI. CAP.¹⁶⁰³

1601| Jubilate; tretja nedelja po veliki noči.

1602| Evangelium.

1603| Evangelij po Janezu 16.

NAŠ GOSPUD Jezus je djal per mizi v tej pusledni večerji k svojem jogrom le-taku: »Čez enu maihinu ne bote vy mene vidili inu zupet čez enu maihinu, bote vy mene vidili, zakaj jest grem k Očetu.« Natu so eni mej njegovimi jogri djali mej sabo: »Kaj je tu, ker on k nam pravi? Čez enu maihinu me bote vy mene vidili inu zupet čez enu maihinu bote vy mene vidili inu de jest grem k Očetu?« Tedaj so ony djali: »Kaj je tu, de on pravi čez enu maihinu? My ne vémo, kaj on govory.« Jezus je tedaj merkal, de so ga hoteli vprašati inu je djal k nym: »Od tiga vy mej sabo vprašate, ker sim jest djal: »Čez enu maihinu ne bote vy mene vidili inu zupet čez enu maihinu bodete vy mene vidili. Risničnu, risničnu, jest vam povém, vy se bote plakali inu jokali, ta svejt pak se bode vesselil, vy pak bote žalostni, ali vsaj ima vaša žalost v vesselje preminena biti. Ena žena, kadar rody, ima žalost, zakaj nje ura je prišla. Kadar je ona pak rodila tu déte, taku ona več ne zmisli na to britkust, za volo tiga vesselia, de je en človik na ta svejt rojen. Jnu vy imate tudi zdaj žalost. Ali jest vas hočem zupet viditi inu vaše serce se ima vesseliti inu va-

šiga

na III. nedello po velikonoči.

*šiga vesselia nejma nihče od vas vzeti inu na ta isti dan ne bote vy mene ništer vprašali.*¹⁶⁰⁴

E-ta evangelium je en deil ali štuk te troštlive pridige, katero je ta GOSPUD svojem jogram na večer per mizi sturil inu zdaici potle v tem verti od Iudeža ferratan inu od teh Iudov ujet bil. Inu gre takov trošt nerveč tjakaj, najsi ty jogri nad to sramotno smertjo tiga GOSPUDA bodo zmotili inu nad to isto žalovali, taku vsaj néjma per nih takova žalost terpejti.

Zakaj ta GOSPUD bode le enu maihinu od nyh, potle ga imajo zupet viditi, kadar od smerti bode gori vstal, tedaj se bodo vesselili inu takoviga vesselia vekoma uživali.

Ta evangelist Ioannes melda z veliku bessédami, koku ty jogri takove pridige nejsjo zastopili inu se nejsjo umejli v tu maihinu, od kateriga ta GOSPUD le-tukaj govori, perpraviti. Zatu je moral tu nym ta GOSPUD izložiti, ali ony tiga vener ne zastopio. Ravnu uže kakor je te jogre težku stalu zastopiti, taku my tudi na sebi izkussimo, de se my iz tiga maihiniga nikuli več ne moremo izplesti. Inu nam ravnu tu na potu ležy, kar je te jogre na takovim zastopu pačilu. Zakaj kadar so te težke izkušnjave semkaj rinile, de se ony tiga GOSPUDA Jezusa taku šmaglivu inu revnu vidili umrejeti, neiso mogli misliti, de bi tu le enu maihinu bilu, temuč taku so nyh serca stala: Onu bi uže s GOSPUDOM Christusom cilu vun bilu inu bi uže na nyh bilu, de bodo Iudje ravnu taku ž nymi kakor ž nyh mojstrom rovnali inu okuli hodili. De bi ony pak bily imejli misliti: Onu bi bilu le za dva dny djanu, taku bode ta GOSPUD od teh mertvih vu en večni leben gori vstal inu nym le-tukaj na zemli zupar ta sveit, Hudiča, gréih inu smert pomagal, de on nje h puslednimu izveličane stury, na le-tu ony nejsjo zmislili ni verovali. Zatu pravi Ioannes potle, koku so ony na velikonočni dan iz straha teh Iudov to hišo zariglali¹⁶⁰⁶ inu nejsjo hoteli verovati, de je Christus od teh metvih gori vstal, aku so nym lih te žene inu Petrus inu ta druga dva mlaiša tu pravila.¹⁶⁰⁷ In summa: Ony nejsjo mogli verovati, de je bilu le za enu maihinu djanu, ony so mislili inu meinili, Christus bode taku vekoma v tej smerti ostal, kakor drugi človeki. Sicer bi ony ne bily taku žalovali, temuč njegoviga gorivstajenja z vesseljem čakali inu tiga istiga se troštali.

Ravnu taku se z nami tudi godi, kadar Bug eno nesrečo čez nas pusty priti, taku je zdaici tukaj ta perva missal: My moremo poginiti, tukaj nej ni pomuči ni sveita. Onu se nam ne hoče pustit ni pejti, ni povejdati, de je onu le za enu maihinu djanu inu de se Bug skoraj s svojo gnado inu pomučjo bode pustil viditi. Zatu my bomo maihiniga serca, ne znamo ništer, kakor vpyti inu tožiti, ker bi se my vsaj, kakor Paulus pravi, v tej izkušnjavi imejli vesseliti inu hvaliti nikar le za te prihodne pomuči volo, katera ne more vunni ostati, kadar my le verujemo inu na tej bessedi deržimo, temuč tudi za tu, de my skuzi ta križ kakor skuzi to gvišno probo ali izkušnjo moremo spoznati, de smo my Božji otroci, kakor my tam ozdolaj dajle hočmo meldati.

Taku je uže le-ta evangelium ena leipa troštliva pridiga nikar le za te Ogře, temuč za vse karsčenike, de se ony te bessedice (modicum¹⁶⁰⁸) čez enu maihinu imajo vučiti inu jo vseh izkušnjavah practicirati ali nucati inu se ž njo troštati, onu je le za enu maihinu djanu, taku bode tu žalovanje ali žalost prešla inu se bode vus trošt inu vesselje našlu. De uže takov trošt s tem bule bode mogel zapopaden biti, taku hočmo my zdaj vu eni gmajni od križna inu terplenja govoriti.

Anno 34. domi.
Item, anno 33.¹⁶⁰⁵

1604| Jn 16,16–23.

1605| Leta /15/34 doma. Prav tako leta /15/33.

Ty jogri ne zastopio
tu majhinu.

1606| Zapahnil (Matija Kastelec in Gregor Vorenc: Slovensko-latinski slovar).

1607| Jn 20,19–23; Mt 28,16–20; Mr 16,14–18; Lk 24,36–49.

My tudi ne zastopimo,
kaj je tu maihinu.

1608| Malo, majhno.

Izlaga tiga evangelia

Koku ta pamet sodi
od križa inu terpleinja.

Ta pamet je zatu deržy, kadar bi Bug na nas milostivu gledal inu bi nas lubil, taku bi on vsej nesreči ubranil inu bi nas cilu ništer ne pustil terpejti, kadar pak zdaj tukaj, zdaj tamkaj vsa zupernost nas zadene, taku ta pamet misli: »Bug je nas ali pozabil ali je nam sovraž inu za nas ne mara, sicer bi on pomagal inu bi nas nikar taku revnu ne pustil ležati inu trepetati.« Zupar takove misli pak, katere my po naturi imamo, se my moramo z Božjo bessédo troštati inu nikar po tem, kakor se nam zdy, temuč, kakor ta besséda nam naprej pravi: Soditi. Zakaj aku my sodimo izvunaj inu prez te bessede, taku je naš urtel ali sodba falš inu nas zapela.

Koku Božja besséda
sodi od križa.

Kaj pravi uže ta besséda? Nerpervič, de tudi nikar en lassec od naše glave ne more pasti, samuč aku je Božja vola. Kateri bode uže hotel po takovi bessedi našiga lubiga GOSPUĐA Christusa soditi, ta bode moral taku misliti, ona si bodita lih ta Hudič inu svejt taku močna, kakor ona hoča, taku ona vsaj ne premoreta tu narmanše zupar eniga karsčenika prez Božje vole sturiti. Kakor Christus to prigliho od teh vrabcev da, katera je ena nepridna škodлива ptica. Vener pravi Christus, de teh istih oben ne pade na zemlo inu konca ne vzame prez vole tiga Očeta v nebessih, Math. 10.¹⁶⁰⁹ Tukaj more en karsčenik dobru zastopiti, aku on drugači Christusa ne hoče na lažo postaviti, de Bogu več na enim človeku kakor na veliku vrbcih ležy, kakor Christus sam na tem istim¹⁶¹⁰ mejstu pravi. Za tiga volo bode on na te ludi zveistu gledal inu obeju timu Zludju inu svetu nekar tulikajn močy dal inu dopustil, de bi ona zupar eniga karsčenika mogla sturiti, kar bi ona hotela. Aku ona pak njemu kaj sturita, taku bode Bug dobru zatu vejdil inu svojo volo poprej h timu dal, sicer bi ona tu dobru mogla pustiti. Tu je enu, kateru se ima dobru merkati, de ti nikar ne misliš, kadar tebi hudu gre, de je Bug tebe pozabil. Kadar bi nate zmislil, taku bi tebi drugači šlu, zakaj on misli na tebe inu pusty tebi vener hudu terpeti.

1609| Mt 10,29.

1610| Mt 1,31; Lk 12,7.

I.
Ta perva izkušnava,
Bug za nas ne mara.

II.
Bug ga nikar dobru
z nami ne meini.

Per tem križi se najde zdajci ena druga missal, katera je še hujši, zakaj kadar bi je jest zatu imel deržati, de to nesrečo, katero jest terpim, je Bug čez mene dopustil priti, natu moja pamet sody inu misli: »Bug ga ne more dobru z mano meiniti, sicer bi on mene nikar taku dolgu ne martral, on bi mene tiga terpleinja prostiga sturil inu meni milostiv bil.« Kadar tedaj ta veist le -tukaj perudari inu ty greihi nam naprej pred očy pridejo, je kmallu muja, de ludje na Bugi cagajo, niemu sovraž bodo, se od njega obernejo inu drugdi, kri¹⁶¹¹ je je Bug prepovédal, pomučí ysčejo. Zakaj nam se zdy, onu bi se veliku lažej moglu terpejti inu bi bilu veliku lahkeiši, kadar bi se nam ta nesreča od hudiga sovražnika inu od hudih ludy pergodila, kakor de bi jo Bug taku imel čez nas dopustiti. Tukaj je uže zupet potreba, de smo my s Božjo bessedo perpravleni inu de tej pameti inu nje sodbe nah ne damo ni na njei ne vissimo. Zakaj tukaj bi my morali gvišnu ali v caganje pasti ali Bogu sovraž postati inu za njega cilu ništer ne marati.

1611| Kir.

Bug je dobru meini,
kadar on nam križ
pošle.

1612| 1 Kor 11,31–32.

Nu, kaj pak pravi ta besseda, od tiga Paulus pravi, 1. Corinth. 11: »Kadar bi my sami sebe sodili, taku bi my ne bili sojeni, kadar my pak bomo sojeni, taku my bomo od tiga GOSPUĐA kaštigani, de my ne bomo sred tem svitum ferdamnani.«¹⁶¹² Tu je ja en očit inu svital špruh, de Bug te, katere on hoče k večni-mu lebnu obderžati inu obarovati, kaštiga inu štraifa inu nym ne more sovraž biti inu de ony vener morajo vso žlaht nesrečo, križ inu izkušnjave terpejti. Za tiga volo se my imamo v tej izkušnjavi na takov špruh deržati. Eden ima le-to, en drugi eno drugo nadlugo, katere bi on rad hotel odvzet biti, kadar se on pak prov pomisli, bode nešal, de kadar bi le-ta izkušnjava ne bila, taku bi v le-to ali vu eno drugo nesrečo bil padel inu de je Bug tebi h bulšimu sturil, zlasti de tebe v svojem strahu obderžy, tebe k bessede ali molitvi žene. Tedaj stuprov se bode našlu, de Bug nikar iz nyda inu sovraštva straffa, temuč iz
zgul

na III. nedello po velikonoči.

zgul lubezni pruti nam nas straiffa, de je on nam sovraž, temuč de on pruti nam svojo lubezan izkaže, de bi nas pred tem večnim jamrom obaroval.

Na takovo vižo pela ta Lyst k Ebreerjem ta špruh Salomonov, Proverb. 3: »Moj syn, ne derži za maihino rejč GOSPODNIE kaštigainje inu ne cagaj, kadar bodeš od njega štraiffan. Zakaj kateriga GOSPUD lubi, tiga on kaštiga. On pak tepe slejdniga syna, kateriga on gori vzame. Aku vy tu kaštiganje preterpíte, taku se vam Bug ponuja kakor otrokom. Zakaj kej je en syn, kateriga bi Oča ne kaštigal? Aku ste pak vy prez kaštiganja, kateriga so ony vsi diležni postali, taku ste vy pankarti inu nikar otroci. Pole kadar smo my naše telesne Očete imeili, de so nas kaštigali inu smo se nyh bali, neimamo li tedaj veliku več pokorni biti timu duhovnimu Očetu, de bomo živejli? Inu uni so nas reis kaštigali mallu dny, kakor se je nym zdelu.«¹⁶¹³ Le-tu pak h pridu, de bomo njegoviga posvičenja diležni, slédne kaštiganje pak, kadar je vpričo, se nam ne zdy vesselje, temuč žalost. Ampak potle bo onu dalu en pokoynd sad te pravice, tem, kateri so skuzi to isto vajeni inu čestu izkušeni. Le-ta špruh pričuje, de ta štraifinga, katero Bug na nas položi, ni le ena luba inu nikar serdita, temuč tudi ena očina štraifinga. Za tiga volo my ja neimamo misliti, kadar my to štraifingo počutimo, de se Bug z nami serdy ali bi za nas ne maral. Zakaj ravnu zatu on nas štraifa, kyr smo otroci, de per erbsčini ostanemo inu od nje nejnamo odpahneni biti.

Ravnu pak kakor ta besséda nam od križa inu terplenja naprej pridiguje, taku je my tudi vidimo v teh exemplih, gdu more, smej ali hoče reči, de bi ta vsiga mogoči nebeški Oča svojga edinorojeniga Syna, Christusa Jezusa, ne bil za lubu imel. Vener aku pogledaš na njegov leben, smert inu terplenje, nej li ta lubezan taku skrivena bila, de kateri bi po tem vunainim videnu ni hotel sodyti, ta bi moral reči, de mu je Bug iz serca sovraž bil inu veliku mainje zain rodil kakor za te neverne Iudje, kateri so vso svojo volo na nym obhajali? Kakor Esaias pravi: »My smo njega štemali kakor tiga, kateri je od Buga bil byen.«¹⁶¹⁴ Inu ty Iudje se mu na križu špotajo, ie li on Božji Syn, taku on pojdi doli iz križa etc.¹⁶¹⁵ Ravnu uže kakor je Bug svojga Syna le-tukaj na zemli deržal, taku on hoče tudi vse karsčenike deržati. Kakor Christus sam pravi: »Ta hlapec nej več kakor njegov moister. So li ony mene pregainali, taku ony bodo vas tudi pregainali.«¹⁶¹⁶ Inu ta Epistola k Ebreerjem, kakor je zdaj slišanu, pravi čez vso masso lipu: »Aku ste vy prez kaštiganja, kateriga so vsi otroci Božji diležni postali, taku vy neiste otroci, temuč pankartje.«¹⁶¹⁷ Taku se vidi, koku tu S. pismu inu ty exempli lipu vkupe štimajo, de bi my imejli Božjo milostivo volo spoznati inu nikar misliti, kadar nam hudu gre, de bi Bug nas bil pozabil inu bi za nas ne maral. Temuč imamo to izkušnjavo za enu gvišnu znamenje te lubezni Božje gori vzeti inu nikar cbiuvlati, kadar nas Bug taku doma obysče, de smo my njegovi lubi otroci.

Nu, my se tudi imamo ta urzah vučiti, zakaj vsaj Bug s svojemi otruci taku nemilostivu (kakor se onu vidi) okuli hodi inu nje vselej pod šybo deržy. Takov da Paulus na znanje, ker pravi: »My bomo od tiga GOSPU-DA kaštigani, de my nikar s tem svitum ne bomo ferdamnani.«¹⁶¹⁸ Item, David Psalm 119: »Onu je meni dobru GOSPUD, de si ti mene pokaštigal, de bi se jest tvojh pravd vučil.«¹⁶¹⁹ Inu Esaias na 28.: »Vexatio dat intellectum.«¹⁶²⁰ Le-ta nadluga vučy na to bessédo merkati.« Zakaj onu je gvišnu, kadar bi nam Bug vse dal, kar bi my radi hoteli inu bi nas pred vso nesrečo obaroval, taku bi my žihri bily inu bi sami za naše greihe ne marali inu bi ni na to bessédo, ni na to molitov zmislili, kadar pak zdaj tukaj, zdaj tamkaj ta toča pobyne inu se zdaj le-ta, skoraj ena druga zupernost inu nadluga najde, taku ludje imajo urzah, de ony nikar le k molitvi teko, temuč tudi na tu zmislilo, de smo my z našimi greihi takovo štraifin-

go za-

1613| Heb 12,5–10.

Ty exempli kažejo, de Bug svojim otrokom ta križ gori nalaga.

1614| Iz 53,4.

1615| Mt 27,39–40; Mr 15,29–30.

1616| Jn 15,20.

1617| Heb 12,8.

III. Zakaj Bug tem svojim ta križ nalaga.

1618| 1 Kor 11,32.

1619| Ps 119,71.

1620| Nadloge prinesejo spoznanje; Iz 28,19.

Križ je nucen, ali priden.

Izlaga tiga evangelia

1621 Heb 12,9–10.	Križ je vernim priden.	go zaslužili inu za tiga volo naš leben naprej s tem flissigiš pelamo inu popravimo, de ta štraifinga zupet proč vzeta ali omečena bode, kakor ta epistola k Ebreerjem pravi: »Naš Oča v nebi kaštiga nas, nam k nucu ali h pridu, de my njegovu posvičenje zadobimo.« ¹⁶²¹
1622 Škodo.		Za tiga volo kadar en karsčenik ta križ počuti, se nejma mehak sturiti, de bi le hotel jokati inu tožiti, temuč on ima misliti inu reči: »Iest imam eniga milostiviga Boga v nebi, ta deržy mene kakor vse svoje otroke inu hoče mene skuzi takove izkušnjave, šodo ¹⁶²² inu zuparnost mojh greihov opomeniti inu h pokuri vabiti, de bi imel brumniši biti inu bi se imel pred greihi varovati inu njegovu dejte ostati. Kateri takovu stury, ta tiga križa prov nossi inu nuca inu ne bode ne poterpežliv v terpleinju. Se tudi za tiga volo ne pusty skuzi nepoterpežlivost tjakaj perpraviti, de bi on hotel prepovedane arcnye inu pomuči yskati, temuč on čaka na Božjo pomuč inu ga zatu prossi tar moli
1623 1 Kor 10,13.	III. Bug ta hoče tudi od kruha odtetti	Inu tu je ta četerti štuk. Potehmal se vej, de se nam izvunaj inu prez Božje vole ništer ne more pergoditi inu de je onu Božja milostiva vola, kadar on nam kaj se pusty pergodyti, de my tedaj dajle imamo vejčiti inu verovati, de Bug s to izkušnjavo tudi ta konec inu odteinje bode sturil, kakor s. Paulus silnu lipu pravi, 1 Corinth. 10: »Bug je zveist, kateri vas ne pusty izkušati čez vaše premoženje, temuč stury, de ta izkušnjava taku en konec zadoby, de jo vy morete preterpejti ali prenesti.« ¹⁶²³ Inu na le-ta štuk se raima susseb, kar ta GOSPUD le-tukaj od tiga modico ¹⁶²⁴ (čez enu maihinu) pravi: »Onu nejma dolgu terpejti, vaša žalost ima k vesselju inu k večnimu vesselju biti inu postati.« ¹⁶²⁵ Tukaj se pak najdejo dva silna urzaha, de tiga ludje ne mogo za enu maihinu deržati inu za tiga volo s to vero ne hoče naprej jiti.
1624 Zmerno.		Ta prvi je, de je ta izkušnjava taku velika inu silna, de se nam zdy, my moramo nad tem konec vzeti inu ostati, tukaj nej obene krafftu ni močy več, de bi mogli dajle obstati. Kakor se na tem krajlu Hiskiu vidi, Esaie 37, kadar tiga krajla iz Assirye capitan tu meistu Ieruzalem pegeruje, de se ima njemu podati, pošle Hiskia h timu preroku Esaju inu je njemu pustil le-te bessede povejdati: »Le-tu je en dan te britkusti, tiga očitanja inu šentovanja inu gre ravnu taku, kakor kadar otroci do poroda pridejo inu nej močy tukaj h porodu.« ¹⁶²⁶ Inu ta GOSPUD le-tukaj tudi to isto prigliho od ene žene naprej deržy, katera je na porodu. ¹⁶²⁷ Zakaj onu se čassi pusty viditi, kakor de bi moralu dejte inu mati vkupe na meistu ostati. Zakaj teh karsčenikov izkušnjave nejso taku žleht inu maihine izkušnjave, kakor se v tem 69. psalmi vidi, v katerim Christus sam toži inu vpye: »Bug, pomagaj meni, zakaj te vodee gredo meni notor do te duše. Iest sim se zagreznil v globoku blatu, ker nej grunta, iest sim v globoki vodi inu valuvi me hote potopyti.« ¹⁶²⁸
1625 Jn 16,20.	Ta križ se pusty vidit težak inu nenossliv.	Ta drugi ie, de my obeniga potu, srejde ni viže ne vidimo, skuzi katero bi nam moglu pomaganu biti. Tukaj my tedaj mislimo, onu je vun z nami inu ne moramo verovati, de je onu le za enu maihinu djanu. H takovimu služi uže susseb ta prigliha, katero ta GOSPUD le-tukaj pela, od ene žene, katera je na porodu inu v otroči nadlugi ležy. ¹⁶²⁹ Zakaj tukaj se onu tudi pusty viditi, kakor de bi tukaj ne hotelu obeniga konca biti inu ta mati bi morala tukaj na mejstu ostati. Ampak vu enim hipu se pergodi inu znajde, de na meistu te smerti en cbifoh leben naprej pride, ker je ta mati rodila inu enu leipu, zdravu dejte na svejt prišlu. Zatu zdajci pogine vsa žalost inu se izkaže zgul vesselje, takovu se vidi vsak dan pred očyma. Zakaj aku onu lih čassi hudu gre, taku se takovu vsaj malu kadaj zgody. Ta gmajn tek je, kakor Christus le-tukaj pravi, ¹⁶³⁰ de zdaici enu stonovitnu serčnu vesselje na to žalost inu betež pride. Takovu hoče ta GOSPUD, de se my vučimo inu kadar smo my v žalosti, izkušnjavi inu v kumry, de my na tu zmislamo, onu je le za enu maihinu djanu, potle ima
1626 Iz 37,3; 2 Kr 19,3.		onu
1627 Jn 16,21.		
1628 Ps 69,2–3.	Ta križ se pusty vidit prez konca. Ta prigliha od nosseče žene.	
1629 Jn 16,21.		
1630 Jn 16,20.		

na III. nedello po velikonoči.

onu bujle biti, kakor ta epistola h tem Ebreerjem tudi pravi: »Vsakateru kaštiganje, kadar je vpričo, se nam zdy nikar enu vesselje, temuč žalost, ampak potle bo onu dalu en pokoy n myrni sad te pravice tem, kateri so skuzi to isto navajeni inu čestu izkušeni.«¹⁶³¹

Ampak onu se pravi nerpopej enu maihinu za tiga nagliga, hitriga preminjenja volo, kateru se ima poprej znajti, kakor kej ludje mislio, kadar my le s to molitovjo ne nehama inu tiga zavupanja na Božjo milostivo pomuč ne pustimo pasti. Potle se pravi ta izkušnja tudi zatu, enu maihinu, de ona s tem večnim vesseljum ima zmeinena biti. Zakaj kaj je onu, de je ta ubogi Lazarus desset ali dvaisseti lejt ubog inu reven pruti timu, de on potler vekoma ima živejti? Taku pravi Paulus k Rymlanom na 8. cap.: »Iest gvišnu deržim, de zadašniga čassa terplenje nej vreidnu te časty, katera ima nad nami rezodivena biti.«¹⁶³² Inu 2 Corinth. 4: »Naša nadluga, katera je cilu kratka inu lahka, stury eno večno inu čez vso masso vissoko čast nam, kyr my ne gledamo na tu videče, temuč na tu nevideče.«¹⁶³³ Inu Petrus, 1. Pet. 1: »Vy se bote vesselili v tem izveličanju, kir ste zdaj en kratik čas (aku mora taku biti) žalostni, v mnogoterih izkušnjavah, de bo vaša vera prov inu veliku žlahtniši znajdena kakor rezideče zlatu.«¹⁶³⁴ Inu potle na 5. cap.: »Ta Bug vse milosti, kateri je vas poklical k svoji večni časti, v Jezusu Christusu, ta isti bo vas, kir en maihin čas terpite, popolnoma perpravil, poterdil, močne dellal inu gruntal.«¹⁶³⁵

Kateri bi uže tu taku mogel verovati inu za risničnu deržati, de bi za enu maihinu bilu djanu, ta bi imel en gvišen trošt, na katerim bi se on v tej izkušnji inu terpleinju mogel deržati. Zatu onu vse na tem ležy, de my našimu lubimu GOSPUĐU Christusu zavupamo inu njegovo bessedo za risnično deržimo, de aku lih nesreča inu izkušniava je nad nami, taku je onu vsaj le za enu maihinu djanu. De se my v terplenju troštamo, kakor ludje eno ženo, katera je na porodu, troštajo, de se ona ima dobru deržati, Bug njej bode skoraj od te butore pomagal inu njo z enim vesselim porodom daroval. Zakaj nej mogoče, de bi one tukaj mogle k vesseliu priti, one morajo poprej betež imejti inu nekaj terpejti. Aku nas lih, kakor je rečenu, naša pamet vselej moti inu martra inu takovu terplenje inu beteže nekar drugači naprej derži, temuč de prideo od Buga, de bi nas s takimi hotel končati inu pogubiti. Ampak onu nej ta maininga, zakaj ravnu ty beteži, katere ena porodna žena ima, pridejo zatu, de en nov sad na ta sveit ima pernessen biti, taku pusty Bug to izkušnja vo priti, de my odtejnje najdemo inu nad njo imamo ovesseleni biti.

Onu je tudi kmalu troštlivu inu lipu, de ta GOSPUĐ tem jogrom pravi, kaj za enu vesselje se ima nym pergodyti. »Iest (pravi on) hočem vas zupet viditi.«¹⁶³⁶ Takovu se je na velikinočni dan zgudilu, ker so ony njega vu enim novim večnim lebnu vidili.

Taku vidi nas Christus tudi inu naše serce se vessely, kadar my njegovu gorivstajenje pred nas vzamemo inu vidimo, koku je on nam h dobrimu greih, smert inu Hudiča premogel, de my skuzi njega tudi imamo vekoma živejti. Tu je tu pravu, stonovitu, večnu vesselje, kateru vse kumrainje oberne inu preminy, kateru tudi nikuli več od nas nejma vzetu biti. Za tiga volo nej mamo my pod tem križom neterpežlivi ni maihiniga serca biti, temuč le-ta trošt imejti, de aku my terpimo, taku onu ima vsaj za enu maihinu djanu biti, zakaj Christus je gori vstal inu sedy na desnyci svojga Očeta, de hoče timu Hudiču inu vsimu jamru braniti inu nas vekoma izveličane sturiti. Tu nam

vošcy inu daj, naš lubi Bug inu Oča, skuzi svojga Synu inu našiga odrešenika Christusa Jezusa,

amen.

1631| Heb 12,11.

Bug hoče ta krž zupet proč vzeti.

1632| Rim 8,18.

1633| 2 Kor 4,17-18.

1634| 1 Pt 1,7.

1635| 1 Pt 5,10.

Po žalosti inu revni vernim pride gvišnu vesselie inu odrešitvu.

S teim gorivstajenju Christusevim se imamo v nadlughah troštati.

1636| Jn 16,22.

f E N A

Izlaga tiga evangelia E N A D R U G A P R I D I G A .

Tem današnjim evangeliu slišio vaše lubezni enu prerokovanje inu opominanje, koku tej karsčanski cerqvi inu vsem brumnim karsčenikom na zemli ima jiti, zlasti de se ony bodo jokali inu plakali. Timu pruti ta svejt se ima vesseliti.

Takovu prerokovanje se cilu ne raima z našo pametjo, zakaj my vejmo, kaj je za en rezlotik mej karsčeniki inu mej tem svitum. Ta sveit Boga ne zna, on pregaina ali ferrahta Božjo bessédo inu naložy vus svoj fliss, mujo inu delu h timu, koku bi mogel na zemli dobre dny inu vsiga obilnu imejti, v tej narvissokeiši žihrosti žive, stury, kar se njemu lušta, nič na tu gledajoč, onu si Bogu dopadi ali nikar, kakor my vidimo nikar na žleht, nizkih, preprostih ludeh, temuč na teh, kateri pred tem svitum hote ty narbrumniši biti, kakor papež inu škoffi inu ta isti neverni haufen vus sred temi, kateri ž nym derže.

Verni Boga lubio.

Timu pruti je onu gvišnu, de ta karsčanska cerkov je inu ostane enu maihinu kardelce, kateru Boga prov zna, vus trošt na njm ima inu vse vupanje na njega postavi, to Božjo bessédo za ta narvissokeiši inu žlahtniši šac štema inu vus leben, vus fliss inu skarb ima inu naloži na tu, de timu grejhu inu timu messu zupar stoji inu se po Božji voli zaderžy. Zakaj kadar ty karsčeniki sami vidio inu vejdo, kakovo veliko gnado je nym Bug izkazal, taku bi ony ne hoteli radi takovimu milostivimu Bogu nepokorni biti inu niega rezserditi. Ie tudi nyh narvissokeiše kumrainje inu žalost, kadar bodo od messa prenagleni ali sicer iz slabusti krivu sture.

Kadar ty neverni dobru, verni hudu imajo, se človeska pamet zmoti.

Kadar my uže takovo neglihoto inu rezlotik mej temi karsčeniki inu mej tém svitum vidimo, taku my ne moremo po tei naši naturi drugači soditi, temuč de bi enimu vsakaterimu dejlu po njegovim zaslužanju se imelu goditi. Ty karsčeniki imajo svoje brume užyti, ty hudi lotri imajo za nyh lotrye volo štraifani biti, takovu je naše pameti zastop inu sodba inu kadar se drugači gody, štema ona, de se nespodobnu gody, zakaj Bug kakor en pravičen Bug ima nad temi svojemi deržati, te hude pak štraifati.

V terplenju imamo na Božye oblube gledati.

Ampak poslušaj inu vuči sse ti, kaj Christus le-tukaj od tiga govori: »Risničnu risničnu,« pravi on, »vy se bote jokali inu plakali, ta svejt pak se bude vesselil,

na III. nedello po velikonoči.

selil, vy pak bodete žalost imejli.«¹⁶³⁷ Tu se pravi ja le očitu odločenu, de tem karsčnikom na zemli hudu pojde inu vsa žlaht nesreča čez nje bode prišla, de prejd inu prejd se bodo jokali inu tožili. Spet nazaj, pak s tem svitum ima onu se goditi po tei gmain perpuvidi: Če vegši loter, s tem vegša sreča. Christus pak tukaje tem karsčnikom velike nadluge prerokuje, potehmal on nje eni ženi, katera je na porodu, pergliha, zakaj ravnu kakor obena vegša nadluga ne svejti nei, temuč teh žen v nih porodu, zakai kadar bi Bug skuzi svoio pomuč iz milosti ne pomagal inu bi déte inu mater enu od družiga ledig ne sturil, taku bi morala oba, mati inu déte, nad tem konec vzeti. Taku hoče Christus na znanje dati, ima s teh karsčnikov terplenjem nikar enu žleht inu maihinu terplene biti, temuč ta narvissokeiša, težkeiša, neterpežliviša nadluga, gdi ništer družiga kakor Božja roka inu pomuč more odtetti. Kai pak s takovo neglihoto (koker se nam zdy), de timu hudimu na tem svejtu dobru, timu brunnimu hudu gre, meni, od tiga vaša lubezan drugdi večkrat sliši. Nerporej pravi Christus očitu, njegovu krajlestvu nej od le-tiga svita.¹⁶³⁸ Za tiga volo kateri hoče en karsčnik biti, nejma kratku misliti ali vupati, de bi on za svoje vere volo pred tem svitum hotel častit, bogat, mogoč biti, zakaj ta GOSPUD le-tiga krajlestva, Christus Jezus, je sam ubog inu reven inu njemu za njegove zvejste službe inu pridigovainja volo bujle mo nei lonanu kakor z galgo inu s križom. H drugimu, taku imajo ty karsčniki na svojem lastnim messej inu kry svoiga narvegšiga sovražnika, kadar tu istu skuzi križ ne bode potlačenu inu ponižanu, taku bi ta duh cilu bil pobjen. Kadar pak ta križ na teim messei ležy, taku bode ta duh permoran, de se on na to bessedo, na to molitov inu drugu karsčansku delu deržy, katere bi sicer ali cilu vunni ostale ali bi vsaj silnu merzle inu žleht bile. Ampak od le-tiga hočmo my zdaj nikar več inu dajle govoriti, temuč gledati, kaj je vsaj tiga GOSPUDA h timu pergnalu, de on takovo žalost inu nesrečo svojem karsčnikom prerokuje inu poprej pravi, ker vsaj (koker se pusty viditi) bi bujle bilu zamolčanu. Zakaj kadar bi imejlu tvoje serce eno nesrečo poprej vejdi, prejden se ona tebi pergody inu se ti te jste vsaj ne moreš uganiti, taku ti boš le s tem več nelušta, groze, prestrašenja inu kumrainja imel, ker bi onu sicer obuje kmallu vkupe se začelu, prestrašenje inu terplenje, inu bi tu prestrašenje nikar pred tem terpleinjem ne šlu. H drugimu je ja le-tu tudi reis, kadar je ta GOSPUD taku očitu izreče, de ima tem karsčnikom nad nyh vero inu spoznanjem hudu puiti, de se nyh veliku nad tem bode zmotilu inu pohuišalu inu zatu, de bi mogli taki nadlugi ubeižati, Christusa inu njegovo vero bodo odzadaj pustili, kakor je teh exemplov dosti pred očyma, de ty, kateri ta evangeli zataje, se znajo deržati inu silnu lipu po tem vejtru rovnati. Kadar vidio, de veliki gospudje tej bessedi so sovraž inu njo mislio zatlačiti inu iztrebiti, taku se ony derže h tem papežnikom, per katerih obeniga takoviga hudiga vremena neiso v skerbi, od evangelia molče, hinee tem gospudom, nym pomagajo k vsej nespodobnosti, tyrannji inu pregainenju. Zakaj ony se boye pred ognjom, kateri je naš GOSPUD Bug skuzi svoj evangelion vužgal, inu se boje, de bi se od njega né spekli, gredo zatu s tem dajle iz tiga potu, zakaj križ inu terpleinje je enu takovu zelisče, kateru malu ludy mogo fercerati ali zdvečiti, h timu slišio močni želodci.

Ampak le-tu, kaj si sodi ta svejt, kar on hoče, taku my vsaj moremo spoznati, kadar my to reč s flissom pomislimo, de nej le potrebnu, temuč tudi pridnu inu nucnu, de Christus le-tu opominanje svoje Cerqvi je zapustil. Zakaj takovu služu nam narpervič h timu, de my se h tej izkušnjava perpravimo, enu serce inu močno missal dobodemo inu nikar ne cagamo, kadar ta nesreča pride. Zakaj ta perpuvid je risnična: »Iacula praevisa minus nocent.«¹⁶³⁹ Kateri se tiga strelu boji, ta se varuie, naprei inu okuli sebe gleda. Spet nazaj, kadar eden bo z eno

f 2 nesre-

1637| Jn 16,20.

1638| Jn 18,36.

Zakaj Christus od križa prerokuie.

1639| »Kdor strel predvidi, mu manj škodi.« Remigij iz Auxerra, benediktinec, učitelj latinske slovnice in razlagalec bibličnih besedil (<http://www.newadvent.org/cathen/12764a.htm>); Enarrationes in Psalmos, komentar k Psalmu 82, 580 A. http://www.documentacatholicaomnia.eu/02m/0882-0908,_Remigius_Antissiodorensis,_Enarrationum_In_Psalms_Liber_Unus,_MLT.pdf

Izlaga tiga evangelia

nesrečo prenačlen, taku se on prestraši, serce inu pamet zgubi inu bo cilu omamlen. Takovu se ne zgody, kardar ludje od tiga poprej vejdo, zakaj tu serce je h timu perpravlenu.

Náša norra zastopnost, modrust, krivu sodi od križ, sreče inu nesreče.

H drugimu, služi onu h timu, de se ty karsčeniki na tem križu ne pohišajo ali ne zmotjo, zakaj kakor je ozgoraj meldanu, je onu naši pameti nemogoče drugači soditi. Gdi ona vidi, de se dobru inu srečnu gody, tukaj se ona zdy inu meini, Bug je milostiv, takovi ludje so Božji lubi otroci, potehmal on nym vse dobru pusty dujti. Spet nazaj, gdi se nesrečnu gody, tukaj se Bug serdy, on ne štema ali ne mara za takove ludy inu je nje ali pozabil ali cilu od nyh odstopil, kakor my vidimo, de onu na ta današni dan gre. My, kir smo dosehmal Božjo bessedo spoznali inu se te iste hvalili, de na nje imamo ta pravi vuk, smo uže zatu en dolg čass farlikost, nadlugo inu nesrečo nepreštivenu veliku preterpejli. Spet nazaj, ta drugi dejl, ty papežniki, hodio inu so v vsej sreči inu nym vse po roki tja gre, kar ony zupar nas naprej vzamejo. Kaj pride ali kaj se zgody? Ony ga ne puste per tem ostati, de smo my revni inu nesrečni, ony pak častiti inu premaglivi. Naš vuk, ta sveti evangelium, more terpeti inu se pustiti šentovati, zakaj našo nesrečo izlagajo inu derže ony za enu gvišnu znamenje, de je naš vuk kriv. Skuzi nih srečo pak hvalio ony inu zagovarjajo svoje laže inu malikovanje inu more nym zgul risnica inu Sveti Duh biti zatu, ker nym taku dobru gre. Zdaj, pravio ony, se vidi, kateri dejl ali partya prov ima. Meni se zdy, Bug deržy nad tem evangeliom, s katerim so ony taku dolgu prangali, kadar bi nyh vuk verbum Domini¹⁶⁴⁰ bil, kakor ony hvalio, on bi nikar taku revnu v blati ne ležal etc. Zakaj govore ty papežniki takovu? Inu koku ony smejo taku žiher inu trucig Božjo bessedo šentovati? Zatu kir vidio našo nesrečo inu nih srečo inu sodio potem, kakor onu rata, hudu ali dobru. Kadar nym po sreči gre inu dobru rata inu nam nikar, zdaici hote prov, my pak moramo krivu imejti.

1640| Gospodova beseda.

Sreča inu nesreča per ludeh veliko zmoto della v ti veri.

Tu ie enu tardu inu veliku zblaznene inu zmota, kateru je prejd inu prejd na tim svejtu veliku škode sturilu inu ta uboga, slaba serca terdu martralu, te neverne pak silnu poterdilu. Timu hoče ta GOSPUD z le-tem zaobarovanjem brani inu svoje karsčenike zupar tako falš sodbo tiga svita obarovati, de imajo drugači soditi inu se iz tiga timu zuper navučiti, deržati, postavi za tiga volo obej partji, eno pruti tej drugi, koker smo se še na ta današni dan si zuper. My, kir Božjo bessedo imamo inu spoznamo, kaj deimo my? Ali koku onu stoji na naši strani? Bogu se smili, ta smeih je maihin, naših ubozih bratov nesreča gre nam spodobnu k sercu, my se plačemo inu tožimo, de my taku cilu obeniga myru ni pokoja ne moremo imejti, ker smo my vsaj dosehmal vso podložno pokorsčino izkazali, le ker se nečmo od te bessede, pod tiga papeža laže inu malikovainje pustit permorati. Tu je ja gvišnu inu risničnu. Pogledaj pak spet to našo zuparpartyo, te papežnike, ta gre semkaj v skakainju, tem vissi tu nebu polnu gossel. Meinjo, de je z našim evangeliom inu z nami en konec, trucajo inu pravio, de v kratkim se mora v teh cerqvah drugači rovnati, nai si so nam dostikrat oblubili, de ne hote za vere volo nikomer kaj žaliga diati.

Antichrist, papež dile denarie, kir ne služio.

Taku imaš ti uže te dve partye, my se plačemo, vzdizemo inu tožimo, naša prutipartya se smeje, poje inu vuka inu ne vej od vesselia, koku bi se ona imejla deržati. Tu uže ugani, katera partya ima prov? Kateri dejl je Bogu lub? Nad katerim inu s katerim dejlom je Bug deržy? Kateri so njegovi lubi otroci? Aku ti hoč tvojo pamet slušati inu hoč ta dejl za pravičen inu brumen deržati, katerimu narbujle gre, nu, bodi tedaj, pojdi tjakaj, bodi en Turek, zakaj tam istu najdeš ti veliku več sreče kakor per karsčenikih. Ali aku je ti hočeš enu maihinu bulše sturiti, kakor se uže gody, bodi en papežnik, taku se tebi nej potreba za tvoje vere inu spoznanja volo bati, veliki gospudje

na III. nedello po velikonoči.

puđe bodo tebe za lubu imejli inu deržali inu ti sam k enimu velikimu gospudu bodeš, zakaj ta papež je ta pravi Pluto¹⁶⁴¹ ali Bug tiga blaga, kateri svoje hlapce bogate stury, Dan. 11.¹⁶⁴²

Ampak kaj pravi Božja besseda? Kaj pravi naš GOSPUD Christus h timu, katerimu smo my vsaj dolžni verovati kakor našimu GOSPUDU inu večnimu Bogu? Od svoje Cerqve inu od svojeh lubih jogrov, kateri so njega iz serca lubili, pravi on: »Risničnu, risničnu, jest vam povejm, vy se bote jokali inu plakali, ta svejt pak se bode vesselil.«¹⁶⁴³ Koku se tebi tukaj zdy? Gdu so le-ty, kateri se imajo plakati inu jokati, nej li so ony njegovi lubi jogri? Kaj ony sturee? Aku ony tudi merdrajo, je li ony nečistost trybajo? Aku ony tudi Božjo bessedo pregainajo, aku ony tudi Christusa pregainajo kakor ty viši farji, v Pismi vučeni, farizeerji? O, ne, ony so vsaj ja brumna, žleht, priprosta serca bily, kateri neiso ništer raiši sturili, kakor de so Božjo čast inu tiga cejlīga svjta izveličanje z vukom inu s pridigovanjem tiga s. evangelia ysgali¹⁶⁴⁴ inu firdrali. Takovim brumnim ludem bi onu ja imejlu spodobnu dobru yti, tih istih bi se Bug imel lotiti inu an vzeti, nje nikar le sčítiti inu odtetti, temuč vso srečo inu žegen dati? Ampak tukaj pravi Christus z očitimi bessedami: »Vy se bote jokali inu plakali.«¹⁶⁴⁵ Ai, moj lubi GOSPUD, vsaj so ony tvoji otroci, pusti ta svejt jokati, kateri tebe ne zna, tvojo bessedo ferrahta, mordra, prešuštva, krade, laže, tebe veiden grozovitu reserdy, te pusti ti jokati, te vzami ti v štraifingo, ty je ja vsaj dobru zaslužio. »Ne,« pravi Christus, »vy se bote jokali inu plakali, ta svejt pak se bode vesselil.«¹⁶⁴⁶ Timu svetu nikar le dobru gre v tim, kir vsiga obilnu ima, temuč kir je vom, jogrom, inu vsem karsčenikom sovraž, ima v tim nervegši vesselie, kadar vidi, de vom hudu gre. Za tiga volo ta sveit se bode vesselil, vy se pak bote jokali inu plakali.«

Nu, uže, le-tukaj ti imaš našiga GOSPUDA Christusa urtel ali sodbo. Aku ti uže hoč tvojo pamet slušati inu Christusa na lažo staviti, tu per tebe stoy, svoym čassu pak je imaš v tem dianju imejti inu veiditi, kateri prov ali krivu ima. Hočeš li ti pak, kakor spodobnu imaš, GOSPUDU Christusu prov dati, taku še enkrat reci: »My, luterski, kakor ony nas imenujo, se zdaj plačemo inu jokamo, kir nam hudu gre, za kaj ti nas hoč deržati?« Christus pravi: »Vy se bote jokali inu plakali.«¹⁶⁴⁷ Spet nazaj, ty papežniki jubilirajo¹⁶⁴⁸ ali vukajo inu gredo v skakainju semkaj, nejso uže v dvaissetih lejtih nikuli taku iz serca vesseli inu dobre vole, ja, tudi taku trucig inu offertni bily kakor sadaj. Taku ony tudi ne mislio nar to manšo, krivo, malikovsko Božjo službo, katero smo my na nyh svarili, pustit pasti, temuč hote vse nih malikovanje zupet v ta stari stan perpraviti, kakor je pred štiridessetimi leiti bilu. Za kaj ti uže hočeš nje deržati, kadar se ony taku iz serca vessele? Nej li onu reis, ti bodeš moral spoznati, de nejso Christusevi jogri, sicer bi se ony plakali inu jokali, temuč so ta pravi svejt, kateri za Buga, za njegovo bessedo inu za teh človeikov izveličanje ništer ne mara, temuč le stury inu ysče, kar k njegovi lastni časty, pridu inu nucu služi?

Tu ti meni pusti en vissok inu velik inu cilu potreban trošt biti za to Cerkov inu za vse karsčenike, zakaj kadar onu le-tukaj na zemli drugači nejma inu ne more biti, ty karsčeniki se morajo jokati inu plakati, kadar bi ony le-tiga trošta nikar ne imejli inu ne vejdili, taku bi ta pamet, ta križ inu terplenje tavžéntkrat težkejši sturila, kakor de bi bil Bug nje pozabil inu bi nym bil sovraž, za nje tudi ne maral, sicer bi nym bujle šlu.

Takove Hudičove misli sture iz eniga potelesniga enu večnu, iz eniga pozemliskiga enu duhovnu terplenje, de bi onu veliku bujle bilu desetkrat umrejtí, kakor takovo te visty nadlugo en čas nossiti ali terpejti. Ampak Božja besseda nam le-tukaj naprej svejti kakor ena svitla luč v tammi inu pravi:

f 3 Lubi

1641| V grški mitologiji bog bogastva, denarja in vladar podzemlja; izraz pluto pomeni bogataš oz. tisti, ki daje bogastvo.

1642| Dan 11,39.

1643| Jn 16,20.

1644| Iskali.

1645| Jn 16,20.

1646| Jn 16,20.

1647| Jn 16,20.

1648| Navdušeno vzklikajo; izposojeno iz nem. *jubilieren* (enak pomen).

Koku inu s čim so verni pod kryžom imaio troštati.

Izlaga tiga evangelia

Lubi karsčenik, gre li tebi hudu, se moreš terpejti od teh nevernih inu nym k nyh nespodobnimu vesseliu gledati, pusti je yti, tar vsaj je tu tebi tvoj GOSPUĐ Christus poprej povédal, kadar ti hočeš njegov joger biti, taku se ti imaš h timu inu natu perpraviti, ti se moraš jokati inu plakati. Nu, se pak nihče ne plače, kadar njemu dobru inu po njegovi voli gre. Obt se ti volnu v tu podaj inu pusti si takovu terplenje enu gvišnu znameinje biti, de si ti en joger ali mlaiši Christusev inu enu dejte Božje, sicer bi onu tebi šlu kakor timu svitu, ta isti se ima vesseliti, zakaj on sicer družiga ne ysče inu ne pege-ruje. On hoče svoje nebesku krajlestvu le-tu ozdolaj na zemli imejti. Gdi je pak nemu Božja besséda na potu, undukai on tja skuzi predere, nič zatu marajoč, kaj Bug zapoveduje ali prepoveduje, stury, kar se njemu lušta, tu pak dolgu ne terpy. Zatu se ti ne zblazni ali ne zmoti na tvojem terpljenju, na tvojem jokanju inu plakanju inu se nikar ne serdi čez ta svejt, vuči se ti sam sebe inu njega prov spoznati. Tvoje jokanje inu plakanje kaže tebi gvišnu, de si ti en mlaiši Christusev, tiga sveita smejanje inu vesselje kaže gvišnu, de je on ta svejt inu na Božjim krajlestvi obeniga dejla nejma.

Na Christusevi martri
so se ty Iudie zmotili.

1649| Mt 27,39–40; Mr 15,29 – 30.

S tem štymajo inu glihajo ty exempli lepu inu dobru vkupe, Christus ta Syn Božji sam, ta večna pravica, se more tudi jokati inu plakati, more na ta križ perbyen biti, njegov folk, ty Iudje, inu susseb ta duhovni haufen tu vidjo inu v njegovi narvegši nadlugi se ony njemu na tu narstrupovitiše špotajo, ie li on Božji Syn, taku on pojdi doli.¹⁶⁴⁹ Kakor de bi ony hoteli reči: »Ti si se zdavnu hvalil, de si Božji Syn, zdaj se onu vidi, ti bi ja ne imel tukaj vissiti, kadar bi tu reis bilu. Ampak onu je zgul laža inu šentovanje per tebe bilu, zatu moreš terpejti, tu dellu tebe prepriča, de Bug zate ne mara inu tebe ne hoče.« Ravnu kakor zdaj ty papežniki pravio: »Kadar bi naša besse-da Božje besséda bila, taku bi nym Bug nikar takoviga velikiga premagainja zupar nas ne dal.« Naisi je pak Christus od Iudov na križi vissioč grozsovitu bil šentovan inu šmagan, je vener bil inu ostal pravi večni Božji Syn inu ta edini kleint inu šac, na katerim Bug, ta nebeski Oča, vse vesselje inu lušt ima, kakor se tu na koncu lipu znajde. Zakaj onu nejsa try dny tjakaj, taku je Christus v svojej časti inu gospostvi, njegovi sovražniki pak obstoje v sramoti inu morajo h puslednimu cilu nad tem konec vzeti, ja, tudi vekoma ferdamnani biti.

1650| Jn 3,29.

Iohannes, ta Karstnik, bode od GOSPUĐA Christusa samiga imenovan: en priatel tiga ženina.¹⁶⁵⁰ Ali koku njemu gre? On si more svojo glavo sramotnu za ene kurbe volo pustit odsejkati. Takova nesreca je te Iude perpravila, de so ztaici iz tiga sodili, de bi bil njegov vuk kriv, so ga deržali za eniga zapelavca inu Hudičeviga predigarja. Zakaj? Zatu, kir je njemu taku hudu šlu. Ampak Christus da njemu enu drugu pričovanje, ker pravi, de obenu žensku dejte Ioannesu nej glih. Koku se onu uže rajma, Ioannes je en takov brumen mož inu je pelal svojo šluzbo inu opravilu taku s flissom, de mej vsejmi preroki, apostoli inu pridigarji obeden njemu nej bil glih inu vini nemu per tem taku hudu gre. Koku je tu pak Bug more terpejti? Ne bi li imel on poprej tiga neverniga Herodeža sred njegovo kurbo z grumom inu s paklenskim ognjom na dnu tiga pakla pobyti inu takoviga zvejstiga moža odtetti? Ia, taku se nam zdy, ampak Božja sodba je drugača, ta pravi: »Vy, moji mlaiši, vy, moji lubi otroci, se morete plakati inu jokati, ta svejt pak se ima vesseliti.¹⁶⁵¹ Če zveisteši vy na Božji bessedi deržite, če flissigiš se vy na Božjo besse-do vadite inu po te isti živite, s tejm huiše onu ima vam yti inu s teim več souvražnikov na vas bote nakladali.« Ampak na tej drugi strani se onu ima reči: »Če vegši loter, s tem vegša sreca.« Tu pričujo Christus, Ioannes, Stefan, Iudje, višifarji, Herodež, Pilatus. Uni so brumni inu morajo terpejti. Le-ty so hudi, neverni lotri, ony ostanejo veliki gospudje inu nym nyh svojavola dobru

1651| Jn 16,20.

na III. nedello po velikonoči.

dobru grata taku silnu, de se ony obeniga greiha per tem ne boye inu se nym zdy, de sture če Bogu eno sluzbo s tem.

Taku ti vidiš, koku exempel inu pridiga vkupe štimajo inu koku my na vso žlaht vižo zupar tu pohuišanje bomo obarovani, v katerim je ta svejt zagolbnen, de my nejmamo soditi kakor on, temuč naš urtel iz Božje bessede inu nikar iz te pameti vzeti, sicer bodemo my s temi sleipimi, nevernimi, obsejdenimi Iudi Christusa na križu sramotili inu se mu špotali inu njega za njegoviga terplenja volo za eniga bogašentovavca inu puntarja štemali inu bomo cilu zatu deržali, Bug je njemu sovraž, de nej Božji Syn, Bug je njega zapustil inu odpahnil, kakor ti vidiš de so Iudje sturili. Ampak kadar bi ony bily na Božjo bessédo gledali, taku bi bily ta usta deržali inu bi bily v le-tej reiči po družih svetih ludy exempli sodili inu rekli: »Onu je prejd inu prejd vsem Božjim, svetim ludem hudu šlu, de so morali veliku terpeti, ampak Bug je nje h puslednimu odtell inu h časti sturil. Mi hočmo dajle gledati koku z le-tim Christusom pojde, aku mu Bug od križa ne pomaga, taku mu vsaj more od smerti pomagati etc.« Ampak tiga nejso diali, temuč kadar so njegovo nesrečo vidili, je moral Christus krivu imejti inu se moral za eniga zapelavca pustit zmerjati. Ioannes Karstnik tudi taku. Nam na ta današni dan, zlasti zdaj, glihi viži gre koker vsem tem, kateri so dosehmal Božjo bessedo z nami red spoznali, Bogu, Očetu nebeškemu, bodi hvala. Ampak vuči se inu se ne pohuišaj kakor ta svejt, ta bo nad svojo nesrečo žiher inu gre le s tem redli še v greihih naprej, zakaj ony stavio svoj urtel na tu dobrou gratanje, kadar bi ti takovu tudi hotel sturiti, taku bi ti mogel cagati. Zatu se vuči, ta reič ima dobra biti inu ostati, ali vener ima tem karsčenikom na tem hudu yti, tiga tebe Christus vučy, ker on danas pravi: »Vy se bote jokali inu plakali.«¹⁶⁵² Koku veliku tavžent brumnih, bogaboječih serc so, kir se nuč inu dan zdaj jokajo inu vzdizejo, zakaj tiga ne mogo pustiti, ony morajo v skerbi biti, ta besséda bi mogla eno škodo prejeti inu terpejti. Ta drugi dejl pak gre v vesselej semkaj inu poje: »Te Deum laudamus.«¹⁶⁵³ Zakaj kakor si je ony voščio, taku nym gre. Tukaj pak se ti varuj inu per tvoim lebni ne slušaj tiga svita sodbo inu pohuišanje, ne misli, ta vuk je kriv ali ta rejč svara vrejdna, kir je taku malu sreče per njej. Zakaj aku ti spoznaš, de so takovi ludje karsčeniki, taku misli inu sody, ony se deržite taku brumnu, bogaboječe inu karsčansku, kakor kulli hote, taku bodo vener klagovali inu se plakali. Zakaj Božjim otrokom nejma drugači yti, Christusu, timu Synu Božjimu, samimu nej drugači šlu.

Taku merkaj uže le-tu dobrou inu vuči sse, de se ne prestrašiš, kadar brumnim ludem hudu gre, tem nevernim pak dobrou, onu more taku biti, Christus je tu taku prerokoval inu nas na tu obaroval. »Vy se bote jokali inu plakali, ta svejt pak se bode vesselil.«¹⁶⁵⁴

Nu, my hočmo ta tretji urzah le-tiga obarovanja tudi pred nas vzeti. Naš GOSPUD Christus pravi (kakor je meldanu), njegovi karsčeniki morajo pod ta križ, de se h timu istimu perpravio inu se nad tem terplenjom inu nesrečo nikar ne pohuišajo. Ampak per tem samim ga ne pusty ostati, de morajo terpejti, temuč vučy poleg tiga, kaj onu za enu terplenje bode, zlasti enu maihinu terpleinje, na kateru zupet trošt ima priti. Nikar zatu, kakor de bi tu terplene ena maihina žleht rejč imejla biti, kateru tem karsčenikom bode naloženu, ne, teh karsčenikov križ je en tard križ, pod katerim bi ony morali konec vzeti, kadar bi nje Bug ne obaroval. Zatu vzame ta GOSPUD to prigliho od ene žene, katera k roystvu se perpravla, ta je v tem narvissokejšim, britkejším, farlihišim terplenju, kateru je na zemli, ampak vsaj enu maihinu terpleinje, zakaj onu se preminy čez vso masso hitru, kadar je onu zdaj uže na tem, de ta slaba mati, katera se je cilu izdelala, meini, de nej

Verni so vselei pod križom, sveit pak dobrou le en čas ima na sveiti.

1652| Jn 16,20.

1653| Tebe, Boga, hvalimo.

Na sreči teh hudih se ne imamo zblazniti.

1654| Jn 16,20.

Vernih je kratku ali težku terplene, se morajo s teim večnim vesseliem troštati.

Izlaga tiga evangelia

de nej več obene pomuči, deite inu mati vkupe morajo poginiti inu konec vzeti, v taki nervegši britkusti Bug svojo pomuč čudnu izkaže, de sta mati inu dejte vu enim hipu odrešena inu živita. »Taku,« pravi Christus, »bode mojeh jogrov terpleinje tudi čez vso masso nym težku djalu inu je bolelu, de bodo v skerbi, ony bodo morali nad tem konec vzeti inu poginiti. Ampak onu je za enu maihinu djanu, taku ima vaša žalost k vesseliu preobernena biti inu h takovimu vesselju, kateru nikar kakor tiga svita en čas terpy, temuč vekoma ostane.« Zakaj Christus nas ne trošta s teim kratkim potelesnim lebnom, kateri skuzi to smert konec more vzeti, temuč on nas hoče vekoma izveličane sturiti. Tu ti spomisli inu je terdnu veruj, taku ti bodeš gvišen trošt našal. Zakaj teh nevernih sreča ne bode tebe več rešalovala, kir ti gvišnu veiš, de imaš tudi ene sreče čakati inu ene takove sreče, katera je večna, tedaj tebe tvoja nesreča ne bode več strašila, zakaj onu ima enu maihinu terpeti. Tukaj tedaj se bo preobernilu tvoja kratka žalost k večnimu vesseliu, teh nevernih kratku vesselje pak k večni žalosti, kakor ty exempli zadosti spricajo. David, ta brumni mož, je bil od svojga lastniga synu Absolona iz dežele pregnan, de je on moral v skerbi biti, on bi ne mogel vse svoje živoče dny več v njo, k regimentu ali h krajlestvu priti, kakor on k Cadoku, timu farju, pravi, kadar je on njega s to skrynjo Božjo zupet ukazal v Ieruzalem yti: »Pojdi tj tjakaj inu pernessi to skrynjo zupet v tu mejstu. Aku jest gnado najdem pred Bugom, taku on mene dobru zupet domu bode perpelal inu mene njo pustil viditi inu svojo hišo. Aku on pak le-taku poreče: 'Iest nejmam lušta h tebi, pole, le-tukaj sim jest, on je sturi z mano, kakor njemu dobru dopade.'«¹⁶⁵⁵ 2 Reg 12. Tukaj ti vidiš, v kakovi farlikosti je ta ubogi David. Risničnu inu gvišnu je, de David takovu na Absolonu nej bil zaslužil. Spet nazaj je bilu tu tudi gvišnu, de Absolon nej taku brumen bil, de bi on takovu premaganje zupar svojga očeta imel imejti inu se je vener obuje zgudilu, de je Absolon krail postal inu David moral beižati.

1655| 2 Sam 15,25–26

Kateri bi le-tukaj po tem dobru ratajnju inu po tej sreči to reič hotel sodyti, ta bode tiga uboziga, nedolžniga Davida timu Hudiču izdal inu Absolona v nebu inu v našiga GOSPUDA Boga krillu possadil. Ampak tukaj je na obejuh stranah grišenu. Absolon je en hud puntarski loter. David pak en brumen, nedolžen regent ali gospud. Zakaj onu njemu tedaj taku huđu gre? Inu zakaj bi imelu timu nevernimu Absolonu njegovu naprejvzetje taku gratati? Odgovor: Onu je imejlu en urzah, kateriga oben človik nej mogel vej-diti, le Bug sam inu David sta tu vejdila. David se je bil zdavnu poprej pruti Bogu pregreišil s prešuštvom inu razboinstvom, tiga nej hotel Bug drugim k večnimu exemplu inu obarovanju prez štraifinge pustiti, de bi se na tiga brumniga Davida exemplu drugi pred temi glihi greihih varovali inu se pred Božjim serdom vučili bati. Za le-tiga urzaha volo je moral David semkaj deržati inu takovo sramoto inu škodo nossiti inu terpejti. Ali kaj je Absolona takovu an šlu? Absolon za tiga volo njega nej mogel obsoditi, onu je bilu enu delu, v katerim je imel inu hotel le sam Bug soditi. Tu je David vidil, za tiga volo se je on ponižal pred Bugom, je dobru vejdil, de je on tu dobru bil zaslužil, se je za tiga volo volnu dal v to štraifingo. »Aku ta GOSPUD nejma lušta k meni,« je on djal, »pole, le-tukaj sim jest, on je stury z mamu,«¹⁶⁵⁶ kakor njemu dopade.«

1656| Mano.

Ampak takovu ne stury timu Absolonu njegovu djanje pred Bugom bulši, na katerim vsaj tu cejlu krajlestvu je vissilu. Kakovu je onu pak en konec vzelu? Nej li reis, onu je bilu na abejuh stranah za enu maihinu djanu. Zakaj David je zupet krail postal, Absolon je obvissil na enim drivessu kakor en loter. Taku se ima prejd inu prejd s to Cerkovjo inu s temi nevernimi puiti. Derži ti zvejstu na Božji bessedi, varuj se pred greihi, bodi brumen, streisi timu, kar je tebi Bug sturiti

na III. nedello po velikonoči.

riti zapovedal inu ne sturi nikomer škode. Aku tebi hudu per tem gre, tu ne škoduje, ty karsčeniki se morajo jokati inu plakati. Aku se pak ty sovražniki te bessede hvalio inu se vessele, nika se pred tém neprestraši, zakai onu se pravi čes enu maihinu se ima vse preobniti, de le-tukaj iz te žalosti enu vesselje inu tamkaj iz tiga vesselia ena večna žalost bode. Zakaj dotler so ony v nyh vesselju, taku ony ne zmisljo na Buga ni na njegovo bessedo, gredo v greihih prez vse pokure inu popravlenja naprej inu sture, kar nym dopade. Koku hoče tedaj falyti, de bi Bug ne imel se serditi inu štrajfati? Za tiga volo najte se tu današne obarovanje našiga lubiga GOSPUDA Christusa vučimo inu dobru merkamo, my ga cilu dobru potrebujemo, zakaj my imamo velik urzah, de se zdaj jokamo inu plačemo. Ampak zatu nam Bug nej sovraž, naš vuk nej zatu falš inu naše vupanje nejma zatu zabstoin biti. Onu nam gre, kakor je onu prejd inu prejd tem karsčenikom šlu. Zatu kadar je tu jokanje inu plakanje pred očyma, taku najte na tu vesselje čakamo, kateru enu večnu vesselje ima biti. Kadar ta svejt, kateri v vesselej hodi, svojo pridhodno večno žalost ne spomislj (kakor je on ne more spomisliti, on bi sicer nika žiher ne bil), taku ga on pusti, ta čas je bode obuje s sabo pernessel, de iz nyh kratkiga vesselja ena večna žalost inu iz naše kratke žalosti enu večnu vesselje ima biti, amen. Amen.

Lubi Bug v nebi, časti tvojo bessedo inu brani timu papežovimu mordrajnu, AMEN.

NA IIII. NEDELLO PO VELIKI NOČI, CANTATE,¹⁶⁵⁷ EVANGELION IOAN- NIS XVI.¹⁶⁵⁸

NAŠ GOSPUĐ je djal per mizi v tej pusledni večer-
ji k svojem jogrom le-taku: ¹⁶⁵⁹ »Nu, zdaj pak grem
jest tjakaj h timu, kateri je mene poslal inu nihče
mej vami mene ne vpraša: 'Kam greš?' Temuč ker sim jest
le-tu k vam govuril, je vaše serce žalosti polnu postal.

g Am-

1657| Četrta nedelja po veliki noči.

1658| Evangelij po Janezu 16.

1659| Jn 16,5–15.

Izlaga tiga evangelia

Ampak jest vam risnico povém. Za vas je dobru, de jest tjakai grem. Zakaj aku jest tjakai ne grem, taku troštar ne pride k vam. Aku jest pak pojdem, taku ga hočem k vam poslati. Inu kadar ta isti pride, taku bo ta svejt svaril za greih inu za pravico inu za sodbo. Za greih, zakaj ony ne verujo v mene. Za pravico pak, de jest grem k Očetu inu vy mene ne bote naprej več vidili. Za sodbo pak, zakaj viuda tiga svita je obsojen.

Jest vam imam še veliku praviti, ali vy ga zdaj ne morete nesti. Kadar pak uni pride, kateri je Duh te risnice, ta vas bo na vso risnico napelaval. Zakaj on ne bo od sam sebe govuril, temuč kar bo slišal, tu bo on govuril inu vam bo tu oznanjoval, kar ima priti. Ta isti bode mene častniga sturil, zakaj od tiga mojga bo on vzel inu vam oznanil. Vse kar Oča ima, tu je moje, zatu sim jest djaj, on bo od tiga mojga vzel inu vam oznanil.»

U je en siln leip evangelion, zakaj on hodi nerveč s tem visokim inu potrebnim articulom okuli, od kateriga my tu ime imamo inu se karsčenički imenujemo. Obtú, aku ga my lih vsaku lejtú slišimo, taku se ga my vsaj ne moremo zadosti navučiti. Aku on pak ima v našim sercei ostati inu sad pernesiti, taku se more čestu od njega slišati inu govoriti.

Ena troštliva pridiga.

Onu je pak le-ta evangeli ravnu kakor ta pred osmimi dnevi ena troštliva pridiga, katero je ta GOSPUD na večer per mizi sturil enu malu poprej, prejden je on ferratan inu ulovlen bil. Inu je njemu zatu bilu djanu, de bi on svoje jogre zupar tu prihodnu pohuišanje orožil inu perpravil, de bi se ony nikar le za takove revne, šmaglive smerti volo ne kumrali, temuč bi se učili, kaj dobriga iz takove smerti ima priti inu za tiga volo en trošt iz tiga vzeli. Zatu ravnu kakor je on nje danas ossem dan troštal, de takovu šmaganje inu pohuišanje ima le enu maihinu, potle pak ima vu enu večnu vesselje preminebiti, taku on trošta tudi le-tukaj inu vučy, h čemu takovu njegovu umyrainje ali smert služi: »Iest,« pravi on, »grem tjakai h timu, kateri je mene poslal.«¹⁶⁶⁰ Tu je: »Iest bodem jutri na ta križ perbyen inu bom umorjen. Tukaj nej nikogar mej vami, kateri bi mene vprašal, kam jest vsaj hočem ali kaj jest s tem hočem opraviti. Temuč kadar sim jest vam takovu povédal, je vaše serce polnu žalosti postalú.

Christus umerje šmaglivu inu pohuišansku.

1660| Jn 16,5.

Christuseva smert je nam ena pridna smert, zakaj ona pernesse nam tiga Svetiga Duha.

Ampak jest vam risnico povem, onu je dobru za vas, de jest tjakai grem inu se zgody za vašo volo. Zakaj aku jest nikar tjakai ne grem, taku ne pride ta troštar, ta Sveti Duh, k vam inu ta hudi duh ohrani svojo muč inu oblast. Kadar jest pak tjakai grem, taku jest hočem tiga Svetiga Duha k vam poslati.«¹⁶⁶¹ Takov trošt hoče ta GOSPUD, de se my imamo vučiti inu zapopasti inu za tiga volo nad njegovim terpleinjem se nikar pohuišati ni se pred tem istim prestrašiti, temuč se ga troštati. Potehmal onu h timu služi, de timu hudimu duhuvi

1661| Jn 16,6-7.

na IIII. nedello po velikonoči.

mora le na le-to vižo zgodyti. H timu my tudi vejmo, de tu naš Oča v nebi ozgoraj taku rad ima.

Iest nejmam obeniga cbiuvla, de so skuzi našo molitov mnogotere practike ali hude kunšti teh pregainavcev te besséde nazaj šle inu pačene. Inu aku še na ta današni dan kaj dobriga se ima zgodyti inu tu hudu ima pačenu biti, taku se onu more skuzi to molitov zgoditi. Zatu vy vaše molitve nikar iz misli ne pustite, aku se vam lih zdy, vy ste nepripravleni inu nevrejdni h timu. Zakaj sicer bi nihče ne molil, temuč en vsakateri karsčanski človik reci sam per sebi le-taku: »Kadar je ta molitov Bogu taku prijetna inu meni inu tej cerkvi inu timu regimentu taku vissoku potreibna inu pridna, taku jest hočo tudi h tej Cerkvi stopiti inu ž njo moliti, kulikur je meni mogoče. Zakaj jest vejm, de onu nejma ni ne more zabstojn biti.« Ena farlih missal je onu, kadar ludje hote taku misliti, pusti naj drugi molio, tvoja molitov nej ništer susseb-niga. Zatu se varuj pred tém inu misli le-taku: »Iest imam ja Christusa inu njegovo bessédo za lubu inu bi hotel poprej vse rajši zapustiti, kakor mojga GOSPUDA Christusa zatayti, zatu veim, de mene ta Oča tudi lubi inu bode mojo molitov uslišal, kakor meni Christus le-tukaj oblubuje, zatu se jest na molenju ništer ne hočem pustit pačiti ni gori deržati.« Kadar se taku redle inu troštlivu moli v tem imeni Christusevim inu veruje tej oblubi, katero my imamo, kir pravi: »Risničnu, risničnu, jest vam povejm, kar vy tiga Očeta v mojm imeni bote prossili, tu on vam bode dal,«¹⁷⁰⁸ taku h timu nej več potreba. De pak ta GOSPUDE dalje pravi: »Takovu sim jest k vam skuzi pripuvisti govuril.«¹⁷⁰⁹ Tu nejma to mainingo ali zastop, kakor de bi bil ta GOSPUDE nezastopnu s temnemi, skrivenimi bessedami govuril, zakaj te besséde so ja čiste inu svitle, ampak kadar ty jogri še obeniga izkušnja od tiga neiso imejli inu neiso vejčili, kakovu kraljevstvu bi imel Christus gori narediti, on tiga semkaj je onu prišlu, kar je on nym govuril, tu je nym bilu temnu inu skrivenu, kakor de bi on govuril vu enim neznanim ali ptuym jeziku ž nymi. »Ampak,« pravi on, »onu drugači bode, onu pride ta čas, de jest ne bodem več skuzi pripuvisti z vami govuril, temuč vam frai očitu oznanjoval od mojga Očeta.«¹⁷¹⁰ Zakaj kadar ta Sveti Duh pride inu ta serca z enim pravim zapujanjem¹⁷¹¹ na Božjo dobruto inu milost skuzi Christusa vužge, tukaj pride tedaj, de ludje mogo prov moliti, so luštik inu volni h timu, ampak prez takoviga duha nemogoče prov moliti, zatu imenuje njega Zaharias eniga duha te gnade¹⁷¹² inu te molitve, zakaj onu more obuje vkupe biti, ta vera (de ludie Boga spoznajo kakor eniga milostiviga Očeta, potehmal je on nam svojga Synu dal), katera vera je en dar Božji, kateri ta Sveti Duh skuzi ta evangelium v nas della inu opravla. Gdi je uže takov duh te gnade, tukaj pride tudi ta duh te molitve, de ludje v nadlugah inu v izkušnjavah k Bugi za pomuč vpyejo inu vejdo, de nas Bug ne bode pustil, temuč bode per nas inu nas hoče vekoma za svojga Synu Jezusevo Christusevo volo izveličane sturiti. Zatu pravi ta GOSPUDE: »Na ta isti dan, kadar jest vam bodem očitu od Očeta oznjanjoval inu skuzi tiga Svetiga Duha vas vučil, de vy njega prov spoznate, tedaj vy bote v mojm imeni prossili inu takovu molenje ne bode zabstojn. Zakaj koku bi vam mogel ta Oča kaj odpovédati, potehmal on vas za lubu ima zatu, kir vy mene lubite inu verujete, de sim jest od Buga vunkaj šal?« Zakaj ta prava molitov more iz takove vere inu zavupanja semkaj izvyrati, sicer ona nej obena molitov, onu si bodite te besséde taku dobre, kakor one hote. Bug, naš lubi Oča, daj svojga Svetiga Duha skuzi Christusa Jezusa v naša serca, de my tudi taku vseh žlaht nadlugah inu izkušnjavah prossimo inu Bogu le-to službo izkažemo inu od vsiga jamra inu reve potelesnu inu vekoma bodemo mogli odreišeni biti, amen.

Molitov veliku opravi.

En karsčenic nejma svoje molitve ferrahitati.

1708| Jn 16,23.

S. Duh vuči prov moliti inu zagvišuje, de smo uslišani.

1709| Jn 16,25.

1710| Jn 16,25.

Ta S. Duh vučy moliti.

1711| Zavupanjem.

1712| Zah 12,10.

NA

Izlaga tiga evangelia

duhovi inu njegovu tyrannji skuzi tu ima brainenu inu ta Sveti Duh k nam poslan inu nam šeinkan biti.

Tiga Svetiga Duha služba, on ima ta svejt svaryti.

1662| Jn 16,8.

Kaj pak ta Sveti Duh bode opravil, kaj on bode k nam pernessel inu nas bode vučil, tu istu da ta GOSPUĐ dajle na znanje inu pravi, on ima ta svejt svaryti za ta greih, za to pravico inu za to sodbo.¹⁶⁶² Tu je risničnu preveliku na en ugrižlaj zapopadenu, de ta Sveti Duh ima naprej vzeti nikar eno šulo, eno vas, enu mejstu ali dve, temuč ta cejli svejt svarjti. Kateri se uže hoče takoviga podstopiti, ta more risničnu močan biti inu eno veliko pomuč vej-diti. Zakaj v ta svejt sliši vse, kar je le od Adama rojenu, cessarji, krajli, viudi, tukaj nejma nihče vun vzet biti, ta Sveti Duh ima nje vse kmallu skuzi te apostole inu druge pridigarje svaryti inu reči: »Vy ste greišniki, vas obedan nej pravičen, vas oben nej vučen ni moder. Vy ste v Ieruzalemi, v Rymi v kakovim stanu inu vrejdnosti hoče. Aku se vy nikar od mene ne vučite, taku vas obedan ne bode izveličan, temuč vy ste tige Hudiča, kakor vy stoyte inu greste, inu vam nejma obena bruma, svetust ni dobru delu pomagati. Tu (pravi Christus,) ima tige Svetiga Duha služba inu opravilu biti, katero on skuzi vas uboge petlerje inu ferratane ludy bode gori naredil inu ta cejl svejt svaryl.«

Zakaj ta S. Duh ta svejt svary.

Nu, taku pak onu z le-tim svarjenjem nej obena šala, zakaj on ima ta svejt svaryti za tige greiha, pravice inu za te sodbe volo. Kadar je pak zgul greih, obena pravica ni sodba na tem svejtu, kaj hoče h puslednimu tukaj ostati ali iz tige biti? Zatu je le-ta pridiga tige Svetiga Duha en tard grum inu treisk zupar ta svejt, de je on tige Hudiča zo vsemi svojemi dobrimi deli inu ne more v Božje krajlestvu priti, temuč de njemu ta Sveti Duh od greihov pomaga, njega pravičniga inu od te sodbe prostiga stury. Tem glih so veliku drugih špruhov v tem S. pismi, kakor kadar Paulus pravi: »Bug je vse pod ta greih vklenil.«¹⁶⁶³ Item: »My smo otroci tige serda od nature.«¹⁶⁶⁴ Inu Christus: »Aku kateri zupet rojen ne bo, taku on ne more tige Božyga krajlestva viditi.«¹⁶⁶⁵ Tu se pravi tige Svetiga Duha pridiga, ta svejt taku svaryti za tige greiha volo.

1663| Rim 11,32.

1664| Ef 2,3.

1665| Jn 3,3.

Kaj je greih.

Kaj je pak ta greih? Nej li kradenje, mordrainje, prešuštvu inu timu glih? Ia, takovu so tudi greihi, ampak nikar še ty pravi poglaviti greihi, za katere ta Svetj Duh ta svejt ima svaryti. Zakaj tukaj se veliku ludy najde, kateri takovih vunajnih greihov nejso dolžni, ampak tige praviga poglavitiga greiha, od kateriga ta Sveti Duh pridiguje, tige je vus svejt dolžan, sicer bi on ne mogel vsiga svita zatu svaryti. Ta isti greih se uže pravi nikar verovati na Jezusa Christusa. Od takoviga greiha ne vej ta svejt ništer, ta Sveti Duh ga stuprov od njega more vučiti, zakaj ta svejt deržy le za greih, kar je v tej drugi tabli Moizessovi prepovedanu, od Christusa on ništer ne vej. Veliku mainje vej, de je tu greih, na njega nikar verovati. Inu kaj hočmo my dolgu od tige svita praviti? V teh šulah sameh mej temi vučenimi karsčeniki to nevero za oben greih nejso imeili veliku majne, to isto za porodni greih štemali. Zakaj pridigovati, de je ta nevera en greih, ne more nihče kakor ta Sveti Duh, ta stury tudi z le-to pridigo vus svejt h greišnikom, ker se sicer ta svejt za teh vunainih dell volo čassi zna snažiti inu za brmniga¹⁶⁶⁶ vun dati.

Nevera je ta poglaviti greih.

Ta svejt ne vej ništer od takoviga greiha.

1666| Brumniga.

Taku je le-tu tige Svetiga Duha pridiga, de je vus svejt z greihi obdan inu vsi ludje grešniki zatu, ker ony na Christusa ne veruju. Tu je pak ena smeišna ali čudna pridiga, katere ta svejt nej navajen, ia, od katere ta svejt cilu ništer ne vej, de bi on na tige človéka Jezusa imel verovati. On meini, kadar on kakor uni farizeer, Luc. 18,¹⁶⁶⁷ nej oben merdrar, oben prešuštnik, oben krivičen, taku je zadosti inu ne potrebuje ništer več. Ampak ta Sveti Duh pridiguje drugači inu pravi: »Iest dobru vej, de je v takovim vunainim lebni eden brumniši kakor ta drugi. Ampak tukaj je ta poglaviti greih, v katerim vy vsi

Farizeer, Luce. 18.

1667| Lk, 18,11.

g 2 tiči-

na IIII. nedello po velikonoči.

tičite, de vy ne verujete na Christusa Jezusa.« Takoviga greiha nej nihče izvunaj tiga Svetiga Duha pridige kej kadaj vidil ni vejdil.

Obtu le terdnu inu troštlivu zatu derži inu reci: »Kar nej v ti v veri, tu je greih, onu si bodi carthuzerski orden ali molenje, poštenje, almožne dajanje. Aku ta vera na Christusa Jezusa tukaj nej, taku slišiš, de ima svarjenu biti inu de nej oben drugi pot od takoviga greiha ledig postati, samuč de ludje na Christusa Jezusa verujo. Tu je ja en siln inu lejp text ali silne bessede, pred katerim nihče naprej ne more inu vener ta papež njega ne pusty svojem haufnom prez štantanja. Kadar ony dajle ne mogo, taku ony pravio: »On govori, de fide formata per charitatem,«¹⁶⁶⁸ tu je od le-te vere, katera je skuzi to lubezan furmana ali usnažena. Ampak derži ti takovo glosso ali izlago k le-timu textu, taku boš vidil, de tiga ja ne more nihče tayti, de Christus govory le-tukaj od greiha inu kaže ta greih zlasti, de je ta, kadar ludje na njega ne verujo. Tukaj more ja priti, onu si bodi ta forma ali dela tukaj, kakor ona mogo biti, kadar ta vera na Jezusa Christusa per tem nej, de je ta človik per vseh takovih dobrih dellih inu tudentih en greišnik inu ta Sveti Duh njega za eniga greišnika bode svaryl inu ferdamnal.

Zatu je ta nevera ta pravi poglaviti greih inu ta zvirek, od kateriga vsi greihi teko. Zakaj kadar je ta nevera v serci, de ludje na Christusa ne verujo, taku pride iz take nevere narpoprej, de ludje Božjo bessedo gori ne vzamejo, temuč njo ferrahajo ali njo za eno kecaryo derže, oblažeo inu jo pregainajo, kakor de bi njo ta Hudič bil govuril. Natu pride tudi tu iz tiga, de ludje očetu inu materi inu tej gosposčini nepokorni bodo, de obeden svojmu pokličanju s flissom ne streiže, temuč v vsej nečistosti inu hudobi žive, vunkaj vzamejoč, de se nekateri čassi boye inu pred ludmy se morajo sramovati. Tu je tedaj tu lystje inu tu cejlu drivu te nevere, tu raste inu cvete iz le-tiga korena, za kateriga volo ta Sveti Duh ta svejt svary inu se mu ne more braniti. Zakaj kateri na Christusa ne veruje, ta nejma tiga Svetiga Duha inu ne more za tiga volo obene dobre misli imejti. Inu aku on lih kaj stury, kateru samu na sebi nej hudu, temuč dobru, tu on stury kakor en hlapec le iz straha inu nikar iz ene prave serčne pokorsčine. De je taku ta svejt ena prava hudičeva družina, katera ništer dobriga ne more govoriti, sturiti ni v missal vzeti. Urzah: Ta zvirek inu ta studenic vsiga hudiga je tukaj ta nevera.

Kateri bi uže hotel ta svejt prov malati inu njemu njegové farbe naštrihati, ta bi mogel reči, de je en haufen ludy na zemli, kateri na Christusa ne veruje inu za tiga volo njegovo bessedo šentuje inu sramoti, kateri v serci iznotraj inu izvunaj, z bessédami inu z delli merdra, krade, rupa inu se vse hude tarme ali šege flissa inu h timu še vseh darov inu blaga Boga, našiga GOSPUDA, krivu nuca. Zupar takove ludy, pravi Christus le-tukai, se vy apostoli inu vsi pridigarji imate postaviti inu gori stopiti. Zakaj takovu svarjenje more ostati noter do sodniga dne, de se vselej pridiguje. Kar je tiga svejta, tu ne veruje na Christusa, tu ne sliši v tu krajlestvu Christusevu, temuč je tiga Hudiča nikar le za teh vunainih grob greihov volo, temuč za tiga poglavitiga greiha volo, te nevere, inu ne pomaga, aku ti lih en kartužer postaneš, zdaj tu, zdaj unu sturiš. Zakaj kakor dolgu ta nevera ostane, taku dolgu si ti en ferdamn greišnik inu tebi ništer ne pomaga. Le-tu samu more pomagati, de ti takovo nevero pustiš pasti inu na Christusa veruješ inu se tiga troštaš zupar greih inu smert.

Nu, taku pak vaša lubezan vej inu je je čestu slišala, kaj je ta vera, zlasti nikar le le-tu, de ludje vejdo inu verujo, de je rejs, kar se od Christusa pridiguje, temuč enu serčnu zavupanje, de se ti tiga an vzameš, de se je tu za tvojo volo zgudilu inu tebi h dobrimu. Zakaj ta Hudič tudi vej, de je Christus umerl inu veruje ja taku gvišnu kakor ty papežniki. Ampak tiga on ne veruje, de je Christus

Summa: Greih je vse, kar se nikar v veri ne zgody ali ne stury.

Ty papežniki falšaiota vuk od vere.

Nevera je ta zvyrek ali začetik vseh greihov.

Kaj je ta svejt.

Kaj je vera.

1668| Vera, oblikovana z ljubeznijo.

Izlaga tiga evangelia

Christus za njega inu njemu h dobrimu umerl. Takova vera, de se jest tiga an vzamem inu ti se ga tudi an vzameš, de se je za nas zgudilu, je le-tiga Svetiga Duha dar. Kateri uže takove vere nejma, de ne more reči, Christus je zame umerl, de jest od večne smerti inu greihov imam ledig biti, ta nej en karsčeničnik, temuč ostane en greišnik, kadar bi se on lih z dobrimi deli do smerti zmartral.

Ludje ne mogo skuzi dela od greihov prosti biti.

Tu je ta prvi štuk od tiga Svetiga Duha opravila, de je onu vse greih inu my per vseh naših dobrih dellih inu svetim lebnu kakor greišniki moramo obsojeni inu ferdamnani biti, kadar my na Christusa Jezusa ne verujemo. Zatu le fermu inu redle kappe inu platte, vse ordne inu kar so ony naprej vzeli, odpusčanje teh greihov skuzi tu zadobiti, z nogami imamo tretji inu teptati. Zakaj onu se ne terpy enu per drugim vkupe, de bi jest hotel reči: »Christus je zame umerl inu jest hočo eno kappo ali kutto nossiti, tu inu unu sturiti, de jest brumen bodem inu v nebu pridem.« Kateri pak takoviga svara ne hoče terpejti inu GOSPUDA Christusa ne hoče gori vzeti, ta spriča, de on ne veruje inu de je en greišnik kakor vsi drugi, kateri neiso te vere na Jezusa Christusa.

II.
Ta S. Duh svary ta svejt za to pravico.

Ta drugi štuk je, de ta Sveti Duh ta svejt tudi ima svaryti za to pravico. Tu je tudi ena terda besséda, greihe ima ta svejt, brumme inu pravice on nejma inu tudi ne vei, koku on ima ali more brumen biti. Kaj more uže takovu za ena pravica biti? Ter vsaj se vidi, de ta svejt sodbo inu pravdo ima. Taku so ty ajdje silnu lipe viže inu vuke dajali od eniga purgarskiga, pošteniga lebna inu je nemogoče, de bi moglu krivu biti, de se ty tatje obeišajo, ty merdrarji umore etc. Nej li vse tu prov inu dobru?

Tiga sveita pravica.

Christus odgovory le-tukaj: »Imenui ti takov leben, kakor ti hočeš, le de ga ti obeno pravico ne imenuješ, zakaj on nej ena pravica.« Urzah: Jest ne pridigujem od teh bessednikov pravd ali deželskih pravic. Temuč ta pravica, od katere jest pridigujem, ta se pravi: Iest grem k Očetu inu vy mene ne vidite naprej. Tu je cilu nezastopnu govorienu inu se teže še koker tu odspreda zastopi, de bi jest zatu imel en greišnik biti, de jest na Christusa ne verujem, zakaj tukaj my mislimo, onu so še vsaj natureske kraffti ali močy v tem človeku, de on sam sebi eno andoht more sturiti, se k gnadi perpraviti inu za njo prossiti. Takovu stury uže na ta današni dan, de se ty papežniki v le-to pridigo ne mogo ferrihtati ni perpraviti, taku onu tudi le-tukaj smejšnu slove inu silu nezastopnu, kaj je pravica, de si ti tedaj stuprov en brumen karsčeničnik, kadar Christus k Očetu gre inu ti njega ne vidiš. Tu so cilu ene leipe ali vsai čudne bessede.

Dobra dela ne pomagajo h pravici.

Zakaj kaj hote vsaj papežniki od dobrih dell hvaliti ali praviti? Tukaj stoji GOSPUDI Christuseva besseda inu pravi: »Skuzi tu vy ne bote pravični, de vy tu inu unu sturite, vaša dela ga ne bodo opravila, le le-tu samu je stury, de jest k Očetu grem.« Takovu hojenje je ta prava večna pravica, od te ta svejt ništer ne vej, zakaj onu se ne naide en puhštab vseh teh drugih buqvah od nje. Tu se najde v buqvah, kadar eden te Desset zapuvidi deržy inu zupar te dežele navado postave inu ordninge ništer ne stury, taku je on en brumen, pravičen, pošten mož. Ampak Christus ne govory le-tukaj ene bessedice od tiga, kar bi ti imel sturiti ali pustiti, temuč le od svojga dela, kateru on stury, zlasti de on k Očetu gre inu ti njega ne vidiš. Tu ima uže naša pravica biti inu sicer ništer.

Naša pravica so GOSPUDA Christuseva dela.

Zatu kadar my hočmo prov brumni biti, taku my nejmamo z našimi deli začeti, onu ga ne bode sturilu, de bi ti hotel en menih biti, tulikain se postiti, čuti inu moliti. Tu pak je bode sturilu, kadar ti hočeš teh greihov prust inu en karsčeničnik biti, de ti veiš, de je Christus k svojmu Očetu šal inu se takoviga hojenja iz serca troštaš inu sicer ništer družiga. »Ia,« ti praviš, »iest sim meiničnik, jest bi se moral postiti, moliti inu dobra dela sturiti.« Dobra de-

g 3 la ti

na IIII. nedello po velikonoči.

la ti ja imaš dellati, zakaj takovu je tebi Bug uže v ti postavi zapovédal inu gori naluzil, ampak skuzi tu ti ne bodeš brumen ni pravičen pred Bugom. Urzah: Takovu se zgody le skuzi tu, de Christus k Očetu gre, kateri je le sam ta pot inu oben drugi, skuzi kateri my od greihov odrešeni inu pravični bode.

GOSPUDI Christusevu hojenje pak se pravi družiga ništer, kakor de je on terpil inu na križi umerl inu skuzi to smert se iz le-tiga svita ločil inu k Očetu, tu je v nebu, šal, gdi on sedy na desnici Božji inu regira. My pak tiga ne vidimo, temuč my je verujemo. Tu je ta edini šac, skuzi kateri my brumni bode, de taku ta pravica nej moje dellu, krafft ni premoženje, temuč GOSPUDI Christusevu, de on k Očetu gre. Tu je uže na slovensku tulikain rečenu. Nihče ne bode pravičen, izveličan ni od greihov prust, temuč le skuzi tu, de je Jezus Christus terpil, umerl inu od smerti zuper gori vstal. Le-tu hojenje stury pravične inu sicer ništer.

Koku se pak onu raima z le-tim vukum, de ty papežniki pravio, kateri hoče izveličan biti, ta more sam s svojemi delli h timu djati inu sturiti? Tu bi bilu prov govornu. En karsčenik ima karsčansku živejti inu dobra dela sturiti, ampak de bi imejli skuzi dobra dela pravični biti, tu je falš inu loganu. Zakaj le-tukaj onu stoy, de tu samu hojenje GOSPUDI Christusevu k Očetu ima sturiti inu opraviti. Takovu je ta prava inu risnična pravica, od katere ta svejt ništer ne vej inu le-ta Sveti Duh od nje vučy. Zakaj de ty papežniki ta špruh Christusev pelajo: »Hočeš li ti v ta večni leben noter pojti, taku derži te zapuvidi Božje,« imai o veliku eno drugo mainingo inu očitu dajo na znanje, de ty papežniki nikar ne vejdo, kaj se pravi te zapuvidi Božje deržati. Sicer bi ony takov špruh nikar le semkaj ne vlejkli. Zatu stoji le-ta maininga terdna inu gvišna, de my obene druge pravice ni večniga lebna ne moremo imejti, kakor le-to, de je Christus Jezus iz le-tiga svita k Očetu šal. Per tej reči hočem jest ostati inu ta Hudič je meni nejma vzeti ni okuli vreči, strašiti on mene more inu eno vejst sturiti. Zakaj jest vejm, de so moji poti njemu preslabi. Ampak tukaj je en drugi pot, kateriga nikar jest, temuč Christus gre v ti narvissokeiši pokorsčini pruti svojmu nebeskimu Očetu, tiga iz tiga ne bode ta Hudič nikuli več krivičniga ali k grejšniku mogel sturiti, kadar on lih mene k grejšniku stury, zatu se jest njega tudi hočem an vzeti inu troštati.

Zakaj tu more pred vsemi ričmi biti, de ludje le-tu delu s to vero zapopadejo. Na le-tim hojenju inu delu Christusevimu nej obeniga pomankanja, Christus je tu opravil inu ležy uže naprej le na tem, de my tu z vero gori vza-memo inu se takoviga troštamo. Aku je ti veruješ, taku je ti imaš. Aku ga pak ne veruješ, taku ti ništer od tiga nejmaš. Zakaj z očyma se ne more viditi, kakor le-tukaj očitu stoji: »Iest grem k Očetu inu vy mene naprej ne vidite.«¹⁶⁶⁹ De taku naša pravica čistu inu cilu je od nas vzeta inu le skuzi Christusa inu njegovu delu ali njegovu hojenje postavljena bode, de my gvišnu vejmo, per čim my imamo h puslednimu ostati. Zakaj kadar bi onu na naših dellih inu zadosti djaniu na naši izpuvidi ali grevingi (kakor se je v papeštvi pridigovalu inu še) imejlu ležati, taku bi naša serca nikuli več ne mogla myru inu pokoya imeiti. Zakaj, kadaj bi my vsaj hoteli ali mogli vejčiti, de smo my zadosti greivali inu se izpovédali inu za te greihe zadosti bily sturili? Zatu je je naš lubi GOSPUD Christus čistu od nas proč vzel inu na sebe samiga postavil, de se my na tu imamo gruntati, naša pravica se imenuje inu je njegovu hojenje, njegovu terplenje, njegovu zadosti djanje, zakaj tukaj my ne moremo več cbiuvlati, ta persona je previssoka inu prevelika, zlasti ta Syn Božji, inu opravi tu delu, kateru je ta Oča sam h timu ferodnal, de nam od greihov inu smerti pomaganu bode, kakor Ioannes njega zatu enu iagne Božje imenuje.¹⁶⁷⁰

Taku

Koku Christus
k Očetu gre.

Tiga papeža vuk
se ništer ne raima
z le-tim vukum.

Takovu ludje morajo
verovati.

Le-ta pravica je gvišna.

1669| Jn 16,10.

1670| Jn 1,29.

Izlaga tiga evangelia

Kateri je pravičen, ta tudi dobra della dela.

1671| Bodeš.

1672| Jn 16,10.

1673| Gosposčina.

1674| Sodbo.

1675| Jn 16,11.

III.
Ta Sveti Duh svary
za to sobdo.¹⁶⁷⁴

Ta viuda tiga svita
je obsojen.

1676| Meč z ostrino na eni strani rezila (SSKJ).

1677| Verigami; izposojeno
iz stvn. *kečina, četinna* f. (veriga) po 900.

1678| 2 Pet 2,4.

1679| Skalovju, kamenju.

1680| Mt 13,5–6; Mr 4,5–6; Lk 8,6.

Teh karsčnikov trošt.

Ta Hudič je kakor en
pess na enih kettinah.

Taku vidi vaša lubezan, koku silnu je onu v le-tim textu poterjenu, de ta pravica, bruma ali svetust pred Bugom nej tu naše dianje ali delu. Temuč de Christus k Očetu gre, kadar ti uže takovo pravico skuzi to vero imaš, potle ti tedaj tudi dobra dela delaj inu se flissaj na tu narbulše, kakor ti moreš, te pokorsčine pruti Bogu. Prejden ti pak tvoje serce skuzi eno pravo vero inu zanessenje na Christusa postaviš, taku ti ne bodelš¹⁶⁷¹ obeniga dobriga dela mogel sturiti. Urzah, kir je tu serce še hudu inu nečistu inu per teim obeniga odpusčanja teh greihov, zakaj obene vere nej per nim, taku je teh karsčnikov pravica ena sussebna bruma, katere obenu serce ne more zmisliti, ludje se morajo od Svetiga Duha vučiti inu poslušati inu kadar jo ony lih slišio, taku je vsai ne bodo mogli zapopasti. Onu more verovanu biti, kakor ta GOSPUD le-tukaj pravi: »Iest grem k Očetu inu vy mene ne vidite naprej.«¹⁶⁷² Tu je vy je morate verovati, sicer ga vy ne bote mogli zastopiti. Tu je teh karsčnikov pravica, katera le-ta Sveti Duh vučy. Od tiga svita pravice mogo ty philozophi, posvitna gosposčina,¹⁶⁷³ iuristi ali bessedniki, oča inu mati pridigovati. En karsčnik pak ima eno sussebno kunšt, od katere ta svejt ništer ne vej, zlasti de je onu izvunaj te vere vse greih inu de ta prava večna pravica le na tem stoy, de Christus k Očetu gre inu my njega nikar več ne vidimo.

Ta tretji štuk je, de ta Sveti Duh ta svejt tudi bode svaril za to sodbo. Kaj je pak tu za ena sodba da ta GOSPUD lipu na znanje, ker on pravi: »Zakaj ta viuda tiga svita je obsojen.«¹⁶⁷⁵ Kakor uže ta Sveti Duh ta svejt svary, de on greih ima, kadar on ne veruje na Christusa inu de on obene pravice nejma, kadar on ne vej inu se je ne trošta, de je Christus k Očetu šal. Taku on njega tudi svary za to sodbo, de on od nje ništer ne vej inu se za tiga volo boy, ker bi se on vsaj ne imel bati, kadar bi on njega poslušal inu bi njegovovo bessedo gori vzel. Zakaj ena grozovita štraifinga je onu greih imejti inu obene pravice inu h timu še obeniga trošta vejediti zupar greih, smert inu drugo nesrečo. Tukaj, pravi uže Christus, ima tu tudi tiga Svetiga Duha služba inu opravilu biti, de on ima od sodbe pridigovati inu skuzi evangelium povsođ pustit vun klicati, ta viuda le-tiga svita je obsojen. Ne more za tiga volo tem, kateri na Christusa verujo inu se njegoviga hojenja k Očetu troštajo, obene škode sturiti. Nanje se on dobru more postaviti, se na nyh izkušati zdaj tukaj, zdaj tamkaj. Ampak ništer on nejma opravit. Zakaj on je dobru en viuda tiga svita, ampak uže obsojen, kateri je svoj palaš¹⁶⁷⁶ inu arnož zgubil inu je s temi kettinami¹⁶⁷⁷ te temme, kakor tu Petrus imenuje,¹⁶⁷⁸ od Christusa zvezan. Za tiga volo tem karsčnikom nej potreba se pred nym bati ni pred njegovim cejlim krajlestvom tiga svita. Zakaj je li ta viuda obsojen, taku more gvišnu ta svejt, kateri je njegovu krajlestvu, tudi vso muč inu oblast zgubiti.

Tiga ty neverniki ne vejdo, za tiga volo, aku ony lih čassi h tej bessedi pridejo inu začnejo verovati, taku vsaj, kakor hitru ta svejt hoče zatu serditu gledati inu se svariti, taku se ony boje, padejo zupet od nje doli, kakor Kristus pravi v priglihi od tiga sémena na tem pečovjei.¹⁶⁷⁹¹⁶⁸⁰ Ty karsčniki ali verni pak se derže terdnu, zakaj tukaj nym zgony ta štraifinga inu svar tiga Svetiga Duha prejd inu prejd v serci inu v ušessih: Kaj se ti hočeš bati? Zakaj se ti hočeš prestrašiti? Ne veiš li ti, de je ta viuda tiga svita obsojen? On nej oben gospud, oben fyršt več. Ti imaš eniga družiga, močneišiga GOSPUDA Christusa, kateri je njega premogel inu zvezal. Zatu pusti tiga viuda inu Boga le-tiga svita serditu gledati, te zobe kazati, praskati, prityti inu se gardu izkazovati, on vsaj ne more več kakor en hud pess na enih kettinah, ta more lajati, sem inu tja tekati, na kettinah se sukati. On pak tebe ne more skodovati, kadar je on zvezan inu ti njemu iz pota greš. Taku je ta Hudič pruti enimu vsakaterimu karsčniku tudi. Zatu onu vse na tem ležy, de ludje ne bodo žihri. Temuč se na

na IIII. nedello po velikonoči.

se na Božji strah inu to molitov derže, taku ta pess na kettini nam ne bode mogel škoditi. Kateri bi pak hotel žiher biti inu prez vse skerby žiher tjakaj jiti, tiga bi mogel takov pes na kettinah na tu narmainje strašiti, kadar bi on njemu taku blizu ne prišal, de bi on njega mogel popasti. Kakor se na teh hudih psech vidi, de se ony taje inu se nikar vselej ne puste slišati.

Takoviga trošta uže potrebujo susseb ty dobru, kateri tiga Svetiga Duha opravilu na tem svejtu pelajo inu ta svejt za ta greih inu pravico svare, zakaj ta svejt ne hoče inu ne more obeniga svara manje terpejti, kakor de bi ga imejli greišnika imenovati inu za takove ludy vunkaj klicati, kateri obene pravice nejmajjo. Zatu kir takov svar očitu gre, (kakor on tudi ima jiti) tukaj ta svejt začne se zlobiti inu divjati, kakor de bi norr bil. Ampak ta Sveti Duh je tukaj inu pridiguje nam od le-te sodbe, sicer bi ty pridigarji se bali inu bi se pustili strašiti. Zatu pela ta Sveti Duh nerveč za le-tiga štuka volo tu ime, de se mu paracletus,¹⁶⁸¹ tu je en troštar pravi, kateri ta serca v izkušnjavah inu vsej žlaht farlikosti inu nadlugi fraidig inu serčne dela, kadar ony slišio inu verujo, de ta fyršt le-tiga svita je obsojen.

Tu je ta pridiga od tiga Svetiga Duha službe, kai on dobriga na zemli ima opraviti inu kaj on susseb ima pridigovati inu te ludy podvučiti. Inu je gvišnu reis, kateri takove pridige inu podvučenja nikar za ta naržlahtniši inu narvissokejši šac ne deržy na zemli, de bi on raiši hotel tellu inu leben odzadaj pustiti, kakor takoviga šaca uterpejti, ta nej oben karsčenik. Urzah, tellu inu leben inu kar my imamo, je vse potelesnu inu pogineče. Le-tu pak je en večni šac, kateri nam ta večni leben s sabo pernesse. Kakor Paulus pravi: »Ta evangelium je ena krafft Božja, katera izveličane stury vse te, kir mu verujo.«¹⁶⁸² Za tiga volo se my imamo tiga tjakaj hojenja, od kateriga Christus le-tukaj pravi, iz serca vesseliti inu Boga, našiga milostiviga Očeta v nebi, nuč inu dan zanje zahvaliti inu prossiti, de bi on nas hotel v takovim spoznanju obderžati inu od dan do dne, le čedajle več v nym pustit gori jemati, de my od greihov prosty inu te večne pravice diležni bodemo inu se le-te sodbe prov bomo mogli troštati, de ta viuda le-tiga svita je obsojen.

Nu, taku pravi ta GOSPUD na takovo pridigo dajle: »Iest imam vam še veliku praviti, ampak vy ga ne morete zdaj nesti. Kadar pak uni, ta Duh te risnice bode prišal, ta bode vas v vso risnico pelal.«¹⁶⁸³ Koku pak ty papežniki takov text izlagajo, tu je vejdeče, ony vse svoje preminovanje inu ponavljanje z le-tim špruhom zagovarjejo inu pravio: »Sveti Duh je takovu preminenje inu ponavljanje gori naredil inu Christus je od tiga le-tukaj prerokoval, ampak onu se čez vso masso hudu raima.« Zatu je le-tu ta pravi zastop, kakor de bi hotel Christus reči: »Vy slišite, kaj ta Sveti Duh za eno službo pela inu kaj on ima mej vami opraviti.« Od takoviga bi jest imel vam še veliku praviti, ampak vy vsaj tiga ne zastopite poprej, temuč de je izkusite, zakaj čez tu, kar sim jest zdaj pravil, bode ta Sveti Duh tudi le-tu dellal, de on vas bode v tej risnici vodil inu pred falš pohuišanskim vukum vas varoval. Zakaj kadar je onu prez takoviga tiga Svetiga Duha vojenja, taku se hitru zgody, de ludy te risnice griše ali od bessede odstopio. Kakor my vidimo, koku lahku se ena zmota sprede inu vzdigne. Arrius je imel en špruh ali dva, na katere se je on deržal inu nej vidil poleg tiga taku veliku drugih silnih, svitlih pričovain od Christusa. Ty widertauferji gori narejejo to widertauferjio zatu, de ta GOSPUD pravi: »Pojdite tjakaj, vučite inu kerstite vse folke.«¹⁶⁸⁴ Kadar uže ta vuk per teh starih ima naprei jiti, prejdan se ony karste, iz tiga ony doli vzamejo, ty otroci bi se tudi ne imejli karsčovati, prejden se ony mogo vučiti. Taku je onu s tem zacramentom te večerje tudi šlu, tukaj so ty zacramentirarji te čiste bessede Christuseve pustili ležati inu so ta čas z nekaterimi temnimi inu negvišnimi špruhi teh očakov inu

Predigarij potrebujo le-tiga trošta.

Paracletus.

1681| Zagovornik, pomočnik, učitelj, priprošnjik; v krščanstvu se pojem najpogosteje nanaša na Svetega Duha.

1682| Rim 1,16.

1683| Jn 16,12–13.

Kaj ta Sveti Duh več bode sturil.

1684| Mt 28,19–20.

Izlaga tiga evangelia

teh starih vučenikou okuli hodili. Zatu se je onu skoraj zgudilu, de so v zmo-
te padli, aku nikar ta Sveti Duh ne deržy inu nas ne vodi.

1685| Jn 16,13.

1686| Jn 16,14.

»Potle,« pravi on, »bode ta Sveti Duh tudi prerokoval inu kar je pri-
hodniga vam oznanjoval.«¹⁶⁸⁵ Zakaj takovu je tudi njegovih dell enu, kakor my
nekatero exemple imamo v tem djanju teh apostolov. H tretimu, pravi on,
bode on mene častniga sturil,¹⁶⁸⁶ tu je on bode vaša serca polna spoznanja
Božyga sturil, de vy za mojo volo vse bote vagali inu terpejli inu vse vaše ves-
selje inu trošt meni bote imejli. Takovu inu drugu bode tiga Svetiga Duha
delu, ampak kadar jest vam lih dolgu od tiga pravim, taku ga vy vsaj ne zasto-
pite, prejden je vy izkussite. Zatu je jest taku per tem hočem pustit ostati, de
se vy nejmate prestrašiti, temuč se mojga ločenja imate vesseliti, potehmal jest
vam tedaj tiga Svetiga Duha bom poslal, kateri takovo tiga svarjenja oppravi-
lu inu službo na tem svejtu ima pelati, skuzi katero vy imate od greihov prosty
inu pravični biti, en večni trošt imejti. Tu je ta vuk iz tiga današniga evangelia.
Bug, ta Oča, skuzi Christusa, ta nam daj v ta naša serca svoiga S. Duha inu
takovu dellu v nas vseh milostivu hoče začenjati inu dokojnati, amen.

NA V. NEDELLO PO VE- LIKI NOČI, VOCEM IUCUNDI- TATIS,¹⁶⁸⁷ EVANGELIUM IOHAN. XVI. CAP.¹⁶⁸⁸

1687| Peta nedelja po veliki noči; glas veselja.

1688| Evangelij po Janezu 16.

NAŠ GOSPOD Jezus je djal per mizi v tej pusledni
večerji k svojem jogrom le-taku: »Risničnu, risničnu,
jest vam povejm: Kar kuli bote Očeta prossili v moim
imeni, tu vam on bo dal. Dosehmal nejste vy ništer
prossili v mojem imeni. Prossite, taku bote vzeli, de bo vaše
vesselje popolnoma. Le-tu sim jest k vam govuril skuzi pripu-
visti. Pride pak ta čas, de ne bom več z vami govuril skuzi
pripuvisti, temuč vam bom očitu oznanil od mojga¹⁶⁸⁹
h Očeta.

1689| Jn 16,23–27.

na V. nedello po velikonoči.

Očeta. Na ta isti dan bote vy prossili v mojm imeni. Jnu jest vam ne pravim, de bom Očeta prossil za vas, zakaj on sam, Oča, vas za lubu ima zatu, ker vy mene lubite inu verujete, de sim jest od Buga vunkaj šal.»

A današni evangelium je, kakor vaše lubezni slišio, enu častitu opominanje k molitvi. Zakaj tu je po tem pridigarstvu ta narvissokeiša Božja služba per teh karsčenikih, de se moly. Takovu opominanje je ta GOSPUD tudi sturil zvečer per mizi zdaici na to pridigo, katero je vaša lubezan pred štirinajstimi dnevi slišala, ker je on k svojem jogrom djal: »Vy bote žalostni za mojga ločeinja volo, ampak onu je le za enu maihinu djanu, taku jest hočem vas zupet viditi inu ima tedaj vaša žalost k vesseliu biti.«¹⁶⁹¹ Na le-ta trošt gre tu opominanje k molitvi inu se rajma cilu dobru enu na drugu, zakaj kadar je en karsčenik v britkusti, v skerbej inu v kumrainju, v farlikosti inu nesreči, tedaj nej oben drugi trošt ni svit, temuč de se on na to molitov deržy inu upye k Bugi za pomuč.

Takovu vučy ta GOSPUD le-tukaj svoje jogre inu nas, de ony v tej uri tiga žalovanja te molitve nejmajo pozabiti. Inu pravi čez vso masso troštlivu, de ony h takovimu dellu imajo serčni inu neprestrašeni biti. »Zakaj (pravi on) iest vam ne pravim, de bi jest hotel tiga Očeta za vas prossiti, zakaj on sam, ta Oča, ima vas za lubu zatu, de vy mene lubite inu verujete, de sim od Buga vunkaj šal.«¹⁶⁹² Reis je onu, Christus ga ne pusty, on sidy na desnici tiga Očeta inu prossi za nas, kakor Paulus pravi.¹⁶⁹³ Taku my vejmo, de je njegova molitov, katero je on za svojo cerkov inu za nas uboge greišnike v tej pusledni večerji per mizi inu potle na križu sturil, uslišana inu še gre inu krafftna ostane noter do konca tiga svita. Ampak Christus pravi: »Vy ne potrebujete takove molitve, katero jest za vas sturim, zakaj vy sami znate tiga Očeta prossiti inu nejmate cbiuvlati, vaša molitov je uslišana. Zakaj moj Oča vas za lubu ima, zatu ker vy mene lubite.« Takovu se nejma tjakaj izlagati, de bi se my te molitve Christuseve ne imejli troštati, temuč de my naše lastne molitve nejmemo ferahatati. Potehmal my Christusa za lubu imamo, zakaj taku je onu odločenu inu my je imamo zo vsem flissom merkati inu vučiti, de kateri h Christusu lušt inu lubezan ima, tiga hoče ta Oča tudi za lubu imejti inu taku za lubu imejti, de on hoče njega uslišati. Kej ostanejo tedaj ty neverni papežniki, kateri so nas na teh svetnikov zaprošno vižali inu ž njo nas troštali?

Tu se pravi ja vsaj troštlivu vabiti inu opominati k molitvi, de je nam naš lubi GOSPUD Christus, skuzi svojo smert inu ločenje iz le-tiga svita k Očetu en takov pristop ali takovu perstopenje k Bugi sturil inu zadubil, de si bomo ker kulli hocmo v cerkvi, v hiši, v keldri, v kuheini, na pujli, v tej werkstatti,¹⁶⁹⁴ aku smo drugači karsčeniki inu Christusa za lubu imamo, de my s tem sercom pred Buga v nebu moremo stopyti, ž nym govoriti inu prossiti za vse, kar nam nadleži. Zakaj h takovi molitvi nej sicer družiga potreba, temuč enu takovu serce, kateru reče: »Oča v nebi, jest vejmo, de ti mene taku za lubu imaš zatu, de jest tvojga Synu inu mojga odreišenika Christusa Jezusa za lubu imam. V takovim zavupanju inu zanessenju hočem jest tebe zdaj serčnu prossiti, nikar de bi jest taku svet ali brumen bil, temuč de jest vejmo, de ti za tvojga Synu Christusa Jezusa volo rad nam vse hočeš dati inu šenkati, v tiga istiga imeni stopim jest zdaj pred tebe inu prossim s prez vsiga cbiuvla, takova moja molitov (si bodem za moje persone stran, kakor kulli hočem) je IA inu gvišnu uslišana.«

Anno 32. domi suæ.¹⁶⁹⁰
Enu opominanje
k molitvi.

1690| Leta /15/32,
na Luthrovem domu.

1691| Jn 16,22.

Kadar hudu gre,
taku ludje imajo
moliti.

Ta molitov
ima uslišana biti.

1692| Jn 16,26–27.

1693| Rim 8,34.

Christus stury nam
skuzi svojo smert
en pristop k Očetu.

1694| Delavnici; izposojeno iz nem. *werkstatt*
(enak pomen).

Enu vernu serce.

Zakaj

Izlaga tiga evangelia

Ludje nejmajo te
molitve zavlačovati,
dokler bi se nym
zdejlu, de so oni
h teisti perpravleni.

1695| Omamljena, neumna
(molnjen; Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

En karsčenik
ima prez gori nehainja
s tém sercom moliti.

Koku imajo ludje
k molitvi perpravleni
biti.

1696| Jn 16,26.

1697| Jn 16,27.

Veliku je nadlug, za
katere imamo prossiti.

Zakaj tukaj se more en vsakateri karsčenik pred tem varovati, de on s tomolitovjo nikar taku dolgu ne čaka noter, de se njemu zdy. De je on cilu čist inu perpravlen, kakor nas ta Hudič čestu s takovimi missalmi martra inu pači, de my mislimo: »Ey, ti nejsi zdaj perpravlen inu nejmaš čassa, ti moreš poprej le-tu ali drugu opraviti, taku ti potle moreš s tem pokoiniši molyti.« Kateri takove misli sluša inu se pusty na molitvi pačiti inu gori deržati, timu gvišnu gre kakor uni kmetici, katera je poprej nekaj hotéla sturiti, prejden je ona začela vosčiti ali prossiti, je bila taku pačena inu mujena¹⁶⁹⁵ inu nej nikuli več k voščenu prišla. Zakaj ta Hudič je en loter inu vselei za nami lazi, aku bi on nas na le-tim inu drugim mogel pačiti. Zatu se my moramo zupar njega perpraviti inu se ništer pustit gori deržati ni pačiti, temuč kakor hitru je ta nadluga pred očyma, taku misliti: »Zdaj je ta prava urica h tej molitve. Aku jest neisim perpravlen ali vrejden, Bug bode mene dobru perpravleniga sturil. Zakaj jest vejm, on mene za lubu ima za Christusevo inu nikar za mojo volo, de sim jest taku brunen ali svet.«

Tu hoče naš lubi GOSPUD Christus le-tukaj imejti, de my imamo molyti inu nikar tjakaj yti, kakor ty pregreišni ludje, kateri pravio, iejd inu pytje nym vener dobru diši, aku ony lih v osmih dneh obeniga Oča naša ne molio. Si li ti en karsčenik ali hočeš en karsčenik biti, taku se ty varui pred takovim pregreišnim lebnom inu moly na tu narmainje zjutraj, kadar gori vstaneš, pred mizo inu po mizi inu zvečer zuper, kadar v postelo greš, inu reci: »Oča naš, posvičenu bodi tvoje ime etc.« Zakaj my karsčeniki smo dolžni, de imamo veden prez gori nehainja molyti, aku njkar z vustmi, kakor my nikar vselej ne moremo, taku vsaj s tem sercom. Zakaj onu imajo ja vsa serca en vsak hip v tem voščeinju stati, de bi Božye ime posvičenu bilu, njegovu krajlestvu prišlu, njegova vola se zgodyla. Item, de bi on myr v deželi, dobru vreme, zdravu tellu hotel dati etc. Takovu vosči en vsakateri karsčenik vsako uro inu hip v svojem sercej, aku lih ta usta praznujo, ja, kadar on lih nikar cilu na tu ne zmisli, taku vsaj ništer družiga nej v njegovim sercej. Tu se pravi duhovnu inu s teim sercom molyti, my potrebujemo takove molitve tudi silnu dobru za te vsakdanje farlikosti volo, kir en karsčenik nej en hip žiher pred Hudičom inu pred svojem lastnim messum, de on nikar v greihe ni v sramoto ne pade.

Ampak poleg takove serčne molitve ima ta ustna molitov tudi biti. Kakovo štalt ima ta ista molitov imejti vučy ta GOSPUD le-tukaj inu pravi: »Vy imate v mojem imeni prossiti.«¹⁶⁹⁶ Item: »Ta Oča vas za lubu ima zatu, ker vy mene lubite inu verujete, de sim jest od Buga vunkaj šal.«¹⁶⁹⁷ Kadar je uže ta človik taku perpravlen, de on na Christusa veruje, tedaj je on ta pravi far v svojem farskim gvantu inu snagi inu uže daile na nim ništer ne fally, temuč de on ta usta vesselu odpre inu si eno gvišno reč ali štuk naprej vzame, ker se njemu zdy, de na nym njemu inu drugim karsčenikom narveč ležy inu reče: »GOSPUD, tiga jest potrebujem, tiga potrebuje uni, daj je za Christusevo volo.«

Nu, taku smo my pak susseb vu en takov čass ratali ali prišli, de nam se smili, na vseh žlaht nadlugh, katere vsak dan naprej padejo inu od dan do dne težkeiše bodo, nikar ne manka, zatu bi my imeili veden molyti. Zakaj nerpoprej je ta Hudič en lažnik inu merdrar. S to lažo hoče on Božjo bessédo zatlačiti, z mordraryo hoče on vus žlaht, nepokoj inu pregainanje čez karsčenike obuditi. Zatu ne praznuje ni papež ni Turek sred drugimi tyranny, kateri so tej bessedi zupar. Taku my tudi vidimo inu počutimo, kaj en vsakateri za nadležečo nadlugo na sebi ima, kadar bi lih takove gmain nadluge ne bile. Zatu imamo my povsod urzahov zadosti, kateri nas k molitvi ženo. Kateri bi pak

h 2 tako-

na V. nedello po velikonoči.

takovih nadlug vseh ne mogel spomisliti, ta vzami le-ta sveti Oča naš predse, ta ima sedem štukov, v katerih je vsa nadluga inu reva zapopadena.

V tej prvi prošni (Posvičenu bodi tvoje ime) prossimo my za vse žlaht prave pridigarje inu zupar kecarje inu te neverne, zupar Iude, ajde, Turke inu papeža. Zakaj le-ty vsi šentuju tu ime Božje inu ga ne posvečuju, de bi Bug hotel nym braniti, brumne pridigarje dati inu to bessedo čisto inu svitlo zupar vse kecarye obderžati.

I.
Kratka izlaga tiga
Očanaša.

V tej drugi prošni (Pridi k nam tvoje krajlestvu) prossimo my, de bi tiga Hudiča inu te smerti krajlestvu poginilu. Ta prošna deleč seže, zakai ona zapopade tu cejlu Hudičevu krajlestvu, de bi Bug hotel s tem en konec sturiti inu svoje krajlestvu skuzi svojo bessedo inu Svetiga Duha v nas inu v vseh človekih narediti.

II.

V tej tretji prošni (Tvoja vola se izydi na zemli kakor v nebi) prossimo my, de bi vsa vola pačena, zamudena inu nazaj postavljena bila, katera strita zupar Božjo milostivo volo. Tu je timu Hudiču inu tem hudim ludem ena cilu neterpežliva prošnja inu pači inu nazaj stavi čez vso masso veliko nesreče, katero bi vsak dan ta Hudič inu ta hudi svejt štiffkala, kadar bi se nyma z le-to prošnjo nikar taku silnu ne branilu.

III.

V tej četerti prošni (Naš vsakdaini kruh daj nam danas) prossimo my za našo gosposčino, za naše stariše, za ženo inu otroke, za kruh inu za ta sad te zemle, za myr inu za vse, kar my h gorideržanju le-tiga potelesniga lebna potrebujemo, en vsakateri v svojem stanu, de bi Bug njemu srečo inu zdravje inu žegen hotel k timu dati inu pred vso nesrečo obarovati.

III.

V tej peti prošni (Odpusti nam naše dolge, kakor my odpusčamo našim dolžnjkom) prossimo my, de bi nam Bug hotel milostiv biti, ta zasluženi serd od nas odverniti, nas za naših greihov volo nikar štrajfati inu to gnado tudi hotel dati, de bi my od dan do dne brumniši bily inu de bi po njegovu voli se mogli deržati inu mej sabo priaznivu živejti inu eden timu drugimu njegovu krivu djanje odpustiti.

V.

V tej šesti prošni (Ne vpelaj nas v to izkušnjo) prossimo my, de bi Bug susseb vsem režalenim sercom hotel h pomuču priti, nyh nikar v tej izkušnjava ne hotel pustit tečati, temuč nym milostivu skuzi svojo bessedo inu svojga Svetiga Duha pomagati inu tiga Hudiča naprejvzetje inu oblast rezbiti.

VI.

V tej sedmi prošni (Temuč nas reiši od zleiga) prossimo my za eno dobro, srečno urico, de bi nas naš GOSPUĐ Bug iz inu od le-te revne dolyne inu revniga lebna tiga svita z gnado hotel k sebi vzeti inu vekoma izveličane sturiti. Taku je onu čez vso masso lipu vse enu z drugim v ta Oča naš zapopadenu, kar bi nas moglu kumrati inu nam nadležiti, ali pak nam k bulšimu služiti. Takovi štuki vsi so nam potrebni, de my vsak dan zanje prossimo. Zakaj nadlug je zadosti pred rokami, nerpoprei v eni gmaini, potle vu eniga vsakateriga hiši, stanu inu rovananju inu faly le na nas, de my nikar redle ta usta gori ne odpremo inu ne prossimo, zakaj ta zapuvid je uže tukaj, de my imamo molyti inu ta obluba je tudi tukaj, de ta molitov ima ia inu gvišnu uslišana biti. Inu je nam še h timu naš lubi GOSPUĐ Christus ta furm inu vižo te molitve sam postavil, kakor se v tem Oča našu vidi.

VII.
Urzahi, kateri nas
imajo k molitivi gnati.

Nu, taku moremo spoznati, de smo ubogi greišniki, de neismo vrejdni, de by my imeili pred Buga stopiti, z Bugom govoriti inu nekaj od njega zadobiti. De bi uže my takovo našo nevrejdnost nikar se ne pustili na molitvi pačiti inu muditi zapoveduje ta GOSPUĐ le-tukaj z očitimi bessedami, de bi iméli v njegovim imeni moliti inu prossiti. Inu nam oblubi, kar my v njegovim imeni prossimo, tu ima uslišanu biti. Vleiče taku z le-temi bessedami le-to Božjo službo cilu iz tiga svita v to edino inu samo persono Christusa Jezusa.

Ludje imajo v tem
imeni Jezusevim moliti.

Zato

Izlaga tiga evangelia

Izvunaj Christusa ludje
ne mogo moliti.

Zatu vsa molitov, katera se nikar ne zgody v tem imeni Jezusevim, nej obena molitov ni Božja služba. Kakor kadar en menih moly, de bi njemu Bug hotel za franciskovo ali dominikovo volo milostiv biti, na njegovu ali družih zasluženje, postenje, molenje hotel pogledati etc. Takovu bi obena molitov bila, zakaj ona se ne stury v tem imeni Christusevim, temuč v svetiga Franciska, Dominika ali v tvojem imeni. Ena takova molitov je teh ajdov, Turkov inu Iudov molitov, ia, tudi vseh papežnikou molitov. Zakaj ony ne hote tiga imena Jezuseviga nikar le v ti molitvi imejti, temuč stavjo te Divice Marie, teh apostolov inu drugih svetnikov ime h timu. Iz takove malikovske molitve tukaj ništer ne bode, Bug nje ne usliši inu aku lih tu nym dujde, kar ony prossio, taku tu vsaj nym le h pohuišainju, k veliki škodi inu zgubi pride inu bi buile bilu, de bi nym ne došlu.

Koku ty karsčeniki
molio.

Ampak ty karsčeniki ne molio taku, za svojga inu drugih stvari imena volo bi ony cagali inu bi nikuli več teh ust gori ne odperli. Ampak kadar ony vejdo, de je Bug skuzi Christusa milostiv inu ony to zapuvid imajo v tem imeni Jezusevim Christusevim prossiti, takovu nje stury redle, močne, serčne inu ferme, de aku se ony lih za uboge greišnike spoznajo inu dolžni dado, taku ony vener pred Buga teko, ta usta prez straha gori odpro inu reko: »Oča, my tvoji otroci potrebujemo zdaj tiga, zdaj uniga, bodi milostiv, ne gledaj na naše greihe, temuč na tvojga Synu Christusa Jezusa, v njegovim imeni pride-mo my zdaj pred tebe inu usliši nas.« Tu se pravi tedaj prov molenu, kadar ta molitov skuzi inu skuzi v Christusu Jezusu se zgody. Natu more priti, de kar se prossi, de je onu v Christusu Jezusu »IA« inu »AMEN« . Tu bi nas imejlu ja luštne inu volne k molitvi sturiti, potehmal my slišimo, kar se v tem imeni Cristusevim prossi, de takova prošna takovo muč ima, de skuzi rine inu poprej ne počiva, dotle pride pred ta Božy stol tu ima skuzi drejti inu nikar poprej počitka imejti noter, de onu pride bred¹⁶⁹⁸ Božji stol inu tu »ia« inu »amen« nad tem bode rečenu.

1698| Pred.

Molitov rine iz tiga
terpleinja k vesseliu.

1699| Jn 16,24.

Na takovo oblubo pravi ta GOSPUD k svojem jogrom: »Dosehmal vy nejste ništer prossili v mojem imeni.«¹⁶⁹⁹ Zakaj ony so se na njega zanesli, kakor so se uny hudi kmetičy na svoiga farmoštra zanesli, de bi on imel zanje moliti, inu so meinily, nym bi potreba ne bilu moliti. Ampak on pravi, nesturite ga več, temuč prossite, taku vy bote vzeli, de vaše vesselje popolnoma bode.¹⁷⁰⁰ Taku poročenje inu zapuvid imamo my dobru spomisliti inu se vučiti po te isti se rovnati, žalost, kumrya inu izkušnjava ne bode vuni ostala. Kateri uže enu stonovitnu, popolnoma vesselje hoče imejti inu iz takove nadluge priti, ta moly, kakor Christus le-tukaj zapoveduje, inu nikar ne cbiuvlaj, kar bode y¹⁷⁰¹ imeni Christusevim prossil, de tu istu njemu bode došlu, aku je onu k Božji časti inu k našimu izveličanju slušejoče.

1700| Jn 16,24.

1701| V.

My ne veimo vselei,
kaj my prossimo.

1702| Rim 8,26.

Zakaj per nas se znaide vselej enu veliku pomankanje, kakor Paulus pravi,¹⁷⁰² de my čassi ne vejmo, kaj inu koku my imamo prossiti. Mnogoteri človik prossi, Bug, ta bi njemu hotel od le-te inu une izkušnjave pomagati, tu se pak ne zgody inu ne bo uslišanu zatu, kir Bug vidi inu vej bujle koker my, kaj nam h pridu inu k nucu ima duiti. S. Paul je tudi prossil,¹⁷⁰³ Bug, ta bi hotel njemu od njegove izkušnjave pomagati, ali Christus nemu odgovori inu pravi, 2 Corinth. 12¹⁷⁰⁴: »Imej zadosti na moji gnadi, zakaj moja krafft je v teh slabih mogoča.« Taku onu more še na ta današni dan biti, de bi ti rad od te, jest rad od ene druge izkušnjave prust bil. Ampak Bug vej, kar je nam nucnu inu pridnu, pusty za tiga volo takovu terpleinje na nas ležati inu ne pomaga od njega, zakaj sicer bi my mogli pre-offertni, trucig, žihri biti. Zatu gre ta prošnja poprej, prejdan my za ta vsakdanj kruh prossimo, de bi Bug svojo volo hotel pustit se zgodyti. Inu Christus sam, kadar je on na tej Olyske gorry molil, pravi on: »Vsaj nikar moja vola, temuč tvoja vola se izydi.«¹⁷⁰⁵ Taku imamo my tudi prossiti inu vselej na Božjo vo-

1703| 2 Kor 12,8.

1704| 2 Kor, 12, 9.

Ludje bi imeili prossiti,
de bi se Božja vola
zgodila.

1705| Lk 22,42

h 3 lo gle-

na V. nedello po velikonoči.

lo gledati inu potle nikar cbiuvlati. Bug bode nam vse dal, kar k njegovi časti inu k našimu izveličanju služi.

Potle se najde na nas še enu pomankanje, Bug hoče pomagati inu nam dati, kar my v tem imeni njegoviga Synu Christusa Jezusa prossimo, na tém nej oben cbivel. Ampak tukaj ta čas inu viža nej odločena ni imenovana, koku inu kadaj on hoče pomagati. Tukaj v nami ta naša pamet, mesu inu kry ne počivajo, temuč take misle obude. De kadar vidimo, de tu, kar smo se naprej vzeli, se ne hoče po naši misli izkazati, zdaici menimo, de smo zaverženi, de je vse zabstoin, my moramo poginiti. Ravnu taku tudi gre s tem čassom, nam se zdy, aku v tulikain urah, dneh, lejtiham nam nikar ne bode svejtovanu inu pomaganu, taku nikuli več ništer iz tiga ne bode inu bode taku skuzi le-te dvej izkušjavi, ta vera silnu šibka inu slaba sturjena. Za tiga volo je potreba, de se my le-tukaj na Božjo bessedo deržimo inu te pomuči gvišnu čakamo, katera je nam v Christusevim imeni oblublana, onu se zgody lih za tiga čassa, viže inu pota stran, kadar jnu kakor onu hoče, takovu mi neimamo vejčiti, Bug le sam je vej. Zatu ima tu ime inu se mu pravi: adjutor in oportunitate.¹⁷⁰⁶ En pomočnik, kateri h pravimu inu h perložnimu čassu pomaga. Kadar smo my pak po naturi nevolni inu nepoterpežlivi, taku se nam vselej zdy, zdai bi pravi čas k pomaganju bilu, Bug predolgu zavlačuje. Tu je tulikain rečenu, kakor de bi my buile vejčidli uro inu čas h pomagainiu kakor naš GOSPUUD Bug sam. Pred tem se my pak imamo varovati, de ta vera na to oblubo terdna ostane, Bug nas bode za Christusevo Jezusevo, svojga Synu, volo milostiv inu našo molitov bo on h pravimu čassu uslišal.

Tu je uže ta vuk od karsčanske molitve, katere my, kakor je ozgoraj tudi meldanu, na ta današni dan dobru potrebujemo, nejmamo tudi sicer obeniga trošta na svejtu, koker ta GOSPUUD le-tukaj na znanje da, ker pravi: »Prossite, de vaše vesselie popolnema bode.«¹⁷⁰⁷ Zakaj prez molitve nej obenu popolnoma vesselje, temuč zgul jamer, reva, britkust inu žalost, kakor smo nekatera lejta večkrat izkussili. Kadar bi naša molitov né bila, taku bi nemogoče bilu, de bi nas ta papež inu drugi tyranny v grunt ne bili zaterli inu iztrejbili. Kir pak ta molitov vselej terpy v ti kersčanski cerkvi vmej kersčenikih pruti Bogu, de bi Bug nad svojo bessedo inu s svojo cerkovjo hotel deržati inu tem sovražnikom svoje bessede braniti, taku vidimo, če več se ta papež inu drugi tyranny zupar to cerkov zlobe, s tem več morajo ony sramočeni inu potlačeni biti. Zatu imamo tudi inu vselej s flissom molyti, pridigovati, en vsakateri karsčenik za se z molenjem (koker je rečenu) Bogu služiti, taku bode skuzi le-ta dva štuka ta karsčanska cerkov zupar tiga Hudiča inu vse sovražnike te besséde obderžana.

Kateri uže to karsčansko cerkov za lubu ima inu bi rad nje srečo vidil, ta misli, de more tudi h timu pomagati de ona bode obderžana. Takovu pak se zgody le skuzi molitov, kadar ti moliš de tvojga Boga v nebessih ime bode posvičenu, njegovu krajlestvu pride inu se njegova vola izyde. Spet nazaj, de tiga Hudiča ime osromočenu, njegovu krajlestvu rezvalenu inu rezšturanu inu vsa njegova vola inu svejti bodo pačeni inu nazaj postavljeni, kadar ti takovu sturiš, taku stoyš ti inu en vsakateri karsčenik, kakor en voisčak s svojim mečom na voiski inu na spredaj inu pomagaš to karsčansko Cerkov zupar tiga Hudiča inu zupar ta svejt ščititi inu braniti. Zakaj en vsakateri karsčenik je en voisčak inu ležy inu štrita zupar tiga Hudiča na voiski. My nerpoprei s pridigovanjem inu potle vy z nami z molenjem. Le-ta dva štuka sture timu Hudiču to serčno žalost, kadar se taku s flissom pridiguje inu risničnu moly. Inu aku on ima pobyen inu njemu kaj odvzetiga biti, taku se onu

mora

Bug zavlejšče to pomuč inu preminy to vižo.

1706| Pomočnik ob pravem času.

Oben vekši trošt kakor ta molitov.

Ta molitov je močna.

1707| Jn 16,24.

Opominainje močnu.

Izlaga tiga evangelia
NA TA DAN TIGA VNEBU-
HOIENIA CHRISTUSEVIGA,
 EVANGELIUM LUCE NA
 PUSLEDNIM
 CAP. ¹⁷¹³

1713| Evangelij po Luku, zadnje poglavje (24).

1714| Lk 24,50–53.

GOSPUD ¹⁷¹⁴ Jezus je pelal svoje jogre tja vun do Betan-
 je inu je roke gori vzdignil inu je nje žegnal. Jnu per-
 gudilu se je, kadar je on nje bil žegnal, se je od nyh
 ločil inu je gori šal v nebu. Ony pak so njega molili inu so se
 zupet vernili v Ieruzalem z velikim vesseljem inu so veden bily
 v templi inu so častyli tar hvalili Boga.

1715| Iz kratkega govora dr. Martina Luthra.

Ex concinulis D.
 Martini Lutheri. ¹⁷¹⁵
 Ta historia
 od tiga v nebu hojeinja
 Christuseviga.

MY danas obhajemo ta dan tiga vnebuhojenja našiga lubiga
 GOSPUDA Christusa za tiga articula volo v naši veri, ker my
 taku pravimo: »Iest verujo na Christusa, kateri je gori šal v
 nebessa inu sedy na desnici Boga tiga vsigamogočiga Očeta,
 od tod on bo prišal sodyti te žive inu te mertve.« Le-ta artic-
 cul je en urzah, de se le-ta današni dan praznuje, de se my
 nikar le vučimo, koku se je takovu gorihojenje godylu, temuč tudi kaj je
 Christus skuzi tu opravil inu s tem opraviť meinil. To historio ali dianje pak
 je s. Lukezš prov inu lepu zapissal, de ludje ta dan, mejstu inu čas inu potle
 tudi te persone mogo vejdiť, katere so per tem bile inu koku se je godylu.
 Zlasti kadar je ta GOSPUD, potehmal je on štiridesseti dny po svojem gori-
 vstajenju okuli svojeh jogrov inu susseb v Galilei bil, ž nymi jejdil inu nym od
 krajlestva Božyga pridigoval, je on nje vkupe zbral na to Olysko gorro, blizu
 per Ieruzalemu ležečo, inu to zapuvid dal, ony bi imejli (kakor s. Marcus ¹⁷¹⁶
 pravi) v Ieruzalemi počakati inu tiga Svetiga Duha streči inu potle ta evan-
 gelion po vsim svejtu pridigovati. Po takovi zapuvidi, pravi s. Lucas, ¹⁷¹⁷ je on
 videče gori vzdignen bil inu v ta lufft šal z messom inu s kosty, kakor je on
 pred nymi stal noter do teh oblakov, de ony njega neiso več mogli viditi.
 Kadar pak ty

1716| Apd 1,4.

1717| Lk 24,51.

jogri

na ta dan tiga vnebuhojenja Christuseviga.

jogri taku stoje inu sé čudio, zakaj takoviga ony poprej nikuli od obeniga človeskiga tellessa neiso vidili, de bi se onu samu k višku v ta lufft kakor ena ptica imejlu vzdigniti, stopita dva angela k nym, pravio nym, ony bi imejli zupet domov jiti, tukaj nej ništer več viditi, ta GOSPUD ne bode naprej na zemlo več v takovi štalti prišal noter, de on bode mertve inu žive sodil, dedaj¹⁷¹⁸ pride on glih v enim takim oblaki sem doli, kakor je on zdaj vu enim oblaki k višku gori šal.¹⁷¹⁹

Tu je ta historia, kulikur od nje v teh evangelistih bo meldanu. Tukaj pak se ima narveč tu čudu spodobnu spomisliti, de ta GOSPUD taku v čudni viži od svojeh jogrov gori gre v to vissokoto kakor ena ptica inu zgyne v tem luffti, tu je on gre taku vissoku, de njegovu jogri njega nikar več ne mogo viditi, zakaj v tem luffti hoditj je tem človekom ena nenavajena, ja, cilu nemogoča reič. Eniga človeka tellu ima od nature to šego kakor en kamen ali ena druga težka reič, kateru le doli pudse pegeruje. Nu, taku pak Christus ima po svojem gorivstajenju enu pravu tellu, kateru messu inu kosty ima, kakor on sam pravi, Luc. 24,¹⁷²⁰ inu se pusty typati inu vener je onu enu takovu tellu, kateru po naturi ravnu taku dobru v to vissokoto inu k višku more jiti kakor pudse doli. Per katerim čudessu se my moramo vučiti, kaj za telessa my po naši smerti imamo zadobiti. Zdaj je onu za naše tellu ena težka, neugibliva, kassna rejč. Ampak kadar my bomo od teh mertvih gori vstali inu nova telessa zadubili, dedaj bodo dobra, prava telessa od messa inu kry inu od vseh vudov inu ne bodo več taku težka, neugibliva ali neukretna, temuč ravnu kakor smo z missalmi zdaj hitru tukaj, zdaj tamkaj, taku je my taistikrat s tem telessom bodemo mogli sturiti. Kakor se na Christusu po njegovim gorivstajenju vidi, tiga ne pači ta kamen na tem grobu, te zaperte dauri tudi nikar, on je smuknel vu enim hipu tja skuzi, de my ne moremo vejediti, koku je on skuzi prišal. Taku kadar je hotel, se je pustil viditi, kadar nej hotel, taku se on nej mogel viditi. vu enim hipu je on na enimu krayu, vu enim hipu na enim drugim krayu bil inu je mogel taku dobru v luffti jiti kakor na zemli. Takove časty imamo my na našim telessu po le-tim lebni tudi ućakati. Poleg tiga, de ona naprej imajo nemartvaška telessa biti, katera ni jejdi ni pytja ne potrebujo inu nikuli več na zdravju pomankanja imejla.

Nu, uže moramo my tudi viditi, kaj je naš lubi GOSPUD Christus s takovim gorihojenjem hotel opraviti inu v čim my takoviga gorihojenja tudi le-tukaj na zemli moremo užyti. Tu je tu pervu, kadar my vidimo, de je Christus k višku čezse v nebu šal, de my iz tiga moremo zastopiti, de se Christus ne hoče s teim svitum inu ž njegovim krajlestvom ništer pečati, sicer bi on le-tukaj ozdolaj na zemli bil ostal inu bi se bil deržal kakor drugi posvitni krajli inu viudi. Ampak on pusty takovu vse le-tukaj ozdolaj inu gre tja gori v nebu, gdy my njega ne vidimo. Hoče taku nas vučiti, de my njegovu krajlestvu prov imamo spoznati, zlasti de nej enu posvitnu krajlestvu, kakor so ty jogri meinili, v katerim bi on denarje inu blagu inu velika gospostva vunkaj dilil, temuč enu duhovnu inu večnu krajlestvu, v katerim on duhovne daruve tem, kateri so v takovim krajlestvi per njemu, hoče vunkaj diliti. Zatu nejma nihče en karsčenik postati, de bi on skuzi tu k denarjem inu k blagej ali k veliki časti hotel priti. Zatu ta karst, tu pridigarstvu, zacrament nej gori postavljen. Christus tudi nej za takove posvitne, pogineče, pozemliske inu rezideče¹⁷²¹ ričy volo od nebes na zemlo prišal, nej tudi zato v nebu šal. Onu je njemu za drugu inu za vissokeiše djanu, zlasti de nam bode svetovanu inu pomaganu s tem večnim blagum, kakor je odpusćanje teh greihov pravica inu večni leben. Takove daruve imamo my od našiga GOSPUDA Christusa čakati, ka-

i teri

1718| Tedaj.

1719| Apd 1,10–11.

1720| Lk 24,39.

Kaj za telessa my po tem gorivstajenju bomo imejli.

Christus da na znainje s svojem vnebuhojeinjem, de on ne hoče obeniga posvitniga krajlestva imejti.

Tu krajlestvu Christusevu.

1721| Bežne, minljive, prehodne, začasne (Matija Kastelec in Gregor Vorenc: Slovensko-latinski slovar).

Izlaga tiga evangelia

teri nej le-tukaj ozdolaj na zemli hotel ostati, temuč v tu nebu yti inu tukaj enu duhovnu, nevideče, večnu krajlestvu hotel začeti inu gori narediti.

Takovu je dolgu poprej prerokovanu skuzi tiga Svetiga Duha, v tem 68. psalmi,¹⁷²² kateriga s. Paulus h tem Efezerjem na 4. cap.¹⁷²³ naprej vlejče inu na tu vnebuhojenje Christusevu inu na njegov regiment izlaga inu kaže, ker le-taku stoji: »Ti si v to vissokoto gori všal inu si to ječo ujel. Ti si daruve za te človeke prejel, tudi za te pobeglive, de GOSPUD Bug vener tam istu bode prebival.« Tu je en kratik špruh, ampak on zapopade čez vso masso veliku. Za tiga volo moremo my vse bessede s flissom premisliti inu pogledati.

Inu reis, Paulus sam hodi mojstersku inu lipu s to pervo bessédico okuli inu pravi, de je on gori šal, kaj je onu, kakor de je on poprej tja doli šal v te zdulainje kraje te zemle? Kateri je tja doli šal, tu je ta isti, kateri je gori šal čez vsa nebessa, de on vse napolni.¹⁷²⁴ Kaj more dobru Paulus s takovimi bessedami meiniti? Druziga ništer, kakor kadar my tiga vnebuhojenja našiga lubiga GOSPUDA Christusa taku veliku imamo užyti, kakor my skoraj bodemo slišali, de se my tudi ta urzah imamo vučiti skuzi, kaj smo my h takovi gnadi inu izveličanju prišli, zakaj takoviga neiso naša dobra dela, svet leben ali pokorsčina zaslužila, temuč on sam, ta GOSPUD, kateri takove daruve daje, ta je tu zaslužil s tem, ker je on od nebes sem doli prišal, se svojga bogastvu, kakor Paulus na enim drugim mejstu pravi, zderžal ali izpraznil inu za našo volo človik postal inu za nas na križu umerl.

Takovo dobruto hoče Paulus z le-temi bessedami na znanje dati, ker on tiga sem dolihojenja spomyna inu se rajma cilu dobru, zakaj kateri je poprej v ti vissokoti, timu nej potreba v to vissokoto priti. De uže ta Sveti Duh od Christusa pravi: »Ti si v to vissokoto šal,«¹⁷²⁵ iz tiga more priti, de je on poprej le-sam doli šal inu se je ponižal. Tu se je uže za našo volo zgudilu. Za tiga volo se raima takova izlaga Paulusova lipu s temi bessedami Christusevimi, katere so vaše lubezni vnuvič slišale: »Onu je dobru za vas, de jest tjakaj grem, zakaj aku jest nikar tjakaj ne grem, taku ne pride ta troštar, ta Sveti Duh, k vam. Kadar jest pak tjakaj grem, taku jest niega hočem k vam poslati,« Ioan. 16¹⁷²⁶ inu 14¹⁷²⁷: »Aku jest tjakaj grem, taku jest hočo vam ta meista perpravlati.«

H takovimu se rajma ta druga bessedica cilu lipu, de on pravi: »Ti si v to vissokoto šal.«¹⁷²⁸ Zakaj s tem hoče on mej Christusom inu drugimi, kateri tudi v nebu gredo, en rezlotik sturiti. Henoh je gori vzet k Bugi. Helias se je na enih ognjenih kullih v nebu pelal. Ampak Christus nej taku v nebu šal, temuč on sam iz lastne kraffti je kvišku gori šal, ravnu kakor je on sam sebe od mertvih iz lastne kraffti inu močy, prez koga druziga pomučil, gori obudil. Takovu je en cilu velik rezlotik, zakaj my ne bodemo sami sebe na sodni dan od teh mertvih gori obudili, temuč Christus nas bode gori obudil,« Ioan. 6.¹⁷²⁹ Ampak Christus vstane sam gori iz lastne kraffti od teh mertvih kakor on pravi, Ioan. 10: »Moj Oča lubi mene, de jest moj leben pustim, de ga jest zupet vzamem. Niče ga ne vzame od mene, temuč jest ga pustim od sam sebe, iest imam oblast ga pustiti inu imam oblast ga zupet vzeti.«¹⁷³⁰ Inu Petrus v svoy pervi pridigi, Actorum 2: »Onu je nemogoče bilu, de bi on bil mogel od te smerti odrešen biti.«¹⁷³¹ Ravnu taku je ta rezlotik le-tukaj tudi ž njegovim inu z našim vnebuhojenjem. My gremo v nebu, zakaj Christus nas vleiče k sebi, on pak je, kateri iz lastne kraffti inu premoženja v nebu gre, kakor on pravi, Ioan. 3¹⁷³²: »Nihče ne gre v nebu, temuč kateri je od neba sem doli prišal.« Takov rezlotik je ta Sveti Duh dolgu poprej na znanje dal inu nas s tem hotel vučiti, de my Ckristusa¹⁷³³, kakor eniga praviga, vsigamogočiga, večniga Boga imamo gori vzeti.

De pak ta psalm dalje pravi: »Ti si gori šal v to vissokoto.«¹⁷³⁴ Takovu je, kakor smo my ozgoraj tudi meldali, druziga ništer, kakor kar Christus pred Pilatom pravi: »Mo-

1722| Ps 68,19.

1723| Ef, 4,8.

Špruh iz tiga 68. psalma inu Ephes. 4.

Christus je tja doli šal.

1724| Ef, 4,9–10.

Rezlotik mej Christusevim vnebuhojeinjem inu drugih svetnikov.

1725| Ef 4,8.

Christus je v to vissokoto šal.

1726| Jn 16,7.

1727| Jn 14,2.

1728| Ef 4,8.

1729| Jn 6,40.

1730| Jn 10,18.

1731| Apd 2,24.

1732| Jn 3,13.

1733| Christusa.

1734| Ps 68,19.

na ta dan tiga vnebuhojenja Christuseviga.

vi: »Moje krajlestvu nej od le-tiga svita.«¹⁷³⁵ Zakaj aku my lih le-tukaj na zemli s tem užitkom, z ženo, z otruci inu z družino, s posvitnim regimentom inu z drugim se moramo pečati inu moremo ž nymi okuli hoditi, taku vsaj kadar smo my tudi karsčeniki inu Christus svojga krajlestva nikar le-tukaj ozdolaj na zemli ne pela, taku imamo my naša serca inu misli k višku vzdigniti inu po takovim duhovskim krajlestvi narveč trahtati inu z našim sercem inu missalmi s tem okuli hoditi. Ampak kai se zgody. Ta vegši dejl tičy s tellum inu z dušo, z rokami inu sercom le na le-tim rezidečim lebni inu trahta, koku bi on le-tukaj zadosti imel inu se ništer ali cilu malu an vzame, de je Christus v to vissokoto gori šal. Tukaj bi hotel ta Sveti Duh rad braniti inu pridiguje, Christus nej na zemli ostal, temuč v to vissokoto šal.¹⁷³⁶ De se my, kadar smo s tem telessom še le-tukaj ozdolaj, vsaj s tem sercom inu missalmi na višek vzdignemo inu naših serc skarbami le-tiga lebna ne obložimo. Zakaj taku se ima per teh karsčenikih diliti, de tu tellu inu stari Adam ima z le-tim potelesnim okuli hoditi inu s tem obložen biti. Tu serce pak ima se za tu večnu an vzeti, kakor Paulus pravi, Colos. 3¹⁷³⁷: »Yščite, kar je ozgoraj, gdi je Christus, sideč na desnici Božji. Trahtajte po tem, kar je ozgoraj inu nikar po tem, kar je na zemli.«

Kaj della pak Christus ozgoraj? Ali zakaj je on tja gori šal inu nikar le-tukaj ozdolaj ostal? Ie li on prez dela, praznuje le ali dela on kaj? Od takoviga govori ta psalm cilu lipu inu pravi: »Ti si v to vissokoto šal inu si to ječo ujel.«¹⁷³⁸ Tu je čez vso masso troštlivu inu priaznivu govornu inu se pusty viditi, kakor de bi bil Christus ravnu na le-ta psalm taistikrat zmislil, ker on, Luc. 11,¹⁷³⁹ to prigliho da od tiga močniga orožnika, kateri svojo hišo v myru obaruje noter, de en močneiši čez njega pride inu njega premore inu mu vzame tedaj ta arnož, na kateri se je on zanessil inu dily ta roup vun. Zakaj my ubogi človeki smo za tiga volo pod tiga Hudiča inu te smerti tyrannyo, ty nas derže ujete inu je nemogoče, de bi se my samy mogli prosty sturiti iz takove ječe, ta Hudič žene inu regira nas inu ta smert nas zadavi, tukaj nej obeniga odteinja, kateru bi my od sami sebe mogli imejti.

Ampak Christus, kakor ta močneiši pride inu nerporej v vsej pohlevščini da se on tjakaj inu se pusty na križu umoriti, plača taku s svojo lastno smertjo za tiga cejluga svita greih kakor enu nedolžnu iagne. Tukaj nej obene krafftu ni moči, zakaj zatu on tukaj vissi, de on hoče to smert terpejti. Kadar je uže ta greih skuzi takovo smert zmyrjen inu doli položen inu ta ubogi Christus v tem grobi ležy inu nihče obeniga vupanja ni trohšta¹⁷⁴⁰ za njegovo volo nejma, tukaj se on v vsej moči inu časti zupet naprej iz te smerti gori naredy (kakor je vaša lubezan le-to veliko nuč slišala) inu kakor ta Sveti Duh le-tukaj pravi, vzame on to ječo ujeto, tu je on rezbye timu Hudiču inu tej smerti nje oblast inu vzame nym ta regiment, de ta Hudič nikar več tem karsčenikom nejma skhode¹⁷⁴¹ sturiti inu ta smert nje več nejma umoriti ni ta greih nje zatožiti.

Zatu bode le-tukaj cilu enu okuli obernenu rovnanje, ta greih je nas poprej ujete deržal inu zatožoval, ta Hudič je nas v ta greih po svoje voli gnal, ta smert je nas umorila, takovu se nejma več zgodyti. Zakaj h timu je Christus v nebu šal, de hoče ta greih, smert inu Hudiča ujete deržati, de ony nam nejmajo več škode sturiti kakor poprej, temuč aku ony nam lih eno skhodo sture, taku onu vsaj nam ima k bulšimu ratati. Ta greih ga ne pusty, on draži inu vabi, aku bi on nas mogel zupar Božjo volo perpraviti inu eno hudo veist sturiti. My pak smo taku slabi, de se my čestu pustimo ganyti inu ogolufati. Taku se je zgudilu timu silnimu, velikimu možu Davidu, ta je padel v dva grozovita težka greiha. De on pak v takovim greihu nikar ne ostane, temuč on njemu bo odpusčen inu on nikar ne umerje, tu je ta urzah, de ta greih skuzi

1735| Jn 18,36.

1736| Ef 4,8.

1737| Kol 3,1–2.

Zakaj je Christus gori šal v nebessa.

1738| Ps 68,19.

1739| Lk 11,21–22.

Ta ieča.

1740| Trošta.

Christus vzame te ječo.

1741| Škode.

Christus je ta greih ujel.

Izlaga tiga evangelia

Christusa svojo krafft ima zgubiti inu ujet biti. Za tiga volo on timu Davidu nikar le ne more škoditi, temuč njemu urzah dati, de on s tem buile inu risničniši moli, zakaj kadar bi on v takov greih inu nadlugo ne bil padel, taku bi on ta leipi psalm, tu mizerere,¹⁷⁴² nikuli več ne bil sturil.

Taku je onu s to smertjo tudi, ta ga tudi ne more pustiti, ona more te zobee pruti nam kazati inu se deržati, kakor de bi ona nas hotela požrejt. Spet nazaj ga my tudi ne moremo pustiti, kadar my takovu vidimo, my se moremo pred tém prestrašiti inu bati. Koku tedaj pride, de ta smert ne opravi, kar bi ona rada hotela inu teh karsčenikov ne zadavi? Taku, de je ta smert ena ujeta smert inu ne more taku škode sturiti inu umoriti, kakor de bi njo Christus nikar ujeto ne deržal. Zatu kadar se ona nerbuile zloby inu dyuvja inu se na tu nargrozovitiše izkazuje, taku ona vsaj per teh karsčenikih več ne opravi, kakor de ona nje k Božji bessedi žene, de ony to isto s tem flissigiš tribajo, noter v sebe tlačjo inu se ž njo troštajo, ker bi se sicer, kadar bi takoviga smertniga strašenja ne bilu, te bessede nikar taku flissig an ne vzeli.

Ravnu taku onu gre s tem Hudičom tudi, ta je en hud, mosčovainja želan sovražnik, on nuč inu dan za temi karsčeniki lazi, aku bi on nje mogel doli vrejši inu nym ta šac tiga večniga lebna vzeti. Ampak on je en ujet duh inu nejma le-takoviga dobiti, temuč če več on po teh karsčenikih trahta, s tem modrejše on nje ima sturiti, de ony molio, v Božji bessedi se izkušajo inu se v Božjo brambo poroče. Ker bi ony sicer, kadar bi ta Hudič nikar taku zloban inu strašan ne bil, čassi žihri inu nemarni bily, kadar pak ta sovražnik obeniga myru ne da, ni počitka ne more imejti, taku ony morajo fermi, čuječi inu modri biti. Taku služio tem karsčenikom takove izkušnjave, prestrašenje inu farlikost nikar zatu, kakor de bi ne bilu ništer škodliva na nyh. Po nyh naturi inu šegi so ony silnu škodlivi, kakor se na tem svitu vidi. Ampak tukaj je tu vnebuhojenje našiga GOSPUDA Christusa v svojem pravim opravilu inu nucanu, de so takovj sovražniki ujeti inu na teh karsčenikih tiga nej-majo opraviti, kateriga bi ony sicer ne mogli pustiti. Ta greih bi ferdamnal, ta smert bi zadavila, ta Hudič bi nas v vso nadlugo inu revo vergal. Ampak sovražniki so ujeti. Za tiga volo, aku je ony lih hudu meinio, taku onu vsaj nejma škoditi. Tu je uže en častit inu velik sad tiga vnebuhojenja Christuseviga, de so ty veliki sovražniki, greih, smert inu Hudič, kateri so nas ujete deržali, od GOSPUDA Christusa ujeti inu my od nyh odrešeni. Zakaj zatu je on gori v nebu šal inu sidy na desnici Božji, de on hoče od takovih sovražnikov svoje karsčanstvu odrešiti inu sčítani.

Per tem ga pak on ne hoče pustit oštati, zakaj ta psalm pravi dajle: »Ti si daruve prejel za te človeke,«¹⁷⁴³ tu ie takove daruve, katere ti tem ludem hoč podiliti inu nym skuzi te iste imaš pomagati. Kaj mogo pak takovu za daruve biti? Christus je lipu poredi šteje, Ioan. 16,¹⁷⁴⁴ ker taku pravi: »Aku jest tja grem, taku jest hočem tiga troštarja k vam poslati inu kadar ta isti pride, taku on bode ta svejt svaril za ta greih inu za to pravico inu za to sodbo.« Inu Petrus, Actor. 2¹⁷⁴⁵: »Kadar je on uže skuzi Božjo desnico povišan inu je prejel to oblubo Svetiga Duha od Očeta, je on le-tu zlyl, kar vy vidite inu slišite.« Nu, taku pak opravi ta Sveti Duh duje. Nerpoprej perpravi on nas skuzi ta evangelion k spoznanju Christusevimu, de my v njegovim imeni odpusčanje teh greihov verujemo. H drugimu, de my naš lebén pobulšamo, timu greihu zupar stojemo inu ga morimo inu se na eno serčeno pokorsčino pruti Bogu podamo. Tu se pravi dušo inu tellu, serce inu vse na nas brumnu sturiti. Zakaj aku ga my lih nikuli več le-tukaj na zemli za našiga grejšniga mesa volo ne moremo tjakaj perpraviti, de bi my cilu čisti inu prez vsiga greiha bily, taku nam vsaj ne bode takov na nas

1742| Latinski psalm, zlasti pri pogrebu, z začetkom Miserere (Ps 51,1: Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam et secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam.).

Christus je to smert ujel.

Christus je tiga Hudiča ujel.

1743| Ps 68,19.

1744| Jn 16,7–8.

1745| Apd 2,33.

Christus dily daruve vun, tiga Svetiga Duha.

Tiga S. Duha dellu.

na ta dan tuga vnebuhojenja Christuseviga.

na nas visseč greih skuzi to vero na Christusa perrajtan, nas tudi ne more ferdamnati. Tu je tu pervu, kateru ta Sveti Duh v nas opravi.

H drugimu priduje inu nuca ta Sveti Duh nam tudi h timu, de my skuzi to bessedo inu pridigarstvu, druge tudi h takovi gnadi inu spoznanju perpravimo. Zatu izlaga inu vlejče s. Paulus k Efesserjem 4¹⁷⁴⁶ le-ta psalm¹⁷⁴⁷ tjakaj, de nam skuzi tu vnebuhojenje Christusevu le-ta dar duide, de je on nekatere k apostolom, nekatere pak k prerokom, nekatere k evangelistom, nekatere k pastyrjem inu vučnikom postavil, de so ty svetniki perpravleni k delu te službe, skuzi katero tu tellu Christusevu bode sezydanu, noter de my vsi tjakaj pridemo k eni veri inu spoznanju tuga Synu Božjiga. Zakaj my je vidimo inu izkussimo, koku sovraž je ta Hudič tei bessedi inu susseb k našim čassom, sčuje on Turka inu papeža, de bi ony imejli to bessedo zatlačit inu karsčanstvu pustu ali na tu narmanši tenku sturiti. Inu vener, če več Turek inu papež se zlobita, s tem več Božja besseda gori jemle. Inu je nym nemogoče, de bi ony mogli ta s. karst, zacrament inu to bessedo cilu vun iztrejbiti. Tu je uže tudi en štuk, na katerim my tu vnebuhojenje našiga GOSPUDA počutimo. Zakaj zatu je on v nebu šal, de on tuga Svetiga Duha hoče le sam doli poslati inu njegovo službo na zemli naprej porivati inu sčititi.

Potle se pravio tudi tu daruvi, de Bug vselej svojo Cerkov regira inu vodi, v izkušnjavah trošta, v preganjenju odtne, v tej risnici zupar zmote pela inu obderžy inu susseb nje k molitvi obudy, kakor ta GOSPUD v tem zgurainim evangeliu pravi: »Na ta isti dan bote vy prossili v mojem imeni.«¹⁷⁴⁸ Zakaj takoviga ne mogo ludje prez pomučti tuga Svetiga Duha sturiti. In summa, kar my imamo inu preimemo, so zgul daruvi Christusevi inu ta pravi sad njegoviga vesseliga vnebuhojenja. Zakaj zatu je on gori šal, de je on takovu svoje krajlestvu hotel naprej perpraviti inu sebi eno karšansko¹⁷⁴⁹ cerkov skuzi to bessedo inu Svetiga Duha rodyti inu obderžati.

Takovu da s. Lucas cilu lipu na znanje v tem textu, kateriga je vaša lubezan v začetku slišala, zakaj on pravi: »Kadar je Christus hotel v nebu jiti, je on svoje roke gori vzdignil inu svoje jogre žegnal.«¹⁷⁵⁰ Nikar taku žegnal, kakor my skoraj vselej v navadi imamo, de edan timu drugimu eno dobro nuč da ali slovu vzame. Temuč on je nym srečo inu zdravje k službi vosčil, katero je on nym taistikrat poročil, de ony ta evangelion vsem stvarom, tu je vsem žlaht stanum, po vsim svejtu imajo pridigovati. Zakaj ta evangelion nej za teh drives, kameinja, ptic ali rib volo pridigovati zapovedan, temuč za teh človekov volo, kakor skoraj bomo slišali. Kateri veruje inu bode karsčen, ta bode izveličan. Kamenje inu derva ja ne bodo mogla verovati, taku se tudi obena zapuvid nejma, de bi se ona imejla karsčovati, kakor ty norčasti papežniki sture, kir ony te zgonuve karsčuju. Zatu kakor ta karst inu vera le-tem človekom slišio, taku sliši le tudi nym ta pridiga tuga evangelia. Ta GOSPUD pak zatu to vižo k govorjenju nuca inu pravi: »Pridigujte vsem stvarom,«¹⁷⁵¹ de on s tem vse stanuve hoče zapopasti, de oben cessar, oben krajl na zemli taku mogoč nejma biti, on ima le-ta vuk tuga evangelia poslušati, gori vzeti inu verovati, ali on ima inu more ferdamnan biti.« Zakaj takovu se pravi človeske stvari, tu je takove službe inu stanuvi, kateri bodo od teh človekov ordnani. H takovi zapuvidi vzdigneta GOSPUD svoje roke gori inu žegnanje, tu je on vošči nym nikar le, de ony veliku dobriga ž njo opravio, temuč on pomaga tudi h takovi službi inu perda svoj žegen, de naprei gre.

Kir uže ta evangelion bode pridigovan, tukaj gre takovu vzdigovanje teh rok inu žegen GOSPUDI Christusou še, de on more sad pernesti inu nikar zabstoin pridigovan biti. Inu je za risnico troštlivu, de ravnu zdaj ta GOSPUD,

II.
S. Duh tu pridigarstvu od evangelia obderži etc.

1746| Ef 4,8, 10–13.

1747| Ps 68.

III.
S. Duh sam to karsčansko cerkov regira, brani, trošta inu varuje.

1748| Jn 16,26.

1749| Karščansko.

Christus slovu vzame od svojeh jogrov.

1750| Lk 24,50–51.

Kaj se pravi ta evangelium vsem stvarom predigovati.

1751| Mr 16,15.

Christus vzdigne svoje roke gori inu slovu vzame.

Izlaga tiga evangelia

PUD, kadar hoče gori yti, svoje roke taku gori vzdigne inu te jogre žegna, zakaj s tem on hoče na znanje dati, de se my imamo njegoviga gorihojenja troštati inu de on takovu gorihojenje nam k žegnu inu k našimu bulšimu hoče obrniti. Zakaj, kaj bi potreba bilu, de bi se on taku priaznivu izkazal, kadar bi se on hotel z nami serdyti inu bi nas ne hotel v svoje krajlestvu vzeti? De on uže svoje roke gori vzdigne, nym srečo inu zdravje h tej novi poročeni službi vošči, tu je ja enu gvišnu znamenje, de nas ta GOSPUD zvejstu inu priaznivu meini inu my takoviga rok gorivzdigovanja inu žegna vselej imamo užyvati, dokler ta evangelion bode pridigovan.

Le-te pridigi konec.

Taku vidio vaše lubezni, koku en troštliv inu vesselia bogati praznik my na tem vnebuhojenju našiga lubiga GOSPUDA Christusa imamo inu koku na mnogoteri pot inu vižo my tiga istiga užyvamo, de naprej, kadar naše messu inu kry, ta Syn Božji, na desnici svojga Očeta sedy inu je timu greihu, tej smerti inu Hudiču vso oblast vzel inu timu branil, de ony naprej nam nejmajo škode sturiti. Zakaj aku so ony lih naši narvekši inu odpovejdani sovražniki inu se vsiga hudiga zupar nas podstopio, taku so ony vsaj zvezani inu ujeti sovražniki. H timu šeinka nam Christus svojga Duha, de on sam nas ima v vso risnico pelati, zupar vse zmote obderžati, v izkušnjavah troštati, z nami moliti inu nas k molitvi opominati inu potle zo vsemi žlaht daruvi inu gnado cirati inu snažiti. Zakaj za takoviga urzaha volo je Christus v nebu gori šal inu sedy na desnici Božji, de, kakor Paulus pravi,¹⁷⁵² on vse napolni, tu je on nam vse da inu šeinka, kar my k izveličanju inu k večnimu lebnu potrebujemo.

1752| Ef 4,10.

Za tiga volo imamo my teh lubih apostolov exemple slušati inu, kakor s. Lucas le-tukaj pravi, ž nymi GOSPUDA Jezusa Christusa moliti,¹⁷⁵³ vesseli inu dobre vole biti. Inu poleg tiga našiga milostiviga Očeta v nebi zahvaliti, njegga častiti, poštovati inu prossiti, de bi on nas hotel v takovi gnadi dajle obderžati inu h poslednimu za Christusevo Jezusevo, svojga Synu, volo vekoma izveličane sturiti. Tu nam vosčy inu daj Bug vsem, amen.

1753| Lk 24,52.

NA VI. NEDELLLO PO VELIKI NOČI, EXAUDI,¹⁷⁵⁴ EVANGELIUM IOHANNIS NA XV. INU XVI. CAP.¹⁷⁵⁵

1754| Šesta nedelja po veliki noči.

1755| Evangelij po Janezu 15 in 16.

NAŠ GOSPUD Jezus je djal per mizi v tei posledni večerji k svojem jogrom le-taku: »Kadar pak ta troštar pride, kateriga jest vam bom poslal od Očeta, ta Duh te risnice, kateri vunkai gre od Očeta, ta bo pričoval od mene. Jnu vy bote tudi pričovali, zakaj vy ste od začetka per meni bily.¹⁷⁵⁶ Le-tu sim jest k vam govuril, de se ne zmotite. Ony vas bodo v pan¹⁷⁵⁷ devali. Pride pak ta čas, de kateri vas ubye, ta bo meinil, de s tem Bogu eno službo stury. Jnu le-tu bodo ony vam zatu sturili, ker ony ne znajo ni mojga Očeta ni mene. Le-tu sim jest pak k vam govuril, de kadar ta isti

1756| Jn 15,26–27.

1757| Prekletstvo; izpeljano iz bav. srvnem. *pannen* oz. srvnem. *bannen* (izobčiti, prepovedati pod grožnjo kazni) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

na VI. nedeljo po veliki noči.

*ta isti čas pride, vy na tu spumnite, de sim jest vam tu pové-
dal. Le-tiga vam pak od začetka nejsim jest pravil. Zakaj jest
sim bil per vas.»¹⁷⁵⁸*

1758| Jn 16,1-4.

Tem današnjim evangeliu so dva štuka. Ta prvi od Svetiga Duha. Ta drugi od prihodniga pregainenja, kateru se bode tem pergudilu, kateri ta evangelion pred tem svitum spoznajo inu pridigujo. Od Svetiga Duha vy veiste, de my verujemo, de je on večni, vsigamogoči Bug, timu istimu da GOSPUD Christus le-tukaj enu sussebnu ime inu ga imenuje eniga troštarja. Hoče s tém na znanje dati, aku my hočmo karsčeniki biti, de my zatu moramo nekaj vagati inu čestu terpejti. Zakaj kaj bi tiga trošta potreba bilu, kadar bi nam terplenja, kumrya nikar nad nami ne ležala? Tu terpleinje pak, kakor ta GOSPUD da na znanje, bode tu, de bodo te karsčenike nikar le morieni, tu bi bilu še žleht inu maihinu, temuč ony bodo morieni inu ty, kateri je bodo murili, bodo še prov h timu hoteli imejti. Tu se pravi sramotnu inu šmaglivu umoriti, ker en vsakateri bode rekal: »Ei, timu kecarju se prov zgody, bi eden ne imel vošcit, de bi njemu drugači šlu etc.« De taku per teh kersčenikov smerti obeniga trošta nej, zakaj ta svejt nje mory kakor kecarje. Taku je ta vejst per nyh tudi slaba, de ony čestu mislio: »Gdu vej, aku tiga tudi neisi sam sebi sturil inu si je kej dobru zaslužil?« Morajo taku pred tem svitum inu čassi tudi pred svojo lastno vejstjo krivu imejti.

H timu služi le-tu ime, de ta GOSPUD tiga Svetiga Duha eniga troštarja imenuje. Kakor de bi on hotel reči: »Iest vej, koku onu vam pojde, de vy sami per sebi malu inu na tem svejtu cilu obeniga trošta ne bode te našli. V takovi nadlugi jest vas ne hočem pustiti tečati, vas ne hočem taku v to blatu noter pelati, de bi vy v tem istim morali zagrezniti inu utoniti, temuč kadar obeniga trošta več na tem svejtu nej inu vy cilu bote prestrašeni inu slaby, tedaj čem jest tiga Svetiga Duha poslati, kateri je en troštar inu ima vam v tu serce govoriti, de vy ne cagate inu se tiga deržite, kar on vam bo naprej pravil.«

Dvuji trošt.

Le-tukaj se uže ločita ta dva trošta. Ta prvi je en posvitni trošt, ta je falš inu lažniv, zakaj on stoji na tem, de se en človik zanesse na blagu, zkast,¹⁷⁵⁹ oblast,

1759| Čast.

Izlaga tiga evangelia

Posvitni trošt.

oblast na velikih fyrštov inu gospudov priazen inu pomuč, kateru je vse kmalllu negvišnu inu ogolufavsku, na kateru se ništer gvišniga ne more zydati ali vupati. »Za tiga volo,« pravi Christus le-tukaj, »ne bote vy, moji jogri, tiga obeniga imejli, temuč onu ima še dobru vse zupar vas inu nikar z vami biti, de ta sveit svoje oblasti, časty, blaga inu premoženja zupar vas bode nucal inu misil s tem istim zatlačiti. Takoviga vy nejmte se prestrašiti, de vy takoviga trošta nejmte, zakaj onu je en reven, žleht trošt, kateri nikar dajle ne terpy, temuč de ena merzliza, ena žleiza ali en betež v glavo ali v trebuh pride, dedaj je onu uže vun inu ima takov trošt en konec. Iest hočem vam eniga družiga troštarja dati, tiga Duha te risnice, kateri vas tedaj ima troštati, kadar ste prestrašeni, slabi, revni inu ubozi pred temi ludmy inu v vaših serceih.« Zakaj zatu pela ta Sveti Duh tu ime, de se mu en troštar pravi inu nikar en režalavec. Zakaj gdi je žalost inu režalovanje, undu je ta Sveti Duh, ta troštar, doma inu vpricho. Le-ta troštar se tudi imenuje en Duh te risnice, zakaj on ne trošta kakor ta svejt, per katerim nej obene stonovitnosti, temuč njegov trošt terpy vekoma inu ne more nikoger ogolufati.

Karsčeniki neimajo obeniga posvitniga trošta.

Iohannes Karstnik ima en pravi trošt.

Ampak tukaj se zupet spotiče inu upyra, zakaj ta vejst pravi: »Ti meni dobru praviš od eniga troštaria, ampak jest ga ne počutim, tu kar je timu zupar, jest vidim, de ta svejt vesselje inu trošt ima, ker timu pruti ty karsčeniki se morajo terpejti, Iohannes Karstnik more svojo glavo semkaj dati, Herodež inu njegova kurba panketyrajo inu dobru lebajo ta čas vkupe inu sta dobre vole.« Z nami onu tudi taku gre, ta svejt nam ne vosči suhiga kruha inu se en vsakateri zdy inu meini, kar on enimu karsčeniku hudiga stury, tu je dobru sturjenu. Timu pruti papež, cardinali, škoffi inu vsi, kar je timu evangeliu souraž, tu ima dobre pokoyne dny, sedy prez vsih izkušnjav v rožinim vertu. Ter se uže tu pravi troštanu? Ia, pravi Christus, onu se pravi troštanu. Ampak ti moreš en rezlotik mej tem troštarjem sturiti. Ta svejt ima tudi svoj trošt, tu je reis, zakaj sicer bi on ne mogel taku žiher, vessel inu dobre vole biti. Ampak onu nej en trošt, kateri bi prišal od Duha te risnice, temuč je en lažniv trošt, zakaj cilu hitru se more pergoditi, de takovu vse, česser se ta svejt trošta, ne more več troštati ni pomagati. Timu pruti pak je le-ta troštar, kateriga ty karsčeniki imajo, en Duh te risnice, kateri en stonovitni trošt v naša serca vtakne. Zatu aku lih ta lubi Ioannes tiga trošta nejma, kateriga Herodež inu njega kurba imata, temuč za nyu volo more revnu v turni ležati inu prez trošta ostati inu h puslednimu to glavo zgubiti, taku vsaj ta Sveti Duh k njemu vpye inu njemu v serce noter govory inu pravi: »Ioannes, lubi Ioannes, nikar zatu perstrašenje ne maraj, de ti taku revnu tukaj ležiš inu ta hudi svejt svojo hudo volo na tebi izkazuje inu obhaja, vsaj dobru veiš, de ne more ž nym dolgu terpejti, onu se pravi enu kratku vesselje inu ena žalost prez konca. Timu pruti pak ima tvoje terplenje kratku biti inu na tu istu enu večnu vesselje priti. Gdi je en hip več inu bulši kakor tavžent leit le-tukaj na zemli, kadar bi lih vsiga svita vesselje inu obene žalosti tukaj ne bilu.« Le-ta trošt napolni Ioannesu njegovu serce taku zlu, de se on nikar le ništer pred to smertjo ne prestraši, temuč še dobru Boga zatu zahvali, de on od le-tiga uboziga greišniga telessa inu lebna ima odreišen inu k večnimu lebnu taku naprej porinen biti inu priti.

Sveti Duh je Bug.

Od kod semkaj pak vzame ta Sveti Duh takov trošt? Od Očeta, pravi Christus le-tukaj, zakaj on, ta Sveti Duh, gre od Očeta vunkaj. Tu je en siln špruh, s katerim my ta articul naše vere moramo spričati, to Sveto Troyco. Zakaj ima li ta Sveti Duh od Očeta vunkaj yti, taku more iz tiga pritj, de je takov Duh večni. Zakaj iz tiga Očeta ne more ništer yti, de bi njegovimu bitj

na VI. nedello po velikonoči.

bitju inu naturi glih inu onaku ne bilu. Zatu ravnu kakor je Božji Syn večni zatu, de on od večniga Očeta bo rojen. Zakaj Bug ne more ništer rodyti, de bi njemu nikar glih ali onaku ne bilu. Taku more tudi puiti, de je ta Sveti Duh, kateri od Buga vunkaj gre, tudi večni. Ampak takov articul hočmo my zadaj pustit ostati inu k svojmu čassu dajle od njega govoriti.

S čim trošta pak ta Sveti Duh? Od mene, pravi ta GOSPUD, bode on pričoval.¹⁷⁶⁰ Kakor de bi on hotel reči: »Moje lubu dejte, tebe strašio, stiskajo, love, umore, tiga ti moreš čakati, drugači onu ne bode. Timu pruti pak ima ta Sveti Duh ena priča biti, kateri tebe gori obudy inu stury, de ti na mene zmisliš. On ne bode tebi tavžent tolerjev dal kakor ta svejt, temuč od mene on bode pričoval, de ti boš mogel reči: 'Kadar je onu lih vse tjakaj, žena inu otroci, hiša inu dvor, blagu inu čast inu je zdaj na tem, de tellu inu leben tudi tja za nymi more, taku žive vener ta ozgoraj, katerimu se pravi Jezus Christus, kateri je za mojo volo človik postal, zame umerl, od smerti gori vstal inu gori v nebu šal, kakor jest vsak dan v moji veri spoznam. Ie li tu reis? Pred čim se jest vsaj hočem bati? Risničnu, ta Syn Božji, kateri je za mene to smert terpil, ta ne bo moj sovražnik, on je bode zvejstu inu dobru z mamu¹⁷⁶¹ meinil. Ima li on pak mene za lubu, taku jest ja ne bodem urzaha imel se pred nym bati ali njemu kaj hudiga zavupati.'«

Tu je, kar Christus pravi: »On bode od mene pričoval.«¹⁷⁶² Izvunaj le-tiga pričovanja tiga Svetiga Duha od Christusa nej oben gvišen stonoviten trošt. Zatu bi se imejle te besséde (OD MENE) z velikimi puhštabi pissati inu s flissom merkati. Zakaj per tem moremo my gvišni biti, de ta Sveti Duh z obenim drugim vukum nejma priti inu ni Moizessa ni drugu pridigovati inu prez tiga evangelia te visty troštati. Aku pak te visty imajo potroštane biti, taku tu more le-ta pridiga od Christusa inu od njegove smerti inu gorivstajenja sturiti, ta le sama trošta. Timu pruti vse druge pridige od postave, dobrih dell, svetiga lebna, od Buga ali človekov zapovedanih, v nadlugi inu v smerti ne premorejo tiga človeka troštati, temuč le slabiga sturiti, strašiti etc. Zakaj Bug sam, kadar ludje izvunaj Christusa hote ž nym rovnati, je on en strašan Bug, gdi se oben trošt, temuč zgul serd inu nemilost na nym najde. Ampak kateri od Christusa pridiguje, ta oznanuje inu pernesse ta pravi trošt, gdi je nemogoče, de bi ta serca tiga iz tiga se ne imejla vesseliti inu dobre vole nad tem istim postati.

Zatu onu vse na tem ležy, de ludje le-ta trošt gvišnu zapopadejo inu terdnu derže inu reko: »Iest verujem na Jezusa Christusa, kateri je za mene umerl, inu vejm, de ta Sveti Duh, kateri je ena priča inu troštar imenovan, bode od nikogar drugiga ne pridiguje, ne pričuje v tem karsčanstvu vsem režalenim h troštu inu h poterjenu, temuč od Christusa. Per tem jest hočem ostati inu se sicer na oben trošt deržati, zakaj kadar bi imel en bulši ali gvišniši trošt biti kakor le-ta, ta S. Duh bi ga gvišnu tudi bil pernessel. Ampak on nejma več sturiti, kakor od Christusa pričovati.«

Zakaj nuca pak ta GOSPUD le-tukaj te bessedice pričovati? Ter vsaj bi on dobru bil mogel drugači govoriti? Onu se zgody zatu, de my s tem več na to bessedo imamo merkati. Zakaj reis je onu, ta Sveti Duh ima svoje delu inu opravilu iznotraj v tem sercei, ampak on vsaj takoviga opravila sporednu po tej gmain viži drugači nikar, temuč skuzi to bessédo hoče opraviti. Kakor s. Paulus, Rom. 10. cap.:¹⁷⁶³ »Koku bi ony hoteli verovati, od kateriga ony neiso slišali?« Zatu Christus njega imenuje eno pričo. Nu, taku on pak pričuje skuzi ta usta inu bessedo teh apostolov inu vseh pridigarjev, kateri ta evangelion od Christusa čistu inu zastopnu pridigujo. Zatu nejma nihče čakati, kateri tiga trošta pegeruje, dotler bi ta S. Duh Christusa vpričo postavil ali doli iz nebes ž nim govuril. On pela svoje pričovanje očitu v tej pridigi, tukaj ti moreš njega

k yskati

S čim ta S. Duh trošta.

1760| Jn 15,26.

1761| Mano.

1762| Jn 15,26.

Christus ta edini trošt.

Ta Sveti Duh ima pričovati.

1763| Rim, 10, 14.

Ta vunaina besséda.

Izlaga tiga evangelia

yskati inu njega čakati noter, de on skuzi takovo bessedo, katero ti s tvojemi ušessi slišiš, tvoje serce dotakne inu taku tudi skuzi svoje opravillu iz notraj v serci od Christusa pričuje. Ampak takovu noternje pričovanje ne pride poprej, temuč de naprej tu drugu očitu inu ustnu pričovanje te besséde gre, de ludje slišio, de je Christus za našo volo človik postal, križan, umerl inu zupet gori vstal.

S. Duh verne
v nadlughah ne straši,
temuč trošta, serčne,
vessele dela.

De je taku summa summarum ta kratik zapopadik od tiga današniga evangelia, de se my imamo volnu v tu podati, aku hočmo karsčeniki biti, de ne bomo veliku denariov ni blaga, vesselje ali čast na zemli imeili, temuč ta svejt nad tem k sovražniku, greih, smert inu hudo vejst nossiti, kadar uže en karsčenik takovu taku terpy, de je tu serce cagovu inu režalenu, de misli: »Pole, koku tebi gre? Kaj si ti sturil? Ti bi dobru bil mogel en karsčenik biti inu bi tebi vener ne bilu potreba v takovo farlikost se podati? Zatu aku tebi hudu gre, je le tvoj dolg etc.« Kadar tedaj ty strašni exempli h timu prido, v katerih se vidi, kaku lahku so tudi veliki inu sveti ludje padli inu v tejh izkušnjavah ostali inu obtičali, tukaj, pravi Christus, je onu čas, de ta troštar pride inu ne bode gvišnu vuni ostal, temuč bode prišal inu vas vučil, de takove misli neiso od njega, temuč od tiga hudiga duha. Urzah, takove misli strašio inu pelajo v caganje, ampak ta Sveti Duh nejma strašiti, temuč troštati inu enu serce sturiti inu takovu on ima taku sturiti, de on od mene pričuje. Obt take misli, katere žalost inu enu težku serce sture inu sebo pernesso, izvunaj mene inu prez mene so od Hudiča. Ta Sveti Duh pak pernesse inu da troštlive, vessele misli v tem, kir on od mene pričuje, de sim jest za vas moj leben pustil inu za vaših greihov volo umerl inu za vaše pravice volo zupet gori vstal. Iz kateriga pričovanja vy bodete mogli doli vzeti, de jest vam neisim sovraž, vas ne hočem ferdamnati, temuč vekoma izveličati.

Ta Sveti Duh
ne straši, temuč trošta.

1764| Jn 15,26.

Tiga Svetiga Duha
trošt.

Zatu ležy onu vse na tej bessedici: »On bode (OD MENE) pričoval.«¹⁷⁶⁴ Tu se ima susseb dobru merkati zupar te rottirarske duhuve inu falš pridi-garje, zakaj onu je le-tukaj odločenu, de ta Sveti Duh, kadar on ima troštati, družiga ništer nejma sturiti, kakor od Christusa pričovati inu njega v ta serca perpraviti. Ker timu pruti ta hudi duh te visty straši, to smert inu greihe po navadi naprej deržy, timu more ta Sveti Duh skuzi svoje pričovanje braniti inu skuzi bessedo v naša serca govoriti inu reči: »Ah, človik, kaj ti vsaj delaš? Ne znaš ti tedaj sicer ništer družiga, kakor na to smert, greih inu ferdamnanje misliti? Oberni te očy od le-tiga grozovitiga, strašniga pogledka ali pilda inu gledaj le-semkaj. Ne znaš li ti eniga moža, timu je ime Jezus Christus, od tiga stoji pisanu: 'On je počet od Svetiga Duha, rojen iz Marje Divice, on je terpil, pod Ponciom Pilatušem je križan umerl inu pokoppan, v pakal šal inu na tretji dan je on zupet od mertvih gori ustal inu v nebessa šal?'¹⁷⁶⁵ Zakaj meiniš ti, de je takovu zgudilu? Nej li se onu zatu zgudilu, de bi se ti zupar to smert inu greih takoviga imel troštati? Zatu nehaj gori se bati inu cagovati, ti ja nemaš obeniga urzaha, kadar bi Christus nikar per tebi inu okuli tebe ne bil inu bi takoviga ne bil za tebe sturil, taku bi ti zadosti urzaha imel se bati. Ampak on je per tebi inu okuli tebe, kakor on pravi: 'Test sim per vas vse dny, noter do konca tiga svita.'¹⁷⁶⁶ H timu je on to smert zate terpil inu sedy tebi h troštu inu h sčitu na desnici svojga nebeskiga Očeta etc.« Gdi le-ta pridiga slove, tukaj ludje tiga Svetiga Duha štimo slišio, negovu pričovanje inu vuk. Kar pak na takov žlak ne slove, tu more, gdi je onu narbulše, Moizessovu pričovanje biti, ali je tiga zaliga, prekletiga Hudiča, kateri skuzi svoje samopravičarje, hynavce inu kecarje tudi pričuje inu pridiguje. Onu pak ne pride ništer družiga na tu istu kakor britkust, prestrašenje inu caganje. Bug, ta bi nas hotel pred tem obarovati inu per le-tim pričovainju tiga Svetiga Duha v naši pusledni urici obderžati, amen.

1765| Del nikejsko-konstantinopolskega simbola:
Et incarnátus est de Spírítu Sancto / Ex María Vírgine,
et homo factus est. / Crucifixus étiam pro nobis sub
Póntio Piláto; Passus, et sepúltus est, / Et resurréxit
tértia die, secúndum Scriptúras.

1766| Mt 28,20.

Tu je

na VI. nedello po veliki noči.

Tu je ta prvi štuk tiga današniga evangelia od troštarja tiga Svetiga Duha inu skuzi kaj on bode te karsčenike troštal. Nu, my hočmo dajle od družiga štuka tudi enu maihinu praviti, zlasti od križa inu pregainenja. Tukaj se ima nerveč merkati, de Christus pravi k svojem jogrom: »Ony vas bodo v pan devali.«¹⁷⁶⁸ Ali kakor te besséde slove: »Iz te synagoge inu vkup zbranja pahnili inu odločili.« Katere bessede pričujo, de ty, kateri te karsčenike v pan devajo inu nje vun od te cerkve ločio, ta titul pelajo inu bodo ž nym prangali, de so ony ta synagoga inu ta prava cerkov. Za takovo ony tudi hote cilu častitu hvaleni biti, kateri Bogu z eno sussebno risnico služio, sicer bi Christus le-teh bessed ne postavil: »Onu ta čas pride, de kateri vas umory, bode meinil, on stury Bogu eno službe na tem.«¹⁷⁶⁹ Za tiga volo je potreba, de se en rezlotik stury inu ludje vuče, de so vsej dvej Cerkvi. Ena ta falš Cerkov, katera vsaj tu ime ima inu se imenuje Cerkov inu Božji folk, kir vsaj nej. Ta druga, ta prava Cerkov, katera tiga imena nejma inu je vsaj ta prava. Le-te dvej Cerkvi se težku mogo rezločiti.

Zakaj le-tukaj nam ležy tu na potu, de my moramo spoznati, de tudi ta falš Cerkov eno pravo službo ima, kakor se vidi. My spoznamo frai inu deržimo, de ta papež inu njegov hauffen nej ta prava Cerkov, ali vener, kadar karsčujo, cerkovne služabnike stavio, zakonike poročajo, ie ta služba inu Božja besseda prav inu krafftna, za tiga volo spoznamo, de je nyh karst prov, my tudi teh otruk nikar zupet ne karsčujemo, kateri so od nyh karsčeni, kakor je Cyprianus sturil, ta je bil v tej mainingi, de on tiga nej za en karst deržal, kadar so kecarji koga bily karstili, zatu je nje zupet karsčoval. Inu je tu bilu njegov grunt. »Ty kecarji,« je on djal, »neiso v tej spravi, glihoti ali gmainsi te karsčanske cerkve. Zatu ony ne mogo obene karsčanske službe dopernesti.«¹⁷⁷⁰ Ampak le-ta grunt je falš, zakaj onu se more služba ali opravilu inu persone rezločiti, eden, kateri v vejdecih greihih tičy, kateri so zupar njegovo vejst, ta nej v ti edinosti ali gmainsi te karsčanske cerkve, ali vener nejma, zatu njegova služba inu opravilu, katero on v tej cerkvi ima, se nejma zavreči. Urzah, ona nej njegova, temuč GOSPUDA Jezuseva Christuseva služba. Kadar bi on pak hotel to zapuvid GOSPUDI Jezusevo Christusevo prelomyti, drugači, kakor je Christus zapovédal, karstytiti, pridigovati inu zacramente dilyti, tedaj bi ludje imejli urzah, karst, pridigo inu drugu pustiti yti. Kadar on pak na tej ordningi Christusevi ništer ne preminy, aku je on lih za svoje persone stran hud inu en greišnik, taku tu timu opravillu inu službi ništer ne vzame.

Za tiga volo, kateri hoče le-te dvej Cerkvi prov rezločiti inu soditi, ta nejma le na to službo gledati. Zakaj tudi ta falš Cerkov more to službo prov imejti inu pelati inu vener nej obena Cerkov, kakor se vidi, de ta falš Cerkov cilu enu častitu inu Božje ime pela inu se hvali. Zatu ludje ništer nejmajo marati, zakaj tukaj stoji ta druga zapuvid inu nas vučy, de tu ime Božje tudi nepridnu bode pelanu. H timu prossimo my v tej prvi prošni, v tem Oča našu, de Božje ime bode posvičenu, kateru je ja enu gvišnu znamenje, de tu istu ime od nyh veliku ne posvičenu bode. Za tiga volo kadar ta falš Cerkov enu stury inu hoče s tem imenom Božjim to pravo Cerkov v pan devati inu ferdamnovati, tukaj vela gori gledainja, de se ti ne pustiš strašiti, temuč en rezlotik sturiš inu rečeš: »Iest dobru slišim Božje ime, iest dobru slišim, de ti to Cerkov hvališ. Ampak takovu znajo ty neverniki tudi, sicer bi te prepuidi potreba ne bilu, de bi ludje ne imejli Božjiga imena nepridnu pelati.« Za tiga volo se more ta urtel drugači yskati inu nerpoprej po tem gledati, aku se tudi tu Božje ime prov pela ali nuca inu de se tiga častitiga imena te Cekve nikar hudu ali krivu ne pela.

k 2 Nu,

Ex sermone publico, annj 31.¹⁷⁶⁷

1767| Iz javne pridige, leta /15/31.

II.

1768| Jn 16,2.

1769| Jn 16,2.

Dvej cerkvi, ena prava inu falš.

Ta falš cerkov more to pravo službo imejti.

Cyprianova zmota.

1770| Ciprijan, Pismo Fidu (pismo 58: o krstu dojenčkov) (<http://www.newadvent.org/fathers/050658.htm>).

Ta prava cerkov se ne more per tej službi spoznati.

Izlaga tiga evangelia

Koku se ta falš cerkov
ima spoznati.

1771| Jn 16,2.

1772| Jn 16,3.

Kaj se pravi Boga
spoznati.

1773| Spoznanje.

Koku vmei papeško
inu našo cerkov se ima
soditi.

Nu, k le-taki sodbi služi ta regula, katero ta GOSPUUD le-tukaj da, s katero on to falš Cerkov cilu prav inu lipu doli izmala. Takaj ta prava Cerkov se tiga meča inu posvitne oblasti nikar an ne vzame, ta falš Cerkov pak vzame ta meč v roko inu pregainja to pravo Cerkov, kakor Christus le-tukaj pravi, de ony bodo vas v pan devali inu gdu vas umory, ta bode meinil, de on s teim Bogu eno službo stury.¹⁷⁷¹ Per tejm ti moreš ja gvišnu merkati, katera je ta falš Cerkov. Gvišniši pak je ti znaš spoznati per tem, ker Christus pravi: »Takovu ony bodo vam sturili zatu, de ony ni mene ni mojga Očeta ne znajo.«¹⁷⁷² Tu se pravi to falš Cerkov prov doli izmalati. To oblast inu opravilu ona more imejti inu Božje ime hvaliti inu se ž nym snažiti, ampak raven te službe inu imena Božjiga na njej ta nesreča vissi, de ona ni Christusa ni tiga Očeta ne zna.

Kaj se pravi uže Christusa inu tiga Očeta znati? Onu se pravi ja nikar maše brati, eno kappo ali guglo obléči, postiti, almožno dajati inu tem glih dell več dellati, temuč Christusa spoznati se pravi, de ludje verujo, de je tu jagne Božje, kateru tiga svita greihe nossi, kateri je za našo volo človik postal, na križu to smert za nas terpil, umerl inu zupet gori vstal inu v nebu šal. De se ludje takoviga troštajo inu pruti Bogu enu takovu zavupanje zapopadejo, de on nam za svojga Synu volo gnadliv inu milostiv bode, zakaj tu se pravi tiga Očeta znati inu vejdi, de on hoče milostiv biti inu nas naših greihov za svojga Synu Christusevo Jezusevo volo nikar pustiti platiti. Gdi je uže takovu spoznananje,¹⁷⁷³ undu je ta prava Cerkov, gdi takoviga spoznanja nej, undu te cerkve nej, naj si je lih ta oblast, služba, opravilu inu Božje ime tam istu. Za tiga volo se ima inu more nerveč na le-tu spoznanje gledati, taku ludje nikuli ne bodo mogli se motyti.

Tu dvojenje, kateru je na ta današni dan v tej Cerkvi, stury silnu veliku ludy zmotne, de ne vejdo, h katerimu deilu ali partji se ony imajo deržati. Ali onu nym na tem faly, de na tu ne hote gledati. My pridigujemo, de pred Bugom nam ništer ne more pomagati zupar ta greih inu to smert, temuč le ta smert inu gorivstajenje Christusevu. Kateri takovu s pravo vero zapopade, ta bode izveličan, kateri ga ne zapopade, on si sicer sturi, kar on hoče, taku ne more izveličan biti, koku silnu pak je takov vuk v tem starim inu novim testamentu gruntan, sliši vaša lubezan h drugimu čassu. Ali kaj se zgody? Ravnu za takoviga vuka volo pregainja nas ta papež inu njegov haufen, on nas v pan deva, nas s kecarjemi zmerja inu nas mory. Zakaj on vučy, kateri hoče v nebu priti, ta more za svoje greihe sam zadosti sturiti, Christus je le za ta porodni ali erbovi greih plačal. Kar my pak po tem karstu greišimo, za te iste more en vsakateri sam zase zadosti sturiti, z dobrimi delli takove greihe doli položiti inu Božji serd utolažiti. Koku se pak raima takova pridiga k spoznanju Christusevimu? Zakaj tukaj more ja yti, aku je Christus za te greihe zadosti sturil, taku my ne moremo zanje zadosti sturiti, dobra dela my imamo dellati, ampak iz ene druge maininge, kakor de by my hoteli skuzi ta ista greihe zbrysati inu v nebu priti.

Taku ti vidiš lipu iz le-te regule, katera je ta prava Cerkov. My bomo zatu v pan djani, de my vso pravico inu gnado le na Christusa Jezusa, na njegovo smert inu gorivstajenje postavimo. Timu pruti pak stavi ta papež inu njegova Cerkov tu izveličanje na svoja lastna dela, zasluženje inu zadostidjanje, kateru je ja enu gvišnu znameinje, de ony ni Christusa ni tiga Očeta ne znajo. Kadar my uže tu imamo, de my Christusa (Bogu bodi vselej hvala) prov spoznamo, ony pak Christusa ne znajo, taku naj te bomo neprestrašeni inu ništer zatu ne maraimo, aku nas lih ty, kateri Christusa inu njegoviga Očeta ne znajo, v pan devajo inu kecarje inu eno Hudičevo cerkov imenujo. Na le-tim nam veliko več ležy, de my tiga Synu inu tiga Očeta znamo, se za tiga volo ne pustimo
tu ne

na VI. nedello po veliki noči.

tu nepridnu bledenje inu marmrane motyti, de ta papež s tem imenom te Cerkve taku vissoku pranga inu nas timu Hudiču izdaje. My pak se moremo ene drugi sodbe troštati, ker nas nikar ty člověki ž nyh falš urtelnom, temuč Bug sam s svojem pravim, risničnim urtelnom iz tiga pana bode rešil inu za svojo Cerkov na sodni dan pred Bugom inu vsěmi angeli bode hvalil. Zakaj onu more vsaj taku na zemli yti, kakor Christus le-tukaj pravi, de dvej Cerkvi bodejo inu ima ena to drugo v pan devati.¹⁷⁷⁴ Ta pan pak ne gre nikuli več očit tu zupar to falš Cerkov, zakaj ona ima ta meč v roki inu se more s sylo zupar ta isti sčititi, kakor my na papežu vidimo. Kateru je enu gvišnu znamenje, de on ne more ta prava Cerkov biti. Zakaj od te prave kersčanske cerkve le-tukaj stoji, de ona ima v pan djana biti. »Vas,« pravi on, »bodo v pan devali.«¹⁷⁷⁵ Gdu so le-ty, vas? Nej li so ony našiga GOSPŪDA Christusa njegovu lubi jogri inu apostoli? Te bodo v pan devali inu umurili. Gdu? Ty, kateri tu imajo, de so ony ta synagoga inu ta cerkov. Taku onu gre še na ta današni dan. Zatu se my nejmamo pred takovim pannovanjem inu morjenjem prestrašiti, temuč my je imamo z vesseljem gorivzeti inu se vučiti, de je tu ta prava farba inu tu gvišnu znaminje ali merkanje teh karsčenikov inu te prave Cerkve. Vsaj taku, de tu spoznanje Christusevu inu njegoviga Očeta je pred vsemi ričmy, tudi per tem, zakaj ty widertauferji inu druge rotte bodo tudi pregainene inu veliku terpe. Ampak ony nemajo tiga spoznanja Christuseviga inu njegoviga Očeta, zakaj ony zataje to oblubo, katero je nym Bug v tem pervim karstu sturil inu enu novu menihštvu gori narede, skuzi tu ony mislio v nebu priti inu eniga milostiviga Boga imejti. Timu pruti pak ta prava Cerkov zna Christusa inu njegoviga Očeta, tu je ona se trošta le Božje dobrute inu milosti skuzi Christusa inu za takoviga trošta inu vupanja volo more ona pregainena biti. Tu ona rada terpy, zakaj ona vej, Christus je je le-tukaj prerokoval, zatu se ona volnu v tu poda, se pusty papežu inu njegovimu haufnu za kecarje inu Hudičevo cerkov vun klicati. Ampak njei je zadosti, de ona Christusa inu njegoviga Očeta zna inu vej, de ta papež ž njegovim kardellom, ony si bodite lih taku visoku obriveni, kakor ony hote, Christusa inu njegoviga Očeta ne znajo, temuč ga pregainajo, terpy za tiga volo rada s Christusom inu je tiga vupanja, de ona ž nym tudi v časti hode¹⁷⁷⁶ sidela inu vekoma živěla. Tu nam daj vsem naš lubi Oča v nebi skuzi svojga Synu inu tiga Svetiga Duha, amen.

1774| Jn 16,2.

1775| Jn 16,2.

1776| Bode.

TA PERVA PRIDIGA

NA SVETI FINKUŠTNI DAN, OD

TIGA PRAZNIKA INU OD SVETIGA

DUHA,¹⁷⁷⁷ V TEM DIANIU TEH

JOGROV NA

II. CAP.¹⁷⁷⁸

1777| Binkošti; praznik Svetega Duha; praznik tednov.

1778| Apostolska dela 2.

N*Nu kadar je bil dan teh finkušti dopolnen, so ony bily vsi vkup ene misli. Jnu se je naglu en šum sturil, od neba, kakor eniga silniga vejtra inu je vso hišo napolnil, ker so ony sidejli. Jnu na nyh so se vidili rezdileni jeziki, kakor de bi bily ogneni. Jnu on je na vsakiga mej nymi sedil inu so vsi polni postali Svetiga Duha inu so začeli pridigovati z drugimi jeziki po tem, kakor je Duh nym dal izgovoriti.¹⁷⁷⁹*

1779| Apd 2,1–4.

k 3 Ta bes-

Izlaga tiga evangelia

1780| Gr. Πεντηκοστή.

Tu ime finkušti,
od kod onu pride.

1781| 2 Mz 20,1–17.

1782| 2 Mz 19; 2 Mz 20.

1783| 1 Kor 10,6.

Teh Iudov finkušti
so enu pominejnje
enih bulših finkušti.

1784| 2 Mz 12,12–13.

1785| Straši.

Teh Iudov finkušti.
Ta postava strahi.¹⁷⁸⁵

FA bessedica finkušti nej slovenska, temuč je iz tiga gerskiga jezika vzeta, ty Garki imenujo pentecosten¹⁷⁸⁰ ta petdeseti dan. Zakaj ta finkuštni dan je ta petdeseti dan po veliki noči inu je per teh Iudeh en sussebni praznik bil zatu, de so ony na ta petdeseti dan, potehmal so ony tu velikunočnu iagne v Egypti jejdli inu so iz Egypta bily vlejkli, na tej gorri Syna te Desset zapuvidi prejeli.¹⁷⁸¹ Kadar je pak takovu ena velika dobruta, de je Bug sam svojo volo od nebes doli nym rezodil, de so mogli vejdi, na čim se vsaj Bogu enu dopadenje zgody, kaj bi on hotel ali ne hotel imejti, od tiga semkaj je Bug zapovédal takov petdeseti dan po veliki noči za svet deržati, de bi takove dobrute spumnenu bilu inu de bi se ony s tem flissigiš po voli Božji se vučili deržati, kadar bi ony slišali inu na tu spomislili, s kakovo risnico inu veliko častio je bil Bug svojo volo rezodil inu koku so se ony timu pruti bily zavezali, takovo volo s flissom deržati, kakor ta historia v teh 2. buqvah Moizessovih na 19. inu 20. cap.¹⁷⁸² spriča inu zviža.

Nu, taku se pak vidi v tej historji tiga Stariga testamenta, kakor Paulus pravi, 1. Cor. 10.¹⁷⁸³ Kar se je tem Iudom pergudilu, de je vse enu pominenje bilu teh djain, katera so se v tem Novim testamentu, v tem času te gnade imejla zgoditi. Zatu ravnu kakor my v tem Novim testamentu enu drugu inu bulše velikunočnu iagne jejsti imamo, (zakaj tamkaj v Egypti je pomagala ta kry tiga iagniča, s katero so ony te podboje pomazali, le h timu, de ta angel, ta konča več timu telessu nej škode sturil inu tiga pervurojeniga sadu nej umuril.¹⁷⁸⁴ Ker timu pruti našiga velikunočniga jagniča Christusa Jezusa kry h timu služi, de my iz tiga praviga Egypta, zlasti iz tiga Hudiča tyrannye, od tiga greiha inu te večne smerti bomo odrešeni) taku imamo my v tem Novim testamentu tudi ene druge inu bulši finkušti, kakor so une v tem Starim testamentu bile.

Uni so prejeli na tej gorri Synaj te Desset zapuvidi, tu je samu na sebi ena dobra, potrebna, žlahtna pridiga, za katero se ima Bug, spodobnu zahvaliti. Ampak s takovo pridigo nam nej ništer pomaganu zupar tiga Hudiča krajlestvu, ta greih inu zupar smert, temuč ta postava pomaga le h timu, de my še vegši greišniki bodemo inu naša lastna vejst nas pruti Bogu zatožuje inu dolžy, potehmal my tiga populnoma ne sturimo, kar je nam sturiti gori naloženu. Zatu ravnu kakor je onu eno strašno štalt imejlu na tej gorri Synaj, gdi je Bug govuril inu je bliskainje inu garmenje taku zlu enu skuzi drugu šlu, de se je ta cejl hrib kadil inu tressel, taku stury ta postava še, kadar ona ta serca prov zadene,

na sveti finkuštni dan.

dene, tedaj ona straši inu stury slabe inu cagove, de ludje ne vejdo, gdi bi ony pred britkustjo imejli ostati, zakaj vejdti, kaj Bug hoče imejti inu poleg tiga počutiti, de se nej deržalu etc. Takovu je nemogoče, de bi onu eniga človeka ne imelu ustrašiti ni njemu težku inu britku sturiti. Zakaj kaj Bug tem prestopavcem svoje besede pryti, je veideče, zlasti to večno smert inu vso nesrečo. Zatu so takove iudovske finkušti inu finkuštni pridige ene strašne, ne priaznive finkušti inu pridige, per katerih ne more veliku vesselia biti. Zakaj onu je čez vso masso enu grozovitu, strašno videnje imejlu, de so ty Iudje sami k Moizessu morali reči inu prossiti: »Ah, govori ti z nami, zakaj aku bo Bug ta GOSPUD z nami govuril, taku moramo umrejti.«¹⁷⁸⁶

Kaj imamo my pak timu pruti za ene finkušti v tejm novim testamentu? Ene čez vso masso častite inu priaznive, per katerih nej obeniga prestrašenja, temuč zgul vesselje inu dobra vola. Zakaj le-taku pravi ta evangelist, kakor je vaša lubezan v tem textu zdaj slišala, de na finkuštni dan, kadar so ty Iudje s to zahvalo za te Desset zapuvidi okuli hodili inu so tu dianje na tej gorri Sinaj hvalili inu spominali, so ty apostoli inu drugi karsčeniki vkupe vu eni hiši bily, tukaj se je naglu enu šumeinje od neba sem doli kakor eniga silniga vejtra vzdignilu inu to cejlo hišo napolnilu, de je vse zupar enu drugu hrupe-lu. Inu raven takoviga hrupeinja inu šumeinja so se rezdileni ognjeni ieziki vidili, ravnu kakor en plamen od ognja gori na nyh glavah goreiti inu plamiti. De taku ta Sveti Duh tukaj se je očitu pustil slišati inu viditi. Zakaj v tem šumeinju so ga slišali inu v teh ognjenih plamenih vidili, kakor je Christus poprej bil oblubil inu Iohannes, ta Karstnik, tudi bil prerokoval, ony bi imejli z Duhom inu ognjom karsčeni biti.¹⁷⁸⁷

Onu ima pak takovu svoje sussebnu pominenje inu urzah, zakaj ty jeziki pomeinjo tu pridigarstvu, tu nejma zabstoin biti, onu ima ta serca navejati inu eno novo luč ali ogin v nyh vužgati, kakor my bomo potle dajle pravili. Zdajci uže na takovu šumeinje inu ognjene plamene se possadi ta Sveti Duh na eniga slejdniga mej nymi inu vužge nyh serca inu nje skuzi preveja taku, de ony vu enim hipu Boga inu njegoviga Synu Christusa Jezusa prov spoznajo inu tu cejlu. S. pismu zastopio inu enu takovu serce inu missal imajo, de ony takov zastop nikar per sebi ne derže, temuč ga smejo fray očitu spoznati. Inu pride vsaj tu silnu čudu tudi h timu, de ony vse žlaht jezike znajo govoriti, ker so ony le svoje matere jezik poprej znali. Zakaj v Ieruzalemu se je onu moralu začeti, ampak nikar tukaj ostati, temuč kakor so ty preroki poprej bily prerokovali, bi ta evangelion imel v vseh jezikih v pervim začetku yti inu slovejti. Tiga k enimu pričovanju, de on v iudovski deželli nejma ostati, temuč po vsim svejtu inu v vseh jezikih pridigovan biti, vučy ta Sveti Duh te apostole vse jezike.

Le-tu so naše finkušti v tem Novim testamentu, gdi ty ludje Boga prov spoznajo, gdi se pred Bugom ne prestrašio, temuč vesseli bodejo inu eno dobro vejest zadobe z enim takovim sercom, kateru se pred ničemer ne prestraši inu vse za Christusevo volo radu terpy, kakor se na teh apostolih vidi. Od takovih finkušti nei le Christus v svojej pusledni pridigi, temuč tudi ty preroki: David, Esaias, Ieremias, Ioel, Zaharias inu drugi prerokovali.¹⁷⁸⁸ Za tiga volo hočmo my danas le-ta dan tudi ž nymi dopernesti inu od svetiga Duha pridigovati, kaj je on, kaj je njegovu dellu inu opravilu inu koku se my h timu imamo perpraviti, kadar my hočmo h takovim srečnim finkuštom tudi priti inu tiga Svetiga Duha prejeti.

H pervimu, taku vaša lubezan nejma misliti, kakor de bi ta S. Duh nikar poprej v tej Cerkvi inu mej temi ludmy ne bil, zakaj on je večni, vsigamogoči Bug, kakor Christus pravi: »On gre od Očeta vun.«¹⁷⁸⁹ Zatu on mora ravnu te nature inu tiga bitja ali stanu biti, kateriga je ta Oča. Taku my imamo gvišnu prič-

1786| 2 Mz 20,19.

Teh karsčenikov finkušti.

Historia od teh finkušti.

1787| Mt 3,11; Lk 3,16.

Ty ognjeni jeziki.

Mnogoteri jeziki.

1788| Ps 40,7,8; Heb 10,5-7; Iz 6,6-7; Jer 31,31-34; Jl 2,28-32; Apd 2,16-21; Lk 1,67-79.

I. Ta Sveti Duh je vselei per tei cerkvi bil

1789| Apd 2,33.

Izlaga tiga evangelia

1790| Lk 1,41; Lk 1,67; Lk 2,25; Lk 2,36.

Christus ta Syn Božji.

Tu rezodiveinje tiga Svetiga Duha na finkuštni dan.

Zakaj se je ta Sveti Duh stuprov na ta finkuštni dan rezodil.

1791| Ps 68,19.

1792| Apd 2,32–33.

Zakaj je Božji Duh svet.

1793| Jn 16,8.

Tiga Svetiga Duha lastnu delu.

pričovanje de je on, ta Sveti Duh, prejd inu prejd svoje delu ali opraviu v teh človekih imel, nyh serca resvejtíl, nje po Božji voli regiral inu pelal. Zakaj Christus sam pravi, kakor tudi Petrus, de je ta Sveti Duh skuzi te preroke govuril, taku pričujo ty evangelisti od tiga stariga Simeona, od te Anne, od Zaharia, Elizabete inu Ioannesa, de je ta Sveti Duh v nyh prebival.¹⁷⁹⁰

Zatu moramo my le-tukaj od tiga Svetiga Duha ravnu misliti inu verovati kakor od Christusa, tiga Synu Božjiga, ta je od vekoma bil inu je zdaici po tej prvi oblubi v tem paradizu syoje delu začel, kir se je on zupar tiga Hudiča na boj postavil inu je njemu na glavo stopil. Takovu delu, kateru se je zdavnai začelu, je ta Syn Božy tedaj očitu dokoinal, kadar je on človik postal, na križu umerl inu na tretji dan zupet gori vstal. Taku je tiga Svetiga Duha delu prejd inu prejd na tem svejtu bilu, de je on teh človekov serca skuzi to bessedo Božjo k veri pelal, nje resvejtíl, poterdil, potroštal inu v vso risnico pelal. Ampak takovu delu je on na le-ta sveti finkuštni dan stuprov popolno-ma inu očitu pelal, de onu nej več taku skrivnu se godylu kakor poprej, temuč en vsakateri, kateri je tu vidil, ta je tiga Svetiga Duha inu njegovu čudu moral viditi inu spoznati. Zakaj de so le-tukaj nekateri, kateri tiga za obenu opraviu tiga Svetiga Duha ne derže, temuč pravio: »Ty apostoli so polni mošta ali od sladkiga vina pyani,« takovu je ena svojevolna laža, nyh serce nje prepriča, de se ludje ptujeh, neznanih iezikov per pyančovainju ne mogo navučiti.

Kaj onu pak more za en urzah biti, de takovu rezodivenje tiga Svetiga Duha noter na le-ta finkuštni dan bode zavlečenu? Oben drugi, temuč de se my imamo vučiti, koku my takov šac le skuzi našiga GOSPUĐA Christusa imamo. Ta je nam takove daruve zadubil inu le skuzi njega bodo ony nam dani, kakor je vaša lubezan na ta dan njegoviga vnebuhojenja slišala iz tiga 67. psalma,¹⁷⁹¹ de je on v to visokoto šal inu je daruve prejel za te človeke. Zakaj le-taku izlaga sam s. Petrus le-ta špruh v tej današni pridigi, ker on pravi: »Nu, je uže pak Christus skuzi to desnico Božjo povišan inu je prejel to ob-lubo tiga Svetiga Duha od Očeta, je on vun izlil le-tu, kar vy zdaj vidite inu slišite.«¹⁷⁹² Tu je ta prvi štuk, de se my imamo vučiti, de ta Sveti Duh nej stuprov na finkuštni dan svoje delu inu opraviu začel, on je njo prejd inu prejd v svojei Cerkvi obderžal, ampak nerporej na sveti finkuštni dan očitu izkazal inu s sussebno oblastjo pustil viditi. De se my iz le-tiga rezodivenja vučimo, kaj za en siln šac je nam naš lubi GOSPUD Christus Jezus skuzi svo-jo smert inu gorivstajenje zadubil inu zaslužil.

H drugimu se my moramo tudi tu vučiti, ravnu kakor tu S. pismu GOSPUĐU Christusu enu sussebnu ime da inu ga imenuje to bessedo Bož-jo, taku onu da timu duhuvi Božymu tudi enu sussebnu ime inu imenuje nje-ga tiga Svetiga Duha, kateri ta serca s svojo gnado naveja, nagibljuje inu posvičuje, ker so poprej nečista, nesveta inu v greihih bila. Takovu ime je tem karsčenikom silnu troštlivu. Zakaj ony dobru vejdo inu vidio, de so ony timu Hudiču preslabi inu de njegovimu noterdajenju ne mogo vselej zuparstati inu se braniti. Ravnu zatu kakor takovu nje straši, de ony tiga hudiga duha zupar sebe imajo, taku se ony zupet troštajo, de ony skuzi Christusa imajo tiga Svetiga Duha, kateri nym te greihe ima odpustiti inu nje h pravi pokorsčini pruti Bogu gnati.

Koku pak ta Sveti Duh takovu opravi, tu je vaša lubezan slišala, Ioan. na 16. cap.¹⁷⁹³ De on ta svejt skuzi ta evangelion bode svaril za ta greih, za to pravico inu za to sodbo. Zakaj taku bodejo ta della te Svete Troyce v naši veri rezložena, k podvučenju teh mladih inu priprostih ludy, de je Bug, ta Oča, nam tellu inu leben dal inu nas k svojmu krajlestvu stvaril. Kadar so pak naši stariši skuzi ta greih v to smert padli inu takova štaifinga je na nas peršla, ie ta Syn Božji človik postal inu je skuzi svojo smert takov padec zupet vzdignil inu nas od greihov

na sveti finkuštni dan.

greihov inu od te večni smerti odrešil. Takovu odrešeinje nesse ta Sveti Duh vsimu svitu naprej skuzi ta sveti evangelion inu perpravi ta serca taku, de je ona gori vzamejo inu verujo, tu je ona se tiga troštajo, de Christus Jezus je zanje umerl inu na tem ne cbiuvlaio, de so skuzi tu z Bugom zmyrjeni, de nyh greihov nikar več ne hoče spuminiti, temuč te iste za Christusevo volo nym odpustiti inu šeinkati. Tu se pravi ta serca posvetiti ali kakor je Petrus v tem djanju imenuie, skuzi to vero očistiti.¹⁷⁹⁴

Gdi je uže taku odpusčanje teh greihov skuzi to vero, de aku lih ludje greih imajo, de my vener nikar zatu ne cagamo, temuč se troštamo tiga umyrainja inu gorivstajenja Christuseviga. Tukaj pride enu drugu posvičenje tiga Svetiga Duha, de on tudi naša telessa posvety, de my nikar več v greihih ne ležimo ni lušta inu lubezni na nyh neimamo kakor poprej, temuč se od nyh zderžimo inu se timu pruti flissamo, de my sturimo, kar je Bogu dopadeče, kakor Paulus vučy, Ephes. 4.: »Kateri je kradel, ta več ne kradi, temuč delaj inu sturi s temi rokami nekaj pošteniga, de bo on mogel dati tem potrebnim etc.«¹⁷⁹⁵ Takovu je tiga Svetiga Duha služba inu dellu, de on v nas eno novo, pravo inu serčno pokorsčino pruti Bogu začne inu my timu greihu zupar stojimo, tiga stariga Adama morimo inu skuzi to vero odpusčanje teh greihov zadobimo.

Ampak takovu posvičenje nej popolnoma kakor tu pervu te vere, kateru kadar bi onu tukaj ne bilu, taku bi my ne mogli z le-tem naprej priti. Zakaj messu inu kry je preslabu, ta Hudič pak premočan, h timu smo my tudi le te pervine tiga Svetiga Duha prieli, zatu ne more le-ta pokorsčina popolnoma biti. Kar pak takovi nepopolnoma pokorsčini inu posvičenju manka, tu bo na meistenu inu dostavlenu, dopolnenu inu dopernessenu skuzi tu pervu posvičenje te vere, ker my tu odpusčanje teh greihov inu skuzi tu pravični inu popolnoma posvičeni bodemo. Zakaj kar je še greišniga inu nečistiga na nas, tu bode odpusčenu, kakor de bi nikuli tukaj ne bilu. Taku vy vidite, zakaj ta Sveti Duh takovu ime pela, zlasti de on ima inu hoče te verne posvetiti, tu je skuzi to bessedo to vero na Christusa v nas obuditi, de my skuzi njega imamo odpusčanje teh greihov zadobiti. Čez le-tu dellu tiga posvičenja ima ta Sveti Duh še druga več dela, kakor on tudi sicer več imen ima. Zakaj Zaharias imenuje njega eniga Duha te molitve, zatu de on ta serca gane inu obudy, de se ona vsiga dobriga k Bugi zanesso inu vseh nadlugah za pomuč k njemu vpyejo.¹⁷⁹⁶ Item Christus njega imenuje eniga troštarja,¹⁷⁹⁷ kateri ta serca ogovory, de ona rada inu volnu vsé terpe inu se pred obeno nesrečo ne prestrašio, kakor je vaša lubezan v teim v evangeliu ozgoraj slišala. Item on imenuje njega eniga Duha te risnice,¹⁷⁹⁸ kateri trošt nej le risničen inu gvišen, temuč kateri nas tudi pred lažami inu kecaryo bode obaroval inu v čisti bessédi inu v pravi veri obderžal, ker bi nas sicer ta Hudič skuzi našo pamet inu falš vuk v zmoto pelal inu v laže vtaknil.

Takovu so tiga Svetiga Duha lastna dela, poleg tiga, de on zo vsemi žlaht tugenti inu daruvi te verne cira ali snaži. Inu je en takov troštar, kakor Christus pravi,¹⁷⁹⁹ kateri vekoma per nas ostane, ker je sicer vsiga svita trošt le en potelesni trošt inu cilu obeniga ostanka nejma. Za tiga volo, kadar ta Sveti Duh takove častite inu velike ričy v nas ima dellati, taku onu dajle na tem ležy, de se my tudi vučimo, koku my h takovimu daruvi pridemo inu tiga Svetiga Duha zadobimo, de on timu glih v nas tudi inu my skuzi njega posvičeni inu izveličani bodemo. Od tiga nas vučy naš lubi GOSPUĐ Jezus Christus sam, Luc. 11. Ker on pravi: »Kadar tedaj vy, ker ste vy hudi, znate vašim otrokom dobre daruve dati, veliku več bode ta Oča v nebi tiga Svetiga Duha dal tem, kateri ga prossio.«¹⁸⁰⁰

1794| Apd 15,9.

I.
Vera.

II.
Posvičeinje te vere inu
S. Duha.

1795| Ef 4,28.

Tu posvičeinje nej
popolnoma na teim
svěitu.

Druga dela tiga Svetiga
Duha.

I.

1796| Zah 12,10.

1797| Jn 14,26.

II.

1798| Jn 14,17; Jn 15,26.

III.

Koku ludje mogo tiga
Svetiga Duha zadobiti.

1799| Jn 14,16.

1800| Lk 11,13.

Izlaga tiga evangelia

I.
Ludje k Svetimu Duhu
pridejo skuzi molitov.

Le-ta špruh merkaj dobru, de narpoprej le Bug sam tiga Svetiga Duha da inu ga da tem, kateri ga za njega prossio inu po takovih daruvih vzdizejo inu bi nje radi hoteli imejti, zatu aku se tvoje serce odpre, de misliš inu prosiš: »Ah, Bug, daj meni tudi tiga Svetiga Duha,« s takovimi missalmi inu molitov-jo pojdi naprej inu nikar ne cbiuvlai, tu je narbližni inu narbulši pot, po katerim ti moreš k Svetimu Duhu priti, zakaj Christus sam vučy, de imaš taku sturiti inu tiga Očeta za S. Duha prossiti. Nu. taku more pak takova molitov ravnu kakor druge yti le v tem imeni Jezusevim, de my prossimo, Bug bi hotel nam za Christusevo svojga Synu inu našiga odrešenika volo takov dar nam šeinkati. Tukaj imamo my en velik fortel h timu, kakor so vaše lubezni na ta dan tiga vnebuhojenja Christuseviga slišale. Zlasti de je Christus zatu k Očetu inu v nebu šal, de bi on takove daruve od Očeta prejel inu nje nam le sem doli poslal. Zatu my moremo prez cbiuvla prossiti, zakaj tukaj nej le samuč ta zapuvid inu ta obluba, de my imamo za tiga Svetiga Duha prossiti, temuč onu je tudi ta volo tukaj, de Christus zatu na desnici Božji sedy, de on nam takove daruve hoče pustit dujti, zakaj on je nje tudi od Očeta prejel, kakor v tem 68. psalmi¹⁸⁰¹ stoji, nikar za svojo persono, temuč za te človeke, de on nje nym hoče dati inu šeinkati.

1801| Ps 68,19.

II.
Skuzi bessédo
inu te sacramente.

Nu, taku pak vener ta molitov sama nej zadosti, zakaj kadar bi se ti hotel vu en kot possaditi, za tiga Svetiga Duha prossiti inu bi se poleg tiga ne hotel s flissom k bessedi inu h tem svetim sacramentom deržati, taku bi ta molitov malu sadu pernesla. Urzah: ta Sveti Duh hoče le skuzi to bessédo inu te svete sacramente svoje opravillu ali dellu opraviti. Kateri bi se uže od takoviga hotel zderžati, h timu istimu bi ta Sveti Duh nikuli več ne prišal. Zatu se my pustimo karstiti, my gremo h ti večerji tiga GOSPUDA, my poslušamo Božjo bessedo, pegerujemo to absolucio, kir vejmo, de skuzi takovu ta Sveti Duh svoje delu v nas opravi, kakor ty exempli spričajo. Te try tavžent duš, katere je Petrus s to pervo pridigo na ta današni dan preobernil,¹⁸⁰² bi ne bile nih živoče dny preobernene, kadar bi one nikar ne bile poprej to bessedo poslušale. Kadar one pak to bessedo poslušajo inu nyh serca skuzi to isto bodo zadenena, tedaj se ony tudi puste karstiti, koker je tu Christus bil zapovédal. Taku ta kamerling¹⁸⁰³ te krajlice v tej Murovi deželi nej mogel tiga Svetiga Duha dobiti, Philippus je moral njemu pridigovati inu tu Pismu izlagati. Kadar je uže tu serce skuzi takovo pridigo od Svetiga Duha bilu zadenenu, tedaj ta Sveti Duh svoje službe še nej hotel dopernesti, Philippus je moral poprej tiga kamerlinga z vodo tudi karstiti.¹⁸⁰⁴

Exempli.

1802| Apd 2,41.

1803| Osebni sluga, služabnik aristokratov, komornik (*valet-de-chambre*); to družbeno mesto se je razvilo v poznem srednjem veku, bilo je spoštovano in dobro plačano.

1804| Apd 8,34–37.

III.
Ta leben morajo ludje
pobulšati.

Zatu aku ti hoč h daru tiga Svetiga Duha priti, taku more pred vsemi ričmy tu tukaj biti, de ti za takove daruve v tem imeni Jezusevim tiga Očeta prossiš inu se potle s flissom derziš k bessedi, na tvoj karst zmisliš, kaj je tebi Bug v tejm istim oblubil inu kakovo zavezo je on s tabo skuzi ta karst sturil inu de čestu h tej večerji tiga GOSPUDA prideš inu te absolacie se diležen sturiš etc. Zakaj skuzi to bessédo inu sacramente hoče ta Sveti Duh naša serca s to novo lučjo te vere vužgati, de my to bessedo nikar le poslušamo, kakor so njo ty obterpneni Iudje poslušali, temuč njo tudi zastopimo inu skuzi to drugi človeki bodemo inu nova serca zadobimo.

Kir hoče S. Duha
dobiti, ohraniti,
mora v pravo pokuro
stopiti.

Poleg tiga more h tretimu tudi tu tukaj biti, de my skuzi gard, divy, ne-snažen leben ali življenje inu skuzi svojevolne greihe tiga Svetiga Duha na njegovim delu nikar ne mudimo inu pačimo ni od nas ne preženemo. Zakaj ta Sveti Duh ne more prebivati, gdi ta Hudič prebiva. Za tiga volo, kadar ta Hudič tebe izkuša, z lakomnostjo, s sérdom, z nečistostjo inu z drugimi greihi, taku se ti zdaici derži na to molitov, de bi Bug tebe hotel pred tem obarovati inu tebe v svojej pokorsčini obderžati. Zakaj ima li ta Sveti Duh h tebi priti, ali per

na sveti finkuštni dan.

ali per tebi ostate, taku se ti moreš pred takovimi vunainimi greihi varovati, ali aku si iz slabusti v nje padel, taku se ti moreš zupet gori skolehati inu gori vstati inu v takovih greihih nikar ležeč ostate. Tukaj tedaj hoče ta Sveti Duh k nam stopiti inu kakor my prossimo, nam pomagati štritati zupar tiga Hudiča, greih inu tu messu, ker timu pruti ty, kir se svoievolnu z greihi oblože, le čedajle več s tem Hudičem bodo obsejdeni inu izvunaj te pokure nikuli več k Svetimu Duhu ne pridó ni ga zadobe, kateriga lastnu dellu je, kakor sim jest ozgoraj djal, de on nerpoprej skuzi to vero inu odpusčainje teh greihov nas ima posvetiti inu potle nam pomagati, de my timu greihu zupar stojimo inu v Božji pokorsčini živimo.

Taku je vaša lubezan ozgoraj slišala, de my le te pervyne tiga Svetiga Duha preimemo inu timu pruti messu inu kry ostane inu žive, kakor dolgu my živimo. Od tiga semkaj pride, de tudi ty, kateri tiga Svetiga Duha imajo, so vener slabi inu cilu čestu padejo, de se nihče le-tukaj ne pohuiša inu ne misli kakor ty widertaufferji, kateri tiga Svetiga Duha ima, de ne more pasti. Reis je, kadar bi my tiga Svetiga Duha vselej slušali, taku bi my nikar ne padli. Ampak takovu je nemogoče, ta Hudič je premočan, ta svejt prehud, naše messu inu kry preslabu. Za tiga volo je potreba veden moliti, de bi Bug svojga Svetiga Duha ne hotel od nas vzeti, nas v svoje gnadi milostivu obderžati inu vsak dan takove daruve tiga Svetiga Duha gmerati inu kakor my v tem Oča našu molimo, nam naše dolge odpustiti. Zakaj prez takoveh dolgov ne mogo tudi ty svetniki živejti, ampak skuzi to vero na Christusa ony bodo odpusčeni inu nejmajo škoditi.

Taku ima vaša lubezan, kaj so te prave finkušti, katerih se my karsčeni-ki iz serca imamo vesseliti, kakor katere so veliku častitiše kakor teh Iudov finkušti. Potehmal je ta Sveti Duh skuzi Christusa čez vse messu vunkaj izlyt, de my skuzi ta evangelion Boga spoznamo inu skuzi tiga Svetiga Duha svety inu brumni bodemo na duši inu telessu, aku se my drugači karsčansku hočmo z molenjem, pridig poslušainjem inu z enim nepohuišanskim lebnom h timu perpraviti. H timu pomagaj nam skuzi Christusa ta S. Duh, amen.

S tém moleinjem za tiga Svetiga Duha ljudje neimajo nehati.

Kersčanske vinkušti so pridniše koker iudovske.

TA DRUGA PRIDIGA,

E V A N G E L I O N I O H A N .

NA XIIII. CAP. ¹⁸⁰⁵

1805| Evangelij po Janezu 14.

NAŠ GOSPUD Jezus je djal per mizi v tej svojej pusledni večerji k svojem jogrom le-taku: »Kateri mene lubi, ta bo moje bessede deržal inu moj Oča ga bo lubil inu my bomo k njemu prišli inu prebivališče per njemu dellali. Kateri pak mene ne lubi, ta ne deržy moje besséde. Jnu ta besseda, katero vy slišite, nej moja, temuč tiga Očeta, kateri je mene poslal. Le-tu sim jest k vam govuril, dokler sim per vas bil. Ta troštar pak, Sveti Duh, kateriga bo Oča poslal v mojem imeni, ta isti bo vas vučil vse ričy inu vas bo opomenil na vse tu, kar sim jest k vam govuril. Jest vam myr pustim, moj myr jest vam dam. Jest vam nikar taku ne
l 2 dam,

Izlaga tiga evangelia

dam, kakor svejt daje. Vaše serce se ne prestraši inu se ne buj. Vy ste slišali, de sim jest vam djaj: »Fest grem tjakaj inu zupet k vam pridem.« De bi vy mene lubili, vy bi se gvišnu vesselili, ker sim jest djaj: Fest grem k očetu. Zakaj ta Oča je vekši, kakor sim jest. Fnu jest sim vam zdaj tu povédal, prejden se zgody, de kadar se bo zgudilu, vy bote verovali. Fest ne bom naprej uže več z vami govuril. Zakaj viuda tiga svita pride inu on nejma ništer na meni. Ampak de ta svejt spozna, de jest Očeta lubim inu taku sturim, kakor je Oča meni zapovédal. Vstanite gori inu pojdimo od sod.»^{1806 1807}

1806| Tod.

1807| Jn 14,23–31.

1808| Leta /15/32, doma, pri večerji.

Anno 32. domi
à coena.¹⁸⁰⁸

1809| Christusu.

1810| Naprej.

1811| Jn 14,23.

Christusa lubiti
inu na njega verovati
je vse enu.

E-ta evangelium je tudi en štuk od te troštlive pridige, katero je ta GOSPUD na veliki četertik per mizi sturil inu je en text, kateri se susseb ima dobru merkati. Zakaj ta GOSPUD hoče nas vučiti, de je enu zgublenu dellu, zatu se mujati inu truditi, koku ludje imajo Boga spoznati inu k Bugi priti, kadar ga nikar taku ne začnejo inu naprej ne vzamejo, de ony njega, tiga GOSPUDA Christusa, lubio. Kadar lubezan h Christnsu¹⁸⁰⁹ uaprej¹⁸¹⁰ ne gre, taku je onu vse enu ne gvišnu klopotanje, kar se od Buga misli govori ali sliši, ony ga vsaj ne bodo zadeli ni zapopadli ni bodo tudi tjakaj mogli priti, de bi Bug nje za lubu imel. Kateri pak Christusa lubi, ta pride tjakaj inu njega ta Oča tudi bode lubil.

Kaj pak onu more za eno mainingo imejti, de ta GOSPUD te lubezni spumni inu te vere nikar, kakor on sicer v navadi ima. Kateri na mene veruje? Ie li je tedaj lubezan stury inu nikar ta vera, de on pravi: »Kateri mene lubi?«¹⁸¹¹ Ali tu je vse enu, zakaj Christusa ti ne moreš lubiti, temuč de veruješ na njega? Inu se njega troštaš. Inu ta bessedica lubiti, v le-tej reiči se nekaj zastopniši vidi, kir daje lipu na znanje, koku ludje imajo oči inu serce od vsiga družiga, kar je v nebi inu na zemli, odvlejši inu je imajo le na tiga moža Jezusa Christussa oberni-

na sveti finkuštni dan.

oberniti. Zakaj takovu je te lubezni lastna natura, česser se ona an vzame, tiga se ona le samiga pooblasti, na tem ona ostane inu počiva inu za drugu na teim širokim svejtu ništer ne rodi. Taku hoče ta GOSPUD od nas tudi deržan biti, de my njega lubimo inu naše serce na njega postavimo. Tu se pak ja ne more zgoditi, temuč skuzi to vero. Zatu ne vzame le-ta špruh tej veri ništer, temuč služi h timu, de ludje mogo te vere naturo inu pravu opravillu s tem bujle spoznati.

Potle jemle Christus to bessedico LUBITI tudi zatu, kir je dobru vidil, de kateri hoče njegovo bessédo gori vzeti inu per te isti obstati, veliku bode mogel terpejti, zakaj tukaj se bodo našli mnogotere nadluge inu izkušnjave, katere radi k neterpežlivosti inu k nevoli ludy perpravjo, de h puslednimu tudi, kadar taku hudu gre, mislio: »Kaj si vsaj le zadenem, de sim jest to bes-sedo pridigoval inu očitu spoznal? Jest bi dobru bil molčal inu zame mogel verovati inu zase ohraniti, kar bi meni Bug bil dal. Nai bi bili drugi tu opravi- vili inu gori stopili, kateri bi bily vučeneiši inu več sreče h timu imejli, zdaj jest tičim inu ne opravim ja nikar le ništer ali ja maihinu, temuč bi mogel dobru ob tellu inu leben h timu priti.« Aku ludje hote ali imajo takove izkuš- njave vun izstati inu nikar pod nymi konec vzeti, temuč terdnu na bessedi deržati, taku h timu sliši, kakor ta GOSPUD le-tukaj pravi,¹⁸¹² de ludje njega lubio inu my poprej enu častitu dobru dopadenje na njemu imamo. De en pridigar inu en vsakateri karsčenik more reči: »Onu si meni nad tem pojdi, kakor ta lubi Bug hoče, taku vener čo se terdnu deržati inu mojga lubiga GOSPUDA Christusa nikar zatayti, onu je vsaj le njemu h časti začetu inu nikar tem ludem, zatu se more vunkaj do konca izpelanu inu nekaj nad tem terplenu biti.«

»Gdi pak takove lubezni nej, tukaj ludje ne bodo dolgu na mojej besse- di deržali,« pravi Christus, »zakaj jest nikar tollerjev ni kron vun ne dilim, temuč ta večni leben. Tiga ty ludje le-tukaj na zemli ni prejemleio ni uživajo, temuč stuprov po le-tim lebnu. Zatu onu vse na tem ležy, de vy lušt inu lu- bezan na meni imate. Ie li ta lubezan tukaj, taku vy bote mojo bessedo der- žali inu terdnu per te isti ostali, aku bi vam lih tellu inu leben imejlu velati. Aku pak te lubezni tukaj nej, taku vy ne bote moje besséde deržali. Zakaj tukaj se bode veliku farlikosti, izkušnjav inu zuparnosti našle, katere vas vse k neterpežlivosti inu v cagainju bodo permorovale inu gnale.« Kateri pak Christusa prov spozna, na njega veruje inu njega lubi, ta se ne bode pustil k serci yti, temuč serčnu inu vesselu skuzi pojde. Zakaj on vej inu se tiga trošta, de je Christus za nas terpil, pokoppin inu zupet gori vstal. Iz tiga vsaki vej, zastopy inu veruje, de Christus z nami ništer hudiga, temuč vse dobru meni, de je tu iz prave cele lubezni pruti nam sturil. Taku more ta lubezan iz te vere semkaj zvyrati, ta rine potle skuzi vse žlaht farlikosti inu nesrečo inu nič zatu ne mara, aku lih ta svejt mermra inu se serdy, zakaj njej več na Christusu inu na njegovi bessedi, kakor na tiga svita serdu ležy.

Tu je uže, ker on pravi: »Kateri mene lubi, ta bode moje bessede deržal.¹⁸¹³ Mojo bessédo od mojga umirainja ali smerti inu gori vstajenja. Nikar Moizes- sovo bessedo ali te Desset zapuvidi. Ta ista besséda se dobru tudi ima deržati inu nikar zupar to isto sturiti, zakaj Bug je zdavnaj poprej takovu zapovédal. Ampak per takovi bessedi Moizessovi nej tiga trošta, kateri je per moji besse- di, ty ludje obene dobre veisti od nje ne zadobe, temuč še več my vidimo, de nam na takovi pokorsčini manka ali faly, s tem več se my boymo pred Božjo nemilostjo inu serdom.« Ampak ta besseda našiga lubiga GOSPUDI Christu- sa, ta sveti evangelion, v katerim my slišimo, koku je Christus za naših greihov volo uméril inu nam h pravici zupet gori vstal, ta je ta narvissokeiši inu bulši šac. »Kateri tiga ima,« pravi Christus, »močnu inu terdnu na nym der-

Zakaj je onu potreba, de ludje Christusa lubio.

1812| Jn 14,23.

Kaj je Christuseva besséda.

1813| Jn 14,23.

Koku ludje imajo Boga spoznati.

Izlaga tiga evangelia

1814| Jn 14,23.

1815| Christusu.

En velik trošt.
Koku Bug
per nas prebiva.

1816| Jn 14,23.

Kateri Božyo bessedo
lubio, derže, so serčni.

1817| Iz 66,1; Apd 7,49.

Per vernih Sveta
Troyca prebiva.

1818| Jn 14,24.

žy inu nad nym vse vaga, prejdan si ga on pusti vzeti, ta le bodi gvišen, de njega moj Oča tudi lubi.«¹⁸¹⁴ Tu je prov po s. Ianžu govornju, ta ima svojo sussebno navado, katere ty drugi evangelisti nikar taku nemajo, de on te ludy nerpoprej h Ckristusu¹⁸¹⁵ vleiče inu potle perpravi on nje skuzi Christusa k Očetu, zakaj taku onu enu za drugim gre, kakor Christus le-tukaj vučy, de ludje imajo nerpoprej Christusa spoznati, njega za lubu imejti inu za tiga deržati, de je on priaznju inu nas zo vso zveiščino meini, gdir je pak tu zavupanje na Christusa inu ta lubezan h Christusu, imamo my natu tudi verovati, de ta Oča nas tudi lubi, de taku en človik vse iz tih očy ima postaviti inu skuzi Christusa ni serda ni nemilosti od Buga čakati inu se nejma ni pred greihi, pred Hudičom ali smertjo bati zatu, ker nas Bug za lubu ima, kadar my Christusa lubimo.

Tu je en velik inu močan trošt vsej izkušnjavi, kateri bi ga le prov mogel zapopasti inu takovu terdnu verovati, de Bug se ne hoče z nami serdyti, temuč se pruti nam priaznivu smejati, kadar my Christusa za lubu imamo inu terdnu na njegovi bessedi deržimo. Ampak onu ne hoče susseb h timu času te izkušnjave v naše serce. Tu, kar je timu zupar, my mislimo inu menimo, Bug je nam sovraž, on za nas ne mara inu nas hoče z butico byti. Ampak takova missal je falš. Zakaj Christus gvišnu ne laže, ker on le-tukaj pravi: »Kadar onu z vami tjakaj pride, de vy mene lubite inu moje bessede deržite¹⁸¹⁶, de vy vaš narvissokeiši lušt inu vesselje na meni imate, de sim jest vas od tiga Hudiča oblasti odreišil inu de vam naprej ta greih nejma škoditi inu vas ta smert nejma inu ne more požrejtj inu ste uže tiga večniga lebna inu izveličanja gvišni, kakor moja besseda vučy,« taku je gvišnu, de vas ta Oča tudi bode za lubu imel inu bode svojo lubezan taku pruti vam izkazal, de on, ta Oča, s tem Synom inu Svetim Duhom k vam bode prišal inu per vas enu prebivališče sturil. Tu je ja en siln velik inu leip trošt, de enimu karsčenicu nej potreba misliti, koku bi on hotel tja gori v nebu leisti, on si ostani v Ieruzalemi, v Rymi, ker on hoče na zemli, on si bodi na puili ali v hiši, taku on vsaj ima v nebi biti. Zakaj Bug Oča, Syn inu Sveti Duh, hote per njemu biti inu per njemu prebivati. Takovu my imamo le-tukaj na zemli v tej bessedi inu je počutimo skuzi to vero v serci. Ampak v tem prihodnim lebnu h poslednjimu imamo tu s tem djanjem inu uživanjem počutiti inu imeiti.

Zakaj Bug per nas prebivati le-tukaj na zemli se ne pravi ništer družiga, temuč de vse, kar my sturimo, govorimo, mislimo inu terpimo, ima dobru sturjenu biti, my jeimo, pyemo, dellamo, vstanemo gori, doli ležemo, my molimo, študiramo, poyémo ali beremo, taku si je Bug hoče vse pustit dopasti. Tu se more vsaj ja dobru enu nebesku krajlestvu imenovati, kadar bi my le le-to gnado imejli inu bi te očy mogli gori odprejti inu takovu verovati. Zakaj tu nebu samu nejma te časty imejti, katere én karsčenic ima. Urzah je: Od nebes Bug ne pravi, de bi on v nyh hotel prebivati, temuč pravi, tu nebu ima njegov stol inu ta zemla njega ponužnik biti.¹⁸¹⁷ Ampak enu karsčansku serce, tu ima tu pravu prebivališče biti, v katerim hoče Bug prebivati. Kadar onu le Christusa taku zna inu more zapopasti, de onu vej, de je on za nas terpil inu umérl inu za njegove dobrute volo njega za lubu ima.

Taku onu vse na tem ležy, de si my Christusa pustimo dopasti, taku onu nejma nam obena škoda žaliga sturiti. Zakaj takova lubezan bode nam vse mehku inu lahku sturila, kar my za njegovo inu njegove bessede volo imamo terpejti, ker bi onu sicer nemogoče bilu, de bi ludje ne imejli maihiniga serca, žalostni inu nepoterpežlivi biti inu od te bessede doli pasti, kakor Christus zdaici natu pravi: »Kateri pak mene ne lubi, ta ne deržy moje bessejde.«¹⁸¹⁸

Kateri uže Christusa lubi, ta ima ta trošt le-tukaj zupet, de ta Oča njega za Christusevo volo nikar le za lubu hoče imejti, temuč sam k njemu priti inu per

na sveti finkuštni dan.

per njemu sred GOSPUDOM Christusom inu Svetim Duhum prebivati, tu je en častit, izveličanski trošt, na kateriga bi se my imejli deržati inu se volnu v tu popati, kar bi nam nad tem bilu terpejti.

Gdi pak le-te lubezni h Christusu nej inu ty ludje ta evangelion zatu gori vzamejo, de ony, kakor veliki gospudje v navadi imajo, tu duhovnu cerkovnu blagu nase perpravio ali sice v drugi viži nih prid isčejo inu lušt dopernašajo, kakor ta svejt skoraj vuseh ričeh stury inu vse za svojga nuca ali prida volo začne, tukaj ludje ne bodo dolgu na le-tej bessédi deržali. Zakaj de ludje mogo v farlikosti ostati, h timu sliši ta lubezan h ti bessedi, sice kadar bi se ludje s sylo inu iz permorovania ali za denarjev volo imejli sturiti, bi onu iz tiga ništer ne bilu. Aku my uže hočmo pravi karsčeniki biti inu na tem evangeliu terdnu deržati, taku moremo le h timu nas perpraviti, de rečemo: »Onu je v mujga GOSPUDA Jezusa Christusa imeni začetu inu se je njemu k službi zgudilu, zatu more tudi onu en takov konec imeiti, kakor Bug hoče.«

Zatu imamo my terdnu na tej bessedi Christusevi deržati inu se obeno nesrečo ni farlikost od nje pustit odgnati, zakaj kakor Christus daje pravi: »Ta besseda, katero jest govorim, nej moja, temuč tiga Očeta, kateri je mene poslal.«¹⁸¹⁹ Na takovo vižo Christus v navadi ima čestu govoriti, onu tudi silnu veliku na tem ležy. Inu je ta summa od tiga, de Christus hoče reči: »Kadar vy mene zapopadete inu na meni vissite, tu je na moji bessedi inu na moji oblubi se deržite, taku ste vy gvišni, de vy tiga praviga Boga zadenete inu ga ne morete greišiti, ker je onu sicer nemo-goče, de bi ga ludje mogli najti ali ga spoznati prez te bessede Christuseve.« Urzah: Ta besseda, katero jest govorim, nei moja, temuč tiga Očeta besseda.¹⁸²⁰ Aku vy njo uže gori vzamete, taku vy tiga Očeta gori vzamete. Veruite li vy njej, taku vy verujete na tiga Očeta. Zatu se more ta raitinga na ta današni dan lahku sturiti. Ta Mahomet, Turek, papež inu Iudje hvalio se veliku z Bugom, veliku molio inu hote njegovi narbulši služabniki biti. Ampak gvišnu je onu, Mahomet, Turek, papež inu Iudje so tiga Očeta greišili inu ne vejdo ništer od njega, zakaj ony nejmajo našiga GOSPUDA Christusa bessédo, katera vsaj nej Christuseva, temuč tiga Očeta, v kateri on nam oblubi, koku my skuzi njega k odpusčanju teh greihov inu k večnimu lebnu imamo priti. Ia, ony pregainajo še takov vuk inu nas imenujo kecarje, kir my h Christusu inu nikar na zasluženje inu lastna dela vižamo.

Zatu hoče ta GOSPUD z le-timi bessedami svoje jogre obarovati inu vučiti, kakor de bi on hotel reči: »Aku vy hočte Boga poslušati, Boga per vas imejti inu per Bugi biti, taku vam nej potreba vaših ušess inu ocy drugam oberniti kakor k meni. Aku vy uže mene poslušate, taku vy Boga poslušate. Aku vy mene vidite, taku vy Boga vidite, zakaj tu je odločenu: Ali skuzi mene Boga poslušati inu viditi ali Boga nikuli več slišati ni spoznati. Iz tiga more pak dalje jiti, de kadar Christus eno priaznivo bessedo govory, de tu cilu bogastvu IA h tej isti bessedi pravi, iest hočo molčati, de bi ta svejt ali Hudič mogli enu NE iz tiga sturiti. Urzah je le-ta, zakaj Christuseva besseda nej njegova besséda, ona je tiga Očeta besséda, kakor on sam pravi: »Te bessede, katere vy slišite, neiso moje besséde, temuč tiga Očeta, kateri je mene poslal.«¹⁸²¹ Tu je vsaj taku cilu priprostu govorjenu, de se ne mogo preproštiši govoriti. Zatu kadar tiga svita modri ludje čez takove bessede pridejo, taku je derže za zaspane inu malu vredne bessede, zakaj od takovih ričy, na katerih tulikain ležy, bi se imejlu silniši inu vissokeiši govoriti. Ali kak leben inu trošt v takovih zaspanih, priprostih bessedah, kakor ta pamet sodi, tičy, se tedaj najde, kadar se ima iz tiga svita se ločiti.

Kateri Božyo bessedo lubi, ta za nee volo vse vaga.

Christuseve bessede so njegoviga nebeškiga očeta besséde.

1819| Jn 14,24.

1820| Jn 14,24.

Kaj Christus govory, tu Bug govory.

1821| Jn 14,24.

Zatu

Izlaga tiga evangelia

Kateri hoče, de ga Bug
lubi, per nim prebiva,
ta lubi Christusa
inu se derži nega
bessede.

1822| Jn 14,25–26.

Zatu je ta GOSPUD le-tukaj taku pusty ostati inu pravi: »Takovu sim jest k vam govuril, kadar sim per vas bil, ampak ta troštar, ta Sveti Duh, kateriga moj Oča bode poslal v mojem imeni, ta vas bode vse vučil inu vas opumenil vsiga tiga, kar sim jest vam pravil.«¹⁸²² Zakaj kadar bi se lih veliku bessed od tiga sturilu, aku ta Sveti Duh nej per tem, taku tiga vsaj Iudje ne zastopio. Kar več za le-teim evangeliu gre, ništer družiga nej, temuč ta konec le-te cejle troštlive pridige, katero je ta GOSPUD per mizi v le-tim capituli svojem jogrom sturil, zlasti de bi ony imejli vesseli inu dobre vole biti inu se nad njegovo šmaglivo smertio nikar pohuišati ni kumrati, zakaj onu ima nym k bulšimu priti. Tu je pak vaša lubezan na ta dan Philippa inu Iacoba zadosti slišala. Zatu je my hočmo zdaj per le-tim vuki pustit ostati, od kateriga ta GOSPUD v tem današnjim evangeliu narveč govori, zlasti de my tedaj Božjo bessédo deržimo, kadar my GOSPUDA Christusa za lubu imamo inu se skuzi obeno farlikost od njegove bessede ne pustimo odverniti inu de je tu ta edini pot, skuzi kateri my h timu pridemo, de nas Bug za lubu ima inu se k nam perbližuje, de enu prebivalisče per nas stury. Na takovim potu se ima ostati. Kateri pak en drugi pot k Bugi ysče ali naprej iemle, kakor je le-ta, de bi mogel Christusa lubiti, ta greišy tiga Očeta inu nikuli več k njemu ne pride. On si sturi inu terpi, kar on hoče, taku je onu vsaj vse zabstoin inu zgublenu.

Papežniki, Turki, Iudi
ne hote, koker Christus
veli, Boga moliti.

1823| Jn 14,24.

Kadar tedaj naš lubi GOSPUD Christus pravi, te bessede, katere on govory, neiso njegove, temuč tiga Očeta,¹⁸²³ se ima en vsakateri varovati inu gori gledati, de on sicer obene besséde ni vuka gori ne vzame, temuč le ta, kateri skuzi le-tiga ediniga moža usta gre, tedaj ti zadeneš našiga GOSPUDA Boga prov inu gvišnu inu ga ne moreš grešiti. Ali onu zdaj gre, kakor je onu v tem Starim testamentu s temi Iudi tudi šlu. Ty so iméli ta gnadlivi stol v ti utti te štiffte, gdi bi ony bily imejli moliti inu gvišniga uslišanja čakati inu sicer nigdir. Ali kaj so ony k opravilli imejli? Kamer je nje Bug vižal, tjakaj ony neiso hoteli, temuč so se izvolili druga mejsta, kakor je nym dopadlu. Ravnu taku še zdaj tudi gre. Christus pravi: »Hočte li vy Boga najti inu h timu priti, de vas lubi, taku se deržyte k meni, lubite mene inu vzamite mojo bessedo gori.« Kaj stury pak papež, ty widertaufferji, ty Iudje, Turki inu tem glih? Ony zapuste Christusa inu njegovo bessedo inu hodio ta čas s človeskimi postavami okuli. Papež deržy na svojo mašo, zalube, prezakonski leben. En widertauffer deržy na svoje vnnanje¹⁸²⁴ poštenje, de on eno syvo suknyo inu obeniga noža ne nossi. Ty Iudje inu ty Turki imajo tudi svoje sussebnu. Pred takovim najte se ja s flissom varujemo inu se le semkaj h Christusu inu k njegovi bessédi le sami deržimo, zakaj tukaj stoji Božja zapuvid: »Tiga vy imate poslušati.« Inu Christus pravi le-tukaj: »Te bessede, katere jest govorim, so mojga Očeta.«¹⁸²⁵ Zatu je onu nemogoče, kateri Christusa nikar le samiga ne lubi inu ne posluša, de bi ta isti mogel Boga poslušati ali k njegovi lubezni priti. Ta

1824| Vunanje.

1825| Jn 14,24.

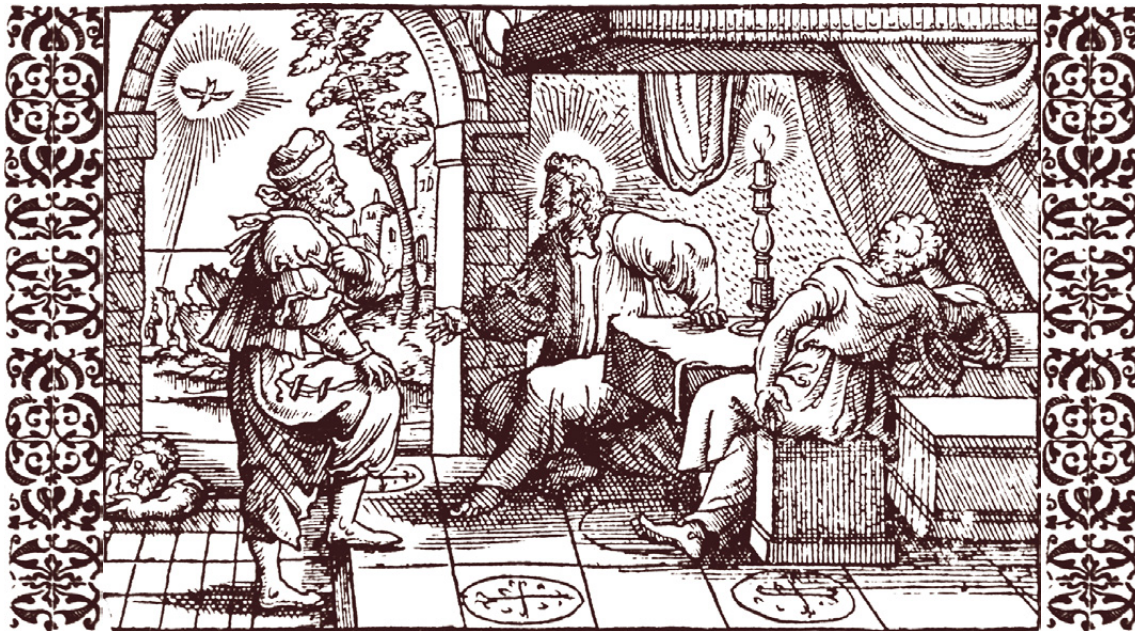
isti milostivi Oča, ta dai nam tudi takovo gnado, de my Christusa lubimo
inu na njegovi bessédi ostanemo inu to isto skuzi njegoviga
Svetiga Duha deržimo inu taku vekoma
izveličani bodemo,
amen.

NA

na drugi finkuštni dan.
NA TA DRUGI FIN-
KUSTNI PRAZNIK, EVANGELIVN¹⁸²⁶
 IOHAN. III.¹⁸²⁷

1826| Evangelium.

1827| Evangelij po Janezu 3.

NAŠ GOSPOD Jezus je djal k Nicodemusu: »Taku je Bug ta svejt lubil, de je dal svojga edinurojeniga Synu, de vsi ty, kir v njega verujo, ne bodo pogubleni, temuč bodo večni leben imejli. Zakaj Bug nej svojga Synu na ta svejt poslal, de bi on ta svejt sodil, temuč de bi ta svejt skuzi njega izveličan bil. Kateri v njega veruje, ta ne bo obsojen. Kateri pak ne veruje, ta je uže obsojen, zakaj on ne veruje v tiga edinurojeniga Synu Božjiga ime. Le-tu je pak ta sodba, ker je luč prišla na svejt inu človeki so več lubili temmo kakor luč, zakaj nyh dela so bila huda. Kateri hudu dela, ta sovraži luč inu ne pride na svitlobo, de njegova dela ne bodo svarena. Kateri pak risnico děla, ta pride na svitlobo, de se njegova dela vidio, zakaj ona so v Bugi sturjena.«¹⁸²⁸

1828| Jn 3,16–21.

LE-ta evangelium je teh častitiših pridig ena, kakor se kej enamore v tem cejlim Novim testamentu imejti inu najti, de bi se dobru spodobilu, kadar bi mogoče bilu, de bi se ona z zlatimi puhštabi v tu človesku serce zapissala inu de bi en vsakateri karščenic takov text na tu narmanše imel izvunaj umejti inu vsak dan enkrat svojmu sercu h trostu naprej deržati, de bi nam takove besséde znane bile inu se my ih s teim buile zamerkali. Zakaj onu so takom

Anno 34. domi suæ, præsantibus quibusdam Lipsia pulsus, quod nolent sacramento uti sub una specie.¹⁸²⁹

1829| Leta /15/34, na Luthrovem domu, ob prisotnosti nekaterih Leipžizanov, ki so bili izgnani, ker nočejo sprejeti zakramenta pod eno podobo.

m ve bes- Troštliva, leipa pridiga.

Izlaga tiga evangelia

ve bessede, katere mogo enu žalostnu serce vesselu inu eniga mertviga človeka zupet živiga sturiti, kadar bi ljudje le skuzi to vero mogli na teh istih se terdnu deržati. Kadar je pak tu nemogoče, de bi se takova častita pridiga z bessedami mogla izgovoriti inu izgruntati, taku hočmo Gospudi Boga prossiti, de bi on takove bessede skuzi muč svojga Duha v naših sercih hotel bujle svitlejši inu zastopniši izložiti, kakor je my moramo zastopiti ali izgovoriti. De bodemo mogli od nyh pravi trošt inu vesselje prieti inu počutiti, amen.

I.
Bug ima ta svejt za lubu

Ta summa ali kratik zapopadek takove častite inu trošta bogate pridige je le-ta, de je Bug ta svejt taku vissoku lubil, de je svojga ediniga Synu dal h timu, de bi my človeki nikar ne imejli te večne smerti umrejtji, temuč ta večni leben imejti. Kakor de bi hotel Christus, naš lubi GOSPUD, reči: »Poslušaj človik, jest hočem tebi enu čudnu, kir se nej poprej nikuli slišalu, malanje, naprej postaviti, gdi je ta dajavec, ta jemavec, ta šeinkinga, ta sad inu ta prid ali nuc te šeinkinge taku velik, de se on z missalmi ne more dosseči, veliku manje s teimi bessedami izgovoriti ali izreči. Zakaj gledaj ti inu rezmisli narpoprej tiga, kir daje, ali dajavca, ti ne slišiš, de bi se od cessarjev, krajlev ali sicer drugih ludy pravilu, kateri so na tem svejtu za veliki štemani, temuč onu se tebi pravi od Buga samiga, kateri se ne more zapopasti, kir je vsigamogoč inu vse kmallu skuzi svojo bessédo stvaril, kateri vse obderžy, kateri je vse inu pruti katerimu so vse stvari, nebu inu zemlja inu kar je v nyh, kakor enu peiskovu zernce. Ta je ta dajavec inu more dobru en velik dajavec imenovan biti, de my spodobnu, kadar my slišimo, de Bug kaj da, vse cessarje inu krajle ž nyh daruvi inu personami za enu zgul ništer imamo deržati. Inu naša serca za takoviga dajavca volo bi se imejla taku napuhniti inu napeti, de vse, kar se more zmisliti, pruti njemu za maihinu inu za ništer bi od nas imejlu štemanu biti. Zakaj kaj se more vegšiga inu častitišiga imenovati ali zmisliti, kakor je Bug, ta vsigamogoči, sam?

Bug je ta, kir daje
iz cele, prave lubezni.

Ta isti Bug uže, kateri je prez konca inu neisrečen, ta da na eno takovo vižo, katera je čez vso masso. Zakaj kar on da, ne da kakor en zaslužen lon, iz zaslužeinja ni iz pravice ali spodobnosti, temuč, kakor te besséde slove, iz lubezni. Ie za tiga volo en takov dajavec, kateri iz serca inu iz neizgruntane Božje lubezni da, kakor on pravi: »Bug je ta svejt lubil.«¹⁸³⁰ Nu, taku ja mej vsemi tugenti ali brumami obena vekši néj kakor ta lubezan, kakor my vidimo. Kar ljudje za lubu imajo, na tu ony tellu inu leben postavio inu vagajo radi inu volni, vse kar ony imajo. Poterpežlivost, čistost, massainje ali zderžajnje etc. So tudi dobru, lipa tugenti ali snage, ampak tej lubezni nigdir glih, katera je cilu vsa, kakor katera vse druge tugenti inu brume v sebi zapopade inu s sabo pernesse, kateri je brumen inu pravičen, ta nikomer krivu ne stury, temuč enimu vsakaterimu tu njegovu daje. Ampak gdi je ta lubezan, undu se da ta človik sam zo vsem vus tja inu je voljan inu luštig k vsimu timu, h katerimu njega ty ljudje potrebujo. Taku pravi Christus tudi le-tukaj, de naš GOSPUD Bug nam da nikar iz poterplenja ni za pravice ali za služejnja volo, temuč iz te narvissokejši tugenti ali brume te lubezni.¹⁸³¹ Tukaj bi nam ia imejlu tu naše serce vesselu perhajati inu vsa žalost zginiti, kadar bi my takovo neizgruntano lubezan Božjiga serca vidili inu s sercom verovali, de je Bug ta narvissokejši dajavec inu takovu dajanje iz te narvissokejše tugenti semkaj gre ali izsvyra.

1830| Jn 3,16.

1831| Jn 3,16.

Ta lubezan stury
to šeinkingo veliko.

Takova viža tiga dajenia, kadar onu iz prave lubezni semkaj pride, stury to šeinkingo tudi žlahtnišo inu vekšo, kakor se po navadi pravi, onu pride od lube roke, kadar ljudje vejdo, de ljudje eniga s sercom prov, dobru inu zveistu meinio. Spet nazaj, kadar ljudje na serci cbiuvlajo, taku ony tudi te šeinkinge veliku ne štemajo. Taku kadar bi en človik le enu oku ali eno nogo imel inu bi tu gvišnu vejdil, de bi se onu iz Božje inu Očine lubezni taku bilu zgudilu, taku

na drugi finkuštni dan.

taku bi njemu takovu edinu oku ali noga lubilši imejla biti kakor sicer stu oči ali nug.

Nu, taku pravi Christus s svitlimi inu zastopnimi bessedami, de nas Bug za lubu ima, zatu bi my imejli po takovi lubezni, vse njegove daruve za vrejndne, vissoke inu častite štemati. Susseb pak, kar je od njega nam k izveličanju inu h poterjenju naše vere gori postavlenu, kakor ta sveti karst, ta vissoku vrejndni zacrament tiga telessa inu kry Christuseve etc. Zakaj aku lih takovu pred tem svitum se nekar ne vidi, taku bi onu vsaj nam imejlu biti kakor tu nebesku krajlestvu inu nas vessele inu dobre vole sturiti, kadar je onu iz Očine lubezni inu nam k bulšimu gori postavlenu. Zatu nas Christus le-tukaj nikar le vučy, de njegov Oča nam nekaj hoče šeinkati, temuč melda tudi, na kakovo vižo on hoče šeinkati, zlasti iz Očine inu Božje lubezni.

Ravnu pak kakor smo my dosehmali slišali, de ta dajavec inu tu serce tiga dajavca je veliku inu neizrečenu, taku je ta dar ali ta šeinkinga tudi neizrečena. Zakaj le-tukaj ti slišiš, de Bug iz takove lubezni nikar ne da en zlati, eniga kojna, eno kravo, enu oku, enu krajlestvu, tu nebu s tem soncom inu zvezdami ni to cejlo creaturo, temuč on da svojga edinorojeniga Synu, kateri je taku velik, kakor je on sam. Takova šeinkinga bi ja imejla zgul ogein, svitlobo inu luč v naših sercih sturiti inu enu takovu vesselie v nami obuditi, de bi pred vesselia ne mogli nehati plessati inu skakati. Zakaj ravnu kakor ta dajavec, Bug sam, inu njegova serčna lubezan je prez konca inu neizrečena, taku je tudi ta dar, de on svojga Synu da. Zakaj tukaj on nam da sam sebe zo vsem, kar on ima. Kakor Paulus pravi, Rom. 8: »Kadar je nam Bug svojga Synu dal, taku je on nam vse ž nym dal.«¹⁸³² Onu se imenuj Hudič, greih, smert, pakal, nebu, pravica, leben, vse more naše biti, kadar ta Syn kakor ena šeinkinga je naš, v katerim je vse vkupe.

Zatu aku my prov verujemo inu le-to žlahtno šeinkingo skuzi to vero preimemo inu gori vzamemo, taku more vsa stvar, ona si bodi dobra ali huda, leben ali smert, nebu ali pakal, nam k bulšimu služiti. Kakor s. Paul na enim drugim mejstu pravi: »Onu je vse vaše, onu si bodi Paulus ali Apollo, onu si bodi Kefas ali ta svejt, onu si bodi ta leben ali ta smert, onu si bodi tu vpričnu ali tu prihodnu, vse je onu vaše, vy pak ste Christusevi, Christus pak je Božji.«¹⁸³³ Zakaj kadar my hočmo takov dar prov pogledati inu spomisliti, taku my moramo spoznati, de je onu ena šeinkinga čez vse, v nebi inu na zemli. Ker timu pruti so vsi šaci tiga cejluga svita kakor enu makovu zernu pruti enimu zlatimu hribu. Ampak tukaj je ta sramotna nevera (kakor Christus potle sam toži) inu ta velika inu grozovita temma, de my od takoviga žlahtniga šeinkainja inu šaca slišimo inu vsaj vener ne verujemo inu takove troštlive besséde nam pred užessmi tja naprei inu mimu šumee inu nyh tu serce vener nikar ne počuti inu ne zamerka.

Gdi se en dober kup na eni hiši ali graduvi zvei, teko ty ludje za nym, kakor de bi nih leben cilu na teim posvitnim blagei ležalu. Le-tukaj pak, ker se pridiguje, de je Bug svojga Synu timu svitu iz zgul lubezni šeinkal, tukaj smo my taku nemarni inu liny, de je greih inu velika sramota. Gdu je stury uže, de my takov dar inu šeinkingo taku za žleht inu maihino štemamo inu my takovih besséd nikar k serci ne vzamemo inu vselej na nje ne zmislimo inu našiga narvissokejšiga vesselia inu trošta ne pustimo biti? Nihče ga ne stury, kakor ta zaili inu prekleti Hudič, kateri naša serca taku slipy, de my takovo častito pridigo pustimo mimu yti inu se ta čas kumramo z drugimi potelesnimi skarbmi. Zatu sim jest v začetku djal, de bi ludje imejli z le-temi bessedami vsakdan gori vstati inu ž nymi leč yti, de bi je my vsaj enu maihinu v serce perpravili inu bi Boga za takovo neizrečeno dobruto tudi čassi zahvalili. Zakaj onu

m 2 je ja

Božye dary inu postave nam imajo lube biti.

III.
De on svoiga edinorojeniga Synu da.

1832| Rim 8,32.

Le-ta Božy dar imamo dobru rezmisliti inu za velike deržati.

1833| 1 Kor 3,21–23.

Naša nehvaležnost inu nevera pruti Bogu.

Izlaga tiga evangelia

je ia vse na tu narviše, ta dajavec, tu serce inu ta šeinkinga, katera nam iz zgul lubezni zabstoin bode dana, nikar iz našiga zasluženja, inu taku dana, de ona en dar ima ostati inu nejma ni na pussodo vzeta, possojena ni plačana se imenovati ali reči, za katero se ništer ne da inu ništer več ne stury, temuč de ludje to roko iztegnejo, jo odpro inu semkaj derže inu takov šac volnu inu radi gori vzamejo. Ampak Bogu bodi toženu, de nej serc inu rok tukaj, kateri bi takovo šeinkingo gori vzele, kakor ona nam bode ponudena, de bi ona naša cilu imejla biti inu ostati noter, v ta večni leben.

III.
Timu svitu šeinka Bug
svojga Synu.

Ampak le-tukaj uže eden ugani, koku se tem ludem pravi, od katerih se govory, de se enimu ne more ništer zupar njegovovolo dati. Kadar bi en ubog petler bil, kateri bi ni okuli sebe ni na sebi ništer ne imel inu bi se tej lakoti ne mogel ubraniti inu en velik viuda bi iz milosti timu istimu en grad šeinkal z velikim častitim blagum, kar k njemu sliši, inu bi ga noter postavil kakor eniga gospuda inu bi rekal: »Le-tu jest hočem vse tebi zobstoin šeinkati.« Inu ta petler bi se od njega obernil inu odgovuril, de bi ga ne hotil vzeti. Ne bi li vus svejt čez tiga petlerja šrajal inu djalm, de se nej nikuli en norčastiši človik znašil. On bi ne imel en človik, temuč ena živina biti? Tu bi se pred tem svitum sturilu. Nu, taku bo pak timu svitu le-tukaj nikar en grad ni viudstvu ponudenu, temuč Božji Syn sam. Inu Bug pravi inu vely, ludje bi imejli le njegovo šeinkingo gori vzeti inu v last shraniti. Du so pak le-ty, kateri je ne hote imejti inu od Buga se obernejo, ty smo my samy. Tukaj uže ti rajtai, kaj za en velik inu grozovit greih je ta nevera, zakaj onu ja nej človesku, de bi se eden zupar eno šeinkingo imel vpyrati inu bi nje ne hotel imejti.

Bug svojmu
sovražniku, timu svitu,
daruje svoiga Synu.

Zatu se le-tukaj dobru vidi, de je ta cejli svejt nepameten inu norr, potehmal se on takoviga daru ne vessely inu kir bi le po nim imel seči, de tiga ne sturi inu ne vzame, kar njemu bode ponujanu. Kadar bi onu en zlati ali ena nova suknja bila, tukaj bi ludje z obeima rokama punje segly inu bi vesseli bily. Ali pruti Božjimu Synuvi samimu taku se en vsakateri deržy inu izkaže, kakor de bi on njega ne potreboval. Zatu je ta iemavec le-tukaj tudi z imenom doli izmalan, timu se pravi ta svejt. Tu je ja en gard iemavec, susseb kadar ga eden hoče pruti tej šeinkingi rajtati. Zakaj s čim zasluži ta svejt takovo lubezan inu šeinkingo Božjo, kateri je tiga Hudiča neveista inu Božji sovražnik inu ta narvegši Boga šentavec? Zakaj po Hudiču nejma Bug obeniga vegšiga sovražnika kakor ta svejt. Inu še vener stoji le-tukaj: »Bug je ta svejt taku lubil, de je on svojga ediniga Synu dal.«¹⁸³⁴ Le-ta štuk zapiši tudi v tvoje serce inu kadar si ti slišal, kaj je Bug inu ta šeinkinga, katero on iz zgul lubezni da, taku poslušaj tudi inu se vučy, kaj je ta svejt, zlasti en velik haufen ali kardellu ludy, kateri cilu nister ne verujo, Boga v njegovi bessedi na lažo stavio, ja, kateri Božje ime inu bessedo šentuju, šmagajo inu preganajo. Potle kateri so pruti očetu inu materi nepokorni, merdrarji, prešuštniki, ferratarji, tatje inu lotri inu taku daile naprej, kakor je my vsak dan vidimo inu izkussimo, de je ta svejt poln nezveisčine inu Boga šentovainja. Te isti lubi neveisti, tej zlati hčeri, tu je timu narvegšimu Božjimu sovražniku inu šentovavcu, šeinka Bug svojga Synu iz zgul lubezni.

1834| Jn 3,16.

Bug vsem velikim
greišnikom svoiga Synu
daruje.

Le-ta štuk stury ja ta dar tudi velik, de naš GOSPUD Bug ništer zatu ne mara, de smo my takovi hudi lotri, temuč požre na en ugrizlaj vso lotrio inu greihe, skuzi katere ta svejt njegovu ime inu bessedo šmaga inu vsej nepokorsčini pruti njemu žive. Zakaj kadar je ta dajavec taku velik inu ta šeinkinga taku žlahtna, taku bi spodobnu ta velika nehvala ali greih teh ludy imel Boga nazaj gnati. Ampak Bug le-tu vse premore inu premojstri inu postavi vse greihe, te perve inu te druge table, nazaj inu na stran inu neče yh vejčiti, ja, glih za takovih greihov inu takoviga jamra inu reve volo, v katerih my, ubozi greiš-

na drugi finkuštni dan.

greišniki, tičimo, inu kadar bi prez Božje pomučil bilu, vekoma morali konec vzeti, pusty on nam takovo lubezan inu gnado duiti.

Ne imejli bi uže ludje takoviga milostiviga Boga tudi iz serca zupet lubiti inu se vsiga dobriga k njemu zanesti, kateri te greihe odpusty inu ta hudi, nehvaležni svejt zo vsemi greihi, kateri so prez čisla, ništer ne pusty uplatiti. Zakaj kadar so eniga vsakateriga človéka lastni greihi nepreštiveni, gdu bi hotel tiga cejlige svita greihe prešteiti? Inu vener le-tukaj stoy, de Bug timu svitu vse hoče šeinkati inu odpustiti. Zakaj gdi Božja lubezan naprej gre, undu more gvišnu odpusčanje teh greihov tudi biti.

Tukaj bi my imeili naša serca gori odprejti inu takovo lubezan dajle premišlati, kadar Bug timu svitu, kateri je njegov po naturi sovražnik, tulikain more dati, de on njemu sam sebe da, de ja tukaj družiga ništer nej čakati ni vupati, temuč zgul gnada inu priaznivost, onu si lih pojdi v le-tim potelesnim lebni, kakor onu hoče, dobru ali hudu, de se ludje vener na le-to lubezan derže inu se vsiga dobriga k Bugi za Christusevo volo zanesso. Iz takove misli bi enu serce imejlu vesselu inu dobre vole biti, kakor tukaj jest inu vsi karsčeniki tu morajo spoznati, de smo my v papeštvu vsej žlaht gnusnobi inu malikovanju živejli inu smo se bily z mnogoterimi greihi omadežili. Takov pregreišin leben Bug nej po našim zaslužejnu štrajfal, temuč svojo lubezan pustil svejtiti inu tiga Synu, kateriga je on timu svitu poprej šeinkal, skuzi ta evangelion zupet resodil, de my le-to častito pridigo zupet slišimo inu zastopimo, de se Bug pruti timu svitu ne serdy, temuč ga za lubu ima, kir njemu svojga Synu šeinka. Ampak Bogu se smili, de smo my taku nehvaležni inu takoviga vesselia cilu nikar v nas ne počutimo. Zakaj kadar bi je my mogli prov spomisliti inu bi nikar taku merzli ne bily, taku bi imejla naša serca z vesseljem taku napolnena biti, de bi my imejli Bogu nikar le radi služiti, temuč tudi vse radi za njegovo volo terpejti inu se vener h timu smejati, kir my en takov šac od njega imamo. Ampak hvalo imej naša nevera, katera takovu vesselje nazai stavi inu po enim drugim vesseliu na tem svejtu, Hudičovim imeni, okuli gleda, kateru je vsaj vse zabstojn inu zgublenu.

Dosehmal smo my le-te štiri štuke poredu zaslišali, zlasti gdu je ta dajavec inu ta šeinkinga inu koku inu kadaj inu komu je ona šeinkana. Takovi štirje štuki nej mogoče, de bi se mogli z bessedami zadosti izgovoriti. Nu, zdaj uže h puslednimu hočmo zaslišati, kaj Bug s takovo šeinkingo meini, zlasti de je on nikar h timu ne da, de bi my od nje imejli jejsti, pyti, se gvan-tati inu živiti, ni veliku mainje h timu, de bi ona nam imejla en strup ali druga nesreča biti, kakor my od tiga karsta, od tiga zacramenta tiga altarja tudi vučimo, de se ima vse za izveličansku inu nucnu ali pridnu štemati. Temuč ona ima h timu služiti inu h timu šeinkana biti, de vsi ty, kateri na njega verujo, nejmajjo zgubléni biti, temuč ta večni leben imejti. Le-tukaj ti slišiš, de onu nej zatu djanu, de bi my od njega imejli velike denarje ali blagu, čast, oblast ali tudi ta cejli svejt le-tukaj en maihin kratik čas imejti inu gospudje čez nje biti. Zakaj kadar bi my lih le-tu vse imejli, taku bi my nič s tem mainješe pod tiga Hudiča oblastjo bily, temuč de my imamo tiga greiha, te smerti inu tiga pakla frai ali prusti inu vekoma nezgubljeni biti, tu ima le-ta dar, tu je Božji Syn, nam iz zgul lubezni šeinkan, dellati inu opraviti skuzi tu, de je on timu Hudiču to glavo reztèrl, njega izlejkil inu njemu vso njegovo oblast vzal, ta greih umuril, to smert vekoma požerl inu ta pakal v grunt pogassil, de ony uže inu vekoma čez nas ne mogo gospodovati, nas nikar strašiti, nas zadaviti inu ferdamnati. Tu ti pusti en bogat, častit, ja, en neizrečen dar biti, za kateri ima timu velikimu, milostivimu dajavcu hvala inu čast vekoma dana biti, amen.

Ta neverni sveit
ne rezmisli te lubezni
Božye inu ne zahvali.

V.
H čemu je Bug
svojga Synu dal.

Izlaga tiga evangelia

1835| GOSPUDA.

Te troštlive bessede
tiga evangelia se imaio
s celim vesselim sercem
prieti.

Kateri bi uže mogel svoje serce gori odpreiti, ta bi ja zadosti urzaha h timu imel, potehmal my le-tukaj slišimo iz ust tiga GOSPUDA¹⁸³⁵ Christusa samiga, de je on nam h timu šeinkan, de bi ta pakal nam imel zapert biti inu de bi my nameistu eniga slabiga, cagoviga serca enu žihru, vesselu serce imejli. Ia, kateru je še več, de ta večni leben ima naš biti inu ostati inu ta smert nikuli več videna, temuč zgul vesselje imejlu biti, skuzi le-tu gvišnu zanessenje, de my eniga milostiviga Boga v nebi imamo, kateri nas za lubu ima inu iz zgul lubezni svojga Synu da, de nejmamo zgubljeni biti, temuč ta večni leben imejti. Tu so ja bessede, katerih se my v le-tim lebnu ne moremo zadosti navučiti ali je zapopasti. Zatu bi imel en karsčenik vsak dan prossiti, de bi Bug hotel le-te bessede skuzi svojga Svetiga Duha v serce vtlačiti inu v nym vužgati, taku bi my tedaj mogli pravi theologi ali v Bugi vučeni karsčeni biti, kateri bi znali od Christusa govoriti inu vse druge vukuve soditi inu volnu vse nad takovo vero mogli terpejti, kar bi Bug čez nas poslal. Kadar se pak takovu ne zgody inu my takovo pridigo žleht slišimo le z vunanimi, potelesnimi ušessi inu nikar z vušessmi našiga serca ne vzamemo, de bi ona mogla v nami prav ostati inu sad pernesti, taku my ostanemo lejtas kakor lani inu danas kakor včeraj, de je škoda inu sramota, de smo z videčimi očyma taku slipy inu s slišajočimi ušessi gluhi. Inu prez cbiuvla bodo ty ferdamnani na sodni dan milu nad tem tožili inu vpyli, de so ony takove troštlive bessede taku zabstoin v ta lufft pustili pridigovati inu yh nejsu gori vzeli.

1836| Jn 3,16.

VI.
Kateri na njega verujo.
Ta vera sama
na Christusevo
bessedo prime
Christusa zo vso
dobruto inu ž njega
opravilom.

Ampak naj te dalje pogledamo, kaj je ta viža, s katero se ima takova šeinkinga vzeti, kaj je ta taška ali ta mošna, v katero se ima le-ta dragi inu žlahtni šac položiti inu zaprejeti. Zakaj na takovim silnu veliku ležy. Tu istu da Christus na znanje s to bessedo, ker on pravi, de vsi ty, kateri na njega verujo, ne bodo zgubljeni.¹⁸³⁶ Tu je enu svitlu inu čistu pričovanje, de le ta vera, tu je tu zanessenje na Božjo gnado inu milost skuzi Christusa, je ta prava mošna ali žakel, kateriga my imamo gori deržati inu takov dar vain prejeti inu zapopasti. Zakaj ravnu kakor Bug skuzi to lubezan inu milost takov šac da, taku my njega vzamemo inu ga le moremo vzeti skuzi to vero. Tukaj ne vela obenu delu ali zasluženje, de bi eden hotel vu en klošter teči, tu ali unu sturiti, zakaj naša dela ne slišio h takovimu velikimu šacu. Samuč tu samu sliši, de ludje skuzi to vero te roke gori derže inu kakor Bug skuzi to lubezan k dajavcu bode, de my taku skuzi to vero na Christusa k iemavcem bodemo, tu je de je my verujemo, kakor je my le-tukaj slišimo, Bug je gnadliv inu milostiv inu spriča takovo milost inu lubezan pruti nam s tem, de on svojga edinorojeniga Synu pusty človeka postati inu verže na njega vse naše greihe. Kakor Iohannes, ta Karstnik, iz tiga preroka Esaja pravi: »Le-tu je Božje iagne, kateru tiga svita greihe nossi.«¹⁸³⁷ De my na takov dar inu lubezan Božjo naša serca imamo vtolažiti zupar ta greih inu hudo vejst, kadar vsaj Bug obeniga serda ni nemilosti, temuč zgul lubezan inu gnado pruti nam, za svojga Synu Christusevo Jezusevo volo pusty viditi. Kateri takovu veruje, ta je gvišnu izveličan. Zakaj le-ta šeinkinga je ja taku velika, de ona to smert inu greih inu vso nesrečo požre. Zakaj ravnu kakor je en velik ogejn pruti eni kapli vode, taku so vsiga svita greihi pruti Christusu raitati, kakor hitru se ony Christusa dotaknejo inu ludje le-ta šac skuzi to vero gori vzamejo, taku so ony požerti inu gori znejdeni kakor ena slamnata bil per enim velikim ognju. Zakaj le-tukaj ti slišiš od Christusa samiga, Bug je ta svejt lubil, de je on svojga ediniga Synu dal, de vsi ty, kateri na njega verujo, ne bodo zgubljeni, temuč ta večni leben imejli.¹⁸³⁸ On pravi: »Kateri na niega verujo.«¹⁸³⁹ On ne pravi: »Kateri le-tu ali unu dellu naprej vzameio inu se skuzi tu istu hote z Bugom zmiryti.« Ta vera ima inu mora takov šac le sama zapopasti. Zatu pusti zupar le-ta vuk naše zuparnike šrajati, kakor ony hote, taku se onu vsaj pravi, kateri

1837| Jn 1,29.

1838| Jn 3,16.

1839| Jn 3,16.

na drugi finkuštni dan.

kateri na njega verujo, nejmajo zgubljeni biti, temuč ta večni leben imejti. Per tem je pusti ostati, sicer bodeš ti GOSPUDA Christusa v njegovi bessédi moistroval inu na lažo stivil.

Tu so ja troštlive bessede te gnade inu tiga lebna, Bug, ta le daj gnado, de je ludje prov s tem sercom zapopadejo. Zakaj kateri je nje zapopadel, tiga istiga ne bode ni Hudič, greih ni smert mogla strašiti, temuč on bode moral vessel biti inu reči: »Iest sim neprestrašen, zakaj jest imam Božjiga Synu, kateriga je meni Bug iz lubezni šeinkal inu tukaj stoji Božja besséda, ta sveti evangelion, kateri takovu spriča. Tvoja besséda pak, o, GOSPUD inu tvoj Syn Jezus, ne bodo mene falili ne mene ogolufali, na tiga istiga jest zavupam inu se zanessem. Aku pak jest še neisim zadosti močan v veri, taku daj vsaj gnado, de je jest terdneiši verujem, zakaj sicer jest ne morem h takovi vissoki šeinkingi inu lubezni ništer sturiti.« De se taku en vsakateri vučy le čedajle več se takove šeinkinge troštati, zakaj onu more verovanu biti, kakor ti od Christusa samiga slišiš, če terdneiša pak je ta vera, s tem več vesselia, lušta inu žihrosti ty ludje v serci počutjo, de ludje potler vse radi sture inu terpe, de le vejdo, de je Bug terja ina hoče imejti. Vse pak zatu, de je Bug gnadliv inu zgul lubezan pruti nam hoče pustiti yti. »Ia,« praviš ti, »kadar bi jest brumen inu svet bil, kakor Petrus, Paulus ali ta sveta Divica Maria, taku bi jest hotel rad verovati inu se takove šeinkinge tudi troštati. Zakaj ty isti so svety inu tem istim je prez cbiula takova šeinkinga nameinena. Koku bi pak jest, ubog greišnik, h timu prišal, de bi ga jest zagvišan bil, de bi se jest imel te šeinkinge an vzeti, kir sim jest vsaj Boga na mnogotero vižo rezserdil inu taku čestu ga režalil?« Takove misli nikar vuni ne ostanejo. Kadar per takovi pridigi tu serce se prov pogleda inu na svoje krivu djanje zmisli, taku se imajo ludje varovati, de ony nikar izvunaj te bessede Božje ne gredo inu takovim mislam predolgu nah ne dado, temuč ony se imajo zdaici zupet h tej bessedi oberniti inu po te isti soditi. Zakaj takove misli so ništer kakor ta prava nevera, katera nas hoče od takove šeinkinge inu troštlive pridige odvleiči.

Nu, taku se pak ne more tej neveri z ničemer drugim branyti, temuč s to bessedo Božjo. To isto pridiguje nam naš lubi GOSPUDE Christus sam, de my ja obeniga urzaha nejmamo na takovi pridigi inu bessedi cbiuvlati inu pravi, njegov Oča v nebi, ta pravi večni Bug, je ta svejt taku lubil, de je on njemu svojga edinorojeniga Synu dal.¹⁸⁴⁰ Nu, taku ti moraš ja inu vsi človéki spoznati, de se ta svejt ne pravi Maria, Petrus inu Paulus, temuč svejt se pravi ta cejla človeska žlahta na enim kupi skuzi inu skuzi. Veruješ li ti, de si ti en človik? Ali aku ti takoviga ne moreš verovati ni vejdit, taku ti sezi sam sebi v nederje ali na nuss, aku ti nikar taku dobru messu inu kry imaš, kakor drugi ludje. Zakaj bi se ti tedaj hotel iz le-te bessedice (svejt) vun odločiti, kir vsaj Christus s svitlimi čistimi inu zastopnimi bessedami govory: »Bug svojga Synu nej le tej sveti Divici Mary ni s. Petru ni s. Paulu dal, temuč timu svitu, de se vse njega imαιο an vzeti, kar se človeski otroci imenujo.« Kadar bi se jest uže njega ne hotel an vzeti, kakor de bi jest obeniga dejla na njemu ne imel inu ti bi se tudi ne hotel njega an vzeti, taku bi ja moralu biti, de bi le-te besséde Christuseve nikar reis ali risnica ne bile, ker on pravi, on je timu svituvi dan? Zatu imaš ti iz takovih bessed tvojem missaljam zuperstati inu reči, de le-ta šeinkinga taku dobru tebi sliši kakor s. Petru inu s. Paulu, potehmal kir si ravnu taku dobru en človik kakor ony inu en koss tiga svita, de ludje Boga v njegovi bessedi nikar na lažo ne stavio inu ne mislio: »Gdu vej, aku sim jest tudi mej temi, katerim je le-ta Syn šeinkan inu ta večni leben oblubljen.« Zakaj le-tu se pravi našiga Boga k lažniku sturiti.

Teim nevernim izkušnavom koku se ima s to vero zuperstati.

Te vere izkušnjave inu koku se ludje timu pruti imajo braniti.

Ti izkušnavi, ie li Christus tudi nam kokor velikim svetnikom dan, se ima s to bessedo Božjo zuperstati.

1840| Jn 3,16.

Zatu

Izlaga tiga evangelia

Bug svojga Synu je dal inu šenkal teimu svetu, tu je nikar le svetnikom, temuč tudi ubozim grešnikom.

1841| Jn 12,46–48.

Konec te lepe pridige, katero imajo verni lubiti inu vsaki izvunai se vučiti.

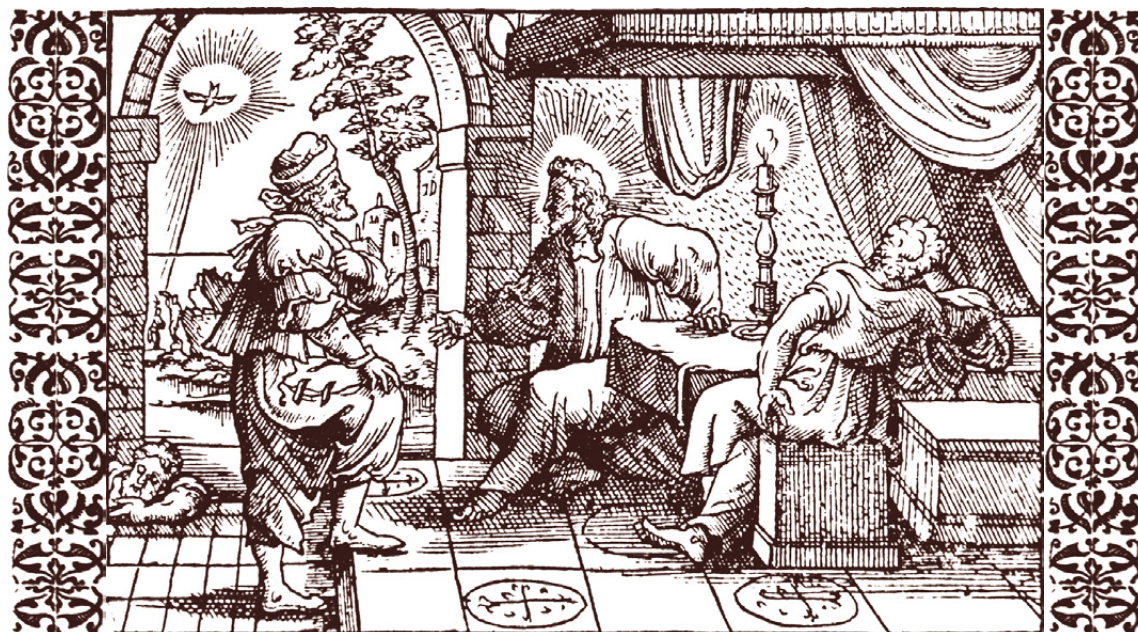
1842| Jn 3,16.

Zatu kadar takove misli naprej prido, taku se ti odkrižaj, kakor de bi ta Hudič sam tukaj bil, de tebe takove misli ne ogolufajo ali ne obnorjo, inu reci: »Kaj jest zatu maram, de jest neisim Petrus ni Paulus? Kadar bi Bug takov šac le-tem bil hotel dati, kateri bi ga vrejdní bily, taku bi ga on bil tem angelom dal, kateri so čisti inu neomadeženi duhuvi, ali timu soncu ali luni, kateri vselej svoj gvišen tek obderže po Božji ordningi.« Ampak le-tukaj stoji, de je njega timu svituví dal, ta isti ga je vrejden, kakor smo my ozgoraj na znanje dali. Zatu aku jest lih neisim ni Petrus ni Paulus, taku jest vener ne hočem od le-te šeinkinge vun odločen biti inu hočem ravnu tulikain od nje imejti kakor David inu vsi apostoli. Zakaj kaj je David bil? Nej li on tudi debellu inu tesku greišil? Gdu so ty apostoli bily? Nei li so ony vsi greišniki inu nevredni zadosti bily? Zatu nejma nihče le-ta argument ali pričovanje slušati: »Iest sim en greišnik, neisim taku svet inu brumen kakor s. Peter, zatu se jest ne smeim te šeinkinge an vzeti ni troštati,« kratku nikar, temuč reci le-taku: »Iest si bodi, kar jest hočem, taku jest vener néjmam moiga Boga na lažo staviti. Zakaj jest slišim še tudi na ta svejt, zatu kadar bi se jest ne hotel takove šeinkinge an vzeti, taku bi jest sturil čez vse druge greihe, bi tudi le-ta sturil, de bi Boga na lažo stavil. In ti praviš, kadar bi je meni Bug susseb oblubil, taku bi je jest hotel verovati inu bi mogel gvišen biti, de tu meni vela. Ne, lubi priatel, on je govory vu eni gmaini, de je le-ta Syn inu ta večni leben vsimu svitu oblublén inu šeinkan, de taku on nikoger vun ne odloči.« Kateri se pak sam vun odloči inu se nevreden šaca, ta bode moral zatu odgovor dati, kakor Christus pravi: »Iest nyh ne hočem soditi, temuč nyh lastna usta bodo nje sodila, kadar takova šeinkinga je timu cejlimu svitu nameinena inu dana, de je ony iz lastne nevere zupar Božjo bessedo vener neiso hoteli gori vzeti.«¹⁸⁴¹ Inu (kadar je ludje hote prov spomisliti) taku so potle ty s. zacramenti tiga karsta inu tiga telessa inu kry Christuseve od našiga GOSPU-DA Christusa ravnu za le-tiga urzaha volo gori postavljeni, de bi en vsakateri susseb takovo šeinkingo sebi imel perlastyti inu za to svojo deržati inu nucati.

Le-tu bodi ob kratkim na tu narprostiše od le-tiga častitiga inu leipiga texta pridigovanu, kateri se ne more izvučiti, potehmal kir je ta poglaviti vuk, na katerim ludje imajo umrejtí inu izveličani postati, v katerim je nam Christus na tu narčistiše inu lubezniviše naprej namalan, de je naš lastan, od Očeta, nam iz zgul lubezni šeinkan, katero lubezan on kakor en milostiv Bug pruti timu hudimu, nehvaležnimu svituví ima. Tukaj se more en vsakateri vučiti, kaj my karsčeniki za en šac inu trošt imamo, kaj je ta svejt inu Bug inu koku my h takovi gnadi le skuzi to vero pridemo, kakor Christus pravi, de vsi ty, kateri na njega veruje ne bodo zgubljeni, temuč ta večni leben imejli.¹⁸⁴² Zakaj ta pridiga od dobrih dell, katera po takovi veri skuzi tiga Svetiga Duha imajo yti, sliši na enu drugu mejstu. Le-tukaj se le pravi od tiga, kar my od Buga primemo inu koku je my imamo prejeti inu vzeti. Kaj pak en karsčenik ima sturiti, de on enu dopadeče dejte Božje bode inu koku za takov velik dar tiga večniga lebna inu za to lubezan Božjo hvaležen pruti Bogu se ima izkazati, od tiga Christus le-tukaj ne pridiguje. Zatu je my hočmo tudi taku per tem edinim štuku pustit oštati, de my le iz milosti izveličani bodemo. Inu takovo gnado le skuzi to vero moremo prejeti prez vsiga našiga perđjanja inu zaslužnja, de onu le v tej lubezni inu milosti Božji skuzi Christusa je vklenenu, kar je k večnimu lebnu, k odpusčainju teh greihov potreba. Bug, ta daj svojo gnado, de je my taku bodemo mogli verovati inu vesselu nad tem vse terpejti inu umrejtí inu vekoma izveličani biti. Tu nam pomagaj vsem, naš lubi Bug, skuzi svojga Synu inu našiga GOSPU-DA Jezusa Christusa, amen.

NA

na te S. Troyce dan.
NA TA DAN SVETE
 TROYCE, TA PERVA PRIDIGA
 OD PRAZNIKA.

NU bi bilu od današniga praznika silnu veliku pridigovati. Zakaj nerpoprej je ta evangelium sam na sebi silnu bogat inu vučy nas od velikih ričy. Taku je tudi ta potreba hoče imejti, de my nekaj od praznika govorimo inu ta narvissokeiši articul te naše vere rovnamo, de my, karsčeniki, inu sicer oben folk na zemli, verujemo v Buga Očeta, v Buga Synu inu v Buga Svetiga Duha. Le-ta articul je ta narvissoskeiši v tej kersčanski cerkvi, kateri nej od človekov zmišlen ni vu eniga človeka serce prišal, temuč je le skuzi to bessedo od Buga nam rezodiven. Zatu ravnu kakor ty drugi prazniki v lejtji našiga GOSPUDI Boga obliko inu povjo v njegova dela, katera je on sturil, de ludje per teh istih njegovu serce inu volo pruti nam imajo spoznati, (kakor ob božiču se praznuje tu djanje, de je ta Syn Božji človik postal. Na velikonočni dan, de je Christus, ta GOSPUD, pravi Bug inu človik skuzi Božjo krafft se sam od teh mertvih zupet gori obudil. Na finkuštni dan, de je ta Sveti Duh videče sem doli prišal inu svoje dellu v teh apostolih inu v drugih vernih začel inu taku naprej,) de taku vse druge praznike Boga nekaj z enim dellom gvantaio inu rezodeio. Taku je le-ta današni praznik zatu gori postavljen, de se ludje kulikur je mogoče iz Božje besséde vuče, kaj je Bug sam na sebi izvunaj vseh gvantov ali dell v njegovim Božjim stanu. Tukaj se morajo ludje čez vse stvari, čez vse angele inu nebessa se povzdigniti inu vse le-tukaj odzdolaj pustiti, kar smo my navajeni, inu le poslušati, kaj Bug od sam sebe inu od svoiga noterniga bitja ali stanu pravi. Tukaj se tedaj najde našiga GOSPUDI Boga norrost inu tiga svita modrost, zakaj kadar ta svejt sliši, de ta edini večni Bug so try rezločene persone, bi on mogel nad tem nor postati, deržy za tiga volo vse te za nepametne, kateri takovu pridigujo ali verujo. Zatu je le-ta articul v tem Novim testamentu, ker je on vsaj na tu narzastopniši izlagan, vselej natu narzleiši štritan bil, de kakor te historie pričujo, ta s. evangelist Iohannes h poterjenju le-tiga articula svoj evangelium je moral pissati, zakaj tukaj se je skoraj našal ta kecar Cerinthus,¹⁸⁴⁴ Ebion¹⁸⁴⁵ inu drugi, ty so se bily iz Moizes-

Principium ex sermone publice, anno 31.¹⁸⁴³

1843| Začetek iz javne pridige, leta /15/33.

Ta articul od te S. Troyce je vissoku bil štantan.

1844| Kerint (okoli 100 n. št.), gnostik. Po zgodnji krščanski tradiciji naj bi bil Janezov sodobnik kot tudi njegov nasprotnik. Sprejemal je zgolj Matejev evangelij. Na prvem nikejskem koncilu je bila Kerintova interpretacija Jezusovega življenja obsojena kot heretična.

1845| Ebion, začetnik judovske sekte »revnih« kristjanov; ti so Jezusa sprejemali za mesijo, niso pa ga imeli za božanstvo.

n sa na-

Izlaga tiga evangelia

sa navučili, onu bi bil le en Bug, za tiga volo so ony zatu deržali. Christus bi ne mogel Bug biti, kakor Bug tudi ne more človik biti. So taku iz te pameti plodrali inu so meinili, kakor bi ony s pametio inu nih zastopnostio per sebi mogli zapopasti, taku bi se onu ravnu imejlu godyti.

Ta pamet je sleipa
inu vener prevzetnu
od Buga govori.

Ampak pfui te bodi, ti sramotna pamet, ter vsaj se my samy ne moremo prov spoznati, kaj smo my. Oben človik nei na zemlo prišal, kateri bi gvišnu bil mogel vejdti, koku se vsaj gody, de en človik ima s svojemi očyma viditi inu s temi ustmi govoriti ali se smejati inu hočmo vener taku prešerni inu prevzetni biti, de se podstopimo od Buga inu od njegoviga Božjiga bitja ali stanu prez vse pomučiči iz lastne glave govoriti inu disputirati. Nej li tu ena norrost čez vso norrost. Iest ga ne morem izreči, kaj je videnje ali zmejanje inu se vsaj podstopim tu vejdti inu od tiga govoriti, od kateriga jest cilu ništer ne vejim inu od kateriga le Bug sam more govoriti inu vsaj vener ta svejt deržy tu za eno veliko kunšt inu obuji, Turki inu Iudje, derže nas, karsčenike, za velike norce, de my verujemo, de je Christus Bug. Ampak jest, kadar bi takovu imejlu modrost biti, bi je znal inu mogel tudi dobru reči inu misliti, onu je le en Bug, Christus nej Bug. Ampak kadar tu S. pismu inu ta besseda Božja pride, taku tu ne more obstati. My pak imamo inu moramo od takovih ričy govoriti po S. pismi. Aku lih vissoku veliku inu zadosti ne moremo naprej pernesti, taku hočmo vsaj kakor ty mladi otroci od teh ričeh štramlati ali jecati, kakor nam tu Pismu naprej pravi, zlasti de je Christus pravi Bug, de je ta Sveti Duh pravi Bug inu de vener neiso trye Boguvi ni try Božja bitja ali stanuvi kakor trye možje, trye angeli, try sonca, try ukna. Ne, taku Bug v svojem bitju nej rezločen, temuč onu je le enu edinu Božje bitje ali stan. Zatu aku so lih try persone, Bug Oča, Bug Syn, Bug Sveti Duh, taku se one vsaj po tem bitju ne mogo dilyti ni rezločiti, zakaj onu je le en edini Bug vu enim edinim nerezdilenim Božjim bitju ali stanuvi.

Pričovainje, de je
Christus Bug, Colos. I.
Christus Božji
ravenpild ali podoba.

1846| Kol 1,15–17.

1847| Kol 1,15.

Zakaj le-taku pravi ta sveti apostel Paulus od Christusa, Colos. 1: »On je ta ravenpild tiga nevidečiga Boga, ta pervorojeni pred vsemi stvari. Zakaj skuzi njega je vse stvarjenu, kar je v nebi inu na zemli, tu videče inu nevideče, obuji, ty troni inu gospostva, inu viudstva inu gosposka. Onu je vse skuzi njega inu v njemu stvarjenu inu on je pred vsemi, vse v njemu obstoji.«¹⁸⁴⁶ Le-tukaj ti slišiš, de Paulus vse stvari pod Christusa postavi. Aku je uže Christus čez vse stvari, taku tu more biti, de je le Bug tukaj. Zakaj izvunaj te stvari nej ništer kakor Bug. Zatu imenuje on njega en ravenpild tiga nevidečiga Boga.¹⁸⁴⁷ Nu, taku on pak ne more ta ravenpild Božji biti, temuč de je tudi glih vsigamogoč, glih večin, glih moder, pravičin, dobrutliv etc. Sicer bi Christus nikar en takov pild ali podoba ne bil, kateri bi timu Očetu glih bil, temuč bi moral en nespodobni pild ali podoba biti, kadar bi nemu kei le-tih štukov eden mankalu, taku se obuje zo vso sylo permoruje. Nerpoprej, ie li ta Syn Božji ta ravenpild tiga Očeta, taku on mora skuzi vu enim Božjim bitju ali stanu biti s tem Očetom. H drugimu, taku more vener le-ta rezlotek teh person ostati, de ta Syn nej ta Oča ni ta Oča ta Syn, temuč de so rezločene persone. Zakaj tu rojenu ne more ta rojenik biti inu je vsaj enu edinu Božje bitje, sicer bi ta Syn ne mogel ta ravenpild tiga Očeta biti. Per tém se onu more pustit ostati, zakaj onu se vsaj ne more zastopniše povejdati, my moremo le od tiga štramlati, iecati inu žlabudrati, te ričy so previssoke inu se ne puste v le-tim lebnu čistu inu zadosti zastopnu govoriti.

Ta persona tiga Očeta
inu Synu rezločena
inu viner v enim bitju
ali stanu.

En, edini Bug
inu try rezločene
persone.

De se uže Turki inu Iudje nam špotajo, kakor de bi my try bratje v nebu postavili, kateri bi vkupe ta regiment imejli imejti, tu bi my mogli inu znali tudi dobru sturiti, kadar bi my hoteli od S. pisma odstopiti. Ampak ony nam krivosture, my ne delamo treh mož ni treh angelov, temuč enu edinu Božje bitje ali

na dan S. Troyce.

tje ali stan et simpliscissimam unitatem¹⁸⁴⁸ pruti vsimu, kar se le-tukaj ozdolaj na zemli more enu samu inu edinu imenovati, zakaj tudi tu tellu inu duša neiso taku cilu ena rejč, kakor je Bug sam v sebi. Kateri pak potle dajle vpraša, koku se takov edin Bug imenuje, tukaj my odgovorimo po tem S. pismi inu pravimo: »Njemu je ime Bug Oča, Bug Syn inu Bug Sveti Duh.« Zakaj le-taku vučy nas tu Pismu, de je Bug od vekoma pred vso stvario, pred tem svitum inu prejden je ta grunt te zemle položen eniga Synu rodil, kateri je vsej massi kakor je on glih večin, glih vsigamogoč, glih pravičen etc. Zatu Paulus njega imenuje en raven pild tiga Očeta.¹⁸⁴⁹

Taku pravi s. Paul tudi, 1 Cor. 10: »Ne skušaimo Christusa, kakor so nekateri iz mej nyh njega izkušali inu so bily od kač končani.«¹⁸⁵⁰ Takov špruh merkaj ja s flissom inu derži njega h tej historji, kakor njo Moizes zapiše, taku ti bodeš čudu vidil, koku lipu inu priaznivu Paulus inu Moizes edan tiga družiga kušujeta inu ta usta eden timu drugimu podajeta. Moizes pravi, Num. 14, de je ta GOSPUD djal: »Le-ta folk je mene k desetimukratu skušal.«¹⁸⁵¹ Tukaj stoji ja besseda tetragrammaton,¹⁸⁵² kateru bode le Bogu perlastenu ali persojena, de je ta pravi, edini, risnični Bug le-taku govuril. Nu, taku pride Paulus, ta pravi inu izreče fray inu očitu, gdu je ta Bug bil. Zlasti Christus, tiga (pravi on) nikar ne izkušaimo, kakor so nekateri njega izkušali.¹⁸⁵³ Tukaj stury eno luknjo tja skuzi, kateri more, iest jo ne morem sturiti, zakaj Paulus pravi, Christus je ta Bug, kateriga so ony izkušali.¹⁸⁵⁴ Moizes pak pravi, onu je ta pravi edini Bug bil.¹⁸⁵⁵ Nu, taku ja taistikrat Christus še nej rojen bil, Maria tudi nikar ni tudi David inu vener nič gledajoč na tu vse, pravi Paulus,¹⁸⁵⁶ ty Iudje, kateri so taistikrat v tej pusčavi inu nejso še v ti deželi Kanaan bily, so Christusa skušali. Inu nas opomina, my bi se imejli varovati, de ga my tudi nikar ne sturimo, onu bi nam sicér tudi hudu zneslu. Le-te besséde ja gvišnu pričujo, de Christus more ta mož biti, od kateriga Moizes piše, de je on ta edini, večni, vsigamogoči Bug. Taku spoznata Moizes inu Paulus kmallu z enim usti ali vsaj z drugimi bessedami, de je Christus pravi večni Bug.

Tem glih pričovain se najde v tem Novim testamentu veliku več, katera se ne mogo tayti, temuč se more iz ž nih terdnu spričati, de je Christus Bug inu zatu, ker je on od Očeta rojen, ena rezločena persona od Očeta. Takovu ti moreš imenovati, kakor ti hočeš, my je imenujemo eno sussebno persono, aku onu nej lih zadosti govorjenu, temuč štramlanu ali jecanu. Ampak my mu ne moremo djati, my neimamo obene bulši bessede, de taku Oča inu Syn nej ena edina persona inu so vsaj vener enu edinu nerezdilenu bitje ali stan inu natura, de vse, kar se od Buga Očeta pravi, tudi od tiga Synu se more reči ali praviti izvunaj tiga ediniga štuka, de ta Oča tiga Synu rodi od vekoma inu nikar ta Syn tiga Očeta. Taku govory Paulus, Act. 20, kadar je on te Efezerje žegnal ali od nyh slovu vzel inu pravi: »Zatu merkajte samy na sebe inu na tu cilu kardellu, mej kateru je vas Sveti Duh k škofom postavil, de imate pasti Božjo gmaino, katero je on skuzi svojo lastno kry dobil.«¹⁸⁵⁷ Le-tu je tudi en svital špruh, de Christus, kateri je skuzi svojo kry to Cerkov zadubil, je Bug. Zakaj tu je ja gvišnu, de ta Cerkov eniga ediniga GOSPUDA ima, katerimu se Bug pravi, kateriga ona tudi le za svoiga GOSPUDA spozna. Aku je uže njo Christus skuzi svojo lastno kry zadubil inu je njegova lastna, taku more on ja Bug biti. Nu, taku je on njo pak skuzi svojo lastno kry zadubil, tukaj more biti, de je Christus pravi Bug, od Buga, tiga Očeta, od vuečnusti rojen, tudi od te Divice Marie v tem čassu ali potelesnu na ta svejt rojen. Zakaj le-taku pravi Paulus le-tukaj h tem starišem, tu je h tem farmoštrom: »Pole, vam je zapovedanu, de bi vy imejli to Cerkov ali gmaino pasti, katero je Bug skuzi svojo kry zadubil.«¹⁸⁵⁸ Ta bessedica (Bug) zastopiš ti, ampak koku se onu raima, de Bug svojo kry prelye?

n 2 Nei li

1848| V najpreprostejši enosti.

1849| Kol 1,15.

1850| 1 Kor 10,9.

1851| 4 Mz 14,22.

1852| Gr. beseda štirih črk, hebrejski teonim יהוה, v latiničnih pisavah običajno transkribiran kot YHWH oz. JHWH (Yahweh).

1853| 1 Kor 10,9.

1854| 1 Kor 10,9.

1855| 5 Mz 6,4.

1856| 1 Kor 10,9.

Mozes, Paulus glih pričujeta od Christusa, de ie pravi Bug.

De je Christus pravi, večni Bug, pričuje tu S. pismu.

Actor. 20.

1857| Apd 20,28.

1858| Apd 20,28.

Izlaga tiga evangelia

Nei li onu rejs, de sebo pernessé, de je on človik postal inu na križu umerl. Tem glih špruhov je veliku več, susseb v tem evangeliu s. Ianža, pred katerimi se ne more mimu ali naprej, onu se more reči: Christus je pravi, naturski, večni Bug inu so vsaj Oča inu Syn dvej rezloženi personi. V tem Starim testamentu so tem glih pričovain tudi veliku, ampak nekaj temneiša, kakor v tem Novim testamentu. Kakor Iohannes v svojem evangeliu susseb lipu na Moizessa gleda, ker on GOSPUĐA Christusa za njegoviga večniga roystva volo to bessedo imenuje. Zakaj tukaj gre Moizes le-taku sem noter, de je Bug pred vso stvarjo eno bessedo per sebi imel, katera je vsigamogoča bila, kakor on inu de je Bug skuzi to isto bessedo vse stvaril. Tukaj more enu Božje bitje ali stan biti mej Bugom inu to bessedo, zakaj ona oba, Bug inu njegova besséda, sta večna inu vsigamogoča inu sta vsaj ta, kateri to bessedo govory, inu ta besseda, katera bode govorjena, dvej rezložene persone.

Taku rezložu je potle ta patriarch Iacob te persone, Gen. 48. »Ta Bug, kateri je mene vse moje živoče dny živil noter do le-tiga dne, ta angel, kateri je mene odreišil od vsiga hudiga, ta žegnaj le-te hlapčiče, de ony rastejo inu nyh veliku bode etc.«¹⁸⁶¹ Le-tukaj on da GOSPUDU Christusu tu ime inu ga imenuje eniga angela, nikar de bi on za svoje nature ali bitja volo en angel bil. Zakaj tu bi bilu enu očitu malikovanje, de bi on imel na eniga angela klicati inu ga za niegov žegen prossiti. Spozna taku s tem klicanjem ali molenjem, de je le-ta angel pravi naturski Bug, zatu pak on njega imenuje eniga angela, de on svojga bitja ali stanu nikar vselej nejma pelati kakor ta nevideči Bug. Temuč on ima na zemlo poslan, v naše messu gvantan inu za naše greihe gori offran biti, kakor Christus v tem Novim testamentu tudi po navadi govory: »Ta Oča, kateri je mene poslal.«¹⁸⁶² Item: »Kakor je mene ta Oča poslal.«¹⁸⁶³ Inu v tem preroku Esaiu na 61. cap.: »Ta GOSPUD je mene postal, de jest imam ta rezbjena serca ozdraviti.«¹⁸⁶⁴ Item, Esaie 63¹⁸⁶⁵: »Angelus faciei eius, salvavit eos. Ta angel, kateri je pred nym, je nym pomagal.« Taku imenuje Malahias Christusa eniga angela tiga testamenta, Malach. 3.¹⁸⁶⁶ De taku ta duja imena, Bug inu angel, dvej rezložene persone dasta inu vsaj tu bitje ali stan, je cillu edinu inu prez vsiga rezlotka. Zakaj ta angel je tudi večni, naturski Bug, sicer bi Iacob nikar na njega ne klical. On pak bode imenovan en angel za svoje službe inu zapuvidi volo, katero on kakor en Syn od Očeta ima.

Le semkaj slišio vsi špruhi, v katerih od tiga oblubleniga ženskiga semena skuzi te preroke bode oblubleno, de on bode ta žegan k nam pernessel, enu večnu krajlestvu gori naredil, za te greihe zadosti sturil inu en večni leben nam zadubil. Zakaj takovu so zgul dela, katera neiso obeni stvari mogoča, temuč le Bug sam je more sturiti inu opraviti. Kadar uže takova dela timu človeku Christusu v teh prerokih bodo perlastena, mora sledni lahku zastopiti, de je Christus večni, vsigamogoči Bug. Kakor on k Filippu pravi, Ioannis na 14. cap.: »Aku vy ne hočte verovati, de sim jest v Očeti inu ta Oča je v meni, taku vsaj verujte za teh dell volo, katera jest delam.«¹⁸⁶⁷ Taku pravi Esaias na 9.: »Nam je enu ditece rojenu, nam je en Syn dan.«¹⁸⁶⁸ Tukaj more en vsakateri vejčiti, kaj se tu pravi enu dejte rojenu inu en Syn je nam dan, de je onu od eniga človeka govorjenu, kateri en naturski leben inu tellu ima. Ampak ta prerok pravi dajle od takoviga človeka: »Tiga myru, kateriga on bode gori naredil, (pravi on) ne bode obeniga konca na tem stolu Davidovim inu v njegovim krajlestvi, od zdaj noter do vekoma.«¹⁸⁶⁹ Inu izlaga ta myr, de on bode pravda inu pravica, de le-ta človik bode greihe odpustil inu v vsem jamru ali revu zupar vso nesrečo svoj folk bode sčtil inu odteel. Nu, jest tebe vprašam, nej li onu reis, ravnu kakor unu eniga praviga, naturskiga človeka na znanje da, de se njemu en Syn pravi inu enu dejte rojenu bode. Taku tu pride, koku on enu večnu krajlestvu ima,

1859	1 Mz 1.	Moizes, Gen. 1. ¹⁸⁵⁹
1860	1 Mz 48.	Gen. 48. ¹⁸⁶⁰ Christus bode en angel imenovan.
1861	1 Mz 48,15–16.	
1862	Npr. Jn 5,37; Jn 6,44; Jn 8,16.	
1863	Npr. Jn 6,57; Jn 20,21.	
1864	Iz 61,1.	
1865	Iz 63,9; Angel s svojim obličjem jih je rešil.	
1866	Mal 3,1.	
		Pričovainje, de je Christus Bug, v tem Starim testamentu.
1867	Jn 14,11.	Esaje na 9.
1868	Iz 9,5.	
1869	Iz 9,6.	

na S. Troyce dan.

ima, kateru on perpravi inu poterdi s pravico inu s sodbo ali s pravdo inu njegoviga myru obeniga konca nej, da enu gvišnu znamenje, de je le-ta človik tudi pravi, vsigamogoči, večni Bug. Od kod semkaj bi on sicer hotel enu večnu krajlestvu, večno pravico inu drugu imejti?

H timu služio uže ty silni špruhi sem ter tam v teh prerokih, ker ony timu GOSPUDU Christusu očitu tu veliku ime Božje dajo, Psalm 68,¹⁸⁷⁰ Ierem. 23.¹⁸⁷¹ Item, 31,¹⁸⁷² Ose. 3, gdi taku stoy: »Potle se bodo ty otroci izraelski preobrnili inu svojga GOSPUDA Boga inu svojga krajla Davida yskali inu bodo tiga GOSPUDA inu njegovo gnado poštovali.«¹⁸⁷³ Tukaj on postavi z očitimi bessédami te dvej rezločeni personi, Boga inu tiga krajla Davida, tu je Christusa, kateri je bil timu Davidu oblubljen, de bi on na njegovim stolu imel sideti vekoma. Inu stury vsaj taku hitru iz Davida inu Boga eno reič, potehmal on pravi: »Ta hiša Izrael bode niu iskala,«¹⁸⁷⁴ tu je poštovala, na njega zavupala inu njemu služila. Takovu more ali enu očitu malikovanje biti ali Bug inu David, tu je Christus, ta Syn Davidov, po tem messej more en edini Bug biti, kakor tu ta prerok potle lipu enu v drugu zapopade inu pravi: »Ony bodo tiga GOSPUDA inu njegovo gnado poštovali ali častili.«¹⁸⁷⁵

Taku pela Christus sam ta 110. psalm,¹⁸⁷⁶ Math. 22,¹⁸⁷⁷ inu hoče s tem zupar te farizeerje obderžati, de se onu more iz takoviga psalma doli vzeti inu zastopiti, de Christus nej le Davidov Syn, temuč on je tudi Božji Syn, tu je pravi inu večni Bug. Potehmal David sam njega eniga GOSPUDA imenuje inu se tu gospostvu v tem spriča, de Bug njemu vely na svojo desnico seisti. Takova inu tem glih druga pričovanja imamo my s flissom inu dobru merkati, de se my zupar tiga Hudiča inu te kecarje moremo gori deržati inu se brani.

Ravnu uže kakor smo my zdaj ta pričovainja od Synu Božjiga, našiga GOSPUDA inu odrešenika Christusa, slišali, taku hočmo my tudi nekatera pričovainja pogledati od Svetiga Duha, de je on večni Bug inu vener ena sussebna persona, tu je ni ta Oča ni ta Syn, aku je on lih za tiga bitja inu nature volo timu Očetu inu Synuvi skuzi glih. De naša vera povsod lipu čista inu gvišna ostane, de my le eniga ediniga, večniga, vsigamogočiga Boga molimo inu nikar try boguve (kakor Iudje inu Turki zupar nas lažejo) inu vener tiga rezlotka teh person nikar ne zgubimo ni taymo, de ta edini Bug je Bug Oča, Bug Syn inu Bug Sveti Duh.

Le-tukaj bi my, karsčeniki, zupet Boga iz serca zatu imejli zahvaliti, de my od takovih visokih artikulov taku častita, svitla, leipa, netaječa pričovainja v tem Svetim pismi imamo, na katera my naša serca moramo gruntati inu timu Hudiču inu vsimu svitu zuper stati inu ga trucati. Zakaj nam nej potreba le -tukaj tem človekom verovati, Christus, naš izveličar, sam kaže inu pridiguje nam na tu narleipše, de je ta Sveti Duh večni, vsigamogoči Bug. Sicer bi on svojo zapuvid od tiga svetiga karsta nikar taku ne stavil, de se ima v tem ime ni tiga Očeta, tiga Synu inu Svetiga Duha karstyti.¹⁸⁷⁸ Kadar on pak to zapuvid z očitimi bessédami taku stavi, taku more biti, de je ta Sveti Duh pravi, večni Bug, v glih moči inu oblasti s tem Očetom inu Synom, od večnusti semkaj. Sicer bi njega Christus v takovim dellu, na katerim tu odpusčanje teh greihov inu večni leben stoji, raven sebe inu svojga Očeta nikar ne stavil.

Taku pravi Christus tudi, Ioan. 14: »Inu jest hočem tiga Očeta prossiti inu on vam ima eniga družiga troštarja dati, de on per vas ostane vekoma, tiga Duha te risnice, kateriga ta svejt ne more prejeti, zakaj on njega ne vidi inu njega ne zna.«¹⁸⁷⁹ Le-ta špruh merkaj ja dobru, zakaj tukaj ti bodeš ta rezlotik vseh treh person na tu narleipše vidil. »Iest,« pravi on, »hočem tiga Očeta prossiti.«¹⁸⁸⁰ Le-tukaj ti imaš dvej persone, Christusa, tiga Synu, ta prossi, inu tiga Očeta, kateri bode prošén, de on ima eniga družiga troštarja dati. Aku pak takoviga

Christus pela tu ime Iehova.

1870| Ps 68,5.

1871| Jer 23,6.

1872| Jer 31,35.

1873| Oz 3,5.

1874| Oz 3,5.

1875| Oz 3,5.

1876| Ps 110,1–2.

1877| Mt 22,41–45.

Pričovainje de je ta Sveti Duh tudi Bug inu vsaj ena druga persona kakor ta Oča inu Syn.

Mathei na poslednim.

1878| Mt 28,19.

Tri peršone v tim Bogastvi so tukaj od Christusa lipu naprei postavlene.

1879| Jn 14,16–17.

1880| Jn 14,16.

Izlaga tiga evangelia

1881| Jn 14,16.

1882| Jn 15,26.

1883| Jn 15,26.

1884| Mih 5,1.

1885| Iz 11,2

1886| Jl 3.

1887| Apd 2,16–17; Jl 3,1.

1888| Jl 3,1.

S. Duh gre od večnosti od Buga, zatu je en Bug.
Ioan. 15.

Ioel 2.¹⁸⁸⁶

Kecary krivu vuče, de v tim Bogastvi je le ena persona.

Od takoviga articula nejmajo ljudje disputirati, temuč verovati.

troštarja ta Oča ima dati, taku takov troštar ne more ta Oča sam biti. Christus, kateri za takoviga troštarja prossi, tudi ne more ta isti troštar biti, kakor on pravi: »On vam bode eniga družiga troštarja dal.«¹⁸⁸¹ De so taku te try persone le-tukaj na tu narleipše prav inu zastopnu doli izmalane. Ravnu kakor ta Oča inu Syn dvej rezločeni personi, taku je ta tretja persona tiga Svetiga Duha ena druga persona kakor tiga Očeta inu tiga Synu nu je vsaj le en edini večni Bug.

Kaj je uže takova tretja persona, vučy ta GOSPUD, Ioan. na 15. cap., ker on le-taku pravi: »Kadar pak ta troštar bode prišal, kateriga jest vam bodem poslal, ta Duh te risnice, kateri od Očeta vunkaj gre, ta bode pričoval od mene.«¹⁸⁸² Le-tukaj govory Christus nikar le od službe inu opravila tiga Svetiga Duha, temuč tudi od njegoviga bitja ali stanu inu pravi: »On gre od tiga Očeta vunkaj,«¹⁸⁸³ tu je ja tulikain rečenu, de je njegov vun izhod od začetka inu je večni,¹⁸⁸⁴ zakaj ta Oča, od kateriga ta Sveti Duh vunkaj gre, je prez začetka inu večni, zatu dado njemu ty sveti preroki tu ime inu ga imenujo Duha tiga GOSPUDI,¹⁸⁸⁵ kakor so vaše lubezni slišale na ta sveti finkuštni dan, ker Petrus ta špruh Ioelov pela, kateri le-taku pravi: »Onu se ima zgodyti v teh puslednih dneh, pravi Bug: 'Iest hočem vun izlyti od mojga Duha na vse messu inu vaši synuvi inu vaše hčere imajo prerokovati etc.'«¹⁸⁸⁷ Na le-to besedo s flissom pogledaj, ker Bug pravi: »Iest hočem od mojga Duha vun izlyti.«¹⁸⁸⁸ Zakaj aku je le-ta Duh Božji Duh inu od Buga vunkaj gre inu pak ništer v Bugi nej, kar bi nikar večnu, vsigamogočnu, svetu, modru, dobru inu nepogineče ne bilu, kakor je on, taku more ijti, de je ta Duh Božji večni Bug inu vsaj ena rezločena persona od Očeta inu Synu.

Drugih tem glih špruhov od Svetiga Duha so veliku več, s katerimi so ty stari sveti očaki le-ta articul zupar Hudiča inu ta svejt obderžali inu ga do našiga čassa perpravili, de my le na eniga ediniga Boga verujemo inu vinir spoznamo, de ta isti edini Bug je Bug Oča, Bug Syn inu Bug Sveti Duh. Nikar kakor so ty kecarji norreli ali norsku govurili, de bi imejla takova try imena le eno edino persono pomeniti, katera se je po tem čassu drugači inu še pak drugači rezodela. Zakaj ta Oča ja ne more ta Syn biti, ni ta Syn ta sveti Duh inu vener je le en edini Bug. Takovu, aku ga my lih ne zastopimo, taku je my vsaj imamo verovati. Zakaj kadar bi onu modrovainja le-tukaj velalu, taku bi je jest tudi dobru znal inu bujle kakor en Turek inu Iud. Ampak jest zahvalim mojga Boga, kateri je meni to gnado dal, de jest od takoviga articula ne disputiram, aku je reis inu se raima ali nekar, temuč kadar jest vidim, de je on v tem Svetim pismi gvišnu zapopaden inu gruntan, taku jest Bogu več verujem kakor mojem lastnim mislom inu pameti inu se cilu ništer ne kumram, koku tu more biti, de je le enu edinu bitje ali stan inu vsaj try rezločene persone v takovim edinim bitju ali stanu: Bug Oča, Bug Syn inu Bug Sveti Duh.

Zakaj onu le-tukaj ne vela disputirainja ali prepirainja, aku je tu rejs ali nikar, temuč onu vela tiga, aku je takovu v Božji bessedi gruntanu. Ie li je onu Božja besséda, kakor je zdaj slišanu, taku ti ništer na tem ne cbiuvlaj, on ne bode lagal. Kadar uže Božja besséda, kakor je zdaj slišanu, čistu inu svitlu tukaj stoji inu je takov articul od teh starih svetih očakov taku terdnu inu močnu doštritan inu obderžan, taku ti per tem ostani inu le veliku ne disputiraj, koku Oča, Syn inu Sveti Duh more en Bug biti. Ter vsaj ti, ubog človik, kadar bi ti lih vseh posvitnih modrih kunšt h pomučí vzal, ne moreš vejđiti, koku se onu gody, de tvoje ocy čez deset myl pota en vissok hrib vidio. Item, kadar ti spyš, koku se onu gody, de si ti po tem tellessu mertov inu vener živeš? Kadar my uže to naržlehtnišo ali manšo rejč od sami sebe ne moremo vejđiti, nej li tu ena velika norrost inu prevzetnost, de my z našimi missalmi

(v tiga

na te S. Troyce dan.

(v tiga Hudiča imeni) tja gori hočmo leizti inu z našo pametjo Boga v njegovi majesteti ali veličastvi gruntu zveiditi inu zapopasti, kaj je on. Zakaj my tiga poprei na sebi ne sturimo inu ne vprašamo, kej vsaj naša ušesa, oči inu drugi vudi ž nyh opravillom inu dellom ostanejo, kadar my spymo? Tukaj bi se moglu prez skode inu farlikosti disputirati inu rezmišlovati. Ampak le-tukaj se onu cilu ne hoče terpejti, de bi my s to pametjo hoteli izgruntati inu izvprašati, koku se onu gody, de so trye enu, my imamo na tu narprostiše per tej bessedi ostati, ta pravi od Christusa, de je tiga Očeta ravenpild inu njegov pervorojeni pred vso stvarjo, tu je: on nej obena stvar ali creatura, temuč večni Bug, kakor je tem glih špruhov s. Ianžu veliku: »Vse je meni ta Oča čez dal.¹⁸⁸⁹ Kateri mene vidi, ta vidi tiga Očeta.¹⁸⁹⁰ Ne veruješ ti, de sim jest v Očetu inu ta Oča je v meni.«¹⁸⁹¹ Takovi špruhi ne terpe obeniga modrovanja ali domišljanja, Bug je tu sam govuril, de obeniga rezlotka nej mej tem Očetom inu Synom, samuč de je ta Syn od Očeta rojen. Koku se pak tu gody, tiga my ne moremo vejdi. Tu samu my vejmo, kakor tu Svetu pismu pravi, de je on ta pervorojeni pred vso stvarjo inu ta ravenpild Božji v tem nevidečim bitju inu stanu. Taku vučy tu S. pismu tudi od te tretje persone, tiga Svetiga Duha, de je on Božji Duh inu gre od Očeta vun, tu je on ima tu bitje od Očeta, de taku ništer od bogastva, modrusti, kraffti inu oblasti v Očetu nej, kar bi nikar tudi v tem Svetim Duhu ne bilu. Koku se pak takovu gody, tiga jest tebi ne znam povejdati, zakaj onu ta človeska pamet ne more tu zastopiti ne doseči, onu je čez vseh angelov inu stvarih zastop. Zatu se ne more dajle inu več od tiga misliti ni imejti, kakor nam tu S. pismu naprej pravi, po tem se my moramo deržati, aku my hočmo drugači izveličani biti. Ampak tu bitje zastopiti, sliši nikar v le-ta leben le-tukaj, temuč v ta večni leben, tjakaj je my moramo šparati inu mej tem čassom nikar disputirati, temuč priprostu verovati, kar od takoviga articula tu Pismu nam naprej pravi.

Le-ta articul ali štuk te vere je susseb lipu zapopaden v tem symbolu, tu je v tej otročji veri. Tukaj nam more ja vus svejt pričovainje dati, de my takove vere neismo zmislili. Ty očeti je tudi neiso izmislili. Temuč ona je iz teh svetih prerokov inu apostolov pisma na tu narleipše inu kratčiše vkupe znessena, ravnu kakor ena čebela ta med iz veliku rožic vkupe znesse. Tukaj my pravimo narpoprej:¹⁸⁹² »Iest verujem na Buga Očeta.« Tukaj ti imaš to pervo persono v tem bogastvi, zlasti tiga Očeta, kateri od vekoma eniga Synu rody, skuzi kateriga ie on nebu inu zemlo inu vse, kar je v nyh, sturil inu še obderžy, per takovim dellu spoznaš ti tiga Očeta. Potle my pravimo dajle: »Iest verujem na Jezusa Christusa etc.« Ta je večni Bug s tem Očetom. Zakaj onu se nejma na nikoger verovati, temuč le na Buga. Koku se uže tej isti personi pravi? Njegov edinorojeni Syn Jezus Christus. Taku so vsi karsčeniki molili inu verovali dajle kakor petnaiststu lejt. Ia, od tiga čassa semkaj, kar je Bug k Adamu inu k Evi djalu, te žene séme ima tej kači to glavo strejti.¹⁸⁹³ Aku je lih takov articul k enimu čassu svitlejši se vučil inu dajle bil reširen kakor k drugimu čassu inu je vselej ta obluba od Christusa zastopniša postala. Zakaj od Adama noter do Abrahama se je ta Syn Božji imenoval te žene sejme, potler se mu je djalu en Syn Abrahamov, Iacobov, Davidov inu taku naprej, je pak vsaj ta edini človik, Jezus Christus. Nu, taku bodo ty angeli tudi Božji otroci imenovani. Item vsi karsčeniki so tudi Božji otroci, ampak tukaj nej ni angela ni svetnika, kateri bi se imenoval ta edinorojeni. Zatu je naš GOSPUD Christus le sam taku od Buga, tiga Očeta, rojen kakor en Syn, katerimu glihe on nejma ni mej temi angeli ni drugimi stvari. Tukaj more ja ijti, de je on glih ali onaki Bug, tu my verujemo inu spoznamo inu naši otroci inu vsi karsčeniki.

Na ta-

1889| Jn 3,35.

1890| Jn 14,7.

1891| Jn 14,10.

Ta kratka vera jogerska, katero ty otroci umeio lipu inu zastopnu, od te S. Troyce vuči.

Bug Oča.

Ta Syn.

1892| Začetek nikejsko-konstantinopolskega simbola: Credo in unum Deum, / Patrem omnipotentem ...

1893| 1 Mz 3,15.

Izlaga tiga evangelia

		Kaj je ta Syn Božji sturil.	
1894	Del nikejsko-konstantinopolskega simbola.		
1895	Del nikejsko-konstantinopolskega simbola: Et in Spíritum Sanctum, Dóminum et vivificántem.	Svetiga Duha dellu.	
1896	Zaključek nikejsko-konstantinopolskega simbola: Confíteor unum baptísma in remissionem peccatorum. / Et expecto resurrectionem mortuorum, / Et vitam ventúri sæculi.	V ti Veri je lep rezlotik tryeh peršon.	
		Bug grozovitu štraifate, kir S. Troyco zašpotuio.	
1897	Javno kopališče.		
1898	Irenej Lyonski, Adversus haereses III 3,4.		
1899	Arij (250/6–336), krščanski duhovnik iz Aleksandrije, utemeljitelj arijanizma. Omenjeni krščanski verski nauk, ki ni enačil Boga Očeta in Jezusa, je bil leta 325 pod cesarjem Konstantinom I. na prvem nikejskem koncilu obsojen kot krivoverstvo, Arija pa so izobčili in izgnali.	Arriu, timu kecarju, Christusevimu šentovavcu, se trebuh rezpoči.	

Na takovu spoznanje gre dajle, de my tudi na njegova dela inu službo spomislimo, kaj je ta Syn Božji susseb sturil, zlasti de je on od Svetiga Duha počet, od te Divice Marje rojen inu pod Ponciom Pilatušom terpil, je križan, umerl, pokoppan, od mertvih zupet gori vstal, gori šal v nebessa inu sedy na desnici Božji svoiga nebeskiga Očeta.¹⁸⁹⁴ Le-tukaj pride on zupet v tu bogastvu, de on bode spoznan inu od eniga vsakateriga verovan, de je on ta ravenpild Boga, svojga Očeta, inu po vseh ričeh Bogu glih. Le-tih bessed, pravim jest, še pak nejsmo my sami zmislili ali sturili, temuč one so na nas prišle inu smo nje od te perve cerkve prieli.

H tretimu, malu my pravimo: »Iest verujem na Svetiga Duha,«¹⁸⁹⁵ le -tukaj my postavimo tiga Svetiga Duha v eno glih ali onako čast s tem Očetom inu s tem Synom, ker my spoznamo: »Iest verujem na Svetiga Duha.« Taku je le-ta articul lipu, kratku inu priprostu v tej veri zapopaden, de bi se on ne mogel leipše zapopasti. Inu za tiga volo spodobnu takov symbolum ali vera tu ime ima, de se imenuje apostolicum ali apostolska ali jogerska vera. Zakaj onu nej dobru mogoče, de bi izvunaj teh apostolov gdu takove articule taku lipu, priprostu inu čistu bil mogel vkupe perpraviti. Kaj so pak tiga Svetiga Duha lastna dela je tudi na znanje danu, zlasti de on tu svetu karsčanstvu vkupe perpravi iz vseh jezikov inu je stury ene glih ali onake misli vu eni v veri inu je posvečuje skuzi odpusčanje teh grejhov inu vužge v nyh tu vupainje eniga družiga inu večniga lebna, kakor my pravimo: »Iest verujem odpusčanje teh greihov, gori vstajenje tiga messa inu en večni leben.«¹⁸⁹⁶

Taku so te try persone lipu inu prov v tem symbolu ali jogerski veri zapopadene vu enim edinim Božjim stanu inu je ena vsakatera persona ž nje lastnim dellom inu opravilom označena. Timu Očetu se da tu stvarjenje, timu Synuvi tu odrešenje inu timu Svetimu Duhu ta krafft ali muč tiga posvičenja. Tu je de on odpusčanje teh greihov vun dily, vessele stury, poterdi inu od smerti vuni leben perpravi. Tu so lih kakor rezloženi gvanti, de se te persone nikar ena v drugo ne meišajo inu de se lipu ena pred to drugo more znati, de je ta Oča stvarnik, Christus človik bo inu ta Sveti Duh pride kakor en plamen, de se onu pusty viditi, kakor de bi vse polnu ognja bilu inu stury te človeke vessele. Takovu so vsa dela tiga ediniga Boga, ampak per tem rezlotku teh dell se ima tudi ta rezlotik teh person merkati. Zakaj Bug Oča nej človik postal, temuč ta Syn, taku se ta Syn v ognjenih jezikih nej pustil viditi, temuč ta S. Duh.

Taku je le-ta articul na nas prišal, my ga neismo sami zmislili ni sturili, taku vidimo tudi v teh historiah, de je Bug z močjo nad nym deržal inu kecerje, kateri so zuper takov articul stritali, grozovitu štraifal. Zatu imamo my terdnu nad nym deržati inu le na to bessedo merkati, per nje ostati, nikar premodri biti ni veliku od tiga articula disputirati. Zakaj le-taku se bere, de je Iohannes svoj evangelium narveč za tiga kecarja Cerintha volo moral pissati, kateri je Christusa šentoval s tejm, kir nej pustil Christusa Boga biti. Nu, se je pak k anjmu času pergudilu, de je Iohannes s svojemi mlaiši vu eno padštubo¹⁸⁹⁷ prišal inu kadar je on tiga Cerintha inu njegove tovariše ugledal, se je on s temi svojemi proč naredil inu djal: »Najte ja nikar dolgu okuli le-tiga sramotniga bogašentavca ostanemo.«¹⁸⁹⁸ Kadar je pak Iohannes s tejmijem iz te padštube šal inu Cerinthus s teimi svojemi red Ioannesu špotajo inu začnejo šentovati, se je ta padštuba poderla inu nje vse pobyla, kateru je bilu nih pravi zaslužen lon.

Taku je onu timu kecarju Arriusu¹⁸⁹⁹ tudi šlu, ta je eno grozovito ardrío ali nepokoj v Cerkvi začel, kateri je dajle kakor štiristu lejt terpil inu ne hote še na ta današni dan te yskre tem nevernim ludem cilu iz serca. Ta je perpustil, de bi

na S. Troyce dan.

de biChristus bil od Buga pred vso stvarjo rojen, ampak on bi bil vener ena stvar, ali vsaj častitiša inu leipša kakor vse druge. Kadar so se uže ty brumni škoffi povsod, kakor je potreba bilu, zupar takovu Boga šentovanje se postavili, kir so vidili de so veliku zmote inu nevole iz tiga vmei ludmi gori vstali, tukaj se je moral tudi cessar Constantinus¹⁹⁰⁰ v tu istu položiti, kateri je vkup zbral eno veliko množico vučenih inu brumnih škoffov, kateri so takovo zmoto, krivi vuk inu zapeljanje Arriusevo ferdamnali. Kadar je pak le-ta cessar Constantinus natu umerl inu njegov syn Constantinus, kateri je timu Ariusu dobru vošil inu negov priatel bil, v ta regiment prišal, so se podstopili ty arianery tiga Ariusa zupet po syli iz tiga panna perpraviti inu njemu v njegovu rejči prov dati. Kadar je uže ta dan bil postavljen inu se je Arius s svojem haufnom zjutraj zgudo k cerkvi perpravil, se njega na potu en betež tiga trebuha loty, de na stol k svoje potrebe pegeruje inu na nym umerje.

Taku je le-ta articul od te Svete Troyce, nerporej s tem S. pismom, potle s tem štritom teh apostolov inu svetih očakov inu h puslednimu tudi s čudessi zupar tiga Hudiča inu zupar ta svejt obderžan inu ima, aku Bug hoče, še obderžan biti, de my verujemo na eniga Boga, katerimu se pravi Bug Oča, Bug Syn, Bug Sveti Duh. Ta Oča je naš stvarnik, ta Syn je naš odrešenik inu ta Sveti Duh je naš posvečenik. Skuzi takova sussebna dela moremo my dobru en rezložik sturiti mej temi personami. Inu ne bode viner ta natura ali tu Božje bitje nikar narazan rezdirenu ni rezdilen. Od tiga se pridiguje danas na le-ta praznik inu ty karsčeniki so le sami, kateri takov articul, kateri se pred našo pametjo inu zastopnostio norčast vidi, verujo. Kakor Paulus pravi, de je onu Bogu taku dobru dopadlu, de je on skuzi eno norčasto pridigo hotel izveličane sturiti, kateri na njo verujo.¹⁹⁰² Zakaj v tu se ne bode ta pamet nikuli mogla ferrihtati, de so try enu inu enu try, de Bug človik bo, de my, kadar nas v ta karst vtaknejo, skuzi kry Christusevo od greihov bomo omyveni, de my v kruhi tu tellu Christusevu jeimo inu v vini njegovo kry pyemo inu taku odpusčanje teh greihov skuzi to vero preimemo. Takovi articuli vsi bodo za eno zgul norčjo od posvitnu modrih ludy deržani. Zatu je s. Paul tudi taku imenuje inu pravi: »Onu je ena norska pridiga,«¹⁹⁰³ ampak kateri njej veruje, ta ima izveličan biti. Tu nam daj Bug, ta Oča, skuzi svojga Svetiga Duha za svojga lubiga Synu, našiga odrešenika Christusa Jezusa, volo, amen.

TA DRUGA PRIDIGA

ČEZ TA EVANGELIUM

IONAN.¹⁹⁰⁴ III.¹⁹⁰⁵

N¹⁹⁰⁶ E bil pak en človik mej farizeji s imenom Nikodemus, en viši mej Iudmi. Ta je prišal k Jezusu ponoči inu je djal k njemu: »Mojster, my vejmo, de si ti en vučenik od Buga prišal, zakaj nihče ne more te caihne delati, katere ti dellaš, samuč de je Bug ž nym.« Jezus je odgovuril inu je djal k njemu: »Risničnu, risničnu, jest tebi povém: Aku gdu nej iz nov rojen, ta ne more viditi Božjiga krajlestva.« Nikodemus je djal k njemu: »Koku se more en človik roditi, kadar je star? More li on zupet v svoje

o matere

Eusebius sic recitat hanc historiam lib. 10. cap. 12. sed tripartita historia, uiue Constantino Arrium dicit extinctum lib. 3. cap. 10. Ideim Epiphanius scribit, et addit Nicenam Synodum, in qua Arrius damnatus est post Arri mortem, uiuo Constantino celebratam.¹⁹⁰¹

Človeska zastopnost inu modrost iz S. Troyce inu s. sacramentov špot dela.

1900| Konstantin I. (272–337), rimski cesar (306–337).

1901| Evzebij /Εκκλησιαστική Ιστορία; Historia Ecclesiastica, Historia Ecclesiae/ pravi tako v 12. poglavju 10. knjige svoje tristranske zgodovine, kjer Konstantin arijanizem označi za izumrlega (v 10. poglavju 3. knjige). Epifanij piše in dodaja nikejski koncil, na katerem je bil Arij posmrtno preklet, kar Konstantin pozdravlja.

1902| 1 Kor 1,21.

1903| 1 Kor 1,21.

1904| Ioan.

1905| Evangelij po Janezu 3.

1906| Jn 3,1–15.

Izlaga tiga evangelia

matere tellu pojti inu se roditi?» Jezus je odgovoril: »Risničnu, risničnu, jest tebi povém: Aku kateri ne bo rojen iz vode inu duha, taku ne more v Božje krajlestvu priti. Kar je od messa rojenu, tu je messu, inu kar je od duha rojenu, tu je duh. Ne čudi se timu, kir sim jest tebi djaj: Vy morete znov rojeni biti. Vejter piha, kamer hoče, inu ti njegovu šumenje dobru slišiš, ali ti ne veiš, od kod on pride inu kam on gre. Taku je en vsakateri, kateri je iz Duka¹⁹⁰⁷ rojen.« Nikodemus je odgovoril inu je djaj k njemu: »Koku se more tu godyti?» Jezus je odgovuril inu je djaj k njemu: »Si li ti en moister v Izraeli inu le-tiga ne veiš? Risničnu, risničnu, jest tebi povejm: My govorimo tu, kar vejmo, inu pričujemo tu, kar smo vidili, inu vy našiga pričovanja gori ne vzamete. Aku vy ne verujete, kar vam od pozemliskih ričy pravim, koku bi verovali, kadar bi vam od nebeskih ričy pravil. Nihče ne gre v nebu, temuč kateri je iz neba doli prišal, zlasti Syn tiga človeka, kir je v nebi. Jnu kakor je Moizes v pusčavi eno kačo povišal, taku mora Syn tiga človeka povišan biti, de vsi ty, kir v njega verujo, nejma-jo pogubleni biti, temuč imejti ta večni leben.«

1907| Duha.

Le-tu

na S. Troyce dan.

E-tu je en siln leip evangelion, v katerim my vidimo, kaj je ta pravi, edini, gvišni pot k večnimu lebnu. Onu se pak pusty viditi, de je on zatu na le-ta praznik te Svete Troyce postavljen, kir v nym taku lipu ta rezlotik teh person te S. Troyce bode na znanje dan, v tem narvissokejšim inu vegšim dellu, kateru Bug z nami, ubogimi človeki, opravla, de on nas od greihov proste, pravične inu izveličane stury. Zakaj le-tukaj stoji očitu od Očeta, de je on ta svejt lubil inu je njemu svojga edinorojeniga Synu šeinkal. Tu so te dvej rezločeni personi, Oča inu Syn, ena vsakatera ž nje sussebni dellom, ta Oča lubi a¹⁹⁰⁸ svejt inu šeinka njemu svojga Synu, ta Syn se pusty timu svituvi šenkati, inu kakor Christus očitu le-tukaj pravi, se on pusty kakor ena kača v tej pusčavi na križu povihšati,¹⁹⁰⁹ de vsi ty, kir na njega verujo, nejmajo zgubljeni biti, temuč imajo ta večni leben imejti. H takovimu dellu pride potle ta tretja persona, ta Sveti Duh, katera skuzi to vodo tiga s. karsta to vero v serci vužge inu taku nas zupet rody k Božjemu krajlestvu.

Tu je ena silna, troštliva pridiga, katera bi nam ja imejla enu vesselu serce pruti Bogu sturiti, potehmal my vidimo, de vse try persone, tu cejlu bogastvu se tjakaj oberne inu s tem okuli hodi, de tem ubozim, revnim človekom zupar ta greih, to smert inu Hudiča h pravici, k večnimu lebnu inu h timu krajlestvu Božjemu bode pomaganu, koku bi se my tedaj mogli pred Bugom za naših greihov volo bati, koku my moremo enu hudu serce k njemu imejti. Zakaj kadar bi on nas za naših greihov volo bil hotel ferdamnati, kakor smo my vselej v skerbi, susseb kadar ta urica pride, taku bi nam ta Oča svojga edinorojeniga Synu nikar ne bil dal. Oča inu Syn bi nas nikar h kope-li tiga druguč rojstva inu pod tiga Svetiga Duha peruti ne bila perpravila. Taku je le-ta articul od te S. Troyce na tu narleipše inu priazniviše le-tukaj na znanje dan.

Ampak od tiga je v tej pridigi pred le-to zadosti govornju, hočmo za tiga volo zdaj ta evangelion od štuka do štuka pred nas vzeti, v katerim my slišimo, koku ta GOSPUD z Nikodemusom, tem v Pismi vučenim, eno dolgo disputacio ali prepirainje ima, v katero se ta stari dobri mož cilu ne more ferrihtati ni zastopiti. My pak moramo nerpopej gledati, kaj je vsaj njega motilu inu pačilu, de cilu nej vejdil, kaj je ta GOSPUD ž nim govuril inu od njega hotel imejti. Enu dobru znameinje je tu nad Nikodemusu bilu, de on za GOSPUDOM gre inu kir on očitu ne smej, de se vsaj ponoči k njemu najde. Taku vidimo tudi inu zastopimo iz njegovih bessed, de s GOSPUDOM Christusom nikar hudu nej meinil, temuč silnu veliku od njega deržal kakor od eniga sussebniga pridigarja, kateriga je Bug na ta svejt poslal inu svoj vuk s častitimi čudessi spričal. Takove bessede on ne govori iz eniga falš serca kakor ty farizei, Math. 22: »Mojster, my vejmo, de si ti risničen inu vučiš ta pot Božji prov.«¹⁹¹⁰ Ne, kakor je Nikodemus govory, taku je on tudi meini v svojem serci, de naš GOSPUD Christus more en sussebni zveist vučenik biti. Potehmal Bug tako s sylnimi čudessi je per njemu inu njegov vuk spriča, takova missal dopade GOSPUDU Christusu dobru. Zatu ravnu kakor njega Nikodemus za tiga narvissokejšiga vuzkenika¹⁹¹¹ hvali, taku hoče on tudi zdaj to narvissokejšo pridigo njemu sturiti od tiga narvissokejšiga inu vegšiga dela, od kateriga se more pridigovati, zlasti koku se more tu nebesku krailestvu viditi, tu je koku ludje mogo od greihov prosti biti, k Božji gnadi priti inu ta večni leben zadobiti. Zakaj tu je ta pridiga, katero je le samo ta Syn Božji s sabo od nebes mej nas na zemlo pernessel, kakor Ioannes pravi: »Ta edinorojeni Syn, kateri je v tim krilli tiga Očeta, ta je je nam oznanil,«¹⁹¹² Reis je, de se je vus svejt prejd inu prejd s tem martral, de je sebi sussebne viže inu poti naprej vzel inu zmislil, skuzi katere bi mogel izveličan

Ta articul od te S. Troyce v le-tim evangeliu.

1908| Ta.

1909| Povišati.

Nicodemus deržy veliku od Christusa.

Teh karsčenicov trošt od le-tiga articula.

1910| Mt 22,16.

1911| Vučenika.

1912| Jn 1,18.

Izlaga tiga evangelia

Nikodemus zdy, de vej,
koku ima izveličan biti.

Ty papežniki tudi taku
misljo.

1913| Lk 18,12.

My vsi menimo
z dobrimi delli
v nebessa priti.

čan biti. Koker tudi Nikodemus, ta pride sam s temi missalmi, de vej (Bogu hvala) tudi prez Christusa, koku bi imel inu mogel izveličan biti, on meini, kir je en Iud inu to postavo ima, de vse vej, koku ima v nebessa priti inu izveličan postati, kaj ima tudi sturiti, aku hoče Bogu h dopadenju živejti inu to narbulšo pokorsčino izkazati. Na teim ima Nikodemus zadosti, on ne misli, de bi tu eno veliku drugo meiningo imejlu, kakor bode od Christusa slišal etc. Kakor my na naših papežnikih tudi vidimo, kadar bi je en menih tjakaj mogel perpraviti, de bi on svojemu ordnu zadosti sturil, taku bi se on zdil, on bi uže Bogu v krilli sedil kakor ta farizeer, Luc. 18, ¹⁹¹³ kateri svoje postenje, desetino dajenje inu druga dobra dela hvali. In summa, vseh človekov serca so taku narejena, de ravnu kakor se ony boye inu prestrašio, kadar svoje greihe počutjo, taku spet zavupajo ony, de z Bugom dobru stoje, kadar so izvunaj brumni inu obeniga hudiga djanja ali dela na sebi nejmajo, kateru bi mogli nyh veist strašiti inu cagovo sturiti. Zatu vzame si ta tu, uni enu drugu naprej, kakor se njemu narbulše zdy, skuzi kateru on zavupa pred Bugom obstati. Ta Iud ima svojga Moizessa, en menih svoj orden inu je reis, my vsi smo v ti falš mainingi, de kadar bi my le-te deset zapuvidi s flissom deržali, taku bi z nami pomankainja ne imejlu. Takovu misli Nikodemus tudi. Ampak kadar on Christusa za eniga vissokiga, sussebna pridigarja deržy, taku se hoče tudi koker en vissoki vučenik Christus pruti njemu izkazati inu mu nerpoprej naprei daje ta vuk inu ga podviža rekoč:

*»Risničnu, risničnu, jest tebi poveim: Aku gdu nej
znov rojen, ta ne more viditi Božjiga krajestva.«¹⁹¹⁴*

1914| Jn 3,3.

Prez drugiga
duhovskiga roystva
ne more nisče
izveličan biti.

Nu uže, le-tukaj stoji ta andel z očitimi, z zastopnimi bessedami inu se pusty Christus le-tukaj slišati kakor en sussebni vissoki vučenik, zakaj timu glih nej Nikodemus nikuli slišal, zatu ga on tudi ne zastopi, le le-tu samu inu edinu, de še nei druguč royen, koku bi on pak h timu druguč roystvu imel priti, od tiga on ništer ne vej. Tukaj se uže ti tudi spomislj, kaj vsaj ta GOSPUD s le-tim špruhom meini inu hoče. Zakaj aku ludje tu krajestvu Božje ne mogo viditi, samuč de bodo druguč rojeni, taku iz tiga pride, de my, kakor smo od očeta inu matere na ta svejt rojeni, s pametjo, s fray ali lastno volo, s to postavo inu zo vsemi dobrimi delli inu navadami, katere obuje ta pamet inu ta vola more naprej vzeti, moremo ferdamnani biti zatu, ali h timu ništer ne pomaga. Misli uže ti, kakova je tu za ena revna inu myla reč, de se ty ludje od takoviga druguč roystva ništer ne vuče, temuč bodo le višani, kakor ta papež stury, na lastna dela, de bi ony imejli skuzi ta ista izveličani biti. Koku se raima takov vuk s Christusom le-tukaj? Ony pravio: »Dobra dela sture izveličane ali izveličajo.« Christus pravi: »Aku ti neisi druguč rojen, taku ti ne bodeš izveličan.«¹⁹¹⁵ Nu, taku je pak reis inu ne tayeče, de se en človik sam zase inu iz lastne moči, kakor se na teh aidih vidi, se h čistosti, h poštenju inu h tugentom more navaditi. Kakor se vidi, de nejso vsi človeki merdrarji, prešuštniki, kurbarji, tatje, pyanci, leinci, temuč je veliku brumnih, poštenih ludy pred tem svitum. Takovu so častite, leipe tugenti inu dobra dela, h katerim se imajo ty ludje opominati, zakaj Bug je hoče imejti inu je terja v teh desetih zapuvidah. Ampak tukaj je odločenu, onu si bodite tugenti inu dobra dela, kakor ona hote, aku tu druguč roystvu nej tukaj, taku onu drugom ne sliši, kakor v pakal k Hudiču, v nebu pak inu v tu krajestvu Božje onu ne more priti. Takovu govory Christus sam inu neima nihče na tem cbiuvlati.

1915| Jn 3,3.

Naša zastopnost,
dobra vola ni dela
ništer ne pomagaio
h timu nebeškimu
kralevstvu.

Ta pamet ali človeska zastopnost je s tem ujeta, ta hoče zdaici enu pruti drugimu deržati inu taku soditi, krasti, ubyati, prešuštvati, Bogu hudu dopado, zatu tudi takove grehe štraiffa, kateri pak se takovih greihov ogyble inu se pred

na S. Troyce dan.

se pred nymi varuje, ta dopade Bogu inu bo od Buga lon priel. Sicer (pravi pamet človeška) bi moral Bug kriv biti. Nu, onu je risnica, de Bogu dobru dopade pred takovimi inu drugimi greihi se ogybati inu dobru sturyti, takovu ga on tudi ne hoče prez lona pustiti, ampak tu nebesku krajlestvu viditi, h timu sliši nekaj družiga inu vegšiga, zlasti de ludje (kakor le-tukaj stoji) druguč rojeni bodejo, zatu Bug timu farizeju, Luc. 18,¹⁹¹⁶ nej zatu sovraž, de on nej oben rugar, oben prešuštnik ni krivičen kakor drugi ludje, de se on posti inu te desetine daje. Takovu bi si Bug pustil dopasti, kadar bi ta sramotna netugent na tem ne vissila, de on meini skuzi tu v nebu priti, inu se je veliku bulši zdil, kakor ta očiti greišnik. Zatu je onu odločenu, ta pamet je ena žlahtna, draga reič, ta vola k dobru je tudi ena žlahtna, draga reič, ta postava inu deset zapuvidi, en leip, pošten, nepohuišanski leben ali življenje so vse častiti veliki daruvi, za katere se ima Bug zahvaliti. Ampak kadar se od Božjiga krajlestva pravi, koku se ima h timu istimu priti, tukaj ne pomaga ni pamet, vola, postava ni vsa dobra dela, samuč tu je stury, de ludje iz nov bodo rojeni, sicer ony ne mogo tu krajlestvu Božje viditi, temuč morajo s to pametjo, s fray volo, s postavo inu z desetemi zapuvidami ferdamnani biti inu ostati, zatu inu zupar tu ništer ne pomaga.

Nu, ti bi pak mogel reči, taku jest ne hočem cilu ništer dobriga sturiti? Ne, tu h timu ne sliši, zakaj tebi bi v taki viži ta pravda ali sodba Božja le težiši bila. Obturi sturi obuje, flissaj se te deset zapuvidi deržati inu spoznaj poleg tiga s praviga serca, de si en ubog greišnik, kateri bi za svojga djanja volo vekoma moral ferdamnan biti. Potle poslušaj GOSPUDA Christusa dalje, koku on zupet trošta, potehmal je on nam za našiga perviga rojstva volo tu izveličanje kratku odpovedal.

Nikodemus to ostro Christusevo sodbo dobru zastopi, se za tiga volo pomisli, kaj bi tu druguč roystvu bilu. Kir pak vidi, de se na potelesno vižo ne more zgoditi, de bi še enkrat mogel rojen biti od očeta inu matere, vpraša za tiga volo, koku bi se tu moglu godyti, koker bi hotel reči: »Iz tiga ništer ne bo, de bi jest imel zupet v moje matere tellu leicti inu na novu rojen biti.« S takovim vprašanjem perpravi on tiga GOSPUDA tjakaj, de vučy, koku se more tu druguč roystvu godyti, inu pravi:

»Risničnu, risničnu, jest tebi povejm: Aku kateri ne bo rojen iz vode inu Duha, taku ne more v Božje krajlestvu priti. Kar je od messa rojenu, tu je messu, inu kar je od Duha rojenu, tu je Dub.«¹⁹¹⁷

Le-tukaj on reče k drugimu ta urtel zupar tu pervu roystvu, de je tu istu messenu inu polnu greihov inu k Božjimu krajlestvu ne sliši. Kakor de bi on hotel reči: »Ti vprašaj, aku bi ti drugači moral od tvoje matere rojen biti, kadar bi ti tavžentkrat drugači od tvoje matere rojen bil, taku bi ti bil inu ostal ta prvi Nicodemus, od messa ne more ništer kakor messu rojenu biti. Zatu sliši k le-timu druguč roystvu nikar oča inu mati, katera sta obadva polna greihov, temuč h timu sliši voda inu duh, kateri je taku zupet rojen, ta je en nov človik inu bode v tu nebešku krajlestvu prišal.« Tu je prez cbiuvla timu Nikodemusu ena cilu smeišna reč bila, de je mislil: »Nu, uže, aku tiga moja pamet, vola inu potle ta postava inu Moizes ne premorejo inu ta voda tu premore, kaj tu more vsaj za eno mainingo imejti?« Bo taku ta dobri mož taku cilu irrig¹⁹¹⁸ ali zmoten, de on ne vej, kaj bi on imel reči, inu more fray spoznati, de on obene besséde ne zastopi, aku je on lih Moizessa inu te deset zapuvidi dobru zastopil inu se je za tiga volo za eniga vissokiga, vučeniga doctorja zdil.

o 3 Najte

1916| Lk 18,11–12.

Verni imaio dobru djati, ali se le Christuseviga zaslužnja troštati.

Kar tu drugu duhovsku roystvu an tiče, se tu istu težku zastopi.

1917| Jn 3,5–6.

Od messa rojen biti ne pomaga k Božjemu krajlestvu.

1918| Zmoten, napačen; izposojeno iz nem. irrig (enak pomen).

Izlaga tiga evangelia

Koku bomo skuzi
to vodo druguč
rojeni.

1919| Mr 16,16.

1920| Žleht.

Od karsta teh otruk.

Ta voda se vidi,
ali opravilu S. Duha
nekar.

1921| Jn 3,7-8.

Najte uže te besséde s flissom merkamo inu to reič ljpu vkupe zapopademo, odločenu je onu, de dobra dela imamo dellati inu se v tej pokorsčini te postave vaditi. Ampak skuzi tu my ne vidimo tu krajlestvu Božje, aku je my pak imamo viditi, taku ne morajo druga dela, temuč en cilu drugi inu nov človik biti. Kateru se zgody nikar skuzi tu potelesnu roystvu, temuč tudi skuzi vodo inu duha, ty so ta pravi oča inu mati k le-timu novorojenimu saduvi. Ta voda uže družiga ništer nej kakor ta sveti karst. Zakaj le-taku pravi Christus, Mar. 16¹⁹¹⁹: »Kateri veruje inu bode karsčen, ta bode izveličan.« Nu, taku pak ta voda takove krafftu od sama sebe inu po svoje nature neima, zakaj voda je voda, ta je en element inu stvar, katera sama se tiga serca ne more dotakniti ni preminiti ali te greihe doli omyti. Gvante inu kar je nesnage na koži se more s vodo očistiti inu usnažiti, ampak ta duša se ne pusty skuzi vodo dotakniti ni očistiti, le-ta voda pak, od katere ta GOSPUD le-tukaj pravi inu my eno karstno vodo imenujemo, nej ena sleht¹⁹²⁰ natureska voda, temuč onu je ena voda, v kateri ta besseda Božja, zapuvid inu obluba tičy. Tukaj pridejo dvej ričy vkupe, voda inu besséda, inu bodo taku eno z drugo zmeišane, de se ne more obena od te druge odločiti. Aku ti to bessedo od vode deneš, taku ti neimaš obeniga karsta, aku ti to vodo deneš od bessede, taku ti tudi obeniga karsta neimaš. Kadar pak besséda inu voda vkupe ostanajo, taku ti tukaj imaš eno takovo vodo, per kateri ta Sveti Duh hoče biti inu skuzi to isto tebe k Božjimu krajlestvu druguč roditi, tu je tebi tvoje greihe od-pustiti inu tebe hoče izveličati.

Zatu bi my imejli le-ta špruh s flissom merkati, nerveč zupar ta sleipi folk, te widertaufferje, kateri ta otročji karst za nepriden inu nepotreban štemajo. Ampak koku bi mogel ta isti karst nepriden biti, kadar ti le-tukaj slišiš, de Christus to vodo h timu ordna, de ona k druguč roystvu skuzi tu opravilu tiga Svetiga Duha ima pomagati. Aku uže ty otroci potrebujo, de ony bodo druguč rojeni, inu sicer tiga Božjiga krajlestva ne mogo viditi, zakaj bi se imel ali hotel nym ta karst odpovedati ali je zatu deržati, kakor de bi takova voda, katera je v Božji bessedi zapopadena inu z Božjo bessedo zavezana, nym k druguč roystvu ne imejla služiti? Nej li rejs, de te bessede Christuseve ravnu inu le-tjakaj kažejo inu rinjo, de kateri ima zupet ali druguč rojen biti, ta more skuzi to vodo zupet rojen biti? Taku aku lih ta voda prez tiga Svetiga Duha ništer ne opravi, taku vener ta Sveti Duh svojga opravilla ali dela prez te vode v nas ne hoče imejti. Zatu je tu ena grozovita, strašna zmota, de so na nekaterih imenitih meistih nekateri pridigarji se podstopili inu so te otroke prez vode karstili. Zakaj aku ima ta karst prov biti inu ta človik k druguč roystvu priti, taku more nikar le-ta besseda, nikar le Duh, temuč tudi voda per tem biti, zakaj le-taku je Christus ordnal inu nejma nihče takove ordninge rezdrejti.

Tu z vodo ali vodenu karsčovainje se vidi s temi očyma, ampak tiga opravilla, tiga druguč roystva, kateru ta Sveti Duh skuzi takovu karsčovanje v tem sercu gori naredy, nihče ne more viditi. De pak ludje za takoviga skriveniga, nevidečiga opravilla volo tiga Svetiga Duha, tu vunainje, žleht, preprostu vodenu karsčovainje ne ferrahtajo, zatu pravi ta GOSPUD k Nikodemusu dajle:

»Ne čudi se timu, kir sim jest tebi djal: Vy morete znov rojeni biti. Vejter piha, kamer on hoče, inu ti njegovu šumeinje dobru slišiš, ali ti ne veiš, od kod on pride inu kam on gre. Taku je en vsakateri, kateri je iz Duha rojen.«¹⁹²¹

Le-te

na S. Troyce dan.

Le-te so cilu priproste bessede, kakor je tu delu tudi priprostu inu žleht. Zakaj onu nejma obeniga sussebna videnja ali velania per tej pame-ti, de se enu deite ali en star človik pernesse inu se spozna, de ležy za tiga greiha volo pod tiga Hudiča zvezami inu se ne more samu ledig ali prostu sturiti inu nejma vsaj v takovi vissoki, veliki nadlugi ali potrebi več sturiti, kakor de se v tem imeni tiga Očeta, Synu inu Svetiga Duha enu maihinu vudo pogrozy ali z vodo polye. »Ampak,« pravi Christus, »ne ferrahtaj ja nihče za takoviga žleht videnja volo le-tu delu, zakaj ta Sveti Duh ima per teim svoje delu skrivaje.« H timu sliši ta vera, katera to bessedo zapopade inu nikar na tem ne cbjuvla, onu je taku, kakor te besséde slove, zakaj s temi očyma ga ti ne bodeš nikuli več vidil ni mogel zastopiti ni zapopasti. Ravnu kakor je onu tudi s tem vejtrom, tiga ti slišiš šumejti, ampak de bi ti njega mogel ali imel zapopasti, de bi mogel reči: »Le-tukaj on začne, tukaj on gori neha,« tu je nemogoče. Taku se onu tudi le-tukaj gody, tu vunainje delu s to vodo se vidi inu ludje slišio to bessedo sloveti ali šumejti, de se zgody v tem imeni Jezusevim k doli omyvenju teh greihov. Kateri se na to bessedo ne hoče deržati, temuč tiga Duha inu njegovu delu skuzi kaj družiga hoče zapopasti ali jiskati, ta bode falil. Zakaj aku on ima iz tiga Duha rojen biti, taku ne sliši več h timu, temuč de se on pusty karstiti z vodo inu na tu šumeinje, tu je na to bessédo merka inu to isto z vero gori vzame, taku on bode h timu krajlestvu Božjimu druguč rojen, inu sicer skuzi ništer. Kej so uže te šentovavske rotte inu švuermerji, kateri več ne znajo, kakor od duha šrajati inu hvaliti? Ampak on je ta hudi duh, ta Hudič sam, kateri je nje telesnu obsejnil, kir ony ta karst, zacrament, bessedo, katere je nam Christus sam dragu zadubil, kakor nepotrebne, nepridne ričy k izveličainju zavergli, Bug štraifaj tiga šentovavskiga duha. Ampak Christus le-tukaj nikar taku ne vučy, temuč viža nas na ta sveti karst inu na tu šumeinje, tu je na to bessedo, inu nas obaruje inu opomina, aku my ne bomo na vodi inu šumeinju zadosti imejli, taku ne bomo cilu ništer od Svetiga Duha ohranili inu nikuli več k novimu roystvu prišli. Zatu najte nam bo naš karst inu ta bes-seda kakor naš narvissokeiši šac priporočen, ker gvišnu vejmo, kadar my per tem ostanemo, de smo k Božjimu krajlestvu druguč rojeni. Tu je uže ta vuk, koku ludje k druguč roystvu, tu je k Božjimu krajlestvu imajo priti, ena nova, nikar poprej slišana pridiga timu svitu, ampak katera je le sama gvišna inu prov inu nas ne ogolufa. Ker timu pruti so vsi drugi vukovi falš inu ogolufajo, ony se lih svejtite pred tem svitum taku lipu, kakor ony kuli hote. Onu je imejlu en velik šain ali videnje z obeima, s teh farizeerjev lebnom v tej iudovščini inu pod tem papeštvom s teh menihov ordnom inu s tem farskim stanom inu je ena sussebna leipa snaga, kadar se en človik lipu, čistu, poštenu inu po teh dessetih zapuvidah deržy, ampak skuzi tu ne bodo ludje druguč rojeni. Le-ta voda inu ta Duh je more sturiti, kateri se vsaj drugači ne hoče pustit viditi ni merkati, temuč kakor ta vejter skuzi svoje šumenje. Kateri tu šumeinje gori vzame, tu je kateri tej bessedi veruje inu bode karsčen, ta je druguč rojen inu bode izveličan. Ampak Nicodemus tičy taku globoku v svojeh mislih od postave inu dobrih dell, de on le-te pridige ne more zapopasti ni zastopiti. Kakor my na teh papežnikih tudi vidimo, kateri je prov meinio inu nejso svojevolnu hudi, tem istim ležy vselej tu na potu, de ony mislio: »Aj, bi tedaj imejlu naše djanje ništer biti tar bi onu ne jmelu Bogu dopasti, de my taku veliku molimo, se postimo, dan inu nuč njemu služimo, taku en terd inu oster leben pelamo etc.« Zatu se Christus njega nekaj terdeiši loti inu ga ostreiši svari, kir njemu ne hoče verovati ni se pustit vižati, inu pravi:

Tu kersčovanje se vidi izvunai žleht, preprostu, nepridnu, ampak per teim je S. Duh, ta velike riči opravi, to dušo s to kryo Christusevo čisto inu sveto sturi.

Tiga karsta nejma nihče ferrahtati.

»Si li

Izlaga tiga evangelia

1922| Jn 3,10.

Ty pridigary,
kir le samuč od dobrih
deel pridignio, nikoger
izveličaio.

»*Si li ti en mojster v Izraeli inu tiga ne veiš.*«¹⁹²²

Kakor de bi on hotel reči: »Ti si en mojster v tem Božjim folku, de bi ti nje imel vučiti inu nym ta pot k izveličainju kazati. Ah, tvojga vučenja inu pota kazanja, kir neisi še taku deleč prišal, de bi ti sam sebe inu tvojo lastno naturo, stan inu rovanje prov mogel spoznati inu v teh mislih stojiš, ti hočeš v nebu priti, aku ti lih znov ne bodeš rojen?« Hoče taku Nicodemusa inu vse pridigarje, kateri nikar več kakor od te postave inu dobrih dell znajo pridigovati, zavreči kakor zmotne inu zapelavske pridigarje nikar zatu, kakor de bi onu krivu bilu dobra dela vučiti inu te ludy h tem istim opominati. Zakaj tu Bug sam stury skuzi to postavo, zatu je onu prov inu dobru sturjenu od dobrih dell pridigovati. Ampak tu je krivu, de te ludy puste na takovim vukuvi obstati inu počivati, kakor de bi ony ništer več ne potrebovali k večni-mu lebnu, zakaj le-tukaj onu stoji očitu, onu si bodi ta postava inu dobra della na tu narbulše deržana, taku ona vsaj ne morejo k Božjimu krajlestvu pomagati. Samuč de ludy bodo druguč rojeni skuzi vodo inu Duha. Ta Duh je uže, kateri skuzi to vodo inu bessédo druge človeke inu nova serca stury. Ta postava inu ta dobra dela, ta ništer ne premine na teh človekih inu sercih. Za tiga volo, kateri hoče te ludy k nebeskimu krajlestvu prov podvučiti, ta gledaj le-semkaj inu ga nikar ne začni z delli inu s to postavo, katere tu staru serce puste ostati, temuč vižaj te ludy h karstu inu k Duhu, tu je h tej bessedi, skuzi katero ta Sveti Duh ta serca naveja inu znov rody. Zakaj ravnu kakor my od tiga vejtra več nejmamo ni ne vejmo, kakor tu šumeinje. Taku nejmamo my od Svetiga Duha tudi nikar več kakor to bessédo. Na to se my moramo deržati inu tiga Svetiga Duha inu njegoviga opravilla per tej isti čakati.

Kaj je uže takova besséda inu koku ta Sveti Duh šumy vučy ta GOSPUĐ dajle inu pravi:

»*Nihče ne gre v nebu, temuč kateri je iz neba doli prišal, zlasti tiga človeka Syn, kateri je v nebi.*«¹⁹²³

1923| Jn 3,13.

Kaj je tu pravu šumeinje
tiga Svetiga Duha.

Le-tukaj se ta pridiga začne, od katere ta GOSPUĐ pravi: »Aku vy meni ne verujete, kadar jest vam od pozemliskih ričy pravim, koku vy bote verovali, kadar bi jest vam od nebeskih ričy pravil?«¹⁹²⁴ Zakaj le-ta pridiga nej nikuli v obeniga človeka serce prišla, temuč ta edinorojeni Syn, kateri je v tiga Očeta krillu, je je nam oznanil. Nu, taku ima takova pridiga dva dejla. Ta prvi dejl je silnu terd inu oster, zakaj tukaj je kratku odločenu: »Nihče ne gre v nebu, temuč kateri je sem doli prišal.«¹⁹²⁵ Tu je tulikain rečenu kakor ozgoraj: »Aku gdu ne bode druguč rojen, taku on ne more tiga krajlestva Božjiga viditi.«¹⁹²⁶ Tu je oben človik ne more k odpusčainju teh greihov, h pravici, k izveličainju inu k večni-mu lebnu priti skuzi to postavo, dobra dela, pamet ni fray volo. Ia, kadar je lih ta postava, dobra dela, pamet inu fray vola na tu narbulša, taku vsaj ništer ne pomaga, my smo inu ostanemo ubogi, ferdamnani greišniki inu ne moremo v nebu priti. Tu je vsaj ja en svital, čist špruh, kateri bi tem Iudom inu papežnikom, kadar bi je ony verovali, vse zavupanje na lastna dela inu brumo imel vzeti.

1924| Jn 3,12.

Oben človik ne more
sam sebi k izveličainju
pomagati.

1925| Jn 3,13.

1926| Jn 3,3.

Dobra dela
ne pomagaio
nam v ta nebessa.

Zakaj povej meni, kateri človik je od nebes prišal? Obedan, Adam inu Eva sama nikar. Ta edini Syn Božji inu Marie je ta isti, kakor Ioannes le-tukaj pravi. Aku tedaj nihče ne more v nebu puiti, temuč kateri je od nebes sem doli prišal, taku je cilu odločenu inu ga ne bode nikuli več oben človik drugači mogel sturiti, de vsi človeki, kakor so ony od očeta inu matere na le-ta svejt rojeni, morajo le-tukaj ozdolaj ostati inu ne bodo v nebu prišli, aku ony pak v nebu ne pridejo, kej tedaj bodo ostali? Na zemli

na S. Troyce dan.

zemli nejmajo ony tudi obenih gvišnih, stonovitih erperg, zakaj ony se iz tiga svita ločio inu odmerjo. Kadar ony pak nikar v nebu ne pridejo, taku ony morajo v smerti ostati. Tu je ta urtel, kateriga Christus čez ta cejl svejt stury, nihče nej vun vzet, onu si bodi Adam, Eva, Abraham, Moizes, David, vsi kmallu vkupe morajo ony le-tukai ozdolaj ostati inu ne morejo od sami sebe v nebu priti, zakaj le on sam gre v nebu, kateri je od neba le sam doli prišal. Kej ostanejo tedaj ta dobra dela, zasluženje, postava, fray volja? Vse kmallu inu vkupe sliši v pakal inu nam ne pomaga v nebu, tu je gvišnu. Ia, praviš ti, imajo li tedaj vsi ljudje ferdamnani inu zgubljeni biti? Ia, za nyh stran je onu nemogoče, de bi onu moglu drugači biti, ony si sturite inu pustite, kar ony kuli hote ali mogo, ony vsaj ne bodo obeniga pota ni luknje v nebu sturili. En edini pot pak je, kateriga my nikar ne sturimo, temuč ta Syn Božji, od tiga pridiguje Christus dajle inu pravi:

»Kakor je Moizes v pusčavi eno kačo povišal, taku mora Syn tiga človeka povišan biti, de vsi ty, kateri v njega verujo, nejmajo poglobleni biti, temuč ta večni leben imejti.«¹⁹²⁷

1927| Jn 3, 14–15.

Tu ie ta drugi dejl od le-te nebeske pridige inu tu pravu šumeinje tiga Svetiga Duha inu je taku troštliu, kakor strašan je ta prvi dejl. Zakaj en strašan urtel je onu, de nihče nejma v nebu priti inu izveličan postati. Onu služi pak takov urtel h timu, de ta GOSPUD s tem hoče na znanje dati, koku je naše pervu roystvu greišnu inu ništer na nas nej, kar bi tiga večniga lebna vrejdu bilu, de my nikar le njkar žihri ni offertni ne bodemo, temuč sami v sebe gremo, se pred Bugom ponižamo inu gnade pegerujemo. Tukaj se tedaj ta pravi trošt začne, de ravnu kakor si ti poprej slišal, oben človik v nebu ne pride, taku ti le-tukaj slišiš, de vsi ty, kir verujo na Christusa, ty nejmajo zgubljeni biti, temuč ta večni leben imejti. Tu je uže tu lubeznivu šumeinje, per katerim se more ta Sveti Duh počutiti inu zapopasti.

Vsi verni imajo izveličani biti.

Zakaj tukaj morajo obej pridigi v tem karsčanstvi biti. Ta perva od tiga greiha inu naše izkažene inu hude nature, de my za naših dell, lebna, djainja inu nehainia volo moramo cagati, de nikuli skuzi tu ne moremo v nebu priti. Kadar so uže ta serca skuzi takovo pridigo prov zadeta inu prestrašena, taku ima tedaj ta trošt tudi ijti. Koker je Christus Jezus, ta Syn Božji, od nebes sem doli na zemlo prišal, naše messu inu kry nase vzel inu to smert za naše greihe preterpil, de my skuzi tu od greihov prosti inu zupet k erbsčini tiga večniga lebna imamo perpravleni biti. Kateri takovo pridigo gori vza-me, de jo za risnično deržy inu se je trošta, timu je pomaganu, de njega Christus ne hoče le-tukaj na zemli inu v tej smerti pustiti, temuč s sabo tja gori v nebu pelati.

Postava inu evangeli verne gori v nebessa perpravita.

Tu je ta pridiga od nebeskih riči, katera še na ta današni dan v te ludy ne hoče inu susseb v te Nikodemusse nikar, tu je v te, kateri s temi missalmi pridejo, de kadar ony to postavo imajo, taku ne potrebujo dajle ništer več k izveličainju. Zakaj le-ty so ty, kir narpoprej ne vejdo, aku je lih ta postava prov inu dobra, de ona nam vsaj zatu ne more nucati ni pridna biti, potehmal smo od nature inu po naturi hudi inu za vdo¹⁹²⁸ takove perojene inu z nami pernessene hudobe tej postavi ne moremo zadosti sturiti, aku my lih vu enim šainu dobra vunajna dela sturimo.

Kaj Nicodemusa pači, de on le-tiga vuka ne zastopi.

1928| Volo.

H drugimu ony še veliku mainje tu vejdo, de my skuzi le-tiga človeka, tiga Synu Marie, kateri je le sam od neba prišal, morajo v nebu priti. Iz ti-

Ludje od sami sebe ne veido, koku se v nebu pride.

p ga te-

Izlaga tiga evangelia

ga tedaj zraste ena druga neizrečena velika škoda, de se ony nikar le na svoja dela inu lastno pravico zanesso, temuč tudi ferrahtajo inu pregainjo to pravico, katera pride iz te vere na Christusa. Kakor my na teh papežnikih vidimo, kateri ništer mainje ne mogo terpejti, ja, ništer britkejši zupar štritajo, temuč kadar vučimo, de moramo le skuzi to vero na Christusa izveličani biti, s dobrimi delli ga my ne bomo mogli opraviti. Tiga my neismo zmislili, za Christusom našim GOSPUDOM je my govorimo, kateri je sam ta risnica, kateri timu ne hoče verovati, ta je pusti.

V teh četertih buqvah Moizessovih na 21. cap. ¹⁹²⁹ stoji ena takova historia, de je ta folk izraelski v tej pusčavi bil utragliv postal inu je zupar Boga inu Moizessa mermral inu je susseb to častito dobruto, kir je nym Bug v tej pusčavi ta nebeski kruh bil dal, ferrahtal. Takov greih je Bug taku štraiffal, de je on strupovite kače pustil mej nje priti, te so nyh jejdle inu pičile, od kateriga se je zdaici tu tellu vnelu inu gorelu kakor ta paklenski ogein, de so zdaici padali inu s velikim haufnom nih kmalu veliku umerlu, kadar so ony pak svoje greihe spoznali, de so krivu sturili, inu so šli k Moizessu inu so prossili, de bi hotel tiga GOSPUDA prossiti, de bi nym od te šraifinge pomaganu bilu, ie ta GOSPUD Moizessu zapovédal, de bi imel eno kuffrasto ¹⁹³⁰ ali medano kačo sturiti inu njo v ti pusčavi gori narediti inu na en hlod obsessiti. Kateri uže na to kuffrasto kačo bode pogledal, timu bi imejlu bujle inu pomaganu biti inu nikar umrejti. To historio pela ta GOSPUD le-tukaj noter inu jo nase perglihuje, de on tudi taku more povišan biti kakor ta kača, kateri tedaj bode na njega gledal (tu je, kakor je on sam izlaga), na njega veroval, ta nejma zgublen biti, temuč ta večni leben imejti.

Le-tukaj najte se nerpopej ta urzah vučimo spoznati tiga strašniga urtelna, kateri je ta GOSPUD poprej dvakrat čez vse človeke izrekal, ker pravi: »Nihče ne gre v nebu, temuč tiga človeka Syn, kateri je od neba semkaj doli prišal.« ¹⁹³¹ Item: »Aku gdu ne bode iz nov rojen, ta ne more nebeskiga krajlestva viditi.« ¹⁹³² Od kod vsaj timu človeku le-ta jamer ali reva pride, de on izvunaj teh nebes more ostati inu za svojo volo vekoma zgublen biti? Od drugod nigdir, temuč kir je ta stara kača, ta Hudič, tiga perviga človeka taku vpičila ali ujedla inu skuzi ta greih taku ostrupila, de ta človik to smert nad sabo ima inu je nemogoče, de bi se on sam mogel arcnovati inu sebi pomagati. Kakor se na teh Iudeh vidi, kar je ujedenu ali vpyčenu bilu, tu je moralu umrejti, zatu inu zupar tu nej ništer pomagalu. Taku je onu z nami vsemi djanu. Zakaj tiga greiha šold ali plačillu je ta smert inu gdi je greih, tukaj more ta smert tudi biti. Kadar uže vsi človeki v tem pervim roystvu od očeta inu matere bodo greišniki rojeni, morajo ony tudi ta urtel nossiti inu to smert zatu terpejti, kakor ta GOSPUD timu Adamu inu Evi z očitimi bessedami priti: »Na kateri dan vy od le-tiga drivessa bote jejdli, imate vy te smerti umrejti.« ¹⁹³³

Ampak tukaj pusty Bug svojo milost svejtiti, de on takove uboge, ostruplene inu k smerti obsojene človeke ne hoče pustit konec vzeti inu ravnu kakor on tamkaj ukaže eno kuffrasto kačo povišati inu gori narediti, katera je teim drugim kačom glih vidila, samuč ker nej strupa imejla inu bi imejla zupar ta strup pomagati, taku on pusty svojga Synu povišati na tejm kryži, de vsi ty, kir na njega gledajo, nejmajo zgubleni, temuč od te smerti rešeni biti inu ta večni leben imejti. Le-ta je tudi imel na križu to štalt te strupovite kače, ampak tukaj nej obeniga strupa, temuč ta sama stalt ¹⁹³⁴ inu tu edinu videnje te kače. Zakaj aku je lih Christus naše messu inu kry nase vzel, taku je onu vsaj inu ostane enu messu inu kry prez strupa inu greiha inu more nam služiti h timu, de bomo od tiga strupa inu greihov rešeni.

Tu je

1929| 4 Mz 21,4–8.

Ta historia od te kuffraste kače.

1930| Bakreno; izposojeno iz srvn. *kupfer* n. (baker), in sicer od vključno 12. stoletja dalje (H. Jazbec, 51).

Od kod nam ta škoda pride, de my nikar v nebu ne pridemo.

1931| Jn 3,13.

1932| Jn 3,3.

1933| 1 Mz 2,17.

Christus bode tej kači preglihan.

1934| Štalt.

na S. Troyce dan.

Tu je tu pravu šumeinje tiga Svetiga Duha, skuzi kateru on tu novu roystvu v teh sercih obudi, de ludje verujo inu na takovo kuffrasto kačo v gvišnim zavupainjem gledajo inu nym pomaganu bode. Ali le-tu teim Iudom vsem nei dopadlu. Eni so to kačo ferrahtali inu so djali: »Meiniš ti, de tebi le-ta pogledek na to kačo bode pomagal? Iest bi več od drugih arcnji deržal, kaj bi hotela ali imejla ta kuffrasta kača za krafft imejti?« Ali kadar bi ena krafft ali muč per njej bila, taku bi takova krafft imejla buili pomagati, kadar bi se ludje te kače doteknili ali na ta vpyčenjo rano potlačili, kakor de bi ona le skuzi tu pogledainje imejla krafftna biti inu pomagati. Taku onu gre še na ta današni dan s to pravo kuffrasto ali brončeno kačo, s GOSPUDOM Christusom. Vsi ludje se zde inu meinjo, aku nym ima pomaganu biti, taku tu more nikar le-tu samu pogledainje ali ta vera sturiti. Kateri bi dobra dela delal inu bi se ne pregrejšil, ta bi mogel per Bugi s tem več velati. Zatu se pridigui, kar se hoče, taku vsaj ne pomaga, le-ta vzame le-tu naprej, en drugi enu drugu inu hote taku en drugi pot h timu zdravju najti kakor tu pogledainje, tu je to vero na Christusa.

Ampak tukaj se ti navučy, de je odločenu, kir je ta Hudič tebe skuzi ta greih taku ostrupil, de to večno smert na garli nossiš, kateri ne moreš ubeižati, temuč umrejti inu terpejti. De aku tebi od takoviga stupra inu smerti ima pomaganu biti, de po obeni drugi arcnye ne misliš, temuč le po le-tim pogledku, de ti na tiga povišaniga Christusa na križu s pravimi očyma te vere pogledaš inu veruješ, de je on zate umérl, svoj leben gori offral, s svojo smertjo za tvoje greihe plačal inu tebe taku z Bugom zmyril. Aku ti tu veruješ inu si karsčen, taku si ti prov druguč rojen skuzi tiga Svetiga Duha h krajlestvu Božjimu, na tem ti obeniga cbiuvla ne imej. Zakaj ti si ozgoraj slišal, de se takovu druguč roistvu taku gody, de nej obene druge sreide ali pomuči, temuč le-tu šumeinje, tu je, de se ima te besede deržati inu verovati, kar ona nam naprej pravi inu nas vuči, de je reis jnu amen.

Taku imajo vaše lubezni na tu narpriprostiše, ta vuk tiga današniga evangelia, de nerpoprej my človéki smo po naturi inu od nature greišniki inu te večne smerti vrejdnj. Ampak skuzi tu imamo my od večne smerti odreišeni biti, kadar my na tiga človéka Christusa Jezusa na križu pogledamo, de je on za nas tukaj plačal, to smert zadavil inu nas z Bugom zmiril inu nas k večnimu lebnu perpravil. Le-ta vuk je, kateri druge človéke inu cjlu nova serca stury, de my v greihih, v smerti inu v drugih izkušnjavah moramo rečy: »Nu, uže jest ga ne morem tayti, ta stara kača, ta Hudič, je mene zlu ujedla ali vpičila inu grozovitu ostrupila. Ampak timu pruti mene trošta, de jest veim, aku lih moj GOSPUD Jezus Christus za svojga človestva volo tudi tu videnje ali štalt ene strupovite kače ima, de on vsaj vener nikar le obeniga stupra na sebi nejma, temuč zatu tukaj vissi, de on mene hoče od takoviga stupra očistiti inu meni pomagati zupar ta greih, smert inu Hudiča. Za tiga volo pusti le-tiga Hudiča priti, pusti tiga Hudiča mene požrejti inu meni vso nesrečo naložiti. Iest se hočem na moiga GOSPUDA Christusa deržati inu se tiga troštati, de je on zatu povišan, de ty, kateri na njega verujo, ne bodo zgubleni, temuč ta večni leben imejli.« Gdi je taku ta trošt zupar le-ta večni strup v tem sercej, tukaj bode tudi dajle en leip, priaznju leben prišal pruti drugim ludem, de ravnu kakor my od GOSPUDA Christusa pomuči čakamo zupar to večno nesrečo, taku my bodemo tudi drugim radi pomuč izkazali, s čimer premoremo. Zakaj en takov človik deleč okuli sebe pogleda inu aku se njemu lih od družih ludy krivu zgody, taku se on vsaj ne pusty vserditi, temuč se usmili čez nje. Zakaj on vidi, de takovu od drugdod nigdir semkaj

Na tei kači
inu Christusu
se ty ludie zblazno
inu zmotio.

Le ta vera sama
izveliča.

Koku se en karsčenič
ima troštati.

Izlaga tiga evangelia

ne pride, temuč od tiga stupra, kateri smo my vsi iz tiga Hudiča ujejenja ali vpyčenja prejeli. Ysče za tiga volo sreid, koku bi on druge tudi tjakaj mogel perpraviti, de bi ony mogli k le-tej arcnij priti inu od tiga škodliviga strupa mogli odreišeni biti. Taku je le-ta vuk ta pravi studenic inu zvirek, iz kateriga vse tugenti, vus trošt, vse vesselje inu žihrost semkai raste. Bug, ta vsigamogoči, milostivi Oča, ta nam daj za svojga lubiga Synu Christusa Jezusa volo, de bomo v le-teim vukey obderžani inu od dan do dne v nim gori rastli, de my le-ta pogledok nikar ne zgubimo inu taku skuzi to pravo vero na Christusa od te večne smerti ledig inu prosti bodemo, amen.

NA PERVO NEDELLO

PO S. TROYCI, EVANGELIUM

LUC. XVI. ¹⁹³⁵

1935|Evangelij po Luku 16.

1936| Lk 16,19–31.

NE ¹⁹³⁶ bil pak en bogat mož, ta se je oblačil v škerlat inu v dragu platnu inu je vsak dan lebal po gosposkim inu v vesselej. Je bil pak tudi en ubužic, s ymenom Lazarus, ta isti je ležal pred njegovimi daurmi, poln tvorov, inu je želil se nassititi od teh drobtin, katere so od tiga bogatiga mize padale. Ali vsaj psi so perhajali inu so lizali njegove tvoruve. Pergudilu se je pak, de je ta ubužic umerl inu je bil od angelov nessen v Abrahamovu krilu. Ta bogati pak je tudi umerl inu je bil pokoppan, kadar je on pak uže v pakli inu v terpleinju bil, ie vzdignil svoje očy gori inu je vidil Abrahama od daleč inu Lazarusa v njegovim krili, je vpil inu djal: »Oča Abraham, usmili se čez mene inu pošli Lazarusa, de on konec svojga persta v vodi omoči inu ohlady moj jezik, zakaj

na I. nedello po S. Troyci.

kaj jest terpim velik marter v tem plameni.« Abraham pak je rekal: »Pomisli, syn, de si ti tvoje dobru v tvojem lebni prejel inu Lazarus je pruti tu hudu prejel. Nu, pak je on potroštan inu ti boš martran. Fnu čez le-tu vse je mej nami inu vami ena velika prepad poterjena, de ty, kir bi hoteli od le-tod doli k vam pojti, ne morejo, inu od unod tudi le-ssemkaj¹⁹³⁷ k nam čez ne morejo priti.« Na tu je on djal: »Taku te prossim, Oča, de ti njega pošleš v mojga očeta hišo, zakaj jest imam še pet bratov, de nym pričuje, de ony ne pridejo tudi na le-tu mejstu tiga terplenja.« Abraham je djal k njemu: »Ony imajo Moizessa inu preroke, nai ony te iste poslušajo.« On pak je djal: »Nikar, oča Abraham, temuč kadar bi edan od teh mertvih k nym šal, taku bi ony pokuro sturili.« On je pak rekal k njemu: »Aku ony Moizessa inu prerokov ne poslušajo, taku ony tudi ne bodo verovali, kadar bi lih gdu od smerti gori vstal.«

1937| Semkaj.

E-tu je en siln leip evangelium, katerimu glih se sicer v tem cejlim Svetim pismi nigdir ne naide od tiga urtelna ali sodbe, kateri po le-tim lebnu čez te človeke pojde, inu nej potreba, de bi se imejlu ali hotelu od njega disputirati, aku je on ena historia ali le ena prigliha. Zakaj kadar Christus te dvej personi imenuje inu oznani, kaj je na obejuh stranah nih leben ali življenje bilu inu kaj za en urtel je po tej smerti čez nje šal, de je ta bogati v tem paklenskim plameni bil martran, ta ubogi Lazarus pak v tem večnim v vesselej bil, taku my spodobnu verujemo, de se je taku zgudilu. Imamo tudi verovati, de timu glih urtel inu sodba čez vse te pojde, kateri se ali kakor ta bogati mož ali ubogi Lazarus na zemli se bodo deržali ali živejli.

Ta historia od bogatiga moža.

Zakaj le-ta dva exempla tiga bogatiga inu tiga uboziga Lazarusa ta GOSPUD vsimu svitu naprej stavi, narpoprej tiga bogatiga, kateri je en kratik čas vessel inu v vesselej živel, je tamkaj pak zgubljen inu vekoma žalosten. Inu ta drugi tiga Lazarusa, kateri je le-tukaj en kratik čas ubog inu reven bil, tamkaj pak je vekoma bogat inu izveličan. De se en vsakateri vučy po le-tim exempli se deržati. Zakaj na obejuh stranah je potreba, de ludje enu gvišnu podvižainje imajo inu veido se prav zaderžati, aku nikar taku, je ta večni leben zgubljen.

Bogati inu Lazarus dajeta ta navuk h timu izveličanju.

Za tiga volo, kateri je le-tukaj na zemli ubog inu reven kakor Lazarus, ta se more vučiti, de se on na takovim revnim žiuvljenjem, stanu ali rovnainju nikar ne pohuiša inu svoj trošt vzame, nikar iz le-tiga potelesniga lebna, temuč de on na ta prihodni inu večni vupa, zakaj tukaj bi ne imel en karsčenik misliti, kadar njemu hudu gre, de bi Bug njega zatu bil pozabil ali bi njemu sovraž bil. Zakaj tu je Božja šega inu viža, de je on kakor en brumen oča s to šybo vselej nad svojemi otruci, de ony skuzi takove štraiffinge opomineni inu od greihov odpelani bodo, ker bi ony sicer, kadar bi ta štraiffinga ne bila, žihri bily inu bi v greihih ostali. Zatu bi se en karsčenik na

Kai se my imamo na tem ubogim Lazarusi vučiti.

Ta križ nej enu znameinje, de je Bug nam sovraž.

Izlaga tiga evangelia

svojej revi nikar le ne imel pohuišati, temuč tu zavupainje iz tiga vzeti, de Bug njega za lubu ima, na njega zmisli inu njegovu bulše ysče, kakor ta modri mož tudi pravi: »Kadar ta Oča svoje dejte prov za lubu ima, taku je on kaštiga.«¹⁹³⁸

1938| Prg 3,12.

Na tem potelesnim žegnu vse ne ležy.

Zatu je tu ena velika zmota inu zapelanje, kadar ti Božjo dobruto inu gnado le po tem hočeš raitati, kakor onu tebi le-tukaj na zemli gre. Dobru je tu reis, denarij inu blagu, zdravu tellu inu tem glih reičy so Božji daruvi inu žegen, ampak en takov žegen, kateri nikar vekoma ne ostane. Zakaj ljudje morajo vsaj h puslednimu denarje inu blagu inu vse tukaj odzadaj pustiti, h timu tudi še ta nesreča na tem vissi, kadar se ljudje nikar sussebnu v Bohjmm¹⁹³⁹ strahu ne derže inu na to bessedo dobriga merkainja nejmajo, de takov žegen za naše greišne nature volo k veliku greihom urzah da. Od tiga semkaj se vidi, de Bug na bogate ludy mnogoteri križ inu izkušnjave položji,¹⁹⁴⁰ boleznj inu drugo nesrečo pošle nikar le zatu, de so je ony za svojeh sturijenih greihov taku zaslužili, temuč de Bug tem prihodnim greihom hoče braniti inu nje taku v svojem strahu deržati, ker bi ony sicer, kadar bi onu izvunaj te izkušniave bilu, v molitvi, v veri inu v flissu pruti tej bessédi od dan do dne nemarniši postali inu cilu od nje prišli.

1939| Božjim.

1940| Položy.

Kaj je ta duhovni žegen inu ta narbulši šac.

Ta pravi, narvissokeiši inu bulši žegen pak, iz kateriga se more inu ima Božja dobruta gvišnu inu prov počutiti inu spoznati, nej tu potelesnu blagu, temuč ta večni žegen, de je nas Bug k svojmu večnimu evangeliu poklical, ker my slišimo inu se vučimo, koku nam Bug hoče za svojga Synu volo milostiv biti, greihe odpustiti inu nas vekoma izveličati, h timu le-tukaj tudi zupar tiga Hudiča tyrannyo ali sylo nas milostivu obarovati. Kateri takov žegen prov spomisli, aku njemu lih tiga potelesniga žegna manka, de je on ubog, bolan, ferrahtan, nesrečen inu zo vso žlaht zuparnostjo obložen, taku je tu njemu vse vsaj le enu žleht inu maihinu. Zakaj on vidi, de on vselej več ohrani, kakor je on zgubil, aku nikar nej denarjev inu blaga tukaj, taku on vsaj vej, de on ima eniga milostiviga Boga, ie li tu tellu slabu inu bolnu, taku on vej, de je on k večnimu lebnu poklican inu je njemu takovu v tem karstu inu v tej bessedi oblublenu. Taku s drugimi izkušnjavami inu obložeinjem tudi onu si puidj njemu, kakor ta lubi Bug hoče, taku ima njegovu serce vsaj vselej ta trošt, onu je za enu maihinu djanu, taku onu ima buile biti inu taku bulši, de nihče mojga vesselja nejma od mene vzeti. Zakaj jest imam skuzi Christusa eniga milostiviga Boga, kateri je moj Oča inu hoče mene v to večno erbsčino skuzi Christusa postaviti.

Koku se je Lazarus troštal.

Taku se je le-ta ubogi Lazarus tudi troštal, timu telessu je ta betež težku djal, de je on čestu nad nym jokal inu šrajal, taku bode njemu tu serce tudi čestu nad tem mehku inu žalostnu ratalu inu postal, de je on raven te boleznj taku cilu zapusčen bil, de obene streige z jejdjo inu s pytjem nej imel, ker je vsaj ta bogati, neverni tyran v vseim obilej živel ali lebal. Težku, pravim jest, je njemu takovu djalu inu ga bolelu, zakaj onu nej mogoče, de bi se eniga človéka serce ne imejlu za tu kumrati, ampah timu pruti je on le-ta trošt terdnu v svojem serci shranil, de je on djal: »Jest vidim, de je moj Bug v nebi taku hoče imejti, zatu jest hočem njemu h dopadenju inu k službi takovu rad terpejti, vsaj jest vej, de onu ne more večnu biti, onu je za en kratik čas djanu, taku more bolezan inu vus marter gori nehati inu tu srečnu preminenje se zgodyti, de nameistu tiga potelesniga terpleinja večnu vesselje inu trošt bode, zakaj jest imam ja to oblubo, de Bug meni za svojga Synu Christusevo volo hoče milostiv biti, te greihe odpustiti, mene iz te prekletve prestaviti inu k gnadi gori vzeti. Zatu pusti ijti, kakor onu gre, aku ljudje za mene ne marajo inu ne vosčio meni teh drobtinic od kruha, katere ony tem

psom

na I. nedello po S. Troyci.

psom voščio, taku se jest vsaj tiga troštam, de se Bug mene an vzame inu mene vekoma ne hoče pustit konec vzeti, hočem za tiga volo en čas terpejti inu se pustiti tlačiti inu na enu bulše čakati.

De je pak Lazarus takove misli imel inu se je taku v svojem terpleinju troštal, pričuje narpoprej njegovu ime, zakaj Lazarus je tu hebraisku ali iudovsku ime Eleazar inu se pravi tulikain, kakor Bug pomaga, de je on vse svoje zavupainje le na Božjo večno pomuč postavil, nikar na človeke. Potle pričuje takovu ta evangelist tudi v tem, de on pravi, koku je Lazarus v tu krillu Abrahamovu od teh angelov nessen, kateru družiga ništer nej, temuč de je Lazarus svoje zavupanje na to oblubo postavil, katera se je timu Abrahamu zgodila, ker je Bug njemu oblubil, de v njegovim sejmenu imajo vse žlahte tiga svita žegnane biti.¹⁹⁴¹ Na takovo oblubo se je Lazarus deržal inu se tiga troštal, aku lih vus svejt njega za eniga prekletiga človeka deržy zatu, ker je ubog inu reven, taku on bode vsaj tiga žegnaniga sémena užival inu nikar pod Božjo prekletvo, temuč pod njegovo večno gnado ostal. Inu takova vera je njega obderžala, de kadar je on le-tukaj iz tiga svita se ločil, so njega ty angeli v tu krilu Abrahamovu nesli.

Nu, taku hoče Christus, naš lubi GOSPUD, de my le-ta exempel s flissom pogledamo inu de se ga imamo dobru vučiti, zakaj njegovi karsčenički se morajo vsaj tiga ferbegati,¹⁹⁴² de ony na zemli morajo s tem ubozim Lazarusom mancati inu vso žlaht nesrečo terpejti. Kateri uže tiga trošta nejma ali ne vej, kateriga Lazarus ima, timu ne more falyti, on bode nevoln, nepoterpežliv inu k puslednimu caga, zakaj messu inu pamet ne puste svoje nature. Kadar bi z Božjo bessedo si nikar branilu, bi en vsakateri mislil, kadar njemu hudu gre, Bug ta je na njega pozabil inu njega ne hoče, sicer bi on pomagal inu bi njega ne pustil taku v jamri inu v revy tečati. De bi ludje imeili na tu prihodnu gledati inu se tiga istiga troštati, iz tiga ništer ne bode. Od tiga semkaj onu pride, de mnogoteri neizkušén človik nepoterpežliv bo inu misli: »Kadar tedaj Bug ne hoče pomagati, taku pomagaj ta Hudič inu gdur more.« Tu se tedaj pravi od Buga cilu doli pasti, Bogu sovraž biti inu se ništer dobriga k njemu zanesti inu poleg inu raven tiga potelesniga terpleinja inu jamra ta večni serd Božji inu ferdamnanje nase naložiti. Pred teim se imajo ludje na tu narviše varovati inu tiga uboziga Lazarusa nikar pozabiti, ta je en ubog, reven človik, ali kadar on terdnu na tej oblubi od Christusa inu na tem prihodnim lebnu deržy inu se poda vu eno volno pokorsčino pruti Bogu, bode on takoviga terpleinja bogatu povernen inu plačan inu ima na meistu eniga maihiniga terpleinja enu neizrečenu večnu vesselje inu trošt. Tu je ta exempel od tiga uboziga Lazarusa, po katerim bi se imejli vsi karsčenički deržati inu v nyh nadlugah se taku troštati.

Ta drugi exempel je ta bogati mož, katerimu onu le-tukaj na zemli dobru inu po vsim njegovim vosčeinju inu voli gre, ampak v unim lebni more on vekoma pomankanje imejti inu ferdamnan biti. Le-tukaj moremo my zupet verovati, de naš GOSPUD Christus od take sodbe inu ferdamnanja to risnico pravi, de ta bogati v teh paklenskih plamenih ležy inu grozovit marter terpy, katerimu glih nej mogoče, de bi se z bessedami moglu izgovoriti, inu de je takoviga terpleinja tudi le-tu en velik urzah inu dolg, de on tiga uboziga Lazarusa v tem večnim vesseliu vidi, kateriga je on poprej taku nemilostivu ferrahtal, inu ne more njega tulikain užyti kakor ene sražice¹⁹⁴³ vode inu more v takovim jamru ali revy prez vsiga vupanja te pomučy vekoma ostati.

Kaj je pak ta urzah, de ta ubogi človik v takov večni jamer inu marter pride? Le-tu samu onu nej, de je on bogat inu veliku denarjev ima, de se on

gvanta,

Lazarusovu ime kaže, de je vern bil.

My se imamo tu volnu terplenje inu pohlevšino od Lazarusa vučiti.

Ta bogati mož prez vsiga trošta inu pomučy v pekli ostane.

S čim je ta bogati mož tu ferdamnanje zaslužil.

1941| 1 Mz 26,4.

1942| Odpovedati se; izposojeno nvn. *sich verwegem* (nekaj opustiti, odpovedati se) ali iz srvn. *sich verwēgen* (odpovedati se), in sicer po 1100 (H. Jazbec, 40).

1943| Kapljice; sraga (SSKJ): zelo majhna količina tekočine oz. drobna kaplja potu.

Izlaga tiga evangelia

gvanta, jej inu pye. Zakaj takovu so Božji daruvi inu ordninga, samuč de ti eno masso v tem derziš inu ništer k preobylju ne sturiš, taku hoče Bug denarje inu blagu, jejd inu pytje, vesselje inu lipu oblačilu ali častitu gvantanje inu drugu rad vosčiti. Tu pak je ta urzah, de le-ta bogati denarje inu blagu ima, se žlahtnu gvanta inu gosposku leba¹⁹⁴⁴ inu ne pomisli na ta prihodni leben, kadar bi on danas ali zajtro od tod se ločil, koku onu njemu pojde v tem prihodnim lebnu. Vse njegovu rovanje, skerb inu missal je le le-tu bilu, de bi on le-tukaj zadosti inu dober pokoj imel, ravnu kakor de bi on sicer ništer več ne potreboval. Kakor Christus v evangeliju pred tem obaruje inu opomina, de bi ludje teh serc s požertjem inu s pyanostjo inu s skerbami za ta užitek ne imejli obložiti. Tu je en urzah, kateri njega perpravi k ferdamnanju. Zakaj iz tiga je prišlu, de njemu Božja besseda nej k sercu šla, se nej ništer kumral, onu si Bug oblubi ali priti, kar on hoče, kadar on le le-tukaj obeniga pomankainja nejma.

Ta drugi urzah je, de on tiga uboziga Lazarusa pred sabo vidi ležečiga. Ampak tukaj on njemu ne vosči tulikain vsej njegovi potrebi inu nadlugi kakor enimu psu, de ta evangelist pravi: »Ty psi so več poterpleinja ž nym imejli inu njemu več služili, kakor ta bogati mož.«¹⁹⁴⁵ Tiga on ne spomisli, Bug je njemu s tem več dal, de bi on drugim, katerim manka, imel pomagati, temuč kakor ena svynja, kadar bi je ona sama mogla vse požrejtji inu drugim ništer pustiti, taku misli le-ta bogati tudi, kadar le on zadosti ima inu se teh ubozih ludy pomankainje ništer ne pusty kumrati. Takovi greihi dado urzah h timu grozovitimu urtelnu, de on le-tukaj en maihin čas svj¹⁹⁴⁶ lušt inu svojo volo ima, ampak tamkaj vekoma terpy.

Takov exempel položy nam ta GOSPUĐ zatu naprej, de se my na nym vučymo se pred takovimi velikimi greihi inu urtelnom varovati inu nikar žihri biti, kakor de bi ne bil oben drugi leben kakor le-ta potelesni le-tukaj na zemli, inu de si my susseb uboge ludy imamo pustiti priporočene biti, zakaj katerimu je je Bug dal, de on ubogim ludem more pomagati, inu ga vsaj ne stury, timu bode na sodni dan inu vekoma le-tu enu terdu terpleinje inu marter, de on te uboge, katere je on ferrahtal inu nym nej pomagal, pred sabo v vesselej bode vidil živejti, ravnu kakor ta bogati mož le-tukaj tiga Lazarusa. Spet nazaj, kateri je nym veliku služil, dobru sturil inu pomaga, timu tu bode v unim lebnu enu vesselje. Nej li onu pak en jamer čez vus jamer ali reva, de le-ta bogati mož le eno merzlo sražico vode pegeruje, ampak ona nejma njemu vekoma dujti?

Zatu najte ja ubozih ludy ne pozabimo inu nym radi pomagamo inu damo nikar le s to gmain almožno, de se tukaj enimu en vinar, groš ali zlati da po tem, kakor je naše premoženje inu njegova potreba hoče imejti. Takovo pomuč smo my vselej ubogim ludem dolžni. Ampak potler je ena druga almožna, ker en vsakateri svojmu bližnimu v svojem stanu inu poklicainju more služiti inu pomagati inu tu istu vsakdan inu vsako uro, zlasti de en vsakateri svoj anđel, andtverh inu dolgovainje taku pela, de on nikoger ne preveča, nikoger s falš blagum ne ogolufa, na enim spodobnim dobičku zadosti inu za dobru ima inu tem ludem nyh denar dobru plača, de on pravo mero inu vago daja inu ni v prodajanju ni v kupovainju eniga takoviga fortelna ne ysče, kateri bi tem drugim k škodi prišal. Zakaj kakova nezveisčina je v vseih andlih ali rovanjih, je pred očyma. Kateri pak zveistu kupčuje ali rovna, aku lih ta isti ništer zabstoin ne da inu vzame en spodoben dobiček, ta da eno almožno: Timu pruti pak ty drugi, kateri svoje blagu s fortelni dragu zvedo inu le svojga nuca ali prida ysčejo, ty tem ludem te denarje iz mošne ukradejo. Kakor kadar en pek ta kruh premaihih peče ali to moko falša, en messar premaihihino vago daje, en likeb¹⁹⁴⁷ ali ošter tu vinu

1944| Gostiti se, mastiti se, preobilno jesti in piti, veseljačiti; izpeljano iz srvn. *leben* (živeti, razgrajaško se obnašati) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

1945| Lk 16,21.

1946| Svoj.

Kateri se ubozih ludy nadluge nikar an vzameo, morajo vekoma terpejti.

Ta bogati mož vse ludy opomina, de bodo tim bozim dobri.

Koku se ima ubozim ludem pomagati inu vsem ludem pravo almožno dajati.

1947| Gostilničar, krčmar, oštir; izposojeno iz nem. *Leitgeb* (enak pomen) (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

na I. nedello po S. Troyci.

vinu predragu daje ali falša, inu gdu je hoče vse izšteiti? Obenu rovanje, kupčovanje ali dolgovanje nej taku maihinu inu žleht, aku ti zveistu ž nym okuli hodiš, de dobru inu pravu blagu za en pravi denar drugim pustiš dujte, taku je tu ena almožna. Spet nazaj, aku prevečaš ti te ludy ali ijm hudu plačaš, taku je tu ena tatvyna inu si pred Bugom en tat inu bodeš na sodni dan tiga uboziga Lazarusa pred tabo vidil, katerimu si ti takovo almožno tvoiga andla odpovedal inu si njemu še h timu skuzi tvojo lakomnost kradel inu tu njegovu jemal, kakor ti le-tukaj slišiš, de se je timu bogatimu možu zgudilu. Taku bi mogel en vsakateri vse svoje rovanje inu dolgovanje, onu bi si bilu veliku ali maihinu, k eni pravi Bogu dobru dopadeči almožni sturiti inu bi gvišnu nikar le samuč potelesni žegen z obiljem prišal, temuč, kakor Christus pravi, my bi si le-tukaj na zemli tudi priatile sturili od tiga krivičniga mammona,¹⁹⁴⁸ katerih pričovainja bi my v tim večnim lebni mogli imejti inu uživati. Ali ta svejt je inu ostane svejt, si ne pusty pomagati, kateri veliku ima, ta ništer ne hoče dati, temuč le več imejti, kateri malu ima, ta misli, koku bi tudi nekaj mogel zadobiti, onu si terpi na tem škodo, gdur hoče. Za tiga volo more Bug vso žlaht štraifingo zupar ta sramotni svejt le-tukaj pustiti, ijti inu potle tudi s tem paklenskim ognjom štraifati inu vener, aku lih ta svejt takovu en dejl izkussi inu v tej pridigi sliši, taku on vsaj ništer zatu ne mara inu se tudi ništer ne pobulša.

Nej li takovu pak ena grozovita, strašna slipota inu obterpnenje, to modrost inu umeitalnost znamo my v drugih ričeh nucati. Aku se onu pergody, de smo si ene dragynje v skerbi ali v zveisti, kateri je premore, ta si zadobi en napred inu gleda, koku bi se na eni, dvej, try lejta omislil, de timu pomankainju bi mogel naprej priti. Zakaj ga my le-tukaj tudi ne sturimo, ker veimo, de enu večnu pomankainje more priti, kadar se my nikar prov h timu ne perpravimo? Takov urtel je pak za tuliku več težkejši inu strašniši, kir aku enkrat v ta isti prideš, nikuli več nikar zupet se vunkaj boš mogel izviti, zakaj tukaj je vsa pomuč odpovedana. Abraham inu Lazarus, kakor ti slišiš, nikar le ne hočta pomagati s eno kaplico vodee, temuč tudi ne moreta pomagati, koku pridemo my pak, ubogi človeki, v le-ta jamer ali revo, de se my takove večne farlikosti taku mallu an vzamemo inu nikar po tem ne trahtamo, de bi my mogli pred njo zažihrani biti? Ker se my vsaj sicer v cilu žleht ričeh, katere čestu nikar eden ali dva zlata an ne tičejo, taku lipu znamo obarovati inu oskerbejti? Nej li rejs? Ta Hudič vzame nam pamet inu zastopnost, sicer bi my imejli ja več na takovo večno škodo kakor na to potelesno gledati. Ampak tukaj gre en vsakateri tjakaj inu se le s tem kumra, koku bi on svojem otrokom veliku mogel za sabo zapustiti inu se mahtig¹⁹⁴⁹ obderžati. Kateri tu ima, ta se zdy, de ima zadosti, kateri ga nejma, ta ne more počitka imejti, samuč de je tudi zadoby. Taku bodo ta serca s skarbami tiga užitka obložena, de nyh sodba čez nje pride kakor en ptyčy štrik, inu de ony poprej v ti smerti inu ferdamnanju leže, kakor je ony zvejdo.

Tu je uže ta urzah, de nam ta GOSPUĐ le-ta exempel od bogatiga moža naprej polaga inu pusty pridigovati, de bi on nas rad hotel v to skarb ugnati, de bi se my nikar le za tu potelesnu, temuč veliku več za tu večnu inu nepogineče kumrali. S tem potelesnim pak inu poginečim taku okuli hodili, de bi my skuzi tu nikar urzaha k našimu lastnjmu ferdamnanju ne dali. Zakaj le-ta bogati mož, kadar bi on nikar taku veliku ne bil imel inu poleg tiga, kaj bil terpil inu izkussil, taku bi on ne bil v takovo nadlugo prišal. Ampak denarij inu blagu sture njega prevzetniga, de on meini, njemu nej potreba ni Boga ni njegove besséde, živyy taku tjakaj v dobrih luštih inu se ništer ne kumra, za tu večnu on ništer ne rodi, za tu potelesnu ne mara, kir vsiga zadosti ima, le mis-

q li, ko-

1948| Lk 16,9.

Ti lakomniki v veliki slipoti tyče, ne pomislilo, kaj nym naprei stoy. Gvišnu ta pakal.

1949| Mogočno, silno; izposojeno iz nem. *mächtig* (enak pomen).

My se imamo na tem bogatim možu vučiti, de v pakal ne pridemo.

Izlaga tiga evangelia

li, koku bi si on dobre dny inu dobre lušte šaffal inu do byl inu koku bi mogel ta čas v vesselju dopernesti. Pred teim nas Christus obaruje, opomina inu pravi: »Gledajte gori, hoče li vy za tem bogatim možum na teim sveitu le po tem trahtati, de vy gosposku inu v vesselej lebate, taku se bode z vami h koncu godilu kakor ž nim, zlasti de na takovu kratku rezideče, pogineče inu negvišnu vesselje ena večna, prez konca reva, jamer inu žalost pride.«

Ta bogati v pekli zastopi inu vej, de s to pokuro se timu paklu ubejži.

1950 | Lk 16,29.

Tu sta ta dva exempla, katerih my ja vse naše živoče dny nikuli več neimamo pozabiti, de my v žalosti inu v izkušnjavah en gvišen trošt imamo inu v tem potelesnim taku moramo se zaderžati, de skuzi tu nikar tiga večniga blaga ne zgubimo. H takovimu vuku služi uže, de GOSPUĐ Christus dajle pravi, koku ta bogati, potehmal za njegovo stran obene pomuči nej vupati, na svoje brate spomisli inu prossi Abrahama, on bi hotel vsaj Lazarusa k nym poslati, de bi se ony nikar po tiga bogatiga moža exemplu ne deržali inu bi tudi ferdamnani ne bili. Ampak Abraham doli udari ali odpovej njemu takovo prošnjo inu pravi: »Ony imajo Moizessa inu te preroke, naj te iste poslušajo.«¹⁹⁵⁰ Ker pak ta bogati dajle prossi inu ja meini, de bi več sadu per nyh šafalu ali perneslu, kadar bi en mertvec k nym prišal inu nym pridigoval, kakor kadar je ony v cerkvi slišio, odgovory Abraham še enkrat inu pravi: »Aku ony nikar Moizessa inu teh prerokov ne poslušajo, taku ony tudi ne bodo verovali, kadar bi gdu od teh mertvih gori vstal.«¹⁹⁵¹ Ta bogati mož vidi, aku hoče eden takovimu urtelnu ubežati, taku more pokuro sturiti inu se drugači deržati. Zakaj on spomisli raven tiga tudi, da se more drugim ludem ravnu permeriti kakor njemu, de aku ony lih Božjo bessedo inu to pridigo imajo, taku njo vsaj ferrahtajo inu se nikar susseb od te iste ne pobulšajo. Za tiga volo se njemu zdy, njegovim bratom se ne more buile svetovati, temuč kadar bi en imenit pridigar prišal, kateriga bi ludje znali inu vejčili, de je on umerl inu bi zdaj v unim lebni bil inu bi gvišnu mogel pernesti ali povejdati, koku bi v tem istim lebnu stalu. Inu je reis, nam se samim zdy, ene takove pridige bi ludje nikar ne ferrahtali kakor sicer to pridigo, katera se od človekov zgody, poslušajo inu ferrahtajo.

1951 | Lk 16,31.

Po čim se my imamo rovnati, kadar my hočmo tej večni smerti ubežati.

Ampak Abraham cilu kratku odpovej takovu inu pravi: »Kateri hoče takovimu večnimu urtelnu ubežati inu izveličan biti, ta nejma na obenu drugu obarovainje gledati ni čakati, temuč le Moizessa inu te preroke poslušati, tu je ta edini pot, skuzi kateri ludje mogo timu večnimu ferdamnanju ubežati inu k izveličainju priti. Kateri pak Moizessa inu teh prerokov ne hoče poslušati, tukaj je zabstojn, kadar bi lih en mertvec gori vstal, ia, en angel ali Bug sam pridigoval, taku bi ludje vsaj ne verovali.« Tu se ja vsaj pravi tu pridigarstvu vissoku častčenu inu te ludy zveistu h pridigi opominanu, potehmal sicer obene druge srejde nej, skuzi katero bi se ludje mogli pred tem grozovitim urtelnom tiga večniga ferdamnanja obarovati.

I. Moizessova inu teh prerokov pridiga.

Kaj pridigujo pak Moizes inu ty preroki? Nerveč le-ta dva štuka. Ta prvi, de ony kažejo inu vižajo na tu oblublenu žensku seime, kateru ima tej kači to glavo streiti, tu je timu Hudiču njegovo oblast vzeti inu to škodo preoberniti, katero je on v teim paradižu na nas vse obeissil inu perpravil. S takovim ženskim seimenom, kateri je Božji Syn inu nam Božjo krafft inu pravico na zemlo pernesse, hodi Moizes inu ty preroki okuli, vuče inu opominajo, de kadar on bode prišal inu gori stopil, ty ludje imajo njega poslušati, na njegovo bessedo se deržati inu njegovi oblubi verovati. Kateri uže Moizessa inu te preroke taku poslušaj, ta bode nerpopej v svojem lebni ali življenju, dellih inu premožejnu cagal inu se bode le le-tiga seimena troštal, kateru le samu enu žegnanu seime inu ta žegen čez nas, kir smo my za naših greihov volo prekleti inu ferdamnani človeki bili, pernesse. Taku je ta vera na

Chris-

na I. nedello po S. Troyci.

Christusa Jezusa ta edini inu pravi pot, skuzi kateri ljudje mogo timu greihu inu tej smerti ubežati inu k izveličainju priti.

Takoviga izveličarja inu trošta se le-ta bogati mož nej an vzal, se je sam za brumniga deržal, kakor je on izvunaj pred tém svitum brumen bil. Zakaj ta evangelium njega ja nikar ne dolži, de bi on en prešušnik, rupar etc. bil, zatu bo on mislil: »Kadar bi jest nikar taku brumen ne bil, taku bi meni Bug nikar tulikajn sreče inu žegna ne dal. Zakaj tu po naturi na enim vsakaterim zkloveku¹⁹⁵² vissi, kadar onu hudu gre, de on zdaici misli: »Aj, Bug se serdy z mano, on se tebe an ne vzame, ti moreš prez svejta, pomuči inu trošta konec vzeti, etc.« Spet nazaj, aku onu ž nym dobru stoji, je vsiga obilnu tukaj inu gre njemu po vsem svojem vosčeinju inu voli, taku se on zdy, de on z Bugom dobru stoji, sicer bi se on nikar taku milostivu pruti njemu ne deržal, ker je vsaj, kakor je ozgoraj rečenu, takov potelesni žegen ena silnu maihina inu žleht reč. Za tiga volo tedaj onu tudi taku na zemli gre, de ty neverni več sreiče imajo kakor ty brumni. Ampak onu si bodi denarjev inu blaga tukaj, kulikur hoče, taku se ti varui, de se ti nikar za brumniga ne štemaš, temuč tvoje zavupainje inu trošt na tiga postaviš, od kateriga Moizes inu ty preroki pridigujō, sicer onū tebi pojde kakor le-timu bogatimu, kateri je Moizessa inu preroke poslušal inu se vener nej GOSPUDA Christusa troštal.

Tu drugu, kar Moizes inu ty preroki vuče, je le-tu: »Potehmal smo my našo pravico inu izveličainje le na tu oblublenu seime postavili, de my tudi Bogu pokorni bomo inu v le-tim potelesnim lebnu tu sturimo inu deržimo, kar je on nam zapovédal. Spet nazaj, od tiga pustimo inu se ogyblemo, kar je on nam prepovedal, zakaj tu se pravi Boga bati inu pred očyma imejti. Kateri pak tiga ne hoče sturiti inu ne hoče to postavo Božjo, temuč svojo lastno volo inu lušt, tu je ta greih, slušati, ta se ne more hvaliti, de je on enu dejte Božje ali de on Boga pred očyma ima. More za tiga volo vsak hip v tej farlikosti stati, de Bug bode prišal, se njega lotil inu kakor on njega najde, de ga taku bo sodil, de onu taku obuje more vkupe biti, vera inu pokorsčina pruti Bogu. Ta vera služi h timu, de my od greihov prosti inu Božji otroci bodemo.

Ta pokorsčina ali ta lubezan inu ta dela te lubezni služio h timu, de se my kakor pokorni otroci izkažemo inu Boga dajle ne rezserdimo inu eno dobro veist ohranimo, katere ty ne mogo imejti, kateri v vejdečih greihih leže inu prez pobulšainja ali pokure v nyh naprej gredo. In summa, bui se Boga inu bodi brumen inu se vsaj ne zanessi na takovo brumo, temuč troštai se le našiga GOSPUDA Jezusa Christusa, taku ne bode s tabo pomankainja imejlu, zakaj takova vera pomaga tebi zupar ta greih inu to smert. Inu kadar je Bug to pokorsčino zapovédal, taku on hoče sebi to isto tudi pustit dopasti inu ne škoduje, aku je lih takova pokorsčina nepopolnoma, zakaj ona nej le sama, temuč ona vissi na veri, skuzi katero nam bo tu odpusčenu, kar takovi pokorsčini še manka.

Taku imajo ljudje Moizessa inu te preroke poslušati, de se iz nyh vuče na Christusa verovati inu brumni biti. Takoviga ta bogati mož nej sturil, more za tiga volo vekoma ferdamnan biti inu terpejti sred vsemi temi, kateri Moizessa inu te preroke poslušajo inu vsaj nyh pridigo ne slušajo. Kateri pak poslušajo inu slušajo, tu je kateri na Christusa verujo inu vejdo, de Bug za njegovo volo nym hoče milostiv biti, teh greihov nikar persoditi ni perraitati, nje izveličati etc. inu se natu potle v Božjim strahu derže, tiga Hudiča inu nyh messa ne slušajo, temuč na to Božjo bessedo inu volo gledajo, ty so, kateri s teim Lazarusom v tu krillu Abrahamovu slišio inu imajo vekoma izveličani biti. Tu nam daj Bug za svojga Synu Christusevo Jezusevo volo skuzi svojga Svetiga Duha, amen.

Ta bogati nej veroval na Christusa, od kateriga so Moizes inu preroki nerveč pridigovali.

1952| Človeku.

Prava vera na Christusa, pokorsčina pruti Bogu, lubezan pruti bližnimu praviga karšenika sture.

Kateri Moizesa inu preroke poslušajo, ti pridejo v nebesa.

q 2 NA

Izlaga tiga evangelia
NA DRUGO NEDELLO
 PO SVETI TROYCI, EVAN-
 GELION LUC. NA
 XIII. CAP. ¹⁹⁵³

1953|Evangelij po Luku 14.

NAŠ GOSPUD Jezus je govuril k nekaterim farizeer-
 jem eno takovo prigliho: »Je bil en človik, ta je bil na-
 redil eno veliko večerjo inu je nyh veliku k njej povabil.
 Jnu ob tej uri te večerje je on svojga hlapca vun poslal povejda-
 ti tem povablenim: 'Pridite, zakaj vse je perpravlenu.' Jnu ony
 so se začeli eden po drugim izgovarjati. Ta prvi je djal k nje-
 mu: 'Fest sim eno nyvo kupil inu moram vunkaj pojti inu jo
 ogledati. Fest prossim tebe, izgovori mene.' Jnu ta drugi je djal:
 'Fest sim pet parov vollov kupil inu jest grem zdaj tjakaj nje
 ogledati. Fest prossim tebe, izgovori mene.' Jnu ta tretji je djal:
 'Fest sim eno ženo vzel, zatu jest ne morem priti.' Jnu ta hlapec
 je prišal inu je tu spet povédal svojmu gospudu. Jnu ta hišni
 gospodar je serdit postal inu je rekal k svojimu hlapcu: 'Pojdi
 hitru vunkaj na cejste inu gasse tiga mejsta inu perpelaj te ubo-
 ge inu krulove inu hrome inu slépe sem noter.' Jnu ta hlapec je
 djal: 'GOSPUD, uže je sturjenu, kar si poročil, inu je še pros-
 tor tukaj.' Jnu ta GOSPUD je rekal h timu hlapcu: 'Pojdi
 vunkaj na ceiste inu za ploty inu permoraj ¹⁹⁵⁴

1954| Lk 14,16–24.

nym

na II. nedello po S. Troyci.

nym sem noter priti, de bo moja hiša polna. Fest pak vam povejm, de oben teh mož, kateri so povableni, ne bo moje večerje ukussil.»

E-ta evangelium so naši stariši zatu na to današno nedello postavili ali polužili, kir so le-ta tjeden skuzi ta praznik Svetiga telessa Christuseviga obhajali, kakor se še per teh papežnikih obhaja. Zakaj ony so to večerjo, od katere le-ta evangelium pravi, na ta zacrament izlagali inu s tem poterjovali to eno štalt ali polovico tiga zacramenta. Kateru je, kakor vy veiste, teh imenitiših štukov eden, nad katerim se my ž nymi ne glihamo. Kadar pak ty mladi ludje rasto inu cilu ništer za takov praznik ali pranganje ne vejdo inu my stari tu tudi pozabimo, obtu bi dobru bilu, de bi se od tiga pridigovalu, de kadar naši mladi ludj v nyh cerkve pridejo inu takovu malikouvajnje vidio, de se na tejm nikar ne pohuišajo inu vejdo povedati inu reči, de je tu krivu, de ony takovo falš Božjo službo gori narejajo inu tulikain odpustka per tem vun dajejo nikar v tej mainingi, de bi ony ta zacrament s tem mislili poštovati ali častiti, zakaj sicer bi ony ta cejl zacrament obejh štalti okuli nossili. Temuč timu zacramentu k enimu šmagainju inu k sramoti, nym samim pak h tej narvissokeiši časti. Zakaj s tem so ony hoteli ta rezlotik obderžati, de je ta farski stan en sussebni inu vissokeiši stan pred Bugom kakor teh druzih gmain karsčenikov, kir (kakor ony meinjo) ta cejl zacrament ali obei štalti imajo inu ty drugi karsčeniki kakor žlehtniši ludje le na tem edinim štuku od zacramenta morajo zadosti imejti. Le-ta rezlotik so ony hoteli s takovim praznikom mej te ludy perpraviti inu nih stan (kakor je rečenu) pred drugimi stanuvi s tejm vzdigovati k sramoti inu k šmagainju timu svetimu zacramentu inu GOSPUDU Jezusu Christusu, kateri takoviga zacramenta nej gori postavil, de bi hotel en rezlotik sturiti mej tem duhovnim (kakor so ony zmislili) inu mej tem gmain karsčanskim stanum, kakor on tudi nej za le-ta ali uni stan terpil inu umerl, temuč h troštu svoje karsčanske cerkve, katera nej rezdilena, temuč je enu edinu tellu te edine glave Jezusove, gdi so vsi vudi, kar ta leben inu stan an tiče glih, aku so lih tu poklicainje inu ta dela unglih inu rezločena.

Le-tiga kriviga nucainja, kateru je silnu veliku, škodlivu inu farlih, se nejma pozabiti, temuč očitu na tej cancly od tiga pridigovati inu ostru svariti, potehmal ty papežniki taku obterpneni inu nepokurni na svojem pregreišnim rovnainju inu falš Božyh službah obstoje. Zakaj koku pride ta sveti zacrament h timu, de se on ima k rezlotku mej temi karsčeniki imejti, ker ga je vsaj ta GOSPUD Christus nerveč gori postavil h troštu te visty inu h poterjenju te vere? Potle, de on ima biti v tem karsčanstvi glih kakor ena zaveza, s katero so ty karsčeniki vkupe zavezani. De so ony glih kakor en kruh ali ena pogača nikar le s tem, de ony kmallu eniga Boga, eno besedo, en karst, en zacrament, enu vupanje inu zanessenje imajo, temuč so tudi enu tellu, gdi en vud timu drugimu ima pomuč izkazati, pomagati, svejtovati, podiliti, nossiti etc. Takovu nucainje tiga svetiga zacramenta so ty papežniki cilu s tem gori vzdignili, de so se le ony sami tiga zacramenta cjlu an vzeli ali podstopili inu skuzi tu en sussebni hauffen sturili, kateri bi imel bulši biti kakor tu gmain karsčanstvu. De bi pak ta gmain folk tudi to eno štalt vissoku deržal inu nikar cilu ferrahtal, taku so ony le-ta praznik corporis Christi¹⁹⁵⁵ osem dny po redi vsaku lejtju obhajali ino deržali, gdi so ony to eno štalt z enim častitim prangainjem skuzi meistu okuli s piskajnem inu s petjem nossili, s cymbali inu strunami, de bi te ludje

Od praznika
tiga Svetiga telessa.

Ty s. zacramenti
te stanuve ne ločio,
temuč verne vkupe
zvežujo.

1955| Kristusovega telesa; praznik Sveto rešnje telo in kri se tradicionalno praznuje na prvi četrtek po nedelji Svete Trojice.

Izlaga tiga evangelia

oslepili inu pregovorili, de bi meinili inu mislili, aku bi lih ta farski stan veliku častitiši bil inu vegši pred Bugom, taku bi ony vsaj vener tudi nekaj imejli, s katerim bi mogli prangati.

H takovimu je ta današni evangeljon nym tudi moral služiti, ravnu kakor de bi bil le-ta hišni oča en mišji mal gori naredil inu le k jejdi, ampak k pitju ništer dal, ker ony vsaj poyo: »Venite, comedite panem meum, et bibite vinum meum.¹⁹⁵⁶ Pridite, jejte moj kruh inu pyte moje vinu.«¹⁹⁵⁷ Ampak onu gre našimu GOSPUDU Bogu vselej taku, kar on štiffa inu ordna, tu more od tiga Hudiča inu od teh njegovih preobernenu, šentovanu inu sramočenu biti. Taku se tudi timu s. vissokuvrejdnumu sacramentu godi, kateri na le-ta praznik še današniga dne na tu nargrozovitiše šentovan bode per teh papežnikih. Zakaj kakor je rečenu, taku ony le-ta praznik nikar timu svetimu sacramentu k časti ne derže, sicer bi ony ta cejli sacrament okuli nossili, temuč nym samim h časti inu ga vissoku povzdigujo nikar de bi my imejli veliku od njega imejti, temuč le za tiga volo, de bi my vejdi, kaj bi za en rezlotik bil mej enim farjem inu mej enim gmain človekom. V drugih ričeh, gdi ie je Bug taku stvaril inu postavil, je onu ia dobru en rezlotik dellati. Kakor de ena žena ena žena, en mož en mož ostane, de je ena posvitna gosposčina rezločena od teh podložnikov inu taku naprej z drugimi posvitnimi stanuvi. De ony pak hote tukaj en rezlotik dellati, gdi je Bug vus rezlotik gori vzdignil, de bi papež, škoffi, ja, s. Peter ali s. Paul imel en bulši karst, en bulši evangelion imejti kakor sicer en gmain karsčenic, tu nej Christuseva maininga. Zatu je onu tudi krivu, de ony hote en bulši sacrament imejti kakor drugi gmain karsčeniki, katere so ony laicos¹⁹⁵⁸ ali gmain ludi imenovali, ker vsaj naš Izveličar, GOSPUD Christus, ta sacrament (kakor je rečenu) nej gori postavil k rezlotku mej svojimi karsčeniki, temuč k zglihainju (ravnu kakor ta karst inu ta evangelion), de bi eden ravnu tulikain od njega imel imejti kakor ta drugi.

Iest ne hočem zdaj govoriti od tiga grozovitiga malikovanja, kateru so ony s takovim okuli nošeinjem, z močjo inu s sylo v te ludy ugnali, de so pozabili, de kateri bi hotel tiga sacramenta prov nucati inu ga prav častiti, de bi ga imel jejsti inu pyti, kakor je tu Christus zapovedal. Takovo zapuvid ony karsčenikom nejso naprej deržali, temuč so nje vižali inu pregovorili, de je z le-tim sacramentom zadosti, kadar ga ony vidio, pred nym doli padejo inu ga molio, ker tu vsaj nej nega pravu česčene. Zakaj Christus ga je ja le h timu ordnal, de bi se imel jeisti inu pyti inu se taku ta vera skuži ta isti ima poterdati inu nikar h timu, de bi se le imel kazati, gori vzdigovati, gledati, okuli nossiti, moliti inu zapreti. Kateriga pak v tem, kar Christus nej zapovedal, hoče krivu nucati, ta bode vidil, s kom je šaffti imel inu kaj on od takoviga sacramenta bode ohranil. Zakaj aku je tu tellu inu ta kry Christuseva iz zapuvidi pod kruhom inu vinom tukaj, kadar se onu jej inu pye, taku je gvišnu, de gdi takoviga gori postavljenja nej inu ludje le-ta sacrament k enimu drugimu, kakor ga je Christus zapovedal, hoče na druge riči obračovati, de nej več en sacrament, temuč enu zgul malikovainje.

Le-tu sim jest hotel ob kratkim za mladih ludy inu tudi za našo volo povejdati, de se en vsakateri pred to gnusnobo varuje inu se vučy tiga Hudiča spoznati, kateriga je ta papež le-tukaj noter perpelal inu tu karsčanstvu rezločil, katero je naš GOSPUD Bug hotel spravleno inu vkupe imejti. Zakaj ony ferdamnajo inu pregainajo nas zatu, kir my ne hočmo miši inu podgane iz sebe pustit dellati, de bi imeili prez pytja jejsti ali le-to edino štalt ali le polovico tiga s. sacramenta hoteli vzeti. Zatu so ony taki ludje, katerim se ima spodobnu sovraž biti, potehmal ony zupar Christusa inu njegovo ordningo taku prevzetnu inu

1956| Pridite, jejte moj kruh in pijte moje vino.

1957| Prg 9,5.

Ty s. sacramenti inu s. evangeli neiso h timu rezločeni postavleni, temuč h glihoti, de eden od nih tuliku koker ta drugi ima.

1958| Svéten (SSKJ); kdor ni duhovno, versko usmerjen oz. nima verskega, cerkvenega značaja; posveten; izposojeno iz lat. *laicus* (enak pomen).

Kadar se s teimi s. sacramenti drigači, kakor je Christus postavil, okuli hodi, taku se ž nimi malikuje.

Per s. sacramentih ima glihota, vunanih ričeh inu stanuvih rezlotig ostati.

na II. nedello po S. Troyci.

inu trucig delajo inu my smo prav sturili, de smo ta praznik corporis Christi iz dobrih, spodobnih urzahov v naših cerkvah cilu pustili pasti inu ga iztrebili, potehmal je tu pred Bugom ena gnusnoba, njegovimu svetimu sacramentu ena sramota inu nam ena neizrečena škoda. My hočmo ostati per tej spravi inu glihoti teh karsčenikov, de je eden le-tukaj taku dober kakor ta drugi, inu de tu rezločenje vunainih inu posvitnih ričeh ostane. Tu bodi zadosti od tiga za teh mladih inu priprostih ludy volo govorienu. Nu, my hočmo k evangeliu seči.

Le-ta evangelium¹⁹⁵⁹ pak je začel se nad tem velikim čudessom, kateru je GOSPUD Christus v eniga farizeerja hiši sturil inu eniga vodeničniga človeka ozdravil. Ta evangelist pak pravi, de so na njega merkali, koku bi ga mogli uyeti.

Zatu je ta GOSPUD per redu začel te gostje svariti, de polni offertu inu prevzetnosti tiče inu se rinjo ali dreinajo za ta zguvanja sidelisča, h posledniju je tudi na tiga ošterja prišal, kateriga je tudi svaril inu raven tiga podvučil, koku inu na kakovo vižo on ima gosty vabiti, zlasti nikar te bogate, kateri niemu spet vse poverneio, zupet vabio inu zatu zahvalio, temuč te uboge, kateri njega tamkaj v unim lebni zupet bodo vabili inu pred angeli hvalili. Na takovu govorjenje je začel eden mej nymi, kateri je hotel brumen šteman biti, inu je rekal: »Aj, srečan je ta, kateri kruh jej v Božjim krajlestvi,«¹⁹⁶⁰ kakor de bi njemu silnu veliku na Božjim krajlestvi inu na tem večnim lebni ležalu. Ampak ta GOSPUD zna, merka inu zastopi to hynavsčino, katero mu tudi lipu izloži inu njegovo svetust inu teh družih hynavcev daje na znanje, de ony cilu ništer ni za našiga GOSPUDA Boga ni po tem nebeškim krajlestvi ne marajo. »Ti,« pravi on, »pustiš se zdaj slišati, kakor de bi imel eno silno veliko željo po Božjim krajlestvi, ampak kadar bi jest tebi imel risnico povejdati, taku si teh gostov eden, kateri bodo priaznivu povableni, ali imajo drugu k opravilu, de ne mogo priti.« Le-ta gugla¹⁹⁶¹ ali svar vela susseb le-timu, kateri se z le-tem voscheinjem pred drugimi naprej riné. Kakor de bi hotel ta GOSPUD reči: »Ti veliku praviš, de je ta en srečen človik, kateri kruh jej v nebi. Ti je ja dobru govoriš inu se pred ludmi svet inu brumen zdiš, kir vsaj si teh pravih eden, kateri so h takimu kruhu povableni, ali nete priti.« Tu so terde, ostre inu grozovite besséde, aku ih prov premislimo, zakaj Christus govory zgul z lotri v grunti, kateri so per mizi okuli sidejli, nikar de bi se kaj od njega hoteli vučiti, temuč de bi najn merkali inu se njega mogli lotiti inu ujeti. Natu se uže začne ta prigliha, koku je en človik bil, kateri je eno veliko večerjo perpravil inu je poslal svoje služabnike vunkaj inu je pustil gosty vabiti. Ali kaj so ti isti sturili? Ony so se vsi izgovorjali inu vuni ostali. Eden je djal, de bi bil eno nyvo kupil, to bi on moral ogledati. Ta drugi, de je pet parov vollov kupil. Ta tretji, de je eno ženo vzel. Inu so pustili tiga GOSPUDA ž njegovo večerjo sidejti inu njega še h timu ferrahtajo, de je h posledniju ta GOSPUD serdit postal, je vzel, koger je mogel najti, krulovce, hromce inu sleipce, inu je nje po syli h gostovainju gnal. Ampak od teh drugih pravi, de nejmajo moje večerje okussiti.¹⁹⁶² Tu je en terd evangelion zupar obuje, Iude inu ajde. Nu, my ga hočmo po tem textu preteči.

Ta človik, kateri je le-to večerjo naredil, je naš GOSPUD Bug sam, ta je en velik inu bogat ošter inu je tudi eno večerjo naredil po svojem veličastvi inu gosposki časti, katera bode velika inu častita imenovana nikar le za tiga ošterja volo, kateri je Bug sam, de bi tu en velik mall ali lebainje bilu, kadar bi lih le eno grahovo župpo ali suh kruh bil dal, temuč ta špiža je tudi velika. Zlasti ta sveti evangelion, ja, Christus naš GOSPUD sam, ta je sam ta špiža inu nam bode v tem evangeliu naprej nessen, de je za naše greihe skuzi svojo smert zadosti sturil inu je nas odreišil od vsiga jamra te večne smerti,

1959| Jn 14.

Christus v le-tim evangeliu zuper farizee inu hynavce, kir ta evangeli zašpotuio, ostru inu serditu govori.

1960| Jn 14,15.

1961| Šeškanje, prežanje pri pojedinah (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

1962| Lk 14,24.

Kateri to večerjo perpravi.

Kaj je ta večerja.

Izlaga tiga evangelia

smerti, tiga pakla, tiga serda Božjiga, greiha inu ferdamnanja. Le-ta pridiga od Christusa je ta velika gosposka večerja, h kateri on gosty vabi, de on nje posvety skuzi svoj karst, trošta inu poterdi skuzi ta zatrament¹⁹⁶³ svojga tellessa inu krji, de onu ja na ničemer ne faly, de je vsiga obilya zadosti tukaj inu en vsakateri sit bode. De se taku le-tu spodobnu ena velika večerja imenuje inu pravi tudi za te špendje¹⁹⁶⁴ inu špiže volo, katere so taku dobru narejene inu perpravlene, de tiga oben jezik ne more izreči inu obenu serce zadosti ne more zapopasti. Zakaj onu je ena večna špiža inu enu večnu pytje, od kateriga nas nikuli več ne žeja ni lakota ne obyde, temuč my bomo vekoma siti, vineni inu vesseli inu nikar le en človik sam, temuč kakor deleč je ta svejt, kadar bi on lih desetkrat širokejši bil, bi ony vsi zadosti imejli na le-tim mallu ali gostovainju. Zakaj ta evangelium pravi le-taku: »Kateri veruje na GOSPUDA Jezusa Christusa, de je za našo volo rojen iz Marie, te Dvice, inu je za naše greihe martran pod Ponciom Pilatušom umerl, doli šal h paklom inu zupet gori vstal inu sedy na desnici Božji etc.¹⁹⁶⁵ ta ima vekoma živeiti inu izveličan biti.« Timu pruti, kateri je danas zadosti jejdil, ta more jutri zupet jeisti. Ampak le-tu je ena večna špiža, katera vekoma terpy. Da taku tem hynavcem per mizi zastopit, de je tu en drugi mal ali gostovanje, kakor so ony njemu dajali, inu de so vsaj takovi lotri inu pubie,¹⁹⁶⁶ aku lih veliku od tiga znajo govoriti, taku vsaj Boga inu njegovo milost, večni leben inu izveličanje ferrahtajo inu sebi vse druge ričy puste lubilši biti. Gre dajle v textu:

»*Fnu je nyh veliku k njej povabil.*«¹⁹⁶⁷

Ty veliku, kateri bodo k njej povableni, so ty Iudje inu ta cejli izraelski folk, kateri je od Abrahama semkaj skuzi te preroke susseb bil povablen. Zakaj timu velikimu očetu Abrahamu je tu seime oblublenu, skuzi kateru ima ta žegen priti, inu je njemu taku le-ta večerja kakor timu očetu le-tiga folka nerpoprej oznanjena. Potle so jo ty preroki dajle gonili inu ta folk na to isto vižali, de onu na našiga GOSPUDI Boga voli nej mankalu, on je nje pustil s flissom vabiti. Zatu stavi tudi s. Paul v svojeh listeh te Iude povesod naprej, Iudaeis primum et Graecis.¹⁹⁶⁸ Kadar je uže ta ura prišla, de bi se imejlu k mizi ijti, tu je de je onu okuli tiga čassa bilu, de je naš GOSPUD Christus rojen bil inu je imel terpejti inu zupet gori vstati od teh mertvih inu svoje večnu krajlestvu začeti, tedaj so ty hlapci vunkaj šli, Iohannes, ta Karstnik, inu ty apostoli, inu so djali h tem povablenim, h timu izraelskimu folku: »Lubi folk, dosehmal ste vy vableni, zdaj je čas, pridite, zdaj se bode jeisti dajalu. Vaš GOSPUD inu Messias je uže rojen, umerl inu zupet gori vstal. Zatu ne ostanite dolgu vuni, pridite k mizi, jejte inu bodite vesseli, tu je vzamite vaš oblubljen šac z vesseljem gori, kateri je vas od prekletve inu ferdamnanja odrejšil inu izveličane sturil.« Inu je takovu selstvu susseb tem narvissokejšim v tem folku naprej nessenu, kateri so v tem duhovnim inu deželskim regimen-tu ali oblasti bili. Ali kaj so ony h timu djali.

»*Ony so se vsi začeli eden po drugim izgovarjati.*«¹⁹⁶⁹

Tu je ena lectio ali pridiga za te gosty, kateri s Christusom per mizi side inu susseb za tiga nepridniga klaffarja, kateri hoče Christusa per mizi moistrovati inu veliku od kruha v krajlestvi Božym pridigovati: »Srečan je ta, kateri kruh jej v nebeskim krajlestvi.«¹⁹⁷⁰ Ia, pravi on: »Hočeš li ti vejdit, koku si ti srečan ali izveličan. Iest je hočem tebi povejdati. Onu je uže gori danu ali narejenu. Iohannes Karstnik je tukaj, iest inu moji apostoli velimo vam zdaj k mizi seisti. Ampak vy nikar le vuni ostanete, temuč se hoče še izgovarjati inu čisti biti, se taku toppelt pregrjšite, de vy ta evangelium ferrahtate inu vener hoče prov imejti inu še h timu brunni inu modri biti, tu je stuprov en velik, gro-zovit

1963| Zacrament.

Ena velika večerja.

1964| Hrane, jedače; izposojeno iz srlat. *dispendia* (hrana, jedača) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

1965| Del nikejsko-konstantinopolskega simbola: Et incarnátus est de Spírítu Sancto / Ex María Vírgine, et homo factus est. / Crucífixus étiam pro nobis sub Póntio Piláto; / Passus, et sepúltus est, / Et resurréxit tértia die, secúndum Scriptúras, / Et ascéndit in cælum, sedet ad délixteram Patris.

1966| Barabe, podleži; izposojeno iz nem. *Bube* (fant, baraba, podlež) (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

1967| Lk 14,16.

Koku se ty gostje vabio.

1968| Najprej nad Juda, potem nad Grka. Rim 2,9–10.

1969| Lk 14,18.

1970| Lk 14,15.

na II. nedello po S. Troyci.

zovit greih. Zakaj onu bi na tem preveč bilu, de našiga GOSPUDA Boga bessedo nikar gori ne vzamete ni njei verujete. De vy pak še dajle enu sturite inu njo ferrahtate inu hočte h timu še prov biti, tu je cilu preveč inu se ne more terpejti.« Kakor naši gospodičiči, ty papežniki, zdaj tudi sture, ony hote še za tu hvaleni biti, de so ony ta zacrament vu eni štalti dajali, ta zakon prepovédovali inu so drugu pregreišnu rovnanje v tej cerkvi gori naredili, ia, ferdamnajo še nas h timu inu nam vso martro zadenejo, mordrajo inu pregainajo te ludy, kateri nyh gnusnobe ne hote gori vzeti. Nu, pustimo nje le zadosti vroče gori lyti, de se bodo s tem več mogli potyti.

Ty ludje so glih taku sturili inu so se izgovarjali, kadar so bily povableni, so djali, ony bi ne mogli le-tiga vuka gori vzeti, kir je timu farstvu inu postavi zuper, katero je bil sam Bug skuzi Moizessa dal. Onu bi moglu dvojeinje ali zmeišanje v tem regimentu vstati, kateri je Bug sam ferordnal inu gori postavil etc. Zatu se izgovarja le-tukaj ta pervi s to nyvo, ta drugi s temi volly, inu meinita obadva, de je dobru opravleno. Ta tretji se ne izgovarja le-tukaj cilu ništer, temuč odpovej, de ne more priti. Tu so le-tih svetnikov izguvori zupar ta evangelium, de ony nerpopej to postavo Moizessovo inu svojo Božjo službo naprej stavio. Zakaj kadar so ty apostoli pridigovali, de bi ni te postave ni templa ni farjev več potreba ne bilu, kir je ta viši far pred rokami, Jezus Christus, iz tiga rodu ali žlahte Iuda, skuzi kateriga offer samiga bi ludje morali izveličani biti. Takovo pridigo ony neiso hoteli terpejti, temuč svojo postavo ohraniti, so pustyli taku Christusa inu ta evangelium ijti inu čakajo noter do tiga današniga dne, prejd inu prejd, kadaj bi nyh Messias prišal inu tu staru farstvu inu krajlestvu, kakor je onu bilu h timu času Davidovimu, zupet gori naredjl. Le-tukaj Christus s tem nyve kupovainjem meini inu dotičuje, kir ta pervi pravi: »Iest hočo mojo nyvo ogledati,«¹⁹⁷¹ se reče: »My farji moramo dellati inu žeti,« tu je moramo ta folk regirati (kakor Christus tudi te pridigarje, kmetiče ali orače imenuje, kateri ta evangelium sejejo), my moramo našimu farštvu streiči. Kadar je pak teh apostolov vuk timu zupar inu na eniga drugiga farja inu na en drugi offer kaže, taku ga my spodobnu ferdamnamo kakor en falš vuk inu ne hočmo h taki večerji priti. Taku se izgovarjejo tudi ty drugi, kateri so v tem deželskim regimentu ali oblasti bily, s temi volli (zakaj volli se imenujo regenti ali oblastniki v tem folku, Psalm 22¹⁹⁷²: »Veliki iunci so mene okuli obdali, debelli volli so okuli mene stopili.«) Zakaj ony so meinili inu mislili: »My imamo enu krajlestvu inu regiment od Buga ordnan inu postavlen, per tém my moramo ostate inu gledati, koku ga my obderžimo. Kadar bi se my pak hoteli k le-timu novimu vuku podati, taku bi my mogli dobru ob vse priti, zatu le proč z le-to pridigo.« Ty tretji pravio: »Ta evangelion je en vuk, ta ne hoče pustit lakomnovati, temuč vely vse v farlikost postaviti, tellu inu leben, denarje inu blagu, za Christusevo volo, zatu my ne moremo priti, temuč naše hiše prez farlikosti dobru ohraniti etc. Zakaj ženo vzeti se ne pravi le-tukaj v nečistost se podati ali kaj hudiga inu nepošteniga naprej vzeti, temuč se vsiga podstopiti, s katerim en hišni gospodar okuli hodi, kir misli, koku on hoče hišiti inu užitek imejti ter se uže bodi tu istu z Bugom ali zupar Boga. Zakaj ty Iudje so na tu gledali, kakor je nym bil Moizes (kadar bi ony brumni bily inu Božje zapuvidi deržali) oblubil potelesni žegen, de živyna, nyva, žena, otroci, vse ima žegnanu biti inu dobru stati. Zatu so ony le potem trahtali, de bi kuhinjo inu keldar polnili inu bi bogati bily, taku bi se mogli za brumne inu GOSPUDI Bogu, kateri je nje taku z blagum žegnal, dopadeče štemati.

Taku se izgovarjejo naši papežniki tudi inu pravio: »Ta vuk je dobru prov,« ampak ony morajo vener per tej Cerkvi ostate inu obeniga ločenja gori

Te nyve.

1971| Lk 14,18.

Volli.

1972| Ps 22,13.

Ženo vzeti.

Iudi le po posvitnih ričeh gledajo.

Papežniki za volo blaga, časti inu oblasti so evangeliu zuper.

r

nare-

Izlaga tiga evangelia

narediti, sicer bi mogla puntaria ali dvojeinje vmej ludmi ustati. Imajo tudi skarb, kadar bi ony ta evangelium gori vzeli, de bi morali svoje cerkve ali oblasti skuzi tu zgubiti, ker vsaj ta evangelium le-to pravo karsčansko cerkov sezyda inu vsej nespodobni syli inu puntarji brani. Potle pači nje tudi ta lakomnost, de ony ništer per tem evangeliu ne vidio, kakor zgul ubuštvu inu pregainanje. Ali koku tu nym bode ratalu ali zneslu? Ravnu kakor tem Iudom, ty so taku dolgu inu terdnu nad nyh postavo, farštvom, krajlestvom inu blagom deržali noter, de so h puslednimu cilu konec vzelj inu enu s tem drugim bili zgubili, de ony sadaj na sveiti sem ter tam veliki revi pod ptujemi kakor na eni vagi side inu poleg tiga le-te večerje mankajo inu uterpe, kakor ta hišni oča pravi: »Iest vam povejm, de le-tih mož obeden, kateri so povableni, moje večerje ne bodo okussili.«¹⁹⁷³ Ali vsaj ne hoče ta GOSPUD svojo večerjo zabstoin perpravleno imejti, zatu gleda on po drugih gosteh, kakor dajle stoy:

1973| Lk 14,24.

»Tedaj je ta hišni oča serdit postal inu je rekal k svojmu hlapcu: 'Pojdi hitru vun na te cejste inu gazze tiga mejsta, etc.'«¹⁹⁷⁴

1974| Lk 14,21.

Ty gostj na cejstah inu gassah, kateri so h ti večery prišli.

Kakor de bi on hotel reči: »Nu, uže kadar je onu tedaj zatu djanu, de hočte vaše nyve inu volli ogledati inu žene jemati inu mojo večerjo nad tem zamuditi, tu je vy hočte vaše farstvu, krajlestvu inu blagu obderžati, mene inu moj evangelium pustiti ijti, taku jest hočem tej reiči taku svetovati, de vy vse, kar vy na le-to vižo meinite obderžati, imate zgubiti, h timu tudi moje večerje nikar okussiti inu hočem sebi druge gosty šaffati ali zadobiti. Zatu pojdi ti tjakaj, hlapec, na te ceiste inu gazze tiga mejsta inu perpelaj te uboge, krulove, hrome inu sleipe sem noter.« Tu se je taku zgudilu mej temi Iudi, zakaj kadar ty veliki gospudje, viudi inu farji inu kar je tu bulše v tem folku bilu, ta evangelium neiso hoteli gori vzeti iz urzaha, kakor je ozgoraj na znanje danu, je naš GOSPUD Bug te žleht ribiče, tu ubogu, revnu inu ferrahtanu kardelce gori vzal. Kakor s. Paulus pravi, I. Corinth. 1¹⁹⁷⁵: »Pogledajte, lubi bratje, na vaše poklicanje, nikar veliku modrih po tém messej, nikar veliku mogočih, nikar veliku žlahtnih so poklicani, temuč kar je norsku pred tem svitum, tu je Bug izvolil, de bi on te modre osromotil, inu kar je slabu pred tem svitum, tu je Bug izvolil, de bi on osromotil, kar je močnu. Inu kar je nevžlahtnu pred tem svitum inu tu ferrahtanu, je Bug izvolil, inu kar je ništer, de bi on k ničemer sturil, kar je nekaj etc.« Po le-tim špruhu je ta vegši dejl, kar je na tim folku modriga, svetiga, bogatiga, oblastniga bilu, od Buga zatu zaverženu, kir ony ta evangelium neiso hoteli gori vzeti. Timu pruti pak je Christus te uboge, priproste, žleht ludy gori vzal kakor Petrusa, Andreasa, Filippa, Bartholomea etc, kateri so ubogi ribiči inu potrebni petlerji bily, katerih nej nihče vrejdnih štemal, de bi ony imejli tem farjem inu viudom v tem folku te črevle brissati. Zakaj ony so bily groupa, pomye ali gosča inu kakor Ezaias pravi,¹⁹⁷⁶ te drožje od tiga dobriga, žlahtniga vina, de so taku tu bulše v tem folku, farji, viudi, bogati, mogoči tjakaj proč iztresseni za nyh nevere volo kakor en sod dobriga vina inu so le-te drožje tukaj ostale, katere ta GOSPUD le-tukai uboge, hrome, krulove inu sleipe imenuje, ty pridejo h ti gnadi inu časti, de so ony na le-tej večerji lubi gostje inu vse obilye imajo.

1975| 1 Kor 1,26–28.

1976| Iz 25,6.

De uže ta farizeer pravi: »Srečni ali izveličani so ty, kateri kruh v Božjim krajlestvi jejdo.«¹⁹⁷⁷ Ia, odgovory Christus: »Srečni so ony, ampak tebi inu tvoje glihe je le djanu za tvojo nyvo inu volli, od teh ti govoriš. Zatu ti imaš vejčiti, de je ena večerja gori narejena, od katere imajo ty ubozi jejsti,« kakor Christus, Math. 11. cap.,¹⁹⁷⁸ pravi: »Tem ubozim bode ta evangelium pridigovan, zakaj ty mo-

1977| Lk 14,15.

1978| Mt 11,25.

na II. nedello po S. Troyci.

mogoči, sveti, modri ga ne hote imejti inu ga tudi nejmajo imejti.« Tu se pravi ja te Iude prov dobru zmyti inu susseb le-tiga le-tukaj, kateri hoče taku moder biti inu kruh v nebeskim krajlestvi jeisti inu hoče vener tu farštvu inu krajlestvu ohraniti, onu si ostani Christus inu njegov evangelium, ker hoče. Zakaj le-taku stoji njegovu serce, de bi on GOSPUDA Christusa cilu ništer ne potreboval k nebu, temuč naš GOSPUD Bug bode k njemu inu k vsem Iudom djal: »Pridite, vy Iudje inu susseb vy farji, vy svetniki, vy viudi, vy debelli purgarji, vam je ta večerja perpravljena.« »Ia,« pravi on, »reis je, vy ste povableni, ali vy zatu ne marate inu se izgovarjate inu hoče še prov h timu imejti. Zatu jest vas pustym ijti inu vzamem raiši ta žlehtniši folk gori, te krulove inu hrome.«

Dosehmal gre le-ta evangelium le na te Iude, zakaj on pravi od teh krulovih inu hromih, kateri so na tej ceisti inu gassah v tem meistu, inu imenuje ta iudovski folk enu meistu, zatu de so ony bili en vkup spravlen ali izvolen folk inu so imejli to postavo, Božjo službo, tempel, farje, kraje, vse od Buga samiga ordnanu inu skuzi Moizessa gori narejenu. Nu, taku on pošle svojga hlapca tudi na te velike ceiste inu njemu zapovej, on bi imel gosty vzeti, ker on nje najde, tudi te petlerje per teh ploteh inu povesod.

*Jnu ta GOSPUD je rekal h timu hlapcu: »Pojdi vunkaj na ceiste inu za ploty inu permoraj nym sem noter priti, de bo moja hiša polna.«*¹⁹⁷⁹

Le-ty smo my ajdie, kir nejsmo vu obenim meistu prebivali, tu je obene Božje službe imejli kakor ty Iudje, temuč smo malikovski bily, za tiga volo neismo vejdili, kaj smo my ali kaj bi Bug bil. Zatu se pravi naša rejč en fray, odpert plac na tej ceisti, na puili, ker ta Hudič tja čez teče inu svoj prostor ima, kakor on hoče. »Tjakaj ti pojdi,« pravi ta hišni oča, »inu permoraj nym sem noter.« Zakaj ta svejt ima le-to hudo šego, de se vselej zupar ta evangelium upyra inu ne more le-tiga vuka terpejti. Timu pruti pak hoče ta hišni oča svojo hišo polno gostov imejti, zakaj on se je taku perpravil, de more ludy imejti, kateri jejdo, pyo inu so vesseli, kadar bi on lih nje imel iz kameinja sturiti. Inu tu je tudi ta urzah, de Bug ta svejt taku dolgu pusty stati, ker bi on vsaj zadosti urzaha imel za naših greihov volo, njega vsak hip na en kup vreči inu zatreti. Ampak on tiga zatu ne stury, kir še več gostov potrebuje, kateri tudi k le-tej večerji slišio. Zatu kadar uže njegovi hlapci ta lubi evangelium k nam pernesso, taku je tu enu znameinje, de my, kir smo karsčeni inu verujemo, tudi k le-tej večerji slišimo. Zakaj my smo ty veliki gospudje, kateri za plotmy leže, tu je sleipi, ubogi, zgubleni ajdje. Ali koku on nas permoruje? Ter vsaj ne hoče naš GOSPUD Bug obene permorane službe imejti.

Taku on nas permoruje, de nam pusty predigovati: »Kateri veruje inu bode karsčen, ta bode izveličan. Kateri pak ne veruje, ta bode ferdamnan.«¹⁹⁸⁰ Ker on obuje na znanje da, pakal inu nebu, smert inu leben, serd inu gnado. Zakaj tukai nam bode nerpoprej rezodiven naš greih inu izkažen stan, de se my pred nym moremo prestrašiti, kadar my slišimo, de smo my, koker hitru bomo rojeni, pod tiga Hudiča krajlestvom inu v Božjim serdu. Tu se pravi tedaj prov permorovanu, kadar se ludje taku boye pred tém serdom Božjim inu pomučí od njega pegerujo. Kadar je uže takovu skuzi tu pridigovainje se zgudilu inu ta serca so rezbiena inu prestrašena, taku se tedaj dajle pridiguje inu pravi: »Lubi človik, nikar zatu ne cagaj, aku si ti lih en greišnik inu taku en strašan urtel ali sodbo na sebi imaš, sturimu taku, pojdi tja, ti si vsaj karšen, poslušaji ta evangelion, tukaj se bodeš vučil, de je Jezus Christus za tvojo

Le-ta pergliha nerveč te neverne Iude tiče.

My, aidi, smo na meistu teh Iudov iz gnade h ti Božy večery prišli.

Koku se ty gostje permorujo.

1979 | Lk 14,23.

1980 | Mr 16,16.

Izlaga tiga evangelia

volu umerl inu za tvoje greihe skuzi svojo smert na križu zadosti sturil, veruješ ti tu, taku ti imaš žiher biti pred tem serdom Božjim inu večno smertjo inu imaš tukaj per le-tej gosposki večerji en gust biti inu jeisti, de bodeš vessel inu močan, etc.

Ta evangeli greihe rezodeva, straši inu natu spet trošta.

1981| Rim 1,18–32.

Tu se pravi permorovati, zlasti s teim greihom strašiti, nikar kakor ta papež s tem panom, ta ne straši prov te visty. Zakaj on ne vučy, kaj so pravi greihi, temuč hodi s svojo norčyo okuli, kateri njegovih ordning inu človeskih postav ne deržy, ta ima v pani biti. Ta evangelium pak rezodene te prave greihe inu ta serd Božji od nebes, Rom. 1.,¹⁹⁸¹ de my vsi, oben vun vzet, v greihih živimo inu smo neverni.

1982| Mt 10,7.

Tu zapovej naš GOSPUD Bug skuzi svoj evangelium nam oznanjovati, ker on h tem apostolom pravi: »Pojdite tjakaj inu pridiguite pokuro.«¹⁹⁸² Nu, taku se pak pokura ne more pridigovati, temuč de se ludem povej, de se Bug serdi čez vse človeke zatu, ker so ony polni nevere, Božjiga ferrahtanja inu drugih greihov. Le-ta serd bi imel nje strašiti, te visty cagove inu strašlive sturiti, de bi se sami permorovali inu rekli: »Ah, GOSPUD Bug, kaj jest vsaj morem sturiti, de jest od tiga jamra ali reve fray ali prust bodem?« Taku se njemu bode povedalu: »Sejdi le-tukaj inu jej, zakaj onu je še veliku praznih inu je jejdi obilnu tukaj,« tu je: »Ti si karsčen, zatu veruj na Jezusa Christusa, de je on za tvoje greihe umerl inu zadosti sturil, sicer nej obene druge srejde, skuzi katero bi tebi moglu pomaganu biti, temuč de ti boš karsčen inu de veruješ. Tedaj bode ta serd gori nehal inu od neba zgul gnada inu milost, odpuscainje teh greihov inu večni leben svejtil inu se izkazal.«

Ta urtel zupar te neverne.

1983| Ne bodo okusili.

1984| Lk 14,24.

Zatu je permorovainje le-tukaj tulikain, kakor pokuro inu odpuscainje teh greihov pridigovati, serd čez te greišnike inu gnado čez te verne. Taku žene inu rine ta serd inu ta pokura, de ludje morajo po gnadi teči inu šrajati. Tu je tedaj ta pravi pot k le-tej večerji inu bode taku iz Iudov inu ajdov ena karsčanska cerkov inu bodo vsi kmallu inu vkup imenovani, ubogi, revni ludje, hromi inu krulovi, zakaj ony vzamejo ta evangelion po tem prestrašeinju iz serca gori inu leizejo h križu. Kateri pak tiga ne hote sturiti, ony si bodite taku modri inu zastopni, kakor kuli hote, taku ony le-tukaj imajo svojo sodbo inu urtel, de ony le-to večerjo nejmajo okussiti, tu je de ta serd Božji ima na nyh ostati inu imajo ferdamnani biti za nyh nevere volo. Zakaj za tu naš GOSPUD Bug ništer nemara (kakor je tudi poprej pravlenu), so li ony bogati, modri ali svety. Inu aku so lih žihri inu meinjo, de nejma obeniga pomankainja imejti, taku je ony vsaj bodo izkussili, de le-ta urtel ne bode lagal, kir ta GOSPUD le-tukaj pravi: »Non gustabunt,«¹⁹⁸³ ony je nejmajo dišati ni okussiti moje večerje.«¹⁹⁸⁴ My pak, kir jo gori vzamemo inu s prestrašenimi serci za naših greihov volo, to gnado Božjo, katera nam v evangeliu skuzi Christusa bode oznanjena inu ponujena, nikar ne ferrahtamo ni zaveržemo, zatu zadobimo my za ta serd gnado, za greih večno pravico inu za to večno smert ta večni leben.

Turkom, Iudom, papežnikom le-ta večerja ne diši.

Takov strašan urtel gre še današni dan (kakor my vidimo) silnu mej Turki inu Iudi, de ony obeniga duha, dišainja ali pokušanja tiga evangelia nejmajo, ja, on je nym ena gnusnoba, de ga ony ne mogo terpejti ni poslušati. Takovi so naši papeži srejd temi kardinali inu škoffi tudi, ony ne diše te špendje, jest hočo molčati, de bi ony imejli od nje siti biti. Ampak my, kir smo iz Božje sussebne gnade k le-timu vukuvi prišli, bomo močni inu vesseli od nje inu smo nad le-tim mallom ali gostovainjem dobre vole. Bug, ta daj, de my taku stonovitni ostanemo noter do konca, amen.

Ta evangeli je čez vse possvitnu blagu.

Taku hoče uže ta GOSPUD v le-tej priglihi nas opominati, de bi my imejli ta evangelium vrejdan inu drag štemati inu se nikar deržati h timu hauffnu

na II. nedello po S. Troyci.

hauffnu ali kardellu, kateri se zdee, de so zastopni, modri, mogoči inu svety. Zakaj le-tukaj stoji ta urtel, de imao odverženi biti inu le-te večerje nikar okussiti. Taku nam tudi ima ijti, kadar si my naše nyve, volli, žene, tu je posvitno čast, sred potelesnim blagum hočmo pustjt lubliši biti kakor ta evangelium.

Christus pravi s priprostimi, žleht bessedami: »Okussiti ony nejmajo moje večerje,«¹⁹⁸⁵ koker de bi on hotel reči: »Aku je lih moja besseda ali večerja pred svitom ferrahtana, taku vsaj ima veliku bulši biti inu več velati kakor nyh volli, nyh nyve, hiše ali žene, aku ony lih njo zdaj ferrahtajo inu svoje nyve, volli, hiše veliku za žlahtniše derže, zakaj onu pride ta urica, v kateri ony svoje volli, nyve, hiše bodo morali pustiti, tedaj bodo vzdihali inu želeli mojo večerjo. Ali taistikrat se ima reči: 'Jest neisim zdaj doma, jest ne morem tem gostem streiči, pojte tjakaj na vaše nyve, k vašim vollom, v vaše hiše, te iste bodo vom dobru eno bulšo večerjo dali, kir ste moja večerjo taku žihru inu prevzetnu ferrahtali, s katero sim se bil na gosty perpravil inu veliku na te iste nalužil. Kir se je pak vam feržmagalu priti, taku jejte, kar ste se sami skuhali, inu bodite vesseli, moja večerjo pak neimate okussiti.'«

Tu bodo cilu terde inu ostre besséde inu en strašan ali grozovit urtel na sodni dan, kadar Christus zastopnimi bessedami svojo večerjo bode imenoval ta večni leben, nyh nyve pak volli inu hiše ta paklenski ogein inu bode močnu na tem ostal, de ony njegove večerje nejmajo vekoma okussiti, tu je onu nejma obeniga vupainja več tukaj biti, de nym pomaganu bode vekoma. Zakai tukaj ne bode ni pokura ni grevinga mogla pomagati, zatu so le-tu cilu strašne, britke bessede, katere tiga hišniga gospodaria velik, nezmassen serd na znanje dado. Zakaj tu je prez tiga velikih gospudov inu vissokih ludy šega inu navada, kadar se prov rezserde, taku ony nikar veliku bessed ne govore, kar pak govore, tu teži inu vleiče ena besseda en cent, zakaj ony je imajo britkejši v misli sturiti, kakor je mogo govoriti. Koku veliku več bodo le-te kratke besséde tiga vsigamogočiga GOSPUDA en neizrečen serd pomeinile, kateri nikuli več ne more zmyrjen biti.

Ali my vener gremo per teim taku tjakaj, kakor de bi bil takove terde, strašne besséde kej en norec ali dejte govurilu, katerimu bi se my mogli smejati inu špotati, ali kakor bi tu našiga GOSPUDA Boga šerc ali šala bila inu ne slišimo, tudi ne vidimo, de ta text očitu pravi: »On je serdit inu je takovu iz velikiga serda govuril, de nej en norec ni enu dejte, temuč ta GOSPUD inu Bug čez vse, pred katerim spodobnu trepečejo inu se prestrašio (kakor tu Pismu pravi) ty hribi ž nih gruntom inu dnom, tudi obuje morje inu vode pred nym beiže, taku je vsaj vener le-ta človik taku terd inu železin, de se cilu ništer pred tem ne boy, temuč še ferrahta inu špot iz tiga dela.«

Ampak my pridigarji smo le-tukaj izgovorjeni, zakaj my vas ja zadosti zvejstu opominamo, de bi se vy takove večerje več imejli an vzeti kakor vseh denarjev inu blaga na zemli. Za tiga volo na uni dan ta cejli svejt nam bode moral pričovainje dati inu spoznati, de na nas nej mankalu ali falilu. Zakaj my je ja taku s flissom inu zvejstu deržimo, de tudi naša zupar partya od tiga vej inu zmerja naš vuk eno kecarjo. Tu vzamemo my k dobri hvali od nyh gory, zakaj s tem ony spoznajo, de so od nje gvišnu slišali, brali inu vidili inu de my neismo molčali. Aku my pak neismo molčali, temuč zvejstu inu flissig takovu vučili inu pridigovali, taku de naši sovražniki sami pravio, my smo je s flissom opravili. Ah, taku pusti tiga moža sodyti, kateriga my zatu deržimo, de je je nam zapovedal, inu pusti tiga moža nje zagovarjati ali nas ferdamnati, kateri nje žene k ferdamnovainju. Onu bodi v Božjim imeni, kateriga dejla ali partye Bug je ta pravi Bug inu kateri Christus je ta pravi Christus, katera Cerkov je ta

Koku Christus tem ferrahtarjem prity.

1985| Lk 14,24.

Christus bo na sodni dan strašnu z neverniki govuril.

Zveisti pridigary, aku ta sveit timu evangeliu ne hote verovati, so nedolžni.

Izlaga tiga evangelia

prava Cerkov, tu se bode našlu, kadar se ta sneig reztaja. Mej tem my hočmo Boga prossiti, de bi on nas v takovim vukuvi inu veri skuzi svojga Svetiga Duha milostivu hotel obderžati, taku bomo my gvišnu priaznivi inu lubi gostje le-tiga malla ali gostovainja. Tu nam daj inu vosčy naš lubi Oča v nebi za svojga Synu Christusevo Jezusevo volo skuzi svojga Svetiga Duha, amen.

NA TRETIO NEDELLO

P O S . T R O Y C I , E V A N -
G E L I U M L U C . X V . ¹⁹⁸⁶

1986|Evangelij po Luku 15.

1987| Cestninarji, cariniki, mitninarji; izposojeno iz srvn. *zalnære*, *zolner* m. (carinik, mitninar) ali iz stvn. *zalnäre* (enak pomen) in nvn. bav. *Zollner* (enak pomen) (H. Jazbec, 88–89).

KNjemu pak so se perbližovali vsi žlaht colnarji¹⁹⁸⁷ inu greišniki, de bi njega poslušali. Jnu farizej tar pissarji so mermrali inu so djali: »Le-ta greišnike gori jemle inu jej ž nymi.« On je pak nym pravil le-to prigliho inu je djal: »Kateri človik je mej vami, kir ima stu ovac inu aku on teh eno zguby, ne pusty li on te devet inu devetdeset v pusčavi inu gre za to zgubleno, dokler jo najde. Jnu kadar jo najde, taku jo vesselu na svoje rame položy inu kadar domov pride, taku pokliče svoje priatile inu sossede inu pravi k nym: »Vesselite se z mano, zakaj jest sim moja ovco našil, katera je bila zgublena. Jest vam povem, taku bo tudi vesselje v nebi nad enim greišnikom, kateri pokuro stury, več kakor čez devet inu devetdeset pravičnih, kateri pokure ne potrebujo.«

1988| Lk 15,8–10.

1989| Lk 15,1–7.

¹⁹⁸⁸Ali katera je ta žena, kir ima deset denarjev, aku teh istih eden zguby, ne vužge li ona eno luč inu pometa hišo¹⁹⁸⁹

inu

na III. nedello po S. Troyci.

inu s flissom ysče, dokler ga najde? Jnu kadar ga najde, taku pokliče svoje priatelice inu sossede inu pravi: »Vesselite se z mano, zakaj jest sim moj denar našla, kateri sim jest bila zgubila.« Taku tudi, jest vam povem, bo vesselje pred Božjimi angeli čez eniga grešnika, kateri pokuro stury.

Le-tu je teh troštlivih evangeliev eden, kakor se kej eden v cejlím lejtú pridiguje, v katerim nas GOSPUD Jezus vučy, de je njegovu opravilu ali služba ena pastyrská služba, de ima za teime grešniki hoditi, nje ijskati inu zupet na pravi pot perpraviti, de ony nikar timu vulkuví, timu Hudiču, na dejl ne pridejo inu vekoma ferdamnani ne bodo. Takova pridiga se pak nad takovim začne, kir so vsi žlaht colnarji inu grešniki za GOSPUD-OM Christusom tekli, de bi njegovo pridigo poslušali. Takovu so ty farizeji inu v Pismi vučeni vidili, so nad tem mermrali inu tu njemu cilu na hudu ober-nili, kakor de bi tu bilu enu znameinje ene sussebni ličkakosti. Zakaj enimu brumnimu možu pristoji, de se on ima k brumnim ludem deržati inu tova-rištvu ž nymi dellati.

Ampak ta GOSPUD se silnu dobru odgovory inu pravi, on ravnu tu della, kar sicer ty ludje dellajo v drugih ričeh, na katerih nikar veliku ne ležy. Hoče za tiga volo od teh farizejov prez svarra biti inu v svojej rejči cilu prov imejti.

Zakaj tu je tu vprašanje inu diainie, za kateru se le-tukaj vpraša, zlas-ti koku se ima s temi grešniki okuli hoditi inu kaj se ima ž nymi sturiti? Ravnu kakor dvej unglíh partye, katere so vsaj obej v Božji bessedi študi-rale, vkupe pridejo, taku je tudi ta odgovor na takovu vprašanje unglíh. Ty farizej inu v Pismi vučeni ne vejdo od Božje bessede več, kakor kar Moizes inu ta postava vučy. Kadar uže ta postava povsod taku pridiguje, Bug hoče milostiv biti tem, kir so brumni inu njegove zapuvidi derže. Spet nazaj, te hude, kateri njegovih zapuvid ne derže, hoče štraifati. Od tiga semkaj pri-de, de ty farizej inu v Pismi vučeni le-tukaj taku odločio, de se tem člove-kom ne hoče drugači spodobiti s temi grešniki okuli hoditi, temuč kakor Bug ž nymi okuli hodi. Kadar je ta isti čez nje serdit, se nyh an ne vzame, taku se ty ludy nyh tudi nejmajo an vzeti, temuč je pustiti ijti. Ravnu taku sodi naša pamet tudi, kakor hitru en človik svoje gréihe prov počuti, taku on misli, Bug se serdy, onu nej obene gnade tukaj, on more vse nesreče čakati ali si v zvejsti biti. Kakor my na Adamu inu Evi vidimo, zdaici kadar sta ona od tiga prepovedaniga drivessa jedla inu sta hudo veist dobila, de sta zupar Boga sturila, tu sta se ona zaleizla inu se nejsta smejla nigdir pus-tit viditi. Na teh mladih otrucih je my tudi vidimo, kadar ony vejdo, de so krivu sturili, taku se zataknejo ali skryejo. Zakaj tu je tiga greiha natura, de on enu strašlivu serce stury, kateru se te nemilosti inu štraifinge boy. Spet nazaj, kadar se ta vejst nedolžna vej, taku zadoby ta človik enu serce, ništer zatu ne mara, aku se lih gdu nemilostiv izkazuje. Zakaj tukaj tičy tu zavu-panje vselej v serci, ti se nedolžen veiš, onu se bode en drugi našil, kateri je dolžan ali kriv, de ti ledig ali prust vunkaj pojdeš.

Ravnu kakor uže enu serce, kateru se dolžnu ali krivu vej, po naturi druga-či ništer ne zna inu ne more, kakor se bati inu za tiga volo samu sebi vso gnado odpovej inu te nemilosti čaka. Taku sodio ty farizeerji le-tukaj od teh grešnikov tudi. Ony vidio, de so ty colnarji inu grešniki vu enim greišnim stanu dosehmal živejli, za tiga volo hitru natu pravio inu mislio: »S hudimi lotri bi nih-če

Christus za grešniki hodi inu k sebi vabi.

Koku ta postava od teh grešnikov sodi.

Ta pamet sodi od teh grešnikov.

Natura tiga greiha.

Enu serce, kateru se dolžnu vej.

Izlaga tiga evangelia

če ne imel okuli hoditi ni nym obene gnade izkazati. Zakaj Bug sam je nym nemilostiv, ne hoče nyh ni za nje ne mara, hoče le brumna, bogaboječa serca imejti, katéri se s takovimi grob greihi nikar ne oblože.«

Bug ne hoče
teh greišnikov
pozabiti.

Ampak tukaj ti po tem misli, kadar bi takov urtel imel reis biti, de bi Bug s temi greišniki obeniga poterpleinja ne hotel imejti inu bi vselej z butico hotel nje udariti, koku bi onu nam vsem šlu? Kej bi on ludy inu Cerkov imel? Zakaj aku my lih nikar vsi vunajnih, očitih greihih ne ležimo, onu je (Bogu hvala) mnogoteri zakoinik, kateri svojga zakona nej prelomil, mnogoteri, kateri z roko nej merdral ali ubyal, nikar kradel ni drugiga hudiga ali nepošteniga sturil. Taku se my vener moremo vsi pred Bugom za greišnike spoznati, zakaj my vidimo inu izkussimo, de v naših sercih ništer dobriga nej, aku so lih na enim te roke, ta usta inu drugi vudi prez svarra inu čistiši kakor na drugim, Bug hoče po tem serci svoj urtel ali sodbo staviti. Kadar bi uže Bug imel ali hotel vsem greišnikom nemilostiv biti, nje proč vreiči inu se nyh nikar an vzeti, kakor ty farizeerji le-tukaj ta urtel po tej postavi sture, taku bi moralu ijti, de bi obeden človik ne mogel izveličan biti. Ampak ty farizeerji sami morajo spoznati, de takova maininga je falš inu kriva.

GOSPUDA Christusa
urtel od teh greišnikov.

Zatu stury naš lubi GOSPUD Jezus Christus en drugi urtel inu ne hoče takovo odgovor teh farizeerjov cilu ništer pustit velati inu stury tu, kar je timu zupar, zlasti de Bug tem greišnikom nej sovraž, tudi nejma lušta ni dopadeinja na nyh smerti. Za tiga volo ne more on, ta GOSPUD Christus, nym tudi sovraž biti, ie za tiga volo prišal na le-ta svejt, de on nje, kakor zahajoče ovčice, hoče ijskati inu spet na pravi pot perpraviti. Inu vsi človeki, susseb ty pridigarji, imajo takov exempel slušati, de ony glih kakor se v hiši po navadi stury, kadar se kaj zguby, vus fliss tjakaje imajo naložiti, de tu zgublenu zupet najdenu bode.

Kaj ta evangelium
od greišnikov vučy.

Le-tu je en drugi vuk inu pridiga kakor Moizessov vuk inu te postave pridiga, katera nej v naših sercih zrasla, temuč skuzi tiga Synu Božjiga od nebes sem doli k nam pernessena, kakor Iohannes, ta Karstnik, pravi: »Boga nikuli nej nihče vidil, ta edinorojeni Syn, kateri je v krilli tiga Očeta, ta je je nam oznanil.«¹⁹⁹⁰ Zakaj takove Božje vole (de se on s temi greišniki ne hoče serdit, nyh za teh greihov volo nikar ferdamnati, temuč veliku več h gnadi gori vzéti inu nje izveljčati) ne vej oben človik. Tu, kar je timu zupar, tu my vejmo inu počutimo. Za tiga volo, gdi je greih, tam gre, kakor je poprej mel-danu inu govorjenu, de se ludje pred Bugom boje. Ampak tukaj nas vučy naš lubi GOSPUD Christus skuzi svoj evangelium, de ena druga maininga je s temi greišniki pred Božjo sodbo, zlasti de se ne hoče ž nymi serdyti, temuč nje h gnadi gori vzeti inu de ty angeli tam ozgoraj v nebi vse vesselje inu lušt na teim imajo, kadar ty greišniki h pokuri pridejo inu se preobernejo.

1990| Jn 1,18.

Koku se ima en
greišnjik troštati.

Takov vuk bi imejli ludje zatu s tem flissigiši merkati, kir naša pamet tu, kar je timu zupar, misli, de bi se my s tem zupar to hudo veist inu greih vučili troštati inu gori deržati. Zakaj kateri v takovi izkušnjavi te visty svoje lastnu serce, pamet inu zastop hoče slušati, ta gre tjakaj inu mu nej ni svetovat ni pomagat, on more cagati. Zatu ležy vsa muč na tem, de my zupar naše lastnu serce inu vejst s Christusom sodimo inu rečemo: »Iest sim en ubog greišnik, tiga jest ne morem inu ga ne hočem tayti. Iest ne hočem pak zatu kratku nikar cagati, kakor de bi Bug mene ne hotel imejti.« Urzah je, moj GOSPUD Jezus Christus pravi: »Onu je en greišnik ravnu kakor ena ovčica, katera je svojga pastyrja zgubila inu zahaja.« Takovo zahajočo ovčico ne hoče on v ti zmoti inu zahajainju pustiti, temuč ijskati inu h tem drugim ovčicom nesti ali perpelati. Tu je enu znameinje, de on nas za teh greihov volo ne hoče proč vreiči, temuč vus fliss tjakaj naložiti, koku on nas more od greihov inu zupet h gnadi perpraviti.

Nu,

na III. nedello po S. Troyci.

Nu, taku pak ta evangelium na družih meistih zadosti urzaha na znanje da, zakaj Bug te greišnike ne hoče zavreči, zlasti kakor Ioannis na 3. cap.¹⁹⁹¹ stoji: »Kir je on en takov Bug, kateri timu svjtu nej sovraž, temuč ga za lubu ima inu taku lubu, de je on njemu svojga ediniga Synu šenkal inu k zmyrjenju tjakaj dal, de bi ta svejt takoviga offra se imel troštati inu za tiga volo nikar cagati.« Zakaj aku bi lih Bug tudi na druge poti nam človékom bil mogel pomagati, taku je vsaj le-ta pomuč v takovi massi od njega nam h dobrimu naprej vzeta, kadar njegov edinorojeni Syn sam naše greihe nase vzame inu za nje plača, de my obeniga urzaha neimamo na takovim plačillu cbiuvlati. Zakaj iz tiga vsaki zastopi, de Bug več dopadeinja na svojga Synu smerti inu terplenju ima kakor nedopadeinja nad nami inu našimi greihi.

Raven takovih urzahov daje ta GOSPUD Jezus v tem današnjim evangeliu susseb na znanje, de on tih grejšnikov ne more zapustiti, samuč more okuli nyh biti, nje jiskati inu vse tu naprej vzeti, kar k nyh izveličainju služi. Inu pravi, de njemu gre ravnu kakor se nam človekom zgodi, kadar enimu bogatimu možu, kateri desset tavžent zlatih premore, tavžent proč ukradeni ali po nemarnosti zapravleni bodo, taku njemu drugači nej, kakor de bi je bil vse zgubil. Zakaj ty, kir še prebivajo, njega taku ne zvessele inu ne troštajo tulikain, kakor ga ty zgubljeni rezzalejo. Tu je naša natura inu huda tarma, katera bo spodobnu, kadar je za tu potelesnu diati, ena huda tarma ali šega imenovana. Ali kir se vej, de Bug vselej več pusty kakor ta Hudič more vzeti. Zatu bi se ludje za te potelesne nesreče volo ne imejli taku vissoku kumrati, temuč se troštati, de my še nekuliku inu tu vegše ohranimo inu de nam Bug vsak dan več more dati inu tu naše gmerati.

»Takovo naturo ali šego uže,« pravi naš lubi GOSPUD Christus, »jest tudi imam. Ty greišniki so moje kuplenu inu dragu zadobitu blagu inu lastyna, zakaj jest sim sebi nje kupil skuzi moje terpleinje inu smert. De bi meni uže tu ne imejlu težku djati inu de bi se jest tudi nikar ne imel za nje kumrati ali nyh an vzeti, kir od pota zahajajo inu meni zupet iz moj h rok gredo, tu je nemogoče, zakaj ony mene preveliku stoje inu je mene stežko stal, de sim yh dobil, zatu meni težku dej, de bi ony imejli timu Hudiču na dejl priti. Za tiga volo nyh jest ne morem zapustiti, kakor kuli hitru mojeh ovčic ena zajde, taku se morem izkazati, kakor de bi za te druge ništer skarby ne imel inu morem za to edino zgubleno ijti, njo ijskati, de ona tem volkum na dejl ne pride.«

Ravnu kakor ena mati, katera veliku otruk ima, ty so vsi lubi inu bi ne hotela rada eniga mej nymi zgubiti. Kadar se pak permere, de enu doli leže inu bolnu postane, taku stury ta bolezan en rezlotik mej temi drugimi otruci vsemi, de je tu bolneši tu narlubilše inu ta mati se obeniga več an ne vzame ni obenimu z vegšim flissom ne streiže ni vardeva. Kateri bi uže hotel to lubezan soditi po tem vardevainju, ta bi moral reči, de ta mati ima le-tu bolnu dejte za lubu inu te zdrave nikar. Taku, pravi ta GOSPUD, je meni tudi s teimi greišniki.

Tu se pravi našiga GOSPUDA Christusa serce na tu narpriazniviši inu lubezniiviši doli izmalati inu je nemogoče, de bi se moglu priazniviši inu lubezniiviši rezodeti, kir on takovu kumrainje, mujo inu skerb sebi naloži, koku bi te uboge greišnike na pravi pot perpravil, inu pela nas v naše lastnu serce, de bi my vsaj imejli misliti, kakovu je naše serce ali missel, kadar kaj zgubimo, kar my za lubu imamo, zlasti režalenu inu čudnu. »Taku,« pravi Christus, »je moje serce nepokoynu, kadar jest vidim, de ta Hudič eniga uboziga človéka v greih, v zmoto inu zahajainje je perpravil.«

H timu služi tudi, kir to prigliho od te ovčice inu pastyrja predse vzame. Obena revniša reič nej, temuč kadar ena ovčica od te paše inu od svojga

Zakaj Bug tem greišnikom nej sovraž.

1991| Jn 3,16.

GOSPUD Christus ima eno sussebno mainingo z greišniki.

Našiga GOSPUDA Christusa serce pruti tem greišnikom.

Christus maternu serce pruti greišnikom ima.

Ena zmotna ovčica inu en greišnik so glih.

Izlaga tiga evangelia

pastyrja zajde, zakaj ona ne more sama sebi svejtovati inu je vsak hip v farlikosti, de jo kej ta volk, kir sicer za njo hodi, popade inu požre. V takovi farlikosti nejma cilu obeniga svejta ni pomuč, se ne more tudi s tem narmanšim ni sčítiti ni gori deržati, zakaj obena zvyr nej mej vsemi, katero je Bug taku cilu prosto inu prez brambe stvaril. V glihi viži se s enim gréšnikom godi, kateriga je ta Hudič od Buga inu njegove bessede odpelal inu v greih perpravil, zakaj tukaj on nej oben hip žiher, potehmal naš sovražnik, ta Hudič (kakor Petrus pravi), hodi okuli kakor en erjoveč lev inu gleda, koku bi on nas mogel požrejtí.¹⁹⁹²

1992| 1 Pt 5,8.

Koku Bug te greišnike ysče.

V takovi farlikosti uže je le-tu ta edini trošt, de my eniga pastyrja imamo, našiga lubiga GOSPUDA Christusa, kateri se nas oblasti inu nas yše nikar zatu, de bi on za teh greihov volo nas hotel štraifati inu v ta pakal vrejči. Zakaj tu je le hudičeva missal inu maininga, temuč kadar nas najde, de nas hoče na svoje ramo z vesseljem položiti inu domu nesti, tam my pred tem volkum moramo žihri ostati inu našo potrebo ali pašo na tu narbulše imejti. Koku se pak le-tu zgody, veiste vy, de on svojo bessedo povsod očitu pusty rezglassiti inu slovejti. V tei isti susseb slišimo, kakov grozovit jamer inu butora je ta greih, kateri nas v tu večnu ferdamnanje pahne. Ampak Bug, ta se je iz očine lubezni čez nas, nepokorne greišnike inu otroke, usmilil inu skuži svojga Synu od takoviga jamra en tak svit našil inu pomagal, de ne pegeruje od nas ništer, temuč de my tu s hvalo ali s hvaležnostjo gori vzamemo, na GOSPUDA Christusa verujemo, se po Božji bessedi deržimo inu njemu volni inu pokorni ostanemo.

Koku se te ovčice najdejo.

Kadar uže te zmotne ali zahajoče ovčice, ty ubogi greišniki, takovu slišio, dobe enu zanesenje k Bugi iz takove pridige, per sami sebe mislio: »Aj, kaj ti je tedaj v misli bilu, ti nesrečni človik, kadar ti eniga taku milostiviga Boga imaš, de se tudi neisi njegove vole deržal tar si se pustil timu Hudiču v nepokorsčino pelati? Kaj tebi vsaj pomagajo ty sramotni denarji, po katerih ti lakomnuješ? Ne bi bilu bulši en spodoben inu vsakaterimu terpežliv dobičak z Bugom inu s častjo, kakor de ti hočeš pred Bugom inu ludmy en nespodobni vuhernik¹⁹⁹³ zmerjan inu za tiga volo ni sreče ni zdravja per takovim sramotnim dobičku imeti? Kaj tebi vsaj pomaga ta nepošten, nečist leben? Ne bi bilu bulše v zakonu biti inu dobro vejst imejti, kakor izvunaj tiga zakona v greihih inu v sramoti ležati inu vsak hip čakati tiga strašniga urtelna Božjiga? Kaj tebi pomaga žertje inu pyančovainje, od kateriga h puslednimu tiga telessa bolezan, nagla smert inu končanje pride? Skoraj, skoraj verni se inu od tiga pusti, prejden tebe Božji serd prenagli, kateri bi vsaj tebi rad hotel milostiv biti, kadar bi le-ti sam hotel, inu bi se skuži takove svojevolne greihe nikar globokeši v to nemilost Božjo ne vtikal.«

1993| Izposojevalec denarja, bankir, oderuh
(Matija Kastelec in Gregor Vorenc:
Slovensko-latinski slovar).

Kir se tu zgody, zlasti de ta serca v sebe gredo, tu premislio inu skuži Christusa en trošt zapopadejo, taku najde ta pastyr Jezus svoje zmotne ali zahajoče ovčice, katere se po tiga pastyrja štimi obernejo inu v vsimu zanesenju k njemu teko inu vzame nje na svoje rame, tu je on nym odpusty nyh greihe inu vzame nje v svoj sčit inu brambo, de imajo pred tem volkum inu drugimi dyvuimi zvirynami dobru žihri biti.

Rezlotik mej greišniki.

Nepokurni greišniki.

Le-tukaj pak se vidi, kaj je za en rezlotik mej temi greišniki. V tem so vsi greišniki glih, de se timu Hudiču k službi podveržejo zupar Božje poročenje, potler pak bodo vsi unglih. Zakaj nekateri inu ta vegši dejl si se ijm pridigui inu pravi, kakor inu kar se kuli hoče, taku vsaj ostanajo potel kakor poprej v greihih inu se cilu ništer ne pobulšajo, sebe sami troštajo inu mislio: »Aj, onu nej pomankainja, Bug je milostiv, on te bode vselej vessel, si pridi ti ali pegeruj gnade inu odpustka kadar hoč, jest čom tiga svita poprej še buile užyti,

na III. nedello po S. Troyci.

užyti, sebi h blagu se bodi glih s krivico ali pravico poprej pomagati. Potle hočem uže v cerkov ijti, pridigo poslušati inu brumen biti.« Le-te ovce slišio dobru tiga pastyrja štimo, ampak one se ne hote pustiti najti. Kaj se tedaj zgody? Druziga ništer, temuč de one od dan do dne le čedajle več v zмотo ali v zahajainje, ja, timu Hudiču h puslednimu cilu v mrežo prido, de se nikar več ne mogo vunkaj izvyti. Kakor se vidi, de taku na tim svejtu gre inu ty ludje v lakomnosti, v nečistosti, v žertju inu v drugih greihih so taku cilu zakopani, de lih ena navada iz tiga postane, menio, de ne mogo živejti, če ony v takih greih ne prebivajo.

Pred tem se imamo varovati inu kadar tiga pastyrja štimo slišimo, de bomo skoraj per njemu najdeni, tu je my imamo pokuro sturiti, v teh greihih nikar ostati ni naprej živeti, temuč se verniti, spokoriti inu verovati, naš pastyr Jezus Christus nas ne bode v zmoti ali v zahajanju pustil, temuč nas v gnadi gori vzel inu nas s svojem Očetom zmyril. Zakaj pokura se ne pravi le za tiga vunainiga lebna volo brumniši biti, temuč skuzi Christusa na Božjo dobruto vupati inu odpuscainje teh greihov verovati. Takove greišnike hoče Christus gori vzeti, te druge bi on ja tudi rad gori vzel, ampak ony njega ne hote, taku on nje tudi pusti ijti. Kadar se ne hote pustiti najti, taku morajo v zahajanju inu v zmoti ostati, kakor dolgu hote, inu viditi, koku nym po sreči pojde.

Taku trošta nikar le le-ta evangelium te uboge greišnike, de nyh pastyr Christus nje kakor te zahajoče ali zmotne ovčice hoče ijskati inu gori vzeti, temuč vučy tudi, koku se my imamo pruti le-timu pastyrju perpraviti, zlasti de imamo njegovo štimo poslušati inu za to isto teči. Kakor ta historia tiga evangelia tudi melda, de so le-ty ludje colnarji inu greišniki bily in so viner za GOSPUDOM Christusom tekli, de bi njega poslušali.

Kaj pak slišio od Christusa? Druziga ništer, temuč de Bug vsem greišnikom skuzi Christusa hoče milostiv biti inu nje izveličane sturiti, ali vsaj taku, de se puste vabiti inu nikar več ne zahajejo, samuč kadar tiga pastyrja štimo slišio, se vernejo inu puste od GOSPUDA Christusa nossiti, kateri je nyh greihe plačal, za te iste zadosti sturil inu nje z Bugom zmyril. Zakaj tu se ne spodobi, kir je Bug tulikain na nas naluzil inu nam svojo gnado taku bogatu izkazal, de bi my hoteli njegovo zapuvid ferrahtati inu bi se ne hoteli po njegovi bessédi deržati inu mu kaj k dopadeinju sturiti.

Za tiga volo takov vuk dobru merkajmo, de se zupar tiga Hudiča inu naše lastnu serce bomo mogli braniti inu gori deržati zuper tu cagainje, kakor de bi bil Bug en takov Bug, kateri bi s temi greišniki obeniga poterpleinja ne hotel imejti inu bi nje hotel ferdamnati. Zakaj takova missal tičy v vseih človékov sercih. Zupar tu morajo ludje z Božjo bessedo perpravleni biti inu le-ta pild, tu je te dvej perglihi, katere GOSPUD Christus nam sam naprej derži, v tu serce zapissati, de je on en pastyr inu svojo bessédo zatu pusty na tem svejtu rezglassiti, de te zmotne ali zahajoče ovčice to isto poslušajo inu se per njemu najdejo.

Obtu, če se ti spoznaš, de si ti tudi ena taka ovčica, katero je ta Hudič deleč od prave poti odpelal, taku vzami le-to pridigo od Christusa gori inu si jo pusti k serci jiti. Zakaj za tvojo volo bode pridigovana, de ti taku h pokuri prideš, tu je de se ti GOSPUDA Christusa inu njegove gnade troštaš inu iz tiga Hudiča štrikov uvideš inu brumniši postaneš. Inu se ja varui kakor pred Hudičom samim, de ti takove štíme nikar mimu ne pustiš, temuč se skoraj nazaj verneš inu za Pastyrjem tečeš, taku bo tebi pomaganu inu boš tim lubim angelom v nebi enu sussebnu veliku vesselje naredil, kateri potle radi okuli tebe bodejo inu te pred vso farlikostio tiga Hudiča skuzi nyh per tebi prebivanje inu brambo obarovali. Ker sicer ty nepokorni greišniki

Izlaga tiga evangelia

tem lubim angelom vso žalost, kumrainje inu nevolu delajo inu zatu nyh brambe morajo uterpeti inu v večni farlikosti vsak hip stati inu hoditi.

De pak ta GOSPUD nad eno prigliho od pastyria inu ovčice zadosti nejma, temuč še eno k njej perstavi od ene žene, katera je en groš ali denar zgubila, takovu se zgody zatu, kir hoče, de po njegovim exemплу tudi drugi bi delali, te greišnike ne imeli odvreči, temuč jiskati inu nje h pokuri perpraviti. Zakaj ta perva prigliha gre le na našiga lubiga GOSPUDA inu Ödrešenika, Christusa Jezusa, ta je ta edini inu pravi Pastyr, kateri tem ovčicam nej sovraž, temuč pusty svoj leben zanje, de one odtete inu pred tem Hudičom obarovane bodejo. Ta druga prigliha pak od te žene gre na to karsčansko cerkov, katera tu pridigarstvu zatu pela, de ty ubozi greišniki h pokuri vableni inu od te večne smerti inu ferdamnanja imajo odrešeni inu izveličani biti. Ta se tudi vessely (ravnu kakor ta pastyr), kadar ta groš najde, vužge eno luč, tu je Božjo bessedo, inu pometa to hišo, tu je vučy, koku ludje imajo brumni biti inu se te gnade Božje skuzi Christusa pred Bugom inu njegovo sodbo troštati. Z le-to pridigo najde ta zgubljeni groš.

Tu se pravi Božjo bessedo silnu hvaliti inu častyti kakor ta edini šac, kateri ta greih inu vus jamer, kir iz tiga istiga greiha pride, kakor smert, ferdamnanje, Hudiča inu pakal proč vzame, de neismo več greišniki ni sovražniki Božji, temuč tem lubim angelom v nebi inu vsem svetnikom na zemli enu sussebnu vesselje. Za tiga volo imamo ta evangelium v časti inu v Reidnusti deržati, radi inu serčnu poslušati, kateri ga pridigujo, za lubu imejti inu poštovati, de h takovimu izveličanimu sadu tudi pridemo iz zmote inu pred vso farlikostio tiga Hudiča ledig inu prosti inu vekoma bomo mogli izveličani biti. Tu nam daj vsem ta lubi inu zveisti Pastyr naših duš, naš lubi GOSPUD Christus, skuzi tiga Svetiga Duha, amen.

NA IIII. NEDELLO

PO S. TROYCI, EVANGELIUM

LUC. NA VI. CAP. ¹⁹⁹⁴

1994 | Evangelij po Luki 6.

N Aš GOSPUD Jezus je rekal k svojem jogrom: »Bodite milostivi, kakor je tudi vaš Oča milostiv.

Ne

na IIII. nedello po S. Troyci.

Ne sodite, taku tudi ne bote sojeni. Ne ferdamnajte, taku tudi ne bote ferdamnani. Odpustite, taku vam bo odpusčenu. Dajte, taku vam bo danu. Eno polno, natlačeno, potresseno inu obilno mero, bodo vam v vaše krillu dali. Zakaj ravnu s to mero, s katero vy merite, se vam tudi bo merilu. Jnu on je nym pravil eno prigliho, »ie li more en sleipic sleipca voditi? Ne padeta li obadva v iamo? Mlaisi nej čez svojga moistra, Kadar je ta mlaisi, kakor njegov moister, taku je on popolnoma. Koku ti pak vidiš eno troho v tvojga brata okej inu bruna v tvojem okej ne počutis? Ali koku moreš ti h tvojmu bratu reči: Derži bràt, jest hočem to troho iz tvojga oka vzeti inu ti tiga bruna, kir je v tvojem lastnim okej, ne vidiš? Ti hinavec, izmi poprej tu brunu iz tvojga oka inu potle gledaj, de izmeš to troho, iz tvojga oka.« »Zakaj tu drivu nej dobru, kateru gnil sad nesse: inu obenu gnilu drivu, dobriga sadu ne nesse. Vsaku drivu se per svojem lastnim sadu pozna: Zakaj fige se ne bero na terny: inu grozdje se tudi ne bere na garmovji. Dober človik dobru naprej pernesse, iz dobriga šaca svojga serca. Jnu en hudoben človik, hudu naprej pernesse iz hudiga šaca svojga serca. Zakaj česser je serce polnu, tu usta govore.«¹⁹⁹⁵

1995| Lk 6,36–42.

Tem današnim evangeliu vučy naš lubi GOSPUD Christus svoje jogre inu nas vse, koku se imamo edan pruti timu družimu deržati inu karsčansku živejti. Zakaj potehmal de smo verni postali inu tu ime imamo, de se karsčeniki imenujemo, kateri so skuzi Christusa tiga GOSPUDA, od greiha, smerti inu od vse nesreče odrešeni, tukaj ima tudi en nov leben priti, de my sturimo, kar on od nas hoče imejti. Takov nov leben zapopade ta GOSPUD v to edino bessédo, ker on pravi: Bodite milostivi, kakor je tudi vaš Oča milostiv. Nu pak en vsakateri dobru vej, kaj se milostiv pravi, zlasti en takov človik, kateri pruti svojmu bližnimu enu priaznivu, dobrutlivu serce nossi, poterpleinje ž nym ima, kateri se tudi njegove nadluge inu nesreče, onu si an tiči dušo, tellu, čast ali blagu, risničnu an vzame, si pusty k sercu ijti inu misli, koku bi mogel njemu pomagati, je tudi s tem djainjem izkaže, volnu inu rad perstopi.

Enu taku serce, pravi ta GOSPUD, imate vy pruti enimu vsakaterimu imejti, de ne bo ena milost kakor teh greišnikov inu colnarjev, kateri tudi izkazujo (kakor Christus kratku pred le-tim evangeliom pravi) milost mej sabo, lubi eden tiga družiga, izkazuje eden timu družimu dobruto inu priazen, possoduje eden timu družimu. Ampak takovu sture zatu, de se nym glih taku zupet pover-

Anno 33 domi suæ.¹⁹⁹⁶
Karsčeniki imajo
karsčansku živejti.

1996| Leta /15/33 na Luthrovem domu.

Kaj je milost.

Milost ima tudi
na te ijti, kateri
so nam sovraž.

Izlaga tiga evangelia

ne, tu je ena loterska milost, katera zatu dobru stury, de zupet dobru ali bulše vzame. My pak, kir hočmo karsčeniki biti, imamo milost izkassati, kakor naš Oča v nebi, nikar le pruti tem, kateri so naši priatili, temuč pruti enimu vsakaterimu, tudi pruti tem, kateri so nam sovraž, nas pregainajo, de se nam zdy, de bi ne bilj vrejdnj, de bi my nym imejli eno priaznivo bessedo vosčiti, koker tu my v sebi počutimo, de jo tešku izrečemo. Aj, pravimo my, kaj jest za tiga lotra maram, on je meni tu inu unu sturil, jest njegova huda inu ne pridna usta dobru znam, bi iest imel njemu pomagati? Iest bi hotel raiši inu poprej, de bi njega ušy snejdle, etc. Taku naša natura nas vselej vleiče na to lotessko milost, katera pruti našim priatelom izkažemo kateri z nami lotrujejo, s temi drugimi tiga ne moramo sturiti. Le-tu pak nej ta prava maininga, pravi Christus, temuč kadar so vas lih vaši bližni rešalili, hočte li karsčeniki biti, taku mislite, de bote milostivi inu taku milostivi, kakor je vaš Oča, sicer ne morete negovi otroci, ni moji bratje biti, kir sim vas z mojo kryo, od greihov inu smerti odreišil. Zakaj tu morate vsi spoznati, de ste vašimu Bogu inu Očetu v nebi veliku žaliga inu zuper sturili inu njegovih zapuvidi obene deržali, ja vse prestopili, de bi on zadosti urzahov imel reči: Bi jest imel mojga Synu za takove zanikerne lotre dati? K Hudiču ž nymi na dnu tiga pakla: Zakaj ony se mene ne boje, mene ne lubio inu meni ne zavupajo, ja fer-rahtajo, šentujjo inu mene sovražio, persegujjo inu preklinajjo per mojem imeni, pregainajjo inu ferdamnujjo mojo bessedo, so tem starišem inu gosposčini nepokorni, so merdrary, prešuštniki, tatje, lakomniki, vuherniki, kir prisege ne derže, in summa, ony sture vse hudu, obtu jest nje pustim le tja ijti, kamer slišio.

Koku je Bug milostiv.

Taku bi mogel Bug (pravi Christus) k vam tudi reči ali on tiga ne stury temuč čez vso vašo hudobo je taku dobrutliv inu milostiv, da vam nikar le tellu inu leben, jeisti inu pyti, ženo inu otroke, užitak inu vso potrebo k le-timu lebnu, temuč tudi svojga Synu inu ta večni leben da.

My imamo
tudi milostivi biti.

Takovo milost se imate vučiti izkazati, zakaj aku te lih gdu režaluje inu stury, kar tebi ne dopade, kaj je tu pruti timu, ker si ti taku čestu inu težku zupar Boga sturil? Kadar uže Bug eno takovo milost ima, de on svojem sovražnikom, svojga edinorojeniga Synu šeinka, de skuzi njega bodo odreišeni od tiga greiha inu smert, h timu nym da dušo, tellu, blagu inu vse kar potrebujejo, kir bi spodobnu imel nyh štraifati, ja točo, garmeinje, treisk inu paklenski ogein inu vso nesrečo čez nje poslati, taku se ti tudi vuči po le-tim exempli, de moreš reči: Aku je mene lih le-ta ali uni taku vissoku režalil, de bi jest njega imel pustit te mojle zneisti, taku jest je vener ne hočem sturiti. Zakaj takovu bi bila ena ajdovska inu nikar karsčanska milost, aku je on meni hudu inu krivu sturil, nu, gdu zna kej sim je jest zaslužil, iest njega zatu zdaj, ker on moje pomuči potrebuje, tiga ne hočem pustit vplatiti. Zakaj jest vidim de on pomuči potrebuje inu jest njemu morem pomagati. Taku stury moj Oča v nebi tudi.

Hudim ludem
se neimamo pustit
hude sturit.

Onu se vidi kakovo sylo inu svojo voljo ta kmetiški folk povsod dela, kadar bi mogli svoje blagu, kateru na terg pernesso, za četvere denarje dati, bi je raiši sturili, kakor de bi je ven pravi kup pustili. Taku gre tudi v meistih, en vsakateri zbyra denarje, žre inu pyančuje, oblaže inu ogolufa poleg tiga edan tiga družiga, ker more. Takovu bi imejlu ja druge ludje nevolne sturiti, susseb kadar bodo z nadlugami obdani, de bi mislili: O prov, timu lotru se lih prov gody ali en karsčenik tiga nejma sturiti, temuč le-taku reči: Kaj meni na tem ležy, aku so ony lih hudy? Tu mene nejma zapelat, de bi jest tudi hotel hud biti, iest hočem sturiti, kakor enu dobru drivu, kadar ludje ta sad doli otergajjo, kateri je po lejtju pernesslu, čez enu lejtju tu istu drivu spet drugi per-

na IIII. nedello po S. Troyci.

pernesse inu cilu ništer zatu ne ródi, taku jest hočem tudi sturiti, sim li poprej tebi dobru sturil inu ti si nehvaležin bil inu si meni hudu sturil, s tem ti mene neimaš perpraviti, de bi jest tudi hotel hud biti. Si li ti en ternov garm, kateri družiga ništer ne zna, kakor bosti, taku ti ostani, jest zatu oben ne hočem biti, temuč ena leipa rodovita vinska terta ostati inu dobru grozdje pernesti, zakaj, taku stury moj Oča v nebi tudi, ta da hudim lotrom inu pubom ravnu taku dobru, kakor brumnim inu pravičnim. Živyno, volle, telca, jajca, masslu, syr, hišo, dvor, ženo, otroke, denarje, blagu, tellu inu dušo, myr, lipu vreme inu kar potrebujo. On pusty tu lubu sonce čez vse svejtiti, ker sicer dobru smo zaslužili, de bi paklenski ogein na nas doli pustil pasti. Ali on tiga ne stury, on ne hoče oben ternov garm biti, za naše nehvaležnosti volo, temuč pravi. Aku vy ja hoče le hudi biti, taku jest vsaj hočem dober ostati, moje sonce, moj dež, čez dobre inu hude pustit priti.

Tu je ta exempel, kateriga nam naš lubi GOSPUĐ Christus naprej stavi, de bi my v takovi brummi tudi imejli ostati inu drugih ludy hudobo ne pustit urzah dati, de bi hudi postali, kakor je ta svejt navajen, de se masčuje inu se sam rad plača. Tu bi neimelu mej karsčeniki biti, temuč bi imeli reči: Ti si en ternov garm, si me zlu ubodel ali vsaj za tvojeh greihov volo jest ne hočem tudi en ternov garm postati, temuč tebi v tvoji nadlugi vse dobru sturiti, h tjmu Boga za tebe prossiti, de bi le-tu tebi hotil odpustiti inu tebe iz eniga ternoviga garma, k eni leipi vinski terti sturiti. Tu se pravi: Bodite milostivi, kakor je vaš Oča nebeski milostiv, kateri svojem narhuišim sovražnikom tu narbulše stury.

Taku se pak more le-tu zastopiti, de ludje nikar ne mislio, de s tem Bug hoče vso štraifingo prepovedat inu proč vreči. Zakaj Christus pridi-guje le-tukaj le svojem jogrom, kateri nejsa obeniga regimenta imejli, ty otroci v hiši, ty kmetičy v vassi, ty purgarji v meisti, ty viudi v tem cessarstvi, neimajo obene pravde ali pravice edan zupar tiga družiga, zakaj v hiši regira oča inu mati, v vassi ta rihtar, v tem meisti purgermoister, v cessarstvi ta cessar, ty otroci v hiši, ty kmetiči v vassi, ty purgary v tem meisti, ty fyršti v cessarstvi, so vsi glih mej sabo, zatu morajo to regulo mej sabo deržati, katero ta GOSPUĐ nym da, de oben timu drugimu nejma hudiga sturiti, temuč mej sabo milostivi biti. Kir so pak te persone ungluh, kakor ta cessar v cessarstvi pruti tem viudom, ta žlahtnik ali rihtar v vassi čez kmetiče, tu se neima obena milost pruti tem hudim izkazat, temuč tu hudu štrajfati. Taku neimajo ty stariši milostivi biti pruti tem otrokom kadar so hudi, temuč precej tepsti, gospud inu frauva neimajo pruti tej družini tudi milostivi biti, temuč štraifati, kar je štraifinge vrednu inu ništer pregledati, tu Bug hoče od nyh imejti inu aku tiga ne sture, taku morajo Bogu ostro raitingo zatu dati.

Zatu gre le-ta zapuvid Christuseva od milosti le na te, kateri so glih. Katere persone pak so ungluh, tu ima en vsakateri svojej sussebni zapuvidi streiči inu se tej milosti na takovi zapuvidi nikar pustit zblazniti, ampak kir so glih persone: Purgar zuper purgarja, kmetič zuper kmetič, enu dej te zuper drugu, družina mei sabo eden čez družiga, tu ima en karsčenik reči: Ti si mene režalil inu meni hudu sturil, Bug ti je odpusti, ali jest zatu nejmam oblast tebe štraifati, tu se pravi milost. Kadar se tebi dajle kai žaliga stury, taku tu povej tvoimu očetu, rihtarju, purgarmoištru, fyrštu, tožy inu reci: Tu inu tu je meni le-ta sturil, de le ti sam ne sodiš. Taku nejma obenu dejte tu drugu, oben kmetič, oben purgar tiga družiga byti, oben žlahtnik s tim družim voiskovati, temuč tej gosposčini povejdati inu reči: Tu inu tu se je meni pergudilu, kateru štraifati mij ne pristoji inu mij tudi nej poročenu. Tu se tedaj
pravi

Ta sporedna štraifinga
nei gori vzdignena.

Izlaga tiga evangelia

pravi ena milost, kadar ludje pomuč ysčejo per teh, katerim je ta oblast dana inu zapovedanu, de te hude lotre inu nyh svojo volo štraifajo inu branio.

Gen. 37.

Taku je sturil Iosef, ta je veliku greihov inu nespodobniga na svojeh bratih vidil, ali on yh sam nej štraifal, zakaj njemu nej bilu zapovedanu, temuč je tu timu Očetu povejdal, Oča, taku dela Simeon, taku dela Levi, na tu vy morete gledati inu nym braniti, tu je bilu prov inu dobru sturjenu inu enu sussebnu dellu te milosti. Ali on zgul sovraštvu inu nyd s tem zasluži, zakaj njegovu bratje neiso tiga mogli verovati, de je je on taku dobru ž nymi meinil inu de bi on enu takovu veliku dellu te milosti nad nymi izkazal. Zakaj s takovim povedainjem inu pravlenjem je Ioseph pomagal tei duši od Hudiča inu timu tellessu od rabelna.¹⁹⁹⁷

1997| 1 Mz 37,5–36.

Gen. 37.

Milost je, ta greih ali krivu diainje povejdat.

Taku ima še mej otruci inu družino biti, de se nihče sam ne masčuje, temuč iz krotkiga inu nikar iz sovražniga serca, tej gosposčini, tem starišem ali gospudu inu frauvi povejdati, kar se je kriviga zgudilu, s tem pomaga eden timu drugimu, na tellessu, denaryh inu blagej, ja tudi na tej duši, de ti nikar več taku leen, nemaren, utragliv, fyrbicig, nezveist ne boš, temuč de se pobulšaš.

Zatu se ima ta mlada družina takove milosti vučiti inu kadar se tebi kaj žaliga stury ali ti kaj nespodobniga inu gardiga vidiš, nejmaš se zdaici boiovati temuč reči: meni je žal, jest bi hotil de bi ti tiga ne bil sturil, takovu se pravi eno molitov za tvojsa bližniga sturiti, potle tja ijti inu timu povejdati, kateri oblast ima tu štraifati, kateri je more pobulšati inu spreminiti inu to zapuvid ima, de je more sturiti. Zakaj Bug je zadosti ludy h timu ferordnal, zlasti viude, gospude, služabne ludy, očeta, mater, farmoštre, kaplane inu h puslednimu tudi tiga rabelna, ty imajo te greihe štraifati, ty drugi, kateri v takovih službah neiso, imajo tu prez štraifinge pustiti inu milost izkazati, tu je svejtovati inu pomagati, s čimer premorejo.

Le-tu my imamo dobru merkati, de le-ta zapuvid gre pruti glih personam, ker oben čez tiga družiga oblasti ali zapuvidi nejma. Kir so pak unglih persone, de je eden oča, ta drugi rihtar, ta tretji viuda, ty imajo pruti nyh glihe tudi milost izkazati ali pruti tem podložnikom nikar, zakaj tu stoji ta sussebna zapuvid, de tu hudu na teh otrucih, družini inu podložnikih imajo štraifati. Ampak kir so glih persone, te imajo ena pruti tej drugi enu priaznivu, dobrutlivu, poterpežlivu serce imejti, pomagati, opominati inu kar vsakaterimu sliši, povejdati, tu se pravi karsčansku živeti. Aku bi pak gdu tebe nad tem zmerjal, kakor ty otroci inu družina v navadi imajo inu bi tebe kej eniga ferratarja imenoval, taku tu tebi ne škoduje, smisli ti, de si enu figovu drivu inu ena dobra vinska terta, zatu se ne pusti k enimu ternovimu garmu sturiti.

Tu sonce sya čez dobre inu hude.

Oben greih ne ostane prez štraifinge, kadar tu pobulšainje ne pride.

Taku stury tu lubu sonce tudi, kateru mnogoteriga lotra obsejje, kateri je to nuč poprej kradel ali ta zakon prelomel, vener tu sonce lipu ostane, aku si lih en čern Hudič inu za tvojsa greiha volo nikar vrejden, de bi imel na te pogledati. Zakaj onu misli, aku jest lih zdaj morem tvojo lotryo gledati, taku jest vsaj enkrat hočem vedit, de tebe bodo na galgo obeissili. Zdaj se ti meni smejaš, kir morem tebi h tvoji lotry svejtiti. Ali jest vejm, de, če se ti ne pobulšaš, bodem tebi tudi enkrat h tvoji štraifingi svejtilu. Tu vejmo de Bug obeniga greiha prez štraifinge ne pusty, kakor se pravi: Kateri očetu inu materi uteče, ta vsaj timu rabelnu ne uvide, ti moreš pokuro sturiti inu se pobulšati ali gvišnu te štraifinge dočakati, zakaj Bug ništer ne hoče prez štraifinge pustiti, kir nei obenu pobulšainje.

Mnogoteri merdrar inu tat si vun pomaga, ubeižy, vleiče skuzi vse dežéle inu vuide tej štraifingi en čass, kadar se pak ne pobulša, taku se h puslednimu

na IIII. nedello po S. Troyci.

nimu čudnu zgodi, de tej gosposčini sam v pest pride inu svoj lon preime. Zakaj ta gmain perpuvid ne faly, eniga zrelega tatu en krulov berič doteče. Tem starišem mogo hudi lotri ubeižati, ali timu rabelnu nekar. Zatu, kar ta oča s to šibo ne more opraviti, tu ima tiga rabelna štrik inu meč opraviti inu aku ti ne hoč za tiga lebna štraifingo marati, taku terpi te smerti štraifingo, tu je tvoj zaslužen lon,

Taku bi hotel GOSPUD Christus rad, de bi my en dober leben pelali, inu bi dobra dela mej sabo delali, katera bi prava inu nikar le en žleht šain bila: zapoveda za tiga volo, de imamo milostivi biti, nikar kakor ty aidje, kateri so milostivi pruti tem, od katerih zupet pomučiči so uzveisti inu taku ena roka to drugo umyva. Nikar taku, temuč kakor ta Oča v nebi vse odzgoraj doli obilnu daje, kar my potrebujemo, de vus svejt zadosti ima gori pobyrati: nikar le ty brumni, katerim on vu enim dnevi vse plača, temuč tudi ty hudi. Inu zatu njegova dobruta konca nejma, aku je lih ta vegši dejl hud inu nehvaležin, ia ty hudi dobe še vselej ta bulši inu vegši dejl. Le-tiga (pravi Christus) postavim jest vam, kir ste vy moji karsčenički, k exemplu, de vy nikar le vašim priatelom pomagata, (takovo brumo jest hočem dobru mej temi ajdi zadobiti) temuč tudi sovražnikom, kakor vy vidite, de vaš Oča tu sonce enimu vsakaterimu pusty svejtiti, tudi tem merdrarjem, tatum, prešuštnikom, hudim lotrom, purgarjem inu kmetičem, katerih bi nekateri dobru vrejdi bily, de bi nikuli več s očyma tiga lubiga sonca ne pogledali, Bug pak tiga ne stury inu ne hoče svojo gnado za teh ludy hudobe volo timu svetu odvzeti.

Taku, pravi Christus sturite vy tudi, ne pustite se reserđiti, ne vlecite te roke nazaj, kakor ta svejt v navadi ima inu pravi: Onu je vse zgublenu, kar se timu lotru stury, tu nič nej rečenu. Priatelom služiti, nej ništer sussebnička, zakaj ty ajdje so sami taku dolgu priaznivi inu služabni: kakor dolgu zupet nazaj pomučič vupajo inu počutio. Kadar pak ta ista vuni ostane, taku ta dobruta posahne. Tu se vidi očitu, de nej oben zvirek ali živ studenic te lubezni, temuč le voda v peisik nanessena inu ena ajdovska pomučič, vy karsčenički pak morete više gori inu nevtraglivi biti h pomagajnu, tudi vašim sovražnikom, nad katerimi vy zgul nehvaležnost zaslužite inu imate misliti: hoteli ony nehvaležni biti, bodi Bogu poročenu, on ima še tulikain Hudičov tulikain hudih lotrov na zemli, tulikain vode, ognja, žleiss inu drugih štraifing, s katerimi jh more štraifati, ta je dobru bo našil, potehmal jest vejn, de tu ne more prez štraifinge ostati, jest hočem uže enu sladku poterpežlivu serce, kateru je k svetovainju inu h pomagajnu pernarednu, ohraniti. Tu se tedaj pravi enu karsčansku serce inu karsčanska lubezan imejti, katere ty ajdje nejmajo, kir nikar dajle ne pomagajo, samuč de ony s tem hvalo zaslužio inu zupet nazaj pomučič. Ty karsčenički imajo enu takovu serce inu lubezan imejti, katera se ne more, kakor en studencov zvirek izjemati, ni tudi ne posahne, aku lih ta dobruta, kakor ta voda v peiski, se zguby. Nu ta GOSPUD dajle naprej gre inu dily takovo milost v nekatere štuke inu pravi:

*»Ne sodite, taku vy ne bote obsojeni. Ne ferdamnute, taku vy ne bote ferdamnani. Odpustite, taku vam bode odpusčenu.«*¹⁹⁹⁹

Ta GOSPUD bi rad hotel, de bi my pravi karsčenički bily, kateri bi nikar le s bessedami to vero inu evangelium hvalili, kakor ty ludje zdaj sture, kateri hote evangeliš biti inu vejdo ali znajo veliku od Christusa praviti. Ampak kadar se prov pogleda, taku tu ništer nej. Se taku ta vegši dejl sam obnori, tudi ty, kateri ta evangelium imajo inu vuče inu vuče inu sami gredo k Hudiču ž nyh falš t vero.

Ex concione, anni 33. domi.¹⁹⁹⁸

1998 | Iz govora leta /15/33 doma.

Ajdovska milost.

Ajdovska lubezan.

Bug ima mnogetero vižo štrafati.

1999 | Lk 6,37.

Ta Oča mu ne sodi.

Izlaga tiga evangelia

vero. Takovi nepravdi bi hotel Christus rad branyti, postavi nam za tiga volo nikar en ptuji, neznan, temuč svojga Očeta inu naš lastan exempel naprej, kateri smo my sami izkussili, de je on sam taku z nami andlal inu pravi, my bi imejli z drugimi ludmi tudi taku sturiti.

Zakaj my smo vsi v Božji pravdi inu v ferdamnanju bily, za naših greihov volo. Kaj je uže naš Oča v nebi sturil? Nej li reis, on tebe nej hotil ni soditi ni ferdamnati, temuč je tebi tvoje greihe odpustil inu ta pakal inu ferdamnanje rezdial inu je tebe h gnadi gori vzel? Takov exempel imaš ti na tebi inu na tvoji personi, ta ti slušaj inu sturi pruti drugim tudi taku, taku si en pravi karsčenik, kir ti na Christusa veruješ, tvojga bližniga nikar ne sodiš, ni ne ferdamnaješ, temuč njemu rad opustiš, kar je on zupar tebe sturil. Aku pak tiga ne hoč sturiti, temuč s tem hudobnim hlapcom Math. 18.²⁰⁰⁰ tamkaj gnado prejeti inu le-tukaj te iste drugim tudi nikar izkatati,²⁰⁰¹ taku imaš vejdi, de neisi oben karsčenik inu de tebe Bug zupet iz te milosti, v to sodbo inu ferdamnanje hoče vrejči inu tebe vsiga blaga, kateru je tebi dal, obrupati inu vus dolg, kateri je tebi odpustil, zupet od tebe terjati, tu imaš gvišnu imejti. Zakaj le-tukaj stoji: »Ne sodite, de vy ne bote obsojeni«,²⁰⁰² tu je, aku vy ne hoče od vašiga sojenja doli stopiti, taku vas Bug tudi bode sodil.

Nu taku se vidi, koku je ty ludje cilu težku mogo pustiti, kakor hitru nas gdu v tem narmanšim režaluje, taku tukaj zdaici tu sojen je semkaj gre, kaj bi jest hotel timu lotru več sturiti? Iest sim njemu tu sturil, tu je ta hvala, taku on meni plača. Tu se pravi ena nemilostiva milost inu ena utragliva pomuč, de ludje taku hitru hote soditi, kadar ta hvala ne pride. Inu se lipu najde, kakor Gregorius²⁰⁰³ pravi: »Vera justicia habet compassionem, falsa autem est duplex iniquitas.«²⁰⁰⁴ Ta prava bruma je poterpežliva, ampak ta hinavska bruma je ena cbifoh ali toppelt nemilost. Tu se per tem izkussi, kadar meni edan en zlati šeinka, taku bi on mene rad hotel s tem cilu kupiti inu sebi lastniga sturiti: zatu, kakor hitru jest kaj nedomišlaja govorim ali sturim, de njemu ne dopade inu kej vu eni rejči nje slušenu, taku je meni zdajci opponaša, pole, tu inu tu sim jest tebi dal, tar ne moreš ti tedaj meni tudi le-te priazni izkazati inu sturiti? Tu se pravi služiti, de se tebi zupet sluši, kakor ty ajdje sture inu sodio.

Ampak taku ima biti, aku ti komu kaj dobriga sturiš inu on tiga ne spozna ali tebi nazaj hudu stury, sstaku ti moreš njega dobru opominati, de tu nejma več sturiti, on se bode pruti Bogu pregreišil. Ali de bi ti njemu hotel zatu sovraž biti, njega soditi inu njemu v njegovu nadlugu ne hotel zupet pomagati, pred tem se ti varuj. Poroči njega njegovimu rihtarju, zakaj ti ne veiš, kaj Bug ž nym hoče sturiti, aku se on bode preobernil ali nikar. Aku se on ne preoberne, taku ima Bug, kakor je poprej govorjenu, tulikain Hudičov, rabelnov inu sicer hudih lotrov, de on njega dobru k svojmu času zna inu more štraifati. Kakor se vidi, de se zdaj tukaj, zdaj tamkaj, na naglim ena nesreča more pergoditi. Zatu se varuj, de ti nikar ne sodiš, temuč misli: Kadar bi Bug z mano po ostrusti, kakor sim jest zdavnaj cilu dobru zaslužil, hotel okuli hoditi, taku bi jest bil moral pred desetemi, dvaissetemi, trydessetimi lejt v mojih greihih umrejt, potehmal kir sim jest uvsejm sramotnim malikovanju inu hynavsčini živel.

Taku se ti varuj tudi pred tem ferdamnovainjem, kateru tebi ne pristoji. Štraifati, podvučiti, opominati, povejdati moreš dobru tem, kateri imajo soditi inu ferdamnovati, tebi pak se ne pristoi družiga sturiti, temuč de ti se milostiv, nikar ne sodiš, nikar ne ferdamnaješ, temuč odpustiš. Inu kadar bi glih tvoj bližni ne hotel nehati, zupar tebe gréšiti, taku vener ima tvoje serce nagnjenu biti, njemu odpustiti, njega ni pačiti, ni pegerovati se nad nym masčovati, temuč ker ti moreš, njegoviga bulšainja yskati inu mu pomagati.

Takovu

2000| Mt 18,32.

2001| Izkazati.

2002| Lk 6,37.

Pamet rada sodi.

2003| Gregor Veliki (ok. 540–604), rimski papež (590–604).

2004| Prava pravica obsega tudi usmiljenje, krivična pravica pa ni drugega kot dvojna nepravilnost. Gregor Veliki, Homiliae in Evangelia, 2, XXXIV (http://monumenta.ch/latein/text.php?table=Gregorius_Magnus&rumpfid=Gregorius%20Magnus,%20Homiliae%20in%20Evangelia,%202,%20%20%2034&nf=1).

Ludje bi ne imejli ferdamnovati.

na IIII. nedello po S. Troyci.

Takovu pak ludy s težko stane inu silnu zlu boly. Ampak tukaj ti misli, de si en karsčenik inu moreš se, aku ti hočeš en karsčenik ostati, nekaj buile, kakor ty, kir nej so karsčeniki, izkazati inu deržati, kakor nam ta exempel našiga Očeta v nebi naprej svejti. Zakaj kadar ti tvojmu bližnimu dobru sturiš inu on tebe ne hoče zahvaliti, ja tebi tudi če hoče škodo sturiti, tukaj nej potreba cbiuvlati, Bug bode njega dobru našil, ti mu pussti tu masčovainje inu sturi kar je tebi zapovedanu.

Ena historia se bere, koku je en nerodliv Syn, svojga Očeta per lasseh vzel inu ga je noter do praga hišniga vlekal, tu je ta Oča začel šrajati: Nehaj, nehaj, moj Syn, dosehmal sem jest tudi z moj Očetom taku delal: kakor sim jest njemu sturil, taku ti meni zdaj zupet sturiš. Le-tu je našiga GOSPUDA Boga urtel, ta dobru zviti h timu vej, de on greihe, susseb pak to nehvaležnost štraifa. zatu ti vse tvoje nadluge Bogu poroči inu sturi kar je tebi zapovedanu, de ti nikar sam ne štraifaš, temuč milostiv ostaneš. Bug ne bode s to štraifin-go vuni ostal, kakor ta GOSPUD le-tukai dajle melda.

»Dajte, taku vam bo danu. Eno polno, natlačeno, potresseno inu obilno mero, bodo vam uvaše krilu dali. Zakaj ravnu s to mero, s katero vy merite, se vam tudi bo merilu.«²⁰⁰⁵

2005| Lk 6,38.

Ta GOSPUD je lipu vse vkupe zapopadel, bi rad hotel, de bi my lipi brumni karsčeniki bily inu se povsod prov zaderžali, zatu ravnu kakor je on zapovedal, de se ima s temi ubozimi greišniki milostivu okuli hodyti, kakor Bug z nami tudi dela: nyh nikar soditi ni ferdamnovati, temuč sodbo inu urtel Bogu poročiti inu za nje prossiti: Taku zapoveduje on le-tukaj dajle, de se ima nym v drugih nadlugah tudi pomagait, z dajenjem inu s svetovainjem inu imamo tedaj gvišnu vupati, taku bogatu inu veliku my ne moremo dati, Bug hoče vselej več inu bogatiše poverniti, de taku tu serce vselei zvyra inu ostane v lubezni inu se timu ternju ne pusty bosti, de bi kej posahnilu. Kakor ty ajdje sture, ty tiga sojeinja inu ferdamnovainja ne mogo pustiti. Kakor hitru se nym kaj stury, kar jim ne dopade, taku ony tiga ne hote poprej odpustit, samuč de ludje nym pred nuge padejo inu nje moljo. V glihi viži kadar eniga ne vejdo zupet užyti, taku mu ništer ne dado: Zatu ostane ta težki urtel nad nymi, de Bug nje zupet hoče soditi, ferdamnati inu ne hoče nym tudi odpustiti, ni dati.

Pred takovo hudo navado se mij imamo varovati inu našimu bližnimu sturiti, kakor je nam naš lubi Bug v nebi sturil, ta vzdigne ta urtel gori inu hoče odpustiti, on ne hoče ni masčovati ni ferdamnovati, prez vsiga rezmiš-lainja, ker smo my taku nehvaležni inu njemu krilu inu roke za njegove dobrute ogardimo inu ne znašimo. Takovu se my tudi imamo vučiti, aku pak nikar, taku moramo my tiga urtelna čakati, de on pravi: »S kakovo mero vy merite, se vam bode zupet merilu.«²⁰⁰⁶

2006| Lk 6,38.

Nu my moramo vsi spoznati, de je nam Bug inu naš GOSPUD vsiga bogatu nameril, zakaj kadar bi Bug bil imel po našim zaslužeinju meriti, taku bi my bili serd, nemyr inu vso nesrečo zaslužili, de bi nas spodobnu ta zemlja bila imejla požrejt, kakor smo hitru bily rojeni, iest hočo molčati, de smo se my potle skuzi naš cejl leben cilu hudu zaderžali, de bi taku ta prava mera na nas bila, ta smert inu pakal. Ampak kaj stury Bug? On iztresse tja proč vse kar smo my zaslužili, serd, nemilost, sodbo, smert, pakal, šeinka nam tu nebu, gnado inu slobodnost od zatoženja te postave inu naše hude visty. On iztresse vun vse pomankainje inu dolg inu da vse dobru, tu se pravi ja milosti-

Bug je nam milostivu nameril.

Izlaga tiga evangelia

vu merjenu. Ampak potle, kadar ti drugim ludem ne hoč taku zupet meriti, taku le ne čakaj družiga ništer, temuč kakor ti meriš, taku bode tebi Bug zupet meril. Poprej si ti dobru stal, zakaj Bug je bil tebi zgul gnado noter na meril, ampak zdaj, ravnu kakor ti sturiš inu meriš s tvojo nehvaležnostjo, taku ima tebi tudi merjenu biti.

Tu je ena čudna pridiga, v kateri se vidi, de se Bug skoraj več te službe pruti tem človekom an vzame, kakor svoje lastne službe. Zakaj v njegovi rejči inu kulikur njega an tiče, odpusty on vse greihe inu nyh ne hoče masčovati, kar smo my zupar njega sturili. Zupet pak, kadar se my pruti našimu bližnimu hudu deržimo, taku on tudi ne hoče z nami biti dobre vole inu cilu ništer odpustiti. zatu se more tu merjenje le-tukaj zastopiti za vero inu nikar pred vero. Zakaj prejdani si ti k veri prišal, taku Bug nej s tabo rovnal po tvojem zaslužejnu, temuč po gnadi. On je pustil tebe k svoji bessedi priti inu tebi odpusčanje tvojeh greihov oblubiti. Tu je ta perva mera, s katero je nam merjenu, kadar smo my začeli verovati. Kadar smo my uže takovo mero od Buga prejeli, pravi on, misli inu meri drugim ludem tudi taku, aku ga pak ti ne sturiš, taku ima tebi ravnu ijti, kakor ti drugim sturiš. Ti si nym nemilostiv, iest hočem tebi tudi nemilostiv biti. Ti sodiš inu ferdamnuješ nje, iest hočem tebe tudi soditi inu ferdamnati, ti nym jemleš inu ništer ne daš, iest hočem tebi tudi vzeti inu ništer dati. Tukaj se ta mera začne po tej veri, de se naš lubi GOSPUĐ Bug, teh dell pruti timu bližnimu taku silnu an vzame, de on hoče nazaj potegniti vse, kar je nom dobriga sturil, kadar my našimu bližnimu tudi ne hočmo dobru sturiti.

Za tiga volo, kateri misli Bogu zveistu služiti, ta sturi svojmu bližnimu, kakor je Bug njemu sturil, tu je, on nikar ne sodi, on nikar ne ferdamnui, on odpusti inu daj rad, bodi priazniv inu pomučliv kir more, zakaj nam sicer pojde, kakor timu hlapcu, Matth. 18,²⁰⁰⁷ timu je bila zgul gnada namerjena, de je njega ta GOSPUĐ prostiga pustil inu vus njegov dolg cilu šeinkal, kadar on pak nej hotel svojmu bližnimu teh stu grošov šeinkati ni poterpleinja ž nim imejti, dokler bi mu je bil plačal, taku so prišli tyh deset tavžent funtov zupet na njega inu ie bil tem beričom izročeni dokler de je vse plačal.

Nu tu je reis, de nej mogoče de bi se my v le-tej reguli vselej mogli deržati, my pozabimo te milosti čestu, de kir bi my imejli priaznivi biti, tu se serdimo, kir bi imejli dobre bessede dajati, tu my preklinamo. Aku se uže takovu taku zgody, de my v le-tej rejči, zupar to zapuvid Christusevo sturimo, taku le-tukaj merkajmo s flissom, de se my vsaj pred tem farizeerskim greihom varujemo inu nikar prez visty tjakaj neživemo inu v tem greihi naprej gremo, temuč de se my skoraj vernemo, na le-ta pild inu zapuvid spomislino inu sturimo, kakor je nam naš Oča sturil, de my tudi pozabimo inu odpustimo inu se obenj nespodobnosti ni nehvaležnosti ne pustimo lejne inu nevolne sturiti.

Ali vsaj kadar ludje imajo odpustiti, taku tu tudi h timu sliši, de ta partya kateri se ima odpustiti, svoje greihe spozna inu si jih pusty žal biti. Zakaj de bi jest timu papežu inu drugim sovražnikom Božje bessede imel nyh greihe odpustiti, tu je meni nemogoče, zatu, kir menio de prov sture, de naš vuk pregainajo. Kadar bi pak spoznali, de so sturili kakor ty norci inu bi oblubili, de hočejo posehmal od tiga pustiti, tedaj bi se nym imejli nyh greihi obpustiti. Zakaj aku se ima en greih odpustiti, taku mora spoznajnje greiha tukaj biti. Kateri uže hoče prov imejti inu se h tim grešnikom nikar spoznati, kakor je Saul s tem Samuelom sturil, timu se nemogo ty greihi odpustiti.

Tu je ta vuk od karsčanske vere, kateriga nam ta GOSPUĐ iz tiga exempla našiga Očeta v nebi naprej deržy. Takov vuk on dajle izlaga v tej priglihi, od te byly ali trohe v tem okei inu od tiga bruna, kakor de bi on hotel reči:

2007 | Mt 18,33-34.

Komer greihi imajo odpusčeni biti, ta nje more poprej spoznati.

Ta prigliha od trohe.

na IIII. nedello po S. Troyci.

reči: Iest dobru vidim de vas stežko stane, zakaj vaša škoda vam težku dei, vy je ne morete taku hitru pozabiti. Kakor hitru vy vašiga zupernika ugledate ali na njega zmislite, taku vam ta žolč čez gré inu mislite, on je meni tu inu tu sturil, jest bi hotel, de bi on vso nesrečo imel. Lubi otroci, pravi Christus, nikar taku, kadar je on tebi lih tukaj ali tamkai škodo sturil inu te je kei z eno bessedo rezžalil, taku je tu vsaj v risnici le ena bilka inu maihina trošica, en maihin prah vnega okej. Ti pak enu veliku brunu v toym²⁰⁰⁸ imaš, kadar ti hočeš zmisliti, kai si zupar Boga sturil. Zatu veliku h timu sliši kadar hoče eden družiga soditi ali ferdamnovati.

V drugih ričeh je taku postavleno, de ta šulmoister more vučeneiši biti, kakor njegovu šularji, sicer se ne more ta šular veliku od njega vučiti. Kaj si ti tedaj za eniga šulmoistra, kir hoč druge vučiti inu soditi inu si vsaj ravnu taku zvarra vrejden inu glih taku malu znaš, kakor ta, kateriga se ti podstopiš vučiti? Pred temi ludmi (hoče ta GOSPUĐ tukaj reči) ne vela takovu ništer. Koku se tedaj hoče le-tu rajmati v mojem krajlestvi inu pred Bugom, ker ste vy vsi kmalu smerti podverženi? Zatu se vuči takovo prigliho lipu v tim dja-inju izpričati, kadar ti kaj slišiš, vidiš ali terpiš, kar ti sice rad ne slišiš, ne vidiš ali neterpiš, de rečeš: Patientia, tu je le en maihin inu žleht greih pruti mojem greihom, Bug vidi veliku več pomankainja na meni, kakor jest na drugih ludem morem viditi, za tiga volo hočem jest rad molčati inu odpustiti, de le meni tudi Bug odpusty inu zamolčy.

Ali iz tiga ništer ne bode, na tem svejtu zvary ali kreiga vselej en brat tiga družiga za te trošice volo, kir vsaj on sam ima enu veliku brunu v ošessi. Zakaj ker ti eno tožbo zupar tvojga bližniga imaš, taku yh Bug tavžent inu pak tavžent zupar tebe ima, kir njegovih zapuvid vse tvoje živoče dny neisi deržal, temuč na mnogotero vižo zupar te iste greišil. Takoviga ti ne vidiš inu se podstopiš, de hoč tvojga bližniga za ene edine hude besséde volo požrejt, fui te bodi, de ti taku bistre očy imaš inu vsaj ne moreš takoviga velikiga bruna v tvoim oku viditi?

Zatu se ima en karsčenič drugači navaditi, kadar on to troho v svojga bližniga okej vidi, ima poprej, prejden de sodi, pred špiegel stopiti inu se v nym ogledati, tukaj bo on taka velika bruna našil, iz katerih bi se mogla dobru svynska koryta dellati inu bi moral reči: Aj kaj je tu? Moj bližni režalu je mene vu enim fiertelnu, v polu ali v ceilim lejtju kumaj enkrat, iest pak sim taku star postal inu nejsim mojga Boga zapuvid še nikuli deržal, ja jest tudi vsako uro inu hip te iste prestopuiem, koku jest vsaj morem taku en zani-kern loter biti? Moji greihi so hrasti štiri klafftre veliki inu to ubogo trošico ali prah v mojga brata očessi, se jest več pustim motiti kakor moja velika bruna. Aj, tu bi neimelu biti, iest morem poprej gledati, koku jest mojih greihov prust bodem, s katerimi jest bodem tulikain k šaffti imel, de cilu lahku te trošice pozabim, zakaj jest nei sim ne Bogu ne moji gosposčini, ne mojmu očetu inu materi bil pokòren, še vselej taku živem inu ne neham greišiti inu hočem še pruti moimu bližnimu taku nemilostiv biti inu njemu nikar ene edine besséde h dobrimu deržati? O ne, takoviga nejmajo karsčenič sturiti.

Taku nas hoče naš GOSPUĐ Christus vselej na ta exempel našiga Očeta v nebi višati, kateri naših velikih brun ne hoče viditi, de my s to maihino trošico tudi poterpleinje imamo inu nikar ne sodimo, ni ferdamnujemo. Kateri se uže takovi častiti, leipi oblubi ne hoče pustit k milosti gnati, zlasti, de Bug vso sodbo inu ferdamnovainje hoče gori vzdigniti inu nam rad odpustiti, kadar le my mej sabo eden drugimu odpustimo inu eden družiga nikar ne sodimo, tu uže ni pakal ni smert, temuč zgul gnada inu priaznivost ima biti. Zupet kateri se timu ne hoče pustit odstrašiti inu od sojenja inu ferdamnovainja odvi-

t 3 žat,

2008 | Teym.

Ta mlaiši nej čez svojga moistra.

Verni se imajo v špegli ogledati, de svoje brunu ugledaio.

Izlaga tiga evangelia

žat, de, ker on eno troho v svojga bližniga očessi najde, Bug timu pruti v njegovim okej enu brunu bode našil, taku jest ne morem vejčiti, kaj bi vsaj njega imejlu preobniti, troštati ali strašiti.

Neismo li my zanikerni ludje inu veliki norci, de my enimu nikar ne hočmo eno bessedico h dobrimu deržati, ker vsaj Bug nam vse naše greihe zatu hoče odpustiti? Inu ker my en hip naše sojenje pustimo, on pak hoče tu svoje vekoma pustiti? Kaj nam tedaj pomaga, kadar my takoviga ne hočmo sturiti inu več tiga svita exempel, kakor našiga Očeta v nebi slušati? Druziga ništer, temuč de se my iz te gnade v ta narvissokeiše serd Božji inu nemilost pahnemo inu ker bi lahku bili mogli eniga gnadliviga, milostiviga, dobrotliviga Boga imejti, tu nam sami sturimo Boga k sovražniku inu ga perpravimo k serdu inu k štraifingi zupar nas.

Takov jamer bi my imejli dobru premisliti inu naš leben taku karsčansku se vučit pelati, de bi vsi, naši priatili inu sovražniki, morali viditi, de smo pravi šularji Christusevi inu enu takovu serce imamo, iz kateriga prava lubezan izvira, katera nikuli več ne posahne. Tu nam daj naš lubi Oča v nebi, skuzi svojga Svetiga Duha, za Christusevo volo, amen.

NA V. NEDELLO PO

S. TROYCI, EVANGELION

LUC. V. ²⁰⁰⁹

2009 | Evangelij po Luki 5.

D Ergudilu se je pak, de so se ludje k njemu drengali, de bi poslušali Božjo bessedo inu on je stal per iezeri Genezaret inu je vidil dva čolna per iezeri stoječa: Ribiči pak so bily vun stopili inu so prali svoje mreže. Jnu on je stopil v teh istih čolnov eden, kateri je Simonov bil inu ga je prossil, de bi ga enu maihinu od kraja proč pelal. Jnu on je sedil inu je vučil ta folk iz čolna. Jnu kadar je on bil nehal govoriti, je rekal k Simonu: »Pelaj gori, ker je vissoku inu verzi-

na V. nedello po S. Troyci.

verzite vunkaj vaše mreže, de en vlak sturite.« Fnu Simon je odgovoril inu je djal k njemu: »Mojster, my smo vso nuč delali inu neismo ništer uluvili: Ali na tvojo bessedo hočem jest mrežo vun vrejči.« Fn kadar so ony tu bily sturili, so zaperli eno veliko množico ryb inu nyh mreža se je tèrgala. Fnu ony so migali svojm tovarišem, kateri so v tem drugim čolni bily, de bi prišli inu pomagali nym vlejči. Fnu ony so prišli inu so napolnili obadva čolna, taku, de sta se topila. Kadar je Simon Petrus tu vidil, je k Jezusevim kolenam padel inu je rekal: »GOSPUD, pojdi vunkaj od mene, jest sim en greišin človik.« Zakaj en strah je bil njega obšal inu vse te, kateri so ž nym bily, čez ta lov teh ryb, kateri so ony bily vkuř sturili. Ravnu taku tudi Iacoba inu Ioannesa, Zebedeova synuva, Simonova tovariša. Fnu Jezus je rekal k Simonu: »Ne bui se, zakaj posehmal uže boš ti človeke lovil« inu ony so te čolny h kraju pelali inu so vse zapustili inu so šli za nym.²⁰¹⁰

2010| Lk 5,1–11.

Le-tej historij da s. Lucas na znanje, koku Petrus inu drugi so k apostolski službi poklicani inu prišli inu ae cilu lipu ta historia tukaj raima. Zakaj z enim takovim bogatim rybjem vlakum, je hotel ta GOSPUD nym na znanje dati, koku ta evangelion z močjo na tejm svejtu pojde inu bode te ludy iz Hudičeviga krajlestva lovil inu v Božje krajlestvu postavlal. Zakaj ta GOSPUD je na pusled sam taku izlaga, de Petrus, Andreas, Iacobus inu Ioannes, uže naprej imajo te človeke lovyti.

Anno 34. domi sua.²⁰¹¹

2011| Leta /15/34. na Luthrovem domu.

Tu je en sussebni trošt zupar to izkušnjavo, katero skoraj vsi brumni pridigarji imajo, kir so v skerbi, ta svejt je pre hud, nyh pridigovainje bode zabstoin nihče se ne bode pobulšal. Le-tiga, hoče Christus reči, bi si mogli tudi per Moizessovi pridigi v skerbi biti ali kir se moja besseda pridiguje inu jest tu istu poročim, tamkaj more gratati, kakor je le-tu z le-tim rybjem vlakum se zgodilu, kateriga je Petrus na mojo zapuvid bil vudo vergel.

Prejden uže ta evangelist to historio začne, pravi on, koku veliku brumnih ludy so s hauffnom za GOSPUDOM Christusom tekli, kateri so njega radi slišali pridigovati. Hoče taku s takovim exemplom nas vabiti, de bi my tudi imejli radi Božjo bessedo poslušati inu se s flissom h teijsti deržati. Zakaj kateri Božjo bessedo rad poslušā, ta ima dva velika nuca ali prida, katere sicer oben človik prez Božie bessede nikulli več ne more dosečy.

Ta prvi je, de se ludy več Božjo bessedo inu volo spoznati, kakove misli je on pruti nam inu kaj hoče z nami po le-tim lebnu sturiti ali delati. Takovu je nemogoče, de bi tu en človik izvunaj Božje bessede mogel zvejditi, tu mislio ti ludy, de se Bug z nami vselej serdy inu nas hoče štraifati. Ali ta besseda vučy, kakor my potle bomo slišali, de se Bug z nami, aku smo my lih grei-

H čemu Božja besséda nuca.

Izlaga tiga evangelia

greišniki, ne hoče serditi, temuč nam milostiv biti inu nam pomagati od greihov inu smerti, k večnimu lebnu. Tu je en veliku vrejdan sad, kateriga my imamo skuzi bessedo njegovo, to isto imamo za tiga volo radi inu s flissom poslušati.

Ta drugi je, de se my iz Božje bessede vučimo, koku naš vunani leben, stan inu rovanje, v ti sami bessedi zapopadenu inu skuzi to bessedo posvičenu, je ena prava Božja služba, na kateri Bug enu dobru dopadenje ima, de nej potreba, kateri hoče Bogu služiti, za tiga vunainiga lebna volo nekaj susebniga začeti, kakor so ty menihi sturili. On ostani le per svojem poklicaniu, sturi kar njegova gosposčina, njegova služba inu stan premore inu od njega hote imejti. Tu se pravi Bogu prov služenu inu se njemu na tem enu sussebnu dobru dopadenje sturj, hoče tudi srečo inu zdravje h timu dati.

Tu je en potreben vuk, na katerim silnu veliku ležy, de my vsa naša dela po Božji bessedi rovnamo inu iz te iste izvižati moramo, potler se tudi flissamo, de vse bode v Božjim imeni inu po Božje zapuvidi sturjenu. Taku more tedaj tu serce tiga Hudiča trucati, dobre vole biti inu reči: Iest sim danas tu inu tu sturil inu sim je zatu sturil, kir veim, de je tu meni Bug poročil inu zapovédal v svoji bessedi, za tiga volo veim de je enu dobru inu Bogu dopadeče dellu, etc. Kateri pak taku ne more reči, ta per redu od tiga pusti, de bi glih v serci ali v misli imel kar bi hotel: Zakaj tu je greih inu pred Bugom tudi ena gnusnoba inu je Bug nevolan, kakor s. Paulus pravi: »Kar nej iz vere, tu je greih.«²⁰¹²

Le-tukaj pak moramo vejčiti, de kateri ne hoče nemarnu inu v greihih, kakor ty aidje, živejti, temuč svoje djanje inu nehainje po Božji bessedi rovnati inu hoče tu istu iz prave vere sturiti, ta more pred vsemi ričmy Božjo bessedo v pravim zastopu imejti inu vejčiti. Zakaj vera ne more biti, kir te bessede nej. Tukaj moreš sam per sebi premisliti, kaj je tu vsaj za ena besseda, de ona vse stanuve inu ta cejli vunaini leben zapopade ali tebi se cilu lahku odgovor da, zakaj nerpervič je v Božji bessedi zapissana ta četerta zapuvid: »Ti imaš tvojga očeta inu tvojo mater poštovati.«²⁰¹³ Le-ta zapuvid zapopade vse stanuve, zakaj ta zakon je ta zvirek, iz kateriga vsi stanuvi zvirajo inu Bug je susseb taku eniga v drugiga zavezal, de ravnu kakor ta zakonski stan vsem drugim stanum more služiti (zakaj kadar bi zakoinikov ne bilu, taku bi ne mogel oben regiment ni purgarski leben obstati) taku imajo pruti vsi stanuve timu edinimu zakonskimu stanuvi služiti.

H drugimu, raven takove bessede, katero vse stanuve zapopade, imamo my eno drugo bessedo, ta zapopade vsa dela, zlasti, ta besseda, katera ukazuje inu zapoveduje, de imamo našiga bližniga lubiti, kakor sami sebe. Le-te dve zapuvidi imajo nam veden pred našimi očyma svejtiti, bóde taku naš leben prov po Božji bessedi inu zapuvidi rovnan.

Kateri uže hoče ta vunajnja dela gledati, je tu ena silnu žleht ali maihina rejč, de ena deklica v hiši kuha, pomyva, pomejta, otroke okuli nossi, briše, kople, zakaj le-tu sture ty ajdje inu neverni tudi ali ony je sture prez Božje bessede, tu je, ony ne verujo, de se Bogu ena služba inu pokorsčina na takovih dellih zgody, zatu kir ne znajo njegove zapuvidi, ena deklica pak, katera je karsčena, vej iz te četerte zapuvidi, de Bug takovu dellu zapoveduje inu od nas hoče imejti inu vidi, de je ta lubezan pruti timu bližnimu tudi od nas terja. Zatu stury iz tiga enu svetu dellu inu ne potrebuje obene križme h timu, zakaj ta besseda je ta prava križma, ker ta GOSPUD pravi, skuzi s. Paula: »Vy hlapci bodite pokorni vašim potelesnim GOSPUDOM, s strahom inu s strepetainjem, v priproščini vašiga serca«²⁰¹⁴, item, »vy otroci bodite pokorni vašim starišem v tem GOSPUDU«, Ephes. 6.²⁰¹⁵ Ta besseda inu ta vera sture le-ta žleht dela

Vus naš leben bi imel v Božji bessedi zapopaden biti.

2012| Rim 14,23.

Iz tiga zakonskiga stanu rastejo vsi stanuvi.

2013| 2 Mz 20,12.

Iz zakona prido vsi drugi stanuvi.

Hišnu dellu Bogu dobru dopade.

2014| Kol 3,22.

2015| Ef 6,1.

Coloss. 3.
Ephes. 6.

na V. nedello po S. Troyci.

dela (katera ty ajdje ravnu taku dobru sture) sveta inu Bogu prietna, ker ona sicer prez bessede inu te vere Bogu ne morejo dopasti. Zakaj na zemli nej ništer svetiga, kakor Božje ime inu besseda. Kar uže ima posvičenu biti, tu mora kuzi takovu ime inu Božjo bessédo posvičenu biti.

Tu ukazainje uže te četerte zapuvidi, gre skuzi inu čez vse stanuve inu dela inu nje taku žegna, de so sveti inu Bogu dobru dopadeči stanuvi inu dela aku ti na Christusa veruješ inu v Božjim imeni to pokorsčino izkazeš, aku glih za tiga volo v takovim stanu umerješ, kadar Bug hoče, taku ti srečnu inu dobru umerješ. Zakaj ti umerješ v pravi veri inu pokorsčini inu si enu dejte tiga večniga lebna, nikar za takoviga dela, temuč za te vere volo, iz katere potle takova pokorsčina inu dela pridejo. Kadar en menih eno kap-po ali guglo nase zvlejšče, se pusty obriti, k juternici po noči gori vstane, mašo bere, z jejdjo eno sussebno regulo ima etc. Takova dela imajo dobru en velik svejt šain, zakaj to nyh stežko stane, ampak pomankainje je le na tem, de se takova dela ne sture po našiga gospudi Boga bessedi, zatu tudi neiso sveta dela. Tu pak je enu svetu dellu inu tebe svetiga stury, ja tudi izveliča, de ti na Christusa veruješ inu potle to četerto zapuvid pred se vza-meš inu tukaj tvojo pokorsčino izkazeš, potehmal ti slišiš, de tvoj stan, v katerim si ti, ie s Božjo bessédo zvišan inu spričan inu je zatu en svet stan.

Taku se more pred vsemi ričmy na to bessédo gledati, zakai kateri le na tu dellu samu na sebi hoče gledati, ta ne vidi obeniga rezlotka mej karsčeni inu neverniki, zatu kir na obejuh stranah dellajo, kar oča inu mati, hlapci inu dekke gospud inu frauva v hiši sture, ampak tukaj se vidi ta rezlotik, de ty ajdje inu ty, kateri neiao karsčeni je sture v greihih inu v neveri, zakaj ony ništer od te bessede ne vejdo, en karsčenik pak je stury v veri inu takova dela katera po tej bessedi Božji dela, za eno pokorsčino inu Bogu dobru dopadeča dela deržy, obtu je le-tih dellu svetu, unih pak prekletu.

Rezlotik mej temi ajdi inu teh karsčenicov delli.

Zatu imamo po le-tim exemplu Božjo bessedo radi inu s flissom poslušati, taku bodemo mogli s. Petrom še na ta današni dan h timu priti inu bodemo našiga djainja eno gvišno zapuvid imejli, potle s tem več sreče per vsem našim djanju bode, kir sicer prez Božje bessede nej oben pravi žegen, temuč zgul kletva inu nemilost inu ena huda vejst. Tu bodi zadosti od exempla, od kateriga ta evangelist v začetku melda, koku je le-ta množica ludy s flissom k Božji bessedi peršla inu Petrus je to bessedo Christusevo za taku vissoku deržal, tudi kar njemu je Christus ukazal, s flissom sturil.

Nu my hočmo to historio pred nas vzeti, v kateri so dva štuka. H pervimu, je en potelesni trošt inu vuk, de nas Bug ne hoče pustit od lakote umrejt. Potler en duhovni, de on nas za teh greihov volo ne hoče pustit ferdamnanih biti, temuč hoče nas z gnado gori vzeti. Le-ta sta dva silnu potrebna inu pridna vuka, za tiga volo ijh s flissom hočmo merkati inu se tudi po teh istih deržati inu živeti.

Ex concione, anni 33. domi.²⁰¹⁶

2016 | Iz govora leta /15/33 doma.

Ta potelesni trošt je, kir Christus ukaže Petru en vlak sturiti inu Petrus sluša inu ujame čez masso veliku ryb. Tu je en leip hišni Oča, kadar bi njega v svojem poklicainju inu per svojim delli en vsakateri mogel imejti, gvišnu bi vsiga tudi vsakateri zadosti imel inu obeniga pomankainja ne terpil. Ampak ta evangelist nam tulikain le-tu oznani, de naš lubi GOSPUD Christus nikar enimu vsakaterimu takoviga ne hoče sturiti, temuč le tem, kateri so eno cejlo nuč poprej zabstoin dellali inu potle Božjo bessedo poslušali. Tu je, on hoče tem brumnim inu ubozim, kateri so poprej nadlugo terpejli, s svojem žegnom pomagati. Zakaj ty karsčeni morajo le-tukaj na zemli terpejti inu veliku izkušnjav prestati. Kadar so pak izkušeni inu vener stanovitnu po tej bessedi

v per

Izlaga tiga evangelia

per nyh poklicainju inu na tem dellu octali, tedaj hoče Christus polek biti inu s bogatim žegnom nym pomagati.

Christus pomaga,
kadar so ljudje poprej
pomankainje terpeili.

Tu je ta edan trošt, kateri nam bode le-tukaj naprej deržan, de my imamo verovati inu aku je lih čassi pomankainje inu nikar vsiga zadosti neimamo, taku vsaj nikar cagati, ni nepoterpežlivi neimamo biti, temuč vupati, de ta žegen še bode bogatu prišal. Zakaj taku gre Petru inu njegovim tovarišem tudi, ty se mujajo to cejlo nuč zabstoin inu nemogo ništer vjeti. Ali koker hitru Christus pride naš lubi GOSPUD inu nym da nerpervič svojo bessédo inu yh stury h karsčenikom, potle poroči nym na tu morje pelati inu še en krat skussiti loviti. Natu kir Petrus sluša, je tu njemu silnu po sreči gratalu.

Taku se ima z nami tudi zgoditi, Bug ne hoče nam vsiga obilnu zdajci v začetki dati, zakaj kadar bi je on taku hitru dal, kakor smo karsčeni inu karsčeniki postali, taku bi my meinili, my bi je sami od sebe imejli. Zatu pusty on nam poprej en čass pomankainje terpeti inu te nesreče se navaditi, de en človik sam per sebi skoraj more cagati inu reči: Gdu vej, koku še meni pojde, koku jest bodem oskerblen? Kadar my tedaj na tem vupainju inu na tej besedi terdnu deržimo, taku hoče ta lubi GOSPUD inu hišni Oča per nas biti inu reči: Bodi ti z myrom, sturi en vlak, ne pusti se od tiga dela odgnati inu čakaj mojga žegna.

Karsčeniki neimajo
ne poterpežlivi biti,
ni trudni.

Zakaj tu bi per karsčenikih nejmelu biti, aku lih en čas pomankanje terpe de bi zatu hoteli cagati, Christusa zatayti, nevolni inu nepoterpežlivi nad tem postati: temuč ony imajo vupati, de jim bode ta GOSPUD še k svojmu čassu dal, kar potrebujejo, imajo za tiga volo ž nih dellom vselej naprej puiti, k njemu veden se deržati inu per njemu ostati. Zakaj GOSPUD Christus Petru te rybe ne da taku, de bi bile same od sebe noter v mréžo skakale, on more na globosčino pelati, svoio mrežo vun iztegniti inu se kakor drugi rybiči h timu lovu perpraviti, aku je lih zdaj h karsčeniku postal inu more tiga GOSPUDA zatu pustit skarbejti če kaj ujame ali nikar.

Taku ima tudi z nami biti, v kakeršni stan je eniga vsakateriga Bug postavil: Si li ti en hlapec, dekla, gospud, frauva, purgermoister, viuda, taku ti sturi kar tvoja služba premore, zakaj le-tu tebe na tvoji veri nič ne mudi inu moreš Bogu v takovim stanu tudi prov inu dobru služiti, pusti potle Boga za tebe skarbejti, koku te bode živil inu tebi tvojo potrebo dal inu se pred tem ne prestraši aku lih en čass bode nadlugo inu nujo imel inu pomankainje terpel, zakaj en čas more priti, kateriga ti ne veiš, v katerim se bode sreča inu žegen našal, kakor se le-tukaj najde, le ti zveistu prossi inu ne pusti se truditi ni nevolniga sturiti. Kateri pak le-tiga ne dej, temuč hoče zdaici, kadar njemu enkrat ne rata, to mréžo proč vrejči inu v nevoli od svoiga poklicainja inu dela pustiti inu enu drugu začeti, ta more vse svoje živoče dny en tepec ostati, tudi ne bo ni nazaj ni naprej prišal.

Tu je ta prvi vuk, de my nejmamo cagovi biti, aku lih pomankainje počutimo inu nam Bug tiga žegna nikar taku hitru ne da, kakor ga potrebujemo inu bi my radi imejli. Zakaj tu bi bilu vsaj nespodobnu, de bi nam Bug taku hitru bil pernareden kakor bi my hoteli. Dellaj en čas tudi zabstoin, kakor Petrus inu terpi, potler reci: Iest morem mojo nuč tudi imejti inu gori vstati, jest morem tudi zabstoin dellati, k svojmu čassu je bode moj Oča v nebi dobru drugači sturil, kakor se pravi: »Dat Deus omne bonum, sed non per cornua taurum«²⁰¹⁷, tu je. Ludje morajo dellati, nekuliku terpejti inu vagati, potler hoče Bug s svojem žegnom tudi priti, vsaj na takovo vižo, de ludje tiga perviga štuka ne pozabio inu s Petrusom GOSPUDU Christusu ta čolnič possodio, de vain sede inu pridiguje inu my njegovo sveto bessedo s flissom poslušamo inu se je dobru navučimo.

Inu

2017| Bog daje dobra darila,
a prijeti je treba bika za roge.

na V. nedello po S. Troyci.

Inu le-tukaj my vidimo, eno sussebno veliko modrust inu zastopnost na Petrusu, on more gvišnu enu brumnu serce biti, de se on zna taku lipu moistriti inu na tej bessedi terdnu deržati. Zakaj le-tu kakor tudi drugdi Christus svoje zapuvidi inu dela (kakor se naši pameti zdy) norsku pela inu naprej daje, sicer je ena taka maininga s tem lovljenjem teh ryb, de se ob puldne ne more veliku ryb ujeti, ta nuč je veliku bulša h timu, taku ty rybiči tudi nejmajo v navadi, de bi se na sredo tiga iezera ali murja pelali, temuč per kraju ostanajo, ker veliku ryb lahko ujamejo: Takovu pak preoberne GOSPUD Christus cilu inu ukazne Petru na tu globoku, tu je na sredo iezera pelati. Inu kir poprej ot cejlo nuč ništer neiso bily ujeli, ukaže nym zdaj okuli puldne mrežo vun vrejči, takovu vej Petrus dobru de nej ribičov navada opoldne loviti, za tiga volo odgovory cilu lipu: »Aj, GOSPUD (pravi on), my smo to cejlo nuč se mujali inu neismo ništer ujeli«²⁰¹⁹ inu kadar po naši kunšti ali izkušénju pojde, taku malu vupainja imamo, de bi zdaj kaj mogli ujeti. Ali vener na tvojo bessedo je jest hočem vagati, aku ta ista kaj sussebniga ne opravi, taku je vse zgublenu inu zabstoin.

Le-tu je ena cilu leipa zastopna odgovor, zakaj on bi sicer bil drugači mogel vunkaj plosčit inu réči: Moj lubi, nikar mene ne vuči, iest gvišnu bujle vejn, koku se imajo rybe lovyti, kakor ti mene moreš vučiti, pridigovati inu rybe lovyti je dvue, unu ti znaš, taku jest tu znam, jest tebe ne hočem vučiti pridigovati, ne vuči ti tudi mene rybe lovyti, zakaj tu ne more biti. Taku bi nas edan lahko timu GOSPUDU bil odgovuril. Zakaj naša huda tarma inu natura je, de my hočmo vselej modreiši biti kakor naš GOSPUD Bug, ampak Petrus je brumniši, pusty takove misli vse pasti inu misli. Iest si znaj inu vejdi od ryb lovljenja kar hočo, taku vsaj ne hočem le-to bessedo ferrahitati, temuč njo slušatj inu se taku s cejlim sercom na to bessédo zavupa inu pusty pamet, izkušeinje inu vse drugu pasti.

Tu je en leip štuk te vere, kadar bi ga le za tem lubim Petrusom mogli sturiti inu vse kar nam v missal pride, pustit pasti inu se le na to samo bessedo zanesti. Zakaj tu my izkussimo, en človik rad vide od družiga, de ludje njemu verujo inu ga slušajo, kadar bi glih nič ne bilu, kar govori, de se vsaj nihče zatu ne serdi. Zupet enimu težku dej, kadar ta GOSPUD v hiši kaj zapovej, de ta hlapec ne hoče slušati, pravi: Aj Gospud, tu ne more biti, jest sim je poprej tudi izkussil inu nej hotelu ratati, zatu je ne hočem sturiti. Eniga takoviga hlapca bi nihče rad v hiši ne imel.

Ali za risnico, my prejd inu prejd taku pruti Bogu v nebi delamo, se pustimo tej pameti motyti, de my to bessedo neslušamo, kakor bi spodobnu imejli inu smo dolžni. Kakor se na teh zacramentirarij vidi, Christus pravi: »Vzamite tja inu jeste, tu je moje tellu, pyte vsi iz tiga, tu je moja kry.«²⁰²⁰ Ne, ne taku, pravio ony, tu nej njegovu tellu inu kry, temuč le enu znameinje njegoviga telessa inu krji. Zakaj Christus sidy na desnici Božji, hote taku to bessedo po nyh norski pameti soditi inu izlagati. Fui sram ijh bodi, tu se pravi te kokuši vučit jaica zleči inu te krave telleta nossiti, kadar ludje hote našiga GOSPUDA Boga vučit pridigovati. Koku bi nam le imejlu dobru dopasti, kadar bi se naši hlapci inu dékle taku pruti nam deržali, de kar bi my nym ukazali, bi ony vse hoteli po svoy glavi dellati?

Zatu je Bug za eno veliko čast ali pošteinje spozna, kadar my pruti njemu inu njegovi bessedi se deržimo, kakor Petrus le-tukaj, aku nas lih naša pamet kam drugom hoče vižati, de my vsaj se obderžimo inu rečemo: Pamet gori, pamet doli, le-tu je Božja besséda inu zapuvid, per tem hočem je tudi pustit ostanti. Kateri se taku Božje bessede zna deržati, tiga se vesseli naš GOSPUD Bug inu ta cejla nebeška družina. Tem ludem tudi dobru dopade tako-

Ex concione anni 32. domi.²⁰¹⁸
Petrus sluša to bessédo, aku je ona lih zupar to pamet.

2018 | Iz govora leta /15/32 doma.

2019 | Lk 5,5.

Pamet hoče Božjo bessédo moistriti.

Zacrament tiga altarja.

2020 | Mr 14,22–24.

Izlaga tiga evangelia

va pokorsčina. Kadar en viuda svojmu služabniku kaj ukaže inu on zdaici gre inu stury, kar mu je poročenu, se ne prepira veliku, koku mu bode njegovu opravilu gratalu, temuč misli: Moj gospud je tu meni ukazal, jest je hočem v imeni Božjim sturiti, aku grata, taku meni inu njemu dobru grata, aku pak nekar, taku le njemu hudu grata, ie li norsku zapovédanu, taku je norsku opravleno, kaj mene an gre? Iest sim zatu tukaj, de jest imam slušati, etc.

Kecarye rastejo iz te pameti.

Kateri bi uže pruti Bogu inu njegovi bessedi takovu tudi mogel inu znal sturiti, kakor smo spodobnu dolžni, taku bi vegši myr na zemli bil, bi rotte inu kecarjie nigdir ne bile, temuč vse cerkve bi v tem vukej lipu ene misle inu zdrave ostale. Kadar pak ludje tiga ne hote sturit inu ta vegši dejl se modruje čez Božjo bessedo, ne hote to isto priprostu slušati, taku uže iz tiga vsa zmota zdražba inu krivi vuk more priti.

Ludje se neimajo pred tem prestrašiti, aku onu lih nikar vselej dobru ne grata.

Risničnu je, de prez izkušnjav ne more biti, kadar nam gre kakor Petrusu inu tudi kej eno ceilo nuč zabstoin dellamo, taku je gvišnu reis de se kumramo inu zatu zdajci mermramo, bomo nevolni inu mislimo, de je vse hočmo pustiti stati inu ležati inu proč ijti. Ali takovi izkušnjavi nejmamo prostor ali meista dati, temuč en pot kakor ta drugi v tem poklicainju ostati inu Bogu zatu vso skerb izročiti. Zakaj my vidimo čestu, de so brumni pokorni otroci, katerim ništer ne hoče gratati ni po sreče pojti, kir sicer drugim hudim inu nepokornim lotrom vse dobru grata inu se po nyh voli izide. Ampak tu ima naš trošt biti de tu ne terpy dolgu inu se h puslednimu znajde de tu hudu gratanje v začetku, se preoberne inu tu dobru gratanje v začetku h pslednimu²⁰²¹ hudu znesse inu hud konec vzame. Za tiga volo aku se tudi s tabo taku zgody, de tebi nikar vselej po sreči ne gre, taku vsaj stonovitnu obstoy inu se ne pusti utruditi, zakaj le-tukaj je tebi tu hudu gratanje bulši, kadar le v pokorsčini ostaneš, kakor tamkaj tu dobru gratanje. Urzah, Bug pahne vsaj h puslednimu to nepokorsčino s to srečo nazai, onu si bodi ta ista velika kakor kuli hoče. Tej pokorsčini pak h puslednimu spet gori pomaga inu da srečo h ti isti.

2021| Poslednimu.

Ta exempel Petrusov.

Zatu imamo my tu dobru merkati inu po le-tim leipim exemplu tudi dellati, ker Petrus le na to bessedo Christusevo gleda, to isto boga inu se ne pusty obeni drugi rejči, katera bi kej meni ali tebi bila mogla v missel priti inu je njemu tudi kej prez cbiuvla v missel padlu, na takovi pokorsčini motyti ni gori deržati, zakaj Božja besseda inu zapuvid taku dobru nad namy derži, kakor nad s. Petrom, kir nam Bug zapoveduje, de imamo dellati inu sturiti, kar naše poklicanje od nas hoče imejti. Kateri uže na tu gleda inu s flissom dela, aku se lih ta sreča včassi vpyra inu ta žegen en čass vuni ostane, taku vsaj h puslednimu more en dober konec dobiti, zakaj Bug nikoger ne more zapustiti, on ima veliku dopadeinje na pokorsčini inu da tudi srečo k niej, aku jo lih en čas zaderži inu nas izkuša, aku my tudi na takovih zapuvidah bodemo stanovitnu deržali inu obstali.

Zatu nejma nihče leen ali nevoln biti, aku lih s Petrusom eno nuč zabstoin rybe lovi, zakaj kadar bi bil Petrus po noči tulikain ryb ujel, taku bi bil meinil, de je tu njegove kunšti inu dela dolg, on bi h timu nikogar ne potreboval. Kadar je pak to cejlo nuč lovil inu ništer ujel inu na tu kir GOSPUĐ je njemu poprej to bessedo dal inu zapovejdal, de bi tu še enkrat imel skussiti, taku Petrus uže more lahku spoznati, de tiga nej le sam opravil, ta besseda inu ta žegen Božji je tu sturil, njegovu dellu kratku nikar. Tu bodi zadosti od tiga perviga trošta inu vuka, kateri od potelesnih riči inu užitka nas vuči, de Christus svoje karsčenike ne hoče vselej pustit zabstoin dellati, temuč s svojem žegnom per nyh dellu biti inu nyh nekar pustit od lakote umrejtj.

Ta drugi trošt inu vuk je od duhovnih: Zakaj tukai sliši vaša lubezan, koku se Petrus nad tem rybjem lovum prestraši inu se vučy GOSPUĐA Jezusa

2022| Iz pridige leta /15/31 doma.

Ex sermone anni 31. domi.²⁰²²

na V. nedello po S. Troyci.

zusa na tem spoznati, de je on več kakor en gmain človik. Kadar se pak za eniga uboziga greišnika spozna, pade GOSPUDU Jezusu k nogam inu pravi: »GOSPUD, pojdi od mene tja vun, jest sim en greišni človik.«²⁰²³ Tu je en duhovni štuk, kateriga malu ludy prov zastopio, zakaj on ima en takov šain, kakor de bi bil Petrus taku andohtliv inu pohleven, de bi bil od Christusa rad hotel beižati ali teh bessedi je en drugi zastop.

2023| Lk 5,8.

V tej vejsti se taku gody, kadar Bug s svojo gnado pride, odpusčainje teh greihov inu večni leben zabstoin skuzi Christusa oblubuje, tukaj se nam ta gnada taku velika zdy, de mislimo, tu je cilu preveliku inu se ne moremo takove milosti an vzeti. Tu ja verujemo, de je Bug gnadliv inu milostiv ali de bi taku cilu veliku inu zabstoin milostiv bil, tu nam kratku ne more v serce. En vsakateri misli, kadar bi jest taku čist inu brumen bil, kakor Divica Maria, s. Peter, s. Paul, taku bi se jest hotel takove gnade tudi troštati inu an vzeti: ali jest sim en greišnik, neisim te gnade vrejdin, temuč nemilosti inu serda Božijga, h timu tudi ta Hudič perdirja inu ta greih v tvoim serci taku respiha, de ti ništer ne moreš viditi, kakor tvojo nevrednust inu se moreš taku pred to neisrečeno gnado prestrašiti.

Greih stury prestrašene visty.

Tu je ena duhovna izkušnja, od katere ty žihri ludy, kakor smo my po naturi skoraj vsi, ništer ne vejdo, katera se navuči le v izkušejnu inu sicer nigdir, zakaj ta vegši dejl teh človékov žive taku, de ni na svoje greihe ni na Božjo gnado ne smislio. Ty pravi karsčeniki pak se pred tem prestrašjo inu se nym vselej zdy, de je tu preveč, de bi Bug za nyh volo tulikain imel sturiti, vselej mislio inu pravio, aj kaj sem jest, ter vsaj nejem vrejden, de bi meni Bug imel takovo milost izkazati. Le-tu se uže pak le-ta trošt inu vuk s Petrom imamo navučiti, kir se ta GOSPUD pruti njemu taku priaznivu pusty slišati, ker pravi: Ah Peter, jest nejsim zatu tukaj, de bi jest tebe hotel umoriti ali za tvojeh greihov volo štraifati, ne buj se, si li ti en greišnik, bodi dobre vole, iest znam inu premorem tebi od greihov pomagati inu hočem eniga velikiga moža iz tebe sturiti, obtu se ti za mojo stran ne buj, imej myr, tiga zdaj tebi nej potreba.

De taku le-ta trošt h timu služi, de se imamo vučiti, kadar takeršne misli naša serca hočejo strašiti inu zagova sturit, de te iste zaveržemo inu ijm prostora ne damo. Zakaj ta maininga Christuseva nej, de bi on ubogih greišnikov ne mogel terpejti, on je za nyh volo na zemlo prišal, zatu trošta on Petrusa le-tukaj zupar takove misli. Inu Luc. 12. pravi on: »Ne bui se ti maihinu kardelce, zakaj onu je vašiga Očeta dobrudopadenje, vam tu krajlestvu dati.«²⁰²⁴ Tukaj govory ta GOSPUD tudi s takovimi strašljivimi serci, kakor je Petrus bil, katera mislio: Kaj? Bi ti imel v nebu priti? S témi lubimi angeli v večnim vesselej inu izveličainju v nebi tam gori živejti? Ia kadar bi ti brumen inu svet bil: Kakor si zdaj, tu ne more biti, ni tebi dojti.

Christus hoče tem greišnikom milostiu biti.

2024| Lk 12,32.

Tu nejma biti, pravi Christus, vy se boytea li vy bi tu nejmejli sturiti, moj Oča hoče vam tu krajlestvu dati inu vam je hoče iz gnade inu milosti dati. Zakaj potehmal tiga vy, kakor ubogi grejšniki, nejste vrejdni, taku je tu vsaj njegova milostiva vola, de je on vam zabstoin inu iz gnade hoče dati. Zatu se nika pred tem ne prestrašite, vzamyte je gori, z lubezanjo inu s hvalo, kadar bi Bug nam poprej ne imel kaj dati, temuč de bi je poprej zaslužili inu tiga vrejdni bily, taku bi nam kumaj imel ta lubi kruh inu samo vodo vosčyti. Ali on nekar na naše zasluženje inu vrejdnust, temuč na našo nadlugo ali potrebo gleda inu na svojo gnado inu milost spomisli inu raven tiga potelesniga nam tudi ta večni leben šeinka.

Bug hoče iz gnade dati, kateriga smo my nevredni.

V takovi izkušnji tičy Petrus le-tukaj, on merka, de je tiga GOSPUDA Christusa dar inu žegen, de on na njegovo bessédo sred svojemi tovariši, taku eno veliko množico ryh na en vlak ujame, vsaj spomisli, de je takove dobrute

Izlaga tiga evangelia

2025| Lk 5,10.

cilu nevrejden, hoče za tiga volo cagati. Kaj, pravi Petrus, bi jest GOSPUD per tebi hotel dellati? Derži se k brunnim ludem, iest sim Bogu se smili, en hud greišni človik ali Christus njega trošta inu se drugači pruti njemu derži, kakor on misli, pravi: On bi imel prez straha biti inu svoj pokoy imeti, kakor de bi on hotel reči: Ena žleht rejč je za rybe, iest tebe hočo še k enimu človeskimu rybiču sturiti.²⁰²⁵ Zdaj ti imaš to službo, de si ti en rybič. Ali jest čem tebi glih sedaj enu drugu poročiti. de ti imaš vu eno drugo vodo ijti inu brumne svete ludy lovyti, tu nebu polnu ryb sturiti inu moreš moje krajlestvu taku napolniti, kakor so zdaj le-te rybe tvoj čolnič napolnile. H takovimu rybjemu lovu hočem jest tebi eno drugo mrežo dati, zlasti ta evangelium, skuzi ta imaš ti te izvolene lovyti, ony pak se bodejo morali pustit karstyti, verovati inu vekoma živejti. Inu tu boš nikar le na enim kraju ali mejstu, temuč po vsim ulnim svejtu delal zdaj tukaj enu mejstu, tamkaj pak eno cejlo deželo ujel inu prebnil.

Ta mreža k duhovnimu ryblovleijnju.

Tu je ta duhovni trošt, kateriga ta GOSPUD svojem jogrom da, de on nyh nikar le od lakote ne hoče pustit umrejeti, temuč nje postaviti v ta duhovski regiment ali oblast inu vus vulni svejt poslati, mej teimi krajli inu fyršti skuzi ta evangelium pustit rezglassiti inu oznanjovati. Aku se uže ta Hudič nad teim bo serdil inu so vso močjo zupar stavil, tu nič ne bo škodovalu, vener more ta besseda, si se serdi ali zmejaj ta Hudič, skuzi vus sveit dreinjati inu sad pernesti, de bodo veliku na Božjiga Synu verovali inu taku odpusčainje teh greihov prejeli, pravični, izveličani inu erbi tiga večniga lebna postali. Inu za tiga volo k enimu gvišnimu znameijnju je nam GOSPUD Bug svojo bessedo, karst, večerjo inu odpusčainje grehov zapustil inu oznanit poročil, katere so njegova mreža, s katero on te svoje iz tiga svita, v katerim je ta Hudič fyršt inu Bug, lovy, nje skuzi to isto pred to Hudičevo kunštjo inu tiga svita tyrannyo obaruje, v veri obderži inu poterdi, de s tem svitum ne bodo ferdamnani. Inu aku se lih za uboge grejšnike morajo spoznati, počutjo de ta greih nyh premaguje inu ta vera je slaba, de mislio, ony neiso tiga velikiga častitiga šaca vrejdnj, taku nje vsaj Christus trošta Luc. 12. kakor je pissanu inu pravi: »Nikar se ne bujte, ne gledajte tjakaj, aku ste vy tiga v Reidni ali nevreidni, temuč poslušajte, kaj jest vam pravim, vašiga Očeta dobru dopadenje je, vam tu krajlestvu dati.«²⁰²⁶ Ie li timu taku, vas ne bode vaš Oča v pakal pahnil, aku ste je vy lih zaslužili. Zatu le se mene deržite, pustite se karstiti, pojdite k zacramentu, pustite se skuzi evangelium k meni vlejči inu ujeti, za drugu vse nejmate obene skarbi imejti.

2026| Lk 12,31–32.

Dobra dela pridejo iz te vere.

Taku ima vaša lubezan raven tiga exempla, de imamo Božja besseda radi poslušati, le-ta dva štuka. Ta pervi, aku nas lih Bug en čas pusty buštvu terpejti inu zabstojn dellati, de vener h pravimu čassu s svojem žegnom hoče k nam priti inu nam pomagati. Ta drugi, de nam tudi zupar ta greih hoče pomoči inu nas nikar ferdamnati, zatu on nam da tudi svojo bessedo inu nas ž njo trošta, de imamo gvišnu verovati, my smo njegovi otroci. Takovi ljudje sture potle tudi prava dobra dela, kir poprej skuzi to bessedo inu nyh vero vejdo, de skuzi Christusa eniga milostiviga Boga inu Očeta v nebi imajo, kateriga rybice so, kateri tudi v njegovi bessedi, kakor v njegovi mreži dobru obarovani pred vso nesrečo bodejo. Ty mogo tudi v pomankainju, v lakoti inu v kumri, vesseli inu dobre vole biti inu reči: Aku jest lih le-tukaj ubuštvu terpim, taku vsaj le tu mene nič ne škoduje, jest vener vejm, de mene moj lubi Bug ne bode pustil nadluge dolgu terpejti. Zakaj je li on meni Christusa dal inu v njemu vse izveličanje, on bode tudi tulikain pervergal, de tu tellu ta kratik čass mojga lebna, svojo potrebo bode imelu.

Taku

na VI. nedello po S. Troyci.

Taku je tu uže GOSPUDOVA narvekši sarb, de naša serca trošta inu nas zagviša, de my terdnu verujemo inu na tem nikar cbiuvlamo, de imamo eniga milostiviga Boga v nebesih. Kateri tu taku veruje, ta ne bode le za obenu poteles nu pomankainje rodil, temuč tudi ne bode ništer maral, aku se glih ta Hudič inu svejt bo serdil: de je nam le Bug milostiv, nebu inu vsi lubi angeli se nas vessele. De uže my bomo tudi takovu mogli terdnu verovati inu v vsejh izkušnjavah potelesnih inu duhovnih taku se troštati, tu nam vosčy naš lubi Oča v nebi, skuzi Jezusa Christusa svojga Synu inu našiga lubiga GOSPUDA, amen.

NA ŠESTO NEDELLO

PO S. TROYCI, EVANGELIUM

MATH. NA V. CAP. ²⁰²⁷

2027|Evangelij po Mateju 5.

NAŠ GOSPUD Jezus je djal k svojem jogrom: »Aku vaša pravica ne bo obilneša, kakor je pissarjev inu farizeerjev, taku vy ne pridete v nebesku krajlestvu.«
»Vy ste slišali, de je h starišem rečenu, ti neimaš ubyati: Kateri pak ubye, ta je sodbe dolžan. Jest pak vam povém: Kateri se s svojm bratom serdy, ta je sodbe dolžan. Kateri pak k svojmu bratu reče: »raha«²⁰²⁸, ta je svejta dolžan. Kateri pak reče: »no-rec«, ta je paklenskiga ognja dolžan. Zatu, kadar ti tvoj dar na altar offraš inu tebi ondi na missal pride, de tvoj brat ima kej kaj zupar tebe: Taku pusti ondi pred altarjem tvoj dar inu pojdi poprej tjakaj inu spravi se s tvojem bratom inu tedaj pri-di inu offraj tvoj dar. Bodi dobre vole s tvojem zuparnikom hitru, dokler si še per njemu na poti,

de te-

2028| Nespametnež.

Izlaga tiga evangelia

*de tebe ta župarnik kej enkrat rihtarju ne izda inu rihtar tebe ne izda hlapcu inu boš v ječo veržen. Iest tebi risničnu poveim, ti ne prideš od tod vunkaj, dokler puslednje škuface ne plačasš».*²⁰²⁹

2029| Mt 5,20–26.

2030| Iz govora leta /15/34.

Ex concione, anno
34.²⁰³⁰
My bi imejli pravi
karsčenički biti.

Le-tim evangeliu my vidimo, de naš lubi GOSPUD Christus svoje karsčeničke taku hoče vučiti, de kadar verujo inu so karsčeni, inu imajo uže tu ime inu gospostvu ali čast, de bodo karsčenički imenovani inu so vse žlaht duhovnu blagu inu daruve prejeli, tudi mislio en pravi leben mej sabo pelati, kateri nej falš ni hynavski, zakaj on nam nej eno falš gnado pustil dujti, katera bi le ta šain imejla, temuč ravnu kakor so naši greihi pravi, veliki, ferdamlivi inu nikar malani greihi: Taku je tudi v njegovi gnadi zgul risnica inu enu pravu risničnu rovnainje. Zatu my imamo misliti, de se nikar falš pruti našimu bližnimu ne zaderžimo, temuč zvejstu inu risničnu, kakor je Bug pruti nam sa naših greihov volo se izkazal.

Za le-tiga urzaha volo, vzame ta GOSPUD v tem današnjem evangeliu to petó zapuvid pred se inu nam naprej postavi en exempel, pred katerim se imamo varovati inu pravi: Aku vaša pravica ne bo obilneša kakor je teh pissarjev inu farizeerjev, taku vy ne pridete v nebesku krajlestvu. Tu je ena kratka šententja inu maihinu bessedi, de, kateri v nebu hoče, ta more eno bulšo brumo imejti, kakor ty farizeerji. Kaj je uže teh farizeerjev bruma? Odgovor. Nad farizeerij nej bilu krivu, de so za vu enim leipim čistim ne pohušanskim lebnu inu živleijnju deržali. Zakaj takovu hoče Bug pred vsemi ričmy od nas imejti, kakor njegova besseda le-tukaj stoji: »Ti nejmaš ubyati, ti neimaš prešuštvati, ti neimaš krasti, nikar lagati, etc.«²⁰³¹ Kateri v takovi pokorsčini žive, ta stury prov. Ampak tu je krivu bilu na teh farizeerih, de so se za takovih vunainih dell, čistosti inu poštenja volo offertovali inu so brumni inu pravični pred Bugom skuzi tu istu hoteli biti, so v žihrosti živejli, kakor de bi ta postava obene tožbe dajle čez nje ne imejla, de so jo uže popolnoma dopolnyli, ker vsaj Bug nikar le ta dela, temuč tudi enu čistu novu serce hoče imejti. Pred takovo žihrostjo nas ta GOSPUD opomina, de bi se varovali. Če glih z našimi delli nikoger ne rezžalimo inu smo pred vsakaterim prez zvarra, de se vsaj zatu nikar za brumne ne deržimo, ni to isto našo brumo ne hvalimo, kakor de bi bily Bogu vso pokorsčino popolnoma izkazali. Zakaj Christus pravi le-tukaj: Aku gdu lih z roko ne ubya, taku on vener more en merdrar inu prestopavec le-te zapuvidi pred Bugom biti. Urzah je, de Bug nej le tu ubyanje, kateru se z roko dopernesse inu permere, temuč tudi v serci ta serd, eno serdito bessédo, en serdit pogled v le-tej zapuvidi prepovédal.

Taku je uže ta farizeerska pravica, vunaj nja bruma nikar ubyati, nikar prešuštvati, nikar krasti, ni misliti de za takovih dell volo smo brumni inu svety inu ništer več ne potrebujemo, de ta postava nejma obene tožbe čez nas, de smo je zadosti sturili inu dopolnili, Bug je z nami z myrom inu se več ne serdy, aku lih naše serce iznotraj polnu greiha, hudih luštov inu žeili težy. Le-ta pravica, pravi Christus, ne sliši v nebu, temuč v ta pakal. Zakaj Božje zapuvidi se ne puste s hudimi delli dopolniti, tu serce more čistu od vsiga serda biti, od sovraštva inu nyda, nečistosti inu od vseh žlaht hudih luštov ali žely. Kateri tu more dopernesti, ta more reči, de je brumen. Kadar pak v tem sercej ty greihi inu hudi lušti še neiso vsi mertvi, temuč se giblejo, aku je ti glih nikar vselej v tu djanje ali v dellu ne perpraviš, taku se vsaj varuj, de se ti za
brum-

Tej postavi Božji
se zadosti ne zgody
z deili.

2031| 2 Mz 20,13–16.

na VI. nedello po S. Troyci.

brumniga ne deržiš ali za takove tvoje brume volo v nebu priti misliš, h timu sliši ena vissokeiša inu bulša pravica, pravi Christus, s teh pissarjev inu fari-zeerjev pravico ne pridete vy v nebu.

Kaj je uže ta bulša pravica? Le-ta, kadar so dela inu serce kmallu brum-na inu se po Božji bessédi rovnajo, de nikar le ta roka ne ubya, temuč tudi tu serce je prez vsiga serda. De ti nikar le z djajnjem neise en prešuštnik, temuč de je tvoje serce tudi cilu čistu, prez vsiga hudiga lušta inu žejle inu taku v drugih zapuvidah vseh nič ne prestopiš. Zakaj takovu terja ta postava inu ne hoče le tu dellu samu imejti, temuč enu čistu serce, kateru se skuzi inu skuzi s Božjo bessedo inu postavo zgliha.

Kaj je ta bulša pravica.

Ia, ti praviš, kej se najde enu takovu serce? Iest ga v meni ne najdem, ti v tebi tudi nikar. Zakaj onu se hitru pergody, de ti za volo ene same bes-sedece, katera tebi kej nej dopadla, od serda boš premagan. Taku se hudi lušti puste v serci tudi cilu hitru obuditi, tar čestu zupar naše misli inu vo-lo, de bi my raiši od nyh hoteli prosti biti inu se velikokrat sami čez se re-serdimo inu sovražimo. Kaj tedaj moremo sturiti? Takove vissoke pravice (tu je, enu čistu serce) my nejmano inu vsaj le-tukaj slišimo to pravdo, aku naša pravica ne bode bulša, kakor teh pissarjev inu farizeerjev, taku my ne bomo v tu nebešku krajlestvu prišli. Odgovor. Tu moremo sturiti, my nej-mamo tem pissarjem inu farizeerjem glih ali enaki biti, de bi se za naših dell volo brumni zdejli, temuč raven vsiga dobriga, kar my sturimo inu premo-remo, imamo se pred Bugom ponižati inu reči: Lubi GOSPUD, jest sim en ubog greišnik, bodi ti meni milostiv inu ne sodi mene po mojih dellih, temuč po tvojij gnadi inn milosti, katero si ti nam v Christusu oblubil inu izkazal.

Te postave ne more oben človik deržati.

Taku le-ta vuk le-tu v sebi derži, de nas ta GOSPUD pred to duhovno offertjo opomina inu nas hoče k spoznanju našiga nečistiga hudiga serca inu greišne nature vižat inu na zavupainje njegove gnade pot pokazat inu perpra-vit. Tu je tedaj ta prava pravica, katera v nebu sliši, ta ne stoji v naših dellih, aku lih imajo ta ista sveta, dobra inu prez tadla biti, temuč v odpusčanju teh greihov inu na tej gnadi Božji. Zakaj aku je lih taku deleč perpravimo, de nikogar z djanjem ne resserdimo ali rezžalimo inu se po Božji bessedi inu voli z vsem flissom deržimo inu živemo, taku je vsaj tu narvegše pomankainje na tem, de je tu serce že polnu hudih

Duhovna offert.

Kateri uže iz te bessede Christuseve ta navuk ima inu veruje, de so ta-kovi greihi njemu odpusčeni, ta je pravičen, nikar za svojo volo, zakaj on ima že greihe, temuč za te gnade volo, de so takovi greihi skuzi to vero na Chris-tusa njemu odpusčeni. Zatu pravi Petrus v tem Djanju teh apostolov na 15. »Bug ta očisti vsih serca skuzi to vero.«²⁰³² Le-tu očisčenje pak se nikar taku ne gody, de bi my obenih hudih missal ni luštov več v serci ne počutili, kate-ru se poprej ne bode zgudilu, dokler de my pokoppani inu spet h timu dru-gimu inu večnimu lebnu bomo gori vstali, tedaj bode tu serce v tem djanju risničnu očisčenu. Le-tukaj pak se takovu le v bessedi inu veri zgody, de Bug teh greihov za Christusevo volo ne hoče perraitati ni štraffati, temuč odpus-titi inu šeinkati. Ali vsaj pride vener ta sad te vere, de my skuzi pomuč tiga Svetiga Duha začnemo brumni biti inu Bogu njegovo pokorsčino izkazati ali ta ista (kakor je rečenu) je že ena ne popolnoma pokorsčina, zatu more od-pusčanje teh greihov poleg inu zraven vselej biti.

Kaj je ta prava pravica, katero my imamo inu moramo imeiti.

Le-te besséde, ker ta GOSPUD pravi: Aku vaša pravica ne bode bulša, kakor teh pissarjev inu farizeerjev, taku vy ne bote v tu nebesku krajlestvu pri-šli, se nejmano taku izlagati, kakor de bi bila teh farizeerjev dela sama na sebi huda. Zakaj de ta farizeer, Luc. na 18. cap. hvali: »On nej krivičin, oben rupar²⁰³³ oben prešuštnik, on se posti dvakrat v tedni inu da je desetino od vsiga kar

2032| Apd 15,9.

2033| Grabežljivec.

x ima«,

Izlaga tiga evangelia

2034 Lk 18,11–12.		ima ²⁰³⁴ , tu nej bilu krivu inu bi bilu vosčit, de bi se vsi človeki v tem vunainim lebnu taku zaderžali, taku bi posvitna gosposčina, ta rabel, oča inu mati, gospud inu frauva v hiši, s hudimi lotri inu zanikernimi ludmy nikar tulikain k šaffti ne imejli. Ampak na tem je krivu de se ta farizeer za takoviga lebna ali življenja volo za pravičniga je deržal inu meinil on bi ne potreboval, de bi njemu Bug mjlostiv bil inu njemu njegove greihe inu hude lušte v serci odpustil. Pred tem nas le-tu opomina ta GOSPUD, de per takovi pravici nejmamo ostati, temuč po eni bulši trahtati, aku hočmo v nebesku krajlestvu priti: Inu postavi nam za tiga volo en exempel naprej, te pete zapuvidi, de se iz te iste imamo vučiti, kaj je ta farizeerska pravica inu se pred njo varovati.
2035 2 Mz 20,13.	Izlaga te pete zapuvidi.	Ta peta zapuvid, kakor vy veiste, se pravi le-taku: »Ti neimaš ubyati.« ²⁰³⁵ Tukaj so ty farizeerji se zdejli, kadar so le tulikain mogli deržati, de neiso z roko ubyali, taku so le-tej zapuvidi zadosti sturili inu nym nej ništer družiga potreba. Nihče bi nyh ne imel h drugimu permorovati. Ali Christus jo vissokeiši napne inu pravi: Nikar taku tovariš, to ima eno drugo mainingo. Kadar bi ta peta zapuvid le-taku prepovedala, de tvoja roka nejma ubyati, taku bi le-tej zapuvidi zadosti bil sturil en vsakateri, kateri nikoger z roko nej ubyl ali umuril. Ali ona le-taku prepoveduje: »Ti neimaš ubyati« ²⁰³⁶ , tu je, tvoje serce, tvoje misli, vse kar ti imaš inu je na tebi, tu nejma tvojmu bližnimu škodlivu biti. Ti neimaš le tiga tellessa ali trupla ubyti, temuč pred vsem se varovati, kar k smerti služi.
2036 2 Mz 20,13.	Ti neimaš ubyati.	Iz tiga je očitu inu zastopnu, de ta GOSPUD to bessedico ubyti ali umoriti nikar taku ne meni, de bi se zastopilu, ta život vzeti inu iz eniga eno merho sturiti, temuč ona zapopade vse djanje, iz kateriga bi za tvojo volo morala ta smert priti. Kakor kadar si ti komu sovraž inu mu ne vosčiš en ugrizlaj kruha, kakor ta bogati mož timu ubogimu Lazarusu, en takov človik bi moral za tvojo volo umrejtji inu konec vzeti. Ti ga ja ne zadaviš s pestjo ali z roko, vener si en merdrar, po tem špruhu s. Ambroža: »Si non pavisti, occidisti.« ²⁰³⁷ Tu je, aku mu neisi dal jeisti, taku si ga vsaj umuril. Inu 1. Ioan. 3. »Kateri svojga brata sovraži, ta je en uboinik inu vy veiste, de en uboinik néjma v sebi ostaneciga večniga lebna« ²⁰³⁸ , urzah, kir je sovraštvu, tu manka le na pravimu čassu, kateri čass, kadar en sovražnik dobi, se lahko pergodij, de tiga, kateriga je sovražil, ubije inu umori.
2037 Če ga nisi nahrnil, si ga umoril.	Kaj se umoryti imenuje.	Zatu, kateri hoče le-to zapuvid deržati, ta ne more le to roko per sebi ob deržati, temuč tu serce ima tudi prez vsiga serda biti, ocy nikoker serditu ali gardu pogledati, v usta nikomer obene tarde besséde dati, tudi tem, ker vus svejt bi moral reči, de so vse hudu nad namy zaslužili, za tiga volo da ta GOSPUD očitu na znanje, de ludje na četvero vižo le-to zapuvid prestopajo. Nerpervič s tem sercom, kadar se tu istu k serdu inu k nepriazni zupar našiga bližniga pusty zdražiti. H drugimu, kadar tu serce se izkaže inu ta človik spriča z djanjem de se serdy. Kakor kadar ti mimu tvojga bližniga greš, ne hoč na njega pogledati, ž nym nikar govoriti, njega nikar, kadar on tebi dobru uzda, zahvaliti, etc. Zakaj ta bessedica »raha«, katero ta GOSPUD le-tukaj govori, sé zastopi narveč en serdit nepriazniv pogled, ker se ta serd na očeh ali v obličju vidi, ali na tej bessédi sliši. H tretimu, kadar ta serd iz tiga serca v ta usta pride, de ludje preklinajo, te ludy hudu opravljajo ali sicer ništer dobriga od nyh ne govore. Tu četertu je tu narvejshe ²⁰³⁹ inu huiše, kadar vse vkupe pride, enu serditu serce, nepriazniv obraz, serdit jezik inu serdita roka, de ludje se byejo inu eden družiga umore ali žele umoriti.
2038 1 Jn 3,15.	Zupar to peto zapuvid greišio na četvero vižo.	Obtu aku je lih enu prelomnenje le-te zapuvidi vselej vekši kakor drugu, (zakaj ta GOSPUD je sam dily inu stury rezlotke teh štraifing) taku so vsaj vse (tu manše kakor tu vegše) zupar to zapuvid greihi, de kateri le v serci eno zuparno volo,
2039 Vejkše.	I. II. III. IIII.	
	Nihče ne deržy te pete zapuvidi prov.	

na VI. nedello po S. Troyci.

voló, serd ali nepriazen zupar tiga družiga nossi, se kliče inu je pred Bugom tudi en uboinik, tukaj ti uže dobru pomisli, aku si ti le-to zapuvid taku čistu vse tvoje živoče dny deržal ali že deržati moreš, kakor je njo Christus deržati zapovedal. Ti bodeš moral spoznati, aku ti neisi en hynavec, de je nikar le nejsi deržal, temuč de je tebi tudi cilu nemogoče. Kai uže moreš sturiti? Zakaj de Bug tu prestopleinje svoje bessede hoče štraifati, da Moizes s čistimi zastopnimi bessedami na znanje, ker on pravi, Deut. 28. »Preklet bodi, kateri nikar vse bessede le-te postave ne dopolni, de bi po nyh sturil.«²⁰⁴⁰

Taku ti imaš sturiti, kakor tebe Christus le-tukaj vučy, de se tj ja varuješ, de oben pissar ni farizeer ne bodeš, ali de bi se ti zatu hotel za brumniga deržati, aku lih nejsi s pestjo ali z roko ubijal ali koga umuril: temuč merkaj na tvoje serce, na tvoja usta, na tvoj obraz inu aku ti počuteš, de je tebe serd obšel, taku se hitru k Bugi oberni inu reci: GOSPUD, jest ubog greišnik sim zupar to peto zapuvid sturil, sim se pustil userditi, sim se nepriaznivu s bessedami inu s obrazom pruti moimu bližnimu deržal, odpusti meni le-ta moj velik greih inu daj meni to gnado, de se jest pobulšam inu takoviga naprej nikar več ne sturim. Tu je en štuk, kateri ti imaš sturiti, kateriga ty farizeerji ne sture, kir v vsej žihrosti živejo inu takov serd za en maihin greih štemajo inu za odpuscainje teh greihov ne prossio.

Potle ima tudi tu biti, de se sam moistriš, timu serdu nikar predolgo ujdzo nepustjš, temuč aku ga glih iz serca taku hitru ne moreš izpustit, de vsaj takov greih nerpervič tvojmu Bogu iz cejlīga serca spoznaš inu tožiš inu za odpuscainje teh greihov prossiš inu potle se taku zlu braniš, de takov serd, kateri v serci že nej cilu pozablen, se nikar zupet ne ukoreny inu po čassu vun izryne inu ti se z nepriaznivim obrazom, s hudimi bessedami inu s bojno roko ne izkažeš, temuč narmainje ta serd skrivaš, priaznivo s tvojem bližnim govoriš. Tedaj ena dobra besseda enu dobru meistu najde inu bodeš gvišnu izkussil, de, kadar se ti taku derziš, ta serd bode od dan do dne iz tiga serca bejžal inu kakor en dym poginil.

Taku ty farizeerji nejsi sturili, ony ta serd v serci, nepriazniv obraz, ja tudi te hude bessede, neiso za oben greih deržali, so je za tiga volo fray inu prez straha iz serca pustili puit. Zakaj le-ta greih ta serd, ima susseb le-to šego, de se zna leip dellati inu izgovarjati, zakaj my takove misli sebi dellamo inu rajtamo, ta je meni tu inu tu sturil, tar bi jest ne imel serditu gledati, ni zatu se serditi, jest bi krivu delal, zakaj jest bi njega v njegovim hudim naprej vzetju poterdil. Iest morem tiga lotra vučiti, on bi sicer cilu predivji bil inu se prevzel etc. Kadar je uže tu serce poprej k serdu nagnenu inu ta missal h timu pride, de je prov inu dobru s tem bližnim za njegoviga nespodobniga djanja se serditi, nату se stuprov ta ogen prov vname inu je ta Ĥudič svoj špil ali igro dobil, de ta serd od dan do dne, le če dajle vegši inu ta serca le če dajle več enu pruti timu drugimu bodo reziezena inu rezdražena.

Pred teim ta GOSPUD nas opomina, de se my takovim farizeerskim mislom ne pustimo zapelati, temuč imamo pravi karsčeniki biti, kateri prov delajo ali vsaj tu krivu spoznajo inu Boga za gnado prossiti, de bi nam hotel odpustiti inu čista serca dati. Kateri bi se uže taku po teh desetih zapuvidah deržal, ne meiniš ti, de bi vsako uro urzah imel, svoje greihe izpovejdati, moliti inu se v veri inu v bessedi vaditi? Zakaj tu iz povejdanje more biti, kadar nas ta serd ali drugi lušti prenaglio, de my nyh ne taimo ni ne izgovarjamo, temuč Bogu spoznamo inu njemu iz cejlīga serca se izpovedamo, de smo my krivu sturili. Potle more ta molitov tudi priti, de bi Bug tiga nam ne hotel perrajtati, temuč odpustiti inu nas za Christusevo volo, skuzi svojga Svetiga Duha na-

x 2 prej

2040| 5 Mz 28,15.

Koku ludje imajo sturiti, kadar ony neiso Božje zapuvidi deržali.

Teh farizejov pravica.

Ludje ta serd znašio, kakor de bi on ne bil oben greih.

Karsčanska pravica.

Izlaga tiga evangelia

prej brumni še sturiti, na takovo molitov imamo verovati inu nikar cbiuvlati, de je nam skuzi Christusa le-ta inu vsi drugi greihi odpusčen.

Tu se pravi prov po postavi ali desetih zapuvidah živejti inu nej potreba po drugih dobrih dellih ali Božjih službah okuli gledati, kakor ta papež inu njegovu kardellu stury, ta težy čez ušessa v ti farizeerski pravici, kakor ta špruh, s katerim ony, ravnu kakor ty farizeerji, to peto zapuvid le na tu vurnainje dellu vleičejo, pričuje: »Rancorem ponere necesse est, sed signa rancoris non,«²⁰⁴¹ tu se pravi, ta serd imaš pustit pasti, ampak ta znamenja tiga serda nej potreba pustit pasti. Tu je, kadar gdu tebi kaj žaliga stury, taku ne misli, de bi ti njemu zatu hotel sovraž biti ali njega byti. De ti pak ž nym ne govoriš, obeniga tovarštva več ž nym neimaš, na tem ništer ne ležy, tudi nej oben greih. Zatu so papežniki te deset zapuvidi za eno žleht reič deržali, s katero bi le posvitni ljudje imejli okuli hoditi: Sebi pak so lastne inu vissokeiše Božje službe inu dela znašli. Kateri pak bi hotel te deset zapuvidi deržat, kakor sim jest zdaj le od te pete govuril, jest meinim, de bi ta imel zadosti k opravilu inu bi njemu nikar ne bilu potreba po drugih dobrih dellih inu Božjih službah gledati.

Nu je pak ta GOSPUD čez masso silnu britku naklada inu hoče, aku my hočmo karsčeniki biti, de bi my se lej upo teh deset zapuvidah imejli živeti, zakaj tu je en terd špruh, ker on narpervič pravi: Aku vaša pravica ne bode bulši, kakor teh farizeerjev inu pissarjev, taku vy ne bote v nebesku krajlestvu prišli. Potler na koncu stury dvej partye, zakaj kir je serd inu kreg, tu so vselej dvej partye. Ta ena katera krivu stury inu ta drugi dejl režali. Ta druga, katera bode rezžalena. Timu uže, kateri je k serdu urzah dal inu je tiga družiga režalil, pravi ta GOSPUD le-tukaj, de ima mislit, s Bugom inu s Božjo službo se ništer ne pečat, taku dolgu, de se je poprej zmyril s svojim zuparnikom inu pravi le-taku.

Kadar ti hoč offrati tvoj dar inu tukaj pred altarjem spumniš, de tvoj brat kej kaj zupar tebe ima, taku pusti tvoj dar tukaj inu se zmyri poprej s tvojem bratom. Aku se takovu ne zgody, taku je tvoj offer inu Božja služba zabstoin inu Bug nejma obeniga dopadenja na njej.

Z le-temi bessedami je ta GOSPUD teh farizeerjev misli silnu lipu sedel, ty so meinili, de bi hoteli Bogu en dym pred očy sturiti, de bi nyh nyda inu sovraštva v serci zupar tiga bližniga ne imel viditi inu drugi ljudje bi nje tudi imejli za brumne deržati. Ne, tu je ne stury, ti se sam ogolufaš, Bug gleda narparvič na tvoje serce, koku se pruti tvojmu bližnimu deržy, aku je v sovraštvi inu vnydu naide, taku ti nemisli, de enu dopadeinje na tvojem offri ali Božji službi ima. Zakaj kadar je zapovedal: »Lubi tvojga bližniga kakor sam sebe«²⁰⁴², taku hoče pred vsemi ričmy to isto pokorsčino od tebe imejti ali tebe cilu ne hoče. Zakaj kaj bi tu bilu, de bi ti hotel našimu GOSPUDŪ Bogu eniga volla, kateri je deset zlatih vrejden, šeinkati inu poleg tiga tvojga brata do smerti ubyti? Tu bi se rekle eno škufico tukaj dati inu na enim drugim mejstu stu tavžent zlatih ukrasti. Tu nejma inu ne more biti. Hočeš li ti Bogu služiti, taku ti njemu služy s takovim sercom, kateru tvojmu bližnimu nej sovraž, sicer imaš vejdti, de je tvoja služba pred Bugom ena gnusnoba.

Od tiga pride, de veliku, kadar v serdi inu v sovraštvi pruti s tvojem bližnjm stoje, se od zacramenta derže inu ne hote obeniga Oča naša moliti. Zakaj ta besseda nje same udari, ker molio: Odpusti nam naše dolge, kakor my tudi odpusčamo našim dolžnikom. So v skerbi, kadar ne odpuste, de ony reko ta urtel sami čez sebe, de bi Bug tudi nym ne imel odpustiti. Tu je reis inu ne smej tudi nihče drugači misliti. Aku ti uže ne hoč odpustiti, taku tebi tudi Bug ne bode odpustil, iz tiga nikuli več drugači ne bode. Zatu spomisli dobru, kaj

2041| Zamero gojiti se sme, kazati pa se tega ne sme.

Ty papežniki le-ta zapuvid prov ne izlagajo.

Kaj ta ima sturiti, kateri je druge režalil.

2042| 3 Mz 19,18.

Aku se ljudje za kreiga volo od zacramenta imajo deržati.

na VI. nedello po S. Troyci.

kaj ti sam sebi za eno kopel perpraviš, kadar ti ta serd ohraniš inu od niega ne pustiš. Zakaj tvoje ričy ne boš s tem bulše sturil, aku ti ne hoč moliti ni k zacramentu ijti, temuč le huiše. Zakaj koker te Bug najde, taku te sodi. Zatu slušaj ta svit Christusev, ponižai se pred Bugom inu spoznaj tvoje greihe. Potle se tudi zmyri inu spravi s tvojem bližnim inu pusti ta serd pasti, tedaj ti uže offraj tvoj dar, etc. Sicer ti le-tukai slišiš, de se ti s Bugom neimaš ništer pečati, kakor kateri sebi tvoj offer, molitov, etc. ne hoče pustit dopasti. Tu meini Christus, ker on pravi: »Pusti tvoj dar pred altarjem.«²⁰⁴³ Kakor de bi on hotel reči: Ti vsaj ništer pred Bugom s tem ne opraviš.

2043| Mt 5,24.

Tu je ta en dejl, kateri k serdu urzah da inu režali svojga bližniga, ta se ima nikar le pred Bugom ponižati, de je krivu sturil, temuč tudi pred svojem bližnim inu potle odpuscainja per Bugi čakati.

Ta drugi dejl uže, kateri je režaljen inu meini de ima dober urzah, de se serdi, tiga obaruje inu opomina ta GOSPUD tudi, de bi rad imel odpustiti inu nikar dolgu praznovati ali se dolgu pustit prossiti, zakaj tukaj pravi ta GOSPUD je ena velika farlikost inu kadar bi se ti hotel dolgu pustit prossit inu k zmyrjenju nikar pernareden biti, taku bi tvoia zuparna partya to reič timu rihtarju, Bogu v nebi imela poročiti inu reči: GOSPUD, jest sim sturil, kar sim imel, per tebi jest gnado najdem, ampak per teh ludeh nikar, na tu jest tebi hočem tu poročiti. Kadar bo pak tebe Bug taku pre-naglil, kaj ti meiniš, de ta urtel bode? On bode tebe vzal, kir neč odpustiti ni pozabiti inu timu služabniku izdal inu bo tebe v to keho pustil vrejči, iz te iste ti ne prideš, samuč de plačaš to puslednjo škufico. Tu je, tukaj nejma obene gnade biti, kakor on Luc. 6. pravi: »S to mero, s katero vy merite, se bode vam zupet merilu.«²⁰⁴⁴ Taku hoče ta GOSPUD ne obejuh deilih imejti, de ludje imajo milostivi biti, ta serd pustiti pasti inu de en vsakateri ima priazniv biti, sicer ta peta zapuvid naprej stopi inu nas zatoži, de smo my uboiniki pred Bugom, za tiga volo tudi ta štraifinga ne bode vuni ostalla.

Kateri je režalen, ta ima rad odpustiti.

2044| Lk 6,38.

Takov vuk inu leban ima mej karsčeni ostati inu s flissom obderžan biti, sicer se Bogu obenu dobru dopadenje na tem ne zgody inu my sami sebi škodo sturimo, nikar le na téllessu inu blagej, temuč tudi na duši, kakor ta GOSPUD prity.

Ampak izvunaj tiga karsčanskiga stanu ali krajlestva Christuseviga v posvitnih službah inu stannuvih, ta peta zapuvid nejma več svoje moči ni krafft imeiti, v teh istih je Bug eno sussebno zapuvid dal, katero imajo ludje slušati inu po tei isti sturiti. Zakaj kateri je v posvitnim regimentu, ta ima zapuvid, de se ima serditi, štraifati inu umoriti, kadar kaj nespodobniga od teh podložnikov bode sturjeniga. Item, oča inu mati v hiši, imajo eno sussebno zapuvid od Buga čez otroke inu družino, de se nejmajo zmejati, kadar so otroci ali družina kaj pregrešili, temuč imajo zvariti inu redle štraifati, tu nym Bug zapovej, aku ga ne sture, taku so Bogu nepokorni inu sture zupar nyh službo inu zapuvid. Zatu nej ta maininga te pete zapuvidi, de bi imel en tat k rihtarju reči: Nikar mene ne obeissi, zakaj v ti peti zapuvidi stoji pissanu: »Ti neimaš ubyati.«²⁰⁴⁵ Takovu on ima k svoje glihe enimu reči, kateri nej v službi. Ampak ti gosposčini je tu zapovedanu, de ima ta meč nucati, de timu hudimu bode brainenu.

Kateri je v eni službi, ta se ima serditi, kadar se nikar prov ne gody.

2045| 2 Mz 20,13.

Taku bi se nespodobilu, kadar bi ena dekla v hiši, kadar je kei kaj zapustila, zamudila iz lenobe, hotela k svojej frauvi reči: Luba frauva, vy ste tudi ena karsčenica, smislite na to peto zapuvid, de se vy z mano ne serdite, zakaj tu je prepovedanu, kateri se s svojem bližnim serdy, (pravi Christus) ta je te sodbe dolžan.²⁰⁴⁶ Ne dekla, Bug je eno drugo ordningo sturil, ti si dekla inu imaš tvojej službi inu kar se tebi poročy, s flissom strejči. Aku ga ti ne sturiš,

2046| 5 Mz 19,4–6.

Izlaga tiga evangelia

taku se tebe nejmajo dobre besséde k lonu dati, temuč zatu štrajfati, tu je Bug nikar le gospudom inu frauvan v hiši, temuč v tem posvitnim regimentu tej gospočini gori naluzil: Takov serd taku malu dela, de bi eden ne bil en karsčeničnik, kakor ta služba inu poklicainje kateru imajo, tu bi je pak sturilu, kadar bi ony ne hoteli svojo službo opraviti, hišnu inu meistnu pošteinje, skuzi nemarnu gori gledainje pustit pasti, otrokom inu družini po nyh voli vse pustit rovnati inu timu hudimu nikar per redu branyti.

De taku le-ta rezlotik ostane, v tem krajlestvi Christusevim nejma oben serd biti, temuč zgul priaznivost inu lubezan, de tu serce pruti nikomer ne bo serditu, tudi ni usta ni roka nikogar ne obnoryo inu ne ogolufajo. Ampak v tiga svita krajlestvi inu v hišnim regimentu, imajo usta inu roke po eniga vsakateriga stanu inu službi, hudu sturiti inu škodovati vsem tem, kir se hudu derže inu nikar ne sture, kar je nym zapovedanu, zakaj tu ne vela šonati ali milost izkazati, temuč štraffati. Kateri pak s to štraifingo zastoy, ta timu narvišimu rihtarju Bogu samimu urzah da, de on more priti inu tu hudu štraifati. Na tém ludje malu dobe. Zakaj kadar Bug pride, taku on dobru pride inu dolgu deržy s svojo štraifingo.

Tu je ta vuk tiga današniga evangelia. Naš lubi GOSPUD Bug pomagaj nam s svojem Svetim Duhom, de se my kakor karsčenički eden pruti timu drugimu deržimo inu de en vsa kateri v svojej službi inu stanu, kar mu je poročenu, s flissom opravi, amen.

NA SEDMO NEDELLO

PO S. TROYCI, EVANGELION

MARCI NA VIII. CAP. ²⁰⁴⁷

2047|Evangelij po Marku 8.

V Tem istim čassu, kadar je veliku folka ondi bilu inu neiso imejli kaj jésti, je Jezus svoje jogre k sebi poklical inu je k nym djali: »Meni se le-ty ludje v serci smilio, zakaj onu so uže try dny per meni ostali inu némajó kaj jésti. Jnu aku jest nje tesče domov od sebe pustim, taku ony bodo obnemogli

na VII. nedello po S. Troyci.

mogli na potu: Zakaj eni mej nymi, so bily od daleč prišli.« Njegovi jogri so njemu odgovurili: »Od kod vžamemo kruha v tej pusčavi, de nje nasitimo?« Fnu on je nje vprašal: »Kuliku kruhov imate?« Ony so djali: »Sedem.« Fnu on je zapovedal timu folku, de so sedli na zemlo. Fnu on je vzel te sedem kruhe inu je zahvalil inu je nje rezlomil inu je nje dal svojem jogrom, de bi nje naprej polužili. Fnu ony so je timu folku naprej polužili. Fnu ony so tudi imejli enu mallu ribic inu on je zahvalil inu je pustil te iste tudi naprej nesti. Ony so pak jejdli inu so siti postali inu so pobrali koscev, kir so bily ostali, sedem korb. Fnu nyh je bilu okuli štiri tavžent, kir so jejdli inu on je nje pustil od sebe.«²⁰⁴⁸

E-tu čudu je naš lubi GOSPUĐ Jezus dvakrat sturil. Zakaj v srejd posta sliši vaša lubezan, de je on s petemi kruhi inu dvejma rybama, pet tavžent mož, prez žen inu otruk našpižal inu je dvanaist korb drobtin prebilo.²⁰⁵⁰ V tem današnjim evangeliu pak slišite vy, koku je on s sedmimi kruhi inu z mallu rybicami, štiri tavžent špižal inu sedem korb polnih so prebile. Onu se pak pusty vidit, kakor de bi takovu čudu zatu na le-ta čass h pridigovainju postavlenu bilu, de bi ty ludje se vučili, kadar sadaj k le-timu čassu tiga lejta ta žetov se začne inu ludje ta sad ali žitu na tem polej začnejo noter vozit, bi en vsakateri skuzi le-ta evangelium opominen bil, de je tu vse en Božji žegen inu de Bug šé na ta današni dan per nas tu čudu dela, kateru je on ta isti krat v tej pusčavi sturil, de on senim maihinim, skuzi svoj žegen more vun priti, veliku špižati inu živiti. De, aku je lih maihinu pred rokami ali je tu žitu hudu gratalu, my vener na le-tim troštu deržimo, de nikar le na le-tim ležy, aku ludje veliku imajo, temuč na tem žegnu našiga lubiga GOSPUDA Christusa.

Zakaj tu je tiga sramotniga neverniga svita lastna huda navada, kadar on nikar vseh ričeh vsiga obilnu ne vidi inu nejma, taku hoče zdaici cagati, kakor de bi moral od lakote umrejti inu je reis, Bug je nas uže veliku lejt semkaj bogatu oskerbil inu vsaj vener ništer ne pomaga, onu hoče en vsakateri od lakote konec vzeti, h timu pomagajo ty lakomniki inu vuherniski Hudiči, kateri žytu inu vinu zaderže, ga ne hote tem ludem za en pravi ali spodoben denar pustiti dujti, temuč čakajo dragino inu de bi več velalu. Tu nej so karsčeni, zakaj od takoviga žegna inu čudessa ništer ne vejdo, ni ne verujo. Sicer bi nerveč na Božjo bessedo gledali, te iste se deržali inu vso skerb timu bogatimu Bogu v nebi poročili, kateri tu maihinu zna inu more žegnati inu veliku iz njega sturiti.

My vidimo pak le-tukaj dvuji trošt, zlasti, de naš lubi GOSPUĐ Chris-

Anno 33. domi sua.²⁰⁴⁹
Zakaj le-ta evangelium
zdaj bode bran.

2048| Mr 8,1–9.

2049| Leta /15/33, na Luthrovem domu.

2050| Mt 14,13–21.

Tiga svita nevera.

Dvuji trošt.

Nu

Izlaga tiga evangelia

2051| Mt 6,33.

Le-tim Bug da svoj žegen, kateri njegovo besedo lubio.

Nu pak ta GOSPUD s takovim žegnom okuli hodi, po tej eguli ali žnuri, katero on da. Math. 6. »Trahtajte nerpoprej po tem krajlestvi Božjim, taku vam bo tu drugu vse perverzenu«, ²⁰⁵¹ zakaj ta evangelist melda koku je ta folk dobru try dny per GOSPUDU ostal. Kaj ti pak meiniš, de so ony per njemu dellali ali yskali? Prez cbiuvla družiga ništer, temuč de so za to bessedo šli inu so pegerovali to isto poslušati. Tu je potle ta urzah, de se on nyh taku iz serca an vzame inu se pusty merkati, de more skerbejti, koku jejsti dobe, de kej ne obnemogo. De taku le-tu ta narimenitiši vuk ima biti, de my narpoprej po tem krajlestvi Božjim inu po tej bessedi imamo trahtati inu sz to isto hoditi. Kadar se je tu zgudilu, taku my imamo potle GOSPUDA Christusa za ta trebuh pustit skerbejti. Zakaj on je je uže odločil, kadar smo my njegove bessede šularj, de my nejmano od lakote umrejtji, zatu on pravi: Meni se ta folk smili. Inu je gvišnu, prejden bi imel nam kruh mankati, bi moralu tu kameinje h kruhu postati.

2052| Mr 6,30–44.

Mar. 6.

Ravnu taku pravi Marcus tam ozgorai tudi v tem 6. cap. ²⁰⁵² ker Christus te pet tavžent mož v ti pusčavi špiža, de se je on prepelal inu je vu eno pusčavo šal: Kadar je pak ta folk zvejdil, taku so ony iz vseh meist inu tergov za nym tekli. Kadar je on pak ta velik folk vidil, pravi s. Marcus, se je njemu ta isti usmilil, zakaj ony so bily kakor ovce, katere obeniga pastyrja nejmajo inu je začel eno dolgo pridigo.

Tu je ta pervi jamer ali reva, katero ta GOSPUD, kakor ta pravi pastyr inu škoff teh duš vidi, de so ony bily kakor ena rezkroplena črejda: Ravnu kakor smo my pod tem papeštvom tudi bili. Ta je na s. Barbaro, uni na s. Katarino klical, tukaj nej bilu obeniga praviga pridigarja, kateri bi nas na to pravo pašo bil pelal (tu je, ta čisti vuk bil naprej derzal), vse je hodilu inu živjelu v malikovainju inu v zmoti.

Christus oskerby nerpervič te ludy s to bessedo.

Taku pravi s. Marcus, je bilu s tem ubozim folkom per teh Iudih tudi. Tu só bily farji inu leviti ordnani, de bi imejli pridigovati, od tiga prihodniga Christusa inu od njegoviga krajlestva te gnade. Ali kaj so dellali? Ony so postali iz pastyrjev škodlivi volcje, so pridigovali lastne sainje, de so te uboge ovčice omadlele inu obnemogle. Ravnu kakor my v papeštvu, ker nihče nej vejdil, koku bi njegove ričy s Bugom stale, de bi Bug za Christusevo volo nam hotel milostiv biti inu greihe odpustiti. En vsakateri je meinil, aku bi imel izveličan biti, taku bi moral s svojemi delli inu lebdom h timu pomagati. Tu je ta pervi jamer inu škoda, katero ta GOSPUD na tem ubogim folku vidi, si pusty to isto k serci ijti, stury nym eno leipo dolgo pridigo. Kakor de bi on hotel reči: Kaj dellajo vsaj ty zanikerni farji inu leviti? Tulikain folka je tukaj, bi radi hoteli nekaj od našiga GOSPUDA Boga slišati inu se vučiti. Ampak tukaj nej nikoger kateri bi nje vučil inu pelal. Kateri bi tu imejli sturiti, ty imajo s svojem prangainjem, lakomnostjo ina offartjo k šaffti.

2053| Mr 6,34.

Ena ovčica prez pastyrja.

Zatu pravi s. Marcus: »Ony so bily kakor te ovce, katere obeniga pastyria nejmajo.« ²⁰⁵³ Ah GOSPUD Bug kadar ena ovca obeniga pastyrja nejma, taku je ena uboga zapusčena zvyrinica inu terpi, kadar lih eniga pastyrja, psa inu štalo ali hlev ima, kaj bi tedaj bilu, kir obeniga pastyrja, obeniga psa, obene štale nej? Ravnu taku se z nami ubozimi ludmy tudi godi. Ter bi ne imel ta Hudič tukaj regirati ali gospodovati, kir obene bessede Božje ni prave pridige nej, zatu ty zadosti k šaffti imajo kateri ta evangeli radi poslušajo, de pred tem volkum žihri ostanejo, s flissom molio, h timu tudi brumne farmoštre inu zveiste dukovne ²⁰⁵⁴ pastyrje derže? Za tiga volo kir ludje Božjo besedo nikar čisto neimajo inu nihče ne vej, koku bi imel moliti inu se Bogu poročiti, tu se cilu skoraj zgodi, de se ty ludje puste pregovoriti, de ta le-tiga, uni eniga družiga

2054| Duhovne.

na VII. nedello po S. Troyci.

ziga svetnika k izveličarju gori vzame inu taku vsi v zmoto, v zahajanje inu mej te vulkuve pridejo.

Takovimu jamru inu vissokei potrebi, brani ta GOSPUD le-tukaj nerpervič s tem, de on pridiguje inu te zahajoče ovčice skuzi bessédo vabi inu vkupe kliče. Zatu my imamo velik urzah, le-to dobruto spomislit inu takove priaznive inu lubeznive oči našiga lubiga GOSPUDA Jezusa Christusa hvalliti, de on tem ludem taku v ta serca gleda inu se iz serca nyh zahajainja an vzame, kir taku prez pastyrja okuli hodio. Zatu aku se je on lih za svojga pokoya volo, (kakor s. Marcus pravi) v to pusčavo bil uganil, taku vener naprej gre inu se mu ta folk smili, de duhovnu lakoto terpe inu so obnemogli inu stury nym eno dolgo pridigo, špiža inu trošta nje taku nerpoprej na tej duši.

Taku je onu tudi v tem današnjem evangeliu, ker ta evangelist na znanje da, de je ta folk try cejle dny per GOSPUDU Christusu ostal, prez cbiuvla, de so pridigo od njega poslušali inu bi dobru bilu de bi bjle takove pridige zapissane. Ali ty evangelisti so le tu dellu hoteli meldati.

Tu je uže ta prvi štuk, de je naš lubi GOSPUD Christus skerban, inu ima enu žalostnu serce nad temi zapusčenimi dušami, pusty za tiga volo svojo molitov stati, katero je imel k svojmu Očetu sturiti, se tiga uboziga folka an vzame inu nym pridiguje. Kadar on uže enu takovu serce ima, koku ti meiniš dobru, de na sodni dan bode perjemal te nemarne neflissig farmoštre, kateri svoje službi nikar zveistu ne strežejo, ja še h timu svoje farmane inu pošlušavce ali ovčice zapelavajo? Item, fyršte inu GOSPUDE, kateri ta folk k malikovainju sylio inu permoruju inu nym te besséde čiste ne hote pustiti? Susseb pak, kaj hote le-tukaj naši škoffi reči inu koku se hote odgovoriti, kateri tu ime pelajo inu to službo hvalio, Bug je nje k škoffom inu duhovnim pastyrjem sturil inu vsaj ništer družiga ne dellajo, kakor de ony vejdeče ta folk v malikovainju derže inu ga h pravimu spoznanju te bessede inu h pravi Božji službi ne hote pustit priti, štrafajo h timu svoje podložnike na tellessi inu blagej, aku ony nikar v takovu malikovainje ne pervolio inu tiga istiga ne hote zagovarjati.

Item, kaj hote očeti inu matere reči, kateri svoje otroke inu družino nikar s flissom h cerkvi inu h tej bessédi ne derže? Bug bode prez cbiuvla k nym djal: Vy gospudje inu frauve, vy krajli inu fyršti, vy ste tulikain veliku duš pod vašo oblastjo imejli, te bi vy bily imejli k Božjemu strahu gori koyti inu nje s flissom h tej bessédi deržati ali vy tiga neiste sturili, ste nje pustili žihre biti inu prez vsiga Božjiga strahu gori rasti. Od koga bi jest imel za takovo neizrečeno škodo raitingo terjati? Od nikogar drugiga, kakor ravnu od vas starišev, gospudov inu frau, krajlev inu fyrštov, katerim sim jest zapovedal, na tu gledati, de bi se vaši otroci, družina inu podložniki kaj vučili. Zakaj oča inu mati, fyršti inu gospudje neiso tukaj zatu, de bi ony svojem otrokom inu podložnikom le myr imejli šaffati inu ta trebuh polnyti, temuč so vsem flissom gledati, de otroci, družina inu podložniki, k risnici inu k spoznanju te besséde pelani bodejo inu pred vsemi ričmy ta duša svojo špižo ima imejti, de ty ludje bogaboječi, brumni inu izveličani bodejo.

Zatu je tu tu narvissokeiši inu vegše dellu inu ta narvegša Božja služba, katero my na zemli moramo sturiti, de my druge ludy, susseb te, kateri so nam poročeni, k spoznanju Božjemu inu h timu svetimu evangeliu perpravimo. Takovimu dobrimu dellu je ta Hudič silnu sovraž, se britku zuparstavi s falš krivim vukum, rottami inu s pregainenjem. Raven tiga je na samu sebi ena silnu težka rejč inu veliku mu je inu della potrebuje, prejdan se ty otroci inu ta mladi folk enu maihinu na nuge perpravio, de ony ta vuk gori vzamejo inu Boga boječi bodejo.

y Le-to

Christus ima enu priaznivu serce.

Bug bode te štraffal, kateri druge nikar s flissom k bessédi ne derže.

Deželske gosposčine služba.

Tu nar vissokeiše dellu, drugim pomagati.

Izlaga tiga evangelia

Le-to Božjo službo inu to narvegšo almožno, opravi le-tukaj nerpoprej ta GOSPUD, pomaga tem ubogim ludem na tej duši. Tu de praviu praznik prov posvičovati, s katerim je Bogu več služenu inu tem ludem več pomagānu, kakor de bi ta GOSPUD enimu vsakaterimu mej nymi, kateri so njegovo pridigo poslušali, tavžent zlatih bil šeinkal. Zakaj ta duhovna špiža premaga deleč to potelesno, šuzi katero ta človik vekoma žive.

Takov exempel imajo oča inu mati, gospud, frauva inu regenti ali gospudje slušati, taku bodo mogli na svojeh otrucih, družini inu podložnikih tu nebu zaslužiti, tu je tu narvissokeiše inu Bogu dobru dopadeče dellu sturiti, kadar taku nerpoprej tem dušom pomagajo, de nikar Hudiču ne duidejo.

Christus hoče tudi timu telessu pomagati.

Po le-tej duhovni almožni po tej pridigi, (katera se spodobnu ta bogata almožna pravi) se ta druga maihina ali žleht almožna začne, de ta GOSPUD tudi timu tellessu hoče pomagati. Zakaj Christus nej zatu prišal, de bi dušo ali tellu hotel skaziti, on hoče povsod rad pomagati. Zatu nej prov, de bi se hotel en menih, karthausar ordna ali kakiga drugiga, do smerti postiti inu moliti: timu životu je ja tu dellu gori naloženu, de bi ne imel prez dela okuli hoditi, temuč veden delati inu nikar praznovati. Ali vsaj se ima tu dellu v ti massi dopernesti, de ta život zdrav per tem ostane. Kateri pak timu tellessu škodo stury, (kakor se je v papeštvu v teh kloštarih z veliku zgudilu, kateri so se s cilu prevelikim moleinjem, posteinjem, petjom, čujenjom, kaštigainjom, brainjom, hudu ležainjom, pokazili, de so prezgudo ali pred pravim časom morali umrejeti) ta je sam svoj rezbojnik. Pred tem se ti varuj, kakor pred enim velikim smertnim greihom.

2055| Sir 33,25.

My bi neimejli tiga telessa pokaziti z nezmassnim lebnom.

Syrach pravi na 33.: »Timu oslu sliši njegova kerma, gaižla inu butora, timu hlapcu njegov kruh, štraifinga inu dellu.«²⁰⁵⁵ Vsaj (pravi on skoraj potle) ne naloži obenimu preveč gori inu derži masso vseh ričeh. Tu tellu je smerti podverženu, zatu mora svojo karmo ali špižo imejti, de zdravu ostane. Potle nejma prez dela hoditi, temuč nekaj pred se vzejti inu dellati, sicer bode derzu inu nepokoynu. H tretjemu, more ta gaižla ali štraifinga tudi tu biti, de pred inu prečd dela, nikar linu ni nemarnu ne bode. Vsaj ima v tem eno masso imejti. Zakaj ta človik ne more prejd inu prejd dellati, on more tudi svoj pokoy imejti, prez kateriga nihče ne more dolgu živeti ali terpejti. Zatu je Bug tudi nikar le ta dan k dellu, temuč to nuč k spainju inu h pokoju ordnal inu de my obpoldne jejmo. Zakaj Bug nej oben razbojnik kakor ta Hudič, kateri tu vučy, de bi se ty samo pravičarii imejli do smerti postiti, moliti, čuti. Ali Bug na tem nejma obeniga dopadenja, temuč le-taku se pravi: Derži masso v vseh ričeh, kakor ta modri mož opomina.

Tu pomankainje bi se my neimejli pustit strašiti.

Tu je pak ta drugi trošt, de se my vučimo prov h tej rejči perpraviti inu ner več po tej bessedi Božji trahtati, aku glih my to isto v pusčavi moramo yskati inu en čas uterpejti, na tem ništer ne ležy. My imamo eniga bogatiga GOSPUDI, kateri se naše nadluge an vzame inu za nas skerby, veliku na eno drugo bulše vižo, kakor de bi my sami za nas skerbejli, zakaj my ne moramo z našo skarbjo ništer opraviti. Ampak kadar Christus skarby, tukaj se more vse obylnu najti, kadar bi lih ništer tukaj ne bilu, kakor se le-tu vidi.

Rezlotik mej našo inu Christusevo skarbjo.

Ty apostoli tudi skarbe ali veliku na eno drugo vižo, kakor Christus, ony pravio: Kej bi my v pusčavi kruh vzeli, de bi my nje nasitili? Tu se ja pravi skerbeiti? Ali od takoviga inu s takovim skerbleinjom ne bode nikomer pomaganu: kadar se je pak Christus tiga folka an vzel inu mislil, koku bi nym jejsti perpravil, aku so lih le sedem kruhi tukaj inu enu mallu ribic, taku ony vsaj taku dobru vun z dado, de štiri tavžent mož prez žen inu otruk, katerih je prez cbiuvla tudi veliku bilu, na tem zadosti imajo inu še sedem korb polnih drobtin prebodo ali čez ostano.

Onu vse na Božjim žegnu ležy, ali ta lakomnost nam ne pusty verovati.

Nu,

na VII. nedello po S. Troyci.

Nu, povej ti meni, nej li reis, kadar bi edan gvišnu mogel vejđiti, de bi z enim edinim zlatom tulikain mogel opraviti inu taku dolgu od njega cerati, kakor en bogat mož od deset tavžent, ta bi gvišnu nič ne maral, aku bi on lih le en zlati imel inu bi uniga s temi deset tavžent zlatimi ništer bogatišiga ne deržal, kakor sebe. Kadar bi se pak uni na svoj velik kup hotel zanesti, ž nym žugati inu trucati, bi se mu le-ta še k njemu špotal inu djal: Ti imaš enu malu vrejđnu vesselje. Zakaj aku ti lih veliku premoreš, taku ti vsaj neimaš več kakor jest, samuč de ti več moreš štejeti, kakor jest. Sicer morajo tebi tvoje deset tavžent zlatih ravnu taku hitru poginiti, kakor meni moi sam edin zlati.

Koku tedaj pride, de my, kir smo vsaj vsi karsčeniki, ali hočmo ja imenovani biti, nikar tudi taku ne dejmo inu se ni tiga vsiga kar obilnu imamo, ni tiga kar nam kej prebiva, ne troštamo, ni pred pomankainjem ne prestrašimo, ni nad teim ne skarbimo? Zakaj aku se my Božje bessede zveistu inu s flissom deržimo, taku nam nejma nič mancati, Christus skarby za nas inu more biti, de my jesti imamo. Zakaj na tem ne ležy, aku my glih kaj ali mallu imamo, temuč le na njegovim žegnu, aku on ta isti da h ti žleht inu maihini potrebi, katero ti imaš, taku tebi nikar le ništer nejma mancati, temuč mora še za takoviga žegna volo tudi čez prebiti inu več ostati, kakor si v začetki imel.

Tu se my imamo dobru navučiti, de bi nikar le ništer se ne kumrali ubuštvu, temuč tudi pred lakomnostjo, katera nas sicer prejđ inu prejđ moti, mogli braniti. Zakaj to hudo naturo imamo my vsi nad nami, de se nam zdy, kateri veliku ima, timu nej potreba skerbeti inu more s tem bujle vun priti inu zeživeti. Od tiga pride, de bi en vsakateri rad hotel veliku imejti inu ty ludje h puslednimu taki postanejo, de nj za Buga, ni za ludy nemarajo, kadar le svojej lakomnosti zadosti sture inu mogo veliku blaga vkupe zbrati. Kateri bi uže s flissom le-tu čudu premislil, ta bi druge misli dobil inu bi se ni tiga velikiga blaga ne troštal, ni se tu ubuštvu pustil strašiti, zakaj on bi svoje serce na tu obernil inu rekal: Kateri Christusa ima, ta ima eniga takoviga hišniga gospodarja, kateri zna inu more iz mallu ja iz ništer veliku sturiti. Spet kir Christusa s ž njegovim žegnom nej, tukaj se morajo veliki kuppi blaga zadjati inu od dan do dne doli jemati.

Le-ty sedem kruhi inu te ribice so lahkej za tiga GOSPUDA samiga inu za njegove jogre perpravlene bile za enu kossilu. Zakaj ta GOSPUD je v navadi imel, de se je čestu od teh ludy en čas deržal, za molitve inu družiga volo, taku so se morali ty jogri na takovo raizo s to jejđjo perpraviti, kadar pak je taku veliku folka h GOSPUDU prišlu inu le-ta nadluga naprej padla, de ništer nejso imeli jeisti, more le-ta maihini profant h timu služiti, de ta cejla množica s tem našpižana bode. Kakor hitru uže ta GOSPUD te sedem kruhov vzame, nje rezlomi inu tem jogrom da, te iste timu folku naprei položiti, taku ony rastejo njemu mej rokami videjoč, de vse, kar je rezlomil inu tem jogrom dal, je njemu vsaj vselej več v rokah ostalu, kakor je vun rezdilil.²⁰⁵⁶ Le-to kunšt on zna inu njo izkaže tudi svojem jogrom inu poslušavcom h dobrimu, kateri za njegovo bessedo gredo. Ali vsaj nikar poprej, samuč de je nadluga inu potreba pred rokami. Zatu kateri takov žegen prossi, ta ne toži čez pomankainje, aku mu se glih en čas hudu gody, derži ti terđnu inu močnu na tej bessedi inu na tvojem poklicainju, po Christusevi zapuvidi, potle pusti njega skerbejti, koku on tebe bo živil.

Zakaj tiga nej nikuli oben človik, ni vidil, ni slišal, de bi bil en karsčenik od lakote umerl, tu pak dobru, de ludje nyh pregainajo, nje v ječe mečejo inu veliku umore ali kadar ony poprej to pervo inu bogato almožno (tu je Božjo bessedo) imajo inu te isti verujo, taku so vsi jejsti našli inu nyh užitak dobili. Zakaj na tem enimu karsčeniku ne leži, aku on lih taku dobru, gosposku inu veliku

Koku ludje imajo tej lakomnosti braniti.

Tu čudu Christusevu s temi kruhi.

2056| Mr 8,6.

Oben karsčenik nej kej kadaj od lakote umerl.

Izlaga tiga evangelia

veliku nejma, kakor ty bogati ludje. Zakaj le-tu se tudi žleht inu ubogu rovna, ta GOSPUD Christus da svojem gostjem en koss kruha inu ribe inu en trunk vode, on nym nikar naprej ne postavi deset riht ali jejdy, žlahtno malvažyo inu mnogoteru vinu, kokor ty bogati v navadi imajo, kateri vsiga obilnu imajo.

Zupar to nezmasso z jejdy inu s pytjem.

Taku hoče ta GOSPUD tudi, de ty karsčeniki ta kratik čass nyh rumainja ali vandrain ja na le-teim svejti nejmajo po velikim blagej trahtati, temuč de na tem maihinim, kar nym Bug da, imajo za dobro inu za lubu vzeti. Zakaj kaj ti več hočeš, temuč de se ti le tej lakoti ubraniš inu de moreš en zdrav život ohraniti? Na tem ti zadosti imej, aku je drugi ludje buile imajo, taku mogo Boga zatu zahvaliti inu se varovati, de se s tem kar obilnu imajo nikar ne pregrišio inu k svoje lastni škodi nikar hudu inu krivu ne nucajo. Zakaj onu se vidi, de tih bogatih kuhein je nikar enimu vsakaterimu ne služio inu ty ludje nikar dolgu zdravi per nyh ne morajo ostati, de bi si mnogoteri raiši en koss kruha inu en frišen trunk vode imel vosčit, per katerim bi mogel zdrav ostati, kakor takovo obylnost v jejdi inu v pytju. Iz katere potler bolezan inu nezdrav život pride, kakor skoraj vselej na teh bogatih se vidi, kateri več po dobri jejdi inu pytiu, kakor timu životu zdravi inu h potrebi nucni trahtajo. Zatu ijm tudi taku utekne, de nyh veliku pre zgudo ali pred pravim čassom na mnogoterih boleznah umerjo, ker sicer ubogi ludje, kateri morajo jejsti inu pyti kar nym Bug da inu kar imajo, per tem zdravi inu vesseli ostanajo inu veliku lejt živejo.

²⁰⁵⁷ Iz nem. *Banquetier*, m. (lat. *comessator*), gurman, kdor se udeležuje slavnostnih pojedinj.

Inu se takovim panketyrarjem²⁰⁵⁷ inu požrehom prov zgody, ony bi imejli lipu per massi živejti inu cerati, nikar vsiga obilnu se pustit gori nossiti, z dvejma ali na tu narveč s tremi spodobnimi rihtami ali jejdy si pomagati inu za dobro vzeti, de bi siti bily, vesseli, dobre vole inu luštni per tem ostali. Tiga pak ne sture, temuč dellajo te nesnage preveliku, s tem svojmu životu inu lebnu težku dejo, de pred redom betežni inu bolni postanejo inu morajo prezgudo inu pred pravim čassom umrejeti.

Kej uže ostanajo ta čas ty ubozi, kateri ta suhi kruh ne mogo imejti, katere bi ty bogati spodobnu ne imejli pustit telikuj nadluge ali reve terpejti, de bi le pred veliko ceringo inu obilnim žertjom h timu mogli priti, kateru na gvantanje inu gostovanje obernejo, per katerjm nikar le vsiga preobilnu more biti, temuč tudi veliku nepridnu more konec vzeti inu poginiti. Zakaj to hudo navado imajo skoraj vselej ty bogati na sebi, kateri so tiga bogatiga moža Luc. 16.²⁰⁵⁸ šularji inu postopavci, de se nym ništer ne smili ali preveč ne zdy, kar h prangainju inu h dobrim luštom sliši inu služi. Kadar bi pak enimu ubogimu imejli eno suknjo dati ali sicer pomuč izkazati, tu se nym pretežku zdy ali je vsaj neradi sture. Inu ker bi radi bogatu tem ubozim imeli dati inu pomagati, taku je ony nevolnu sture inu se izkazujo, kakor bi nym nyh pogublene ali končainje na tem stalu.

²⁰⁵⁸ Lk 16,1–33.

Zatu stury naš GOSPUD Bug čez vso masso prov, de je on perpusty h puslednimu, de ubozi ratajo inu ker so se poprej v vini kopali, h koncu potle kumaj to lubo vodo imajo. Ali aku na blagej obeniga pomankanja ne terpe, taku morajo na životu terplenje inu štraifingo dostati, kateru v tragliviši inu težkejši dej: Kakor se vidi, de ty bogati svoje sussebne štraifinge inu boleznim imajo, putigram, kamen, griez, grimainje inu druge tem glih. Tu imajo le od tiga, de svojmu životu taku dobro vejdo streči inu puate poleg tiga, te uboge potrebne ludy nadlugo ali ubuštvu terpejti, katerim Bug takovu pomankainje, kateru terpe, žegna inu aku lih en suh koss kruha inu en trunk vode imajo, vener vselej zdravi, vesseli inu dobre vole per tem ostanajo. Le-tu sim jest hotel vas opomeniti, ker slišimo, koku ta GOSPUD svoje gosty z maihinim našpiža, z enim kossom kruha inu kossom rybe.

Taku

na VIII. nedello po S. Troyci.

Taku služi ta današni evangelium h timu, de se imamo vučiti našiga lubi-
ga GOSPUDA Jezusa Christusa, kakor eniga milostiviga GOSPUDA inu
Očeta spoznati, kateri timu tellessu inu duši rad hoče pomagati inu s to pot-
rebnišo pomučjo narpoprej priti, kir svojo bessedo z nami hoče dilyti inu
skuzi njo vučyti, koku my imamo Boga spoznati inu iz gnade izveličani biti.
Potle kadar my za te bessede volo v nadlugo pridemo inu moremo terpejti,
nas tudi ne hoče zapustiti, temuč svoj žegen k naši maihini potrebici dati, de
more dobru uzdati inu se ima gmerati, zupar vsiga svita pamet, modrust inu
misli. Za takov vuk imamo my Boga danas zahvaliti inu prossiti, de bi on nas
s svojem duhovnim inu potelesnim žegnom skuzi Christusa hotel oskerbejti,
amen.

NA OSMO NEDELLO

PO S. TROYCI, EVANGELIUM

MATEI NA VII. CAP.²⁰⁵⁹

2059| Evangelij po Mateju 7.

NAs²⁰⁶⁰ GOSPOD Jezus je djal k svojim jogrom: »Varite se
pred fals preroki, kateri v ovčjim gvanti k vam pridejo,
znotraj so pak rezdiravi vulkovi. Na nyh sadu je ima-
ti poznati. More li se grozdje brati na terny? Ali fyge iz ossata?
Taku vsaku dobru drivu pernesse dober sad, enu gnylu drivu pak
pernesse hud sad. Dobru drivu ne more hudiga sadu pernesti inu
gnylu drivu ne more dobriga sadu pernesti. Vsaku drivu, kateru
dobra sadu ne pernesse, tu bo posekanu inu v ogin verženu,
zatu imate vy nje na nyh sadu poznati.²⁰⁶¹ Nikar slej dni v nebesku
krajlestvu ne pride, kateri k meni pravi: 'GOSPUD,
GOSPUD,' temuč kateri stury volo mojga Očeta v nebessih.«

2060| Mt 7,15–21.

2061| Lk 6,43–44.

Izlaga tiga evangelia

E-to pridigo je ta GOSPUD sturil na koncu te dolge pridige na tej gori, katero je sveti Matevž zapissal v tem 5. 6. 7. capitulih.²⁰⁶² Inu tu za tiga volo, kir dobru vej, de kir naš GOSPUD Bug eno cerkov zida, tu zyda ta Hudič eno kapello poleg. Ali kakor se tem mladim otrokom naprej pravi, kadar je bil naš GOSPUD Bug en ijl²⁰⁶³ od zemle vzel inu eniga leipiga

človéka iz njega sturil, tedaj je ta Hudič hotel takovu dellu za nym sturiti inu je krote inu kače sturil. Zakaj vsak čass je taku bilu, kadar je ta prava pridiga se čistu oznanjovala, je ta Hudič falš vuk inu kecaryo permeišal. Kakor ti vu enim vartu vidiš, tukaj nikuli več ne fali, kadar se kaj dobriga noter seye, taku s tem istim lulka tudi gori raste inu je mu je potreba, de ludje mogo tu dobru seme pred lulko obarovati inu k nucu perpraviti.

Kadar tedaj drugači iz tiga ne more biti, my moremo le-tukaje na zemli pod Hudičom biti, kateri ta svejt pod sabo ima inu svojo lulko prejd inu prejd mejs seje, taku nas opomina ta GOSPUD v tem današnjim evangeliu kakor naš zvejst vučenik inu pastyr naših duš, de se imamo varovati inu ogybati pred falš preroki, kakor de bi hotel reči: »Iest sim vam mojo bessedo oznanil inu vas zvejstu vučil, kaj vy imate sturiti inu koku vy imate te desset zapuvidi prov zastopiti, prov moliti, prov postyti, Bogu zavupati inu drugu več. Zdaj vam je uže le le-tu potreba, de se varujete, de od takoviga vuka ne bote odpelani. Iest vas opominam, vy se ne bote mogli izgovoriti. Zakaj jest vas ne pošlem mej angele, temuč mej te vulkuve inu vas ne sejem mej to pšenico, temuč mej lulko. Zatu se varuite, de se vy ne pustite zapelati«.

Taku hoče ta GOSPUD, de se my po tej bessede deržimo inu se od te iste ne jmamo pustit odpelati, kar je pak tej bessedi zupar, tu imamo sovražiti inu pred tem istim beižati kakor pred samim Hudičom. Zatu nejma ničše žiher biti ni spati, zakaj gvišnu se bo zgodilu (kakor je poprej prerokovanu). Ker kuli ta besseda je prov inu čista, tukaj ty vulkuvi vuni ne ostanejo, temuč gvišnu pridejo, kakor se tudi vidi nerpervič v tej cerkvi, potle tudi v tem potelesnim regimentu inu v pohištvu, ta volk se povsod noter vplete, aku bi nas mogel od te bessede odrejti inu nam škodo sturiti.

Ta karsčanska cerkov ima to pravo čisto bessedo Božjo, per tej njo ta Hudič ne more pustit ostati, zbudi vse žlaht zmote ali krive vučenike, kateri od s. karsta, od večerje Christuseve, od Christusa samiga nekaj noviga inu sussebninga vučio, te ludy skuzi tu zmotjo inu zapelajo. Inu kir se takovi zapelavci najdejo, taku imamo kakor zanikerni ludje to hudo navado, kakor hitru my kaj noviga slišimo, de zdaici na tu istu se podamo, pademo od Božje bessede inu zyamo po takovih rotah inu krivih vučenikih.

H timu sliši uže le-tu opominanje nerveč, kakor de bi hotel Christus reči: »Ty falš preroki ne bodo vuni ostali, temuč gvišnu k vam prišli z enim liskačejočim, leipim šainom inu vas bodo k ene affine²⁰⁶⁴ ustam sturili, de bote meinili, vy neiste vse vaše živoče dni obene bulše pridige slišali, bodete taku k nym padli kakor ta nezreli, červojedinasti sad, kadar vejter vain pride«. Koga bode tedaj ta dolg? Moj nikar, zakaj jest vas pred tem zveistu opominam, temuč vaš, kir vy to bessedo poslušate inu imate, per te isti pak ne ostanete, zakaj kadar bi en karsčenik flissig bil inu bi ne imel več kakor ta catechizmus, te Desset zapuvidi, to vero, ta Oča naš inu te bessede tiga GOSPUDA, od tiga s. karsta inu zacramenta tiga altarja, ta bi se mogel inu znal s tem braniti inu gori deržati zupar vso kecaryo inu falš, krivi, zapelavski vuk.

Ali kadar my to bessedo nemarnu poslušamo inu jo v serci ne premislimo ni v tem istim ohranimo, od tod pride de se ta Hudič per takovih praznih sercah najde

2062| Mt 5, 6, 7.

2063| Ilovica.

Gdi je Božja besseda, tukaj se najdejo zmote inu kecarye, zatu onu vela gorigledanja.

My neimamo žihri biti.

My imamo s flissom na tej bessedi deržati.

2064| Opičjim; izpeljano iz srvn. *affe* (opica) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

Ta žihra serca ta Hudič ogolufa

na VIII. nedello po S. Troyci.

de inu ta ista velike inu v grozovite zmote pela. Le-tu nas ta GOSPUD hoče navučiti, de bi my nikar takova malu vrejda, nemarna serca ne ohranili, temuč spomislili, koku bi Božjo bessedo dobru inu terdnu mogli deržati, zakaj on nas ne pošle mej angele, temuč mej te volkuve, tukaj je dobru potreba gori gledainja.

»Kateri uže le-tukaj tiga hoče gvišen biti inu se nikar motiti, ta se derži (pravi Christus) na mojo bessedo, ta je ta prava luč, katero sim jest v am vužgal inu tu pravu orožje, s katerim se vy zupar tiga Hudiča morete gori deržati inu ubraniti, aku on lih v ovčjim gvantu k vam bode prišal«.

Nu, je pak tu strašnu inu nam ena velika nesreča na tem stoji, de ta Hudič, kadar on k nam pride (v svojeh rotyrarskih duhuvih) ne pride kakor en Hudič, temuč se leip stury, kakor de bi on sam Bug bil, kakor je k našimu lubimu GOSPUDU Christusu prišal, kir je on djal: »Moli mene, taku jest hočem tebi vsa krajlestva tiga svita dati«.²⁰⁶⁵ Tu nejso bile bessede, katere bi ta Hudič imel govoriti, temuč slišio tej vissoki majestetu, timu večnimu Bogu, zakaj on je, kateri se le sam ima moliti inu kateri je le sam vsiga svita krajlestvi mogoč ali oblastnik inu daje ta jsta po svojem dopadenju, komer hoče. Zatu njega Christus svary inu pravi: »Poberi se, Satan«,²⁰⁶⁶ kakor de bi hotel reči: »Ti bi se rad za Buga vun dal, ali jest tebe znam, ti si ta Hudič«.

Zatu my nejmamo na ta ovčji gvant gledati, sicer bi my golufani bily inu bi kej Hudiča na Božjim mejstu gori vzeli inu poslušali. Zakaj kakor je govorjenu, on pride k nam v svojeh rottah, šwermerjah inu kecarjah, nikar vu eni volčji koži, katera se lahko spozna inu je garda, temuč v ovčjim gvantu. Zakai nerporej govore taki Božjo bessedo inu tu S. pismu, hvalio veliku od Christusa, od Božijga duha, vejdo vse buile kakor drugi, ony je tudi s takovimi leipimi bessedami naprej perneso, de veliku ludi nase vlečejo, perpravio inu veliko škodo sture. H timu pelajo tudi en leip, terd, oster leben, de bi eden mogel na tu perseči, de so zgul svetniki, ony je prov inu dobru meinio inu so vsaj sam Hudič, kakor my na teh widertaufferjih, zacramentirarih inu drugih krivih vučenikih vidimo. Kadar so uže ta serca nerodliva inu zaniker-na, nikar dobru na to bessedo ne gledajo, tu ta Hudič skuzi takove zmotne duhuve s takim krivim vukom vleze v te ludi kakor ena kača vu eniga človeka, kateri v travi spy.

Za tiga volo bi my imejli našiga GOSPUDA Christusa zvejstu opominanje s flissom gori vzeti inu nikar affinska usta biti, katere ništer družiga ne znajo, kakor ta usta odperta deržati inu vselej po nekaj novim zyati. My bi imejli to bessedo s flissom poslušati, terdnu na te isti deržati inu vse vukove po tej bessedi soditi, taku bi ta Hudič ne mogel nam lahko škode sturiti.

V tem deželskim regimentu tudi taku gre, kateri je ljh kakor en exempel inu mall te karsčanske cerkve. Kadar so ti viudi žihri inu nikar flissig, svojej službi inu zapuvidi ne strežejo, taku bode ta dežella polna hynavcev, zakaj ony vse zavupajo zdaj enimu zdaj drugimu, se zaneso na svoje služabne ludy, ty taku gospodinijo, de bi se dobru drugači moglu viditi. Mej tem bo vener ta ubogi mož zamujen inu obložen s sylo inu krivico, h timu Bug, h puslednimu da hud žegen etc. Zakaj tu ne more biti, de bi gospudje svoje velike riči inu andle hoteli drugim poročiti inu enimu vsakaterimu zavupati inu se teh andlov nikar sami an vzeti, ony bi imejli sami h timu gledati, raitinge sami noter vzeti inu nikomer več verovati, kakor vidio, taku bi s tem maine bili golufani. Taku je tudi v tem pohištvu. Kadar gospud inu frawa radi dolgu spe inu tej družini vse pod rokami puste inu na nyh dobru zavupanje postavio, taku gre po tej gmajn perpuvidi: Zavupainje koynja v jezdi. Rejs je, zavupati se more inu ima, zakaj je ena sramotna rejč za nevupajoče ludy, kateri se k nikomer ništer dobriga ne zaneso. Ali vsaj le per massi inu kar je prov, de eden nikar preveliku

ne za-

Ta Hudič pride v enim leipim šainu.

2065| Mr 4,9.

2066| Mr 4,10.

Ta posvitni regiment ima tudi svoje vukove.

Izlaga tiga evangelia

ne zavupa, temuč de sam pergleduje inu de skuzi preveliku zavupanje, kakor se skoraj vselej zgody, tej družini nikar urzah ne da h greišenju.

Nu, taku pak ta družina tudi nejma žiher biti, temuč se flissig deržati po tej zapuvidi svoje gosposke inu hudimu tovarištvu od tiga nejma pustit se odpelati. Zakaj koku se tukaj more dobru goditi, kadar oča inu mati k ditetu, gospud inu frawa k družini pravio: »Sturi tu.« De se potler svoje tovariše inu družbo puste pregovoriti, de tu, kateru je nym poročenu, puste stati inu nekaj družiga sture, gredo ta čass se prehajaj, igrat, zehat, kadar bi v hiši imejli dellati, enu inu drugu opraviti. Takovu hudu tovarištvu pak se nikar taku ne izkaže, kakor de bi je hudu meinilu, daje silnu dobre bessede, ali kadar tebi k nepokorsčini urzah dado, taku se pred takim tovarištvom varui koker pred samim Hudičom, kateriga ti neimaš slušati.

Mnogoteri hlapec ali dekla ima eno dobro službo per poštenih, brumnih ludeh, kateri nikar radi nepoštenja ali nemarnost na teh svojeh ne vidio inu te iste ne hote terpejti. Ali kaj ta Hudič skuzi huda usta ne opravi? Le-tukaj pride eden, tamkaj en drugi inu pravi: »Kaj je tebi v misli, de se pustiš zaprejti inu terdu deržati? Ti bi mogel tvojo reič dobru pobulšati, na enim drugim meistu biti, de bi ti več lufta inu pokoja imel, de bi taku tardu inu težku ne moral dellati inu bulše dni imel?« S takovimi bessedami je en priprost človik hitru pregovorjen, on ne misli inu ne meini, de se hudu ž nym meini, ia, on deržy takova medena usta za dobre priatile, ker so ony vsaj ty narhuiši sovražniki. Zakaj enimu mladimu človeku nej ništer škodlivišiga, temuč kadar se njemu njegova vola pusty, se nikar vselej ne opomina inu ne žene h poštenju inu k dellu.

Taku gre povesod v vseh stanuvih, de se ta volk najde inu ta serca od te bessede odvleiče, zakaj ta Hudič ne more ni te bessede v cerkvi ni risničniga gori gledainja v posvitnim regimentu ni te pokorsčine v tem gospodinstvi terpejti, temuč vse, kar je Bug dobru ordnal, tu on more červojedinastu sturiti v tem pohištvu inu v posvitnim regimentu taku dobru kakor v cerkvi. Zakaj tu je Božja ordninga inu vola, de njegova besseda v cerkvi, v tem regimentu dobra ordninga inu postave inu v tem pohištvu poštenje inu pokorsčina bode obderžana, tukaj se ta Hudič povesod na pot položi, de on takove Bogu dopadeče, nucne inu potrebne ordninge more rezdrejti. Zatu se my imamo s flissom varovati, nikar žihri bitj, zakaj my ne živimo mej zgul brumnimi karsčeniki, ta vegši dejl je hud inu falš, se zna vener leip dellati s tem ovčjim gvantom, de ludje tiga volka ne mogo spoznati.

Takovu se pak zgody nerveč inu je narfarlihiš v tej cerkvi, tu pridejo vse rotte, šwermerji inu kecarji s tem šainom, koku nym veliku na izveličainju teh ludy duš ležy inu koku bi radi Božjo bessedo čisto inu to risnico naprej perpravleno hoteli viditi. Kadar te uboge ovčice takov ovčji gvant vidio, taku se nym zdy, de je vse zlatu, planio zdaj na takov krivi vuk inu si ga puste dopasti, zakaj gdu bi ne hotel rad Božjo bessedo poslušati inu to risnico spoznati?

Ampak tukaj bi se my karsčeniki imejli vučiti, de ta Hudič to risnico ravnu taku dobru zna inu more imenovati inu Božjo bessedo hvaliti kakor ti brumni karsčeniki. Zatu bi imejli reči: »Iest hočo Božjo bessedo inu to risnico tudi rad poslušati, ampak poleg tiga takim ludem nikar preveliku zavupati, temuč gledati, aku se z mojem catechizmom raima inu s to pridigo, katero sim jest dosehmal slišal.« Kateri je taku lipu premišluje inu nikar zdaici ne veruje, temuč na to bessedo gleda, timu je pomaganu inu ne bo ogolufan, kateri pak tiga ne stury, timu je nemogoče, de bi ne imel zapelan biti.

Taku je tudi šlu z Evo v paradižu, tu je prišal ta Hudič z dobrimi, gladki-mi bessedami inu dellal našiga GOSPUDA Boga taku brumniga, kakor de bi ga lud-

Koku se ludje imajo
pred kecarjo varovati.

na VIII. nedello po S. Troyci.

ga ludje ne mogli reserdite, tar vsaj »je Bug vam,« pravi ta Hudič, »ta cejl vart dal,«²⁰⁶⁷ de bi ga vy imejli užyvati. Koku bi tedaj tu imejlu rejs biti, de bi on vam le-tiga ediniga drivessa ne imel vosčiti, kateru vam ne more škoditi, temuč h timu služiti, de vy modri bodete kakor je on. Tu so bile gladke, sladke bessede, katere so tej Evi tudi sladku v serce šle, de je grešila inu pozabila te zapuvidi Božje, ali aku ona glih te nej pozabila, taku je vsaj na tej isti cbivlala, natu je uže bilu ž njo zgublenu.

Ob pervim, kadar se ta Hudič nje loti ali na vzame, ona modru rovna inu je tiga Hudiča proč odgnala s to zapuvidio, katero je nima Bug bil dal, ali kadar je zupet nad njo bil peršal inu naprej lagal, kadar bi nima Bug tu drivu bil prepovedal, taku bi on moral en nydig, nezvejst Bug biti, kateri bi nyma ne vosčil, de bi taku modra bila kakor je on, tu je zdaici to bessedo pustila ijti, je tu jabelku utergala inu ga je jedla, skuzi kateru sta ona inu my vsi v vso nesrečo inu v to večno smert padli.

Za takove farlikosti volo, de bi my nikar tudi od Hudiča skuzi njegove sle inu apostole zapelani ne bili, nas ta GOSPUD le-tukaj opomina inu pravi: »Varuite se.«²⁰⁶⁸ Kakor de bi on hotel reči: »Aku vy bote zapelani, taku ta dolg nej moj, temuč vaš«. Urzah: »Iest sim vam moja bessedo cilu čisto dal, ta bi imejla vaša bramba inu luč biti, katera vam naprej svejti, gledajte le vy na njo inu ne pustite le te luči iz oči, temuč se terdnu na njo deržite. Aku vy koga slišite zupar njo pridigovati ali sicer govoriti, kar se ž njo ne rajma, taku recite: 'Iest te ne poslušam, le-tukaj je moja luč, ta ista svejti meni drugači.'«

Taku nas je Bug zadosti obaroval v tem, ker je nam svojo bessedo dal inu nas opominal, de bi se my imeli varovati pred temi falš preroki. Za tiga volo je dobru izgovorjen. My pak neismo izgovorjeni, kadar na tej bessedi ne deržimo inu to volčjo štimo poslušamo, ker my vsaj en vissok inu velik urzah imamo, de bi je ne jmeli sturiti, zakaj on je en lažnik inu razboinik, kateri ništer družiga ne pegeruje sturiti, kakor zapelati inu umoriti, kakor je zdaj v začetki v paradižu z Adamom inu z Evo spričal inu je nju zo vsemi tejmi, kateri so od nyu prišli, v greih, smert inu v serd Božji vergal. Iz takoviga jamra inu reve je nam ta milostivi Bug inu Oča v nebi skuzi svojga Synu pomagal, de smo my od greihov inu smerti ledig ali prosti postali. Zatu ta sovražnik zupet za nami lazi, aku bi nas iz takove gnade inu milosti Božje mogel maknit inu v to staro nesrečo perpraviti. Tukaj se my moramo dobru varovati inu zveistu na tej bessedi deržati, sicer je z nami zgublenu.

Tu bodi priprostu od le-tiga evangelia k enimu žleht, priprostimu podvučenju govorjenu, v katerim nam ta GOSPUD veli se pred falš preroki varovati inu se jih ogibati, per tej bessedi obstati inu se od te iste nikar pustit odpelati, temuč vse, kar je tej bessedi zupar, kakor Hudiča samiga, beižati, takovu bi tudi zadosti bilu. Zakaj (kakor je slišanu) kateri le-to luč sluša inu njo nikar iz oči ne pusty, timu je pomaganu.

Ampak ta GOSPUD ga ne pusty per tem žleht podvučeinju ostati, temuč da svojem karsčenicom dvej reguli, žnuri²⁰⁷⁰ inu poti, po katerih se imajo deržati, sicer nejmajo družiga nič potrebovati. Ta perva je, de se ony ta ovčji gvant nejmajo pustit ogolufati ni čez ta isti svojo pametjo soditi, zakaj ravnu kakor ti volčje, kadar so lažni, lajajo inu tulio kakor ty psi, aku bi mogli živyno ali človeke s tem obnoriti, taku sture ti falš preroki tudi, pridejo z enim žlahtnim šainom, dajo veliko svetust naprej etc. Ali za tebi nihče ne imel marati, tu je ena regula ali žnura, na kateri silnu veliku ležy.

Nu, tu je narpoprej ta ovčji gvant, v kateri se ti falš duhuvi gvantajo inu se ž nym znašio, de nyh obeden ne pride, kateri bi spoznal, de bi te ludy hoteli zapelati inu krivu pridigovati. Z dobrimi, gladkimi, lejpimi bessedami pridejo,
z dajo

2067| 1 Mz 3,1.

Koku je Eva padla.

2068| Mt 7,15.

Ex sermone anni 32.
domi.²⁰⁶⁹

2069| Iz pridige leta /15/32.
na Luthrovem domu.

Ta perva regula,
de ludje neimajo
za ta ovčji gvant
marati.

2070| Trakova, vrvici, vrvi; izposojeno iz srvn.
snour (vrvica, vez) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza
Svetokriškega).

Kaj je ta ovčji gvant.

Izlaga tiga evangelia

2071| Vnema, gorečnost; izposojeno iz nem. *Eifer* (enak pomen) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

I.
Dobra del/a/.

dajo naprej, koku nje ta aifer²⁰⁷¹ Božji žene inu de ony na tem ubogim folki tiga jamra inu reve ne mogo dajle viditi, de se je nym taku dolgu ta risnica zaderžala. Takovih bessed ta gmain mož na hudih lotreh nej navajen, za tiga volo zdaici na tu istu pade inu je derži za zgul svetynjo, kar takovi lažniki ali falš vučeniki pravio inu sture. Ali en karsčenik se ima vučiti, (kakor je ozgoraj tudi meldanu) de ta Hudič ne pride kakor en Hudič, temuč kakor de bi on Bug bil. Taku po nyh navadi le ti vulkuvi tudi nikar ne pridejo kakor volkuvi, temuč eno ovčjo kožo oblečejo, de, kateri nyh ne zna, ta nje deržy za pri-proste, brumne ovčice.

II.
Ta titul inu služba.

Potle se pravi tudi ta ovčji gvant, ta služba inu poklicanje inu ty veliki, častiti inu gosposki tituli ali imena, kakor smo my izkussili, de so papež inu škofi to narvegšo škodo s tem sturili inu še na današni dan sture, de so ony svojo službo hvalili inu so za tiga volo hoteli, de bi se nyh postave inu zapuvidi imejle deržati. Zakaj aku je lih nyh leben nemaren inu nepošten, de se ž njim nikogar ne mogo ogolufati inu ujeti, taku vsaj ima en silnu velik šain, kir v tej očiti cerkovni službi sidee ravnu kakor ta GOSPUD od teh farizeerjev inu pissarjev pravi, de side na Moizesovim stolu.²⁰⁷² Inu my sami ne moremo njim takove hvale vzeti, ja, my moramo spoznati, de to službo imajo inu ta služba je prov na sama sebi, kadar bi je le prov nucali. Zatu kadar ta papež inu škoffi svojo službo hvalio inu za tiga volo hoto, de bi je imejli poslušati kakor ene, kateri ne mogo krivu vučiti, tukaj ima en karsčenik pred tem obarovan ali opominan biti inu reči: »To službo jest dobru znam, ona je en pravi ovčji kožuh, ali Christus mene drugači vuči, de jest nejmam na tem zadosti imejti, kadar ta ovčji kožuh vidim, temuč se imam dobru okuli ogledati inu varovati, aku se nikar en volk pod tem ovčjim kožuhom ne skriva, tu je aku nikar en neveren, hud loter to službo ne pela inu skuzi takov šain svoje službe en falš vuk hoče poterditi inu vučiti.«

2072| Mt 23,2.

III.
En liskačejoč leben.

Taku je tu tudi en ovčji gvant, de ti falš preroki izvunaj en leip šain inu en leip, tih, pošten leben pelajo kakor se na teh widertaufferijh inu menihih vidi, tukaj eden ne sliši eniga enkrat šentat, nyh gvant, jejd inu pitje je maihinu inu žleht, veliku z Božjo bessedo okuli hodio, molio v liku,²⁰⁷³ so v terpleinju terpežlivi, neiso očitu želni masčovainja, takovu na samu sebi nej krivu inu bi bilu vosčit, de bi za takovih štukov volo vsi človeki živeli kakor oni.

2073| Veliku.

Teh vvidertaufferjev zmota.

Ampak de bi ludje zatu nyh vuk imejli za prov deržati inu nyh slušati, tu pravi Christus, varui se ti pred njimi, zakaj pod tem ovčjim gvantom bodeš ti eniga volka našal. Zlasti de ti uvidertaufferji ravnu kakor ti menihi svoj trošt na svojo lastno pravico inu dela stavio, de Boga na lažo stavio v njegovi oblubi, kadar se ony zupet puste karstiti inu s tem ta prvi inu pravi karst cilu k ničemer sture, krivu vuče od te s. večerje, kakor de bi se tukaj ništer družiga ne prejelu kakor kruh inu vinu, inu nakladajo tem karsčenikom nepotrebne butore, rezdirajo tu gospodinstvu, pravio, de je krivu kaj lastniga imejti, fer-rahtajo posvitno gosposčino kakor en stan teh nevernikov, zvernejo okuli inu rezdirajo vse tri Božje štiffte inu postave, zlasti ta cerkovni, posvitni inu hišni regiment. En takov škodliv inu sramoten volk teči pod tem leipim, gladkim kožuhom, kir ti widertaufferji taku en leip šain pelajo v tem vunainim lebnu. S teh menihov inu nun lebnom je tudi taku, de je ta cejl svejt s teim prenorjen inu obgolufan. Ali Božja besseda odkrje ali rezodene takovo golufyo očitu, de se pod tem ovčjim gvantom ali kožuhom ta volk vidi.

III.
Sussebni daruvi.

2074| Mt 7,22.

Taku so tudi ti veliki daruvi en ovčji gvant, od kateriga ta GOSPUD le -tukaj pravi, de nekateri v njegovim imeni bodo prerokovali, hudiče vun izgainali inu velika čudessa dellali.²⁰⁷⁴ Zatu se ima pred tem en karsčenik tudi varovati, de za tiga volo nikar tja ne pade, se na takove ludy nikar ne obeisi, de bi hotel

na VIII. nedello po S. Troyci.

hotel prez flissig gorimerkainja vse gori vzeti inu verovati, kar pravio, temuč narveč on ima na to bessédo gledati, aku nikar en volk pod tem ovčjim kožuhom ne tičy.

Tu je ta perva regula ali žnura, de se my to ovčjo volno nejmamo pustit ogolufat, zakaj aku so lih te bessede dobre, ta služba prov, ta vunaini leben prez pohuišainja inu poleg tiga veliki, sussebni inu nikar gmain daruvi, taku vener ludje mogo zapelani inu ogolufani biti, de pod to dobro bessedo en škodliv strup, pod to pravo službo enu farlih krivu nucajnje, pod tem vunainim lebnom ena golufya inu pod temi velikimi daruvi enu falš serce skrivenu ležy. Zatu kakor hitru ti ta ovčji gvant vidiš, taku misli: »Le-tukaj ne more oben žiher biti, zakaj Christus sam pravi, de tudi ti volčje ovčji gvant obleiko inu se pod njim skrivajo. Zatu morem jest ta ovčji gvant gori odkriti inu od zdolaj pogledati.« Koku se uže tu zgody? Taku.

Tu je uže ta druga regula ali žnura, katero ta GOSPUD da, de my ta vunaini šain imamo pustit ijti inu po tem saduvi gledati. »Na nyh saduvih« (pravi on) »vy nje imate poznati«²⁰⁷⁵ Da tiga eno prigliho: »Nihče nej vmej vami taku norčast, kadar on na tem polej en ternov garm vidi, de bi on h timu istimu šal inu bi yskal, aku bi on grozdje ali fyge na njim našil. Gvišnu ne, zakaj takov sad se ysče na enim drugim drivesu, kateru nej taku bodeče inu špičastu.« V tem vertu tudi taku gre. Kadar enu drivu polnu jabelk inu hrušek vissi, taku en vsakateri pravi, kateri tu vidi: »Aj, koku enu dobru drivu je tu,« inu spet, kadar na enim drivesu ništer nej ali je vse červojedinstu, rezkrešenu inu nérodij, taku en vsakateri pravi: »Tu drivu ništer nej vrejdu, kakor le doli possekati inu v peč vrejči inu enu bulše na njegovu mejstu zassaditi.«

To kunšt (pravi ta GOSPUD) nucajte pruti tem falš prerokom tudi, taku vam ne bode falylu, onu si bodi ta šain, kakor hoče, kadar bi dvaiseti ovčyh kož na tem vulkuv ležale, taku vy njega vener imate poznati, de on vas ne more ogolufati inu obnoriti.

Kei je uže ta sad eniga praviga preroka ali pridigarja, per katerim se more poznati, de nej en volk, temuč ena brumna ovčica? Ta vunaini leben, ta titel inu ta služba, sussebni daruvi inu gnada nej so ta sad, zakaj ta GOSPUD sam pričuje inu se tudj čestu izkusi, de ty ludje velikokrat s takimi bodo obnorjeni inu zapelani. Ta pravi sad pak je, kakor ta GOSPUD na koncu melda, de ludje to volo tiga Očeta v nebi sture.

Le-tukaj ti moreš merkati, de ta GOSPUD nikar kmallu od vseh karsčenicov, temuč od teh prerokov govori, onu je ja reis, vsi karsčeniki imajo to volo tiga Očeta sturiti, skuzi kateru tudi izveličani bodejo. Nu, se pak pravi ta vola tiga Očeta nikar le-tu, de ludje te Desset zapuvidi derže inu Bogu takovo pokorsčino izkažejo. Zakaj kadar my takoviga v le-tim lebnu le-tukaj popolnoma ne moremo sturiti, taku je nemogoče, de bi se mogli hvaliti, my bi bily to volo tiga Očeta sturili, za tiga volo bi tudi nikuli več v nebu ne prišli, temuč tiga Očeta vola se pravi, kakor Christus govori, Ioannis na 6. cap.:²⁰⁷⁶ »Tu je ta vola tiga, kateri je mene poslal, de kateri tiga Synu vidi inu na njega veruje, ima ta večni leben inu jest bodem njega gori obudil na sodni dan.« Tu je ta edini pot, po katerim my vsi kmallu, pridigarji inu poslušavci, imamo hoditi, aku hočmo izveličani biti.

Nu, pak ta GOSPUD le-tukaj susseb od teh pridigarjev govori ali prerokov, teh pravi inu edini sad družiga ništer nejma biti, kakor de le-to volo tem ludem s flissom imajo naprej nesti inu nje vučiti, koku je Bug gnadliv inu milostiv, kateri nikar lušta nejma na tiga greišnika smerti, temuč hoče, de bi imel živejti, inu de je Bug sam takovo milost v tem spričal, kir je svojga edinoroyeniga Synu pustil človeka biti. Kateri uže tiga istiga gori vzame inu

Z 2 veruje

Ta druga regula:
Ludje imajo na ta sad
gledati.

2075| Mt 7,16, 20.

Tiga Očeta volo sturiti.

2076| Jn 6,40.

Ti pravi saduvi, na
katere ludje imajo
gledati.

Izlaga tiga evangelia

veruje na njega, tu je kateri se njega trošta, de Bug njemu za svojga Synu volo hoče milostiv biti, greihe odpustiti inu vekoma izveličati etc. Kateri le -to pridigo čisto pela inu te ludy taku na Christusa kakor tiga ediniga srejdnika mej Bugom inu mej nami viža, ta kakor en pridigar stury to volo Božjo. Inu le-tu je ta pravi sad, skuzi kateri ne more nihče ogolufan ni zape-lan biti. Zakaj kadar bi mogoče bilu, de bi ta Hudič sam taku pridigoval, taku bi ne mogla takova pridiga falš ni zlagana biti. Kateri bi na to isto veroval, ta bi tu imel, kar njemu oblubi.

Drugi saduvi.

Po le-tim sadu, kateri je ta narvegši inu gvišniši, kateri ne more obno-riti, gredo inu pridéjo potle tudi drugi, zlasti de se ta leben s takovim vukum tudi lipu raima inu nikar zupar ta isti nej. Ali takov sad se ima tedaj za en pravi sad deržati, kadar je ta pervi sad, zlasti ta vuk od Christusa, poprej tu-kaj. Zakaj ta vuk ne more vselej kriv biti, kadar je lih ta leben pohuišanski inu hud. Zatu my moramo nikar nerveč na ta leben, temuč na ta vuk gledati, taku my bomo mogli poznati, aku je ta en volk ali ovca, kateri v ovčjim gvantu k nam pride.

2077| Papeža.

Koku se ima ta papež soditi.

Kateri uže tiga papža²⁰⁷⁷ inu njegovo Cerkov hoče soditi, ta začni per tem pervim sadu, tu bode on našal, de je ta vuk od tiga izveličainja inu odpusčainja teh greihov nikar le na Christusa, temuč tudi na vsa žlaht dela, na meniške oblube, na maš deržanje, na odpustke inu teh svetnikov zasluženje postavljen, tu je en sramoten, strupovit, bodeč tern, kateri se na obenim figovim drivesu ni vinski terti ne najde.

H drugimu imajo ludy tudi gledati po tém sadu tiga lebna, taku znaj-dejo, de se je ta papež inu njegov cejl haufen iz vse spodobne pokorsčine izvlekil, tej pravi bessedi inu tem karsčenicom je britku sovraž, pregaina, martra inu nje mori, ker more, žive v grozoviti nečistosti, ništer ne dela, te-muč žre teh cerkvi blagu zabstoin. In summa: Onu nej nič dobriga na vsem nyh lebnu.

Kadar uže ti hudi saduvi oba vkupe prideta, de vuk inu leben ništer ne vela, taku ti misli, de je en ternov inu bodeč osatov garm, na katerim ti nikar grozdja ny fig neimaš yskati inu kadar bi se tiga podstopil, bi nikar le ništer ne našil, temuč se tudi na tem res bodel inu res derl. Veliku ne leži na tem, de ta vinska terta taku eno gardo, ostro skorjo ima inu tu figovu drivu enu slabu, šibku drivu, tu ternje pak eno taku gladko skorjo inu taku en lubezniv, dobri-ga duha, leip cvejt. Na sadu več leži, kakor na tem vunainjem rezgledainju. Po tem se ti vuči tvojo raitingo dellati, sicer po ničemer drugim.

Kaj pak za ena štraifinga čez takove falš vučenike pojde da ta GOSPUD na znanje skuzi to prigliho od gnyliga drivesa, de se ima doli posekati inu v ogin vrejči. Ravnu uže kakor tem falš vučenikom gre, taku ima tudi nyh šularjem ijti, kadar ne bodo hoteli tiga praviga vuka poslušati ali obeniga sadu pernesti.

Za tiga volo hočemo Božjo bessedo pred očima vselej imeti, s flissom poslušati inu dobru merkati, po te isti tudi naš leben rovnati, de dober sad pernesemo inu vus falš vuk se vučimo spoznati inu pred njim beižati. Tu nam daj vsem naš lubi GOSPUD Christus skuzi svojga S. Duha, amen.

NA DEVETO NEDELLO

PO S. TROYCI, EVANGELIUM

LUC. XVI. ²⁰⁷⁸

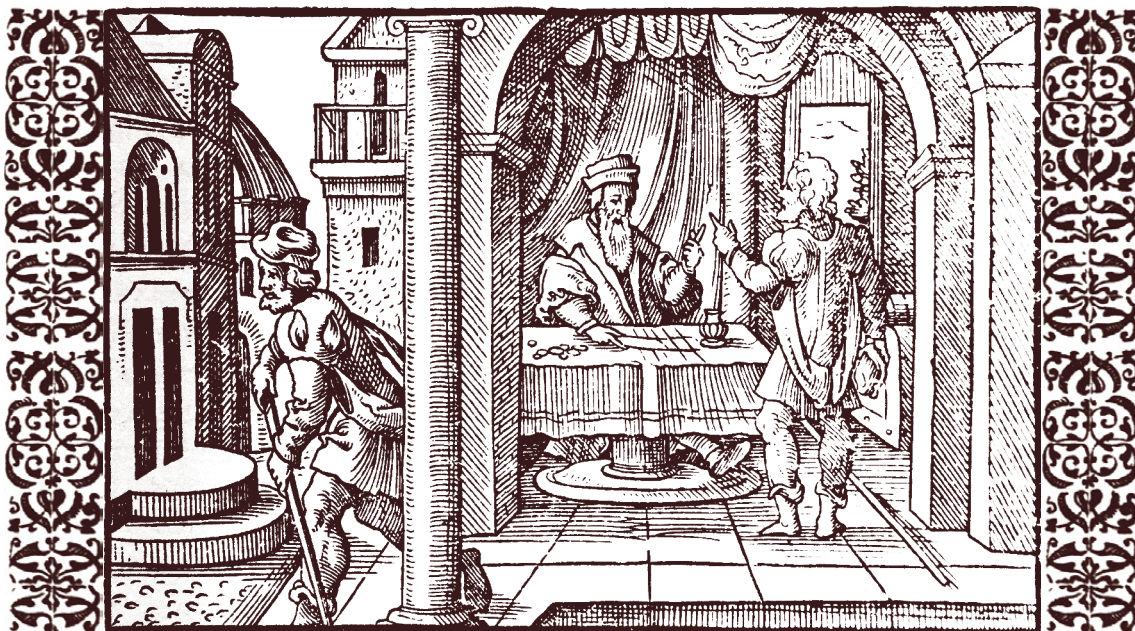
2078| Evangelij po Luku 16.

2079| Lk 16,1-9.

*As²⁰⁷⁹ GOSPUD Jezus je djal k svojem jogrom:
»Je bil en bogat mož, ta je imel eniga šaffarja inu
taisti*

na IX. nedello po S. Troyci.

taisti je bil pred njim ovajen, kakor de bi on bil njegovu blagu zadjal.²⁰⁸⁰ Inu on je njega poklical inu je djal k njemu: 'Koku jest slišim tu od tebe? Stury raitingo od tvoje šaffarje, zakaj ti naprej ne boš mogel več šaffar biti.' Ta šaffar je djal sam v sebi: 'Kaj hočem jest sturiti? Zakaj moj gospud vzame od mene mojo šaffario, kopati ne mogo, petlati se sramujem. Jest veim, kaj hočem sturiti, kadar bom uže od šaffarie postavljen, de me v svoje hiše vzamejo.'

Inu on je k sebi poklical vse dolžnike svojga gospuda inu je djal h timu pervimu: 'Kuliku si ti mojmu gospodu dolžan?' On je djal: 'Stu čebar olja.' Inu on je rekal k njemu: 'Vzami tvoj lyst, sedi inu hitru piši petdesset.' Potle je on djal h timu drugimu: 'Ti pak, kuliku si dolžan?' On je djal: 'Stu starjev²⁰⁸¹ pšenice.' Inu on je rekal k njemu: 'Vzami tvoj lyst inu piši osemdesset.' Inu ta gospud je hvalil tiga krivičniga šaffarja, de je on taku rezumnu bil sturil. Zakaj otroci tiga svi-ta so razumniši kakor otroci te luči v svojm rodu. Inu jest tudi vam povém: Sturite si priatile s tem krivim mammonom, de kadar vam bo zmankalu, vas gori vzamejo v te večne utte.«

²⁰⁸⁰ | Zapravil (SSKJ: zadejati).

²⁰⁸¹ | Star je prostorninska mera za žito, približno 100 l (SSKJ).

Izlaga tiga evangelia

2082| Leta /15/32, na Luthrovem domu.

Anno 32. domi.²⁰⁸²
Summa tiga evangeli.
Ludje imajo ubogim
radi pomagati.

A današni evangelium je ena pridiga od dobrih dell inu susseb zupar to lakomnost, de ludje denarjev inu blaga neimajo hudu inu krivu nucati, temuč ubogim, potrebnim ludem s tem pomagati, kakor ta GOSPUĐ na koncu z očitimi bessedami pravi: »Sturite si priatele od tiga krivičniga mammona«, ²⁰⁸³ tu je pomagajte ubogim ludem z vašimi denarji inu blagum.

Zakaj ta bessedica mammon se pravi po slovensku tulikain kakor blagu ali bogastvu.

Takov vuk zapopade ta GOSPUĐ vu eno prigliho, kakor rad v navadi ima (zakaj ludje je mogo s tem buile merkati), inu pravi: »My se hočmo v tej reiči taku zaderžati kakor le ta krivični šaffar, ta je vidil, kadar je bil od te službe postavljen, de bode družih ludy pomuči potreboval, uživa za tiga volo svoje službe, dokler je njo še v rokah imel, taku, de je enimu dolžniku polovico, enimu drugimu ta četerti dejl doli pustil, de bi imejli na takovo priazen zmisliti inu njemu tudi pomagati, kadar bo nyh potreboval.«

Nu, pak tiga GOSPUĐA maininga nej, de bi my imejli mej sabo krivu sturiti, eden tiga družiga za njegovu golufati inu od tiga istiga almožno dati. Ne, temuč njegova maininga je, de bi my v tej razumnosti, hitrusti inu modrusti le tiga šaffarja imejli slušati, denarje inu blagu tja oberniti, de ga my vu enim drugim inu bulšim lebnu bomo mogli užyti, de si z našim mammonom priatile sturimo kakor je ta šaffar s tem krivim mammonom sebi priatile sturil.

Le-tukaj se imamo nerpoprej vučiti, zakaj ta GOSPUĐ timu mammonu tu ime da, de ga eniga krivičniga mammona imenuje. Zakaj krivu blagu se ima zupet dati inu ništer drugim ž nym dobriga sturiti ali almožne štiftati. Kakor Ezaias na 61. cap. ²⁰⁸⁴ pravi: »Iest (pravi ta GOSPUĐ) sim, kir tu pravičnu lubi inu sovraži ruparsku ali ukraden offer.« Tu je tulikain rečenu: »Kateri hoče offrovati, almožno dajati inu s temi denarji Bogu eno službo sturiti, ta je stury od tiga svojga, kateru je z Bugom inu z dobro vistjo zadubil, ali od tiga pusti, zakaj s ptujim blagum se neima ništer družiga sturiti, kakor de se timu zupet nazaj da, katerimu je nespodobnu ali po krivici se vzelu.

Koku se uže rajma, de ta GOSPUĐ le-tukaj pravi: »Od tiga krivičniga mammona se imajo priatili sturiti,« ²⁰⁸⁵ tu je od tiga almožno dati inu tem ubozim pomagati? Odgovor: GOSPUĐ ta mammon ali tu blagu imenuje nikar zatu krivu ali krivičnu, de je krivu zadobitu (zakaj kakor je rečenu, krivu blagu se ima zupet dati), temuč de oben človik tiga mammona prov ne nuca, ty pravi brumni karsčeniki, kateri v Božjim strahu inu po Božjih zapuvidah se derže. Ty drugi nucajo tiga mammona po tej gmajin perpuvidi. Blagu stury serce, prangajo, panketirajo, živeo v lebainju inu puste raven tiga te uboge, prazne mimu jiti, katerim bi dobru mogli pomagati. Zatu more tu blagu inu bogatstvu tu sramotnu ime imejti inu nossiti, de se krivičnu imenuje.

Kaj pak Bug na takovim krivim nucajnju za dopadenje ima, se more iz tiga špruha Ezechieloviga dobru zastopiti, ker on pravi: »Pole, tu je bilu tvoje sestre Sodome pregreiha, offert, vsiga obilje inu dober myr, kateri je ona imejla inu nje hčere. Ali tem ubozim inu potrebnim neiso pomagale, temuč so bile offertne inu so gnusnobe pred mano dellale. Zatu sim jest tudi nje proč djal, kadar sim tu vidil.« ²⁰⁸⁶ Tukaj stoji obuje vkupe, mir inu vse obilje imejti, de ludje ne vejdo, kaj bi pred veliko offertjo imejli sturiti inu vener tem ubogim ludem nikar pomagati.

Tu je ta jamer inu vsaj ta gmajin navada na tem svejtu, od katere timu blagej tu sramotnu ime pride, onu si bodi taku pošteno zadobitu, kakor kuli hoče, de se en krivični mammon, eni ferdamlivi denarji enu ukradenu blagu ime-

2083| Lk 16,9.

Pred krivim blagum
se imajo ludje
varovati.

Mammon.
Krivu blagu
se ima zupet dati.

2084| Iz 61,8.

2085| Lk 16,9.

Zakaj ta mammon bode
krivu blagu imenovan.

Ezech. 16.

2086| Ezk 16,49–50.

Krivi mammon.

na IX. nedello po S. Troyci.

imenuje inu imenovanu bode. Nikar za svoje nature volo (zakaj, kaj more ta ubogi denar, zlati, toler, kruh, vinu, messu, rybe inu drugu h timu), temuč za tiga človeka volo, kateri ga nikar prov ne nuca.

Zatu sliši ta vuk tiga današniga evangelia nerveč tja, de ludje bi ne imejli lakomni biti, temuč tu blagu prov nucati inu si priatile s temi stim sturiti, kar je Bug dal, de kadar my umerjemo inu bode nam mankalu, tu je kadar my bomo vse odzad ali za sabo morali enkrat pustiti, my tamkaj priatile najdemo, kateri nas v te večne utte gori vzamejo. Zakaj, kar my le-tukaj ubozim ludem dobriga sturimo, priazen inu dobruto izkažemo, ta ista dela bodo na sodni dan nikar le priče, de smo se my bratovsku inu karsčansku deržali, temuč bodo tudi lonana inu plačana. Tukaj bode edan prišal inu bode hvalil: »GOSPUD, le-ta je meni eno suknjo, en zlati, en hleb kruha, en trunk vode v potrebi dal«. Ia, kakor Christus pravi, Math. 25.,²⁰⁸⁷ on sam, ta GOSPUD, bode semkaj naprej stopil inu poreče pred svojem nebeskim Očetom, pred vsemi angeli inu svetniki, kaj smo my nje-mu dobriga sturili inu koku smo my skuzi tu našo vero spričali. Le-ty priatili je bodo sturili inu nam bodo v nebu pomagali, kadar nam bode mankalu, inu my vse, kar imamo, le-tukaj ozdolaj na zemli bodemo morali pustiti.

Kateri bi uže takov vuk slušal inu bi denarje inu blagu, kateru je njemu Bug dal, tem ubozim, kateri svojga kruha ne mogo sami zadobiti, k štivri inu h pomuču pustil dujti, ta bi iz tiga krivičniga eniga praviga mammona sturil, potehmal bi ga iz tiga kriviga nucainja h pravimu nucainju obernil. Zakaj tu bi kratku ne imejlu biti per teh karsčenikih, de bi hoteli denarje inu blagu le za sebe nucati, k nyh prangainju, časti, dobrim luštom inu k offerti, kakor se na purgaryh inu kmetičih vidi inu ta gmain perpuvid spriča, katero takovi skopi ludje v ustih pelajo: »Iest imam žitu inu kruh zame, hočeš li ga ti tudi imejti, taku si ga šaffaj.« Tu se pravi inu imenuje enu krivičnu žitu inu kruh, en krivičen mammon, kateriga ony h greihom inu k nyh večnim končainju nucajo, ker bi ga mogli dobru inu Bogu k službi inu h dopadenju nucati, kadar bi svoimu bližnimu ž nym služili.

Kadar uže pak ty en krivični mammon imajo, kateri drugim ž nym ne pomagajo, lubi moi, kaj bodo dobru ty za eniga krivičniga mammona imejli, kateri se h timu kradejo inu drugim vzamejo? Kakor so takovi skoraj vsi ant-verharji inu kupci, hlapci inu dékle, ker vselej enu tu drugu preverže, obnori, golufa inu oblaže. Ty si nikar le ne bodo priatelov, temuč veliku sovražnikov sturili, kateri vsi na sodni dan nje bodo obtožili pred Božjo sodbo inu urtelnom, ker ony le-tukaj krivu terpe, h timu še molče inu takove sovražnike gnadlive gospodičiče imenujo.

Ali na unim dnevi drugači pojde, ony bodo ta usta gori odperli inu poreko: »GOSPUD, tukaj je bila ena velika dragynja inu le-ta je imel veliku kašt, polnih žyta inu keldre, polne vina. Ali on bi ne bil nikar enu zernce, nikar eno sražico vunkaj dal, samuč de bi se bilu njemu preplačalu, kakor je on hotel. Uni je moj hišni gospud bil inu je meni od lejta do lejta vegši činž gori nakladal. Od le tiga sim jest moj kruh, vinu, vull, messu, rybe jemal, ali tukaj se je meni inu moji glihi malu kadaj prava vaga inu mera dala inu sicer obena pravica zgodila.

Ia, na uni dan bodo čez lakomnike, vuhernike inu čez vse neverne nikar le ty svetniki, kateri so le-tukaj nadlugo inu pomankainje morali terpejti inu GOSPUD Christus sam, temuč tudi vse stvari, katere so ony imejli inu uživali, tožile inu čez nyh garlu jo jo inu ve vekoma vpyle, de so ony nyh taku hudu inu krivu nucali k nyh večni škodi inu ferdamnanju. Koku ti tedaj meiniš, ti revni, malikovski inu mammonske služabnik, kadar le-ta urtel čez tebe

2087 | Mt 25,31–46.

Merkaj zupar to lakomnost.

Izlaga tiga evangelia

tebe poide, de ti taistikrat bodeš obstal? Zakaj kadar ti prez štraifinge ne bodo ostali, kateri nikar lej nejsu druge obgolufali etc. Temuč tudi tem potrebnim nič dali, koku ti meiniš, de tem puide, kateri nikar le ništer ne dado, temuč kakor pravi tatje inu odertniki s svojem lakomnovainjem, vuhrainjem, kradeinjem inu rupainjem dragynjo dellajo inu te uboge oblagajo, de le veliku tollerjov vkupe zgrabio inu bogati bodejo, vener obene hude visty ne hote imejti.

Tu je uže ta pridiga zupar to lakomnost, de kateri en karsčenic hoče biti, nejma vselej svojo roko gori odprejti k jemainju inu k dajainju taku terdu zaprejti, de bi njemu nikar en viner skuzi ne padel, temuč ima rad, volnu inu dobrutlivu tem potrebnim pomagati inu dati kir kuli more. Tu se pravi Bogu služiti, ta bode h puslednimu tebi tudi lonal. Lakomnikom pak inu vuhernikom, kateri ništer družiga ne znajo, kakor le vse k sebi grabiti, nikomer ništer ali cilu skopu dati inu timu žalimu Hudiču služio, bode tudi svoj zasluženi lon dal.

Susseb pak bodo vsi svetniki na uni dan čez nje vpyli inu poreko. »Le-ta kmetič, purgar, kupec, žlahtnik etc. nei ništer družiga znal, kakor uboge drejti inu blagu vkup grabiti, jest bi bil njegove pomučičestu potreboval, ali on bi ne bil meni z eno bessedo, veliku mainje z denarji inu z blagom pomagal etc.« Enu takovu malainje ta GOSPUD nam le-tukaj na prepostavi, de je glih pred ocy mala, koku ty ubogi svetniki pred tem GOSPU-DOM Christusom na uni dan bodo stali inu bodo čez te bogate, skope lakomnike tožili.

Ti bogati pak, kateri so s svojem blagum dobrutlivi bily inu so drugim radi pomagali, bodo v veliki časti, veliku priatelov (inu pred vsemi GOSPU-DA Christusa) našli, kateri bodo nyh dobrute hvalili. iz kateriga se imamo vučiti, s pravo risnico začeti, brumni, dobrutlivi, priaznivi inu pomaglivu biti, skuzi taku našo vero spričamo inu tiga dela bomo mogli na sodni dan priče pred Christusom imejti, de smo se pred tym sramotnim greihom varovali, kateri nič družiga ne dela, kakor vse k sebi inu podse grabi inu uboge ludi dere, si pojdi drugim, kakor hoče.

Nu, taku pravi le-tukaj ta evangelium, de ta gospud je tiga krivičniga šaffarja hvalil. Tu se ne more taku izlagati, kakor de bi tu njemu imelu dobru dopasti, kadar my drugim ludem krivu sturimo, temuč on le to razumnost, hitrost inu modrust hvali inu hoče, de my vu eni dobri rejči tudi tak fliss nucamo, kateri je le ta šaffar vu eni hudi réči sebi k nucu inu svojmu gospudu h škodi sturil.

Ravnu kakor kadar ti eno nepošteno ženo vidiš, katera za svoje pularije ali lotrije volo se na tu narleipše snaži ali cyra, tukaj tu zlatu, žamet inu žide neiso krivi ni dolžni, de ona tu k nečistosti inu za kurbarje volo sturi. Ali jest njo vener morem hvalit inu h tebi reči: »Vidiš ti tudi, koku se le ta žena k nje nečistosti zna perpraviti? Zakaj ti takoviga flissa tudi h timu ne naložiš, de bi ti mogel tvojmu ženinu, našimu lubimu GOSPUDU Christusu, dopasti?« Z le temi bessedami jest te kurbarje ne hvalim, temuč ta fliss, to skerb inu razumnost, kateru bi my vu eni dobri, pošteni ričy imejli naložiti.

Le-tu se ima tudi dobru merkati, de Christus govory eno silnu strašno bessedo, kir pravi: »Ti otroci le tiga svita so modreiši kakor ti otroci te lučy v nyh rodu.«²⁰⁸⁹ Tu ne potrebuje veliku izlagainja, my je vidimo pred očyma vsak dan, Bogu se smili več, kakor je nam lubu, koku ta svejt taku cilu pregnanu ysče, svoj prid inu fortel, kadar ga uže zagleda, taku se mu obena muja ni delu ne utraga inu ne stoži. Kuliku muje, skarby inu farlikosti imajo ti tatje, kateri si v garmovju pomagajo? Ti nejmajo ni podnevi ni ponoči obeniga pokoja,

2088|Leta /15/33 javno.

Anno 33. in publica.²⁰⁸⁸
Koku ta GOSPUD
tiga krivičniga šaffarja
hvali.

2089| Lk 16,8.

na IX. nedello po S. Troyci.

pokoja, stoje h timu v taki farlikosti, de timu meču ali štriku na dejl pridejo inu vsaj nym nyh hudičov leben lubi, de ne mogo od njega pustiti. Taku en tat, en pular, en prešuštnik pelajo vsi kmallu en leben, poln muje inu terd orden, nucajo vse žlaht, huđe kunšti, golufije, laže inu fortelne, de svojo lotryo inu nečistost opravio inu bode nym čez vso masso težku, dokler de timu Hudiču njegovo tlako inu službo opravio.

H timu uže my tudi vidimo, koku ti otroci te luči, tu je ty karsčeniki so lini, utraglivi, nemarni, nefljssig v Božjih ričeh, ker vsaj vejdo, de na tem Bug enu dobru dopadenje ima inu tiga imajo vekoma užyti, vener taku stežko ih stane dobru sturiti. Se zgodi taku po tej gmain perpuvidi, de te pregreišne dvakrat težkejši stane ta pakal zaslužiti v tem, ker timu Hudiču taku s flissom služio inu njemu k lubezni vse sture inu terpe kakor te bogaboječe tu nebu. Inu je lipu govorjenu, kadar se prov zastopi. Zatu more GOSPUD Bug svoje karsčenike glih za lase h timu vlejči inu permorovati, de sture, kar imajo sturiti.

Ti karsčeniki so v tem svojem lini.

Zatu je le-tu ena silnu leipa prigliha, katero nam ta GOSPUD le-tukaj naprej deržy, de aku smo my karsčeniki inu hočmo sturiti, kar imamo, taku nam nei potreba v te bukve gledati, en vsakateri gledaj v svojo lastno hišo, koku hudi otroci, hudi hlapci, dekle etc. so na lotryo inu vse, kar je Hudiču lubu, nagneni, koku se tiga istiga flissajo inu so cilu hitri, perpravleni inu pernaredni. Tukaj ti bodeš en takov velik fliss videl, de so ty ludje na to lotryo taku cilu flissig, de nikar ne vejdo, koku bi se zadosti gardu inu svojevolnu imejli izkazati inu deržati.

Tu se vuči, de ti timu glih pruti Bogu inu njegovi bessedi inu tvojmu izveličainju h dobrimu tudi sturiš inu vzami tebi en nucen vuk inu exempel od takoviga hudiga rovnainja, misli: »Aj, zna inu more tedaj ta kmetič, purgar, kupec, ta tyrann, ta frawa, dekla etc. timu Hudiču s takovim flissom služiti inu mu se obene muje ne utraga, zakaj bi jest vsaj ne hotel mojmu GOSPUDU, kateriga jest vekoma imam užiti, tudi taku služiti? Ony teko, kakor de bi bily nory, k svojej večni škodi inu končainju. Koku sim jest tedaj taku zaspan inu len, ker vsaj moje duše izveličainje an tiče, de mene Bug še za lase more h timu vlejči? Tar vsaj bi jest imel sam nase pluniti, de jest nikar v nebessa taku ne hitym, ker uni h paklu taku teko inu dyrjaio.«

Na hudih ludeh se imamo vučiti.

Susseb pak ty otroci na tim svejtu tem otrokom te luči en leip exempel v tej reiči naprej nesso, od katere ta GOSPUD le-tukaj pravi. Zakaj merkaj na eniga, kateriga je ta lokomnost prov obsejdl, taku ti bodeš našal, de on ni dan ni nuč pred svojimi lastnimi missalmi pokoya neima, vse njegove misli inu trahtainje je le na denarje. Aku on naide en prazen kotec v hiši, taku stury eno kamrico, ali kramico iz njega, de on en činž od nje vzame, zdaj le-ta, zdaici en drugi andel začne, izkusi, kateri več dobitka nesse. In summa, on bi nikar eniga vinarja ne pustil odzadaj inu se mu ne utraga obene muje ni dela dopernesti, ker denarje vidi.

Kaj ty posvitni otroci v tej lakomnosti sture.

Tukaj bi se my imejli vučiti, de kakor en lakomni se za denarje muja, de bi se my tudi za tu večnu s takovo risnico imejli mujati. Ali kej ti najdeš eniga karsčenika, kateri je stury? Kateri bi se taku vesselil, kadar bi eniga uboziga človéka našal, de bi mu on z desetemi zlatmi, več ali mainje, po tem, kakor je njegovu premožeinje inu uni potrebuje, hotel pomagati, kakor se en bogat vuhernik vesseli, kadar on s svojimi denarmi velik dobiček vej šaffati? Le-tukaj en vsakateri teče inu se flissa inu bi hotel od stu rad deset, dvaiseti ali več zlatih činža imejti.

Ali kaj je tu pruti timu vuhru, kateri bi naši denarji gvišnu imejli nesti, kadar my tem ubozim ž nymi pomagamo? Zakaj taku pravi Salomon: »Kateri

My bi imeili tem ubozim radi pomagati.

aa se čez

Izlaga tiga evangelia

2090 | Prg 19,17.

se čez tiga uboziga usmili, ta possoduje Bogu na vuher.«²⁰⁹⁰ O, koku eniga gvišniga dolžnika, o, koku eniga zveistiga plačavca bi my imejli, kadar bi le sami hoteli? Ali ta Hudič nas noče pustit h timu priti, de bi my takovu verovali inu po takovim bogatim vuherniku, kateri več kakor ta poglavita summa poverne, z risnico trahtali. Zatu nam prov gre, kadar my raiši s temi ludmy kakor z Bugom vuhujemo, kateru nej le velik, grozovit greih, temuč je tudi velika škoda inu nesreča per tem inu my tellu inu dušo s tem sramotnim mammonom zgubimo.

Zatu Christus prov pravi, de ty posvitni otroci so na tu svoje veliku flissigiš inu modrejši kakor njegovi otroci. Zakaj taku se znajde, de ta Hudič vselej stu službi per teh svojeh ima, kir Christus kumaj eno ima. Kaj my imamo h timu sturiti? My tiga ne moremo drugači sturiti, zakaj ta svejt si ne pusty dopovejdati, my moremo pridigovati inu vselej opominati s pritenjem, s opominanjem, aku bi katere posvitne otroke timu Hudiču iz njegovih štrikov mogli odrejšiti, ja, te line, nemarne karsčenike, inu nas same troštlivu inu serčnu ogovoriti, de my od takoviga flissa, kateriga ta svejt v tiga Hudiča službah nuca, en exempel vzamemo inu se tudi vadimo v tem dobrim, kakor se ty Adamovi otroci vadio v tem hudim, aku bi my kulkaj po takovim exemplu mogli živeti, susseb kadar my ta fortel imamo (onu si nam pojdi lih taku težku, kakor hoče), de smo otroci te luči. Kadar le per le tim imeni ostanemo, de h tej luči slišimo, aku lih neismo taku cilu flissig inu nikar taku modru ne delamo kakor ty posvitni otroci, taku ništer ne faly, de le kaj sturimo inu bomo najdeni, de smo vsai narmaine začeli pod tem maihinim kupom biti, kateri se imenuje otroci te luči.

Tu pak si nihče naprej ne vzami, de my taku deleč naše reči perpravimo, koker je ty posvitni otroci perpravio v nih rodu ali žlahti. Onu bi ja imelu taku biti, de bi je nym deleč naprej imejli sturiti, potehmal to oblubo imamo, de my to večno krono bomo prejeli. Ali veliku težkih reči leže nam na potu. Vener bi se my imejli s pravo risnico flissati, de od dan do dne v pošteinju, v poterpleinju, v krotkusti, v milosti inu v drugih karsčanskih dellih gori jemlemo. Zakaj kadar my le v tem začetku inu na tem pravim potu smo inu ostanemo, taku bodo te stopine, si bodite lih taku kasne inu voscke, kakor hote, zlu pomagale, de naprej pridemo, vsaj de se nikar ne prevzamemo, de smo uže cilu preskočili ali do konca prišli.

Taku je uže naš trošt le-tu, de kadar my taku začnemo, Bug nas ne hoče soditi kakor te posvitne otroke, kateri skoraj v pakal dyrjajo, kateru nym ima težku biti. Temuč on hoče v vsej gnadi k nam reči: »Ti bi bil imel ja zveistéši služiti inu flissigiši biti, kir si enu dejte te luči, ali tu se nej zgudilu, zatu morem jest ta plasč čez te pokriti, kateri se gnada inu odpusčainje teh greihov imenuje, ta more v naš leben perveržen inu ozgoraj čez nas pogernen biti, de my pod nym kakor pod tem fray, širokim nebum hodimo, taku bodedemo my vener eniga perjatela ali dva tamkaj našli, zlasti tiga praviga priatila, kateri nam tu nebu more dati inu nas izveličane sturiti, našiga ljubiga GOSPUDA Jesuza Christusa.

Tu je ta vuk iz tiga današniga evangelia, de bi se my imejli vučiti s teim krivičnim mammonom prov okuli hoditi inu nam priatile ž nim sturiti, tu je tem ludem ž nym služiti, kakor je le-ta šaffar sebi s ptujemi denarji priatele sturil.

Le tukaj nekateri vprašajo, koku se takov vuk raima s tem vukum od vere? Inu susseb ty papežniki delajo veliku šraja od tiga inu iz tiga hote zvižat, de ludje mogo z dellu tu nebu zaslužiti, ta vera je sama ne opravi, potehmal ta GOSPUD le-tukaj pravi: »Ty priatili bodo vas v te večne utte ali šotore gori-

Bug hoče s témi
svojemi poterpleinje
imejti.

Vprašainje
od dobrih del.

na IX. nedello po S. Troyci.

gorivzeli.«²⁰⁹¹ Aku uže pag lih neiso vrejdn, de se ijm od le-tiga ali družiga vprašainja odgovor da, (zakaj ony ga vsaj gori ne vzamejo, temuč šentujo inu pregainajo le čedajle več) taku my vener za teh brumnih volo hočmo kratku na takovu vprašainje odgovoriti.

Nerpoprej morajo ty papežniki sami spoznati, de ty priateli, od katerih ta GOSPUD le-tukaj govori, so človeki, kateri per nas inu okuli nas prebivajo. Koku bi sicer nym mogli kaj dati? H drugimu morajo tudi le-tu spoznati, de kir le-ti priatili so človeki kakor my, nam teh nebes ne mogo dati inu le Bug sam, kakor ta pravi hišni gospud, je teh nebes mogoč. Zakaj tedaj pravi ta GOSPUD: »Sturite si priatile od tiga krivičniga mammona, de kadar vy bote mankali, vas v te večne utte gori vzamejo?«²⁰⁹² Kaku se more takovu godyti?

To izlago imamo my vzeti iz teh bessed Christusevih na 25. cap. Math.,²⁰⁹³ ker on pravi, on hoče na sodni dan hvaliti, kar smo my našim bratom le-tukaj na zemli dobriga sturili, de se je tu njemu zgudilu inu hoče nam ta večni leben dati etc. Le-te bessede kažejo tebi, gdu je ta pravi priatel, kateri hoče tu nebu dati, zlasti Christus. Ty ubozi petlerij, katerim my z enim zlatim ali grošom le-tukaj na zemli pomagamo, tiga ne bodo sturili. Aku nam lih s svojo prošno, molitovjo inu z drugim zupet mogo služiti inu nucati.

Zatu se more dajle na tu odgovoriti: »Aku my (kakor se pusty viditi) skuzi almožno tu nebu inu ta večni leben moramo odkupiti?« Le-tu je zdaj ta odgovor. Paulus pravi: »Kar iz te vere ne gre, tu je greih«, Rom. 14.²⁰⁹⁴ Zatu more biti, de Bug na teh nevernih almožni obeniga dopadeinja nejma, veliku maine tu nebu inu ta večni leben zatu bode dal. Kateri pak na Christusa verujo inu svojo vero z delli spričajo, teh istih dela dopadejo Bogu dobru za te vere volo. Bug hoče tudi takova dela v unim lebni plačati ali lonati.

Ali iz tiga se ne zviža, de ta večni leben za teh dell volo bode dan, kateri le timu, kir na Christusa veruje, bode obluben, kakor Christus čestu spričuje: »Kateri na mene veruje, ta ne bo te smerti vekoma vidil.«²⁰⁹⁵ »Iest sim ta pot, ta risnica inu ta leben.«²⁰⁹⁶ »Bug je svojga Synu dal, de vsi ty, kateri na njega verujo, ne bodo zgubljeni, temuč bodo ta večni leben imejli etc.«²⁰⁹⁷

Le-ta navuk je gvišen inu v Svetim pismi izgruntan. Zakaj tukaj stoji tiga svetiga Paula urteil: »Kar nikar iz te vere ne gre, je greih.«²⁰⁹⁸ Zakaj aku ta almožna enu Bogu dobru dopadeče dellu ima biti, taku more ta vera na Christusa poprej tu biti. Ta ista vera pernesse ta večni leben s sabo inu preime tu odpusčainje teh greihov inu stury, de Bogu vse naše delainje dobru dopade, aku lih nei na samu sebi popolnoma. Inu Bug je hoče v unim lebnu lonati. Kakor Christus pravi, Math. 25.²⁰⁹⁹ Inu Paulus pravi, de teh karsčenikov terpleinje inu nadluge v unim lebnu imajo plačane biti inu ony tiga bodo užyli.²¹⁰⁰

De uže Christus pravi: »Sturite si priatile od tiga krivičniga mammona, de kadar vam bode mankalu, vas v te večne utte vzamejo«,²¹⁰¹ skuzi le te bessede se more le-tu zastopit, aku smo my Christusevi jogri inu dobra dela delamo, de Bug ta ista dobra dela bode plačal v unim lebnu. Kaj pak pravi Pavel? Aku imajo dobra dela biti, taku morajo iz te vere priti. Inu Christus pravi, de ta vera je, skuzi katero my k odpusčainju teh greihov inu k večnimu lebnu pridemo. Takove bessede inu špruhe moreš ti ravnu taku dobru kakor le-ta le-tu verovati, de so reis inu nikar lažnive. Koku se pak mogo vkupe raimati? Drugači nikar, temuč de my skuzi to vero na Christusa odpusčainje teh greihov inu večni leben imamo. Inu de Bug za takove vere volo hoče sebi našo almožno inu druga dobra dela pustit dopasti inu ta ista v unim lebni nam bogatu plačati inu poverniti. De, aku nas lih stežko stane, de my Bogu služimo inu dobra dela sturimo, de my vsaj s tem volneši inu vesseleši h timu bomo za tiga vupainja volo, kateru je nam odločenu inu oblublenu v nebi. Kakor Pavel govori govori, Col. I.²¹⁰²

aa 2 Tu je

2091| Lk 16,9.

Odgovor.
Gdu so ty priateli,
kateri nas v nebu
vzamejo.

2092| Lk 16,9.

2093| Mt 25,40,46.

Aku se z almožno
tu nebu more kupiti.

2094| Rim 14,23.

2095| Jn 11,26.

2096| Jn 14,6.

2097| Jn 3,16.

2098| Rim 14,23.

2099| Mt 25.

2100| Rim 8,17–18; 2 Kor 4,17; 2 Tim 2,12.

2101| Lk 16,9.

2102| Kol 1,5.

Izlaga tiga evangelia

2103| Pravi; izposojeno iz nem. *richtig* (enak pomen).

Tu je ta pravi inu lastni zastop le tiga špruha inu rihtig²¹⁰³ grunt na odgavor na tu vprašanje od dobrih dell.

Bug, ta nam daj svojo gnado za svojga Synu Christusevo Jezusevo volo inu skuzi tiga Svetiga Duha naša serca taku obudi, de takove zveiste, leipe oblube inu opominanja per nas tudi sad perneso inu my naš leben po nyh rovnamo inu h puslednimu bomo mogli izveličani biti, amen.

NA DESSETO NEDELLO

PO S. TROYCI, EVANGELIUM

LUC. XIX.²¹⁰⁴

2104| Evangelij po Luku 19.

2105| Lk 19,41–44.

IN²¹⁰⁵NU kadar je GOSPUD JESUS blizu k Ieruzalemu prišal, je gledal tu méstu, se je čez nje plakal inu je djal: »De bi je ti vejdilu, taku bi tudi spomislilu v le-tim tvojem čassu, kaj h tvojmu miru sliši. Ali zdaj je skrivenu pred tvojma očima. Zakaj čez tebe bode prišal ta čas, de bodo tvoji sovražniki tebe inu tvoje otroke s tabo red obšrangali,²¹⁰⁶ tebe oblegli inu od vseh stran stiskali inu bodo tebe do tal rezvalili inu ne bodo en kamen na drugim pustili, zatu kir neisi spoznalu ta čas, v katerim si objiskanu.«

2106| Obdali s pregradami, okopi.

2107| Lk 19,45–47.

2108| Mr 11,15.

2109| Mt 21,12; Mr 11,17.

²¹⁰⁷Inu on je notar šal v tempel inu je začel vunkaj gonyti te, kateri so notri predajali inu kupovali²¹⁰⁸ inu je djal k nim: »Stoji pissanu: 'Moja hiša je ena hiša te molitve, vy ste jo pak sturili k eni razboinški jami.'«²¹⁰⁹ Inu on je vsak dan vučil v templi. Viši farji pak inu pissarji inu ty viši mej folkom

na X. nedello po S. Troyci.

*kom so po njim trahtali, de bi ga umurili, inu neiso našli, koku bi sturili, zakaj vus folk je na njemu vissel inu ga poslušal.*²¹¹⁰

2110| Mr 11,18.

E-ta evangelium bi imejli ti karsčeniki s flissom merkati, de bi se iz njega vučili Boga bati. Zakaj on je teh narstrašnejših evangeljev eden v s. Luka, za tiga volo bi nam taku k serci imel ijti, de bi ga nikuli več ne pozabili. Zakaj le-tukaj slišimo, kaj za en velik serd inu štraifinga je čez Ieruzalem šla. Iz kateriga my gvišnu vejmo: Kateri hoče v svoji hudobi žiher ostati inu v greihih živeti, ta si neima v missal vzeti, de tej štraifingi bode ubeižal. Zakaj kadar Bug tiga silniga, vissoku pognadaniga meista nei šonal, kateru je Božjo bessedo imejlu inu se nej pobulšat hotelu, taku premisli le en vsakateri inu pusty per redu od greihov inu se pobulšaj, sicer gvišnu ta štraifinga inu ta serd ne bode vuni ostal.

Anno 32. et 34, domi suæ.²¹¹¹

2111| Leta /15/32 in /15/34, na Luthrovem domu.

Nu, pak je ta serd inu jamer, kateri je čez tu méstu inu čez ta folk šal, taku velik, de timu GOSPUDE Christusu samimu k sercu gre inu se zlu inu britku nad tem plače, de tu lépu meistu ima taku grozovitu zapušenu inu rezdjanu biti, de nejma en kamen na tem drugim ostati inu vosči: »Ah, Ieruzalem, kadar bi je ti vejdlu inu bi ti takov prihoden jamer ali revo spoznal ali verovalu, kateru bode čez tebe prišlu, taku bi ti gvišnu nikar taku žihru ne bilu, temuč bi se tudi plakalu inu spomislilu, kar h tvojmu miru služi, inu bi prossilu, de bi Bug tebi hotel milostiv biti.«

Aku uže lih ta GOSPUDE le od Ieruzalema govory, taku hoče vsaj s tem opominati inu prititi vsem tém, kateri Božjo bessedo imajo, to isto nepridnu poslušajo inu ferrahtajo, de nejmajo žihri biti ni se na tu zanesiti, kakor de bi tu nym Bug imel šeinkati. Ne taku, zakaj ta štraifinga se bode našla, kakor je Bug živ. Zatu se imajo ludje pred vsemi greihi, susseb pak pred tem varovati, katerimu se pravi Božjo bessedo, ali ta čas tiga obyskianja²¹¹² zašpotovati, tu je pridige poslušati inu vsaj se nikar pobulšati, temuč v grejih vselej živeti, onu se pridiguj inu pui, kar se hoče. Ta štraifinga na takov greih gvišnu vuni ne ostane, aku lih en čass bode gori deržana.

2112| Obyskainja.

Taku nam bode uže v le-tim evangeliu naprej deržan en susebni exempel tiga grozovitiga urtelna Božjiga čez njegovu narlubilše inu sveiteše méstu Ieruzalem inu čez njegov lastan folk, kateru mestu je našiga lubiga GOSPUDE Boga lastna hiša inu ognyshe inu ta folk njegova lastna hišna družina bil. Zakaj Ieruzalem je lih kakor pul neba bilu, kir je Bug sam s svojemi angeli prebival, kamer je bila vsa Božja služba ferordnana, v katerim so skoraj vsi patriarhi živejli inu svoje pogrebsčine imejli, kir je h puslednimu tudi Christus, ta Syn Božji, sam hodil, umerl, pokopan, gori vstal, tiga Svetiga Duha dal, de je le-tu meistu s svetustjo taku bilu obdanu, de njemu gliha na tem cejlim svejtu nej bilu ni ne bode do sodniga dne.

Vener ništer mainje, kadar Božje bessede neiso hoteli gori vzeti inu te iste slušati, je naš GOSPUDE Bug taku terdnu nad svojo bessedo deržal, de je njegovu narlubilše meistu na tu nargrozovitiše moralu zatrenu biti. Koku veliku maine je bode drugim meistom šeinkal, katera Ieruzalemu nejso z obeno ričjo glih, inu drugim folkom, kateri njemu nikar taku blizu ne slišio kakor ti Iudje, kateri so bili od njegove krij inu narbližni priateli.

Zatu imajo ludje per le tim exemplu Božij serd zamerhati inu se pred fer-rahtainjem te bessede varovati, de nikar ne reko, kakor my skoraj vselej v navadi

aa 3 ima-

Izlaga tiga evangelia

2113| Dragotina, dragulj; izposojeno iz nem. *Kleinod* (enak pomen).

Kadaj je Ieruzalem rezšturanu inu kuliku ludy je onu koštallu.

2114| Jožef Flavij, Židovske vojne VI–VII.

imamo: »Aj, Bug ne bode taku serdit, on ne bode taku terdu štraiffal. Aku je on tu svetu meistu Ieruzalem, svoj narvissokeiši kleinnot²¹¹³ ali šac na zemli pustil taku rezdjati, de oben kamen na tem drugim nej ostal, zatu kir so ti Iudje ta evangelium poslušali inu se neiso pobulšali, taku tebi nej potreba misliti, de je nam bode šeinkal, potehmal my v tem glih greihu tudi ležimo, zakaj Ieruzalem je taku cilu rezdjanu, de bi eden ne mogel reči, de je ena hiša kuli kedaj tu stala.

Bug je pak le to grozovito štraifingo ravnu taistikrat poslal, kadar se je ta iudovski folk v Ieruzalem na ta velikunočni praznik bil vkupe zbral inu skoraj tridesetokrat tavžent človekov, (kakor te historje pričujo) vkupe bilu. Zakaj Bug, ta je mislil en velik ogein vužgati, zatu je te glovnje vse vkup kakor eno veliko garmado, ja, kakor en gozd, bil spravl inu potler je te Rym-lane čez nje perpelal, de so njo vužgali inu sežgali.

Iosefus piše,²¹¹⁴ de od tiga čassa, kir je tu meistu bilu obloženu z voisko inu noter vzetu, desetkrat stu tavžent ubyenih inu na žleizi umerlu bilu inu sedem inu devetdeset tavžent ujetih. Ti so taku ferrahtani inu nevredni bili, de se je nyh trideseti za en sold predalu. Na tako vižo je moral Christus tudi masčovan biti, kateriga so bili za trideseti srebernikov prodali.

Tu je ta klagliva inu grozovita štraifinga, katero je Bug čez svoj folk dopustil inu cilu zaterl, kateriga je vsaj s svojo veliko častjo inu čudessi iz Egipta izpelal, v to deželo Kanaan postavil, nyh Oča bil, taku priaznivu ž nymi govuril inu okuli hodil. Kadar so pak njegovo bessedo ferrahtali inu ga nejsa hoteli slušati, je takov serd inu grozovito štraifingo čez nje pustil priti etc.

Takov iamer vidi ta GOSPUD, de nej deleč, za tiga volo se plače inu pravi: »Kadar bi je ti vejdlu, taku bi tudi spomislilu k le-timu čassu, kaj h tvojmu miru služi. Ali tu je pred tvojema očima skrivenu.²¹¹⁵ Zatu ti žihru živeš, kakor de bi tebi nič ne mankalu. Ali ne bodé dolgu taku ostalu, se mora skoraj rezlomiti inu je uže pred rokami, ali pred tabo je že skrivenu inu ti ga ne vidiš.«

Le-tukaj bi moglu enimu v missal priti, zakaj Bug to štraifingo skriva? Zakaj je on zdaici ne pusty priti? Odgovor: On je zatu stury, de svoje poterpleinje s tem spriča inu hoče viditi, aku bi se my hoteli pobulšati inu gnade yskati. Zakaj kadar bi on zdajci imel z garmejnem inu treskainjem v nas udariti, kakor hitru je zaslužimo, taku bi ne mogel nas oben sedem lejt star biti, zatu on to štraifingo zaderžy inu zavlekuje, de nam čas inu prostor pusty, de se pobulšati moramo. Takovu Bogu dobru pristoji, ta hvali s tem svojo milost pruti nam. Ta Hudič pak je en serdit duh, ta ga ne sturi. Kadar bi mogel eniga z eno slamnato bilo ubyti, on bi je sturil inu bi se nikar dolgu ne mudyl. Ampak Bug je milostiv, zatu hoče on to štraifingo zavlejči, vsaj nikar cilu zapustiti. Tu stury tedaj te ludy žihre, de se nikar le ne pobulšajo, temuč le čedajle huiši bodejo. Kakor se vidi, en prešuštnik, vuhernik, tat, kadar ta štraifinga nikar taku hitru ne pride, se zdy inu meini, de še dolgu ima odlog inu more še dobru svojo lotryo dopernašat. Ampak ti se varui, nikar se ne pusti zapelati ni ogolufati. Zakaj ti slišiš le tu, de Bug to štraifingo ja gori deržy inu skrye, ali ona nikar zatu cilu vuni ne ostane. Zatu se per redu verni, stury pokuro inu se pobulšaj.

Tu meini le-tukaj Christus, ker pravi: »Zdaj je pred tvojma očyma skrivenu.«²¹¹⁶ Kakor de bi hotél reči: »Ne pusti se obnoriti, de je ta štraifinga skrivena. Ti bodeš mene umurilu inu mojo kry prelilu, kakor si ti z drugimi preroki pred mano tudi sturilu.« Iest h timu molčim, je pustym se zgodyti inu je terpym, takovu dela, de ti misliš inu meiniš, onu bode vselej taku tebi zanessenu inu prez štraifinge ostalu. Zatu nihče z risnico se ne flissa, de bi brumniši postal inu se pobulšal. Ali varui se, ti pred to štraifingo neisi zagvišanu, kadar bi se moglu pregovoriti inu le-tu verovati, taku bi potle mislilu, koku bi tej štraifingi ubei-

2115| Lk 19,42.

Christus se plače, de so ti ludy v nyh končainju taku žihri.

Zakaj Bug to štraifingo zavlačuje.

2116| Lk 19,42.

Tu nas žihre sturi, de Bug taku dolgu s to štraifingo odlaš.

na X. nedello po S. Troyci.

ubeižalu. Ali ti ga ne veruješ, zatu v taki žihrosti živeš, ne maraš za ta čas tvojga obyskainja, v katerim bi ti moglu obarovanu biti inu zupet h gnadi priti, si žihru inu se nič ne pobulšaš. Tu je ta greih, za kateriga volo Božji serd čez tebe bode padel inu tebe prenaglil.

Le-tukaj se ia s flissom vuči inu merkaj, kaj Bug za ta narvegši greih štema, kateriga on narmaine more terpejti, zlasti de njegov folk ta čas njegoviga obyskainja nej spoznal. Zakaj ta GOSPUĐ zamolči le-tukaj vseh drugih greihov inu govori le od le tiga, de so žihru živeli inu nejso le ništer za teh prerokov opominanje inu pryteinje marali, temuč so nje tudi pregainali inu so veliku nedolžne krji prelili, dokler de je, kakor tu Pismu pravi, Ieruzalem le-tukaj inu tamkai polnu krji bilu²¹¹⁷ (ravnu kakor na ta današni dan se Krainska, Nemška inu druge dežele grozovitu pregreše z mnogoterim pregainenjem te bessede inu njegovih služabnikou) raven le tiga greiha so z močjo ludy obsedli, prešuštvu, kurbarija, vuhernja, lakomnovainje, kradenje, žertje, pyančovainje inu kar je več greihov tem glih.

»Takove greihe,« pravi Christus le-tukaj, »sim jest hotel s to bessedo štraifati ali svariti inu vas vučiti, de bi imejli brumni biti inu se popraviti. Za takoviga urzaha volo sim jest poprej moje preroke, Ioannesa inu moje apostole poslal. Ia, jest sim sam gori stopil, sim pridigoval, čudessa dellal inu vse naprej vzal, kar bi vam moglu h pobulšainju služiti.

Nu, taku bi ne imejli vam vsi drugi greihi, kakor veliku inu dosti je nyh, vam škoditi, temuč odpusčeni inu vekoma nikar več spumneni biti, Ieruzalem bi dobru imejlu stati inu pred sovražniki obarovanu biti, kadar bi le vy ta čas vašiga obyskainja spoznali. Zakaj jest pridem k vam nikar s tem mečom, nikar z butico, temuč krotak inu en izveličar. Iest pridigujem inu vpyem: 'Sturite pokuro, popravite se inu bodite brumni. Poslušajte vsaj inu slušajte, prejden ta serd z močjo pride.' Taku jest vas doma ysčem.

Ali le-tu vse per vas ništer ne opravi. Vse vaše greihe sturite vy s tem vegše, de vy tudi tiga obyskainja ne hoče spoznati, gori vzeti ni terpejti. Zatu vam gre, kakor ta perpuvist slove: 'Katerimu nej svetovat, timu tudi nej pomagat. Kateri Hudič bi hotel tiga bolnika padar²¹¹⁸ biti, kateri bi njemu to britov iz te roke hotel vzeti inu njemu, timu moistru, v žjvot ubosti.' Ravnu taku hodite vy Iudje z našim GOSPUĐOM Bogum tudi okuli. On vam pusty skuzy mene odpusčanje teh greihov ponujati, hoče vaš gnadlivi Bug biti, vse rad pozabiti inu odpustiti, de bi le vy nehale od teh greihov inu njegovo besedo gori vzeli.

Vy pak le-tu sturite, mene šentujete, pravite, iest imam tiga Hudiča, imenujete mojo pridigo eno kecarijo, hoče mene h timu na križ perbyti inu tudi ne bote pokoya imejli, samuč de bote tu opravili. Tu je pak stuprov enu Hudičevu delu, kadar vam hoče Bug nikar le greihe odpustiti inu milostiv biti, temuč tudi velike, vissoke daruve šeinkati, de vy njemu ta herbet obračate inu njegovo gnado še na tu nargrozovitiše šentujete. Kadar le-tu taku deleč pride, ne morem jest uže več vam pregledati, ta štraifinga more priti, zakaj kadar ludje odpusčainja teh greihov inu Božje gnade ne mogo terpejti, taku nej več družiga svejta ni pomuči potreba.«

Inu tu je ta poglaviti urzah, de je ta serd Božji taku cilu čez vso masso velik inu strašan, zakaj ravnu kakor ty Iudje njegove bessede neiso hoteli ni viditi ni poslušati, taku Bug potle nyh vpytja, moleinja, Božje službe inu družiga tudi nej hotel ni viditi ni slišati inu njegov serd nej poprej utolažen, dokler je Ieruzalem v grunt zatrenu, de nej oben kamen na tem drugim ostal inu je vse čistu okuli bilu prevernenu, taku so je hoteli imejti. Tu je uže ta strašan exempel, kateri je ta evangelist nam h pobulšainju zapissal, de my neimamo Božjo bese-

Ta narvekši greih je to bessédo ferrahtati.

2117| Mt 23,34–37; Lk 13,34–35; Mt 21,35.

2118| Ranocelnik; kdor se ukvarja z zdravljenjem brez ustrezne poklicne izobrazbe(SSKJ); izposojeno iz srvn. *badære* (ranocelnik, kopališki mojster) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega)

Bug se spodobnu serdi čez te nepokurne.

Izlaga tiga evangelia

bessedo ferrahtati inu ta čass našiga obyskainja prez sadu zabstojn mimu pustit puji.

2119| Lk 16,42.

Tu se ima susseb merkati, kir ta GOSPUĐ pravi: »Ali zdaj je skrivenu pred tvojma očyma.«²¹¹⁹ Zakaj le-taku se skorai vselej zgody, de ludje ne mislio, de Bug bode štraffal, temuč kir Bug iz dobrue s to štraifingo zavlačuje inu na pobulšainje čaka, taku ta svejt meini, on bode vselej taku molčal. Ali varuj se, pravi Christus, aku vy lih te štraifinge ne vidite, taku je vsaj gvišnu zatu deržite, aku se nikar ne popravite, de ne bode vuni ostalla. Zakaj aku lih Bug en čas zavlačuje, taku je vsaj povsod tulikain mrež inu štrikov polužil inu za teh hudih lotrov volo postavil, de je nemogoče, de bi ti njemu naprej mogel ali imel ubežati.

H timu je očetu inu materi, gospudi inu frawi v hišnim regimentu zapovedal, de imajo na hude otroke inu družino merkati inu gledati, kateri sebi od teh ne hoče pustit braniti, tiga on poroči tej deželski gosposčini, ta štraifa skuzi moistra ali rabelna. Ta je en zlu grob ali nemaren pridigar inu ima taku eno tardo štimo, de tebi to glavo od garla zna inu more doli izšrajati. Taku je ta Hudič še tudi zraven, ta zna inu more tebe (aku se nikar ne pobulšaš) iz Božjiga dopusčainja štraifati z žlizo, z lakoto, z vodo, z ognjom. Zatu nihče neima misliti, on hoče svojo reič dobru vun izpelati inu tej štraifingi ubežati. Aku ti ne hoč brumen biti inu se ne hoč pustit Božji bessedi vižat, taku se moreš timu rabelnu ali timu Hudiču z maihino tvojo hvalo pustit vižat inu pelati, ali risničnu s tvojo veliko škodo inu pogublenjem.

Ta štraifinga je gvišna inu vener skrivena.

2120| Prg 16,4; 11,21.

Zatu ti nejmaš obeniga rezlotka sturiti mej to štraifingo, katera je skrivena, inu mej to, katera je očita inu gotova, zakaj štraifinga teh grejnov je vselej gvišna, aku je lih skrivena, kir je pak skrivena, tu te ludy obnori, kakor Salomon tudi pravi: »Onu nej dobru, de ti ludje nikar zdaici štraifani ne bodo inu naš GOSPUĐ Bug taku dolgu molči.«²¹²⁰ Zakaj ony bodo le svojevolniši. En tat kateri danas krade, kadar njemu grata, ali dobru znesse, taku on zupet iutri krade, misli inu meini njemu vselej taku po sreči pojde inu takovu perpravi njega h puslednimu na galgo. On tiga nikar ne sturi, de bi mislil per redu od tiga pustiti inu nikar več krasti, taku sture tudi ti prešuštniki, vuherniki inu in summa vsi greišniki, če bujle nym nyh lotrija grata, s tem želneiši inu vesseleši nad to isto bodo. Zakaj ony ne vidio le-to pravdo, aku je lih ta štraifinga skrivena, de je vener gvišna, kakor se h puslednimu vselej znajde, de po tej perpuvidi ta krugla se taku dolgu k studencu nosi, de se enkrat rezbye.²¹²¹

2121| Prd 12,6.

Zatu se ti varuj inu se ne pusti ogolufati, aku je lih ta štraifinga skrivena, vsaj je vener gvišna inu nikar vuni ne ostane. Kakor so ti ajdje iz tiga izkušnja vučili inu zatu so djali: »Kadar naš GOSPUĐ Bug hoče priti inu štraifati, taku on obuje suknene žoke²¹²² inu iz volne sturjene, de tyhu gre inu de ga ludje ne mogo slišati.« Tu se vuči inu ne bodi zatu žiher, aku lih nikar naš GOSPUĐ Bug tebe zdajci ne udari, temuč se bui inu varui, zakaj on ima tulikain veliku angelov, tulikain veliku hlapcev, tulikain veliku štraifing, voiske, lakoto, žlizo, de on tebe dobru more zadejti. On zna inu more ta lufft poln ognja sturiti inu tebe sežgati. On more tebe v vodi utopiti, s strupum skuzi nezril, ali sicer nezdrav sad tebe umoryti. In summa, teh štrikov inu mrež so tavžent inu še pak tavžent, katere Bug tem hudim lotrom inu tem nepokurnim greišnikom pusty postaviti.

2122| Nogavice; izposojeno iz nem. *Socke* (enak pomen)

Tu je uže ta urzah, de naš lubi GOSPUĐ Christus taku zvejstu opomina, se plače inu pravi: »Varuj se Ieruzalem, ti meiniš, kadar je ta štraifinga skrivena, taku bode cilu vuni ostala, ali ti deleč fališ, zakaj ta štraifinga nej zatu skrivena, de bi ti fray imelu biti, temuč de ti le s tem gvišniše jo moreš prestati, kadar tiga čassa tvojga obyskainja ne hoč spoznati.« Aku ti uže hoč takoviga

na X. nedello po S. Troyci.

viga zavlačovainja te štraifinge tebi h dobrimu obernti, taku nehaj per redu greišiti, derži se k bessedi, taku bode tebi pomaganu inu svejtovanu. Aku nikar, taku ti moreš sam štraifingo prestati.

Na takovo vižo pridiguje nam ta lubi Peter, 2. Pet. 3.: »Tu dolgu zanašainje našiga GOSPUDA,« (pravi on) »deržite za vaše izveličanje.«²¹²³ Tu je vy je imate zatu deržati, de je vaše zdravje, onu se vam h bulšimu zgody, de vy nikar ne bote ferdamnani. Zakaj kadar bi Bug vselej štraifal, taku inu po tim, kakor my zaslužimo, taku bi (kakor sim jest ozgoraj djal) nas obeden čez sedem lejt ne prišal. Nu, on ga nikar ne stury, temuč je poterpežliv, zaderži inu odlaša to štraifingo. »Tu« (pravi Peter) »štemajte ali deržite zatu, de se zgody za vašiga izveličainja volo«,²¹²⁴ de vy imate reči: »Ah, GOSPUD, jest sim, Bogu se smili, veliku inu čestu greišil, zdaj v tem, zdaj vu enim drugim, nu, ta štraifinga ne pride, temuč se odlaša.« Kaj pak tu pomeini? Gvišnu družiga ništer, kakor tu, aku je lih ta štraifinga skrivena, taku bode vsaj gvišnu prišla. Zatu lubi Oča, odpusti. Iest hočem od grehov pustiti inu se popraviti.

Le-ta špruh s. Petra se ima cilu dobru merkati, de je tu poterpleinje Božje naše izveličainje, zakaj (kakor maihinu poprej pravi) Bug noče, de bi gdu imel zgubljen biti, temuč de se en vsakateri h pokuri oberne, za tiga volo, kadar Bug to štraifingo zavlačuje, taku se tu nam h bulšimu zgody. Kateri pak noče nehati, temuč v greihih naprej ijt inu takoviga poterplenja ali zanašainja Božiga nikar spoznati, tiga krugla se more h puslednimu rezbiti. Kakor se vidi, kadar ta tat od kradenja per redu noče pustiti, taku on h puslednimu timu rabelnu na dejl pride. Ena nepošteta žena, katera od svoje lotrije ne hoče pustiti, bode h puslednimu k sramoti pred vsemi. Susseb je tu Bug s tem meistom Ieruzalemom spričal, aku on lih to štraifingo skriva inu gori derži, vsaj h puslednimu more k svojmu čassu priti inu to nepokorsčino nikar dajle zanesti.

Zatu se vuči en vsakateri Boga bati, velik inu maihin, mlad inu star se vuči, kadar krivu sturi inu ne hoče od tiga istiga pustiti, de ta štraifinga ne bode vuni ostala, zakaj le-tu stoji Ieruzalem k večnimu exemplu, tu leipu, svetu meistu, katerimu tudi te ajdovske historje to hvalo dajo, de je longe clarissima urbium orientis,²¹²⁵ tu se pravi tu narčastitiše inu gosposkeiše meistu v teh Iutrovih deželah bilu, tu je zdaj rezdjanu inu v grunt zatrenu, de nihče ne vej, kej je ena hiša stala, zatu ker nej hotelu od greihov pustiti inu za Božjo bessédo neiso hoteli marati.

Le-ta exempel nam ta GOSPUD v tem današnim evangeliu naprej deržy, de bi ga imejli k sercu vzeti inu se pobulšati. Ali imamo vejčiti, kadar od greihov ne hočmo pustiti, to bessedo nikar slušati inu njo z vero gori vze-ti, de Bug s to štraifingo ne hoče vuni ostati, aku lih en čass ž njo zavlačuje, kateru se, kakor je rečenu, nam k bulšimu zgody, de bi my imejli tiga čassa dobru nucati inu od greihov pustiti. Aku se ti pak ne hoč pobulšati, temuč le zatu s tém žihriši biti inu po tvoje svojovoli živeti, taku imaš vejčiti, de ta huda ura, prejden se ti bo zdelu, bode prišla, de tebe naš GOSPUD Bug tudi bode pustil šrajati inu ne bo hotel uslišati.

Zakaj s temi Iudi je taku tudi sturil, tu meistu je en kratik čas obloženu bilu, od velike noči noter do jeseni. V tem mejstu so imejli vsak dan enu taku offrovanje, enu taku pejtje inu moleinje, de je čudu bilu. Ali vse je bilu zastoin, Bug je bil svoja ušessa zamašil inu nej hotel slišati. Urzah je, on je zatu to štraifingo skrili inu gori deržal, de bi se bily imejli pobulšati inu ta čass nyh obiskainja spoznati, ali per tem ob terpenim inu terdovratnim folku nej ništer pomagalu, zatu kadar je uže bil to štraifingo resodil, se je tudi skrili inu se nej hotel pustit najti. Kakor Ozeas je timu krajlestvu Izraelskimu tudi prtil na 5. cap.²¹²⁶

bb »Ony

2123| 2 Pet 3,15.

2124| 2 Pet 3,15.

Konec le tiga opominainja.

Plinius, lib. 5, cap. 24.

2125| Daleč najbolj sijajno/veličastno mesto na Vzhodu; Plinij st., Naravoslovje (Naturalis Historia) V,25,70. http://www.loebclassics.com/view/pliny_elder-natural_history/1938/pb_LCL352.273.xml

2126| Oz 5,6.

Izlaga tiga evangelia

2127 | Iz 1,15.

Ony bodo prišli s svojimi ovcami inu volli tiga GOSPUDA yskati, ali ga ne bodo našli, zakaj on se je od nyh obernil.« Inu Esaje na I. cap.:²¹²⁷ »Kadar vy bote vaše roke gori iztegovali inu molili, taku jest ne hočem vas slišati.«

Zatu hočmo uže le-ta exempel s flissom merkati, de kadar vsai Bug s to štraifingo h puslednimu vuni ne ostane, my se njéga boymo inu kadar nas nikar zdajci ne udari, temuč frišt da, se moramo preoberniti, njega zatu tudi kakor eniga milostiviga Očeta za lubu imamo inu rečemo: »O, lubi Oča, ti gvišnu tiga greiha prez štraifinge ne pustiš, taku daj meni tvojo gnado inu Svetiga Duha, de se moram pobulšati inu tej dobru zasluženi štraifingi ubeižati.« Kateri se taku h tej pokuri poda, ta ima gnado najti. Ieruzalem bi še na ta današni dan stalu, kadar bi se ti Iudje taku bili spoznali, ponižali inu rekli: »Lubi Bug, my smo ja krivu sturili, de smo takovi hudi lotri bily inu tvoje lube hlapce, te preroke, umurili. Nu, ti si nam zdaj skuzi tvojga Synu tvoj sveti evangelion dal, daj gnado, de se preobernemo inu de bomo mogli brumniši biti.« Kadar bi Iudje bily tu sturili, taku bi ne bilu nič druziga potreba inu ti Rimlani bi nje z vso nyh vojsko inu močjo bili morali z mirom pustiti inu doma ostati.

Potehmal so pak vselej v greihih ostali inu so djali: »O, nam nej potreba skerbeti, meiniš ti, de bode Bug tu meistu taku pustil konec vzeti, kir on sam prebiva inu sicer nigdir obene Božje službe nejma ni ne hoče imejti? O, ne, tu se ne bo zgodilu«, ali nym je potle šlu, de nej oben kamen na tem drugim ostal inu stoji uže tu ubogu, rezdjanu, zapusčenu, rezvalenu Ieruzalem k enimu exemplu vsem, kateri so iz svojevole hudi inu se ne hote pobulšati inu potler tej glih štraifingo morajo terpejti.

Tem drugim pak, kateri Božjo bessedo gori vzamejo inu se pobulšajo, bode le ta historia naprej deržana h troštu inu h podvučejnu, de se vučee, kadar Bug to štraifingo en čas skriva, de se nym zgody k nyh miru inu h bulšimu, Bug hoče nym nyh greihe milostivu odpustiti, kadar od teh istih puste inu se pobulšajo. Zakaj de my greišimo, tu nej čudu, ali greihe zagovarjati, nepokornu inu obterpnenu v tih istih ostati, tiga Bug ne more terpejti, onu more vse poprej v kose ijti, susseb pak kadar s to milostivo bessedo nas obysče inu nas k pokuri kliče.

Taku je tu ubogu Ieruzalem zatrenu inu ga nej ništer rezdjalu kakor ta velik tittul, de je Božje mejstu, njegova lastna hiša inu njegovu lastnu prebivališče bilu imenovanu. Tu je sturilu te Iude žihre, de so mislili, bi Ieruzalem imejlu končanu biti? Iz tiga ništer ne bo, Bogu več na nym ležy. Zatu, kadar bi lih ta cejli svejt prišal, taku per nas ništer ne bo mogel dobiti, Bug ne bode pustil svojga prebivališča cilu pustiga sturiti. Na takov tittul inu gnado so greišili, neiso za obeno pridigo marali, taku so timu sodu bili tu dnu vun izpahnili, kateru je nje vso nesrečo perpravilu.

Kadar uže Bug iz sussebne gnade nas na ta današni dan tudi obysče s svojo bessédo, my pak na obejuh stranah se zlu nehvaležni pruti tej isti deržimo, ti škoffi njo pregainjo, my pak po nje ne živemo inu to isto hočmo nucati k lakomnostj, offerti inu k drugim greihom, taku jest skarb imam, Krainska dežella bode gvišnu eno veliko štraifingo morala terpejti, bodi glih od Turka ali sicer skuzi voiske, lakoto inu druge štraifinge. Zatu le-ta exempel dobru k sercu vzamimo, kir vidimo, de je tu mejstu Ieruzalem taku grozovitu obpusčenu, obtu de nej Božje besséde gori vzelu, temuč le fer-rahhtalu, inu se vučimo Božjo bessédo poštovati, radi poslušati inu aku lih greišimo, de se vsaj povernemo inu pobulšamo. Tu je ta pervi štuk le-tiga evangelia.

Potle melda ta evangelist, koku je Jezus v tempel šal inu je začel te vun-kaj izgainati, kateri so v nym kupčovali inu prodajali inu je djal: »Moja hiša je ena

Jeruzalem bode
štrafanu za te žihrosti
volo.

Krainski deželi hudu
pojde.

Koku Christus te
kramarje vun izžene.

na X. nedello po S. Troyci.

je ena hiša te molitve, vy pak ste njo sturili k eni razbojniški jami.«²¹²⁸ Takovu stury Christus iz ene lastne oblasti inu se ima štemati le-tu dellu ravnu kakor druga njegova čudessa, katera my ne moremo za nym sturiti. Sicer bi mu taki veliki inu mogoči gospodičiči, kateri so svoj užitek od tiga imejli, lahko bili branili, takoviga ne dopustili ni se njemu samimu uganili, kateri se je prez meča, le z eno gaižlo (kakor ti drugi evangelisti meldajo²¹²⁹) takoviga bil podstopil. De uže takovo oblast inu škodo terpe inu h timu molče, tu je enu znameinje, de je ta GOSPUD ravnu taku eno bessedo ž nymi govuril kakor s temi Iudi v tem vertu, de so vsi nazaj padli na zemlo. Tu my ne moramo za Christusom sturiti. Za tiga volo nejma nihče le to historio taku izlagati, de bi ti pridigarij imejli silo roko permorat ali bojovati inu takovo, kakor le-tukaj Christus, oblast ali silo nucati, zakaj kadar bi Christus nikar več, kakor človeško oblast imel, taku on bi sam pruti tulikain veliku, malu bil opravil.

My pak nejmano le na tu dellu, temuč tudi na ta urzah gledati, ta isti oznani GOSPUD s temi bessedami, ker pravi: »Moja hiša je ena hiša te molitve, vy pak ste njo sturili k eni razbojniški jami,«²¹³⁰ kaj je tiga GOSPUDA k eni takovi tardi bessédi pergna? Zakaj ony neiso obeniga razboinštva v templi dopernesli, temuč so svoji kupčji streigli, zlasti de so na mejno deržali imeli inu predajali veliko inu maihino živino, kakor so jo Iudje k offru pernesli inu potrebovali. Zakaj ti Iudje, kateri so deleč od Ieruzalema prebivali, neiso mogli od hiše vun pelati inu s sabo pernesti, kar so ony hoteli offrovati. Tukaj so bili teh viših farjev služabniki perpravleni, de je vselej živina pred rokami bila inu lahkej tudi denarji k offru, zakaj ta tempel je imel svojo sussebno moneto ali denarje, kakor se v teh historiah najde.

Takovu se vidi, de je več vrednu hvaliti kakor tadlati. Zakaj kadar je Bug sam takovo Božjo službo bil ordnal inu zapovedal, gdu bi tu hotel za krivu štemati, de se ta ista dopernesse inu se zvejstu h te isti pomaga, ali le-tu je imelu eno drugo mainingo. Ti farji so je dobru taku naprej dajali, de so tu sturili za volo Božje službe. Ali na Božij službi nym nej tulikain ležalu, kadar bi nym ne bilu tulikain neslu. Zatu je več nym za denarje kakor za našiga GOSPUDA Boga bilu djanu.

Takova lakomnost je nje gnala, de neiso mogli ništer družiga pridigovati kakor od offrov, so takovo Božjo službo hvalili, kakor ti menihi inu farji svoj mašni offer, de ludje skuzi tu greihe doli polože inu k Božji gnadi pridejo. Tu je te ludy kmallu semkaj perpravilu inu gnalu, de so ony to pravo Božjo službo (kateri se pravi Boga bati inu na njegovo dobruto zavupati inu se s flissom k Božji bessedi deržati) pustili, so v greihih zo vso žihrostjo tečali, so se potle zdejni, kadar bi ony le živino klali inu offrovali, taku bi nič ne potrebovali. Kakor se v teh prerokih vidi, de za takoviga urzaha volo silnu zlu zupar nyh offre pridigujo.

Tu je ta pravi greih, katerimu se pravi mordrati ali ubyati, ker nikar tu tellu, temuč te duše vekoma bodo merdrane, zlasti kadar ludy vuče na nyh lastna dela zavupati inu nikar na Božjo dobruto inu milost. Tiga Christus nej mogel terpejti, my ga tudi nejmano terpejti, temuč braniti, kulikur my premoremo skuzi to bessédo (zakaj nam nej ništer družiga zapovedanu), de ti ludje doli stopio od zavupajnja na lastna dela inu zaslužnja, kakor de bi ony hoteli skuzi tu istu greihe doli položiti inu izveličani biti inu de se iz serca podade inu svoje vupainje postavio le na Božjo milost, kateri nam hoče za Christusevo volo greihe odpustiti, pravične inu izveličane sturiti. Potle se ima tem ludem tudi zapovedati, de imajo brumni biti, nikar le svoje lastne misli, temuč to bessedo Božjo slušati inu se po te isti deržati. Kateri takovu stury, ta služi timu templu inu njegove službe prov. Kateri tiga ne stury, ta krivu dela inu je en razboinik teh duš.

2128| Lk 19,46; Mt 21,13; Mr 11,17.

2129| Jn 2,15.

Zakaj ta tempel ena razbojniška jama bode imenovan.

2130| Lk 19,46; Mt 21,13; Mr 11,17.

Izlaga tiga evangelia

Ose. 6.

2131| Oz 6,9.

2132| Inu.

Ravnu le-ta tittul da tudi ta prerok Ozeas tem farjem v tem krajlestvi Izraelskim inu se pusty skoraj viditi, kakor de bi bil ta GOSPUD na takov špruh Ozeov le-tukaj gledal, zakaj taku pravi on: »Inu farji sred svojemi tovariši so kakor razbojniki, kateri strego na ludy inu ubijajo na poti, gdur v Sihem gre.«²¹³¹ Hoče s teim to škodo izkazati, katero so s falš vukum gori naredili. Zakaj kadar so ta folk imejli na ta offer Christuseu vižati, taku so nje vižali na tu klainje teh krav inn²¹³² vollov, kakor de bi bilu s tem vse opravleno inu ludje bi sicer ništer več ne potrebovali k večnimu lebnu. Takovu je nym dobru v kuheinjo neslu, zakaj ony so vselej imejli svoj dell per tem. Ali ti ludje neiso le skuzi tu ob te denarje prišli ali zgubili, temuč tudi za te duše inu izveličanje. Tiga ne more Christus terpejti, za tiga volo je on vse na en kup zvernul.

Kakor je pak taistikrat na takovo čudno vižo sturil, taku se vidi, de Bug v tej Cerkvi prejd inu prejd takovo štraifingo zupar te rotyrarske duhuve inu falš prjdigarje pusty priti. Zatu se bode s temi pregréšnimi škoffi, farji inu meinih, kateri za svoje lakomnosti volo nad to mašo inu nad tem malikovainjem taku močnu derže, tudi en dan se našel, de nyh bode Bug vunkaj gnal inu nym nyh seimen ali terg iz cerkve vergal tar si tu stury ta Turek ali gdur hoče.

Tu bode od tiga današniga evangelia zdaj zadosti. Bug, ta Oča vse mi-losti, ta obudi za Christusevo volo skuzi svojga Svetiga Duha naša serca k njegovimu strahu inu nas per tej bessédi milostivu obderži inu pred vsem jamrom potelesnu inu vekoma obarui, amen.

NA ENAISTO NEDELLO

PO S. TROYCI, EVANGELIUM

LUC. NA XVIII. CAP.²¹³³

2133| Evangelij po Luku 18.

2134| Lk 18,9–14.

TA²¹³⁴ GOSPUD je djel k nekoterim, kateri so sami v sebe zavupali, de so pravični inu so druge ferrahtali, le-to prigliho: »Dva človeka sta gori šla v tempel moliti, eden je bil en farizeer, ta drugi en colnar. Ta Fariseer

na XI. nedello po S. Troyci.

riseer je stal inu je molil sam per sebi le taku: 'Fest zahvalim tebe Bug, de nejsim kakor drugi ludje, razboiniki, krivični, prešuštniki, ali tudi kakor le ta colnar. Fest se dvakrat v tedni postim inu dajem desetino od vsiga, kar imam.' Inu ta colnar je stal od daleč inu nej tudi svojih ocy hotel gori vzdigniti pruti nebu, temuč je klukal na svoje persi inu je djal: 'Bug, bodi meni greišniku milostiv.' Fest vam povém, le ta je doli šal v svojo hišo pravičniši kakor uni drugi. Zakaj kateri se sam povišuje, ta bo ponižan, inu kateri se sam ponižuje, ta bo povisan.«

Aš lubi GOSPUD Christus vuči nas v tem današnjim evangeliu, koku my imamo pravi karsčeniki inu pohlevni biti, zakaj skuzi le-to tugent pridejo ludje h gnadi, kir pak le-te tugenti, zlasti te pohlevščine nej, tam ne more Bug obeniga dopadenja imejti ni milostiv biti, kakor my le-tukaj na le-tih dvejuh personah vidimo, na farizeerju inu colnarju.

Anno 32., 33. domi.²¹³⁵

2135| Leta /15/32, /15/33 doma.

Ti farizeerji so bili per teh Iudih ravnu kakor v tem papeštvi ti menihi, so imejli sussebni gvant ali oblačillu, sussebne dni h posteinju inu moleinju inu so tulikain svetusti obhajali, de so ti drugi človeki zgul greišniki pruti nym bili. Od tiga semkaj so tudi tu ime imejli, de so nje farizeerje imenovali. Farizeus pak se pravi v ebraiskim ali iudovskim jeziku tulikain, kakor eden, kir je sam sui ali odločen, kateri se odloči od tiga gmain haufna ali kupa družih ludy inu hoče nekaj svetejše biti.

Ti farizeerji.

Ty colnarji pak so bily ravnu kakor per nas ti flegarji, daciariji,²¹³⁶ avšlokarji²¹³⁷ inu colnarji, kateri so te colle inu flegarije za eno summo denarjev od teh Rimlanov kupovali inu jemali, potle so te ludy derli inu šacovali, kakor so sami hoteli. Zatu so od vseh ludy za lakomnike inu za očite greišnike bili deržani, kateri so eno takovo službo imejli, v kateri so lakomnovali inu te ludy martrali ali derli. Obtuh nihče nej meinil, de bi eden mej nymi brumen bil, ravnu kakor tudi nihče nej meinil, de bi mej farizeerji en loter bil.

Colnarji.

2136| Uslužbenec, ki pobira davščino na prodajanje tržnega blaga, zlasti živil (dac) (SSKJ).

2137| Uslužbenec, ki pobira davščino za brod.

Ali naš lubi GOSPUD Christus stury le-tukaj cilu en drugi urtel, pravi: »Ta colnar je brumen inu pravičen. Ta farizeer pak je en grešnik,« h timu en silnu velik, sramoten greišnik, zakaj s. Lukas ga cilu gardu inu taku ostudniga naprej mala, de je čudu. Zakaj le taku on to prigliho začne: »Onu so bily nekoteri, kateri so se zdejli inu prevzeli, de bi brumni bily inu so ferrahtali te druge.«²¹³⁸

Našiga GOSPUDA Christusa urtel od farizeerja.

2138| Lk 18,9.

Tu so ja dvej garde brume ali pravice teh farizeerjev, de so nikar le veliku od sebe deržali, kateru bi zadosti velik greih bilu, zakaj offart je en hudičov greih, temuč so tudi te druge ferrahtali. Tukaj ti spomisli, kaj bi imejlu enimu takovimu hinavcu pomagati, de bi lih do smerti molil inu se postil, kadar njemu ta Hudič v sercu sidy z eno takovo offertjo, de se on sam povišuje inu pravi: »Kadar bi jest sam sebe nikar svetiga ne sturil, taku bi jest dolgu mogel na našiga GOSPUDA Boga čakati? Ali jest se tukaj tulikain postim, tukaj jest tulikain molim, tukaj jest tu sturim, tukaj tu, kar drugi ne sture. Iest dajem mojo desetino zvejstu, kadar bi ti drugi mogli tem farjem ništer družiga kakor slamo inu starnišče dati, ony bi je sturili, ali jest neisim taku, jest sim brumniši etc.«

Tiga farizeerja nebruma.

Izlaga tiga evangelia

Ta svejt je tej offarti
tudi sovraž.

2139| Lk 18,11.

Taku pridejo te dvej grozovite gnusnobe v tem svetim možu vkupe, de je on taku silnu offerten inu prevzetan inu druge taku zlu ferrahta inu pravi: »Ony neiso ništer družiga, kakor ruparji, krivični inu prešuštniki,«²¹³⁹ susseb pak taku moistersku tiga colnarja izmala: »Ta,« pravi on, »stoj tukaj, dere inu golufa eniga sleihernika, si je vzame, ker hoče, taku en hud loter jest neisim (Bogu hvala). Iest sim en živ svetnik pruti timu rajtati etc.« Takova offert inu prevzetnost je tudi pred ludmy ena silnu gnusna reič, kakor ta gmain perpuvid pričuje, ker se pravi: »Si li ti kaj, taku ti bodi inu pusti druge ludy tudi nekaj biti.« Koku tu more tedaj našimu GOSPUD Bogu dopasti? Njemu mora tavžent inu že pak tavžentkrat več zupar biti, kadar ludje hote pruti njemu prevzetni inu offertni biti.

De taku le-ta evangelium narveč na tu gre, de naš lubi GOSPUD Christus nam naprej mala, kaj je ta prava pravica inu koku se ima od te hynavske pravice rezločiti inu spoznati. Kakor de bi on hotel reči: »Ti bi dobru mogel eniga moža najti, kateri semkaj gre kakor en živ svetnik, on se posti, on daje almožno, on zakona ne prelomi, nikomer krivu ne stury, gre rad h pridigi. Kateri more uže le-tu vse drugači izlagati, kakor de je en brumen mož?« Ali jest tebi povejm, hočeš li ti njega prov spoznati, taku ti ne moreš na takov šain gledati, kateriga tudi en loter more pelati, temuč ti moraš na tu gledati, kaj se pravi pred Bugom pravičen biti. Zakaj za tiga vunainjga lebna volo je le ta farizeer taku brumen, de bi eden vsakateri mogel vosčiti, kar ta vunaini leben an tiče, de bi vus svejt bil kakor je on. Ali tu še nej zadosti inu se varuj, de se ti nekar na tu istu ne zanesseš inu ne zavupaš. Zakaj le-tukaj ti vidiš, koku pod takovim svetim lebnom ena takova Hudičeva offert tičy. Za takove offerti volo ta Hudič nej mogel v nebi ostati, Adam inu Eva neista mogla v paradizu ostati, koku bi tedaj hotel le-ta v tej Cerkvi ostati?

Ta farizeer omadežuje
svoja dobra dela
z offertjo.

Postiti je prov, moliti je prov, desetino dati je prov, ta zakon čistu deržati, nikar rupati, nikomer krivu sturiti, je vse prov inu dobru na samu sebi, ali ta farizeer je ogardi s takovo offertjo taku zlu, de zgul Hudičev drek iz tiga bode. Zakaj kadar na tém svejtu taku gre, de kir eden družimu zatu dobru stury, de on s tem istim njega hoče ujeti inu ga sebi k lastnimu sturiti, ta njemu več škode stury kakor dobriga, kakor se v perpuvidi pravi: »Nihil carius emitur, quam quod donatur.«²¹⁴⁰ Šeinkanu blagu nardraziše stoji.« Koku bi tedaj mogel Bug enu dopadenje imejti na tej svetusti, s katero ludje hote njega trucati inu zupar njega se offertovati. Tu uže bode iz te svetusti duja lotrya.

2140| Nič ni kupljenega dražje, kot je darilo.

Taku stury ta hynavec le-tukaj tudi. »O, Bug«, pravi on, »vidiš ti tudi, de ti na meni eniga takoviga brumniga moža imaš. Ta svejt vsaj ništer družiga nej kakor ruparji, krivični inu prešuštniki. Iest pak sim brumen etc.« On si uže sturi v takovi offarti, kar hoče, ja, kadar bi tudi kry potil inu bi se z ognjom pustil sežgati, taku je tu pred Bugom ena gnusnoba inu ta narvegši greih.

Zatu pravi Christus le-tukaj: »Kadar vy hoče brumni biti, taku bode prov brumni inu varuite se, de vy ne bote offertni svetniki, zakaj aku se vy lih opotaknete ali čassu cilu v blatu padete, tu je se za greišnike spoznate, taku tu meni ne bode taku težku dialu, kakor de bi se vy vse svetusti hvalili inu bi per tej offertni bili.« Za tiga volo le-to lectio ali vuk z enim leipim inu merkainja vrejdnim špruhom izgovori: »Kateri se sam povišuje, ta bode ponižan. Kateri se pak sam ponižuje, ta bode povišan,«²¹⁴¹ de se en vsakateri vuči pohleven biti inu nikogar ne ferrahta. Zakaj tu se pravi pohlevščina, de jest od sebe ništer, ampak od družig veliku deržim. Kateri pak od sam sebe veliku derži inu misli, koku je vučen, leip, bogat, brumen, tu je offart, kakor ta farizeer stury, ta gleda na svoje postei-

2141| Lk 18,14.

na XI. nedello po S. Troyci.

posteinje, dessetine dajenje inu na drugu, derži za tiga volo veliku od sebe, tu pak ta GOSPUD prepoveduje.

Na tem colnarju pak se ne vidi obena offert, temuč ena prava pohlevščina, zakaj on se ništer ne hvali inu prossi le za tu, de Bug njemu hoče milostiv biti. Tu, pravi ta GOSPUD, vučite se vy tudi, de vy rečete: »Iest se ništer ne morem hvaliti, zakaj kadar bi se jest lih hotel hvaliti, de sim vučen, moder, bogat, mogoč, taku zna inu more Bug reči: 'Muj lubi, od kod je ti imaš? Imaš li je ti od sam sebe? Ne, od kod tedaj? Nej li tu vse moj dar?' 'Ia, GOSPUD, tvoje je vse, kar imam.' 'Zakaj se tedaj hvališ? Aku bi se gdu imel hvaliti, taku bi jest tu imel spodobnu sturiti, kir jest tebi vse dajem.'« Ti pak bi tu ne imel sturiti, temuč reči: »Aku sim jest lih bogat, taku jest vsaj veim, de mene ti Bug vu eni uri moreš uboziga sturiti. Aku sim jest moder inu vučen, taku ti moreš mene z eno bessedo k enimu norcu sturiti, tu bi bilu inu se djalu pohleven biti inu se nikar sam povišati inu druge ferrahtati, zatu kir si ti leipši, brumniši, bogatiši kakor drugi.«

Colnar nej offertem.

Tu bi dobru bilu, kadar bi my takovo offert zupar tiga Hudiča izkazali inu rekli: »Iest imam Božjo bessedo, to jest vejm, sim tulikain ž njo dobriga opravil, tukaj tiga, tamkaj eniga družiga podvučil, potroštal, opominal. Iest sim tu inu tam z almožne dajenjem pomagat, tu jest veim, de je enu dobru dellu inu truc bodi tebi, Hudič, de bi ti tu mogel šentovati. Pruti timu Hudiču, pravim jest, se takovu zajde, de se eden hvali, zakaj my nej mamo ništer od njega. Ali zupar Boga, od kateriga my vse imamo, se ne jmamo hvaliti, temuč ponižati.«

Potle se tudi ta bližni nejma ferrahtati, temuč ima eden taku misliti: »Kadar so vsi daruvi našiga GOSPUDA Boga lastni inu le od njega samiga pridejo, aku jest lih teh istih več kakor moj bližni imam, taku jest vsaj vejm, de naš GOSPUD Bug eno drugo pravdo more reči mej mano inu mojem bližnim, kateri kumaj ta desseti dejl mojih darov ima inu more njemu taku priatel biti kakor meni. Zakaj bi se jest tedaj kaj hotel hvaliti ali se prevzeti? Iest se imam bati, kadar jest veliku imam, de tiga istiga krivu ne obernem inu imam vselej misliti, Bug ta je vse stury po svojem dopadenju, enimu da veliku, timu drugimu malu. Ali dobru se more zgoditi, de je on milostiviši timu, kateri malu ima.« Urzah, uni, kateri veliku ima, more s tem več odrajtati, kateri pak malu ima, timu je maine farlikosti potreba vun izstati.

Ludje nej majo nikoger ferrahtati.

Ali tiga ta farizeer le-tu ne stury, on se cilu prevzetnu pusty slišati. »Iest nejsim kakor drugi ludje, jest tudi neisim kakor le ta colnar. Iest dajem dessetino, ta colnar le rupa, jest nikoger ne ogolufam, on pak dere inu golu-fa vus svejt.« In summa, ta farizeer se zdy, de jé le sam nekaj inu vse ima, ta colnar pak nej ništer inu nejma ništer.

Farizeer ferrahta.

Ali ti loter čez vse lotre bi ne bil imel ti taku reči? Ie reis, jest dajem mojo dessetino zvejstu inu s flissom, jest se postim inu sturim, kulikur premorem, ali jest se ne morem na tu zanesti. Lubi GOSPUD Bug, le-tu vse je tvoj dar inu onu more lahku biti, de tebi ta colnar bujle dopade kakor jest. Taku bi bil imel njega čezse povzdigniti ali ga ja raven sebe pustit ijti inu bi bil djat: »Onu na tem ne ležy, aku jest veliku ali maihinu darov imam, temuč aku gdu eniga milostiviga Boga ima. Kaj jest tedaj hočem trucat inu druge ferrahtati, kadar vse na Božji milosti ležy inu nikar na tem, kaj en vsakateri za daruve ima.« On pak tiga ne stury, temuč truca na svojo brumo inu lih ta čass, kadar pred Bugom stoji inu moli.

Taku hoče nam uže ta GOSPUD prepovedati, de my za naše brume volo nej mamo prevzetni biti. Spet hoče tudi, de bi nihče ne imel zatu cagati, aku je lih v greih padel inu od tiga Hudiča obnorjen. Zakaj my vsi imamo eniga Boga, kateri svojo milost čez nas, kakor en plasč rezgrina, čez brumne inu

Pred Bugom smo my vsi glih, zatu neima oben tiga družiga ferrahtati.

Izlaga tiga evangelia

inu greišnike, čez vučene inu nevučene, čez uboge inu bogate, zakaj on je nas vseh Bug. Zatu se nejmamo ništer prevzeti, temuč pohlevni biti, nikar na tu gledati, aku my veliku inu drugi malu imajo. Zakaj Bug more timu milostiviši inu buile priatel biti, katerimu je malu dal, kakor timu kateri veliku ima. Ia on more inu zna tebe dobru zupet naziga izlejči inu eniga, kateri je nag, rezcukan inu rezdert, leipše oblejči inu z vekšimi daruvi cirati kakor tebe. Zakaj bi tedaj hotel druge ferrahtati inu sam sebe naprej vleiči?

Na tem svejtu more takova neglihota teh person, stanov inu darov os-tati, de eden več inu vissokeiši kakor ta drugi imenovan inu deržan bode. Ali my zatu pred našim GOSPUDOM Bogum neismo unglih. Zakaj kadar vej-mo, de ništer družiga kakor le gnada per njemu velá; taku je nemogoče, de bi se gdu pred nym mogel hvaliti inu offerten biti, temuč vsi se imajo poni-žati inu vejčiti, aku smo lih my mej sabo unglih, de Bug zatu ne bode unglih. On nejma obeniga družiga serca ni oka na tiga, kateri veliku ima, kakor na tiga, kateri malu ima.

Oben čez drugiga se nejma vzdigovati.

De taku my vsi se imamo vučiti, na njegovo gnado inu milost deržati. Zakaj obuji, pravični inu greišniki, bogati inu ubozi, močni inu slabi, so našiga GOSPUDA Boga. Kar imamo, tu vse od njega imamo, od sami sebe pak ništer nejmamo kakor le greihe. Zatu se neima oben čez tiga družiga povzdigovati, temuč se ponižati inu bati. Zakaj aku lih kaj dobriga imamo, taku je tu vsaj vse našiga GOSPUDA Boga dar, ta se ima od tiga hvaliti inu ti kratku nikar, temuč imaš tiga istiga uživati z zahvaleinjem inu v tem stra-hu Božjim, zakaj on ne more obeniga offertovainja, obeniga žugainja ni trucainja terpejti.

Za teih greihov volo nejma nihče cagati.

Ravnu pak, kakor se nihče svoje brume inu družih darou nejma prevze-ti, taku Bug ne hoče, kadar ti znajdeš, de si en ubog greišnik, de bi ti zatu imel cagati, temuč de ti imaš na njegovo dobruto zavupati inu se njega troštati inu reči: »Nu, aku jest glih nejmam tulikain kakor ta ali uni, taku jest vsaj imam ravnu tiga istiga Boga, ta hoče meni tudi milostiv biti. Zatu jest hočem z mirom biti, puiti mojmu stanuvi inu službi streči, v tej massi, katero je meni Bug dal, ne hočem nikoger ferrahtati, se ništer prevzeti, se tudi nočem zatu kumrati, de drugi več imajo kakor jest, zakaj meni je zadosti, de jest ravnu tiga Boga imam, kateriga ony imajo. Inu Bug nej zatu en unglih Bug, aku smo lih my človeki mej sabo unglih.«

2142 | Lk 18,14

Tem pohlevnim hoče Bug več dati inu tem offertnim vse vzeti.

Tu meini ta GOSPUD, kir on le to prigliho izgovori inu pravi: »Kateri se sam poviša, ta bode ponižan, ali kateri se sam poniža, ta bode povišan.«²¹⁴² Kakor de bi hotel reči: »Kadar jest takove svetnike najdem, kateri meni znajo vse čez dati inu izročiti, če main ti jsti od sebe derže, s tem več jest nym ho-čem dati. Kateri pak kaj ima inu hoče zatu offerten inu vissoku deržan biti, timu jest hočem enu za tem drugim zupet vzeti, dokler jest njega h posledni-mu v nemilosti na dnu tiga pakla pahnem.«

Pohlevščina poviša, offart poniža.

Kadar bi ta farizeer nikar taku offerten ne bil, temuč vsej pohlevščini Bogu za njegove daruve hvalo dal inu rekal: »GOSPUD, ti si meni veliku gnade sturil, de si ti mene pred le-tim inu drugimi greihi taku milostivu oba-roval, takovu je tvoj dar, tiga se jest vesselim. Iest se pak tiga ne prevzamem, jest tudi za tiga volo nikogar ne ferrahtam, zakaj ti je moreš zupet vzeti, ka-dar ti hočeš etc.« Taku bi bil Bug njemu od dan do dne teh darov še več dal inu bi njemu ne bil mogel sovraž biti. Kadar se pak s temi offertuje inu druge nad tem sodi inu ferrahta inu pravi: »Iest sim vse, ta colnar ništer nej«, taku niega naš GOSPUD Bug cilu čistu sleče, de ništer več na njemu ne ostane, kar bi bilu hvale vrejdnu.

Zakaj

na XI. nedello po S. Troyci.

Zakaj tu je našiga GOSPUDA Christusa urtel, ta colnar je šal pravični-ši tia doli pred vunim, tu je, ta farizeer je krivičen, ferdamnan inu sljši v pakal k Hudiču. Kaj ima on uže od svojga hvalenja, ta colnar pak, kir pravi: »Bug, bodi meni milostiv,«²¹⁴³ bode k enimu svetniku v tej cerkvi inu ima eniga gnadliviga Boga, kakor on moli.

2143| Lk 18,13.

Tu hoče Christus nas vse vučiti, de imamo od dan do dne spoznati, kar smo inu imamo. Imaš li ti denarje, zdravu tellu, hišo inu dvor, taku uživaj tiga istiga. Iest je tebi dobru vosčim, jest ti je rad dam inu tebi še več hočem dati, le se nikar ne hvali inu ne ferrahtaj obeniga živiga človeka zatu. Misli, kadar ti eniga vidiš, kateri tiga nejma, kar ti imaš, de on ravnu taku eniga gnadliviga Boga more imeiti kakor ti. Zatu njega ne ferrahtaj, pusti ga raven sebe ijti, taku bode Bug od obejuh časčen, ker sicer ti falš svetniki Boga šentuju inu šmagajo, aku lih tiga z usti inu očitno ne sture.

Zakaj kateri bi hotel le po teh bessedah soditi, ta more reči, de nej krivu govorjenu, de ta farizeer le-tukaj pravi: »Bug, jest tebe zahvalim.«²¹⁴⁴ Zakaj takove bessede pelajo ti pravi svetniki v nih molitvi tudi, ali z enim drugim sercom. Kadar ony Boga za kaj zahvalio, taku ony s tem spoznajo, tu je njegovu dellu inu dar. Ony ga nejmajo od sami sebe, ali tu nej tiga farizeerja maininga, sicer bi bil djal: »De jest nejsim oben prešuštnik, oben rupar ni krivičin, zatu jest nejmam nikogar kakor tebe, GOSPUDE, zahvaliti za mojo stran, kadar bi onu izvunaj tvoje gnade bilu, bi jest bil ravnu taku gospodaril kakor drugi ludje, zakaj my smo vsi glih, obenimu nej potreba se čez tiga družiga povzdigniti.«

2144| Lk 18,11.

Ampak ta farizeer ne misli taku, temuč je cilu oberne inu pravi: »Iest tebe zahvalim, de jest neisim kakor drugi ludje.«²¹⁴⁵ Vlejče taku vso svojo brumo nase, kakor de bi vse od sam sebe imel inu nikar od Buga. On bi sicer djal, ti si je dal, ali on tiga ne stury, se nikar drugači ne izkaže, kakor de bi on od sam sebe bogat bil inu bi že mogel Bogu dati, ne zahvali Boga, temuč sam sebe, svojo pamet, svojo fray volo inu muč, de je tulikain mogel sturiti.

2145| Lk 18,11.

Nu, onu je reis, katerimu Bug kaj sussebniga da, ta je ima spoznati inu vissoku štemati, zakaj kaj bi tu imejlu biti, de bi ti hotel tajiti, ti bi ne bil ništer vučeneiši ali bulši kakor en osel ali ena druga nepametna zvyr? Katerimu Bug denarje inu blagu da, ta bi ne imel taku nepametin biti, de bi hotel reči: »Iest sim en ubog petler inu nejmam ništer.« Kateri je kaj dobriga sturil, ubogim ludem pomagat inu svetoval, ta bi takoviga tudi ne imel tajiti, de bi hotel reči: »Iest nejsim ništer dobriga sturil.« Ne, taku nejma biti, Božji daruvi se imajo spoznati, vzeti inu vissoku deržati.

Božje daruve imamo
vissoku deržati.

Ali raven tiga se imajo ludje ponižati inu reči: »Moj Bug, vse je tvoje inu nikar moje, ti si je dal, sicer bi ga jest moral ravnu taku dobru kakor drugi vterpejti. Iest tebe zatu zahvalim.« Tu bi bilu prov sturjenu, kadar bi se my taku ponižali. Ampak našiga GOSPUDE Boga blagu se nejma za maihinu inu za žleht štemati, temuč prov spoznati inu za vissoku deržati inu vsaj nejmajo per tem ludje offertni biti ni druge ferrahtati, temuč, kakor je zdaj čestu meldanu, reči: »Lubi Bug, onu je tvoj dar, kateri si ti meni dal. Aku en drugi tiga istiga nejma, taku ništer ne škoduje, zakaj on ima vsaj ravnu taku eniga gnadliviga Boga kakor jest, za čez volo bi jest tedaj njega hotel ferrahtati?«

Takovo pohlevščino hoče ta GOSPUDE v tem današnjim evangeliu nas vučiti inu pred offertjo inu prevzetnostjo nas obarovati. Zakaj odločenu je: Kateri se sam poviša, ta ima zupet doli veržen biti. Bug nej svojmu lastnimu folku tiga zanessil, temuč za te offerti volo rezdjal inu na dnu pakla pahnil. Druga velika krajlestva so tudi za takoviga greiha volo rezvalena. Lucifer je moral zatu iz nebes, Adam inu Eva iz paradiža izpahnenj biti.

cc Zatu

Izlaga tiga evangelia

Zatu se vuči, de ti rečeš: »GOSPUD, kar jest imam, tu je tvoje, ti si je meni dal, ti je meni zupet tudi moreš vzeti«, taku bode ta offert vuni ostala, zakaj gdu bi hotel na enu, kir nej gvišnu, žugati ali trucati? Kateri uže takoviga ne hoče sturiti, temuč zatu deržati, kakor de je od sam sebe ima, ta najde le-tukaj svojo pravdo, de Bug njega hoče taku gladku sleiči, de ništer nejma shraniti inu vsaj h timu kriv ostati inu tiga Hudiča lastan biti. Bug, daj svojo gnado, de my takov vuk zamerkamo inu se po tem istim deržimo, amen.

NA DVANAISTO

NEDELLO PO S. TROYCI,

EVANGELION MARCI NA

VII. CAPITULI. ²¹⁴⁶

2146| Evangelij po Marku 7.

2147| Mr 7,31–37.

IN ²¹⁴⁷NU kadar je GOSPUD Jezus zupet vunkaj šal od teh krajev Tyra inu Sidona, je on prišal h Galileiskimu morju, skuzi sred krajev teh deset měst. Jnu ony so k njemu perpelali eniga glušca, kateri je bil mutast, inu so ga prossili, de bi na njega roko polužil. Jnu on ga je vzel od folka susseb na eno stran inu je svoje perste polužil v njegova ušessa inu je plunil inu se je dotaknil njegoviga jezika inu je gori pogledal v nebessa, je vzdehnil inu je rekal k njemu: »Ephata,« tu je »odpri se.« Jnu zdajci so se njegova ušessa odperla inu njegoviga jezika zveza se je rezvezala inu je prov govuril. Jnu on je nym prepovedal, de bi ne imejli nikomer povedati, ali če je on več nym prepovedaval, tem več so ony pravili inu so se silnu čudili inu djali: »On je vse

dobru

na XII. nedello po S. Troyci.

*dobru sturil. On je sturil glušce slišče inu mutce govore-
če.»*

LE-tu je en preprost inu lahak evangelium, kateri ništer več v sebi ne deržy, temuč de pravi od čudessa, kateru je ta GOSPUD le-tukaj na tem mutastim inu gluhim človeku sturil. Od le-tiga inu drugih tem glih čudess sliši vaša lubezan v lejtü čestu, de se je Christus s temi izkazal inu pustil viditi, dé je on ta izveličar, kateri nam zupar tiga Hudiča serd hoče pomagati inu poleg stati. Zatu moramo my Boga za takovo dobruto susseb zahvaliti, de je on nam eniga takoviga moža dal, kateri nam hoče iz zgul gnade poleg stati, zupar vse, kar nam ta Hudič more sturiti.

Zakaj de je le-ta ubogi človik taku izkažen, de nej ni jezika ni ušess kakor drugi ljudje mogel nucati, tu vse je tiga Hudiča deilu. Pred tem svitum se vidi inu en vsakateri meini, de so tu boleznje po naturi. Zakaj ta svejt tiga Hudiča ne zna, de on taku mnogotero škodo more narediti, te ludy omamiti inu norčaste sturiti, nym vso nesrečo nagoditi nikar le na tellessu, temuč tudi na duši, de ony pred britkustjo inu žalostjo morejo umrejti inu ne mogo k obenimu vesseliu priti. My karsčeniški pak je imamo zatu deržati, de takove boleznje vse družiga ništer nejso, temuč zgul Hudičovi žlaki, ta takov jamer na zemli obudi inu stury škodo, ker more.

Zatu imamo my našiga lubiga GOSPUDA Boga spodobnu zahvaliti, de se je našiga jamra ali reve an vzal inu svojga Synu, našiga GOSPUDA Christusa Jezusa, poslal, kateri je le-timu ubogimu človeku pomagal inu tudi nas milostivu obaroval, de my s tej glih štraifingo od hudiga sovražnika neismo tudi obdani. Zakaj zatu je ima en vsakateri človik deržati, kadar on zdrave oči, ušessa, noge inu druge vude ima, de tu nejma po naturi ali od sam sebe, kakor tu ta svejt meinj, temuč so zgul daruvi Božji. De pak ta svejt tiga ne veruje, temuč kir je takovu bilu gmain, je za eno natursko žleht rejč deržy, za tiga volo more Bug čassi taku se pustit zgoditi, de ta Hudič tukaj eniga mutastiga inu gluhiga, tamkaj eniga sleipiga stury ali cilu umory, de se en vsakateri vučy, Bug je je timu Hudiču dopustil, inu de s tem flissigiš Boga zatu zahvali, de nas milostivu pred takovo nesrečo obaruje.

Taku je tudi tiga Hudiča dellu, de on ta serca oslipij skuzi zmote inu falš vuk, de ony te risnice ne hote viditi ni gori vzeti. Vsa Božja dela pak so dobra, zakaj on je dober inu ne stury ništer, kakor kar je dobriga. Ta Hudič pak je hud, za tiga volo, kadar je njemu Bug dopusty, taku on ništer dobriga ne dela. Ravnu kakor enu drivu, kateru leipa, dobra jabelka nesse, kadar pak ta červ pride inu je rezbode, taku bode ta sad červojedinast inu konec vzame. Takovu nej našiga GOSPUDA Boga dolg, kateri je tu drivu dobru stvaril, ni tiga drivessa ali tiga sadu dolg, temuč teh červov inu druge smotlake.²¹⁴⁹

Glih taku je tudi z nami človeki, Bug je en Bug tiga lebna, za tiga volo on da zdravu tellu inu lipe, zdrave vude, ta Hudič pak, kir zna inu more inu njemu Bug takovu dopusty, taku on izkazy tu tellu inu stury škodo. V tem se my imamo vučiti, de kar se nam takove škode pergody, tu je zgul tiga Hudiča rovnainje, kateri je vsem človekom, susseb pak tem karsčeniškom, silnu sovraž inu nym ništar dobriga ne vosči.

Nu, je pak strašnu, de bi ta hudi, mogoči sovražnik, tulikain veliku jamra moral narediti. Ali ta današni evangelium nas trošta od ene gvišne pomuči zupar takoviga sovražnika. Zakaj my vidimo le-tukaj, kakor Ioannes pravi, 1. Ioan. 3.,²¹⁵⁰ de se je ta Syn Božji zatu izkazal, de on ta dela tiga Hudiča rez-

cc 2 valy.

Anno 34. domi suæ.²¹⁴⁸

2148| Leta /15/34 na Luthovem domu.

Christus se izkaže kakor en izveličar zupar tiga Hudiča.

Ta Hudič je le-tiga človeka obrupal.

Enu zdravu tellu Božji dar.

Zakaj Bug timu Hudiču dopusty škodo sturiti.

Bug ništer hudiga ne stury.

Bug pomaga skuzi svoiga Synu zupar tiga Hudiča.

2149| Nekoristne, odvečne stvari oz. ničvredni, malovredni ljudje (SSKJ)

2150| 1 Jn 3,8.

Izlaga tiga evangelia

valy. Zakaj kadar je ta Hudič v paradiž bil zatu prišal, de je našimu GOSPU-
DU Bogu hotel njegovu dellu rezdjati inu iz teh svetih, brumnih človékov,
Adama inu Eve, nepokorne, hude človéke sturiti inu je tudi njemu takov svit
po sreči gratal, je ta Syn Božji zupet mislil, koku bi se mogel na svojem
sovražniku masčovati, za tiga volo postane en človik inu stury zupet cilu inu
bulše, kar je ta Hudič rezdjal inu rezbije timu Hudiču njegovu dellu, ta greih,
to smert inu pakal, inu kakor my le-tukaj vidimo, stury ta jezik zupet prust,
kateri je ta Hudič bil zvezal, inu ta ušessa gori odpre, katera je bil zamašil.
Le-tu dellu opraviti je Christus prišal inu je dopernaša préd inu préd mej
vsemi karsčeniki, kakor my potle dajle bomo slišali.

En karsčenik bi imel
slišati inu govoriti.

Tu bodi od čudessa inu dela našiga GOSPUDA Christusa govorjenu, s
katerim se je on danas izkazal, de je en pomočnik teh revnih ludy inu hoče
ozdraviti vse beteže inu bolezni, katere je ta Hudič na nas nalužil inu od nje-
gove tyrannye nas proste sturiti.

Ta GOSPUD pak hoče z le-tim čudessom nam tudi na znanje dati, de
so le-ta dva štuka susseb enimu karsčeniku potrebna, de njemu ta ušessa so
odperta inu ta jezik odvezan inu de on le-tu dellu vsak dan v svojej cerkvi
zupar tiga Hudiča hoče opravlati. Ta potelesna dobruta, tu je zdrava ušessa
inu jezik, pusty čassi tudi tem ajdom dujti. Ampak le per teh samih karsčeni-
kih je le-ta duhovna dobruta, de on nym ta ušessa duhovnu odpre inu ta jezik
odveže. Zakaj tu je ja gvišnu, de my vse naše izveličanje le skuzi bessédo Bož-
jo imamo. Kaj bi my sicer vejdili od Buga, od GOSPUDA Christusa inu od
njegoviga offra inu od Svetiga Duha? Zatu je le-tu še na ta današni dan tu
narvegše čudu inu narvissokeiša dobruta, kadar Bug enimu enu takovu uhu
da, kateru njegovo bessedo radu poslušá, inu en jezik, kateri Boga časty inu
nekar ne šentuje.

Ty papežniki so gluhi
inu mutasti.

Naša zupar partjia, ty papežniki, so tavžentkrat revniši kakor le-ta mu-
tasti le-tukaj, zakaj ony imajo gluha ušessa inu aku lih Božjo bessedo poslu-
šajo, taku je ony vener ne mogo inu ne hote poslušati, kakor my tu na teh
nevernih Iudih tudi vidimo. Kadar je naš lubi GOSPUD Christus to narleip-
šo pridigo od odpusčainja teh greihov inu od tiga večniga lebna sturil, taku
so ony norri inu norčasti bily, je neiso le hoteli poslušati, temuč so jo še h
timu šentovali. Taku so še vsi, kateri Božje besséde ne hote poslušati, gluhi
inu mutasti inu veliku nesrečniši kakor le-ta ubogi človik le-tukaj. Zakaj ony
ne mogo ali ne znajo ž nyh jezikom družiga ništer, kakor Boga šentovati inu
od njegove besséde, tiga narvissokeišiga šaca, na tu narhuiše govoriti.

2151| Mr 7,34.

Christus nam ta ušessa
odpre skuzi svojo
bessédo.

Kateri pak Božjo bessedo radi poslušajo inu h katerim Christus pravi
kakor le-tu h timu mutastimu: »Hephata,«²¹⁵¹ tu je: »Uhu, ti imaš odpertu
stati.« Ty so, katerim je prov pomaganu zupar tiga Hudiča, zakaj Bug nam
nej obeniga družiga pota pokazal, po katerim bi my mogli v nebu pojti, ka-
kor svojo lubo bessedo, ta sveti evangelion, kateri ta isti rad poslušá, s flissom
merka inu lušt inu lubezan na nym ima, timu je pomaganu. Tu je tu enu čudu,
kateru uže vsakdan v tem karsčanstvi se zgody, de naša ušessa, katera je ta
Hudič skuzi ta greih zamašil, skuzi to bessédo zupet gori odperta bodo, de
my Božjo bessedo poslušamo.

2152| Rim 10,10.

Christus ta jezik prust
stury skuzi svojo
bessédo.

Tu drugu je, de on tudi ta jezik dotakne inu nas stury govoreče,
kakor Paulus pravi, Rom. 10.²¹⁵²: »Zakaj kateri iz serca veruje, ta bo
pravičen, inu kateri z ustmi spozna, ta bode izveličan.« Skuzi to vero
na Christusa, pridemo my k odpusčainju teh greihov. Potle ima tedaj
tu spoznanje priti, de my ne bomo mutasti, temuč de govorimo, kakor
je my v serci imamo inu verujemo. Tu stury uže eniga praviga karsče-
nika, sicer vsa druga dela ne sture obeniga karsčenika, tu more dobru
biti, de se en menih posti inu čuje inu stury svojmu tellessu
težei-

na XII. nedello po S. Troyci.

težeše kakor en karsčenik. Ali skuzi tu ne more on oben karsčenik biti, zakaj njemu manka na tem, de je še gluh inu mutast, to bessedo ne hoče poslušati, veliku maine spoznati, en karsčenik pak, ta njo poslušša inu veruje inu njo potle spozna. Le-ta dva štuka eniga karsčenika cejluga sture. Taku opravla naš lubi GOSPUD Christus takovu dellu še vsakdan v svoiej cerkvi v temi inu skuzi to bessédo, kateru dellu je tamkaj potelesnu sturil zatu, de bi se on pustil slišati inu viditi, koku on zupar vso škodo, katero nam ta Hudič stury, susseb pak zupar to duhovno škodo, more inu zna pomagati inu hoče, de my le na njega verujemo inu se vučimo naše vupainje na njega postaviti.

Nu, my moramo tudi viditi, kaj ta GOSPUD s tem sussebnim prangainjem le-tukaj meini. Ta folk perpela tiga uboziga človeka k njemu inu prossi, de bi hotel te roke na njega položiti. Taku on enu stury, pela njega na stran od folka, položy njemu te perste v ta ušessa, plune vun inu dotakne s tém njegov jezik. Potle gleda on tja gori v nebu, vzdih inu pravi: »Hephata.«²¹⁵³ Takovu vse je enu sussebnu vunainje izkazainje, kateru ta GOSPUD per le-tim čudessi pela.

Kadar smo uže slišali, kaj je prov mutast inu gluh biti, taku my moramo tudi tu viditi, zakaj je ta GOSPUD glih ravnu per le-tim čudessi eno sussebno ceremonio ali prangainje hotel nucati. Kir bi vsaj dobru z eno samo bessedo takovu dellu bil mogel opraviti, zakaj my vidimo skuzi inu skuzi v evangeliu, de je njemu le za eno bessédo djanu, kadar on hoče kaj imejti, taku se zgody.

Ampak ta GOSPUD perdéne le-tukaj tulikain veliku rovnainja za tiga duhovniga čudessa volo, zakaj on hoče s tem na znanje dati, koku je veliku muje trebe, dokler se en gluh slišajoč inu en mutast govoreč stury. Lazarusa je on z ano bessedo gori obudil. H timu, od Božjiga žlaka udarjenimu, pravi on: »Vstani gori inu hodi,«²¹⁵⁴ taku je njemu bilu uže pomaganu. Ampak z le-tim gluhim inu mutastim človekom je nekar taku kratku inu žleht ne opravi, temuč je drugači ž nym rovna inu narpoprej s temi persti njemu v ta ušessa seiga inu s to slino njegov jezik poprej dotika, gleda gori v nebu inu vzdíše. Tedaj stuprov pravi on: »Odpri sse,«²¹⁵⁵ »²¹⁵⁶ hoče nam s tem na znanje dati, aku my hočemo od tiga Hudiča zvezs prosti biti inu hitre jezike inu odperta, čista ušessa zadobiti, taku se more tu zgoditi skuzi to vunainjo bessedo ali pridigarstvu inu skuzi vunaina znamenja. Zakaj to bessedo moramo narpoprej poslušati inu potle karsta inu sacramenta nikar odzad pustiti, taku hoče tedaj ta Sveti Duh per tem biti, ušessa inu jezik proste sturiti.

Zatu se varui en vsakateri pred temi rottirarskimi duhuvi, kateri to vunainjo bessedo inu sacrament ferrahtajo inu čakajo, de bi Bug ž nymi govuril v nyh sercej. »Ne« (pravi Christus) »tukaj je moj parst, ta vunainja besseda, ta more v teh ušessih se rezglassiti. Tukaj je moja slina, ta more ta jezik dotakniti inu rezmočiti. Taku moje dellu prov inu hitru od rok pojde.« Kakor se vidi, kir se ta vunainja besseda prov pridiguje, tu se gvišnu karsčeniki najdejo, kir se pak krivu pridiguje, tu se tudi obeni ne najdejo. Zakaj kakor je ta pastir, taku so te ovce.

Obtu en vsakateri misli, de se na le-tim potu pusty najti inu Božjo bessédo rad poslušša. Zakaj Bug se ne hoče prez te besséde v tvojem sercej rezodeti. Aku ti imaš njega viditi inu spoznati, taku se tu more le skuzi to bessédo inu te vunaine sacramente zgodyti, sicer ta S. Duh svojga dela ne hoče pelati, kakor nas Bug od nebes sem doli vučy, ker on pravi: »Tu je moj lubeznivi Syn, tiga vy imate poslušati.«²¹⁵⁷ Item Christus zapoveduje svojem jogrom: »Pojdjte tjakaj po vsim svejtu, vučite inu karstite vse folke.«²¹⁵⁸ Item: »Kateri vas poslušša, ta mene poslušša.«²¹⁵⁹ Tukaj je naš lubi GOSPUD Christus zapovedal, de pridigarji

cc 3 imajo

Zakaj Christus taku veliku rovnainja ima s tem gluhim.

2153| Mr 7,34.

Skuzi to vunainjo bessédo hoče nam Christus pomagati.

2154| Mr 2,9.

2155| Se.

2156| Mr 7,34.

Rotyrarski duhuvi ferrahtajo to bessedo.

Besseda inu sacramenti.

2157| Mr 9,7.

2158| Mt 28,19.

2159| Lk 10,16.

Izlaga tiga evangelia

2160 | Lk 10,16.

Gdi se Božja besseda najde.

imajo usta gori odprejti inu tem ludem ta evangelion pridigovati inu nje karstyti. Tu je ta prava viža, skuzi katero my moramo izveličani biti, sicer je vse zabstoin inu zgublenu. »Kateri vas poslušā,« pravi on, »ta mene poslušā.«²¹⁶⁰

Po tem pridigarstvu je Bug tudi ordnal očeta inu mater, gospuda inu frawo v hiši, posvitno gosposčino v regimenti, ty neiso le za svojo volo tukaj, temuč side na Božjim meistu, te imaš ti, kulikur ta vunaini leben inu vse tvoje djanje pruti drugim an tiče, tudi poslušati inu vejdi, kadar ti te iste poslušāš, taku ti Boga poslušāš, kadar ony pak svoje službe hudu inu nikar prov ne opravio, zupar Božjo bessedo kaj hote ukazovati inu zapovedovati, taku se nejmajō poslušati. Zakaj Bogu moramo več pokorni biti kakor človekom. Inu kakor je govorjenu, ti imaš Boga nerpopej v ti cerkvi skuzi njegove služabnike poslušati, potle stuprov te človeke. Kakor tvojga očeta, mater inu gosposčino, kar tj isti tebi za svoje službe volo pravio, tu tebi Bug sam pravi. Zatu ti tudi misli, de je ti gori vzameš inu slušāš.

Kei se prava Božia besseda najde.

Inu je reis, nas oben nej, on misli, de bi hotel stu myl pota k eni takovi cerkvi teči, ker bi naš GOSPUD Bug sam pridigoval, zakaj en vsakateri bi hotel to štimo slišati, ampak naš GOSPUD Bug pravi: »Jest jo hočem tebi dobru bliže postaviti, de tebi nej potreba taku deleč za njo teči, poslušaj tvojga farmoštra, tvojga očeta inu mater, taku si ti mene poslušal, zakaj ony so moji jogri inu služabni ludje. Kadar ti nje poslušāš, taku jest hočem tebi v tvoje serce govoriti, kakor le-timu gluhimu, de se tvoja ušessa imajo gori odprejti inu tvoj jezik ima ledig biti inu de ti naprej boš en slišajoč inu govoreč človik, nikar več gluh inu mutast kakor popej.«

Ali kaj se zgody? Otroci inu družina v hiši puste svoje stariše inu gosposčino pridigovati inu praviti, kar hote. Ony pak bi ne sturili tu narmanše, kadar bi ijh nikar h timu ne permorovali. Taku tudi gre s to gosposčino, ona si zapovej inu ukaži, kar hoče, taku ti ne najdeš mej stu eniga, kateri bi z risnico mislil takovi zapuvidi nah priti. Susseb zdaj, ker je potreba, za te velike nadluge volo, v kateri slovenska dežela tičy, de bi ludje imejli brumni biti inu se pobulšati, se h Božji bessedi z vekšim flissom deržati inu se pred vsemi zmotami varovati, h katerimu tedaj ta posvitna karsčanska gosposčina zveistu te podložnike opomina. Ali tu ne hoče nikomer v glavo inu se ta svejt izkazuje, kakor de bi hotel svojevolnu še huiši biti, kakor je popej bil, prejden smo my to božjo bessedo slišali.

Ta sveit ne štema Božje bessede, tu se vidi v tem hišeinju inu v tem regimentu.

Inu ravnu kakor v hiši inu v regimentu gre, taku gre tudi v cerkvi, de je cilu malu nyh, kir s pravo risnico to pridigo poslušajo inu ta ušessa prov gori odpro. Ta vegši dejl purgarjev inu kmetičev so tem cerkovnim služabnikom sovraž, kadar bi nym le veliku klubu mogli sturiti, ništer dati inu povsod jemati, tu bi iz serca radi sturili kakor se, Bogu se smili, povsod vidi.

Za to pridigo ludje tudi ne marajo.

Zatu pride tudi ta štraifinga, kadar my Boga, kateri skuzi očeta inu mater, skuzi posvitno gosposčino inu cerkovne služabnike z nami govory, ne hočemo poslušati, de ta Hudič ta ušessa čedajle s tem terdneise zaknoffa inu te jezike le čedajle s tem več zaveže inu teškeise stury, de ne mogo Božje bessede poslušati inu od nje govoriti. Ta Hudič pak ta ušessa gori odpre, de ludje njegove laže, rotte, falš vuk, nečistost inu drugu radi poslušajo, odveže tudi ta jezik, de Boga šentuje inu vsem ludjem h pohuišanju govory. Takov lon čez te pride, kateri to bessedo ferrahtajo inu se tem ludem kumaj inu prov zgody, ony je hote taku imejti inu nikar drugači.

Zakaj Christus vzdihuje.

Čez le-tu tudi te potelesne štraifinge ne bodo vuni ostale, temuč bodo gvišnu prišle kakor žleiza, voiske, Turek inu vsa nesreča, s katero takovi lotri po tem, kakor so zaslužili, svojo štraifingo preimeio, kakor se uže pred očima vidi, Bug, ta nam pomagaj, de se my pobulšamo inu brumniši bodemo.

Tu je

na XIII. nedello po S. Troyci.

Tu je ta urzah, de ta GOSPUĐ le-tukaj v nebu gori gleda, vzdihava inu glih vu enim serdu pravi: »Epheta, odpri sse.«²¹⁶¹ Zakaj njemu težku dej, kir bi Bug rad hotel pomagati inu te ludy od tiga Hudiča zvezs skuzi svojo bessedo ledig ali proste sturiti, de si ne hote pustit pomagati inu k svojmu lastnimu končainju hite inu Boga k štraifingi permorujo.

Zatu my le-tu čudu dobru inu s flissom merkajmo inu teh brumnih ludy exempel slušaimo, kateri GOSPUĐA Christusa le-tukaj hvalio, de je on vse dobru sturil, de ty gluhi slišio inu mutasti govore. Takovu stury on, kakor je rečenu, še prejd inu prejd v tem karsčanstvi, s svojem parstom inu slino, tu je skuzi te svete zacramente inu to vunainjo bessedo, katero pusty pridigovati, de teh gluhih ušessa odperta inu ty mutasti govoreči bodejo. Skuzi tu inu sicer skuzi ništer družiga hoče ta Sveti Duh v nas svoje opravilu imejti. Tu dobru merkajte inu se s flissom h timu deržite. Zakaj tu je ta narbližni inu gvjšniši pot, de naša ušessa gori odperta inu naš jezik odvezan inu my izveličani bodemo. Tu nam daj naš lubi GOSPUĐ inu izveličar, Christus Jezus, amen.

2161| Mr 7,34.

NA TRINAISTO NEDELLO

PO S. TROYCI, EVANGELION

LUC. NA X. CAP.²¹⁶²

2162| Evangelij po Luku 10.

NAs²¹⁶³ GOSPUĐ Jezus se je obernal k svojem jogrom inu je k nym djaj po sebi: Izveličane so te očy, katere vidio tu, kar vy vidite. Zakaj jest vam povém, veliku prerokov inu krajlev je hotelu tu viditi, kar vy vidite, inu nejso vidili inu slišati, kar vy slišite, inu neiso slišali.«

2163| Lk 10,23–24.

²¹⁶⁴ Jnu pole en vučenik te postave je gori vstal, ga je skušal inu je djaj: »Mojster, kaj moram jest sturiti, de večni

2164| Lk 10,25–37.

Izlaga tiga evangelia

večni leben erbam?« On pak je djal k k njemu: »Koku stoji v postavi pissanu? Koku beres?« On je odgovuril inu je djal: »Ti imaš GOSPUDA, tvojga Boga, lubiti iz celiga serca, iz cele duše, iz vse moči inu iz cele tvoje pameti. Jnu tvojga bližniga, kakor sam sebe.« On pak je k njemu djal: »Ti si prov odgovuril, sturi le-tu, taku boš živel.« On je pak hotel sam sebe pravičniga sturiti inu je djal k Jezusu: »Gdu je te-daj moj bližni?«

Natu je Jezus odgovuril inu je djal: »Je bil en človik, ta je šal od Ieruzalema doli v Ieriho inu je padel mej razboinike, ty so ga sleikli inu stepli inu so šli proč inu so ga pul mertviga pustili ležati. Permerilu se je pak, de je en far po tej isti cejsti doli šal inu kadar je njega vidil, je mimu šal. Ravnu taku tudi en levit, kadar je on bil na tu istu meistu prišal inu njega vidil, je šal mimu. En Samariter pak je po ceisti šal inu je tjakaj prišal inu kadar je njega vidil, se je on njemu v serci usmilil, je šal k njemu, je obezal njegove rane inu je noter vlil ojlja inu vina inu ga je vzdignil na svojo živyno inu ga je pelal v ošterio inu ga je vardjal. Ta drugi dan je on proč šal inu je vunkaj vzel dva denarja inu je nje dal timu ošterju inu je rekal k njemu: »Vardevaj ga inu aku kaj čez le-tu špendaš,²¹⁶⁵ hočem jest tebi plačati, kadar zupet pridem.« »Kaj se tebi zdy, kateri je mej temi tremi ta bližni bil tiga, kateri je mej razboinike bil padel?« On je djal: »Kateri je njemu milost sturil.« Natu je Jezus rekal k njemu: »Pojdi inu tudi taku sturi.«

2165| Potrošiš; izposojeno iz it. *spendere* (trošiti, potrošiti) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

LE-tu je en dolg evangelium, zatu my hočmo le en štuk ali dva iz njega vzeti, de ga s tem lahkeiše moramo merkati inu se iz njega pobulšati. Ta pervi štuk je, de GOSPUD Christus le -tukaj svojo bessedo, ta sveti evangelium, silnu vissoku hvali inu susseb k svojem jogrom pravi: »Izveličane so te očy, kate-tere vidio kar vy vidite. Zakaj jest vam povém, veliku prerokov inu krajlev so hoteli viditi, kar vy vidite, inu je neiso vidili inu slišat, kar vy slišite, inu je neiso slišali.«²¹⁶⁶

2166| Lk 10,23–24.

S tejm on nas hoče troštati zupar ta jamer ali revo, katero my na zemli vidimo, kir obena ferrahtliviši rejč nej kakor ta evangelium. Zakaj vse druge krive vukuve, laže inu kecarije ta svejt rad posluša inu je tudi terpi, ampak tiga evangelia ne hoče ni poslušati ni viditi, temuč ga šentuje inu pre-

na XIII. nedello po S. Troyci.

pregainja na tu narvissokeiši, tem serčno žalost naložy, kateri ga pridigujo inu pošlušajo. Kakor je teh exemplov (Bogu se smili) več kakor preveliku skuzi celo Krainsko deželo inu v veliku družih krailestvih pred očyma.

Tu vidi ta GOSPUD, trošta za tiga volo svoje jogre inu pravi: »Ta svejt krejga inu šentuje ta evangelium, ali kateri to gnado ima, de ga more imejti inu se tiga troštati, ta ima srečna ali izveličana ušessa, ta more dobru Boga iz serca zatu zahvaliti, de je h timu prišal inu tu zna za žlahtnu deržati, kateru ta svejt taku vissoku ferrahta. Obtū je gvišnu reis, de ste vy srečniši kakor David inu vsi drugi krajli. Zakaj tu je vseh svetih patriarchov, prerokov inu krajlov narvegša žejla bila, de bi le-ta čas radi bily doživejli inu mene radi vidili inu slišali, ali nym nej moglu na dejl priti. Vam je pak le-ta gnada inu izveličainje došlu. Zatu gledajte inu zahvalite Boga zatu, de je vam došlu inu danu, de vy mene morete slišati inu viditi.«

Ampak izveličani so ty, kateri ga poslušajo.

Naš lubi GOSPUD vidi, kaj za ubogi, revni ludje smo my. Kadar my takoviga šaca tiga svetiga evangelia nejmemo, taku pride vselej ena zmota čez to drugo inu nej mogoče, de bi se gdu mogel odtetti. Kakor smo my v tem papeštvi, Bogu se smili, le preveliku izkussili, de je h puslednimu tja prišlu, de smo tiga Hudiča za eniga pridigarja gori vzeli inu smo njemu verovali, kar je on skuzi te škratelske duhuve inu njegove lažnive pridigarje od maš, rumainja, vyc inu drugiga lagal. Drugači se ne more godyti, kir te bessede nej, kakor de se vse žlaht zmote inu laže gori vzamejo inu verujo inu se še h timu ty ludje zde, de so na tem pravim potu k izveličainju, ker vsaj zdaici h paklu inu k Hudiču dyrjajo.

Nesrečni so ty, kateri tiga evangelia ne vidio.

Kadar pak my ta evangelium imamo, taku se per nas najde en jamer, kateri je skorai še grozovitiši, zlasti de ga en vsakateri ferrahta inu ta manši dejl h pobulšanju gori vzame. Zatu smo my skuzi revni inu ubogi ludje. Aku nam Bug svoje bessede ne da, taku je my ne moremo prez škode naše duše izveličainja uterpejti. Inu kadar io uže da, taku nje nihče ne hoče imejti. Bi za tiga volo ništer bulšiga ne bilu, kakor de bi le naš GOSPUD Bug skoraj prišal s tem sodnim dnem inu bi vse na en kup pobil. Zakaj onu vsaj ne pomaga na tem nehvaležnim sveitu, ni štraifinga ni gnada. Ampak kakor le-tukaj stoji, izveličana ali srečna so ta ušessa katera njo poslušajo inu gori vzamejo, zakaj na tu ima enu večnu vesselje priti.

Tu je ta prvi štuk, čez kateri naš lubi GOSPUD Christus le-tukaj toži, de on timu svitu svojo bessedo inu s to bessedo odpuscainje teh greihov inu večni leben ponuja inu daje. Ampak on ga ne hoče, temuč ga ferrahta, zatu se oberne susseb k svojem jogrom inu pravi: »Izveličani ste vy, kir Božjo bessedo imate inu poslušate, de nejste zdavnaj umerli, prejdan je prišla. Iest vam povejm, ty narvegši inu narvissokeiši krajli inu preroki bi tu radi bily doživejli inu vidili, tar je vsaj ta svejt taku hud, kadar njo lih more imejti, de ništer za njo ne mara, ja, še h timu tudi ferrahta inu šentuje.

Koku se ta svejt pruti timu evangeliu izkazuje.

Za takovu pohuišanje vy ne marajte, temuč mislite, de vy takovo gnado gori vzamete inu se pobulšate. Zakaj le zatu je timu GOSPUDU djanu, de bi rad hotel, de bi en vsakateri to bessedo s celim sercem poslušal inu nikar ne ferrahtal, kakor ta svejt stury inu my vseh stannuvih, od tiga vissokeišiga do tiga nar nisišiga, vidimo inu vse, kar tiga evangelia ne more pregainati, tu ga vsaj ferrahta. Ta manši dejl ga s hvalo gori vzame inu se pobulša, tj isti so tudi le sami, kateri izveličana ali srečna ušessa inu ocy imajo.«

Božja besseda se neima ferrahtati.

V tém drugim štuku deržy nam ta GOSPUD naprej ta sad tiga s. evangelia, zlasti ta dobra dela, katera imajo priti, kadar se je prov Božja besseda poslušala. Takovu mala nam naprej z enim leipim exemplom od tiga, kateri je od Ieruzalema doli v Ieriho šal inu ty razboiniki so čez njega padli, so njega byli
dd inu

Ta drugi štuk od sadu tiga evangelia.

Izlaga tiga evangelia

inu obrupali inu so ga pustili za mertviga ležati. Mej tem pride en far, ta vidi tiga uboziga človeka, ali on se njega nikar an ne vzame, temuč gre svoj pot. En levit je tudi mimu šal inu je njega vidil, ali ta ubog človek se njemu ništer nej usmilil.

Ta prigliha.

H puslednimu pride en Samaritan, kateri nej tiga imena imel, de bi svet bil, temuč je bil en ajd, kateri timu ubozimu človeku, kateri je en Iud bil, ništer nej bil dolžan dobriga sturiti. Zakaj on nej bil njegove žlahte kakor ta far ali levit, temuč en ptuji. Le-ta vidi tiga uboziga človeka inu si pusty njegovo nesrečo k serci jiti, hitru od koina doli sejde, vlije njemu ojlje inu vinu v njegove rane, njega obeže inu ga položy na svojo živyno. On pak gre k nogam inu pela njega v to oštaryo. Kadar pak za opravila volo nej mogel tukaj dajle ostati, je njega timu ošterju poročil inu dal njemu dva groša, de njega vardej, dokler on zupet pride.

Kaj ta evangelium za ludy stury.

Hudi petlerji.

Tu je en pravi mal, v katerim ta GOSPUD doli izmala, kaj je ta pravi sad te bessede inu karsčanska lubezan, zlasti de ta besseda bode takove ludy sturila, kakor je le-ta Samariter, dobrutlive, milostive, priaznive, kateri ne mogo viditi, de gdu nadlugo terpy. Kadar je pak vidjo, taku ony svoje lastnu blagu na tu vagajo inu pomagajo, s čimer premorejo. Iest govorim pak le-tukaj od teh potrebnih, ubozih ludy, kateri se nikar na petlarijo ne podado kakor ty leni, nepridni, nemarni petlarij, katere nihče k obenimu dellu ne more perpraviti inu vso deželo vun izteko, takovim lotrom se nejma ništer dati. Ampak kir so pravi, potrebni ludje, tu je enu karsčansku serce perpravlenu, de stury kakor ta Samariter, tu misli: »Aku jest lih neisim oben Iud kakor le-ta, taku sim jest vsai en človek kakor on inu imamo eniga stvarnika. Zatu on meni bliže sliši kakor ena nepametna žyvina, za tiga volo jest njega ne hočem pustit ležati,« inu pravi: »Vstani gori, lubi brat, derži sim, pusty ssi²¹⁶⁷ pomagati etc.« Stury taku ž nym kakor en oča s svojem ditetom. Tu se pravio pravi svetniki.

Enu karsčansku serce pruti timu ubozimu.

2167| Si.

Kateri se za svete derže, ty imajo nemilostiva serca.

Ampak ty neusmileni svetniki, kakor sta ta far inu levit le-tukaj, kateri veliku od sami sebe derže, ty nejmajo obeniga usmiljenja s temi ubozimi, temuč so grozoviti, terdi ludje, zakaj ony je zatu derže, naš GOSPUD Bug je vessel, de le njemu služio inu za tiga volo mislio, nym nej potreba drugim ludem kaj sturiti ni služiti. Ta far le-tukaj je bil svet za te službe inu za tiga roystva volo, tiga se je on taku zlu prevzel, de sicer za nikogar nej maral, kakor ta text le-tukaj od njega pravi, de je tiga uboziga, raineniga človeka dobru vidil, ali on je mimu šal inu se njegove nadluge ništer nej an vzel.

Nu, taku so pak tu nepriaznivi svetniki, katerim je Bug susseb sovraž, kadar vidio, de nyh bližni nadlugo terpy inu mogo pomagati inu tu vsaj nikar ne sture. Na kaj se ony tedaj zanesso? Na družiga ništer, kakor na svojo svetust, inu mislio, kadar so maše deržali, offrovali, pejli inu drugu sturili, taku so uže vse opravili, potler bi našimu GOSPUDU nikar več ne pejli: »Lipu nam poje črni kuss etc.«²¹⁶⁸ »Takovi se pravio lesseni inu kamenati svetniki, ja, tiga Hudiča svetniki, kateri se zdee, naš GOSPUD Bug je nym le samim dolžan inu ony nejso nikomer ništer dolžni.

Zupar le-te sramotne svetnike gre le-ta prigliha. Zakaj ta GOSPUD ima tudi taku eniga offertniga svetnika, eniga v Pismi vučeniga le-tukaj pred sabo, ta se nikar le ne hoče pustit viditi, koku je brumen, temuč se tudi podstopi GOSPUDA Christusa na lažo postaviti inu hoče en bulši doctor biti, kakor je on. Zakaj kir ta GOSPUD svojo pridigo taku vissoku hvali inu pravi: »Izveličane so te očy, katere vidio, kar vy vidite, veliku krajlev inu prerokov so tu želeli viditi inu slišati, ali nym nej moglu taku dobru biti.«²¹⁶⁹ Tu se zdy timu v Pismu vučenimu preveliku, misli sam per sebi: »Tar vsaj so Moizessa imejli, bi hotel le-ta kaj bulšiga ali vissokejšiga pridigovati, kakor je Moizes pridigoval?«

2168| Lepo mi poje črni kos je slovenska ljudska pesem, v kateri kos brije norca iz lovcev.

2169| Lk 10,24.

Vpra-

na XIII. nedello po S. Troyci.

Vpraša za tiga volo inu pravi: »Mojster, kaj jest imam sturiti, de jest izveličan bodem?«²¹⁷⁰ Kakor de bi hotel reči: »Ti me ja ne bodeš bulšiga mogel vučiti, kakor nas je Moizes vučil. Zatu so nikar le ty izveličani ali srečni, kateri tebe poslušajo, uni kir so Moizessa imejli inu poslušali, so tudi izveličani inu srečni ludje, ti tej rejči enu malu preveč sturiš. Onu bi bilu zadosti, de bi ti en doctor ali vučenik bil de Moizes. Ampak de ti Moizessa proč mečeš kakor eniga nesrečniga pridigarja, kateri k izveličainju nikar ta pravi pot ne kaže inu hoč en bulši pridigar biti, tu se preveliku hvališ.«

2170| Lk 10,25.

Njegovu serce inu mainingo zastopi ta GOSPUD cilu dobru. Za tiga volo ne hoče njemu na njegovu vprašainje odgovoriti, temuč pusty njega taku zabresti, de more sam spoznati, kadar ludje lih Moizessa inu postavo imajo, taku vsaj ne mogo izveličani biti. Taku vpraša njega uže dajle inu pravi: »Koku stoji v postavi pissanu? Koku ti bereš?«²¹⁷¹ Ta v Pismi vučeni je s to odgovorjo hitru perpravlen inu pravi: »Ti imaš Boga lubiti iz cejluga serca etc. inu tvojsa bližniga kakor sam sebe.«²¹⁷² Takovu, se mu zdy, je tu pravu zernu, koren inu ta poglaviti vuk, kir nihče bulšiga ne more oznaniti, inu je reis, Moizes ne more ništer vissokeišiga inu bulšiga vučiti.

2171| Lk 10,26.

2172| Lk 10,27.

Ali kaj odgovory Christus? »Sturi tu,« pravi on, »taku ti boš živel.«²¹⁷³ Kakor de bi hotel reči: »Ta vuk je ja dober inu prov, ali tebi inu vsem človekom nej ništer s tem pomaganu.« Urzah je, vy ga ne sturite inu ga ne morete sturiti. Le-tu merka inu počuti ta v Pismi vučeni dobru, se za tiga volo sramuje, zakaj on ne smej reči, de je tu sturil, inu tudi ne hoče spoznati, de takove zapuvidi nej deržal. Za tiga volo dajle vpraša inu pravi: »Gdu je moj bližni?«²¹⁷⁴ Taku se more le-ta vissoku vučeni doctor lipu k jaslom perpelati, zakaj koker hitru vpraša, gdu je njegov bližni, tu je fray inu očitu spoznal, de svojga bližniga nej lubil, potehmal še nej vejdil, gdu je njega bližni. Kaj njemu tedaj Moizes inu ta postava pomaga?

2173| Lk 10,28.

2174| Lk 10,29.

Za tiga volo njemu ta GOSPUD buile v serce seže s to prigliho od tiga raineniga človeka inu pravi: »En far je njega vidil inu je mimu šal. En levit lih taku, ta obadva sta ravnu taku brumna bila kakor ti etc, ampak ta Samariter se je tiga uboziga človeka an vzal.«²¹⁷⁵ Povej uže, kateri je bil tiga raineniga njegov bližni?«²¹⁷⁶ Natu odgovory ta v Pismi vučeni: »Kateri je milost na nym izkazal,«²¹⁷⁷ ne hoče tiga Samariterja z jmenom imenovati, ta offertni hynavec.

2175| Lk 10,31–33.

2176| Lk 10,36.

2177| Lk 10,37.

Zatu njega ta GOSPUD z odgovorjo udare, kir pravi: »Pojdi inu tudi taku sturi.«²¹⁷⁸ Kakor de bi hotel reči: »Ti si ravnu taku en brumen svetnik kakor ta far inu levit, ti ne pomagaš tvojmu bližnimu nikar z enim vinerjem, kadar bi lih zdaj imel umrejši, inu vprašáš še, kaj bi ti imel sturiti, de bi ti ta večni leban erbal? Nejmaš li ti ubozih priatelov, ubozih sossedov, režalenihi ludj? Nej li zadosti nesreče, britkusti inu nadluge na tem svejtu? Inu ti si taku en maluvreden vučenik, de stuprov vprašáš, gdu je tvoj bližni? Hočeš li ti svet biti, taku lubi tvojga bližniga kakor sam sebe, kakor je ta Samariter le-tukaj sturil.«

2178| Lk 10,37.

Tu se ja pravi dobru zmyti. Kakor de bi hotel reči: »Ti se vse tvoje živoče dny še nejsi tulikain navučil, de bi ti vejdil, gdu bi tvoj bližni bil, čo molčat, de bi ti njega bil lubil kakor sam sebe. Na komu uže manka ali faly? Moizessa inu to postavo ti imaš, aku je takovu k izveličainju zadosti, taku tebi tedaj uže ništer ne faly. Ali nej li reis, aku ti lih Moizessa inu to postavo imaš, taku tebi vsaj s tem ništer nej pomaganu, ti ostanješ en greišnik kakor poprej inu nejmaš na tej postavi več, temuč de je le tvoje dolžne bukve inu pričovainje zupar tebe daje inu tebe pred Bugom, za tvojeh greihov volo zatožuje? Tu se vidi, de se s to postavo tu izveličainje ne more dobiti.«

Izlaga tiga evangelia

2179| Lk 10,27.

Kateri pak takovu prov inu iz grunta hoče zastopiti, zakaj nas ta postava nika izveličane ne stury, ta vzami le le-ta dva štuka pred sebe, od katerih ta v Pismi vučeni le-tukaj govory, inu gledaj s flissom, kaj se pravi: »Boga iz cejlīga serca etc. lubiti inu tīga bližnīga kakor sam sebe,«²¹⁷⁹ taku on bode našal, koku ena težka inu nemogoča reič je, aku nam nika skuzi GOSPUĐA Christusa inu njegov evangelion ta Sveti Duh v naša serca ne bode dan. Onu je skoraj rečenu: »Jest Boga za lubu imam, zakaj on v svoji personi k nam ne pride, za tīga volo nej potreba, de bi my veliku za njega volo potratili inu veliku perpravlali. Ali gledaj eden, koku se my pruti ubozim ludem deržimo, taku se bode našlu, aku Boga za lubu imamo.«

Kaj se pravi Boga prov lubiti.

Zatu kadar ti hočeš vejđiti, kateri Boga prov lubi, taku ti več ne sturi, kakor de gledaj, aku ty otroci svoje stariše poštujo, aku je ta družina svojej gosposčini pokorna, aku ludje te cerkovne služabnike dobru inu poštenu derže, taku ti bodeš lipu inu lahku vidil, kateri Boga lubi ali nika, zakaj od teh otruk stoji Božja zapuvid inu besseda tukaj, ti imaš očeta inu mater poštovati. »Ia,« pravi en menih inu nunna, »očeta inu mater jest zapustym jnu hočem vu en klošter ijti, tam tebe poštovati inu tebe lubiti, kir si ti Bug v nebessih.« »Ne,« pravi Bug, »tukaj imaš ti mojo bessedo inu slišiš moju zapuvid, aku ti uže mene za lubu imaš, taku bodeš ti tudi tvojga očeta inu tvojo mater za lubu imel, nje poštoval inu nym vso lubezan izkazal, tu se tedaj pravi Boga lubiti.«

Ampak za takovo pokorsčino ne marajo ty zanikerni ludje ništer, temuč hote to lubezan pruti Bogu z drugimi delli spričati inu izkazati, od katerih vsaj Bug ništer nej zapovedal. Taku ty otroci, aku lih per svojeh starišeh ostanejo, taku bi vsaj raiši hoteli, de bi uže mertvi bily inu pod zemlo ležali, zatu de bi le svojo volo mogli imeti. Tu more ja vsaki zastopit, de Boga za lubu nejmajo.

Služabni ludje.

Taku gre tudi v drugih stanuvih. En vyuda ima svoje služabne ludy, tem on zapovej, de imajo prov inu zveistu vse opraviti inu rovnati. Kadar ti nje vprašaš, aku tudi Boga za lubu imajo, tu ne bode oben djal, on ga ne lubi, temuč bodo vsi se hvalili: »Ia, jest imam Boga za lubu, zakaj bi jest hotel Bogu sovraž biti?« Taku povej, muj lubi priatel, zakaj si ti tvojmu viudu nepokoren inu nezvejst? Kadar bi ti Boga za lubu imel iz cejlīga serca, ja, iz pul serca, taku bi ti tvojmu viudu veliku zveisteši služil. Taku tudi nej oben hlapc ni dekla v hiši, aku lih od Buga ništer ne vejdo inu so k njemu še nemarni inu nezveisti, de bi le-to preguvor hotel terpejti inu se h te isti spoznati, de bi Bogu sovraž bil, ali bi njega nika za lubu ne imel inu je vsaj vsi izkažejo v tem, de so svoji viši gosposčini nepokorni, katerim Bug zapoveduje pokornim biti. Kadar pak ony Boga ne lubio inu za njegovo zapuvid ništer ne marajo, ostanejo nepokorni, nezvejsti, lažejo, golufajo inu vse hude štuke dellajo. Taku se uže vuči, de nej ena lahka rejč Boga lubiti, kakor ludje meinio. Skoraj je rečenu, ali v tem djanju kasnu inu težku sturjenu, zakaj Boga lubiti se pravi njegovo bessedo inu zapuvid deržati. Kakor Christus pravi: »Kateri mene lubi, ta bode moju bessedo deržal.«²¹⁸⁰ Zakaj aku ti Boga za lubu imaš, taku ti ne bodeš njegovih zapuvidi mogel zavreči. Kaj uže Bug vely inu zapoveduje tej družini, hlapcom, deklom etc. Ia, kaj oblubio ony svojej gosposčini, de hote sturiti? Nej li reis, de je Bug od nyh terja inu hoče imejti inu ony je oblubio, vzamejo tudi nyh lon, jeisti inu pyti zatu, de hote zvejsti biti, slušati inu zo vsem flissom sturiti, kar so dolžni inu ž nyh službo, dellom inu flissom svoje gosposčine prida inu nuca ijskati inu vse na bulše obrniti. Od tīga na nekaterih krayh ali meistih bodo imenovani posli ali hišna družina, de imajo h pohištvu pomagati inu tem zakonikom nyh užitek skuzi nyh dellu inu zveisto službo pobulšati, ali kej najdeš ti takovo družino, takove hlapce inu dekle? Ta vegši deil so nepokorni, nevzvejsti, nemar-

Družina.

2180| Jn 14,23.

na XIII. nedello po S. Troyci.

nemarni, offertni, lajavi, kasni, škodlivi, kradejo inu rupajoj, kateru je zdaj skoraj cilu gmain. Zatu ony Boga ne lubio, ja, ony so Bogu sovraž, zakaj ony ne marajo za njegovo bessedo, sicer bi gvišnu brumniši inu zvejsteši bily. Ravnu uže kakor ony Boga lubio inu se njegove bessede flissajo, taku nym tudi gre, de nej ni sreče ni zdravja per takovi družini, morajo vse nyh živoče dny revni inu petlerji ostati.

Od farmoštrov inu cerkovnih služabnikov nej potreba le-tukaj mel-dati, onu se povsod vidi, koku ty služabni ludje, ty colnarji, rihtarji, purgarji, kmetiči inu sossedi ž nymi okuli hodio, derže nje žlehtniše inu ferrahtliviše kakor kravje inu svynske pastyrje. Nu, taku je je pak Bug čez vso masso flissig zapovedal, de nyh ludje imajo za lubu inu vrejdnu deržati inu susseb nym tiga nikar gori deržati, kar nym sliši, kakor se vidi v tem preroku Malachiu²¹⁸¹ inu Christus sam pravi: »En delavec je svoje špendje vrejden.«²¹⁸² Zatu ravnu kakor se ti greiha imaš bati, kadar ti tvojmu hlapcu inu dekli kaj doli utergaš, taku se ti imaš greiha bati, kadar ti enimu farmoštru kaj doli utergaš, kar si ti njemu dolžan. Inu imaš vejdti, de tebi Bug na enim drugim meistu s hudim vremenom, s pogublenjem inu končajnjem tvoje živine, z ognjom, z vodo inu drugo tei glih nesrečo desetkrat več zatu bode vzel, kakor ti tvojmu farmoštru ukradeš ali gori deržiš.

Taku se vidi, de ta svejt nikar le Boga ne lubi, temuč ga sovraži, ga ferrahta inu mu je sovraž inu bi se lahko moglu terpejti, aku bi glih njega nikar za lubu ne imel, kadar bi ga le-tudi nikar ne sovražil. »O, ne,« pravi en vsakateri, »pred tem mene Bug obaruj, bi jest imel ali hotel Bogu sovraž biti?« Ia, gvišnu si ti njemu sovraž, zakaj kadar ti zupar tvojga očeta inu mater, zupar tvojo gosposčino mermraš inu nikar ne sturiš, kar tebi zapovedajo, taku ti Boga ferrahtaš, gá sovražiš inu si mu sovraž. Zakaj tu je njegova zapuvid, de ti imaš slušati inu skuzi to pokorsčino nje poštovati. Tj isti zapuvidi si ti sovraž, zakaj ti nje ne hočeš sturiti inu je ne moreš poslušati. Kateri more uže tedaj drugači reči, temuč de si ti tudi Bogu sovraž?

Taku se hvalio purgarji inu kmetiči tudi, ony Boga za lubu imajo, ali kadar se nym Božja zapuvid naprej deržy, de bi ne imejli lakomni biti, nikar predragu prodajati, zveistu rovnati etc. Če več se nym pridiguje, s tem huiši bodo inu je le s tem več sture iz zgul trucainja inu svojevole. Kaj pravio ony, tiga farja tu an gre, koku jest moje reči rovnam inu gospodinim, bi on mene imel moistrovati? Nu, uže aku tu tiga farja nič an ne gre, taku vsaj Boga an gre. Ali gledaj ti gori, koku on tebi enkrat bode lonal z žlejzo, z dragynjo, z ognjom, z vodo, s Turkom, z žolnerji inu zo vsemi žlaht štraifingami. Ty bodo tebi tvoje tolerie inu zlate čistu proč vzeli inu ne bodo tebi obene hvalle zatu vejdti, ker bi ti sicer, kadar bi ti en karsčenik bil, pruti Bogu inu tem ludem mogel priazen inu hvalo zaslužiti inu na blagej od dan do dne gori jemati.

Taku se povsod vidi, de ludje našiga GOSPUDA Boga bessedo nikar le s flissom ne hote poslušati, temuč jo še h timu pregainajo, nikar le ta papež, ty škoffi inu tyranni, temuč tudi naše vere, purgarji, kmetiči, žlahtniki inu drugi v vséh staneh. Ony bi imejli Božjo bessedo poštovati inu se po te isti deržati, s svojem bližnim priaznivu živejti, susseb tem cerkovnim služabnikom dati, kar so dolžni inu nym spodobnu sliši, ali kadar bi še nym veliku mogli vzeti, taku bi je sturili z vesselim sercom, bi se še h timu zdejli, ony so je dobru opravili.

Zatu gledajmo, de se s flissom vučimo inu dobru merkamo, de kateri Božjo bessedo ima, ta ima Boga tudi lubiti, tu je on ima Bogu njegovo pokorsčino izkazati inu to bessedo s flissom slušati inu reči: »O, GOSPUD Jezus

dd 3 Chris-

2181| Mal 1,6.

2182| 1 Tim 5,18.

Ta lakomnost v purgarjih inu kmetičih.

Koku ludje imajo Boga lubiti.

Izlaga tiga evangelia

Christe, ti si meni moje oči odperl, de jest vidim, koku si ti mene skuzi tvojo smert od greihov odreišil inu se me eniga erba tiga nebeskiga krajlestva inu tiga večniga lebna sturil. Nu, uže, lubi GOSPUD, jest tebe zahvalim za takovo visoko neizrečeno gnado, hočem zdaj tudi vse rad sturiti, kar jest veim, de ti hoč od mene imejti. Ti si meni ukazal očeta inu mater poštovati, jest tu hočem zo vso volo inu rad sturiti. Ti si meni ukazal, jest bi imel mojej gosposki zveistu služiti, s flissom dellati inu pokorne biti, iest je hočem tudi rad sturiti, ti si mene stvaril k hišni materi, k hišnimu očetu, lubi Bug, jest hočo brumen biti, hočem sturiti z luštom inu z lubezanjo, kar jest imam sturiti, inu poprej ta leben nad tem pustiti, kakor de bi jest tebe ne hotel slušati ali mojem otrokom inu družini nikar zveistu naprej stati ali nje pohuišati.« Tu je ta pravi sad, kateri ima iz te bessede priti inu se pravi Boga prov iz serca lubiti. De bi uže Bug takovih brumnih pokornih karsčenikov, kateri Boga inu njegovo bessedo poštujo inu lubio, ne imel zupet poštovati, nym sreče inu zdravja dati, tu nej mogoče.

Ampak tukaj pojdi en vsakateri v svoje serce inu gledaj, koku on Boga lubi. Zakaj kakor je zdaj meldanu, Boga lubiti se ne zgody le z missalmi, kakor ta norri meniški folk meini, temuč Boga lubiti se pravi, kakor ta GOSPUD na enim drugim meistu govory, tiga bližniga lubiti. Zakaj le-taku pravi GOSPUD Bug: »Hočeš li ti mene lubiti, taku misli inu lubi tvoiga očeta inu mater, tvoje dejte, tvojo ženo, tvojga moža, tvojga GOSPUDA, tvojo frawo, tu jest hočem od tebe imejti.« Tukaj (pravim jest) ti dobru okulj sebe pogledaj, če ti povsod tu sturiš, taku bodeš spoznal, aku ti Boga za lubu imaš ali ga sovražiš. Zakaj kakor je rečenu, nyh je malu, ja, ty karsčeniki so le sami, kateri Božjo bessedo inu Christusa za lubu imajo, aku lih nikar taku popolnoma, kakor so spodobnu dolžny. Ty pravio: »Nu, uže jest hočo zupet mojemu bližnimu iz serca rad sturiti, kar mu morem dobriga izkazati, kadar bi jest pak čassi s serdom, z nevolu inu z drugim prenaglen bil, taku ima meni tu iz serca žal biti inu se hočem zupet spokoriti.« Pravi karsčeniki tu sture, ty drugi, kir neiso karsčeniki, tiga ne sture.

Zatu my moramo iz tiga spoznati, de vsi kmalu purgarji inu kmetiči, otroci inu družina, služabni ludje inu podložniki so tiga Hudiča. Zakaj ony so Bogu sovraž, tudi ne marajo (kakor se vidi) za njegovo bessedo inu zapuvid ništer, de je on nje stvaril, nym tellu inu dušo, jeisti inu pyti, ja, de je on svojga edinoroyeniga Synu dal, zatu ony njemu poyo eno peissenco, tej se pravi odium, tu je sovraštvo ali jest tebe ne morem, jest tebe ne hočem, inu kadar bi mogli, bi ga iz nebes doli pahnili, taku za lubu njegovo bessedo inu zapuvid imajo. Aj, nu, lubi tedai v uniga imeni, pred katerim nas Bug obaruj, Bogu inu njegovi bessedi taku zlu sovraž biti, tu se ne pravi Boga lubiti, temuč samiga Hudiča lubiti inu njegovo volo slušati, kateri je nas v greih inu v to večno smert vergal inu vus lušt na tem ima, de smo my Bogu taku nepokorni?

Taku je ta svejt, tu je ta vekši dell liudy, en služabnik tiga prekletiga Hudiča v pakli, ta ima lušt h timu, de so ludje Bogu sovraž inu nikar ne sture, kaj je Bug sturiti zapovedal. Ta sramotni sovražnik je nam uže ta greih inu to smert na garlu obeissil inu kadar bi on še le-to uro vse žitu inu vinu mogel končati inu izkaziti inu tja perpraviti, de bi my vsi morali lakote umrejt, taku bi je rad sturil. Vener my takovimu sovražniku služimo, kateri nas ob dušo inu tellu perpraviti trahta inu si pustimo ta čass tiga milostiviga Boga v nebi, kateri je nam vse dal, kar imamo, susseb svojga Synu, inu nam s tem istim ta večni leben šeinkal, zabstoin pridigovati inu ne hočmo za njegovo zapuvid marati. Ai, nu, mori tedaj inu davi, lubi Bug, de my tebe ne hočmo lubiti, kir nam ti vse žlaht potelesne

Tiga svita
nehvaležnost.

Svejt je tiga Hudiča
hlapec.

na XIII. nedello po S. Troyci.

telesne inu duhovne daruve daješ, zcludju pak z lubezanjo inu z volo radi služimo, kateri nam vus marter le-tukaj zadene inu to večno smert da?

Zatu se vuči, kaj se pravi Boga lubiti, le-ta Samariter ima Boga za lubu, nika de bi Bogu kai bil dal, temuč de timu ubozimu, rainenimu človeku pomaga, kulikur on premore. Zakaj le taku pravi Bug: »Hočeš li-ti mene za lubu imejti inu meni služiti, taku je sturi tvojmu bližnimu, ta ga potrebuje, jest ga ne potrebujem.« Zatu služi le ta Samariter le-tukaj s svojemi denarji, živyno, ojljem inu vinom našimu GOSPUDU Bogu v nebi, nika de bi tjga naš GOSPUD Bug za svojo persono potreboval ali de bi je on našimu GOSPUDU Bogu sturil. On je le sturi svojmu bližnimu, zatu se pak pravi Bogu sturjenu inu Bogu s tem služenu, de je tu Bug taku ukazal inu zapovedal.

Tu drugu, s katerim ta svejt Bogu misli služiti, Bug nej zapovedal, de bi ludje imejli v Sant Iacob ali v Rym teči, cerkve zidati ali drugu timu glih sturiti. On hoče, de ima eden timu drugimu služiti inu pomagati, v Rymi tebi nej potreba mene yskati, (pravi on) ti najdeš mene doma v tvojei hiši per tvojei ženi, otrucih, družini, gosposki, gosposčini. Item v tvojga sosseda hiši, na gassi, na tergu inu povsod, tukaj sturi, kar ti enimu vsakaterimu h priazni, k lubezni inu k službi moreš sturiti, taku jest je hočem zatu deržati inu hvaliti, de si je ti meni sturil. Koku bi takovo Božjo službo nam mogel bliže položiti? Ali Hudič ta svejt slipi, de tiga ne more viditi, kaj se tukaj pravi Boga lubiti inu timu Hudiču sovraž biti.

Zatu trahtaj po tem, de se ti vučiš po exempli le-tiga Samariterja se deržati, kateri se tiga raineniga v njegovi nadlugi an vzame, njemu pomaga inu ga vardeva, kakor bi sam bil pegeroval, de bi njemu en drugi v takovi nadlugi bil sturil inu njega vardeval, inu dobi skuzi tu to hvalo, de je Boga inu svojga bližniga lubil. Tu, pravim jest, se ti imaš vučiti, de je tudi sturiš, zakaj le-ta sad ima per vseh zrasti, kateri to bessedo imajo, aku se pak ta sad nika ne izkaže, taku so falš karščeni, kakor le-ta far inu levit le-tukaj, ty so lesseni, ja, Hudičovi svetniki. Zakaj kateri svojga bližniga zapusty, ta Boga zapusty.

Zatu se varuj pred tiga svita exemplom, kateri je Bogu inu bližnimu sovraž, temuč izkaži to lubezan pruti enimu vsakaterimu, taku Bug tiga ne bode prez lona pustil. Kateri pak ne hoče lubiti inu pred svojem bližnim v tej nadlugi mimu ijti, tu je njega zapustiti, ta bode svojo štraifingo gvišnu k svojmu času prejel. Po tem se bo en vsakateri vejdil zaderžati.

Taku nam da le-ta evangelium en leip inu silnu nucen inu potreben vuk, koku my imamo naš leben rovnati, kadar my pod tem banderom²¹⁸³ hočmo biti, kateru Boga prov lubi, zlasti de my našiga bližniga lubimo inu njemu v njegovi nadlugi vse dobru izkažemo. Tu hoče Bug gori vzeti, kakor de bi je bily njemu sturili.

Timu v Pismi vučenimu pak ta GOSPUD ravnu taku odgovori kakor poprej inu pravi: »Pojdi inu taku sturi.«²¹⁸⁴ Hoče s tem še enkrat na znanje dati, de on takovo volo Božjo še nikuli nej sturil, on nje tudi ne more sturiti, de more spoznati inu vejdit, aku on lih Moizessa inu to postavo ima, de tu samu nej zadosti k izveličainju. Aku on pak ima izveličan biti, taku more narpoprej skuzi tiga Synu Božjiga odpuscainje vseh svojeh greihov imejti inu potle tudi tiga Svetiga Duha prejeti, kateri tu serce h pravi volni pokorsčini obudy, zakaj izvunaj tiga Svetiga Duha pomuči, kateriga my le skuzi GOSPUDA Christusa preimemo, je nemogoče, de bi my tej postavi v tem narmanšim mogli zadosti sturiti. Zakaj kir tiga Svetiga Duha nej, tukaj ostane tu serce krivičnu inu v greihih. Zatu aku lih ta vunaina dela te postave se sture, taku je vsaj le ena hynavsčina, na kateri Bug obeniga dopadenja ne more imejti.

Zatu obstoj našiga GOSPUDA Christusa urtel lipu inu gvišnu, de le ty sami

Ta Samariter Boga lubi.

Duhovna izlaga.

2183 | Zastavo; izposojeno iz it. *bandiera* (zastava)
(Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

Sturi tu, taku ti bodeš živel.

2184 | Lk 10,37.

Evangelij inu nika ta postava izveliča.

Izlaga tiga evangelia

sami izveličane očy inu ušessa imajo, kateri vidio inu poslušajo, kar njegovi jogri vidio. Inu ty nikar, kateri več ne vidio ni ne slišio kakor Moizessa inu to postavo, skuzi katero ta serca ne bodo preminena, temuč ostanajo, kakor so ona v začetku bila, huda inu nečista.

2185| Lk 10,28.

Sturi tu, taku ti bodeš živel.

Iz le-tiga se lahko more odgovoriti tem papežnikom, de ony pravio, Christus pravi: »Sturi tu, taku ti boš živel,«²¹⁸⁵ kir iz tiga se podstopio zvižati, de ludje mogo inu morajo skuzi dela te postave izveličani biti. Zakaj ta GOSPUD hoče s takovimi besedami timu v Pismu vučenimu inu nam vsem na znanje dati, de je nemogoče, de bi my mogli to postavo slušati, aku nikar naša serca skuzi ta evangelium tiga Svetiga Duha ne preimejo inu od greihov očisčena ne bodo.

Zatu je takovu govorjenu po te postave šegi, ta nam tudi vely to volo Božjo sturiti. Ali iz tiga se nikar ne zviža, de my njo moramo sturiti, takovu more Christus skuzi ta sveti evangelium inu svojga Svetiga Duha v nas opravititi. Kakor ta GOSPUD za takoviga urzaha volo le-to prigliho s tem, kateri je mej razboinike padel, naprej stavi inu hoče na znanje dati, koku en velik jamer na nas vseh človekih ležy inu de my le skuzi njega, tiga praviga ediniga Samariterja, od tiga moramo prosti inu ledig biti.

2186| Rim 3,20.

Zakaj my ubogi človeki smo mej te narhuiše razboinike padli skuzi ta greih, de sta ta Hudič inu ta smert čez nas mogoča postala inu nas neista le izslejkla inu obrupala ob vse duhovnu blagu, kateru nam Bug vosči inu je nam dal, temuč ona sta nas tudi vsekala inu pobyla, tu je za tiga greiha volo smo my vus žlaht jamer, nesrečo inu revo prišli. V takovi revy bi my morali za tiga farja inu levita stran, tu je za te postave volo oštati ležoč, zakaj ona gresta mimu inu ne pomagata timu ubogimu človeku, kakor Paulus pravi: »Skuzi to postavo ne bode oben človik pravičen ni od greihov prust ali ledig.«²¹⁸⁶ Ampak h puslednimu se najde ta Samariter, naš lubi GOSPUD Christus, kateriga njegov lastan folk nei hotel gori vzeti, temuč ga je deržal za eniga ajda inu obsejdeniga človeka, ta se našiga jamra an vzame, omye inu obeže nam naše rane z vinom inu vlje tu izveličansku ali zdravu ojlje svoje gnade noter inu vzame naše greihe nase, te nossi on na svojem tellessu jnu pela nas taku v te prave erperge, tu je v to karsčansko cerkov, inu poroči tukaj timu ošterju, de nas ima vardevati. Tu so ty, kateri so v tem pridigarstvu inu to besedo pelajo ali pridigujjo.

2187| Bolnišnica; izposojeno iz nem. *Spital* (enak pomen) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

Ali (Bogu se smili) ta vegši hauffen, kakor my na papežu, škoffih inu na te isti smetlaki vidimo, takovi službi cilu hudu streže. De je ta cerkov kakor en špital,²¹⁸⁷ kateri eniga nezvejstiga, nemarniga, sovražniga špitalmoštra ima, per katerim tem bolnikom cilu hudu bode streženu. Zakaj ony bi imejli Božjo besedo pridigovati, taku njo pregainajo. Ony bi imeili te ludy h Christusu pelati inu nym od greihov pomagati. Taku nje le globokeiše v grejhe zapelajo inu perpravio.

Vener my vidimo, de naš lubi GOSPUD Christus takov svoj špilal ne hoče cilu pustiti zatrejti. Aku papež inu škoffi ne hote prov pridigovati, taku je mogo pustiti inu dočakati, koku nym h puslednimu bode lonanu. Ta čas inu mej tem obudy naš lubi GOSPUD Christus uboge, revne inu na tem svejtu ferrahtane ludy, kateri njegovo besedo pelajo inu te bolne, uboge, rezbyene vardevajo, de ony skuzi ta evangelium k odpusčainju teh greihov inu h timu večnimu lebnu pridejo. Zakaj prez le-te pridige je nemogoče, de bi my h takovimu šacu inu blagej mogli priti. Zatu moramo my Boga za takovo dobruto zahvaliti inu prossiti, de bi nas hotel v takovi gnadi obderžati inu izveličane sturiti, amen.

N A

na XIII. nedello po S. Troyci.
NA ŠTIRINAISTO NEDEL-
LO PO S. TROYCI, EVAN-
GELIUM LUC. XVII. CAP.²¹⁸⁸

2188| Evangelij po Luku 17.

Pergudilu²¹⁸⁹ se je, de je naš GOSPUD Christus šal v Ieruzalem, je on šal po srejni skuzi Samario inu Galileo inu kadar je on bil v en terg prišal, so ga srečali deset gobovi možje, ty so stali od daleč inu so vzdignili svojo štimo inu so djali: »Fezu, lubi mojster, usmili se čez nas.« Inu kadar je on nje vidil, je rekal k nym: »Pojdite tjakaj inu se izkažite farjem.« Inu pergudilu se je, de so tjakaj gredoč čisti postali.

2189| Lk 17,11–19

Eden pak mej nymi, kadar je vidil, de je bil očisčen, se je nazaj vernil inu je z veliko štimo častil Boga inu je padel na svoje obličje k njegovim nogam inu je njega zahvalil inu taisti je bil en Samaritan. Jezus pak je odgovuril inu je djal: »Nej li jih je deset očisčenih, kej so tedaj ty devet?« Nej se sicer obeden našil, kir bi se bil nazaj vernil inu Bogu čast dal, kakor le ta ptuji? Inu je rekal k njemu: »Vstani, pojdi, tvoja vera je tebi pomagala.«

Tem današnjim evangeliu slišite vy na koncu, koku ta GOSPUD Anno 32. domi suæ.²¹⁹⁰ to vero hvali. »Tvoja vera, (pravi on k Samariterju, kateri je gobov bil) je tebi pomagala.«²¹⁹¹ Da taku to hvalo, de je le-ta zdrav postal, nikar sam sebi, sicer bi on bil djal: »Iest sim tebi pomagal,« temuč tej veri. Hoče s tem nas vabyti, de bi my tudi po takovim exempli s celim zanessenjem Bogu imejli verovati inu gviš-
 ee ni biti,

2190| Leta /15/32, na Luthrovem domu.

2191| Lk 17,19.

Izlaga tiga evangelia

ni biti, kar my verujemo, de je my skuzi Christusa imamo imejti. Verujemo li my skuzi Christusa odpusčainje teh greihov inu en večni leben, taku tu istu nam ima duiti. Verujemo li my, de nam Bug za Christusevo volo hoče gnadliv inu milostiv biti, taku tudi hoče gnado inu milost izkazati.

Ta prvi vuk, ta prava vera vse zadoby od Buga.

De taku vse tej veri ima persojenu ali perlastenu biti inu de se en vsakateri vučy, aku my nikar vsiga ne zadobimo, kateru bi my radi imejli inu dobru potrebovali, de tu nikar na Bugi ne faly ali ne manka, temuč le na naši neveri, sicer kadar bi my terdnu verovali, taku bi je gvišnu dobili.

Tu je uže le-tu ta prvi vuk iz tiga današnjiga evangelia, de my imamo vejediti, de vse, kar se k Bugi zanessemo inu troštamo, tu imamo dobiti. Kateri pak Bogu ne hoče verovati inu se ništer dobriga k njemu zanesti, ta le nikar ne misli, de kaj bode zadubil. Kakor s. Iacobus v svojem lystu pravi na I. capituli.²¹⁹² Zakaj kateri kaj hoče od Buga imejti inu od njega prossiti, ta nejma cbiuvlati ni neveren biti ali reči: »Gdu vej, aku je Bug meni hoče dati ali aku sim ga jest vrejden?« Kratku nikar, temuč le taku ti imaš reči: »Iest vejm, kar jest Boga prossim, de je on za Christusevo volo rad hoče sturiti inu dati. Inu aku ga on lih nikar zdaj inu v le-tej viži ne stury, kakor bi je jest rad imel, taku je on bode vsaj na en drugi čas inu vižo dal.« Zakaj enu serce, kir cbiuvla inu nikar ne veruje ni za gvišnu ne deržy, de kaj bode zadubilu, tu nikuli ne bode uslišanu. Zakaj Bug ne more njemu ništer dati, kadar bi on lih rad hotel. Onu je ravnu kakor ena possoda, katero eden v roki deržy inu je vsaj ne hoče molče deržati, temuč jo gible ali maja sem tar tam, v to isto se ništer ne bode moglu vlyti inu kadar bi lih eden rad hotel kaj noter vlyti, taku onu vsaj vse teče poleg inu zabstojn konec vzame.

2192| Jak 1,7.

Kateri ne veruje, timu ništer ne duide.

Ena leipa prigliha od eniga verniga serca.

Taku je tudi za enu nevernu serce djanu, kateru cbiuvla inu ne obstoy stanovitnu. Bug bi rad hotel dati, kar my potrebujemo, ali my tukaj stojimo kakor en preprost petler, my deržimo ta klobuk, de bi on nam kaj noter vergal inu vsaj ne hočmo molče deržati. Taku ne hoče naš GOSPUD Bug svojeh darov tudi nikar zastojn tjakaj vreči, de bi mimu padli inu zgubljeni imejli biti. Ravnu kakor de bi ti eno kandlo ali flašo v rokah imel inu bi pegeroval, de bi se tebi imejlu vina noter vlyti inu bi hotel vsaj prejd inu prejd z roko sem tar tam majati. Tu bi eniga ošterja cilu nevolniga sturilu, susseb kadar bi on tebi hotel tu vinu šeinkati inu bi ne hotel obenih denarjev za nje vzeti. On bi taku rekal: »Proberi se, kaj ti meiniš, de bi jest hotel tu vinu na tla ali na zemlo vlyti?« Ravnu taku je za enu nevernu serce, v tu ne more Bug ništer vlyti, kadar bi lih rad hotel.

Ty gobovi verujo.

2193| Lk 17,13.

Spet nazaj, kadar ludje nikar ne cbiuvlajo, temuč verujo, taku hoče Bug rad dati, kakor my le-tukaj na teh deset gobovih vidimo, ty stoje inu vpyejo: »Jezu, lubi mojster, smili sse čez nas.«²¹⁹³ Ony lipu molče derže inu cilu ništer ne cbiuvlajo, on bode nym pomagat. Zatu kakor ony verujo, taku se nym tudi zgody. Tu my imamo dobru merkati, de se my vučimo na Božjo dobruto vupati inu s tem sercom nikar sim ter tam gibati, temuč lipu molče deržati v vsem tem, kar my prossimo, onu si bodi za zdravje, užitak, srečo, modrost, pravico etc. Zakaj Bug hoče takovu vse rad dati, aku le k njegovu časti ima seči inu je našimu izveličainju nucnu inu dobru, le-tu je le samu, de čassi zavlačuje inu s tejm nas izkuša, aku bi hoteli z molitovjo inu vero tudi čakati. Tu je ta prvi štuk iz tiga današnjiga evangelia, de bi my v močni inu terdni veri imejli moliti inu na Božji milostivi voli skuzi Christusa nikar cbiuvlati.

Ta drugi vuk od nehvaležnosti.

Ta drugi štuk je en silnu strašan exempel, de nyh deset v začetku eno lipo vero imajo inu zdravi postano inu vsaj devet zupet doli padejo inu GOSPUDU Christusu za takove dobrute obene hvale ne dado.

Takov exempel pak ima nam h timu služiti, de bi my imejli hvaležni biti, inu

na XIII. nedeljo po S. Trojci.

inu se pred tem sramotnim greihom, to nehvaležnostjo, varovati, zakaj naš GOSPUD Bug hoče (inu nikar nespodobnu) to čast imejti, de bi my njega za vse njega dobrute imejli zahvaliti. Takovu bi my imejli tudi radi inu volnu sturiti, zakaj onu je ena taka reič, katera nikar veliku muje inu della ne košta, obtu kaj tebi more škoditi, de se ty k Bugi oberneš inu rečeš: »Ah, GOSPUD, ti si meni zdrave oči, zdrave roke inu noge, tu inu drugu dal, iest tebe zahvalim iz serca zatu, zakaj onu je vse tvoj dar.«

Zahvaleinje veliku ne
stoji inu vsaj Bogu
dobru dopade.

Taku, kaj tebi more škoditi, de ti tvojga očeta inu mater, tvojga GOSPUDA inu fravuo, tvojga bližniga zahvališ, kadar se je tebi ena dobruta od nyh zgodila? Tar vsaj tu tebi obene kasty ne zlomi inu je le zatu djanu, de se vidi, aku je kej dobru na tebi naloženu.

Taku stury ta Samariter le-tukaj, se nazaj h GOSPUDU oberne inu ga zahvali, tu njega nej nikar en vinar, temuč malu bessed koštalu inu vsaj timu GOSPUDU taku dobru dopade, de je veliku čudu. Tem ludem hvaležnost tudi dobru dopade inu nym dobru dej, bodo tudi skuzi njo perpravleni, de ony en drugikrat več pomagajo.

Ty ajdje so djali, ta nehvaležnost je ta narvegši greih. Zatu kadar eden eniga nehvaležniga kliče ali zmerja, taku je on na tu narvissokeiši zmerjan. Inu my izkussimo, de je takov greih cilu gmain inu se tem narveč permeri, kateri so vso hvalo nad nami zaslužili, kakor so oča inu mati, kateri na svoje otroke, tellu, leben, čast inu blagu inu kar imajo vagajo. Ali koku lonajo nym ty otroci? Kaj ony na nyh doživejo? Malu kadaj grata inu se zgody, de je enu dejte hvaležuu.²¹⁹⁴ Tu stury ta nehvaležni Hudič inu drugim stanum vsem tudi taku gre.

2194| Hvaležnu.

Zatu vuči se varovati pred tem velikim inu sramotnim greihom, od kateriga ta zvirek posahne, iz kateriga vsa zveisčina inu dobruta mej temi človeki sem zvyra. Zakaj kir ludje enu nehvaležnu serce najdejo, taku nym prejde vus lušt inu lubezan, de ludje dajle pomagati inu takovim ludem kaj dobriga sturiti ne hote, zakaj kadar bi edan drugim ludem imel pomagati inu bi ne imel obeniga družiga lona ali hvale od nyh, kakor de bi se njemu zatu imejlu v roke ogarditi, tu bi bilu ena cilu nespodobna rejč inu nehvaležnost. Tu je ta perva besséda, potler de ludje pravio: »Vse je zgublenu, s tem zani-kernim človekom, pusty ga, naj le gre, jest bi ne hotel na njega pogledati, de bi jest njemu z eno škufico²¹⁹⁵ pomagal.« Taku bodo ty ludje ne vulni, tu ta sramotna nehvaležnost stury inu je vsaj na tem svejtu en gmain greih.

Nehvaležnost en velik
greih.

Zatu kadar vy hočte brumni karsčeniki biti, taku se vučite, de vy hvaležni bodete h pervimu Bogu, našimu milostivimu Očetu v nebi, kateri tellu inu leben šeinka inu obderžy, potle da tudi vse, kar sliši, k večnimu lebnu, h drugim bodite tudi hvaležni pruti vašim starišem, priatelom, sossédom inu vsem tem, kateri so vam kaj dobriga izkazali inu nym zupet dobruto izkažite, de aku ga vy lih z djanjem ali z deli ne morete poverniti, de se vy vsaj z bessedami hvaležni inu priaznivi izkažete. Takovu vam dobru pristoji inu Bug je hoče od vas imejti. Ali ta manši dejl tu stury, zakaj kadar se per tem svejtu tu ne more obderžati ali zadobyti, de bi se on na tu narmanše z bessedami hvaležin izkazal, taku nej obenu čudu, de se ty ludje h povernenju ne mogo perpraviti. Kakor le-ta perpuvid pravi: »Nihil citius senescit, quam gratia.²¹⁹⁶ Dobruta je skoraj pozablenu.«

Nehvaležnost
pači ta vuk.

2195| Kovanec; ena škufica je imela vrednost pol
vinarja.

2196| Nič ne zastara hitreje kot hvaležnost.

V kloštrih so se mogli ty mladi vaditi, de kateri je nym le enu perje h pissajnju vreizanu šeinkal, se je moral perklonyti inu rečy: »Benedictus Deus in omnibus donis suis.²¹⁹⁷ Bug bodi hvalen za vse tu, kar on nam šeinka.« Takovu nej bila ena huda viža ali navada. Zakaj onu se je za tiga volo zgudilu, de bi se ta mladi folk imel navaditi vse z hvaležnostjo pruti Bogu inu tem človekom

Ena dobra klošterska
navada.

2197| Hvaljen bodi Bog v vseh darovih njegovih.

Izlaga tiga evangelia

2198 | Ps 116,12–13.

Psal. 116.

Ta svejt je poln nehvaležnosti pruti Bogu.

Ludje se tudi morajo vučit to nehvaležnost terpejti.

Ta svejt ne more te nehvaležnosti terpejti.

Karsčenički bi se ne imeili to nehvaležnost pustit ne volne sturiti.

2199 | Ps 140,10–11.

Takove kunšti se ludie ne navuče od tiga svita, temuč od Buga.

gori vzeti. Zakaj aku nym lih nikar vselej taku ob serce nej bilu, taku je vsaj lipu bilu, de so ony takove bessede pelali ali govurili.

Taku tudi stoji v tem 116. psalmi²¹⁹⁸: »Koku bi jest imel timu GOSPUDU poverniti vse njegove dobrute, katere on meni stury? Iest hočem ta izveličanski kelih vzeti inu tiga GOSPUDA ime pridigovati.« Tu je: »Jest hočo njega zatu hvaliti, častiti inu zahvaliti inu reči, on je meni dobrutlivu sturil,« ja, lubu dejte, pravi naš GOSPUD Bug, jest na tem lih zadosti imam.

Ampak ta dobrutlivi Oča je per malu ludeh more zadobiti, ta vegši dejl pregainja njegovo bessedo inu njega šentuje. Nič na tu ne gleda, de vse, kar my imamo, tu my le skuzi njega inu iz njegove gnade imamo. Inu nej na takovim še svojga edinoroyeniga Synu, kateriga je on h troštu zupar ta greih inu to večno smert šeinkal, tiga ony še na galgo obeissio. Tu more ja en svejt biti, katerimu Bug bi spodobnu imel sovraž biti inu njemu ništer dobriga sturiti. Ali on se ne pusty vserditi, on ostane dobrutliv inu milostiv inu pomaga povsod.

Zatu na tem nej zadosti, de se my vučimo hvaležni biti, temuč my se moramo tudi h timu dellu vaditi, kateru to nehvaležnost more terpejti. Tu je le Božje inu teh pravih karsčeničkov dellu, zakaj exemplov je zadosti pred očyma, kateri pričujo, de ta svejt takoviga ne zna inu ne more. Ty Garky so silne modre ludy imeli, kateri so tej očini deželi zveistu poleg stali inu so tellu inu leben na tu vagali. Ali kakor hitru so ony znašli, de je hvaležnost vuni ostala inu ony takove dobrute neiso užyli, temuč so se še nym hoteli zuparstaviti inu nje sovražiti, so ony nevolni nad tem bili, de ravnu kakor so ony poprej to očino deželo zupar te sovražnike branili inu obarovali, taku so ony potle tem sovražnikom zupar to očino deželo pomagali voiskovati inu so postali ty narhuiši sovražniki.

Tu je naša huda navada inu natura, ali je ena huda navada, od katere bi my imejli pustiti inu Božjo dobro naturo ali šego na nas vzeti. Ta isti, aku je on lih tej nehvaležnosti kakor enimu sramotnimu, velikimu greihu sovraž, taku se on vener skuzi njo ne pusty taku deleč perpraviti, de bi on hotel tudi hud biti. On ostane prejd inu prejd dober inu milostiv pruti enimu vsakaterimu, kateri njegove pomuči potrebuje.

Kateri hoče uže en karsčenički biti, ta se vuči inu navadi, de on zo vsemi svojemi dobrutami, zveiščino inu službo nikar povsod ne bode hvale zaslužil, temuč more tudj nehvaležnost terpejti. Takovu pak se my nejmamo pustit motiti, de bi my drugim nikar več ne hoteli služiti ni pomagati. Zakaj tu je enu karsčansku dellu inu pravi sad te vere, de kadar si ti tvoje bulše sturil inu se ludje tebi timu pruti v roko ogarde, de ti poterpleinje imaš inu rečeš: »Nu, s tém ti mene neimaš vserditi ni nevolniga sturiti, iest je hočem terpejti inu tebi vener pomagati, kir morem. Aku ti hočeš nehvaležin biti, iest véjm eniga nad nami v nebi, ta mene bode na tvojem meisti zahvalil, tu ima meni lubilši biti, kakor de bi ti mene zahvalil.« Tu se pravi karsčansku deržati inu kakor je Salomon imenuje: »Goreče ogelje na tiga nehvaležniga glavo trossiti.«²¹⁹⁹

Le-te kunšti se ti ne boš od tiga svita nikuli več navučil. On stury tu, kar je timu zupar, aku ludje ne hote hvaležni biti, taku zdajci mejni, kar je sturil, tu je zabstoin inu zgublenu, on ne hoče posehmal svoje dobrute nikuli več taku hudu naložiti. Ampak naš Oča, kateri je v nebi, od kateriga se my takove kunšti imamo vučiti, ta pusty svoje sonce syati nikar le čez te brumne, kateri njega zatu zahvalio, temuč tudi čez te hude, katere njega ne zahvalio, temuč vseh darov krivu nucajo.

On bi mogel po pravici tudi reči: »Iest sim tu sonce tulikain veliku lejt pustil syati, žitu vinu inu vus žlaht sad inu dobrute dal. Ali jest ne zaslužim obene hvale

na XIII. nedello po S. Troyci.

hvale, zatu je jest ne hočem več pustit syati inu ta nehvaležen svejt lakote pustit konec vzeti inu umrejtj.« Ali on tiga ne stury, ta gnadlivi Oča, ne, pravi on: »Taku velika nejma tiga svita nehvaležnost biti, de bi on mene ž njo imel serditiga sturiti, aku on ne hoče hvaležen biti, taku jest hočem vener milostiv ostati inu te nehvaležne k svojmu času dobru zatu najti.«

Le-to kunšt se my tudi imamo vučiti, aku my hočmo karsčeniki biti. Zakaj tu je te karsčanske lubezni natura, de ona vse nossi inu terpy inu se vener ne pusty nevolna sturiti. Ali cilu mallu je nyh, kateri takovo lubezan imajo, zatu je tudi maihinu pravih karsčenikov, sicer bi my tem ludem radi dobru sturili, pomagali inu se to nehvaležnost ne pustili utraglive sturiti inu se nam čudnu zdejtj, kakor tu svejtuvu težku inu zlu žal dej, kadar ta dobruta ne bode povernena. Ali ti misli inu se navadi, si li ti enimu danas dobru sturil inu on tebi vteče jutri skuzi nehvaležnost, nikar se zatu ne kumraj. Zakaj on je bode dobru našal, koku on takove nehvaležnosti bode užyl. Ti pak naprej še več dobru sturi inu reci: »Ie li je na tem zgublenu, le precej en drugi sem-kaj, timu hočem tudi dobru sturiti. Aku ta tudi ne hoče hvaležen biti, le lezem s tem tretjim,« inu taku sturi, dokler živeš inu se vuči reči, kakor naš GOSPUD Christus le-tukaj pravi: »Nej li nyh deset zdravih postal, kej so teh devet?«²²⁰⁰

Natura karsčanske lubezni.

My imamo ta exempel Christusov slušati.

2200| Lk 17,17.

Ta lubi GOSPUD zasluži tudi malu hvale. Ali njemu je zadosti, de vsaj eden iz teh deset zupet pride inu njega zahvali, bi tudi gvišnu ne bil po teh drugih vprašal, kadar bi on tiga ne bil zatu sturil, de bi on s tem hotel na znanje dati, koku je on tej nehvaležnosti taku sovraž, kakor de bi on hotel reči: »Hočte li vy nehvaležni biti, vy meni ne bote odšli. Iest hočem enkrat vprašati, kej ste vy ostali, de vy mene še nikuli zatu neiste zahvalili, de sim jest vam tellu inu leben dal inu sim vse stvaril, kar je vam potreba.« Tukaj se tedaj bode znašlu, kaj za ena sramotna rejč je ta nehvaležnost.

Zakaj Christus po teh devetih vpraša.

Za tiga volo se my tiga moremo navaditi inu se na našiga GOSPUDA Christusa exempli vučiti, de bomo mogli to nehvaležnost ferrahtati. Zakaj tu izkušnje nas vučy inu en vsakateri je vidi pred očyma, de kadar Bug deset dobrih lejt da, de my njega kumaj za enu cilu maihinu zahvalimo, ja, kateru je še več, teh narbulših lejt my vselej hudu uživamo inu na tu narsramotneiše, kadar Bug enu bogatu lejtu da na vinu, na žytu inu na drugim, taku se tu najdejo ty lakomniki, ty je gori pokupio inu čakajo na dragynjo. Drugi mislio, kadar je veliku zraslu, ony morajo s tem več zadjati, žrejti inu pyančovati, s tem zahvalio ony Boga za njegov žegen. Taku bode naš GOSPUD Bug kumaj za ta deseti dejl njegovih dobrut inu darov zahvalen. Takoviga se my imamo navaditi inu si nikar pustit težku djati, temuč na tem zadosti imejti, kadar my mej desetemi eniga najdemo, na katerim je dobru naloženu. Ty drugi je bodo k svojmu času dobru našli, zakaj ony ga nejmajo našimu GOSPUDU Bogu, kateri to hvalo hoče imejti, taku proč nessti.

Boga za ta deseti dejl ne zahvalio.

Taku ima uže vaša lubezan iz tiga današniga evangelia le-ta dva navuka. Ta prvi od vere. Ta drugi od dvejuh leipih, dobrih del ali tugentih, de my imamo hvaležni biti inu poleg tiga se vučiti to nehvaležnost terpejti. To hvaležnost se my imamo od tiga Samariterja vučiti inu se po njegovim exempli deržati, de my ne bomo pruti Bogu inu tem človekom nehvaležni znajdeni. Od Christusa pak se my imamo vučiti, aku my lih komu kaj dobriga sturimo inu vsaj obene hvale ne zaslužimo, de se my timu istimu ne pustimo pohuišati, veliku mainje pak, de bi my hoteli druge pustit tiga uplatiti. Zakaj kakor sim jest poprej djal: Na tem svejtu je en silnu gmain greih, de se ludje skuzi nehvaležnost nevolni inu utraglivi sture inu čez tu nyh deset eniga nehvaležniga človeka morajo uplatiti, ali ti si en karsčenik, taku ti tiga ne sturi, aku tebe lih devet obnorio, taku imej zadosti, de je le ta deseti pravičen inu hvaležin. Zakaj

Samariter zahvali.

Christus terpy to nehvaležnost.

Izlaga tiga evangelia

Christus sam ne najde teh ludy, kateri bi njemu za eno taku veliko dobruto hvaležni bily, bi je ti tedaj hotel bulše imejti kakor on? Zatu pusti je tudi do teh devet priti, ti boš ravnu taku malu škodo terpil kakor Christus. Ony pak bodejo morali škodo imejti, de ni sreče ni zdravia per teh nehvaležnih ludeh ne bode.

In summa my bodemo tedaj pravi karsčeniki, kadar my narpoprej eno terdno vero inu zavupanje na Božjo dobruto imamo. Potle ne bomo nikar le hvaležni, temuč bomo tudi to nehvaležnost mogli terpejti. Zakaj my ga ne imamo buile jmejti kakor Christus, naš GOSPUD. Tem ludem imamo my vse dobru izkazati, poleg tiga si vzvejsti biti, de je mej nyh desetemi kumaj eden, na katerim je dobru naloženu inu kateri se bode hvaležen izkazal. Inu more dobru se zgoditi, de je ta hvaležan inu na le-tim dobru naloženu, h katerimu se narmainje zavupainje ima, kakor ta Samariter le-tukaj. Naš lubi GOSPUD Bug, daj svojo gnado, de se my pobulšamo inu se pred to sramotno nehvaležnostjo pruti Bogu inu pruti tem človekom ogiblemo, bežimo inu varujemo, amen.

NA PETNAISTO NEDEL - LO PO S.TROYCI, EVAN - GELIUM MATH. VI. CAP. ²²⁰¹

2201| Evangelij po Mateju 6.

NAŠ GOSPUD Jezus je djal k svojem jogrom: »Nihče ne more dveima gospudoma služiti, zakaj ali on bo eniga sovražil inu tiga družiga lubil ali se bo eniga deržal inu tiga družiga ferrahtal. Vy ne morete Bogu služiti inu mammonu.« ²²⁰² Zatu jest vam povem: Ne skerbite za vaš život, kaj bote jedli inu pyli, tudi nikar za vaše tellu, kaj bote oblačili. Nej li život več kakor špendia? Tellu več kakor

2202| Mt 6,24; Lk 16,13.

na XV. nedello po S. Troyci.

kakor oblačillu? Pogledajte ptyce pod nebom, one ne sejejo, one ne žainejo, one ne spravljajo v skednje inu vaš Oča nebeski je vener živvy? Nej ste li vy veliku več kakor one? Gdu je mej vami, kateri bi svojej dolgusti mogel en komulc dostaviti, de bi lih zatu skarbil? Jnu zakaj vy skerbite za oblačilu? Pogledajte lilie na puili, koku one rastejo, one ne delajo inu ne predó. Iest vam povem, de tudi Salomon v vsej svoji časti nej bil taku obličén kakor teh istih ena. Kadar tedaj Bug travo na puli taku gvanta, katera vsaj danas stoji inu bo jutri v peč veržena, ne bode li on vam veliku več tu sturil, vy maloverni? Zatu nimate skerbeiti inu reči: 'Kaj bomo jedli? Kaj bomo pyli? S čim se bomo oblačili?' Po le-tim vsem ajdje vprašajo. Zakaj vaš nebeski Oča vej, de vy vsiga tiga potrebujete. Isčite narpoprej Božje krajlestvu inu njegovo pravico, taku vam bo le-tu vse perverženu. Zatu ne skerbite za tu drugu jutru, zakaj jutrišni dan bo za tu svoje skarbil. Onu je zádosti, de vsakdan svoje lastnu zlu ima.»²²⁰³

2203| Mt 6,25–34; Lk 12,22–31.

Le-tu je en troštliv evangelium inu dolga pridiga zupar to lakomonost, tej je naš GOSPUD Bug za tu susseb sovraž, kir sicer obeniga greiha nej, kateri bi ta evangelium več motil inu tem karsčenikom več škode sturil, inu my vener vidimo, de je vus svejt v nym zagolbnen, en vsakateri skarby dan inu nuč, koku se hoče živvyti. Inu tu te lakomnosti susseb dobru pomaga, kir oben na tem zádosti neima, kar mu Bug vosči inu je nje-mu dal. Vsi hote več imejti inu više se nossiti. Katerimu je Bug eno leipo hišo dal, ta bi hotel rad en grad imejti. Aku on ima en grad, taku bi on hotel rad eno vass imejti inu taku naprej, nihče zádosti nejma. En vsakateri bi hotel rad više priti inu več imejti, kadar bi sicer ta lakomnost inu offert ne bila, taku bi my vsi zádosti imejli inu bi obene takove skerbi, odertye inu goluffie mej ludmy ne bilu.

Takovimu nevernimu rovnanju bi hotel ta GOSPUD rad braniti z le to pridigo, za tiga volo je silnu della inu od tiga govory. »Nihče (pravi on) ne more dvema GOSPUDOMA služiti, ali on bode eniga sovražil inu tiga družiga lubil, ali on se bode eniga deržal inu tiga družiga ferrahtal.«²²⁰⁵ Tukaj se vidi, de ta GOSPUD veliko skarb ima, kir ta mammon mudi inu zaderži njegovo službo. Obtú le-ta evangelion nej za ta mladi folk. Zakaj ta isti ima to gnado, hvala Bogu, de raiši čreišne zoblejo, kakor denarje štejejo, nym tudi več na enim leipim jabelki kakor na enim erdečim zlatu ležy. Ony ne vprašajo po tem, kaj tu žitu vela, zakaj ony so tiga v svojem sercej žihri inu gvišni, de bodo jesti našli.

Le-ta pridiga pak susseb je za te hišne očete inu kateri v službah side inu skoraj narveč za te pridigarje, katerim na tem svejtu hudu gre, katerih nekateri skuzi v buštvu bodo permorani, de morajo misliti, koku ony sami sebe svojo že-

Anno 33. domi suæ.²²⁰⁴

2204| Leta /15/33, na Luthrovem domu.

Ta lakomnost en škodliv greih.

Te hišne matere potrebujo le-to pridigo.

2205| Mt 6,24; Lk 16,13.

Gospodarji potrebujo le-to pridigo.

Izlaga tiga evangelia

jo ženo inu otroke hote živyti. Le-te trošta ta GOSPUD le-tukaj, hoče nym takovo skerb odvzeti inu pravi: »Ony bi vsaj imejli na te ptyčice pogledati. Kadar Bug te iste taku bogatu oskerby, taku nym vsaj ja bode tudi nyh dell ali vsakdaini koss kruha došel, de nikar od lakote ne umerjo inu konca ne vzamejo.«

2206| Veliku.

De taku le-ta pridiga te mlade ludy yeliku²²⁰⁶ nikar an ne gre, zakaj tj isti so te misli, de je kuheinja inu kelder uže perpravlen inu de so oskerbleni inu puste druge skerbejti. Ampak my stari norci imamo to nesrečo susseb na nas, de my za ta trebuh skarbimo inu se vselej boymo, my moramo od lakote umrejti.

Kadar pak naš lubi GOSPUD Christus cilu doli udari, de ludje ne mogo kmallu Bogu inu timu mammonu služiti, taku je potreba, de se my dobru vučimo, kaj se pravi Bogu služiti.

Služiti.

Po tej gmain šegi ali navadi na tem svejtu se pravi služiti ništer družiga, kakor sturiti, kar je zapovedanu. De je ravnu tulikain rečenu: »Iest služim mojmu GOSPUDU,« kakor de bi eden rekal: »Iest sturim, kar je meni moj GOSPUD zapovedal.« De ta služba nej le samuč na to persono, temuč na to bessedo inu ordnana, zakaj tem GOSPUDOM inu fravuam v hiši nej potreba to družino opominati, de jejdo inu pyo, ony tu sami znajo dobru sturiti, le-tu pak mogo gledati, koku tu sture inu opravio, kar so nym zapovedali. Kadar je uže en hlapec en loter inu pusty svojga GOSPUDA bessédo inu zapuvid stati inu opravi, kar njemu drugi ukažejo, tu se ne pravi timu pravimu GOSPUDU služiti.

2207| Služiti.

Kaj se pravi Bogu služiti.

Na takovo vižo moramo my od Božje službe govoriti, de Bogu služiti²²⁰⁷ se družiga ništer ne pravi, temuč poslušati, kaj on pravi inu tu istu radi, volni inu s flissom sturiti. Kaj pak Bug vely? Pred vsemi ričmy on vely, de ludje imajo Christusa poslušati inu ta lubi evangelium gori vzeti. Tu je ta edina, prava, dobru dopadeča služba, katero my Bogu moramo sturiti, zakaj tu stoji njegova zapuvid pred očyma. Po te isti zapoveduje Bug, de bi ty otroci imejli očeta inu mater poštovati, ty stariši svoje otroke živiti, gori koyti inu vučiti. De ena žena ima svojga moža za lubu imejti inu timu gospodinstvu streči, timu pruti ta mož ima njo živiti inu braniti etc. Kadar uže ty otroci svojga očeta inu mater poštujo, s tem ony služio Bogu. Zakaj tukaj je Božja zapuvid, de tu imajo sturiti. Taku hlapci inu dékle v hiši, kadar ony s flissom sture, kar je nym zapovedanu, taku služio v tem nikar le svojeje gosposčini, temuč Bogu v nebi, zakaj tu je njegova besséda, tu Bug od nyh terja inu hoče imejti.

Božja služba stoji le v tei bessedi.

Taku vseh drugih stanuvih bi mogel en vsakateri po Božji zapuvidi inu službi živejti, kadar bi se le my hoteli vučiti, kaj se pravi Bogu služiti. Zakaj kakor je rečenu, ta Božja služba ne stoji v tem delli, temuč v tej bessedi inu zapuvidi Božji. Onu ima enu veliku velajnje pred tem svitum, de se en menih vsiga zalubi inu gre vu en klošter, pela tukaj en oster, terd leben, se posti, čuje, moli etc. Tukaj na delli ne manka, ali na zapuvidi manka, de Bug njemu takoviga nej zapovedal, obtu tu istu ne more za obeno Božjo službo hvalenu biti.

Spet nazaj se ena žleht reič vidi, de ena dekla v hiši kuha, pomyva, pomajta inu drugu hišnu dellu della, ali kadar je Božja zapuvid, taku more takovu žleht dellu drugači nikar, temuč za eno Božjo službo hvalenu biti inu premaga deleč vseh menihov inu nun svetust inu terd leben. Zakaj tam nej obene zapuvidi Božje, le-tu pak je Božja zapuvid, de se ima oča inu mati poštovati inu h gospodinstvu pomagati.

Taku se vse pravi Bogu služiti, kadar ludje sture, kar je Bug zapovedal, inu puste, kar je Bug prepovedal. Inu bi mogel taku vus svejt poln Božje službe bi-

na XV. nedello po S. Troyci.

be biti nikar le v tej cerkvi, temuč tudi v hiši, v kuheini, v keldri ali v tej werkstatti, na tem puili per purgarjih inu kmetičih, kadar bi se le my hoteli prov h tej rejči perpraviti. Zakaj onu je gvišnu, de je Bug nikar le ta cerkovni inu posvitni regiment, temuč tudi ta hišni regiment ali oblast ordnal inu je hoče obderžati. Zatu kateri h timu služi, narpoprej oča inu mati, potle ty otroci inu h puslednimu ta družina inu sossedi, ty vsi kmallu služio Bogu, zakaj tu je njegova vola inu zapuvid.

Tukaj bi mogla tedaj ena uboga dejkla narpoprej tu vesselje v serci imejti inu reči: »Jest zdaj kuham, jest zdaj to postelo postelem, jest to hišo pometam, gdu je tu meni ukazal? Tu je meni moj GOSPUD, moja frauva ukazala, gdu je uže nym takovo oblast čez mene dal? Bug je je sturil. Ai, taku more reis biti, de jest nikar le nym, temuč tudi Bogu v nebi služim inu de Bug enu dopadenje na tem ima. Koku bi jest tedaj hotela srečniša biti? Tar vsaj je tu lih tulikajn, kakor de bi jest imejla Bogu v nebessih kuhati.«

Taku bi mogel en človik per vsej svoje muji inu delli vessel inu dobre vole biti inu bi njemu ništer težku ne bilu, kadar bi se on taku v svojei službi inu poklicainju zaderžal. Ali tukaj brani ta Hudič z rokami inu z nogami, de ludje h takovimu vesseliu ne mogo priti, temuč de en vsakateri eno nevolu ima na tem, kar ima sturiti inu je njemu zapovedanu. De se le ludem dobru h timu ne zgody inu Bogu obena služba.

Kadar bi se moglu za denarje kupiti, de bi eden mogel v ta stan priti, ker bi on gvišnu vejdil, de bi Bogu v nym služil, ne meiniš ti, my bi vse zatu dali kar imamo? Kaj so le sami ty norri menihi inu nunne sturili za tiga vupanja volo, de so meinili, ony bi hoteli Bogu služiti? Ali kakor sim jest ozgoraj tudi djal, nym je na tem falilu, na katerim vse ležy. Zakaj aku ti vprašaš, gdu je nym zapovedal v klošter teči, taku je nym nemogoče, de bi ony mogli reči, de Bug je tu nym zapovedal, temuč aku hote risnico spoznati, taku morao reči, ony so je zatu deržali, de se more Bogu taku služiti.

Ali zatu nyh zahvali ta zali Hudič. Zakaj tu je ravnu taku ena rejč, kakor de bi jest rekal moji dekli en ogein znejtiti inu ona bi hotela zatu hišo pomejtati. Š takovo službo bi ona meni enu maihinu dopadenje sturila, jest bi njo nikar zlu zatu ne zahvalil, susseb kadar bi ona še tu hotela zagovarjati inu hvaliti: »Aj, GOSPUD, onu mene tu pometainje te yspe tudi težku stoji.« Tu tebe hvali enu dobru lejt, bi jest mogel reči, gdu je tu tebi rekal? Ti bi bila imejla meni zdaj to yspo rezkurit ali rezgrejti, tu istu sim jest tebi zapovedal inu nikar to hišo pomejtat.

Ravnu eno takovo mainungo ima z menihi inu z nunami, ty hvalio Božje službe inu Bug nym tiga vsaj nej zapovedal. Zatu aku ti hoč Bogu prov služiti, taku ostani v tvojem poklicainju inu stanu, on si bodi taku žleht, kakor hoče, inu poslušaj h pervimu Božjo bessedo v cerkvi, potle na tvoje gosposke inu gosposčine ali starišev bessedo inu slušaj, tu se pravi Bogu prov služenu.

Zatu se ima en vsakateri za stran svoje persone, v kakovim stanu je, s flissom vučiti inu dobru merkati, kaj se pravi Bogu služiti, zlasti tu sturiti, kar Bug zapoveduje skuzi pridigarje, skuzi očeta inu mater, skuzi GOSPUDE inu frauve v hiši. Aku ti tu sturiš, taku more tvoje serce pruti Bogu vesselu inu žihru biti inu ne bode tebi tvoje dellu ali služba težka, zakaj ti veiš, de Bug enu dopadenje na tem ima inu de se njemu pravi služenu inu je ravnu tulikain, kar ti v tvoje hiši sturiš, kakor de bi je ti našimu GOSPUDU Bogu tam gori v nebi bil sturil.

Tu je tedaj ta nerleipša inu narbulša snaga ali lipota, s katero je en človik vsnažen ali leip sturjen, čez vse druge stvari, katere vsaj tudi v pokorsčini Božji semkaj gredo, zakaj my vidimo tukaj, de sonce inu luna, ta zemla

ff inu

Bogu služiti stury enu vesselu serce.

Klošterski leben nej obena Božja služba.

Ta narleipša snaga je pokorsčina pruti Bogu.

Izlaga tiga evangelia

inu vse stvari v Božji ordningi inu pokorsčini gredo inu tu opravio, kar je nym Bug ukazal. Tu sonce da vsimu svitu luč tiga dne, ta luna ponoči, ta zemlja pernesse vsaku lejtú vse žlaht saduve, taku ta voda tudi. Kaj ima ta za eno zapuvid? Kaj ima sturiti? Ona ima rybe pernesti, pravi Bug v teh pervih bukvah Moizessovih.²²⁰⁸ Tu ona stury povsod, kadar le ty ludje skuzi svoje greihe nikar sami Božjiga žegna ne zaderže inu njegove zapuvidi ne motio. Taku vse druge stvari gredo semkaj v tej narleipši snagi ali lipoti, tu je v Božji službi.

2208| 1 Mz 1.

Christus pravi le-tukaj, de tudi Salomon nej taku lipu usnažen ali cyran bil vsej svojej časty kakor ena rožica na tem polej.²²⁰⁹ Kaj stury uže ena rožica? Kaj je nje zapuvid? Druziga ništer, temuč de ima tukaj stati, lejpa se viditi, dobru dišati inu se pustiti nucati. Kadar uže Bug takovu na eni rožici taku vissoku hvali, kaj ti meiniš, kaj je na enim človeku za ena snaga, kadar on bode najden v tej zapuvidi inu pokorsčini Božji?

2209| Mt 6,28–29.

Ena dekla, katera se h plessu vsnaži ali leipu naredy, tu je ena posvitna snaga ali lipota, kateri pak tu hoče prov soditi, ta more reči, de je (s sluves-som) blatu pruti tej snagi, kadar ona v nje službi inu poklicainju ostane, streže tem otrokom, tej kuheini, tej hiši inu stury, kar je njei zapovedanu sturiti. Zakaj le-taku hvali ta 45. Psalm te karsčenike inu pravi: »V tvoji snagi ali lipoti gredo semkaj teh krajlev hčere.«²²¹⁰ Kaj more tu za eno snago biti, kadar my vejmo, de so ty karsčeniki na zemli ubogi, revni inu ferrahtani? Onu je ena duhovna snaga inu se ne pravi srebru, perleni, žamet ali zlati štuki, temuč ta zapuvid našiga GOSPUDA Boga. Takova snaga sveiti leipši kakor tu sonce, zakaj je Božja snaga. Taku kateri v našiga GOSPUDA Boga zapuvidi ostane, ta v našiga GOSPUDA Boga lastni snagi ostane.

2210| Ps 45,10.

Kadar bi jest tiga cessarja snago ali lipoto na sebi imel, ali bi ena mlada leipa frauva v snagi ali lipoti inu gvantu te krajlice iz Frankraiha prangala, tu bi bila ena častita inu žlahtna rejč pred tem svitum, nad katero bi en vsakateri usta inu očy gori odperal. Ali tu risničnu ništer nej pruti le-tej duhovni snagi, kadar je ena žena v pokorsčini pruti Bogu, ima svojga zakonskiga moža za lubu inu leipu, koy inu redy svoje otročiče dobru inu je v gospodinstvi skerbna inu flissig etc. Pruti takovi snagi ali lipoti, so perlini, žamet inu slati štuki, kakor en star, rezdert, zaflikan, petlerski plasč. Zakaj tu je ena takova snaga, katera Božjo zapuvid inu bessedo ima inu v Božji pokorsčini ostane.

2211| Prg 1,8–9.

Tu je uže ta prava krona inu leipa, zlata kettina, kakor Salomon govory, Proverb. 1.²²¹¹ inu pravi: »Moje dete, slušaj tvojga očeta navuk inu ne zapusti tvoje matere zapuvid. Zakaj tu je lepa snaga tvoji glavi inu kettine na tvojem garli.« Le-tukaj na zemli se le-ta pokorsčina hvaležna ne vidi, ampak v unim lebni, se bode vidilu, kadar bode Bug djal inu hvalil: »Moje dete pride sem, ti si enu pokornu déte, ena zveista dékla, en brumen hlapec bil.« Tedaj se bode vidilu, de ta pokorsčina pruti Bogu inu njegovi bessedi tudi v takovih žleht stanuvih bode več cyrala kakor vsiga svita snaga inu lipota. Tu bodi od tiga perviga štuka govorjenu, iz kateriga se vy vučite, kaj se pravi Bogu služiti inu se tiga mammona službo na takovim ne pustite zaderžati ali zamuditi. Nu, my hočmo ta trošt rezgledati inu se vučiti, koku se my imamo tej lakomnosti ubranyti.

2212| Leta /15/34, na Luthrovem domu.

Anno 34. domi suæ.²²¹²

2213| Mt 6,24; Lk 16,13.

H pervimu pravi ta GOSPUD: »Nihče ne more dveima GOSPUDAMA služiti.«²²¹³ Imenuje dva GOSPUDA, timu enimu je ime Bug, tu je ta pravi GOSPUD, katerimu smo my dolžni služiti. Timu drugimu je ime mammon, tu nej ta pravi GOSPUD, zatu hoče Christus, de my njemu nej mamo služiti. Koku se pak Bogu služiti, smo my slišali.

Kaj se pak pravi timu mammonu služiti izlaga ta GOSPUD le-tukaj sam,
zlasti

na XV. nedello po S. Troyci.

zlasti za ta leben skerbeiti, kaj ludje hote jeisti inu pyti inu za tu tellu skerbeiti, koku se hote gvantati ali oblačiti. Inu postavi to cejlo pridigo na tu, de bi my imejli takovo skarb cilu pustit pasti, zakaj onu nej le ena nemarna, malu vredna, prazna skerb, katere my ne potrebujemo inu ništer ne moremo ž njo opraviti, temuč nas tudi moti takova skerb na tei pravi Božji službi. Zatu se imajo ludje pred njo varovati inu se navaditi, de ony Bogu služio inu njemu zavupajo, zakaj on vej, kaj my potrebujemo inu je hoče nam tudi dati inu rad pustjti dujti, kadar je le per njemu samimu ysčemo.

H takovimu zavupainju imamo en velik fortel, kir my vidimo, de je nam Bug poprej prez naše skerby dal tellu inu leben. Nad tem pustymo vus svejt sodyti, nej li reis, kadar bi vsa jed na enim kupi tukaj bila, ona bi ne bila tebi taku luba kakor tvoj leben. Taku je tvoje tellu tebi lubilši kakor vus gvant ali oblačilu. Neismo li my tedaj zanj kerni inu nehvaležni ludje, čez katere inu nad katerimi bi se Bug spodobnu imel serdyti? My moramo spoznati, de je on nam tu vegše inu bulše od sam sebe dal od obeniga proš enu še njemu ne hočmo zavupati, de on nam tu maihinu inu žlehtniše tudi bode dal. Onu bi ja enimu bogatimu možu imejlu težku djati, kadar bi on tebi bil tavžent zlatih šeinkal, de bi se ti ne hotel tulikain na njega zanesti, de on tebi tudi en star par črevlev bode šeinkal. Ravnu taku sturimo my pruti našimu GOSPU DU Bogu v nebi, kadar my za jejd inu pytje skarbimo, potehmal je on vse tu vegše inu bulše nam šeinkal. Koku pak takovu hudu vupainje njemu dopade, tu my moramo lakhu premisliti.

Ravnu uže, koku my na nas samih, na našim tellessu inu lebnu, na očeh, ušessih, rokah, nogah inu na naših vudih se moramo vučiti inu spoznati, de Bug je gnadliu, de je nam veliku dal inu nam dobru sturil. Taku nam postavi ta GOSPU D tudi drugih stvari exempel naprej, de bi se my na nyh iméli vučiti Bogu zavupati inu nikar skerbejti. Zakaj tukaj leitajo te ptyčice pred našimi očyma mimu, nam k maihini časty, de bi my dobru mogli naše klobučiče pruti nym doli sneti inu reči: »Moj lubi GOSPU D doctor, jest moram ja spoznati, de jest te kunšti ne znam, katero ti znaš, ti spyš to cejlo nuč, v tvojem gneizdici prez vse skerby, zjutraj vstaneš zupet gori, si vessela inu dobre vole, sejdeš ali se possadiš na enu drevce inu poješ, hvališ inu zahvališ Boga, potle ysčeš tvojga užytka inu ga naideš. Fui te bodi, kaj sim se jest star norrec vučil, de jest tiga tudi ne sturim, ker jest vsaj veliku več urzahov h timu imam.«

Zna inu more ta ptyčica svojo skarb pustiti inu se deržy v takovi reči kakor en živ svetnik inu vsaj nejma ni nylv ni svissal²²¹⁴ ni kasče ni keldra, ona poye, hvali Boga, je vessela inu dobre vole, zakaj ona vej, de eniga ima, kateri za njo skarby, timu je ime inu se mu pravi naš Oča v nebi, zakaj my tedaj tudi tu ne sturimo, ker vsaj ta fortel imamo, de my znamo inu moramo dellati, to zemlo orati, ta sad ali žitu vkupe spravlati inu na to prihodno potrebo shraniti? Tar my vener te sramotne skarby ne moremo pustiti.

Zatu bi my ne imejli le ta exempel od teh ptyčic pozabiti, one so prez vse skarby, vessela inu dobre vole. Inu zakaj bi tudi hotele skerbejti? One imajo eniga bogatiga kuharja inu klučarja, timu je ime ta Oča v nebi, ta ima eno kuheinio, katera je taku široka, kakor je ta svejt. Zatu one si letite, kamer hote, taku najdejo to kuheinj o dobru oskerbleno. Ta isti nebeski Oča (pravi Christus le-tukaj), bi hotel rad vaš kuhar inu klučar tudi biti, kadar bi vy tule mogli verovati ali bi ga hoteli imejti.

Ali my je izkussimo (Bogu se smili), de je ta svejt en kup prekletih, zaniker-nih lakomnikov, kateri Bogu ne zavupajo, Bogu ne služio, temuč timu mammonu inu hodio le s to skarbo okuli, koku mogo veliku denarjev zbrati. Aku nym grata, de je zadobe, taku so dobre vole, aku nym ne grata, taku so žalostni, se

ff 2 kumrajo

Kaj se pravi mammonu služiti.

I. ug je nam tu vegše dal, zatu my njemu imamo za tu manše tudi zavupati.

II. Bug živy te ptyčice, tar bi on nas ne imel živyti

2214| Prostor, stavba za shranjevanje krme, slame, sena (SSKJ: svisli).

Izlaga tiga evangelia

kumrajo inu skarbe dan inu nuč. Nej li pak tu rejs, kadar bi ti uže lih to hišo polno zlatih imel inu ta hiša bi bila tudi zlata inu ta Lublanica ali Sava bi tekla z zlatom inu bi bilu vse tvoje lastnu, kaj bi tebi moglu takovu pomagati, kadar bi sicer ništer, obeniga žyta, obeniga vulla, obeniga vina, obene vode tukaj ne bilu? Tj bi ja tiga zlata ne jejdil.

Midas.

Tu more vsaj ja ena sramotna mammonova služba imenovana biti, kateri so se tudi ty ajdje špotali inu eno fabulo ali baissen sturili od eniga bogatiga krajlja v Frygji, Midas imenovan, ta je bil taku lakomen, de je on vosčil inu prossil, de bi vse, česer bi se on doteknil, k zlatu postal. Takova prošnja ali vosčeinje je njemu gratalu, kakor je on pegeroval, je segel na svojo suknjo, mizo, klopy, postelo, dauri, je vse zdajci k zlatu postal, ta nož per myzi, ta kruh inu tu pytje tudi. Ali ta lakomnik je moral h poslednimu per tem od lakote umrejt, tu se je on bil vosčil. Zatu prekolni eden ta lakomnost inu se je ogybli, kateri more, zakaj ludje vsaj ne bodo srebra ali zlata jeidli inu je vsaj ta svejt taku sleip inu norr, kadar on jeisti inu pyti ima, de hoče še zlatu inu denarje imejti. Ravnu kakor de bi on tiga ne potreboval, kar Bug da, inu bi moral tu imejti, kar on ne da.

Karsčeniki nejmajo skarbejti.

Kateri je uže en karsčenik, ta se buile pomisli inu se ne pusti tej lakomnosti premagati, temuč se vuči Bogu zavupati, kateri se je na nas inu na tejm cejlim karsčanstvi vselej taku izkazal, de hoče za nas skerbejti inu nas obeniga pomankainja ne hoče pustit terpejti. Kakor ta psalter²²¹⁵ susseb tudi hvali od teh mladih vranov, de Bug nym nyh špižo inu užytak da inu perpravi, aku nje lih ty stari vrannuvi v gnezdi zapuste inu nikar več k nym ne pridejo inu nyh ne pytajo. Zakaj tu je Božja ordninga prejd inu prejd, kadar on ta leben da, de on tudi zašaffa, de ga ludje mogo obderžati. Inu kadar on takovu tej živyni stury, koku veliku več je on hoče tem človékom inu susseb svojem karsčenikom sturiti? Katerim je on nikar le samu tellu inu leben, temuč tudi svojga edinorojeniga Synu dal, de ony nikar le potelesnu, temuč vekoma imajo živejti? Tu bi hotel ta GOSPUD rad, de bi se my vučili inu to sramotno nevero, katero ta lakomnost obudy, pustyli pasti.

2215| Ps 147,9.

III.
Skarbio ludje nič
ter ne opravio, samuč
de si ony težku sture.

Zakaj kaj my s tém opravimo, kadar my lih do smerti skarbimo? Ena zlu norska rejč bi bila, kadar bi en maihin možic vu en kot hotel seisti inu tukaj vse svoje živoče dny skarbeiti inu misliti, koku bi on mogel vegši biti. Ne meniš li ti, vus svejt bi se njemu špotal inu bi njega zgul za eniga norca deržal? Ravnu taku, (pravi Christus) stury ta svejt, kadar on skarby, koku on more denarje inu blagu zadobiti, oben ne bode skerbil taku dolgu, de bi bogat postal, onu le na tem ležy, aku Bug svoj žegen da inu nikar na skerbi. Ie li Božji žegen tu, taku je ludje zdajci imajo, aku pak nej tu inu de je lih imajo, taku je vsaj ne bodo mogli užyti ni shraniti, kakor so ty exempli pred očyma.

Tu bi imel tudi en urzah biti, kateri bi nas k veri imel vabyti inu pergnati, de ta skarb nikar le to vero mami inu je zupar Boga, temuč ona nam težku dej inu nas moti inu my vener ž njo ništer ne opravimo. Tu se pravi ta lakomnost, to skarb inu to krivo vero (zakaj kir je enu, tu je tudi tu drugu) lipu hvaliti. De kadar bi le hoteli našo pamet inu zastopnost nucati, taku bi takovim greihom imejli sovraž biti inu se pred temi istimi varovati.

Skarbejti.

Ali ta GOSPUD je ne hoče per tem pustit ostati inu nam vely, my bi vsaj imejli te očy gori odprejti, kadar smo my na tem polej ali vu enim verti inu te rožice pogledamo, tu bomo my tudi eniga silniga doctorja našli, kateri bi nas rad hotel to narvissokeišo kunšt vučiti, de bi my mogli Bogu zavupati inu se vsiga dobriga k njemu zanesti.

Zakaj tukaj stoje rožice vseh žlaht farb, na tu narleipš vsnažene, de nym oben

na XV. nedello po S. Troyci.

oben cessar ni krajl z lipoto glih nej. Zakaj vsa takova lipota ali snaga je ena mertva rejč. Ena rožica pak ima svojo farbo inu lipoto inu je ena naturska, živa reič inu neima oben meniti, de ona od sama sebe taku raste. Le-tukaj drugači stoji inu Christus očitu pravi: »Bug gvanta to travo na tem polej taku.«²¹⁶ Ravnu kakor on ozgoraj pravi: »Te ptyčice najdejo svoj užitak nikar iz svoje močy, temuč Bug, Oča v nebi, ga nym da inu je ordna, de ena vsakatera ptyčica svojo potrebo ima inu živlena bode.«

Taku tudi gre s temi rožicami, kakor se vidi. Zakaj kadar bi tu nikar Božja sussebna ordninga inu stvarjenje ne bilu, taku bi tu nikuli več ne mogli biti, de bi ena tej drugi taku glih ali podobna bila inu glih farbo, listye, štiveinje tiga lystja, žilice inu drugu imejla. Kadar uže Bug takov fliss naložy na to travo, katera le zatu stoji, de jo ludje gledajo inu jo ta živyna more užyti. Nej li sramota inu greih, de my še cbiuvlamo, aku nam Bug tudi hoče oblačilu ali gvant dati.

Zakaj ravnu kakor my en fortel imamo pred témi ptyčicami, my to zemlo dellamo, my žainemo, my polnimo te svigli inu keldre inu si znamo našo potrebo na tu narmanše na en dan perpraviti, ker te ptyčice tiga obeniga neimajo inu one vsaj bodo živlene, taku pravi ta GOSPUD, imamo my tudi en fortel za tiga oblačilla ali gvanta volo. My perdelamo tulikain lanu, predyva, konupel, my sredimo tulikain ovac inu je tudi povsod vseh hišah tulikain predenja inu tkainja, koku more tedaj en človik taku cilu prez vere biti, de on ne hoče vupati, de bi njemu tudi en dejl iz tiga imel biti inu dujti? Susseb kadar on po nym della.

Zakaj my moramo le-tukaj en rezlotik sturiti, tu dellu nej le nikar prepovedanu, temuč tudi na tu narvissokeiši zapovedanu inu taku zapovedanu, de bi ludje vus fliss inu skerb na tu istu imejli naložiti inu nikar neflissig, liny ni nemarni biti. Ali skarbejti, koku my moramo jeisti, pyti, oblačilu inu drugu zadobiti, tu istu je na tu narvissokeíše prepovedanu. Zakaj takova skarb je enu znameinje, de my tiga zavupainja k Bugi nej mamo, de on nas hoče obderžati, zatu bode Bug na tu narviše ž njo šentovan.

De taku obu je, enu per tem drugim inu vkupe more biti inu ostati. Tu pervu, de ti zo vsem flissom tvojmu dellu streizeš, zakaj takovu je Bug timu človéku v paradižu zapovedal, aku on hoče jeisti, de on tudi ima dellati. Tu drugu, de ti tudi en karsčenik bodeš inu veruješ. Verovati pak se pravi Bogu zavupati, on je naš Oča, on vej, kar my potrebujemo inu on bode nam tu istu rad inu dobrutlivu pustil dujti. S takovo vero se ne more ta skarb zglihati, temuč kakor hitru se ta skarb začne, taku ta vera ne obstoy inu je vun ž njo. Zatu jo ta GOSPUD prepoveduje inu pravi: »Kratku nikar ne skarbite, vy imate dellati, tu je vaša zapuvid inu pustite mene skarbeiti. Zakaj takovu je moja služba, jest sim vaš Oča inu jest moram le z mojo skarbjó nekaj opraviti, vy ne bodete z vašo ništer opravili.

Zatu od nje pustite, ali aku vy od nje ne hoče pustiti, taku imate vej-diti, de vy neiste več moji služabniki, vy ste tiga mammona služabniki, tiga vy lubite, mene pak sovražite, njega se deržite, mene pak ferrahtate, kakor se očitu na tiga svita uvidi.« Ia, gvišnu obeden nej, kadar bi le to uro desset ali dvaisseti zlatih vejdil zadobiti, de bi on takov dobiček odzadaj pustil ali bi enu maihinu počakal inu bi šal poprej? Denarje dobytí je njemu potrebniše inu misli, on more dobru k enimu drugimú času pridigo poslušati. Nu, je pak ja reis, kar se Božji bessédi stury, tu se je Bogu sturilu. Kateri njo ferrahta inu denarje za lubilši ima, ta je Boga ferrahtal inu sovraži Boga, le -tukaj ne delaj le nihče obene druge izlage, ta text je prečist, de se eden ne more izgovoriti.

III.
Te rožice Bug
gvanta.

2216| Mt 6,30; Lk 12,28.

My imamo en fortel
pruti tem rožicam.

Dellu je zapovedanu.

Skarb je vselej zupar
to vero.

Izlaga tiga evangelia

Zatu je tu ena pridiga teh karsčenikov, de ti jsti nejmajo skarbejti ni reči: »Kaj my bomo jejdli? Kaj my bomo pyli? S čim se my bomo oblačili?« Ty ajdje, pravi ta GOSPUD, trahtajo po takovim, kateri ne vejdo inu ne verujo, de ony v nebessih eniga Očeta imajo. Vy pak imate eniga Očeta v nebi, kateri je vam tellu inu leben, ja, tudi svojga Synu dal, ta vej, kaj vy potrebujete. Koku vy pak morete njega za taku nemilostiviga inu terdiga deržati, de bi on vam nič ne hotel dati inu vas pustit od lakote umrejt inu konec vzeti?«

Teh otruk exempel.

Zatu sturite, kakor vy vidite, de vaši otroci pruti vam sture, ony ležejo ponoči doli inu spee prez vse skarby. Ony se cilu ništer ne kumrajo, kej ony zjutraj en koss kruha ali župo hočejo vzeti, zakaj ony vejdo, de oča inu mati za tu istu skerbe. Taku vy tudi sturite, lubi otročiči, pravi Christus le-tukaj, pruti vašimu Očetu v nebi, taku nejma pomankainja imejti, le vy ne skarbite, zakaj tu bi bilu enu znameinje, de se vy vašiga Očeta v nebessi ništer ne troštate, sicer bi vy vso skarb pustili pasti inu bi vse dobru od njega vupali.

Koku ludje imajo Božje krajlestvu narpoprej yskati.

2217| Mt 6,33; Lk 12,31.

Za tiga volo dokonja ta GOSPUD le-to pridigo le taku inu pravi: »Trahtajte narpoprej po tem krajlestvi Božjim inu po njegovi pravici, taku vam bode tu drugu vse perverženu.«²²¹⁷ Le-tu je en potreben vuk inu ena velika obluba. Ta svejt vpraša inu trahta le po svojem krajlestvi, ty ludje morajo denarje inu blagu imejti, kateru je vse ne gvišnu inu nej stonovitnu. Timu pruti ima Bug enu drugu krajlestvu, tu je enu večnu krajlestvu, po tem imamo my karsčeniki trahtati. Takovu krajlestvu, pravi Christus, je iz notraj v nas inu se ne pravi družiga ništer, kakor to bessedo poslušati inu verovati, tu je Bogu iz serca zavupati inu ga za eniga Očeta deržati. Kir je takova vera, tukaj Bug prebiva inu my imamo zdaici ta pravica, tu je odpusčainje teh greihov. Tu (pravi Christus) bodi vaša perva skarb, deržite se h tej bessedi, poslušajte njo s flissom, od nje veden govorite inu ti jsti verujte.

Kadar ste uže Božje krajlestvu inu pravico narpoprej yskali, taku bodite z myrom inu sturi en vsakateri v svojem stanu, kar ima. Zakaj karsčeniki neimajo prez della hoditi, temuč dellati, tedaj ima vam vse perveršenu biti. Zakaj Bug zna inu more taku brumen inu milostiv biti, de on tem hudim lotrom vsiga zadosti da, kateri nikar le njemu ne služio, temuč tudi njegovo bessédo pregainajo inu šentujjo inu njemu vso sramoto inu nehvalo izkažejo, koku bi tedaj moglu mogoče biti, de bi on vas imel zapustiti, kir njega za lubu imate, njegovo bessédo radi poslušate inu obderžite inu vse vaše zavupainje na njega postavite. Taku nas vučy ta GOSPUD, de se imamo na to bessédo deržati, verovati inu brumni biti inu vso skarb pustiti pasti, tedaj nam Bug hoče vsiga zadosti dati. Ali kaj se zgody? Ta vegši dejl je, kateri ne mara za Božjo bessedo, hodi raiši za pyančovainjem inu ygrainjem inu h plessu kakor v cerkov h pridigi. Takova huda navada pernesse vse žlaht greihe s sabo. De bi uže sreča per tem imejla biti inu bi Bug nikar z bolezanmi, z buštvm inu zo vso žlaht nesrečo takoviga ne imel štraifati, tu je nemogoče.

My hočmo skarbejti inu nikar dellati.

Potle je ena druga huda navada per tem, de je ta vegši dejl tudi s tém dellom nemaren, len inu utragliv, ali aku ony lih dellajo inu si je puste stežko stati, taku vsaj nej obene masse s tém žertjem, ygrainjem inu drugim, de eni lotri na en praznik zadejo, kar so ta cejl teden perdellali. Le-tu obuje hoče naš GOSPUD Bug prepovedati, de ludje neimajo prez della hoditi inu tudi nejmajjo, kar so terdu perdellali, potratiti, temuč lipu vkupe deržati inu peršparati.

2218| Mt 6,26; Lk 12,24.

Zatu pravi ta GOSPUD, te ptyce ne žainejo inu ne zbyrajo v svoje svisli.²²¹⁸ Kakor de bi on hotel reči: »Vy je obuje sturite inu je tudi imate obuje sturiti, de vy dellate inu potle ta dobiček na stran položite inu na eno potrebo shranite, kateri pak tiga ne hoče sturiti, kaj more Bug zatu, de per tem ni sreče ni zdravja nej?« Ti moreš tvojmu nemarnimu, nespodobnimu lebnu,

na XV. nedello po S. Troyci.

lebnu, tvoji lenobi inu tvoji potrati ta dolg dati inu nikar Bogu, kateri bi rad hotel dati, kadar bi ti le hotel en karsčenik biti, to bessedo poslušati, verovati, to skarb pustiti pasti inu dellati. Kakor on le-tukaj pravi: »Vam ima vse perverzenu biti,«²²¹⁹ ali ti tiga ne sturiš. Kadar bi ti imel h pridigi jiti, taku ti v posteli ležiš inu se stezaš ali greš špencirat inu sprehajati ali za pyančovainjem hodiš. Kadar bi imel dellati, taku v glihi viži dellaš. Tar vsaj more ena ptyčica dellati inu po svojeji špiži okuli letati. Naš GOSPUĐ Bug, kateri njo more živiti, ta ne hoče njej te špiže v gnezdu vreči.

Taku mu ti tudi sturi, bodi bogaboječ inu s tvojem dellom flissig inu pusti Boga za tu drugu skarbeiti, koku on tebi tvoj užitek bode dal ali vsaj (kakor je ozgoraj meldanu), de ti tudi nikar lakomen ne bodeš inu na tem za dobru vzameš, kar je tebi Bug dal. Zakaj tiga istiga tudi Bug ne hoče terpejti.

Tu je ta vuk iz tiga današniga evangelia, naš lubi GOSPUĐ Bug daj skuzi Christusa svojga Svetiga Duha, de se my iz njega pobulšamo inu brumniši bodemo, amen.

2219|Mt 6,33; Lk 12,31.

NA ŠESTNAISTO

NEDELLO PO S. TROYCI,
EVANGELIUM LUC. VII.

CAP. ²²²⁰

2220| Evangelij po Luku 7.

Pergudilu²²²¹ se je, de je naš GOSPUĐ Jezus šal v enu méstu z imenom Nain inu njegovih jogrov je veliku ž nym šlu inu veliku ludy. Kadar je on pak blizu méstnih vrat bil prišal, pole tu so eniga mertvica vunkaj nesli, ta je bil en edin syn svoje matere inu ta ista je bila ena vduva inu ž njo je veliku folka šlu iz mésta. Inu kadar je njo GOSPUĐ ugledal, se je njemu usmilila v serci inu je rekal k njej: »Ne plaši se.« Inu on je perstopil inu se je pare doteknil

2221| Lk 7,11–17.

Izlaga tiga evangelia

doteknil inu ty, kir so nossili, so obstali. Inu on je rekàl: »Mladenič, iest tebi rečem: Vstani gori.« Jnu ta mertvi je gori sedil inu je začel govoriti. Inu on ga je dal njega materi. Inu en strah je nje vse obšal inu so častili Boga inu djali: »En velik prerok je mej nami gori vstal inu Bug je svoj folk obiykal.« Inu le-ta glass se je od njega rezglassil po vsej Iudovski deželi inu po vseh bližnih deželah okuli.

2222| Leta /15/33,
na Luthrovem domu.

Anno 33. domi suæ.²²²²

Dva vuka.

Ta vduva, ena uboga,
režalena žena.

My se imamo tiga
troštati, de Christus
zupar to smert pomaga.

D današniga evangelia bi bilu veliku pridgovati, my hočmo pak le per teh dvejuh štukih ostati. Ta pervi, koku se my imamo zupar to smert troštati, zakaj na takovim troštu inu vuku nam narveč ležy. Ta drugi, od karsčanske milosti inu poterpleinja, kateru my mej sabo imamo imejti.

Vaša lubezan sliši le-tukaj od ene uboge vduve, katera je svojga moža zgubila inu umerje njej h puslednimu nje syn tudi, de je ona povsod revna inu uboga. Zakaj per teh Iudeh je bilu susseb za eno nesrečo deržanu, kir obeniga synu nej v hiši bilu, zatu kir je teh Iudov regiment na tem stal, de bi ony imejli erbe imejti, za tiga volo je le-ta žena ena revna, režalena vduva inu se je vidilu, kakor de bi njej Bug bil sovraž inu bi na njo bil cilu pozabil, de on nerporej tiga moža inu potle tiga synu njej tudi vzame. Bi za tiga volo ne bilu čudu, de bi ona na Bugi bila cilu cagala.

Le-te ženice se naš lubi GOSPUĐ Christus an vzame inu ima ž njo enu poterpleinje inu stury njej synu živiga inu ga njej zupet da, de tu vesselje desetkrat vegše bode, kakor je ta žalost poprej bila inu je čudu, de ona od vesselja nej zdajci doli padla inu umerla.

Le-to historio imamo my zatu merkati, de se vučimo našo vero ž njo poterditi inu močno sturiti. Zakaj GOSPUĐU Christusu le-tukaj nej le za le-to ženico djanu, on hoče tudi nas vučiti, koku je ena žleht rejč ta smert, de se my pred njo ne boymo, temuč de my imamo s poterpežlivim sercom tja pujti, ni za to smert ali drugo nesrečo marati. Potehmal my eniga takiga GOSPUĐA na njemu imamo, kateri taku lahku more pomagati inu to smert inu vso nesrečo zna na dobru preoberniti, zakaj pole le-tukaj, koku hitru inu lahku se zgody, de le-tej ženici bode pomaganu, ker je ona vsaj na vsej pomuči morala cagati inu gdu bi hotel vupati, de bi ta mertvi syn, kateriga so zdaj h pogrebu nessli, imel zupet živ biti?

Kadar je uže vse vupainje vun, taku pride naš lubi GOSPUĐ Christus, ne stury več, kakor de on pravi: »Mladenič, jest tebi pravim, vstani gori,«²²²³ zdajci se ta mertvi gori naredy inu žive. Tukaj my moramo ja spoznati, de je ta smert pred tiga GOSPUĐA očyma ravnu kakor ta leben. Inu je njemu vseenu, aku my živemo ali umerjemo. Zakaj kadar smo my lih umerli, taku my pred nym neismo umerli. Urzah je, onu je njemu le za eno bessédo djanu, taku je ta smert tja inu ta leben zupet pride. De taku Christus prov pravi v tem evangeliu, Bug je en Bug teh živih inu nikar teh mertvih. Zakaj aku so lih Abraham, Izaak, Iacob inu drugi sveti patriarchi nam umerli, taku oni vsaj per Bugi živejo.

Za tiga volo se my imamo iz tiga današniga evangelia nad te vduve synu vučiti to veliko muč inu oblast, katero bode Bug na nas izkazal skuzi Christusa na sodni dan, ker on z eno bessédo vse ludynaprej bode klical iz te smerti

2223| Lk 7,14.

Christus more
inu hoče zupar
to smert pomagati.

na XVI. nedello po S. Troyci.

smerti inu te verne vekoma bode izveličane sturil. Takovu se bode v enim hipu zgudilu, de my ja na tem ne cbiuvlamo, de je obuje per GOSPU DU Christusu, ta muč, de on tu more sturiti, kakor je le-tukaj spriča, inu ta vola, de je rad hoče sturiti. Zakaj le-tukaj stoji ta exempel, te vduve syn je mertov, je vso pamet zgubil, nej ni vidil ni slišal, ali kakor hitru Christus ž nym govory, taku on sliši. Tu je vsaj enu smeišnu, čudnu djanje, de ta, kateri nej slišal, ta sliši, inu kateri je bil umerl, ta žive inu se vsaj per tem ništer več ne zgody, kakor de Christus svoja usta gori odpre inu njemu ukaže gori vstati, ta edina besséda je taku mogoča, de se ta smert more uganiti inu ta leben zupet priti.

Kadar my pak vidimo, de nas Christus taku lahku more iz te smerti izdrejti inu k lebnu perpraviti inu vidimo le-tukaj, de je rad hoče sturiti, zakaj tu nej obeniga človeka, kateri bi njega zatu prossil, on se usmili čez te uboge vduve nadlugo inu od obeniga prošén gre tjakaj inu stury nje synu zupet živiga. Zatu bi se my imejli le-tiga exempla an vzeti inu pred to smertjo nikar prestrašiti, temuč se GOSPUDA Christusa troštati, zakaj za našo volo se je le-tu zgudilu, kakor de bi on hotel reči: »Jest dobru veim, de se vy pred to smertjo boyte, ali ne bujte se, vaše serce se ne prestraši, kaj ona vam more sturiti, kadar je lih huda? Strašiti ona vas more. Ali timu pruti se vučite, de vy nikar le na tu ne gledate, kakor jo počutiti inu taku vaše prestrašeinje slušate, temuč gledajte tudi na mene, kar jest znam inu morem sturiti inu kar jest rad hočem sturiti, zlasti de jest vas ravnu taku lahku od smerti morem obuditi, kakor vy koga na posteli inu iz tiga sna obudite, inu je hočem volnu inu rad sturiti, de taku ni na vole ni na moči ali na tem premožeinju neima falyti.«

Iz tiga se more viditi, de ty mertvi, kateri na britoffi inu pod zemlo leže, bule inu tiheiše spe kakor my v naši posteli. Zakaj tu se lahku more zgodyti, de ti taku terdu spiš, de tebe desetkrat kličejo, prejden ti enkrat slišiš. Ty mertvi pak slišio od ene same bessede Christuseve inu se zupet gori zbude, kakor se le-tukaj na mladeniču inu Ioannis na 11.²²⁴ na Lazarusu vidi, zatu se pravi ta smert pred našim GOSPUDOM Bogum nikar ena smert, pred nami pak se pravi inu je ena smert, kadar my umerjemo. Zakaj my ležimo tukaj inu si sami ne moremo pomagati, ali pred Bugom je smert en takov tih ali sladak sen, de Christus obene bessede ne more govoriti, my jo slišimo inu bomo od nje živy.

Tu bi hotel naš lubi GOSPUD Christus nas rad navučiti, de se my ne prestrašimo, kadar lih žleiza ali ta smert sama pride, temuč se vučimo reči: »Kaj premoreš tedaj smert, kadar si ti ta narhuiša stvar? Ti imaš ja grozovitne zobe, te ti kazeš inu mene strasiš, zakaj jest nikar rad ne umerjem, ali jest ne hočem na tu gledati, kaj ti sturiš inu koku ti, ravnu kakor ta rabel, ta meč izdiraš, temuč jest hočem misliti inu gledati, kaj naš GOSPUD Bug h timu more inu zna sturiti inu kaj on hoče tudi sturiti, kadar si ti mene zadavila, zlasti de se on pred tebo ne boy inu ništer ne mara za tvoje zlobeinje inu davleinje, temuč on pravi: 'Smert, jest hočem tvoja smert biti, pakal, jest hočem tvoja žleiza biti, znaš ti moje karsčénike daviti, taku jest znam tebe zupet zadaviti inu nje žive sturiti.'«

Tu je ta trošt, kateriga nam ta GOSPUD v tem današnjim evangeliu naprej deržy, de ty karsčéniki, aku ony lih umerjo, neiso mertvi, temuč ony le spé inu taku tihu inu sladku, de Christus nje z enim parstom, ja, z eno samo bessédo more inu zna obudyti. Tu je pak tej smerti ena maihina část, de kadar je ona narserditiša, vsaj nikar več neima sturiti ali opraviti, temuč eniga člo-

gg véka

Ty mertvi spe mehku.

Ta smert pred Christusom nej obena smert.

2224| Jn 11.

Teh karsčénikov smert.

Izlaga tiga evangelia

2225| Jn 5,28–29.

Papežniki ne vejdo
od takoviga trošta
ništer.

Verni bodo lahku
od smerti obujeni.

véka položit spat, de Christus njega zupet od sna ali spainja z eno bessédo gori obudy, kakor on pravi, Ioannis na 5. cap.²²⁵: »Onu ta ura pride, v kateri vsi ty, kateri so v grobeh, bodo to štimo tiga človéka Synu slišali inu naprej pojdejo, kateri so dobru sturili, h gorivstajenju tiga lebna, kateri pak so hudu sturili, h gori vstajenju te sodbe.«

Ta trošt imajo ty karsčeniki, Turki pak inu Iudje ga nejmajo, naši papežniki tudi nikar. Ony ja vejdo, de morajo umrejtj inu de Božja sodba inu ta pakal nym naprej stoji. Ali kaj ony dejo? Ony ne postavio svojga serca inu vupainja na Christusa, temuč teko njemu pruti zž nyh maš deržainjem, odpustkov kupovainjem, posteinjem inu drugim inu Christusa za ništer družiga ne derže, temuč za eniga rihtarja, kateri je zatu tukaj, de on hoče ferdamnati inu soditi. Tu je ena grozovita zmota inu je v nyh sam Hudič, de ony Christusa huišiga dellajo kakor to smert samo, zatu se ony boje pred tem sodnim dnem inu imajo enu slabu, cagovu serce.

Tiga ty karsčeniki ne sture, zakaj ony dobru vejdo, de Christus te neverne na sodni dan bode sodil, kateri ne hote te besséde gori vzeti ni verovati. Ali ony tukaj en rezlotik sture, kateriga se troštajo inu pravio: »Jest sim karsčen inu verujem na mojga GOSPUDA Jezusa Christusa, de je on za moje greihe umerl inu skuzi svoje gorivstajenje je on meni to pravico inu večni leben zadubil, kaj bi se jest tedaj hotel bati? On nej moj sovražnik, temuč moj priatelj inu moj bessednik per tem Očetu. Zatu aku se lih ta sodni dan perbližuje inu jest kej umerjem, na tem ništer ne ležy. Moj GOSPUD Jezus Christus pergleduje en majhin čas tej smerti, koku ona mene davi, inu kadar ta smert meini, de je cilu z mano vun inu zgublenu inu de sim cilu umerl, taku jest le spym inu spym taku sladku inu tihu, de GOSPUD Christus teh ust ne more gori odprejtj, jest tu slišim inu vstanem gori k večnimu lebnu.«

Tu se vučimo inu dobru merkaimo, de se my pred to smertjo inu tem sodnim dnem ne boymo, zakaj Christus ne pride, de bi on nas hotel soditi inu ferdamnati, on pride, kakor je le-tukaj k le-tej revni vduvi inu k nje synuvi prišal, de on nas hoče od smerti gori obuditi inu nas zupet v pravi stan perpraviti, de my bodemo mogli zupet slišati, viditi, govoriti inu drugu sturiti. Taku hoče on k nam vsem priti, kir na njega verujemo, inu nas izveličane sturiti, kateri pak ne verujo, te bode on sodil.

Christus ne bode prišal
kakor en rihtar.

Zatu se my imamo vučiti le-tiga izveličarja iz serca želety inu v veri inu v močnim zanessenju takove pomuči inu gnade le čedajle gvišniši biti inu se pred to smertjo inu sodnim dnem nikar prestrašiti. Kateri se pak boy, ta sluša tiga stariga Adama inu svoje staru messu inu nikar GOSPUDA Christusa ali njegovo bessedo. Zakaj gvišnu je, de Christus na sodni dan bode prišal inu nas bode zupet od smerti gori obudil. Za tiga volo počivajo teh karsčenikov trupla mej tem čassom v grobi inu spee, dokler Christus pride inu pokluka na ta grob inu reče: »Gori, gori.« Tukaj my bodemo gori vstali kakor iz eniga sladkiga, lubezniviga sna ali spainja inu bomo vekoma z GOSPUDOM Christusom živejli inu se vesselili.

Christus bo tyh vernih
na sodni dan izveličar,
tyh nevernih oster
rihtar.

Taku ima en karsčenik enu drugu serce imejtj kakor Turki, Iudje ali papežniki, tj isti bodo žalostni, se bodo prestrašili inu cagovali v tej pusledni uri, kadar bodo morali umrejtj, de ne bodo vejčili, kam se deržati. Inu se nym prov zgody, zakaj se ony tudi ne vuče inu ne verujo, de je Christus en izveličar teh vernih inu en rihtar čez te neverne? Zakaj ne poslušajo ta evangelion? Zakaj ga pregainajo? Kateri nas lipu vučy, aku se my GOSPUDA Christusa troštamo, de on hoče naš arcat, pomočnik inu odreišenik biti zupar to smert inu Hudiča. Ali ony ta ušessa zamaše inu ne ho-

te ni

na XVI. nedello po S. Troyci.

te ni poslušati ni verovati inu ysčejo druge srejde inu poti, skuzi katere ony zavupajo tej smerti ubeizati. Takoviga Christus ne more terpejti inu more teh nevernih rihtar biti, ker bi on sicer raiši, kadar bi le na njega verovali, hotel nyh izveličar biti, zakaj ony so njemu sovraž inu se ne hote njegoviga krajlestva an vzeti. Zatu se more Christus kakor en rihtar pruti nym izkazati, tem brumnim pak, kateri se njega troštajo, hoče on myr inu pokoj veko-ma šaffati.

Po le-tim vuku, kateri se en na vuk te vere pravi, se my imamo tudi od GOSPUDA Christusa vučiti milostivi biti. Vy slišite skuzi tu lejtú čestu od te lubezni, de ima eden timu drugimu služiti. Ali milostiv biti je nekaj več, zlasti de se eden družih ludy jamra inu reve an vzame. Kakor kadar jest eniga uboziga ali bolniga sosseda imam, taku imam jest njemu nikar le rad pomagati, temuč se imam tudi čez njegovo revo usmiliti, kakor de bi bila moja lastna rejč. Kakor my le-tukaj na GOSPUDU vidimo, ta je en ptuji, neznani gust, kadar on pak to revo na tej vduvi vidi, taku se nje an vzame, kakor de bi on bil njegov lastan syn, se plače s to vduvo ali materjo, trošta njo inu njej pomaga.

Tu je ta exempel te lubezni, katera ima priti na to vero inu ne bode tudi vuni ostala, aku je ta vera prava. De my nikar ne sturimo kakor ty hudi, zani-kerni ludje, katerih je zdaj čez masso veliku tudi mej nami, kateri imajo serca od kamena inu lessa inu se smeja, kadar ony vidio, de nyh sossedom hudu gre, ja, nym težku dej, de gdu en vinar ima. Ali s temi karsčeniki bi ne imejlu taku biti, ty se imajo usmilyti, kadar nadlugo vidio, inu vesseli biti, kadar drugim ludem dobru gre. Kakor s. Paulus pravi,²²⁷ de se imajo s témi, kir se plašejo, plakati, inu s temi vesselimi vesseliti inu nikar sturiti, kakor de bi bili kameinje inu painovje inu de bi se družih ludy nesreče vesselili inu bi radi hoteli, de bi nihče ništer ne imel, temuč le ony sami.

Nu, je pak ta milost dvoja, kakor je tudi ta nadluga dvoja, duhovska inu potelesna. V potelesnih nadlugah imajo ludje perstopiti, svetovati, pomagati, s čimer premorejo, kadar se vidi, de ty ubozi ludje te pomučí ne mogo uterpejti inu sami sebi ne mogo pomagati.

Duhovna nadluga se pravi, kadar eden na duši pomankainje ima ali terpy, kakor kadar jest vidim, de en mlad človik gori raste, ne hoče te pridige poslušati, njo ferrahta, ne zna ali ne umej moliti, je nečist, nepokoren inu poln greihov. Kadar en takov bode opominan inu nič ne hoče na nym pomagati, bo z ostrimi bessedami svarjen, ia, se šibe inu palice na nym nucajo, de timu grejhu inu hudi šegi per redu bode brainenu, tu se pravi milost nucati ali izkazati, zakaj kadar ta duša takove greihe na sebi ima, tu je veliku farlihiš inu huiše, kakor kadar je tu tellu bolnu. Zatu je eden dolžan to milost na enim takovim človeku izkazati, kakor se kuli more, z bessedami, z šlaki inu s šibami.

Ia, ti praviš, tu je ena grozovita milost, šybo na kožo položiti inu tepsti, koku mu je djati? Kadar je potreba, taku se nejma zapustiti, tar vsaj morajo včassi ty arcati enimu eno nogo ali roko odreizati ali odsekati, de tu tellu bode odtettu? Taku je le-tukaj tudi, zakaj takova štraifinga se zatu naprej vzame, de ti brumen inu od Hudiča inu njegoviga krajlestva odreišen bodeš.

Nej li reis, kadar bi ti v eno vodo padel, ti bi vsaj mene h timu zahvalil, de bi jest tebe za lasse popadel inu bi tebe močnu deržal inu bi za tu ne maral, aku bi te lih tu tezainje bolelu? Potehmal uže ti v potelesnih nadlugah moreš terpejti inu je rad terpiš, de si tebi težku dej, kadar je tu istu tvoj nuc inu prid, zakaj bi se ti tukaj hotel serditi, ker je nikar za ta potelesni leben, temuč za ta večni inu nikar za tu tellu, temuč za to dušo djanu?

Taku je tu tudi enu dellu te milosti, kateru hoče Bug lonati, kadar so hudi

gg 2 otroci

Anno 32. domi suæ.²²⁶
My bi imejli milostivi
biti.

2226| Leta /15/32,
na Luthrovem domu.

2227| Rim 12,15.

Dvoja milost.

Duhovna milost, kadar
se ty greihí svare.

Šybo se milost izkaže.

Izlaga tiga evangelia

otroci ali družina v hiši, de se hrastov putter ali maslu vzame inu se nym ta koža dobru ž nym maže. Takovu je ena duhovna žalba zupar te duše bolezan, katera se pravi nepokorsčina pruti očetu inu materi, pruti gospudu inu frauvi v hiši. Taku je uže tu enu dellu te milosti, de eden na tiga človeka pogleda v njegovim jamri inu revu inu mu pomaga.

Stariši ne imajo šybe šparati.

Na takovo milost bi imejli susseb oča inu mati v hiši z otruci inu z družino inu ta gosposčina v regimentu gledati s svojemi podložniki inu se varovati, de bi ony h takovi milosti nikar nevolni ali liny ne bili, kakor se skoraj vselej zgody. Zakaj kateri bi tukaj hotel milostiv biti inu teh greihov nikar štrafati, ta bi eno toppelt nemilost svojmu bližnimu izkazal inu bi za tiga volo Božji serd na se nalužil.

Ta potelesni jamer je tudi velik, kakor kadar gdu v vodo ali v ogin pade, tukaj eden za tu ne mara ali na tu ne gleda, koku bi tebe mogel mehku ali tihu perjeti inu de bi tebe ne bolelu, temuč misli, koku tebe more odtetti. Zakaj bi tedaj eden hotel v tem duhovnim jamru inu nadlugi po tem istim gledati? Za tiga volo se imajo terde besséde, tardi šlaki inu vsa ostrust tukaje nucati, de bodo mogli ty ubozi ludje odtetti inu iz tiga Hudiča mreize h pokorsčini perpravleni biti.

Zatu merkaj ta exempel našiga lubiga GOSPUDA Christusa le-tukaj inu se vuči, kaj je milost. Zlasti enu takovu dobru dellu, kateru se tiga bližniga jamra an vzame, ta je pak (kakor je rečenu) dvuji. En potelesni jamer, kakor je bolan biti, ubog biti inu timu glih. Kadar si ti takov jamer na tvojem bližnim taku zlu pustiš k serci ijti, de ti tvojo škodo terpiš, de le njemu pomagaš, tu je prov inu dobru sturjenu inu se pravi nikar le timu bližnimu, temuč Bogu služenu, ta je tudi hoče lonati.

Ta duhovni jamer je ta greih, kakor je v hiši nepokorsčina, nemarnost, nezvejsčina, nespodobnost v bessedah inu v djajnu. Tu se pravi milost, kadar se tej družini ostru pergovarja inu se redle štraiffa. Aku nič tu ne pomaga, taku tu drugu timu rabelnu poroči. Zakaj onu more vsaj štraiffanu biti inu ta rabel je tudi en milostiv pridigar, potehmal hudim lotrom sicer nej ni svetovati ni pomagati. Ony bi sami sebe inu druge ludy s sabo skazili, kadar bi se takova milost na nyh nikar ne izkazala inu se nym s tem mečom ne branilu.

Taku je tu glav odsekainje inu obešainje, aku se lih strašnu vidi inu težku dej inu boly enu dellu te milosti, zakaj kadar bi tiga ne bilu, taku bi ti ne mogel obeniga grižlaja kruha z myrom jeisti inu bi obeniga cejluga bleka na koži mogel ohranjti. Zatu se vuči milost izkazati inu nucati en vsakateri v svojem poklicainju inu pomagaj, nikar le kir je potelesni, temuč tudi duhovni jamer ali reva pred rokami.

Verni imajo na Christusu eniga vsigamogočiga pomočnika.

Tu so ta dva vuka iz tiga današniga evangelia. Ta pervi je en vuk od vere, de my neprestrašeni imamo biti, kadar se hudu gody inu gre inu susseb, kadar my imamo umrejtj. Inu imamo misliti, de my na GOSPUDU Christusu eniga takiga pomočnika imamo, kateri eno bessedo ima, katera je vsigamogoča. Zatu my nejmamo na nym cagati, na nas samih pak inu na družih ludeh moremo cagati inu se dobru more na nyh cagati, zakaj tej smerti ony ne mogo braniti, ona je nym premogoča. Ali v Bugi inu v njegovim Synu Jezusu imamo my redle inu serčni biti, zakaj kar my ne moremo, tu on more, kar my neimamo, tu on ima, aku si my ne moremo pomagati, taku on more pomagati inu je hoče rad inu volnu sturiti, kakor se le-tukaj vidi, kir je enu takovu serce, kateru se redle na GOSPUDU Christusu deržy, tu hodi v pravi službi, katera Bogu dopade. Ty drugi cagajo inu poginejo, zakaj ony so njemu sovraž inu njega za obeniga Boga ne derže, sicer bi se njega tudi troštali.

Ta dru-

na XVII. nedello po S. Troyci.

Ta drugi vuk je, de se my ravnu kakor Christus našiga bližniga nadluge imamo an vzeti inu se čez njega usmiliti. Naš lubi GOSPUD Bug, daj svojo gnado, de se my obuiga vučimo inu s temi brunnimi ludmy le-tukaj v evangeliu GOSPUDA Christusa za njegove dobrute tudi vekoma častimo, amen.

NA SEDEMNAISTO

NEDELLO PO S. TROYCI, EVANGELIUM LUC. XIII.

CAP. ²²²⁸

2228| Evangelij po Luku 14.

D *Ergudilu ²²²⁹ se je, de je naš GOSPUD Jezus prišal v eno hišo eniga višiga teh farizeov na eno sobboto kruh jésti inu ony so na njega merkali. Jnu pole, ondi je bil pred nym en človik, ta je bil vodeničen. Inu Jezus je odgovoril inu je djal h tem pissarjem inu farizeom, rekoč: »Ie li se spodobí ob sobboti ozdravlati?« Ony so pak molčali. Inu on ga je pryel inu ga je ozdravil inu ga je pustil pojti. Inu je odgovoril inu k nym djal: »Kateri je mej vami, kadar njegov vol ali ossel v eno šterno pade, de bi ga zdajci vun ne izvlekil na sobbotni dan?« Inu ony nejsu njemu mogli ništer natu odgovoriti.*

2229| Lk 14,1–6.

²²³⁰ *On je pak tem povablenim eno prigliho pravil, kadar je vidil, koku so ony ta zgurainja sedelísča zbirali, inu je rekal k nym: »Kadar boš ti od koga povablen na ohcet, taku ne sedi na tu vi-*

2230| Lk 14,7–11.

Izlaga tiga evangelia

še mejstu, de ne bo kej en poštovaniši, kakor si ti, povablen od njega inu de kej ne pride ta, kir je tebe inu njega povabil, inu ne reče h tebi: »Ugani se le-timu,« inu ti bi moral s sramotjo na tem nižšim meisti sideti, temuč kadar boš povablen, taku pojdi inu sejdi na tu nižše mejstu, de kadar ta pride, kir je tebe povabil, h tebi poreče: »Priatel pomakni sse gori.« Tedaj boš ti čast imel pred temi, kateri s tabo per mizi side. Zakaj kateri se sam povišuje, ta bo ponižan. Inu kateri se sam ponižja, ta bo povišan.«

2231 | Leta /15/32,
na Luthrovem domu.

Anno 32. domi suæ.²²³¹

Tem današnjim evangeliu sta dva štuka. Ta prvi od Božje službe, koku ludje pruti Bogu se imajo izkazati. Ta drugi, koku se my imamo pruti ludem deržati.

Le-tukaj pak se začne enu vprašainje za tiga perviga štuka volo. Aku je pred Bugom bulše to sobboto deržati ali tem človekom pomagati inu dobru sturiti? Zakaj tem farizeom je le-tukaj zatu djanu, de na GOSPUDA Christusa merkajo, kaj s tem vodeničnim bode sturil? Aku on njemu ne pomaga, taku meinio, de ga mogo zatu svariti, de je nemilostiv inu de tem ludem ništer dobriga ne stury. Aku pak njemu pomaga, taku je nevernik inu te sobbote ne deržy, morejo taku njega lahku prepričati, de je Bogu inu njegovi bessedi nepokoren, si sturi uže ta lubi GOSPUD, kar hoče, taku je ujet, zakaj ta pot je niemu pretečen na obujih stranah inu susseb so meinili, de je ta narvegši grejh ta praznik ali sobbotho prelomiti. Zakaj per teh Iudih je bila ena sveta reič za ta praznik ali sobboto, nad katero so ony terdnu deržali.

Teh farizeerjev svit,
de ony Christusa hote
h greišniku sturiti.

Kaj stury pak ta lubi GOSPUD Christus, kateri je cilu ujet inu je po teh farizeov svejtu vse zgubil? On gre skuzi po srejudi inu stury, kar se spodobi, te farizeerje sramoti inu nje taku zlu užene, de en vsakateri vidi, de so ony zgul norci, aku lih tu ime imajo, de so ty duhovni regenti, kateri ta folk vuče inu pelajo inu za tiga volo za velike doctorie deržani bodo.

Koku se ima ta praznik
praznovati.

Taku je uže le-tu ta summa od le-te historie, v kateri on nym očytu pravi, de ne veido, kaj se pravi to sobboto deržati inu posvečovati. Vaše misli, pravi on, so le te, kakor de bi se djalu to sobboto posvečovati, cilu prez della hoditi inu obeniga della na to isto sturiti. Ne, vy neimate taku te sobbote izlagati, temuč to sobboto posvečovati se pravi, Božjo bessedo poslušati inu timu bližnimu pomagati, s čimer eden premore. Zakaj Bug ne hoče te sobbote taku svete deržati, de bi se ta bližni v tej nadlugi zatu imel zapustiti ali zamuditi. Zatu kadar jest mojmu bližnimu služim inu njemu pomagam, aku jest lih dellam, taku sim vsaj to sobboto prov inu dobru deržal, zakaj jest sim enu Božje dellu sturil. De taku le-ta vuk od sobbote nerveč tjakaj sliši, de se my to tretjo zapuvid prov vučimo zastopiti, kaj se ona pravi, kaj je inu kaj bo od nas terjanu, zlasti nikar de bi my imejli praznovati inu ništer dellati, temuč de imamo Božjo bessedo poslušati inu po te isti sturiti inu živejti. Kaj pravi inu vuči nas tedaj ta ista? Ona nas tjakaj viža, de se my po tej drugi tabli mej sabo imamo lubiti inu eden timu drugimu vse dobru sturiti. Takoviga hoče Bug, de se ti imaš na sobboto inu ob prazniku vučiti inu poslušati, taku uže more biti, de ti s takovimi dobrimi delli to sobboto nikar ne prelomiš.

Zatu

na XVII. nedello po S. Troyci.

Zatu pravi Christus: »Vy farizeji ste nezastopni inu grob vučeniki, de vy to sobboto prelomiti pravite, kadar ludje dobru sture, vsaj se tu narveč ob sobboti pridiguje, de se my imamo mej sabo lubiti. Kaj se pak pravi lubiti? Onu se ne pravi sz missalmi okuli hoditi, temuč iz serca timu bližnimu priatel biti, s to bessédo troštati inu svariti, kir je potreba, s svejtom inu z djainjem njemu pomagati inu taku na duši inu na tellessu pomuč izkazati, kakor Ioannes pravi, 1. Ioan. 5. »Moji otročiči, lubimo se nikar s bessédami ni s tem jezikom, temuč s tem djainjem inu s to risnico.«²²³² Takovu, pravi ta GOSPUD, zapoveduje tebi Bug ravnu na to sobboto, ja, kateru je še več, on je to sobboto zatu gori postavil, de je ti na to isto imaš slišati inu se vučiti pruti tvojmu bližnimu priazniu biti z bessedami inu pomagati z djainjem, kadar ga potrebuje.

Ob prazniku se vučimo
dobra della dellati.

2232| 1 Jn 3,18.

Taku svary ta GOSPUD te falš svetnike, kateri so iz Božje besséde eno preoburneno krivo izlago dellali inu so se hvalili, de bi to sobboto deržali, kadar bi ony glih obene lubezni ne izkazali, de bi tudi enimu nagimu človeku nikar ene sraice ali en par črevlev ne bili dali. Takovi so lotry, kateri Božjo bessédo okuli prevračajo, zakaj kadar Božja zapuvid zapoveduje inu ukazuje: »Lubi tvojga bližniga inu sturi njemu vse dobru,« taku ony pravjo: »O, nekar taku, jest bi mogel s tem to sobboto prelomiti.« Tu se pravi krivu vučiti inu Božjo zapuvid cilu preverniti, zakaj Bug, ta pusty tebi ravnu ob sobboti povejdati, de bi ti imel tvojga bližniga lubiti, njega vardevati inu njemu vse dobru sturiti v vsém, kar on potrebuje na tellessu inu na duši.

Ob prazniku Bug
zapoveda bližniga
lubiti.

Kakor se na le-tem exempli vidi, kateriga ta GOSPUD le-tukaj naprej stavi. Nej li tu špot inu sramota (pravi on) kadar tebi en vol ali ossel ob sobboti v vodo pade, taku ti te sobbote ne prelomiš, kadar ti tej ubogi živini vun pomagaš? Aku uže nej greh eni živini ob sobboti pomagati, nei li ste vy tedaj norri svetniki, de vy voli inu ossle znate inu morete za lubu imejti, s štriki inu s štangami k nym teči, nym iz vode pomagati inu nje odtetti, de vy hočte prepovédati, de bi se en ubog človik ne imel ob sobboti za lubu imejti inu njemu pomagati?

Taku ima vsem tém jiti, kateri hote GOSPUDA Christusa moistrovati inu vučiti, de se ony potler sami ujamejo inu očitu na dan dado, de so ony eni grob, veliki norci. Kakor se ty farizeji podstopio, mislio, ta GOSPUD nym ne more ubežati, on si pomagaj timu ubozimu vodeničnimu človeku ali nikar.

Ali on nym da eno takovo odgovor, de se morajo sramovati inu ne mogo dajle v tém ništer zupar njega govoriti, inu pravi: »Vy hynavci, vy ste ty, kir to sobboto ne posvečujete inu prelomite. Kar vy na meni ysčete, tu vy sami na sebi najdete, zakaj to sobboto posvečovati se pravi Božjo bessédo poslušati inu sveta della dellati, tiga bližniga lubiti inu njemu podiliti, kar on potrebuje, pokoren biti, milostiv biti, pomagati, svetovati, troštati, jeisti inu pyti dati etc.« Takovu se ima ob sobboti dellati inu se pravi Bogu prov služiti. Zakaj teh družih norskih Božjih službi on ne potrebuje, on tudi ne hoče, de bi se imejlu ta cejl dan v cerkvi blesti inu tuliti, kakor naši papežniki v navadi imajo. On hoče, de ludje imajo njegovo bessedo poslušati inu po tej isti živeti inu sturiti.

Praznik posvečovati
se pravi Božjo bessédo
poslušati.

Natu sliši ta leipi špruh tiga preroka Ozea²²³³: »Ta GOSPUD ima lušt na tej lubezni več kakor na offru inu na spoznanju Božjim več kakor na žganim offru.« Kaj se pravi Boga spoznati? Druziga ništer, kakor Božjo bessédo poslušati. Urzah, prez te besséde ne bode nihče od Buga kaj vejdil. Kadar pak ta
besséda

Špruh Ozeov.

2233| Oz 6,6.

Izlaga tiga evangelia

besseda pride inu pravi: »Iest sim ta GOSPUD, tvoj Bug, kir sim mojga Synu poslal inu sim ga za tebe v to smert dal, kir sim jest tebe v tem s. karstu gori vzel etc.« Skuzi takovo bessédo se my vučimo Boga spoznati, de je on gnadliv inu milostiv, kateriga ta pamet nikuli več sama od sebe ne more vejčiti ni se navučiti. Iz le-tiga pak pride, kadar ludje skuzi to bessédo k poznainju Božjemu pridejo, de se tu pravi Bogu služiti inu to sobboto prov posvečovati, kadar ludje Božjo bessédo poslušajo inu po tej bessédi Božji živejo inu sture. Takovu puste ty zanikerni hynavci, ty farizej, stati, ony ne poslušajo Božje besséde, tudi nikar po njej ne sture, vener hote tu ime imejti, de to sobboto ne prelomio.

Taku sture naši papežniki tudi, krajli inu vjudi, kateri so še tej bessedi zupar, poslušajo vsakdan maše, tu je ta vissoka sussebna Božja služba, kateere ony ne mogo oben dan uterpejti. Timu pruti pak ne slišio ony v enim cejlim mejsci, v enim polim lejtju, ja, čestu v enim cejlim lejtju obene pridige inu aku ony lih pridigo poslušajo, taku ony vsaj ništer ne slišio iz S. pisma ali to pravo Božjo bessedo, temuč zgul človešku djanje inu laže. Tu je nyh Božja služba, s katero ony to sobboto ali praznik posvečujo, ker vsaj takovu na obeno drugo vižo se ne more zgoditi, temuč de ludje Božjo bessedo poslušajo inu ta della dellajo, katera nam v tej bessedi bodo naprej deržana inu zapovedana.

Zatu bi imejla per nas karsčenikih vsak dan sobbota ali praznik biti, zakaj my imamo vsak dan Božjo bessedo poslušati inu naš leben po te isti rovnati. Ali h timu je ta nedella za ta gmajn folk ordnana, de bi en vsakateri susseb na ta isti dan Božjo bessedo imel poslušati inu se je vučiti inu po te isti živejti. Zakaj te druge šest dny more ta gmajn človik svojmu dellu streiči inu tu zadobivati, od kateriga on žive. Tu hoče Bug rad pustit se zgodyti, zakaj on je tu dellu zapovédal. Ampak ta sedmi dan hoče posvečovan imejti, de ludje neimajo na ta isti dellati, de nihče ne bode zamujen, de se more v Božji bessedi inu dellih vaditi inu vse sturiti, nikar kar tu potelesnu an tiče, temuč kar Bug v svojej bessedi terjja inu hoče imejti.

Tu je ta prvi štuk tiga današnjiga evangelia, de se en vsakateri iz tiga vučy, de se tu pravi Bogu služenu inu ta sobbota prov inu dobru posvičovanu, kadar my Božjo bessédo poslušamo inu po te isti sturimo. Zatu kadar ti h pridigi greš inu kadar ti en evangelium bereš, tu se pravi Bogu služenu inu je njemu veliku ena prietniša služba kakor vsi offri inu svetust, kakor Oseas pravi.

Ta drugi štuk vučy od te pohlevščine, zakaj le taku izlaga ta GOSPUD to prigliho sam na koncu: »Kateri se sam povišuje, ta ima ponižan biti, kateri se sam ponižuje, ta ima povišan biti.«²²³⁴ Tu se vy imate vučiti, de le-tu nej le pred Bugom reis, temuč tudi pred ludmy. Zakaj to navado imajo vsi ludje, de so tem offertnim sovraž. Timu pruti pak more ta en sussebni hud človik biti, kateri je enimu pohlevnimu, brumnimu sercu sovraž. Tu je po nature, de en vsakateri za lubu ima, kar je pohlevnu inu brumnu. Kakor se vidi, kadar je ena deklica v hiši volna inu pokorna inu s priprostim žleht sercom stury, kar se njej ukaže, taki so vsi gospodarji inu gospodine prjatel inu enimu takovimu poslu ne mogo sovraž biti, de je le-tu po naturi, de en vsakateri ima pohlevne, krotke, tihe ludy za lubu.

Spet nazaj, offertnim ludem ne more nihče priatel biti, kakor hitru oča inu mati na enim ditetu ali družini to nepokorsčino inu offart merkajo, (zakaj le-te dve hudi šegi so skoraj vselej vkupe) de pravio: »Vsaj meni nej potreba sturiti, kar ti meni veliš.« Tukaj zdajci oča inu mati mislio, koku bi mogli takovi offerti braniti, nje ponižati ali nyh vun iz hiše pahnuti. Posvit-

Božje spoznanje.

Per teh karsčenikih bi imel vsak dan praznik biti.

H pridigi puji se služti prov Bogu.

Ludje bi imejli pohlevni, pokorni inu nikar offertni biti.

Ty offertni bodo ponižani.

2234| Lk 14,11.

na XVII. nedello po S. Troyci.

Posvitna gosposčina stury tudi taku, kateri se hoče offertovati inu nikar pokoren biti, tiga ona vučy s tem štrikom ali mečom skuzi rabelna.

Koku uže pride, de te offerti nihče ne more terpejti? Drugači nikar, kakor de je Bug ne hoče imejti inu njegova besséda tukaj pravi, on hoče z močjo h timu pomagati, de ty bodo ponižani, kateri so prevzetni inu offertni, kakor se vidi v vseh stanuvih, kar je bogatiga, vučeniga, pametniga, lepiga, močniga, mogočiga inu oblastniga, kakor hitru v to offert gratajo inu se ne hote volnu ponižati, taku nje Bug prekucne, de ony morajo pasti. Zakaj taku stoji pissanu: »Deus resistit superbis.²²³⁵ Tu je: »Bug sam se postavi zupar te offertne.«²²³⁶ Kateri uže eniga takoviga težkiga sovražnika na sebe naložy, kir ga ne more nossiti, ta more pasti inu njemu ne pomaga obena oblast ni muč.

Timu pruti pak, kateri je pohleven, ta doby Bogu inu tem človekom nyh serce, de na njega Bug zo vsemi svojemi angeli inu potle ty ludje kakor na en sussebni žlahten kamen ali klainot gledajo. Tukaj je potle tudi sreča inu žegen, kakor se vidi, de čestu eniga uboziga purgarja ali kmetiča syn, katerimu njegov oča nikar try vinarje nejma dati, en velik gospud postane, de ga vyudje inu gospudje za njegoviga zastopa inu kunšti volo za velikiga, modriga inu vučeniga morajo deržati inu spoznati. Od kod pride takova sreča? Od tod, de ga naš GOSPUD Bug ne more zapustiti, zakaj kar je pohlevniga, h timu Bug stopi s svojo gnado inu milostjo inu zo vsem, kar on ima, kakor ta 113. psalm²²³⁷ pravi: »Gdu je, kakor je ta GOSPUD naš Bug, kateri se je taku vissoku posadil inu na tu nizku gleda v nebi inu na zemli? Kateri tiga potrebniga gori naredy iz praha inu povišuje tiga uboziga iz blata. De ga possady raven viudov, raven viudov svojga folka.« Tu stury Bug s temi pohlevnimi. Kateri so pak offertni inu se hote vissoku nossiti, zupar te iste se on postavi zo vso nemilostjo inu ne neha poprej, samuč de ozdolaj leže inu bodo ponižani.

Takovu bi nas imelu pergmati h ti pohlevščini, de bi se my ponižali, otroci inu družina v hiši pokornu deržali inu bi mislili: »Bug je hoče imejti, jest imam sturiti, kar se meni ukaže, jest bi ne jmel offertem, temuč pohleven biti, tu jest hočem sturiti inu se ne hočem ništer zatu kumrati, aku sim jest lih v enim žleht stanu, zakaj jest veim, kadar se jest taku deržim, Bug, ta ne bode mene taku žleht pustil biti, on bode mene k svojmu času dobru povišal.«

Taku je tudi šlu s Savlom, ta je bil svojmu očetu pokoren, je te ossle passel inu se je deržal za tiga naržlehtnišiga v tej žlahti Benjamin. H takovimu osstarju je Bug poslal tiga preroka Samuela inu je njega h krajlu žalbal. Zakaj kadar je pohleven inu nikar offertem bil, je Bug k njemu stopil zo vso gnado inu milostio. Kaj se je pak zgudilo? Kadar je Saul krajl bil, se je prevzel inu je offertem postal inu nej maral za našiga GOSPUDA Boga inu za njegovo bessédo ništer. Zatu ravnu kakor je Bug njega poprej bil povzdignil, taku je on njega potle zupet doli pahnil, de se je iz cagainja sam prebodel inu njegova žlahta je bila vun iztreblena.

Item, David je bil en leip, močan, pametin mladenič, ali on je bil raven tiga pohleven, se tiga nej prevzel, on je ostal en ovčar inu je sturil, kar je njemu njegov oča ukazal, dokler de tudi Samuel pride inu njega ysče inu h krajlu žalba. Inu melda ta historia susseb, koku je on sedem bratov imel, ty so vsi offertni bily inu prevzetni inu so ferrahtali svojga mladiga brata Davida. Ali Bug je djal k Samuelu: »Ti neimaš gledati na to štalt ni persono, temuč tiga imaš ti meni h krajlu žalbati, kateriga jest tebi bodem pokazal, teh drugih jest ne morem.«²²³⁸

hh David

Offertni bodo od samiga Boga ponižani.

2235| Bog se upira prevzetnim.

2236| 1 Pet 5,5; Jak 4,6.

Ty pohlevni bodo naprei perpravleni.

2237| Ps 113,5–8.

Savlov exempel.

2238| 1 Sam 16,10–13.

Izlaga tiga evangelia

Davidov exempel.

2239| 2 Sam 7,12; 1 Krn 17,11.

Vse Svetu pismu nas
viža na vero, brumo
inu pohlevščino.

David se je potler tudi znal, kadar je Bug njega bil povišal, lipu v pohlevščini deržati, sicer kadar bi on bil offerren postal, taku bi njega Bug tudi bil prekucnil kakor Savla. Kadar on pak pohleven ostane, aku je lih bil iz krajlestva pregnan, taku on vsaj zupet h timu istimu pride inu Bug stury njemu še eno veliko čast, de on njemu oblubi, Christus ima iz njegove žlahte royen biti.²²³⁹

Takovu je vse zatu zapissanu inu nam bode tudi zatu pridigovanu, de my imamo pohlevni biti inu se pred offertjo varovati inu nikar reči kakor te hude hišne dekle: »Aj, gdu bi mogel vselej v kuheini ostati, pomyvati inu pomejtati? Vsaj meni nej potreba vselej sturiti, kar se meni ukaže, etc.« Varui se, aku ti hoč offertem biti, kaj velà, Bug se bode zupar tebe postavil. Zakaj on ne laže, on ne more obene prevzetnosti ni offerti terpejti, kakor my pred očyma vidimo. Zakaj kaj ti meiniš, česser je dolg, de povsod na tem svejtu taku hudu stoji? De je povsod taku veliku grob, nemarnih, nesrečnih možov inu žen? Druziga ništer, kakor kadar so mlady, taku vse hote se prevzeti inu offertovati, nihče ne hoče sturiti, kar se njemu ukaže inu kar on ima sturiti. Zatu pusty nje naš GOSPUD Bug tja jiti kakor te svynje, de se ony nikuli več ništer praviga ne navuče. Zakaj taku je od Buga odločenu, kar se poviša, tu ima zupet ponižanu biti, spet nazaj, kar se ponyža, tiga on ne more pustit ležati, on tu istu more na višek vzdigniti inu povišati.

Timu lubimu Bogu bodi čast inu hvala, de je on na le-ta dan nas taku vučil inu daj svojo gnado, de my takov vuk tudi slušamo za svojga Synu Christusa Jezusa volo, amen.

NA OSSEMNAISTO

NEDELLO POS. TROYCI,
EVANGELIUM MATH.

XXII. ²²⁴⁰

2240| Evangeli po Mateju 22.

2241| Mt 22,34–40; Mr 12,28–31.

KAdar²²⁴¹ so pak farizeji slišali, de je naš GOSPUD Jezus tem saduceom bil usta zamašil, so se vkup zbrali. Jnu eden mej nymi, en vučenik te postave, ga je izkušaval inu je djal: »Moister, katera je ta narvegša zapuvid v postavi?« Jezus pak je rekal k njemu: »Ti imaš lubiti GOSPUDA, tvojga Boga, iz celiga serca, iz cele duše, iz cele misli. Le-tu je ta narperva inu vekša zapuvid. Ta druga pak je le tej glih: Ti imaš lubiti tvojga bližniga kakor sam sebe.²²⁴² V le-tih dveh zapuvidah vissi vsa postava inu preroki.«

2242| Lk 10,27.

2243| Mt 22,41–45.

²²⁴³ Kadar so vse farizej se bily vkup zbrali, je Jezus nje vprašal inu djal: »Kaj se vam zdj od Christusa. Čiga je on syn? Ony so djali: »Davidov.« On je djal k nym: »Koku ga tedaj David v Duhhi ime-

na XVIII. nedello po S. Troyci.

hi imenuje eniga GOSPUDA? Ker pravi: 'GOSPU je rekal k mojmu GOSPU, sedi k moji desnici, dokler jest tvoje sovražnike položim h podnužju tvojh nug.' Kadar tedaj David njega imenuje svojga GOSPUDA, koku je on njegov syn?« Inu nihče nej mogel njemu ene besséde odgovoriti inu ga tudi nej nihče smel od tiga dne več vprašati.²²⁴⁴

2244| Mr 12,36–37; Lk 20,42–44.

Tem današnjim evangeliu so dva štuka. Ta prvi od v Pismi vučeniga, kateri vpraša, katera je ta narvekša zapuvid v célim Moizessu. Ta drugi, de GOSPU Christus te fari-zeerje zupet vpraša, kaj je Christus za en mož, potehmal David v Duhi njega svojga GOSPUDA imenuje? Tu pervu vprašainje je enu znameinje, de ty Iudje so v eno takovo veliko slipoto padli bily, de so ony bily teh Desset zapuvid pozabili, kate-tere vsaj ty mladi otroci znajo inu umejo. Zatu bi ja enu déte na takovo vprašainje umejlu odgovoriti. Ta perva inu narvekša zapuvid se pravi: »Ti neimaš družih Bogov imejti.«²²⁴⁶ Ty farizei inu v Pismi vučeni pak so od nje prišli inu v to norčio bily gratali, de kadar so ony od te narvissokeiše zapuvidi disputirali inu govurili, taku je eden djal offrovainje, ta drugi almožne dajenje, ta tretji posteinje ali sussebnu gvantajnje kakor meni-hov etc. Kakor se vidi, de gre, kadar so ty ludje od teh zapuvid Božjih inu od njegove besséde doli padli inu so sebi druga della iz lastnih missal prez Božje besséde naprej vzeli, kakor se je našim menihom inu nunom tudi zgudilu, ty so v te kloštre tekli, so si tukaj eno pokorsčino napre vzeli, čistost inu ubuštvu persegli inu oblubili vse prez zapuvidi, dokler de so ony Božjo bessedo cilu zgubili inu pozabili, kaj je vera inu lubezan inu neiso ništer kakor ta nesrečni kloštarski leben za ta narsvetejši hva-lili.

Anno 32. domi suæ.²²⁴⁵

2245| Leta /15/32,
na Luthrovem domu.

Teh Iudov velika
slipota.

2246| 2 Mz 20,3; 5 Mz 5,7.

Ta narvissokeiša
zapuvid.

Nu, Bogu hvala, zna inu more per nas enu dete od deset lejt buile povejda-ti, kaj je ta narsvetejši stan, kakor vsi menihi inu nune. Urzah, ony mislio le na svoj
hh 2 kloš-

Farji, menihi, nunne
ne vejdo od pravih
Božyh službi.

Izlaga tiga evangelia

kloštarski leben. Ampak en karsčenik, ta pravi, svejt inu popolnoma biti se reče Boga bati, njega lubiti inu timu bližnimu vse dobru sturiti, zakaj Bug ja družiga ništer nej zapovédal sturiti. Takoviga ne vejdo ni farji, menihi ni nunne, tu jest za risnico vejm. Sicer bi ony takovu svoje lastnu norsku naprejvzetje pustili pasti inu na to pravo pokorsčino teh Desset zapuvid se podali. Od kod pride pak takov nezastop inu slipota? Od nigdir drugdod, temuč ker ty ludje to bessédo puste pasti inu se podado na ta vunainja della, katera enu sussebnu svetu videnje imajo. Kakor kadar sussebne dneve derže, se drugači gvantajo, nikar ne jejdo inu ne pyo, kar drugi jejdo inu pyo. Tu se lipu liskače inu te ludy obnory. Mej tém inu ta čas zgube ty ludje ta narvissokeiša della inu zapuvidi, koku bi imejli Boga lubiti inu tem ludem vse dobru sturiti, kakor my le-tukaje na teh farizeih inu v Pismi vučenih vidimo, kateri ravnu za le-tiga urzaha volo od te narvekše zapuvidi v postavi vprašajo, de ony od tiga mej sabo sami nejso edini inu vsi ene maininge, temuč eden tu, ta drugi unu za tu bulše deržy.

Zatu je le ta exempel enu potrebnu obarovainje inu opominainje, de so takovi vissoki ludje taku slipi bily inu neiso vejgili, katera je ta narvegša inu narmanša zapuvid inu so vsaj vučeniki bily, kateri bi bily spodobnu imejli drugim ludem z dobrim exemplom naprej jiti inu nje od prave Božje službe podvučiti, taku so tudi naši norri menihi inu farji. Vprašaj eniga, kateriga kuli hočeš, od dobrih dell inu kaj ti imaš sturiti, če hoč izveličan biti, taku on tebe ne bode na te Desset zapuvidi vižal, temuč h tebi poreče, ti moreš en menih biti, maše poslušati, h tem svetnikom rumati, postiti etc.

Menihske zmote.

Tu se pak pravi od teh Desset zapuvidi inu od tiga praviga potu na en kriv pot inu kozje steze, v eno deželo, v katero nikuli oben človik nej peršel ni to isto vidil, vižati inu tu je h puslednimu ta pravi lon tih človeskih vukov, kadar ludje takova della naprej vzamejo, od katerih Bug ništer nej zapovédal, de bodo ty ludje oslipleni, de teh Desset zapuvidi več ne vidio, temuč je cilu zgube, sicer bi ony ja imejli taku modri biti inu znati reči: »Tu je tu vekše, kar je Bug zapovédal inu ukazal,« ali farizei inu v Pismi vučeni, farji, menihi inu nunne, tiga ne znajo inu ne mogo.

Catechismus

Zatu se my moramo pred takovo zmoto dobru varovati inu pred lastno svetustjo inu andahtjo bežžati. Spet nazaj, ne pustimo ta Catechismus en žleht vuk biti, kadar se ty ludje morajo podvučiti, kaj imajo sturiti. Zakaj my slišimo tukaj, de ludje imajo Boga lubiti inu nejmajjo obenih družih Bogov imejti, tu je ludje nejmajjo ništer za lubilši imejti inu visokeiši štemati kakor Boga inu njegovo bessédo, vse raiši pustiti inu terpejti. Kadar ti takovu sturiš, taku si ti v tem narvissokejšim stanu.

»Ia,« pravio ony, »takovu sture ty gmain karsčeniki, jest hočem nekaj sussebniga naprej vzeti. En gmain karsčenik ne vstaja ponoči gori k molitvi, jest hočem k iuternici gori ustati. On jej messu, jest hočem rybe jeisti. On se gvanta po gmain viži, jest hočem sebi en sussebni gvant ali oblačilu sturiti ali pustit sturiri etc.« Taku tu h puslednimu tjakaj pride, de si ty sleipi ludje tulikain veliku z lastno andohtjo muje nalože, de ony teh Desset zapuvid cilu pozabio. Zatu le-ta nej en žleht vuk, od kateriga GOSPUĐ Christus le-tukaj pravi: »Ta narvegša zapuvid je Boga lubiti. Inu ta druga je tei pervi glih, de ludje imajo tiga bližniga lubiti kakor sami sebe.«²²⁴⁷ Zakaj v le-tih dveh štukih je vse zapopadenu, kaj se more inu ima pridigovati inu vučiti, od dobrih dell. Iz le-tiga studenca more vse vun zvyrati inu zupet noter teči. Zakaj tukaj je taku odločenu: Hočeš li ti Bogu služiti, taku se tu ne more na obeno drugo vižo zgoditi, temuč de ti Boga inu tvojga bližniga lubiš.

En siln vuk od te narvissokeiše zapuvidi.

2247 | Mt 22,37–39; Mr 12,30–31; Lk 10,27.

Le-ta vuk bode na sodni dan en silnu oster inu tard urtel ali sodbo obudil, zakaj

na XVIII. nedello po S. Troyci.

kaj kaj se je v papeštvu zgudilo, tu en vsakateri dobru vej, kateri je Bogu hotel služiti, ta nej zmisli na te Desset zapuvidi, temuč on je postal en menih, je tekel v Rym, v Šant Iacop, je klical na le-tiga ali na uniga svetnika, je niemu služil s postejnem, s praznovainjem etc. Takovu se je taistikrat djalu ali imenovalu ena Božja služba.

Ampak služiti se pravi, kadar ti sturiš, kar se tebi ukaže, zatu more ti mu taku ostati, de kateri hoče Bogu prov služiti, ta more sturiti, kar njemu Bug zapovej, nikar kar se njemu dobru zdy. Kaj se pravi Bug? Le-tukaj pissanu stoji, kadar ti hoč Bogu služiti, de tebi nej potreba deleč po tem jiti inu teči ni veliku denarjev zatu dati. Lubi Boga inu tvojga bližniga. Koku bi pak Bug mogel svojo službo tebi bliže položiti inu bulši kup dati, kakor le taku, kadar ti tvojga bližniga lubiš inu njemu vse dobru sturiš, de je Bug zatu hoče deržati, kakor de bi je ti njemu bil sturil? Tu je en čuden vuk, kadar ti tvojmu bližnimu dobru sturiš, de je tu ena Božja služba inu je Bogu samimu sturjenu.

Takov vuk, pravim jest, bode na sodni dan cilu eno čudno larmo ali nepokoj sturil, zakaj ty pregrešni (pravi Christus sam) poreko: »Kadaj smo my tebe vidili lačniga ali žeiniga?«²²⁴⁸ Ali Christus bode odgovoril inu poreče. »Kar vy tem narmanšim od teh mojih neiste sturili, tu vy meni neiste sturili.«²²⁴⁹ De je taku cilu gvišnu inu odločenu, kadar ty enimu ubozimu karsčenu eno sraico, eno sukno, ja, tudi en merzel trunk vode daš, tu si ti Christusu dal inu nejma nihče mej tem en rezlotik sturiti.

Nej li uže pak tu ta zali Hudič, de my le-tu pustimo mimu jiti inu ga ne spomislimo, kir bi my našimu GOSPUDE Bogu samimu taku lahku mogli služiti inu je vener ne sturimo? My mislimo, kadar bi my vejčili, kej bi se mogel Christus najti, my bi hoteli k njemu teči inu k njemu nesti vse, kar bi my imejli. Ali kaj je potreba takovih missal? Tar vsaj my le-tukai slišimo, ta druga zapuvid je tej prvi glih.²²⁵⁰ Tukaj more ja rejs biti, de je naš GOSPUDE hoče rad gori vzeti inu zatu spoznati, kakor de bi se njemu bilu zgudilo, kar my našimu bližnimu sturimo.

»Ia,« ti praviš, »naš Bug je v nebi«, ali tu ne škoduje, on je tudi le-tukaj ozdolaj na zemli, zatu kadar ti vidiš eniga karsčenu nadlugo terpejti, taku ti imaš vejčiti, de Christus nadlugo terpy, inu tvoje pomuči potrebuje, kakor on sam pravi, on hoče na sodni dan čez naš tožiti, de smo my njega pustili lakoto inu žejo terpejti.

Ali kakor je rečenu, tu je en velik jamer, de my le-ta vuk taku čist imamo inu ga vsaj cilu iz misli pustimo, kakor de bi bila zgul laža inu baisni. Takova nevera inu nepokorsčina se s tém ne bode pustila izgovoriti, de bi hoteli reči, my bi tu ne bily vejčili. Zakaj le-tukaj slišimo, de ta druga je tej prvi glih,²²⁵¹ zatu kateri tiga bližniga lubi, ta Boga lubi. Onu bode tudi za tiga volo ta urtel na sodni dan taku sodil: »Kadar bi ti bil tvojmu bližnimu služil, taku bi ti bil meni služil inu jest bi tu tebi bil hotel bogatu plačati ali jest bi bil za tvojo stran moral umrejeti inu konec uzeti.« Pred takovim urtelnom bi se my imejli varovati, zakaj po le-tim bode tu večnu ferdamnanje prišlu.

V tem papeštvu je tu ena cilu gmain reič bila, de ty stari jezdic, vojsčaki, bessedniki inu tem glih ludje, katerim se je zdelu, ony bi v enim ferdamlivim stanu bili, so djali, ony so dosehmal timu svitu služili, ony bi uže hoteli začeti inu Bogu služiti, za tiga volo so nyh veliku tekli v te kloštre inu so menihi postali. Ali tu je enu Hudičevu zapelainje bilu, zakaj kateri hoče Bogu služiti, ta se neima v en kott zaleisti, temuč mej ludmy ostati inu nym služiti, s čimer on premore, inu gvišen biti, de s tem Bogu služu, zakai on je tu zapovedal inu

hh 3 djal:

Kai se pravi Bogu služiti.

En težak urtel tiga sodniga dne.

2248| Mt 25,44.

2249| Mt 25,45.

Koku ludie mogo Bogu služiti.

2250| Mt 22,39.

2251| Mt 22,39.

Božja služba v papeštvu.

Izlaga tiga evangelia

2252| Mt 22,39.

dial: »Tu druga je tej prvi glih.«²²⁵² S tem meniškim lebnom pak njemu ne bode služenu, zakaj on nej le ništer od tiga zapovedal, temuč je tudi zupar to lubezan inu zupar to pravo Božjo službo, od kateriga ta GOSPUD le-tukaj pridiguje inu ta isti prepoveduje.

2253| Ps 50,8–10.

Taku se je per teh Iudih tudi godilu, ty so svojmu bližnimu vse hudu sturili inu so mejnili, kadar bi ony le veliku krav inu telc zaklali, taku bi je ony bily dobru opravili. Ali kaj pravi naš GOSPUD Bug v tem 50. psalmi²²⁵³? »Za tvojga offra volo jest tebe ne štraffam, tar vsaj so tvoji žgani offri sicer vselej pred mano. Iest ne hočem od tvoje hiše iuncev vzeti ni kozzlov iz tvoje štale, zakaj vse zvyrine v tem gozdu so moje inu tudi ta živyna, katere veliku tavžent na teh hribih hodi.«

Božja služba
v tej iudovščini.

Taku on pravi na drugih meistih več, on ne potrebuje nyh zlata, nyh templa inu družiga nikar. »Temuč kadar ty meni hočeš služiti, taku jest tebe vižam h tvoimu bližnimu. Ti imaš ženo, otroke, družino, sossede, fyršta, gospuda, vse žlaht stanuve, per teh ti zadosti k opravilu naideš, tukaj ti meni služi. Aku tvoje dete ne hoče pokornu inu brumnu biti, vzami hitru šibo v roke, tepi redle inu vesselu. Aku ta družina ne hoče prov sturiti, štraifaj jo ali njei dauri pokaži. Ie li tvoj sossed ubog, režalen, bolan služi inu pomagaj mu, troštai ga, bodi tvojmu fyrštu volan inu pokoren, taku si je ti meni sturil.«

De pak takovu ne hoče v naše serce jiti, tu je usmilenu, zakaj kar smo my zupar Boga greišili inu krivu sturili, tu on nam ne hoče perrajtati, temuč odpustiti, aku my našimu bližnimu služimo inu njemu dobru sturimo, taku tu Bug hoče zatu deržati, de smo je njemu sturili, on je nam hoče bogatu poverniti. Kateri bi uže ne vejdl, kaj bi ta svejt ž njegovim rovnainjem bil inu koku on ni za Božjo oblubo ni sa njegovu priteinje ne mara, ta bi se le-tukaj tiga imel navučiti. Zakaj kaj sture purgarji inu kmetiči družiga, kakor de ony našiga GOSPUDA Boga prez vsiga strahu v obličje biejo, težejo, inu z nogami teptajo? Potehmal en vsakateri le s tem okuli hodi, koku bi on mogel bogat biti inu svoj kup gmerati, si pojdi timu bližnimu kakor hoče, on si per tem umerje ali konec vzeme.

2254| Mt 25,44.

Kateri bi mogel verovati, kar on svoimu bližnimu stury, de je Bogu stury, ta bi se iz serca pred takovo nezveščino tiga svita imel prestrašit. Ali tukaj nej nikogar, kateri bi tu veroval, de je tu reis. Kakor ta GOSPUD, Mat 25,²²⁵⁴ sam pravi, de ty pregreišni na sodni dan poreko: »GOSPUD, kadaj smo my tebe vidili lačniga ali žeiniga?« Ali tu nym ne bode pomagal. Zakaj ravnu kakor ta GOSPUD le-tukaj pravi: »Ta druga zapuvid je tej prvi glih.«²²⁵⁵ Taku Christus tudi tamkaj poreče: »Kar vy neiste sturili enimu mej le-temi maihinimi, tu vy tudi meni neiste sturili.«²²⁵⁶

2255| Mt 22,39.

2256| Mt 25,45.

Tu je ta prvi vuk iz tiga današnega evangelia. Bug, ta daj, de ga my k serci vzamemo, de bi en vsakateri na svojga bližniga pogledal inu mu rad pomagal inu veroval, de kadar on njemu služi, tu je Bogu služenu. Taku bi ta svejt poln Božjih službi bil. En hlapec v štali, ena dekla v kuheini, en hlapčič v šuli, ty bi bily zgul Božji hlapci, kadar bi ony takovu s flissom sturili, kar nym od očeta inu matere, od gospudov inu frau v hiši sturiti bode naloženu. Taku bi ena vsakatera hiša ena prava cerkov bila, v kateri bi se ništer družiga kakor zgul Božje službe opravljale inu dopernašale.

Verni mogo iz svoje
hiše cerkov sturiti.

Ali tiga ne hoče nihče k serci vzeti, nihče ne hoče timu bližnimu služiti, en vsakateri gleda le, koku on sam sebi služi inu svoj nuc ali prid šaffa. Zakaj glih ravnu kakor bi ludje skuzi tiga bližniga lubezan mogli Bogu služiti, taku služi ta svejt timu Hudiču, kadar on za tiga bližniga lubezan cilu nič ne mara, takovu pak bode en hud konec vzelu. Zakaj koku bi vsaj imejlu tu našimu

mu

na XVIII. nedello po S. Troyci.

mu GOSPU DU Bogu dopasti, kadar je on svojo Božjo službo nam taku blizu pernessel, de bi en vsakateri iz svoje hiše inu kamre mogel eno zlato cerkov sturiti z zgul smaragdom inu s perlini cyrano inu my vsaj tu svojevolnu pustimo inu hočmo raiši Hudiču služiti kakor Bogu?

Zatu vučite se le-tukaj, de kateri svojmu bližnimu h bulšimu služi, ta ne služi le svojmu bližnimu, temuč Bogu samimu v nebi. Zakaj le-tukaj slišimo, de se Bug takove službe hoče an vzeti, kakor de bi se tu njemu samimu bilu zgudilu, sicer bi Christus nikar ne rekal: »Ta druga zapuvid je tej pervi glih.«²²⁵⁷

Kar se bližnimu dej, se Bogu dej.

2257 | Mt 22,39.

Kateri se pak timu ne hoče pustit pergnati, de bi on le-tukaj na zemli enu nebesku krajlestvu mogel narediti inu eno Božjo hišo ali cerkov iz svoje lastne hiše inu stanu sturiti, ta od njega pusty. Zakaj ravnu kakor bi si ti le-tukaj en paradiž inu nebu mogel sturiti, kadar bi ti tvojmu bližnimu služil, (zakaj tu istu se pravi Bogu v nebi služenu) taku kadar ti tvojmu bližnimu nikar ne služiš, ti sam sebi en pakal na zemli sturiš, zakaj ti služiš timu Hudiču, kateri v pakal sliši inu ne ležy na tem, aku lih ti tiga še ne vidiš ni ne počutiš, onu se bode s čassom vse našlu, de je ti bodeš vidil inu počutil inu bodeš jo jo inu ve sam čez sebe inu čez tvojo veliko nepokorsčino vpyl inu šrajal. Zatu bi potreba bilu, de bi se my tiga dobru vučili inu se vselej lubeznivi pruti našimu bližnimu deržali, zakaj h timu je nam Bug dal usta, ocy, roke, noge, denarje, blagu, pamet inu drugu, de my moramo po takovi njegovi zapuvidi sturiti inu se v njegovi službi deržati.

Ty neverni sture sebi en pakal, ker bi ony mogli tu nebu imejti.

Ravnu pak kakor le-ta vuk od te lubezni Božje inu tiga bližniga v le-ta leben le-tukaj na zemli sliši, taku sliši ta drugi vuk, čiga Syn je Christus h timu, de se my imamo vučiti, koku my po le-tim lebni v en bulši inu večni leben moramo priti. Zakaj tu nas ne bode v nebu perpravilu, de my vejmo, koku my imamo Boga inu našiga bližniga lubiti, kadar my lih takovo lubezan s témi delli začnemo, kakor my narbuile moremo, kakor so teh farizejev misli stale, ty so je zatu deržali, kadar bi ony Moizessa imejli, taku bi ony dajle ništer več ne potrebovali.

Vprašainje, čiga syn je Christus.

Ali Christus da nam le-tukaj na znanje, de takovu ne bode k večnimu lebnu pomagalu, my moremo več sturiti inu se prov vučiti, kaj je Christus inu čiga je on syn. Ty farizei so dobru vejdili, de bi on Davidov syn imel biti, ali na tem Christus ne pusty le-tukaj zadosti biti, urzah, kadar bi Christus nikar več kakor Davidov syn ne bil, taku bi on moral tudi kakor David umrejti inu le enu potelesnu krajlestvu imejti, ali Christus ima enu večnu krailestvu inu David, njegov oča, imenuje njega v duhi eniga GOSPUDA. Koku se uže hoče rajmati, de bi Christus kmallu Davidov syn inu Davidov GOSPUD imel biti?

Tu je uže tu vprašainje, na kateru ty farizej neiso mogli odgovoriti, kakor še na ta današni dan oben Iud na tu istu ne more odgovoriti. V takovim vprašainju se ništer ne sliši od bližniga, od te lubezni ni dobrih dell, temuč le zatu je djanu, de se my vučimo, čiga syn je Christus. Kateri takovu vej, ta ne bode tiga potu k večnimu lebnu mogel greišiti. Zakaj onu nej zadosti k večnimu lebnu, de my to postavo inu kar my imamo sturiti znamo. Urzah, ona ima tudi s tem djanjem dopolnena biti, tu se pak bode per nas cilu kassnu našlu, potehmal naša serca so greišna inu huda, zatu more raven tiga biti, de se ljudje s flissom vuče, kaj je Christus. Za tiga volo postavi ta GOSPUD svoje vprašainje le taku: Ony imajo njemu povejdati, čiga syn je Christus, kateri je po tem mes-sej Davidov syn bil. Ali kadar njega David nikar eniga synu, temuč svojga GOSPUDA imenuje inu eniga takiga GOSPUDA, kateri sidy na
desnici

Izlaga tiga evangelia

desnici Božji inu katerimu Bug hoče vse njegove sovražnike h podnužju njegovih nug položiti, s takovim vprašainjem hoče ta GOSPUD te Iude inu nas vse gori obuditi, de ony Christusa za vissokeišiga imajo deržati inu z drugimi očyma gledati, kakor de bi on le Davidov syn imel biti, zakaj on je tudi Davidov GOSPUD, tu je on nej le en človik, temuč risnični inu pravi Bug v večnosti od Očeta royen, sicer bi njega David obeniga GOSPUDA ne imenoval, kadar bi on nikar več kakor en človik inu le Davidov syn bil. Zakaj David je teh narvejših svetnikov eden inu ta narvučeniši krajl inu on vener Christusa imenuje, kateri je njegov syn, eniga GOSPUDA.

Kakor de bi hotel David reči inu fray očytu spoznati: »O, moj syn je deleč čez mene, jest sim tudi en krajl inu bom njegov oča imenovan, ali on je moj GOSPUD inu en takov GOSPUD, kateri na desnici Božji sedy inu iz Božje zapuvidi gospoduje čez vse svoje sovražnike.« Zakaj kadar je on en človik, taku se dobru izrajta, kaj on za sovražnike ima, zlasti tiga Hudiča inu to smert, kakor s. Paul, I. Corinth. 15.,²²⁵⁸ iz tiga psalma tudi pričuje. Ima li uže ta Hudič inu smert le-timu synuvi Davidovimu k nogom ležati, de je on nyu GOSPUD, taku more biti, de je ena Božja krafft ali muč inu vsigamočnost v le-tim synuvi Davidovim, sicer bi on taku malu mogel kakor drugi človeki tej smerti inu Hudiču kaj dobyti.

2258| 1 Kor 15,25–26.

Ta postava.

Taku pela nas ta GOSPUD na ta pravi pot k večnimu lebnu. Ta postava je en silnu dober, nucen inu potreban vuk, zakaj ona nas viža, kaj my imamo sturiti, kadar my Bogu hočmo h dopadeinju živejti, njemu služiti inu tiga greiha štraifingi ubeižati. Ali takov vuk služi le v le-ta potelesni leben. Aku pak Iudje imajo po le-tim potelesnim lebnu tudi v ta večni priti, h timu te postave vuk ništer ne služi. Urzah, k lebnu my ne moremo priti, samuč de smo vseh greihov fray inu prosty. Aku uže lih ta postava h timu služi inu je h timu dana, de bi Iudje teh greihov mainje imejli sturiti, taku vsaj ty greihi s tem ne bodo doli položeni. Zatu morajo Iudje čez to postavo en drugi vuk imejti, kateri nam kaže, koku my imamo od teh greihov prosti biti. Zakaj kir my to postavo ne moremo popolnoma deržati, taku ta postava h timu pomaga, de my eno hudo veist imamo inu za teh greihov volo se moramo Božjiga serda inu sodbe bati.

Ta evangelion.

Zupar takovo nesrečo, katero ta postava v tej veisti naredi, služi le-tu vprašainje, de se ti vučiš, kaj je Christus inu kaj je sturil. Tukaj pravi Christus sam, nn nej le Davidov syn, kakor so njega ty Iudje deržali, temuč on je tudi Davidov GOSPUD, tu je večni inu pravi Bug. Kaj je on pak sturil? On se je svojga bogastva izpraznil, kakor Paulus, Philip. 2.,²²⁵⁹ pravi, inu človik postane, umerje na tem stebly tiga svetiga criža. Zakaj tu? Zatu, de je on tu iagne Božje, tu je ta offer, kateri je Bug sam za tiga svita greih ordnal. Kadar je on uže umerl inu vstal na tretji dan zupet od teh mertvih gori v en večni leben inu sedy na desnici Božji. Tu se my imamo od Christusa vučiti inu dobru merkati. Zakaj kateri le-to kunšt umej ali zna, timu je pomagano, kateri nje ne umej, ta more v greihih inu v smerti konec vzeti inu poginiti.

2259| Flp 2,7–8.

My smo vsi greišniki.

Urzah, my smo vsi greišniki inu ta postava nam nikar le od greihov ne pomaga, temuč nas zatoži pred Bugom inu stury nas stuprov h pravim greišnikom, tu my obtečimo inu ne moremo za našo stran ni nazaj ni naprej. V greihih smo početi inu royeni inu čedajle my živimo, s tem več ta greih z nami raste inu gori jemle, zakaj on nam nej gori naložen kakor ena butora, katero bi my mogli doli položiti inu od nas vrejči, on nam tičy v muzgi inu v kosteh, za tiga volo nam obeniga pokoja ne pusty, kakor my moramo spoznati, kadar my le hočmo te očy prov odprejti inu sami noter v naša serca pogledati.

Tukaj

na XVIII. nedello po S. Troyci.

Tukaj je ta edina pomuč, de se my vučimo, gdu je Christus, zakaj kadar ti nerpoprej veiš, gdu je on, inu potle tudi slišiš, kaj on sturi, taku je tebi pomaganu. Urzah, si li ti en ubog greišnik, kateri je zupar Božjo volo veliku greišil, taku gledaj sem. Le-tiga Christusa je Bug poslal, de on ima za te greihe terpejti inu plačati, kaj bi se pak ti hotel za ta dolg kumrati, kateriga je en taku bogat Gospud nase vzel inu je je uže tudi opravil inu plačal? Zatu le na tem ležy, de se ti takoviga terpleinja inu smerti z močnym zavupainjem an vzameš inu troštaš.

Koku my od greihov prosti bodemo.

Taku imamo my vsi to smert pred nami, tej nihče ne more ubeižati ni se od nje odtetti, on si bodi taku mogoč, močan, bogat, moder inu svet, kakor on kuli hoče. Ali od kod ta smert pride? Ona je teh greihov šold ali lon, Rom. 6.²²⁶⁰ Nu, taku si ti slišal, kej my odpusčainje teh greihov najdemo, nigdir drugdi, kakor per Christusi, kateri je zanje umerl etc. Ta jsti Christus, kakor je on umerl, taku on v tej smerti nej ostal, temuč je od te smerti zupet gori vstal. Tu je ja enu znameinje, de je on tudi čez to smert en GOSPUD.

Koku my od te smerti prosti bomo.

2260| Rim 6,23.

Zatu ravnu kakor ti skuzi njega odpusčainje téh greihov imaš, taku vupaj tudi skuzi njega ta večni leben, de on tebe na sodni dan tudi potelesnu bode zupet gori obudil inu tebe bode vekoma izveličaniga sturil. Tu se pravi Christusa prov spoznati inu vejdti, čiga syn je on, zlasti en syn Davidov, zakaj on je en človik, ali vsaj tudi en GOSPUD Davidov, kakor ta, kir na desnici Božji sedy inu ima svoje sovražnike, greih, smert inu pakal, kakor enu podnužje k svojem nogom, zatu kateri zupar takove sovražnike pomuču potrebuje, ta jo ne ysči per Moizessu, skuzi to postavo, skuzi svoja della ali brumo, temuč per tem Synuvi inu GOSPUDU Davidovimu, tukaj jo on bode gvišnu našil.

Takoviga ty sleipi farizeji ne vejdo, zatu za Christusa ne marajo, ony na tem zadosti imajo, de iz te postave vejdo, koku se ima Bug inu ta bližni lubiti. Ker je vsaj ne mogoče, de bi ludje mogli Boga spoznati, veliku majnje, de bi mogli Boga lubiti, samuč de Christusa znajo, kakor on pravi, Math. 11.²²⁶¹ »Nihče ne zna tiga Očeta, temuč le ta Syn inu komer ga ta Syn hoče rezodeti.«

Boga nihče ne more lubiti, samuč de Christusa spozna.

2261| Mt 11,27.

Inu je tu tudi en urzah, de ta GOSPUD zdaj z le-tim vprašainjem naprej pride, kakor de bi on hotel reči: »Tu vy dobru veiste, de se Bug ima lubiti, ali gvišnu ne bodete vy Boga nikuli več prov iz cejlga serca, iz cejle duše inu iz cejle pameti lubili, samuč de vy Christusa prov spoznate inu veiste, gdu je on, zakaj koku se more sicer vejdti, kaj je Bug nam za gnado inu milost izkazal? Onu nej enu zleht ali maihinu, de je Bug nas stvaril, tellu inu leben inu vse dal, ali takovu vse služi nam le en maihin čas, dokler my le-tukaj na zemli živemo.«

Tukaj pak vidimo my to veliko neizrečeno dobruto te milosti Božje inu gnade, de Bug svojga edinorojeniga Synu nei šonal, temuč da njega v to smert, tiga križa za nas, de my od greihov odrešeni skuzi njega vekoma imamo živejti, tu je ena večna, neizrečena, neizgruntana lubezan inu gnada, kattere oben človik ne more vejdti, samuč de zna Christusa, za tiga volo ne bode tudi nikuli več Boga prov mogel lubiti. Taku my vidimo, kaj ty farizeji inu pissarji na svojem vprašainju inu izkušovainju dobe. Druziga ništer, kakor de nje Christus očitu pred vsemi prepriča, de ony od te lubezni Božje veliku vejdo praviti, ali nikar ene yskrice od nje v svojem serci neimajo, potehmal ony Christusa ne znajo, aku ony pak Boga ne lubio, kateri je nym tulikain veliku gnad inu dobriga izkazal, koku ony mogo ali hote tiga bližniga lubiti, kateri nyh pomuču potrebuje, kir nym ništer dobriga ne more izkazati za volo njegoviga pomankainja inu ubuštva.

Zatu si my imamo njegov vuk pustit lub biti inu Boga iz serca zain zahvaliti, de my nikar več v eni takovi veliki slipoti ne tičimo kakor poprej v tem

Izlaga tiga evangelia

papeštvi inu ty Iudje le-tukaj, temuč ta vuk od Christusa čist imamo, skuzi kateri my nikar le vejmo, koku imamo od greihov prosty inu izveličani biti, temuč my tudi preimemo skuzi ta tiga Svetiga Duha, kateri naša serca skuzi takov vuk peržene, de my začnemo Boga inu tiga bližniga prov inu iz serca lubiti. Tu nam vsem daj naš lubi GOSPUĐ Christus Jezus, amen.

NA DEVETNAISTO

NEDELLO PO S. TROYCI,

EVANGELIUM MATH.

IX. CAP. ²²⁶²

2262| Evangelij po Mateju 9.

2263| Mt 9,1–8.

2264| Mr 2,3; Lk 5,18.

N ²²⁶³ *As GOSPUĐ Jezus je stopil v en čoln inu se je zupet sem čez prepelal inu je prišal v svoje méstu. Inu pole, ondi so k njemu pernesli eniga od Božjiga šlaka udarjeniga, na eni posteli ležečiga. ²²⁶⁴ Inu kadar je Jezus nyh vero vidil, je rekal h timu od Božjiga šlaka udarjenimu: »Bodi dobre volje, moy syn, tvoji greihi so tebi odpusčeni.« Inu pole, eni mej pissarji so samy per sebi djali: »Le-ta Boga šentuje.« Kadar je pak Jezus nyh misli vidil, je djal: »Zakaj taku hudu mislite v vaših sercih? Kateru je lažeiši reči: 'Tebi so tvoji grejhi odpusčeni?' Ali reči: 'Vstani gori inu hodi?' De bote pak vejdili, de tiga človeka Syn ima muč gréhe odpusčati na zemli,« je on rekal h timu od Božjiga šlaka udarjenimu: »Vstani, vzdigni tvojo postelo inu pojdi domov.« Inu on je gori vstal inu je šal domov.*

na XIX. nedello po S. Troyci.

*mov. Kadar je ta folk tu vidil, se je začudil inu je Boga častil, kateri je tako muč človekom dal.*²²⁶⁵

Z tiga današniga evangelia imamo susseb merkati to gnade polno pridigo, katero je Bug tem človekom dal, de my mej sabo le-tukaj na zemli moremo reči: »Tebi so tvoji greihi odpusčeni.«²²⁶⁷ De se my s témi brumnimi ludmy le-tukaj tudi začudimo inu Boga iz serca zatu zahvalimo, de je on takovo oblast tem človekom dal. Zakaj tu je risničnu ena velika oblast, de en karsčenik h timu drugimu more reči: »Moj brat, ne prestraši se, ti imaš eniga gnadliviiga ali milostiviiga Boga, veruj le-tej oblubi, katero jest tebi sturim v tem imeni Jezusevim, taku onu ima gvišnu reis biti, kakor de bi bil Bug sam h tebi djal: »Tvoji greihi so tebi odpusčeni.«²²⁶⁸

Takova oblast se je skuzi GOSPUDA Christusa, kakor my slišimo, začela inu je potle per nas človekih ostala, susseb per teh, kateri so v ti službi inu to zapuvid imajo, de ony ta evangelium, tu je pokuro inu odpusčainje teh greihov, v tem imeni Jezusevim imajo pridigovati. Drugi karsčeniki, aku ony lih te službe nejmajo, taku vener v tem času te nadluge ali potrebe, imajo tudi to zapuvid tebe troštati, kadar si ti za tvojeh greihov volo cagov, inu h tebi reči: »Kaj se kumraš? Iest kakor en karsčenik pravim tebi, ty sam sebi krivu sturiš, Bug tebi nej nemilostiv, skuzi Christusa se imaš ty vse gnade k njemu zanesti etc.« Takovih besseid se ti imaš taku gvišnu troštati, kakor de bi je Christus sam v lastni personi od nebes govuril.

Taku uže na tem vse ležy, de se tvoje serce takove oblube an vzame inu jo za reis deržy, de Bug tebi za Christusevo volo hoče milostiv biti. Kakor my le-tukaj vidimo s tem od Božjiga šlaka udarjenim. Tiga opomina ta GOSPUD na pervu k veri, ker on pravi: »Bodi serčan moj syn, nikar ne cbiuvljaj, tvoji greihi so tebi odpusčeni.«²²⁶⁹ Kakor hitru ta od Božjiga šlaka udarjeni takovi bessédi veruje, taku so bily njemu njegovi greihi risničnu odpusčeni.

Na le-to vižo moramo my še na ta današni dan k odpusčainju teh greihov priti, de my to bessédo ysčemo inu tej isti verujemo. Zatu kadar en farmošter ali v potrebi inu v nadlugi en drugi karsčenik h tebi pravi: »Bug se ne serdy s tabo, le se ti ž nym ne serdi. Zakaj za svojga Synu Jezusevo Christusevo volo je on tebi vse tvoje greihe odpustil, taku ti imaš zo vso močjo takovi oblubi verovati inu bi se poprej imel pustit rezdrejti, kakor de bi ti na njej hotel cbiuvlati, zakaj aku ti cbiuvlaš, taku tebi ta absolutia ali odpusčainje ništer ne pomaga, kadar bi lih Bug zo vsemi svojemi angeli takovo absolutio sam z vusti čez tebe rekal.« Zakaj kir ta vera nej, tu ludje našiga GOSPUDA Boga zmerjajo eniga lažnika, kakor de bi ne bilu reis, kar on nam oblubi inu je nam ne hoče izkazati inu deržati. Pred takovo nevero inu greihom nas ta lubi Bug milostivu obarui. Aku je lih ta Hudič en sussebni moister na tu inu nas prejd inu prejd s tem izkuša, de my našiga GOSPUDA Boga radi na laže stavimo, tu je de my Božji oblubi neradi verujemo.

Kadar pak tu serce veruje, taku ty ludje našiga GOSPUDA Boga časte s to narvissokeišo častjo, katero on narraiši ima. Zakaj ony njega derže za risničniga inu za eniga takiga GOSPUDA, kateri ne more lagati, kadar on lih od nemogočih ričy govory. Zatu GOSPUDU Christusu na le-tih človekih zlasti le-tu dobru dopade, de ony enu močnu zavupainje k njemu imajo, on bode timu od Božjiga šlaka udarjenimu pomagal, za tiga volo ga priaznivu ogovory: »Moj syn, ty si bolan, ta Hudič je na

ii 2 tebe

2265| Mr 2,5–12; Lk 5,20–26.

2266| Leta /15/33,
na Luthrovem domu.

2267| Mt 9,2; Mr 2,5; Lk 5,20.

2268| Mt 9,2; Mr 2,5; Lk 5,20.

Anno 33. domi suæ.²²⁶⁶

Človéki imajo oblast
greihe odpusčati.

2269| Mt 9,2; Mr 2,5; Lk 5,20.

Skuzi to vero na to
bessédo pridejo ludje
k odpusčainju
teh greihov.

Kateri ne veruje,
ta nepoštuje našiga
GOSPUDA Boga.

Kateri veruje, ta Boga
poštuje.

Izlaga tiga evangelia

tebi le-tu sturil inu Bug je tu istu za tvojih greihov volo pustil se zgoditi.« Tedaj pride prestrašeinje inu ena slaba veist, de ti misliš: »Ah, Bug se z mano serdy, kam hočem?« Zakaj tu je po nature, kadar se Božja štraifinga pusty viditi, de se zdajci prestrašimo. »Ali moj syn, ne pusti pregloboku takovih missal v tvoje serce priti, nikar taku ne misli: 'Kaj Bug za mene mara? Gdu vej, aku on meni hoče milostiv biti ali nikar? Zakaj kaj sim jest pruti Bogu.' Odgovor: Ne gledaj na tvojo bolezan, temuč poslušaj, kaj jest tebi pravim, zlasti de so tebi tvoji greihi odpusčeni. Zatu ty taku misli, sklučeinje tja, sklučeinje sem, moji gréhi so meni odpusčeni. Na takovi veri nejma mene ni sklučeinje ni druga bolezan mamiti ali motiti.«

Besseda inu vera morajo vkupe biti.

Taku ima ta besséda inu vera lipu vkupe ostati, zakaj obenu ne more prez tiga družiga biti. Kateri veruje inu te besseide nejma, ta veruje kakor Turki inu Iudje, ty imajo to vero, Bug je gnadliv inu milostiv, ali onu nym faly inu manka na tej oblubi, zakaj Bug ne hoče izvunaj Christusa milostiv biti. Taku kateri to bessédo ima inu te vere nikar, per tem tudi ta besséda ništer ne opravi, de taku ta besseda inu vera so zakonsku vkupe poročene inu se obena od druge ne pusti ločiti.

Vera prez te besseide ništer nej.

En švuermer ali falš vučnik veruje, de ima še čez štiri tedne ta sodni dan priti. Takova vera je zgul laža, zakaj onu nej obene Božje besséde per njej. Ta Turk veruje, on hoče svojga Mahometa k izveličainju užyti, ali tu je zgul laža, zakaj onu nej obene Božje besséde per tem. Taku veruje ta papež tudi, en karsčenic more sebi z lastnimi delli v nebessa pomagati, ali tu je ena falš vera, zakaj onu manka na bessedi inu na oblubi. Taku onu dobru more biti, de ludje eno vero imajo, tu je ony se na kaj zaneso inu na nekaj vupajo, ali kadar na bessedi manka, taku tu nej obena prava vera, temuč ena negruntana, falš maininga, iz katere nikuli več ništer ne bode.

Karsčeniki imajo to bessédo inu vsai ne mogo zadosti verovati, ta porodni greih nyh mami.

Nam karsčenicom pak ne manka ništer na bessédi, zakaj to bessedo imamo my od Božje gnade pravo inu čisto, na veri nam pak manka, de my nikar taku terdnu na tej bessédi ne moremo deržati, kakor bi imejli, ker vsaj uni prez besséde terdnu inu močnu mogo verovati. Tu vse stury ta Hudič inu ta porodni ali erbovi greih, ta vleiče nas taku od besséde inu od te risnice k laži, zatu je velike muje potreba, kadar lih to bessédo imamo, de se my tej neveri ubranimo, zakaj naše messu inu pamet ne hoče na to bessédo se deržati, aku bi imejlu verovati, taku bi to vero radu hotelu v rokah imejti.

Vera stury vessele.

H takovimu pomaga ta hudi duh tudi, de taku nigdir z nami naprej ne hoče, sicer bi imejla naša serca dobru vesselejša inu redliša biti. Zakaj prerajtaj ti, de bi je jest prov inu popolnoma mogel verovati, kar Christus le-tukaj h timu od Božjiga šlaka udarjenimu pravi, de je k meni inu h tebi v tem s. karstu tudi rečenu inu v tej absolucij, tudi v pridigi vsakdan bode oznanjenu, de bi se jest obeniga serda ni nemilosti k Bugi ne imel zanesti, ne meiniš ti, jest bi od vesselja po glavi hodil inu bi meni tu vse zgul cuker, zgul zlatu, zgul večni leben bilu? De se pak takovu ne zgody, je enu znamejnje, de nas ta stari Adam inu ta Hudič prejd inu prejd doli vlejčejo od vere inu od besséde.

Zatu se vuči, onu more obuje tu biti, to bessédo moreš imejti inu potle se s to vero na to bessedo deržati inu kulikur je mogoče na tej nikar cbiuvlati, tedaj ti imaš iméti vse, kar ta besséda tebi oblubi inu ti k ohranjenu telessa inu te duše potrebuješ. Kateri uže te besséde nejmajo, ty mogo lahko verovati. Urzah, tu je prez tiga ena v nas rojena huda natura ali navada, de my tej laži radi verujemo inu naše serce je vselej k lažom nagnjenu.

Taku

na XIX. nedello po S. Troyci.

Taku veruje ta papež inu njegova silnu družba na to mašo na teh svetnikov zaslužainje inu zaprošno, na klosterske zalube, pejtje, posteinje etc. Ali onu je ena falš, zlogana vera inu so (s sluvessom govoriti) kurbe inu lotri vkupe. Tu serce je ena kurba, ta falš vera je en loter. My pak kir, Bogu hvala, eno čisto neveisto imamo, (zakaj ta besséda je čista inu dobra) ne moremo taku močnu inu terdnu verovati, ker bi my vsaj spodobnu imejli terdnu verovati. Uni pak bi ne imejli verovati, zakaj ony te besséde nejmajo. Tu je našiga stariga Adama inu tiga Hudiča dolg, de smo my skuzi ta porodni greih od besséde, od te risnice na te laže padli. Taku se uže imamo iz tiga današniga evangelia vučiti, de my narpoprej to bessédo moramo imejti, potle imamo tudi terdnu na to isto verovati, taku je ona nam tedaj ena Božja krafft, skuzi katero my zadobimo odpusčainje teh greihov inu tu izveličainje, de my le-tukaj inu tamkaj pomuč inu trošt najdemo. Kadar pak ta besséda tu nej, taku moramo dobru tudi ena vera imejti, kakor ty zacramentirarji, vvidertauferji, Turki, Iudje inu papežniki eno vero imajo, ali ona je ena vera prez besséde, katera je nam vsem narojena skuzi Adamov padec, tu je ena lažniva vera, h kateri my od nature smo veliku bule inu lahkeiše kakor k Božji bessédi nagneni.

Kadar je uže naš lubi GOSPUD Christus timu od Božjiga šlaka udarjenimu taku pridigoval inu njemu njegove greihe odpustil, taku ty pissarji začnejo inu mislio, Christus šentuje Boga, de on hoče greihe odpustiti. Takovu je tudi en potreben štuk, na katerim nam veliku ležy, zatu ga my tudi s flissom imamo merkati. Zakaj tu se vidi na vseh švuermerjih, rotyrarskih duhuvih inu falš vučenikih, de so ony vsi v tej nezastopnosti inu prov ne zastopio, koku ty greihi bodo odpusčeni. Inu vprašaj ti papeža inu vse njegove doctorje, taku ony tebi ne bodo mogli povejdati, kaj ta absolucia opravi. Zakaj na le-tim vukej obstoji tu cejlu papeštvu, de ta gnada bode timu človeku dana skuzi enu skrovnu opravilu ali dellu, kateri h timu hoče priti, tiga more greivati, on se more izpovedati inu zadosti sturiti. Kadar se vpraša, kaj ta absolucia inu ty kluču sture, pravio ony, de je ena vunainja ordninga, katera v tej Cerkvi bode deržana, stavio taku tu odpusčainje teh greihov nikar na to bessedo inu na to vero, na kateri vse more postavlenu biti, temuč na naše grevainje, spovedainje inu zadosti delainje. Ali takovu je en cilu lažniv vuk, skuzi kateri bodo ty ludje zapelani inu na ta krivi pot vižani.

Taku pravio ty vvidertauferji tudi: »Kaj bi imel ali hotel ta karst k odpusčainju teh greihov sturiti, vsaj je on le ena roka polna vode?« Odgovor: Ta Duh je more sturiti, aku my prov imamo od greihov čisti biti, ta voda tiga ne more sturiti. Vlejčejo taku odpusčainje teh greihov tudi proč od besséde jnu ga ne hote pustit per tem ostati, kakor ty brumni ludje le-tukaj pravio, de je takova oblast tem človekom dana.²²⁷⁰

Ty zacrament švuermerji pravio tudi taku: »Onu je v tem zacramentu le kruh inu vinu, zatu se ne more odpusčainje teh greihov tukaj najti, ta Duh je more dati, tu messu nej ništer vrejdu ali h pridu.« In summa, oben rottirarski duh, oben far ni menih nej mogel tiga viditi, de odpusčainje teh greihov je ena oblast tem človekom dana, kakor le-tukaj v evangeliu stoji.

Zatu vuči se le-tukaj, de ti moreš taku od teh riči govoriti: »Jest tu dobru vejim inu spoznam, de le sam Bug te greihe odpusty, ali jest morem tudi le-tu vejediti, per čim je jest morem merkati, de so ty greihi meni odpusčeni, ali kaj je ta srejsda, skuzi katero ty greihi meni bodo odpusčeni.« Tukaj nas vuči tu Svetu pismu, mene, tebe inu vse karsčenike, kadar jest hočem tu odpusčainje teh greihov imejti, taku se jest ne morem v en kot possaditi inu reči: »Moj Bug,

ii 3 odpusti

Ludje lažom raiši verujo, Božji bessedi ne radi verujo.

Te rotte se vse motio na odpusčaniu teh greihov.

Vvidertaufferji.

Ty zacramentirarji.

Skuzi kaj ludje imajo odpusčainje teh greihov.

2270| Mt 9,6; Mr 2,10; Lk 5,24.

Izlaga tiga evangelia

odpusti meni moje greihe,« inu tedaj čakati, kadar en angel od nebes pride inu meni povej: »Tebi so tvoji greihi odpusčeni,« zakaj Bug oblubi, on se hoče per meni tu doli najti inu sam odpusčainje téh greihov meni oblubiti.

Takovu se zgody nerpoprej v tem svetim karstu, v tem istim je njegova zapuvid, de se jest imam karstyti v tem imeni tiga Očeta inu tiga Synu inu tiga Svetiga Duha. Inu je dajle per takovi zapuvidi le-ta obluba: »Kateri veruje inu bode karsčen, ta bode izveličan.«²²⁷¹ »Ia,« ti praviš, »vsaj je ta karst le voda?« Onu je reis, ali takova voda nej le sama, Božja besseda je tudi per njej. Taku kadar ti h tvojmu cerkovnimu služabniku ali vučniku greš, kateri tiga eno sussebno zapuvid ima, ali sicer k enimu karsčniku, inu pegeruješ, de on tebe potrošta inu te absoluirá ali prostiga reče od tvojeh greihov inu h tebi pravi: »Iest na mejstu Božjim oznanim tebi skuzi Christusa odpusčainje vseh tvojeh greihov,« le-tukaj ti imaš gvišen biti, de so tebi tvoji greihi skuzi takovo vunaino bessedo risničnu inu gvišnu odpusčeni, zakaj ta s. karst inu besseda ne bodo tebi logali.

Takovu se v tem papeštvu nej pridigovalu inu tiga še na ta današni dan oben papeški pridigar ne zastopi, zatu zahvalite vy Boga za takovo gnado inu se tiga vučite, de Bug hoče te greihe odpustiti. Ali koku? Drugači nikar, kakor le-tukaj stoji, de je on takovo oblast tem človekom dal. Kakor tudi Christus takovu le-tukaj začne inu potle zapoveduje, de se ima naprej v tej cerkvi do konca tiga svita taku deržati inu v njegovim imeni pokura inu odpusčainje teh greihov pridigovati.²²⁷²

De se taku en vsakateri vučy odpusčainje teh greihov per teh človekih inu sicer nigdir yskati, zakaj le le-tukaj se ima najti inu le-taku slove našiga GOSPUDA Christuseva zapuvid: »Risničnu, jest vam povém: Kar vy bote na zemli odvezali, tu ima tudi v nebi odvezanu biti,« Math. 18.²²⁷³ Item: »Katerim vy te greihe odpustite, tem so ony odpusčeni,« Ioan. 20.²²⁷⁴ Zakaj tiga Bug ne hoče terpejti, de bi en vsakateri sebi hotel ene sussebne šteinge ali lujtre v nebu scymprati ali sturiti, on hoče ta edini mojster ali cymmerman biti. Zatu aku ti hočeš odpusčainje téh greihov imejti, taku pojdi tja, pusti se karstiti, aku ti nejsi karsčen, aku pak si karsčen, taku ti spumni na to isto oblubo, katero je Bug tebi taistikrat sturil inu ne bodi neveren. Item, pojdi tja inu se zmyri ali spravi s tvojem bližnim, pegeruj potle to absolucio inu kadar ti slišiš, de se tebi v tem imeni Jezusevim odpusčainje teh greihov oblubi, taku ti tu verui, taku je ti risničnu imaš. Pojdi potle tudi h timu vissoku vrejdnimu zacramentu inu preimi tukaj tu tellu inu to kry Christusevo, de ty gvišen inu zagvišan bodeš, takov dragi šac tebi vela inu je tvoj lastan, de ga ty imaš uživati etc.

De taku ludje tiga s. karsta, absolucie, pridige inu zacramenta nej-majo ferrahtati, temuč odpusčainja teh greihov per nyh yskati inu prejeti. Zakaj h timu je Bug tvojga farmoštra, tvojga očeta inu mater inu tvojga bližniga karsčanskiga človéka poklical inu ordnal inu svojo bessedo v nyh usta polužil, de ti imaš trošta inu odpusčainja teh greihov per nyh yskati. Zakaj aku njo lih človeki govore, taku ona vsaj nej nyh, temuč Božja besseda. Zatu imajo ludje terdnu na to isto verovati inu njo nikar ferrahtati.

Kadar uže en cerkovni služabnik enu dejte karsty po tej zapuvidi Christusevi, taku ti ja slišiš le eniga človeka govoriti, kateri je za svoje persone volo taku dobru en greišnik, kakor si ti, ali on tu stury iz Božje zapuvidi. Zatu kadar on pravi: »Iest tebe karstim v tem imeni tiga Očeta inu tiga Synu inu tiga Svetiga Duha,« taku ti te iste bessede neimaš drugači poslušati inu gori vzeti, kakor de bi nje sam Bug bil govuril. Inu kadar se tebi v tej absolucij ty greihi odpusčajo, taku

2271| Mr 16,16.

2272| Lk 24,47.

2273| Mt 18,18.

2274| Jn 20,23.

Odpusčainje
teh greihov se ima
per teh človekih
yskati.

Pridigarji na Božjim
meisti keršuju
inu grejhe
odpusčajo.

na XIX. nedello po S. Troyci.

taku ti ne cbiuvljaj, temuč veruj, kakor de bi bil Bug sam takove besséde govuril. Zakaj Bug sam reče takov urtel čez tebe, de ti imaš od tvojeh greihov prust ali ledig biti.

De se ludje takoviga vuče inu vejdo, je vissoku potreba za teh sramotnih, prekletih rotyrarskih duhov volo, kateri ništer več ne vejdo inu ne zna-jo, kakor de vpyejo inu pravio: »Voda je voda, takovu my poprej dobru vejmo, nam nej potreba, de ony nas tu vuče.« Tiga pak ony ne vejdo, de je per takovi vodi ta besseda Božja, zatu ona nej več žleht voda, temuč ena Božja voda, katero ta cerkovni služabnik nikar ne da od sam sebe, temuč Bug je njo taku zapovédal dati za tiga volo, de ludje k Božjemu krajlestvi imajo druguč rojeni inu od greihov prosti biti. Ravnu uže kakor Bug to bessédo da, katera je njegova inu nikar naša besséda, taku on tudi daje to vero na to bessédo, zakaj le-tu je obuje Božje dellu, besséda inu vera, zatu more odpusčainje teh greihov tudi Božje dellu biti, aku je lih Bug le skuzi te človeke opravi. Taku se ima odpusčainje teh greihov v bessédi, katera v teh človekov ustih ležy, inu v teh zacramentih, kateri bodo skuzi te človeke rezdileni, yskati inu sicer nigdir. Zakaj onu se ne bode tudi nigdir našlu.

Kateri pak ne vidi, de so naša della veliku zanikerniši kakor ta besséda inu ta della Božja? Koku pridejo tedaj ty zanikerni papežniki tja, de ony odpusčainje teh greihov v svojeh lastnih dellih ysčejjo? Zatu kadar ony na sodni dan svojemi dobrimi delli inu zaslužejnom naprej bodo prišli, taku bode nyh Christus vprašal inu poreče: »Kej je tedaj moja besseda? Ter vsaj sim jest v moji Cerkvi s. karst, zacrament, absolucio inu pridigo postavil, de ty človeki skuzi te iste k odpusčainju teh greihov pridejo inu moje gnade imajo gvišni biti? Zakaj se vy nejste tiga deržali? Tu bi vam ne bilu moglu falyti, z vašimi delli pak ima inu more vam falyti.«

Zatu merkajte le-ta navuk dobru inu se vučite, kaj je tu pravu odpusčainje teh greihov inu koku ludje tiga mogo gvišni biti inu kej se ima yskati inu najti, zlasti de ti nigdir drugam neimaš teči, temuč le h tej karsčanski cerkvi, katera to bessédo inu ta zacrament ima. Tukaj je ti imaš gvišnu najti inu nikar v nebessih, kakor ty farizeerji le-tu meinjo inu mislio, de Christus Boga šentuje, kir on grejhe odpusča. Greihe ne more nihče odpusčati kakor Bug. Pred tejm se ti varuj inu reci: »Bug je tu odpusčainje teh greihov v ta sveti karst, v to s. večerjo inu v to bessédo postavil.« Ja, on je je enimu vsakaterimu karsčanskimu človeku v ta usta polužil, kadar ta tebe trošta inu tebi Božjo gnado skuzi tu zasluženje Christusevu Jezusevu oblubi, taku ti imaš njo gori vzeti inu verovati nikar drugači, kakor de bi njo tebi Christus sam s svojemi usti bil oblubil, kakor le-tukaj timu od Božjiga šlaka udarjenimu.

Zatu se ty rotyrarski duhovi inu švuermerji inu vsi krivi vučeniki silnu motjo, de ony to bessédo od odpusčainja téh greihov odločio. Takovu bi se moglu sturiti, kadar bi tukej eniga človeka besséda ali eniga človeka voda bila. Ali le-tukaj je Božja besseda inu Božja voda, kateri to isto tem ludem hoče vzeti ali iz misli izgovoriti, ta vzame nym odpusčainje teh grihov, le-tu ništer ne pomaga. Zatu so ty vvidertauferji inu druge rotte kmallu odpusčainje teh greihov, s. karst, zacrament, to karsčansko cerkov inu vsa karsčanska della zgubili, kadar ony to bessédo, katero od svojga bližniga slišio, proč veržejo inu za družiga ništer ne derže, kakor de bi kej ena krava mukala. Nu, kadar bi tedaj Bug lih skuzi eno kravo ali eno drugo zvyr govuril, kakor je on enkrat skuzi eno oslico govuril, taku bi vsaj ludje ne imejli njegove bessede ferrahtati, temuč pustiti velati. Zakaj bi jo tedaj hoteli ludje ferrahtati, ker jo ty pridigarji iz Božje zapuvidi inu ordninge govore? Zakaj aku ti lih eniga človeka štimo slišiš, taku ti

Ty rotyrarski duhovi ferrahtajo to bessedo inu zacramente.

Odpusčainja teh greihov ludje ne zadobe z delli.

Kateri to bessédo zguby, ta zguby vse.

4. Moizessovih bukvah, cap. 22. ²²⁷⁵

2275|4 Mz 22,21–40.

Izlaga tiga evangelia

ku ti vsaj ne slišiš eniga človeka bessédo, temuč Božjo bessédo inu najdeš gvišnu odpusčainje teh greihov per njej, kadar ti njo le z vero gori vza-meš.

Papežov vuk.

Takovu se ima susseb per le-tim evangeliu merkati, de se vy zupar te krive vučenike perpravite inu nym pruti pridete. Zakaj v papeštvu, kakor je tudi poprej meldanu, se ne vej od takove pridige cilu nič, obtu ony pravio inu vuče, kadar ta človik v grejhe pade, de mu ta karst nikar več ne nuca ali ne priduje, aku on hoče pak odpusčainje teh greihov imejti, taku se more izpovejdati, grevati inu za te greihe z dobrimi delli zadosti sturiti. Taku so ony od pokure govurili. Le-ta vuk ta Hudič ne sovraži, zakaj on njemu obene škode ne stury inu je zgul laža.

Grevinga inu žalost
čez grejhe ima biti,
ali nas ne izveličajo.

Onu je ja rejs, jest imam grevati, grevingo imejti inu meni moje greihe iz serca pustit žal biti, ali skuzi tu jest ne pridem k odpusčainju téh greihov. Skuzi kaj tedaj? Le skuzi tu, de jest na to bessédo inu oblubo se deržim inu troštam inu te isti verujem inu de jest GOSPUĐU Christusu, kateri skuzi svoje ordnane ali postavlene služabnike, ja, v tej nadlugi ali potrebi tudi skuzi vse karsčenike, z mano govory, na njega bessedo gledam inu nikar na moje grevainje. Taku je ony okuli obernejo, to bessédo puste jiti, ony ne gledajo na tu, kaj en cerkovni služabnik ali en karsčenik iz zapuvidi našiga GOSPUDA Christusa pravi, temuč gledajo le na svoje grevainje, s tém ony pak zgube Christusa inu vse, kar je Christus, inu je nemogoče, de bi ony eni sami, edini rezžaleni veisti mogli prov svetovati ali pomagati. Zakaj ony so ta besseda, s katero le samo se more pomagati, zgubili inu vižajo te ludy na lastno grevingo inu brumo.

Vy pak se vučite, de vy od odpusčainja teh greihov morete taku reči, inu druge podvučiti, de Bug v tem s. karstu, v tej absolucij, na kancly inu v tem zacramentu z vami govory skuzi te cerkovne služabnike inu skuzi vse druge karsčenike, tem my imamo verovati, taku my tedaj najdemo odpusčainje teh greihov. Od takove vere na Božjo bessedo neiso ony v tem papeštvu nikar ene besséde vučili, kakor se v vseh odpustkovih listeh inu bullah vidi, temuč so odpusčainje teh greihov na tu grevainje inu lastnu zadosti delajnje stavili, tu je na en neobstoječ inu negvišen peisik ta serca gruntali. Tu bodi od teh bessed povédanu, katere le-tukaj stoje, de je Bug tem človekom oblast dal te greihe odpusčati. Nu, my hočmo to historio tudi kratku pred nas vzeti.

Le-ta od Božjiga šlaka udarjeni le-tukaj je en pild ali exempel vseh greišnikov, zakaj tu je le-te bolezní natura, de ludje teh glidov²²⁷⁶ ali vudov ne mogo več nucati, kadar eden hoče to nogo ali to roko k sebi potegniti, taku nje ne more, ja, jo le več od sebe izteguje, zatu pergliha en vučen mož Aristoteles v enih svojih bukvah in ethicis²²⁷⁷ eniga takoviga človeka tej nerodlivi, zlobni inu prešerni mladusti, katera se ne more ukrotiti ni vuzdati.

Ali kateri hoče le-to bolezan prov izlagati, ta njo izlagaj na te samopravičarje, ti jsti če se več zatu an vzamejo, koku bi mogli blizu k Bugi priti inu njega zmiryti, s tem dajle ony od njega pridejo. Item, kadar meinio, ony je narbuile dellajo, taku je narhuje sturjenu, zakaj ony so prez vere. Kateri uže hoče, de njemu od takove bolezní bode pomaganu, ta se le-tu najdi per Christusu, kateri čudnu pomaga, ne stury več, kakor de on pravi: »Bodi dobre vole moj syn, tvoji greihi so tebi odpusčeni,«²²⁷⁸ od takove besséde bodo ty vudi inu glidi zupet lipu močni inu terdni, de eden tiga družiga more nesti inu vzdigniti. Zakaj kir je odpusčainje teh greihov, tukaj ta serd inu štraifinga nejma dajle prostora ali mejsta, tu je Bug nejma več eniga hudiga dopadenja na nas inu si pusty naša della tedaj tudi dopasti za te vere volo na Christusa.

Takovu

2276| Udov, telesnih delov; izposojeno iz srvn. *gelit* (ud, člen) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

2277| Aristotel, Nikomahova etika I,3.

Gdu je duhovnu od Božjiga šlaka udarjen.

2278| Mt 9,2; Mr 2,5; Lk 5,20.

na XIX. nedello po S. Troyci.

Takovu je hotel ta GOSPUD le-tukaj susseb na znanje dati s tem od Božjiga šlaka udarjenim, kateri je tukaj ležal na tej posteli po tej naturi inu šegi te boleznj inu je uže vse štiri, roke inu noge, od sebe iztegnil. Ali kir Christus njemu ukaže gori vstati, taku on vstane zdrav inu vessel. Inu ker so njega poprej v posteli od hiše do hiše nossili, taku on zdaj to postelo sam domov nesse. Tukaj hoče ta GOSPUD, de my tu imamo zamerkati inu premisliti, kakor enu znameinje, per katerim se my vučimo, koku on oblast ima na zemli te greihe odpusčati.

De ta GOSPUD pravi, (na zemli) se ima susseb ta bessedica zatu dobru merkati, de ludje nikar v nebu ne zyajo ali kakor je ta papež vučil, odpusčainje teh greihov vupajo, kadar so umerli, vycah, skuzi drugih ludy della inu zasluženje. Zakaj le-tukaj slišimo, de je tu odpusčainje teh greihov ena oblast, katera je tem človekom na zemli dana, kadar se karsti, ta zacrament dily, absolvira inu od kancle pridiguje. Zakaj onu je taku odločenu, kar ty cerkovni služabniki taku absolvirajo ali odvežeio na zemli, de je tudi v nebi odvezanu, inu kar ony zavežejo (tu je, od tiga karsta inu zacramenta inu besséde odločio), tu ima tudi v nebi zavezanu biti.

Na zemli imajo greihi odpusčeni biti.

Skuzi takovo oblast, de my človeki mej sabo greihe odpusčamo ali vežemo, Bogu ne bode njegova čast vzeta inu my nikar k Bugom sturjeni, kakor ty neumejtalni ludje od tiga govore. Zakaj my nejmamo več kakor to službo, ta ista dajle ne vela, kakor le ti veruješ, inu aku ti veruješ, taku je imaš, aku ti pak ne veruješ, taku ti ništer nejmaš. Zatu je Bug ravnu skuzi takovo službo nas vkupe zavezal, de bi vselej en karsčenik tiga družiga imel troštati, k njemu priaznivu govoriti inu tu odpusčainje téh greihov v tem imeni Christusevim verovati. Tu se pravi prov k Bugi inu k odpusčainju teh greihov pelati, kateri v takovi veri umerje, ta umerje srečnu inu dobru.

Kateri pak umerje, kakor se v tem papeštvu vučy, na teh svetnikov zaprošno, na svoje inu drugih človekov zaslužeinje, ta umerje nesrečnu inu hudu, zakaj on nejma teh spreimlavcev, katere je njemu naš GOSPUD Bug dal inu je nje le-tukaj na zemli postavil, zlasti on nejma obene prave bessede ni prave absolucie inu aku on lih ta s. karst ima, taku se ga on vsaj ne vej troštati. Le-ta jamer ali revo je ta Hudič skuzi tiga papeža gori obudil inu je začejnja zdaj s temi rottami inu drugimi krivimi vučenički zupet na novu, zakaj on ne more te bessede terpejti, ona njega bodee v očy inu ga slipy.

Zatu je njo ta papež kakor tiga Sathana lubi inu zveisti služabnik cilu proč djal inu ta čas menihske ordne, maše, rumainje, odpustke inu drugu zapovedal, tu istu ta Hudič dobru more terpejti, zakaj tu njemu obene škode ne stury. Ty vvidertaufferji pomagajo tudi h timu, kateri taku ferrahtlivu od vode ali od tiga s. karsta govore inu ta isti šmagajo. Ty zacrament švvermerji tudi, kateri ferrahtlivu od zacramenta govore, ravnu kakor de bi ništer družiga tukaj ne bilu kakor kruh inu vinu. Le-ty vsi so to bessédo zgubili, zatu se vy varujte pred nymi inu se vučite, de odpusčainje teh greihov sicer nigdir nej, temuč kir je ta besséda. Takova besséda pak je v tem karstu, v ti večerji, v tej absolucij inu pridigi, zatu je tu odpusčainje teh greihov tudi tukaj inu preklet bodi, kateri drugači pravi. Kir je uže ta besséda, tu ima ta vera biti, tedaj komulc ali roka inu drugi vudi lipu ravnu inu gvišnu stoje, katere ta od Božjiga šlaka udarjeni poprej nej mogel k sebi skerčit. Kadar pak ta besseda tukaj nej, taku ty ludje ostanejo sklučeni, za tiga volo ie nemogoče, de bi ony mogli prov poseči ali kaj perjeti.

kk Takovu

Izlaga tiga evangelia

Takovu sim jest za tiga volo z veliku bessedami hotel povejdati, kadar ta papež inu te sramotne rotte tulikain škode narede, de se en vsakateri pred témi vej varovati. Ta papež ne viža ali ne kaže ni na to bessedo ni na zacrament. Te rotte tudi več ne znajo, kakor od te besséde inu zacramentov ferrahtlivu govoryti inu per nyh ništer ne vela, kakor Duh, Duh. Ali my vejmo, de ta Sveti Duh prez besséde inu zacramenta svojga della ne hoče opraviti. Zatu my ne moremo to bessedo inu zacrament ferrahtati, temuč my imamo inu moramo njo za veliko, ja, za ta naržlahtniši šac deržati.

Bug, daj svojo gnado, de my per takovim čystim vukei stanovitnu ostanemo, noter do konca obstojimo inu skuzi ta isti izveličani bodemo, amen.

NA DVAISSETO

NEDELLO PO S. TROYCI,

EVANGELIUM MATH. NA

XXII. CAPITULI.²²⁷⁹

2279| Evangelij po Mateju 22.

2280| Mt 22,1–14.

N ²²⁸⁰ *As GOSPUĐ Jezus je govuril h tem višim farjem inu farizeerjem eno takovo prigliho: »Nebesku kraljestvu je glih enimu kralju, kateri je svojmu synuvi ohcet narejal inu je svoje hlapce vunkaj poslal, de bi te povablene k ohceti poklicali. Inu ony nejsu hoteli priti. Zupet je on druge hlapce vunkaj postal inu je rekal: 'Povejte tém povablenim: Pole, jest sim moje kossilu perpravil, moji volli inu moja pitana živina je zaklana inu je vse perpravlenu, pridite k ohceti.' Ony so pak tu ferrahtali inu so šli tjakaj, eden na svojo nyvo, ta drugi po svoji kupčji. Eny pak so njega hlapce popadli, so je*
zašpo-

na XX. nedello po S. Troyci.

zašpotovali inu umurili. Kadar je krajl tu slišal, se je rezserdila inu je poslal vunkaj svojo voisko inu je te uboinike končal inu nyh mestu zažgal. Tedaj je on djal k svojem hlapcom: 'Ohcet je reis perpravlena, ali ty povableni je nejso bili vrejdni. Zatu pojdite tjakaj na céste inu povabite na ohcet kogar kuli najdete.' Inu ty hlapci so vunkaj šli na ceste inu so vkupe spravili vse, katere so našli, hude inu dobre, inu mize so bile vse polne. Krajl pak je notar šal, de bi te gosty ogledal inu je tukaj vidil eniga človéka, ta nej imel ohcetniga gvanta, inu je djal k njemu: 'Priatel, koku si ti le ssem noter prišal inu vsaj nejmaš ohcetniga gvanta na sebi?' On pak je obmolčal. Tedaj je krajl rekal svojm služabnikom: 'Zvežite mu roke inu noge inu ga verzite v te vunainje temme, ondi bode jok inu klepetainje teh zob.' Zakaj veliku je poklicanih, ali mallu izvolenih.«

Z tiga današniga evangelia sliši vaša lubezan, koku je tu krajlestvu Božje eni ohceti glih ali enaku inu eni takovi ohceti, h kateri se gostje vabio, kateri nikar le vuni ne ostanejo inu njo ferrahtajo, temuč en dejl nyh le-tu sture, de jo zašpotujo inu umore te hlapce, kateri takovo častito ohcet nym oznanio inu nje k njej vabio inu prossio.

Le-tukaj se imamo h pervimu vučiti, kaj se ta besseda nebesku krajlestvu pravi, zlasti de se ne pravi enu krajlestvu na zemli, temuč enu krajlestvu v nebi, v katerim je le sam Bug krajl. Tu my imenujemo to karsčansko cerkov, katera je le-tukaj na zemli. Zakaj ta GOSPUD nuca zatu le-to prigliho od te ohceti, de tiga krajlja syn, naš lubi GOSPUD, ta GOSPUD Christus, to cerkov sebi k nevejsti vzame. Zatu se my imamo tu nebešku krajlestvu tudi taku vučiti zastopit, de je le-tukaj ozdolaj na zemli inu vsaj nej enu posvitnu ni potelesnu krajlestvu, temuč enu duhovnu inu večnu. Zakaj z nami karsčeniki le-tukaj na zemli taku gre, de smo my uže več kakor polovico v nebeškim krajlestvi, zlasti s to dušo inu duhum, ali le po tej veri, dokler tu tellu h puslednimu tudi zatem istim pride.

Zatu kadar ti od nebeskiga krajlestva slišiš, taku ti nejmaš tja gori v nebi ziaty, temuč le-tukaj ozdolaj ostati inu ga mej témi ludmy yskati, kakor širok je ta cejl svejt, kir se ta evangelium pridiguje inu vučy, kir se na Christusa veruje inu ludje te svete zacramente prav nucajo inu derže, de taku prov po slovensku se tu nebesku krajlestvu ravnu tulikain pravi kakor tu krajlestvu Christusevu, tu krajlestvu tiga evangelia inu te vere. Zakaj kir je ta evangelium, tu je Christus, inu kir je Christus, tu je ta Sveti Duh inu njegovu krajlestvu. Tu pravu nebesku krajlestvu inu kateri taku to bessédo inu zacramente imajo inu verujo inu skuzi to vero v Christusu ostanejo, ty so nebeski fyršti inu otroci Božji. Inu je le zatu djanu, de naš GOSPUD Bug to steno proč dene,

kk 2 katera,

Tu nebesku krajlestvu je ta karsčanska cerkov.

Nebesku krajlestvu.

Izlaga tiga evangelia

katera je še vmeis, tu je de my umerjemo, taku tedaj vse nebu inu izveličainje bode.

Taku se vy uže za tu narpervu imate vučiti, de se tu nebesku krajlestvu pravi našiga GOSPUDA Christusa krajlestvu, kir je ta besséda inu ta vera. V takovim krajlestvi imamo my ta leben v tem vupainju inu smo po tej bessedi inu veri štiveni čisti od greihov inu prosti od smerti inu pakla, samuč de še na tem starim žaklu inu na tem lenim messu faly, ta žakel še nej rezdert, tu messu nej še proč djanu ali zaverženu. Tu se more poprej zgoditi, potler ima vse v nas leben, pravica inu izveličainje biti.

Tu pervu vablenje skuzi te preroke.

H takovi ohceti, pravi Christus, je naš GOSPUD Bug svoj folk, te Iude, pustil poklicati inu povabiti h timu čassu, prejden je Christus prišal, skuzi te svete preroke. Zakaj teh istih nervegša služba je bila, de so ony tem Iudom veleli čakati na to ohcet, tu je ony so svoj folk troštali inu oblubili, de ta Syn Božji človik bode postal inu skuzi svojo smert bode on za vsiga svita greihe plačal inu skuzi svoje gorivstajanje te smerti inu tiga Hudiča krajlestvu inu oblast rezderl inu potle ta evangelium pustil vun ijti inu rezglassiti skuzi ta cejli svejt inu bode pustil odpusčainje teh greihov inu ta večni leben v svojem imeni enimu vsakaterimu pridigovati. Na takovo gnade bogato predigo so ty sveti preroki te ludy vižali inu veleli čakati, te iste se troštati inu skuzi Christusa odpusčainje vseh greihov inu ta večni leben vupati.

Tu drugu vableinje.

Ali Christus pravi le-tukaj, ony so vuni ostali inu neiso hoteli priti. Ravnu kakor ty Iudje v pusčavi, kateri so zupet nazaj pegerovali v Egypt. Potle je spet druge hlapce vunkaj poslal, kadar je uže ob tem čassu bilu, de je imel Christus priti inu se pustit s pridigovainjem slišati inu s čudessi viditi. Zakaj tukaj je bil Ioannes inu ty jogri Christusovi, ty so djali, de bi bilu tu kossilu perpravleno inu ne faly ali ne manka nič več, temuč de ony vse puste ležati inu stati inu se lipu usnažio inu k ohceti perpravio. Ali tu je tudi vse zabstoin bilu, ony so tu ferrahtali, pravi ta GOSPUD, inu so tja šli, eden na svojo nyvo, ta drugi po svojej kupčij etc.²²⁸¹ Nej li so pak takovi revni, nesrečni ludje, kateri za svoje nyve ali kupčie volo le-tu gosposku kossilu, zlasti odpusčainje teh greihov inu večni leben ferrahtajo inu vener tu vupainje imajo, de bi nym imejlu per tem dobru jiti? Zakaj ony bi si sicer to nyvo ali to kupčio nikar taku lubo ne pustili biti, de bi nad njo le-tu kossilu zamudili.

2281| Mt 22,5.

Ali onu gre timu lubimu evangeliu vselej taku, kadar on mej te ludy pride, taku se ta zcludjeva ygra začne, de ta svejt huiši bo kakor poprej inu hoče en vsakateri kupčovati. S teim sture sebi tulikain k opravili, de le-timu vableinju ne mogo streči ali dočakati inu taku ima se zgodity. Zatu se nihče ne pohuišaj na tem zadašnjim svejtu, ker purgarij inu kmetiči taku sramotnu lakomnujo, eno takovo offert inu svojo volo dopernašajo, susseb pak te farmoštre, kateri nje h takovimu kossilu vabio, nepriazniviši, ja, huiši kakor svoje hlapce derže.

2282| Leta/15/32. doma.

Anno 32. domi.²²⁸²

Kadar se na le-to ohcet vabi, taku ta svejt začne kupčovati.

Takovu, pravim jest, se ne pusti nihče pohuišati ali zmotiti, de bi on hotel misliti: »Onu gre tem ludem dobru per nyh nyvah ali kupčiah, jest je hočem za nymi sturiti.« Kratku per glavi nikar. Zakaj naš GOSPUD Bug je en dobrutliv ošteer, kateri en čas to ceho²²⁸³ zna vupati, on njo pak zatu cilu ne šeinka. Kakor on zdaj h timu gleda, pusty purgarje inu kmetiče vso svojovolo en čas ohraniti, ta evangelium inu vse zvejstu obarovainje, opominainje inu vuk ferrahtati, denarje zbyrati, vse, kar se potrebuje, derva, žitu, masslu, jajca, dragu predati, h timu molčy, kakor de bi on tiga ne vidil. Ali kadar on danas ali zajtro pride z eno žlico, de ony na en kupp tjakaj padajo kakor ta nezreli sad, ali z eno voisko, de ty žolnerji tebi v hišo padejo, vzamejo, kar najdejo inu tebe

Bug je ne hoče dolgu terpejti, de se njegova besseda ferrahta.

2283| Znesek, ki se plača v gostilni, zlasti za pijačo (zapitek; SSKJ).

na XX. nedello po S. Troyci.

tebe še h timu dobru stepo, aku te nikar cilu ne zadavio, sromote ženo inu otroke inu puste tebe h timu gledati inu nad tem jo inu ve šrajati. O, koku hodi naš GOSPUĐ Bug taku grozovitu z nami okuli?

Tukaj se bode našlu, kaj je Bug za dobru dopadenje na tvojej lakomnosti, svojevoli inu offerti imel. Zakaj onu se bode le-taku djalu: »Lubi drug, si li ti znal poprej lakomnovati, offerten inu svojevoln biti inu mojo bessédo ferrahtati, taku vzami tudi zdaj za dobru inu gledaj nazaj na roš,²²⁸⁴ ti si dolgu zehal, lubi muj, plačaj tudi enkrat inu derži semkaj ta vrat.« Taku h pusledniju bode en konec vzelu. Zatu bi dobru bilu, de bi ti per redu od tiga pustil inu bi se popravil inu pobulšal, kakor my skuzi to bessedo h timu s flissom bodemo opominani. My bi je dobru radi hoteli taku imejti, de bi my Božjo bessedo mogli ferrahtati inu sturiti, kar bi my hoteli, inu de bi nas vener Bug nikar ne štraffal, ja, nam bi se gvišnu moralu inu imejlu taku pernarediti. V tem evangeliu gre dajle.

Nekateri, kir so bily povableni, so še huiši bily, so te hlapce popadli, so nje šmagali inu sramotili inu so nje tudi h pusledniju cilu umurili. S teim meini ta GOSPUĐ susseb tu mejstu Ieruzalem, tu je te preroke morilu inu h pusledniju Božjiga Synu samiga križalu. Kaj se je pak zgudilu? Ta krajl je serdit postal inu je svojo vojsko, te Rymlane vunkaj poslal. Ty so morali v njegovi službi biti, te ubojnike končati, tu mejstu z ognjom zažgati inu taku grozovitu s temi Iudi okuli hodyti, de so ony nje bulši kup prodajali kakor vrabce, trydeseti za en sold. Tukaj je šlu inu se začelu enu mylu vpytje inu klagovainje, de bi se bilu moglu Bogu v nebu usmiliti. Ali ony so je hoteli taku imejti, ony so dolgu zehali inu si zabstojn pustili pridigovati, ali le-tu so morali to ceho na enkrat plačati, Bug nyh zupet več nej hotel slišati, pred teim se ti varuj.

My imamo prez tiga veliku na nas, kateru našimu GOSPUĐU spodobnu žal dej, serd, nevolnost, lakomnost, trebuhova skerb, nečistost, sovraštvu inu drugi hudi inu gardi štuki, kateri so vsi veliki, grozoviti, smertni greihi inu povsod z močjo na tem svejti regirajo inu premagujjo, ali takovi greihi ništer neiso pruti timu grozovitimu ferrahtainju Božje besséde, kateru je taku veliku inu gmain per vseh žlaht stanuvih inu človekih, de se je usmiliti. Nu, tu je pak gvišnu inu reis, Bug bi hotel s temi drugimi greihi rad en čas poterpleinje imejti, kadar bi ludje le to bessédo per myru pustili inu v časti deržali, ali ta svejt tiga ne hoče inu te besséde skoraj sit postane, njo ferrahta inu se pruti njej zaderžy kakor en bolnik k špiži inu k arcnij, tu se potler more Bug serditi inu takovo nespodobnost štraffati.

Cez takov jamer, de je le-ta gréh taku gmain, je tudi en strašan, paklenski, Hudičov greih inu se ne hoče pustit spoznati kakor drugi greihi. En vsakateri je deržy za eno žleht inu maihino rejč, kadar so ludje v pridigi ali per pridigi inu nikar s flissom na to isto ne merkajo. Ia, ta vegši dejl gre taku tjakaj inu se zdy, de njemu tu vinu ravnu taku dobru mej pridigo dišy kakor k drugim čassom, nihče se zatu ne kumra, veliku mainje si gdu sam sebi nad tem eno hudo veist stury, de on to lubo bessédo taku za žleht ali maihino štema.

Takovu se z drugimi grejhi ne zgody. Zakaj drugi greihi, kakor ubyainje, prešuštvu, tatvina, sture vsaj čassi enu grevainje, de se tu serce nad tem prestraši inu bi hotelu, de bi se ne bilu zgudilu, zakaj nihče tiga ne more za prov deržati, ampak to bessedo nikar s flissom poslušati, ja, ferrahtati, pregainati, nad tém si nihče ene hude visty ne stury. Zatu je tu en takov grozovit greih, nad katerim dežele inu ludje h pusledniju morejo rezdjani biti. Zakaj kadar se greih ne spozna, taku ne more obena pokura inu pobulšainje priti. Taku je tudi timu meistu Ieruzalemu šlu inu vsem krailestvom.

Bug dolgu odlaša, čaka tar zanaša, ali kmallu ropi.

2284| Dolg, račun (rovaš; SSKJ).

Koku tem gre, kateri te ohcetne vablavce umoree.

Ta nar vekši inu gmainiši greih je Božjo bessédo ferrahtati.

Ta nar farlihiš greih, kateri se nar mainje pusty spoznati.

Izlaga tiga evangelia

2285| Biti deležen česa neprijetnega,
neugodnega (SSKJ).

Bug ne more tiga
greiha terpejti.

2286| Jn 3,19.

Krainska dežela more tudi zatu še sem deržati inu plantati,²²⁸⁵ zakaj ta greih vpye vselej v nebu inu ne pusty Bogu pokoja, de se more zatu serdyti inu reči: »Iest sim vam moiga lubiga Synu, moj narvissokeiši inu lubilši šac šeinkal, bi hotel rad z vami govoriti, vas vučiti inu podvižati k večnimu lebnu, taku jest nejmam nikoger, kateri bi mene hotel poslušati. Zatu jest moram to štraifingo pustit čez vas priti,« kakor ta GOSPUD, Ioannis na 3. cap.,²²⁸⁶ sam pričuje: »Tu je ta sodba, de je ta luč na ta svejt prišla inu ty človéki so več lubili to temmo kakor to luč, zakaj nyh della so bila huda.«

Kakor de bi on hotel reči: »Iest bi hotel teh drugih greihov vseh rad zamolčati, ali tu je ta sodba, katera timu svitu ta vrat zlomi, de sim jest mojo bessedo poslal inu ony ništer za njo ne marajo, tu meni narveč žal dej, ony so sicer polni grejhov, od teh bi jest rad hotel nym pomagati skuzi mojo bessédo, taku je ony ne hote gori vzeti. Kadar uže moje bessede ne hote poslušati, taku ony tiga Hudiča bessejdo poslušajte, tu jest morem pustit se zgoditi. Ali gledajte ony gori, koku nym nad tem pojde.«

Taku je s temi karsčeniki pruti Iutrovih dežellah tudi šlu, v teh leipih deželah, katere je uže ta Turek pod sebe perpravil. Z Vogersko deželo je tudi skoraj dianu. My Slovenci inu druge dežele tudi ne hočmo ta evangeli poslušati ni terpejti, zatu moramo tiga Hudiča rotte, te vvidertauferje, te zacramentirarje inu druge krive vučenike poslušati inu terpejti. Taku ima jiti, kadar ludje to bessedo Božjo ferrahtajo inu ne hote poslušati, kateri je ta narvissokeiši inu narvegši greih. Za tiga volo sliši tudi ta narvissokeiša inu ostreiša štraifinga na ta isti. Naš GOSPUD Bug bi rad hotel, de bi my na kolena pred njo doli padli, de bi my njo nikar le z zlatimi bessédami v te bukve, temuč v ta serca zapissali. Taku ta svejt to kratku ne hoče imejti, ja, še kumaj tulikain terpi, de je zapissana v teh bukvah inu na kancly se glassy, tiga Hudiča pak hoče v serci imejti, ta ga tudi regira, de bi dobru bulše drugači bilu.

Zatu bodite obarovani inu opomeneni, Bug ima za drugih greihov volo zadosti urzaha, de se on serdy inu nas štraifa, ali ta greih je čez vse, kadar ludje njegovo bessédo ferrahtajo inu my hudu deržimo inu lonamo, kateri nas h takovi ohceti inu kossilu vabio. Kateri uže je v takovim greihu, ta se vuči svojo vejst taku podvižat, de on nikar v enim žleht ali maihinim, temuč v tem narvissokeišim inu narvegšim greihu tičy, kateriga Bug narmainje more terpejti inu nargrozsovitiše bode štraifal.

En vsakateri vpye ali šraja zdaj čez to veliko nezveiščino inu čez to lakomnost, katera je na svejtu. Tu ja nej krivu inu takovu ne more dajle prez štraifinge ostati. Ali de my ta evangelium imamo, timu istimu se pruti stavimo inu zlobimo inu v tej uri, v kateri se pridiguje, se gremo sprehajati na terg, pred vrata, v oštarje ali na te ygerske place ali sicer drugdi sédimo inu ležimo, tu je ta poglaviti greih, kateri vse druge deleč premaga. Za tiga volo ga Bug tudi gvišnu bode grozovitu štrafal, de on bode zmote poslal inu bode rottyrarske duhove z močio pustil priti, kateri bodo ta evangelium proč vzeli. Kakor v Garški deželi inu drugih deželah se je zgudilu, ker zdaj ta Mahomet regira, ta nje vučy na Hudičov drek verovati, ker so poprej Božjo bessedo imejli, ali ony so to isto ferrahtali.

V tem papeštvi je tudi taku šlu, per nyh je bil h pervimu ta vuk prov inu čist, ali kadar so se ty ludje taku norsku inu nehvaležnu pruti timu istimu deržali, taku je Bug ta greih taku zlu štrafal, de so ony tja tekli v te kloštre, tam se zmartrali v tiga Hudiča imeni inu so verovali na mejstu Božje risnice velikim, škodlivim, sramotnim inu prekletim lažom. Zdaj je zupet na potu, (zakaj ta greih more potelesnu inu duhovnu štrafan biti) de ta Hudič te zacramentirarje

Štraifinga v tem
papeštvi.

je

na XX. nedello po S. Troyci.

inu vvidertauferje noter pela inu meša, zakaj se tedaj per tej bessédi ne ostane inu zakaj se ta ista s hvalo gori ne vzame?

Zatu gledajte gori, kakor lubu je vam vaše izveličainje, de se vy pred takovim greihom varujete, Božjo bessédo v časti imate inu njo s flissom inu radi poslušate. Zakaj kadar bi sicer ludje za obeniga urzaha volo tiga ne hoteli sturiti, taku bi je ony vsaj za le-tiga urzaha volo imejli sturiti, de je tu Bug zapovedal inu se njemu nad tem dobru inu ena služba stury, zakaj tu nej žleht inu maihinu takimu velikimu GOSPUDU služiti, kateri nam zna bogatu lonati. Zatu se ima en vsakateri karsčenik h takovi službi s flissom deržati inu taku misliti: »Kadar tu tedaj moj GOSPUD inu Bug hoče imejti, de jest imam njegovo bessédo deržati, taku jest hočo njemu takovo službo rad izkazati, de se jest tudi morem hvaliti: Iest sim enkrat mojmu Bogu en dan ali eno uro služil.«

Zakaj my imamo Božjo bessédo s flissom poslušati.

Takov urzah bi nam imel zadosti biti, kateri bi nas imel k bessedi gnati inu perpraviti, ali tukaj so še drugi inu vegši urzahi. Zakaj tu tebi Bug oblubi inu pravi: »Kadar ti moja bessédo s flissom poslušáš inu jo ohraniš, taku ti imaš en GOSPUD tiga Hudiča biti, de on bode moral pred tabo beižati inu se ne bode smel h tebi bližati. Zakaj kir je moja besséda, tukaj sim jest tudi, inu kir sim jest, tukaj se ta Hudič ne bode smel pustit najti, temuč se bode moral pobrati.

II.
Božjo bessédo poslušati nuca nam sílnu.

Dajle imaš ti tudi ta nuc ali prid od tiga imejti, de tebi bodo tvoji greihi odpusčeni inu tvoje serce h pravi andohti inu h pravi pokorsčini bode vižanu. In summa, moja besséda ima tebi ta pot v nebu kazati inu tebe k večnimu lebnu perpraviti. Zakaj jest tebi zapovedujem, de imaš taku meni služiti inu je vsaj ta nuc inu prid narveč tvoj. Vsaj bi ti prez tiga dolžan bil, kadar bi jest kaj hotel od tebe imejti, de bi je ti sturil. Nu, taku jest pak tebi zapovedujem eno takovo službo, katere ti narbuile imaš užyti,« kakor my izkussimo, kadar my nikar več ne sturimo, kakor de te Desset zapuvidi ali ta Oča naš eno samo uro pred nas vzamemo, taku vselej najdemo en nov sad, de kaj iz njega zamerkamo inu se navučimo, kateru poprej neismo vejčili.

III.

Inu susseb je le-ta sad ali prid vselej per tem, de ta Hudič ne more per tebi ostati inu tebi ne more škoditi. Zatu bi se oben karsčenik taku vučen ne imel zdejti, de bi on hotel reči: »Jest znam ta Oča naš inu te Desset zapuvidi poprej dobru,« temuč kadar bi tebi lih ena takova missal naprej padla, taku njo zupet vun udari inu reci: »Sim li jest danas molil, jest hočem zdaj zupet moliti.« De ti prejd inu prejd tiga Hudiča inu ta gréh od tebe goniš inu našimu GOSPUDU Bogu njegovo službo izkažeš, aku ti tiga ne sturiš, taku ti obudiš našiga GOSPUDA Boga serd inu nevolu. Gdu bi pak rad hotel eniga takoviga velikiga GOSPUDA serd imejti?

Ampak tukaj gre, Bogu se smili, ta vegši hauffen tjakaj, ne mara za to bessédo cilu ništer. Pride li uže danas ali zajtro žleiza ali voiska, taku se naš GOSPUD Bug tebe inu tvoje nadluge tudi ne bode an vzel, on te bode ravnu taku zabstojn pustil vpyti inu tuliti, kakor ti njega zdaj pustiš vpyti. Kakor v teh perpuvistih Salomonovih na I. cap.²²⁸⁷ stoji: »Kadar tedaj jest kličem inu vy se upyrate, jest iztegujem moja roko inu nihče na njo ne gleda inu ste vus moj svit zavergli inu nečete mojga svara, taku se hočem tudi jest smejati v vaši nesreči inu vam se špotati, kadar bo tu prišlu, česser se bojite. Kadar čez vas pride kakor en vihar tu, česser se bojite inu vaša nesreča kakor enu hudu vreme, kadar čez vas britkust inu muja pride. Tedaj bodo ony mene klicali, ali jest ne bom odgovoril, ony me bodo zguda yskali inu me ne bodo našli. Zatu ker so ony moj

Božjo bessédo ferrahtati veliku škoduje.

Izlaga tiga evangelia

navuk sovražili inu neiso hoteli Božjiga strahu imejti, neiso hoteli mojga svejta imejti inu so vse moje svarjenje šmagali etc.»

Taku grozovitu ima ta greih štrafan biti, kadar uže ti kej kadaj enkrat s kervavo glavo prideš, taku se bode naš GOSPUĐ Bug v pest smial²²⁸⁸ inu poreče: »O, prov, ti ga drugači nejsi hotel imejti? Iest sim tebi z risnico pridigoval, ali ti nejsi hotel mene poslušati, taku uže poslušai tiga Hudiča.« Kadar ti ne hoč tiga poslušati, kateri pravi: »Pridite sem k meni, kir ste trudni inu obloženi, jest vas hočem k vejku perpraviti.«²²⁸⁹ Taku poslušaj brata voisčaka, kateri tebi vse hudu bode naluzil, šentoval, preklinal inu ubodel en špejs skuzi tebe, taku tebi tedaj prov gre. Zakaj ti taku Božjo bessedo ferrahtaš? Katero bi ti imel poslušati inu se h tej isti kakor h timu narvissokejšimu šacu imel deržati. Ali ti tečeš tjakaj na tvojo nyvo, imaš tukaj inu tamkaj k opravi, de ti ne moreš pridigi streči, meiniš ti, de bi tu Bogu ne imejlu žal djati? On je tebi prez tiga teh šest dny dal, de bi ti imel dellati inu tvojmu užytku streči, ne pegeruje več kakor ta sedmi dan, na kateri bi ti njemu k časti inu tvojmu bližnimu dobru imel sturiti inu služiti inu on tiga vener od tebe ne more imejti.

Zatu se ima le-ta ostra pridiga tiga GOSPUDI zupar te Iude, de so ony to ohcet, tu je to pridigo tiga Svetiga evangelia ferrahtali, te hlapce sramotili inu umurili, dobru merkati, zakaj iz te my vidimo, de ta krajl takove nehvaležnosti inu ferrahtainja ne more terpejti, pošle za tiga volo svojo voisko, te Rymlane, inu pusty te uboinike končati inu je nyh mejstu zažgal. Gdu hoče uže le-tukaj našimu GOSPUĐU Bogu dolg dati, de je on krivu sturil? Kadar bi en mogoč fyršt eniga synu imel inu bi njega poslal k nekaterim jetnikom v en turn, de bi on nje imel proste ali ledig sturiti. Inu ony bi enu sturili, bi njega nikar le ne hoteli z vesseljem gori vzeti, temuč bi njega umurili inu bi se še timu očetu h timu špotali, meiniš li ti de bi se on h timu smijal? On bi turn inu jetnike, enu s tem drugim, na en kup doli postreilil inu bi prov na tem sturil.

Taku stury naš GOSPUĐ Bug tudi, on je poslal svojga Synu, de bi on nas od greiha, smerti inu pakla imel ledig sturiti inu k večnimu lebnu pomagati, zatu bi my njega imejli spodobnu z velikim vesseljem inu zo vsem poštovainjem gori vzeti, njegovo bessedo poslušati inu na njega verovati, taku my njemu ta herbet obračamo, ferrahtamo njegovo bessedo, svit inu pomuč, katero on nam skuzi to isto ponuja, gremo ta čas na naše nyve inu k naši kupčij, na tem nam več ležy. Aku uže kej enkrat treiskainje, garmeinje, žliza, Turk, žolnerji ali ena druga štraifinga pride. Inu my tedaj britku bomo klagovali, tulili inu jo jo inu ve upyli inu se nam vsaj obena pomuč ne zgody, taku my je moramo za dobru vzeti inu to štraifingo nossiti inu tedaj misliti, my smo je cilu dobru zaslužili v tem, ker smo my pruti našimu lubimu GOSPUĐU Bogu nikar le nehvaležni bili, de je on nam svojo sveto bessedo zdaj v le-tim puslednim inu hudim času, ker je ta vera inu spoznanje Christusevu cilu pogašenu bilu, čistu inu bogatu dal, temuč smo h timu njegovo bessedo na tu narsramotneiše ferrahtali, moremo za tiga volo enu pruti timu drugimu doli obrajtati inu na tem zadosti imejti, de on s tem paklenskim ognjom taku dolgu vuni ostane inu nas skuzi takovo potesno štraifingo h pokuri vabi, de my brumniši bodemo inu gori nehamo greišiti.

Tu meini ta evangelist, ker pravi, de je ta krajl te uboinike končal inu nyh meistu zažgal.²²⁹⁰ Nam k obarovainju inu opominainju, de se my na tem gmain haufni, na purgarjih inu kmetičih nikar ne pohuišamo ni po nyh exempli
ne

2288| Komu se (skriva) posmehovati (SSKJ).

Bug more tu
ferrahtainje te bessede
štraffati.

2289| Mt 11, 28–30.

2290| Mt 22,7.

na XX. nedello po S. Troyci.

ne sturimo, zakaj na tem svejtu se drugači ne gody inu ta svejt ne more inu ne hoče te besséde, njegovy nyve inu kupčie so njemu lubilše. Ali ve njemu, zakaj kaj za en urtel inu štraifinga potle bode prišla, tu vidimo my na teh Iudih.

Zatu ne slušajmo njegov exempel, temuč to bessedo radi inu s flissom poslušajmo inu susseb te, kir nas na ohcet vabjo, vsej časti za lubu inu v Reidnu deržimo, za nyh GOSPUDA volo, kateri nje vun pošila, taku bode Bug per nas, nam vseh nadlugah pomagal inu nas sčital inu nam bo h puslednimu ta večni leben za svojga Synu, našiga lubiga ženina, GOSPU-DI Christusa, volo dal.

Tu je ta prvi dejl od teh Iudov, ty so uže tja. Zdaj poslušaj dajle, koku tem ajdom gre, ty so ležali tam vuni na tej ceisti, neiso imejli obene postave ni Božje besséde kakor ty Iudje, ony neiso bili okuli obzydani, temuč so odperti stali kakor en fray terg, de je ta Hudič tja skuzi inu zupet sem skuzi mogel dirjati, kakor se je njemu luštalu. Te iste zapovej ta krajl tudi povabiti, prez vsiga rezlotka, kakorkuli bodo najdeni, može inu žene, mlade inu stare, bogate inu uboge, kakor my na ta današni dan vidimo, de je Bug svoj karst, svojo bessédo, svojo večerjo zatu postavil, de nam enimu vsakaterimu, kateri nyh pegeruje, imajo podileni biti.

Zatu se le-tu vableinje družiga ništer ne pravi, kakor de Christus nam vsem bode pridigovan inu my k svetimu karstu bodemo nesseni, de my imamo gostje biti, jesti inu pyti, tu je odpusčainje teh greihov, ta večni leben inu premagainje zupar tiga Hudiča inu pakal imejti. Taku smo my ajdje k le-tej večerji vsi povableni.

Kadar so te mize uže vse polne, zakaj le-tukaj očitu stoji, de so hudi inu dobri prez rezlotka vkupe povableni, taku gre ta krajl tja noter inu ogleda svoje gosty inu najde nekatere, ty neimajo obeniga ohcetni gvanata na sebi. Zakaj mej temi karsčeni taki gre, de se mišji drek mej poprom najde, de so nekateri hudy inu vsaj tu ime imajo, de bodo karsčeni imenovani zatu, kir so ony karšeni, gredo k zacementu, poslušajo pridige inu ne pernesso vsaj nič več od tiga kakor tu ime, zakaj ony tiga ne derže za obeno risnico.

Tiga se moramo navaditi. Zakaj my je ne bomo s tem pridigovainjem nikuli več taku deleč perpravili, de enu celu meistu, vass ali hiša brumna bode, iz tiga ništer ne bode, temuč kakor le-tukaj stoji, sem noter pridejo dobri inu hudi, tu my moramo terpejti inu nym tu ime vosčiti, de bodo karsčeni imenovani. Zakaj aku ony lih nejsu brumni, taku so vsaj povableni gostje, takovu ostane do sodniga dne, tedaj se bode en drugi urtel našal.

Ali vsaj je gvišnu odločenu, de le-ta krajl ne hoče eniga vsakateriga pustit vabiti k svojga Synu ohceti, temuč on hoče tudi gledati, aku so se ty, kateri so povableni, timu ženinu h časti usnažili ali lipu obleikli. Kadar bi en sajast inu upipan²²⁹² kej od tiga kladuva ali iz kovačnice sem tekkel v svoje dolgi srajci, v enim slamniki, s svojo černo brado inu obličjem mej te ohcetni gosty stopil inu bi hotel ž nymi v processy jiti. Aku bi on lih na to ohcet povablen bil, taku bi njega vsaj nihče rad raven sebe ne pustil puiti. En vsakateri, susseb pak ta ženin, bi mislil, on bi ne bil dobru per pameti, ali on tu njemu k enimu sussebnimu špotu stury, zakaj na ohcet imajo ludje usnaženi ali lipu obličeni priti.

Taku pravi ta GOSPUĐ, se bode tudi le-tukaj godilu. Kadar si ti lih en povablen gust, ti si karsčen, poslušaj pridigo, greš k zacementu inu vsaj neimaš obeniga ohcetni gvanata na sebi, tu je, ti ne veruješ, ne pustiš tu tebi

ll k sercu

Pridigarji se imajo častity.

Anno 33. domi.²²⁹¹

Ty ajdje bodo tudi povableni.

V tej Cerkvi so hudi inu dobri.

Neusnaženi gostje na tej ohceti.

Ta ohcetni gvanat.

2291|Leta /15/33. doma.

2292| Umazan (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

Izlaga tiga evangelia

k sercu jiti, misliš inu meiniš tiga karsčanskiga imena le h timu užyti kakor ta papež inu njegova družba della, de ti ta trebuh polniš inu dobre, debele fare, kaplanie od tiga imaš, ali za Božjo volo ti neisi oben karsčenik ni za tvojga izveličainja volo. Tukaj ti le nikar ne misli, de ti bodeš skrivaje utekel, ta krajl bode tebe ugledal inu te bode semkaj naprej vlejkel na sodni dan ali na tvojem puslednim koncu inu poreče: »Ter jest tebe tukaj najdem, de ti tu ime imaš, boš en karsčenik imenovan inu vsaj ne veruješ, kar ima en karsčenik verovati? Onu v tebi vse tvoje živoče dny obena missal nej bila, koku bi ti mogel od greihov prust, brumniši inu izveličan biti, vse tvoje misli so le na blagu, čast, dobre dny etc. stale. Zatu prideš ti zdaj kakor en sajau ali upipan gust, le proč s tabo, ti ne slišiš mej te, kateri so se usnažili, ony bi se kej od tebe upipali ali umazali.«

Kadar takovu tej vejsti, ali na sodni dan takovim zanikernim karsčenikom bode naprej deržanu. Taku, pravi ta GOSPUD, bodo obmolčali, tu je ony ne bodo obeniga izgovori mogli naprej oberniti. Zakaj s čim bi se ony vsaj hoteli izgovoriti? Bug, ta je vse sturil, kar je imel, on je tebi svoj sveti karst dal, on je tebi ta lubi evangelium pred usta deržal inu tebi ga je v hišo inu v dvor pustil pernesti, taku tudi to absolucio inu svojo večerjo. On je tebi v cerkvi svoje služabnike ferordnal, v hiši očeta inu mater, tvoje gospude inu frauve, kateri tebi imajo povejdati, kaj ti imaš verovati inu koku ti imaš tvoj leben rovnati inu pelati.

Zatu ti ne bodeš mogel reči, ti je nejsi vejdil, sicer bi ti bil hotel verovati, temuč ti bodeš moral spoznati: »Ja, jest sim karsčen, meni se je zadosti pridigovalu inu pravilu, ali jest se tiga nejsim an vzel, jest sim meni ta svejt lubilši pustil biti.« Tu se pravi le-tukaj, de ta neusnaženi, čarni gust obmolčy. Zakaj gdu bi hotel ali mogel timu rihtarju odgovoriti, katerimu my sami moramo pričovainje dati, de je on nam svojga Synu šeinkal inu v tem s. karstu inu v tem svetim evangeliu vso gnado oblubil? De le-tu gvišnu vse le na nas ležy, de my te roke gori deržimo inu vzamemo, kar on nam taku iz serca rad hoče dati.

Zatu bode ta strašan urtel čez te neverne karsčenike moral priti, de se imajo nym roke inu noge zvezati inu v te vunainje temnice vun vréči. Tu je ony morajo s tem Hudičom v pakli inu v paklenskim ognju vekoma ujeti ležati. Zakaj roke inu noge so nym zvezane, de se ony z delli ne bodo mogli prosti sturiti inu morajo h timu v temmi ležati inu od Božje luči, tu je od vsiga trošta odločeni biti, v večni martri, britkusti inu žalosti, de ony nikuli več obene yskrice te luči ne bodo vidili. Tu je en strašan jamer ali reva, kadar bi ga le my hoteli k sercu vzeti, de edan more vekoma taku v pakli inu v martri ujet ležati, kir ništer družiga nej, koker jokainje inu škripainje teh zob, klepetainje zob od mraza ali merzlosti inu jokainje od vročusti, kakor so tu ty stari vučeniki izlagali. Aku lih ta GOSPUD vus marter s tém oznanuje, kateri bi eden mogel izmisliti. Zakaj vročust inu merzlost so tej dvej narvegši štraifinge na zemli. Kakor de bi on hotel reči: »Vy bote več morali terpejti, kakor bi se vam moglu z bessedami povejdati inu vy z missalmi morete zapopasti.«

Tu bode ta štraifinga na tu, de ludje ta čas tiga obyskainja ne spoznajo ni gori ne vzamejo, my smo povableni bili, imamo zacrament, karst, evangelium, absolucio inu vsaj neismo verovali ni nam tiga k nucu ali h pridu perpravili. Bi taku ta lubi GOSPUD nas rad hotel vučiti inu tja vižati, de bi my spoznali, koku ena velika gnada se je nam v tem pergodila, de smo my h takovimu srečnimu kossilu povableni, kir bi my imejli najti odteinje odgreiha, Hudiča,

Ty neverniki se ne mogo izgovoriti.

Roke inu noge zvezati inu v temnice vrejši.

na XX. nedello po S. Troyci.

Hudiča, smerti inu tiga večniga tuleinja. Kateri uže tiga ne hoče s hvalo gori vzeti, kateri takovo gnado šmaga inu zamečuje, ta ima to večno smert zatu imeiti. Zakaj teh dvejuh enu more biti, de eden ta evangelion gori vzame inu veruje inu izveličan bode, ali aku nikar ne veruje, de zatu vekoma ferdamnan bode.

De taku le-ta evangelion glih vkupe štima s. Paulom, ker on, Actor. 18. cap., tem Iudom le-taku pravi, kateri so njemu zuparstali inu ga šentovali: »Vaša kry bodi čez vašo glavo. Iest grem od le-tiga mal, čist h tem ajdom.« Zakaj kadar ty Iudje neiso hoteli poslušati, je Bug nje pustil rezdjati inu je poslal svoj evangelium k nam ajdom. Kadar je on uže k nam prišal, taku smo si my gvišnu tiga vzveisti, od kateriga le-tukaj stoji, de Bug te neusnažene ohcetne gosty hoče vun izmuštrati. Bi taku ta lubi GOSPUD nas rad s tem vableinjem inu strašejnjem tja hotel perpraviti, de bi si my ta evangelium pustili naš narvissokeiši šac biti, de bi ga radi poslušali inu mu verovali. Skuzi to oblubo inu veliko gnado nas vabi inu skuzi to veliko štraifingo nas straši. Kadar so uže ta serca taku cilu obterpna, de ta dva štuka ne hote pomagati, taku pomagaj ta zali Hudič, ta je tudi bode sturil. Kadar bi naš GOSPUD Bug pustil denarje od nebes pasti inu bi nas sturil le-tukaj k velikim gospudom, taku bi on ludy le preobilnu našal, kateri bi h timu tekli inu bi streigli, de bi ony kaj mogli od njega zadobiti. Kadar on nam pak večnu inu nebesku blagu oblubuje v svojej bessedi, kateriga my s poterpleinjem imamo vupati inu dočakati, taku tu nejma obeniga velikiga imena pred tém svitum. Ta svejt pravi: »Kaj nebu, nebu, de bi jest le-tukaj imel moko inu blagu, gdu vej, kaj tamkaj bodemo imejli.«

Taku je uže le-tu ta summa ali kratik zapopadik te današne pridige, v kateri bi ta GOSPUD nas rad hotel vabiti inu strašiti, de bi se my to bessédo vučili z risnico zapopasti inu verovati inu bi taku vupali tiga vesseliga prihoda, kadar on zupet bode prišal na sodni dan nas odreišiti iz vse nadluge inu bo pomagal na telessu inu duši. Tu nam daj ta vsigamogoči Bug, naš milostivi Oča, skuzi Christusa, svojga Synu, inu tiga Svetiga Duha, amen.

NA ENO INU DVAISSETO NEDELLO PO S. TROYCI, EVANGELIUM IOAN. NA IIII. CAP. ²²⁹⁴

N²²⁹⁵U je bil en krajlevski, tiga syn je v Kapernau-
mi bolan ležal. Ta isti je slišal, de je Jezus iz Iu-
dovske dežele v Galileo bil prišal inu je šal tjakaj k
njemu inu ga je prossil, de bi doli prišal inu njegoviga synu
ozdravil. Zakaj on je uže dušo pusčal. Inu Jezus je djal k
njemu: »Kadar vy caihnov inu čudes ne vidite, taku ne ve-
rujete.« Ta krajlevski je rekal k njemu: »GOSPUD, pridi
doli, prejden moj syn umerje.« Jezus je rekal k njemu: »Poj-
di, tvoj syn je živ.« Ta človik je veroval tej bessédi,

ll 2 katero

Actor. 18. ²²⁹³
Ta pridiga
tiga evangelia.

2293| Apd 18,6.

2294| Evangelij po Janezu 4.

2295| Jn 4,46-54.

Izlaga tiga evangelia

katero je Jezus k njemu rekal inu je šal tjakaj. Inu v tem kadar je on doli šal, so ga njegovi hlapci srečali, so mu oznanili inu so djali: »Tvoje déte je živu.« Natu je on od nyh izvprašoval to uro, v kateri je njemu bilu buile prišlu. Inu ony so djali knjemu: »Včeraj ob sedmi uri je njega merzlica pustila.« Tedaj je ta oča poznal, de je v tj isti uri bilu, v kateri je Jezus k njemu rekal: »Tvoj syn je živ.« Inu on je veroval inu vsa njegova hiša. Le-tu je zupet ta drugi caihen, kateri je Jezus sturil, kadar je iz Iudovske dežele v Galileo bil prišal.

Božja besseda rezbye timu Hudiču njegovo muč inu oblast inu nam pomaga.

2296| Jn 4,50.

Tem današnjim evangeliu sta dva štuka, katera sta sussebnu troštliva inu se imajo dobru merkati. Ta pervi je tu čudu, kateru ta GOSPUĐ Christus na tem bolnim hlapčiču stury. De on njega zdraviga stury inu vener k njemu ne pride. On pravi le k očetu: »Pojdj tjakaj, tvoje déte je živu.«²²⁹⁶ Zdajci pak od te besséde bode ta hlapčič zdrav, kateri je nekatero mylo od tod bil inu od takove besséde nei ništer vejdil. Tu je enu silnu veliku čudu, ker my vidimo, koku je našiga lubiga GOSPUĐA Christusa besséda ena vsigamogoča krafft inu kaj ona zapovej, tu se gvišnu zgody, de tiga ni ta Hudič ni svejt nejma muditi ni braniti. Zakaj my moramo le-to bolezan gledati kakor druga della, s katerimi ta hudi sovražnik te uboge ludy martra. Takovu Hudičevu dellu pregnati nei potreba več kakor našiga lubiga GOSPUĐI Christusa bessedo, taku je tej nuji uže pomaganu. Zakaj ta Hudič more zupar svojo volo doli pustiti, kakor hitru le-tiga moža besséda sliši, kakor my le-tukaj vidimo.

Koku ludje imajo na Christusa verovati.

Zatu služi takovu čudu nerpopej h timu, de se my GOSPUĐI Christusa imamo prov vučiti spoznati, de on nej le en človik, po vseh ričeh glih kakor

na XXI. nedello po S. Troyci.

kakor drugi človeki, temuč tudi večni, vsigamogoči Bug, potehmal je on en GOSPUĐ čez smert inu Hudiča. Inu en tak GOSPUĐ, kateri z eno bessedo zupar te iste more pomagati. Zatu imamo my v naših nadlugh zupar tiga Hudiča inu njegova della, per njemu se tudi vučit pomuči yska-ti, kakor le-ta krajlevski le-tukaj stury.

Susseb pak imamo my njegovo bessédo častitu inu vissoku deržati kakor eno vsigamogočo krafft ali muč. Zakaj kateri jo ima, ta ima inu pre-more vse. Spet kateri nje nejma, tiga ne more sicer obena oblast, modrust, svetust zupar greh, smert inu Hudiča sčítiti ali ubraniti. Zakaj kar naš lubi GOSPUĐ Christus le-tukaj stury s tiga krajlevskiga synu, kir on skuzi svojo vsigamogočo bessédo njega od smerti odreši inu per tém lebnu ob-deržy, tu hoče on skuzi svojo bessedo z nami vsémi sturiti, kadar bi my le njo hoteli gori vzeti. Inu nas nikar le od tiga telessa bolezní inu iz poteles-ne nadluge, temuč tudi od tiga greiha inu večne smerti hoče odrešiti.

Zatu imamo my ta exempel le-tiga krajlevskiga slušati, vsej naši nadlugi svejta inu pomuči per Christusu yska-ti, kateri vsei žlaht potrebi inu v smerti taku lahku more pomagati, de on le eno bessédo reče, taku je nam pomaganu, ima tudi eno pernaredno volo nam pomagati. Zakaj kadar le-ta krajlevi hiti inu ne hoče dolgu čakati, taku hiti ta GOSPUĐ še več inu ne hoče tiga krajlevskiga synu taku dolgu v farlikosti pustit ležati, dokler bi on s tém očetom tja doli prišal, temuč stury njega, aku lih nej vpričo, v enim hipu zdraviga inu vesseliga, ker on h timu očetu pravi: »Poj-di tjakaj, tvoj syn je živ.«²²⁹⁷ Taku hoče naš lubi GOSPUĐ Christus tudi pruti nam, (na katerim my nejnamo cbiuvlati) volan biti inu skoraj poma-gati, kadar je le nam potreba inu my v pravim zavupainju na njega pomuči per njemu ysčemo. Zakaj h timu je on od nebeškiga Očeta poslan inu na zemlo prišal, de on nas hoče od Hudičove tyrannye ali syle proste sturiti inu v Božje večnu krajlestvu postaviti. Za tiga volo, kateri pomuči zupar te greihe inu smert yšče inu pegeruje, ta njo ima per Christusu gvišnu najti. Kakor my le-tukaj na le-tim krajlevskim vidimo, ker je vsaj le za eno po-telesno pomuč bilu djanu, koku veliku več je on nagnjen pomagati, kir je ta farlikost vegša inu my te pomuči smo potrebniši, kadar tu večnu izveli-čanje an tiče?

Tu je ta prvi štuk, od kateriga se sicer skoraj vselej pridiguje, kadar se od teh čudess Christusevih govory. Zakaj zatu so se zgudila inu nam naprej zapissana, de my imamo našiga lubiga GOSPUDI Christusa muč inu volo spoznati inu se v naši nadlugi tudi per njemu najti.

Ta drugi pak, od kateriga se po navadi v le-tej historij pridiguje, je, de my le-tukaj en leip exempel čez vse druge imamo, per katerim se my gvišnu moremo vučiti, kaj je ta vera. Naši zuparniki, ty papežniki, od vere drugači ne govore, kakor de je le enu samu vejdenje, kaj je Christus inu kaj je on sturil. Ali tu ne mogo zvižati, ony morajo spoznati, ta Hudič inu ty falš karsčeniki, kateri ferdamnani bodo, le-tu tudi vejdo taku dobru kakor pravi karsčeniki.

Ampak tu S. pismu govory taku od vere, de my skuzi njo k odpusčainju teh greihov, h pravici inu k večnimu lebnu pridemo. Zakaj le-taku pravi Paulus, Rom. 3.²²⁹⁸: »My deržimo, de ta človik skuzi to vero inu nikar skuzi te postave della pravičen bode.« Inu ta prerok Abacuc²²⁹⁹ pravi: »Ta pravič-ni bode svoje vere živel.« Inu Christus pravi k Marij, kateri so bily nje greihi odpusčeni: »Pojdi tjakaj, tvoja vera je tebi pomagala.«²³⁰⁰

Zatu ne bodo takove vere ni Hudič ni falš karsčeniki imejli, kateri vsaj to historio vejdo inu imajo taku dobru kakor ty pravi karsčeniki, zakaj ta Hudič zna Christusa silnu dobru inu vej, kaj je on na zemli sturil inu

Christus rad pomaga.

2297| Jn 4,50.

GOSPUDA Christusa lastna služba.

Ta drugi vuk od vere.

Koku ty papežniki od vere govore.

Vera sama izveliča. Rom.3.

2298| Rim 3,28.

2299| Hab 2,4.

2300| Lk 7,50.

Ta Zludi tudi veruje.

Izlaga tiga evangelia

terpil. Ali takovu, aku je lih en karsčenik tudi more vejđiti, taku tu vsaj nej ta prava vera, skuzi katero ty ludje k odpusčainju teh greihov inu k večnimu lebnu pridejo.

Kaj je ta vera.

Ampak le-tukaj vidimo, kaj je ta prava vera, zlasti družiga ništer, kakor verovati, kar Christus govory inu oblubi, tu je reis inu prez vse falšie. Zakaj le-tu dvuje sliši enu na tu drugu, kadar Bug kaj oblubi, de se my s tem sercom na tu istu zanesemo inu nikar ne cbiuvlamo, onu je reis, aku ga my lih še nejmano ni ne vidimo. Kir je uže ta obluba inu se my s tem sercom te iste an vzamemo inu troštamo, de je gvišnu timu taku, kakor slove. Tu se pravi ta prava živa vera.

Ta vera ne ima na caihnih, temuč na tej bessedi obstati.

Kakor my le-tukaj vidimo, ta krajlevski pride h Christusu inu prossi njega, de bi imel ž nym jiti inu njegovimu synuvi pomagati. Tukaj je bilu enu zavupainje h GOSPUĐU Christusu, on bi mogel inu bode njegovimu synnuvi pomagal. Ali takovu zavupainje je še bilu prez te bessede inu je le stalu na tem čudessu, kateru je bil ta GOSPUĐ poprej v Galilei sturil na tej ohceti. Od tiga istiga je le-ta krajlevski prez cbiuvla slišal, ima za tiga volo tu zavupainje h GOSPUĐU Christusu iz tiga istiga, de bode njemu tudi pomagal. Takovu se more dobru ena vera imenovati, ali onu je še ena zlu slaba vera. Zakaj ta obluba še nej bila dana inu počyva takova vera inu zavupainje na tem negvišnim mejnenju, aku Christus bode pomagal ali nikar. Aku on pomaga, taku deržy njega ta krajlevski za eniga velikiga svetiga moža, aku pak ne pomaga, taku on ne deržy veliku od njega.

2301| Jn 4,48.

Zatu njega Christus tardu svary inu pravi: »Kadar vy nekar znameinia ali caihnov ne vidite, taku vy ne verujete.«²³⁰¹ Kakor de bi on hotel reči: »Ta vera nejma le na teh znamenih inu čudessih obstati, temuč na tej bessédi.« Zakaj znameinja inu čudessa mogo tudi falš inu zlogana biti. Kateri se pak na to bessédo zavupa, ta nemore obgolufan biti. Zakaj Božja obluba je gvišna inu ne more logati. Obtú aku je lih ta GOSPUĐ znameinja inu čudessa sturil, de se je on s temi hotel pustit viditi inu te ludy k veri perpraviti, taku je vsaj le-ta njega maininga bila, de bi ty ludje veliku več na njegovo bessédo imejli gledati kakor na ta znameinja ali caihne, katera so morala tej bessédi služiti kakor pričé. Zakaj zatu njemu nej bilu narveč djanu, de bi on le-timu inu drugim bolnikom na telessu pomagal, njegova narvegša služba je bila te ludy na to bessédo vižati inu to isto v nyh serca perpraviti, de bi ony skuzi njo mogli izveličani biti.

Ta krajlevi prvič nikar prov ne veruje.

Kadar uže le-ta krajlevski še obene besséde ni gvišne oblube od Christusa nejma, taku on ne more gvišnu verovati. Iz tiga čudessa v Kani inu lahkej iz tiga gmain glassu od Christusa kakor od eniga noviga preroka dobi on tu zavupainje, de bode njegovim synuvi pomagal inu more njemu pomagati. Ali takova vera ne gre dajle, temuč taku deleč, aku bo takova pomuč prišla. Zatu on hiti, ima skerb, kadar bi ta GOSPUĐ hotel zavlačovat, njegov syn bi bil v tem zamujen inu umerl, de taku še veliku faly inu nejma obene prave vere. Zakaj on misli, kadar Christus nikar v lastni personi sam per tem bolniku ne bo, taku njemu ne bode pomaganu, inu skerby, aku ta GOSPUĐ s pomučjo zavlejšé inu njegov syn ta čas umerje, taku je potler še vse vun inu zabstojn. Inu je rejs, onu je bilu timu krajlevskimu še k le-timu času nemogoče, de bi on drugači imel verovati. Zakaj kakor je rečenu, on nej imel še obene oblube ni besséde, na katero bi se on bil mogel zanesti inu deržati. Kakor hitru pak Christus ta usta odpre inu pravi: »Pojđi tja, tvoj syn je živ,«²³⁰² taku pride ta prava popolnoma vera, katere lastna natura je, de se ona na to oblubo Christusevo deržy. Kakor my na tem krajlevskim vidimo, ta veruje takovi bessédi Christusevi, gre
tjakaj

2302| Jn 4,50.

na XXI. nedello po S. Troyci.

tjakaj v gvišnim zanessenju na to bessedo Christusevo inu nikar ne cbiuvla, kadar on domov pride, de bode svojga synu zdraviga inu vesseliga našal.

Taku se vuči le-tukaj, kaj se pravi verovati, zlasti družiga ništer, de my na bessédi Christusevi inu na tej oblubi ne cbiuvlamo, temuč kar ta besséda oblubi, tu vist za gvišnu inu za risničnu deržimo, de nam nikuli več ne bode falilu, aku ga my lih še ne vidimo ni ne počutimo. Zakaj tu je te vere sussebna natura, de ona s tem okuli hodi inu tu veruje, kar še nej pred rokami. Zakaj kar je pred rokami, tiga nej potreba verovati, onu se počuti inu vidi. En bogat mož, kateri denarjev inu blaga obilnu ima, kadar ta isti lih veruje, de ne more tu lejtju od lakote umrejtji, tu se ne pravi obena vera. Kateri pak nič nejma inu se vsaj vener na Božjo bessédo deržy, Bug bode njemu kakor en oča njegov užytak dal taku dolgu, kakor on tudi v Božjim strahu žive inu svojmu poklicainju streže. En tak prov veruje inu je nemo-goče, de bi takova vera imejla falyti. Zakaj ona stoji na tej bessédi Božji, katera je vsigamogoča inu nam oblubi, kadar my h pervimu tu krajlestvu Božje ysčemo inu potle s tem dellom naprej gremo, de tu drugu ima nam perverženu biti.

Taku izkussimo my vsi kmallu, eden taku dobru kakor ta drugi, de smo my skuzi ta greh taku zlu ostrupleni, de my cilu obene pravice na nas ne najdemo. Kadar nam uže ta besséda skuzi Christusa odpusčainje teh greihov inu pravico oznanuje, taku ne more takova besséda drugači nikar kakor le skuzi to vero zapopadena biti. Zatu ima z enim karsčenikom eno takovo štalt, aku on lih skuzi inu skuzi ništer nej kakor greih, taku je on vsaj po tej veri inu bessédi prez greiha, čist inu pravičen, tja njega ta vera perpravi, njegova della ne mogo njega tjakaj perpraviti, kakor ty papeški ossli pridigujo. Zakaj kulikur naša della an tiče, kadar so ona narbulša, taku smo my družiga ništer kakor nepridni hlapci, kakor ta GOSPUĐ sam pravi, Luc. 17.²³⁰³

Ravnu kakor sim jest od te pravice govuril, taku je s tem lebnom tudi. My smo taku zlu skuzi ta greih v tej smerti potopleni, de my našiga lebna nejmo en hip žihri, de bi v risnici morali reči, (kakor ty ajdje) en človik nejma ništer gvišniga pred sabo, kadar je on rojen, kakor to smert. Kakor my tedaj prejd inu prejd, nikar le skuzi drugih ludy exemple, temuč na nas samih se vučimo inu izkussimo, de je cilu hitru se zgudilu, de en človik v bolezan ali v eno drugo nesrečo pade. Taku nam vsaj vener v takovim jamru inu revi ta besseda naprej svejti, trošta inu zagviša nas nikar le na le-ta po-telesni leben, temuč tudi na ta večni leben. Tiga my (kir verujemo) nejmano v rokah, my ga ne počutimo inu ne tipamo, ali on je v tej bessédi oblublen inu my ga verujemo. Inu je gvišnu, takova vera nam nejma falyti. Zakaj ona stoji na Božji bessédi, katera je večna inu vsigamogoča.

In summa, te vere natura je le-ta, ravnu kakor ta besséda trošta inu zagvišuje nas na tu prihodnu, večnu, nebesku blagu, kateriga my še nejmo, taku zapopade takova vera takovu prihodnu blagu, kakor de bi uže tukaj bilu inu cilu ništer na tem ne cbiuvla. Urzah, ona vidi, de ta besséda Božja je vsigamogoča inu Bug risničin inu nej oben lažnik. Zatu ima ta vera enu ostru oku na to bessédo, aku ona vidi, de je ta besséda tukaj, taku ona redle inu serčnu tja gre inu se ne pusty ni Hudiču ni svitu strašiti, zakaj ona vej, na čym h puslednimu bo obstalu inu koku ima en konec dobiti, de bi si glih timu Hudiču imejlu žal inu težku djati.

Spet nazaj, aku ona vidi, de obene Božje besséde tu nej, taku se ne pusty obenimu šainu, obenimu priteinju ni oblasti tiga svita tja gnati inu perpraviti, de bi je za risničnu spoznala, inu terpy raiši nad tem, kar se njej pergody. Kadar bi my uže v tem papeštvi takove vere naturo bili slušali, taku bi my nikuli

Vera hodi z nevidečimi reičmy okuli.

Odpusčainje teh greihov morajo ludje le verovati.

Ta večni leben morajo ludje le verovati.

Ta vera le na to bessedo gleda.

Na samo Božjo bessedo se ima gledati.

2303| Lk 17,10.

Izlaga tiga evangelia

nikuli več taku grozovitu v malikovainje inu v zmote ne bili zapelani. Ali my smo Božjo bessédo iz ocy pustili inu smo s to vero na tu inu na unu dellu padli, kakor de bi nam imelu k odpusčainju teh grejhov pomagati, smo taku nikar le ob blagu, temuč tudi ob to dušo skuzi falš Božje službe inu malikovainje prišli.

Kaj je vera inu kaj v sebi deržy.

Zatu je tu en silnu potreben inu priden vuk, de ludje vejdo, kaj se pravi prov verovati, zlasti Božjo bessédo inu oblubo imejti inu terdnu na njej deržati, de se gvišnu bode taku zgudilu, kakor nam ta besséda naprej pravi. Zakaj prez Božje besséde na kaj verovati nej obena vera, temuč ena falš majninga, iz katere nikuli več ništer ne bode. Ravnu kakor de bi ti hotel verovati, ti bi imel še rymski cessar biti, kadar bi ti tu lih na tu nargvišniši veroval, taku bi vsaj ništer iz tiga ne bilu. Kadar je pak David, kateri je eniga žleht stanu bil, Božjo bessédo imel skuzi tiga preroka Samuela, de ima krajl v Izraeli biti, taku je tu moralu biti, onu bi si Saul zupar tu sturil, kar bi hotel.

Na čim ima naša vera počivati.

Taku gre tudi le-tukaj, aku je lih ta krajlevi to missal imel, Christus bode njegovimu synuvi pomagal, taku vsaj takova missal nej mogla obstati. Urzah, onu je njemu na bessédi falilu ali mankalu. Kadar je pak ta besséda prišla, de on od Christusa sliši: »Pojdi tja, tvoj syn je živ«, ²³⁰⁴ taku uže nejma več pomankainja, samuč de bi bil hotel GOSPUDA Christusa na lažo postaviti, zakaj ta besséda njemu nej mogla lagati.

2304| Jn 4,50.

Taku imamo my Božjo bessédo inu oblubo tudi, ker Christus, naš lubi GOSPUD, v eni gmaini vus svejt trošta inu pravi, Ioan. 8.:²³⁰⁵ »Kateri mojo bessedo deržy, ta ne bode te smerti vekoma vidil.« Item, Ioannes pravi od njega: »Tu je tu iagne Božje, kateru tiga svita greihe nossi.«²³⁰⁶ Takovu so gmain špruhi, iz katerih se nejma oben človik odločiti, zakaj on ne pravi, kadar le-ta ali uni na mene veruje, temuč on govory v eni gmaini: »Kateri mojo bessedo deržy, ta ne bode te smerti vekoma vidil.«²³⁰⁷ Item: Ioannes ne pravi, de je Christus od Buga k enimu offru poslan, kateri bi imel za tiga ali uniga offran biti, temuč za tiga cejliga svita greihe.

2305| Jn 8,51.

2306| Jn 1,29.

2307| Jn 8,51.

Zatu kadar si ti tudi en greišnik inu si na tem svejtu, taku se ga an vzami inu ne cbiuvljaj, le-tu tebi tudi vela inu se je za tvojo volo zgudilu. Tu je ta grunt, na katerim naša vera (kulikur odpusčainje teh greihov inu večni leben an tiče) ima obstati. Inu nam bode gvišnu taku malu falilu kakor le-tukaj timu krajlevskimu.

Ta krajlevi neima obeniga fortelna pred nami.

Zakaj tiga my nejmano misliti, de je le-ta krajlevski en fortel v tem pred nami imel, de je on s tem lahkejši mogel verovati, kadar je ta GOSPUD njegovo persono taku lastnu v to bessédo zapopadel inu djal k njemu: »Pojdi tja, tvoj syn je živ.«²³⁰⁸ Nas pak ta vera težkeíše stane, potehmal naša persona nej taku lastnu v to bessedo zapopadena, temuč ta besséda na vse bode govorjena, tu nej ta maininga. Zakaj naš lubi GOSPUD Christus ga nej per takovi pridigi v eni gmaini pustil ostati, temuč ravnu kakor on le-tukaj h timu krajlevskimu pravi: »Pojdi tja, tvoj syn je živ«, ²³⁰⁹ taku on pravi k enimu vsakaterimu, susseb k meni inu h tebi: »Moj Syn, tvoji greihi so tebi odpusčeni, ti imaš ta večni leben imejti.«

2308| Jn 4,50.

2309| Jn 4,50.

Bug govory z enim vsakaterim, susseb v tem s. karstu.

Zakaj povej ti meni, s kum Bug govory inu s kum ima k šaffti, kadar ti bodeš karsčen? Nej li reis, ta s. karst le tebi vela inu sicer obenimu človéku? Ti uživeš tvojga karsta inu drugi ga ne užyvajo. Hoteli ony pak tiga karsta užyti, taku se morajo za svojo persono sami tudi pustit karstiti. Kaj pravi pak Bug tebi inu enimu vsakaterimu, kateri se pusty karstyti v tem karstu? Taku slove njegova obluba: »Kateri veruje inu bode karsčen, ta bode izveličan.«²³¹⁰ Item, ti boš v to smert Christusevo karsčen, de je on za tebe umerl inu s svojo smertjo

2310| Mr 16,16.

na XXI. nedello po S. Troyci.

smertjo tebe od greihov inu smerti ledig sturil. Koku bi mogel pak Bug priazniviši s tabo govoriti inu tvojo persono gvišniši inu lastneiši v to besedo vkleniti, kakor se v tem s. karstu zgody, kateri nikomer kakor le tebi samimu vela inu se pravi inu je tvoj lastan karst.

Taku kadar ti pegeruješ od tvojeh greihov odvezan biti inu prideš h cerkovnimu sluzabniku ali k enimu drugimu karsčeniku, h katerimu enu zavupainje imaš, de ty per nym hočeš Božjo bessédo inu en trošt najti, nej li rejs, kakor ti sicer v tej pridigi skoraj vselej slišiš, Christus je za vse greišnike umerl, taku ti tudi tukaj slišiš, zlasti de takova smert inu terpleinje tebi vela inu se ti njega imaš an vzeti? Zakaj tu gredo le-taku te besséde: »Lubi brat, luba sestra, my smo vsi greišniki inu greišnice, bi za tiga volo vsi morali ferdamnani biti.« Ali Božji Syn je za našo volo človik postal, za naših greihov volo umerl inu za naše pravice volo zupet gori vstal. Zatu nikar ne cagaj, Christus je za tebe plačal, ti imaš ledig biti, le se ti troštaj njegoviga terpleinja inu se ga an vzami.

Taku tudi v tej večerji tiga GOSPUDI bode tebi susseb v kruhi tu tellu Christusevu inu v vini njegova kry dana inu tebi susseb per tem povédanu. Njegovu tellu je za tebe danu inu njegova kry za tebe prelita, de ti neimaš cbiuvlati, temuč de se takoviga offra an vzameš kakor de je tvoje lastnu, potehmal tu tellu inu kry Christuseva tebi v tvoja usta bodo položena inu v last dana, de ti nje zase le sam imaš jeisti inu pyti. Tukaj ja Bug z nikomer nejma k opravili, on ne govory sicer z nikomer kakor s tabo, kadar se per takovi večerji najdeš inu tukaj jeiš inu pyeš, kakor je je on sam zapovédal.

Tukaj uže gledaj, kaj so tu za karsčeniki, kateri taku dolg čass tjakaj gredo inu nikar enkrat te absolucie ne pegerujo ni k le-tej gnade bogati večerji ne perstopio? Kateri uže obene žejele po njej nejmajo ni ne verujo, de Bug ž nymi susseb tukaj k opravili ima, ž nymi govory, nje trošta inu odpuscainje teh greihov inu ta večni leben nym oblubi, ty neiso ništer družiga vrejdní, temuč de bi ta zali Hudič ž nymi k šaffti imel inu govuril. Taku na tem ne manka, kakor de bi Bug nikar suseb z nami ne govuril, na tem pak manka, de my le-tiga krajleviga exempla ne slušamo inu kar Christus nam oblubi nikar gori ne vzamemo ni za gvišnu ne deržimo.

Ta krajlevski je tudi urzah imel, de bi on ne bil imel verovat, kadar bi on bil hotel svojo pamet slušat inu bi se bil hotel od te besséde pustit odpelati. Zakaj gdu bi hotel verovati, de bi le-ta edina besséda čez tulikain veliku myl taku krafftna imejla biti inu takovu veliku dellu opraviti? On bi dobru bil mogel reči: »Iest dobru veim, koku sim jest mojga synu pustil, de je on farlih ležal. Aku ima njemu pomaganu biti, taku je ne bo (lubi GOSPUD) tu sturilu, de ti zdaj z mano govoriš. Ti moreš bliže z mano inu se njega dotakniti, ž nym govoriti, taku bi moglu vupainje tukaj biti.« Ali tukaj ta krajlevski vse misli vun udari inu priprostu na tej bessédi ostane inu je taku gvišnu veruje, kakor de bi on svojga synu uže pred sabo tukaj zdraviga inu vesseliga vidil. Zakaj kadar bi njegovu serce nikar veri inu zavupainju ne stalu, taku bi se on ne bil pustil z le-to samo bessédo proč vižati ali odpraviti. Ali on se pusty odvižati. Kakor Ioannes cilu lipu pravi: »Ta človik je veroval tej bessédi, katero je Jesus k njemu govuril, inu je šal tjakaj.«²³¹¹

Tukaj ti vidiš, kaj je ta prava vera, kadar ti njo prov hočeš popissati inu malati, družiga ništer, temuč le tu za gvišnu inu reis deržati, kar Christus tebi oblubi. Tiga se ti tudi navadi inu se vuči nerpoprej, kar Bug tebi v tem s. karstu, Christus v svojem evangeliu inu v tej s. večerji oblubi. Na takovo oblubo

mm derži

Absolucia.

Ta večerja tiga GOSPUDA.

Kir h Božji večerji ne hodio, neiso verni.

Ta krajlevi veruje, aku je on lih urzah imel nikar verovati.

2311| Jn 4, 50.

Vera premore greih inu Hudiča.

Izlaga tiga evangelia

derži se ti s cejlim sercom inu se ne pusti druge misli, katere nikar vuni ne ostanejo, na takovi veri zmotyti. My počutimo v nas ta greih inu to smert, katera se veden pustita vidit inu počutit. Kadar se uže ti na to bessédo ne hočeš deržati, temuč njo pustit jiti inu sam sebe soditi, kakor se znaideš, taku bode tebe ta greih v britkust inu v cagainje pelal inu ta smert bode tebe z močjo vtlačila. Ali kaj stury en karsčenik? On spozna ta greih inu vej, de to smert pred sabo ima. Potler se on tudi preoberne, se derži na to bessédo, kakor se narbujle more, inu pravi: »Christus je za mene umerl, zatu sim jest od téh greihov ledig inu ne morem umrejt, onu nejma ni Hudič ni Smert dejla na meni, zakaj Christus je opravil inu za mene plačal, kar sim jest plačati dolžan bil.« Tu se pravi tedaj prov verovati inu je nemogoče, kateri se taku na to bessédo deržy, de bi ona njemu imejla falyti ali lagati.

»Ia,« ti praviš, »iest teh obeniga ne vidim, veliku mainje jest imam, kar jest verujem, jest ja le-tu slišim. Gdu vej aku je reis?« Odgovor: Kar ta beseda tebi pravi, tu ti veruj, taku ti gvišnu ne bodeš golufan, onu se bode na koncu gvišnu taku zgodilu. Sturi kakor ta krajlevski le-tukaj, ta se je tudi moral na to bessedo deržati. On tiga nej vidil, de je z njegovim synum bilu buile postal, ali kadar on tej bessédi veruje, pridejo tiga drugiga dne njegovi hlapci inu pernesso dobre marynje, njegov syn je zdrav inu vessel. Kadar on v hišo pride, taku je on vidi pred očima, tu njemu nej potreba več verovati, onu je tukaj v tem diainju timu taku inu pred njegovima očyma, kakor je on tu veroval.

Taku z nami tudi puide, odpusčainja teh greihov inu večniga lebna my nej mamo inu ne počutimo, kadar si ti lih danas to pridigo slišal, to absolucio pegeroval inu si k mizi tiga GOSPUDI šal, taku si ti vsaj za tvoje persone stran, kakor si včeraj bil. Ti se cilu ništer drugači ne počutiš. Ti imaš tu staru messu inu kry kakor poprej. Na tem se ti ne pohuišaj ali ne blazni, temuč derži terdnu na tej bessédi, katera tebi odpusčainje teh greihov inu ta večni leben oblubi, inu pojdi tjakaj z le-tim krajlevskim, prez usiga cbiuvlainja, taku se bode gvišnu ta urica našla. Kakor ti veruješ odpusčainje teh greihov inu večni leben skuzi Christusa, taku je ti bodeš našal k svojmu čassu v unim lebnu. Le-tukaje je my le v tej bessédi inu veri imamo, ampak tamkaj je bomo v tem djainju inu izkušeinju vidili.

Tu nam daj Bug naš lubi Oča v nebi za svojga Synu Christusevo Jezusovo volo skuzi svojga Svetiga Duha, amen.

NA TO DVEI INU

DVAISSETO NEDELLO PO

S. TROYCI, EVANGELIUM MATH.

NA XVIII. CAP. ²³¹²

2312| Evangelij po Mateju 18.

2313| Mt 18,21–35.

D*Etrus* ²³¹³ je stopil k GOSPUDU Jezusu inu je rekàl: »GOSPUD, kulikokrat moram tedaj mojmu bratu odpustiti, kateri meni pregriši? Je li je zàdosti sedemkrat?« Jezus je rekàl k njemu: »Iest ne pravim tebi sedemkrat, temuč sedemdesetkrat sedemkrat.« Zatu je nebesku krajlevstvu glih enimu krajliu, kateri je hotel s svojmi

hlapci

Kaj ty karsčeniki verujo.

Božji oblubi imamo terdnu verovati, aku glih v sebi ne počutimo.

na XXII. nedello po S. Troyci.

hlapci rajtingo delati. Inu kadar je on bil začel rajtati, je eden pred njega prišal, ta je bil njemu deset tavžent funtov dolžan. Kadar pak ta isti nej imel s čim plačati, je ta GOSPUK ukazal predati njega, njegovo ženo inu njegove otroke inu vse, kar je imel, inu plačati. Natu je ta hlapec doli padel inu ga je molil inu je djal: »Gospud, imej poterpleinje z mano, jest hočem tebi vse plačati.« Inu timu gospudu se je v serci smilil ta hlapec inu ga je prostiga pustil inu mu je ta dolg tudi odpustil.

Kadar je pak ta jsti hlapec vunkaj šal, je našal eniga svojga raven hlapca, ta je bil njemu dolžan stu denarjev. Inu on ga je popadil inu ga je davil inu djal: »Plačai mi, kar si mi dolžan.« Natu je njegov raven hlapec doli padel inu ga je prossil inu djal: »Imej poterpleinje z mano, jest hočem tebi vse plačati.« On pak nej hotel, temuč je šal inu ga je v ječo vergal, dokler je tu plačal, kar je bil dolžan.

Kadar so pak njegovi raveni hlapci tu vidili, so bily zlu žalostni inu so prišli inu so svojmu gospudu naprej pernesli vse, kar se je bilu pergudilu. Tedaj je njegov gospud njega predse poklical inu je djal k njemu: »Ti hudobni hlapec, vus le-ta dolg sim jest tebi odpustil, kir si mene prossil. Nejsi li tudi ti se imel usmiliti čez tvojga raven hlapca, kakor sim se iest čez

mm 2 tebe

Izlaga tiga evangelia

tebe usmilil?« Tedaj je njegov gospud serdit postal inu ga je izdal beričom²³¹⁴ taku dolgu, dokler bi plačal vse, kar je njemu dolžan bil. Ravnu taku bo moj Oča nebeski tudi vam sturil, aku ne odpustite iz vašiga serca vsakoteri svojmu bratu njegovu pregrisenje.

Summa. Karsčeniki imajo mej sabo greihe odpusčati.

2315| Mt 18,22.

Aj je ta summa ali kratik zapopadik tiga današniga evangelia sliši vaša lubezan zdajci v začetki. Petrus vpraša tiga GOSPUDA, koku se ima deržati, kadar en brat zupar njega greišy, kulikukrat bi on njemu imel odpustiti, aku bi zadosti bilu sedemkrat? Natu odgovory njemu ta GOSPUD: »Iest ne pravim sedemkrat, temuč sedemdesetkrat sedemkrat.«²³¹⁵

Tu je tu odposčainje teh greihov nejma mej temi karsčeniki obene masse ni silla imejti, prejd inu prejd ima eden timu drugimu odpustiti inu se varovati, de se obeden ne masčuje. Zakaj tu le samimu Bogu sliši inu pristoji, timu se ima njegova majesteta inu muč z myrom pustiti. Kakor ta prigliha dolgu inu obilnu na znanje da inu my potle takove urzahe poredu hočmo vkupe zapopasti inu pokazati.

Takova zapuvid ne sliši v tu posvitnu krailestvu, temuč v nebesku krajlestvu.

2316| Mt 18,23.

Ali my moremo le-tukaj susseb merkati na to bessédico, de ta GOSPUD pravi: »Tu nebesku krajlestvu je glih enimu krajlu, kateri je hotel s svojemi hlapci rajtati.«²³¹⁶ Zakaj takova zapuvid od odpusčainja teh greihov se nejma v tiga svita krajlestvu vlejči, kir te službe inu persone nejso glih inu za tiga volo vselej ena čez to drugo oblast inu zapuvid ima. Tu istu nejma tej hudobi pregledati, molčati ni enimu vsakaterimu pustit sturit, kar on hoče, temuč tu hudu se ima štrafati inu ty ludje h pošteinju inu kspodobnosti deržati.

Stariši nyh mlaišem nejmajo pregledati.

Zatu onu nej ta maininga, de bi en oča svojm otrokom vse imel dopustiti inu nym k nyh lotrij gledati, on ima štrafati inu ništer odpustiti. Taku gospud inu frauva te družine, posvitna gosposčina s svojem podložnikom nejmajo odpustiti, kar krivu sture, temuč štraffati. Zakaj ta huda šega inu navada prez tiga na tem svejtu ostane, če se njemu več pregleda, s teim huiši on bo, de h puslednjmu, kadar se ty otroci od očeta inu matere ne hote pustiti vučiti inu koyti, taku nje more ta rabel vučiti inu nyh hudobi braniti.

Nebesku krajlestvu.

Zatu ne sliši le-ta zapuvid v tu posvitnu krajlestvu, v katerim te persone inu službe nejso glih, kakor je poprej meldanu, temuč v tu nebesku krajlestvu, v katerim smo vsi glih inu le eniga GOSPUDA čez nas imamo, kateriga my vsi imamo užyti. Takovu nebesku krajlestvu se začne le-tukaj ozdolaj na zemli inu se pravi z enim drugim imenom ta karsčanska cerkov le-tukaj na zemli, katero Bug skuzi svojo bessédo inu svojga Duha regira. V tei isti Cerkvi, aku ti nikar ene sussebne službe nejmaš, ker tebi Bug ukaže tu krivu štraffati, more taku biti, de ima prejd inu prejd eden timu drugimu odpustiti inu obeden se masčovati, temuč vso milost inu priaznivost svojmu bližnimu izkazati, kadar je potrebuje, aku je je on glih drugači na nas zaslužil inu bi my, kakor ta sveit govori, dobru urzah imejli njemu vse hudu sturiti.

Summa te perglihe.

Zakaj pak takovu naš GOSPUD Christus hoče imejti da on z nekaterimi urzahi lipu na znanje v tej priglihi od teh dvejuh hlapcev inu od tiga krajla.

Ta prvi urzah je, de naš lubi GOSPUD Christus hoče, de njegovi karsče-

na XXII. nedello po S. Troyci.

karsčenički imajo na tu spomisliti, kaj za gnado je nym Bug izkazal, kateri bi, kadar bi bil hotel, silnu veliku inu velike urzahe imel, de bi on nas bil mogel štrafati inu vso nesrečo na nas naložiti. Kadar se je pak nam nezaluzenim gnada izkazala, taku my timu glih pruti našimu bližnimu tudi imamo sturiti.

Takovu se ima za tiga volo tudi s tem flissigiš merkati, zakaj ta GOSPUD da le-tukaj s tem na znanje, kej je ta pravi pot, de my k odpuščajnu teh greihov pridemo inu postavi nam pred očy, gdu smo my inu gdu je Bug, kaj my pruti Bogu zaslužimo inu kaj nam Bug stury.

Zakaj de on to prigliho od tiga hlapca, kateri je deset tavžent funtov dolžan, nam naprej deržy, v tej isti hoče ta GOSPUD nas vse vučiti, kaj za eno mainingo z nami pred Božjo sodbo ima. Ta bessédica talentum,²³¹⁷ katero my en funt po slovensku tolmačujemo, je per teh starih ena gvišna summa denarjev bila, okuli 600 kron.²³¹⁸ Zatu deset tavžent funtov sture eno nezmasno veliko summo, okuli šest tavžentkrat stu tavžent kron. Eni takovi veliki summi denarjev pergliha ta GOSPUD naš dolg, s tem hoče na znanje dati, de ga my nikuli ne moremo plačati ali zajn zadosti sturiti. Zakaj ta greih je na nas erban, kateriga my z nami iz materiniga telessa pernessemo, zatu če več my potle rastemo inu stariši bomo, s tem več se ty greihi tudi v nas izkažejo, de my h tem erbanim porodnim greihom tudi naše lastne greihe perlagamo inu taku globoku v dolg pruti Bogu pride-mo, de my ravnu taku tečimo v dolgu kakor le-ta hlapec le-tukaj.

Kaj je ta urtel čez le-tiga hlapca za volo njegoviga velikiga dolga? Le-ta, de ta GOSPUD ukaže prodati njega, njegovo ženo, njegove otroke inu vse, kar ima. Skuzi tu hoče ta GOSPUD na znanje dati, de my ubogi grešniki nikar le ne moremo plačati, temuč my moramo to smert za tiga greiha volo terpejti. Kakor Paulus pravi: »Tiga greiha šold je ta smert.«²³¹⁹ Inu ta GOSPUD v paradizu Adamu inu Evi prity, pravi: »Kateriga dne od le-tiga drivessa bote jejli, taku imate smerti umrejti.«²³²⁰ Tjakaj je z nami ubozimi človeki vsemi prišlu, de za naših greihov volo ta postava Božja en taku tard, oster urtel čez nas reče inu nas tej smerti čez da. Zakaj kadar bi ta greih ne bil, taku bi oben človik ne umerl. Kam uže hočmo? Ta dolg je pred očyma, my ga ne moremo tayti, taku hoče ta GOSPUD tudi plačan biti, my pak ne moremo plačati, tu je nam nemogoče.

Tu je uže ta leip, žlahtni inu troštlivi štuk, pruti katerimu bi my naša ušessa imejli nagnyti inu naša serca široku gori odprejti, aku bi se my le-te kunšti tudi mogli navučiti, de bi my iz tiga velikiga dolga mogli priti inu tej smerti ubeizati. Takovu se pak zgody le s tejm, de my sturimo, kakor ta GOSPUD le-tukaj pravi, kar je le-ta hlapec sturil. On vidi obuje dobru, svoj velik dolg, potle svoje ubuštvu inu to štraifingo. Zatu on pred tem GOSPUDOM doli pade, njega moli inu pravi: »Imej poterpleinje z mano etc.«²³²¹ Tu my po slovensku pravimo h križu leisti inu gnade pegerovati.

Tukaj hoče ta GOSPUD, de se tiga my imamo vučiti, aku my od dolga hočmo prosti ali ledig biti. Zakaj kateri bi ne hotel tiga dolga spoznati, temuč bi ga hotel tajiti, (kakor ty farizeerji sture, kateri se za brumne inu pravične derže) ta bi svojo pravdo le huišo sturil. Aku ga my pak spoznamo, taku smo ujeti, zakaj my ga ne moremo plačati. Zatu je ena velika grozovita zmota, de te ludy v tem papeštvi na lastna della inu zadosti dellainje vižajo, s tem te grejhe doli položiti. Ta edini pot je, de ti takov dolg inu greih spoznaš inu s tem hlapcom doli padeš inu za gnado prossiš inu rečeš, kakor ta zolnar, Luc. 18²³²²: »Ah, GOSPUD, bodi meni milostiv.«

»Ia,« ti praviš, »vsaj ta hlapec le-tukaj pravi, de hoče vse plačati.« On si reci,

mm 3 kar

I. Urzah, zakai ty karsčenički mei sabo imajo odpusčati.

2317 Nekdanja denarna in utežna enota, ki so jo uporabljali v antični Grčiji, v rimskem imperiju in na Bližnjem Vzhodu. Biblični starozavezni srebrni talent je štel 3000 šeklov in je tehtal okoli 43 kg. Grški srebrni talent je tehtal okoli 37 kg, zlati talent pa je imel 1/13 teže srebrnega talenta.

2318 Cesar Karel V. je z esslingenskim ediktom 10. novembra 1524 ukazal, da se mora iz zlate marke skovati 89 goldinarjev v čistoti 11/12, iz srebrne marke pa 8 tolarjev v čistoti 15/16. Razmerje goldinarja proti tolarju je bilo 1 : 11,38.

Ta urtel čez te greihe.

2319 Rim 6,23.

Rom. 6.

2320 1 Mz 2,17.

2321 Mt 18,26.

Koku my od greihov inu smerti prosti bodemo.

2322 Lk 18,13.

Izlaga tiga evangelia

Zakaj ta hlapec pravi,
on hoče vse plačati.

kar hoče, taku my moramo spoznati, aku je tu njemu ob serce bilu, de tu nej rejs, temuč je njemu cilu nemogoče. Za tiga volo se pusty viditi. Christus je hotel s tém na znanje dati, koku je za naša serca djanu v takovi rejči, zlasti de my takove gnade, katera je taku velika, bogata inu neizrečena, ne moremo zapopasti. Nam se vselej zdy, tu je preveč, Bug ne bode taku milostiv, de bi nam hotel vse odpustiti. Onu more vsaj nekaj plačanu biti, tu je preveč, de bi se nam vse cilu imejlu odpustiti inu šeinkati.

Takove naše misli je hotel ta GOSPUUD s tem rezodeiti, de ta hlapec, aku on lih za gnado prossi, vener se ponudi, kakor de bi hotel plačati, kar je dolžan. Aku je lih tu tudi rejs, kateri odpusčainje teh greihov iz serca pegeruje, ta more na tu narmainje tu naprej vzetje imejti, de ne hoče več dolgov dellati, tu je on hoče od greihov pustiti inu se pobulšati inu naprej brumniši biti. Zakaj v greihih naprej živejti inu nikar od nyh pustiti inu vener za odpusčainje teh greihov prossiti tu se pravi našimu GOSPUDU Bogu špotati.

Bug hoče milostiv
biti tem, kateri gnade
pegerujo.

Kateri se uže taku na Božjo milost poda inu za gnado prossi, kakoviga on Boga najde? Odgovor: Cilu volniga inu milostiviga. Zakaj poslušaj, kaj pravi ta Syn Božji, kateri je v krili tiga Očeta? Ta gospud se je iz serca usmilil inu je njega prostiga pustil inu ta dolg je njemu tudi šeinkal. Tu je ta prava inu lastna farba, s katero se ima inu more Bug inu njegovu serce na tu nargvišniše namalati. Kateri njemu pak eno drugo farbo da, ta njega nikar prov ne mala, temuč drugači, kakor je na sam sebi.

Zakaj de naša serca mislio, Bug je en oster rihtar, per katerim ty greišniki obene gnade ne najdejo, temuč morajo vse nemilosti v skerbi biti, tu je cilu skuzi ena falš missal inu ništer na tem ne ležy, aku lih ta postava sama od našiga GOSPUDA Boga nikar drugači ne pridiguje. Zakaj ta postava govory od teh greišnikov, kateri obene gnade ne vupajo ni ne pegerujo. Ty grejšniki pak, kateri svoje greihe spoznajo, si nje puste žal biti inu bi radi hoteli, de bi ne bili Boga taku rezserdili inu je vsa nyh nadluga inu kumrainje, de so ony taku zupar Boga živejli inu njegovih zapuvid nejso slušali inu prossio za tiga volo za gnado, ty imajo gnado najti, kakor le -tukaj stoji.

2323|Ezk 18,23.

Ezeh. 18.²³²³

Urzah, Bug je en milostiv Bug inu ima enu očinu serce. Zatu se njemu v serci usmili naša nesreča inu gre njemu k sercu inu kakor ta prerok pravi, on nejma dopadejnja na smerti tiga grejšnika. Tu pak njemu dopade, de se ta grejšnik preoberne inu žive. Zatu kadar on per tebi enu takovu serce najde, kateru gnade pegeruje inu enu nedopadenje nad temi greihi ima inu od nyh pusty, tukaj on hoče rad vus dolg pustiti inu tebi gnado izkazati. Kakor my le-tukaj vidimo na tem hlapcu, kateri svoj dolg spozna inu za gnado prossi.

Zakaj je Bug milostiv.

Kaj je pak ta srejsda, skuzi katero nam Bug hoče milostiv biti, da ta evangelium na drugih meistih na znanje. Zlasti de se je ta Syn Božji, naš lubi GOSPUUD Christus Jezus, teh grejšnikov an vzal, nyh greihe na sebe naluzil inu je s svojo smertjo zanje plačal. Kir je uže takovu zavupainje na GOSPUDA Christusa inu na njegovo smert, tukaj so ludje Bogu tu serce inu njegovo lubezan dobili, de se ne more serdyti ni štraifati. Zakaj on prez tiga enu poterpežlivu serce ima inu njemu naš jamer inu reva težku dej inu ga boly. Za tiga volo se je on od sam sebe zdaici, kakor sta Adam inu Eva v greih inu v to smert bila padla, ponudil, timu Hudiču ima njegova muč inu oblast skuzi tu žensku sejme vzeta biti.

Tu je uže naš vuk, kateri my, Bogu hvala, prov inu čist imamo v naših cerkvah, de my odpusčainje teh greihov, večno pravico inu večni leben imamo le skuzi to vero na Jezusa Christusa, tu je skuzi Božjo gnado inu milost. Kakor

na XXII. nedello po S. Troyci.

kor my le-tukaj na tem hlapcu vidimo, kateri je eno takovo veliko summo dolžan, ali iz gnade, prez zaslužainja, prez vseh dell, njemu bo odpusčena le zatu, de on na to gnado zavupa inu za njo prossi. Zatu je tu en zmoten, kriv, zapelan, falš vuk, kateri Boga šentuje, de ty papežniki, kadar ony od odpusčainja teh greihov predigujo, te ludy, kateri v takovim dolgu tiče inu je nym nemogoče plačati, tjakaj vižajo, de imajo inu morajo sami zase z lastnimi delli plačati. De my pak te ludy ta pravi pot inu le na Božjo gnado skuzi Christusa vižamo, tu ony imenujo kecario inu zmoto. Ali vzami ti le-ta evangelium pred sebe inu pogledaj, kateri bliže tjakaj pridejo, my, kir od gnade pridigujemo, ali ony, kir od lastnih dell inu zadosti delainja pridigujo.

In summa, ta cejla pridiga v sebi le-tu deržy, de se my imamo vučiti, Bug nas hoče cilu zabstoin h gnadi gori vzeti inu vus dolg nam odpustiti. Takove gnade opomeny nas ta GOSPUUD le-tukaj, de my tudi taku sturimo inu mej sabo vso gnado inu priaznivost izkažemo inu nejmamo z našim bližnim taku ostru rajtati. Tedaj se my deržimo kakor karsčeniki, katerim se bo gnada pergodyla inu za tiga volo tudi enimu vsakaterimu milostivi smo. Tu je ta prvi urzah, kateri ta GOSPUUD le-tukaj oznani inu poleg tiga tudi vučy, kateri je ta pravi pot k izveličainju, de my h gnadi inu odpusčainju teh greihov pridemo.

Ta drugi urzah je, de ta GOSPUUD hoče, my bi imejli vsaj to škodo inu nespodobnost, katera se je nam od družih pergodila, prov pogledati inu dobru premisliti, taku my bomo gvišnu znašli, kadar je my na to zlato vago položimo, de ta dolg, kateriga my pruti našimu GOSPUUDU Bogu imamo, bode kakor deset tavžent funtov pruti stu vinarjem, katere je nam naš bližni dolžan. Tu nas bode tedaj tudi perpravilu, kadar je nam Bug eno takovo veliko summo odpustil, de my s teim maihinim nikar taku ostru ne rajtamo, temuč tudi zanesemo inu se dobre vole pustimo najti.

Ta bessedica denarius,²³²⁴ katera se čassi vinar, čassi groš tolmačuje, je ena stara rymaska moneta, katera je četerti deil eniga zlatiga velala. Takovih grošov stu pruti deset tavžent funtov, ker en vsakateri funt 600 kron stury, je ena cilu žleht ali maihina summa. Taku hoče uže ta GOSPUUD tulikajn reči: »Kadar vy lih hočte vašo škodo vissoku gori vlejši inu štemati, za katere volo se vam zdy, vy imate urzah k serdu. Kaj je le-tu tedaj? Onu je kumaj en zlati pruti stukrat tavžent zlatom, katere ste vy našimu GOSPUUDU Bogu dolžni. Kadar tedaj Bug pruti vam tu oku zapre, de ne hoče takoviga velikiga dolga viditi ni masčovati, koku vy morete tedaj taku nemilostivi, tardi ludje biti, de vy ništer ne hočte odpustiti inu bi hoteli vse taku gladku rajtati? Ne sturite ga za Božjo volo, položite vaše greihe na eno vago inu vašiga bližniga tudi inu ne sturite več kakor je vaš nebeski Oča z vašimi veliku inu velikimi greihi sturil, taku ste vy pravi karsčeniki.«

Ta tretji urzah je le-ta, de ta GOSPUUD v priglihi nas vse kmalu hlapce imenuje. Ta isti hlapec, pravi on, je vun šal inu je našal eniga svojeh raven hlapcev, ta je bil niemu stu grošev dolžan.²³²⁵ Takovu bi nas imejlu tudi h gnadi pergnati inu od tiga masčovainja odstrašiti. Zakaj my smo le raven hlapci inu imamo vsi eniga Gospudi čez nas, ta more inu bode nas štrafal, kar en vsakateri hudiga stury, timu imamo my njegovo oblast inu muč pustiti inu njemu nikar v njo sečy. Zakaj on tiga ne hoče terpejti, de bi ti hotel v njegovo službo njemu segati inu se tu podstopel sturiti, kar se njemu le samimu spodobi, kakor ta GOSPUUD na enim drugim meistu pravi: »Tu masčovainje je moje, iest je hočem poverniti.«²³²⁶ Zakaj prez tiga je tu Božja ordninga, de on hoče te greihe štraifati inu ima h takovimu dellu nikar le tiga hudiga sovražnika, kateri zna inu more na život inu

Le ta vera sama izveliča.

Teh papežnikov zmota.

II.
Naš bližni je nam enu žleht dolžan.

Denarius.

2324| Rimski kovanec manjše vrednosti; samostalnik denarius je izpeljan iz lat. *dēni*, kar pomeni "obsegati deset (delov)". Denarius so prvič skovali med drugo punsko vojno leta 211 pr. n. št. En denarij je veljal 10 asov, in sicer do 2. stoletja n. št., ko je bila njegova vrednost denominirana na 16 asov ali 4 sesterce. Samostalnik denarius je tudi etimološki izvor za splošno poimenovanje za plačilno sredstvo v evropski kulturi – denar.

2325| Mt 18,28.

III.
My smo vsi raven hlapci mej sabo.

Rymlanom na 12. cap.

2326| Rim 12,19.

Izlaga tiga evangelia

inu blagu seči inu na mnogotero vižo škodovati, kadar Bug tu njemu dopusty, temuč on ima tudi na zemli očeta inu mater, gospuda inu frauvo inu posvitno gosposčino. Le-ty vsi imajo zapuvid od Buga, de imajo tu hudu štraifati.

Zatu bodi si ti dete ali družina v hiši, kadar se tebi krivu zgody od družih otruk ali družine, taku se ti varuj, ne pusti se timu serdu prevzeti, de bi se hotel masčovati inu nikar odpustiti. Misli, on je moj raven hlapec, jest nejmam obene oblasti čez njega, jest hočem tiga pustit štraifati, kateri je čez nas oba gospud, aku je ta ne hoče sturiti inu svojej službi streči, taku je še eden ozgoraj čez nas vse, ta ga ne bode prez štraifinge pustil. Taku imajo purgarji, kmetiči, in summa en vsakateri pruti timu drugimu se deržati inu pred masčovainjem se varovati, tu meini ta GOSPUD s to bessédo, ker on pravi v priglihi: »Le-ta hlapec je našal eniga svojeh raven hlapcev.«²³²⁷

2327| Mt 18,28.

III.

Ta četerti urzah, kateri bi takov vuk ne hotel slušati inu ni Božjo veliko gnado pruti sebi ni svojga bližniga maihin dolg spomisliti, kateri je vsaj njegov raven hlapec, čez kateriga on obene oblasti nejma, inu bi hotel vse po svojej glavi rovnati inu ništer odpustiti, temuč se serditi inu štraffati, kaj bi on s tem opravil? Druziga ništer, kakor de takova velika krivica inu nemilost ne bode skrivena ostala, drugi karsčeniki bodo njo vidili inu bodo zlu žalostni nad njo inu bodo pred tiga Gospuda prišli inu njemu vse povedali.

Tu se pravi po slovensku tulikain, skuzi takovo nemilost bode ta Sveti Duh v teh karsčenikih režalen, tem težku dej inu nyh boly, za tiga volo vzdíšejo k Bugi. Tukaj ne smej nihče misliti, de bi takovu vzdihainje imejlu zabstoin inu zauman biti. Zakaj kadar bi sicer ta GOSPUD se taku izkazal, kakor de bi on tiga ne vidil inu za tu ne vejdil inu bi to štraifingo zavlejkil inu gori deržal, taku bode on vsaj skuzi takovo teh drugih karsčenikov tožbo inu vzdihainje pergnan, de se on te ričy bode moral an vzeti inu bo h štraifingi segal.

Gmajn prošna per Bugi veliku opravi, glih taku kletva.

Inu ravnu kakor brumnih ludy zaprošna nej zabstoin inu zauman, taku tudi gmajn prekletva, ta gmajn tožba čez te hude, tudi nej zabstoin, zatu hoče ta GOSPUD s tém nas obarovati inu opominati, de my takovo gmajn prekletvo ne ferrahtamo, temuč de imamo pruti našim raven hlapcom priaznivi inu milostivi biti, taku my bomo karsčenike našli, kateri za takovo milost bodo Boga zahvalili inu vosčili, de bi nam Bug imel plačati inu tudi taku z nami sturiti.

Zatu so le-ty nesrečni, zanikerni ludje, kateri obuje, ta gmajn žegen inu prekletvo, ferrahtajo, kateru vsaj nas vse zadene, ta žegen te brunne, ta prekletva te hude, kakor se izkussi, kadar en drag čas ali dragynja pride, kateri tedaj tu žitu noter deržy, kakor ty lakomniki v navadi imajo inu čakajo, dokler več denarjev vela, tiga kolnejo, pravi Salomon, ty ludje, Proverb. na II.²³²⁸ Ampak žegen pride čez tiga, kateri je prodaje. Takovu ferrahtajo ty pregreišni obuje. Ali gledaj eden, aku je takova prekletva zabstojn inu nih nikar vsa nesreča ne zadene, katero si na glavo nalože. Zakaj kakor my le-tukaj vidimo, ta GOSPUD nas tjakaj viža, de bi se imeli pred njo varovati inu nikar urzaha dati, de ty raven hlapci bodo režaleni, pred tiga GOSPUDA pridejo inu povedo, kaj so vidili. Zakaj le-tu ti poslušaj, kaj za tem gre.

2328| Prg 11,26.

V.

Ta GOSPUD pokliče tiga hlapca pred sebe, (tu je ta peti urzah) de kadar ti obene milosti na tvojm bližnim ne hočeš izkazati, temuč se masčovati inu njega štraifati, de Bug h timu ne hoče molčati, temuč tebe h pravdi postaviti. Tu

na XXII. nedello po S. Troyci.

Tu se bode na sodni dan zgudilu, tu ta strašni urtel poide, de ty tem beričom bodeš izročén, dokler de ti vse plačáš.

Kaj si ti tedaj s tvojem serdom dobil, ti ubogi človik? Ker bi ti sicer eniga milostiviga Boga bil mogel imejti inu vsiga tvojga dolga prust inu ledig biti, kadar bi ti bil tvojmu bližnimu milost izkazal inu bi bil njemu njegovu pregrišeinje za dobro deržal, tu tebi Bug tudi ne hoče odpustiti inu ravnu taku terdu pruti tebi rajtati, kakor ti pruti tvojmu bližnimu raitaş. Tu je en ubog, reven anđel ali rovnainje, ker ti za ene škufice volo, prejden bi ti njo hotel od zadaj pustiti, stu tavžent zlatih pustiš inu zgubiš. Aku je lih le-ta prigliha veliku prežleht k le-tej rejči, ker en človik k odpusčajnju teh greihov ne more priti inu more vekoma v serdu inu v nemilosti ostati.

Zatu na koncu ta GOSPUD pravi: »Taku vam bode moj Oča nebeski tudi sturil, aku vy nikar iz serca ne odpustite en vsakateri svojmu bratu njegovu pregreišeinje.«²³²⁹ On imenuje nas mej sabo brate. Tu se ja ne hoče obenu sovraštvu ni nepriaznust terpejti. Nu, smo my pak vsi taku izkaženi, de my nikuli več mej sabo ne bomo taku živejli, onu bode čassi eden tiga družiga z bessédami, z delli inu z drugim režalil. Koku tedaj ima biti? Imamo li se my kakor psy inu mačke mej sabo grizti inu praskati? O ne, temuč taku ima biti, de my iz serca odpustimo inu mislimo: »Kaj bi jest hotel mojmu bratu taku terd biti? Ie li meni Bug milostiv inu je meni eno takovo veliko summo cilu zabstojn, za Jezusevo Christusevo, svojga Synu, volo odpustil, kaj bi se jest hotel za en denar ali vinar ali za dva veliku kazzati? Iest hočem enu pruti timu drugim doli izrajtati, pozabiti inu odpustiti inu Boga zahvaliti, de je on tudi meni odpustil inu mene h gnadi gori vzel, ker bi on vsaj tavžent inu pak tavžentkrat več urzaha bil imel se z mano serdyti inu mene štrafati, kakor jest zupar mojga bližniga imam.

Tu je ta vuk, kateriga naš lubi GOSPUD Christus svojem lubim karsčenicom danas pusty pridigovati, de se my moistrimo, timu serdu nikar predolga uzda ne pustimo, temuč naš dolg pruti timu bližnimu doli izrajtamo inu imamo vesseli biti, de my h timu pridemo, de bode obuje gori vzdignenu.

Ali tukaj, Bogu se smili, se vidi, de my taku cilu nikar ne slušamo inu se timu Hudiču pustimo jejzdit inu gnati k serdu, masčovainju inu vsej nesreči z našo veliko škodo inu zgubo. Zakaj onu je odločenu, aku ti ne hočeš odpustiti, taku tebi Bug tudi ne hoče odpustiti, hočeš li se ti masčovati, se serditi, štraffati, taku se hoče Bug tudi masčovati, serditi inu štraifati, ali tu je en ungluh serd inu štraifinga. Zakaj Božji serd inu štraifinga je en večni serd inu štraifinga, v ta se ti vtakneš skuzi en maihin serd, kateri se za eniga takoviga maihiniga dolga volo vzdigne pruti timu, h katerimu ti obene pravice neimaš, temuč le Bug sam ima pravico k njemu inu je gvišnu, aku ti ne štrafaš inu njemu naprej ne prideš, de Bug bode veliko grozovitiše ta greih na tvojem raven hlapci štrafal, kakor ti nikuli ne moreš misliti.

Zatu se tudi vidi, koku vselej en greih s tem drugim bode štrafan, kar je takovih ludy, kir so masčovainja želni, serditi inu nemyrni, te žene ta Hudič taku deleč v ta serd, de ony ne mogo ni ne hote tiga Oča naša moliti. Zakaj ony vidio notri en ostein,²³³⁰ kateriga ony ne mogo čez jezik perpraviti, de bi en karsčenic imel moliti: »Odpusti nam naše dolge, kakor my odpusčamo našim dolžnikom.«²³³¹ Tukaj ony dobro počutio, kadar bi nym Bug nikar drugači ne hotel odpustiti, temuč kakor ony drugim odpusčajo, de tudi ne bodo nym nyh greihi odpusčeni.

nn Takov

2329| Mt 18,35.

Varui se inu pusti ta sava pasti.

Masčovainja želni ludy.

2330| Östnø, nem. der Stachel (Maks Pleteršnik, Slovensko-nemški slovar).

2331| Molitev Oče naš.

Izlaga tiga evangelia

Takov urtel, pravdo inu sodbo ne hote ony sami zupar sebe inu čez sebe reči inu raiši tiga Oča naša ne molio, ne meniš pak ti, ta Hudič je takove ludy redle pod ostroge²³³² vzle, de ony za tiga serda volo tudi to molitov zgube? Kaj ima pak en karsčenik, kadar je on to molitov zgubil? Cilu ništer, ja, on tečy k njemu v eni topelt nepokorsčini pruti Bogu.

Tako se tudi zgody, de se takovi ludje od te vissoku vredne večerje, tiga telessa inu krij Christuseve derže inu se za eniga maihiniga, žleht, nespodobniga serda volo pruti svojmu bližnimu, tiga narvissokeišiga trošta zupar te grejhe inu to hudo vejst obrupajo. Ne bi bilu tavžent inu pak tavžentkrat bulše vus serd pustiti pasti, vso krivico terpejti inu zanesti, kakor se svojevolnu inu prevzetnu Božje gnade obrupati inu v njegov serd pasti?

Zatu kateri svoje serce taku zlu s serdom inu sovraštvom obterpnenu znajde, ta vzami le-ta Evangelium pred sebe inu se dobru pomisli inu prossi Boga za odpusčainje, de je on taku dolgu ta serd pruti svojmu bližnimu hranil inu je taku nevernu živel, inu skoraj se perpravi inu iz serca rad odpusti, de njega Božji urtel inu sodba ne prenagli, temuč de on tudi k odpusčainju teh grejhov inu k večnimu lebnu pride. Skuzi Christusa, našiga vseh odrešenika inu izveličarja, tu nam daj vsem naš milostivi Bug inu Oča v nebi, amen.

2332| Ostre konice; kasneje priprava na jahalnih škornjih za spodbadanje konja (SSKJ).

Kir se ne obhajajo za volo serda, so v nemilosti Božji.

Vsaki premisli, kaj njemu serd inu nyd pernesse.

NA TRY INU DVAISSETO

NEDELLO PO S. TROYCI,

EVANGELIUM MATH. NA

XXII. CAP. ²³³³

2333| Evangelij po Mateju 22.

2334| Mt 22,15–22; Mr 12,13–17; Lk 20,20–26.

Eda²³³⁴ so šli farizej tjakaj inu so se svejtovali, koku bi Jezusa ujeli na bessédi. Inu so k njemu poslali svoje mlaiše z Erodežovimi hlapci red inu so djali: »Mojster, mi vejmo, de si ti risničen inu vučiš Božji pot prov inu ne maraš za nikogar. Zakaj ti ne gledaš na ve-

lainje

na XXIII. nedello po S. Troyci.

lainje teh ludy. Zatu povej nam, kaj se tebi zdy, je li je prov, de se cessarju činž daje ali nikar?« Kadar je pak Jezus nyh hudo- bo merkal, je djal: »Vy hynavci, kaj vy mene izkušate? Pokaži- te meni činžni denar.« Inu ony so njemu podali en denar. Inu on je k nym rekal: »Čiga je le-ta podoba inu tu pismu ozgoraj?« Ony so djali k njemu: »Cessarjevu.« Natu je on rekal k nym: »Taku dajte cessarju, kar je cessarjevu, inu Bogu, kar je Bož- je.« Kadar so ony tu slišali, so se začudili inu so ga pustili inu so šli proč.

A urzah tiga današniga evangelia je le-ta, de so ty ludje v postavi eno takovo oblubo imejli, kadar bi ony Božje zapu- vidi deržali, taku bi ony imejli njegovu lastnu krajlestvu biti, eniga krajla iz svojga folka imejti inu obenimu ptujimu kraj- lu podverženi biti. Na takovo oblubo so se ony deržali inu so vselej vupali, le-tu nym nejma falyti. Kadar so uže ty Rymla- ni prišli inu so čez nje oblast zadubili (aku so lih tudi Rymlani veliku mogli zgubiti), tu je tem ludom silnu zlu težku djalu, kir so veliku jamra inu nadlu- ge v deželi obudili inu zraven zavupali. Ony bi se hoteli zupet ledig sturiti, ali ony so bily zlu nad tem rezbyeni inu taku ponižani, de se več zupar te Rymlane nejso smejli staviti.

Iz le-tiga se vidi, kai je vseh ludy huda šega inu navada. Ty Iudje so tu bily lipu ohranili inu dobru zamerkali, de bi ony imejli enu lastnu krajlestvu imejti, ampak kar je poleg stalu, de bi imejli Božje zapuvidi deržati inu zupar njegovo volo inu bessédo ništer naprej vzeti, tiga ony nejso hoteli spumniti inu so vener hoteli unu imejti. »Tu krajlestvu,« pravio ony, »nam sliši, onu je nam oblublenu, zatu je my hočmo imejti,« ravnu kakor de bi ena huda dekla k svojej frauvi rekla: »Ta lon ste vy meni oblubila, zatu ga meni dajte, jest lih sturym, kar hočem.« Ne, tu ne velà, temuč onu se le-taku pravi: »Hočeš li ti ta lon od mene imejti, taku ti moreš dellati inu sturiti, kar jest tebi zapo- vejim.« Ravnu taku je bilu tudi s temi Iudi, ony so bily Bogu nepokorni inu terdovratni, za njegove zapuvidi ništer nejso marali inu so vener hoteli fray biti.

Zatu je bilu per nyh enu veliku vprašainje, aku bi ony pod tiga rymski- ga cessarja oblastio imejli biti, kateri je en ajd bil, potehmal so ony takovo očito oblubo imejli, de bi imejli svojga lastniga krajla imejti. Za tiga volo gredo zdaj s tem okuli, kogu bi mogli tiga GOSPUDA v njegovu bessédi ujeti, vzameio tiga Erodeža hlapce sabo inu njega vprašajo, aku so ony ta činž timu cessarju dolžni dati ali nikar? On si uže reci ia ali ne, taku meinio, de nym ne more odtyti. Urzah, aku on reče ja, taku on bode (mislio ony) ta cejli folk zupar sebe gori obudil, ty bodo njega eniga sovražnika Gospudi Boga inu lažnika imenovali, kateri zupar Boga inu Moissessa vučy. Zakaj tu- kaj je bila ta obluba, ony bi imejli en fray lastan folk biti inu obenimu ptuji- mu ali ajdovskimu gospudu služiti. Aku on pak h timu reče ne, taku je on še pak to glavo zapadel, tiga so ony po nyh misli bili cilu gvišni. Zakaj takoviga ty Rymlani neiso mogli terpejti. Na le-ta tičji precep so njega hoteli perpra- viti, si reci ia ali ne, taku je ujet inu je ta leben zapadel. Taku hudu inu stru- povitu je ty sovražniki našiga lubiga GOSPUDI Christusa mejnio.

nn 2 Kaj

Anno 32. domi suæ.²³³⁵

2335|Leta /15/32,
na Luthrovem domu.

Kaj je tem farizejom
urzah dalu k le-timu
vprašainju.

Teh Iudov huda tarma.

Teh farizeeriov svejti.

Izlaga tiga evangelia

2336| Mt 22,19; Mr 12,15; Lk 20,24.

2337| Mt 22,20; Mr 12,16; Lk 20,24.

Koku tem farizejom
nyh svit grata
ali znesse.

Kaj se pak zgody? Koku nym tu grata? Taku, de ta GOSPUD ta špeis okuli oberne, s katerim ony njega mislio prebosti, inu pobyje nje z nyh lastnim mečom. »Pustyte meni to moneto viditi,« pravi on.²³³⁶ Kadar ony njemu na njegovu pegerovainje to moneto ali en činžni denar dado, vpraša on: »Čiga je ta pild inu ozgorai tu pismu?«²³³⁷ Tu se pravi kunštnu s to ričio okuli hoditi. Ty farizeerji ne mislio še ništer hudiga, lipu očitu vun izreko, onu je tiga cessarja podoba inu tu pismu. Kadar je uže pak ta GOSPUD tu od nyh zaslišal, taku ima na tem zadosti inu pravi: »Lubi moji, vy pravite, de je le-ta pild ali podoba inu tu pismu tiga cessarja?« »Ia,« my je govorimo. »Nu, kadar vy tedaj tiga cessarja blagu inu moneto ali denarje imate, taku dajte njemu, kar je njegovu.« Zakaj de so bily spoznali, ony bi nucali njegovo moneto ali denarje, tu je bilu uže tulikain spoznanu, kakor de bi ony bily tiga cessarja h Gospudu gori vzeli. Zatu je ta GOSPUD dobru mogel odgovoriti iz nyh lastnih besséd, de on timu cessarju ne hoče vzeti, kar je njegovu.

Tu je ta urzah tiga današniga evangelia inu je en pravi mojsterski štuk, ker so ty farizeerji GOSPUDA Christusa hoteli ferrahtati inu prodati inu gre vsaj takovu naprejšvetje nad nymi samimi h poslednimu vun. Ony so hoteli njega v njegovih bessedah ujeti inu sami sebe ujamejo. Zakaj on ne smej ni ja ali ne na takovu vprašajnje reči, ony sami opominee njega zž nih odguvorjo, kaj on ima odgovoriti, inu dado njemu ta meč v roko, s katerjm on nje ima ubyti, ravnu kakor de bi se eden sam s svojem mečom umuril.

Kaj se ima iz le-te
historie vučiti.

Naša huda tarma je,
my tožimo radi,
kadar nam hudu
gre.

Iz le-te historje imamo my dva štuka merkati. Ta pervi, de se my na teh Iudov exemplu le-tukaj našo hudo navado inu šego vučimo spoznati. Zakaj my vsi kmallu, nihče vun vzeti, smo takove misli, de my radi tožimo, kadar my počutimo, de nas kaj boly, nam se tudi zdy, de se nam krivu zgody inu je reis, pruti tem ludem rajtati, de se nam čassi krivu zgody, de tiga neismo za nje zaslužili, de ony taku nezveistu z nami okuli hodio. Tukaj my gremo tedaj tja, ne znamo ništer kakor na našo pravico inu na naših zuparnikov krivico gledati, vpyemo tedaj inu tožimo, ravnu kakor ty Iudje le-tukaj čez te Rymlane, de bi ony zupar Boga inu pravico čez nje, kateri so Božji folk bily, gospodovali.

Inu je rejs, kakor je govorjenu, ty Rymlani tiga neiso imejli obene pravice, de so ony čez inu zupar te Iude voiskovali inu nje sebi podložne sturili. Zakaj ty Rymlani so bily le ajdje, kateri Božje besséde inu te prave Božje službe neiso imejli kakor ty Iudje. Tu je tim Iudom zlu težku djalu, so se za tiga volo zdeli, ony bi bily svojo pravico gvišnu dobili inu dobru zapopadli, ali ony so falyli inu greišili, kakor my tudi v takovim čestu falimo. Zakaj aku lih tvoj bližni tebi krivu stury, taku ti vsaj neimaš tvoje raitinge na tu istu dellati, temuč tjakaj gledati inu misliti, koku kadar sim jest pred našim GOSPUDOM Bogum taku vissoku greišil, de bi jest bil zdavnaj zaslužil, de bi on meni nikar le moju pravico, temuč tellu inu leben imel vzeti. Tu je tu enu, kateru se my imamo vučiti.

Skuzi kaj ty Iudje ptujo
gospošćino zaslužio.

Nu, le-tu nej krivu, tem Iudom je zlu težku djalu, de bi ony imejli enimu ajdovskimu cessarju podložni ali podverženi biti. So mislili inu mejnili: »My smo Božji folk, ty ajdje pak ne vejdo ništer od Buga, živejo tudi v vsem malikovainju inu sramoti. Koku my tedaj h timu pride-mo, de bi my nym imejli služiti inu ony naši gospudje biti?« Ampak kar je bogaboječih, brumnih ludy bilu, ty so svoje roke gori vzdignili k Bugi inu so za gnado prossili inu na nyh pravico neiso cilu ništer žugali, zakaj ony so vejdili, de so tu s svojemi greihi dobru bily zaslužili. Urzah, ta vuk inu pridiga, katera je očitu šla, nej ništer velala ali vrejda bila

na XXIII. nedello po S. Troyci.

2338| Evangeliu.

bila (kakor my v evangeliu²³³⁸ vidimo), taku tudi ta regiment nei ništer bil vrejden, lakomnost, vuhernia, nečistost, offert, dobri lušti inu drugi greihi so kmallu gospodovali. Kaj bi tedaj hotel ali imel naš GOSPUD Bug h timu sturiti? Bi li on imel nje braniti, ker ony taku cilu ništer za njega inu za njegovo bessédo neiso marali? Bi li on imel nje per nyh pravici ohraniti, ker ony neiso pegerovali en parst za njegovo volo inu njemu k službi gori vzdigniti? Ia, on bi tu spodobnu imel pustiti. Zakaj kadar ony nad njegovimi pravdami neiso hoteli deržati, je on dober urzah imel, de on nad nyh pravico ali pravdo tudi nikar nej deržal.

Taku tudi Bug nym le-tu posvitnu krajlestvu nej bil taku oblubil, de bi onu imejlu prejd inu prejd ostati, temuč Bug je bil timu psu enu polenu na garlu pervezal inu nym tu krajlestvu taku oblubil, kadar bi ony brumni inu pokorni bily inu njegove zapuvidi deržali. Takovu izgovarjajne inu udynajnje Božje so ony zapustili, neiso marali za Božje zapuvidi ništer inu so vener svoj regiment per myru hoteli imejti, ony bi si glih bily bogaboječi ali neverniki. Ravnu kakor en hlapec, kateri svoj lon hoče imejti, on si ga zasluži ali nikar. Ia, tu bi se nym imejlu dati. Onu se le-taku pravi: »Sturi, kar ti imaš, taku tebi duide, kar tebi sliši.« Kadar en kmetič ne hoče brumen, pokoren biti ni svojga činža ali pravde dati, timu se nikar krivu ne zgody, kadar njemu njegov gospud obuje, njegovu blagu inu pravico, vzame inu je da enimu drugimu, kateri je brumen inu stury, kar je svojej gosposčini dolžan sturiti.

Zatu se my imamo vučiti našo tožbo mazzati inu eno glih raitingo delati, de my nikar le tjakaj ne gledamo, kaj my za eno pravico pruti drugim imamo, temuč kar my za eno krivico pruti Bogu imamo inu tedaj vsej pohlevsčini inu v poterpleinju naše roke k Bugi gori vzdignemo inu rečemo: »Onu je reis, meni se krivu zgody, jest tiga ja nejsim za le-tiga človéka zaslužil. Ali jest moram tudi nazaj inu sam sebe pogledati, koku jest z Bugom stojim. Iest tukaj najdem en velik regišter, ta mene prepriča, de sim jest desetkrat huiši inu sim desetkrat, ja, tavžentkrat več zupar Boga greišil kakor moj bližni zupar mene. Zatu se meni spodobi de jest tu prov prerajtam, prémislím inu rečem: 'O, GOSPUD, odpusti, jest hočem tudi odpustiti.'«

My ne imamo le na našo pravico gledati.

Zakaj tu bi krivu bilu, kadar bi my taku terdnu na naši pravici hoteli deržati, ker my taku veliko krivico pruti Bogu imamo. Inu je reis, kateri svojo pravico skuži pravične poti inu srejde more obderžati, ta isti nikar krivu na tem ne stury. Zakaj pravda inu pravica so od Buga samiga ordnane, de jih ludje imajo yskati inu nucati. Kadar my pak te pravice ali pravde ne moremo obderžati, taku se en vsakateri varui, de on nikar veliku ne toži ali nepotepživ ne bode, temuč se okuli oberne inu reče: »Iest bi imel dobru spodobniše pravico imejti inu ty krivu, kir mene režalujo, ali jest moram spoznati, de sim jest takovo krivico pred Bugom dobru zaslužil.«

Tedaj bi my nikar ne sturili kakor ty Iudje, ty so dali s svojem lebnom inu djajnjom en hud exempel inu so meinili, kadar je Bug per nyh bil svojo pravico zgubil, taku bi ony vsaj hoteli svojo pravico pred temi ludmy ohraniti. Ravnu kakor kadar bi ty hudi kmetiči hoteli od svoje gosposčine brambo imejti inu bi vsaj činža ali pravde fray ali prosti hoteli biti inu gosposčine ništer dati. Ali takovi svojevoli je Bug lipu s tem ubranil, de je on tej gosposčini ta meč v roko dal, de kadar je ony ne hote z dobrim dati, taku nje znajo per glavi vzeti inu permorati.

Ene takove maininge nejma s témi ubogimi farmoštri, ty nejmajo obene oblasti, s katero bi ony mogli permorovati te, kateri nym ne hote dati, kar so nym dolžni. Zatu se takovi hudi purgarji inu kmetiči zde, ony imajo inu sture

Kmetiči so tem farmoštrom nezvejsti.

Izlaga tiga evangelia

prav, kadar ony nym cilu ništer ali vsaj ništer dobriga, temuč tu narhuiše dado. Ali koku h puslednimu gre? Aku ta farmošter ne more štraffati ni svoje pravice dobiti, taku Bug na tu pogleda, ta pošle žlezo ali morio mej ludy inu živyno, on pošle taty ali žolnerje, kateri tebi vzamejo, kar ti imaš. On dopusty, de skuzi hudu vreme vynu, žytu, sad, reipa, zejle na tem polej konec vzame etc.

Tu se tedaj pravi, kadar se taku gody: »Lubi purgar, lubi kmetič, nikar ne toži, de se tebi krivu zgody. Tebi se dobru zdy, de se tebi krivu zgody, ali pred Bugom se tebi cilu prov zgody, ti si le-tu, ja, veliku huiše zdavnaj nad nym zaslužil. Zatu nikar ne toži, de se tebi krivu zgody, temuč toži čez tvoje grejhe inu nepošteni leben, čez tvojo lakomnost, offert, žihrost, ferrahtainje Božje besséde inu temu glih. Zakaj takovi greihi sture iz tvoje pravice zgul krivico.«

Taku hoče ta GOSPUD te Iude le-tukaj tudi opomeniti, potehmal so ony svoje krajlestvu zgubili inu so od teh Rymlanov premagani, de bi ony ne imejli čez tu istu vpyti, temuč nazaj na ta roš misliti inu se per tem opomeniti, de nejso Bogu dali, kar so njemu dolžni bily dati. Imajo za tiga volo za dobru vzeti. Ali ty Iudje tiga nejso hoteli sturiti, ony so po syli svoje krajlestvu s pravico zupet hoteli imejti. H timu naš GOSPUD Bug pravi: »Ne, zatu ima meni ta cessar v Rymí dober biti, ta vas ima syliti inu permorati, aku se vy nikar radi pod to zasluženo štrafingo ne hoče podati, taku je morete sturiti.« Zakaj tu krajlestvu nej bilu drugači tem Iudom oblublenu, temuč de bi ony imejli brumni per tem biti, sicer bi ony imejli krajlestvu inu pravico, enu s tem drugim, zgubiti.

My moremo na ta današni dan s tem Turkom tudi taku misliti. Nam se krivu zdy, kadar je on huiši kakor en ajd, de bi on takovu veliku premagainje ali obladainge zupar nas karsčenike imel imejti, ali gledaimo my nikar, gdu je ta Turek, temuč gdu smo my pruti Bogu, taku se znajde, de se nam nikar krivu ne zgody. Zakaj derže ty papežniki taku terdnu nad malikovainjem inu pregainajo to bessédo? Zakaj se my ne pobulšamo, kir ta evangelium imamo, inu tudi ne živemo, kakor tem karsčenikom dobru pristoji? Tu je ta eden štuk, kateri se my danas imamo vučiti.

Ta drugi, de se ima en rezlotik sturiti mej tiga svita krajlestvom inu našiga GOSPUDA Christusa krajlestvom inu de naš GOSPUD Bug le-tukaj tu posvitnu krajlestvu nikar ne ferdamna, temuč je poterjuje s hišo, z dvorom, z užitkom, zakonom inu zo vsemi stanuvi, katere en cessar more imejti. Zakaj kir Christus pravi: »Dajte cessarju, kar je tiga cessarja,«²³³⁹ tu je tulikain govorjenu, kakor de bi on rekal: »Si li ti en purgar, en kmetič, en žlahtnik, en fyršt, en mož, ena žena, en hlapec, ena dekla ostani per tem inu ne rezdiraj timu cessarju njegovu krajlestvu. Ti hlapec služi tvojmu gospudu. Ti dete slušaj tvoiga očeta inu tvojo mater. Le-tih stanov jest ne hočem rezdrejti, zakaj ony so tiga cessarja stanuvi, katerih on ne more uterpejti inu ne mamio mojga krajlestva, kateru nej enu posvitnu krajlestvu.«

Takovu h timu služi, de kateri hoče en karsčenik biti, ta se za tiga volo nikar iz te posvitne pokorsčine ne odvlejši inu de bi hotel fray ali sloboden biti ali bi hotel svoje poklicainje preminiti inu nekaj noviga naprej vzeti, kakor so ty menihi sturili. Ty so meinili, kadar bi ony v posvitnim stanu inu službi ostali, ony bi ne mogli zveličani biti. »Ne,« pravi Christus, »takovu nejma biti, iest ne hočem z mojo pridigo tiga cessarstva rezdrejti. Zatu ostani v tvojem stanu inu daj, kar timu cessarju imaš dati, na tem Bug tebe nejma inu ne hoče motiti ali muditi, on ima svojo sussebno pokorsčino.« Zatu imaš ti Bogu tudi dati, kar je Bož-

Zakai ta Turek
obladainge ima.

II.
Poterjeinge tiga
posvitniga regimenta.

2339 | Mt 22,21; Mr 12,17; Lk 20,25.

Verni mogo prez
greiha gosposčini
pokorni biti.

na XXIII. nedello po S. Troyci.

je Božje, tu je veruj na Jezusa Christusa, poslušaj ta sveti evangelium inu vzami ga gori inu derži se v Božjim strahu inu njegovih zapuvidah, bodi milostiv, priazniv, poterpežliv. Tu imaš ti Bogu offrati, na tem hoče on zadosti imejti. Kulikur pak tu tellu, tu blagu, tvoj stan inu poklicainje an tiče, tukaj pusti ti tiga cessarja s tem dellati inu rovnati. Taku mogo Bug inu cessar lipu eden per tem drugim ostati, ker bi nyu ty Iudje radi eniga od družiga bily rezderli, ia, ni Bogu ni timu cessarju tiga njegoviga nejso hoteli dati.

Le-tukaj pak se ima s flissom merkati, ravnu kakor Bug timu cessarju njegov regiment ne hoče rezdjati ni rezdreti (zakaj onu tebe ne moti na tvoji veri inu pred Bugom ništer, si imej ti eno posvitno službo inu poklicainje, kakor hočeš, kadar je tvoja vola, taku ti dobru moreš en karsčenik per tem ostati). Taku ima ta cessar našimu GOSPUDU Bogu njegov regiment tudi per myru inu cejl pustiti inu te ludy na tem nikar muditi, de bi ony Bogu ne imejli dati, kar so Bogu dolžni dati. Kaj je pak tu istu, tu je ozgoraj meldanu, zlasti Bogu smo my dolžni, de my imamo na Christusa verovati, njegovo bessédo radi poslušati inu po tej isti naš leben rovnati inu ništer zupar to isto sturiti, več my ne moremo Bogu na zemli sturiti.

Ta cessar nejma Božje pokorsčine prossiti.

Kaj smo my Bogu dolžni.

Na takovi službi nejma ta cessar ali posvitna gosposčina te podložnike zaderžati ali muditi. Kadar bi se pak posvitna gosposčina takoviga podstopila, taku ty podložniki njo nejmajo slušati, temuč poprej inu raiši vse terpejti, kar nym h terpleinju bode naloženu. Za tiga volo je en velik, težak greih, kadar posvitna gosposčina nje pokorsčino taku hoče deržano imejti, de ludje ne mogo Bogu njegove pokorsčine per tej izkazati. Kakor kadar ona ta pravi vuk prepoveduje inu svoje podložnike zatu štraifa, kadar ony ta zacrament cejl prejemlo, kakor ga je Christus ferordnal, sylio inu permerujo te ludy k malikovainju, k dušnim mašam, k odpustkom, h klicainju na te svetnike inu k drugim.

V takovim inu v drugim stopajo ony deleč iz nyh službe inu hote Bogu njegovo pokorsčino rezdreti. Zakaj Bug terja od nas pred vsémi ričmy, de by my imejli njegovo bessédo poslušati inu to isto samo slušati. Kadar pak ta gosposčina ne takovim hoče svoje kmetiče zaderžati inu zamuditi, taku imajo ty podložniki vejdi, de ony nym nejso dolžni pokorsčino izkazati. Zakaj onu stoji pisanu: »Bogu se ima več pokornu biti, kakor tem človékom,«²³⁴⁰ inu le-tukaj ukazuje ta GOSPUD nikar le-timu cessariu dati, kar je tiga cessarja, temuč tudi Bogu, kar je Božje.

Gosposčina ima Božja pokorsčina per myru pustiti.

2340| Apd 5,29.

Hoče li se uže posvitna gosposčina za takove pokorsčine volo pruti Bogu inu njegovi bessédi serditi, svoje podložnike pregajnjati, loviti inu martrati ali tudi ta leben zatu vzeti, tu se more pustit zgoditi inu zraven se na ta trošt zanesti. Ta cessar ali posvitna gosposčina so naši gospudje, tu je rejs, ali vsaj nikar sami, temuč my imamo raven nyh eniga GOSPUDA, ta je vegši, zlasti naš GOSPUD Bug v nebi. Kadar uže eden mej le-tejma dvejma gospudama se more reserditi, de ludje morajo Bogu ali timu cessarju nepokorni biti, tukaj je bulše, de se ta cessar z nepokorsčino rezserdy, kakor de bi se Bug rezserdil.

Bogu smo dolžni več kakor cessarju pokorni biti.

Urzah, bodeš li ti Bogu nepokoren inu hoč s tejm timu cessarju ali tej posvitni gosposčini se perlizovati, taku je Bug en tak GOSPUD, kateri to nepokorsčino (katero ti njemu izkazeš) zna, more inu hoče štraffati s tém paklenskim ognjom inu s to večno smertjo. Le-ta jamer bi ja oben človik ne imel nase naložiti inu tavžentkrat raiši inu poprej tiga cessarja rezserditi, kateri aku je lih hud, taku on vsaj ne more više, temuč le z eno potelesno štraiffingo, to nepokorsčino štraffati. Iest pak imenujem tiga cessarja le-tukaj

My bi poprej cessarju imejli nepokorni biti kakor Bogu.

Izlaga tiga evangelia

2341| Mt 22,21; Mr 12,17; Lk 20,25.

Koku Bug lona.
Koku ta svejt lona.

kaj nikar le-to ali uno persono, temuč v eni gmaini vso gosposčino, zakaj taku imenuje njo Christus le-tukaj tudi, ker on pravi: »Dajte timu cessarju, kar je cessarjevu.«²³⁴¹

Potle gledaj tudi na tu lonainje. Si li ti Bogu pokoren inu se deržiš po njegovi zapuvidi, taku bode na takovo pokorsčino enu večnu lonainje, tu nebu inu večni leben prišal. Ker timu pruti ti za to nespodobno, grešno pokorsčino, katero ti zupar Božjo zapuvid tvoje gosposčini izkazeš, le en maihin inu kratik čas dobru imaš inu moreš tiga, kakor je poprej meldanu, potle vekoma uplatiti. Na takov trošt se imajo ty ubozi karsčeniki deržati, kateri na ta današni dan sem ter tam pod takovo gosposčino side, katera nyh k Božji bessédi ne hoče pustit priti inu hote nje h tiga papeža malikovainju inu k falš Božjim službam po syli gnati inu permorovati. Zakaj Bug ne hoče pustit s sabo ygrati inu se šaliti. On hoče, de imaš timu cessarju dati, kar je njegovu, ali vsaj taku, de se Bogu da tudi, kar je Božje.

Od Buga imamo večnu blagu, od gosposčine le potelessnu.

Inu tu my sturimo spodobnu, zakaj od cessarja inu posvitne gosposčine nejmamo my več kakor ta užytak, jejsti inu pyti, oblačillu, myr inu kar več k le-timu poginečimu lebnu sliši. Ampak od Buga my imamo tellu inu leben, potle tu vupainje tiga večniga lebna. Bi tedaj my hoteli takoviga Boga, kateriga my vekoma imamo užyvati, za teh človekov volo zapustiti, tem človekom služiti inu nym pokorni biti? Tiga ne daj ta lubi Bug nekar, onu si nam lih nad tem pojdi, kakor je njegova Božja vola.

Posvitna gosposčina bi ne imejla več, temuč tu svoje vzeti.

Gosposčina posvitna pak bi se imejla bujle svoje službe opomeniti. Kadar bi Christus taku bil rekal: »Dajte cessarju vse, kar on hoče ali kar imate,« taku on bi mogel takovu po pravici terjati ali od teh svojeh vzeti. Ali le-tukaj stoji zastopnu le-taku: »Dajte timu cessarju, kar je cessarjevu.«²³⁴² Tu je on ima svoje imenovanu inu odločenu, tu je njegovu, na katerim on tudi ima zadosti imejti. Hoče li on pak dajle segat inu tudi tu vzeti, kar je Božje, taku vy imate vejediti, de vy tiga neiste dolžni. Ne smete za tiga volo, ja, vy tudi nejmate, kakor je vam vaše duše izveličainje lubu, nje-mu takoviga dati, zakaj ravnu kakor ta cessar nejma oblasti takoviga terjati, taku je tem podložnikom od Buga samiga prepovedanu inu brainenu, de ony tiga timu cessarju nejmajo dati.

2342| Mt 22,21; Mr 12,17; Lk 20,25.

Papeški, škoffi so ferdmnani ludje.

Zatu je tu en grozovit jamer, kateri prez cbiuvla Krainsko inu druge več deželle bode v vso nesrečo perpravil, de posvitni vyudi inu susseb ty škoffi, kateri vsaj kakor se ony zdaj derže, nikar več neiso kakor posvitni viudi ali fyršti, taku neusmilenu okuli hodio inu rovnajo s svojemi ubozimi ludmy. Zakaj ony se ne puste na tej pokorsčini nasititi, de nyh podložniki s tellom inu z blagom k nym stopio inu so volni nym služiti, temuč ony tudi hote imejti, de bi nyh podložniki imejli verovati inu v articulih te vere tu sturiti, kar nym dopade inu kar je očitnu zupar Boga inu njegovo bessédo. Od tiga semkaj nym prepoveduju ta pravi, čisti vuk, ne hote nyh na te kraje inu mejsta pustit h pridigi ijti, kir se Božja besséda prov inu čystu pridiguje inu vučy. Čez le-tu prepoveduje ony te bukve, de bi yh ty ludje tudi ne imejli brati. Ony gori postavio falš, lažnive predigarje, kateri to staru malikovainje pridigujo, iz kateriga ludje nikar eno bessédo ne slišio, de bi ena slaba, režalena veist en pravi trošt mogla iz njega zapopasti inu se pobulšati. Inu kateru je še huiše, de ony vseh pridigah ništer druziga ne dellajo, kakor ta Sveti evangelium šentuju inu na tu nargrozovitiše šmaguju inu sromote. Kadar je uže takovi tja mogo perpraviti, de ta strašliv malikovski mašni offer ostane, de ludje na te svetnike kličejo inu časte inu časte, rumajo, odpustke kupuju, skuzi spovedainje, posteinje, praznovainje inu druga tem glih della vupajo odpusčainje teh greihov zadobiti, taku se ony zde, de so je silnu dobru opravili.

na XXIII. nedello po S. Troyci.

vili. Susseb pak ony puste vidit nyh veliko svojovolo s tem visso-kovrejdnim zacramentom, ker je ta zapuvid Christuseva inu te perve Cerkve navada taku čista inu očita, de se ima cejl inu nikar le ena štalt, kakor njo ony imenujo, vzeti.

Le-tu vse inu drugu timu glih, kateru zdaj viudi inu škoffi s svojemi podložniki rovnajo, hote ony s tem obderžati, de se ima posvitni gosposčini pokorsčina izkazati. Ravnu kakor de bi le-tukaj stalu: »Dajte timu cessarju vse inu Bogu cilu ništer.« Zakaj v Božjih ričeh tiga cessarja slušati inu nikar to bessédo Božjo se pravi tiga cessarja čez Buga postaviti, Bogu vse vzeti inu timu cessarju dati. Ali tu nejma biti. Timu cessarju hoče Bug nikar le to pokorsčino njegovih podložnikov vosčiti, temuč on njo zapoveduje na tu narflissigiš inu na to isto silnu deržy, de nikuli obena puntarya ni nepokorsčina zupar posvitno gosposčino nej vstala, ona je vselej britku na teh podložnikih bila štraffana, kakor smo my tudi na teh puntarskih kmetičih vidili.

Ali poleg tiga hoče Bug svojo pokorsčino tudi imejti, on hoče timu cessarju tellu inu blagu, hišo inu dvor podložnu sturiti, de le njemu tu serce ostane inu de on skuzi svojo bessédo inu duha v serci more regirati. Kadar on pak tiga ne more obderžati inu ta cessar čez to oblast, katero on čez tellu iuu²³⁴³ blagu ima, tudi čez tu serce hoče imejti inu čez tu istu regirati, de bi en vsakateri imel verovati inu sturiri v Božjih ričeh, kar on hoče inu nikar kar je Bug v svojei bessédi vučil inu zapovedal, iz tiga h puslednimu ništer dobriga ne bode prišlu. Zakaj Bug hoče svoje krajlestvu cilu obderžati inu njega službe, de se dopernesso. Kateri se pak tiga podstopi, ta bode svojo glavo se rezbil inu se sam pogubil. Kakor je prejd inu prejd s temi narvegšimi monarhi, oblastniki inu krajli povsod šlu. Kakor hitru so ony vse hoteli imejti inu Bogu ništer pustiti, je Bug vener tu svoje ohranil, ty tyranny pak so vse zgubili inu hud konec vzeli.

Taku se vidi, koku je ta GOSPUD tiga cessarja oblast obdal inu lipu gvišnu ogradir ali obšrangal, de on per tem svojem ima ostati inu nikar v Božje krajlestvu inu oblast segati. Timu cessarju pravi on, dajte, kar je tiga cessarja, kakor de bi on hotel reči: »Kar Bogu sliši inu nej tiga cessarja, tiga kratku njemu ne dajte, sicer bi vy meni nepokorni bily inu timu cessarju preveč pokorni, ta more vam le en kratik čas lonati. Ali jest bodem mojo nepokorsčino s tem večnim ognjom štraifal. Zatu ostani ta cessar per tem svojem, ali aku on ne hoče per tem ostati, taku se ti varuj, de ti njemu nikar ne daš, kar je moje. Zakaj le-te dvei krajlestvi imajo rezločene ostati, nikar vkupe zmeišane biti, de Bogu ostane, kar je Božje, inu timu cessarju, kar je cessarjevu.«

Aku uže lih tudi v tem posvetnim, kar tu tellu, denarje inu blagu an tiče, ena massa ima deržana biti. Zakaj onu more ja en rezlotik mej posvitno gosposčino inu mej enim tyranniš regimentom biti. En tyran jemle od teh podložnikov taku dolgu, dokler kaj najde. Tiga ta GOSPUD tej gosposčini le-tukaj ne hoče dopustiti, temuč kadar on tem podložnikom zapoveduje: »Dajte timu cessarju, kar je tiga cessarja,«²³⁴⁴ s tejm hoče on tej gosposčini ali timu cessarju tudi dati na znanje, de ony nejmajo več terjati ni vzeti, temuč kar je nyh.

Stury taku en rezlotik mej tejm, kar je tvoje, inu mej tém, kar ti od tiga tvojga tej gosposčini imaš dati. Zakaj ty regimenti ali gosposke nejsu zatu gori postavlene, de bi ony iz podložnikov imejli zgul petlarje dellati inu nihče ništer ne imel shranyti. Zatu se daje tej gosposčini štivra, činž ali pravda inu coli, oo de ty

Bug hoče timu cessarju tu njegovu pustiti.

2343|Inu.

2344|Mt 22,21; Mr 12,17; Lk 20,25.

Posvitna gosposčina bi ne imejla tem podložnikom vsiga vzeti.

Izlaga tiga evangelia

de ty podložniki per tem svojem ostanajo inu de mogo svojga užytka yskati, sebe inu te svoje s poštenjem obarovati inu tu svoje gmerati.

Kadar pak potreba naprej pade, de se k obderžainju gmain myru zupar te sovražnike kaj ima sturiti, taku se nihče nejma upyrati, temuč s tellom inu z blagom radi h tej gosposčini stopyti inu njej poleg stati, kakor dolgu se more. Ali izvunaj takove gmain potrebe nejma ta gosposčina tyrannisku regirati ali gospodovati, tem podložnikom nikar preveč gori nakladati, temuč nje per te spodobni inu postavljeni terpežlivi pravdi ali pravici pustit ostati, sicer ona vzame, kar nej nje, inu da urzah Božjimu serdu zupar sebe, kateri skuzi puntario, skuzi ptuje sovražnike inu na druge poti po navadi te tyranne ali silnike štraffa.

Tu bodi od le-tiga evangelia zadosti. Bug, ta daj svojo gnado naši gosposčini inu nam, de my pred vsemi ričmy Bogu damo, kar smo njemu dolžni dati, taku se bode tu drugu lipu našlu, de my timu cessarju tudi bomo dali inu on bode vzel, kar je njegovu. De taku vu enim fain, myrnim, Bogu dopadečim lebnu naš čas le-tukaj dopernesemo inu potler skuzi to vero na Christusa vekoma izveličani bodemo. Tu nam daj naš lubi GOSPUD Bug skuzi Christusa, našiga GOSPUDA, inu tiga Svetiga Duha, amen.

NA ŠTIRI INU DVAIS- SE TO NEDELLO PO SVETI TROYCI, EVANGELIUM MARCI NA V. CAP. ²³⁴⁵

2345|Evangelij po Marku 5.

Kadar se je naš GOSPUD Jezus zupet sem vpreg pelal v čolni, se je veliku folka k njemu vkup zbralu inu on je bil poleg morja. Inu pole eden iz teh viših te šule, z imenom Iairus, je prišal. Inu kadar je njega ugledal, je on k njegovim nogam doli padel inu je njega silnu prossil inu je djal: »Moja hčy s smertjo rinja, pridi inu

položji

na XXIII. nedello po S. Troyci.

položi tvojo roko na njo, de bo zdrava inu živa.« Inu on je šal tjakaj ž nym. Inu veliku folka je šlu za nym inu so se na njega dreingali.

Inu ena žena je bila, ta je na tekoči kry bolna bila dvanaist lejt inu je bila veliku sterpela od dosti arcatov inu je vse svoje blagu potratila inu ji nej ništer pomagalu, temuč je le huiši ž njo bilu. Kadar je ta ista od Jezusa slišala, je mej folkom odzadaj k njemu prišla inu se je njegoviga gvanta doteknila. Zakaj ona je djala: »De bi se jest le njegoviga gvanta mogla dotakniti, taku bi zdrava bila.« Inu zdajci je studenic nje krij posehnil inu ona je na životu počutila, de je ona od svojga martra bila zdrava postala. Inu Jezus je zdajci sam na sebi počutil, de je ena muč od njega bila vun šla, inu se je okuli ozerl mej folkom inu je djal: »Gdu se je mojga gvanta doteknil?« Inu jogri so djali k njemu: »Ti vidiš, de tebe ta folk drenga, inu ti praviš, gdu se je mene dotaknil?« Inu on se je okuli ozerl po tej, katera je tu bila sturila. Ta žena pak se je bala inu je trepetala. Zakaj ona je vejdila, kaj se je v njej bilu sturilu, je prišla inu je pred nym doli padla inu je njemu pravo risnico povedala. On pak je k njej djal: »Moja hčy, tvoja vera je tebe ozdravila. Pojdi z myrom inu bodi zdrava od tvojga terpleinja.«

Dokler je on še taku govuril, so eni prišli od tiga višiga te šule družine inu so djali: »Tvoja hčy je umérta, kaj dajle trudiš tiga moistra?« Jezus pak je zdajci uslišal to bessédo, katero so ony pravili, inu je djal h temu višimu te šule: »Ne buj se, veruj le.« Inu nej pustil nikogar za sabo pojti kakor le Petra inu Iacoba inu Ioannesa, Jacoboviga brata. Inu on je prišal v tiga višiga te šule v hišo inu je vidil ta hrup inu te, kir so se silnu plakali inu jokali. Inu on je šal noter inu je djal k nym: »Kaj takov hrup dellate inu se jokate? Tu dejte nej umerlu, temuč le spy.« Inu ony so se njemu posmihovali. Inu on je nje vse vun izegnjal inu je sabo vzel tiga očeta inu mater tiga diteta inu te, kateri so per njemu bily, inu

Izlaga tiga evangelia

*je šal noter, ker je tu déte ležalu. Inu on je tu déte za roko pryel inu je rekal k njej: » Talita kumi, kateru de reče: Deklica, jest tebi rečem, vstani gori.« Inu zdajci je ta deklica gori vstala inu je hodila. Ona je bila pak dvanaist lejt stara inu ony so se presilnu prestrašili inu on je nym tardnu prepovédal, de bi nihče tiga ne imel vejdti, inu je rekal, de bi imejli njej jésti dati.*²³⁴⁶

2346| Mr 5,21–43.

2347| Leta /15/33,
na Luthrovem domu.

Anno 33. domi suæ.²³⁴⁷

Tem današnim evangeliu sliši vaša lubezan od dveh čudess, katera sta velika inu silna. Tu pervu od te bolne ženice, katera je eno takovo terdno vero na GOSPUDA Jezusa imejla, de je ona vupala, kadar bi se ona le njegoviga gvanta skrivaje, prez njegove visty, mogla dotakniti, ona bi hotela zdajci zdrava biti.

Dva exempla te vere.

Tu drugu, od višiga te šule, kateri tudi veruje, aku je lih njegova hčy umerla, taku vsaj ta GOSPUD njej ta leben zupet more dati. De taku v obejuh čudessih ta vera vissoku bode hvalena nam k enimu exemplu, po-tehmal je ta vera na Christusa taku velike ričy opravila, de se my skuzi njo pustimo vabiti inu se tudi radi per le timu možu najdemo, h katerimu se nihče kej kadaj kaj dobriga nej zanessel, de bi se njemu ne bilu gvišnu pergudilu, kakor je on veroval.

Ta perva historja od te uboge ženice, katera je eno farlih, težko bolezan imejla, od te pravi Marcus susseb: »Ona je vse svoje blagu mej temi arcati potratila inu fercerala.²³⁴⁸ Zakaj ona je le-to bolezan ali terpleinje imejla ceilih dvanaist lejt inu je z njo od dan do dne huiši postalu, de je veliku čudu, de je ona tu taku dolgu mogla terpejti.«²³⁴⁹ Inu bode njej vsaj taku lahku od GOSPUDA pomaganu, de ona nikar več ne stury, temuč kakor je slišala, de so nyh nekateri zdravi postali, kateri so se le njegoviga gvanta dotaknili, taku ona misli inu meni, de bode tudi taku zdrava. Se sa tiga volo drenga mei folkom h timu GOSPUDU inu ga ne smej zatu prossiti, temuč iz velike pohlevsčine misli, ona je njemu hoče skrivaje ukrasti, inu se dotakne njegoviga gvanta. Kakor hitru je verovala, taku je bila nje rejč bulši inu ta bolezan je nehala, s katero je ona poprej veliku muje imejla, taku veliku ceringe na njo vagala inu vse bila izkussila, ali vsaj zabstojn, ja, tudi z veliko škodo, zakaj (kakor Marcus pravi) de je z njo le čedajle huiše postallu.

²³⁵⁰Le-tukaj se ima susseb dobru merkati, de si ta GOSPUD takove pomuči ne hoče pustit taku ukrasti, de bi tiga nihče ne imel vejdti, temuč vpraša, gdu se je njega doteknil. Tem apostolom se le-tu enu norsku vprašainje zdy, de on taku ostru vpraša, gdu bi se bil njega doteknil, kadar se je ta folk taku okuli njega drengal, ali ta GOSPUD je vejdil, de je nym bilu skrivénu. Zakaj onu nej bilu enu žleht dotikainje s temi rokami, ona se je njega dotaknila s tem sercom inu s terdnim zavupainjem na njegovo gnado inu vsigamogočnost. Zatu je tudi ena sussebna krafft ali muč od GOSPUDA Jezusa bila vun šla, katero je on počutil.

Takoviga dotikainja ne hoče ta GOSPUD pustit skrivaje ostati, nam k enimu exemplu. Zatu on peržene to ženo s svojem vprašainjem, de ona naprej more stopiti inu se pustit viditi inu vse, kar se je z njo pergudilu, očitu pred vsemi spoznati, de on urzah zadoby inu ima takovo vero hvaliti inu de nas vse vučy, koku je njemu taku ena luba služba, kadar se my njegove pomuči troštamo inu se vsiga dobriga k njemu zanessemo. Hvali za tiga volo to ženico

2348| Porabila; izposojeno iz srvn. *verzern*, *verzeren* (zaužiti, pojesti, porabiti) ali *verzehren* (enak pomen), in sicer od 12. stoletja dalje (H. Jazbec, 39).

2349| Parafaza Mr 5,25–26; Lk 8,43.

2350| Mr 5,26.

Zakaj Christus vpraša, gdu se je njega doteknil.

Verovati, de je Jezus en zveist pomočnik, je velika Božja služba.

na XXIII. nedello po S. Troyci.

nico silnu vissoku inu njo serčnu ogovory: »Bodi dobre vole, moja hčy, tvoja vera je tebi pomagala.«²³⁵¹ Tukaj morajo ty jogri sami spoznati, de ta GOSPUD nej zabstoin vprašal. Onu nej enu žleht dotikainje, temuč nekaj sussebniga, na katerim timu GOSPUDU inu nam vsem veliku ležy.

Onu je pak enu čudnu govorjenje, kateru ta GOSPUD le-tukaj stury, kadar bi se my hoteli spomisliti. On spozna, de je ena krafft ali muč od njega vunkaj šla. Kadar uže ta ženica tukaj pred tem GOSPUDOM stoji inu spozna to dobruto, katero je on njej izkazal, taku se ta GOSPUD ne pusty merkati, de je takova krafft od njega vun šla, temuč perpiše njo tej veri le -te žene, ker vsaj nikar ta ista, temuč ta GOSPUD je njej pomagal. Takovu stury ta GOSPUD zatu, nam s tem hoče na znanje dati, koku en velik lušt on na tem ima, kadar se ti vsiga dobriga k njemu zanesseš inu pomuči per njemu ysčeš. Kakor de bi on hotel reči: »Gledajte gori inu vučite se le redle verovati, onu si bodi v kakeršni nadlugi hoče, zakaj jest hočem veliku raiši vam pomagati, kakor bi tu vy mogli pegerovati, jest hočem vas veliku raiši od te smerti odrešiti, kakor vy ta leben imate.« Kakor je on le-tukaj s tem djanjem spriča, de se taku lahku gody, inu on to krafft taku rad pusty od sebe jiti. Zatu bi se my imejli na takovim exemplu vučiti, de bi my tudi verovali inu bi se vsiga dobriga h Christusu zanesli v vsej žlaht potrebi inu nadlugi.

Ali kaj se zgody? My takovu slišimo v tej pridigi inu se nam pravi doma v hiši, my typamo njegova čudessa, katera on della še vsak dan, ali my vener ne hočemo verovati. Kateri ima polne kašče inu keldre, ta veruje, ali vsaj težku, de on enu lejtú zadosti je jejsti inu pyti bode imel. Kateri je zdrav, ta veruje, de njemu Bug more pomagati. Kadar my pa k ubuštvu inu v bolezan pridemo, taku je ta vera vun, my ne delamo družiga, kakor de tošimo inu vpjemo inu menimo, de nej nigdir obene pomuči več, aku my lih vsak dan slišimo, Bug hoče skuzi Christusa nam milostiv biti inu rad pomagati.

Koku se raima pak takovu z le-to ženico le-tukaj? Katera je lahkej le enkrat ali dvakrat od GOSPUDA Christusa inu od njegovih čudess slišala inu se njega vsaj loti z eno takovo močno vero, de kadar bi GOSPUD Christus ozgoraj čez vsa nebessa bil sedil, taku bi ona s takovo svojo vero tu nebu bila poderla inu njega doli perpravila, de bi on njej bil moral pomagati. Zakaj kakor je rečenu, on ne more te pomuči odpovedati, kadar je ludje serčnu inu s pravo vero per njemu ysčejo.

Zatu smo my risničnu, Bogu bodi toženu, zanikerni ludje, kir Božjo bessédo taku bogatu inu obilnu imamo inu vsaj ne hočmo verovati. Takovu je tiga Hudiča inu našiga sramotniga stariga Adama dolg, sicer bi my ja jmejli, kadar bi risničnu žejleli, pravični inu izveličani biti inu imejti, kar potrebujemo, tudi na Christusa verovati inu skuzi njega vse vupati. Zakaj kakor je slišanu, ta vera ne more falyti. Zatu hvali njo ta GOSPUD le-tukaj silnu inu pravi: »Tvoja vera je tebi pomagala.«²³⁵² Ta ista vera na Christusa bode nam tudi pomagala inu nas od te smerti h timu večnimu lebnu obudila, tiga Hudiča premogla, ta greih pregnala inu nas izveličane sturila. Takova della, aku ta ista lih Christus stury, taku se vsaj pravio te vere della. Zakaj prez vere ludje ne mogo k nym priti, kakor vy vejste, de Christus sam, ty sveti zacramenti inu ta besseda Božja, ali ta pridiga izvunaj te vere nam ne more pomagati ni nucati. Ta vera je more sturiti, sicer tu vse ništer ne vela. Tu je tu pervu čudu.

Tu drugu čudu je od te mertve deklice, katera je (kakor Lucas pravi)²³⁵³ taku stara bila, kakor dolgu je ta ženica svojo bolezan imejla. Tukaj nihče drugači nej menil, temuč de je ta deklica gvišnu umerla, zatu je uže vse bilu perpravlenu, kar k enimu mertvicu zliši, kadar se ima pokopati. Ty pišci so stali v hi-

oo 3 ši,

2351| Parafraza Mr 5,34; Mt 9,22; Lk 8,48.

Tvoja vera je tebi pomagala.

Naša velika nevera.

Te ženice velika vera.

2352| Mr 5,34; Mt 9,22; Lk 8,48.

2353| Mr 5,34; Mt 9,22; Lk 8,48.

Izlaga tiga evangelia

ši, zakaj ty Iudje nejsa obenih zgonov imejli, temuč ravnu kakor my tem mertvim zgonimo, taku so ony pred daurmi eno žalostno ali klagovo peissen pustili pyskati ali trobentati. Taku se ja bil ta folk k pogrebu tiga merlca²³⁵⁴ vkupe zbral, de je en velik šum inu veliku vun inu noter tekajnje v hiši bilu, kakor se na takovih krayh ali meistih gody, kadar gdu imenit umerje.

V tem gre ta oča te dekllice tjakaj, ker vus svet obeniga vupainja več nejma (Zakaj du²³⁵⁵ bi kaj imel vupati, kadar en človik uže pojemle inu merje?), z eno čudno missaljo vupa, kadar le Christuas ima, taku more njegova mertva hčy dobru zupet živa biti. Tu zadosti pričujo njegove besséde, kir pred GOSPUDOM doli pade inu pravi: »GOSPUD, moja hčy je umerla, ali pridi inu položi tvojo roko na njo, taku zupet živa postane.«²³⁵⁶ Zakaj aku lih s. Marcus inu s. Lucas pišejo, de je k Jezusu prišal, kadar je ta hčy pojemala ali na smerti ležala, taku ona vsaj obadva pravio, prejden je Christus v hišo prišal, de je ta deklica umerla, inu lipu na znanje dado, de je ta oča vener veroval inu takovu zavupainje h timu GOSPUDU imel, on bode njej pomagat inu njo od smerti gori obudil.

Gdu je vsaj vse njega živoče dny čudniši ludy vidil ali slišal? Ta ženica, katera na vsiga svita pomučí more cagati, ima to missal, de hoče zdrava biti, kadar bi le-taku blizu h timu GOSPUDU mogla priti, de eniga škrica²³⁵⁷ njegove suknje bi mogla dotakniti. Inu nje missal njej ne faly, temuč kakor je verovala, taku se je njej zgodilo. Taku ta oča le-tukaj, katerimu je njegova hčy bila umerla, ima tudi to missal, aku ta GOSPUD le svojo roko na to mertvo deklico položi, ona bode zupet živa.

Ia, bi mogel reči, kadar bi tu en žleht sen ali spainje bilu inu nikar ta strašna smert sama, taku bi se moglu z roko kaj opraviti. Ali tukaj ne bode obena roka, obenu makatajnje,²³⁵⁸ obenu pahainje, obenu šrajajnje ni kaj družiga pomagalu, vse je zgublenu. Taku zna inu more naša pamet misliti inu nikar drugači. Ali ta viši te šule nej imel takovih missal, sicer bi bil doma ostal inu bi ne bil za GOSPUDOM Christusom tekel.

Le-tukaj my še pak vidimo, koku enu takovu serčnu dobru dopadenje ta GOSPUD na takovi veri ima, katero to pamet za zgul norrost deržy. Zakaj aku je lih potrebne ričy imel k opravili inu eno ostro disputacio ali prepirainje z Ioannesovimi mlaišimi deržal, taku vsaj nič gledajoč na tu vse, kakor hitru on le-to vero inu zanessenje zamerka inu ugleda, taku se gori naredy, gre za tem višim inu misli, on more sturiti, kakor le-ta mož veruje. Zatu kadar on v hišo pride inu vidi, de so vse ričy perpravlene, kakor per mertvih ludeh je potreba, je on v skerbi, ta reva inu žalost bi mogla timu očetu k serci puhti inu družih ludy exempel inu nevera bi njega mogla odverniti, zdajci perstopi Christus inu trošta tiga očeta z bessédami inu pravi: »Zapovej timu folku iz hiše ijti, kateri je bil h pogrebu tiga merlca vkupe prišal.« Kakor de bi on hotel reči: »Vy ludje, kaj vy tukaj dellate? Meinite vy, vy bi hoteli tiga merlica k pogrebu spremite? O, ne, pojdite na druge kraye, kir je gdu umerl, le-tukaj nej nihče umérl, ta deklica le spy.«

»Ne,« pravio ty drugi, »ona ne spy, ona je umerla, my smo zatu le-tukaj, de my njo hočmo poštnu pokopati. Ti ne moreš dobru moder biti, kir meiniš, de ne vejmo tiga rezlotka, kadaj en človik spy ali je umerl,« zatu melda ta evangelist,²³⁵⁹ de so se njemu posmihovali inu so njega za eniga norca deržali, kateri ne vej, kaj je spainje ali smert.

Ali ta GOSPUD obstoji na svojej mainingi inu se flissa le-tiga, de je s tem djanjem spriča, aku on risnico govory ali nikar. Tukaj nej obeniga človeka, kateri bi je ž nym inu za rejs deržal kakor te dekllice oča. Na tem si pusty ta GOS-

2354| Trupla, mrliča (mrlec) (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

2355| Kdu.

2356| Parafraza Mr 5,23.

Kakor verujemo,
taku se nam zgody.

2357| Kos, košček, rob; izposojeno iz stvn. scurz, kurz (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

2358| Tresenje (Besedje slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja).

Christus stury, kakor
ta oča veruje.

Pamet deržy to vero
za to narvekšo norčyo.

2359| Mr 5,40; Mt 9,24; Lk 8,53.

na XXIII. nedello po S. Troyci.

ta GOSPUD zadosti biti inu za njegovo volo, tu je za njegove vere volo, spriča on tu s tejm djajnjem, ker bi sicer, kadar bi ta oča takove vere ne bil imel, gvišnu mertva ostala inu bi nekar ne bila spala. Ena taka velika močna rejč je ta vera, kadar se ludje k GOSPUDU Christusu vsiga dobriga mogo zanesti inu zavupati.

Zatu ta GOSPUD k ni perstopi, prime to deklico, njo enu maihinu pomekače z roko, nikar drugači, kakor my z enim spečim ditetom okuli hodimo, kadar je my hočmo gori zbuditi. Zakaj taku je ta oča veroval inu ta GOSPUD ne hoče drugači sturiti, kakor je ta oča veroval. Na tu zdajci ta deklica gori vstane, nikar drugači, kakor de bi ona bila v enim leipim sladkim snu ležala.

Le-te bessede bi my imejli s flissom merkati, de ta GOSPUD le-tukaj pravi: »Ta deklica nej mertva, temuč ona spy.«²³⁶⁰ Zakaj tu so troštlive besséde, ker bi my, kadar bi mogoče bilu, de bi se mogle kupiti, radi vse imejli zatu dati, kar imamo, de bi je mogli prov ohraniti, zastopiti inu verovati. Zakaj kadar bi eden eniga mertviga človéka taku mogel pogledati, kakor de bi on ležal na eni posteli inu bi spal, kateri bi svoje oči taku mogel preoberniti inu to smert za en sen ali spainje deržati, ta bi se dobru mogel hvaliti, on bi znal ali umel eno sussebno kunšt, katere sicer oben človik ne zna inu ne umej.

Ali my je izkussimo inu je na nas vidimo inu na družih ludeh, če vegša je ta pamet per enim človéku, s tejm mainje on takovu veruje inu s tem več se timu posmihuje inu takovu zašpotuje. Kakor se le-tukaj vidi, de se ony timu GOSPUDU špotajo inu mislio: »Bi le-ta imel te mertve žive dellati? On nej per pameti, de je on zatu deržy, de en mertov človik spy inu de se on more z eno roko gori zdramiti.«

Taku se še današni dan zgody inu gre, zakaj Božja modrust je taku vissoka, de njo ta pamet za zgul norrost deržy, inu pomisli ti, kadar bi tebi enu déte bilu umerlu inu jest bi k tebi rekal: »Onu nej umerlu, ne vidiš ti, de le spy inu se more z enim perstom gori obuditi?« Tu bi ti mislil, jest bi se tebi v tvojej revy špotal inu bi k meni rekal, jest bi tebe imel z myrom pustiti. Ravnu taku so ony tudi GOSPUDU Christusu sturili.

Zatu se ti vučy iz tiga današniga evangelia le-tu, de ta smert pruti GOSPUDU Christusu ništer družiga nej kakor en sen ali spainje, kakor my le-tukaj vidimo, de on to mertvo deklico z roko gori obudy kakor iz eniga sna ali spainja. Ta ženica ima svojo bolezan inu je vsaj nejma, kadar je h Christusu prišla. Inu ta bolezan GOSPUDI Christusu nej obena bolezan, kakor ta drugi exempel s to ženico spriča, katera je silnu bolna bila, ali kakor hitru ona h Christusu pride inu se njegoviga gvanta dotakne, taku ta bolezan more nehati inu se uganiti.

Taku se izkaže ta GOSPUD v drugih nadlugah inu revah tudi. Ty sleipi, kateri pomuči per njemu ysčejo, bodo videči, ty greišniki pravični, ty zgubljeni izveličani. Taku čudnu zna inu more on z nami okuli hoditi, kar on govory, je pred našimi očyma nikar le ništer, temuč ravnu kakor tu, kar je timu zupar. »Taku ta deklica je pred vseh človékov očyma mertva, ali pred mojemy očyma (pravi Christus) ona žive inu spy. David je pred svojemy inu vsiga svita očyma en ubog ovčar, ali pred mano je on en krajl. Vy vsi, kir vy na mene verujete, ste pred vami ubogi greišniki, ali pred mano veliki svetniki inu kakor ty Božji angeli. Zakaj onu meni nej več kakor za eno bessédo djanu, taku se more grejh, smert, bolezan uganiti inu pravica, leben inu zdravje na teh istih mejstu priti. Kakor jest govorim, taku se more zgoditi inu nikar drugači, aku se lih pred tem svitum vidi mogoče ali nemogoče.«

Umreti je pred Bugom zaspati.

My se imamo učiti to smert gledati kakor en sen.

2360| Mr 5,39; Mt 9,24; Lk 8,52.

Od smerti vstajenje se težku veruje.

Pred Bugom so vse ričy okuli obernene.

Christuseva besséda je močna inu risnična.

Zatu

Izlaga tiga evangelia

Christuseve besede
so čudne, ali risnične.

2361| Mr 5,39; Mt 9,24; Lk 8,52.

Zatu govory naš naš GOSPUĐ Bug le-tukaj tudi eno taku čudno bessédo, katera je pred tem svitum ena velika laža, ker on pravi od te deklice: »Ona nej mertva, temuč spy.«²³⁶¹ Kadar bi le on bil rekal: »Ona spy,« taku bi ty ludje bily mogli reči: »Onu je s. Michela sen ali spainje, ker se spy do sodnjga dne.« Ali on očitu izreče: »Ona nej mertva, temuč ona žive. Pred vami inu vuašimi očmi ona nikar ne žive, ali pred mano žive inu de vy vidite, de je rejs, jest njo zbudim le z enim parstom, kakor vy vaše otroke od sna ali od spainja gori budite.«

In summa, tu vse nas učy, de my na našo nadlugo nej mamo gledati po naši pameti s potelesnimi ali z messenimi očyma, temuč s karsčanskimi očyma, katere so takove očy, de kadar one v to smert, greih inu pakal gledajo, taku mogo gvišnu reči: »Iest ne vidim obene smerti, jest ne počutim obeniga greha, jest nejsm ferdamnan, temuč jest vidim skuzi Christusa zgul svetust, leben inu izveličainje. Taku kadar sim jest ubog, jest ne počutim obeniga ubušta. Meni se zdy, de imam vsiga zadosti, zakaj jest imam Christusa, kateri je meni vsako uro more dati, kar jest potrebujem, aku jest lih ništer nej mamo.«

Kateri bi takove očy imel, ta bi se mogel hvaliti, de bi imel karsčanske očy, ta bi deleč drugači to rejč gledal, kadar bi drag čas ali dragynja ali morya bila, kakor ta svejt v navadi ima, v tej dragyni en vsakateri gleda, kar v keldri inu v kašči ima. Po tem, kakor on tukaj najde, po tem je njemu v misli ali ob serci, aku veliku najde, taku je vessel. Aku malu najde, taku je žalosten inu hoče cagati.

Koku en karsčenik
to žleizo inu bolezan
gleda.

Taku v tem času te morye, kateri more beižati, ta beižy inu misli ali meini, de hoče na drugih krayh ali mejstih žiher biti. Ali en karsčenik, kateri bi eno terdno vero imel na Christusa, ta bi taku mislil: »Kadar bi jest, de bi mogoče bilu, lih tavžent žleizs na mojem životu imel, taku se jest vsaj ne hočem do smerti bati. Zakaj jest imam Christusa, aku je njegova vola, taku ima meni ta žleiza ravnu taku malu škoditi kakor ena bolha pod pazdih, ta ja jej inu kolje enu maihinu, ona meni pak tiga lebna ne more vze ti.« Inu je gvišnu, kateri bi se enu takovu serce mogel vzeti inu zadobiti, ta bi vessel ostal, vselej prez straha inu dobre vole bil. Ali kadar my ne verujemo inu takovih duhovnih očy nej mamo, temuč vse ričy z messenimi očyma gledamo, taku pride, de se my taku boymo inu cagujemo inu v te norske misli gratamo, kakor de bi mogli timu serdu Božjimu čez desset ali dvaiseti myl pota ubeižati.

Koku en karsčenik
to smert gleda.

2362| Mt 22,32; Mr 12,26–27; Lk 20,37–38.

Nu, taku pričuje GOSPUĐ Christus, de tudi ty, kateri so pred našimi očyma umerli, pokopani inu zdavnaj segnili, Bogu živejo. Zatu pravi ta GOSPUĐ v evangeliu, Matth. 22. cap.,²³⁶² de stoji pissanu: »Jest sim ta Bug Abrahamov, Isaacov inu Iacobov. Bug pak nej teh mertvih, temuč teh živih Bug.« Zatu morajo Abraham, Isaac inu Iacob živy inu nikar mertvi biti, naisi so več kakor try tavžent lejt v tej zemli ležali inu zdavnaj h prahu ali k pepelu postali, de nej ni kože ni dlake od nyh več tukaj. Ampak Christus je močnu spriča, de ony živejo. Urzah, Bogu more vse živejti, nam pak je vse mertvu, zakaj svejt inu pamet ne more drugači kakor to smert viditi, ali teh karsčenikov očy imajo gledati, kar one ne vidio inu le v tej bessedi slišio, kakor le-tukaj ta oča inu Christus to mertvo deklico gledata.

Ravnu kakor sim jest uže le-tukaj od smerti govuril, taku je tudi s tem greihom, jest bi imel vejdi inu spoznati, de sim jest en greišnik inu bi imel vener zgul svetust inu pravico verovati inu vupati, zakaj tukaj stoji našiga GOSPUĐA Christusa besséda v tem svetem karstu: »Kateri veruje inu je karsčen, ta bode izveličan.«²³⁶³ Item, v ti sveti vecerji: »Iejte, tu je moje tellu, kateru bode za vas danu.

2363| Mr 16,16.

na XXIII. nedello po S. Troyci.

nu. Pyte, tu je moja kry, katera bode za vas prelyta k odpusčainju teh greihov.«²³⁶⁴ Takovi bessédi jest imam verovati, de je rejs, inu aku jest lih veliko nevero na meni vidim inu počutim, taku se vsaj ništer nejmam motiti, temuč le na to bessedo gledati inu poslušati, kar on meni pravi. Taku kadar ti eniga karsčenika vidiš umrejt, tukaj vidio tvoje ocy eniga mertviga človeka, ali takove oslove ocy ti zapri inu odpri te duhovne ocy gori, katere na to bessedo gledajo, taku ti bodeš našal, de takov človik nej mertov, temuč pred Bugom žive, zakaj tukaj stoji ta besseda Christuseva: »Kateri na mene veruje, ta ne bode te smerti vekoma vidil.«²³⁶⁵

Taku se my uže imamo iz tiga današniga evangelia vučiti, de je vsa nesreča, kakor kuli je velika pred tvojema očyma, pred našim GOSPUDOM Christusom cilu ništer. Zakaj kadar ta smert na enim karsčeniku ništer nejma biti, taku bodo slipota, gobe, žleizsa inu druge bolezni še žlehtniše inu manše morale biti. Zatu kadar ti bolezan, greih, buštvu ali drugu na tebi vidiš, taku se ti timu ne pusti prestrašiti, zapri te messene ocy inu odpri te duhovne inu reci: »Jest sim en karsčenik inu imam eniga GOSPUDA, kateri z eno bessedo le-tej nesreči vsej more braniti, zakaj bi se jest tedaj hotel zlu zatu kumrati? Zakaj onu je gvišnu, kakor lahku Christus le-tej deklici od te potelesne smerti, v kateri je ona ležala, pomaga, taku lahku hoče on nam tudi pomagati, kadar my le verujemo inu se te pomuči od njega inu per njemu troštamo.«

Nu, my imamo le-tukaj tudi tu spomisliti, de le-tej deklici bode pomagano nikar skuzi nje vero, (zakaj kateri je mertov, ta ne veruje, ravnu taku malu, kakor on sliši ali vidi) ali nje oča veruje inu je takova ptuja vera taku mogoča, de ona zupet živa postane. Zakaj kakor Christus pravi: »Vse ričy so v tej veri mogoče.«²³⁶⁶ Ena taku velika rejč je za vero, onu si bodi ena rejč taku velika, kakor hoče, aku ti njo moreš verovati inu Christusu zavupaš, taku onu ima ja biti inu nejmata ni Hudič ni smert taku močna biti, de bi je mogli braniti. Kakor my le-tukaj v obadvejuh čudessih vidimo, ta ista nam bodo zatu naprej deržana inu ta vera bode zatu od GOSPUDA Christusa samiga taku vissoku hvalena, de on nas h tej isti vabi, de se my te stvari pred Bugom veliku drugači vučimo pogledati kakor pred nami.

Obtu aku smo lih pred našimi očyma ubozi inu mertvi, tečimo v greihih, na žleizi inu drugi bolezni bolni ležimo, taku my vsaj imamo verovati, de Bug naše bolezni z drugimi očyma gleda, inu imamo vesselu reči: »Aku je lih ubuštvu, žleizsa inu ta smert tukaj, taku jest vsaj ne vejm kakor en karsčenik od obeniga ubuštvu, smerti ni žleize, zakaj pred mojm GOSPUDOM Christusom je zgul bogatstvu, zdravje, svetust inu leben. Aku pak jest tiga še ne vidim, taku je njemu le za eno bessédo djanu, de je jest bodem tudi s potelesnimi očyma vidil, de je rejs inu se gvišnu taku zgody.«

Bug, daj nam za Christusevo, našiga odrešenika inu svojga Synu, volo skuzi svojga Svetiga Duha tudi takove duhovne ocy, de my vso nesrečo drugači kakor ta svejt gledamo inu takov trošt ohranimo,
de h puslednimu bomo mogli izveličani
biti, amen.

2364| Mt 26,26–28; Mr 14,22–24.

2365| Jn 11,26.

2366| Jn 11,26.

pp

NA

Izlaga tiga evangelia
NA PETO INU DVAIS-
SETO NEDELLO PO SVETI TROYCI,
EVANGELIUM MATH.
XXIIII. CAP. ²³⁶⁷

2367| Evangelij po Mateju 24.

2368| Mt 24,15–28.

2369| Lk 21,21.

2370| Lk 21,23.

2371| Mr 13,14–23.

KAdar ²³⁶⁸ bote uže vidili gnusnobo tiga obpusčeinja, od katere je govorjenu skuzi Danjela preroka, de stoji na tem svetim mejstu: »Kateri le-tu bere, ta merkaj gori.« Tedaj beiži na gorre, kateri je v Iudovski deželi. Inu kateri je na strehi, ta ne hodi doli, de bi kej kaj iz svoje hiše nessel. Inu kateri je na puli, ta se ne verni, de bi svoj gvant vzel. ²³⁶⁹ Ve pak tem nossečim inu doječim v tem istim čassu. ²³⁷⁰ Prossite pak, de vaš bejg ne bo pozimi ali ob sobboti. Zakaj tedaj bode velika nadluga, kakova nej bila od začetka svita do le-tiga čassa inu kakova tudi ne bo. Inu kadar bi le-ty dnevi ne bily okračeni, taku bi oben človik ne bil izveličan. Tedaj aku gdu k vam poreče: »Pole le-tukaj je Christus ali le-tamkaj,« taku nimate verovati. Zakaj fals Christusi inu fals preroki bodo gori vstajali inu velike caihne inu čudessa dellali, taku de bi v zmoto zapelani bily (kadar bi mogoče bilu) tudi ty izvoleni. Pole jest sim vam tu poprej povédal, ²³⁷¹ zatu kadar k vam poreko: »Pole on je v pusčavi,« ne hodite

vunkaj.

na XXV. nedello po S. Troyci.

vunkaj. »Pole on je v bramú,« taku ne verujte. Zakaj ravnu kakor blisk gre od sončniga izhoda inu svejti do zahoda, taku bo tudi prihod Synu tiga človeka. Zakaj ker kuli je merha,²³⁷² tjakaj se orli zbirajo.

Tem današnjim evangeliu so dva štuka. Ta prvi je enu obarovainje inu opominainje za te brumne karsčenike, kateri so imejli tu rešturainje Ieruzalema doživeti, de bi ony takovu poprej imejli vejčiti inu se na stran uganiti inu proč bežati.

Ta drugi je enu obarovainje inu opominainje, kateru susseb na naš pusledni čas gre, v kateri smo my prišli, kadar taku grozovite inu strašne zmote bodo naprej padle, de my imamo na te iste perpravleni biti, na teim pravim vuku deržati inu se pred témi falš preroki varovati. Kadar je pak le-tu obu je obarovainje nam potrebnu inu nucnu, zatu je hočmo s flissom pred nas vzeti.

Aku uže lih tu pervu le na ta čas tiga rešturainja Ieruzalema gre inu je uže skoraj petnaist lejt minilu, kar se je zgodilu, taku my vsaj moremo en nucen troštiv vuk iz njega vzeti, de se my vučimo Božjo bessédo za lubo inu drago deržati inu se h tej isti prov perpraviti. Potehmal je Bug taku z velikim serdom tu ferrahtanje te besséde na svojem lastnim folku štrafal. Zakaj kakor je vaša lubezan na to desseto nedello po Sveti Troyci slišala, tu je čez vso masso en grozovit jamer inu rovnajnje bilu, de so ty Rymlani ravnu taistikrat pred tu mejstu prišli, kadar so ty Iudje iz vseh dežel z velikim haufnom kmallu v Ieruzalem na ta velikonočni praznik šli, de, kakor Iozefus piše,²³⁷³ trydesetkrat stu tavžent človekov so tu bily.

Bug je tu ferrahtainje te besséde zlu na teh Iudih štraffal.

Nu, en takov velik haufen ali množica ne more na enim taku tesnim kraju ali meistu dolgu zdrava ostati, zatu so te try poglavite štraifinge vkupe prišle. Ta sovražnik okuli tiga mésta z vojsko inu v tem mejstu žleiza. Item ena težka, grozovita dragynja, de so nekatere matere svoje otroke umurile inu kakor drugu messu kuhale inu jejdle.

Čez le-tu vse je v tem mejsti en grozovit kreig inu veliku sovraštvu mej temi Iudi bilu inu Iozefus zapiše tu čisslu, de ta čas tiga obležeinja inu premagajnja tiga mejsta so dessetkrat stu tavžent mož umorjeni bili inu umerli inu sedem inu devetdeset tavžent ujeti. Inu so ty ujeti Iudje taku nevredni bily, de se je nyh trydeseti za en sold prodalu. Zatu nej ena prazna besséda, de ta GOSPUĐ od takoviga obležeinja inu rešturainja le-tukaj pravi: »Onu nej taku nobene velike nadluge od začetka tiga svita bilu inu ne bode naprej tudi obena tej glih.«²³⁷⁴

Takov jamer ali reva se ima timu gmain človeku vsaku lejt naprej deržati, de ga my vsi kmallu dobru spomislimo inu s tém flissigiš na tu gledamo, kaj je vsaj ta greih, kateri je taku grozovit jammer obudil, de se my pred nym vučimo varovati. Zakaj ta raitinga se more lahku sturiti inu more vsaki lahku premisliti, kadar Bug svojga lastniga folka nej šonal, kir so v ta greih padli, taku on risničnu se nas tudi ne bode šonal, kadar se my od takoviga greiha ne hočmo deržati ali varovati.

Nu, onu je ja reis, nepokorsčina, razboinstvu, prešuštvu, lakomnost, tatvyna inu drugi tem glih greihi. Bogu tudi urzah dado inu ga perpravio, kadar ludje od nyh ne hote pustiti, de on more štrafati. Ali le-te so še milostive štraifinge pruti le-tej, Bug ne vzame vsiga proč, temuč pusty še nekaj ostati inu kakor my v teh historiah vidimo, de pusty skoraj vselej več ostati, kakor on vzame le-tukaj.

2372| Poginula žival, mrhovina (mrha; SSKJ).

2373| Jožef Flavij, Židovske vojne VI–VII.

2374| Mt 24,21; Mr 13,19.

Izlaga tiga evangelia

Le-tukaj pak vzame on vse kmallu, zatu more le-tu en nezmassen vélik inu vegši greih biti, kakor uni, potehmal je ta štraifinga tudi vekša inu grozovita. Koku se pak takovimu greihu pravi?

2375| Lk 19,44.

S čim so ty Iudje takovo štraifingo zaslužili.

Christus ga imenuje, Luc. 19.²³⁷⁵ »Takovu (pravi on od Ieruzalema) se bo-de tebi zatu pergudilu, de ti nejsi spoznalu ta čas tvojga obyskainja,« tu je kadar Bug svojo bessédo pošle inu ta svejt nje ne hoče gori vzeti, temuč njo še pregainja inu svojevolutu v greihih ostane, tu je Ierusalemov greih, za tiga volo more rezšturanu inu obpusčenu biti. Zakaj my vidimo, koku zvejstu je Bug ž nymi meinil. On je pošilal svoje preroke, Ioannesa, k puslednimu svoj-ga edinorojeniga Syna samiga inu te apostole. Le-ty vsi hodio nerveč s tém okuli, de ony tem ludem ta pravi pot k večnimu lebnu kažejo inu ta potelesni leben le-tukaj taku pelati vučee, de ony mogo eno dobro vejst inu Božjo gnado inu žegen per tem imejti.

Ali kaj stury Ieruzalem inu vus svejt h timu? On ne hoče našiga GOSPU-DI Christusa izveličainje inu vuka ni vejdati ni slišati. Gre inu umory nikar le-te apostole, temuč tiga Synu Božjiga samiga inu se zdy, de hoče brez nje-ga inu brez njegoviga vuka dobru izveličanu biti. De bi se uže Bug h timu imel smejati inu nikar silnu nad tem se serditi, tu je nemogoče. Zakaj pomis-liti, kadar bi ti veliku tavžent zlatih imel inu bi vidil eniga uboziga petlerja, timu bi mislil ti pomagati inu bi tvojga synu k njemu poslal inu bi njemu pustil povejdati, de bi on imel k tebi priti, ti bi hotel njemu iz vse nadluge pomagati inu eniga bogatiga moža iz njega sturiti. On bi pak bil taku en preklet, hud loter inu bi ubil tvojga synu, kateri bi njemu taku dobru selstvu pernessel, z enim batom do smerti, kaj se tebi zdy, koku bi takovu tebi do-padlu inu kaj za enu serce bi ti dajle naprej pruti njemu imel?

Tu je uže teh Iudov greih, s katerim so ony takov velik serd inu grozo-vito štraifingo zaslužili, pred tejm se my imamo vučiti varovati, zakaj Bug tiga ne more terpejti, kadar je on taku očinu z nami mejni, kadar on nam svojo bessedo pošle, de bi my imejli to isto ferrahtati ali pregainati.

2376| Oz 8,3.

Tu krajlestvu izraelsku.

S tem krajlestvom Izraelskim se je tudi taku godilu, kakor Ozeas pra-vi:²³⁷⁶ »Izrael zamečuje tu dobru, zatu mora nje ta sovražnik pregainati.« Zakaj kateri Božje gnade inu besséde ne hoče gori vzeti, ta more v nemilosti inu zmoti ostati, tu je nemogoče, de bi dolgu imejlu terpejti, onu more konec vzeti inu pasti. Kakor so ravnu za le-tiga urzaha volo vse monarchie inu kraj-lestva prejd inu prejd zapusčena bila inu poginila.

My tudi Božjo bessedo ferrahtamo.

Zatu se pred ferrahtainjem Božje besséde z velikim flissom varujmo, ty Iudje so Christusa inu te apostole umurili za tiga evangelia volo. Ty papežni-ki moree na ta današni dan tudi te uboge karsčenike inu mislio to bessédo s sylo zatlačiti, taku zludjevu inu nemarnu je my na naši strani (Bogu hvala) še ne dellamo. My bi ne hoteli te besséde radi obrupani biti, ali vener se vidi koku na drugo vižo ta besséda, aku lih ne bode pregainana, taku vsaj od nas ferrahtana bode.

Zakaj Bug bode malu dopadenja na tem imel, aku ti lih k pridigi greš inu vsaj taku poslušáš, de ona skuzi enu uhu noter inu skuzi tu drugu zupet vunkaj gre inu se v tem narmanšim ne pobulšáš. Zakaj za le-tiga samiga ur-zaha volo pusty tebi Bug pridigovati, de bi ti imel tvoje serce zupar ta greih inu to smert, skuzi to smert Christusevo, gori vzdigniti inu en bogaboječ, nepohuišanski leben pelati. Kadar ti uže tjakaj greš, pustiš lakomnost, nečis-tost, serd, nyd, offert inu druge grejhe v tebi ostati inu od dan do dne gori jemati, kakor de bi ti Bogu na tem ena služba sturil ali bi tebi tiga Bug ne bil prepovédal, takoviga ne bode Bug risničnu drugači nikar kakor za enu veliku ferrahtainje deržal inu k svojmu času veliku grozovitiše štraifal, kakor bi ti kej zdaj mogel misliti.

Zatu

na XXV. nedello po S. Troyci.

Zatu bi my ne imejli takov pild inu exempel nikuli več iz naših očy inu serca pustiti, temuč se vučiti Božjo bessédo prov inu v risnici poslušati inu se iz nje pobulšati, zakaj ona bode zatu pridigovana. Kateri se pak nikar ne popravio, temuč to bessedo ferrahtajo ali pregainajo, ty se mogo le-tukaj vučiti, kakov jamer ali reva bode čez nje prišla, zakaj kadar Bug svojmu folku takoviga ferrahtainja inu pregainanja nej šeinkal, taku si ti le v missal ne vzami, de je tebi Bug bode šeinkal.

Ferrahtainje te bessédo ne ostane prez štraifinge.

Zakaj my vidimo nikar le tu krajlestvu Izrael, Iuda inu tu svetu mejstu Ieruzalem pred nami v pepelu ležati za takoviga greiha volo, temuč pred našimi očyma stoje cejla Azia, Syrja, Egypt, Grecia, Macedonia inu druge dežele noter do Osterraiha semkaj inu našo deželo, kir je Božja besséda bogatu poprej prebivala, zdaj pak je ta Turek noter sedil, vse obpusit inu ty ludje nejso le tellu inu blagu, temuč tudi to dušo zgubili, potehmal je Božja besseda skoraj povsod proč vzeta inu obeniga karsta, obeniga zacramenta na teh krayh inu mejstih nej ostalu.

Exempli.

Takov jamer ali revo so s tem zaslužili, de ony na tem evangeliu nejso zvejstu deržali inu so ta pravi vuk pustili pasti inu ga ferrahtali. Pred tem se my varujmo. Zakaj onu nej deleč tja, de my le-timu glih na naših papežnikih tudi bodemo vidili, kateri Božjo bessedo taku pregainajo inu nad tem malikovainjem taku terdnu derže. Zatu bi dobru čas bil, de bi se ony pobulšali inu pokuro sturili, zakaj aku se enkrat ta serd Božji vname, taku se on ne bode v takovim greihu zupet mogel pogassiti. Kakor my na teh Iudov exemplu vidimo.

Nu, taku bi nas pak nikar le takov grozovit serd od le-tiga greiha imel odstrašiti, temuč nas tudi tu priaznivu obarovainje inu opominainje le-tukaje vabiti, de bi se my imejli s cejlim sercom k Božji bessédi deržati inu njo s fljssom poslušati inu se iz nje pobulšati. Zakaj le-tukaj vidimo obuže, de ty Iudje, kateri Božje besséde nejso hoteli, bodo na tu nargrozovitiše štraifani. Ty pak, kateri Christusa gori vzamejo inu na njega verujo, užyvejo GOSPUDI Christusa inu svoje vere tudi v tem, de ony taku zveistu bodo obarovani pred takovim jamrom ali revo inu njej vuidejo. Inu kateru je še več, Danjel je več kakor petstu lejt poprej za takovih karsčenicov volo s takovim znameinjem moral na znainje dati, de so ja zadosti per redu bili obarovani inu de bi tudi imejli odrešeni biti.

Bug nam ga hoče pustit užyti, kadar my to bessedo poslušamo.

Onu se je dosehmal cilu ungljih godilu, ty sleipi, obterpneni ludje so vso svojovolo zupar to bessédo dopernesli inu so bily k njemu gospudje, kateri so v regimentu sideli. Timu pruti so se morali ty ubozi karsčeniki povsod terpejti inu nejso nigdir života ni lebna bily žihri, ali tu je le en čas terpélu. Zakaj kadar je Božji serd prišal, taku so bily ty brumni od-tetti, ty pregreišni pak so morali štraifingo prestati. Obtú kadar ta pregreišni haufen Christusa nej hotil za svojga vučenika, od Moizesa Devter. 18.,²³⁷⁷ oblubleniga deržati, kateri je nym imel ta pot k večnimu lebnu inu izveličainju oznanjovati inu kazati, taku ony njemu tudi nejso mogli inu hoteli verovati, kadar je od prihodniga serda pridigoval.

Christus obaruje, ali opomina svoje karsčenike.

Ampak ty verni karsčeniki so Christusu zavupali, svoje duše njemu poročili inu izveličainje od njega vupali, zatu so ony tudi potelesnu pred tém serdom bily obderžani. Zakaj kakor hitru se je zgudilu, de je vsa žlaht svojavola premagovala inu je susseb ta prava Božja služba s tém čistim vukum cilu bila zapušena, kateru je ta prava inu narvegša gnusnoba inu so ty rymski cessarji svoje malike inu bandera v tempel na ta mésta postavili, kir je ta stol te gnade inu téh Iudov narvissokeiša svetynja bila, taku so mogli ty brumni

2377| 5 Mz 18.

Izlaga tiga evangelia

karsčeniki dobru vejdi, de je uže ta čas prišal, de bi se ony imejli proč vzdigniti inu v druge dežele beižati. Taku hoče uže Christus tem svojem lonati, kateri njegovo bessedo z vero gori vzamejo inu brumniši postanejo, on hoče nje obarovati inu pred tem serdom Božjim varovati inu ohraniti.

Vogri inu Crovati
nas imajo opominat h
pokuri.

Tu bi imejlu uže (pravim jest) nas vabiti, de bi se my s tem flissigiš imejli k tej bessédi deržati inu njo z vegšem ajfrom inu flissom poslušati. My smo, Bogu se smili, v en nesrečen čas gratali za naših greihov inu hudobe volo. Ta Turek nam na vratu ležy inu je en sovražnik, od kateriga my nikuli prosti ne bomo, aku my se drugači ne bodemo deržali kakor dosehmal. Zatu my nejmamo ni žiglov ni lystov, de se nam nikar tudi taku kakor tem Vogrom ne bo zgodilu inu naše žene inu otroci sred z nami v Turčyo ujeti pelani bodejo.

Kateri je brumen,
ta ima svoje brume
užyti.

Taku se le tu z morio, z dragynjo inu z dražbo ali s sovraštvom mej nami samimi v Krainski deželi tudi grozovitu pusti viditi. Takova šyba nej nikomer drugimu, temuč tém pregréšnim špotlivcem inu pregainavcem te bessede zvezana, teim bo tudi na dejl prišla. Ty pak, kateri Božjo bessédo za lubu imajo inu vissoku štemajo, jo s pravim sercom poslušajo, se iz nje pobulšajo inu vsakdan timu greihu inu starimu Adamu zupar stoje, timu hudimu exemplu tiga hudiga svita ne slušajo, temuč se na ujzdi derže inu mislio: »Pole ti si en karsčenik, ti slišiš, koku je Bug tej lakomnosti inu vsej nespodobnosti inu krivici sovraž. Zakaj bi ti hotel za eniga zlatiga volo Bogu njegovo pokorsčino inu bessedo odzad pustiti inu zavreči? Ne bi imel ti poprej inu raiši deset zlatih zabstojn za Božjo volo tjakaj dati, kakor z enim krivičnu zadobitim zlatom tvojo dušo obložiti inu Boga rezserditi? etc.« Takovi ludje (pravim jest), kateri se taku serčnu te besséde an vzamejo inu svoje serce inu zavupanje skuzi Christusa na Božjo dobruto postavio inu se pred greihi varujejo, ty imajo takove brume užyti, ker sicer tem drugim vsem more hudu jiti za nyh greihov volo.

Iz tiga my vidimo, de Daniel inu njegovi tovariši, kateri so bogaboječi bily inu se mej témi ajdi z gréhi neiso svojevolnu omadežili, aku so lih tudi ujeti bily, taku so vsaj eno veliku lahkejšo inu terpežlivišo ječo imejli kakor drugi ludje, kir se nejsjo Boga bali. Za kateru je še več, Bug je nje povzdignil mej nyh sovražniki, de so ony veliki gospudje postali inu so mej témi ajdi veliku dobriga opravili. Taku ti misli, de Bug tudi nad tabo bode deržal, aku si ti brumen inu bogaboječ, taku ti tiga imaš užyti inu obarovan biti, kadar bi ti lih le sam v srejdi Turčje bil. Tu bi se my imejli vučiti inu za tiga volo brumni biti inu radi Božjo bessédo slušati.

H timu Christus le-tukaj eno bessédico perdene, te iste my tudi ne imamo odzadaj pustiti. »Prossite (pravi on), de vaš beg ne bode pozymi ni ob sobboti,«²³⁷⁸ zakaj pozymi je silnu hudu vandraty²³⁷⁹ v snejgu inu v hudim vremenu. Taku so ty Iudje eno sussebno zapuvid imejli, de ony nejsjo ob sobboti smejli hodyti, kakor deleč bi bily hoteli, kakor se vidi, de (iter sabbathi,²³⁸⁰ tu je ena sobbotna raiža) je en maihin pot bil, kumaj en četer-ti deil ene myle. Zatu pravi Christus molite, hoče taku na znanje dati inu nas vučiti, de bi my nikar le Božjo bessédo imejli radi inu s flissom poslušati, temuč tudi moliti, de takova molitov bode Bogu urzah dala inu njega pergnala, de on bode na nas spomislil inu srečo inu zdravje k našimu naprejvzetju dal.

Zatu bi my v takovi veliki farlikosti inu jamru, v katerim my susseb k le-tim hudim časom tečimo, obeniga dne ne imejli proč pustiti, my bi imejli Boga za sčit inu brambo prossiti, de bi on nas hotel obarovati, per nas biti inu

vsej

2378| Mt 24,20; Mr 13,18.

2379| Potovati, potepati se; izposojeno iz srvnem. *wandern* (potovati, seliti se) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

2380| Sobotno potovanje; po židovskem koledarju je sobota sedmi dan v tednu in velja za dan počitka, dan, ko se ne sme delati, saj je tako Bog zapovedal v Genezi (1 Mz 2,2–3).

Bug, ta hoče tudi
za sčit inu brambo
prošen biti.

na XXV. nedello po S. Troyci.

vsej nadlugi obderžati. Kakor Christus zatu v tem Očanašu tiga vsagdainiga kruha spomyna, zakaj jejsti inu pyti nej h timu zadosti, de tellu inu leben bode obderžan, my moramo tudi myr, blagu inu zdravu vréme imejti inu drugu timu glih več. Zatu zapopade le-ta prošna vso žlaht potelesno potrebo v sebi, de bi nas Bug hotel zupar Turka sčítiti, pred žleizo obarovati, dobra lejta inu zdrave saduve dati. Kadar je uže Christus nam za takovu ukazal prossiti, taku my nej mamo cbiuvlati, kadar my prov za nje prossimo, Bug, ta nas bode milostivu uslišal inu nam dal, kar my potrebujemo na telessu inu na duši.

Tu je ta pervi štuk, de my imamo Božjo bessédo radi poslušati inu se iz nje pobulšati inu njo nikar ferrahitati in pregainati. Potehmal Bug te ferrahitarje inu sovražnike te iste taku grozovitu štraffa. Spet nazaj, te milostivu obaruje, brani inu ohrani, kateri njegovo bessédo gori vzamejo inu so brumni.

Ta drugi štuk, sim jest djal, je tudi enu obarovainje inu opominainje, kateru na naš inu na ta pusledni čas gre, tu istu začne ta GOSPUD, ker on pravi: »Kadar bi le-ty dnevi ne bily okratčeni, taku bi noben človik izveličan ne bil. Ali za teh izvolenih volo bodo ty dnevi okratčeni.«²³⁸¹ Takove so silnu strašne bessede, katere bi my v naša serca dobru imejli shraniti inu se s tem flissigiš te bessede deržati, zakj²³⁸² tu nej djanu kakor z Ieruzalemom za voisko inu kry prelitje, temuč za drugo, vegšo inu vissokeišo farlikost, kateri se pravi zmota, krivi vuk inu kriva Božja služba, skuzi kateru my nikar le za tellu inu život, temuč za to dušo inu izveličainje pridemo. Kakor ta GOSPUD pravi: »Oben človik bi ne bil izveličan, kadar bi ty dnevi ne bily okratčeni.«

Aku pak bode ena takova slipota, prejdan ta sodni dan bode prišal, se ne more taku gvišnu vejdi, kadar my pak nazaj pogledamo, taku my najdemo eno takovo veliko slipoto inu takove grozovite inu, kakor nje Paulus imenuje, krafftne ali močne zmote, de gvišnu kadar bi Bug s to lučjo svoje besséde nikar ne bil prišal, bi oben človik ne bil mogel izveličan biti, samuč ty maihini, nedolžni otročiči, kateri so po nyh karstu, prejden so k pameti inu k svojem lejtom prišli, umerli. Zakaj kaj so vsaj ljudje v tim papeštvu od Christusa, od odpusčainja teh greihov, od pravice, od trošta te visty vučili, na kateru bi se bily mogli deržati?

Inu kaj so za sramotne zmote inu preklete laže papeški farji pod tem imenom te resnice v ta ubogi folk perpravili, na katere so ony svoje zavupainje inu vupainje tiga izveličainja postavili? Zatu jest mejnim, tu prerokovainje našiga GOSPUDI Christusa od prihodne zmote je uže ta vegši deil dopolnenu. Zakaj aku lih zmote inu kriv vuk še ima priti, taku on vsaj ne more lahku vegše biti, kakor je v tem papeštvu bil, kakor smo my vidili inu nyh bukve so še pred rokami inu takovu pričujo.

Obtu my ne moremo na teh bessédah Christusevih cilu ništer cbiuvlati, zakaj on da timu ditetu enu ime inu pravi, kaj za zmote bodejo: »Onu bodo (pravi on) falš Christusi inu falš preroki gori vstajali inu velike caihne inu čudessa dellali, de bi mogli v zmoto zapelani biti tudi ty izvoleni.«²³⁸³

Nu, onu nej potreba, de bi se le-tukaj en rezlotik sturil mej falš karsčeniki inu falš preroki, ali vsaj kadar tu prerokovainje taku silnu s tem djainjem vkupe štima, taku se mogo prez farlikosti rezločiti inu ty falš karsčeniki na tiga Turka inu na njegovo vero, ty falš preroki pak na tiga papeža inu na njegov vuk vlejši inu izlagati. Zakaj le-ta dva regimenta, papežov inu turški, so prez cbiuvla ta pravi antichrist, pred katerim so nas Danjel, Christus, Paulus, Ioannes inu drugi apostoli obarovali ali opominali.

Zakaj teh Turkov vera ništer družiga nej, kakor de ony tiga praviga Christusa, Božyga

Tu drugu obarovainje ali opominainje.

2381| Mt 24,22; Mr 13,20.

2382| Zakaj.

Zmota pred tem sodnim dnem.

Zmota v tem papeštvu.

2383| Mt 24,24; Mr 13,22.

Zmota teh Turkov.

Izlaga tiga evangelia

2384| Mohamed, začetnik islama.

Božyga Synu, od Svetiga Duha početiga inu od Divice Marie potesnu rojeniga, za obeniga christusa ne derže inu na njegovu mejstu tiga prekletiga Mahometa²³⁸⁴ stavio. Zakaj taku ony veruju, Christus je en prerok bil, kateri je k svojmu čassu nekaj velal, ali on nej Bug. Zatu kar ty karsčeniiki veruju, de skuzi Christusa imajo imejti, tu se more per nyh od Mahometa verovati, ta bode nje izveličane sturil inu on je Bogu ta narlubilši prerok čez Moizessa, Abrahama, Christusa inu vse druge.

Turska vražja vera deleč regira.

Takov preketi vuk inu grozovite laže so skoraj ta bulši inu vegši dejl tiga cejluga svita obnorile inu ogolufale, kakor se vidi, cejl Egypt, Syria, Azia, Grecia, Macedonia inu veliku dežel več imajo takovo vero, živee inu umerjo v njej, ony Christusa ne hote inu svoje zavupainje na tiga Hudiča, Machometa stavio.

Tiga ta papež ne stury, ta pusty Christusa Božjiga Synu inu praviga, večniga Boga ostati, on ne della obeniga drugiga Christusa, ali ta vuk od Christusa on falš inu krivu preoberne inu vučy, potehmal kar my od Christusa verujemo inu skuzi njegovu zaslužeinje le samu vupamo inu čakamo, tu vučy on, de bi ludje imejli vupati inu čakati skuzi teh svetnikov zasluženje, zaprošno inu lastna della, kakor za takoviga zavupainja volo ta Božja služba obene masse ni konca v tem papeštvi nej imela. Zakaj tukaj je ta vuk cilu skuzi taku šal, kakor ta GOSPUĐ le-tukaj pravi: »Pole, le-tukaj je Christus, pole tamkaj je Christus, pole on je v ti pusčavi, pole on je v hrami.«²³⁸⁵ Zakaj za čez volo so menihi inu nunne v te kloštre tekli? Zakaj je le-ta en far, uni en menih postal? Zakaj so romat hodili? Zakaj so maše brali, poslušali, štiffitali? Zatu, ker je ves svejt bil pregovorjen, de ludje bodo Christusa, tu je Božjo gnado, odpusčainje teh greihov, ta večni leben inu tu izveličainje le-tu našli.

2385| Mt 24,23, 26.

Zatu obaruje ali opomina Christus narveč zvupar tiga antichrista, kateri obeniga družiga Christusa ne della ni Christusa ne zataji kakor ta Turek inu vener skuzi falš vuk od tiga praviga Christusa na te stvari inu lastna della viža inu pravi: »Nekar ne verujte,«²³⁸⁶ tu je: »Ne pustite se na ništer takoviga vižati, ostanite per meni inu se mojga vuka deržite, na mojih dellih inu le na mojm zaslužeinju ostanite, taku vam nejma ništer škoditi.«

2386| Mt 24,23, 26.

Prava znameinja.

Ali kaj se ie zgudilu? Na GOSPUĐU Christusu inu na njegovim zvestim obarovainju inu opominainju, kateru my le-tukaj slišimo, nej falilu ali mankalu. »Pole, (pravi ta GOSPUĐ) jest sim je vam poprej povedal.«²³⁸⁷ Ali pomankainje je na nas bilu, de my takovimu obarovainju inu opominainju neismo slušali inu smo taku slipy bili inu smo verovali, kakor se je nam naprej pravilu, ker vsaj ta GOSPUĐ takovu susseb prepoveduje inu pravi: »Ne verujte, aku vy lih čudessa inu caihne bodete vidili, zakaj katera znameinja inu čudessa so prov, ta v kup štimajo inu se glihajo z našiga GOSPUDA Christusa bessédo inu nikar od te bessede ne odpelavajo ali vižajo.«

2387| Mt 24,25; Mr 13,23.

Falš inu Hudičova znameinja ali čudessa.

Ta Hudič pak della tudi čudessa, kakor Christus le-tukaj pričuje inu pred témi nas opomina inu Paulus je imenuje lažniva znameinja²³⁸⁸ zatu, ker te laže skuzi ta ista bodo poterjene inu ty ludje od te risnice inu od besséde bodo odpelani. Taku hvalio ty Turki še na ta današni dan veliku čudess od svojga Mahometa, katera je on sturil inu še della. Tu jest verujem, de so tu en dejli prava čudessa, ali katerih nikar Bug, temuč ta Hudič della, s katerimi hoče nyh zmote nym poterditi.

2388| 1 Tim 4,2.

Velika čudessa tudi Zludi dela.

Taku so vse cerkve polne čudess v tem papeštvi, ker je ta svetnik tu, uni enu drugu sturil. Aku so ony lih dobru redle per teh logali inu več pravili, kakor se je zgudilu, taku my vsaj ne moremo tajiti, de so se nekatera čudessa zgudila. Zakaj Christus pravi le-tukaj sam, de ti falš Christusi inu falš preroki velika

na XXV. nedello po S. Troyci.

velika čudessa inu znameinja bodo dellali, katera imajo h timu služiti, de ty ludje bodo zapelani inu takove laže inu zmote za risnico deržali inu verovali. Takova znameinja ali čudessa pak Bug ne della, temuč ta Hudič, timu my neimamo verovati.

Le-tukaj ti moreš misliti, na čym ta pravi vuk obstoji, od kateriga ludje Kaj je ta pravi vuk. nejmajo odstopiti. Od tiga merkaj le-taku: Ta pravi vuk ne della ništer družiga, kakor de on tebi Christusa kaže inu prav naprej nesse, de ti tvoje serce skuzi njega zupar greih inu to smert moreš troštati. Tu se uže zgody taku, de nas ty pridigarji vuče, my imamo verovati, Christus je pravi, vsigamogoči Bug s tem Očetom inu s Svetim Duhum inu je k nam človekom na zemlo prišal od Svetiga Duha počet inu od te Divice Marie na le-ta svejt rojen. K poslednimu je on na križu umerl nikar za svojeh greihov volo, zakaj on kakor en Bug nej mogel greišiti, temuč za naših greihov volo, de je Bug skuzi takovo smert zmyrjen inu de bi naš dolg plačan bil inu de bi my mogli skuzi GOSPUDI Christusevu gorivstajenje od teh mertvih tudi k večnimu lebnu priti.

De je taku Christus greih inu smert premogel nam k dobrimu, de greih inu smert nam nejmajo škoditi. Inu uže naprei sedy on na desnici Božji, de on nas hoče zupar tiga Hudiča braniti, s svojem Duhum darovati inu nas uslišati v vsejm, kar my na telessi inu duši potrebujemo inu v njegovim imeni prossimo. Tu se pravi od Christusa prov pridigovanu inu se rajma povsod s to bessedo. Zatu ludem nej potreba per tem tiga antichrista inu njegovih laž se bati ali prestrašiti. Zakaj tukaj pride nerpopej tu, de le-ta vuk, aku on prov tu serce zadene, te ludy žene, de ony Božjo gnado inu dobruto hvalio, Boga iz serca lubio inu mislio, koku ony vsaj mogo takovimu milostivimu Bogu tudi dopasti inu služiti. Natu začnejo iz serca vse sturiti, kar ony vejdo, de je Bug zapovedal, inu se varujo pred vsem tem, kar ony vejdo, de je Bug prepovedal. Tu so uže tedaj brumni inu sveti karsčeniki, kateri odpusčainje teh greihov imajo skuzi to vero inu se v strahu inu v pokorsčini pruti Bogu derže.

Zatu opomina Christus taku s flissom, de bi my imejli per takovim vukej ostati inu si ništer družiga pustit pregovorit inu oblubuje, on se ne hoče na obenim sussebnim meistu pustit zaprejeti, temuč s svojo bessedo inu gnado povsod per nas biti inu ostati. Zatu aku je lih strašnu slišati, de ena takova velika zmota, temma inu zapelainje čez ta svejt ima priti, taku je vsaj zupet troštlivu, de on pravi: »Kir je ta merha, tamkaj se bodo ty orli ali postoini našli,«²³⁸⁹ tu je, moja karsčanska cerkev ima per meni ostati, kadar bi lih ta Hudič, Turek inu papež še taku hudi inu mogoči bili, taku ony vsaj neimajo mojem karsčenikom, kateri taku na moji bessedi derže, ništer škoditi. Tu nam daj vsem naš milostivi Bug skuzi svojga Svetiga Duha, za Christusevo, našiga lubiga GOSPUDA inu svojga Synu, volo, amen.

2389| Mt 24,28.

NA TO ŠESTO INU DVAIS- SETO NEDELLO PO S. TROYCI, EVANGELIUM IOAN. NA VI. CAP.

To izlago ti naideš na to nedello
lætare²³⁹⁰ v sredj posta.

2390| Četrta postna nedelja.

q q N A

Izlaga tiga evangelia
NA SEDMO INU DVAIS-
SETO NEDELLO PO S. TROYCI,
 EVANGELIUM MATH.
 NA V. CAP. ²³⁹¹

2391| Evangelij po Mateju 5.

2392| Mt 5,1–12.

2393| Lk 6,20.

2394| Lk 6,21.

2395| Lk 6,22–23.

K Adar²³⁹² je naš GOSPOD Jezus ta folk vidil, je gori šal na eno goro inu je doli sedil inu njegovi jogri so k njemu stopili inu on je svoja usta odperl, je nje učil inu djal: »Izveličani so ty, kateri so duhovnu ubozi. Zakaj nebesku kraljestvu je nyh.²³⁹³ Izveličani so ty, kateri žalujo. Zakaj ony bodo potroštani. Izveličani so ty krotki. Zakaj ony bodo zemlo posedli. Izveličani so ty, kateri so lačni inu žeini po pravici. Zakaj ony bodo nassičeni.²³⁹⁴ Izveličani so ty milostivi. Zakaj nym se bo milost izkazala. Izveličani so ty, kateri so čistiga serca. Zakaj ony bodo Boga gledali. Izveličani so ty, kir myr dellajo. Zakaj ony bodo Božji otroci imenovani. Izveličani so ty, kateri za pravice bodo pregainenje terpe. Zakaj nebesku krajlestvu je nyh. Izveličani ste vy, kadar vas ludje za mojo volo šmagajo inu pregainajo inu govore vse hudu zupar vas, lažnivu. Bodite vesseli inu od vesselja gori skakajte. Zakaj vaš lon je velik v nebessih.«²³⁹⁵

Le-ta

na XXVII. nedello po S. Troyci

E-ta evangelium so v tem papeštvu na vseh svetnikov dan pridigovali inu nej bilu huđu naloženu, kadar bi ga le bili prov zastopili inu na te žive svetnike, tu je na te prave karsčenike le-tukaj na zemli izlagali. Zakaj ta summa tiga evangelia je le-ta, de nam naš lubi GOSPUD Christus le-tukaj naprej mala, kaj on za jogre ali mlaiše ima, koku nym ima na tem sveitu jiti inu kaj ony imajo vupati.

Takov vuk ne sliši za te mertve svetnike, katerih my le-tukaj na zemli ništer ne moremo užyti, temuč za nas vse, kir my še živemo le-tukaj na zemli inu tu izveličansku vupainje tiga večniga lebna še pred nami imamo, de se my vučimo, koku se imamo deržati, čigar se my imamo odpovedati inu troštati. Zakaj my imamo susseb na le-to bessedico gledati, kir ta evangelist melda,²³⁹⁶ de njegovi jogri so k GOSPUDU Jezusu sedli inu on je ž nymi govuril. Kakor Lucas tudi melda: »Ta GOSPUD Jezus je svoje oči gori vzdignil čez svoje jogre inu je rekal: 'Izveličani ste vy ubozi et c.'«²³⁹⁷ Zatu kateri le-ta evangelium sliši, ta se le-tukaj vuči, aku on hoče Christusev mlaiši biti, koku ima ž nym eno štalt imejti, koku se on ima deržati inu čez se on ima troštati.

Nu, taku ga pak s. Matevž v ossem rezločenih aigenšaffti²³⁹⁸ ali znamenja rezdily, katera se bodo na vseh karsčenikih našla, aku ony hote pravi karsčeniki ali mlaiši Christusevi biti.

Ta perva šega ali znameinje.

»Izveličani so ty, kateri so duhovnu ubozi. Zakaj nebesku kraljestvu je nyh.«²³⁹⁹

Le-tukaj se my nerpopej nejmamo pustit motyti ali blazniti, de s. Lucas samu pravi: »Izveličani ste vy ubozi.«²⁴⁰⁰ S. Matheus pak perstavi: »Ker ste vy na duhu ubozi,«²⁴⁰¹ zakaj tu vsaj v tej mainingi vkupe pride inu je vseenu, kar Christus pravi, Math. II.²⁴⁰²: »Tem ubozim bode ta evangelium pridigovan.« Inu s. Paulus, I. Cor. I.²⁴⁰³: »Kar je norsku pred tem svitum, tu je Bug izvolil, de bi on te modre osromotil. Inu kar je šibku pred tem svitum inu tu ferrahtanu, je Bug izvolil, de stury k sramoti, kar je močnu. Inu tu nežlahtnu pred tem svitum inu tu ferrahtanu je Bug izvolil inu kar ništer nej, de on k ničemer stury tu, kar je nekaj, de se pred nym obenu messu ne hvali.«

Kakor Christus v priglihi od nebeskiga kraljestva²⁴⁰⁴ tudi pravi, de ty, kateri nyve inu vole imajo inu se k tej hišni skerbi perpravio, ne hote h timu gostovainju priti. Onu pridejo pa ty ubozi hromci, krulovci inu sleipci, kateri na teh ceistah inu gassah tiga mejsta bodo najdeni. Item, onu pridejo ty, kateri na teh deželskih ceistah inu per teh ploteh leže. Zakaj ony bodo k le-tej večerji permorani. Obtū, ta evangelium je ena takova pridiga, de ty bogati, posvitnu modri, mogoči ludje se zde, ony tiga imajo urzah, de se oni te iste an ne vzamejo, zakaj ony imajo poprej zadosti. Inu kadar ta evangelium, ta križ inu vso žlaht farlikost sabo pernesse, taku ony ne mislio nyh blagu si bodi veliku ali majhinu za takove pridige volo v farlikost postaviti. Timu pruti tu ubogu kardelce, kateru sicer obeniga trošta na zemlji nejma, kateru je revnu, zapusčenu, ferrahtanu, rezmartranu inu trudnu, tu bode vesselu, kir v tem evangeliu sliši, de eniga milostiviga Boga v nebesi imajo, aku lih na zemli ništer ali cilu malu imajo, tu so ty ubozi, kakor Lucas od nyh govory.

qq 3 Nu,

Summa tiga evangelia.

2396| Mt 5,1–2.

2397| Lk 6,20.

2398| Lastnosti, značilnosti; izpeljano iz nem. Eigenschaft (enak pomen).

I.

2399| Mt 5,3; Lk 6,20.

Izveličani ste vy ubozi.

2400| Lk 6,20.

2401| Mt 5,3.

2402| Mt 11,5; Lk 7,22.

2403| 1 Kor 1,27–29.

2404| Mt 22,1–10; Lk 14,15–24.

Izlaga tiga evangelia

Nu, taku se pak vener znajde inu izkussi, de je mej témi ubozimi veliku zanikernih, hudih lotrov, katerim zatu hudu gre, de imajo eno hudo navado, za Božjo bessédo ne marajo, en nemarni, gerd pohuišanski leben pelajo, ne mogo za tiga volo nikuli več na eno zeleno vejeco priti, tu je ony nemajo užytka, žegna, sreče ni zdravia imejti. Timu pruti se najdejo premožni, bogati ludje, kateri so dobri karsčeniki, Božjo bessédo radi poslušajo, en bogaboječ leben pelajo inu ubozim ludem veliku dobriga sture.

Zatu je ta GOSPUD per tem ne pusty ostati, de bi on le-taku rekal: »Izveličani ste vy ubozi,« temuč h timu perstavi: »Izveličani so ty, kateri so v tem duhi ali duhovnu ubozi, zakaj takovih je gvišnu,« kakor Christus z očitimi bessedami le-tukaj pravi, »tu nebesku krajlestvu etc.«²⁴⁰⁵

2405| Mt 5,3; Lk 6,20.

Duhovnu ubog biti.

Kaj je pak takovu duhovnu ubuštvu? My se tiga moremo cilu lipu na teh zuparnikih inu tiga svita exemplih vučiti. Ty živejo taku, de more en vsakateri misliti, ony so cilu bogati v duhi. Zakaj tukaj je ta velika žihrost, kakor de bi se ony pred nikomer ne imeli bati, aku lih v vseh žlaht grejih inu sramoti živejo, kakor se vidi na teh farizeeryh v evangeliu, de Ioannes inu Christus za obeniga družiga urzaha volo več ž nymi v lasseh ne leže inu se kregajo, kakor de so se zdejli, ony bi bily brumni inu bi imejli eniga milostiviga Boga, katerimu bi v krili sidejli etc.

Takovi ludje so bogati v duhi, tu je ony se zde, de imajo vsiga zadosti inu ne potrebujo te gnade. Za tiga volo so ony dobre vole, si ne puste ništer k sercu jiti, ne žive drugači, kakor de bi ony žigle inu lysti imejli inu bi bily po vséh ričeh z Bugom zmyrom inu Bug ž nymi, za tiga volo se zde, ony so srečni inu izveličani ludje, ali risničnu ony so cilu skuzi nesrečni ludje, kateri v nebesku krajlestvu nikuli ne bodo prišli, aku se ony nikar ne preobernejo.

Duhovsku ubuštvu.

Le-ty pak (pravi ta GOSPUD) slišio v nebu, kateri so duhovnu ubozi, tu je kateri nejso žihri, kateri Boga pred očyma imajo, nikar tja nemarnu ali vdan ne živejo kakor ta svejt, temuč merkajo na vse svoje djainje inu rovnainje, se lipu derže pruti tej bessedi inu vidio, koku je ta natura skuzi ta greih taku izkažena, de nigdir z našo pravo pokorsčino ne hoče naprej, prejden my okuli sebe pogledamo, taku ležimo v serdu, v sovraštvi, v nydi, v nevoli inu v vsem duhovnim jamru. Kadar ta štraifinga h timu pride, kakor risničnu nikar vuni ne ostane, taku se stuprov začne, de se ludje tožjo, žalujo, se kumrajo inu bi radi hoteli eniga milostiviga Boga imejti inu obuiga, teh grejhov inu te štraifinge, ledig ali prosti biti.

Prestrašena vejst je duhovsku ubuštvu.

Enu takovu serce, kateru za svojeh grejhov inu te prihodne Božje sodbe volo ni dan ni nuč pokoja nejma, tu se pravi en ubog duh ali enu duhovnu ubogu serce, per katerim nej veliku vesselja ni smejha. Zatu je ta svejt sodi za eno hudo, nesrečno rejč, spet nazaj je svejt deržy za eno srečno rejč, kir takove britkusti, žalosti, reve ali izkušnjave nej inu je tu serce ali missal brez skarbi.

Ali Christus pravi: »Moji mlaiši bodejo takovi ludje, kateri enu slabu, šibku, prestrašenu serce imajo, ony dobru vidio, kaj bi imejli sturiti, ali onu ne hoče ž nymi naprej inu se vsak dan začne, ja, skoraj vsako uro inu hip, ena nova nesreča, de nje ta Hudič zdaj tukaj, zdaj tamkaj doli pobye inu doli verže. Takovu (pravi GOSPUD Christus) nič ne škoduje, pustite ta svejt žiher biti inu tjakaj jiti, kakor de bi on ne bil nikuli obene vode izkalil. Vy pak, moji karsčeniki, kadar vy v takovih misslah semkaj greste, kakor de bi vy bily ty narvegši greišniki, dobru inu blagur je vam, zakaj vy ste na tem pravim potu k nebi. Zakaj kateri svoje grejhe spozna, ta pegeruje gnade. Kateri se pred

na XXVII. nedello po S. Troyci

se pred to smertjo inu paklom boy, ta bode tiga lebna inu nebess vessel. Zatu ste vy srečni ludje, uni pak, kateri taku žihru tjakaj živejo, so nesrečni.«

De taku duhovnu ubog biti družiga ništer nej, kakor enu rezbyenu, prestrašenu serce inu duh imejti za teh greihov inu za naše slabusti volo. Tam istu Bug hoče prebivati, kakor Esaias pravi,²⁴⁰⁶ tu je s svojo gnado hoče on troštati, v takovi britkusti nikar pustit cagati, temuč skuzi svoj sve-ti evangelium GOSPUA Christusa v takovih sercih pustit svejtiti, de ony trošt inu vesselje imajo iméiti inu tu nebesku krajlestvu erbati.

2406| Iz 66,2.

Esa. 66.

Tu je uže ta perva aigenšafft ali znameinje teh karsčenikov ali pravih mlaišev Christusevih, de so ony duhovnu ubozi, tu je ony živejo v Bošjim strahu, neiso žihri, bi hoteli radi brumni biti inu vsaj vidio, de ta Hudič inu tu messu prejd inu prejd nym na poti ležy, tu nje stury slabe, prestrašene inu maihiniga serca. »Ne prestrašite se pred tejm,« pravi Christus, »vy se dobru zdyte inu meinite, de ste nesrečni ludje, kir vy dan inu nuč takov jamer inu kumer v vaših sercih morete nossiti, ali verujte meni, vy ste srečni, vaše je tu nebesku krajlestvu, ker ty drugi morajo v ta pakal doli k Hudiču, kateri v vsej žihrosti živejo kakor ta živyna inu bi nikar radi enkrat na tu ne spomislili, koku ony z Bugom stoje inu koku bodo na sodni dan mogli rajtingo dati za svojga lebna, djainja inu rounajnja volo.«

Zatu tu nej obenu hudu znameinje, kadar ti v Božjim strahu stoiš, tvoje greihe spoznaš, bi rad brumen bil, se nad tvojemi greihi inu nepokorsčino kumraš, ia, srečan inu izveličan si ti. Zatu se varuj, de bi ti drugači hotel misliti. Zakaj le-tukaj stoji, de so ty mlaiši Christusevi takovi ludje, kateri so na duhu ubozi, tu je kateri stysnena, kumrana inu žalostna serca imajo za svojeh greihov volo. Ker timu pruti vus svejt, aku je lih vsrejd grejnov potoplen, fray inu žihru tja gre, se ništer ne kumra, zatu so ony nesrečni ludje. Tu je ta pervi trošt inu ta perva aigenšafft ali znameinje teh mlaišev Christusevih.

Ta druga aigenšafft ali znameinie.

II.

»Izveličani so ty, kateri žalujó. Zakaj ony bodo potroštani.«²⁴⁰⁷

2407| Mt 5,4.

Žalovati le-tukaj se ne pravi, kakor je my skoraj vselej nucamo, de se ludje v čern gvant oblejčejo, kadar je nam en lub priatel, žena, déjte etc. umerl ali umerlu, temuč onu se pravi žalosten biti, jokati, plakati, se milu izkazati inu hudu počutiti za volo ene sussebne nesreče, katera se nam na telessu, na blagej, z ženo, z otruci, z družino inu z drugim pergody. Zakaj taku je izlaga s. Lucas očitu: »Izveličani ste vy, kir se plačete, zakaj vy se bode smyali.«²⁴⁰⁸

Izveličani so ty, kateri se plačejo.

2408| Lk 6,21.

Tu je uže ta druga aigenšafft znamejnje ali teh karsčenikov, de ony nikar le enu prestrašenu slabu serce, temuč tudi mokre ocy imajo, ker se nym vsa nesreča pergody. Zakaj kadar sta kmallu ta Hudič inu ta svejt tém karsčenikom na tu narbritkeiši sovraž, taku nej mogoče, de bi takovu sovraštvo prez vse škode moglu doli jiti. Tukaj ta Hudič strejla z žlezo inu z drugimi boleznimi, tamkaj z ognjom, z vodami ali s povudnjami, s točo, ker škoda inu zguba na tem užitki pride. Tukaj on hude ludy obudy, kateri lih taku tudi na telessu inu na blagej škodo dellajo. In summa, nihče ne more izštejti,

qq 3 kaj

Izlaga tiga evangelia

kaj za škodo ta Hudič inu ty hudi ludje tem karsčenikom sture. Nu, ony so človeki, imajo messu inu kry, zatu nej mogoče, de bi se ony imejli h timu smyati, ony bodo taku dolgu martrani, drengani inu razžaleni, de se plačejo inu jokajo. Obtu onu si bodi škoda na telessu ali na blagej, taku tu boly inu težku dej, zakaj messu ne pusty od svoje nature.

Tukaj pak ta svejt sodi, ty karsčeniki so nesrečni ludje, de ony taku morajo terpejti

inu pustit se zmartrat. Spet nazaj deržy ta svejt te za srečne ludy, kateri cilu obene nesreče ali izkušnjave nejmajo, kateri so močni inu enu zdravu tellu imajo, katerim na užitku dobru gre, kateri povsod vse obylje imajo inu na ženi, otrucih inu družyni vus lušt vidio, kakor v tem 144. psalmi stoji.²⁴⁰⁹ Taku dobru timu svitu dopade, taku je on tudi hoče imejti inu fermu po tem trahta, kadar bi nemu le hotelu po sreči inu po roci jiti, de bi si on mogel pomoči.

Ali kaj pravi Christus? Nerpoprej pravi, de je taku odločenu, ty pravi mlaiši Christusevi ne bodo ludje, kir bi se vselej smyali, te nesreče se bode tulikain pergudilu, de nym te očy se bodo solzejle, tu je odločenu. Zatu kateri hoče en karsčenik biti, ta se more volnu v takovo farlikost podati. Kateri pak hoče dobre dny imejti, se vselej smyati inu vessel biti inu se ne hoče jokati inu plakati, ta le per redu nehaj en karsčenik postati, zakaj karsčeniki se imajo plakati inu jokati.

Ali pred tem se ti varuj zo vsem flissom, de bi ti te karsčenike zatu za nesrečne ludy deržal, kir žalujo, temuč poslušaj, kaj Christus od nyh deržy, ker on pravi: »Izveličani so ty kir se plačejo inu žalujo.«²⁴¹⁰ Koku tu more priti? Zakaj kir hudu gre inu se ludje plačejo inu žalujo, tukaj ja ne more obenu izveličainje biti? Izveličajnje se pravi vesselje, kir se pak ty ludje plačejo, tukaj družiga nej kakor žalost.

»Tu je reis,« pravi Christus, »ali le en čas. Zakaj z mojemi karsčeniki se ima taku goditi, aku se ony le-tukaj plačejo, so žalostni inu trurajo,²⁴¹¹ taku nejma dolgu per nyh žalost ostati, ony imajo zupet potroštani biti.« Zatu ne vela, de bi ludje hoteli na tu, kar je vpričo, gledati. Kateri hoče prov od karsčnikov inu nevernikov sodyti, ta gledaj na tu prihodnu, tu se le-taku pravi: »Ta svejt ima vesselje, ali onu nej le enu kratku, žleht vesselje, kateru more skoraj pogyniti, temuč onu pride na enu takovu vesselje ena večna žalost.« Kaj hočeš ti uže od tiga svita sodyti? Hočeš li ti njega za njegoviga smyainja inu kratkiga plessainja volo za izveličaniga deržati? Ne, za risnico nikar. Spet nazaj, ty karsčeniki žalujo, ony se plačejo inu jokajo inu nym hudu gre, ali gledaj ti na tu prihodnu, taku se pravi: »Izveličani so ony, zakaj ony imajo potroštani biti.«²⁴¹²

Kakor my na Lazarusu inu bogatimu možu vidimo, tiga bogatiga je vus svejt deržal za eniga srečniga človeka, zakaj tukaj je bilu vsiga zadosti, on je imel, kar je njegovu serce želelu. Ali koku dolgu je tu terpejlu? Kadar je on umerl, je na takovu smyainje inu vesselje prišlu enu večnu jokainje inu žalost. Timu pruti je Lazarus hudu le-tukaj imel, kakor Abraham pravi »Onu je nje-mu zlu hudu šlu, ali on je bil potroštan potle vekoma.«²⁴¹³

Taku bi my imejli naš urtel oberniti nikar po tem, kar je zdaj pred rokami, temuč po tem prihodnim, taku bi nam ta križ inu terpleinje lahku bilu, my bi se tudi nikar za nesrečne ludy zatu ne spoznali, de my veliku nadlug inu nesreče le-tukaj moremo terpejti, temuč my bi se, kakor Christus le-tukaj pravi, za srečne ludy deržali, ja, zatu Boga zahvalili, de on nas taku očinu obysče inu urzah da skuzi potelesno nesrečo, de my po tem prihodnim inu večnim troštu mislimo. Timu pruti ty drugi, kateri le-tukaj vsiga zadosti imajo inu obene nadluge ne terpe, takoviga večniga trošta pozabio inu so pravi nesrečni ludje per vsej časti inu blagej, kateru imajo.

Tu je

Ta svejt se smeja,
ali on je nesrečan.

2409| Ps 144.

2410| Lk 6,21.

2411| Žalujejo (trorati; Matija Kastelec
in Gregor Vorenc: Slovensko-latinski slovar).

2412| Mt 5,4.

Lazarus, bogati mož.
Luc. 16.

2413| Lk 16,25.

na XXVII. nedello po S. Troyci

Tu je ta druga aigenšafft ali znameinje teh mlaišev Christusevih, de ony nikar le za volo tiga greiha, Božjiga serda inu sodbe žalujo inu se jokajo, temuč ony imajo tudi za volo vse žlaht potelesne nesreče inu zuparnosti mokre očy. Per le-tih dvejuh znamejnih se mogo ty karsčeniki dobru spoznati.

Nu, zdaj pride tu tretje.

III.

»Izveličani so ty krotki. Zakaj ony bodo zemlo possedli.«²⁴¹⁴

2414| Mt 5,5.

Ta GOSPUD je je cilu inu lastnu vkupe zapopadel, koku za prave karsčenike stoji, koku nym gre inu koku se imajo troštati. Ta svejt je tudi stury, kadar mu hudu gre, taku je ne more pustyti, njemu se te očy solzee inu se žalostnu deržy, ali izysči tvoje serce prov inu gledaj, kaj ti za misli per tem naideš. Ti bodeš enu takovu jokainje našal, kateru ništer družiga nej, kakor enu hudobnu ali serditu jokainje, kateru od tiga sem pride nikar de bi ta škoda nym taku težku djala, temuč de se ony ne mogo masčovati ni svojga serca ohladiti, kakor bi radi hoteli.

Enu takovu serditu, masčovainja želnu serce, pravi Christus le-tukaj, ti Verni žele masčovainja. ne bodeš per mojih karsčenikih našal, ty se jokajo inu plačejo kakor brumni otročiči le zatu, de nym nyh škoda težku dej inu boly, ali timu pruti imajo enu krotku serce inu ne mislio se masčovati, je Bogu poroče inu je puste taku zgoditi, kadar je Bug dopusty, taku je ony hote radi terpejti, dokler on svit inu pomuč nym pošle. Kaj pride pak, kir je enu takovu serce? Le-tu, de ony to zemljo bodo possedli, tu je kadar ony vse masčovainje Bogu domu postavio, taku hoče Bug nje sčítiti inu branyti inu s svojem žegnom taku močnu k nym stopyti, de nym teh pregrejšnih offert inu svojavola nejma škoditi, kakor se v teh exemplih vidi.

Tiga brumniga Iosefa so njegovi bratje silnu sovražili, vsi nyh svejti so bili, de so njega hoteli zatlačati, de bi on ne bil mogel gori priti. Kaj je sturilu tu brumnu dejte? On se nej mogel inu se tudi nej hotel masčovati, je tu Bogu poročil inu je vse volnu terpil, kar je Bug bil njemu k terpleinju gori nalužil. Zatu je Bug najn pogledal inu je njega povzdignil, de je on čez vse svoje brate en GOSPUD postal inu Bug je njega v enu bogatu krajlestvu inu v eno veliko erbsčino postavil, kateru bi se ne bilu zgudilu, kadar bi njemu njegovi bratje ne bily taku zupar stali inu on tulikajn od nyh ne bil preterpil.

Taku ta folk Izraelski v Egipti je bil silnu inu zlu martran inu tlačen od tiga tyranna faraona, ta je mislil nje taku zatrejti, de bi ony nikuli več ne mogli inu ne imejli gori priti. Ali farao inu Egypt so morali poginiti inu ta ubogi, tlačeni folk, kateri je tu masčovainje Bogu poročil, je moral naprej inu te ajde iz dežele vun pognati inu to zemlo possidejti.

Taku trošta ta GOSPUD le-tukaj tudi: »Vy, moji mlaiši, se morete pustit na tem svejtu tlačit, ali varujte se, de vy nikar nevolni ne bodete, temuč enu krotku serce ohranite inu tu masčovainje meni izročite inu domu postavite. Taku se ima zgoditi inu znajti, de vaši sovražniki, kateri vas hote zatlačiti, morajo konec vzeti, vy pak imate meni erbi inu gospudje v dežele biti inu ostate.« Na takov trošt bi se my imejli deržati inu se pred témi tyranni nikar bati, kateri tellu inu leben inu blagu inu vse hote vzeti. Ony je morajo pustiti, kadar my le na Buga gledamo, ta nas more odtetti inu sčítiti, ony pak morajo poginiti, zakaj ony so nesrečni ludje.

Le-tukaj

Izlaga tiga evangelia

Nesrečni ludje,
kir so masčovainja
želni.

Le-tukaj se uči inu misli, koku ena grozovita inu škodлива rejč je za enu serce masčovainja želnu, ker bi sicer, kadar bi ti Bogu taku v poterpleinju tvojo nujo poročil, Bug tebe odtell inu branil inu tvojo revo na bulše obernal, taku ti stojiš skuzi takovo masčovainja željo sam sebi v luči inu se volnu obrupaš tiga šaca, kateri bi ti mogel od Buga imejti. Zatu se ta urtel tudi le-tukaj preoberne, kateri veliko oblast inu muč ima inu se more sam braniti inu sčititi, tiga deržy ta svejt za eniga srečniga človeka. Ali nesrečni so tj isti. Urzah, kadar lih kaj imajo, taku ony vsaj morajo ob tu istu priti inu te zemle ne bodo possédli. Timu pruti kateri enu krotku serce imajo, terpe s poterpleinjom, kar nym Bug pošle, inu čakajo na Božje masčovainje, de on na tu pogleda inu tem pregréšnim brani. Ty so, (onu si sturite ty tyranni nad tem, kar hote) kateri vener imajo to zemlo erbati. Kakor smo my od Iosefa inu teh ubozih Iudov v Egipti slišali.

Tem glih vidimo my en exempel tudi na Davidu, ta je bil od svojga praviga synu iz dežele pregnan. Takovo štraifingo je David dobru vidil s čym je on njo bil zaslužil, za tiga volo je on njo volnu terpil inu je čakal na Božjo pomuč, ta k poslednimu nej vuni ostala, de je David zupet v daželo prišal, ta puntarski Absolon pak je s teimi svojemi konec vzel inu poginel.

Tu je ta tretja aigenšafft teh mlaišev Christusevih, de ony nejsa masčovainja želni, temuč volnu, s krotkim sercom na Božjo pomuč v terpleinju čakajo.

III.

Ta četerta aigenšafft.

»Izveličani so ty, kateri so lačni inu žeiini po pravici. Zakaj ony bodo nasyčeni.«²⁴¹⁵

2415| Mt 5,6; Lk 6,21.

Hudi ludje dado urzah
k svojej nesreči.

2416| Lk 6,21.

2417| Hvalnica Moja duša poveličuje Gospoda (Magnificat); citat v Lk 1,53: »Lačne je napolnil z dobrotami in bogate je odpustil prazne.«

Per tem je s. Lucas tudi žleht, kakor ozgoraj pusty ostati, ker on pravi: »Izveličani ste vy, kir vy lakotujete, zakaj vy imate syti biti«²⁴¹⁶ Inu se lahko more zastopiti, zakaj le-tu ravnu to mainingo ima, kakor Maria v svojej peismi Magnificat²⁴¹⁷ pravi: »Te lakotne on polni z dobruto inu te bogate on prazne pusča.« Onu se pak ta glosa ali izlaga, katero le-tukaj s. Mathevž h timu postavi, lipu rajma. Zakaj pred očyma je, de je veliku ubozih ludy, kateri tiga suhiga kruha kumaj zadosti imajo, te iste pusty Bug v buštvi tečati zatu, ker je ony zaslužjo inu dado samy urzah h timu, ne marajo ništer za predigo, v nyh poklycainju neiso flissig, pelajo en nemaren leben, skuzi tu zgube ony Božji žegen, de on ne more pomagati, kadar bi lih rad hotel, temuč more prejd inu prejd s to štraifingo le čedajle terdeiši nad nymi biti, de ubuštva, boleznin inu druge nesreče prejd inu prejd več terpe. Od takovih ubozih ta GOSPUĐ le-tukaj ne pravi, de imajo izveličani ali de bi imejli syti biti, ony so ubozi inu nesrečni ludje inu bodejo ubozi inu nesrečni ostali le-tukaj inu tamkaj, aku se ony ne pobulšajo inu brumniši ne postano.

Brumni ludje, aku so
lih ubozi, taku jih Bug
hoče živiti.

Ampak le-ty ubozi so izveličani, katerih Bug ne hoče vselej pustit lakoto inu žejo terpejti, kateri so bogaboječji inu radi vidio, de bi povsod prov inu dobru se godilu. Nyh boly, de taku hudu na svejtu stoji inu taku malu pobulšainja per teh ludeh je. Zakaj tu my izkussimo na tém svejtu vsak dan, kateri je brumen, se dobru inu karsčansku deržy, ta brume pruti timu svitu malukadaj užive inu more vselej več škode imejti. Timu pruti kar je pregnaniga inu na vso žlaht lotrio navučenu, tu dobi denarje, čast, blagu, tu ima srečo vsem svojem rovanju.

Na

na XXVII. nedello po S. Troyci

Na takovu pohuišainje gleda ta GOSPUD le-tukaj inu opomina svoje karsčenike pred tem, kakor de bi on hotel reči: »Ne pustite se tiga svita exemple zapelati, flissajte se te brume, bodite bogaboječi inu se ne pustite motiti, de drugi naprej pridejo, bogati inu mogoči postano, vy pak morete vselej odzadaj hoditi inu ubozi petlerji ostati, verujte meni, vy ste srečni, uni pak nesrečni ludje. Inu vidite obadva della pred vami, uni so vsemi svojemi denarji inu blagum, kir nejso bogaboječi, morajo vso nesrečo imejti. Vy pak imate moj žegen bogatu najti k svojmu času tudi le-tukaj na zemli inu potle vekoma vse obilje imejti.«

Christus opomina pred pohuišainjem.

Taku sliši le-ta štuk le na te brumne karsčenike, kateri so skoraj vselej na tem svejtu ubozi inu revni inu kumaj ta vsakdaini kruh imajo. Takovu bi se ony ne imejli pustiti kumrati, temuč v brumi inu v Božjim strahu se deržati inu vupati, Bug ne bode s svojim žegnom vselej vuni ostal.

Ta peta aigenšafft teh mlaišev Christusevih.

v.

*»Izveličani so ty milostivi, zakaj ony bodo milost
dosegli.«*²⁴¹⁸

2418| Mt 5,7.

Le-ta štuk je lahak inu ga je susseb, Luce na 6. cap.,²⁴¹⁹ Christus obilnu islužil, kaj je za ena milost teh karsčenikov milost, katera nikar le pruti priatelom inu takovim ludem, katerih my moremo užyti, se izkaše, temuč tudi pruti tem sovražnikom, od katerih si my ništer nejsmo vzvejsti. Zakaj Bug je taku milostiv, de on priatelom inu sovražnikom, dobrim inu hudim svoje sonce, dež inu vse da, kar ony potrebujejo. Aku takovu lih nas stežko stoji, (zakaj ta stari Adam ne more svoje škode skoraj pozabiti, za tiga volo bode nevolan, de bi še vso dobruto imel tem izkazati, kateri so njemu vso nesrečo nalužili) taku my vsaj imamo na ta leip, velik trošt gledati, kateri le-tukaj stoji, inu tiga stariga Adama nikar slušati. Poprej je ta GOSPUD troštal, aku my enu krotku serce imamo inu vse masčovainje njemu domov postavimo ali izročimo, taku on nas tiga hoče pustit užyti z bogatim žegnom inu z milostivim obarovainjem. Le-tukaj pela on nas vissokeiši, hoče de nikar le odpustimo, temuč tudi tem, kadar je ony potrebujo inu my premoremo, vse dobru imamo sturiti, kateri so se hudu izkazali ali nas režalili. Inu oblubi raven tiga nam, de kakor smo my milostivi inu se ubozih ludy nadluge, kadar so ony lih naši narhuiši sovražniki, an vzamemo inu nym radi pomagamo, taku se Bug hoče tudi naše nadluge an vzeti, vse rad odpustiti inu pozabiti inu nam vso gnado inu milost pustiti dujti.

2419| Lk 6.

Tukaj uže povej, aku tu nejso srečni ludje, katerim Bug hoče milostiv biti? S katerimi se Bug ne hoče serditi, temuč nym vso gnado izkazati? Nu, uže, kateri takovu pegeruje, ta bodi en karsčenik, tu je on veruj na Christusa inu bodi potle pruti svojmu bližnimu milostiv, taku Bug njemu tudi hoče milostiv biti. Ampak nesrečni inu še enkrat nesrečni ludy so ty, kateri za takov trošt ne marajo inu svoj serd ohranio, ker bi ony

rr ony

Izlaga tiga evangelia

ony ubozim, revnim ludem dobru mogli pomagati, ali ony tiga ne hote sturiti.

VI.

Tu je uže ta šesta aigenšafft.

»Izveličani so ty, kateri so čistiga serca, zakaj ony bodo Boga gledali.«²⁴²⁰

2420| Mt 5,8.

Enu čistu serce.

Enu čistu serce se pravi (na tu narprostiše) enu takovu serce, kateru je žleht inu le na Božjo bessédo inu volo gleda inu nikar (kakor ta svejt) na denarjeh, blagej, časty, oblasti inu prangainju ne vissi. Zakaj le-ta so nečista serca, kakor Luc. 8. stoji,²⁴²¹ per katerih Božja besséda ne more sadu pernesti. Ravnu kakor je ena nyva nečista, kadar je polna kameinja, polna ossata inu ternja inu druge lulke. Kadar se pak ty človeky taku perpravio, de ony denarje, blagu inu drugu taku posside, kakor de bi je ony ne imejli, inu si puste narveč na tej bessédi inu na krajlestvi Božjim ležati, tu so prava, dobra inu čista serca, iz katerih ta sad od dan do dne le čedajle več raste, de se ony vuče Boga spoznati, njegove gnade troštati inu njegove pomučí vesseliti. Tu so tudi srečni ludje, katere Christus hváli, Ioannis na 17.²⁴²²: »Tu je ta večni leben, de ony tebe, de si le ti pravi Bug, inu kateriga si ti poslal, Jezusa Christusa, spoznajo.«

2421| Lk 8,3.

2422| Jn 17.

Tímu pruti so ty drugi, per vsem nyh blagej, kateru ony imajo, nesrečni ludje. Potehmal ony te besséde nejmajo, ali njo vsaj k serci ne vzamejo inu jo ne puste svojga narvissokeišiga trošta inu šaca biti, zakaj ony nikuli tjakaj ne pridejo, de bi mogli Boga gledati ali spoznati. Zatu kadar ta smert se perbližuje inu ty srečni karsčeniki tedaj vus trošt, vesselje inu vupainje na Bugi imajo, taku se morajo ty nesrečni pred Bugom več bati kakor pred tem Hudičom inu ene nesrečne, revne smerti umreti inu konec vzeti.

Evangelium nam le od milosti Božje pravi.

Zatu bi se my imejli s flissom na to bessedo deržati, le to isto samo pustit v naših sercih prebivati inu svejtiti, taku bi my Boga prov gledali inu bi gvišni bily, de je on en milostiv inu dobrutliv Bug. Inu aku lih nihče pred nym nej nedolžen ali pravičen, taku on nam vsaj hoče naše grejhe vsem odpustiti inu za Christusevo volo nas vse vekoma izveličane sturiti.

2423| Mt 15,19.

Kateri pak enu čistu serce hoče izlagati, kakor Matth. 15. cap. stoji,²⁴²³ v katerim nej obenih hudih missal, obeniga razboinštva, prešuštvá, obene kurbarie, obene tatvyne, obeniga falš pričovainja ni šentovainja, tu je tudi prov dobru izlaganu, ali enu takovu serce stury le sam Sveti Duh skuzi to bessédo. Zatu, kadar jest pravim: »Enu čistu serce, kateru povsod na to bessedo inu na to volo Božjo gleda, s tem istim jest mejnim takova hvale vredna della vsa, zakaj iz takoviga ediniga zvyrka morajo ona semkaj priti. Sicer kir ta besséda inu vera poprej v serci nej, undi ostane tu serce nečistu inu tudi naprej prjdejo nečista della.«

VII.

Ta sedma aigenšafft.

»Izveličani so ty, kir myr dellajo, zakaj ony bodo Božji otroci imenovani.«²⁴²⁴

2424| Mt 5,9.

Myrni

na XXVII. nedello po S. Troyci

Myrni biti se pravi k myru inu k spravlainju pomagati inu svej-tovati. Myrni biti inu serdu, nemyru, nevoli inu drugimu povsod braniti. Tu je tudi enu sussebnu hvalevrednu dellu teh karsčenikov, kateru cilu častitu le-tukaj bode hvalenu. Nu, taku pak nejma te maininge, de bi se le le-tu myrnu imejlu ali hotelu imenovati, kadar se dva kreggata, se bodeta inu sékata, de bi eden mej nyu hotel te-či, myr vzeti ali sturiti inu nyu narazen hotel rezvlejči.

Le-tu hvalevrednu dellu morejo inu imajo ludje dopernašati inu izkazovati vseh stannuvih inu mej vsejmi ludmy, de serdu bra-nio inu k spravlainju pomagajo. Onu se v hiši vidi, de mož inu žena nikar vselej glih vkupe ne vlejšeta. Kaj uže ta Hudič ima k opravi-lu? Njemu je enu dobru dopadenje, kadar on more zakonike k nemyru inu h kregainju perpraviti, zakaj on najde tavžent inu še pak tavžent potov, vso žlaht nesrečo gori narediti, zatu on podšu-huje²⁴²⁵ inu draži, de bi oben timu drugimu ne imel ene besséde za-molčati. Tu tedaj gre po tiga paklenskiga Hudiča voli inu žéli.

Ali kaj pravi Christus? Ti zakojnik, ti zakoinica, si li ti moj mlaiši, taku ti vejdi, de moji mlaiši so myrni ludje, ony nejmajo lušta h kregainju, k zmerjainju, h preklinainju inu aku nje lih čassi ta serd prenagli, de ony eno hudo bessédo izpuste inu vun zreko, taku se ony vsaj zdajci inu hitru pomislio inu si je puste žal biti inu mislio, koku bi se ta kregg zupet na dobre poti inu k myru mogel perpraviti. Taku ti tudi sturi. Ne daj urzaha, de bi se ta nevola za-čela, ysči urzah, de ta lubezan zupet nova inu cejla bode, taku ti sturiš kakor en karsčenik inu si en srečin človik, zakaj ti si enu dej-te Božje.

Tiga Hudiča natura je, de rad boj ali sovraštvu naredy, zakaj on je en razbojnik inu en sovražnik tiga lebna. Takovo naturo slu-šajo njegovi otroci, kateri k zmerjanju inu h kregainju lušt imajo inu radi boj ali sovraštvu naredy. Ali takovi ludje ne slišio v Božje krajlestvu. Zatu mislite, hoče li vy moji mlaiši inu pravi Božji ot-rocí biti, taku bodite myrni, potolažite serd inu zdražbo, kir kuli morete, nikoger zupet ne zmerjajte, nikar ne preklinajte, temuč mislite, de ena dobra besséda najde enu dobru meistu, taku ima sreča inu zdravje per vas biti.

Ker timu pruti per teh ima vsa nesreča biti, kateri k nemyru urzah dado. Kakor se na tej nepokorni, nemarni družini vidi, kate-
ra družiga ništer ne zna inu ne more, temuč kakor psy inu mačke se mej sabo klati inu ruvati, obenu ne hoče timu drugimu ene same besséde preslišati ali zamolčati. En vsakateri hoče zupet nazaj zmerjati inu tudi preklinati tar se bojovati. Tu je enu znameinje, de nejso Božji otroci, temuč tiga Hudiča, kadar ony njegovo hudo navado slušajo inu taku h kregu inu nemyru lušt imajo.

Kadar je uže v tem gospodinstvu le-tu hvalevrednu dellu taku visoku potrebnu, koku veliku več hoče le-tu v tem regimentu inu v teh vissokih stanuvih potreba biti, de se veliki gospudje nikar k serdu ne dražjo, temuč kar je nerveč mogoče h krotkusti inu k myru vižajo. Zakaj kir je oblast inu velika muč, undi se ta Hudič z močjo muja, aku bi mogel nemyr obudyti.

Zatu bi dobru potreba bilu, de bi ta text na vseh fyrštov rotavžeh inu kancliah zapissan stal: »Izveličani so ty, kir myr dellajo, zakaj ony bodo Božji otroci imenovani.«²⁴²⁶ De bi se v velikih ričeh takovi ludje opomenili

Hudičovi otroci imajo lušt k nemyru.

Viudski sveitniki imajo myrovni biti.

2425| Ščuvati, naščuvat (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

2426| Mt 5,9.

Izlaga tiga evangelia

inu timu Hudiču nikar ene dvorske službe ne sturili inu k boju ne pomagali, kir se ima k myru svejtovati inu pomagati, kakor ty papežniki na ta današni dan redle sture, kateri v eden nuč inu dan krajle inu fyršte dražyo inu gonyo, de bi imejli z mečom nas pobiti inu naše cerkve zatrejti, de se ja očitum more viditi, de so ony vsi Hudičovi otroci, kateri svojga očeta, tiga Hudiča, slušajo inu raiši k nemyru, h kryprelitju inu razbuinštvu kakor k myru inu dobri voli svetujo. Tu so nesrečni ludje inu bodo svoj lon k nyh čassu dobru našli, na tem nihče ne cbiuvlaj.

VIII.

Ta ossma aigenšafft ali znameinje.

2427 | Mt 5,10–12.

»Izveličani so ty, kateri za pravice volo pregainenje terpe. Zakaj nebesku krajlestvu je nyh. Izveličani ste vy, kadar vas ludje za mojo volo šmagajo inu pregajnajo inu govore vse hudu zupar vas, lažnivum. Bodite vesseli inu od vesselja gori skakajte, zakaj vaš lon je velik v nebessih. Zakaj taku so ony pregajnali te preroke, kateri so pred vami bily.«

Tu je tu puslednje znamejnje, per katerim se ty karsčeniki spoznajo, de so ony v svojem lebni inu živleijnju vsem brez škode inu nepohuišanski ludje. Ali nyh vuka ta svejt ne hoče terpejti, temuč ga pregainja. Tu se nam zdy en reven, ubog anđel ali rovnanje, de bi ty karsčeniki svojga vuka pred tem svitum drugači ne jmejli užyti, kakor de se nym zatu vsa nesreča naložy inu de bodo pregaineni, de se nym tu nyh vzame inu k puslednimu za tiga istiga volo bodo umorjeni.

»Ali ne pustyte se timu motyti (pravi Christus). Srečni ludje ste vy, zakaj vy morete terpejte inu tiga vsaj neiste za ta svejt zaslužili. Zatu terpite za mojo volo, bodite z myrom, jest vam tu hočem dobru lonati inu obilnu plačati v nebi, zakaj tu, kar je na zemli, bi vse veliku prežleht inu premalu h timu bilu. Onu je tem lubim prerokom tudi taku šlu, kateri so pred vami bily, inu vy nje deržite za srečne ludy, taku vy tudi morate za nymi, de vy tudi na tu meistu pridete, kir so ony.

Onu težku dej inu boly, kir je vy s tem svitum dobru meinite inu bi njemu radi pomagali, de bi on vekoma izveličan bil, de on vas zatu pregainja inu vas šentuje, de se morate pustit zmerjat kakor ty narhuiši lotri. Le-tu pak nič ne škoduje, zakaj ony vse na vas lažejo. Zatu bodite dobre vole, tu nebesku krajlestvu je vaše, tiga vy ne morete zgubiti, gledajte pak, kej takovi pregainavci inu šentovavci k puslednimu bodo ostali. Zakaj kadar je tu nebesku krajlestvu vaše, kadar vy taku bote pregainani, taku ne bode falylu, ta paklenski ogein more tem na dejl priti, kateri vas za mojga imena volo pregainajo.«

Taku

na XXVII. nedello po S. Troyci

Taku vidimo my, koku naš lubi GOSPUD Christus svoje karsčenike izmala, de so ony narpoprej ludje, kateri neiso žihri kakor ta svejt, ony imajo enu slabu serce, se boje pred Božjim serdom inu sodbo inu bi hoteli radi brumni biti. Potle nym gre na telessu inu užitku taku hudu, de nej veliku smeiha per tem inu vener aku nje lih ta svejt cilu hudu deržy, taku ony vsaj ohranjo enu priaznivu, krotku serce inu se ne puste k serdu inu k nepoterpežlivosti perpraviti. Ony so brumni inu živejo brez vsiga pohuišainja, ali per tem morajo lakoto inu žejo terpejti. Ony so milostivi inu si puste eniga vsakateriga nadlugo k serci jiti inu pomagajo, ker kuli mogo. Ony so myrni inu myr delajo inu ubranjo serdu inu ardrainju, kir tudi mogo. Tar vener ta svejt nyh ne hoče terpejti, temuč nje pregainja za te besséde volo.

Takovu vse se pusty viditi enu ubogu inu revnu rovnainje, ali gledajmo my, koku Christus nyh trošta, kir pravi: »Tu nebesku krajlestvu je takovih ludy, Bug nje hoče troštati, nje sčítiti inu obderžati, nym s svojem žegnom zadosti dati, milostiv biti, se nym rezodejti, ony imajo Božji otroci imenovani inu le-tu ima nym vse v nebi bogatu lonanu biti etc.«

Taku se bode znašlu, kakor ta GOSPUD pravi: »Ty karsčeniki si bodite deržani, za kar ony hote, taku so vsaj srečni ludje.«

Za tiga volo bi my imejli takove štuke vse dobru spomisliti, se v dobrih delih vaditi inu se pred tem križom inu pred tiga svita nehvaleznostjo nikar prestrašiti. Tu aku bomo sturili, taku imamo vejčiti, de bodemo

tudi našiga GOSPUDI Christusa mlaiši inu skuzi njega tu

vupainje tiga večniga lebna ohranili. Tu nam iz milosti

vosčy inu daj vsem naš lubi Oča v nebi skuzi svojga

Svetiga Duha, za Christusevo, svojga

Synu, našiga izveličarja, volo,

AMEN.

BOGU, TIMU OČETU, BOGU SY-

nu inu Bogu Svetimu Duhu, timu edinimu pravimu

Bogu, bodi hvala inu čast vekoma za le-te

inu vse njegove dobrute,

amen.

Konec te hišne postille skuzi tu ceilu
lejtu ob nedellah.

Hišna postila
DOCTORIA
MARTINA LUTHERIA
OD TEH IMENITIŠIH
PRAZNIKOV SKUZI
CEILU LEITU.

NA SVETIGA ANDREA
DAN, EVANGELIUM IO-
ANNIS NA PERVIM
CAPITULI.²⁴²⁸

2428| Evangelij po Janezu 1.

NA drugi dan je zupet Ioannes stal inu dva njegova jogra. Inu kadar je ugledal Jezusa hodeoč, je on djal: »Pole, le-tu je Božje iagne.« Inu dva njegova jogra sta njega slišala govorečiga inu sta šla za Jezusom. Jezus pak se je okuli ozerl inu je zagledal nyu za sabo gredoča inu je djal k nyma, »kaj ysčeta?« Ona sta pak djala k njemu: »Rabbi (tu je stolmačenu moister), kej prebivaš?« On pak je djal k nyma: »Pojdita inu pogledajta.« Ona sta prišla inu sta pogledala inu sta ta isti dan per njemu ostala. Ie bilu pak ob desseti uri. Eden iz teh dvejuh, katera sta od Ioannesa slišala inu za Jezusom šla, je bil Andreas, Simonov, Petrov brat, ta isti je narpoprej našal svojga brata Si-

AA mona

Izlaga tiga evangelia

mona inu je djal k njemu: »My smo Messiasa našli«, kateru je tolmačenu žalban, inu je njega pelal k Jezusu. Kadar je njega Jezus ugledal, je djal: »Ti si Simon, Ionasov syn, ti imaš Cephas imenovan biti, tu se tolmačuje, ena skala.«²⁴²⁹

2429| Jn 1,35–42.

Ta historia, koku je Andreas poklican.

2430| Mt 4,18–22; Lk 5,1–11; Jn 1,40.

2431| Mt 4,18–19.

Kerstnik perpravi Andrea h Christusu, Andreas Petra.

2432| Jn 1,29; Jn 1,36.

A današni evangelium, kakor vy slišite, vučy nas, koku je Andreas k spoznainju Christusevimu prišal inu k apostolski ali jogerski službi poklican. Takovo historio pišejo vsi trye evangelisti, Matheus na 4. Lucas na 5. inu Ioannes na 1. cap.²⁴³⁰ Aku se lih pusty viditi, kakor de bi ony nikar glih od tiga ne govurili. Zakaj s. Matheus pravi, »Petrus inu Andreas sta vkúpe rybe lovyla, kadar sta ona poklicana.«²⁴³¹ s. Lucas od Andrea ništer ne melda inu pravi le od Petra, koku je on rybe lovil inu nad tem rybjem lovum Christusa spoznal inu se silnu prestrašil inu de sta Iacobus inu Ioannes per tém bila. Ioannes pak pravi, koku je Andreas en mlaiši Ioannesa tiga Karstnika bil inu ta isti krat per Ioannesu stal, kadar je on Christusa vidil, na njega kazal inu njega tu jagne Božje imenoval,²⁴³² je za tiga volo skuzi takovo pridigo h timu prišal, de je Ioannesa zapustil, za GOSPUDOM Christusom šal inu ga vprašal, kej bi on na erpergah bil, de bi mogel k njemu priti, njegove pridige poslušati, per njemu inu okuli njega biti inu je taku ta cejl dan per Christusu ostal, na drugi dan je on stuprov k svojmu bratu Simonu Petru spet prišal, je njega tudi h Christusu perpelal inu sta taku per njemu ostala.

2433| Jn 1,40–41.

V teim poklicanju teh jogrov nei obena neglihota.

2434| Lk 5,8–10.

2435| Mt 4,18.

Ali onu nej v takovi historji obena neglihota, zakaj iz s. Ioannesa je gvišnu, de Andreas je poprej h Christusu prišal, kakor Petrus,²⁴³³ taku je iz s. Lukeža tudi gvišnu, de je Christus Petra po tem rybjem vlaku k enimu apostolu gori vzel²⁴³⁴ inu se dobru more verovati, de ie Andreas tudi poleg bil. Kadar uže Simon inu Andreas brata, en andtverh znata inu obadva h Christusu prideta, taku nju s. Matheus vkupe zapopade.²⁴³⁵ Zakaj on ne hoče vse pergojenje ričy, koku sta poklicanja na znanje dati, kakor s. Lucas inu s. Ioannes sturita, Lucas s Petrom, z Ioannesom inu z Iacobom inu Ioannes z Andreom. Tu bodi od te historie zadosti, de se nihče na tem ne opotakne ali ne zblazni, kakor de bi ty evangelisti se neglihali.

2436| Lk 4,38.

I. Tiga s. Andrea exempel, s čim, koku je velik joger postal.

2437| Jn 1,35–40.

S. Andrei je bil en mlaiši Ioannesov.

My imamo pak le-tukaj narpervič na ta exempel tiga svetiga Andrea gledati, ta je en ribič, ima prez cbiuvla ženo inu otroke, ravnu kakor njegov brat Petrus, od kateriga ta evangelium pričuje, de je eno tasčo imel.²⁴³⁶ Zatu je njemu ta hišna skerb, koku bi on imel ženo inu otroke živyti, nadležala. Ali takovu si on ne pusty taku zlu nadležati. Kadar Ioannes ta Karstnik gori stopi, pridiguje od pokure inu karsty na odpuscaine teh greihov, taku se le-ta ribič Andreas tudi tjakaj najde, posluša to pridigo inu se pusty karstyti.²⁴³⁷ Le-ta exempel, jest pravim, najte my dobru merkammo inu gledamo, koku je on takoviga užyl. Kadar bi Andreas bil sturil, kakor ty v navadi imajo, katerim vse na tem užytku ležy inu si kumaj čassa vzamejo, de ony jejdo inu spee, iest hočo molčat, de bi ony v cerkov inu h pridigi imejli ijti, timu ony cilu nemogo streči: Taku bi kej on bil svoji hiši en bulši napred inu več blaga imel ali nikuli več bi on ne bil h timu prišal, de bi on bil Christusa spoznal inu en tak siln mož v Božjim krajlestvi postal. Ali on zavupa Bogu za ta užytek inu na enim maihinim za dobru vzame inu je le-tu njegova narvissokeiša inu vegša skarb, de on k Božjemu krajlestvu pride, tu on narpoprej ysče. Kadar drugi svojmu rybištvu strežejo

na s. Andrea dan.

žejo inu nikar na to pridigo ne mislio, se on k Ioannesu najde, poslušā, koku on h pokuri opomyna inu od prihodniga Christusa trošta. Takoviga flissa inu Božyga strahu on užyve, de on nikar le Christusa vidi, od Ioannesa njemu pokazaniga, temuč, Christus vzame njega gori, deržy njega per sebi inu poročy njemu tu pridigarstvu, de on ima naprej en človeski ribič biti, kakor s. Matheus inu s. Lucas pravita.²⁴³⁸

Zatu my imamo takov exempel slušati inu se flissig k Božji bessédi deržati inu si na te isti pustit več kakor na tem užytki inu drugim ležati, zakaj my nje moramo tudi več inu buile užyti. Denarjev inu blaga ludje više ne perpravio, temuč de onu timu trebuhu služi, dokler je on zdrav inu to špižo more gori vzeti, gdi je pak bolezan ali ta človik more umrejtī, tukaj so nam denarji inu blagu ravnū taku malu k nucu inu h pridu, kakor te čerpynje inu kameinje na gassi. Ali Božja besséda je en večni šac, skuzi katero my k gnadi inu k večnimu lebnu pridemo inu od greiha, smerti inu pakla, ledig ali prosti bōdemo.

Zatu je ena grozovita slipota na teh ludeh, de ony to bessédo taku za žleht inu maihino štemajo inu si puste na nyh kupčovainju, onu si bodi taku žleht kakor onu hoče, več, kakor na takovim vissokim velikim šacu ležati, od tīga semkaj pride, de glih kakor ta s. Andreas svojga flissa h ti Božji bessedi, de se on taku zvejstu na nje deržy, silnu vissoku užyve, taku uni, per katerih takoviga flissa nej inu to bessedo ferahtaio, morajo svoje nemarnosti inu linobe na tu narviše vplatyti, v tem, kir morajo le-tukaj inu tamkaj nesrečni ludje biti. Zakaj le-tukaj ne pusty nym denarji inu blagu, skerb inu vsakdainje nadleženje ni po dnevi ni po noči pokoya inu kadar ta smert se perbližuje, taku znajdejo, de nym denarji ni blagu ništer ne pomagajo inu sicer tudi ništer nemajo, česser bi se ony mogli troštati.

Zatu bi onu vissoku potreba bilu, de bi my le-ta exempel dobru zamerkali, onu je en žleht trudni maihin inu muje poln užitek eniga ribiča, susseb, kakor so mej temi Iudi bily, kateri neiso vseh žlaht ryb jejdli inu so se prez tīga zlu žleht z jejdjo deržali, de ta lubi Andreas ništer nej preveč imel, de bi kej njemu billu prebivalu ali ništer gledajoč na tu istu, ima on nikar le-tu ime, de on bo en rybič, temuč tudi en mlaiši Ioannesov imenovan, tu je, njegovih pridig poslušavec inu se nikar le pusty v njegovi hiši najti, de bi on mreže plel ali popravlal, on ne ležy le vuodi, de bi on rybe lovil, per Ioannesu je on, poslušā njegovo pridigo taku, de kakor hitru on to bessedo sliši. Pole, tu je tu iagne Božje, taku on zdajci za Jezusom gre inu kadar Jezus njega inu njegove tovariše vpraša, kaj ony ysčejo, imenuje on njega Rabi, mojster,²⁴³⁹ tu je, on pegeruje njega poslušati inu hoče njegov mlaiši biti inu vpraša zatu, kej bi on njega mogel na erpergah najti.

Takovu naj te my tudi sturimo, onu gre tīga lubiga Ioannesa Karstnika štima tudi še na ta današni dan, de on od te Dvice Marie synu, od GOSPUDA Jezusa pričuje, on je tu iagne Božje, tu je, Bug ta večni Oča je svojga synu Jezusa Christusa zatu na zemlo poslal, de bi on imel en offer biti inu ima skuzi svojo smert, za vsiga svita greihe zadosti sturiti, Boga zmyriti. Per takovi štīmi se tudi vidi ta sveti parst tīga svetiga Ioannesa, de on le na takovu iagne Božje inu nikar kakor ta papež s tīga Hudiča parstom na menihštvu, lastna della inu na teh svetnikov zaslužejne kaže. Zatu onu na tem ležy, de se my na našim užytku inu kupčji ne pustimo pačiti, temuč s teim lubim Andreom, takovo štīmo inu svet parst slušamo inu Christusa k enimu mojstru gori vzamemo, njegovo bessédo flissig poslušamo inu verujemo, taku se jma nam tedaj zgoditi, kakor my verujemo, verujemo li my skuzi Christusa tu iagne Božje, odpusčajnje teh greihov, Božjo priazen inu gnado inu večni leben, taku nam ta greih

AA 2 nejma

2438| Mt 4,18–22; Lk 5,1–11.

Od pošlušanja Božje bessede velik prid dobimo.

My imamo Božyo bessedo s flissom poslušati.

2439| Jn 1,38.

My imamo S. Andrea exempel slušati.

Ioannesova štīma inu parst.

Izlaga tiga evangelia

nejma škoditi, Bug nas hoče za lubu imejti inu nam milostiv biti inu nas nejma ni smert ni pakal deržati. Tu je ta prvi štuk, iz te današne historje.

Ta drugi štuk je od pridigarstva, kaj je onu inu kaj za eno vižo je naš lubi GOSPUĐ Christus s tem deržal, zakaj na takovim tudi susseb veliku ležy, de ludje en gvišen navuk od tiga imajo. Per teh Iudih, kadar je ta postava terpejla je to ordningo imejlu, de nej en vsakateri h tej cerkovni službi je bil spodoben ali perpravin, zakaj viši farji inu cerkovni služabniki so morali iz tiga rodu ali žlahte levi biti, sicer se nej smel te farske inu te cerkovne službe nihče podstopiti, kakor je veliku exemplov v tem S. Pismi, de je Bug te štraiffal, kateri so offrovali, kadyli, se teh svetih possod dotikali inu neiso bily od te žlahte, levi, ni tu službo imejli, zatu je je Bug taku ferordnal inu gori postavil. De ravnu kakor te cerkovne persone so sussebni ludje bily, taku so ony tudi sussebno snago inu gvant ali oblačilu imejli. Onu so tudi sussebne ceremonje ali vunainje Božje službe h timu slišale, kadar se je nym ta služba poročala, de so ony nje morali kopati, z enim sussebnim ojlem žalbati inu so morali drugiga več sturiti, kakor ty najdeš v teh drugih buqvah Moizessovih na 29. cap.²⁴⁰ Takovu so ony morali terdnu deržati inu nikar ličkaku s tem okuli hoditi, ni tiga za eno pustno ygro štemati, zakai tukai je stala Božja očita zapuvid, ta je tu taku bil zapovedal inu nihče tiga nei smel preminiti.

Takov exempel je ta papež s svojemi kolačnimi inu poutičnimi žegnovavci tudi slušal inu v tem novim testamentu en sussebni praznik s temi fary gori naredil, de se ti jsti imajo obryti, s ojljem žalbati, štrike, kluče, buque inu drugu, v roke nym dati, je tudi kelihe inu druge possode žegnoval, sussebne gvante v tej cerkvi nossiti zapovedal, kakor se je njemu zdelu, de so téh Iudov farji inu leviti nossili, od tiga semkaj takovi gvantti eniga dejla še tu ime imajo inu levitiske suknje bodo imenovane. Nad takovim deržy ta papež silnu terdnu inu bi nikar rad ne pustil enimu laju ali gmajn človeku se eniga keliha dotaknyti. Vprašaj li ti pak zakaj je on takovu taku gori naredil? Taku on tebi odgovory: Kadar je tu farštvu v tem starim testamentu taku častitu inu gosposku bilu deržanu, taku je onu ja spodobnu, de tu farštvu tiga noviga testamenta tudi nikar mainje častitu inu gosposku bode deržanu. Zakaj tamkaj so ty farji inu leviti s kravami inu s ovcami okuli hodjli, v tem novim testamentu hodio ony s tem telessom inu kryo Christusevo okuli, etc. Tu je tiga papeža vera inu svetust vsa vkupe, ta ne stoji kakor una v postavi, na Božji zapuvidi inu bessédi, temuč na človeskim dobrim mejnenu, od takoviga more gdu veliku deržati, kateri tiga bujle ne vej. Ali en karsčenik deržy od tiga veliku mainje kakor ništer, od vsiga tiga, kar je prez Božje bessède inu vole naprej vzetu, ia on je še deržy za eno zmoto inu škodliv Hudičov strup, kadar ludje tiga za eno Božjo službo ne hote hvaliti. Kakor ta papež s takovo affinsko službo ali ygro v navadi ima.

Zakaj ta karsčanska cerkov, ravnu kakor ona le od eniga ediniga offra vej inu veruje, skuzi kateri so tiga svita greihi doli položeni inu plačani, taku ona vej inu veruje tudi, de je le en edini far, ta Syn tiga večniga Boga, iz Marie royen, Christus Jezus. Takovo vero kaže Božja besséda, zakaj tu ime far (po garsku hierous, katerimu se pravi en far za njegove službe volo, de on offruje) ne bode v novim testamentu obenimu človeku, temuč le timu edinimu pravimu farju, Jezusu Christusu, perlastenu. Ty cerkovni služabniki pak imajo druga imena inu bodo imenovani apostoli, evangelisti, škoffi, prezbyterji, pastyrji, etc. Takova imena imajo ony nikar za tiga offrovainja, temuč, za tiga pridigovainja volo inu za drugih služb volo, katere v tej cerkvi morajo obderžane biti.

Zatu

II.
Od pridigarstva
inu k nemu
poklicanja.

Teh Iudov farštvu.

2440| 2 Mz 29,7.

Tiga papeža farštvu
inu žegnovanje.

Zakaj papež ž njega
farji v cerkvj taku
pranga.

Verni vejdo le od eniga
offra za grejhe, taku
tudi le od eniga farya.

na s. Andrea dan.

Zatu ne sliši tu ime offer inu far timu papežu inu njegovim farjem, temuč timu edinimu Synu Božjimu. Kateri pak kakor ta papež, druge offre inu farie della, ta je en antichrist inu ne sliši v Božjo cerkov, katera le od eniga ediniga offra inu farja vej inu veruje, kakor je meldanu. Aku je pak lih le en edin far Christus, taku vsaj ima ta cerkov druge služabnike, kakor nje Paulus imenuje Ephes. 4.²⁴⁴¹ apostole, preroke, evangeliste, pastyrje, vučenike inu v svojeh listeh imenuje on nje skoffe, stariše, kateru my v tem slovenskim jeziku smo ohranili inu je farje imenujemo. Ali onu se pravio stari, pošteni ljudje, kateri svojga lebna inu rovnainja očjtu pričovain je imajo, zakaj h takovi službi ne slišio mladi, neizkušeni, kratkih missal inu nestonovitni ljudje, onu ima ta starost inu ena redligkost per teim biti.

Le-tukaj uže najte vidimo, kaj je Christus za eno vižo s tem deržal inu potle ty apostoli inu ta perva cerkov, kadar so ony cerkovne služabnike stavili, taku my bomo lipu mogli soditi, kaj za en grunt ta papež k svojeh farjev žegnovainju ima, aku on Christusa inu njegove apostole sluša.

Tukaj stoji nerpopej tu pričovainje teh dvanaist apostolov pred očyma, inu nej obenimu papežniku mogoče, de bi je on mogel tayti. Matheus sedy na colu, streiše svojmu denarjev noterjemljenju. Jezus pravi k njemu: »Vstani gori, hodi za mano.«²⁴⁴² S to bessédo stury on njega k apostolu, zakaj on ja potle več ne stury, kakor de on njega vunkaj pošle, on bi imel tu krajlestvu Božje pridigovati. Taku Petrus, Ioannes, Iacobus, so to cejlo nuč rybe lovili inu ništer vjeli,²⁴⁴³ side inu flikajo svoje mreže, tukaj nej obeniga, kateri bi na tu spomislil, on bi hotel en pridigar biti, ali kadar Christus pride inu pravi k nym: »Hodite za mano!«,²⁴⁴⁴ iest hočem vas h človeskim rybičom sturiti, tukaj ony postano iz rybičov pridigarji inu sussebni veliki pridigarji, kateri nikar z bessédami, temuč tudi s sylnimi čudessi pridigujo.²⁴⁴⁵ Le-to vižo je Christus na zemli pelal, kadar tu pridigarstvu še nej bilu gori postavlenu inu le mej teimi ludy slovelu. Kadar so pak ty apostoli mej te ajde imejli ijti, tu stury nje ta Sveti Duh h pravim pridigarjem, de so ony vse žlaht jezkyke umejli inu so tu ime Christusevu vunkaj rezglassovali mej Iudi inu mej ajdi.

Taku so sturili ty apostoli tudi, ker so ony imejli Iudeža tiga ferratarja meistu dostaviti, taku ony nejso več sturili, kakor de so ony Barnaba inu Mathia naprei postavili inu so Boga prossili, de bi nym hotel na znanie dati, kateri bi k le-tej službi narumejtalniši inu pridniši bil.²⁴⁴⁶ Kadar so ony uže Božjo volo v tem lossainju vidili, per tejm samim so je ony pustili ostati, nejso Mathia žalbali, mazali ni bryli, kakor ta papež s svojemi farji stury, aku sta ona lih poprej tudi oba v tém pridigarstvu bila, zakaj ta GOSPUĐ je raven teh dvanaist apostolov, še druge dva inu sedemdeset mlaišev imel.²⁴⁴⁷

Iz tiga svetiga Paula pisma je onu očitu, de je on nerpopej Timothea inu Tita vučil, prejdani ona koga h pridigarstvu ali cerkovni službi izvolita, de ona imata na ta leben inu vuk gledati, de ta vuk čist inu zastopen, ta leben prez tadla inu ta persona k vučenju v mejtalna bode. Kadar so ony takovu per komu našli, tar si je on bil kakeršniga stanu ali djanja, tiga so ony h cerkovnimu služabniku ferordnali ali postavili inu nikar več sturili, kakor te stariše (tu je, druge cerkovne služabnike) vkupe poklicali inu te roke na njega polužili, tu so te ceremonje vse bile. Nu taku je pak takovu r

ok gori polagainje nikar le enu očitu znameinje bilu tiga poročeni-ga pridigarstva, temuč ony so poleg tiga molili, de bi Bug skuzi svojga Svetiga Duha, takove izvolene persone hotel resvejtiti, regirati inu pelati, k bulšimu tej karscanski cerkvi, takova molitov nej zabstojn bila, zakaj skuzi takovu rok gori polagainje inu molitov, je ta Sveti Duh čassi videče čez te ferordnane ali postavlene cerkovne služabnike prišal. Kakor Actor. 19.²⁴⁴⁸ Inu Paulus melda od Timothea, dvakrat, koku je on sku-

AA 3 zi ta-

2441| Ef 4,11.

Koku Christus, jogri cerkovne farye žegnujo.

Christus svoje jogre od cola inu rybstva pokliče.

2442| Mt 9,9.

2443| Lk 5,5.

Christus s to besseido svoje jogre žegna h pridigarjem.

2444| Jn 1,43.

2445| Lk 5,10.

2446| Apd 4,36–37; Mt 9,9.

2447| Lk 10,1.

Koku je s. Paul pridigarje žegnoval.

Tu rok gori polagainja.

2448| Apd 19,6.

Izlaga tiga evangelia

2449| 1 Tim 4,14.

2450| 1 Tim 2,8.

2451| Ambrož Milanski (339–397).

2452| Milano.

2453| Ambrož Milanski je postal leta 374 sodniški cesarski namestnik v Milanu. Cesarski pretorijanski prefekt Anicij Prob mu je pred odhodom na namestniško dejal: »Pojdi tja in sprejmi svojo službo ne kot sodnik, ampak kot škof.« Uspelo mu je zatreti arijanstvo.

2454| Avguštin iz Hipona (354-438). Martin Luther je bil pripadnik reda avguštincev, ustanovljenega leta 1244.

2455| V času Rima tudi Hippo Reguis, današnja Annaba v Alžiriji.

S. Ambrož.

S. Avgustin.

Kaj k enimu cerkovnimu služabniku sliši.

2456| Mt 18,19–20.

Po papeških faryh ne ima nisče želeti ni za nje marati.

H čemu ta cerkovna služba služi.

zi takovu gori polaganje teh rok, ta dar tiga Svetiga Duha prejel, 1. Timoth. 4.²⁴⁴⁹ »Nikar izmisli ne pusti ta dar, kir je v tebi, kateri je tebi dan, skuzi pre-rokovainje, z gori polagajjem rok teh stariših.« Inu 1. Timoth. 2.²⁴⁵⁰ Obudi ta dar Božji, kateri je v tebi skuzi tu gori polagajje mojih rok.

Iz takove navade, potehmal na tém vukej inu lebnu obeniga pomankainja nej najdenu, taku so ony takove umejtalne inu pridne persone h cerkovni službi poklicali inu je nym skuzi nekatere škoffe inu farmoštre, kateri so ty bližni bily, potle očytu v tej cerkvi ta služba poročena, z gori polagajjem teh rok. Taku se bere od svetiga Ambroža,²⁴⁵¹ ta je bil v Majlandi²⁴⁵² en regent ali oblastnik v posvitni službi²⁴⁵³ inu kateru je še več, on še nej bil karsčen, aku se je on lih h tem karsčenikom deržal inu Božjo bessédo rad poslušal, vsaj ništer gledajoč na vse tu, kadar je on eniga pošteniga lebna bil inu je tiga karsčan-skiga vuka en dober zastop imel, je on bil zupar svojo volo inu hvalo k enimu škoffu izvolen inu se je pustil karstyti s. Avgustinom²⁴⁵⁴ v Hipponi²⁴⁵⁵ v Affriki, se je tudi taku godilu, tukaj se nigdir ne sliši od tiga briveinja, mazainja inu družiga kavklaria, kateru ta papež s svojemi škoffi inu farji ima. Ali tu ima biti, zakaj kadar ta papež takove farje della, katerim glih v tej cerkvi poprej nej bilu, kateri Christusa za družih ludy greihe imajo offrovati inu na novu križati, taku on more tudi eno sussebno vižo imejti, katera poprej v tej cerkvi nikuli nej bila.

Karsčeniki pak jmajo vejčiti de k cerkovnim služabnikom, škoffom, farmoštrom, kaplanom ali kakor se mogo imenovati, ne sliši več, temuč narpoprej, de je on eniga nepohuišanskiga inu pošteniga lebna inu en pravi dober zastop karsčanskiga vuka ima inu de on tajsti lipu čistu zna inu more od sebe dati inu druge vučiti. Gdi je takovu, tukaj nej več potreba, kakor de takove persone od te gosposčine bodo poklicane inu nym tu pridigarstvu inu druge cerkovne službe očitu bodo poročene. H timu se more tu gori polagajje teh rok nucati inu per tem moliti. Inu nej obeniga cbiuvla na tém, takova molitov, aku lih nikar ta sveti Duh več videče ne pride, nikar prez sadu ne bo, temuč bo tu opravila, za kar se ona zgody, po tej oblubi Christusevi: »Gdi sta dva ali trye v mojem imeni vkupe zbrana, kar ony tiga Očeta prossio, tu on nym bode dal.«²⁴⁵⁶ Taku imajo ty karsčeniki svoje cerkovne služabnike žegnovati, taku ony slušajo teh apostolov inu te perve Cerkve exemple inu nejmajjo cilu ništer za tiga papeža affynsko ygro marati. On žalba svoje farje inu Christus njemu tiga ne vely. On nje brye, ali Christus njemu tiga ne ukazuje, on nje ordna ali stavi, ony bi imejli Christusa offrovati inu skuzi takov offer, odpusčainje teh greihov sebi inu drugim zadobiti, tiga nym tudi Christus ne vely inu je cilu zupar tu Pismu. H puslednimu, de vsaj cilu ništer dobriga ne bo na tiga papeža farjih, taku on nym prepoveduje ta zakon, de ony čistost morajo oblubiti, ker vsaj vus svejt vej, koku ony njo derže. Gdu bi si pak hotel ali imel takove cerkovne služabnike vosčiti ali prossiti? Susseb kadar ty škoffi vsi cilu skuzi, kumaj dva ali try vun vzamejoč, vse farje, katere ony žegnujo, s tem udyňjom gori vzamejo, de ony imajo nad tem starim malikovainjem deržati, očitu zmote zagovarjati inu Božje besséde nikar pridigovati. Zatu my imamo dober urzah, kadar ony po nih oblasti, nam pravih cerkovnih služabnikov ne hote dati, de my za nyh affynsko inu farsko ygro ništer ne maramo inu si sami cerkovne služabnike ordnamo inu izvolimo, kakor Christus te apostole inu vse prave cerkve so nje izvolili postavili inu ordnali. Na tem se Bogu ena sussebna dopadeča služba ali timu Hudiču obena zgodi, na tem pak ništer ne ležy.

H čemu ima pak takova cerkovna oblast ali služba služiti? Tu da Christus lipu na znanje Math. 4. inu s. Luc. ker pravi: »Hodite za mano, jest hočem vas

na s. Andrea dan.

vas h človeskim ribičom sturiti.«²⁴⁵⁷ Le-te besséde dobru merkaj, on ne pravi, de bi ony njega imejli offrovati, človeke ony imajo lovyti iz tiga morja inu iz tiga Hudiča krajlestva, v Božje krajlestvu inu k večnimu lebnu. S čym se uže takovu zgody? Kateri hoče rybe lovyti, ta more mreže imejti. S čym se pak ludje love? H timu tudi ena mreža sliši, (od katere ta GOSPUD govory, Math. 13.²⁴⁵⁸) Ta sveti evangelium. Zakaj my človeki smo ravnu kakor rybe v tim skirokim²⁴⁵⁹ morjej, gdi vselej ena to drugo požre inu je zgul farlikost inu nepokoy, susseb pak je v takovim morju ta veliki Leviathan²⁴⁶⁰, ta Hudič, ta ima svojo ygro inu štenta inu martra te uboge rybe britku inu zlu. Takovimu jamru inu revi hoče naš lubi GOSPUD Christus skuzi te apostole branyti inu nym da to mrežo v roko, svoj lubi evangelium, v katerim bode pokura inu odpusčainje teh greihov, v tem imeni Christusevim pridigovanu, de, kateri veruje inu bode karsčen, ta ima izveličan biti. Takovo bessédo slišio ty ubozi greišniki inu njo z vesseljem gori vzamejo inu bodo taku iz tiga širokiga Hudičeviga morja v našiga GOSPUDA Boga paltar ali v ribnik louvleni inu verujo skuzi Christusa odpusčainje teh greihov inu ta večni leben.

Zakaj h takovi veri služi nikar le ta besseda, temuč tudi ty sveti zacramenti, katere je Christus svojej cerkvi kakor en sussebni šac poročil inu za sabo pustil, zakaj ravnu kakor ta besséda nas na Christusa viža, de je za nas umerl inu je skuzi svojo smert za naše greihe plačal inu nas s tem od večne smerti inu tiga Hudiča tyrannye odrejšil, taku slišiš ti v tem s. karstu, de ta smert Christuseva tebi vela inu de se ti njega imaš troštati inu an vzeti inu tu izveličainje vupati. Taku ti slišiš v tej večerji tiga GOSPUDA tudi, de tu tellu Christusevu (kateru ti tukaj s tem kruhom, po teh bessédah Christusevih preimeš)²⁴⁶¹ je za tebe danu inu njegova kry, (katero ti v tem vini, po teh besedah Jezusevih Christusevih pyeš)²⁴⁶² je k odpusčainju tvojeh greihov prelyta, taku bodemo my iz tiga Hudičoviga krajlestva, skuzi to bessédo inu te svete zacramente ujeti, de smo pod Božjo gnado inu imamo tu vupainje tiga večniga lebna, skuzi Christusa ohraniti.

Zatu je ta Hudič takovi mreži čez vso masso sovraž, aku on more, taku on eno luknjo skuzi njo predere, de te rybe s kardellom zupet sem vunkaj gredo, tu je, on falša ta vuk, pošle rotte inu kecarje, kateri te besséde nikar prov ne pelajo, tu nikar prez škode doli ne gre, kakor my vidimo, ali kadar on timu vukovi ništer ne more odvzeti, taku se on čez te rybiče vzdigne, aku bi on nje v takovim delu mogel pačiti, lene inu nemarne sturiti ali na enu drugu rovnainje odpelati, kakor my v tem papeštvu vidimo, tu je on obuje gori naredil, ta hudi sovražnik, de ta papež inu njegovu pridigarji nikar po tem ne mislio, koku bi ony te človeke timu Hudiču odvzeli inu ujeli, skuzi pravi vuk k večnimu lebnu, temuč vse nyh rybje lovlenje gre tjakaj, de ony dežele inu ludy, denarje inu blagu, čast inu oblast zadobe. Inu ker bi ony s to bessédo te ludy imejli loviti, taku ony imajo druge mreže, tu se pravi menihštvu, lastna della, odpustek, maš deržainje, posteinje, etc. Za tiga volo se mogo papež inu vsi njegovu pridigarji z risnico zanikerne rybiče imenovati, kateri se ravnu h takovimu delu, kateru ta GOSPUD le-tukaj Andreju inu Petru je poročil, perpravio inu derže, kakor de bi eden hotel z enim sklejdnikom rybe lovyti, ta bi nyh nikar veliku ne ujel, ia en vsakateri bi se spodobnu takovimu norskimu naprej vzetju imel smyati. Ali papež ne hoče de bi se tu za en smeih imejlu deržati, temuč hoče še vus svejt pregovoriti, de je en pravi rybič inu de prov s tem andtverhom okuli hodi.

Ali le-tukaj onu stoy, kateri hoče en pravi rybič biti, ta more eno mrežo imejti, tu je le ta pridiga tiga svetiga evangelia. Takove mreže ta papež ne hoče terpejti, njo pregainja inu šentuje, kakor de bi ona ništer vredna ne bila k lovlenu-

2457| Mt 4,18–22; Lk 5,1–11.

Ta mreža, s katero se ludje k Božjemu krajlestvu love.

2458| Mt 13,47–48.

2459| Širokim.

2460| Ps 74,12–14; Ps 104,25–26.

Ty zacramenti.

2461| Mr 14,22.

2462| Mr 14,23–24.

Ta Hudič je tej mreži inu timu rybjemu lovlenu sovraž.

Ta papež inu njegovu kardellu so zanikerne rybičy.

Papež ne hoče prave mreže terpeti.

Izlaga tiga evangelia

k lovljenju teh ryb inu semkaj tressla z enim starim sklednikom, z lastno svetustjo, z meništvo, zalubami inu z drugim, tukaj on hoče, de bi en slejdi ž nymi imel rybe lovyti inu se ž nymi imel pustit ujeti.

Opominainje k bessedi inu k bogaboječimu lebnu.

2463 | Lk 24,47.

Zatu my moremo inu imamo Boga iz serca zatu zahvaliti, de je on nam prave rybiče dal, kateri to pravo mrežo v rokah imajo, od katere Christus pravi, Luce na puslednim, de se ima v njegovim imeni pokura inu odpusčaine téh greihov pridigovati.²⁴⁶³ S takovo mrežo bodemo my iz tiga Hudiča krajlestva inu teh greihov ujeti inu v Božje krajlestvu postavljeni, kateru je enu krajlestvu te gnade inu lebna. Inu ležy dajle le na tem, de my v takovi mreži ostanemo inu nikar zupet vunkaj ne skočemo, kakor se vidi, de je onu, Bogu se smili, le pregmain, zakaj Bug nam vsem svojo gnado ponuja, on pusty nas vse h timu svetimu karstu priti, pusty nam svojo bessédo naprej pridigovati inu ne hoče nikogar vun odločiti. Ali kaj my deimo? My si pustimo ta svejt več kakor Božje krajlestvu lubiti, eden vissi na lakomnosti inu so vse njegove misli inu skerbi, koku bi denarjov inu blaga mogel vkupe spraviti dosti, ta drugi leži v nečistosti, v požrešini, v pyanstvi inu v teh glih greihih katere se njemu luštajo. Taku skačejo svojevolnu iz le-te gnaclive mreže v tiga Hudiča krajlestvu inu ferdamnanje, kakor s. Paulus pravi: 1. Corinth. na 6. »Nekar se ne pustite zapelati, ne ty lakomni, ne ty pyanci, ne ty šentovauci, ne ty ruparji, ne bodo tu krajlestvu Božje erbali.«²⁴⁶⁴

Nih malu do konca v pokuri, v Božy mreži, ostanu.

2464 | 1 Kor 6,9–10.

Zatu imej en vsakateri dobru merkainje na sebe inu gledaj, kadar je Bug njega k svojmu krajlestvu, skuzi ta evangelium pustil ujeti, de on v nym ostanu inu skuzi svojevolne greihe nikar zupet vunkaj ne pade. Aku se je pak en padec pergudil, de vsaj ludje nikar molče ne leže, temuč se skuzi pokuro inu pravu zavupainje na Božjo dobruto zupet se gori skolehajo inu k le-tej mreži zupet plavajo. Zakaj kateri v le-ti mreži ostane, ta bode izveličan, kateri nikar v njei ne ostane, ta bode ferdamnan. Bug ta Oča vse gnade, kateri je nas h takovimu srečnimu ryb lovleijnju pustil priti, ta nas v takovi gnadi noter do konca, skuzi svojga svetiga Duha, za Christusevo volo, milostivu obderži inu ohrani, amen.

Vsaki gledaj, de iz te mreže ne pade.

NA SVETIGA TO -

MAŽA DAN, EVANGELIUM

IOHANNIS NA XX.

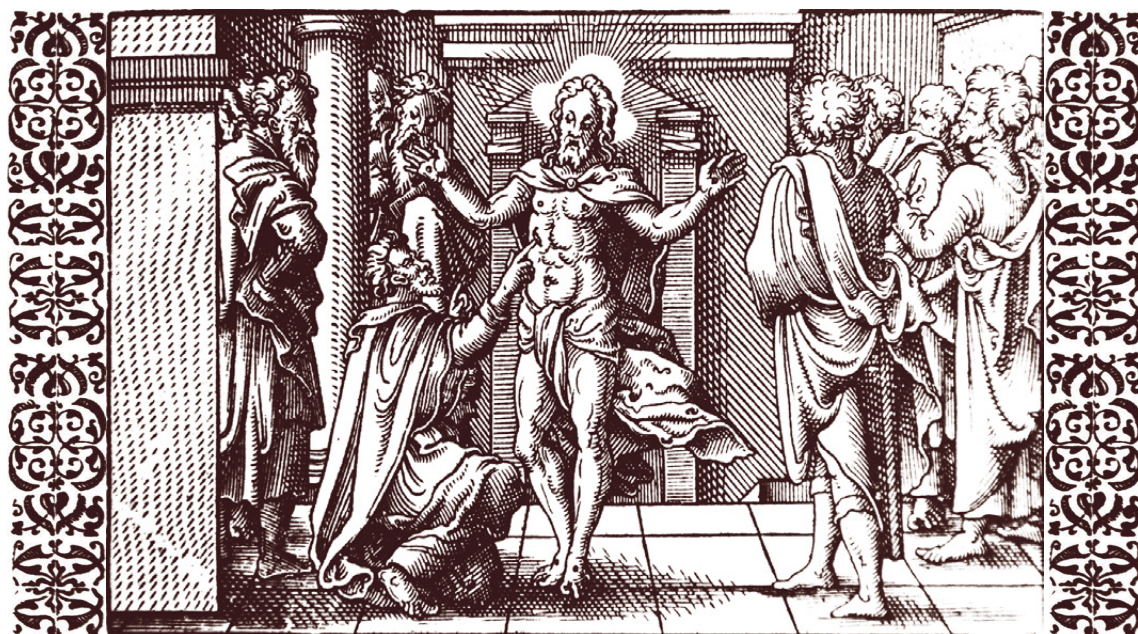
CAP.²⁴⁶⁵

2465 | Evangelij po Janezu 20.

Tomas pak teh dvanaist eden, kateri je imenovan, dvojčič, nej bil per nyh, kadar je Jezus bil prišal, tedaj so ty drugi jogri k njemu djali: »My smo GOSPUDA vidili.« On pak je djal k nym: »Aku jest ne bom na njegovih rokah vidil znameinja teh žarnoglov inu ne bom polužil moj perst, v tu mejstu teh žarnoglov inu ne položim mojo roko v njegovo stran, taku jest nečem tiga verovati.«

Jnu čez ossem dny so zupet notri bily njegovi jogri inu Tomas ž nymi red, Jezus je prišal, kadar so davri bile zaperte,

na s. Tomaža dan.

zaperte inu je v sredo stopil inu je rekal: »Myr bodi z vami.« Potle je on rekal Tomažu: »Podaj semkaj tvoj perst inu pogledaj moje roke inu podaj semkaj tvojo roko inu položi jo v mojo stran inu ne bodi neveren, temuč veren.« Tomaž je odgovoril inu je djal k njemu: »Moj GOSPOD inu moj BŮG.« Jezus je djal k njemu: »Tomas, zatu ker si ti mene vidil, si veroval: Zveličani so ty, kir ne vidio inu vener verujo.«

Jezus je tudi veliku družih cahnov delal pred svojemi jogri, kateri nejsu v le-tih buqvah zapissani: Le-ty so pak zapissani, de vy verujete, de Jezus je Christus, Božji Syn inu de vy skuzi vero leben imate v njegovim imeni.²⁴⁶⁶

2466| Jn 20,24–31.

LE-ta historia se je zgodila na osmi dan po tem velikonočnim dnevi inu je ena prava Ioannešova historia, kateri Ioannes susseb dobru merkainje na vse pridige inu čudessa GOSPUDA Christusa ima, katera k vuki te vere slišio. Zatu aku lih ty drugi evangelisti ništer od nje ne pišeio, taku nje vsaj Ioannes nej hotel izpustiti, kakor en sussebni exempel, nerporej ene velike globoke nevere na tem jogru Tomažu. Potle eniga častitiga spoznanja od Christusa, de ta verni Tomaž nikar le veruje, Christus je od teh mertvih gori vstal, temuč hvali njega, kakor tiga praviga inu risničniga Boga. Takova oba štuka služita h timu, de se my imamo vučiti inu se troštati, aku smo my lih tudi neverni bily ali smo še slaboverni, de nas vsaj Christus zatu ne hoče proč vrejči, temuč se hoče na tu narmilostiviše nas an vzeti inu nam tudi h pravi veri (aku my drugači sami hočmo) pomagati.

Nu, taku bi se mogel gdu začuditi, nerporej, zakaj so vsaj ty apostoli ti svoje lastne greihe inu sramoto taku zapissali inu de je tu ta cerkov potle taku ordnala,

BB de so

Od velike nevere inu vere Tomažove.

Ty apostoli so greišniki inu nih greihi se očitu pridigujo.

Izlaga tiga evangelia

de so ravnu takove historje na teh apostolov dny polužili inu se pridigujo, katere so nym k maihini časti zapissane. Zakaj timu apostolu Tomažu, je onu ena žleht hvala, de je on taku oterpnen inu taku tardu v neveri tečal. Taku de se na s. Iacoba dan bere, koku on inu njegov brat Ioannes sta hotela ta narvegša inu imenitiša biti.²⁴⁶⁷ Inu na s. Bartholomeja ali Ierneja dan, de so se ty jogri sami mej sabo ardrali ali kreigali inu je hotel en vsakateri ta bulši biti.²⁴⁶⁸ Item, de je Matheus en colnar inu očiti greišnik bil. Takovu se pusty viditi, de bi onu buile bilu zamolčanu, kakor de bi se imelu pissati inu od tiga pridigovati. Ali onu ima eno cilu drugo mainungo, zakaj onu nam nej zatu djanu, kakor v tem papeštvi, de se ty svetnyki vissoku počtujo inu hvalio, od tiga bodemo my malu nuca ali prida inu trošta imejli, temuč de se ludje na nyh vuče, de je Bug gnadliv inu milostiv, de hoče z greišniki poterpleinje imejti inu se my iz takovih exemplov učimo, de v tém, kar smo po naturi, je en maihin rezlotik mej nami inu temi lubimi apostoli, potehmal so ony ravnu taku dobru kakor my, greišniki bily inu se čestu motyli inu le tiga samiga užyli, de je Christus dobrutliv inu milostiv. De, aku my tej glih ali vegše slabusti inu pomankainja na nas najdemo, my zatu nikar ne cagamo, temuč se nyh exempla troštamo inu vupamo, Christus bode z nami tudi poterpleinje imel, nikar vsiga na nas štraiffal, kar se ima štraiffati, temuč nam bode pregledal inu nam pomagal, de my iz teh greihov pridemo inu brumniši bodemo. Za le-tiga urzaha volo, bode ta lubi Tomaž na vseh kanclyah danas vun klican, koku vu eni grozoviti neveri je on tečal, de njega nihče iz nje nej mogel perpraviti. On je poleg bil inu je vkup spoznal, ker Petrus pravi, Mathei na r6. cap. »Ti si Christus tiga živiga Boga Syn«²⁴⁶⁹, on nej le ta silna velika čudessa Christuseva vidil, temuč na njegovo zapuvid inu v njegovim imeni sam velika čudessa delal. On je Christusa taku čestu slišal pridigovati, koku je on ta risnica inu ta leben, koku on hoče svoj leben pustiti inu ga zupet dobiti inu na tretji dan od smerti gori vstati. Ali tukaj je takoviga vsiga taku cilu pozablenu, de on obene misli več po tem nejma, de bi Christusa imel več viditi. Zatu (kateru je tu narhuiše) kir nerpopej te žene, potle Petrus, po Petru ta dva mlaiša iz Emavs so prišli inu djali, de so Christusa vidili, de bi bil gori vstal, de tiga vsiga Tomaž nej hotel verovati, tudi ništer nej pomagalu, de so ty drugi deset apostoli, kateri so na ta Velikonočni dan po noči vkupe bily inu so bily tiga GOSPUDA vidili, vsi vkupe, tem ženam, Petru inu tem dvejma iz Emavs pričovainje dajali inu djali: Christus bi bil gori vstal, uny bi bily ž nym govurili, njegove rane v teh rokah inu na tem telessu vidili, vse kmallu je bilu zabstoin, Tomas nej mogel inu nej hotel tiga verovati. Tu more vsaj le ena sylna nevera biti, katera se ravnu taku hudu enimu apostolu zrajma, kakor de Petrus njega cilu zatay inu pravi: On njega nej nikuli vidil.

Kaj se uže tebi zdy, de bi Christus z enim takovim šularjem imel začeti inu sturiti? Nej li onu reis? Tvoja maininga je, kadar bi njega lih Christus v takovi neveri pustil tečati inu konec vzeti, de bi se takovi terdovratni glavi nikar krivu ne zgudilu, potehmal on te druge vse za norce deržy, kateri se taku radi puste pregovoriti, de timu verujo, kar je v grunti loganu inu ena zgul bajssen? Zakaj tu so lastnu Tomažove misli bile, onu si imej z Jezusom mojem moistrom eno mainingo kakor onu hoče, de je on taku velika čudessa sturil, taku je onu vsaj zdaj vse vun ž nym, ravnu kakor z drugimi človeki, kar enkrat tja doli pod zemlo pride, tu nikar zupet nezaj ne pride. Zatu so moji tovariši zgul veliki norci, de se ony tem ženam taku puste pregovoriti inu svoje očy skuzi pošasti ogolufati, mene tiga nihče nejma pregovoriti, temuč de jest vidim v njegovih rokah teh žarnoglov znameinja inu položim moje parste v teh žarnoglov znameinja inu položim mojo roko v njegovo stran, tedaj je jest hočo verovati inu sicer nikar.

Tu mo-

2467| Mr 10,35–37.
2468| Lk 9,46; Lk 22,24.

Zakaj se od teh
apostolov greihov
pridiguje.

S. Tomaža nevera.

2469| Mt 16,16.

Tomaž meini,
de s Christusevo
smertio je vse njega
dijajne umerlu.

na s. Tomaža dan.

Tu more vsaj ja ena nevera biti inu ena tarda glava, katera meini, onu bi je njemu Christus moral delati, kakor on hoče ali on ne hoče verovati, ravnu kakor de bi taku veliku na tem ležalu, kar on veruje ali ne veruje. Tukaj pravim jest, se ti pomisli, kaj se tebi zdy, kaj bi Christus ž nym imel začeti inu kaj bi bil ta spodobni lon takove nevere? Zakaj le-tukaj se najdejo mnogoteri greihi, ta prvi inu narvegši, de on od Christusa nikar več ne deržy, kakor od družih prerokov, kateri so žleht človeki bily. Ta drugi, de on svoje raven mlaiše kakor norce ferrahta inu se le sam za modriga deržy. Ta tretji, de on meini, Christus je more njemu delati, kakor on hoče ali on ne hoče na njega pogledati, de bi on hotel verovati. Kaj stury uže Christus s tem ubogim nevernim človekom? Pusty li on njega tudi v takovi neveri tečati?

Tomaž try velike greihe dopernaša.

Ne, tu bi bilu cilu zupar njegovu naturo inu službo. Zakaj on se pergliha sam enimu pastyrju, kateri za to zgubleno ovčico taku dolgu gre, noter de on njo najde. Po takovi navadi on tudi le-tukaj stury, aku lih Tomaž tem drugim apostolom ne hoče verovati, na tem Christusu ništer ne ležy, on jma na tem zadosti, de on tulikain od Tomaža sliši, on hoče verovati, kadar on njega vidi inu potypa. Zatu se on dolgu ne mudy, pride skuzi zaperte davri k nym inu se pusty viditi inu typati inu kateru je tu narvegše, taku se on pusty tudi cilu s priaznivimi bessédami slišati inu pravi: »Myr bodi z vami!«²⁴⁷⁰ Zapopade v takovi bessédi tudi tiga uboziga velikiga greišnika Tomaža, de bi on imel enu vesselu serce imejti inu nikar misliti, de je on zatu tukaj, de bi on hotel njega štrajffati inu kreigati. Ne, lubi Tomaž, myr bodi s tabo tudi, nikar se ne buj, jest se nikar s tabo ne serdim, nikej z enim človekom. Ti si djaj, ti ne hočeš poprej verovati, ti samuč vidiš mojih žarnoglov znameinja inu tvoje perste v nje položiš, podaj uže tvoje parste semkaj, lubi Tomaž inu typaj moje roke inu podaj tvojo roko semkaj inu položy jo v mojo stran, de le nikar dajle ne bodeš neveren, temuč veren.²⁴⁷¹

Christus Tomaža za njegove vere volo ne zaverže.

2470| Jn 20,26.

2471| Jn 20,25.

Le-tukaj najte my ja obuže s flissom dobru pogledamo inu s flissom spomislimo, nerpoprej to veliko nevero, v kateri Tomaž tičy inu potle to veliko silno priaznivost, katero Christus pruti timu nevernimu Tomažu ima, tukaj bodemo my morali spoznati, de naš lubi GOSPUD Christus nejma enu serditu serce pruti greisnikom, temuč enu poterpežlivu serce, de ta Hudič taku te greišnike ujete deržy inu jh zatu izkuša inu sturi vse, kar je njemu mogoče, de bi on nje iz teh Hudičovih štrikov inu od tiga greiha mogel perpraviti inu preoberniti.

Christus bi rad greišnike od Zludja odrešil.

Za tiga volo je le-tu en siln troštliv exempel, iz kateriga se my imamo vučiti, koku enu priaznivu serce naš lubi GOSPUD Christus pruti tem greišnikom ima, zakaj kadar on pruti Tomažu tu stury, kateri je taku globoku v neveri tečal, kaj ti dobru meiniš, de on pruti tem greišnikom hoče sturiti, katerj svoje grejhe spoznajo, bi od teh istih radi prosti inu ledig bily inu gnade pegerujo? Tukaj se on ne bode dolgu mudil, ni teh režalenih ubozih serc dolgu gori deržal, temuč kakor se povsod v tem evangeliu vidi, ja taku hitru h pomuči inu k gnadi segal, kakor hitru kej my moramo prossiti.

Christus je tem greišnikom milostiv.

Takovu imamo my flissig inu dobru merkati, zakaj onu po naturi ne hoče v naša serca, de Bug tém greišnikom hoče milostiv biti. Taku tudi ta Hudič pergreble inu podnetuje, kadar on vidi, de se te visty s svojemi greihi martrajo, taku on nje vselej tjakaj hoče pelati inu pregovoriti, de bi se obene gnade k Bugi neimejli zanesti. Od tiga onu pride, kadar je ta greih prov v serce se possadil, de se ludje ne hote pustiti troštati, temuč pred Bugom se boye inu beiže.

Ampak kadar bi Božje serce pruti tem greišnikom takovu bilu, taku bi se ja Christus drugači pruti Tomažu deržal. On dobru vidi, de se njegovu

Christus trošta te greišnike.

Izlaga tiga evangelia

2472| Jn 20,26.

serce za te nevere volo inu za drugih greihov volo hudu čuti, se boy inu caguje. Tu je tiga greiha natura, ta ga drugači ne zna ali Christus naš lu-bi GOSPUĐ je zatu tukaj, de on hoče tém greihom branyti inu naša serca z Božjo gnado troštati, zatu on taku ravnu le-to bessedo pela inu pravi: »Myr bodi z vami!«,²⁴⁷² de se en vsakateri navučy, de je on zatiga volo tukaj, aku naša serca za tiga greiha volo ne mogo z myrom biti, de on ta ista hoče k myru perpraviti, de se nejmajo pred Bugom bati, temuč imajo vejđiti, de je Bug milostiv inu je skuzi Christusa te greihe šejnkali inu odpustil. Zakaj zatu je Christus človik postal, zatu je on na križu umerl inu na tretji dan zupet gori vstal, de, kadar naša serca, ta Hudič inu vus svejt, za teh greihov volo čez nas inu zupar nas upyejo, de smo v nemyru, Bug nas ne hoče ali za nas ne mara, de on more k nam reči: Ne, lubi človik, nikar taku, temuč myr s tabo, Bug se ne serdy, za tiga volo se ti ne buj, za tvoje greihe sim jest plačal, to smert sim jest zadavil, takoviga se ti troštaj, de sim je jest opravil, tedaj bode ta nemyr moral en konec imejti inu myr biti.

Taku služi nam le-ta historia nerveč h timu, de se my vučimo, koku Christus nas za naših greihov volo ne hoče zapustiti, temuč, nas rad k gnadi gori vzeti, iz te nevere inu greihov, k odpusčainju téh greihov inu h pravici perpraviti. Tu je njegova služba, katero je on na zemli pelal, kakor le-ta inu druge historie pričujo inu pela njo skuzi svojo bessedo še na ta današni dan. Zakaj de ta sveti karst nikomar, kateri ga pegeruje, ne bode odpovedan, ta evangelium od opusčainja teh greihov očitu bode pridigovan inu ta dragi šac, tu tellu inu ta kry Christuseva, za naše greihe gori offrana, nam kakor čestu my tiga pegerujemo, bodo podilena inu so enu znameinje, de, aku my na Christusa verujemo mej Bugom inu mej nami nej obeniga nemyru, za kateriga volo se my imamo vesseliti inu dobre vole biti, se njegove gnade troštati inu se za teh greihov volo ne prestrašiti.

Od vere inu spoznainja s. Tomaža.

Tu je ta prvi štuk, kateri se my imamo per le-tej historij vučiti, ta drugi je od spoznainja Tomažoviga. Zakaj de ta evangelist, s. Tomaža nevero vsimu vlnimu svitu taku očitu rezodeva, se ne zgody zatu, de bi my imejli takovo nevero slušati, temuč de bi imejli našiga lubiga GOSPUĐA Christusa priaznivu inu krotku serce pruti tem greišnikom, per tem spoznati inu se takove gnade tudi troštati. Zakaj na greihih per nas ne bode mankalu, zatu ne bode tudi britkust inu prestrašeinje vuni ostalu, tu je nemogoče, de bi se en edin trošt mogel imejti, izvunaj le-tiga, kateri my le-tukaj na GOSPUĐU Christusu vidimo. Potle imamo my tudi ta exempel tiga Tomaža v tem slušati, kadar on Christusa vidi inu sliši, de on taku zdaici enu drugu serce zadobi inu pravi: »Moj GOSPUĐ inu moj Bug!«²⁴⁷³ Sluša taku tu serčnu opominanje, kateru je ta GOSPUĐ njemu bil sturil, ker k njemu pravi: »Ne bodi neveren, temuč veren.«²⁴⁷⁴

2473| Jn 20,28.

2474| Jn 20,27.

My se imamo s. Tomažom preobniti.

Zakaj le-tu je potreba de ravnu kakor Tomaž le-tukaj to nevero pusty pasti inu veruje, de my tudi taku naše greihe spoznamo, od nyh pustimo inu naš leben popravimo. Zakaj Christus ne hoče nam zatu milostiv biti inu greihe odpustiti, de bi imejli v greihih naprej ijti inu bi se ne hoteli pobulšati, my bi taku zupet iz te gnade padli v ta serd Božji: temuč zatu je on nam milostiv inu pomaga nam skuzi odpusčainje greihov, iz tiga Hudiča krajlestva, de my imamo v tej gnadi inu krajlevstvi Božjim ostati inu izveličani biti. Enu takovu preminenje se ima z nami zgodyti, kakor s tem Tomažom, poprej njega nihče nej mogel pregovoriti, de bi Christus od teh mertvih bil gori vstal, on nej več od njega deržal, kakor od eniga družiga človeka, ampak zdaj je njgovu serce inu missal cilu drugači, on nikar le veruje, de je Christus od mertvih gori vstal, temuč on njega moli inu imenuje njega svojga GOSPUĐA Boga. Taku

na s. Tomaža dan.

Taku se je on v enim hipu navučil, kar se je njemu poprej nemogoče zdelu, de bi je on imel ali mogel verovati. Zakaj tukaj je on prez cbiuvla nazaj mislil inu je to oblubo teh starih očakov pred se vzel, ker Bug oblubuje te žene seme, kateru ima tej kači to glavo strejti inu vse žlahte tiga svita od te prekletve proste inu ledig sturiti inu žegnati inu bode iz takoviga tulikain zastopil, de je mislil. Le-tukaj jest uže vidim, kar poprej nikuli nei sim vidil, ni veroval. Le-ta človik umerje inu vstane zupet od teh mertvih gori, de je on en pravi naturski človik inu je vsaj v enim drugim inu večnim lebnu. Tu ne more obene druge maininge imejti, temuč de more tiga Hudiča inu te smer-ti GOSPUD biti, sicer bi ga ona dva bila deržala inu bi ga ne bila pustila zupet k lebnu priti, de je on uže umerl na križu vsej nečasti, tu je te stare kače upyčenje, ta ga ne more pustiti, kadar ona njega ne more per glavi zapopasti, taku ona njega ubode ali pyči v peto.²⁴⁷⁵ Timu pruti stopi njej ta človik na glavo inu vzame njej vso oblast, takovu bi bilu nemogoče, kadar bi le-tu žensku séme nikar več kakor enu žensku séme ne bilu, on je Božji Syn, od tod semkaj pride njemu takova krafft inu oblast inu uže naprej na tem bode, kateri zupar tiga Hudiča, ta greih inu to smert hoče žiher biti ta se derži le semkaj na le-tiga moža, tukaj on ima pomuč inu trošt, zupar tiga Hudiča, ta greih inu zupar to smert najti.

Taku je Tomaž skoraj iz eniga neverniga, nevučeniga, grob šularja, en siln žlahten theologus inu vučenik inu doctor postal, kateri GOSPUDA Christusa za njegove persone inu potle tudi za njegove službe volo, dobru zna, kakor tiga GOSPUDA odgovor očitu s sabo pernesse, kir pravi: »Kadar si ti mene vidil, taku ti verueš.«²⁴⁷⁶ Kaj on veruje? Nikar le de Jezus ta Syn Marie je od te smerti gori vstal inu spet žive, temuč tudi de je on Bug inu en takov Bug, kateri zupar to smert inu greih, vsem tem, kateri na njega verujo, hoče pomagati inu za tiga volo s tem pravim večnim Bogum ima molen biti. Takova vera stury Tomaža izveličaniga inu nas tudi, kakor ta GOSPUD pravi: »Izveličani so ty, kateri ne vidio inu vener verujo«,²⁴⁷⁷ kar Tomas veruje.

Le-ta špruh merkaj s flissom inu dobru, nikar le za naših zuparnikov volo, teh papežnikov, kateri je eno kecaryo imenujo, kadar se pridiguje, de ludje le skuzi to vero izveličani bodejo, temuč za tvojo volo, de ti veiš, koku ti moreš k izveličainju priti. Zakaj ta missal je nam vsem narojena, do je my zatu deržimo, kateri hoče izveličan biti, ta ne more oben greišnik biti, on more te deset zapuvidi deržati. Inu je reis, teh deset zapuvidi Bug nej zatu dal, de bi ludje imejli zupar te iste sturiti, temuč de bi ony imejli po teh istih živejti inu te iste deržati. Za tiga volo je en vsakateri človik dolžan, takovo pokorsčino izkazati. Kateri je pak ne hoče izkazati, čez tiga pride ta serd Božji, kakor s. Paulus pravi h Kolosserjem na 3. cap.²⁴⁷⁸

Ali takovu nej ta pot k izveličainju. Urzah. Onu bi nemogel nihče izveličan biti, zakaj nikogar nej, kateri bi te deset zapuvidi deržal. Zatu imamo my narpoprei takovo nepokorsšino inu nepremočnost spoznati inu se spoznati, de smo my ubozi greišniki inu pred svojevolnimi greihi varovati. Potle nej mamo s Tomažom neverni biti, temuč verni. Tu je, my se imamo tiga troštati, de je Christus ta Syn Božji, za naše greihe s svojo smertjo plačal inu to smert premogel inu je na tretji dan od teh mertvih gori vstal inu nas tudi k lebnu na sodni dan bode gori obudil. Takova vera, pravi Christus le-tukaj, je tu pravu izveličainje. Zakaj le-taku slovee ali glas imajo njegove besséde: »Izveličani so ty, kir ne vidio inu vener verujo.«²⁴⁷⁹ Le-tukaj on od teh deset zapuvidi ništer ne pravi, nikar de bi se te iste ne imejle deržati, temuč kadar ti nje lih sturiš, kulikur je tebi mogoče, taku ti vener ne boš izveličan, temuč le skuzi samo vero.

Koku Tomas Christusa spozna.

2475| 1 Mz 3,15.

S. Tomaž en dober pridigar.

2476| Jn 20,29.

Ta vera izveliča.

2477| Jn 20,29.

Koku ludje imajo izveličani biti.

2478| Kol 3,5–6.

Ta postava ne izveliča.

2479| Jn 20,29.

Izlaga tiga evangelia

Kaj je ta karsčanska vera.

Ta vera le sama izveliča.

Christus je bug inu človik.

Kateri uže hoče vejđiti, kaj se ima verovati, ta poslušaj le-tukaj kaj Tomas veruje, zlasti, de Jezus Božji Syn, je en GOSPUD tiga lebna, kateri nam od greihov inu smerti k lebnu inu h pravici bode pomagal. Takovu zanessenje inu vupainje je ta prava vera, de ludje nikar le vejdo, temuč se tiga an vzamejo inu troštajo, zupar to smert inu ta greih. Gdi je takova vera ali zanessenje, tukaj je tu izveličainje inu ty greihi nas ne imajo pačiti, zakaj skuzi to vero bodo ony odpusčeni. Spet nazaj, gdi takoviga zavupajnja inu vere nej, aku bi lih, (aku je mogoče) vsa dobra della tukaj bila, taku ludje vsaj nemogo skuzi ta ista izveličani biti. Ta vera je le sama, skuzi katero my k lebnu inu k izveličainju moremo priti. Kakor Ioannes silnu lipu na koncu le-to historio dokoinja inu pravi: Le-ty caihni so se zgudili, de vy verujete, Jezus je ta Christus, ta Syn Božji inu de vy skuzi to vero ta leben imate, v njegovim imeni. Tu je vsaj ja en svital čist špruh, de my skuzi della inu lastno brumo ne moremo k lebnu priti, ta vera je more sturiti, de ludje Jezusa tiga Synu Marje spoznajo, de je on ta Christus inu en Syn Božji, od Buga svojga Očeta h timu poslan, de on za naše greihe ima plačati, nam h dobrimu to smert premoči inu te, kateri njega verujo, vekoma ima izveličane sturiti.

H takovi veri, pravi Ioannes, služio ty caihni, katere je Jezus pred svojimi mlaišimi sturil inu pravi: Ony so zatu gori zapissani, de se imajo verovati. Zakaj zatu je Christus takove caihne sturil, de bi se on rezodel inu pustil viditi, de on nej le Divice Marie Syn inu en človik, temuč de je tudi pravi Bug inu de bi en vsakateri per njemu pomučil zupar tiga Hudiča, greih inu zmet se vučil yskati. Taku dokojnja Ioannes to historio po svoj navadi, de bi se my iz nje imejli to vero navučiti inu mogli izveličani biti. Tu nam daj naš lubi Oča v nebi, skuzi Christusa svojga Synu inu tiga Svetiga Duha, amen.

ENA PRIDIGA NA

S. BOŽYČNI DAN, IZ TIGA

DEVETIGA CAPITULA TIGA

PREROKA ESAIA.²⁴⁸⁰

2480| Berilo iz knjige preroka Izaije, 9. poglavje.

TA folk, kateri je v temmi hodil, vidi eno veliko luč inu čez te kateri v temmi deželi prebivajo,

svitlu

na s. božični dan.

svitlu sye. Ti ajde množiš, s tém ti veliku vesselia ne delaš, pred tabo pak se bodo vesselili, kakor se vessele v žetvi: Kakor se vessele, kadar se rup dily. Zakaj ti si ta iarm nyh butore inu to šybo nyh pleč inu to palico tiga, kateri je nyh pergainal, rezlomil, kakor v tem čassu Midiana. Zakaj vsaki silni boj inu kervav gvant, bode sežgan inu od ognja požert. Zakaj nam je enu dete rojenu, nam je en dyn dan, kateriga Gospostvu je na njegovih plečah: Inu njemu je ime čuden, svejtnik, muč, iunak, večni Oča, myrovni viuda, de njegovu gospostvu veliku bode inu tiga myru oben konec, na Davidovim stollu inu na njegovim krajlestvi, de je on perpravi inu močnu stury, s pravdo inu s pravico, od le-tiga čassa do vekoma: Le-tu bo sturil aifer GOSPUDA Zebaoth^{2481 2482}.

E-tu prerokovainje gre narveč na ta današni praznik, za tiga volo je onu nucnu inu dobru, de se ludje nikar le to historio iz tiga evangelista s. Lukeža vuče, temuč tudi s flissom pogledajo, de je Bug skuzi te lube preroke od takoviga roystva, taku en dolg čas poprej pustil pridigovati, zakaj ty preroki dobru to historjo tudi na znanje dado, kakor Ezaias le-tukaj stury, ker on pravi: »Enu déte je nam rojenu, en Syn je nam dan.« Inu ozgoraj na 7. cap. »Pole, ena dečla je nosseča inu bode eniga Synu rodila, etc.«²⁴⁸³ Ali potle gredo ony z enim sussebnim flissom s tém okuli, de ony na znanje dado, kaj je Božji svit inu vola bila inu kaj je on skuzi takovu roystvu per nas človékih hotel opraviti. Tu je tedaj tu pravu jederce od takoviga andla ali rovnainja, skuzi kateru se te visty mogo zupar ta greih inu smert, zupar Božji serd inu tiga Hudiča sčítiti inu gori deržati.

Ta luč, od katere ta prerok le-tukaj pravi, de ona svejti v temni deželi čez te, kateri v temmi prebivajo, družiga ništer nej, kakor ta velika gnada inu milost, katera bode skuzi ta evangelium pridigovana, de se Bug teh ubozih greišnikov inu tiga ferdamniga svita an vzame inu pošle njemu svojga Synu, de ta isti skuzi svoje človestvu inu offer, nje od smerti, od greihov inu od tiga cejliga Hudičoviga krajlestva ima odrešiti. Takova luč inu gnade bogata pridiga (pravi ta prerok) sye inu svejti v temni deželi, čez te, kateri v temmi prebivajo, tu je, mej témi aidi, kateri od Božje bessede inu od tiga praviga trošta, zupar ta greih inu ferdamnanje ništer ne vejdo inu so za tiga volo kakor en človik, katerimu so te ocy iztaknene ali v temmi sedi, ta ne more obene noge naprej postaviti, on more v skerbi biti, de se spotakne inu se poškojuje. Taku smo my ajdje le-tukaj na zemli bily.

Ty Iudje pak so en siln fortel ali srečo pred nami imejli. Zakaj ony so imejli Božjo bessédo, nikar le to postavo, de so ony vejčili, kar so imejli sturiti, temuč tudi Božjo oblubo od tiga ženskiga sémena, de so se ony ž njo mogli zupar ta greih inu hudo veist troštati. Tiga per teh ajdih nej bilu, ty so bily v greihih inu vsaj neiso veidili, koku bi ony iz nyh mogli priti inu je uže tu ta nar-

²⁴⁸¹ Gospod Sabaot, »Gospod nad vojsko«, »Gospod vseh svetih«.

²⁴⁸² Iz 9,1–6.

Teh prerokov pridiga od tiga roystva Christuseviga.

²⁴⁸³ Iz 8,3.

Kaj je ta luč.

Ta folk v temmi.

Kaj ta luč opravi.

Izlaga tiga evangelia

2484| Lk 1,79.

2485| lz 9,1.

Ty ajdje vzamejo le-to luč gori.

narvegši jamer bil kir so mejnili, de hote Bogu narbuile služyti, taku so ony nargrozovitiši se pregreišili. Tu je ta temma inu ta sleipi folk, kateri (kakor Zaharias, svetiga Ianža oča tudi pravi) sedy v tammi inu v senci te smerti,²⁴⁸⁴ ampak skuzi le-to luč tiga svetiga evangelia,²⁴⁸⁵ pridejo ony k s spoznainju Božymu, de ony vejdo, de je Bug gnadliv inu milostiv inu hoče vse greihe za Christusevo svojga Synu volo odpustiti inu šeinkati inu de se njemu buile ne more služiti, kakor de en vsakateri takovo gnado skuzi Christusa nam zadobito, z vero gori vzame inu potle pruti svojmu bližnimu tudi vso lubezan izkaže, kakor je Bug njo pruti njemu izkazal, takovu spoznainje inu kunšt, pernesse le-ta luč s sabo mej te ajde. Zatu pravi ta prerok:

2486| lz 9,2.

»*Ti sturiš teh aidov veliku.*«²⁴⁸⁶

Ty Iudje nje nikar gori ne vzamejo.

2487| lz 9,2.

Zakaj nihče bi ne hotel rad ferdamnan biti, en vsakateri hoče eniga milostiviga Boga imejti. Zatu so ty ajdje takovu pridigo s kardellom gori vzeli, kakor ta historia pričuje. Takovu je tem Iudom težku djalu inu yh bolelu, ony neiso hoteli verovati, kaj so ty ajdje verovali inu so resardili Christusa inu njegovu krajlestvu, tu meini ta prerok, ker on pravi: »Tiga vesselja ti veliku ne sturiš.«²⁴⁸⁷ Zakaj kadar je on mej te Iude, kakor v svojo lastyno prišal, kakor Ioannes pravi, taku ty njegovi njega neiso hoteli gori vzeti. Kar je pak od ajdov inu Iudov njega gori vzelu, tam istu pravi ta prerok, je tudi enu vesselje prišlu, kakor je onu veni bogati jesseni ali žetvi, kir je en vsakateri vessel, en vsakateri poje inu vuka inu se tem ludem neutraga ali ne toži obene muje inu della, ony so luštik h timu istimu.

Kaj ta evangelium za en šac pernesse.

Item, onu je enu vesselje prišlu, kakovu je onu mej eno voisko, po tem častitim premagainju inu obladaijnju, ker so ty sovražniki pobjeni, tukaj nej nihče leen, en vsakateri se opomina inu hiti, de on en dober rup ali paidaš dobi inu odnesse, taku pravi ta prerok, bode onu tudi šlu, kadar ta lubi evangelium mej te ajde bode pridigovan, tedaj ga bode sledni k sebi vlekal nihče ne bode hotel ta pusledni biti. Zakaj tu nej ena žleht pridiga ali prazen vuk, on pernesse en siln dober rup, kakor dajle gre:

2488| lz 9,3.

»*Zakaj ti si ta iarem nyh butore inu to šybo nyh pleč inu to palico tiga, kir je nje pergainal, rezłomil, kakor h timu časnu Midian.*«²⁴⁸⁸

2489| 1 Mz 3,15.

Kak velik šac je ta evangeli.

Takovu so temne nezastopne besséde, ali le-tu je ta prava mainunga inu ta lastni zastop od nyh, kakor Gen. 2.²⁴⁸⁹ stoji, de tej kači, timu Hudiču, ta glava ima strena inu njegova tyrannya inu oblast ima rezvalena biti, de ty ajdje imajo odpuscainje teh greihov inu ta večni leben imejti inu imajo timu sovražniku timu Hudiču zupar stati, kateri je do le-te ure nyh tyran bil, nje styskal, martral inu žalostne dellal, kakor je njemu dopadlu. Tu je uže ta vesela žetov, ta bogata jessen inu mandiba inu ta silni rup, h katerimu my skuzi ta evangeli pridemo.

Ta historia, koku je Gedeon te Midianiterje pobil.

Koku se ima pak takovu godyti? Ali koku my bodemo h timu prišli, more li se tu skuzi naše močy ali premožeinje godyti? O ne, my smo preslabi, naši sovražniki, ta greih, ta smert inu Hudič so nam premočni, my nym ništer ne bodemo dobyli. Zatu se onu ima z le-tim boyom godyti, kakor se je godilu, kadar je Gedeon te Midianiterje pobil, v bukvah teh Rihtarjev na 7. cap. Ta je imel en velik haufen ali kardellu folka per sebi, ali ta GOSPUĐ je rekal: »Tiga folka je preveliku, kateri je s tabo, de bi jest jmel te Midianiterje v nyh roke dati, Izrael bi se mogel hvalyti zupar mene inu reči: »Moja roka je mene odtela ali

na s. božični dan.

ali prostiga sturila.«²⁴⁹⁰ Le-te besséde dobru merkaj, zakaj le-tukaj se onu tu-di bode našlu, de Bug le sam od le-tiga premagajnja ali obladainja to čast hoče imejti inu my nejmamo ali ne moremo ništer h timu sturiti, kakor vsaj ty norri papežniki prejd inu prejd kriče: Kateri v nebu hoče, ta more s svojemi lastnimi delli h timu si pomagati.

Zatu je ta GOSPUD Gedeonu zapovedal, on bi imel pustit vun klicati, kateri bi slab inu cagov k voiskovainju bil, ta bi imel prez škode proč vlejči inu se domov pobrati. Na takovu vunkaj klycainje je dva inu dvaisseti tavžent mož doli ali proč vlejklju inu je nyh le deset tavžent tukaj ostalu. Ali ta GOSPUD je djal: »Onu bi nyh še preveč bilu«²⁴⁹¹ inu je zapovedal Gedeonu, de bi imel vus folk na vodo pelati inu nym reči pyti inu merkainje na te imejti, kateri bi to vodo z roko zajemali inu bi njo z jezikom vun izlizali, kakor en pess, te iste bi on imel s sabo vzeti inu sicer nikogar. Onu je pak teh istih bilu le try stu. Tu je bila cilu ena ungljeh voiska pruti tem Midjaniterjem inu Amalekiterjem, kateri so bily na to zemlo legli kakor te kobilice, de, kakor ta text pravi, se ony inu kamele neiso mogle štejeti.²⁴⁹²

Kadar je uže Gedeon le-te trystu mož k sebi bil vzal, je on nje rezdeilil v try haufne ali kardela inu je dal enimu vsakaterimu eno trobento v njegovo desno roko inu eno prazno kruglo z eno gorečo lučjo v njegovo levico inu je zapovedal, kakor bi on delal, taku bi ony tudi imeli sturiti. Kadar so se ony uže teh sovražnikov imejli lotyti, nej oben obeniga meča zderl, samuč so vsi kmalu v te trobente trobentali inu so te krugle rezbyli inu so deržali te goreče luči v rokah inu so kryčali: Le-tukaj je tiga GOSPUDA meč inu Gideonov. Kadar so takovu Gedeon inu njegov folk sturili, je je ta GOSPUD taku obernil, de so ty sovražniki se zmotyli inu so se sami mej sabo byli inu davyli inu se s kardelom v beig pustyli.

Tukaj Gedeonov meč inu roka h takovimu boyu neiso ništer sturile, temuč onu je vse le tiga GOSPUDA delu inu muč bila, taku hoče ta prerok le-tukaj reči, pojde onu z le-tim premagajnjem tudi le-tukaj, ty človéki ne bodo tiga greiha, to smert inu Hudiča premogli inu pobyli s svojemi dobrimi delli inu andohtjo, ony so veliku preslabi, le ta GOSPUD sam je more sturiti, ta ima tudi le sam to hvalo inu to čast od tiga iméti, de my od greihov inu večne smerti ledig inu prosti bodemo inu nikar my. Ampak ravnu kakor Gideon, potehmal so ty sovražniki bily pobyeni inu proč pognani, te ludy na tej gori v Ephraim, gori opomyna, za témi sovražniki hiteti inu nym ta brud na Iordanu zateči, de ony neiso tja čez mogli inu so ty žlahte nephtali, Asser, Manasse,²⁴⁹³ tukaje te sovražnike premogli inu obladaali, taku onu ima z nami karsčeniški tudi jiti, kadar je Christus naš lubi GOSPUD, Hudiča, greih inu smert obladaal inu v beig pognal, imamo my takove sovražnike podyti inu se nikar pod nyh iarm ali pokorsčino podati inu nje precej cilu pobyti, tu je, my imamo ta greih umoryti, timu Hudiču zuparstati inu se s pomočio tiga Svetiga Duha v to pokorsčino pruti Bogu podati. Tu se pravi tedaj za temi pobyenimi Midjaniterji hyteti ali nje podyti inu nje na Iordanu rupati, gdi se je ta sveti karst, na odpusčainje teh greihov začel, h katerimu my tudi pridemo inu smo skuzi ta isti naše sovražnike v beig pognane inu pobyene našli.

De pak Gedeon inu njegov hauffen (kateri so en pild ali pomineinje te karsčanske cerkve) trobentajo inu luči v teh rokah imajo, kadar ty sovražniki sami sebe mej sabo davyo, takovu pomeini to pridigo tiga svetiga evangelia inu vero, katero my v kruglah ali v perstjenih possodah imamo, katere se rezbyejo. Kakor Paulus 1. Cor. 4. tudi pravi: »My nossimo takov siln šac, tu spoznanje te svitlobe Božje, v perstjenih possodah, de je ta nesmasna krafft Božja inu nikar od nas.«²⁴⁹⁴ Tukaj je s. Paul prez cbiuvla ravnu na le-to historio gledal, od katere ta prerok le-tukaj govori.

2490| Sod 7,2–3.

Bug za vse dobru hoče to čast imejti.

2491| Sod 7,4.

2492| Sod 7,12.

S čim inu koku je Gideon svoje žolnerje h boyu perpravil.

K odpusčainju teh greihov my ništer ne moremo sturiti.

2493| Sod 7,23.

My imamo greihu zuparstati inu ga moriti.

V karstu so naši greihi pobieni.

Te prazne krugle.

2494| 1 Kor 4,1–4.

CC Tu je

Izlaga tiga evangelia

Gosposku silnu
premaganje
Christusevu.

Tu je uže tu silnu myrnu bogatu premagainje tiga GOSPUDA, od kateriga vse vesselje semkaj pride, de naprej my človeki myr imamo, potehmal skuzi takovu premagainje, kakor ta prerok dajle pravi, je vus boy inu kervav gvant s ognjom sežgan inu ferceran. Takovu rovnainje da ta prerok dajle na znanje inu imenuje to persono, skuzi katero se je takovu premagainje zgudilu inu pravi:

2495| Iz 9,5.

»Enu deté je nam danu, en Syn je nam royen.«²⁴⁹⁵

Christus enu sussebnu
dejte inu syn.

Tu je nekaj čudnu inu smeišnu govorjenu, zakaj kaj bi imelu ali hotelu enu déte uboyu inu susseb zupar takove velike inu mogoče sovražnike, sturiti? Ampak ta prerok nas hoče s tem vučiti, de my imamo le-tu dete veliku drugagači, kakor druge otroke pogledati, sicer bi on le-tiga diteta inu le-tiga Synu nikar taku ne bil hvalil, kadar bi onu enu déte inu Syn bilu, kakor drugi otroci inu synnuvi. De on pak pravi: Nam je onu danu, nam je onu royenu. S tém kaže on na to oblublo, katero so ty Iudje od Christusa imejli. My ajdje takove oblube neismo nikuli imejli, ni kaj od nje vejdili. Zatu pravi ta prerok, nam Iudom je onu royenu, ali ony, ty Iudje, ga nejmajo le sami užyti, kakor ozgoraj stoji, onu sliši le-tu déte tudi mej te ajde, ty njega ravnu taku dobru potrebujo, kakor uni, zakaj ony obuji v temmi inu v senci te smerti side.

Christus je pravi človik.

Tu je narpoprei enu pričovainje, de Christus ta GOSPUD ima en pravi naturski človik biti, kateri je kakor enu drugu déte ali syn od ene žene royen. Ampak s ž njegovim početvum ima onu en rezlotik. Zakaj kakor ozgoraj v tem 7. capituli stoji, je njegova mati ena dečla inu kakor ta novi testament vučy, ie takova dečla prez moškiga sémena, od tiga Svetiga Duha nosseča, zatu na takovim détetu te greišne nature nej, katera je na nas človekih. Sicer je on po vseh ričeh en človik, kakor my, ali on nej le en človik, kakor dajle stoji:

2496| Iz 9,5.

»Njegovu gospostvu je na njegovih plečah.«²⁴⁹⁶

Christus je en drugi
GOSPUD, kakor so
sicer drugi gospudje
na tem svejtu.

Le-tukaj se nerpoprej vuči de le-tu déte enu gospostvu ima, tu je, onu je en krajl ali viuda, kateri svoje lastnu krajlestvu le-tukaj na zemli ima, ali v tem je on en drugi krajl, kakor so vsi posvitni krajli, potehmal onu s posvitnimi krajli to ordningo od Buga ima, de nyh gospostvu nje more nossiti, zakaj dežele inu ludy morajo eniga viuda živiti inu njemu od svojga della inu užytka dati, de se on more obderžati. Taku je je Bug ferordnal, katero službo posvitna gosposčina na zemli ima opraviti inu nad častjo, pošteinjum inu brumo deržati inu tu hudu štraiffati, tudi pokoj inu myr svojem podložnikom šaffati.

Christus nossi svoje
gospostvu.

Ampak le-ta krajl se ne pusty od svojga gospostva nossiti, temuč on da svojo ramo inu život semkaj inu nossi svoje gospostvu, kakor Christus pravi: »Tiga človeka Syn nej prišal, de bi si on pustil služiti, temuč de on služi inu da svoj leben k odrešitvu za veliku.« Matth. 20.²⁴⁹⁷ inu Luc. 15.²⁴⁹⁸ se on prigliha enimu pastyrju, kateri za to zgubleno ovčico gre, dokler on njo najde inu kadar je on njo našal, taku on njo vzame na svojo ramo inu njo nesse. Na le-to vižo pridiguje tudi ta Sveti Ioannes od njega, de on njega imenuje tu iagne Božje, kateru tiga svita greihe nossi, zakaj my smo takovi ludje, kadar on nas gori na ramo zadene taku on te greihe tudi gori na se položi, kadar on nas nesse, taku on tudi naše greihe nesse.

2497| Mt 20,28.

2498| Lk 15,1–7.

Christus je pravi Bug.

Tukaj ti uže misli, kaj za eno muč le-tu ditece za sabo ima? Kadar bi onu nikar več kakor en človik bilu, taku bi onu nikar eniga ediniga človéka s to butoro teh greihov ne moglu nossiti, zakaj ta greih inu potle ta smert, je nam človékom pretežka inu cilu nenossiliva.

Nu,

na s. božični dan.

Nu, taku pak pravi Ezaias očitu, le-tu ditece nossi nikar le eniga človeka, temuč svoje cejlu gospostvu, tu je, kakor Ioannes pravi, onu nossi tiga cejluga svita greihe. H timu sliši, de le-tu ditece je večni Bug, sicer bi onu le-to butoro dobru moralu pustiti ležati. Kakor my izkussimo, de nikuli oben človik od greihov nej ledig ali prust bil, ni se supar to smert mogel sčititi inu braniti.

Takovu je silnu troštivu, kadar bi si je my le v naša serca mogli dobru noter vlačiti inu terdnu verovati. Zakaj de smo my greišniki, tiga my ne moremo tayti, my bi morali tudi dobru zatu cagati. Ali kaj nas trošta? Druziga ništer, kakor de je Bug nam le-tu izveličansku ditece dal inu nam le-tiga Synu pustil rodyti, kateri svoje gospostvu, tu je nas uboge človeke nejma pustit v zmoti, vazahajainju hoditi, temuč nas ima jiskati, k Božji gnadi inu v Božje krajlestvu k večnimu lebnu perpraviti inu izveličani sturiti. Takoviga nošavca bi se my imejli troštati inu Boga za takovo gnado zahvaliti inu nje-ga prossiti, de bi on nas v takovi veri hotel vekoma obderžati. Kakor on tu rad hoče sturiti, kakor skoraj bomo slišali. Zakaj le-tu déte nej za ene mai-hine kratke pomučí volo, na dvaisseti ali trydesseti lejt royenu, onu ima eno večno pomuč pernesti, kakor je onu večnu. Nu gre dajle:

»Niemu je ime Čuden, Sveitnik, Muč, Iunak, Več-
ni oča, Myrovni vjuda.«²⁴⁹⁹

Takova imena daje ta prerok GOSPUDU Jezusu, de on nam s tem builše njegovo službo inu pomuč (katero on nam hoče izkazati) naprej nama-la inu my skuzi tu k veri vableni bodemo. Čudnu se le-tu dejte imenuie. Zakaj kaj my moramo več sturiti, ja kaj mogo ty angeli sami več sturiti, kakor de se ony začudio? Nerpervič le-tiga velikiga della, de Bug človik postane inu potle te velike nepremerjene inu nezmasne gnade inu lubezni Božje, pruti nam človekom, de on na takovo vižo nam od Hudiča, tiga greiha, te smerti inu od tiga ferdamnanja pomaga? My ne bomo z našo pametjo tiga obeniga zapopadli, ni z našim sercom takovu mogli izgruntati, onu je previssoku, začuditi se my moremo, vihše²⁵⁰⁰ ga my v le-tim lebni ne bodemo mogli perpraviti. Nu je pak le-tu dejte nikar le čudnu, za njegove persone volo, kakor je zdaj govorjenu, temuč za vseh svojeh dell volo, katera onu z nami človeki opravlá.

Mej takovimi čudnimi delli je le-tu tu narpervu, de on bo svejtnik ime-novan, kateri nam ima inu hoče pomagati, nikar v ričeh, katere tu tellu inu tu potelesnu an tičejo, temuč u večnih ričeh, zupar ta greih, zuper to smert, zupar ta serd Božji inu vso nesrečo. Koku on pak svejtuje? Silnu na eno čud-no vižo, kakor smo ozgoraj od tiga boya Gedeonoviga slišali, več on ne stu-ry, kakor de on svojo bessédo da, tu je, to trobento inu nam vely močnu inu terdnu na njej deržati verovati inu spoznati. Tu je ta luč, katera nam skuzi to temmo tiga greiha, tiga serda Božyga inu tja skuzi to smert sveiti. Zakaj le-taku pravi Christus: »Iest sim ta pot, ta risnica inu ta leben.«²⁵⁰¹ Bodite dobre vole, jest sim ta svejt premogel. Kateri na mene veruje, ta ne bode te smerti vekoma vidil. Tu je ta večni leben, de ony tebe, de si le ti pravi Bug inu kateriga si ti poslal, Jezusa Christusa spoznajo. Pojdite tjakaj inu pridi-gujte pokuro inu odpusčainje teh greihov, v mojem imeni. Pojdite tja, vuči-te inu karstyte vse folke, kateri veruje inu bode karsčen, ta bode izveličan, etc.²⁵⁰² Inu gdu more takove špruhe vse izštejti? Tu je uže ta svit, katerj Chris-tus daje de my imamo od greihov inu od te smerti prosti ali ledig biti, kadar my njegovo bessédo inu te svete zacramente s pravo vero gori vzamemo.

Ta papež inu niegovi pridigarji se tudi tiga imena an vzamejo inu hote zu-

Christus sam naše grehe nossi.

Christus je večni pomočnik.

2499| Iz 9,5.

I.
Timu ditetu je ime Čuden.

2500| Više.

II.
Svit.
Koku Christus svetuje.

2501| Jn 14,6.

2502| Mt 28,19.

Izlaga tiga evangelia

Papežniki tudi svetuiio
v nebessa, ali krivu.

par te greihe inu to smert svejtovati. Ali ony vižajo te ludy nikar le k samimu Christusu, temuč na lastna della, teh svetnikov zaslužeinje inu zaprošno, na ta mašnioffer inu tem glih. Ali ony so takovi svejtniki, kateri na le-tim pravim svejtniku, te uboge ludy pačio. Christus le sam je, kateri zna inu more svejtovati, kakor Ioannes pravi, Boga nikuli nihče nej vidil, ta edinorojeni Syn, kateri je v krilli tiga Očeta, ta je je nam oznanil.

III.
Muč.
Zakaj Christus
premore verne
izveličati.

Nu pak Christus ne bo le svejtnik imenovan, temuč tudi muč. Zakaj my človéki znamo inu moremo tudi mei sabo nam zvejstu meiniti inu dobru svejtovati, ali onu ne hoče takov svit vselej naprej ijti inu gratati. Takove skarby nej potreba le-tukaj per le-tim svejtniku, timu ditecu Jezusu, zakaj on ima to krafft inu premožeinje per sebi, de, kateri njega svit sluša, timu mora svejtovanu biti inu nejma ta Hudič inu ta paklenska vrata ništar zupar tu premoči. Koku on pak svejtuje inu koku my svit per njemu najdemo, je ozgoraj meldanu, zlasti, de on nam svojo bessédo da, ta ie, kakor njo Paulus imenuje, ena Božja krafft, skuzi katero ty izveličani bodejo, kateri na to isto verujo.

III.
Iunak.
GOSPUDA
Christusovu
obladainje.

Od kod uže le-timu ditecu takova krafft ali muč semkaj pride, kaže tu tretje ime, de onu tudi bode iunak imenovanu, tu je, en močan mož, kateri je svojo muč z diainjem izkazal, zakaj onu se obenimu iunak ne pravi, on je tu samuč poprej s pestjo spričal, de je on moški, redle inu močan. Z le-tim imenom gleda ta Sveti Duh na to bessédo, katera je bila v paradíž Adamu rečena, koku te žene séme ima tej kači to glavo streiti. Zakaj tu je zdajci po Adamovim padcu²⁵⁰³, našiga GOSPUDA Christusa lastnu dellu bilu, de se je on prejd inu prejd zupar tiga Hudiča stavil, svoje verne sčital inu tiga sovražnika premogel, noter de je on h puslednimu njega tudi v messej inu na svojem tellesu obladal, ker se je ta hudi sovražnik na tu narvissokeiše inu po svojem narbulšim premožeinju, na tém Synuvi Božym izkušal ali ništer opravil, zakaj kadar je on njega lih bil na križi umuril, taku je vsaj Christus na trety dan zupet od teh mertvih gori vstal inu gospoduje, kakor en večni Bug inu pravi človik, čez Hudiča inu čez vse. Na takovu premagainje ali obladainje, kateru je ta Syn Božji prejd inu prejd zupar tiga Hudiča obderžal, gleda ta prerok le-tukaj, de on njega eniga iunaka imenuje, ravnu kakor ta GOSPUD, Luc. 11. sam od sebe inu od svojga obladainja zupar tiga Hudiča pridiguje, ker on pravi: »Kadar en močan orožnik svojga palašta ali dvora varuje, taku tu njegovu ostane z myrom, kadar pak en močnejši čez njega pride inu njega premore, taku on njemu vzame njegovu orožje, na kateru se je on zannels inu ta rup vun dily.«²⁵⁰⁴

2503| 1 Mz 2,1–24.

2504| Lk 11,21–23.

Le per samimu
Christusu imamo my
pomuč iyskati zupar
tiga Hudiča.

Zatu on le-tu ditece spodobnu imenuje eniga iunaka, kir je onu tiga hudiga sovražnika taku čestu inu gostu pobilu inu je tu obladainje zupar njega obderžalu. Zatu bi my ne imejli ja v takovi nadlugi, nigdir drugdi pomuč iyskati, kakor per le-tim iunaki. Zakaj aku so lih Adam, Seth, Noah, Abraham, Moizes, David, silni veliki svetniki bily, taku vsaj nyh oben nej bil, kateri bi se sam za se, na takoviga sovražnika bil mogel postaviti inu bi njemu kaj mogel dobyt. Ravnu kakor se vidi, de je h puslednimu ta smert nje vse premogla inu zatlačila. Kaj tedaj začne ta nesrečni folk, ty papežniki, de ony v takovim štritu inu boyu zupar tiga Hudiča, te ludy na lastna della inu na te mertve svetnike vižajo? Zakaj ony nyh ne vižajo le semkaj k le-timu ditecu, kateru je le samu ta pravi svejtnik, katerimu ne more falyti? Potehmal je on vselej prejd inu prejd zupar tiga Hudiča premagal, tudi takrat, kadar je ta Hudič njega bil umuril, ker timu pruti nikuli oben taku velik inu visoku pognadan svetnik na zemlo nej prišal, kateriga bi ne bil le-ta sovražnik čestu doli vergal inu njega premogel? Kadar so ony pak obstali inu so se zupar tiga Hudiča postavili, v takovi reiči so ony le te pomuč iyskati le-tiga diteca užyli.

Ali

na s. božični dan.

Ali poslušaj dalje, ti še tiga diteca cilu ne znaš, zakaj tukaj so še dvej ^{V.} ^{Večni oča.} sussebni silni imeni od zadaj, teh se ti tudi moreš vučiti. Njemu se pravi pater æternitatis, ²⁵⁰⁵ večni Oča. Koku on pride h takovimu imenu? ker se vsaj sicer njemu pravi, večni Syn tiga večniga Očeta? Ali kakor ty ta druga imena le na le-tiga diteca službo inu dellu, katero on pruti nam pela, moreš izlagati, taku ti moreš tudi le-tukaj sturiti. On je od vekoma od Buga tiga večniga Očeta royen, zatu njemu ne pristoji ali nesliši pruti timu očetu obenu drugu ime, kakor de se njemu Syn pravi inu imenovan bode. Ali de je naš večni Oča, hoče on hvalen inu spoznan biti, tu je njegovu pravu ime pruti nam, kateri nas trošta v teh narvissokejših izkušnjavah, katere my moramo imejti. Zakaj tu je teh karsčenikov sussebna izkušnja inu kumrainje, de ony vidjo, koku lahko se je onu zgudilu, de nas ta Hudič prehinni inu premaga, kakor so velikih svetih ludy exempli pred očyma, kateri so taku grozovitu v zmoto inu v pohuišainje padli inu so v nyh umerli, kateri so vsaj poprej taku fain ludje bily, od tiga semkaj raste inu pride ta skerb per teh karsčenikih, de se ony boye inu mislio: Gdu vej, kaj še tebi za ena nesreča naprej stoji? Gdu vej, aku ti vselej bodeš stonoviten ostal inu kej ne boš te besséde iz teh ocy inu iz serca pustil, de bi ti taku vekoma potle moral ferdamnan biti.

Zupar takove misli trošta le-tu ime, de se tu ditece Jezus ne bode nas an vzelu, na enu, dvej, deset, dvaisseti lejt, temuč kar je nam v tem s. karstu, v katerim je nas Bug k otrokom gori vzel, skuzi Christusa oblubil, tu nam ima terdnu inu gvišnu ostati vekoma. Le-tu déte hoče naš večni Oča biti, tu je, nas vekoma sčititi, odtetti inu dati, kar potrebujemo, de taku na njemu cilu obeniga pomankainja nejma imejti, kadar my le brumni otroci ostanemo inu od takoviga gnadliviga Očeta nikar proč ne tečemo, kakor ty nepokorni otroci, kateri svojeh starišev štraifinge ne mogo terpejti, raši inu poprej v ptuje kraye teko, ker ony en dan več nesreče morajo terpejti, kakor per očetu inu materi enu cejlu lejt, takovim hudim nepokornim otrokom se prov zgody, my pak se pred tém imamo varovati inu od le-tiga Očeta nikar teči, kateri nas hoče nossiti inu vekoma obderžati.

Kateri bi uže takovu gvišnu mogel verovati inu se iz serca na tu zapustiti, kaj meiniš, de bi takoviga človeka v tem širokim sveitu moglu kumrati ali nepokoyniga sturiti? Zakaj onu si pridi nesreča, kakor ona hoče, taku vsai mora enu takovu vernu sercei reči, pusti le sem ijti, onu nej večnu: Ali timu pruti imam jest eniga večniga Očeta, kateri mene bode zupar greih, Hudiča inu smert vekoma obaroval, takovu mene ima več troštati, kakor ta potelesna nesreča mene strašiti, taku uže bode enu serce nad takovim zmyrom. Zatu pela le-tu ditece s častjo tu šestu ime, de se njemu pravi, myrovni viuda, tu je, en takov GOSPUUD, de kateri je v njegovim krajlestvu, ta more enu myrnu serce imejti, tudi vsrejdi te nesreče, zakaj kaj bi vsaj hotelu njega kumrati? Ta greih njega ne more ferdamnati, zakaj on vej, de je Christus njegov greih nossil, ta Hudič njega ne more strašiti, zakaj Christus je njega pobil. Ta smert njega tudi ne more deržati, zakaj on vej, kadar on na GOSPUDU Christusu eniga večniga Očeta ima, de na to kratko potelesno smert, en drugi inu večni leben bode prišal. Tu more vsaj enu déte biti, kateriga bi se my iz serca imejli vesseliti, de ta milostivi Bug je nam vosči inu je nam dal. Zatu izlaga ta prerok zdaj takova imena vsa sam, zakaj je on le-tu ditece taku imenoval inu pravi:

»De njegovu gospostvu veliku bode inu tiga myru oben konec, na Davidovim stollu inu na njegovim krajlestvi, de je on perpravi inu močnu stury, s pravdo inu s pravico, od le-tiga čassa do vekoma.«²⁵⁰⁶

CC 3 Takova

2505| Oče večnosti.

Teh karsčenikov izkušnja.

VI. Myrovni viuda.

2506| Iz 9,6.

Izlaga tiga evangelia

Christus svoje
kraljevstvu nareja
inu regira tukaj
na zemli s to bessedo.

2507| Iz 9,6.

Takova šest imena spričajo, kaj za eno službo le-tu dejte na zemli bode pelalu inu kaj onu bode z nami opravilu. Zatu, pravi on, njegovu gospostvu veliku bode. Nikar le, de se veliku ludy k le-timu ditecu bode našlu inu njegove gnade bodo pegerovali, temuč de onu tudi ima enu večnu krajlevstvu biti, v katerim myru inu vsiga dobriga vekoma nikuli več nejma mancati. Takovu se začne le-tukaj na zemli, skuzi to bessédo inu to vero ali v unim lebni je my bodemo počutili inu taku v rokah imejli, kakor nam ta besséda zdaj naprej pravi inu je my verujemo. Kakor ta prerok lipu na znainje da, v tém, ker on pravi: »Tu ditece bode svoje krajlevstvu perpravilu s pravdo inu je bode močnu sturilu s pravico.«²⁵⁰⁷ Zakaj oba takova štuka morajo le-tukaj na zemli iiti inu skuzi to bessédo inu to vero opravlena biti, kakor Christus pravi, Luce na puslednim capituli: »Christus more terpejti inu gori vstati od teh mertvih, na tretji dan inu pustit pridigovati v njegovim imeni, pokuro inu odpusčainje teh greihov, mej vsemi folki.«²⁵⁰⁸

2508| Lk 24,46–47.

Koku Christus svojo
prauo per vernih
rovna. Pravda.

Zakaj ta bessédica, pravda, se ne pravi družiga ništer, kakor ta pokurska pridiga, de skuzi ta evangelium ta Sveti Duh ta svejt svary, za tiga greiha volo, de on na tiga Synu Božjiga ne veruje. Prity za tiga volo to večno smért, vsem tem, kateri v takovi neveri ostanajo. Takova pridiga stury slaba, prestrašena serca, katera svoje greihe spoznajo inu se Božyga serda boye, tu je ta prava sodba. Tukaj tedaj pride, de ludje nikar v greihih naprej ne gredo, temuč žalost inu grevingo nad nymi imajo inu mislio, koku bi ony naprej mogli brumniši biti. Skuzi tu naredy GOSPUĐ Christus svoje krajlevstvu gori, zakaj skuzi to pridigo bode njemu ta pot perpravlen, de ta serca njega vessela bodo, so lačna inu žeina po tej pravici inu s celim sercem tu vesselu selstvu od le-tiga diteca gori vzamejo.

Pravica.

2509| Rim 4,7–8.

Gdi je uže takova sodba, taku ima tudi dajle priti, de kadar se tu krajlevstvu Christusevu tukaj začne, de onu naprej bo močnu sturjenu s pravico. Zakaj greihe spoznati inu si nje pustit žal biti, tu ga ne bode opravilu, onu je stuprov ta pervi lučaj sturjen inu kakor se pravi, ta pervi kamen položen. Tu pak dokojnia tu začetu zidainje, de se nam pravica pergody ali dujde, tu je, kakor tu Paulus sam izlaga, Rom 4.²⁵⁰⁹ odpusčainje teh greihov. Zakaj le-tukaj na zemli ne bodemo sicer k obeni pravici prišli, aku lih ty karsčeniki začnejo inu se vadio v pravi pokorsčini pruti Bogu, taku je tu vsaj ena slaba inu nečista pokorsčina, ker silnu veliku nepokorsčine inu greiha vmeis teče ali de my, skuzi Christusa odpusčainje teh greihov imamo, tu je tu, skuzi kateru my bomo obderžani.

Verni imajo greih
inu Zludia od sebe
goniti.

2510| Jn 16,11.

Verni imajo od dan
do dne brumniši biti,
greihe moriti.

Gdj je uže takova pravica, de ludje odpusčainje teh greihov skuzi Christusa verujo, tukaj ima tedaj priti, kakor smo my ozgoraj v ti historji z Gedeonom slišali, de my za témi pobyenimi inu premaganimi sovražniki hitimo, nje podimo nje rupamo inu cilu nje zadavimo, tu je, my se imamo v svetim lebni deržati inu se timu greihu inu Hudiču nikar pustit gnati inu voditi, kakor se ta sveit pusty gnati inu pelati, temuč vejdi, de oba, greih inu Hudič, sta skuzi Christusa premagana inu v beh pognana. Ia, (kakor Ioannes na 16. cap.²⁵¹⁰ pravi) de je ta Hudič uže obsojen. Zatu se my imamo z močnim sercom, takovimu sovražniku zupar postaviti, njemu se nikar uganiti ni ga slušati, taku hoče Bug s svojem Duhom per nas prebivati inu nam tiga sovražnika popolnoma pomagat pobyti, de taku prejd inu prejd le-ta dva štuka pravda inu pravica vkupe imata reči. Ta vera nejma na odpusčainju téh greihov cbiuvlati inu ima vsaj vselej ta pravda ali ta pokura vkupe jiti, de se my v Božjim strahu deržimo inu se v Božyh zapuvidah vadimo inu ta greih od dan do dne morimo inu ga podimo, kakor je Gedeonov folk te sovražnike, kateri so bily od tiga GOSPUĐA pobieni, podyl inu so nje h puslednimu popolnoma na Iordanu premogli. Taku bode

na s. Stephana dan.

bode le-tiga diteca krajlestvu skuzi pravdo perpravlenu inu skuzi pravico močnu sturjenu, od le-tiga čassa, noter do vekoma. Zakaj za le-tiga potelesniga lebna volo onu nej začetu, my imamo tudi od tiga potelesniga k večnimu priti. Tu nam daj vsem naš lubi GOSPUJ Jezus, tu čudnu dete, naš svejtnik, muč, iunak, večni Oča inu myrovni viuda, amen.

NA S. STEPHANA DAN,

HISTORIA ACTOR. NA VI.
CAP. INU NA VII.²⁵¹¹

2511| Apostolska dela 6 in 7.

V Teh istih dneh, kadar je jogrov veliku postajalu, je enu mermrainje vstalu mei Gerki čez Ebreerje, zatu, kir so nyh vduve bile pregledane, v tej vsakdajni streigi. Tedaj so ty dvanaist množico teh iogrov vkup poklicali inu so djali: »Onu se ne spodobi, de my Božjo bessedo zapustimo inu k mizi služimo. Zatu vy, lubi bratje, gledajte mej sabo po sedem možeh, kateri imajo en dober glas inu so polni svetiga Duha inu modrusti, katere my moramo postaviti k le-tej potrebi: My pak hočemo fliss perložiti k molitvi inu službi te besséde.« Inu le-ta besséda je vsej množici dobru dopadla inu so Stephana izvoliti, eniga moža, polniga vere inu svetiga Duha inu Philippa, inu Prohora inu Nikanora inu Timona inu Parmenona inu Niklauša od Antiochie, kir se je bil pojubil. Le-te so ony pred apostole postavili inu so molili inu so roke na nje polužili. Inu Božja besseda je rasla inu teh iogrov čislu je silnu veliku postajalu v Ieruzalemu: Tudi velik

Izlaga tiga evangelia

liku farjev je bilu veri pokornih. Stephanus pak poln vere inu močy, je delal čudessa inu velike caihne mej ludmy, tedaj, so eni gori vstali od te šule, kir se imenuje teh libertinerjov²⁵¹² inu Cyrenenserjev²⁵¹³ inu Alexandrinerjev inu teh, kir so bily iz Cilicije²⁵¹⁴ inu Azje inu so se s Štephanom izvprašovali inu ony ne-iso mogli zupar stati njegovi modrusti inu timu Duhu, kateri je govuril. Tedaj so ony nastavili ene može, ty so djali: »My smo njega slišali, de je šentuječe besséde govuril zupar Moizessa inu Boga.« Inu ony so gori perpravili ta gmain folk inu te staríše inu pissarje inu so stopili k njemu inu so ga so vso sylo popadli inu so ga pred svit pelali inu so postavili falš priče naprej, te so djale: »Le-ta človik neneha šentuječe besséde govoriti zupar le-tu svetu meistu inu zupar postavo. Zakaj my smo slišali, de je on djal, de Jezus Nazarenski, bo le-tu meistu rezdjat inu te šege, katere je nam Moizes dal, premeinil.« Inu vsi so v njega gledali, kir so v tim svejtu sideli inu so vidili njega obličje, kakor eniga angela obličje.²⁵¹⁵

Natu je viši far djal: »Je li je timu taku?« On pak je djal: »Lubi bratje inu očeti, poslušajte.²⁵¹⁶ Naši očeti so imejli utto tiga pričovainja v pusčavi, kakor je on nym tu bil postavil, ker je k Moizessu govuril, de bi je on imel sturiti, po tem furmi, kateri je vidil, to isto so naši očeti tudi gori vzeli inu so jo pernesli z Iosuom, v to deželo, katero so ajdje iméli, katere je GOSPUD vun izpahnil, pred obličjem naših Očetov, noter do Davidoviga čassa: ta isti je gnado našal per Bugi inu je prossil, de bi on mogel najti eno utto Iacobovimu Bogu, Salomon pak je njemu scimpral eno hišo. Ta narviši pak ne prebiva v templih, kir so z rokami sturjeni, kakor prerok pravi: »Nebu je moj stol inu zemlja je moj h nug pod nožje, kaj hočte tedaj meni za eno hišo zydati, pravi GOSPUD, ali kateru je tu meistu mojga počivainja? Nej li moja roka tu vse sturila?« Vy terdovratni inu neobrezani, na serci inu na ušessih, vy vselej svetimu Duhu zupar stojte, kakor vaši Očeti, taku tudi vy. kateriga teh prerokov nejso vaši Očeti pregainali? Inu so je

morili,

2512| Osvobojencev.

2513| Circencev.

2514| Kilikije. Gr. Kilikija, današnja pokrajina Çukurova v Mali Aziji.

2515| Apd 6,1–15.

2516| Apd 7,1–2.

na s. Stephana dan.

*morili, kir so poprej oznanjovali tiga pravičniga prihod, kate-
riga ste uže vy feratarji inu ubojniki postali. Vy ste postavo
prejeli, skuzi naredbo teh angelov inu jo neiste deržali.« Kadar
so ony le-tu slišali, je nym šlu skuzi serce inu so s zobmy škripa-
li čez njega. Ker je on pak svetiga Duha poln bil, je ravnu v
nebu pogledal inu je vidil Božjo čast inu Jezusa stoječiga na
desnici Božji inu je djal: »Pole, jest vidim nebu odpertu inu
Synu tiga člověka stoječiga na desnici Božji.« Ony so pak glasnu
vpyli inu so zatiskali svoja ušessa inu so vsi k mallu nad njega
buknili inu so ga vunkaj pahnilo iz mésta inu so ga s kamenjem
possuli. Inu priče so svoj gvant polužile k nogam eniga hlapčiča,
katerimu je bilu ime Saulus. Inu ony so Stephana s kameinjom
possipovali, kateri je klical inu djal: »GOSPUD Jezus vzami
moj Duh gori.« Inu on je doli pokleknil inu je glasnu vpill:
»GOSPUD, ne za derži nym le-tiga greiha.« Inu kadar je le-
-tu bil izrekal, je zaspal.²⁵¹⁷*

2517| Apd 7,44–60.

U je cilu ena leipa historia, sicer bi ne bil ta evangelist taku
veliku besséd od nje sturil, ona služi pak narveč h timu, de
my v njej imamo viditi inu se vučiti, nerpoprei, koku tém
karsčénikom ali tej cerkvi le-tukaj na zemli gre, de ony pre-
gaineni inu za tiga spoznainja volo umorjeni bodo. H drugi-
mu, kaj je inu ima v takovim pregainanju nje trošt inu v upai-
nje biti inu s čym ony tiga GOSPUDA Christusa, svoje vere inu spoznainja,
za kateriga ony morajo terpejti, uživejo. Kateri se takoviga iz te historje vučy,
ta more potle dobru inu gvišnu vejđiti, kakovu je našiga GOSPUDA Chris-
tusa krajlestvu. De pak takova leipa historia s tém buile bi mogla od ludi
zapopadena inu ohranena biti, taku jo hočmo v try štuke rezdiliti, kakor ta
evangelist to historio tudi sam dily. Inu nerpoprej od službe inu lebna s.
Stephana. Potle od njegoviga pregainainja, kaj so njega dolžili inu koku se je
on odgovoril. Inu h puslednimu od njegoviga ločeinja ali smerti, govoriti.

Le-ta historia pravi
inu vuči, koku vernim
na sveitu gre.

Od službe inu lebna s. Stephana, da ta evangelist dva štuka na znanje. Ta
pervi, de je on en flegar te almožne bil. Ta drugi, de je on poln vere inu Sve-
tiga Duha bil, je čudessa inu velike caihne mej folkom sturil inu te Iude zupar
sebe rezdražil, de so se ony zupar njega stavili inu falš priče zupar njega go-
vurill zakaj kadar je ta evangelium pervič v Ieruzalemu bil pridigovan inu se
je od dan do dne tu čislu teh vernih gmeralu, pravi s. Lucas ozgoraj v tém
četertim kapituli, de je vseh vernih enu serce inu duša bila inu obeden od
svojga blaga nej djal, de bi njegovu bilu, temuč so vse gmain ali vkup imejli.²⁵¹⁸
Kateri je pak nyve inu hiše imel, te so ony prodajeli inu so te denarje od tiga
prodaniga blaga, tem apostolom k nogam polagali, ty so potle enimu vsaka-
terimu dali, kar je njemu potřeba bilu.²⁵¹⁹

S. Stephan en almožne
flegar.

2518| Apd 4,32.

Gmainšafft
ali podileinje
teh svetnikov.

2519| Apd 4,33–35.

Kadar je uže tu kardellu preveliku inu tiga rovnainja preveč hotelu biti, se je
le-ta nesporednost pergodila, de je v tém vunkaj dajeinju nekaterih bilu pozab-
DD lenu

Izlaga tiga evangelia

blenu inu so ty apostoli s tem vun dileinjem te almožne tulikain k opravili zadubili, de ony per tém timu pridigovainju nejsa mogli strejči, zatu kadar je na pridigovainju več ležalu, so ony timu istimu streigli inu postavili sedem bogaboječih poštenih mož, kateri bi se imejli takove službe podstopiti inu tej gmaini z jédjo inu s pytjem streiči inu naprej stati. Mej témi je bil Stephanus ta narimenitiši, ta se je pustil h takovi službi postaviti, de bi tu pridigarstvu s tem več moglu naprej jiti inu tem karsčenikom s tem bujle služenu biti.

Takov exempel so ty widertaufferji silnu vissoku gnali inu ne hote teh za karsčenike štemati, katerj kaj lastniga ohranio inu nikar vsiga gmain nej-majo. Ali nerpopej prepriča nje tu S. Pismu samu, de iz takoviga exempla nejma nihče obene zapuvidi delati, ne tyh ludy h timu syliti ali permorovati. Zakaj ravnu h timu istimu čassu, kadar je takovu naprej vzetje začelu biti, pravi Petrus ta apostol k Ananju²⁵²⁰, ti bi bil tvojo nyvo dobru mogel shraniti, kadar si ti njo imel inu kadar je ona prodana bila, taku je ona tudi v tvoji oblasti bila.²⁵²¹ Tukaj je ja očytu spričanu de nihče h takovimu prodajainju inu v gmain skladainju, nej bil permorovan. Kateri je tu pak sam od sebe prez ukazovainja inu v téj mainingi sturil, de je on v tej farlikosti tiga pregainanja, kateriga so si ony vsak dan morali vzvejsti biti, tem ubozim ludem taku hotel podiliti, timu ga nihče nej branil, zakaj onu je ja enu dobru dellu inu se je moglu ta isti krat dobru terpejti, ker je teh mlaišev še malu bilu inu so bily vsi tiga svetiga Duha prejeli, de se nihče obene nezveisčine nej bal ali v skerbi bil, zdaj onu vse gre zmeišanu inu je ta vegši deil takove misli, de bi on raiši hotel svoj užytek od družih ludy imejti, kakor de bi on hotel sam delati inu s svojemi rokami kaj pošteniga opravlati. Tukaj bi takova gmainšafft ali podilenje k svej nesreči urzah dalu, mej takovimi zanikernimi hudimi ludmy, katerih prez tiga nihče ne more k dellu perpraviti inu od tiga nespodobniga petlainja odvernyti.

Inu tu je ta urzah, de je takova ordninga tudi v Ieruzalemi morala nehati, kadar je tu kar dellu preveliku postal. Zakaj kadar bi je ony dajle bili hoteli taku deržati, taku bi tu hišein je ne bilu moglu ostati. Urzah, gdj je žena inu otroci, tu ne more ena gmainšafft, temuč ena lastyna s tem blagum biti, sicer bi se vsa žlaht nesporednost pergodyla. Zatu ti apostoli takove gmainšaffti ali gmain vkup skladainja na družih meistih nigdir neiso postavili. V tém mejstu Korintu so ja tudi karsčeniki bily, ali tukaj se vidi, kadar so ony vkupe prišli, de je en vsakateri svojo lastno mizo inu jejd imel, takoviga Paulus nej svaril, ali on je nje svaril zatu, de nikar doma ne jejd inu te uboge sramotee. Inu kaj bi potreba bilu eniga sussebniga opominainja pruti tem bogatim, de bi ony rady imejli dajati inu pomagati, kadar bi bila takova gmainšaft cilu skuzi zapovédana inu gori narejena?

Zatu je tu ena velika zmota na teh widertauferyh, de ony takovo gmainšaft potrebno delajo inu zapovedujo, de bi njo en vsakateri imel deržati. Tar vsaj ta evangelium nej en takov vuk, kateri bi kaj v tém regimentu inu hišeinju preménoval. Oba stanuva pusty on ostati inu vučy, koku my k od pusčainju teh greihov inu k večnimu lebnu moramo priti inu ne hoče ne hišeinja ni regimenta skuzi takov vuk restreti. Nu taku je pak veideče inu pred očyma, de bi takovi stanuvi ne mogli obstati kadar bi hoteli vse gmain sturiti inu imejti. Ty karsčeniki pak imajo eno drugo gmainšaft inu podilenje, per katere se imajo ony pustit ostati inu nym nikar več nakladati, od te pridiguje Ioannes Luc. 3. »Kateri dvej sukny ima, ta daj timu eno, kateri obene nejma inu kateri špižo ima, ta tudi taku sturi.«²⁵²² Inu Christus, daj enimu vsakaterimu, kateri tebe prossi. Zakaj h timu je en karsčenik pervezan, de ima pomagati, ker more ali vsaj de ta regula ali vuk s. Paula ostane, 2. Corinth. 8, de nikar drugi pokoj imajo inu my nadlugo,

Vvidertaufferji so veliki zmoti.

2520| Hananiju.

2521| Apd 5,3–4.

Gmainšafft ali podileinje ali vkup skladainje tiga blaga nej zapovedanu bilu.

Tu gmain vkup skladainje tiga blaga se ne more terpejti.

Evangelium pusty purgarsko ordningo ostati.

Kaj za eno gmainšafft ali podileinje tiga blaga mei temi karsčeniki ima biti.

2522| Lk 3,11.

na s. Stephana dan.

nadlugo, temuč naša obilnost, ima teh drugih potrebi služiti, tu je, kir je prava potreba inu nikar linoba ali neflissnu hišeinje inu ti prez škode v takovi potrebi moreš pomagati, tukaj si ti dolžan pomagati, zakaj mnogoteri bi rad dal, kadar bi imel.²⁵²³ Mnogoteri bi se mogel dobru živiti, ali on nehoče delati, preveliku sadei inu zalotruje, takovim ludem se nejma pomagati, ony se s tem le huiši sture inu se vadio h petlainju.

Zatiga volo nei tu ta majninga, de bi se takov exempel te perve cerkve hotel potreban delati inu se ty karsčeniki h takovi gmainsafti imejli permorovati, temuč per tem ima ostati, de en karsčenik timu drugimu ima pomagati, gdi on prez svoje škode more. Zakaj tiga ne hoče naš GOSPUD Bug imejti, de bi ti enimu petlarju imel pomagati, sam sebe pak inu tvoje otroke h petlerjem sturiti. Onu se pravi, kakor Paulus govory: »Non ut alijs remissio sit, vobis autem molestia.«²⁵²⁴

V le-tej reiči pak, je le-ta historia nucna inu dobra, de se teh apostolov exempel dobru spomisli inu iz te se vučy, kakovi ludje se h takovi službi imajo postaviti inu izvoliti, h kateri se je sveti Stephan pustil nučati, zakaj le-tukaj pravio ty apostoli: »Pogledajte mej vami po sedem možeh, kateri enu dobru ime ali sloveinje imajo inu so polni svetiga Duha inu modrusti.«²⁵²⁵ Enu dobru ime ali sloveinje inu glass imeti se pravi, de se je éden poprej v ričeh poštnu inu prez tadla ali zvarra deržal. De eden nikar, kakor ta svejt zdaj v navadi ima, sramotnu je lakomnoval, ali nepridnu z denarmi inu z blagom okuli hodil inu preveč zadial. Zakaj takovi ludje h timu ne slišio, de bi ony imejli s ptujemi denary okuli hoditi inu drugim naprei stati. Ta lakomnost take zapela, de ony k sebi grabio, kar nerveč mogo inu kadar so tiga prangainja inu žlahtniga lebna navajeni inu ptuje blagu v svojej oblasti imajo, taku se tudi vidi, koku se onu gody, zatu je potreba, de se nerpoprei na tu sloveinje glass ali hvalo merkainje ima, aku so se takovi ludje poprej v nyh lastnim djainju inu rovnanju dobru ali hudu zaderžali.

Potle sliši ta Sveti Duh tudi h timu, zakaj kadar se sicer ludje po Božji bessédi ne vejdo zaderžati inu sami sebe regirati, taku bi mogli denarji lotre sturiti, aku so ony lih poprej brumni inu pošteni bily. Zakaj tiga S. Duha imejti, družiga ništer nej, temuč de si ti en karsčenik, Božjo bessédo za lubu imaš, rad poslušáš, tvoj leben po te isti rovnaš inu se v dobru veisti derziš, takovu vse so tiga svetiga Duha della inu saduvi, iz katerih potle več zraste, kakor k Galatarjem na petim capituli stoji.²⁵²⁶

Nu taku pak more dobru obuje biti, de gdu enu dobru ime inu tiga Svetiga Duha ima inu vener h takovi službi nej umejtaln inu priden. Zatu ony pravio, takovi ludje imajo tudi modri biti, kateri eno umejtnost inu vajejnje imajo, kakor se vidi, eden je umejtalniši k hišeinju, kakor ta drugi, de zna svoje reiči s pridom rovnati inu opraviti, de h pravimu čassu vej inu umei kupiti inu s svejtom noterkupuje, kateru en drugi s škodo stury. Taku hoče uže takova služba izkušene inu vajene, brumne, umeitalne inu zastopne ludy imejti, aku ona ima drugači s pridom inu z nucom inu prov opravlena biti. Leni, utraglivi, nemarni, neumejtalni ludje ništer ne velajo h timu, ty bi dobru mogli v enim lejtju tulikain zadjati, s katerim bi en drugi umeitalni inu modri dvei ali try leita dobru hišil inu gospodaril.

Kadar uže ty apostoli takove ludy imajo, kateri so pošteni, bogaboječi inu h takovi oblasti inu opravilu umejtalni, pride ta gmaina inu postavi nje pred te apostole, ony pak, ty apostoli, molio inu polože te roke na nje. Tu je uže tudi en cilu potreben štuk. Zakaj my je izkussimo, de človeska modrost inu umejtnost tiga nikar ne stury, onu more Božji žegen per tem biti inu ta tek h timu dati, takoviga imamo my skuzi molitov yskati, sicer bi dobru prez tiga moglu se zgoditi, de ty narumejtalniši, narneumeitalniši rovnajo inu to narvegšo škodo sture.

DD 2

De

2523| 2 Kor 8,12–15.

2524| »Ne gre namreč za to, da bi drugi dosegli olajšanje, vi pa bi živeli v stiski. Za enakost gre.« 2 Kor 8,13.

Kaj k enimu almožne flegarju sliši.

I.
Enu dobru sloveinje ali ime.

2525| Apd 6,3.

II.
Ta Sveti Duh.

2526| Gal 5,16–26.

III.
Modrost.

III.
Gmain zaprošnja.

Izlaga tiga evangelia

De uže ty lubi apostoli tulikain flissa na le-to službo nalože, kateri z risnico molio inu te roke na te izvolene polože, takovu vse je enu znameinje, de le-tu opravilu ali oskerbleinje tiga gmain cerkovniga blaga ali te almožne, nej enu žleht opravilu inu služba, zakaj kaj bi sicer potreba bilu eniga takoviga flissa s takovimi ludmy? Dobru je onu rejs, tu pridigarstvu je vissokeiše inu več, zakaj skuzi tu istu pomaga Bug nikar timu telessu z jejdjo inu s pytjem, k le-timu potelesnimu lebnu, temuč on pomaga tej duši, zupar greih inu to večno smert, ampak po tem pridigarstvu, nej v tej cerkvi obene vissokeiši službe, kakor le-tu opravilu inu oskerbleinje, de se s tém cerkovnim blagum prov inu pošteno okuli hodi, de tém ubozim karsčenikom, kateri svojga užytka nemogo sami šaffati inu zadobiti, bode pomaganu, de ony nikar nadluge inu pomankainja ne terpe.

Zatu je ta Hudič takovi službi tudi sovraž inu se izkuša rad per vseh stanuvih, de ony s tem cerkovnim blagum inu gmain almožno, cilu nezveistu okuli hodio. Veliki gospudje hišio s tem cerkovnim blagum, de bi dobru bujle drugači imejli hišiti inu okuli hoditi. Kakor je (Bogu se smili) preveč na dnevi, de bi imejli veliku flissigiš inu volneiši biti, cerkovne služabnike inu šule gori deržati inu sčititi, kakor je ony sture. Zakaj naši stariši so bogatu h timu dajali inu so mislili to Božjo službo s takim obilnim dajajnem gori deržati. Ali onu je nym na tem falylu, de od Božje službe neiso vejdi-li, kakor my uže vejmo inu ne hočmo vener h timu ništer dati ni pustit dujti, kar je od družih danu inu ferordnanu, je hočmo sami shraniti inu v naš lastan prid obrniti. Taku purgarji inu kmetiči, kar bi ony svojem farmoštrom imejli vošiti inu dati, se vidi, koku se onu nezvejstu stury inu zgody, en vsakateri bi hotel še raiši vzeti, zatu gre tudi (kakor ta prerok Malahias prity)²⁵²⁷ Božji serd taku očitju, de en vsakateri, ty veliki gospudje ravnu taku dobru, kakor purgarji inu kmetiči, per takovim blagei h petlarjem postano. Tu bi se še moglu terpejti, kadar bi nikar ta jamer na tem ne vissil, de vmej teim šule inu cerkve bi ne padle inu ty ubozi ludje cilu mej tem zamujeni ne bily.

2527| Mal 1,6–8,12–14.

I.
Komu duhovnu
blagu sliši.

Tu je pak tiga Hudiča velika kunst, ta dobru vidi, kam onu h puslednimu ima priti. Za tiga volo bi onu dobru potreba bilu, de bi vuelikih viudstvih inu meistih, ja tudi vu eni vsakateri vassi, veliku Stephanov bilu, kateri bi se takove službe prov zveistu inu z risnico an vzeli inu bi s tem cerkovnim blagum prov okuli hodili, kateri bi nikar na svoj prid, nuc inu lakomnost, temuč na te gledali, katerim takovu blagu za pravice volo sliši, kakor so, nerpoprei, kateri tej cerkvi v tej bessédi morajo služiti inu za svoje službe volo svojmu lastnimu rovnainju nemogo streiči. Inu potle ty ubogi karsčeniki, kateri za boleznj ali za druge nadluge volo, svojga užytka si ne mogo šaffati ali zadobiti. Item, h tretimu, fain, umejtalni, mladi hlapčiči, kateri so k študirainju ali k vučainju pridni inu obene pomuči nejmajo.

II.
Zakaj ty Iudje s.
Stephana pregainajo.

Taku je tu pomankainje na tém, de my nikar ludy nejmamo, kateri h takovimu opravilu ali oskerblenju slišio, pošteni, Boga boječi inu umejtalni ludje, sicer bi onu dobru drugači moralu ijti. Tu je uže tu pervu od tiga s. Stephana lebna, kateri se je tej Cerkvi k službi podal inu tem karsčenikom streigil, z ieidio inu s pytiem, de so s tem flissigiš tej bessédi inu molitvi mogli streiči. Za takove službe volo bi on od teh Iudov dobru bil z myrom ostal. Ali s. Lucas melda dajle od njega, de je poln vere inu močy bil inu je čudessa inu velike caihne mej folkom sturil. Nu pak je tu gvišnu, de je takove caihne Bug pustil zgoditi, kakor Marci na puslednim stoji, to bessédo s temi poterditi.²⁵²⁸ Taku tiga svetiga Stephana caihni inu della tu zvišao, de on svojo vero nej skrival ni zaderžal, temuč fray inu očitju spoznal inu od GOSPUDA Christusa Jezusa pridi-

2528| Mr 16,20.

na s. Stephana dan.

pridigoval. Le-tu ga je perpravilu, de njega ty Iudje nemogo terpejti, temuč se njega s sylo lotio, njega popadejo inu pred gosposčino vleičejo.

Tu stoji nam le-tukaj k exemplu, de se my per tem vučimo našo vero spoznati inu Christusa z našim spoznainjem očitu pred temi ludmy poštovati, taku ne bode falilu, ta Hudič bode nekatere obudil, kateri tebe bodo dosti truda sturili inu vso nesrečo perpravili, zatu se moreš na takovo farlikost inu nesrečo perpraviti inu orožiti, iz tiga drugači ne bode. Zakaj my karsčenički nejmamo naše vere inu spoznanja h timu užyti, de bi hoteli veliki gospudje inu s tem bogati biti, temuč tellu inu leben inu kar imamo, moramo my v nežihrost inu v zgubo postaviti inu tiga si cilu uzveisti biti, ta svejt ne bode nas v myru inu v pokoj pustil, kakor se le-tukaj na Stephanu vidi, timu težku dej, de ty libertinerji, Kyrenerji, Alexandrerji inu drugi Christusa šentuju inu njega nehote pustiti Božjiga Synu bitj, obtu se on pruti nym postavi, se ž nymi prepyra inu disputira, spomislioč, de kir je en karsčenik, se njemu hoče spodobiti, Christusu, njegovo čast brani inu odtetti inu stury takovu s takim aifrom, de ony koker slišimo njegovi modrusti inu timu Duhu, iz kateriga on govory, nemogo zupar stati. Ali koku njemu nad tem gre? Mi slišimo de ty Iudje, so nekatere može nastavili, ty so djali: »My smo njega slišali šentujuče bessede govoriti, zupar Moizessa inu zupar Boga inu so ta folk nadrastili inu te stariše inu te pissarje, ty so tjakaj stopyli inu so njega tjakaj makatali inu cjazili inu pred ta svit pelali«²⁵²⁹, tu ima ta Sveti Stephan od tiga, de on ne more terpejti, de se od Christusa hudu govory inu misli, onu se njemu drugači ne hoče spodobiti, temuč de more svojga GOSPUDA čast branyti, glihi viži nam (Bogu hvala) na ta današni dan tudi gre s tem papežom inu ž njegovo družbo, kadar pak tu obenu hudu temuč enu dobru znamine je, imamo my zatu Boga hvaliti.

Nu, mi slišimo de s. Lucaš v ti historji pravi: De so ty Iudje zuper s. Stephana falš priče gori postavili.²⁵³⁰ Zakaj le-taku se vselej zgody, de ty sovražniki tiga evangelia s to risnico tem karsčenikom ništer ne mogo dobiti, zatu se ony nyh z lažami morajo lotyti, tiga svetiga Stephana so ony dolžili, on bi bil zupar Moizessa inu zupar Boga šentuječe besséde govuril, ali s. Stephan nym tiga ne obstoy, zakaj kar je on od Moizessa deržal inu od Buga veroval, pričuje njegova odgovor zadosti, zatu on takovo tožbo na njegove zuparnike oberne inu perpravi inu dolžy nje, de so ony inu nyh Očeti ravnu taku malu Moizessa, kakor Boga slušali, de se iz te historie lipu more viditi, de so ty višy farji, farizeerji inu Iudie, s teim svetim Stephanom okuli hodili, kakor z našim GOSPUDOM Christusom inu kakor na ta današni dan ty papežniki z nami okuli hodio. Kadar my pridigujemo, Christus je ta vissoku vrejndi zacrament, svoj testament, nikar za tiga volo gori postavil, de bi se imel, (kakor ty papežniki v navadi imajo) gori vzdigovati, okuli nossiti, zapyrati inu taku moliti, temuč de bi ga ludje imejli jeisti inu pyti inu tiga GOSPUDA smert oznaniovati, tu je, de se ludje imajo njegoviga terpleinja inu plačila za naše greihe troštati, taku ony križe, my ništer od zacramenta ne deržimo inu ga nepoštujemo. Kadar my pridigujemo, za te greihe služi le ta edini offer našiga lubiga GOSPUDA Christusa, s témi delli se ne bode ta narmanši greih mogel plačati, taku ony vpyejo, my prepovedujemo dobra della inu damo urzah h timu, de en vsakteri stury, kar se njemu lušta. Za kaj aku se z dobrimi delli tu nebu nikar ne zasluži, taku se s hudimi delli ta pakal ne more zaslužiti, etc. Tukaj se najdejo vsi papežniki, kakor falš priče, kateri takovu od nas očitu ali prez risnice vun dajo inu opravljajo.

Taku je onu timu svetimu Stephanu tudi šlu, ta je ta vuk od odpusčainja teh grejhov pelal, kakor ga (Bogu hvala) my pelamo inu je djal: S to postavo je

DD 3 onu

Tu spoznainje obudy pregainanje.

Verni ne teim svejtu te vere ne viživajo.

2529| Apd 6,11–12.

Falš priče zupar s. Stephana.

2530| Apd 6,13.

Papežniki hodio s temi karsčeniki okuli kakor ty Iudje s tem s. Stephanom.

Izlaga tiga evangelia

2531 Apd 7,54.	S. Stephan iudovske službe nazai stavi.	onu zgublenu, de bi ludje hoteli ž njo v nebu priti, Bug je nej zatu dal, kateri v nebu pegeruje, ta more nekai vissokeišiga inu vegšiga imejti, kakor Moizessa inu vseh svetnikov della, le-to pridigo so ony izlagali, kakor de bi on Moizessa šentoval. Taku kadar je on Christusu pričovainje dal, de je Božji Syn inu v njegovim imeni čudessa delal, le-tu so ony enu Boga šentovainje imenovali. Susseb pak neiso mogli terpejti, de je on taku malu od templu inu od te stare Božje službe deržal inu pritul, aku ony ne bodo Moizessa pustili inu Christusa ne bodo gori vzeli, taku tempel, Božja služba, končanu inu zatrenu bode, takovu so ony nikar le za eno kletvo inu šentovanje zuper Boga inu tiga templu, temuč tudi za eno puntarsko pridigo deržali inu se zatu teim več inu sylneiši njemu zuperstavili. ²⁵³¹
2532 Apd 7,55.	Teh vernih trošt zuper tu krivu zatoženje.	Zatiga volo se my takoviga nespodobniga obdolžeinja na ta današni dan neimamo tožyti, ta Hudič ta ne zna družiga ništer kakor lagati inu kar je prov inu dobru govorjenu, preoberniti inu na tu narhuiše izlagati. Takovo kunšt imajo ty papežniki od njega, zatu ony šentujo ta s. evangelium inu govore na tu narhuiše od teh pravih pridigarjev. Tiga se my moramo navaditi inu čakati, dokler Bug pride inu pokaže, aku ony so risnico govurili ali so lagali inu mej tém moramo zadosti imejti, de my s tem lubim Stephanom tu pričovainje naše visty imamo, de bi my ne hoteli radi Boga šentovati, ali te ludy krivu vučiti inu zapelovati. Per taki dobri veisti se bode en trošt našal, od kateriga ta historja le-tukaj melda, de Stephanus v nebu gori gleda inu vidi tukaj to čast Božjo inu Jezusa njegoviga Synu na desnici Božji. ²⁵³² On, ta Sveti Stephan, je bil tudi en človik inu človesku messu inu kry imel, kadar bi onu prez tiga Svetiga Duha bilu, taku bi se on bil pustil pregovoriti, kir je vidil, de so ty viši farji, farizei inu ta cejli folk tukaj stali inu so njegov vuk od Christusa za kecaryo deržali inu ferdamnali. Zakaj takova izkušnjana ²⁵³³ se prez Svetiga Duha ne more premoči. Ampak v tejm, kir so ty Iudje narbritkeiši njemu zuperstali inu s. Stephan zdaj za takoviga spoznanja inu vuka volo, je imel umreiti, vidi on Christusa na desnici Božji stoječiga, kateriga so ty viši farji, farizeerji inu vus folk zatu deržali, de bi sedil cilu ozdolaj v pakli.
2533 Izkušnjava.	S. Stephan vidi Christusa.	Le-to prikazen Christusa, je s. Stephan s potelesnimi ocyma vidil, my ga potelesnu ne vidimo, ali v tej bessédi ga my tudi (Bogu hvala) vidimo. Zatu my deržimo na takovim vukovi inu pustimo te papežnike se zlobyti, kryčati, lagati, lovyti, moryti, kakor ony hote, tu nas ima malu kumrati, kakor Christus oblubuje, njegov Duh ima per nas biti, nas troštati inu poterditi, de my v njemu vse vesselje inu trošt imamo imejti inu poleg tiga tudi našo reič taku na dan perpraviti, de se more viditi inu zastopiti, de nikar my ne govorimo, temuč de ta Duh Božji skuzi nas govorij, Marci na 13. ²⁵³⁴ Kakor my na s. Stephanu le-tukaj slišimo, de on eno takovo silno odgovor stury, na teh Iudov falš tožbo inu spriča, de ta tempel v Ieruzalemi nej ena takova Božja hiša, de bi on bil na to isto pervezan inu de bi ta tempel za teh Iudov greihov volo ne imel ali mogel zatren inu končan biti. Zakaj tukaj on spriča, de je Bug mei svojem folkom prebival, naj si obene takove hiše nej imel, Zakaj onu je njo stuprov Salomon, ta syn Davidov sezydal. Item, kadar je takova hiša že stala inu je v svojej vreidnusti bila deržana, h timu času Ezechievim, pravi Bug skuzi ta usta Ezajava: »Tu nebu je moj stol inu ta zemlja mojih nug podnužje, kaj vy tedaj meni hoče za eno hišo zydati?« ²⁵³⁵
2534 Mr 13,11.	S. Stephan je s telesnimi očyma Jezusa vidil, my pak le z duhovskimi.	Kadar pak ty Iudje taku terdnu na svojej mainingi so obstali inu taku sylnu s teim templom inu svojemi Božymi službami zuper Christusa inu njegovo besedo tručali inu offertovali, natu je s. Stephan nje ostru svaril inu nje imenoval terdovratne ludy, kateri neobreizana serca inu ušessa imajo, kir to Božyo zapuvid neiso nigdar deržali, vselej timu svetimu Duhu zuparstali inu nad Christusom
2535 Iz 66,1.	S. Stephan ima enu vesselu inu močnu, redle inu neprestrašenu serce.	

na s. Stephana dan.

stusom koker tudi nad teh prerokih, ferraterji inu ubojniki postali. Takoviga bi Stephanus ne bil govuril, kadar bi bil prez Svetiga Duha, zakaj my veimo de kadar bi eden vmei nami v takovi nadlugi bil kakor je s. Stephan, ta bi mislil, de bi govuril, kar bi ty ljudje radi slišali, de bi nje zupet h priatelom sturil. Ali s. Stephan svojem zuparnikom taku zlu pergovarja, de nym skuzi serce gre inu zobmy čez njega škripleio. Tu je sturil S. Duh v tem svetim Stephanu, ta njega goni inu žene, de sam sebe, svojga telessa inu lebna, glih cilu pozabi inu le tjakaj gleda, de on svojga, GOSPUĐA Christusa čast brani, zagovaria inu tem nevernikom nym greihe na znanje da.

Koku pusty pak Christus tiga svetiga moža takove zveiste službe užyti? Tu je uže ta tretji inu pusledni štuk od le-te pridige inu se pusty viditi, de je timu s. Stephanu lonanu, kakor se pravi, kakor rabel svojmu hlapcu lona, zakaj le-taku stoji dajle v tej historji:

III.
Od smerti
s. Stephana.

»Ony so pak glasnu vpyli inu so zatiskali svoja ušessa inu so vsi kmalu nad njega buknili inu so ga vunkaj pahnyli iz mesta inu so ga s kameinjom possuli.«²⁵³⁶

2536| Apd 7,57–58.

Nu uže lubi Stephan, tukaj ti ležiš, taku lona ta svejt vsem hlapcom, inu zvéstim služabnikom našiga lubiga GOSPUDI Jezusa Christusa. Pred tem svitum onu ima enu hudu videnje. Zakaj kadar bi on en ubojnik, en tat, en prešuštnik bi bil, taku bi ony ne bily mogli huie ž nym okuli hoditi inu bi bil vener en vsakateri več poterpleinja ž nym imel. Ampak kir je on Christusa spoznal inu bi druge tudi rad h takovi veri bil perpravil, more on v špotu inu v sramoti umrejtj, zakaj en vsakateri je njega deržal za eniga zapelavca inu za eniga bogašentovavca, kateri je Moizessovo postavo, Božjo službo klel inu vso čast inu pošteinje mislil zatreti. Tu je teh pravih svetnikov smert, pred teim svitum ena sramotna, ali pred Bugom ena draga inu žlahtna smert, kakor ta psalm pričuje, zakaj nerpoprej je naša glava inu GOSPUD Christus Jezus ta Syn Božji sam taku v nečasti, kakor en zapelavec inu puntar, na križu mej dvejma razbuinikama umerl.

S. Stephan umerje
ene šmaglive smerti.

H drugimu, najte se le-tukaj na s. Stephanu vučimo inu od njega samiga, kateri je takovo sramotno smert terpil, slišati, kaj on od nje deržy. Zakaj le-taku pravi Lucas:

»On je klical inu je rekal: GOSPUD Iesu, vzami mojga Duha gori.«²⁵³⁷

2537| Apd 7,59.

Kam vsaj ta dobri mož misli? On ležy tukaj na svojeh kolenih, te priče, katere so zupar njega stale inu za tiga volo ty pervi bily, kateri so njega morali s kameinjom lučati, se h timu perpravljajo inu svoje plasče doli polože, de je onu na tem bilu, de bi ga bily imejli s kameinjom pokryti, tedaj pozabi ta brumni mož svojga telessa inu lebna inu ne pravi ali ne reče ene besséde od tiga, s teim je on hotel na znojnje²⁵³⁸ dati, tu tellu nej bulšiga vrejdnju, onu vsaj sliši v zemlo, greiha inu hudobe je zadosti v nym, zatu na tim ne ležy, aku onu lih sramotnu bo umorjenu, v tej reiči pak je onu le častitu inu žlahtnu postalu, de onu umerje za GOSPUDI Christusevo volo. Zatu se jest ne hočem dajle ništer za nje kumrati. Tu jest pak prossim: »O GOSPUD Iesu Christe, vzami mojga Duha gori.«²⁵³⁹ De je taku Stephanus gvišan, kadar je timu duhu ali duši skuzi Christusa, kateri njej le sam more pomagati, pomaganu, taku onu s tém telessom nejma pomankainja imejti, onu potle tudi

S. Stephan svojo dušo
Christusu poroči.

2538| Znajnje.

2539| Apd 7,59.

Izlaga tiga evangelia

S. Stephana zavupanje pruti Christusu.

tudi v svojem čassu za to dušo ali duhum pride. Taku onu stoji na tu narleipše vkupe, de s. Stephan veruje, po le-tim lebni en večni leben. Zakaj za čez volo bi on sicer hotel ali imel Christusu svoiga Duha poročiti? Inu veruje še več, zlasti, aku njegovimu Duhu ima pomaganu biti, taku ne bode tiga ni Moizes, ni postava, ni drugi ludje ž nyh delli, ni on s svojemi delli sturil, onu je more le Christus sam, ta Syn Božji, sturiti. Ima za tiga volo tu zavupainje inu veruje, de je bode sturil. Tu se pravi Christusa prov znati inu prov verovati inu more iz takoviga priti, ena dobra, lahka missal ali serce, aku je onu lih v teh narvegših nadlugah inu na pojemlenju ali na smerti.

Christus hoče pomagati k večnimu lebnu.

Le-to kunšt bi se my imejli so vsem flissom vučiti inu za s. Stephanom takovo bessédo reči: Zakaj aku lih ta Syn Božji, naš lubi GOSPUD Christus hoče vsei farlikostj per svojeh karsčenikih biti, nje sčítiti inu nym pomagati, zupar tiga hudiga sovražnika inu zupar ta hudi svejt, katera bi obadva kmalu tellu inu leben inu to dušo h timu rada hotela poškodovati, taku je vsaj le-tu njegova sussebna služba inu dellu, de on v tej pusledni urici, kadar le-ta leben hoče konec vzeti inu my tiga greiha, tiga Hudiča inu te smerti si moramo v skerbi inu v zveisti biti, k nam hoče stopyti inu svojo pomuč nad nami izkazati. Zakaj za čez volo je on umerl? Nej li reis, za tiga greiha volo? Zakaj je on zapovédal, de se my imamo pustit karstiti? Nej li reis, de my Božji otroci bodemo inu de skuzi to smert Christusevo, od greihov inu smerti imamo ledig inu prosti biti? Ravnu za le-tiga urzaha volo, je on tej cerkvi te klučé poročil, te greihe odpusčati inu te greihe zaderžati. Item, to sveto vissoku vrejdo večerjo tudi zatu gori postavil. Le-ti vsi štuki ne gredo na ta potelesni leben, zakaj tukaj morajo ty karsčeniki le-to škodo imejti inu ty pregreišni ta fortel ali prid, de nym gre kakor si ony vosčio. Tu ty karsčeniki tudi radi terpe, zakaj ony vejdo, de vus trošt inu šac kateriga ony imajo, tiga bodo stuprov v tem prihodnim lebnu uživali inu possessedli.

Verni imajo narveč Boga prossiti, de duša bo ohranena.

Tu stury s. Stephana le-tukaj taku cilu pozabliviga, de on pusty sabo okuli hoditi, kakor njegovi sovražniki hote, on ne toži z eno bessédo nad tem, le le-tu samu on prossi, Christus bi hotel njego viga Duha gori vzeti, s teim je on content inu z myrom. Zakaj on dobru vej, kadar se Christus tiga Duha, kateri je k izveličainju stvarjen, an vzame, de ne bode tu tellu od zadaj ostalu. Takovu se my tudi imamo vučiti inu s celim sercom moliti inu prossiti, taku my tu prossimo, za kar so vsi svetniki prejd inu prejd prossili inu Christus je silnu rad hoče sturiti, zakaj takovu je naša služba inu se pravi tej kači prov na glavo stopiti, inu njo doli potlačiti. Taku prossi ta Žahar na križu tudi: »GOSPUD spumni na mene, kadar ti prideš v tvoje krajlestvu.«²⁵⁴⁰ Kakor de bi on hotel reči: Te pomučí le-tukaj na zemli se jest hočem rad ferbegati, onu si pojdi timu telessu kakor je je onu zaslužilu, tu mene ništer ne kumra, samuč lubi GOSPUD, pomagaj ti v enim drugim lebnu, kateri je večni.

Tiga žaharia molitov.

2540| Lk 23,42.

S. Stephan prossi za svoje sovražnike.

Kadar je uže s. Stephan (kakor my verujemo, de je reis) prov molil inu je uslišan, kakovo tedaj more eno mainingo imeiti s témi, kateri neiso njegove vere, temuč njega za njegove vere volo pregainajo inu umore? Le-tu se more lahku veiditi, zakaj aku Christus le sam timu Duhuvi more inu hoče pomagati vekoma, taku more tellu inu Duh ali duša vkupe zgubleni biti, kadar ludje Christusa nejmajo inu ga nehote. Tu vidi ta sveti marternik Stephanus tudi. Za tiga volo kadar on na tem ne cbiuvla, kakor on prossi, Christus bode njegoviga Duha gori vzal, začne on za te uboge ludy prossiti, kateri so njega s kameinjom possipovali inu so falš priče bile inu pravi: »GOSPUD, ne zaderži nym tiga greiha.«²⁵⁴¹ Tukaj onu obuje vkupe pride, kakor onu tudi obuje more vkupe biti, ena prava vera inu prava lubezan. Zakaj en karsčenik se ima svojga bližniga an vzeti, nikar le s potelesno pomučjo, temuč veliku več z duhovno pomučjo. Zakaj na tako-

2541| Apd 7,60.

na s. Stephana dan.

na takovi pomuči tudi več ležy. Zatu le-timu svetimu možu zlu k sercu gre, de je ta Hudič teh ubozih greišnikov serca taku ujel inu taku globoku osleipil, de ony svoje izveličainje, ker bi vsaj tellu inu leben inu vse drugu raiši imejli zgubiti, taku ferrahtajo inu pregainajo.

Tu se my imamo od tiga Svetiga Stephana tudi vučiti inu nikar, kakor ta svejt v navadi ima, se serditi, kadar nam drugi ludje hudu sture. Onu ja nam težku dej inu boly, ali misli ti kakor Stephanus, de vsaj ne mogo več, kakor na blagej inu kadar je narhuiše delajo, na telessu škodo sturiti. Timu pruti je tudi gvišnu, če več ony tebi na telessu inu blagej škode sture, s tem vegšo škodo sami sebi na duši sture, kaj hočeš uže ty s takovimi ubozimi, revnimi ludmy začeti? Hočeš li se ž nymi serditi inu nym zupet škodo sturiti? Tar vsaj ti nym ne moreš tulikain sturiti, ony so si uže poprei tavžent krat več škode sturili inu ti bodeš tvojo reič pruti našimu GOSPUDU Bogu, skuzi takovo nepoterpežlivost inu masčovainje skazil, ker bi, kadar bi je ti volnu terpil, se Bug tvoje ričy an vzel inu bi tebi takovo škodo bogatu doli polužil inu plačal. Zatu nej ništer bulšiga, kakor s. Stephanom vus serd inu nevolu pustit pasti inu teh ubozih ludy narvissokeišo škodo, katero ony svoji duši sture, k serci si vzeti inu Boga za nje prossiti, de bi on nym hotel odpustiti, nje k gnadi gori vzeti inu pred to smertjo inu ferdamnanjom, v kateru je nje ta Hudič vergal, milostivu obarovati.

Poleg takoviga vuka imamo my vener tudi ta trošt le-tukaj, de my nemamo cbiuvlati, Bug hoče takovo molitov uslišati inu tem greišnikom milostiv biti, zakaj sicer bi s. Stephan ne bil prossil, kadar bi takova prošnja GOSPUDU Christusu zupar bila. Kadar on pak prossi, tudi za takove velike greišnike, kateri tiga Synu Božyga ne hote viditi ni slišati inu njegove svetnike nad tém pregainajo inu moree, takovu je enu znameinje, de oben greišnik nejma cagati, temuč skuzi Christusa gnade inu odpusčainja svojeh greihov vupati, kakor s. Lucas susseb melda, de je Paulus na s. Stephana smerti enu dobru dopadeinje imel inu je ta isti krat teh prič gvanta varoval, kadar so s. Stephana s kameinjom possipovali.²⁵⁴² Ali njemu se je prez cbiuvla skuzi le-to molitov gnada izkazala, de bi Christus na njemu vse poterpleinje izkazal, k enimu exemплу tém, kateri na njega imajo verovati, k večnimu lebnu.

Taku je vaša lubezan to historio od Svetiga Stephana slišala, kaj je njegovu diainje, služba inu opravilu bilu, koku je Christusa spoznal inu za takoviga spoznanja h puslednimu svoj leben dal, kateri je njega s svojem Duhum troštal inu skuzi tu vupainje tiga večniga lebna taku napolnil, de je on ta potelesni leben za Christusevo volo rad gori dal. Naš lubi Bug v nebi, ta hoče za Christusevo volo, skuzi svojga Svetiga Duha naša serca tudi taku resvejti inu nas izveličane sturiti, amen.

OD TEH NEDOLŽ - NIH OTRUČIC, EVANGELI - ON MATH. NA II. CAP. ²⁵⁴³

KAdar ²⁵⁴⁴ so pak ti modri bili proč odšli, pole, tedaj se je GOSPODNI angel Iosephu v saini perkazal inu je rekal: »Vstani gori inu vzami tu ditece
EE inu

My imamo za naše souvražnike prossiti.

Christus hoče te greišnike gori vzeti.

2542| Apd 7,58.

2543| Evangelij po Mateju, 2. poglavje.

2544| Mt 2,13-23.

Izlaga tiga evangelia

2545| Herod.

inu njegovo mater k sebi inu beiži v Egyptovsko deželo inu ostani tamkaj, dokler jest tebi rečem. Zakaj onu se bo zgudilu, de bo Erodež²⁵⁴⁵ tu ditece yskal, de bi je končal.« Inu on je gori vstal inu je vzel tu ditece inu njegovo mater k sebi ponoči inu se je uganil v Egyptovsko deželo inu je ondi ostal noter do Erodežove smerti. De bi tu dopolnjenu bilu, kar je GOSPOD skuzi preroka govuril, kateri pravi: »Iz Egypta sim jest mojga synu poklical.«²⁵⁴⁶

2546| Oz 11,1.

Kadar je Erodež uže vidil, de je on od teh modrih bil obnorjen, je silnu serdit postal. Inu je vunkaj poslal inu je pustil vse otroke v Bethlehemi pomoriti inu po vseh nje kraih, kateri so bily dveje lejtji ali ozdolaj stari po tem času, kateri je on bil skarbnu od teh modrih izuprašal. Tedaj je bilu dopolnenu, kar je bilu govorjenu skuzi preroka Ieremia, kateri pravi: »Na gorrah se je enu kryčainje slišalu, veliku klagovainja, plakainja inu jokainja. Rahel se je plakala po svojih otrucih inu se nej hotela pustit troštati, zakaj nyh nej.«²⁵⁴⁷

2547| Jer 31,15.

Kadar je pak Erodež bil umèrl, pole, tedaj se je GOSPODNI angel Iosephu v saini perkazal v Egyptovski deželi inu je rekàl: »Vstani gori inu vzami tu ditece inu njegovo mater k sebi inu pojdi tjakaj v Izraelsko deželo. Zakaj ti so pomerli, kateri so hoteli timu ditetu život vzeti.« Inu on je gorivstal inu je vzel tu ditece inu njegovo mater k sebi inu

na teh nedolžnih otročic dan.

inu je prišal v Izraelsko deželjo. Kadar je on pak slišal, de je Arhelau²⁵⁴⁸ v Iudovski deželi krajloval na meisti svojga očeta Erodeža, se je bal tjakaj pojti. Inu v saini je on od Buga zapuvid prejel inu je šal v te kraje Galileiske dežele inu je prišal inu je prebival v tem mesti, katerimu je ime Nazaret. De bi se dopolnilu, kar je govorjenu skuži preroke: »On bo Nazareus imenovan.«

U je ena leipa historia, katera se kratku neima pustit iz te cerkve priti za obujga, za tiga vuka inu potle za tiga trošta volo, kateri nam karsčenikom bo naprej deržan. Ta vuk je, de my vidimo, koku je ta Hudič inu ta svejt timu ditecu Jezusu inu njegovimu krajlestvu sovraž inu se britku zatu an vzame, koku bi je mogla zatlačiti ali cilu zatrejti. Ta trošt je, de takovu naprej vzetje timu svitu nikar naprej ne gre, zludi inu ta sveit morajo Christusa, njegovo bessédo inu cerkov pustit ostati, aku lih nekateri karsčeniki nad tem morajo svoj leben pustiti, taku se onu vsaj prez nyh škode, ja, tudi z nyh nar vegšim pridom inu nucom more zgoditi, ty tyranni pak imajo nad tem konec vzeti, pred teim nym nejma ništer pomagati.

De je uže Erodež te nedolžne otročiče v Betlehemi inu po vseh krajh pustil pomoriti, je tu ena velika inu grozovita tyrannya bila, ali na tem nejma nihče cbiuvlati, de Erodež bode takove tyrannye en leip šain²⁵⁴⁹ inu ime sturil, de tu ludje neiso za obeno tyrannyo, temuč za eno potrebno štraifingo štemali, zakaj takovo kunšt zna ta sveit dobru, zlasti kadar onu zupar te karsčenike gre, kakor vse historie pričujo inu Christus sam od svojeh jogrov pravi: »Kateri vas bode umuril, ta bode meinil, on stury Bogu eno službo na tem.«²⁵⁵⁰ Kadar je le-tiga Erodeža syn, Erodež Antipas imenovan, tiga svetiga Ianža Karstnika umuril, tu je on še to hvalo inu tu ime imel inu dobil, de bi bil en risničen fyršt, kateri bi nikar rad ne hotel eno falš prise-go priseči. Kadar so ty Iudje Christusa na križ perpravili inu s. Stephana s kameinjom possuli, sta oba, gospud inu hlapec, tu ime morala nossiti, ona bi bila puntarska inu bi bila Boga šentovala. Teh exemplov se v tém S. pismi obilnu ima inu najde. Zatu le nihče ne cbiuvlaj, de se je s témi nedolžnimi otročiči tudi taku godilu, de so Erodež inu vsi ty, kateri so njemu h timu svejtovali inu pomagali, tej reiči en takov šain inu ime sturili, de je vsakateri zatu mogel deržati, koker de bi tiga dober urzah imeli inu bi bily enu potrebnu delu sturili. Koku se je pak takovu moglu godyti?

Le taku s. Matheus piše, de potehmal kadar so ty modri v Ieruzalem prišli inu po tem novorojenim krajlu inu ditecu vprašali, so ony od tiga čudniga rezodiveinja te zvezde povejdali, neiso menili, de bi se od takoviga selstva inu gostov ty Iudje imejli prestrašiti, ali Erodež, kadar je on tu zaslišal, se je nad tem silnu prestrašil inu tu cejlu Ieruzalem ž nym.²⁵⁵¹ Takovu prestrašeinje je uže ta pravi poglaviti urzah le-tiga grozovitiga mordraskiga svejta inu della, de tulikain ubozih nedolžnih otročičev bodo pomorjeni. Zakaj Erodež misli, je li je ta krajl rojen, kej ti hočeš tedaj ostati, kir si en ptuji krajl, katerimu so prez tiga ty Iudje sovraž. Zakaj le-tiga Erodeža oča je en Edomiter²⁵⁵² bil inu od tiga cessarja Iulia k enimu kapitanu čez te Iude postavljen.²⁵⁵³ Kadar je on pak bil umérł, taku je postal le-ta Erodež, Antiopov syn, ta pervi krajl v Iudovski deželi skuži

EE 2 pomuč

2548| Arhelaj.

I.
Vuk.
Erodež je svojo tyrannyo zakril inu znašal.

2549| Ekzempel, primer ali izraz; izposojeno iz nem. *scheinen* (sijati, lesketati se, bleščati, svetiti se).

2550| Jn 16,2.

2551| Mt 2,1–3.

2552| Edomi(ti) so bili potomci Ezava, Izakovega prvorojenca. Herodov oče je bil vojvoda Antipater.

2553| Jožef Flavij, Židovske starožitnosti XI,4.

Izlaga tiga evangelia

2554| Jožef Flavij, Židovske starožitnosti XIII,1.

Zakaj ty Iudje Erodežu pomagajo.

Iudov svit zupar Christusa inu te nedolžne otroke.

Christus bode za eniga puntarja deržan.

2555| Mih 5,1.

2556| Navaden, skupen; izposojeno iz srvn. *gemein(e)* (navaden, skupen, obči, pripadajoč množici), in sicer v 12. stoletju (H. Jazbec, 2007, 44).

2557| Hostis Herodes impie, Christum venire quid times? Non eripit mortalia, Qui regna dat coelestia. Zakaj se ti brezbožni Herod bojiš Kristusovega prihoda? On podari ti večno kraljestvo, za zemeljsko bogastvo mu ni mar. Verz je del večernice na praznik svetih treh kraljev (epifanija), 6. januarja. Himno so uglasbili Pedro de Escobar, Orlando di Lasso, Giovanni Pierluigi da Palestrina in drugi. Luther je leta 1524 naredil svojo verzijo himne ter jo naslovil Was fürcht'st du, Feind Herodes, sehr?

Timu evangeliu gre kakor Christusu.

Tiga evangelia lastnu delu.

pomuč Avgusta, tiga rymškiga cessarja.²⁵⁵⁴ Zatu je Erodež skarbil, kadar bi en drugi kralj gorivzet bil, taku bi on nikar dolgu placa ali meista ne imel, inu misli, koku bi on tej nesreči pruti inu naprej prišal.

Prez vsiga cbiuvla pak so njemu h takovimu naprejvzetju ty viši farji redle pomagali. Zakaj le-tukaj onu stoji, cejlu Ieruzalem se je takoviga selstva tudi zlu prestrašilu. Zakaj tu? Zatu, ty Rymlani so bily gospudje čez to deželo, kateru je tem Iudom težku djalu, de so prejd inu prejd izkušali, aku bi ony mogli takovih gospudov prosti biti. Ali ty Rymlani so nym bily premočni inu premogoči inu so nje redle zatu mnogoterikrat s sylo ponižali inu štraiffali. Tukaj premišluio uže ti viši farji inu ty viši mej folkom, aku ta glass ali slovenje od tiga novoroyeniga krajla rezglassi inu kei eno družbo ali tovarištvu zadoby, kakor se tu radu inu hitru zgody, taku imamo my te Rymlane zupet nad nami, kateri tiga ne bodo terpejli. Zatu takovimu nepokoyu inu kry prelitju pruti inu naprej priti, taku davi inu mori lubi kralj Erodež, kir se tebi zdy, de moreš tu deite zadeti inu naiti. Onu sicer prez škode inu prez končainja te dežele inu ludy nikar ne bode.

Taku more tu lubu ditece Jezus še v zibeli per tem svitu v teim ta dolg imejti, de bode Erodežu njegovu krajlestvu vzela inu tem Iudom voiske inu kry prelitje, puntaryo inu vso nesrečo v daželo pernesslu. Takovimu pruti priti ali ubraniti se ony svetujo inu redle mordrajo inu more, tu ubogu Bethlehem more terpeti inu plantati zatu, ker ta prerok Miheas pravi: »Christus ima v Bethlehemi royen biti«, ²⁵⁵⁵ zakaj, potehmal kadar je Bethlehem Davidovu meistu bilu, se dobru more verovat, kar je od te iste žlahte še prebivalu ali čez bilu, de se je tjakaj deržalu inu tam istu okuli svoje prebivališče imejlu, zatu vzame Erodež to cejlo pokrayno predse, de on ja le-tiga diteca ne grešy inu ima svojga naprejvzetja en dober šain inu ime, de se more puntarji inu kryprelitju naprej priti inu ubraniti, onu je bulše nekateru stu očetov inu mater režalovat, kakor to cejlo deželo v nepokoj perpraviti.

H takovimu šainu je nyh susseb teh modrih prihod perpravil, zakaj ony so bily takovi gostje, katerih neiso bily v Ieruzalemi navajeni. Kadar so ony uže taku en dolg pot za le-tim ditecom šli inu so bily Erodežu oblubili zupet k njemu priti inu njemu od tiga novorojeniga diteca povedati inu je pak ta angel nym skuzi en drugi pot bil ukazal domov vleiči, natu so Erodež, ty viši farji inu ty viši takovu skrivnu domov vlejčenje tjakaj izlagali, de se z eno puntaryo okuli hodi, ta gmain ²⁵⁵⁶ folk je lahku gori perpraviti inu zdrastit, kadar bi takovih gostov veliku v daželo prišlu inu bi se ta rejč rezglassila inu reslovejla. De uže takovimu zlu ali nesreči bode ubrainenu inu de ta gmain folk bode mogel viditi, de bi takovu tej gospoščini ne bilu lubu, so ony takovo nemilost inu serd izkazali inu pustyli te otročiče pomoryti.

Zatu poje ta karsčanska cerkov cilu lipu: »Hostis Herodes impie, Christum venire quid times? Non arripit mortalia regna, qui dat coelestia.« ²⁵⁵⁷ Ti pregreišni tyran, zakaj se ti boyš, de Christus pride? On da tu večnu kraljestvu, za tu potelesnu on ništer ne mara etc. Ali Erodež se tiga ne pusty pregovoriti, ta Hudič je njemu inu tém višim farjem, s katerih pomučjo inu s svejtom je on takovu prez cbiuvla naprei vzela, taku slipil inu motil, de so ony le-tu ditece za tiga deržali, kateri nej bil, inu kar je on bil, za tiga ony njega neiso spoznali. Zmaknejo zatu ta meč inu bodo grozoviti, sramotni mordrarij inu uboiniki, nai si so ony lih nih reič pofarbali, de nym en vsakateri je moral prov dati inu je zatu deržati, kar ony delajo, de je vse dobru sturjenu, dežele inu ludy imajo tiga vissoku užyti.

Kakor je uže timu ditecu Jezusu taistikrat šlu, taku onu še na ta današni dan gre timu lubimu evangeliu. Papež, škoffi, corarji, farji, menihi, vsi kmal-

na teh nedolžnih otručic dan.

vsi kmallu inu vkupe so v Erodežovim tovarištvu pervoljo inu prov dado nje-govimu svejtu inu naprej vzetju, zakaj ony derže inu imajo ta evangelium za en takov vuk, kateri na tém svejtu sovraštvu, zdražbo, puntaryo inu vso ne-srečo obudi inu naredi, ia, ga zatu derže, kadar bi ony takov vuk gorivzeli inu v nyh deželo mei svoje ludy pustyli priti, bi tu tu pervu bilu, de bi ony svoje gospostvu, blagu inu dober mehak leben, enu s tém drugim, morali zapusti-ti inu zgubiti. Ravnu kakor Erodež misli, kadar bi ta novi krajl imel v deželo priti, taku bi bilu za te dianu. Zatu enu sture, mordrajo, ubyajo, obeišajo, topio, žgo, pregainajo te karsčenike, ker morajo inu vupajo svojo oblast, blagu, čast inu drugu obderžati.

Ker vsaj ta lubi evangelium nikar zatu ne bode pridigovan, on ne vučy drugim tu nyh jemati. Tu on pak vučy, de bi en vsakateri imel Boga spoznati, k odpuscainju teh greihov priti inu brumniši biti, de bi en vsakateri tu vupainje tiga večniga lebna, kateri je nam Christus zadubil, mogel ohraniti inu bi se nikar sam za ta isti ne perpravil. Tu je tiga svetiga evangelia opravi-lu inu lastnu dellu, de Bug časčen inu ty človéki izveličani bodo. Ali h timu meinio papež inu škoffi, ony tiga evangelia ne potrebujo, zakaj ta vegši dejl ne veruje obeniga večniga lebna. Kadar tedaj ta skarb na teim vissi, ony bi morali tiga evangelia taku uplatiti, de bi ony ob svojo oblast, prangainje inu užitik nad tem mogli priti inu zgubiti, taku ony hote raiši prez takoviga vuka biti, ia, se flissajo, gdi mogo, de ga ony cilu potlačio, zatyrajo kakor Erodež.

H takovim mordrarskim, hudim inu strašnim mislam zna nym ta Hudič kunstnu pyskati inu pomagati. Zakaj ravnu kakor Erodež misli: »Kaj? Onu je za enu ali dvejstu otruk djanu, taku smo vse skarby prosti.« Taku mislio ty papežniki tudi, onu košta ali vela eniga farja, eniga purgarja ali dva, taku je uže tem ričem svejtovanu, menio taku, de ga hote prez vse muje zatlačiti inu iztrejbiti. Ali naj je ony izkussio inu gledajo, kej h puslednimu Christus inu njegov evangelium na eni strani inu Erodež na tej drugi strani bodo ostali. Tedaj se bode našlu tu, prez kateriga ony nejsa hoteli biti, de iz tiga evange-lia inu iz eniga maihiniga ditetca nym ena takova pretežka butora postane, pod katero ony bodo mogli poginiti inu konec vzeti.

Taku vučy nas nerpoprei le-ta historia od GOSPUDA Christusa inu njegoviga krajlestva, koku je ta svejt bode deržal inu zakaj inu za kakoviga ony njega bodo gledali, zlasti za enu takovu dejte, aku se njemu nikar tu gar-lu ne prebode, de onu dežele inu ludy v nesrečo bo perpravilu inu puntaryo, mordrario inu kry prelitje gori naredilu. V takovim velikim inu težkim zamérkainju inu obdolženju more tu nedolžnu ditece inu še na ta današni dan njegova luba besséda tečati, le-tu se pak mora Bogu poročiti, zakai kadar tu ditece Jezus v zybéli ga nej buile imejlu, my ga tudi ne bomo. Naše edinu vupainje, muja, dellu inu fliss je tjakaj namerjenu, de bi ta svejt mogel Boga spoznati, h Christusu priti inu izveličan biti, de ony timu Hudiču, tej smerti inu timu greihu mogo ubeižati. Zakaj za obeniga družiga urzaha volo my ne pridigujemo, kakor se vidi. En tumprobst²⁵⁵⁸ na eni štiffthi ima več plateža, blaga ali noterjemljenja od žita, vina, denariov inu družiga kakor vsi cerkovni služabniki v enim velikim mesti, ia, skoraj v eni cejli deželi. Takovu my pus-timo se zgodyti, terpimo lakoto inu kumer z ženami inu z otruci inu cilu nikar zatu ne pridigujemo, de bi my veliki gospudje inu bogati od tiga pos-tali. Za tu je onu nam djanu, de Bug v Christusu bode spoznan inu časčen inu ty ubozi greišniki izveličani postano. Ali ta svejt zatu inu za takove nas ne bode spoznal, temuč nas deržy s Christusom red za puntarje inu naš vuk ta S. evangeli za tak, s katerim se vsa nesreča obudi. Tu moramo terpejti inu se tiga navaditi. Tu bodi uže zadosti od tiga vuka. Zdaj hočmo my ta trošt tudi pred nas vzeti inu zaslišati.

Tiga evangelia dellu inu opravilu.

Erodež misli, de hoče Christusa lahku zatlačiti.

Pravi pridigarji Božyo čast, teh ludi izveličanje yščeó, zatu primo hud lon.

2558| Izpeljano iz nem. *der Domprobst* (stolni prošt).

Izlaga tiga evangelia

II.
Trošt.

Bug deržy nad svojo
cerkouvjo, aku on lih
nio pusty terpejti.

2559| Mt 2,11.

2560| Dar, darilo; izposojeno
iz srvnem. *schenkunge* (darilo).

Maria, Ioseph, modri
so pridigarji.

Tyranni ali sylniki
cerkov reztegujo
inu gmerajo.

Nedolžni otročiči.

Tim otročičem
ne škoduje ta smert.

Erodež inu ty viši farji je z GOSPUDOM Christusom cilu hudu meinjo, ali ta Hudič, kateri nje žene, je še huje meini, kir vej, kaj njemu za eno farlikost inu škoda iz tiga naprej stoy. Ali koku nym tu rata? V eni rejči ali viši gre nym nyh svit naprej. Zakaj ty ubozi otročiči se ne mogo branyti, ony morajo terpejti, umrejti inu umorjeni biti inu nym nyh nedolžnost pred tem svitum ništer ne pomaga. Ali v tejm faly nym nyh svit, kir prejden ony začnejo moriti inu daviti, je tu ditece Jezus uže iz te dežele v svojem obarovainju inu žihrosti, gdi njemu Erodež ništer ne more sturiti. Takovu je nam karsčenikom na dvei viši troštlivu, zakaj le-tukaj my vidimo, aku lih Bug svojo cerkov pusty terpejti inu se izkazuje, kakor de bi on ništer za njo ne maral, taku moramo vsaj spoznati, de on močnu inu zvejstu nad njo deržy inu njo pred škodo obaruje. Zakaj Ioseph inu Maria prez cbiuvla bi sred tem ditecom dajle bila v Bethlehemi ostala, ali v teim kir za Herodežovo tyrannio ne veista, pride ta angel, nyu obaruje inu opomyna, de se imata vzdigniti inu v Egipto vleiči. Taku je Bug poprej skuzi te modre ferordnal, de morao en dolg pot h timu ditecu vlejče inu njemu ceringo na takov pot pernesti inu darovati, kakor s. Matheus pravi: »Ony so njemu zlatu, vejroh inu myrro offrovali«, ²⁵⁵⁹ kateru nej ena maihina žleht šeinkinga, ²⁵⁶⁰ temuč en velik častit šac bil, s katerim so si en dober čas pomagali inu tudi drugim od tiga podelili. Aku so uže lih ta Hudič, Herodež inu ty viši farji hudu meinili, taku so vsaj ništer opravili, tu déte, za kateriga volo ony takovu mordrainje so začeli, nym odyde. Taku hoče Bug prejd inu prejd nad svojo bessédo inu svojo cerkouvjo deržati, aku so lih ty tyranni hudi, taku ony vener to cerkov inu to bessedo morajo pustiti ostati, ia, kateru je še več, nyh zlobeinje inu pregainanje ima urzah h timu dati, de ta cerkov gmerana inu Božja besséda dajle rešyrjena bode.

Zakaj na tém nej obeniga cbiuvla, Maria inu Ioseph inu kej lahka drugi ž nyma, kateri so le-tu ditece znali, kadar so ony v Egipti bily, neiso molčali, temuč so od tiga velikiga čudessa, kateru se je s le-tim ditecom zgudilu, pridigovali inu druge k veri inu k izveličainju perpravili, kakor so prez vsiga cbiuvla tudi ty modri v nyh deželi sturili inu ty pervi pridigarji bily tiga Noviga testamenta inu od le-tiga diteca vučili inu ludem pridigovali. H timu da Erodež urzah, aku on lih ništer zatu ne vej, temuč je misli cilu zatrejti. Taku onu gre še na ta današni dan, kadar se ty tyranni zupar ta evangelium zlobe, taku ony več ne sture, kakor de ony v ta pepel pihajo, de ta ogein le čedajle vegše perhaja inu ta pepel nym v te očy praši, taku ima nym nyh tyrannya gratati. Kadar ony nedolžno kry prelivajo inu ima nym takova teh karsčenikov kry biti kakor en gnuj, kateri to nyvo gnoy, de jo rodovito sturi, zakaj skuzi pregainanje raste tu karsčanstvu, ker timu pruti gdi je myr inu pokoj, ty karsčeniki liny inu nemarni postano inu bodo.

Ia, praviš ti, onu je ništer mainje za te uboge otročiče djanu, ty morajo plantati, terpejti inu umrejti, aku lih Christus vuide? Reis je, v tém krailestvi Christusevim neima drugači ijti, zakaj, ravnu kakor se vselej Erodež inu viši farji na tém svejtu najdejo, taku se tudi najdejo nedolžni otročiči, ty morajo martrani biti. Ali tukaj ti pomisli, kaj je nym tu škodovalu, spodobnu bodo nedolžni otročiči imenovani, nikar le zatu, ker ony taku nedolžu h takovi smerti pridejo, temuč de so tudi za svojga djainja volo nedolžni inu še neiso s temi sturjenimi greihi omadeženi, temuč od Buga gorivzeti v to zavezo te gnade, katero je Bug z le-tim folkom skuzi to oblubo od Christusa inu skuzi to obreizo tu znameinje te iste oblube bil sturil. V takovi nedolžnosti bodo umorjeni, kateru nym nikar le obene škode, temuč dvuji prid inu nuc pernese. Zakaj, kadar bi nyh Bug nikar taku v nyh mladusti inu nedolžnosti ne bil

na teh nedolžnih otročic dan.

ne bil proč vzal, taku bi ony bily tudi v te greihe padli. Kakor je našiga lebna lastna šega inu natura, de v nym ne moremo prez greiha ostati. Zatu služi ta smert le-tim otročičom nikar le h timu, de ony v tej nedolžnosti, v Božji gnadi inu prez hude visty ostanejo, inu nym bode pomaganu k enimu drugimu inu bulšimu lebnu, ker tu tellu počyva inu ta duh v tem kryli Abrahamovim izveličansku žive.

K le-timu pride še ta prid ali sreča, ony bi prez tiga morali umrejtji, ali zdaj se ž nymi gody, de ony nikar za nyh nature ali za teh greihov volo, temuč za Christusevo volo umerjo. Od takove smerti pravi ta psalm: Preciosa mors sanctorum in conspectu eius.²⁵⁶¹ Pred Bugom je takova smert ena žlahtna, draga inu v Reidna rejč. Bug njo štema za visoko inu drago, bode za tiga volo bogatu zupet od njega lonana. De taku za le-tiga urzaha volo iz te smerti cilu ena druga reič bode, kakor je ona sicer sama na sebi. Zakaj sama na sebi je ta smert teh greihov štraifinga inu pride iz tiga serda Božyga.

Le-tukaj ona pak nej ena štraifinga teh greihov, temuč ena pokorsčina, katera Bogu dobru dopade inu je enu visoku inu izveličansku dellu. Zakaj, aku lih le-ty otročiči za takove smerti ali terplenia volo nejsio izveličani postali (zakaj nyh izveličainje je le-tu samu, de je Bug nje za tiga oblubljeniga semena volo v gnado gori vzal inu je na nje svoje zaveze znamenje pustil priti, de on hoče nyh Bug biti), taku je vsaj takova smert nym ena sussebna čast pred Bugom inu pred vsemi njegovimi angeli inu svetniki inu bodo za tiga volo v tem izveličajniu svoj sussebni lon od tiga prejeli.

Eno takovo mainingo onu ima še na ta današni dan s teh karsčenikov smertjo, kadar ony za tiga evangelia volo morajo umrejtji. Timu tellu se težku zgody, ali vsaj obene škode per tem nej, kir Bug sebi takovo smert hoče pustit dopasti inu vekoma lonati. Zatu čez njo se je nihče nejma tožiti, temuč Boga za to isto zahvaliti, de on h takovi večni časti pride, ker vsaj sicer po naturj inu za tiga greiha volo enkrat moremo umrejtji. Na zemli nejmano obstoječiga meista, temuč če dajle živimo, s tem več greiha, težkusti, britkusti inu nadluge od dan do dne počutimo inu videmo.

Zatu ie le-tu ena troštliva historia, ty ubozi otročiči bodo morjeni, kateru se pusty pred tem svitum enu grozovitu rovnainje viditi, ali misli inu gledaj na to bessedo, taku se tu pravi izveličansku inu na tu nar bulše umréti, zakaj ony umerjo za Christusevo volo, kateri tudi za nje umerje inu svojo smertjo nym od greihov inu od te večne smerti pomaga inu hoče še h timu takovo nyh smert nym vekoma lonati. H drugimu ne more ta tyrann timu ditecu Jezusu, naši Glavi, ništer sturiti, temuč njemu njegov leben pustiti inu obene hvale h timu imejtji. Taku, aku lih ty karsčeniki morajo kmallu plantati (kateru se, vsaj kakor my slišimo, prez nyh škode, ia, gvišnu ž nyh nar vegšim nucom ali pridom zgody), taku vsaj nejma ta besseda inu ta cerkov nikar le zatrena, temuč še skuzi tu poterjena inu gmerana biti.

De pak čez te nedolžne otročiče takov serd tiga tyranna Erodeža gre, takovu stoji le-tukaj tudi k enimu exemplu inu se s tem na znanje daje, de ty karsčeniki, kadar ony terpe, nejmano terpejtji kakor ty ubojniki, tatje, prešušniki ali ty, kateri v eno ptujo službo segajo. Zakaj mej temi karsčeniki nejmano takovi greihi biti, ony se imajo Boga bati inu se pred zmoto, zblazneniem inu vsem pohuišainjem varovati inu vener ima ta svejt nje sovražiti, pregajhati inu vse zlu inu hudu nym naložiti, de je taku nyh terpleinje ravnu kakor teh nedolžnih otročičev, kateri nad Erodežom takovo smert neiso zaslužili inu le-tiga diteca Jezusa v le-tim moralj uplatiti. Taku ima teh karsčenikov terplenje tudi biti. H takimu troštu pride še le-ta, de nikar

Za GOSPUDA
Christusevo volo
umrejtji je ena pridna
reč.

2561| Pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum
ejus (Dragocena je v očeh GOSPODOVIH smrt
njegovih zvestih.). Vulgata, Ps 115,6.

Teh karsčenikov smert.

Verni imajo radi za volo
Christusa umrejtji.

1. Pet. 4.²⁵⁶²
Karsčeniki imajo
terpejtji kakor
ty nedolžni
otročiči.

2562| 1 Pt 4,1,19.

Izlaga tiga evangelia

2563| Apd 26,14.

Koku Bug Erodeža štrajfa.

2564| Jožef Flavij, Židovske starožitnosti (<http://www.ccel.org/j/josephus/works/ant-18.htm>). Množičnega pokola otrok Jožef Flavij ne omenja.

Erodežov konec ali smert.

kar sami, temuč de tudi Christus z nami terpy, kakor on k Saulu pravi: »Saul, Saul, zakaj ti mene pregaináš?«²⁵⁶³ Zatu more h puslednimu le-tu priti, de se nam ali potelesna pomuč izkaže ali de ty tyranni nam h timu pomagajo, de my s tem poprej od le-tiga hudiga svita ledig bodemo inu k našimu GOSPU-DU inu odrešeniku Christusu pridemo.

Taku uže vidimo, de se le-tim otročičem ništer hudiga nej pergodilu, aku ony lih svoj leben so pustili, inu kateru je še več, more Erodež tu ditece Jezusa z myrom pustiti. Koku onu pak uže timu tyrannu h puslednimu gre? Kaj on za en lon zadoby od tiga, de on nedolžne otročiče pomory inu Christusa pregainja? Od tiga ti moreš brati Iosefa v teh 18. buqvah Antiqvjtatum²⁵⁶⁴ inu v teh drugih De bello Iudaico. On je s temi ubozimi nedolžnimi otročiči negovu grozovitu diajne hitru opravil. Ali timu pruti Bug na njega eno takovo grozovito bolezan pošle, de nihče nei mogel za smradu inu nesnage volo okuli njega ostati, zakaj njemu je njegov sram gnyl inu so červje v nym rasli, gerdu je bil po vseim životu otekel, de nej ni dan ni nuč pokoya imel. On se je pustyl v toplice nesti, on se je pustyl z ojlem kopati, ali tukaj nej bilu obene pomuč, de je h puslednimu en nožič pegeroval, kakor de bi hotel enu iabelku lupiti, ta je on sam sebi v svoje tellu vbodel, de bi taku timu betežu en konec sturil. Taku se ima tem tyrannom inu vsem sovražnikom Christusevim inu njegoviga evangelia zgoditi. Ia, onu nejma le per teim ostati, tu bi še nym billu premalu, temuč imajo tudi, aku se nikar ne pokore, vekoma terpejti inu v tem pakli gorejti. Zakaj takov greih, kateri se pravi Božjo bessédo inu karsčenike pregainati (aku se nikar ne preobernjo inu pokure ne sturee), se ne pusty le-tukaj na zemli plačati, onu sliši ta paklenski ogein h timu.

Taku imajo vaše lubezni to historio od teh nedolžnih otručic, iz katere ste se vy vučili, de kateri hoče per Christusu biti inu v njegovim krajlestvi ostati, ta se more nedolžnu deržati inu vener vse nesreče od tiga svita čakati. Ali poleg tiga stoy ta trošt, de ty tyranni ga nejmajo dokoinati, de bi ony to cerkov inu bessédo hoteli zatlačiti, temuč ravnu kakor ta angel k Iosefu pravi: »Ty so umerli, kateri so timu ditecu ta leben hoteli vzeti«, ²⁵⁶⁵ taku imajo ty tyranni nad tem konec vzeti, Božja besseda pak ima ostati inu vse te, kateri njo s pravo vero gori vzamejo inu zatu terpe, vekoma obderžati inu izveličati. Tu nam daj vsem naš lubi GOSPU-DU Bug inu Oča v nebi skuzi svojga Svetiga Duha za Christusevo svojga lubiga Synu volo, amen.

2565| Mt 2,20.

E N A P R I D I G A N A

T E H T R E H K R A I L O V D A N ,

EVANGELIUM MATH. II. ²⁵⁶⁶

2566| Evangelij po Mateju, 2. poglavje.

2567| Mt 2,1–12.

2568| Kje.

KAdar²⁵⁶⁷ je pak Jezus bil royen v Bethlehemi, v Iudovski deželi, v času Erodeža krajla; pole, tedaj so prišli modri od Iutrove deže v Ieruzalem inu so djali: »Kej²⁵⁶⁸ je ta vnuvič rojeni iudovski krail? My smo njegovo zveizdo vidili v Iutrovi deželi inu smo prišli njega molit.« Kadar je le-tu Erodež krail slišal, se je ustrašil, on inu ž nym red vsa Ieruzalem. Inu je pustil vkuč poklicati vse više farje inu pissarje mej folkom inu je nje izuprašoval: »Kej

bi imel

na teh treh krailev dan.

bi imel Christus rojen biti?« Inu ony so k njemu djali: »V Bethlehemi v Iudovski deželi. Zakaj le-taku stojy pisanu skuzi preroka: 'Inu ti Bethlehem v Iudovski deželi nej si kratku nikar nar manša mej viudi Iuda. Zakaj iz tebe ima meni priti ta viuda, kateri bo gospodoval čez moj izraelski folk'.²⁵⁶⁹ Tedaj je Erodež te modre skrivaje poklical inu je skarbnu iz nyh izuprašoval, kadaj bi se ta zvezda bila perkazala. Inu je nje poslal v Bethlehem inu je rekal: »Pojdite tjakaj inu skarbnu vprašajte po tem ditetu inu kadar je najdete, taku meni spet povejte, de jest tudi pridem inu je molim.«

Kadar so ony uže tiga krajla bily zaslišali, so šli tjakaj. Inu pole ta zvezda, katero so ony v Iutrovi deželi vidili, je pred nymi šla tjakaj, dokler je prišla inu ozgoraj obstala, ker je tu déte bilu. Kadar so ony to zvezdo v gledali, so se silnu obesselili inu so šli v to hišo inu so našli tu ditece z Mario, njegovo materjo, inu so doli padli inu so je molili. Inu so odperli svoje šace inu so njemu darovali zlatu, veroh²⁵⁷⁰ inu myrro. Inu Bug je nym v saini poročil, de bi se ne imejli zupet k Erodežu verniti. Inu ony so slhi²⁵⁷¹ po enim drugim poti zupet v svojo deželo.

A sveti božični dan je vaša lubezan slišala iz tiga preroka Ezaja²⁵⁷² od diteca Jezusa, gdu ie onu inu kaj je njegova lastna služba, za kateriga volo je na ta svejt ali na zemlo prišlu, zlasti de onu ima samu svoje gospostvu nossiti, nam zupar ta greih, smert inu

FF

Hudiča

2569| Mih 5,1.

2570| Izpeljano iz nem. *der Weihrauch* (kadilo).

2571| Šli.

2572| Izaija.

Izlaga tiga evangelia

Hudiča svejtovati inu nas odtetti, naš večni oča inu myrovni vjuda biti, kakor je onu takovo službo zdajci na osmi dan začelu, ker se je pustilu obreizati, zakaj za svojo persono je te obreize taku malu potrebovalu kakor tiga človeštva, onu se je obuje za našo volo zgudilu. Zakaj kadar je je Bug taku bil naredil s tem patriarhom ali velikim očakom Abrahamom inu eno zavezo ž nym sturil, on bi hotel njegov inu njegovih otruk inu kir od njega pridejo Bug biti inu je to obreizo kakor enu znameinje inu žigil takove zaveze njemu poročil, taku se je tu ditece Jezus tudi moralu pustiti obreizati.

Zakaj my moramo GOSPUDA Jezusa nikar taku gledati, kar je on sam na sebi, zakaj on je Bug inu mu nej potreba, de bi on sam s sabo eno zavezo sturil, temuč my moramo njega gledati po njegovi službi ali opravi, po te isti je on ta nar vegši greišnik. Zakaj, ker so sicer drugi Iudje en vsakateri za svojeh lastnih greihov volo potreboval, de bi v takovo zavezo prišal inu bi Bug ž nym z myrom bil, taku je tu ditece Jezus tudi potrebovalu še več, potehmal je vsiga svita greihe na sebe bilu naluzilu. V takovim gardim inu nesnažnim gvantu pride tu ditece Jezus pred Buga na osmi dan inu pegeruje znameinje te zaveze, tu obrezovainje, de bi Bug njega v svojo zavezo te gnade hotel vzeti. Tukaj my vidimo, de Bug njega za takoviga gardiga gvanta volo nikar proč ne zaverže. On njega gori vzame inu pusty nad nim svoje zaveze znameinje dopernesti, de se my vučimo, de Bug za naših greihov volo z nami hoče z myrom biti, potehmal kir je on s tem ditecom Jezusom z myrom, kateru je vse naše greihe kakor en gvant oblejklu inu pred Buga nesslu. Takovu je vaša lubezan slišala od diteca Jezusa te praznike semkaj.

Ali na ta današni praznik slišimo my, kaj le-tu ditece za šularje ima inu koku se my imamo pruti njemu deržati, potehmal my njega taku visoku užyvemo, de my imamo od greihov rešeni biti inu eniga milostiviga Boga imejti. S. Lucas v svoji history da na znanje, koku je ta angel ta prvi pridigar bil, kateri je le-tu ditece tem pastyrjem na tem polej rezodil inu oznanil.²⁵⁷³ Tu so dobri priprosti ludje bily, kateri neiso obene sussebne službe ni imena imejli kakor ta krajl Erodež, ty viši farji, leviti ali pissarji. Kadar uže le-ty pastyrji takovu selstvu slišio, se ony nikar dolgu ne mude, temuč se vzdignejo, gredo v Bethlehem, yščejo tiga diteca v štali v Bethlehemi v jaslih, je molio, enimu vsakaterimu oznanujo, kaj je nym od angela inu potle od te voiske ali množice teh angelov bilu oznanjenu. Potle gredo ony zupet k svoje živini inu na svoje dellu.

Takova je ta prava služba, s katero se ima inu more le-timu ditecu šušiti²⁵⁷⁴, de ludje nerpervič timu rezodivenju verujo, kar v tém S. evangeliu od le-tiga diteta bode pridigovanu, ga yščejo inu na tu istu verujo inu potle skuzi očitu spoznanje tudi druge k veri perpelajo inu perpravio, s tem je le-timu ditecu prov služenu. Potle bodi en vsakateri v svojej službi inu stanu flissig, zakaj, zatu le-tu ditece nej prišlu, de bi onu v tém vunainim, purgarskim rovnainju enu preminenje sturilu. Onu pusty vse stanuve inu službe ostatici. Zakaj njegovu krajlestvu nej enu posvitnu krajlestvu inu zapoveduje, de se ludje imajo v dobri veisti inu v Božjim strahu deržati, taku si hoče Bug tudi takov vunaini, purgarski leben pustit dopasti inu za eno slsušbo²⁵⁷⁵ inu pokorščino gorivzeti, kakor ta četerta zapuvid pričuje.

Taku se vidi en dejl, kaj le-tu ditece za en folk ima mej témi Iudi, te uboge pastyrje inu raven nyh nekatere brumne ludy, tiga Zaharia, to Elizabeto, tiga stariga Simeona, to staro Anno, le-ty so skoraj vsi enu maihinu ubogu kardelce, per katerih nej obéniga posvitniga prangainja ni gospostva ali časty. Zakaj kakor my potle bomo slišali, kaj je pred teim svitum gosposku inu častitu, tu ne hoče

Zakaj je Christus obreizan.

Kaj le-tu ditece za en folk ima nad ludmi.

2573| Lk 2,9–12.

Koku se le-timu ditecu služu.

2574| Služiti.

2575| Službo.

Ta cerkov je en reven, ferrahtan haufen ali kardelce.

na teh treh krailev dan.

če le-tiga diteca gori vzeti, kakor ta GOSPUD v evangeliu pravi,²⁵⁷⁶ de ty, kateri nyve, volli inu enu gori narejenu pohištvu imajo, ne hote na to ohcet priti, zatu zapovej ta GOSPUD te uboge petlarje, hromce, te sleipce inu krulovce povabiti. Tu je našiga GOSPUDA Boga, tiga diteca Jezusa kardelce, kateri so njega vesseli inu radi k njemu pridejo.

V tem današnjim evangeliu pak slišimo my, de le-tu ditece tudi mej témi ajdi inu silnu skuzi eno čudno srejšo spoznanu bode. Zakaj Bug pusty nym eno novo, čudno zvezdo na nebu se prikazati. Inu kadar so ony prez tiga vučeni ljudje bily, kateri so tega nebeskiga teka inu teh zvezd opravillu zastopili, taku rezveiti ta Sveti Duh skuzi le-to zvezdo nyh serca taku, de ony spoznajo, de je per teh Iudeh enu dejte rojenu, kateru je teh Iudov krajl inu vsaj en GOSPUD tiga cejlga svita, skuzi kateriga samiga nam odpuscainje teh greihov inu večni leben more dujti. Za tiga volo se gori narede inu kadar ony poprej po teh Iudov ni družih folkov krajlih neiso vprašali, taku se ony le-tiga diteca an vzamejo, ga v Ieruzalemi yščejo inu ga najdejo v Bethlehemi, tu istu moljo inu so GOSPUDU Christusu lubi, prietni gostje.

Takovo historio bi si my imejli iz serca lubo, drago inu pryetno pustiti biti, zakaj tukaj my vidimo ta velik trošt, de se Bug teh ajdov, teh ubozih greišnikov an vzame inu hoče nje tudi per le-tim ditecu imejti, skuzi kateru hoče greihe odpustiti inu nje izveličane sturiti. Štima taku tu dellu cilu lipu sto bessédo inu oblubo Božio, zakaj, aku je tu lih Bug bil taku ordnal, de bi Christus imel mej témi Iudj inu en Iud rojen biti, taku vsaj takovu dejte nej le-tem Iudom samim slišalu, ony nejsa le sami njega imejli užyti, ty ajdje so tudi v le-tu tovarištvu morali priti. Zakaj le-taku slovee te bessede k Adamu inu k Evi v paradížu: »Te žene seime bode tej kači to glavo zmencalu.«²⁵⁷⁷ Takovu bi se kratku na obeno vižo popolnoma ne bilu moglu zgodyti, kadar bi Bug skuzi le-tu seime tudi tem ajdom od greiha, smerti inu tiga Hudiča tyrannye ne bil pomagal.

Taku pravi Bug k Abrahamu: »Skuzi tvoje séme imajo vse žlahte te zemle žegnane biti.«²⁵⁷⁸ Le-tukaj so ja ty ajdje tudi noter vkleneni, ty nejmajo skuzi Abrahamovu séme, skuzi GOSPUDA Christusa, nikar k obrezovainju inu h tej postavi permorovani, temuč žegnani biti, tu je od prekletve k Božji gnadi priti inu izveličani biti. Takovo oblubo vidimo my, de se v djanju zgodi, potehmal je Bug le-tu dejte, svojga lubiga synu, tém ajdom skuzi eno čudno srédo znaniga sturil inu nje skuzi tiga Svetiga Duha žene, de ony le-tiga diteta yščejo, ga moljo inu časte. Zakaj, kadar bi Bug le-ta šac tem ubozim greišnikom, tem ajdom ne bil ferordnal, ni ga nym ne bil voščil, taku bi on nje bil pustil sidéti inu od le-tiga diteta nym ništer ne pustil vejdi, ampak on tiga ne hoče sturiti inu se more poprej en nov, čuden pridigar, ena zvezda na nebi pustit viditi inu le-tu ditece tem ajdom znanu sturiti inu nym tudi to hišo v Bethlehemi pokazati, v kateri je tu ditece bilu. Kakor s. Matheus takovu susseb melda, takovu stury Bug v nebi tudi tem ajdom.

Tu ditece uže na zemli naš lubi GOSPUD Christus stury tudi taku, kadar ty ajdje, kateri so ubozi greišniki bily inu dosehmal od Buga ništer praviga neiso vej dili, neiso njemu prov služili inu so sicer vseh žlaht greihih bily živejli, h timu ditecu Jezusu pridejo inu nje moljo inu mu offrujo, taku tu ditece tu radu pusty se zgodyti, nyh nikar od sebe ne viša inu se pusty od nyh poštovati, kakor de bi nyh krajl inu GOSPUD bil inu ony njegov folk inu njegovi podložniki. Le-tu najte dobru merkamo inu se per tem vučimo, de le-tu ditece te uboge greišnike hoče gorivzeti inu nym milostiv biti, kadar ga ony le yščejo inu se per njemu v pravim zavupainju najdejo. Tu je ta prvi inu imenitiši štuk iz le-te historje, ta častiti, bogati trošt, de le-tu ditece te ajde inu greišnike gori vzame.

2576| Lk 14,18–21.

Ty aydje so tudi Božy folk.

Ty ajdje so vkup v to oblubo vkleneni.

2577| 1 Mz 3,15.

2578| 1 Mz 22,15–18.

Bug kliče te ajde h Christusu.

Christus vzame te ajde gori.

Izlaga tiga evangelia

II.
Navuk, koku se ima
timu ditecu Jezusu
služiti.

Ta drugi je en vuk, koku se my pruti le-timu ditecu imamo deržati inu teh lubih modrih exempel slušati, zakaj my imamo tudi le-to srečno zvezdo, ta Sveti evangelium, tiga my nejmamo ferrahtati ni si ga zabstojn pustit svejtiti, temuč ga z vero gori vzeti inu tiga diteca Jezusa jiskati inu njega moliti, tu je my njega imamo spoznati, de je on naš Bug inu GOSPUD, inu odpusčainje teh greihov, tiga svetiga Duha inu večni leben od njega prossiti inu vupati. Tu je ta nar pertva inu nar vissokeiša služba, katero le-tu ditece hoče imejti, de se my iz cejlīga serca na to istu zanesemo inu odpusčainja teh greihov inu ta večni leben per njemu yščemo. Ta druga služba je, kakor smo ozgoraj od GOSPUDA slišali, de nejmamo molčati, temuč od le-tiga diteta pridigovati, tu bodo inu so prez cbiuvla le-ty ajdje tudi sturili inu so ty prvi evangelisti ali pridigarji mej témi ajdi bily, kateri so te druge od le-tiga diteca podvišali, nje vučili inu troštali. Ta tretja služba je, de ony svoje šace gori odpro inu tu ubogu ditece Jezusa od nyh darujo. Taku imamo my (kateri je premore) denarje inu blagu tjakaj obernyti, de našiga lubiga GOSPUDA Christusa krajlestvu bode obderžanu inu gmeranu inu le-tu ditece svoj užytak v edinosti ali v revy more imejti, tu je my imamo z denarji inu z blagom h timu pomagati, de se bodo mogli fain cerkovni služabniki inu šulmojstri imejti, de ty ubozi, kateri svojga užitka za boleznj ali za druge nadluge volo ne mogo dobivati, bodo obderžani. Inu susseb, de se mladi hlapčiči, kateri so k vučeinju prydni, gori koye, de ty, kir za nami pridejo, tudi bodo mogli prave pridigarje inu cerkovne služabnike imejti, zakaj my imamo v takovi reiči sturiti kakor en moder umejtaln vertar, kateri vselej mlada drevca zasaja, de kadar kej lejtas ali čez enu lejtju ali dvej enu staru drivu doli gre ali konec vzame, de zdajci enu drugu na tiga istiga mejstu bode posajenu, kateru sad pernaša.

Ubozim hlapčičem
se ima k študirainju
pomagati.

S čim inu koku my
Jezusu moremo
offrovati.

2579 | Mt 25,40.

Kateri svoje denarje inu blagu taku naložy, ta šeinka inu offruje timu lubimu ditecu Jezusu ravnu taku dobru kakor ty modri. Zakaj tukaj imamo my narpoprej tu pričovainje samiga Christusa, de on pravi: »Kar vy timu nar manšimu mej témi mojemi sturite, tu ste vy meni sturili.«²⁵⁷⁹ Susseb pak more tu njemu dobru dopasti, kadar ludje radi h timu pomagajo, de te cerkve bodo dobru omišlene, oskerblene inu obstavlene, zakaj s takim dellom bode narpoprej Božja čast reširena inu obderžana inu njegovu ime čaščenu. H drugimu bode skuzi tu tém ludem pomaganu, de ony od tiga Hudiča tyrannye bode odrešeni inu izveličani, koku bi ludje mogli pak te denarje buile naložiti inu več nuca ali prida s tem šaffati?

Bozim šularjem se ima
radu, zvejstu pomagati.

Zatu morajo tu slipi ludje biti, kater je Bug k enimu velikimu užytku inu blagej pustil priti inu vener h takovimu karsčanskimu dellu ne pomagajo, de bi mladi hlapčiči, kateri so k študirainju ali k vučeinju pridni, ali za ubuštv volo ne mogo naprej priti, v pravim pošteinju obderžani, inu v tém vučeinju mogli gori rejeni inu koyeni biti, de bi ony po čassu tudi drugim ludem mogli služiti, nje vučiti, troštati, poterđiti inu vsejh žlaht nadlugah ali izkušnjavah nje prov voditi inu v njeh slabih veistih obesseliti. Ony morajo eni nesrečni, prekleti denarji biti, per katerih malu sreče bode, katerih ludje h takovimu svetimu dellu ne hote radi inu volnu dati ali nucati.

Taku vidio vaše lubezni, kaj za en folk tu lubu ditece Jezus ima inu koku se njemu služi. Mej témi Iudi so ty ubozi pastyrji, tem pusty Bug eniga angela od nebes, od le-tiga diteca pridigovati inu nje k le-timu ditecu višati. Ty bodo takoviga selstva vesseli inu Boga zatu hvalio, ker se ta čas v Ieruzalemi Erodež, ty viši farji, pisarji za drugu kumrajo inu za le-tu ditece, kir je bilu taku ubogu inu revnu, ništer ne marajo. Ty ajdje so veliku žlehtniši kakor ty Iudje, ali vener kliče nje Bug tudi k le-timu ditecu, aku lih skuzi eniga žleht sla.

Zakaj,

na teh treh krailev dan.

Zakaj, aku je lih nekateri vučeniki zatu derže, de le-ta zvezda nej ena zvezda, temuč en angel bil, taku so vsaj ty ajdje le eno zvezdo vidili inu takovu videinje ali prikazainje za eno zvezdo deržali. Tu je uže le-tiga diteca kardelce, zlasti ubozi, ferrahtani, žleht ludje mej témi Iudi inu potle ty veliki greišniki, ty ajdje, ty vzamejo takovu rezodivejnje gori, yščejo tiga diteca, je najdejo inu pridigujo od njega. Ali teh pastyrjev pridiga bo ferrahtana, zakaj ony nejmajo obeniga posvetniga videnja pred temi ludmy, taku so ty ajdje taistikrat zatu deržani bili, de ne vejdo ništer od Christusa, kadar bi kaj na tem imejlu biti inu ležati, taku bi tu imejli ti viši farji inu pisarji veliku več inu buile od tiga diteta vejdti. Taku se še na ta današni dan godi, papež inu škoffi imajo tu ime inu velajnje, timu pruti, kateri ta evangelium prov imajo inu pridigujo, so priprosti, žleht, ja, tudi revni ludje inu ubozi greišniki, zatu ta svejt nym ne hoče verovati, kaj pak stury? Od tiga ti dajle poslušaj.

Kadar ty modri v Ieruzalem pridejo, od zvezde pravio inu po tem novorojenim krajlu teh Iudov vprašajo, se Erodež prestraši inu tu cejlu mestu Ieruzalem ž nym, tu so vsaj, ja, huda inu neverna serca inu šularji, de se ony pred tém ditecom prestrašio, kateru je zatu na zemljo prišlo inu taku dolgu poprei nym oblublenu, de ony imajo skuzi tu istu od greiha, smerti inu Hudiča ledig ali prosti biti, ony bi imejli ty prvi biti, kateri bi se bili jmeili le-tiga diteca lotiti inu njega vesseli biti, njemu pomagati, ja, služiti, s čimer bi ony znali inu mogli, taku je ony vse okuli obernejo, ony njega ne hote, se pred nym prestrašio inu mislio, koku bi je od lebna k smerti perpravili, inu aku ony lih tiga ne premorejo, taku je iz dežele vun gonio inu pahnejo mej ptuje inu neznane ludij njegovu krajlestvu inu s čimer premorejo se podstopio tu zatreti inu rezvaliti. Takovu, kakor my le-tukaj vidimo, stury Erodež, ty viši farji inu pisarji.

Kaj je uže ta urzah? Druziga ništer, temuč de se boye, aku bi le-tu ditece imejlu regirati ali gospodovati, taku bi ony morali h petlerjem postati, aku bi imejlu le-tu ditece vissoku deržanu biti, bi ony ništer ne velali. Zatu se Erodež zloby, ne hoče od le-tiga diteta ništer vejdti. Ty viši farji inu pisarji tudi timu glih sture. Taku obuje pred inu pred vkupe stoy. Le-tu ditece je Božji Syn inu pernesse sabo odpuscainje teh greihov, tiga Svetiga Duha inu večni leben, ali per tem je onu pred tem svitum ubogu inu revnu, zakaj takovu na tejm ditecu timu svitu ne dopade, njemu za tiga volo sovraž postane inu misli, onu si ostani le-tu ditece, ker hoče, kadar le on per svojem gospostvi, prangainju inu oblasti more ostati. Enu takovu rovnainje je ta sveit z le-tim ditetom začel, kadar je še v zibeli ležalu inu kumaj dve lejti staru bilu, tu istu še prejd inu prejd današni dan nad nym inu niegovo bessédo zviša, kakor so je bil taistikrat začel.

Zakaj, gdu inu kateri so na ta današni dan timu evangeliju taku zlu sovraž inu ga ne hote ni vejdti ni slišati? Nej li so ty veliki gospudje na tém svejtu? Inu potle ty, kateri tu ime imajo inu hote za to karsčansko cerkov hvaleni biti? Kakor so papež, cardinali, škoffi, menihi, farji inu ta isti roy ali družba? Le-ty ne bodo tiga evangelia vesseli, ony se pred nym prestrašio inu so v skerbi, aku bi on imel mej te ludy priti, taku more nyh prangainje inu oblast en konec vzeti, pomagajo taku inu dražjo alj podšuhajo tiga Erodeža, tu je to posvitno gospoščino, de bi imejli to lubo bessédo pregainati inu kakor eno kecaryo iztrejbiti.

Z le-tejm je hotel ta evangelist na znanje dati, nam h troštu inu k navuku. H troštu, de se my nejmamo pred tem prestrašiti, kadar onu taku gre inu se gody, temuč vejdti z le-tim ditetom inu s tém Svetim evangeliom, de le-tukaj na zemli drugači ne bode inu ne pojde. Inu k navuki, de se my takovimu

Koku se ta svejt pruti Christusu inu timu evangeliju deržy.

Zakaj ta sveit Christusa ne more terpejti.

Tiga evangelia sovražniki.

Trošt.
Navuki.

Izlaga tiga evangelia

Ta prava cerkov
Christusevimu časnu.

pohuišainju nikar ne pustimo zapelati inu za velikimi GOSPUDI, susseb pak za témi, kateri tu ime imajo, kakor de bi bily ta karsčanska cerkov, nikar ne gremo, ni ne verujemo, kakor ony verujo. Zakaj le-tukaj ti vidiš oba dejla, na tej eni strani te uboge pastyrje inu te greišne ajde, ty obuji pred tém svitum obeniga videnja ni velainja nejmajo. Uni za nyh žleht rovnainja volo, le-ty pak, de so ajdje inu ubozi greišniki bily. Na tej drugi strani tiga krajla Erodeža, v eni vissokeiši vegši službi inu stanu, inu te više farje inu pisarje, ker bi se vsaj moglu zavupat, ony bi imejli od Christusa vejdati, na njega vupati, njega vesseli biti inu se k njemu najti. Ali tu, kar je timu zupar, ti vidiš pred očyma, katerih nihče za Božji folk ne deržy, tj isti so, kateri bodo za te nar vegše deržani inu za to Glavo te Cerkve, ty nikar le samuč nejsu, temuč so te cerkve nar huiši sovražniki inu pregainauci.

Nihče nejma v tejh
ričeh te vere na te
velike GOSPUDE
gledati.

Kateri bi uže taistikrat bil hotel na Erodeža inu na te više farje inu pisarje gledati, kam bi on bil šal inu kaj bi on bil veroval? K Hudiču bi on bil šal inu bi bil Christusa pregainal. Timu pruti si ty lubi pastyrji inu potle ty modri tu srečnu rezodiveinje tiga diteca ne puste vun izgovoriti, terdnu na tem istim derže, yščejo tiga diteca inu je molio, onu si verujte inu sturite Erodež inu ty viši farji, kar ony hote, takovu my tudi moramo sturiti, my ne moremo verovati, kar ta papež ali posvitni viudi verujo, temuč kar ta besséda nam naprej pravi, na tu istu my imamo verovati inu se na tu istu deržati inu se družih ludy neveri nejmamo pustit pačiti, ja, tudi radi nad tém terpejti, kar nam ta lubi Bug h terpleinju pošle. Zakaj na tém svejtu onu nikuli več drugači ne bode, Erodež, viši farji inu pisarji ne mogo tiga Christusa terpejti, temuč njega pregainajo inu tem karsčenikom vso nesrečo za tiga evangelia volo gori nalagajo.

Bug vahta ali čuje
čez svojo cerkov.

Ali Bug vener ne hoče cilu spati, ni svojem sovražnikom vse dopustiti, kadar je Erodež v misli imel te modre lahkai kej tudi umoriti, kadar bi zupet bili prišli, obaruje ali opomina nje Bug skuzi eniga angela, de imajo po enim drugim potu jiti inu nikar več v Ieruzalem priti. Taku hoče Bug per teh biti inu nad nymí deržati, kateri tiga diteca yščejo inu ga spoznajo. Inu aku ony lih veliku farlikosti, britkusti inu nadluge imajo, taku on nje vsaj vener hoče odtetti inu h puslednimu izveličati inu taku vso nesrečo bogatu plačati inu poverniti. Tu nam daj vsem naš lubi GOSPUD Christus, amen.

HISTORIA OD PRE- OBERNENIA SVETIGA PAULA, ACTOR. NA. IX. CAP. ²⁵⁸⁰

2580| Apostolska dela, 9. poglavje.

 Aulus pak je še puhaj s priteinjem inu morjenjem čez GOSPODNE jogre inu je šal k višimu farju inu ga je prossil za lysty na damaskovske šule, de, aku bi katere le-tiga pota našal od mož inu žen, de bi te isti zvezane v Jeruzalem pelal. Jnu kadar je on na poti bil inu blizi Damaska bil prišal, ga je naglu ena luč od neba obsvejtala inu on je padel na zemlo inu je slišal eno štimo, ta je djala k njemu: »Saul, Saul, kaj ti mene pregainjaš?« On pak je ²⁵⁸¹ djal:

2581| Apd 9,1–25; Apd 22,6–16.

na ta dan s. Paula preobrnjenja.

dial: »GOSPUD, gdu si ti?« GOSPUD je djal: »Jest sim Jezus, kateriga ti pregainas. Tebi bo težku zupar ostne bercati.« On je pak s strahom inu trepečeoč djal: »GOSPUD, kaj hočeš ti, de bi jest sturil?« GOSPUD je rekàl k njemu: »Vstani gori inu pojdi v mestu, tam bo tebi povedanu, kaj imaš sturiti.« Ty možje pak, kir so bily njegovi tovariši na tem potu, so stali inu so se bily prestrašili. Zakaj ony so njegovo štimo slišali inu neiso nikogar vidili. Saul je gori vstal od zemle inu kadar je on bil svoje ocy odperl, nej nikogar vidil. Ony so ga pak za roke prieli inu so ga v Damašk pelali inu je bil try dny, de nej vidil inu nej jejdil inu nej pyl. Ie bil pak en joger v Damaški z imenom Ananias,²⁵⁸² h timu je GOSPUD rekàl v enim videinju: »Anania.« Inu on je djal: »Le-tu sim, GOSPUD.« GOSPUD je rekàl k njemu: »Vstani inu pojdi v to gasso, katera se imenuje Ravna, inu vprašaj v Iudovi hiši po enim, katerimu je ime Saul od Tarze. Zakaj pole on moli inu on je v prikazni vidil eniga moža z imenom Ananias, noter k sebi gredočiga, inu de je roke na njega polužil, de bi spet svoj pogled prejel.« Ananias je pak odgovuril: »GOSPUD, jest sim od nyh veliku slišal od tiga moža, kuliku hudiga je on sturil svojim svetnikom v Ieruzalemi. Inu on ima le-tukaj oblast od viših farjev vse te zvezati, kateri na tvoje jme kličejo.« GOSPUD je rekàl k njemu: »Pojdi tjakaj. Za-
kaj

2582| Hanania.

Izlaga tiga evangelia

kaj le-ta je meni ena izvolena possoda, de on bo moje ime nossil pred ajde inu pred krajle inu pred izraelske otroke. Iest hohocem²⁵⁸³ njemu pokazati, kuliku on bo moral za mojga imena volo terpejti.« Fnu Ananias je šal tjakaj inu je prišal v to hišo inu je polužil svoje roke na njega inu je djal: »Lubi brat Saul, GOSPUĐ je mene poslal, kir se je tebi na poti perkazal, kadar si semkaj šal, de spet pregledaš inu boš s Svetim Duhum napolnen.« Inu zdaici so od njegovih očy padle kakor ene luskinie inu je spet pregledal inu je gorivstal, se je pustil karstiti inu je špižo k sebi vzel inu je močneiši postal. Saul je pak nekuliku dny bil per teh jogrih v Damaški inu je zdaici v šulah pridigoval Christusa, de je ta isti Božji Syn. Vsi so se pak prestrašili, kir so tu slišali, inu so djali: »Nej li tu ta, kir je v Ieruzalemi pregainal, kateri so na le-tu ime klicali, inu je zatu semkaj prišal, de je zvezane pela k višim farjem?« Saul je pak čedajle močneiši perhajal inu Iude prepričoval, kir so v Damaški prebivali, inu je izvišoval, de je le-ta Christus. Inu čez veliku dny so Iudje en svit vkupe deržali, de bi ga umurili. Ali Saulu je bilu na znainje danu, de so ony po nym trahtali. Ony so pak dan inu nuč na vratih varovali, de bi ga umurili. Zatu so jogri njega vzeli ponoči inu so ga skuzi zyd vunkaj djali inu v eni korbi²⁵⁸⁴ doli pustili.

2583| Hočem.

2584| Košari; izposojeno iz nem. Korb (enak pomen).

2585| Leta /15/34, na Luthrovem domu.

Anno 34. domi suæ.²⁵⁸⁵

E-ta historia od preobernenja tiga s. Paula se ima kakor enu sussebnu gnade čudu našiga lubiga GOSPUĐI Boga v tej cerkvi shraniti inu od nje pridigovati za obuyga, za tiga velikiga trošta inu pridniga vuka volo, kateri nam v takovim čudessi bodo naprej deržani. Za tiga volo hočmo my narpoprej to historio pogledati inu potle tudi enu maihinu per tem povedati, kai nam nuca inu priduje.

2586| Apd 8,1-3.

Karsčansko kry prelyvati je velik greih.

S. Lucas ozgoraj v začetku tiga 8. capitula pravi,²⁵⁸⁶ de je Paulus, kateri se je še Saulus imenoval, enu dobru dopadenje na s. Stephana smerti imel. Zakaj on je je zatu deržal, kadar bi se le-tem karsčenikom vsem taku sturilu, taku bi bilu dobru opravleno. Nu, taku se pak le-tukaj lipu vidi, kaj je za en greih teh karsčenikov kry prelivati. Zakaj ta kry tiga svetiga Stephana taku zlu Paulusa tišči, de on ne more počitka imejti inu bi bil rad vse karsčenike na en dan vun iztreibil inu pomuril, kadar bi le bil mogel inu bi Bug njemu ne bil branil. Kakor se na vseh tyrannih vidi, kadar so ony enkrat teh karsčenikov kry okussili inu prelili, taku ta Hudič nym ne pusty praznovati, dražy, drastu gori inu žene nje le naprej k več razboinstvu kakor eniga slidniga psa, kir to diviačino pred sabo vidi inu

na ta dan s. Paula preobernenia.

di inu je v skuk prišal. Kadar je uže Paulus taku serdit bil, piše s. Lucas, koku se je ž nim godilu inu koku je on bil preobernen. Inu pravi le taku:

»Saulus pak je še puhal s priteinjem inu z morjeinjem čez GOSPUDNIE jogre inu je šal k višimu farju inu ga je prossil za listy na Damaškove šule (tu je na te cerqve), de aku bi katere le-tiga pota našal od mož inu žen, de bi te iste zvezane v Jeruzalem pelal.«²⁵⁸⁷

Tu je ta pervi štuk od le-te legende svetiga Paula, katera se mej temi karsčeniki na tu nar mainje v lejtju enkrat ima pridigovati, aku se lih ta dan ne praznuje. Nikar zatu, de bi my hoteli s. Paula moliti inu eniga Boga iz njega sturiti, kakor ty papežniki sture, temuč de ludje Božja čudessa slišio inu se vuče, koku se ony iz nje pobulšajo. Zakaj le-tukaj se vidi enu čudu čez vsa čudessa, de Christus svojga nar vissokejšiga sovražnika taku milostivu preoberne. Zakaj, kakor tu s. Lucas le-tukaj s svitlimi bessedami pričuje, je on en merdrar²⁵⁸⁸ ali uboinik inu en kry želan pess inu en ferratar²⁵⁸⁹ vse²⁵⁹⁰ karsčenikov bil, kateri je Christusa šentoval inu ga na tu nar više sramotil. In summa, Paulus je taku en mož, kakor se v tem djanju vidi, kateri bi bil rad na en dan Christusa inu tu cejlu karsčanstvu zaterl, kadar bi je on bil mogel sturiti.

Kaj on pak jma za urzah h timu? Oben drugi, temuč de on sliši, ty karsčeniki bi pridigovali, de bi ludje ne mogli skuzi to postavo izveličani biti, kadar bi ony hoteli izveljčani biti, taku bi se tu le skuzi tiga križaniga Jezusa moralu zgoditi, izvunaj tiga istiga bi ludje ni k odpuscainju²⁵⁹¹ teh grejhov ni k večnimu lebnu mogli priti. Kadar je on tu slišal, de bi Moizes ne imel pomagati inu vsi preroki bi na Moizessi ne bily zadosti imeili, je on norr inu nepameten postal. Ravnu kakor naši papežniki, kadar ony slišio, de nyh ordni, moleinje, posteinje, mašderžainje pred Bugom nejma inu ne more pomagati, taku bi se dobru od hudobe mogli rezpočiti, zakaj ony tiga kratku ne mogo terpejti.

Ravnu taku je timu revnimu Paulusu tudi v misli ali ob serci bilu, samuč de je on eno bulšo rejč imel kakor naši papežniki, zakaj on je imel Božjo postavu inu bessédo pred sabo, nad to je on mislil deržati, de bi ludje to postavu, te offre, ta tempel inu kar je Bug več bil gori postavil nikar taku ne imejli zamečovati, temuč bi imejli pustit to isto nekaj velati, nad tem, je on mislil, hočem jest tellu inu leben pustiti. Zakaj tu ne more krivu biti, kar je Bug sam naredil inu postavil. Ampak naši papežniki nejmajo Božje besséde ne poročenia, zatu govorimo my zuper nyh mašderžainje, ordne, moleinje, posteinje, de je krivu inu pred Bugom ništer ne more opravit, potehmal Bug tiga nej zapovédal, temuč so iz lastniga izvolenja inu andohti takovu prez Božje zapuvidi naprej vzeli, inu se vidi, kaj se ony k obderžainju svojga malikovainja še vselej podstopio sturiti.

Kadar my uže na tu serce s. Paulusa gledamo, kaj je njega pergna, de je on tém karsčenikom taku sovraž inu vseh Iudov rabel zupar te karsčenike postal, taku bomo vidili, de veliku en bulši urzah ima kakor ty papežniki, kateri za denarjev, blaga, svojga stanu inu v Reidnosti volo ta evangelium pregainajo. Teh maining obene s Paulom neima, timu je le zatu djanu, de bi ta postava inu ta božja služba v templi, katero je Bug sam bil ordnal inu zapovédal, nikar doli ne prišla inu za nič se deržala. Za tiga volo drugači ne meini, temuč de prov

GG na tem

2587| Apd 9,1-2.

Zakaj se ima ta historia pridigovati.

Paulus en velik pregainavec.

2588| Morilec; izposojeno iz srvn. *mörder* m. (morilec), natančneje iz razokrožene bav. različice *merder*, in sicer v 13. stoletju (H. Jazbec, 2007, 58).

2589| Ferrahtar (zaničevalec).

2590| Vseh.

Kaj Paulusa h pregainenu žene.

2591| Odpusčajnu.

Papežniki so huiši pregainavci kakor Paulus.

Papežove službe so prez bessede Božje.

S. Paul ima v eni hudi reiči eno dobro mainingo.

Izlaga tiga evangelia

na tem stury. Ker sicer veist naše papežnike prepriča, de onu nej krivu, ti zacrament v obejuh štaltih vzeti, zakoinik biti, špižo inu drugu fray ali slabodnu nucati, zakaj ony ja ne mogo ni Božje besséde ni tiga gori postavljenja Christuseviga ni to navado inu nucajnje te perve cerkve tayti.

Za tiga volo je s. Paulus en svet pregainavec teh karsčenikov, pruti tem papežnikom, kateri se timu čarnimu inu znanimu Hudiču puste voditi inu jezditi. Zakaj Paulus ne yšče ništer s tém, temuč de on Božjo bessédo inu čast zagovarja ali brani inu nad njo vaga inu terpy, kar on more vagati inu terpejti, kakor on sam pravi. 1. Timoth. 1.: »Meni se je milost izkazala, zakaj jest sim je nevejdeče sturil, v neveri.«²⁵⁹² Takoviga se ne more oben papežnik na ta današni dan hvaliti, zakaj Božja besséda nje prepriča, de ony morajo spoznati, de je ta risnica inu vsaj vener je ony ne mogo inu ne hote terpejti. Za tiga volo je skarbnu, kateri te karsčenike taku vejdeče pregaina, timu bode tu pregainanje drugači gratalu ali zneslu kakor svetimu Paulu, kateri je tu cilu nevejdeče sturil.

Kadar si je uže Paulus to reič taku k serci vzel inu je izvunaj Ieruzalema, na drugih krayh, tej novi secti mislil braniti, v teim je naš GOSPUJ Jezus tudi svoje misli imel inu je per sam sebi djal: »Jest hočom še en čas z mojo štraifingo pruti Paulusu gori deržati, zakaj jest vidim, de kar sturi iz eniga sussebniga euffra²⁵⁹³ inu s celim sercom, neveideče sturi, zatu čo jest negovu serce inu misle, katere so zdaj k eni hudi reči, zlasti h pregainanju mojih kersčenikov nagnene, preoberniti inu k ani dobri reiči z mojem Duhum poterđiti, njega zuper te Iude postaviti, on še dober bode, zakaj, kar on stury, tu on vsaj stury z eno risnico, to isto risnico, katero on zdaj ima v eni hudi reiči, hočo jest poterđiti z mojem Duhum inu to isto k eni dobri reiči nucati inu postaviti, de ima od mene mej témi ajdi naprej pridigovati inu te Iude, kakor so ony zaslužili, cilu norre inu nepametne sturiti, kakor je sam dosehmal bil.«

Tedaj je Paulus en cilu siln inu zveist pridigar postal inu susseb mej temi ajdi, katerih se on en vučenik hvali, inu je vmej teh istih, koker v njegovih pismah beremo, veliku opravil, koker se še na ta današni dan vmej nami taku dobru, koker tedaj, kadar je Paulus sam pridigoval, gody, potehmal smo negoviga vuka inu pisma se diležni sturili inu tiga istiga živemo. Takovu je ja zatu enu veliku čudu, de je Christus vse te druge apostole inu jogre dolgu per sebi ohranil, nym pridigoval, pred nymi velike caihne delal, preden je nje h pridigarstvu postavil inu vun poslal, Paulusa pak pošle zdajci mej te ajde inu mu tu pridigarstvu izroči. Inu kateru je troštlivu, de GOSPUJ Bug tiga moža preoberne, kateri je Christusa inu njegovu karsčanstvu s takim velikim serdom, pritenjem inu vdivjanjem pregainjal. Onu se je pak takovu godylu, kakor vy v teim textu slišite v tim čassu, kadar je on bil lysty inu oblast pryel od teh viših v Ieruzalemj, de bi on vse karsčenike, gdi bi jih nešil, mogel loviti inu v Ieruzalem zvezane poslati. Natu se on zdajci gori naredy na ta pot v Damaško, gdi so nekateri Iudje to karsčansko vero bily gori vzeli, ti jsti so bily njegovi priateli inu od njega žlahte, ali on je nym vener mislil vus marter inu štraifingo zadejti inu naložiti.

»Fnu kadar je on uže blizji Damaška bil prišal, ga je naglu ena luč od neba obsvetila inu on je padel na zemlo.«²⁵⁹⁴

Tukaj je ta prava urica prišla tiga preobernenja svetiga Paula, v kateri more od preganenia nehati. Zakaj, koker v teim textu slišjmo,²⁵⁹⁵ taku on naglu na puili eno

Paulus greišy
nevejdeče.
Ty papežniki
vejdeče.

2592| 1 Tim 1,13.

Paulus greiši
neveideoč, papežniki
vejdeoč.

2593| Vneme; izposojeno iz nem. *eifern* (vnemati se).

2594| Apd 9,3–4; Apd 22,6–7.

2595| Slišimo.

na ta dan s. Paula preobrnjenja.

eno takovo častito luč vidi, katera njega koker en blisk osveti, de nei mogoče, de bi enu človešku serce, kadar bi lih zgul kamen ali demant²⁵⁹⁶ bilu, moglu obstati, zatu pade Paulus na zemlo inu oslipy v tém prestrašejnu, de prez cbiuvla drugači nei meinil, temuč de je zain djanu inu de more ta leben pustiti. Ty malarji te historie nikar prov ne malajo, zakaj ony malajo koku je en grum ali treisk Paulusa na zemlo doli pobil. Ali kakor onu le-tukaj inu na drugih krayh ali meistih stojj,²⁵⁹⁷ taku tu nej en treisk ni grum ali garmeinj, temuč ena nagla luč bila, v kateri je on GOSPUĐA Jezusa vidil. Kakor Ananias pravi²⁵⁹⁸ inu Paulus potle na 26. cap. Actor.²⁵⁹⁹ timu krajlu Agrippu sam izšteje. Kadar on uže ležy v velikim strahu inu prestrašejnu, sliši on eno štimo, katera je djala k njemu:

»Saul, Saul, kaj ti mene pregaináš.«

Tukaj se je on prez cbiuvla še britkeiše prestrašil inu je sam per sebi mislil: »Se tu pravi pregainati? Vsaj jest meinim, jest sturim Bogu to nar visokejšo inu nar bulšo službo na tem«, zatu vpraša:

»GOSPUĐ, gdu si ti?« Ta GOSPUĐ je rekal:
»Jest sim Jezus, kateriga ti pregaináš.«²⁶⁰⁰

Tu je tulikain rečenu: »Kar ti mojem karsčenicom sturiš, tu ti meni sturiš.«²⁶⁰¹ De ga taku v nega greihih zapopade inu njemu to veist zadene. Seže njemu taku s tem greihom v negovo veist inu njemu vso to kry opponossi, katera je prelyval, de bi nikar čudu ne bilu, de bi s. Paulus v enim hipu bil mertov. Zakaj, kadar tu prov v serce inu pod ocy udari, de so ludje Boga pregainali, tukaj bode malu trošta ostalu. Našim papežnikom tudi taku pojde. Na sodni dan pak, ali kadar ony bodo iméli umreiti, tukaj bode nje nyh veist tožila, obdolžila inu nje taku na tla pobyla, de tukaj ni serca ni sape ne bode. Paulus le sam takove besséde sliši, to luč pak on vidi nikar le sam, zakaj na 26. cap. pravi on: »Njegovi tovariši so njo tudi vidili inu so tudi na tla padli pred prestrašejnem.«²⁶⁰² Ali Paulusa le samiga slišio ony govorit inu vsaj nikogar ne vidio, s komer on govory, kakor le-tukaj stoji. GOSPUĐ Christus pak govory dajle inu pravi:

»Tebi bo težku zupar ostnje bercati.«²⁶⁰³

Tu je enu silnu obarovainje ali opominainje, kateru bi vsi ty imejli k serci vzeti, kateri le-ta vuk mislio pregainati, ali ony te gnade nemajo, de bi ty mogli verovati. Zatu se ony ne preobernejo kakor Paulus, temuč v greihih naprej gredo, noter, de le-tukaj potelesnu inu tamkaj vekoma morajo umreiti inu konec vzeti. Zlahtna rejč je tu (pravi Christus), de se ti taku zlobiš, kaj ti pak s tem opraviš? Druziga ništer, kakor de ti meni v špeis tečeš ali zupar ostnje bercaš. Nej li tu pak smeiha vrejdn, ja, tudi dobru en škodliv kreig, de bi se ti hotel zlu serditi, v serdu z nogo zupar te ostne bercati inu tvoj serd taku z veliko tvojo škodo vun izpustiti.

Zatu je tu en siln, merkainja vreden inu troštlju špruh za te uboge pregnane karsčenike, de se ima zatu deržati, kateri Christusa pregaina, ta isti zupar en špičast osten berca, tukaj more ta noga hroma, ali sicer nikar veliku sreče per tem biti. Taku se ima pergoditi vsem tem, kateri se zupar Christusa zlobe. Dosti velikih viudov, susseb pak ta papež inu njegovu pregreišnu kardellu, mislio, ony hote Christusa sem doli od neba vleči, tu je njegovo čast inu bessédo zatrejti././ Kakor je tudi redle sture, kir te uboge karsčenike pregainajo inu moré, naše

GG 2 bukve

2596| Diamant; prevzeto iz srvn. *adamant* m. (drag kamen, posebej diamant), najverjetneje med 1050 in 1200. Od 16. do začetka 18. stoletja je prevladovalo nvn. *demant*, v sredini 18. stoletja se je uveljavilo nvn. *diamant*, kar je običajno še danes (H. Jazbec, 2007, 24).

Ta historia se prov ne mala.

2597| Stoji.

2598| Apd 9,4.

2599| Apd 22,7; Apd 26,14.

2600| Apd 9,5; Apd 22,8; Apd 26,15.

Christus se v tih vernih pregainja.

2601| Mt 25,40.

Paulus sam sliši Christusa govoreč.

2602| Apd 22, 9; Apd 26,13–14.

2603| Apd 26,14.

Obarovainje ali opominainje teh, kateri Božjo bessédo pregainajo.

Sovražniki tiga evangelia sebi škodo sture.

Izlaga tiga evangelia

bukve prepovedujo inu žgo, tudi vse naprej vzamejo, kar bi tej bessédi moglu k škodi priti. Ampak onu se ima skoraj viditi, koku le-tu nym bode gratalu inu znesslu. Zakaj ta špeis nej h timu sturjen, de bi se imejlu po nym hodi ti, temuč ž nym bosti inu se branyti, taku hote ty sleipi ludje z nogami zupar ta isti bercati. Paulus ima na le-tim samim opominainju zadosti inu se skoraj vda.

2604| Apd 22,10.

»Jnu pravi strahom inu trepečeoč: GOSPUD, kaj hočeš ti, de bi jest sturil.«²⁶⁰⁴

Od kod tu trepetainje inu zagovainje pride nej potreba vprašati, zakaj on bi cilu bil mogel cagati inu od žalosti umreiti, kadar bi GOSPUD Christus njega ne bil troštal inu gori vzdignil. Zakaj GOSPUD je rekal k njemu:

2605| Apd 9,6; Apd 22,10.

»Vstani gori inu pojdi v meistu, tam bo tebi povéda nu, kaj imas sturiti.«²⁶⁰⁵

Tu pridigarstvu silnu potrebnu.

Le-tukaj se ima susseb merkati, aku lih Bug od neba s Paulom govory, taku on vsaj ne hoče tiga pridigarstva gori vzdigniti, ni komu kaj sussebniga delati, temuč viša njega tjakaj v tu méstu, h kanclij ali k farmoštru, tukaj on ima slišati inu se vučiti, kar more znati. Zakaj naš GOSPUD Bug ne hoče nikomer ništer sussebniga gori narediti, temuč da svoj karst inu evangelium timu cejlimu svitu, enimu taku dobru kakor timu drugimu. Tukaj se mogo ludje vučiti, koku ony imajo izveličani biti, inu nikar na tu čakati, aku bi nam Bug hotel nekaj noviga delati ali eniga angela od nebes poslati, zakaj on hoče, de my tja imamo ijti inu ta evangelium od teh poslušati, kateri ga pridi gujo, tukaj se ima najti inu sicer nigdir.

Ty rotyrarski duhuvi ali falš vučeniški puste tu pridigarstvu stati, ta čas sejdejo v en kott, v katerim čakoja Svetiga Duha, ali ony se prov namerio inu prido inu najdejo nameistu tiga priazniviga golobca eniga černiga vranu, tiga Hudiča samiga, zakaj, zatu hote ony našiga GOSPUDA Boga tjakaj permorati, de bi on nje nekaj sussebniga imel pustit viditi. Paulus sam, kateri tiga GOSPUDA Christusa njegovo potelesno štimo inu bessédo sliši inu ima ta nar vissokeiši pridigar biti, more v tu méstu inu Anania poslušati. Tjakaj (pravi Christus) ti pojdi, ne hoče njemu nekaj sussebniga dellati, ni njega dajle na puili vučiti inu karstiti, temuč viša njega k Ananiu v tu méstu, ondukaj je njegova besséda inu karst, inu s. Paul rad sluša, aku on še lih ne vej, kam on ima jiti inu gdu je njemu ima povejdati. Natu pošle uže GOSPUD Bug tiga Anania, kakor ta historia dajle pravi, ta njemu pridiguje, njega karsti inu položy te roke na njega. De taku Paulus k spoznainju Christusevimu inu te besséde pride skuzi Ananja, od tiga istiga uže koker od ene maihine luči, more on svojo luč prejeti, kateri nej en parst pruti Paulu inu nikar ena sveičica pruti timu soncu bil.

Paulus skuzi Anania en velik doctor rata.

Takovu se ima susseb le-tukaj per le-tej historij merkati, de se ludje vuče tu pridigarstvu za vissoku deržati, zakaj le-tukaj stoji čistu inu svitlu, de Paulus, ta veliki doctor ali vučenik, skuzi tiga maihiniga doctorčiča, tiga Ananja, ta zastop zadoby, de on zdaici gori stopi inu en drugi mož postane, kateri veliku tavžentkrat več karšenikov stury, kakor je poprej krij prelil, de se ty mlaiši sami ne mogo zadosti začuditi, de bi ta mož zdaj taku imel pridigovati. Ty Iudje pak se resserde, norri inu nepametni nad tem postano, zakaj sicer obeden nym tulikain žaliga nej sadil inu taku eno veliko škodo z vukom sturil kakor Paulus.

Le-ta

na ta dan s. Paula preobrnjenja.

Le-ta historia je ena silnu leipa legenda, za tiga volo njo ludje tudi s flissom se imajo vučiti inu merkati, za le-tiga velikiga čudessa volo, de ta veliki pregainavec Christusev inu njegove cerkve taku bo preobrnjen inu iz eniga volka enu krotku neškodlivu iagne postane. Takovu ima nam pak nerpervič h troštu, potler tudi k navuki inu h podvišainju služiti.

Ta trošt da sveti Paulus sam, 1. Timoth. 1.,²⁶⁰⁶ z leipimi bessédami, katere ima en vsakateri karsčenik izvunaj vejčiti:

2606| 1 Tim 1,12-17.

»Iest (pravi on) zahvalim našiga GOSPUDA Christusa Jezusa, kateri je mene močniga sturil inu za zveistiga deržal inu postavil v le-to službo, ker sim jest poprej bil en šentavec inu en peganjavec inu en zašmagavec. Ali meni je milost izkazana, zakaj jest sim tu nevideč delal, v neveri. Ampak gnada našiga GOSPUDA je teim obilneša bila skuzi vero inu lubezan, katera je v Christusu Jezusu. Zakaj le-tu je prava risnica inu ena draga vréjdna besseda, de je Christus Jezus prišal na ta svejt greišnike izveličati, moj katerimi sim jest ta nerpervi. Ali meni se je zatu milost izkazala, de bi nar več na meni Jezus Kristus izkazal vse poterpleinje, h pri glihi tem, kateri imajo na njega verovati k večnimu lebnu. Bogu pak, timu večnimu krajlu, kir nikuli ne umerje, timu ne videčimu inu samimu modrimu bodi čast tar hvala vekoma, amen.«

Trošt iz le-te historie.

Le-tukaj ti slišiš, kaj se ti imaš le tiga exempla troštati, zlasti de se ti imaš vučiti, de Bug hoče milostiv biti inu nam rad naše greihe odpustiti inu nas izveličati za Christusevo volo, zakaj, kadar bi on ne hotel z greišniki poterpleinja imejti inu greihov odpustiti, kej bi bil moral Paulus ostati? Ali kaj bi on bil zaslužil, kateri nej le z žleht z maihinimi greihi (jest je vsaj morem taku imenovati, aku so ony lih zgul smertni ali ferdamlivi greihi) te druge table, temuč s temi nar vissokeišimi inu nar vegšimi te perve table bil obložen? Ali tukaj s. Paul sam naznainje, da njemu se je gnada izkazala, de bi Bug na njemu en exempel pustil viditi, de bi ty ubozi greišniki ne cagali, temuč na Christusa verovali inu se vučili njegove gnade se troštati. Zakaj z našimi deli je onu zgublenu, my si nikuli več sami ne bodemo mogli pomagati. Le-tu pak je ta edina pomuč, de se my na Christusa deržimo inu skuzi njega odpusčainje teh greihov verujemo. Takov trošt ima uže vsem tem naprej svejti, kateri so z greihi obloženi inu eno hudo veist imajo.

Bug velikim grešnikom milost izkaže.

Poleg inu raven takoviga trošta je tudi le-tukaj en siln vuk, koku se ty greišniki imajo perpraviti, kadar ony hote h gnadi priti, zakaj onu je en leip exempel ene prave karsčanske pokure. Tu je tu pervu, de ludje nikar v greihih naprej ne gredo, temuč od nyh nehajo inu si je puste iz serca žal biti. Kakor se od Paula pravi, de kakor hitru on s to lučjo iz nebes je zadenen, taku on

Navuk iz le-te historje.

Karsčanska pokura.

GG 3 začne

Izlaga tiga evangelia

začne trepetati inu zagovati inu bi hotel, on bi ne bil nikuli zupar te karsčenike vunkaj vlekil. Tu se pravi ena prava pokura, ker tu serce drugači bo, inu ena nevola pride zuper te greihe inu tu, kar je hudu inu krivu, na katerim so ludje poprej enu dopadeinje imejli. Za tiga volo, kateri hoče k Božji gnadi priti inu pegeruje od greihov ledig ali prust biti, ta le-tukaj začni, spoznaj svoje greihe, nikar yh ne tajj, nikar yh leipih ne delaj inu ne izgovarjai, temuč imej enu pravu žalovaine inu nedopadenje iz serca nad nymi, tu hoče Bug imejti. Ali sicer, kadar ludje v greihih prez pokure hote naprej ijti, taku moreio ony vsak hip na te štraifinge inu njega serda čakati.

Ali skuzi takovo grevingo inu žalost ludje še od tiga greiha ne bodo ledig ali prosti, temuč tudi h timu sliši, de ludje timu evangeliu verujo inu se tiga troštajo, kar nam v evangeliu inu v tem s. karstu bode oblublenu. Zakaj tu odpusčainje teh greihov stoji le na Christusu. Taku pravi sveti Paulus sam, Act. 26.²⁶⁰⁷ De timu nebeskimu prikazainju nej neveren bil. Inu je potle tudi mej Iudi inu ajdi pridigoval, de bi ony imejli pokuro sturiti, se k Bugi ober-niti inu prava della te pokure sturiti. Skuzi pokuro sturiti zastopi on od hudi-ga pustiti, grevingo inu žalost nad tem imejti. K Bugi se preoberniti ime-nuje on na Christusa verovati, de je on naš sreidnik inu my skuzi njega ta večni leben dobimo. H timu ima še en štuk priti, zlasti de ludje pravi sad ali della te pokure sture, de se en vsakateri flissa te pokorsčine pruti Bogu inu v svojem poklicainju ostane. Takovu se vidi na svetim Paulu tudi, de je on iz serca rad hoče sturiti inu zatu vpraša inu pravi: »GOSPUD, kaj hočeš ti, de jest imam sturiti?«²⁶⁰⁸

Na takovo vižo se my tudi imamo prov vučiti perpraviti, naše greihe spoznati inu od nyh pustiti, na Christusa verovati inu se njegoviga terpleinja troštati inu se h puslednimu podati h pravi pokorsčini pruti Bogu, de my nikar zupet skuzi nepokorsčino od te velike gnade ne pademo inu v ta serd Božji skuzi nepokornu živleinje ne pridemo. Tu se pravi ta exempel s. Paula prov slušati, kateru je nam h troštu inu k navuku naprej zapissanu. Moramo za tiga volo Boga zahvaliti, de je on nam eniga takoviga silniga moistra dal, inu ga prossiti, de bi on nas hotel v svojem vukej obderžati inu taku tudi h gnadi gori vzeti inu izveličane sturiti. Tu nam daj naš lubi GOSPUD inu iz-veličar Jezus Christus, amen.

NA S. MATTIA DAN, E V A N G E L I U M M A T H E I NA XI. CAP.²⁶⁰⁹

2609| Evangelij po Mateju, 11. poglavje.

2610| Mt 11,25–30.

V Tem²⁶¹⁰ istim čassu je Jezus odgovuril inu je djal:
»Fest tebe častim Oča inu GOSPUD nebes inu zem-
le, de si ti le-tu skril pred modrimi inu zastopnimi
inu si je tém maihinim rezodil. Ja, Oča, zakaj tebi je taku
dopadlu. Vse ričy so meni izročene od mojga Očeta. Jnu nihče
ne zna Synu, temuč le Oča, inu nihče ne zna Očeta, temuč le
Syn inu komer je hoče Syn rezodeti.²⁶¹¹ Priditi sem k meni vsi,
kir ste trudni inu obloženi, jest hočem vas zupet k ve-
ku per-

2611| Lk 10,21–22.

na s. Mattia dan.

ku perpraviti. Vzamite nase moj iarm inu vučite se od mene, zakaj jest sim krotak inu iz serca pohleven, taku bote pokoj našli vašim dušam. Zakaj moj iarm je priden inu moja butora je lahka.«

A današni evangelium je en leip trošt inu potreban za te uboge karsčenike, kateri neiso le na tem svejtu ferrahtani inu veliku terpe, temuč ony morajo tudi tu ime nossiti inu to sramoto terpejti, kakor de bi ony ne bily Božji folk, temuč kecarji inu odreizani vudi te cerkve. Koku se uže v takovim šmagainju inu terpleinju ty karsčeniki imajo troštati, hoče nas ta GOSPUD le-tukaj vučiti.

De my pak takov trošt tem bujle moremo zastopiti, taku my moremo na znanje dati, koku je ta GOSPUD na takovu zahvaleinje prišal. Ta evangelist melda zdajci v začetku le-tiga capitula,²⁶¹² koku je Ioannes svoje mlaiše h Cristusu poslal inu nym poročil vprašati, aku je on Christus ali nikar. Takoviga pak Ioannes ne stury zatu, kakor de bi on ne vejdl, de je on ta pravi Christus, zakaj on je bil njemu poprej očitu v svoji pridigi tu pričovainje dal inu njega s parsti kazal, de je Christus inu tu iagne Božje, temuč za tiga volo, de bi njegovi mlaiši na GOSPUDI Christusevih pridigah inu čudessih tiga se tudi imejli vučiti, njega za eniga praviga Christusa spoznati, se njega kakor svojga izveličarja deržati.

Takovu dopade GOSPUDU Christusu cilu dobru od Ioannesa, de on svojej službi taku s flissom zadosti stury inu tudi taistikrat ne neha druge h GOSPUDU Christusu pelati, kadar on uže v ječi ležy inu nikar več očitu ne more pridigovati, za tiga volo hvali on njega vissoku, de on svojo službo taku zveistu pela. Spet nazaj on te Iude svary tudi zlu, za nyh nevere volo, de cilu obena pridiga na nyh ne hoče pomagati, inu ony Ioannesa ravnu taku dobru kakor Christusa šentuju inu obenimu ne hote verovati. Susseb pak melda on te try mésta, Korazin, Betsajda inu Kapernaum,²⁶¹³ ker je on nerpervič pridigoval inu čudessa bil sturil, ali ony vsaj se ništer neiso bily pobulšali.

Takovu

Summa tiga današniga evangelia.

Kaj je GOSPUDU Christusu h takovimu zahvaleinju urzah dalu.

2612| Mt 11, 2–3; Lk 7,18–19.

Pohuišanje, kateru na evangeliu vissi.

2613| Horazín, Betsajda in Kafarnáum; Mt 11,20-24; Lk 10,13–15.

Izlaga tiga evangelia

Takovu je enu silnu veliku pohuišainje, kateru my na ta današni dan tudi moramo nossiti, nikar le zatu, de naš vuk taku velike silne cuparnike ima, kateri ta evangelium ni vidit ni slišat ne hote, temuč tudi, de na naši strani še tulikain veliku pohuišainja inu malu pobulšainja bode znajdenu, takovu stury timu Svetimu evangeliu to oponuso ali opravlainje, de ty posvitni modri ljudje pravio: »Kadar bi tu en svet, izveličanski vuk bil, taku bi se ty ljudje iz njegga pobulšali inu bi brumniši bili.« Zatu tu GOSPUDU Christusu silnu težku dei, de je ta svejt taku hud inu hudoben inu ne hoče brumniši biti, po tej veliki gnadi tiga evangelia, inu prity nar prvič takovim nepokornim šularjem, de ony bodo na sodni dan en težkeiši urtel kakor Sodoma inu Gomorra, Tyrus inu Sidon morali nossiti. Potle se on trošta inu pravi: »Iest tebe častim Oča inu GOSPUD nebes inu zemle, de si ti le-tu skrīl pred modrimi inu zastopnimi inu si je tém mladim rezodil.«²⁶¹⁴

Takove besséde se nejmajo taku zastopiti, kakor de bi na Bugi falilu ali pomankainje bilu, de bi on ne hotel enimu vsakaterimu tu spoznanje tiga evangelia vosčiti, zakaj on je en Bug, kateri hoče, de en vsakateri izveličan bode. Da za tiga volo svojga Synu, nikar timu ali unimu samimu, temuč timu cejlimu svitu, Ioannis na tretjem cap.: »Taku je Bug ta svejt lubil, de je on svojga edinorojeniga Synu dal, de en vsakateri, kir na njega veruje, ne pogine, temuč de bode imel ta večni leben.«²⁶¹⁶ Inu pusty to pridigo od svojga Synu, nikar le na le-tim ali unim kraju, v enim kotu, temuč očitu inu po vsim svejtu pridigovati, de se more viditi, de bi on rad hotel, de bi njo en vsakateri gorivzel, veroval inu izveličan postal.

Ali timu pruti se vidi, kar je modru inu zastopnu, veliku inu mogoče na tém svejtu, tu ferrahta ta evangelion inu se zdy, de ga ony ne potrebujo. Susseb pak kar je svetih ludy, ty ne mogo terpejti, de bi se nyh della inu zaslužeinja imejla ferrahtati inu le-ta gnada, katera skuzi Christusa pride, hotela častiti inu hvaliti. Takovo nevero, nehvaležnost inu obterpneno hudobnost Bug ne more terpejti. Ne hoče za tiga volo nikoger za lasse h timu evangeliu vleiči. Kateri ga ne hoče gori vzeti, temuč hoče modreiši inu zastopniši biti kakor ta Božja besséda, tiga on pusty ijti inu izkussiti, kaj more s svojo modrustjo opraviti, inu se taku zgody, de takovi ljudje, če več ony svojo modrost slušajo, teim dajle od tiga evangelia pridejo. Tu, pravi Christus, je prov inu dobru opravleno. Oča jest hvalim tebe, onu se nym prov zgody, aku ne hote skuzi tvoje ime inu gnado izveličani biti, taku mogo v tiga Hudiča im eni s svojo modrustjo inu zastopnostjo v pakal ijti, le-tukaj nihče tiga družiga ne deržy.

Ty pak, kateri so ubozi, revni, martrani inu nesrečni ljudje inu Boga iz serca zatu zahvalio, kadar ony sicer vsaj obeniga trošta na tem svejtu ne najdejo, de vener Božjo bessedo mogo imejti inu poslušati, za teh istih volo (pravi Christus) hvalim jest tebe tudi lubi Oča, de ti nje v tej veri od dan do dne pustiš rasti inu v spoznanju tvoje gnade terdneíše inu gvisniše²⁶¹⁷ v ti lubezni inu k vsimu dobrimu goreičeše inu luštniše biti. De taku tu zahvaleinje Christusevu tulikain nas vuči, kateri hoče svoje lastnj modrosti, brumj, oblasti ali sicer komu družimu vupati inu hoče Božjo bessédo ferrahtati, ta ima od dan do dne le čedajle več od Buga inu njegove besséde proč priti. Spet nazaj katerj njo posluša, s sercom gori vzame inu za njo prossi, de ona ima per njemu sad pernesti, h timu hoče Bug od dan do dne le čedajle več žegna inu duhovnih darov dati. Takovu Bug stury inu je prov, je tudi dobru sturjenu. Za tiga volo se nejma nihče na tem pohuišati, temuč Boga zatu hvaliti inu častiti, kakor Christus le-tukaj stury.

Grozovitu inu silnu pohuišansku je viditi, de na ta današni dan papež, kardinali, škoffi inu drugi, kateri tu ime imajo inu duhovni bodo imenovani, taku

2614| Mt 11,25; Lk 10,21.

2615| Hoče.

Bug boče²⁶¹⁵, de en vsakateri izveličan bode.

2616| Jn 3,16.

Kateri pak tiga evangelia ne hoče, tiga on pusty ijti.

Koku Bug tem modrim svojo bessédo skrye.

Koku Bug tem, kir ne umejo govoriti, svojo bessédo rezodene.

2617| Gvisniše.

Teh papežnikov obterpneinje en potreben exempel.

na s. Mattia dan.

taku ferrahtlivu to bessédo derže, njo taku šentuju inu šmagajo. Ali na tem se ti ne pohuišaj, temuč se vuči Božjo sodbo spoznati, de on tem offertnim zupar stoji inu sebi ništer mainje pusti dopasti, kakor kadar ludje njegovo bessédo hote ferrahtati inu njo šmagati. Zatu on to roko odvlejšče inu pusty nje od dan do dne le čedajle več v slipoti ostati. Takovu je nyh zaslužen lon, de se my na tem spotaknemo inu prestrašimo, tudi nikar v takovu ferrahtainje te besséde inu v zavupainje na lastno oblast, modrust inu svetust ne pademo, temuč de se vsej pohlevščini h timu lubimu evangeliu deržimo, ta isti radi poslušamo inu se iz njega vučimo pobulšati. Tu je en dober, potreben inu nucen vuk, kateri my imamo iz le-tih besséd Christusevih vzeti.

Nu, GOSPUĐ Christus ta svejt dily sam taku, de ty modri, zastopni to bessédo nikar gori ne vzamejo. Ty njo pak gori vzamejo, so ti otroci, kir ne umejo govoriti, ty maihini ali ferrahtani inu ubozi ludje, tukaj pak je nemogoče, de bi se takove dve partye mogle vkupe zglihati, zakaj modri, pametni ludje ne hote tiga Hudiča biti. Ne mogo za tiga volo terpejti, de bi se ty maihini žleht ludje, kir ne umejo govoriti, za Božji folk inu cerkov imejli deržati inu hvaliti. Tukaj tedaj gre, de ony svojo modrust inu zastop tjakaj obernejo, koku bi mogli to bessédo inu te maihine, kateri to bessédo imajo, zatrejti. Na takovo nadlugo inu farlikost, katero morajo ty karsčeni- niki na tem svejtu preterpejti inu vun izstati, sliši uže ta trošt, de Christus pravi:

Ty karsčeni- niki morajo na tem svejtu terpejti.

»Vse ričy so meni izročene od mojga Očeta. Inu nihče ne zna Synu, temuč le Oča, inu nihče ne zna Očeta, temuč le Syn inu komer je hoče ta Syn rezodejti.«²⁶¹⁸

2618| Mt 11,27; Lk 10,22.

Nu, uže si pusti tu en velik, ja, ta nar vissokeiši trošt biti, s katerim se more en karsčenik vseh žlaht izkušnjavah inu terpleinju gori deržati. Imajo ty modri inu pametni čast, oblast, denarje inu blagu na tem svejtu, tu je ja dobru, ali le vse potelesnu inu je morajo ludje le-tukaj na zemli zapustiti inu h timu v farlikosti stati, aku tiga nikar prov ne nucajo, de s tem vegši urtel, sodbo inu ferdam nanje bodo imejli. Ampak ty karsčeni- niki imajo en drugi šac, tiga Synu Božyga, tiga se ony morejo več inu vissokeiše troštati kakor vsiga, kar ta svejt ima inu premore. Zakaj, kakor on le-tukaj pravi: »Taku je njemu vse od Očeta izročenu«,²⁶¹⁹ za tiga volo ne bode njega ni Hudič, ni greih, smert, ni drugu moglu zatrejti inu nam ga vzeti. Zatu se my imamo takove oblasti, katero on ima troštati, tudi vesseli inu dobre vole biti. Zakaj, aku nam lih ta svejt vse vzame, taku on nam more vsaj zupar svojo volo vse pustiti, potehmal my tiga shranimo, katerimu je vse od svojga Očeta v nebi izročenu.

Kaj je téh karsčeni- kov trošt inu šac.

2619| Mt 11,27; Lk 10,22.

Ia, ti praviš, koku jest tedaj njega užyvem? Tu jest dobru počutim, de jest morem njega uplatiti le-tukaj na zemli? Kadar bi jest oben karsčenik ne bil inu bi tiga evangelia očitu ne spoznal, taku bi mene ta svejt pustil ostati inu bi mene ne pregainal? Nu, uže le-tukaj se vuči, koku ti GOSPUĐA Christusa le-tukaj na zemli imaš užyti. On pravi: »Nihče ne zna tiga Synu, temuč le-ta Oča. Inu tiga Očeta ne zna nihče, kakor le ta Syn inu komer je ta Syn hoče rezodeti.«²⁶²⁰ Tu je tulikain rečenu: »Kateri mene gori vzame inu moji bessédi veruje, tiga jest bodem vučil, de on bode mojga Očeta znal, aku on uže tiga Očeta zna, taku on tudi mene zna, inu uže vse ima.«²⁶²¹

H čemu imajo ludje Christusa užyti.

2620| Mt 11,27; Lk 10,22.

2621| Parafraza iz Jn 14,11,21,23.

Koku se uže tu gody? Taku, ta svejt Boga ne zna, zakaj, aku on lih vej, de je Bug nebu inu zemlo stvaril, nam le on sam tellu inu leben dal inu je to postavo od nebes sem doli rezodil, taku se še vsaj takovu ne pravi Boga prov znati, HH zakaj

Ta pamet Boga ne zna.

Izlaga tiga evangelia

zakaj pred takovim Bogum se my moramo vselej bati, potehmal my na nas mnogotere greihe inu eno grozovito nepokorsčino vidimo, zakaj, če časti-tiši inu gosposkeiši se Bug v svojeh stvarih deržy inu če več dobriga on nam pusty dujti, s tem britkeiši se my moramo pred nym bati inu prestrašiti, potehmal my takovimu milostivimu dobrutlivimu Bogu neismo popolnoma pokorsčino izkazali, temuč smo taku čestu inu veliku zupar njegovo volo greišili, drugači ne more ta pamet nikuli več sturiti.

Skuzi Christusa ludje
Boga spoznajo.

Ampak kadar ludje vejdo inu verujo, de Jezus od divice Marie rojen je Božji Syn, vidio, koku je Bug tiga istiga nikar le eniga človeka za našo volo pustil biti, temuč nam skuzi njega vso dobruto inu čast izkazal inu je njega za našo volo na ta križ pustil perbiti, de bi on imel za naše greihe plačati inu skuzi svojo smert našo smert premoči inu skuzi svoje gorivstajenje nam ta pot k večnimu lebnu imel gori odprejti. Tukaj se ludje prov vuče, kaj je Bug, de on nam človekom, kir smo my še ubozi greišniki, nej sovraž, temuč on nas za lubu ima, kakor Ioannis na 3. cap. stoji, de on nas za naših greihov volo ne hoče ferdamnati, temuč nam iz teh istih pomagati inu pravične sturiti, nas nikar ne hoče umoriti, temuč ta večni leben šein-kati.²⁶²²

2622| Jn 3,16–18.

Taku mogo ludje na Bugi vse vesselje inu lušt imejti, zakaj, gdu bi ne hotel takoviga milostiviga Boga tudi za lubu imejti, kateri svojga ediniga Synu nei šonal, temuč da njega za našo volo tiakaj v to smert inu na ta križ? Tu je vsaj ja tavžent inu še pak tavžentkrat enu gvišniše, svitleiše znamenje, de Bug z nami iz serca dobru meini, kakor de je on nam tellu inu dušo dal, nam k nucu nebu inu zemlo stvaril, te Iude iz Egyptovske dežele izpelal inu kar je tem glih več dobrut. Takovu spoznanje Božje pak imamo my le od našiga GOSPUDA Jezusa, ta vučy nas s svojo lastno službo inu dellom, kaj my za eniga Boga imamo inu kaj my imamo od njega deržati inu kaj se my imamo k njemu zanesti.

Špruh Roman. 8.

Nu, pak pogledai ti sam, aku tu nej en velik vissok trošt, na kateri se en karsčeni vsej žlaht nadlugi more deržati inu vse žlaht nadležejne ali težkust skuzi njega more premoči? Zakaj le-tukai my moremo reči kakor Paulus: »Ie li Bug za nas, gdu mora zupar nas biti? Kateri svojga ediniga Synu tudi nei šonal, temuč je njega za nas vse tjakaj dal? Koku bi on ž nym nam ne imel vsiga šeinkati? Gdu hoče te izvolene Božje zatožiti? Bug je le -tukaj, kateri pravične dela. Gdu hoče ferdamnati? Christus je le-tukaj, kateri je umér, ia, veliku več, kateri ja²⁶²³ tudi gori obuden, kateri je na desnici Božy inu za nas prossi. Zatu nas ne more ništer ločiti od te lubezni Božje, ni nadluga, ni britkust, ni pregainanje, ni lakota, ni nagust, farlikost, ni meč, etc.«²⁶²⁴

2623| Je.

2624| Rim 8,31–35.

Kateri Christusa ne
zna, ta ništer ne vej
od Buga.

H takovimu troštu pridejo ludje le skuzi GOSPUDA Christusa, kakor on pravi: »Nihče ne zna tiga Očeta, temuč le ta Syn inu komer je ta Syn hoče rezodeiti.«²⁶²⁵ Kateri se pak GOSPUDA Christusa iz tiga evangelia ne vučy spoznati, on si govori ali vejdi od Buga, kar on hoče (kakor ajdje, Turki inu Iudje veliku od njega hote vejdi), taku vener tu vse ništer nej, on ne zna prov Boga inu more za tiga volo vsej izkušnjavi inu kumri prez trošta podveržen biti inu v cagainie²⁶²⁶ pasti, zakaj tukaj je nemogoče, de bi izvunaj le-tiga trošta, katerimu se pravi, tu pravu spoznainje Božje, enu serce moglu z myrom biti, susseb kadar te vissoke izkušnjave semkai prideio, de ludje morajo tellu inu leben pustiti, z greihi inu s to vistjo morajo se štritati inu tiga prihodniga urtelna ali sodbe v enim drugim svejtu čakati.

2625| Mt 11,27; Lk 10,22.

2626| Obup; izposojeno iz srvn. *zagen*
(biti strahopeten, plašen, obotavljiv, obupan)
ali iz stvn. *zagēn* (isti pomen), in sicer med 900
in 1200 (H. Jazbec, 2007, 87).

Takov trošt bi GOSPUD Christus rad hotel, de bi ga my prov zapopadli inu dobru zamerkali, zatu on pravi:

»Pridite

na s. Mattia dan.

»Pridite semkaj k meni vsi, kir ste trudni inu obloženi, jest vas hočem k veiku perpraviti.«²⁶²⁷

2627 | Mt 11,28.

Ty modri zastopni gredo semkaj na tu nar žihriše, pred svojimi greihi se ne boje, zakaj ony se derže za svete inu brumne. Pred tem Hudičom se tudi ne boje, zakaj on nje dobru z myrom pusty inu prez izkušnav. Taku ony znajo nih svoio volo, za blaga inu oblasti volo, s temi karsčeniki delati inu obhajati, kakor hote. Imajo taku en mehak, lahak, pokoy inu neobložen leben, timu pruti se ty karsčeniki vsako uro s svojimi greihi inu veistjo morajo klati, se pruti timu Hudiču v brambo postaviti inu od tiga svita vse morajo nesti inu preterpeiti, de nym ta GOSPUD po risnici tu ime da inu imenuje nje trudne inu obložene ludy, kateri sami sabo polne roke k opravili imajo inu vener ne mogo ni od Hudiča ni od tiga svita prez izkušnav ostati. Nu, kam bi se imejli oberiniti, gdi bi ony pokoj ali vek inu enu ohlajenje imejli najti? K meni pridite, pravi Christus, taku jest vas hočem vučiti, kadar vy izkussite inu veiste, kakovo nadlugo inu jamer vy na tem svejtu imate, taku tudi imate vejčiti, kaj vy timu pruti za trošt, vesselje inu čast na Bugi morete imejti. Taku ne bodo vaša serca na tim terpleinju nevolna ali tošliva, temuč se bodo veliku več tiga istiga vesselila.

Karsčeniki so trudni inu obloženi.

Taku uže le-te besséde tiakaj gredo, de se my imamo vučiti, kaj my na Christusu imamo, kadar my počutimo inu najdemo, de smo trudni inu obloženi, zlasti eniga takoviga GOSPUDA, kateri nam ne hoče več muje sturiti inu nam več naložiti ali nas za tiga greiha volo ferdamnati, temuč on nam hoče pomagati nossiti, ta trud, mujo inu to butoro lahko sturiti inu s svojem troštom inu močio skuzi tiga Svetiga Duha taku per nas stati, de my pod to butoro nikar na tla ne pademo, temuč se gori povzdignemo inu noter do tiga odločeniga kraya to isto pernesemo, ker bi sicer nemogoče bilu, kadar bi takove pomuči inu ohlajenja tukaj ne bilu, de bi ludje ne imejli na tla pasti inu taku v nesreči cagati inu konec vzeti.

Christus nam hoče pomagati nesti.

Tu je ena druga pridiga, kakor se je v tem papeštvu od Christusa vučilu, kir so ga ludje deržali za eniga ostriga rihtarja, per katerim bi (prez drugih prošni) obene gnade ne bilu najti ni vupati, zatu se nej mej tavžent človeki eden našal, kateri bi ne bil več zanesseinja na divico Mario inu druge svetnike kakor na Christusa postavil? Ravnu kakor de bi hotel Christus nam, ker smo vsaj poprej trudni inu obloženi, več truda, muje inu eno vegšo butoro naložiti. Tukaje nej mogoče bilu, de bi ty ludje bily mogli enu dobru serčnu zanesenje inu enu popolnoma zavupainje na GOSPUDA Jezusa imejti, ker vsaj Christus vse tjakaj oberne, z obujem, s svojem lebnom inu s svojem vukom, de bi my njega imejli lubiti, naše serce inu zanesenje na njega postaviti inu skuzi njega eno vesselo veist imejti, za tiga volo, kadar bi sicer v tem papeštvu obena druga huda inu kriva reič ne bila kakor le-ta falš bogašentovauski vuk, taku bi vsaj en vsakateri pred tem istim kakor pred samim Hudičom imel beižati inu se s tem nar vissokejšim flissom pred nym varovati. Zakaj Christus je ta, kakor on sam le-tukaj pričuje, katerj ne hoče teh trudnih obloženih serc več obložiti, temuč je troštati, nym pomagati nossiti inu nje ohladiti ali k veiku perpraviti.

Kaj se je v tem papeštvu od Christusa pridigovalu.

Zatu onu le na tem ležy, kadar se my prov trudni inu obloženi spoznamo, de se my v takovim zanesenju per nemu najdemo inu tiga ohlajenja ali veika per njemu inu nikar per tem svituvu ali per nas samih yščemo, h timu pak slišio dve silnu veliki kunšti, kakor ta GOSPUD dajle melda inu pravi:

HH 2 »Vzamite

Izlaga tiga evangelia

»Vzamite nase moj jarm inu učite se od mene, zakaj jest sim krotak inu iz serca pohlevan, taku vy bote pokoj našli za vaše duše.«²⁶²⁸

2628| Mt 11,29.

Ta iarem Christusov.

Ta iarm Christusov se pravi za njegovo inu njegove besséde volo terpejti, takov iarm ne bode nikuli več vuni ostal, nej za tiga volo potreba, de bi si ti kakor ty menihi inu nunne hotel en lastan križ zmisliti inu naložiti. Tebi nej potreba v pusčavo inu od teh ludy teči, ostani per ludeh inu mej ludmy v tvojem poklicainju inu stury le le-tu, de se ti te besséde Božje z risnico an vzameš inu njo fray ali očytu spoznaš, tedaj bode ta Hudič inu svejt urzaha zadosti imel, tebi več naložiti, kakor bi ti kej rad hotel nesti. Zakaj le-taku pravi Paulus: »Vsi ty kir hote v Christusu Jezusu po Bugi živejti, ty morajo pregainanje terpejti.«²⁶²⁹ Inu kadar bi lih Hudič inu svejt mertva bila inu bi tebe (kateru je vsaj nemogoče) z myrom pustila, taku bode tebi vsaj tvoje messu inu greišna natura zadosti k šaffti ali k opravi dala. De se taku ta iarm Christusov inu ta butora sama lipu najdeta. Kateri ga uže prov inu taku hoče nossiti, de on nikar pod nym ne pogyne, temuč trošt inu vesselje pod križom ima, ta se navučti od GOSPUDA Christusa kakor od tiga nar bulšiga šulmojstra inu doctorja le-ta dva štuka.

2629| 2 Tim 3,12.

Koku Christusov iarm lahak bode.

I.
Karsčenički imajo krotki biti.

Ta prvi, de on bo krotak, ta drugi, de on iz serca bo pohlevan. Kratke besséde so tu, ali silnu dolg čas potrebujo, prejden se my nih navučimo, ja, le te iste puštibirati znamo. Zakaj tukaj nam ležita dva sramotna doctorja ali šulmojstra na potu, ta nas ne hočta h takovi kunšti pustit priti. Ta prvi naše messu inu pamet. Ta drugi ta svejt s svojem pohuišanskim exemplom, zakaj messu inu pamet so neterpežliva inu želna masčovainja, mermraio inu mislio, de si hote od tiga terpleinja sama pomagati. Kakor se na tem exemplu tiga cejlīga svita vidi. Takoviga šulmojstra inu pohuišanskiga doctorja, pravi Christus, nikar ne slušajte, temuč slušajte mene, iest sim krotak, ne pegerujem se masčovati, iest Bogu tu masčovainje izročim inu pustim čez mene jiti, kar Bug hoče, jest zavupam pak njemu, on mene ne bode zapustil, temuč milostivu odrešil inu pomagal, tu stury tedaj, de jest krotak bom inu vse v poterpleinju premorem. Tu se ti vuči h pervimu.

II.
Karsčenički imajo pohlevni biti.

H drugimu vidimo my, koku messu inu pamet, po tiga svita exemplu, prejd inu prejd čezse ali na višek inu više hoče, se ne pusti potlačiti, temuč meni, de si mora sama pomagati. Tiga istiga pohuišanskiga doctorja, pravi Christus, se vy tudi ne pustite zapelati, temuč slušajte moj exempel, jest sim iz serca pohleven, ne pegerujem od sprejda biti, temuč jest grem taku dolgu tam od zadaj, se pustym taku dolgu teptati inu tlačiti, dokler mene Bug povišainu vzdigne inu mene nikar več ne pusty taku teptati inu tlačiti. Kadar vy mene v takovim tudi slušate, taku bote gvišnu pokoj našli za vaše duše. Zakaj tu tellu je za tu stvarjenu, de onu kakor en nevkreten ossel ima nossiti, sicer bi prederzu inu zlu prešernu postal. Zatu nam ima zadosti biti, de naše visty skuzi Christusa inu njegovu zaslužeinje ne bodo obložene, onu si lih pojdi timu tellessu, kakor onu hoče.

GOSPUDA Christusa butora ie lahka.

Takovu stury ta iarm Christusov krotak ali mehak inu njegovo butoro lahko. Zakaj onu se nam enu terpleinje perpravi ali pergodi, kar za enu hoče, taku my veimo, de je onu le enu potelesnu terpleinje inu imamo timu pruti ta trošt tiga večniga lebna, tudi vejmo, de onu, aku my taku s krotkustjo inu s pohlevščinno nossimo, eno večno čast bode perneslu, kakor Christus svoje mlaiše trošta. Iohan, 16.: »Vaša žalost ima k vesseliu biti, zakaj jest hočem vas zupet viditi

na s. Mattia dan.

diti inu vaše serce se ima vesseliti inu vašiga vesselja nejma nihče od vas vze-
ti.«²⁶³⁰ Inu s. Paulus, Rom. 8.: »Gvišnu je tu, de le-tiga čassa terpleinje te časty
nej vrejdu, katera ima nad nami rezodivena biti.«²⁶³¹

Za tiga volo je le-tu en troštliv leip evangelion, kateri bi en vsakateri
karsčenik imel izvunaj vejčiti, de bi se on nikar le zupar tu pohuišainje (de ta
evangelion od teh modrih ludy bode ferrahtan inu pregainan) mogel braniti,
temuč tudi vsem žlaht križu inu izkušnjava se s tem mogel troštati, de my
eniga takoviga GOSPUDA imamo, kateri nas vučy Boga prov spoznati, sku-
zi kateru spoznanje, aku smo my drugači krotki inu pohlevni, moremo vso
žlaht nesrečo premoči inu skuzi to revno dolino le-tiga lebna k večnimu iz-
veličainju priti. Tu nam daj vsem naš lubi GOSPUD Bug skuzi Jezusa Chris-
tusa, svojga Synu inu našiga odrešenika, amen.

NA TA DAN DIVICE

MARIE OZNAVAINIA,

EVANGELIUM LUC. NA

I. CAP.²⁶³²

LNU²⁶³³ v šestim meisci je bil angel Gabriel od Buga
poslan v enu mestu v Galilei, katerimu je ime Na-
zaret, k eni dečli, katera je bila zaročena enimu mo-
žu, z imenom Ioseph, od Davidove hiše, inu te isti dečli je
bilo ime Maria. Inu ta angel je notar prišal k njej inu je
djat: »Vesseli se ti z gnado obdana, GOSPUD je s tabo, ti
žegnana mej ženami.« Kadar je pak ona njega vidila, se je
ustrasila nad njegovim govorjenjem inu je mislila, kaj bi tu
za enu vzdainje²⁶³⁴ bilu. Inu ta angel je rekal k njej: »Ne bui
se, Maria, ti si per Bugi gnado našla. Pole, ti boš počela

HH 3 v tvojem

2630| Jn 16,22.

2631| Rim 8,18.

2632| Evangelij po Luku 1.

2633| Lk 1,26–38.

2634| Pozdrav (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar)

Izlaga tiga evangelia

v tvojem telessi inu eniga synu rodila, tiga boš imenovala JE-ZUS. Ta isti bo velik inu en Syn tiga narvišiga imenovan. Inu GOSPUD Bug bode njemu dal ta stol njegoviga očeta Davida inu on bo krailoval čez Jacobovo hišo vekoma inu njegga krajestva ne bo konec.» Natu je Maria djala k angelu: »Koku se bo tu godilu, kadar jest od obeniga moža ne vém?« Angel je odgovoril inu je djal k njej: »Sveti Duh bo prišal čez tebe inu muč tiga narvišiga bo tebe obsenčila. Zatu tudi tu svetu, kateru bo od tebe rojenu, bo Syn Božij imenovanu. Inu pole, Elizabet, tvoja teta, je tudi nosseča eniga synu v svoji starosti inu gre zdaj v šesti mésec, od katere so pravili, de je neporodna. Zakaj per Bugi nej obena reič nemogoča.« Maria pak je djala: »Pole, iest sim dékla tiga GOSPUDA, meni se zgody, kakor si ti govuril.« Jnu ta angel je proč šal od nje.

2635| Iz javne pridige, leta /15/32, v Božjem hramu, sredi dneva.

2636| Del nikejsko-konstantinopolskega simbola.

Ex sermone publico anni 32. in templo à meridie.²⁶³⁵

Tu človeštvu Christusevu je en vissok articul.

E-ta praznik se obhaja inu deržy za tiga articula volo v tej veri, ker my le-taku pravimo: »Iest verujem na Jezusa Christusa, Synu njega ediniga, našiga GOSPUDA, kateri je počet od Svetiga Duha inu rojen iz Marie, te Divice.«²⁶³⁶ Zakaj onu je en siln vissok articul, od kateriga bi naša pamet inu zastopnost si ne pustila sainati, kadar bi nas tu Svetu pismu nikar taku silnu od tiga ne podučilu, zakaj gdu bi vsaj tu hotel verovati, kadar sicer vse žene, kakor je tu od Buga stvarjenu inu ordnanu, na eno vižo skuzi poleg prebivainje tiga moža nosseče bodo, de bi Bug le-to edino divičico imel naprej vlejši inu nekaj sussebniga z njo začeti, kar poprej na tem svejtu nikuli nei slišanu inu se naprej nikuli več nejma zgoditi, kakor dolgu ta svejt stoji, de ona nosseča inu ena mati bode nikar od eniga moža, temuč le od Svetiga Duha? Nemogoče je, pravim jest, de bi ta pamet takovu moglu vejčiti ali verovati, zakaj ona ostane per tej gmain pripuvisti, ker se pravi: »Kadar jest sturim inu verujem kakor drugi ljudje, taku jest nikar ne norym.«

Ty articuli naše vere so neverujoči.

Ali en karsčenik more to pripuvist le-tukaj v en kot vtekniti inu reči: »Aku jest hočem en karsčenik biti, taku jest morem verovati inu sturiti, kar drugi ljudje ne verujo ni ne sture, zakaj Božja della se vidio norska inu nemogoča, ali ona so vsaj vener vissoka dela inu se čez masso lipu gode.« Taku je le-tu le-tukaj tudi, de Maria, ta čista Divica, ena mati bode inu vsaj vener oben človik na zemli zatu ne vej kakor le ona sama. Norsku inu nemogoče slove le-tu, zakaj kadar bi se timu glih poprej več bilu zgudilu, taku bi tu en šain imejlu inu bi se pustilu verovati. Ampak de Bug le-to dečlo samo iz vseh žen izvoli inu takovu čudu ž njo gori naredy, takovu stury, de se ne more verovati.

Teh karsčenikov vera.

Zatu so ty karsčeniki en sussebni folk, h timu poklicani, de ony te articule imajo verovati inu pridigovati, kateri so pred tém svitum zgul norčya inu neverujoči. Ali ravnu za tiga urzaha volo imajo ony s tém flissigiši te pridige poslušati inu to bessédo se vučiti. Zakaj kateri hoče od takovih ričy iz vunaj te bessé-

na ta dan Divice Marie oznanovainia.

besséde misliti, ta je lahku zapelian. De uže le-ta articul od početva našiga GOSPUDA Jezusa Christusa terdnu inu gvišnu v teh karsčenikov sercih ostane, taku se le-ta praznik praznuje. Za tiga volo hočmo my takov articul, kakor ta evangelist od njega piše, pred nas vzeti inu se vučiti, koku se je takovu čudnu dellu godylu.

My hočmo pak le-to pridigo dilyti v try štuke. Ta prvi od te persone, te Divice Marje, de je ona od hiše ali žlahte Davidove. Ta drugi od tiga angela pridige, v kateri on vučy od GOSPUDA Christusa inu od njegove službe. Ta tretji od Divice Marie vere.

Ta evangelist gre ali hodi kratku s to historio okuli, kulikur to persono te Divice Marie an tiče, zakaj on ne pravi, v kakovim stanu inu rovnainju je ona bila, kaj je ona taistikrat, kadar je ta angel k njej prišal, delala inu v kakovi štalti se je njej ta angel prikazal. Kateri pak bi rad kaj od takovih reči hotel vejediti, ta ostani le per teh naržlehtniših inu priprostiših mislih, katere se s to historio inu s temi preroki raimajo. Zakaj de ona nej velikiga premožeinja ali bogata bila, tiga se ima veliku znamein v tej historiji, taku se tudi lahku more zastopiti, kaj ena takova divičica za en stan inu rovnainje pela, de je kej ona per enim priatelu ali enimu iz nje žlahte služila inu ta gmain hišna dejla delala kakor ena druga deklica, katera je žleht, brumna inu pravična. Inu je dobru mogoče, de ravnu tedaj, kadar je ona s takovim hišnim dellom okuli hodila, je ta angel k njej prišal inu njej le-tu selstvu pernessel. Zakaj taku se vidi v veliku historiah, de so ty angeli h tem človekom prišli, kadar so ony v svojem poklicainju bili inu so svojej službi streigli. Taku se je ta angel tem pastyrjem na tem polej prikazal, kadar so ony svojeh črejd ali kardell varovali.²⁶³⁷ Timu Gideonu se je on prikazal, kadar je on tu žitu mlatil.²⁶³⁸ Tiga Samsona materi se je on prikazal, kadar je na puili sidela.²⁶³⁹ Ali je kej pak Divica Maria kakor enu brumnu dejte sama v enim koti tečala inu je za tu odrešitvu Izraela molila, zakaj per molitvi so ty angeli susseb radi.

Nu, pak ta evangelist ene bessede od tiga ne pravi, gdu je ta Divica za svojga prihoda ali žlahte volo bila, od Iosepha pak, katerimu je ona bila zaročena, pravi, de je on od hiše Davidove bil.²⁶⁴⁰ Ker nam vsaj na tem istim ništer ne ležy, na tem pak nam ležy, de ludje vejdo, de je ta Divica Maria od hiše Davidove bila. Ampak ta evangelist je za nepotrebnu deržy takovu oznaniti. Potehmal je onu poprej v teh prerokih zadosti bilu na znanje danu, de je Christus imel od hiše Davidove priti inu Davidov Syn imenovan biti, kakor je raven družih prerokovain tudi le-tu. Eza. II.²⁶⁴¹: »Inu ena mladiča bo rasla iz te žlahte Isaj inu en odrasselk²⁶⁴² iz njegoviga korena.« Le-tukaj melda ta prerok očitu, de ta žlahta Isajova more ostati noter, de Christus iz nje rojen bode. Kadar uže le-tu dejte obeniga očeta na zemli, temuč le eno mater ima, taku mora ta mati od žlahte inu krji Davidove biti, sicer bi se ne moglu le-tu nje déte en syn ali erb Davidov imenovati.

Le-ta špruh zapopade tudi ta čas lipu, ravnu kakor ta obluba, Gen. 49.²⁶⁴³ Zakaj on pergliha GOSPUDA Christusa enimu odrasselku ali veyci, katera iz eniga stariga stebila inu iz tiga korena vunkaj inu naprej raste, zakaj ta žlahta Davidova je bila skoraj doli prišla, de je ona nikar le malu velala, temuč kar teh person an tiče, je teh istih tudi malu bilu, zatu tedaj takova častita, krajlevska žlahta je glih ali enaka bila enimu drivessu, kateru nej le te veje inu listje zgubilu, temuč kateru je noter do korena bilu usahnilu. Zakaj taku Bug v navadi ima s svojemi sturiti, kadar en vsakateri caga inu pravi, iz tiga ništer več ne bode, tedaj on stuprov začne inu stury veliku častitih inu velikih ričy, katerih bi se oben človik ne bil zvupal ni zanessel. Taku je onu tudi le-tukaj šlu, kadar je bil (kakor ta patriarh Iakob pravi) ta scepter ali krajleva palica od te hiše

Iuda

Te pridige try delli.

Maria eniga žleht ali nizkiga stanu.

Kaj je Maria dellala, kadar je ta angel k njej prišal.

2637| Lk 2,8.

2638| Sod 6,11.

2639| Sod 13.

Maria je od Davidove žlahte.

2640| Lk 1,27.

Maria je od te žlahte Davidove, pravio vsi preroki.

2641| Iz 11,1.

Špruh Ezajov na II. cap.

2642| Poganjek (Matija Kastelec in Gregor Vorenc: Slovensko-latinski slovar).

2643| 1 Mz 49,10.

Izlaga tiga evangelia

Iuda cilu proč padla inu takova žlahta cilu doli bila prišla, tedai je vzel Bug le-to ubogo služabno deklico, to Divico Mario, naprej inu opravil skuzi njo tu častitu dellu, od kateriga so vsi preroki inu patriarhi pridigovali inu vus svejt na tu istu vižali.

Koku se je pak takovu dellu godilu, tu piše Lucas dajle, kir pravi, de ta angel bi bil h tej deklici prišal, njej dobru vzdal inu oznanil, de ima eniga milostivgia²⁶⁴⁴ Boga:

»Vesseli sse (pravi on), ti priazniva ali pognadana, ta GOSPU^{UD} je s tabo, ti vissoke hvalena mej temi ženami.«²⁶⁴⁵

Vissoke inu velike besséde so tu, nad katerimi se tu brumnu dejte spodobnu prestraši inu je mislila, kaj tu vsaj za enu selstvu more biti, zakaj aku je tu ona zdaici v pervim pogledu vejčila, de je tu en angel bil, kateri ž njo govory, tiga my ne moremo vejčiti. Aku lih te besséde s. Lucasa skoraj tjakaj gredo, kakor de bi ona njega ne bila znala. Zakaj on pravi, de se nej pred nym, temuč nad njegovimi bessédami inu nad tem vzdainjem prestrašila. Zakaj onu je enu nenavajenu vzdainje, per katerim je ona potle tudi morala misliti, de je en nenavajen ssel, kir taku zdajci začne: »O, Maria, srečna si ti, koku ti imaš taku eniga milostivgia Boga, obena žena nej nikuli na zemlo prišla, kateri bi bil Bug takovo gnado izkazal, ti si ta krona mej nymi vsemi etc.« Takove besséde so timu brumnimu ditetu eno erdecust pernesle inu v en strah perpravile, de nej vejčila, na čym je ona. Za tiga volo trošta njo ta angel inu pravi, kaj Bug ž no misli opraviti.

»Ne bui se, Maria, ti si gnado per Bugi našla.«²⁶⁴⁶ Le-to bessédico ti dobru merkaj, zakaj ona nej le h timu služila, de bi ta deklica ž njo potroštana bila, temuč de bi timu grozovitimu malikovainju brainenu bilu, kateru se je potle mej temi karsčeniki skuzi tiga papeža inu menihe znašlu inu je per teh papežnikih še v navadi, kateri iz Divice Marie eniga Boga delajo, njej vso oblast v nebi inu na zemli perpišejo, kakor de bi ona njo od sama sebe imejla. Ali aku je lih ta Divica Maria žegnana čez vse žene, de se nikuli obeni ženi takova gnada inu čast nej pergodila, taku njo vleiče vsaj ta angel z le-to bessédo doli inu stury njo vsem drugim svetnikom glih, potehmal očitu pravi, de kar je ona, bi tu bilu zgul gnada, obenu zaslužeinje. Nu, taku more ja en rezlotik ostati mej tém, kateri gnado daje, iun²⁶⁴⁷ tem, kateri gnado prejemele. Kateri gnado daje, per tem se ima gnada jiskati inu nikar per tem, kateri je te gnade užyl. Takovu se v tem papeštvu nei sturilu, zakaj tukaj je en vsakateri k Divici Marij tekal inu več gnade inu pomuči per njej jiskal inu vupal kakor per GOSPU^{DU} Christusu. Takovi zmoti naprej inu pruti priti, taku merkaj le-to bessédico le-tukaj dobru: »Maria, ti si gnado per Bugi našla.«²⁶⁴⁸ Tukaj se vuči, de ti njo deržiš za eniga človéka, kateri je h gnadi prišal inu kateri nikar te gnade nejma vun dilyti. Zakaj h timu je nje dejte, naš lubi GOSPU^D Jezus, ordnan, de my imamo per njemu gnado jiskati inu skuzi njega h gnadi priti. Kakor Ioannes Karstnik pravi: »My smo vsi od njegove polnusti vzeli gnado za gnado.«²⁶⁴⁹ Nu, my hočmo tiga angela selstvu dajle slišati, kir on le-taku pravi:

»Pole, ti boš počela v tvojem telessi inu eniga synu rodila, tiga boš imenovala JEZUS. Ta isti bo velik inu en Syn tiga narvišiga imenovan.«²⁶⁵⁰

Tu je

2644| Milostivgia.

2645| Lk 1,28.

2646| Lk 1,30.

2647| Inu.

2648| Lk 1,30.

2649| Jn 1,16.

2650| Lk 1,31–32.

Koku ta angel Marij vzdal.

Ta Ave Maria je od papeža menihe na malikovanje preobrnena.

Velik rezlotik mej Mario inu Bugom.

na ta dan Divice Marie oznanovainia.

Tu je ta prvi štuk od te nebeske pridige inu tu pervu rezodivenje od našiga GOSPUDA Jezusa Christusa, v kateri obuje stoji, k pervimu, de je on pravi naturski syn Divice Marie, od nje v telessi nošen inu na ta svejt rojen, kakor vsi drugi otročiči bodo nošeni inu rojeni. Koku je on pak počet, tu potle pride. Inu k drugimu, de je on pravi naturski Syn Božji od vekoma od Buga rojen. Zakaj tukaj stoji te besséde čistu inu svitlu: »Ti boš potelesnu ali v tem telessu nosseča inu eniga Synu rodila.«²⁶⁵¹ Zatu je le-tu ditece en pravi človik, kateru tellu inu dušo ima kakor en drugi človik inu v materinim telessi formiranu, zrejenu inu je zraslu kakor enu drugu ditece. Zatu je tu ena zapelavska kecarya, de so nekateri nekadaj zatu deržali, Christus nej obeniga praviga naturskiga telessa imel. Nekateri pak k našimu času inu susseb mei temi vvidertauferji krivu menio, de nej od Divice Marie ni messa ni krji vzal. Zakaj kadar bi timu taku bilu, taku bi on ne mogel en Syn Davidov biti inu ta evangelist bi nikar taku s flissom svojeh bessed ne stavlil: »Ti boš potelesnu ali v telessi nosseča.«²⁶⁵² Zupar takove inu druge zmote se imajo le-te besséde tiga angela dobru merkati, zakaj kateri bi hotel te iste tayti, tiga bi imejli kakor eniga nepametniga človeka pustiti inu se dajle ž nym ništer pečati.

Taku je onu tudi enu silnu pričovainje zupar Arriusa inu druge kecarye, kateri Christusa ne hote večniga, vsigamogočiga Boga pustiti biti, de ta angel le-tukaj pravi: »On bode en Syn tiga narvišiga imenovan,«²⁶⁵³ tu je: Taku se bode od njega pridigovalu inu verovalu, de je Božy Syn. Nu, taku se pak vej, kaj se en syn pravi ali imenuje, zlasti nekaj rojeniga. Kadar je uže le-ta Jezus od te Divice Marie potelesnu rojen Božji Syn, taku more biti, de je ta tudi Bug. Zakaj kar Bug rody, tu more njegoviga bitja nature inu lastnosti, tu je vekoma vsigamogoč, pravičen inu živ biti. Onu se uže eden verti ali premešui, kakor hoče, kateri se ne hoče sam rad ogolufati inu motyti, ta ne bode pred le-témi bessedami naprej inu mimu mogel, on more le-tu ditece, kateru je od Divice Marie rojenu, pustit praviga, večniga, vsigamogočiga Boga biti, kakor ta angel dajle na znainje da inu pravi:

»Inu GOSPUĐ Bug bode njemu dal ta stol njegoviga očeta Davida inu on bo krajloval čez Jakobovo hišo vekoma inu njegoviga krajlestva ne bo konec.«²⁶⁵⁴

Tu je ja silnu zastopnu inu lipu govorjenu od našiga GOSPUDA Jezusa, de je on kmallu večni Bug inu en pravi naturski človik. Zakaj gledaj le-semkaj, kaj je David za en stol, regiment ali krajlestvu imel? Nej li tu ta Izraelski folk bil, kateri je le-tukaj ozdolaj na zemli inu v tej deželi Kanaan prebival? Aku ima vse le-tu déte svojga očeta Davida stol posseisti, taku onu mora tudi kakor David, njegov oča, en človik biti, sicer bi se ni David, njegov oča, ni on tiga Davida erb mogel imenovati. Ali le-tukaj se najde potle ena silna velika neglihota. David umerje inu zapusty svoj stol inu regiment svojmu synuvi Salomonu, ta tudi umerje inu taku naprej umerje eden za tem drugim noter do le-tiga diteca Jezusa, tu vzame Davidov stol noter inu ga posejde nikar kakor David inu njegoviga telessa erbi en čas, temuč vekoma, de njegoviga krajlestva nej obeniga konca.

Tukaj se ti uže vuči le-tu dvuje vkupe rajmati, le-tu déte je od Divice Marie rojenu, žive, jej, pye, spy, čuje kakor en drugi človik, tukaj more ijti, de onu tudi kakor en drugi človik more umrejt, kakor my tedaj spoznamo, Christus je na križu umerl inu pokopan. Takovu pernesse ta natura inu lastna šega

ll le-tiga

Christus pravi bug inu človik.

Kecarya, de Christus nej pravi človik.

2651| Lk 1,31.

2652| Lk 1,31.

Christus je Marie inu Božy Syn, pravi človik inu bug.

2653| Lk 1,32.

2654| Lk 1,32-33.

Izlaga tiga evangelia

le-tiga potelesniga lebna s sabo inu vener pravi ta angel od takoviga diteta, s katerim ima Divica Maria potelesnu nosseča biti inu je roditi, de onu ima vekoma sidéti na tem stolu svojga očeta Davida. Nu, taku so pak umrejtí inu vekoma regirati dvej ričy, katere so se zuper inu se vkupe ne terpe inu morajo vsaj le-tukaj per le-tej personi vkupe biti, ta umerje inu vsaj ne more umrejtí, temuč krajluje vekoma, kakor ta angel pravi. Zdaj bi jest rad tukaj hotel z eniga vejđiti, kateri bi tu hotel ali mogel vkupe raimati iz vunaj le-tiga ediniga articula, de le-ta človik od Divice Marie rojen nej le en človik, temuč tudi Bug? Za tiga volo on tudi kakor en človik more umrejtí inu spet, de on kakor en pravi naturski Bug ne more umrejtí, zakaj on je en GOSPUD te smerti inu ta smert njega ne more deržati.

Zakaj ta človik, kateri je Bug, umerje.

Kadar uže ta smért njega nejma inu ne more zadavjti, taku ta greih tudi obene oblasti na njemu ne bode imel. Zakaj leben inu greih se ne terpe vkupe, gdi je greih, tukaj ne more oben leben biti, temuč ta smert more tukaj biti. Taku gdi je leben, tukaj ne more oben greih biti, temuč onu more zgul pravica inu te postave dopolnenje popolnoma biti. Od kod semkaj pride tedaj timu človéku Christusu ta smert, ker on vsaj nej oben greišnik, temuč pravičen inu prez vsiga greiha? Le-tukaj se uže najde ta vissoki inu veliki trošt, de my na našiga lubiga GOSPUDI Christusa smert inu terpleinje imamo gledati kakor eno nezasluženo smert, katera njemu nej od lastniga dolga, temuč iz ptuiga gori naložena, zlasti za naših greihov volo, de my skuzi njegovo smert od greihov odreišeni tudi ž nym vekoma bomo živejli.

GOSPUDA Christusa krajlevstvu enu večnu krajlevstvu.

Taku so tiga angela besséde kratke, ali one sežejo čez vso masso deleč okuli sebe inu vuče nas le-tiga človéka, od Divice Marie rojeniga, lastnu inu prov spoznati, de je on pravi naturski Bug, človik pak je postal, de bi on umérl, ker on kakor Bug inu prez vsiga greiha nej mogel umrejtí, temuč tu krajlevstvu, kateru je on od svojga očeta Davida nase erbal, imel vekoma possidejti inu regirati. Taku je človik inu Bug le-tukaj ena persona, katera umerje inu vsaj vekoma žive. Ta smert pride njemu od ptuiga dolga, ta leben pak ima on sam v sebi od lastne pravice inu nedolžnosti, zatu se my te iste imamo an vzeti inu vejđiti, de se je za našo volo zgudilu, de my skuzi le-to srejšdo od greihov inu smérti prosti inu tudi vekoma izveličani bomo. Le-to pridigo stury ta angel tej brumni Divičici, de bi se ona imejla le-tiga diteta vesseliti inu vus strah inu žalost pustiti pasti. Ali ona se le-te pridige nikar le-sama ima an vzeti, my tudi k njej slišimo. Zakaj aku je lih le-ta brumna Divičica le sama ta mati k le-timu ditetu, taku my vsaj tudi slišimo pod le-tiga diteca regiment inu krajlevstvu, sicer bi my cilu hudu stali. Vse, kar smo my inu imamo, je potelesnu inu terpy en kratik čas, zakaj kaj so štiridesseti, petdeset ali lih stu lejt? Kateri bi pak v enim takovim krajlevstvu bil, kateru je enu večnu krajlevstvu, ta bi dobru stal inu bi urzah imel, de bi vselej v skokeh šal, kadar bi on lih ta narrevniši človik bil. Tjakaj gre uže tiga angela pridiga, de on nas z le-temi bessedami le-tiga potelesniga lebna, v katerim je tulikain veliku farlikosti, greiha inu smerti, opomeny inu nam lih ta isti omrazi, kir on od eniga krajlevstva pravi, katerimu gliha nikuli na zemlo nej prišlu, kateru je enu večnu krajlevstvu inu obeniga konca nejma. V takovim krajlevstvu ne bode obene smerti ni greih tudi nekar, zakaj greih inu smert sta vkupe. Tukaj ne more tudi oben serd Božji biti, temuč zgul gnada inu milost, zakaj ta leben je ta narvissokeiši šac, kateriga Bug po svojem Synu nam šeinka, gdu bi uže ne hotel iz serca rad v takovim krajlevstvu biti inu se nikar več zatu kumrati, de bi on dolgu le-tukaj odzdolaj na zemli, gdi ništer družiga nej kakor greih, smert, kumer, britkust inu nadluga, ostati inu prez uniga krajlevstva biti ali ga vterpejti? S teim bi hotel ta angel nam rad le-ta leben, vsa krajlevstva, oblast inu prangainje inu vse, kar ta svejt ima, omerziti ali omraziti inu k ničemer

Ta angel nikar sami Mary, temuč vsem vernim od Christuseviga kraljevstva pridiguje.

na ta dan Divice Marie oznanovainia.

mer sturiti, potehmal je vse potelesnu inu pogineče inu ništer družiga nej, temuč enu krajlestvu teh greihov inu te smerti, inu nas k le-timu krajlu vižati, kateriga krajlevstvu obeniga konca nejma kakor druga krajlestva.

Koku uže ludje k le-timu krajlu inu k večnimu krajlestvu pridejo sliši vaša lubezan skuzi cejlu lejtju, de ludje imajo ta evangelium gori vzeti inu kar nam Christus oblubi, terdnu verovati inu vse naše serce inu zanessenje na njega postaviti, kateri je skuzi svojo smert inu gorivstajanje sebi takovu krajlestvu perpravil, tu je nam od greihov inu večne smerti k večnimu lebnu pomagal. Zakaj ima li njegovu krailestvu vekoma ostati, taku on bode tudi moral človeke imejti, kateri vekoma živejo. Zakaj on ima en krajl biti čez to hišo Iakobovo, tu so ja človeki inu nikar angeli ni nepametne zviryne. Imajo li uže ty človeki vekoma živejti, taku more ta greih inu ta smert zaveržena biti, po takovim lebni bi my imejli trahtati inu ta potelesni le-tukaj ferrah-tati. Ali my je skoraj vselej okuli obernemo inu se taku izkazujemo, de se dobru vidi, kadar bi my tiga potelesniga zadosti imeili, my bi tiga večniga cilu pozabili.

Tu je ta prvi štuk od tiga angela pridige, katera nerveč tjakaj gre, de on hoče Divico Mario inu nas vse vučiti, kaj tu za enu déte bode, kateru ona ima rodyti. Nikar enu gmain déte kakor drugi otroci. V tem ima dobru drugim otrokom glih biti, de onu messu inu kry, vude inu drugu ima, kakor sicer otroci imajo, de brissainja inu prainja bo potrebovalu, jejlu inu pylu, spalu inu čulu bode. Ali v tem ima vsem drugim človeškim otrokom unglih biti, de je Božji Syn inu ima vekoma krailovati, tu je de nikar le zase ima vekoma živejti, temuč tudi v svojem krajlestvi en večni leben gori narediti, de ty, kateri so v nym, imajo vekoma živejti inu nym ni greih ni smert nejmata škoditi. Zatu pridiguje ta angel dajle inu kaže, koku le-tu dete, kadar onu v takovih velikih ričeh drugim otročičem bode unglih, tudi v eni drugi viži ima početu biti. Zakaj kadar je Maria tu selstvu zastopila, de ona ima nosseča biti z enim takovim synom, katerimu se Božji Syn pravi, se je ona tiga čudila inu vpraša tiga angela, koku se onu vsaj ima godyti, potehmal ona od obeniga moža ne vej:²⁶⁵⁵ Natu odgovory njej ta angel inu pravi:

»Sveti Duh bode prišal čez tebe inu muč tiga narvišiga bo tebe obsenčila. Zatu tudi tu Svetu, kateru bo od tebe rojenu, bo Božji Syn imenovanu.«²⁶⁵⁶

Kakor ta gmain tek te nature inu ta ordnunga božja sicer gre, tu vej en vsakateri, de en ženski spul ali žena od sama sebe ne more nosseča biti. Samuč kir so ty Turki takovi grob ali veliki norci, kateri se puste pregovoriti, de te ene nyh dekle mogo otroke nossiti inu vener dekle ostati. Nu, taku se pak le-tukaj gody, de Maria tudi ne more od sama sebe nosseča biti inu ona ima vener nosseča biti, ali od obeniga moža vejdi. Koku se ima uže takovu godyti? Tu je uže tu sussebnu dellu, od kateriga ta angel le-tukaj pravi inu ga oben človik nikuli več s svojo pametjo ne more zapopasti, de le-ta Divičica nejma od eniga moža, temuč od Svetiga Duha nošeča biti. Na eno takovo vižo, katere ta angel sam z obeno bulšo ni zastopnišo bessedo ne more na znanje dati, kakor de njo Božja muč ali krafft bode obsenčila, per tem je my moramo pustit ostati inu se dajle zatu nikar kumrati, zakaj my ga vsaj z našo pametio ne bodemo mogli doseči ni izgruntati. Onu je ena Božja krafft, katera se z našimi missalmi ne pusty zapopasti.

Tu my pak vener moremo merkati inu veiditi, de le-ta Divičica le skuzi tiga Svetiga Duha nosseča bo, de nerpoprei nje messu bode posvičenu inu kar

ll 2 v njej

Koku ludje v Christusevu večnu krajlestvu pridejo.

Ty, kir so v Christusevim kralevstvi, bodo vekoma živi, nigdar ne umerjo.

2655| 1 Pt 4,1,19. Lk 1,34.

2656| Lk 1,35.

Koku je Christus počet.

Zakaj Christus bo Svet imenovan.

Izlaga tiga evangelia

2657 | Lk 1,35.

vnjej bo rojenu, tudi more svetu inu prez vsiga greiha biti. Za tiga volo ta angel timu ditecu Christusu še v materinim telessu tu ime da inu je imenuje svetu. »Tu Svetu,« pravi on, »kateru od tebe bo rojenu, bode Božji Syn imenovanu.«²⁶⁵⁷ Z le-temi bessedami stury ta angel en velik rezlotik mej le-tim ditetom inu mej vsemi drugimi otruci, kakor s to vižo tiga početva, od kate-riga je on ozgoraj pravil. Zakaj aku so lih Ioannes, ta Karstnik, inu drugi več v materinim telessu posvičeni, taku so ony vsaj kakor nesveti, nečisti inu v greihih početi inu so stuprov po tem početvu, kateru je enu greišnu početvu bilu, sveti postali. Ampak le-tu dejte je enu svetu dejte, na katerim obeniga greiha nej bilu inu za tiga volo nej posvičenu postal, temuč samu uže pos-večuje.

Le Christus sam stury svete.

Tu služi vseh timu, de se my nikar le imamo vučiti prov spoznati, de smo my od nature nesveti inu greišni inu smo le-timu ditecu v takovi rejči cilu ungluh, temuč kadar my od takove nesvetusti inu greiha hočmo ledig ali prosti biti, de my imamo vejčiti, kej my tiga imamo ijskati. En petler, kadar on hoče denarje imejti, taku njemu nej potreba k énimu drugimu petlarju ijti, kateri tudi ništer nejma, on more le k enimu bogatimu možu pujti, kateri rad Buga ime daje, taku le-tukaj tudi, kadar my hočmo od greihov ledig inu Sveti biti, taku my nejmano h tem ijti, kateri so tudi greišniki, tu je kateri so tudi človeki kakor my inu te gnade potrebujo, temuč imamo k le-timu ditetu, kateru je Svetu, priti, tukaj bodemo tu pre-možeinje našli, de nam pomaganu bode, inu sicer nigdir. Zakaj tedaj gredo ty slepi papežniki k Divici Marij, k svetimu Petru inu k drugim svetnikom inu prossio, de Bug nym nyh zaprošne inu zaslužnja pusty užyti? Ony so Svety inu Bug nje za lubu ima, tu je rejs. Ali takove svetusti nejmano ony od samy sebe, temuč onu je ena šinkana svetust, h kateri so ony iz gnade prišli. Tukaj se ne najde ta studenic te gnade, onu nej ta zvirek, temuč le zajeta voda. Ampak le-tu déte je, kateru je od vekoma od Buga rojenu inu zatu Božy Syn bode imenovanu inu je od Divice Marie početu skuzi tiga Svetiga Duha, de taku, aku onu lih messu inu kry ima, je takovu messu inu kry enu Svetu messu inu kry, na katerim obeniga greiha nej. Tu je ta pravi studenic inu ta pravi zvirek te gnade, na kateri se my imamo deržati, kadar my hočmo Svety inu prez greiha biti.

Ludje nejmano na svetnike klicati.

Christus le sam naš izveličar.

Tu je ta urzah, de le-tu Svetu dejte bode rojenu, de my nesveti, greišni ludje, kir smo pod tém serdom Božjim inu v smerti ležali inu si sami od takoviga jamra neismo mogli pomagati Ie li je nam pak imelu pomaganu biti, taku se je tu moralu skuzi eniga takoviga zgodyti, kateri je prez greiha bil inu drugim tudi od grejhov mogel pomagati, tu je naš lubi GOSPUĐ Christus, večni Bug inu vsaj pravi človek skuzi tiga Svetiga Duha, v telessu te čiste inu svete Divice Marie počet inu na ta svejt rojen, de se my per njemu najdemo, se njega deržimo inu njegove časty troštamo. Kadar bi se uže ta svetust Chris-tuseva v tem papeštvi tem ludem bila pridigovala, kakor ta angel le-tukaj od nje pridiguje, taku bi tu malikovainje dobru bilu odzadaj ostalu, kateru so s temi mertvimi svetniki deržali. Ali tukaj so ony te bessede ia brali, ali vsaj nikoger k GOSPUĐU Christusu, kakor kateri je le sam svet inu le sam svete more sturiti, vižali, temuč uže takovu zavupainje le na te svetnike stavili inu taku s teim v teim kersčanstvi grozovitnu malikovajnje obudili. Bug nym ta-kove nyh greihe milostivu odpusti.

Na svetnike klicati se malikuje.

Tu je tiga lubiga angela Gabriela pridiga od tiga diteza Jezusa, na katero ta angel postavi te nove mareinje od te stare Elizabete, koku ona tudi z enim synom v svojeh starih dneh nosseča hodi inu h tjmu perstavi ta leipi, troštivi špruh, de per Bugi obena rejč nej nemogoča. Ali takovo historio hočmo my pustit stati do svojga čassa inu zdaj s tém tretjim štukom to pridigo dokoinati. Ka-dar

na ta dan Divice Marie oznanovainia.

dar uže ta mlada, cartana Divičica od tiga angela zadosti podvižainja ima, kaj Bug ž njo hoče opraviti, odgovory ona inu pravi:

»Pole, jest sim tiga GOSPU⁷DA dékla, meni se zgodi, kakor si ti govuril.«²⁶⁵⁸

Tu je ena silnu leipa odgovor, kir nikar le ena sussebna velika pohlevščina, temuč tudi ena velika vera inu serčna lubezan pruti, vsem človekom se vidi inu izkaže. Zakaj nerpoprej se ona poda vsej pohlevščini inu pokorsčini, kir pravi: »Iest sim tiga GOSPU⁷DA dékla.«²⁶⁵⁹ Kakor de bi ona hotela reči: »Tukaj sim jest, moj Bug inu Oča v nebi, ta sturi iz mene, kar on hoče, jest sim volna h timu. Inu aku sim jest lih k le-timu dellu, od kateriga ti meni praviš, preveliku nevredna, taku jest vsaj takovo gnado inu dobruto Božjo z vesseljem inu hvaležnostjo gori vzamem.« Zakaj de ona pravi: »Meni se sturi, kakor si ti govuril,«²⁶⁶⁰ takovu so besséde, de tu ona iz cejlīga serca vosči, vesselja inu dobre vole nad tem postane, de je ta srečni čas prišal, de timu Hudiču njegova glava reztrupana²⁶⁶¹ inu tem ubozim, revnim greišnikom ima pomaganu biti. Takovu vosči ali prossi ona iz serca inu je vesselja, de Bug njo h timu hoče nucati nikar za svoje persone inu časty volo, temuč de ona vej, de skuzi le-tu ditece njej inu vsimu svitu od greihov inu smerti ima pomaganu biti. Zakaj ona obuje veruje, nerpoprej de Bug takovu dellu, kakor ta angel pravi, ž njo bode opravil. Inu potle, de le-tu dejte enu večnu krajlestvu bode imejlu inu bo njo inu vus svejt od tiga Hudiča krajlestva inu te smerti odreišilu. Inu skuzi takovo vero le samo je ona tudi izveličana inu od greihov prostata ali ledig postala inu nikar skuzi tu dellu, de je ona tiga Synu Božyga na ta svejt pernessla. Takovu je dobru ena sussebna gnada inu milost bila, kakor ona sama spozna v tej peisni Magnificat imenovani: »Pole, odsehmal bodo mene vsi roduvi za izveličano deržali.«²⁶⁶² Ampak le skuzi tu bode ona enu Božje déte inu pride k večnimu lebnu, de ona le-tu svoje dejte zatu deržy, kakor je ta angel od njega pridigoval, de on njo bode posvetil inu ta večni leben iz gnade šeinkal.

Ravnu pak kakor ona to čast le sama ima, de ona Božja mati bo inu tiga Synu Božyga na ta svejt rody, taku imamo my z njo verovati, de je le-tu dejte svetu inu bode enu večnu krajlestvu imejlu, tu je de onu nam tudi večni leben bode dalu inu nas posvetilu.

Tu je ta historia, katera se ima na ta današni praznik pridigovati, de ta artikul mej nami terden inu gvišen ostane, de je naš lubi GOSPU⁷D Jezus Christus od Svetiga Duha počet, de je on obuje, pravi Bug inu pravi človik v eni edini personi. Tu bi iméla naša offart biti zupar tiga Hudiča inu uže druge kreature ali stvari, de smo my v to čast postavljeni, de Bug sam ima biti inu imenovan biti moje messu inu moja kry. Taku blizu se on nej k obeni stvari perdužil kakor h timu človeku, de on nikar le ne hoče v teh človekih prebivati inu okuli nyh biti, kateru bi vsaj zadosti imejlu biti k sussebnimu velikimu vesseliu, temuč on je sam postal, kar smo my, inu se je taku blizu k nam podal, de on eno takovo naturo, takovu tellu inu dušo ima, kakor jest inu ti imamo, izvunaj tiga ediniga štuka, de je onu uže na nym svetu, na nas pak je greišnu. Takova čast, katero je ta Syn Božji na nas uboge človeke nalužil, timu Hudiču silnu težku dej inu nam te hvale ali časty ne vosči, de my moramo reči: »Moje messu inu moja kry je Bug inu sedy ozgaraj v tej majesteti ali veličastvi inu regira nebu inu zemlo.«

Zatu smo my dolžni, de my Boga iz serca za takovo gnado inu dar zahvalimo, de je on nas taku v eno veliko, visoko čast postavil inu je pustil svojga Synu človeka biti, zakaj onu se sicer pusty viditi, kakor de bi Bug timu svitu sovraž

ll 3 bil,

2658| Lk 1,38.

Marie velika vera inu pohlevščina.

2659| Lk 1,38.

Te Divice Marie vera.

2660| Lk 1,38.

2661| Razbita, razdejana (SSKJ; raztrupati).

2662| »Glej, odslej me bodo blagrovali vsi rodovi.« Lk 1,48.

Ex sermone anni 32.²⁶⁶³

2663| Iz pridige leta /15/32.

Tu človeštvu Christusevu ima nas offertne sturiti.

Bug ima ta svejt za lubu.

Izlaga tiga evangelia

bil, ali le-tukaj my vidimo, de nej reis. Potehmal se je on taku blizu k nam revnim inu ubozim človekom perdružil, de nikar le v nas prebivati, temuč je tudi hotel v svoj personi en človik biti. Takovo gnado obhaja danas tu karsčanstvu, de ludje Boga zatu zahvalio, de je on naše nečistu, nesvetu roistvu skuzi svoje svetu roistvu gori vzdignil inu je ta žegen čez nas vse pernessel, de my skuzi njega imamo sveti inu izveličani biti. Zakaj h timu služi njegova luba besseda, ta sveti karst inu ta vissoku vrejdní zacrament. Bug, naš milostivi Oča, ta bi hotel svojga Svetiga Duha v naša serca poslati, de bi my takovu mogli verovati inu skuzi tu vekoma izveličani biti, amen.

NA TEH DVEIUH

S. APOSTOLOV, PHILIPPA INU

IACOBA, DAN, EVANGELIUM

IOAN. NA XIII. CAP. ²⁶⁶⁴

2664| Evangelij po Janezu 14.

2665| Jn 14,1-14.

GOSPUD Jezus je rekal k svojim jogrom: ²⁶⁶⁵ »Vaše serce se ne prestraši. Verujete li v Buga, taku verujte tudi v mene. V mojga Očeta hiši je veliku prebivališč. Kadar bi taku ne bilu, taku bi jest hotel k vam reči: 'Iest grem tjakaj vam tu mejstu perpraviti. Inu kadar jest tjakaj pojdem, vam tu mejstu perpraviti, taku hočem vsaj zupet priti inu vas k sebi vzeti, de vy tudi bote, ker sim jest. Inu kam jest grem, tu vy veiste inu ta pot tudi veiste.'«

Reče k njemu Tomaž: »GOSPUD, my ne vejmo, kam greš inu koku my moremo ta pot vejčiti?« Jezus je djal k njemu: »Iest sim ta pot inu risnica inu leben. Nihče ne pride k Očetu, samuč le skuzi mene. De bi vy mene znali, taku bi vy tudi
mojga

na s. Philippa inu Iacoba dan.

mojga Očeta znali. Inu odsehmaj vy njega znate inn²⁶⁶⁶ ste njega vidili.« Philippus je k njemu rekal: »GOSPUD, pokaži nam Očeta, taku je nam zadosti.« Jezus je djaj k njemu: »Tulikain čassa sim jest per vas inu ti mene ne znaš? Philippe, kateri mene vidi, ta vidi Očeta. Inu koku ti tedaj praviš: 'Pokaži nam Očeta?' Ne veruješ li ti, de sim jest v Očetu inu Oča v meni? Te besséde, katere jest k vam govorim, ne govorim jest sam od sebe. Oča pak, kir v meni prebiva, ta isti dela ta della. Verujte meni, de sim jest v Očetu inu Oča v meni. Aku nikar, taku meni vsaj verujte za volo teh dell. Risničnu, risničnu, jest vam povém: Kateri v mene veruje, ta bode tudi ta della delal, katera jest delam, inu bo vekša delal kakor so le-ta. Zakaj jest grem k Očetu. Inu kar kuli bote vy prossili v moim imeni, tu jest hočem sturiti, de bo Oča v Synu časčen. Kar bote vy prossili v mojem imeni, tu jest hočem sturiti.«

2666| Inu.

TA PERVI DEIL

LE - TE PRIDIGE .

Aše lubezni so uže nekatere pridige slišale, katere je Christus, ta GOSPUD, per tej pusledni večerji per myzi svojm mlaišem sturil. Te iste pusledne pridige začne ta GOSPUD s tem današim evangeliom inu se lahku more merkati, (kakor je tudi v drugih pridigah pravlenu) de je timu GOSPUDU narveč zatu djanu, koku bi on svoje mlajše zupar tu prihodnu pohuišainje mogel obarovati inu taku nje podvučiti, de se njegove smerti ali terplenia ne prestrašio, temuč vesselje inu trošt nad nym imajo, potehmal v takovi smerti ne bode ostal, temuč zupet k nym prišal, nym tiga Svetiga Duha šeinkal inu nje od greihov inu vsiga jamra odrejšil.

Ampak ravnu kakor ty mlaiši takoviga trošta neiso mogli zapopasti inu takove svitle inu očitne besséde zastopiti, kir so le gledali na tu šmaglivu terplenje inu smert svojga moistra inu se neiso mogli na obeniga lebna ni pomučti po takovim terplenu ali smerti zanesti ni troštati, taku gre še na ta današni dan z nami tudi, kakor hitru ta križ se perkaže, de ga počutimo, perpriči se v nas obudi inu se pusti vidit prestrašeinje, strah, neterpežlivost inu cagainje inu nas tiga nihče ne more pregovoriti, de bi en trošt imel priti ali ta žalost k vesselju mogla preobernenja biti. Zatu služi nam le-ta pridiga le-tukaj tudi, potehmal nas Christus vučy, kaj on skuzi svojo smert inu terpleinje bode opravil, de bi se my takoviga imejli troštati inu kadar nam hudu gre, na tu imejli zmisliti. Zakaj tu je gvišnu, aku se my na takov trošt ne deržimo, taku ne bodemo ni v nebi ni na zemli našli, kateriga bi se my mogli troštati. Susseb kadar pomišlamo, koku bi mogli od te velike butore teh greihov inu smerti prosti ali ledig biti.

Ena troštliva pridiga.

Ty jogri ne zastopio le-ta trošt.

Verni pod križom imajo na le-to pridigo zmisliti.

Ta za-

Izlaga tiga evangelia

Ta začetik uže takove pridige je, kir pravi Christus:

2667| Jn 14,1.

»Vaše serce se ne prestraši.«²⁶⁶⁷

Ta križ prestraši
tu serce.

Zakaj tu je ta perva nesreča, katera se per tem križu najde, de tu nikar le timu telessu težku dej, temuč tudi straši inu martra tu serce, potehmal je nemogoče, de bi tu messu inu kry, kadar je v tem betežu, žalastnu ne ratalu. Taku bi vsaj ta GOSPUD rad hotel, aku lih tu messu bode tlačenu inu se njemu težku zgody, de bi vsaj tu serce fray, neobloženu inu prez težkusti bilu. Po naturi je, de bolezan inu umrejti težku dej, takov betež se ne more iz tiga messa izdrejti, on ostane v nym, dotler ta bolezan terpi. Kateri pak v takovi nadlugi eno dobro veist inu enu vesselu serce ima, timu je vse več kakor polovica boleznj odvzetu, potehmal le v tem messej inu nikar tudi v tem sercej ne tičy. Taku je tem mlaišom ali jogrom tudi nemogoče bilu, de bi se ony nikar ne bily imejli zatu kumrati, ker so ony svojga GOSPUDA inu moistra vidilj taku šmaglivu umrejti inu ga taku morali zgubiti. Ali Christus pravi: »Varuite se, pustite si takovo žalost le v tem messej ostati inu je ja ne pustite v tu serce priti. Koku vy tej pak imate braniti? Le-taku:

2668| Jn 14,1.

»Verujete li vy na Buga, taku verujete vy tudi na mene.«²⁶⁶⁸

I.
Ta prvi trošt,
kaj se od Buga veruje,
tu se ima od Christusa
tudi verovati, zlasti,
de njemu ta smert
ne bode škodila.

Takove besséde hočmo my na tu narpriprostiše izlagati inu imajo le-to mainingo, kakor de bi hotel Christus reči: »Vy se kumrate za moje smerti volo, zakaj ravnu kakor ste vy na drugih človekih navajeni, taku vy tudi od mene mislite: Kaj je en človik inu kar ima, kadar je mertov, taku je ž nym vse vun, on ne ohrani ni škuface ni vinarja, kadar bi on lih vsiga svita blagu imel, vsa oblast inu muč je tudi tjakaj. Zakaj kadar se je poprej vus svejt pred enim bal inu se je pred cessarji inu krajli prestrašil, kakor hitru so ony mertvi, taku se nikar ena muha pred nymi ne boy, ony se tudi ne mogo eni muhi branyti. Taku se godj s témi človeki kadar umerjo, de uže tjakaj pade inu ostane odzadaj, kar so ony iméli inu premogli, takovu vy veiste inu je izkusite inu mislite, de bo ravnu taku z mano tudi eno maningo imejlu. Ali jest vam poveim: Verujete li vy v Buga, taku vy tudi na mene verujete, tu je kar vy od Buga verujete, tu vy tudi od mene imate verovati, vas obeden nej v skarbi ali se ne boy, de bode Bug umerl, vas obeden se ne boy, de ta svejt, on si bodi taku hud, kakor hoče, bode Bogu eno škodo sturil ali njega sem doli od stola pahnil. Zakaj bi se tedaj vy hoteli za mojo volo bati? Zakaj bi se vy tedaj za moje smerte volo hoteli kumrati? Pustite smert inu svejt inu tiga Hudiča hude biti, kakor hote, ony na meni ništer ne bodo dobili. Zakaj jest sim Bug inu kar vy od Buga verujete, tu verujte tudi od mene, taku mogo vaša serca z myrom biti inu se nikar le ne bodo prestrašila, kadar jest bodem umerl, temuč bote tudi en trošt iz tiga zajeli. Zakaj kadar jest inu ta smert vkupe pridemo, taku bode ta smert morala odzdolaj ležati, tiga bote vy tudi užyvali.

Obtu poslušajte inu vučite se dajle, kaj jest mislim opraviti skuzi takovo potelesno smert.«

2669| Jn 14,2.

»V mojga Očeta hiši je veliku prebivalisč. Kadar bi pak tu ne bilu, taku jest vam poveim, de jest tjakaj grem vam ta meista perpraviti.«²⁶⁶⁹

Ta prvi

na s. Philippa inu Iacoba dan.

Ta prvi trošt je, de ta smert našiga GOSPUDA Christusa nejma premagati, zakaj ona na nym nikar zguleniga človeka ne najde, (aku je on lih en pravi naturski človek) temuč tudi eniga praviga, naturskiga, večniga Božyga Synu. Zatu aku ona lih Christusa kakor eniga človeka inu synu te Divice Marje zadavi ali umory, taku ona vsaj ne more tiga Synu Božyga umoryti, kakor Petrus tudi pravi: »Onu je bilu nemogoče, de bi njega ta smert bila mogla deržati.«²⁶⁷⁰ Inu ta GOSPUD Ioannis 16.²⁶⁷¹ pravi, onu je le za enu maihinu djanu, taku on hoče nje zupet viditi. Taku je en velik trošt inu bi le sam zadosti močan bil, kadar bi ga ty mlaiši bily mogli zapopasti inu se na ta isti deržati. Ali tu je enu vegše, de Christus le-tukaj pravi, kadar on taku skuzi to potelesno smert v en drugi inu večni leben stopi, bode on veliku prebivališč našel nikar le za sebe, temuč tudi za svoje mlaiše inu kadar bi lih takova prebivališča ne bila poprej perpravljena, taku bi on vsaj ta ista nym hotel perpraviti.

Christus je bug inu človek.

2670| Apd 2,24.

2671| Jn 16,22.

Tu je tulikajn rečenu: »Nikar se nad tem ne prestrašite, de jest jutri na tem križu bodem umerl, zakaj takova smert meni ne škoduje, vam pak ona nuca ali priduje inu vam h timu nuca, kadar vy bote iz le-tiga lebna poklicani, de vy v unim lebnu imate dobre erperge inu prebivališča najti. Ta ista so uže perpravljena, kadar bi ona pak ne bila perpravljena, taku bi jest hotel ta ista vam pernarediti inu perpraviti.« In summa, Christus hoče z le-temi bessédami nas vse troštati, de njegovu terplenje inu smert ima nam k večnimu lebnu pomagati inu večnu izveličajnje zadobiti, kakor Paulus pravi, Rom. 4.²⁶⁷²: »Christus je za naših greihov volo umerl inu nam k pravici zupet gori obuden.« Gdu bi se hotel uže takove smerti prestrašiti inu se nikar veliku več vesseliti inu Boga za takovo milost inu gnadlivo pomuč zahvaliti, ker bi my sicer v tej smerti inu ferdamnanju bily morali ostati, kir smo skuzi to smert Christusevo od tiga frayani inu imamo tiga večniga lebna diležni biti.

II. Christus nam hoče skuzi svojo smert prebivališča perpraviti, tu je nas izveličati.

2672| Rim 4,25.

De je pak takovu ta pravi inu lastni zastop, se ta GOSPUD zam izlaga inu pravi dajle.

»fnu kadar jest tjakaj pojdem vam tu meistu perpraviti, taku hočem vsaj zupet priti inu vas k sebi vzeti, de vy tudi bote, kir sim jest.«²⁶⁷³

2673| Jn 14,3.

Tu tjakaj hojeinje je odločenu, de on ne hoče dajle le-tukaj v le-tim potelesnim, revnim lebni ostati. Spet nazaj je tu tudi odločenu, de oben drugi urzah njegove smerti inu terplenja nej, kakor de on tem jogrom ali svojem mlaišom ta meista hoče perpravlati. Zatu se ona nam ja ena vessela inu srečna smert more imenovati inu reči, skuzi katero smo my s prebivališči v tem večnim lebni oskarbleni, kakor za teim le-te svitle inu zastopne besséde očytu kažejo, ker on pravi: »Inu jest hočem zupet priti inu vas k sebi vzeti, de vy bote, gdi sim jest.«²⁶⁷⁴ O, Bug, de bi my takove besséde mogli prov verovati inu v našim sercej dobru ohraniti, tukaj bi moralu gvišnu priti, de bi se naša serca nikar le ne prestrašila, temuč bi vselej v vesselej skakala inu dobre vole bila. Zakaj preraitaj vsaj ti sam sebo, kaj le-te bessede s sabo pernesso, de my imamo biti, kir je Christus. On nej v grejih, v pakli, v smerti, temuč v pravici, v izveličainju inu v tem večnim lebnu inu je taku v nym, de on nikuli več vun ne more, tjakaj my imamo tudi priti. Zakaj takovu on pravi, je on s svojo smertjo ali s terplenjom nam zadubil.

Christus nas hoče k sebi vzeti.

2674| Jn 14,3.

Naša nevera.

Zakaj pred tem se my moramo varovati, de my ja nikar ne mislimo, takove besséde inu troštliva pridiga bi le tem jogrom ali mlaišim bila govornjena. Le ž nymi samimi govory on z vusti, ali on ne meini le nje same, sicer bi moralu
KK biti,

Christus govory s témi jogri, ali on nas vse meini.

Izlaga tiga evangelia

biti, de bi on le za nje zame bil umerl. My veimo pak, de je on za nas inu za ta cejli svejt umerl. Kadar je tedaj njegova smert, kakor on le-tukaj pravi, h timu ordnana inu odločena, de ta meista ima perpravlati, taku iz tiga gre, de ie on vsem človekom ta meista perpravil. De pak nikar vsi človeki izveličani ne bodo inu na takova meista, katera je Christus perpravil, nikar ne pridejo, je tu ta urzah, de se ony takoviga terplenia inu smerti Christuseve nikar an ne vzamejo, ništer zatu ne marajo, on si Christus perpravljaj ta meista, kakor on hoče, kadar bi ony le le-tukaj mogli prebivališča imejti, s temj istimi bi ony bily z myrom. Ty se pravio inu prov imenujo neverniki, per katerih obene vere nej.

Ta nevera je stury,
de nikar vsi ludie
ne bodo izveličani.

Koku se ty karsčeniki
v nesreči troštajo.

Ty karsčeniki inu verni pak, kateri GOSPUDA Christusa zatu spozna-jo, de je on Božij Syn inu de je zatu križan inu umerl, de bi on skuzi svojo smert nam ta noterhod ali vrata k večnimu lebnu gori odperl. Ty so, kateri takoviga perpravleinja užyvejo inu se ž nym v vsej zuparnosti troštajo, zakaj ony mislio, aku sim jest lih na zemli ubog inu reven, taku tu ne škoduje, jest vsaj le-tukaj nejmam obeniga prebivališča. Christus je meni le-tukaj enu meistu perpravil, s tém si jest moram le-ta maihin čass pomoči inu pomagati kakor v enih hudih erpergah, gdi je le za eno nuč djanu, kadar jest domov pridem v ta pravi dum inu očino deželo, tam istu bujle bode. Zakaj le-ta potelesni leben je veliku premaihih h timu, de bi bil Christus za takoviga lebna volo imel terpejti. Onu je za ta večni djanu, gdi ta smert meni vekoma ne more škoditi, ta greih mene nikar ferdamnati inu de jest per mojmu GOSPUDU Christusu Jesusu vekoma bodem mogel živejti.

Takove misli so, katere vso nesrečo, kar my le-tukaj na zemli terpimo, lahko sture inu tu serce obderže, de se ne pusty prestrašiti. Zakaj kaj je onu, de je Lazarus en ubog, reven človik, poln mehurjev inn²⁶⁷⁵ tvorov inu h timu nikar zadosti suhiga kruha k jejdi néma? Nej li onu reič, on je bogatu potroštan v tem, de je on vekoma per Bugi inu žive inu si ne voščy, de bi njemu na zemli bilu buile šlu. Potehmal je tudi ta skarb per dobrim lebni, de kakor Abraham pravi: »Kateri tu bobru²⁶⁷⁶ le-tukaje v svojem lebni prejme, ta more tamkaj martran biti.«²⁶⁷⁷

2675| Inu.

2676| Dobru.
2677| Lk 16,25.

Ty apostoli.

Taku se vidi ena revna inu grozovita reič, ker Christus svoje apostole vunkaj pošle po vsem svejtu ta evangelium pridigovati, de ta svejt nje taku hudu deržy, od eniga meista do tiga družiga pregainja, nym obstoječiga meista ne voščj, temuč še vus marter inu štraifingo nym h timu gori naložy. Ali tu nyh malu kumra, so še vessele h timu, de, kakor Actor. 5.²⁶⁷⁸ stoji, so vrejdnj za tiga imena Jezuseviga volo šmagainje terpejti, de taku ta križ le na tem messej inu starim Adamu ležy inu se tiga serca nikar s tem manšim ne dotakne.

2678| Apd 5,41.

My se imamo tudi
taku vučit troštati.

Od kod uže takovu pride? Le od tiga semkaj, de so si ony ta trošt, od kateriga Christus le-tukaj pravi, terdnu v svoja serca noter vtlačili. Au ta svejt nyh ne hoče terpejti, hoče nje pregnati inu nym vus marter naložiti, taku ony vsaj vejdo ene druge inu bulše erperge, katere so nym od nyh GOSPUDA Christusa skuzi njegovo smért perpravlene inu so gvišne. Potehmal uže tu istu prebivališče nym ne more falyti ni tudi nejma falliti, so ony z myrom, nym si pojdi na tem svejtu, kakor v enih nezveistih, nepokoynih erpergah, kakor onu hoče, zakaj ony vsaj ne mislio dajle v nyh ostati. Inu bi dobru mogli terpejti, de bi le skoraj se mogli odvlejšči inu na svoj žiher inu pravi dum inu Očino deželo priti.

Ena grozovita reič je
za našo nevero
inu skarb za tu
potelesnu.

Takov trošt se my imamo vučiti, zakaj aku my hočmo karsčeniki biti, Božjo bessedo pelati, ohraniti inu očitu spoznati, taku ne bode mankalu, my bomo izkušnjav inu zuparnosti zadosti imejli. Kateri uže le-tukaj ne hoče myru imejti inu poleg tiga takoviga prihodniga inu večniga prebivališča se ne hoče troštati, ta sejde mej dvejma stolama doli, myru inu pokoya ne bo nikuli v teim svojem

na s. Philippa inu Iacoba dan.

svojem sercej počutil. Tu bode pak naša serca k myru perpravilu, kadar vidi-mo inu spomislimo, kam je naš GOSPUD Christus šal inu kaj je on skuzi takovu hojeinje opravil, de je on nam prebivališča sturil inu nas ne hoče vselej le-tukaj ozdolaj na tem hudim, nezveistim svejtu pustit ostati, temuč priti inu nas k sebi vzeti, de gdi je on, my tudi imamo biti inu ostati. Kateri po takovim vesseliu nikar ene žejle nejma inu se ž nym vsej žlaht nadlugi inu izkušnjavi ne hoče troštati, timu nej svejtovati ni pomagati.

Zatu je tu en velik jamer inu nesreča per nas, de my ubozi ludje, kir veimo, de ništer gvišnišiga nimamo kakor to smert inu je trebe nam enkrat umreti inu vse zapustiti, de smo viner taku cilu v tem potelesnim zagolbneni inu le mislimo, koku bi le-tukaj zadosti imejli. Po le-tim večnim prebivališču pak, kateru je nam Christus skuzi svojo smért zaslužil, my ali cilu ništer ne mislimo ali malu kadaj, ker timu pruti en vsakateri vus fliss naloži, koku bi svoje ričy ordnal, sebe, svojo ženo, svoje otroke inu priatile le-tukaj dobru oskerbil. Ne bi bilu pak bujle po tem večnim prebivališču trahtati inu tiga večniga blaga inu bogatstva yskati? Kateriga (kakor Christus pravi) oben tat ne more ukrasti inu ta Hudič sam ne more vzeti, kateri vso muč tjakaj oberne, koku bi on nam takovu večnu prebivališče inu šace iz teh očy mogel odmakniti inu naša serca z drugimi missalmi obložiti, kadar je on vsaj takoviga izveličainja obrupan, de bi my imejli ž nym ferdamnani biti inu tudi nikar h timu priti.

Tu je uže ta troštliva pridiga, katero ta GOSPUD svojm mlaišom stury v tej pusledni večerji inu dokonja le-taku: »Vy veiste obuje, kam jest grem inu veiste ta pot tudi, de vy tudi za mano morete priti. Zakaj jest grem k Očetu, de jest vam tu prebivališče perpravim inu hočem po vas priti inu k sebi vze-ti.«²⁶⁷⁹ Ali ty jogri tiga ne zastopio, zatu Tomaž naprej stopi inu priprostu govori inu pravi: »Risničnu, lubi GOSPUD, (pravi on) my ja ne vejmo, kam ti greš, koku bi my mogli tedaj ta pot vejdití?«²⁶⁸⁰ Tu je tulikain rečenu: »My ne zastopimo obene besséde, kar ti praviš.« Na takovu vprašainje odgovory ta GOSPUD dajle inu se ne pusty motyti, ony si je zastopite ali nikar, zakaj on dobru vej, kadar ta Sveti Duh bode prišal, de je ony tedaj stuprov bodo zastopili inu pravi:

*»Fest sim ta pot, ta risnica inu ta leben.«*²⁶⁸¹

Tu je en siln leip špruh, kateriga my po potrebi zdaj ne moremo izložiti, hočmo pak vener enu maihinu od tiga praviti.

TA DRUGI DEIL LE-TE

PRIDIGE OD TIGA ŠPRUHA:

»IEST SIM TA POT, TA RISNICA

INU TA LE-

BEN.«²⁶⁸²

KU lih ta vegši deil teh človekov v neveri tjakaj gre, od prihodniga lebna ništer ne deržy, zakaj sicer bi se ony imejli ja na tu narmanše za tiga prihodniga volo taku britku se lotiti, kakor silnu se ony tiga potelesniga lotio inu an vzamejo. Taku se vsaj le-ta articul od prihodniga večniga lebna ne pusti taku cilu ferrahtati inu pozabiti, on mora čassi v teim človeiku eno missel sturiti, de eden k drugimu pravi: »Lubi priatel, povei ti meni, koku bode enkrat s tabo stalu, kadar bode tebe danas ali zajtro Bug tudi od le-tiga svita poklical? Le-tukaj si ti imel zadosti jejsti inu pyti, si imel denarje, čast, blagu inu oblast, kaj

KK 2 bodeš

My imamo
po teim večnim
blagei želejti.

2679| Jn 14,3–4.

2680| Jn 14,5.

2681| Jn 14,6.

2682| Jn 14,6.

Ty človeki, aku so ony
lih neverni, taku ony
vener morajo na ta
prihodni leben misliti.

Izlaga tiga evangelia

bodeš tamkaj imel ali našal?» Takova missal ne more vselej vuni ostati, ona bode čassi tu serce dotaknila inu nepokoynu sturila. Inu so prez cbiuvla iz takove misli inu skarby tudi per teh ajdih mnogotere Božje službe gori narejene. Taku se vidi, de so nyh veliku en pošten, častit, leip leben pelali v tem vupainju, naš GOSPUD Bug bode nyh tiga po le-tim lebni pustil užyti.

Človeska pamet
mejni z dobrimi deli
v nebessa priti.

Susseb pak so ty Iudje s takovimi missalmi obdani bily, zakaj ony so imejli v tem en fortel ali srečo, kir so vejčili, kaj bi imejli diati, kadar bi Bogu enu dopadenje hoteli sturiti. Zakaj Bug sam je bil nym v tej postavi vse žlaht Božje službe gori postavil, po katerih bi si imejli zaderžati, zatu so mislili: »Smo li my pokorni inu deržimo takovu, taku ne bode z nami pomankainja imejlu, kadar my umerjemo. Bug, katerimu my k pokorsčini živemo, bode tiga nam pustil užyti.« Ravnu kakor ty papežniki tudi sture, kar se nym dobru inu svetu zdy, kadar je ony sture, taku se zdee, Bug nym teh nebess ne more odpovedati. Taku ty človeki delajo sami sebi en pot k Bugi inu k večnimu lebnu, ali skuzi to postavo ali takova della, katera ony sebi kakor sveta inu Bogu dobru dopadeča naprej vzamejo.

Le en pot k večnimu
lebnu, Christus.

Tukaj obaruje uže inu vučy nas naš lubi GOSPUD Christus, de kadar hočmo ta pot k Očetu prov zadejti inu nikar zahajati, taku tiga ne bode ni postava ni le-tu ni unu dobru dellu sturilu, potehmal je le en edini pot, ta je on sam, kateri na nym (timu GOSPUDU Christusu) k Očetu gre, ta bode k Očetu prišal. Kateri nikar na nym ne gre, timu nejma ni postava, svet leben ni ništer v nebi ni na zemli pomagati, zakaj kakor je le én edini pravi Christus, ta Syn Božji, kateri je od Dvice Marie rojen, taku je tudi le en pot. Kateri pak en drugi pot dela, ta dela tudi prez cbiuvla eniga družiga Christusa, zlasti takoviga, kateri je falš, inu ta pot tudi kriv inu zapelan, kir pela na grunt tiga pekla, nikar h timu večnu lebnu.

Ta svejt ne hoče le
Christusa samiga pustit
ta pot k nebu biti.

Tu je uže ta vuk, nad katerim je prejd inu prejd na tem svejtu nepokoy inu vsa nesreča vstala inu se začela. Kain je mislil inu meinil, de bi hotel skuzi svoj offer sebi en pot k Očetu v nebu sturiti, ali njemu je tu falilu inu je ubil svojga brata Abela nad tem do smerti. Abel je tudi ofroval, ali on je imel en drugi pot k Očetu kakor svoj offer, zlasti te žene séme, od kateriga je njegovim starišem ta obluba bila sturjena. Taku ga ty Iudje tudi neiso mogli terpejti, kadar so ty preroki nyh offre inu Božje službe svarili inu teh neiso hoteli pustiti ta pravi pot k nebu biti. Ter bi tu tedaj (pravio ony) Bogu ne imejlu dopasti, kadar my offrujemo

na s. Philippa inu Iacoba dan.

jemo inu tiga GOSPUDA zapuvidi deržimo? Naši papežniki na ta današni dan ga tudi ne mogo terpejti. Oben menih se ne bode pustil pregovoriti, de bi tu ne bil en pot k večnimu lebnu, kadar on svojo regulo terdnu z molenjem, posteinjem inu z drugim deržy. In summa, kakor ta farizeer Luc. 18²⁶⁸³ stury, kateri se je zdil, on bi bil te zapuvidi Božje deržal, zatu ker zupar te iste z vunajnjem djajniem nej bil greišil, taku sture po naturi vsi človeki inu se zde, nyh svet leben bi bil ta pot k Očetu v nebu. Kadar se pak pravi: »Ne, hočte li vy izveličani biti, taku morete en drugi pot ijti. Le-ta pot pela v pakal«, tedaj vseh gassah gory, en vsakateri šentuje takov vuk, de je ena kecarya, en falš, kriv vuk, s katerim dobra della se prepoveduio inu ti ludy zapelani bodo, kakor se vidi, de nam na ta današni dan tudi gre.

Nu, koku se ima timu djati? My imamo Christusa pogledati inu poslušati, kaj on pravi, taku bodemo te ričy gvišni. On govory pak od pota k Očetu, gdi se imajo ta večna prebivališča najti inu pravi z zastopnimi bessédami: »Iest sim ta pot, ta risnica inu ta leben.«²⁶⁸⁴ Nu, kakor je ozgoraj rečenu, taku je ja le en Christus inu nej mogoče, de bi se od le-tiga ali od eniga družiga della, tudi od te postave Moizessove same moglu reči, de bi tu Christus bil. Kadar je uže Christus le sam ta pot, ta risnica inu ta leben inu obenu dellu, onu si bodi taku svetu, veliku inu žlahtnu, kakor kuli hoče, ne more hvalenu biti, de je onu sam Christus, taku more ja biti, de ta postava, offri, vsa dobra della, te Desset zapuvidi Božje same, vsa čistost, čast, pošteinje inu kakor se more jmenovati, nej ta pot k izveličainju inu h timu Očetu. Inu kateri nikar več kakor takova della ima, de je ta isti na enim zmotnim ali zahajočim potu, v tej laži inu v tej smerti inu more ostati noter, de on k le-timu potu pride, katerimu se pravi Christus Jezus.

»Ia,« ti praviš, »so li tedaj te Desset zapuvidi hude? Ie li tedaj krivu, čistu, pošteno inu lipu živejti inu se brumsku deržati? Nejma tedaj Bug obeniga dopadenja na tem ali dopade li njemu buile v nečistosti živejti inu ništer dobriga sturiti?« Ne, tu my ne pravimo, temuč de je prov, dobru inu Bogu dopadeče, kadar ludje Božio volo sture, pošteno inu brumsku se zaderže, ali iz tiga ne gre, de bi takovu ta pot k večnimu lebnu ali h timu Očetu bil. Zatu se imajo te Desset zapuvidi deržati k pokorsčini pruti Bogu, kateri jih je deržati zapovédal inu kir jih my prez greiha ne moremo izpustiti ali prelomiti. Ampak k Očetu priti je le en sam pot, timu se ne pravi dobra dela ni Božja zapuvid, temuč Christus Jezus. Le-ta edini pot je ta risnica, nas ne ogolufa, je tudi ta leben, kateri nas obderžy pred to smertjo, ker bi my sicer per vseh dobrih dellih inu svetim lebni morali v tej smerti ostati inu nikuli več se ne mogli vun izvtyti.

Le-tu je tudi en urzah, za kateriga volo ta GOSPUD sam sebi enu novu ime daje inu pravi: »Iest sim ta pot.«²⁶⁸⁵ Zakaj gdi obeniga pota ni gazy nej, se ne more nikamer priti. Kadar uže nihče izvunaj Christusa k Bugi ne more priti ni Boga izvunaj Christusa spoznati, pravi Christus: »Iest sim ta pot k Očetu.« Nikar en takov pot, po katerim bi se z nogami imejlu hoditi, temuč s tem sercom, tu je ludje imajo na njega vupati inu vse zanessenje na njega postaviti. Kateri takovu stury, ta je na tem pravim potu k Očetu inu k večnimu lebnu inu je nemogoče, de bi en tak mogel zahajati, zakaj on ima Christusa, kateri nej le ta pot, temuč je tudi ta risnica, kateri nas ne more ogolufati ni nam falyti, on je tudi ta leben. Za tiga volo, kateri le-ta pot pred sabo ima, timu nej potreba pred tem greihom inu smertjo, katera iz tiga greiha pride, se bati.

Zatu se ima takovu vprašainje dobru rezmisлити inu rezločiti. Dvuje je, kadar vprašam: Kaj imam sturiti, aku jest kakor en karsčenik hočem živejti? Inu kaj jest imam sturiti, aku jest hočem k Očetu ali k večnimu lebnu priti? H karsčanskimu lebnu slišio te Desset zapuvidi, te so tudi en pot, po

KK 3 kate-

2683| Lk 18.

Le Christus sam je ta pot inu sicer ništer.

2684| Jn 14,6.

Skuzi dobra della ludje ne pridejo v nebu.

Le skuzi Christusa pridejo ludje k Bugi.

2685| Jn 14,6.

Ta vuk od vere inu dell se ima dobru rezločiti.

Izlaga tiga evangelia

2686| Jn 14,6.

Rezlotik mej Turki,
Iudi, papežniki
inu mej temi pravimi
karsčeniki inu nyh
vere.

katerim se ima hoditi. Zakaj tukaj stoji Božja zapuvid, katera takovo pokorsčino od človeka terja inu hoče imejti, kateri se pak takove pokorsčine ne flissa, ta more te štraifinge inu ferdamnainja čakati, katera je na to nepokorsčino odločena. Ali takove Desset zapuvidi neiso ta pravi pot k Očetu. Zakaj tukaj se pravi, kakor Christus le-tukaj govory: »Iest sim ta pot.«²⁶⁸⁶ Ravnu vsekakor se nejma veliku Christusu dellati, taku se nejma tudi veliku potov zmisliti, aku pak ludje izvunaj Christusa en drugi pot ysčejo k Očetu, je tu en zmoten ali zahaiov pot. Od le-tod se uže mora sodba ali pravda čez vse žlaht vere inu Božje službe sturiti inu izreči. Turki, Iudje inu ajdje imajo tudi enu vupainje, de hote izveličani biti, se hvalio, de Boga znajo, Bogu služio inu Boga molio. Aku pak Christus le sam ta pot ima biti, ony pak na Christusa ne verujo, koku je tedaj mogoče, de bi mogli k Bugu priti? Zatu more nyh narbulši leben inu nyh sveta della, nyh molitov inu vsa Božja služba ništer drugiga kakor zmota, laža inu smert biti. Zakaj izvunaj Christusa nej obeniga pota, obene risnice ni lebna.

Taku se tudi godi s tém papežom inu z njegovo družbo, ta dela veliku potov k Očetu. En menih je zatu v klošter tekel. En far zatu maše deržy. En drugi služi zatu tem svetnikom inu je moli. Ta tretji kupuje odpustke ali štiffa maše, kir misli, de hoče sebi en pot ali en must v nebu sturiti. Ali stury ti, kar hočeš, tudi ta narsveteiša della, katera so v teh Dessetih zapuvidah zapovédana, ona tebe ne bodo k Očetu perpravila. Zakaj Christus le sam je ta pot, le on sam je ta risnica inu ta leben. Aku ti na Christusa ne veruješ inu se njegoviga hojeinja k Očetu ne troštaš inu tvoje serce s tejm myrnu ne sturiš, de je on tebi tu prebivalisče skuzi svojo smert perpravil, taku tu vse ništer ne bode pomagalu, onu je vse zmota, laža inu smert, kar ti izvunaj njega naprej vzameš, onu si tu istu lih ta svejt hvali, kakor kuli hoče. Ta vera na Christusa le sama je more sturiti inu obenu dellu, zakaj izvunaj Christusa nej obeniga pota.

Zacramenti pomagajo
k odpusčainju teh
greihov.

2687| Apd 2,38.

Taku se more le-tukaj mej temi delli en rezlotik sturiti, de nikar v to zmoto ne pridemo, v kateri ty widertauferji inu zacramentirarji tiče. Zakaj tu nej krivu govorjenu inu ne vzame tej časti Christusevj ništer, kadar pravim: »Aku hočeš h timu Očetu priti inu izveličan biti, taku se pusti karstyti,« kakor Petrus pravi h tem Iudom Actor. 2.²⁶⁸⁷ Item: »Aku hočeš izveličan biti inu k Očetu priti, taku poslušaj to bessédo Božjo.« Item: »Hočeš li ti k Očetu priti inu izveličan biti, taku pojdi h timu vissoku vrejdnimu zacramentu,« tu pravim jest tej časty Christuseve ništer ne vzame. Zakaj karst, zacrament inu ta besséda neiso le od Christusa zapovédane, temuč so prez Christusa cilu ništer. Za tiga volo hočejo takova della to vero imejti, prez katere ona ništer ne nucajo. Ravnu kakor Christus nikomer ne nuca ni priduje, kateri na njega ne veruje, kadar bi pak eden hotel reči: »Christus je le sam (koker slišim) ta pot, kaj je tedaj meni potreba tiga karsta, te bessede ali zacramente.« Odgovor? Ta bi Christusa sramotil inu nepoštoval nikar le zatu, de je Christus ta karst, besséde inu zacrament zapovédal deržati, temuč tudi za tiga volo, kir je sam v tem karstu, v tej bessédi inu v zacramentih inu v takovih štukih naš pot. Zakaj je li on k Očetu šal inu my njega ne vidimo, koker sam pravi per s. Ioan. na 16. cap.²⁶⁸⁸ Koku hočmo ali moramo tedaj uže my na nym jiti ali koku on more naš pot biti? Drugači nikar, temuč kadar se on v tem s. karstu, v tej bessédi inu zacramentu nam pusty naprej nesti, de je on za nas umerl, svoio kry za nas prelil inu nas s tem Očetom zmyril. Kateri bi uže takove besséde inu zacramentov ne hotel gori vzeti, ta bi Christusa, kir je ta pot, zavergal inu ga ne hotel gori vzeti. Zatu s takovimi delli, v katerih je Christus sam, eno drugo mainingo ima kakor s temi delli, katera my delamo. Iest dajem almožno, jest služim mojmu bližnimu, jest pridigujem,
jest

2688| Jn 16,10.

Koku je Christus
ta pot.

na s. Philippa inu Iacoba dan.

jest se pustym do smerti nad to bessédo matrati, takova della, aku nam lih ta Sveti Duh h tem istim pomaga, taku jest vener ne morem hvaliti, de so ona tulikain kakor Christus, kakor njegovu terpleinje inu smert. Za tiga volo ne moremo inu tudi nejmamo nyh za oben pot hvaliti, de bi my skuzi ta ista k Očetu inu k večnimu lebnu hoteli priti.

Ali onu nej potreba dalje od le-te ričy govoriti, zakaj ta GOSPUD se sam izlaga inu na znanje da, za čez volo se imenuje ta pot k Očetu: »Nihče,« pravi on, »ne pride k Očetu, kakor skuzi mene.«²⁶⁸⁹ K Očetu priti se ja ne more druziga ništer reči, kakor eniga milostiviga Boga imejti, prez greiha inu v tem večnim lebni biti. H timu (pravi on) ne bote vy nikuli več mogli priti skuzi vaša della ali svetust, samuč skuzi mene morete vy h timu priti, tu je le samuč skuzi tu, de jest k Očetu grem, terpym inu umeriem. Taku troštlivu inu lipu zapopade ta GOSPUD le-tukaj ta articul naše vere, kir pravimo, de le skuzi to vero na Christusa bodo ludje pravični inu izveličani.

Nu, taku se že tu more terpejti, de pravi: »Nihče ne pride k Očetu, temuč le skuzi mene,«²⁶⁹⁰ tu pak je še več, de dalje pravi: »Kadar vy mene znate, taku vy tiga Očeta znate.«²⁶⁹¹ Zakaj z le-temi bessedami hoče Christus na znanje dati, kadar ludje Christusa neimajo inu ga ne znajo, taku je onu nemo-goče, de bi ludje mogli Boga imejti inu ga znati. Kaj je tedaj, de vsi ajdje se z Bugom hvalio inu od njega govore? De ty Turki inu Iudje, ia, tudi ty papežniki veliku od Buga pravio? Te besséde ony mogo pelati inu je govoriti, ali le-tukaj slove ta sodba: De aku Christusa znaš, tudi Boga znaš. Aku Christusa ne znaš, taku ti tudi Boga ne znaš.

»Ia,« praviš ti, »se ne pravi tu Boga znati, kadar Turek inu Iud pravio, de je Bug nebu inu zemlo iz ničesser stvaril, svojo zavezo z Adamom inu z Evo v paradizu sturil, te Izraelske otroke iz Egyptovske dežele izpelal.« Ter vsaj je takovu vse rejs, Bug je tu sturil, nikar en takov Bug, kakor njega ty aydje imajo, temuč ta pravi inu večni Bug? Ali delaj je ti, kakor hočeš, le-tukaj onu očitu stoji: Aku ti Christusa znaš, taku tudi Boga znaš, aku ti pak Christusa ne znaš, taku ti tudi Boga ne znaš, ti zatayš Boga inu ne veruješ na Buga. Inu tu za tiga volo, kir ta GOSPUD zdaj potle k Philippu pravi: »Ne veruješ ti Philippe, de je ta Oča v meni, iest v tem Očetu?«²⁶⁹² Taku gre ta GOSPUD zupet na ta grunt le-tukaj, kateriga je on tam ozgorai na znainje dal, ker pravi: »Verujete vy na Buga, taku verujte tudi na mene.«²⁶⁹³ Zakaj iz tiga drugači ne bode, ta človik Jezus Christus je Bug inu Bug je Jezus Christus. Kateri uže tiga Synu ne zna ni ga gori vzame, on se hvali, pravi ali vejdi od Buga, kar on hoče, taku tu nej obenu pravu vejdeinje. Zatu dalje pravi k Philippu: »Taku en dolg čass si ti per meni bil inu še mene ne znaš? Philippe, kateri tiga Očeta vidi, ta vidi mene.«²⁶⁹⁴ Item: »Mene ti slišiš govoryti inu jest vsaj ne govorim, temuč ta Oča inu ta della, katera jest delam, ta dela ta Oča.«²⁶⁹⁵ Vse kmalu onu tjakaj gre, de my imamo Christusa za eniga praviga večniga Boga spoznati inu gori vzeti inu se njegoviga terpleinja inu smerti troštati, kakor tiga popolnoma plačilla inu zmyrjenja pruti Bogu. Kateri tu stury, ta zna Boga, ta časty Boga, ta veruje na Buga.

Zakaj Boga znati se ne pravi le vejdit, de je on nebu inu zemlo stvaril, nam tellu inu leben dal inu je vsigamogoč. Takovu je le en štuk inu h timu ta narman-ši od spoznajnja Božyga. Zakaj kadar se dalje ne pride, taku se my moramo pred takovim Bogum le čedajle več bati, potehmal my to veist vselej per nas imamo, de smo my takovimu Bogu, kateri je nam vse k bulšimu stvaril, nepokornj bily. Kateri pak Christusa zna, ta vidi v Christusu, de je Bug en gnadliv, milostiv Bug, kateri nas za našiga greiha inu nepokorsčine volo ne hoče ferdamnati, temuč nam milostiv biti inu iz greihov pomagati. Zakaj tukaj stoji njegov Syn, tiga on da k offru za nas, de my skuzi njega odpusčainje teh greihov imamo

2689| Jn 14,6.

Prez inu izvunaj Christusa ludje Boga ne mogo znati.

2690| Jn 14,6.

2691| Jn 14,7.

Nihče ne zna Boga kakor le ty pravi karsčeniki.

2692| Jn 14,10.

Božye spoznanje stoy v Christusu.

2693| Jn 14,1.

Očeta, Synu inu S. Duha della so enu.

2694| Jn 14,9.

2695| Jn 14,10.

Boga v Christusu znati je vejdit, de je pokornim greišnikom milostiv.

Izlaga tiga evangelia

2696| Jn 14,7.

imamo inu de je on taku milostiv pruti tem grešnikom. Takoviga se pak ljudje nigdir ne mogo navučiti kakor le na njegovim Synu Christusu Jesusu. Zatu pravi Christus: »Aku vy mene znate, taku vy znate tiga Očeta,«²⁶⁹⁶ ta nej le en vsigamogoči inu večni, temuč tudi en gnadlivi inu milostivi Bug, njegova vsigamogočnost inu večnost se more viditi inu vučiti na tem stvarjenju tiga cejlīga svita. Ali njegovo gnado inu milost se ljudje vuče le na Christusu Jezusu, na njegovim terpleinju inu smerti, de on tjakaj gre inu nam ta prebivališča perpravla, katerih bi my sicer morali vekoma obrupani biti.

Taku vidi vaša lubezan, koku ta GOSPUD svoje mlaiše trošta inu nje tjakaj viža, de bi ony njega imejli prov spoznati. Tedaj se ne bode nyh serce prestrašilu. Bug, ta nam daj svojo gnado, de se my takoviga tudi vučimo inu vseh nadlugh na takov trošt mislimo, amen.

NA SVETIGA IANŽA KARSTNIKA DAN, EVANGELIUM LUC. NA I. CAP.²⁶⁹⁷

2697| Evangelij po Luku 1.

2698| Lk 1,57–66.

Lizabeti²⁶⁹⁸ pak je prišal nje čas, de je imela roditi inu ona je rodila eniga synu. Inu kadar so nje sossedi inu žlahta slišali, de je GOSPUD veliko milost njei bil izkazal, so se ony z njo vesselili. Inu pergudilu se je na osmi dan, de so prišli tu ditece obrezovati inu so je imenovali po njega očeti Zacharias. Nięa mati pak je odgovorila inu je djala: »Kratku nikar, temuč on ima Ioannes imenovan biti.« Inu ony so k njej djali: »Saj nej nikogar v tvoji žlahti, katerimu bi taku bilu ime.« Inu ony so magnili²⁶⁹⁹ njegovimu očetu, koku bi on hotel njega pustit imenovati. Inu on si je rekal dati eno tablico, je pissal inu djal: »Ioannes je njegovu ime.« Inu ony so se vsi začu-

2699| Namigovali (Matija Kastelec in Gregor Vorenc: Slovensko-latinski slovar).

na s. Ianza Karstnika dan.

začudili. Inu zdajci so se njegova usta odperla inu njegov jezik inu je govuril inu hvalil Boga. Inu en strah je vse njegove sosséde obšal inu le-tu djanje se je rezglassilu po vseh iudovskih gorrah. Inu vsi, kateri so tu slišali, so je k serci vzeli inu so djali: »Kaj meiniš, de hoče iz le-tiga diteta biti?« Zakaj GOSPODNIA roka je bila ž nym.²⁷⁰⁰ Inu njegov oča Zaharias je bil poln Svetiga Duha, je prerokoval inu djal:

»Hvalen bodi GOSPUD, Izraelski Bug. Zakaj on je obyskal inu odreišil svoj folk.

Inu je nam gori postavil en rug²⁷⁰¹ tiga izveličanja v hiši svojga služabnika Davida.

Kakor je on nekadaj govuril skuzi usta svojeh svetih prerokov.

De nas bo odreišil od naših sovražnikov inu iz roke vseh teh, kateri nas sovražjo.

Inu milost izkazal našim očetom inu spumnil na svojo sveto zavezo.

Inu na to persego, katero je on persegel našimu očetu Abrahamu, de nam hoče dati.

De my odreišeni iz naših sovražnikov rok njemu služimo prez straha vse naše žive dny v svetusti inu pravici, katera je njemu dopadeča.

Inu ti, ditece, boš en prerok tiga narvišiga imenovan. Ti pojdeš naprej pred GOSPUDOM, de njegov pot perpravlaš.

Inu de spoznanje tiga izveličainja daješ njegovimu folku, kateru je v odpusčainju nyh greihov.

Skuzi to serčno milost našiga Boga, skuzi katero je nas obyskalu tu gorishajainje iz vissokosti.

De se on resvejti tem, kateri sede v temmi inu senci te smerti, inu rovna naše noge na potu tiga myru.

Inu tu ditece je raslu inu je močnu perhajalu v duhu.

LL Jnu

2700| Lk 2,67–80.

2701| Rog je simbol moči (opomba pri SSP3).

Izlaga tiga evangelia

Inu on je bil v pusčavi noter do tiga čassa, de je imel naprei stopiti pred Izraelski folk.«

2702| Leta /15/33,
na Luthrovem domu.

Anno 33. domi sua.²⁷⁰²

Zakaj se le-ta dan
praznuje.

N vsakateri karsčenik ima ta pravi urzah vejdi, zakaj se ta današni dan praznuje, de my nikar taku eniga norskiga veselja neimamo, kakor ta svejt v navadi ima. Kakor de bi bil GOSPUĐ Bug tiga svetiga Ianža le za jejdy, pytja, plessainja inu za družiga timu glih volo pustil rojeniga biti. Dobru je onu reič, ta angel oznanuje timu starimu Zahariu, de nyh veliku se bode njegoviga roystva vesselilu. Ali takovu nej enu vesselie kakor my Slovenci po naši hudi navadi imamo, de my ta trebuh napolnimo inu si dobru strežemo, temuč enu duhovnu vesselje, de Ioannes ta prvi pridigar ima biti, kateri s svojem perstom tu žegnanu séme ima kazati inu nas na tu izveličainje inu odpusčainje teh greihov vižati, de nam Bug za Christusevo volo hoče gnadliv biti inu svojo milost izkazati. Tu je enu takovu vesselje, kateru nikar le en dan ne terpy inu potle ta glava od njega boly, temuč kateru vekoma ostane inu tu izveličainje s sabo pernesse. Za takoviga vesselja volo se je ta današni dan od teh starih inu pravih kersčenikov praznoval, de bi ony tudi en žmah od tiga prejeli, inu Boga za njegovo dobruto zahvalili. My pak hočmo zdaj to historio pred nas vzeti.

Ioannesovu čudnu
roystvu.

Tukaj je uže le-tu tu narpervu, de Bug z le-tim roystvum enu sussebnu veliku čudu stury, zakaj my slišimo, de sta oča inu mati taku dolgu v tem zakonskim stanu bila inu vener obeniga diteta ne rodita inu sta uže v tej starosti, de ona obeniga vupainja več nejmata enu dejte zadobiti. Zakaj Elizabet nej bila le stara postala, temuč tudi, kakor ta angel pruti Divici Marij govori, rezglassena, de bi bila neporodna, tukaj stury Bug tu veliku čudu inu nij da eniga taciga synu, od kateriga Christus sam pravi, de mej témi ženami nej oben vegši gori vstal kakor Ioannes.²⁷⁰³ Tu je uže, kar ima en vsakateri karsčenik vejdi inu se danas vučiti od le-tiga diteta, koku je onu čudnu početu inu roienu inu koku se je družih čudes več zgudilu, de ta angel od nebes tu pervu selstvu od takoviga synu pernesse. Ta oča Zaharias bode mutast, dotle tu dejte bo ossem dny staru, ta mati pak da njemu tu ime inu pravi: »On ima Ioannes imenovan biti,«²⁷⁰⁴ kateriga imena ona vsaj od obeniga človeka nej bila slišala. Potle začne ta oča zupet govoriti inu stury iz tiga Svetiga Duha eno leipo pridigo od le-tiga diteca. Iz le-tiga vsiga se more zastopiti, de Bug z le-tim ditetom nekai sussebniga v misli ima sturiti, kakor se tedaj takoviga čudniga rovnainja ta cejla žlahta inu sossejska čudi inu pravio: »Bug bode nekaj sussebniga skuzi le-tu dejte opravil.«

2703| Mt 11,11.

2704| Lk 1,60.

Tiga angela pridiga
od s. Ianža.

2705| Domišljav, ohol, praznoglav,
nečimrn, nem. *eitel*.

Susseb pak stury tu nam enu veliku pomišleinje, kir slišimo, koku je od takoviga diteta ta angel Božji pridigoval, prejden je v materinim telessu bilu početu. Zakaj Bug nej ličkak,²⁷⁰⁵ on tudi svojeh angelov za žleht ali maihinih ričy volo ne pošila, onu more vselej nekaj sussebniga velikiga pomeiniti, kadar on govory inu svoje angele pošila. Ta angel pak, zdaici kadar on timu Zahariu oznani, de bode eniga synu zadubil, pravi on dajle, kak za en človik bode inu kaj on sussebniga na tim svejtu bode opravil inu pravi: »Ti boš njegova vessel inu dobre vole inu nyh veliku se bo njegoviga roystva vesselilu.«²⁷⁰⁶ Tu je tulikajn rečenu, de le-tu roystvu tem človekom en sussebnig prid inu vesselie bode perneslu. Inu on melda od dvuyga vesselja.

2706| Lk 1,14.

Zakaj se ludje imajo
le-tiga roystva vesseliti.

Tu enu je teh starišev, kateru je enu vesselje bilu po naturi, de sta ona v nyu starosti imela eniga synu iméjti. Susseb pak se je prez vsiga cbiuvla tiga roystva ta neporodna Elizabet vesselila, katera je en takov dolg čass to prekletvo inu šmagainje morala nossiti inu pred drugimi ženami, kir je neporodna bila, se sramovati

vati

na s. Ianza Karstnika dan.

vati inu od nih bejzati koker sova te ptyce. Tu je enu vesselje, kateru sta oča inu mati nad le-tim ditetom imejla.

Ali tu drugu vesselje je še vegše, de se tudi drugi inu nikar le-njegov oča inu mati le-tiga diteta imajo vesseliti nikar le za njegoviga roistva volo, temuč za njegove službe inu opravila volo, de on taku eno vesselo inu troštlivo službo ima pelati. Zakaj le-taku prerokuje ta angel: »On bode velik pred tém GOSPUDOM.«²⁷⁰⁷ Inu njegov oča Zaharias izlaga takovu lipu inu pravi: »Ti, ditece, boš en prerok tiga narvišiga imenovanu, ti pred tem GOSPUDOM semkaj poideš, de ti njegov pot perpraviš inu tu spoznanje tiga izveličainja daješ njegovimu folku, kateru je v odpuscainju nyh greihov.«²⁷⁰⁸ Kakor de bi on hotel reči: »My smo dosehmal Moizessa inu te preroke imejli, aly ony so nas vse v greihih inu v hudi veisti pustili tečati. My neismo mgli²⁷⁰⁹ tej smerti ubeizati, tukaj nej bilu obene pomuči, obeniga svejta.« Ravnu kakor je nam pod tem papeštvom tudi šlu, ker je ta k sanct Iacobu, uni v Rym tekal, ker se je tukaj eden rezgaižlal, en drugi se tam kaj izpostil. Kadar so tedaj ludje vse izkussili inu sturili, taku tej veisti še nej bilu pomaganu. Ty ubozi, revni, režaleni ludje neiso vejdili ni vun ni noter, neiso mogli ni trošta ni pokoja imejti zupar te greihe inu to smert. Ali uže (pravi Zaharias) bode enu drugu, zakaj tukaj je nam Bug enu déte dal, tu bode ta pot kazalu, de ludje k odpuscainju teh greihov prido.

Takoviga (pravi ta angel) se ti Zaharia nikar le sam bodeš vesselil, temuč tudi drugi ludje, kateri per takovim čudnim roystvu neiso bily inu ga neiso vidili, ty se bodo iz serca vesselili, Boga zatu hvalili inu častyli, de je on eniga taku troštliviga pridigarja pustil gori stopiti, kateri s svojem parstom ima na tiga Synu Božyga kazati inu odpuscainje teh greihov skuzi njega oblubovati vsem tem, kateri njega gori vzamejo inu na njega verujo. O, koku srečna užessa, hoče on reči, bodo le-ta, katera le-to štimo bodo slišala: »Pole, tu je tu iagne Božje, kateru tiga svita greihe nossi?«²⁷¹⁰ Koku srečne ocy tu bodo, katere ta isti parst bodo vidile, s katerim on bode na ta offer kazal, kateri ima za tiga svita greihe gori offeran biti? Taku hoče njegov oča Zaharias s to bessédo, de on tiga odpuscainja teh greihov spomyna, vseh človeku serca osladyti inu vesselu sturiti, de je zdaj ta čas pred rokami, de ludje bodo mogli vejditi, koku my od greihov moramo prosti inu vekoma izveličani biti.

Zakaj onu je ja ena velika rejč, de je Ioannes ta pervi, kateri z le-to pridigo na ta svejt pride inu pravi: »Pole, tu je tu iagne Božje, kateru tiga svita greihe nossi.«²⁷¹¹ Zakaj tukaj more ja enu vsaku serce samu zase spoznati: Iest ja tudi v ta svejt slišim. Kadar tedaj le-tu iagne vsiga svita greihe nossi, taku bode onu tudi moje greihe nossilu, zakaj tukaj nej nihče vun odločen. Tu je tu pravu vesselu selstvu, de ta greih nikar nejma več na tim svejtu ležati, on nejma nas več strašiti, ferdamnati, umoriti, temuč ima od nas proč vzeti inu na le-tu iagne Božje položen biti. Takovu selstvu pernesse Ioannes narpoprei na ta svejt s tem, kir on na Christusa s parstmi kaže inu opomina inu vabi eniga vsakateriga, de se imajo na Christusa deržati inu takove gnade od njega čakati.

Drugi preroki so dobru tudi od Christusa prerokovali, koku on bode prišal, inu od grejhov ta svejt bode ledig ali prust sturil. Ali tukaj nej ni Ezajas ni Jeremias, kateri bi bil mogel reči: »Le-ta je, kateriga vy imate gori vzeti, kateri je ima sturiti inu opraviti.« Le Ioannes sam je, kateri je to pervo štymo pustil yti inu je to persono s parstmy kazal, gdi inu kej se vsaj odpuscainje teh greihov ima najti. Tu je uže ta pravi urzah le-tiga praznika, de se s. Ianza dan praznuje nikar za njegoviga ostriga lebna volo, nikar za njegoviga čudniga roystva volo, temuč za njegoviga lubiga parsta inu za njegove bessede inu službe volo. Zakaj takova služba inu pridiga nej poprej na tem svejtu nikuli uslišana. Takovih parstov nej ni-

LL 2 kuli

2707| Lk 1,15.

2708| Lk 1,76–77.

2709| Mogli.

Na s. Ianza roystvu, pridige inu kazanje s perstom na Christusa se bodo dosti ludi vesselilu.

2710| Jn 1,29.

Tiga svetiga Ianza pridiga je vesselu inu troštliva.

2711| Jn 1,29.

Rezlotik mej Ioannesovim inu drugih prerokov službo, opravilom.

Izlaga tiga evangelia

kuli oben človik imel ni vidil kakor so Ioannesovi parsti, s katerimi on tu iagne Božje kaže. Zatu kogar ty greihi tlačio, kogar ta Hudič inu smert straši, ta le gledaj le-timu pridigarju na njegova usta inu parst, ta bode njega provučil inu vižal, de k odpuscainju téh greihov pride inu z Bugom v myru bode. Tu je uže tu vesselie, kateru vus svejt inu nikar le Zaharias inu Elizabet na Ioannesu ima imejti.

IZLAGA TE HVA- LEŽNE PEISMI ZAHARIOVE.

Zakaj se dajle pridiguje.

E my pak urzah imamo nekaj dajle od tiga govoriti, taku my hočmo tiga očeta Zaharia hvaležno peisen pred nas vzeti, katerimu ta evangelist pričovainje daje, de je on poln tiga Svetiga Duha bil inu je od svojga synu inu sussebne službe, katero je on na tem svejtu imel pelati, prerokoval. Zakaj le-taku pravi ta evangelist: »Niegov oča Zaharias je bil poln Svetiga Duha, je prerokoval inu je rekal:

»'Hvalen bodi GOSPUD, Izraelski Bug. Zakaj on je obyskal inu odreišil svoj folk. Inu je nam gori postavil en rug tiga izveličainja v hiši svojga služabnika Davida. Kakor je on nekadaj govuril skuzi usta svojeh svetih prerokov, de nas bo odreišil od naših sovražnikov inu iz roke vseh teh, kateri nas sovražio.'«²⁷¹²

2712| Lk 1,67–71.

Zaharias vesselu
od suiga synu
prerokuje.

Tukaj vy slišite, koku vessel ta brumni stari Zaharias nad svojem synom bo nikar za svoje persone same volo, temuč de je takovu zdaj pred rokami inu se začainja, kateru je Bug zdavnu poprej skuzi svoje preroke oblubil, koku hoče Davidu eniga synu dati, kateri ima od vseh sovražnikov, tu je od Hudiča, greiha, smerti inu pakla, kateri nas hote požrejti inu ferdamnati, pomagati.
»Tu,«

na s. Ianzha Karstnika dan.

»Tu,« pravi on, »se zdaj začinja, od kateriga so vsi preroki pyssali, de se bo de enkrat zgudilu. Zdaj je onu tukaj, Bug bode vselej inu vekoma zahvalen. Oblubenu je onu bilu inu vsi preroki so s teim te ludy troštali, ali ony ga neiso mogli na dan dati ni pridigovati, kakor je moj syn bode pridigoval, kateri s temi parstmi na takovu izveličainje bode kazal inu te ludy h timu vižal.«

My se pak le-tukaj moramo tiga Pisma šego navaditi, de Zaharias žleht ne pravi: »Bug je nam enu izveličainje ali pomuč gori naredil zupar naše sovražnike,« temuč on pravi: »En rug tiga izveličainja,«²⁷¹³ tu je na slovensku tuklikain rečenu kakor enu gnadlivu krailestvu, h katerimu se imajo vsi ty najti, kateri v greihih, britkusti inu nadlugi teče, ty imajo v takovim krailestvu pomuč najti, gdi ta greih nejma škoditi, ta smert nikar daviti. Potehmal Davidov pravi syn, kateri ima enu večnu gnadlivu krailestvu začeti, je zdaj uže v materinim telessu počet inu ima skoraj rojen biti, ta se bode zupar naše sovražnike, greih, Hudiča inu smert postavil, nje premagal inu nas od nyh odtel, de ony vekoma na nas ništer nemajo imejti. Takovu gnadlivu krailestvu je zdaj pred daurmi inu le-tu ditece, ta lubi s. Ianzik, bode tu narpervu selstvu od njega mej njegov folk pernessel. Onu pak ta brumni Zaharias od vesselia ne more zadosti od takove gnade inu milosti govoryti inn²⁷¹⁴ pravi dajle:

»Inu de bi to milost izkazal našim očetom jnu spumnil na svojo sveto zavezo. Jnu na to persego, katero je on persegel našimu očetu Abrahamu, de nam hoče dati. De my odreišeni iz naših sovražnikov rok, njemu služimo prez straha vse naše žive dny v svetusti inu v pravici, katera je njemu dopadeča.«²⁷¹⁵

Tu je en cilu leip text, kateri nas prov, dobru inu gvišnu podvučy od tiga krailestva našiga GOSPUDA Christusa. Vaše lubezni so čestu slišale, koku en grozovit, kriv zastop od tiga krailestva Christuseviga je mej témi Iudi bil, de so tu istu zatu deržali, Christus bode en potelesni regiment začel inu enu prangainje pelal kakor drugi krajli inu svojmu folku k časti inu k velikimu djainju pomagal. Ampak Zaharjas pravi nam drugači, de takovu krailestvu bode enu krailestvu, v katerim gnada ali milost se bode izkazala inu darovala. S teim hoče on Moizessa inu to cejlo postavo nazaj postaviti, zakaj v ti isti se pridiguje, Bug hoče gnadliv ali milostiv biti tem, kateri njegove zapuvidi derže inu so brumni. Gdi pak milost ima biti, tam istu bodo tudi ty, kateri to postavo nejsjo deržali inu so ubozi greišniki, de kaj mogo vupati inu nikar cagati.

Nu, taku pak Zaharias izlaga le-to milost le-taku, de ona tudi tem mertvim očakom k dobru ima priti, obtu ne more ona ena milost biti, katera tu potelesnu an tiče, na katerim ty mertvi obeniga dejla ne mogo več imejti. Kaj bi onu imejlu Abrahamu, Iacobu inu drugim očakom pomagati, kadar bi Christus imel en posvitni regiment gori narediti, velike denarje inu blagu svojmu folku dati? Te milosti pak uživejo ony, de Bug skuzi Christusa hoče greihe odpustiti inu ta večni leben šeinkati. Takove milosti so ony tudi dobru potrebovali, aku je nym imejlu od te večne smerti pomaganu biti. Kaj bi sicer imejla ali hotela Abrahamu inu téjm drugim očakom ta obluba od Christusa pomagati, katere ony vsaj neiso doživeli inu so njo le verovali?

Zatu pravi Zaharias: »Bug je eno sveto zavezo sturil, tu je ta zaveza tiga odpusčainja teh greihov skuzi Christusa, inu je Abrahamu eno persego persegal,

LL 3 de on

2713| Lk 1,69.

2714| Inu.

2715| Lk 1,72–75.

Tu krailestvu Christusevu enu krailestvu te milosti.

Te milosti imajo tudi ty mertvi užyti.

Punt, persega, obluba od Christusa.

Izlaga tiga evangelia

de on njo njemu hoče izkazati inu deržati.« Kaj je uže takova obluba inu per-sega? Druziga ništer, kakor de my skuzi Christusa, tu žegnanu seime, imamo odreišeni biti iz te roke naših sovražnikov, kateri neiso potelesni sovražniki, aku lih Bug tudi zupar te iste hoče pomagati inu nad svojemi karsčeniki deržeti. Ali na takovo potelesno pomuč ta zaveza nej postavljena, ona je postavle-na zupar ta greih, to večno smert inu tu cejlu krajlestvu tiga Hudiča. Takovo zavezo, pravi Zaharias, je Bug izkazal inu moj syn ima od takoviga izkazainja tu pervu selstvu na ta svejt pernesti.

Ta novi punt
inu testament je svet,
ta stari nikar.

Nu, taku se pak le-tukaj susseb ima merkati, de on njo imenuje eno sveto zavezo ali testament. Zakaj s tem on gleda zupet na Moizessa, skuzi kateriga je bil Bug s svojem folkom poprej na tej gorri Sinaj, kadar je on to postavo dal, tudi eno zavezo sturil. Ali ona je bila ena zaveza, katere ony nejso mogli deržati, zakaj messu inu kry je skuzi ta greih taku zlu izkaženu, de ne more tej voli Božji pokornu biti, temuč pegeruje, stury inu hoče vselej nekaj druziga imejti, kakor Bug v svoji bessédj zapoveduje. Za tiga volo aku je lih ta ista zaveza inu ta postava sveta inu dobra bila, taku je vsaj za teh člo-vekov volo nesveta, kateri nje neisa mogli deržati. So morali za tiga volo eno hudo vejst imejti inu tei smerti podverženi biti. Zatu je Bug iz očine milosti pergnan eno drugo zaveso skuzi to kry Christusevo, svojga Synu, z nami narediti, katera je ena sveta zaveza, skuzi katero my od greihov prosti inu cilu svety bodemo. Zakaj v le-tej sveti zavezi bode nam odpuscainje teh grei-hov oblublenu nikar skuzi volovsko ali telečjo kry, temuč skuzi to kry tiga Synu Božyga, skuzi to bode le-ta zaveza izkazana, opravljena inu poterjena. Zatu se my nje gvišnu moramo troštati. Na tu tedai pride (pravi Zaharias dajle) en cilu nov inu svet leben.

Ta prava Božja
služba stoji v tej veri
inu lubezni.

Zlasti de ty, kateri takovo zavezo gori vzamejo, vse svoje žive dny bo-do služili nikar timu Hudiču, kakor ta svejt v navadi ima, temuč Bogu prez straha, v dobri vesseli veisti. Zakaj katerimu se nej potreba pred grejhom, smertjo inu pred Hudičom bati, kaj bi hotelu dajle eniga takoviga človeka kumrati? Čez bi se on hotel bati? Takovu je ta pervu inu narvissokeiša Bož-ja služba, de ludje prez straha k Bugi skuzi Christusa enu pravu zavupainje imajo, on je naš Oča, on je zveistu inu dobru z nami meini, on nas ne hoče ferdamnati, temuč skuzi Christusa za njegoviga terpleinja smerti inu gori vstanjenja volo izveličane sturiti inu pred greihom, paklom inu Hudičom vekoma obarovati. Na takovo Božjo službo pride ta druga, ta ne stoji v tém, de bi se ludje (kakor ty papežniki vuče) druga della naprej jemala sussebnu gvantali, de se sussebnu z jedjo inu s pytjem, s spainjom, čujeinjom derže etc. Kateru Bug tem ludem vosči inu dopusti, de je ony s tém delajo po nyh potrebi inu perložnosti, z masso inu z zahvaleinjom, kakor ony hote. Temuč v svetusti inu v pravici, ta bessedica svetust se ne pravi druziga ništer, temuč de so ludje brumni inu svety za tiga vunainiga lebna volo inu de se v eni dobri veisti derže, de timu greihu inu timu messu nikar zugla²⁷¹⁶ ali nyh vole ne puste, temuč je doli tlačio inu se iz serca podade na to pravo pokorsčino, katero Bug v svojej bessédi terja inu hoče imejti inu ta Sveti Duh v teh ver-nih gori naredy. Zakaj per teh karsčenikih ne bode falylu obuje, nyh lastnu messu inu potle ta Hudič, ta hudi duh, ne bodo praznovali inu nje dražyli, gnali inu opominali, de ony v greihe padejo. Tukaj pak imajo ty kersčeniki gledati, kakor Zaharias le-tukaj pravi, de se ony gori zdramio na svoje po-klicainje inu opravilu mislio, Bogu v svetusti služio, tu je se pred takovimi greihi varujo inu brumniši postano. Tedaj se bode lipu znašlu, de ta Sveti Duh bode k nym stopil inu nym messu inu kry, ia, tiga Hudiča samiga bode pomagal premoči, de taku ty karsčeniki Bogu timu Očetu v nebi v zvestusti vse nyh živoče dny imajo služiti.

Ampak

2716| Vajeti; izpeljano iz nem. *Zügel* (enak pomen).

na s. Ianza Karstnika dan.

Ampak le-tukaj my najdemo, de se my v takovi službi čestu opotaknemo, zakaj onu se čez masso hitru zgody, de ta človik v le-ta ali uni greih pade, tu messu je premočnu, ta hudi duh pre hiter inu ta Sveti Duh cilu slab še v nas, de my takove svetusti nikar ne moremo popolnoma izkazati. Zakaj le-tukaj na zemli preimemo my le-te pervine, kakor nje s. Paulus imenuje k Rymla. na 8,²⁷¹⁷ inu nikar te desetine ni te polnusti tiga Svetiga Duha. Koku ima tedaj uže en karsčenikey sturiti, kadar je grejšil ali se nikar popolnoma ni prez greiha počuti? Tukaj nas ta sveti Zaharias dajle vučy inu pravi: »Bug ima še eno službo, tej se pravi pravica, de kadar my še greihe v nas počutimo, takove greihe spoznamo, od nyh pustimo inu Boga za pravičniga deržimo, kateri za Christusevo, svojga Synu, volo nam vso našo krivico hoče odpustiti inu šeinkati.« Tu se tedaj pravi Bogu v pravici služiti, v greihih nikar cagati, temuč od nyh pustiti inu odpusčainje teh greihov skuzi Christusa gvišnu verovati. Takova služba v pravici pomaga tej službi v tej svetusti, de ona popolnoma bode. Potehmal tu, kar na tej svetusti manka, skuzi to vero inu odpusčainje teh greihov bode dostavlenu ali dopolnenu.

Tu je Christusevu krajlestvu inu takov šac bode njegov folk, ty verni, od tiga imejli, de ony skuzi odpusčainje teh greihov pravični inu skuzi tiga Svetiga Duha svety bodejo inu se nejmajo ni pred smertjo ni pred Hudičom bati. Tu bode Christus opravil, pravi Zaharias, inu moj Syn ima ta prvi ssel biti, kateri tu na svejtu rezglassy inu rezodene, kakor dajle v texti gre:

»Fnu ty, ditece, bodeš en prerok tiga narvišiga imenovanu.«²⁷¹⁸

On zamolčy, ta lubi oča, tiga svetiga, ostriga lebna, kateri ima njegov syn pelati. Zakaj od tiga je on bil tiga angela samiga slišal govoriti, de bi ne imel ni vina ni močniga pytja pyti inu hvali le-tu pridigarstvu. »Ti bodeš (pravi on) en prerok imenovan, nikar žleht en prerok kakor drugi preroki, temuč ker ti pred tem GOSPUDOM greš, zakaj on sam ta GOSPUD bode prišal inu sam pridigoval. Ali prejden on tu stury, bodeš ti gorj stopil inu pridigoval: Tu je ta mož, skuzi kateriga vsimu svitu bode pomaganu. Kateri tiga ima, ta ima eniga milostiviga Boga, ta ima serčan inu prez straha biti. Takoviga sicer nej oben prerok sturil.«

»Ti pojdeš naprej pred GOSPUDOM, de njegov pot perpravlaš.«²⁷¹⁹

En viuda ali fyršt ne gre odspredaj, temuč pusty svojo dvorsko družino pred sabo puiti inu narbliže pred nym gre njegov narzveisteši služabnik. Kadar ludje tiga vidio, taku se vse ugame inu en vsakateri na stran gre. Taku moj syn tudi, ta bode odspredaj pred GOSPUDOM šal, on bode vpyl ali šrajal, de ludje prostor dado inu sledni na stran stopi, ta viuda tiga lebna gre blizu za nym. Zakaj Ioannes je od Christusa pridigoval, de je on pred rokami inu bode skoraj za nym v tu pridigarstvu stopil, de en vsakateri misli inu njega gori vzame. Tu je uže tu vesselje, s katerim bi my na ta današni dan imejli okuli hoditi, de kateri se za svojeh grejhov volo boij, kateri se pred to smertjo prestraši, le semkaj gleda na le-ta srečni parst inu na to štimo poslušā, katera le-tukaj pravi: »Pole, tu je Božje iagne, kateru tiga svita greihe nossi.«²⁷²⁰ Le-ta parst bi my danas jmejli hvaliti inu Boga zahvaliti za tiga lubiga Ioannesa službo inu za njegove troštlive besséde volo, zakaj on je ta izvirik čez vse preroke inu pridigarje, ta narvegši mej vsemi pridigarji.

Le-tukaj

2717| Rim 8,18–23.

Teh karsčenikey pravica.

Christusevu krajlestvu, kaj je onu.

2718| Lk 1,76.

Zaharias pridigarstvu inu nikar oster leben svojga synu hvali.

2719| Lk 1,76.

2720| Jn 1,29.

Izlaga tiga evangelia

V papeštvu neiso
Ioannesa Karstnika
prov hvalili.

Le-tukaj se ti pomisli inu povej meni, aku neismo v papeštvu veliki norci bily, zakaj v tem istim je vse hvaleinje na kancly inu vse vesselje tjakaj se izlagalu, de je Ioannes taku en oster inu terd leben pelal, ni vina ni močniga pytja pyl, kobilice inu divy med jejdil, s kamelinimi kožami se gvantal. Kaj pomaga pak meni inu tebi takovu? H čemu onu ima meni nucati inu služiti? Nej li reis, kateri hoče Ioannesa le za svojo persono pogledati, ta ne bode obeniga trošta iz tiga mogel zajeti ali vzeti? Zakaj aku je lih Bug zatu takov tard, oster leben svetimu Ianžu gori nalužil, de bi ty ludje s tem več na njegovo pridigo imejli merkati inu s tem poprej verovati, kir nej en žleht mož bil, temuč pred vsemi drugimi en sussebni leben timu evangeliu k časti inu k rešireinju pelal, taku vsaj tu nam na ta današni dan ništer ne pomaga, onu nam ne stury obeniga sussebniga vesselja. Tu pak trošta inu obsessy vsa ver na serca, de Ioannes z enim takovim parstom inu pridigo pride inu na tiga kaže, kateri je vse vesselie inu trošt, zlasti na tu iagne Božje, kateru tiga svita greihe nossi. Takovu iagne kaže on s svojem parstom nikar tem gossem, kravam, kameinju, leissu, temuč nam človekom, kir smo ubozi, režaleni greišniki, de ga my imamo gori vzeti inu se ga troštati, kakor zdaj daje gre:

»Inu de spoznainje tiga izveličainja daješ njegovimu folku, kateru je v odpusčainju nyh greihov. Skuzi to serčno milost našiga Boga, skuzi katero je nas obyskalu tu gori shajainje iz vissokokosti.«²⁷²¹

2721| Lk 1,77–78.

Postava straši, žaluje,
serdi, zatožuje naše
visty.

Tu je en siln, leip, bogat inu troštliv špruh, kateri to celo pridigo zapopade, katero je Ioannes imel na ta svejt pernesti. Onu so ty Iudje poprej to postavo inu en takov vuk inu pridigo imejli, de so vejdili, kaj bi imejli sturiti, kadar bi Božjo volo hoteli sturiti, takovu je dobru, tudi enu častitu, veliku spoznainje inu en siln na vuk, ali on nam zatu zlu hudu grata, de ga my ne moremo slušati. Zakaj kadar my vejmo, de nam Bug svoje Desset zapuvidi gori naložy inu hoče od nas imejti inu my pak moramo spoznati, de my nyh ne deržimo, taku iz tiga gre, de takovu spoznainje te postave v tem človeku nikar več ne dela, kakor de se on pred Bugom more bati, njegoviga serda inu zaslužene štraifinge more čakati. Zatu pravi Paulus: »Ta postava serd obudi, ta postava nas mory inu zatožuje, inu je ravnu kakor ene roke pismu ali ena quitinga²⁷²² čez nas.«

2722| Izposojeno iz nem. *Quittung*; potrdilo
(o plačilu), pobotnica (dokument, s katerim
se potrdi plačilo dolga; SSKJ).

Evangelium.

Timu pruti ima uže Ioannes priti inu drugu spoznainje svoimu folku dati, kateru nej enu spoznainje te smerti, tiga greiha inu tiga serda, temuč enu spoznanje tiga izveličainja, tu je ena takova pridiga, iz katere se ludje vuče, koku imajo izveličani inu od smerti inu greiha odreišeni biti, tu je ena kunšt, od katere ta svejt nikar eno bessédo ne vej. V tem papeštvu so ty ludje taku deleč prišli, de so počutili, ony potrebujo ene pomuči zupar ta greih inu to smert, ali tukaj nej nihče vejdil, kej bi se takova pomuč imejla najti, zatu je le-ta na Divico Mario, uni na s. Ano klical, ta je sturil le-tu, uni enu drugu, ali onu nej le zabstojn bilu, temuč tudi enu silnu, grozovitu malikovainje. H takovi kunšti uže ima Ioannes en mojster biti inu tem ludem dajati tu spoznainje tiga izveličainja, tu je eno takovo pridigo ima on na ta svejt pernesti, skuzi katero se ludje vuče, koku ony izveličani, od greihov inu smerti prosti biti.

Koku my moramo
izveličani biti.

Koku se ima pak takovu godyti? Kaj tu za en vuk bode? En takov vuk, (pravi Zaharias) ker ty ludje slišio, ta greih ima nym odpusčen biti, de kateri hoče vejditi, koku on ima izveličan biti, ta more vejditi, de se onu le iz gnade zgody inu sicer skuzi ništer. Ty iudje pridigujo, kakor se v teh prerokih vidi,

na s. Ianza Karstnika dan.

vidi, kateri odpusčainje teh greihov inu eniga milostiviga Boga hoče imejti, ta more veliku offrovati, ali kadar so je ony na tu narbulše delali, te Desset zapuvidi deržati, taku pridiguje ta papež tudi, ludje morajo dobra della delati, almožno dajati, postiti, moliti, maše poslušati etc. Tu je ta pot k izveličainju. »Ne,« pravi Ioannes, »takovu ga ne stury, jest sim se tudi postil inu terdu ali ostru živil. Kadar bi uže della imejla pomagati, taku bi moja ja tudi imejla pomagati.« Zakaj Ioannes je po tém vunainim videnju en svetéši leben pelal kakor sam Christus, kateri je vsaj na postelah ležal, je per teh ludeh ostal, vinu pyl, messu jejdil, ker si je Ioannes na tu naruboziže z vodo, medum inu kobilicami v ti pusčavi pomagal inu vener pravi Ioannes: »Takov terd ali oster leben ga ne stury, skuzi ta jest ne bodem v nebu prišal.« Ali tu odpusčainje teh greihov je stury, kakor on pravi: Ioan. 1.²⁷²³ »My smo vsi od njega polnusti vzeli, gnado za gnado.«²⁷²⁴ Item: »Tu je tu iagne Božje, kateru tiga svita grejhe nossi.«²⁷²⁵ Tu je s. Ianza pridiga, de on prejd inu prejd na Christusa nagainja, de bi my odpusčainje teh greihov le skuzi njega imeli vupati inu imejti.

Brumni my imamo biti inu v svetim lebni se deržati, tu je reis, ali izveličani biti, takovu nam duide le skuzi odpusčainie téh greihov, de se en vsakateri vučy Boga taku znati, de hoče milostiv biti, greihe odpustiti inu reči: »GOSPUD, ne rajtaj z mano, jest vsaj ne vejm z mojemi dellí obstati, jest se hočem dobru rad pred greihi varovati inu brumen biti, ali s tém meni nej pomaganu, le le-tu samu meni pomaga, de si ti skuzi svetiga Ianza pustil pridigovati, de my imamo izveličani biti skuzi odpusčainje teh grejhov.«

Tukaj merkaj pak tu s flissom, kadar ta svejt skuzi odpusčainje teh greihov ima izveličan biti, taku more ja iz tiga priti, de je ta svejt zgul greih, zakaj gdi obeniga greiha nej, tukaj ludje ne potrebujo odpusčainja teh greihov. Spet nazaj, gdi ludje odpusčainja teh greihov potrebujo, kakor Zaharias le-tukaj pravi: »Kateri hoče k spoznainju tiga izveličainja priti, ty morajo spoznati de so ubozi grešniki.«²⁷²⁶ Taku se lipu zastopi, de so vsi človeki grešniki inu kulikur je na nyh, so ferdamnani. Imajo li ony pak izveličani biti, taku je tu ta edini pot, de nym ta greih more odpusčen biti. Tu se pak zgody, kakor Ioannes vučy, le skuzi tiga Synu Božyga, ta je tu iagne, na katerim vsi naši greihi leže, tu nam more pomagati, zakaj kadar bi ty greihi na nas imejli ležati, de bi my nje morali nossiti, taku bi my morali vekoma zgubljeni biti.

Tu se pravi s. Ianza pridiga, skuzi katero se ludje vučee, koku ony imajo izveličani biti, zlasti le skuzi odpusčainje teh greihov. Tiga ta papež inu njegov hauffen ne more terpejti, pojo ta Benedictus Zahariovo peissen²⁷²⁷ vsak dan v tej iuternici,²⁷²⁸ ali ga ne zastopio, temuč mu zupar štritajo inu ga pregainajo kakor to narvegšo kecaryo, kadar my vučimo, de ludje mogo le skuzi odpusčainje teh grejhov, nikar skuzi dobra della, izveličani biti.

Od kod pak odpusčainje teh greihov pride? Gdu je dela? Na tu odgovory Zaharias silnu lipu: »Ta serčna milost Božja je dela.«²⁷²⁹ Tu se vsaj ja pravi, meinim jest, vse zaslužeinje inu dobra dela od odpusčainja teh greihov odvzetu. De se ne more reči, ludje je zaslužio, tej Dívce Marji, s. Petru, s. Paulu so nyh greihi odpusčeni, zatu kir so ony svety inu brumni bily. »Ne,« pravi Zaharias, »odpusčainje teh greihov pride le od tod, de je Bug milostiv inu iz takove milosti nam svoiga Synu poslal inu šeinkal, de bi on za nas plačal inu de bi my imejli skuzi njega izveličani biti.« Tu se pak ne pravi zaslužeinje ni naša dobra della, temuč njegova serčna milost, de on nas za volo Christusa za lubu ima, kir my za naših grejhov volo neismo ništer družiga bily zašlužili kakor ta paklenski ogein. Ampak tu je ta neizgruntana milost, ta je takovu zadobila, s tejm nas je tu gorishajainje v ti vissokoti obijskalu.

S témi dellí ludje
ne pridejo v nebu.

2723| Jn 1.

2724| Jn 1,16.

2725| Jn 1,29.

Vsi človeki so grešniki.

2726| Lk 1,77.

2727| Zaharijev spev Hvaljen (Benedictus).

2728| Del dnevnic, namenjen za zgodnje jutro (jutranjica; SSKJ).

Skuzi kaj odpusčainje
teh greihov pride.

2729| Lk 1,78.

MM Tu je

Izlaga tiga evangelia

Tu je ena takova pridiga od našiga lubiga GOSPUDA Christusa, katerimu Zaharias le-tukaj enu sussebnu ime da inu ga imenuje »tu gorivshajanje v ti vissokoti,«²⁷³⁰ tu je čez vse stvari v nebi, kateri gori gre od Očeta, ravnu kakor ta svitloba od tiga sonca. Taku govory Christus od sam sebe, Ioannis na 3. cap.²⁷³¹: »Nihče ne gre v nebu, temuč ta, kateri je le-sem doli prišal.« Zakaj njegovu bitje ali stan se ne začne stuprov le-tukaj na zemli, kadar bo počet inu rojen. On pride iz te vissokote od nebes sem doli na zemlo, ta, pravi on, je nas obijskal, ta je k nam na zemlo prišal inu je nam zgublenim, ubozim greišnikom, kir bi my sicer vekoma bily morali ferdamnani biti, odpusčainje teh greihov dal, tu je zgul gnada inu milost. Zatu se ne moremo hvaliti, de bi my bessédo ali djainje h timu bily djali, zakaj nihče od takoviga nej vejdil. Ioannes pak je ta prvi, kateri s svojem perstom na njega kaže inu nas k njemu pela, ker bi my sicer kakor ty Iudje, kir so Christusa vidili inu bi ga bily za eniga človeka deržali, kakor so drugi. Zakaj on se nej deržal kakor en menih v enim sussebnim lebnu inu je h timu ubog inu reven bil. Gdu bi ga bil tedaj hotel za tu gori vzhajainje iz te vissokote inu zatu iagne Božje deržati, kadar bi njega Ioannes ne bil pokazal inu nam znaniga sturil? Zatu se ne more nihče le-tukaj ništer hvaliti, onu je zgul gnada inu serčna milost.

*»De se on resvejtí tém, kateri side v temmi inu sen-
ci te smerti, inu rovna naše noge na potu tiga myru.«²⁷³²*

Le-tukaj dokojna Zaharias svoje zahvalenje inu vesselo peissan inu zapopade nikar le svoj folk, te Iude, temuč tudi te ajdje vkup inu pravi, de vus svejt sidy v tej smerti inu v temmi. Zakaj kadar my lih dolgu živimo, taku vsaj ta puslednja urica nikar vuni ne ostane, nam bodo h puslednimu te očy vkupe stysnene, de je onu taku vse pod to smertjo inu more umrejtí, tukaj nej oben človik frayan ni vun vzet. Ty uže, kateri taku pod to zemlo imajo puiti inu v temmi side, tem, pravi Zaharias, je Bug eno luč vužgal, de ona te mertve ima resvejtiti pod zemljo inu noter v tej smerti. Kadar so ony na le-tu iagne Božje verovali inu so karsčeni, taku ony imajo eno luč imejtí inu eno luč tiga lebna, katera nym noter v tej smerti svejti inu nje taku obderžy, de ta Hudič nym ne more škoditi.

Tu je uže le-tu vesselje, nikar enu norsku posvitnu vesselje s plessainjem inu s skakainjem, z jejdjo inu s pytjem ali kateru se vzdigne za velikih denarjev inu blaga volo. Onu je za enu vegše inu vissokeiše djanu, zlasti de my živi ostanemo, kadar smo my notri v tej zemli mertvi inu gnyli. Koku my brumni bodemo, kadar smo v greihih, koku my iz pakla v nebu, iz ferdamnainja k izveličainju pridemo. Zakaj my moramo vsaj k puslednimu umrejtí inu tiga Hudiča viditi inu slišati, tu se skoraj vselej v tej pusledni urici zgody, kadar ty ludje se s to smertjo rinajo,²⁷³³ tedai more en vsakateri karsčeničnjakaj priti, de ta greih inu smert prov počuti. Tukaj tedaj nej obene pomuči ni svejta, kakor de se ludje po Ioannesovim perstu derže inu na tu iagne gledajo, kateru tiga svita greihe nossi inu nas trošta inu pravi: »Kateri na mene veruje, ta te smerti vekoma ne bode vidil inu aku on lih umerje, taku on ima vsaj zupet živejti.«²⁷³⁴

Od takovih velikih ričy, od greiha inu te večne smerti, od pravice inu večniga lebna pride tu vesselje, s katerim bi my nam svetiga Ianža dan imejli okuli hoditi inu Boga za tu istu zahvaliti, de je on nam eniga takoviga preroka dal, nam njegov parst pustil vidit inu njegovo pridigo slišat.

Ta Hudič inu papež imata druge parste, ty kažejo na platte inu kappe ali kutte inu na človeške zapuvidi, ali onu je ta paklenski ogein per tem. Zakaj kadar bi takovu imejlu pomagati, taku bi Ioannesu tudi bilu pomagalu inu on bi se bil

2730| Lk 1,78.

2731| Jn 3,13.

2732| Lk 1,79.

Christus je vseh vernih v ti temi inu smerti prava luč.

Ta puslednja urica inu koku se ludje v tej isti imajo deržati.

2733| Boriti se s smrtjo, biti v agoniji, umirati (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

2734| Jn 11,25–26.

Tiga papeža inu Hudiča parsti.

na s. Ianza Karstnika dan.

se bil tiga troštal. Ali tukaj on molčy vseh svojeh dobrih dell inu ostriga lebna inu pravi k Christusu: »Iest potrebujem, de jest od tebe bodem karsčen.«²⁷³⁵ Ysče inu pegeruje ništer družiga, kakor de bi Bug njemu skuzi Christusa hotel milostiv biti. Taku so Divica Maria inu tudi vsi svetniki iz gnade inu nikar iz zaslužejnja izveličani postali.

Tu je s. Ianza pridiga od spoznainja tiga izveličainja v odpusčainju teh greihov. Ena takova kunšt inu modrost, katero en vsakateri karsčenik ima vejdti, de je odpusčainje teh greihov ta edini pot k izveličainju. Takovo pridigo je Ioannes narpoprej na ta svejt pernessel inu GOSPUDA Christusa ss parstom kazal. Zatu je on dobru vrejden, de ga ludje za lubu imajo inu de se ga vessele, kakor tedaj njegovu ime sabo pernesse. Zakaj Ioannes se pravi eden, kateri je v gnadi en priazniv, lubezniv, priatliv mož, katerimu je en vsakateri priatel. Takovu ime ima Ioannes imejti za svoje službe volo inu nikar za tiga lebna ali za njegove persone volo, sicer bi on moral en tard mož imenovan biti. Ali njegov leben nam malu pomaga, zatu on nam tudi obeniga vesselja ne stury, ampak njegov vuk pernesse trošt inu vesselje, de my skuzi njega Christusa, našiga izveličarja, vidimo inu spoznamo inu taku izveličani bodemo.

Zatu je ta mladi folk dobru ima merkati, de se ta današni dan praznuje nikar za plessainja, jejdi inu pytja volo, temuč de Ioannes vučy, koku ludje imajo izveličani biti, de en vsakateri Boga zatu zahvali, de je on nam tiga lubiga Ioannesa dal inu skuzi njega to vesselo bessédo inu ta srečni parst pustil priti, de my vejmo, kej my imamo izveličainje inu večni leben najti. Taku nam ta praznik služi, de Bug inu njegova milost hvalena bode inu nikar s. Ianza persona, de Bug eno hvalo od nas preime, de je on nam svojga Synu inu taku eno troštlivo pridigo dal, de se my ni greiha ni smerti ne boymo, temuč de se Božje dobrute inu gnade vekoma troštamo. Tu nam daj Bug vsem, amen.

NA TA PRAZNIK TIGA

GLAVE OD SEKAINIA IOANNESA

KARSTNIKA, EVANGELIUM

MARCI NA VI.

CAP.²⁷³⁶

ERodež²⁷³⁷ je bil vunkaj poslal inu Ioannesa uluvil inu ga je v ječo polužil za voljo Erodiade, njegoviga brata Philippa žene, zakaj on je njo bil sebi k ženi vzel. Ioannes pak je djal k Erodežu: »Tu nej prov, de ti tvojga brata ženo imaš.« Erodias pak je njemu mislila život vzeti inu ga je hotela umoriti inu nej mogla. Erodež pak se je Ioannesa bal, zakaj on je vejdil, de je on en brumen inu svet mož bil inu je na njega gledal inu ga je slušal v dostih ričeh inu ga je rad poslušal. Inu en priložan²⁷³⁸ dan je prišal, de je Erodež na svoj porodni dan eno večerjo dal višim inu kapitanom inu tem narimenitišim v Galilei. Tedaj je noter stopila te Ero-

MM 2 diade

2735| Mt 3,14.

Kaj se tu ime Ioannes pravi.

2736| Evangelij po Marku 6.

2737| Mr 17–29; Mt 14,6–12.

2738| Ugoden, pravi (priložen; SSKJ).

Izlaga tiga evangelia

diade hčy inu je plessala inu tu je Erodežu dobru dopadlu inu tem, kateri so per mizi sideli. Natu je krajl h tej deklici djala: »Prossi od mene kar kuli hočeš, jest ti je hočem dati.« Inu je njej prissegel: »Kar kuli boš od mene prossila, tu jest hočem tebi dati, notar do polovice mojga krajlestva.« Ona je šla vunkaj inu je djala k svojej materi: »Kaj imam jest prossiti?« Ona je djala: »Ioannesa Karstnika glavo.« Inu ona je zdaici hitru notar šla h krajlju, je prossila inu djala: »Jest hočem, de ti meni zdaj jedernu daš v eni sklédi Ioannesa Karstnika glavo.« Krajl je bil žalosten ali vsaj za volo te prissege inu téh, kateri so sideli per mizi, nej on hotel njej tiga odpovedati. Inu zdajci je krajl rabilna tje poslal inu je rekàl njegovo glavo sem pernesti. Ta je šal tjakaj inu je njemu v ječi glavo vsekàl inu je nessel njegovo glavo v eni sklédi inu je njo dal tej deklici inu ta deklica je njo dala svoji materi. Inu kadar so tu njegovi jogri slišali, so prišli inu so vzeli njegovu truplu inu so je v en grob polužili.

2739|Iz pridige leta /15/31 in /15/34.

Ex sermone anni 31.
et 34.²⁷³⁹

Aše lubezni so na ta dan s. Ianža od njegoviga roystva inu službe slišale, koku je tu obuje taku častita inu velika reič bila. Za tiga volo hoče potreba biti, de ludje tudi ta konec vejdo, kaj je on s tém zaslužil inu koku je ta svejt njemu lonal, de je on to izveličansko pridigo od odpusčainja teh greihov začel inu s svojem parstom GOSPUDI Christusa kazal. Tukaj se je narpoprej dobru začuditi, de s. Lucas na 3.²⁷⁴⁰ cap. na znanje da, koku je Ioannes v tem petnajstim

2740|Lk 3,1–9.

na ta dan glaveodsekainja Ioan.

stim lejtü tuga cessarja Tyberia začel pridigovati inu na Iordanu karstyti. Nu, taku je pak tu tudi gvišnu, de je Christus v tem ossemnaistim lejtü Tyberia križan, de je taku ta raitinga, da kadar je Ioannes en dober čas pred Christusom umorjen, de on nej cilu puldrugu lejtü ali dvej lejtü svoje pridigarstvu pelal.

Tu je vsaj ja en kratik čas inu se takovu cilu hudu raima h timu vissokimu prerokovainju, kateru ta angel pred njegovim roystvum od njegove službe stury, koku se nyh veliku njegoviga roystva imajo vesseliti inu koku on pred tem GOSPUDOM ima semkaj puhti inu njemu ta pot perpravlati. Zakaj na takov velik glass pride tu žleht dellu, de ta lubi Ioannes kumaj dvej lejtü pridiguje inu vsaj obenih čudesss ne stury, samuč on karsčuje inu pridiguje to pokuro taku dolgu, de on nad takovo pridigo za tellu inu leben pride, kakor vaše lubezni v tej historij slišio, de on za te kurbe volo more svojo glavo pustiti ali zgubiti, de njemu nikar očitu, temuč v ječi glava bode odsekana inu ta mlada kurbica ž njegovo glavo tjakaj pred te gosty pranga. En grozovit andel ali rejč je tu, de ta siln mož taku sramotnu ima ob svoj leben priti.

Inu kateriga se je še več začuditi, pravi ta evangelist, de se Christus nej zatu reserdil, samuč kadar on tu sliši, pravi on k svojem mlaišem: »Najte susseb v eno pusčavo gremo,«²⁷⁴¹ de družiga h timu ne stury, kakor de se uga ne inu več ne hoče vupati. Gdu hoče uže enimu takovimu GOSPUDU služiti, kateri svojga narlubilšiga priatela taku sramotnu pusty moriti? Se pravi tu tuga svetiga, velikiga moža, katerimu gliha po Christusu na zemlo nej prišal, poštovati, de taku en kratik čas ima pridigovati, obeniga čudessa sturiti inu h puslednimu taku revnu poginiti? Nu, uže kateri hoče en karsčenik biti inu susseb en pridigar, ta se more le-tukaj vučiti, koku Bug s svojemi otruci inu s temi narlubilšimy svetniki po navadi okuli hodi. Zakaj onu Christusu, timu Synu Božijmu samimu, nej bujle hodilu, ta tudi nej veliku dajle kakor try lejta pridigoval inu je potle na križ bil perbyen.

Onu takovu svetimu Ianžu nej škodilu, zakaj on je s tém k izveličainju peršel inu vsiga jamra ali reve ledig ali prust postal. Ampak poleg tuga je enu znameinje eniga strašniga serda čez te Iude bilu, tem je Bug na znanje hotel dati, kadar on le-tuga silniga pridigarja nym taku hitru vzame, de on ništer dobriga ž nimi v misli nejma, temuč hoče nje za nyh greihov volo obyskati inu štraffati, kakor je onu tudi taku se zgudilu inu nym šlu. Zakaj okuli štiridesetih lejtih je s tem Iudovstvom en konek²⁷⁴² vzelu, de je tu farstvu, ta tempel, ta Božja služba, regiment, dežela inu ludje vse poginilu inu konec vzelu. Tu so ony s tém zaslužili, de so te preroke moryli, Božjo bessédo pregainali inu so prez pobulšainja vseh greihih obstali.

Taku je Ioannes, ta narvissokejši pridigar po Christusu, svojo službo cilu kratik inu maihin čas pelal, de se timu glih od obeniga preroka ni marternika²⁷⁴³ ne bere. Ali kakor je meldanu, onu je enu znameinje bilu eniga velikiga serda čez te Iude. Kakor Ezaias lipu melda, Esajæ 56:²⁷⁴⁴ »Ta pravični gyne inu nikoger nej, kir bi tu k serci vzal. Inu svety ludje bodo pobrani inu nihče na tu ne merka. Zakaj ty pravični bodo proč pobrani pred nesrečo inu kateri so prov naprej hodili, prido k myru inu počyvajo v svojeh kamrah etc.« Tukaj obu je stoji, kadar Bug brumne ludji proč vzame, de tu timu kardellu ali hauffnu, kateru še za sabo puste, ništer dobriga ne pomeini. Zakaj onu je ena nesreča tam odsprejda, nym pak nič ne škoduje, zakaj ony pridejo iz nepokoya v ta pokoy, de kadar ta svejt z mordrajnjem inu s kryprelitjem vso nesrečo ima, taku ony v myru leže inu pokoy imajo. Kakor ta GOSPUD h timu brumnimu krajlu Iosiu, 2. Reg. 22.²⁷⁴⁵, tudi pravi: »Iest hočem tebe h tvojem očetom zbrati, de ti z myrom v tvoj grob bodeš zbran inu de tvoje ocy ne vidio vso to

MM 3 nesre-

Ioannes nej cilu dvej cejli lejtü pridigoval.

Christus se Ioannesa veliku ne loti.

2741|Mr 6,31.

Ty pridigarj morajo svoj leben vagati.

Ioannesova smert ie tém Iudom enu znameinje tuga serda.

2742|Konec.

Taku je Bug tuga brumniga, ranciga moža, d. Martina Lutherja, v tém 1546. leitu, prejden se je ta jamer v Nembški deželi začel, milostivu k sebi poklical.

2743|Mučenika, mučénca; izposojeno iz stvn. *martyr* m. (enak pomen), in sicer od 900 do 1050 ali pa po 1500 (H. Jazbec, 2007, 56).

2744|Iz 57,1–2.

2745|2 Kr 22,20.

Izlaga tiga evangelia

nesrečo, katero jest hočem čez tu meistu perpelati.« Zatu tiga ty brumni obene škode nejmajo, kadar nje Bug skuzi to smert od le-tiga hudiga svita pokliče, ta svejt pak ima pred tém se prestrašiti, zakaj onu je znameinje ene velike nesreče, de ima hudu puiti.

Zatu se ta sveti Ianž nej vissoku za svoje šmaglive smerti inu terpleinja volo kumral, temuč kadar vidi, de je je Bug taku ž nym ferordnal ali odločil, je on rekal: »Nu, uže, lubi svejt, ti nejsi zatu maral, kadar sim jest tebi od pokure inu od tiga krajlestva Božyga pridigoval. Ti bi ne bil enkrat rekal: 'Ah, Bug, bodi milostiv inu pomagaj, de se my pobulšamo inu popravimo.' Smejaj si se ti inu en špot iz tiga delal. Nu, uže jest grem tjakaj, onu se pak bode zdaj z nami preobernilu, jest sim dosehmal mujo inu dellu imel, zdaj hočem jest v moj grob inu počivati. Ti si dosehmal srečo inu vso tvojo volo imel inu nejsi za Božjo bessédo ništer maral, zdaj ti jmaš nesreče inu nepokoya zadosti najti etc.« Zakaj naš GOSPUD Bug pusty malu kadaj svoje preroke to nesrečo viditi, od katere ony pridigujo inu pred katero ony te ludy obarujó ali opominajo. Ieremias je skoraj le sam, kateri je svoje prerokovainje sam moral viditi inu doživejti s to ječo inu s tém rešturainjem tiga meista Ieruzalem. Te druge je Bug kakor Ioannes skoraj vselej poprej proč vzal, de ony neiso morali inu imejli tiga jamra viditi. Zatu se my nejmamo na tem pohuišati, de Bug s svojemi svetniki taku okuli hodi, kakor de bi on nyh ne znal, kakor de bi on ništer za nje ne maral, inu pusty ta svejt svojo volo imeiti inu dopernesti, kakor de bi on po vseh ričeh prov imel. Tem svetnikom takovu ne škoduje, zakaj ony bodo k nyh pokoyu pelani. Ta svejt pak yšče svoje lastnu končainje inu pogubleinje inu zbyra čezse ta serd Božy, de mora za tiga volo h pulednimu cilu poginiti inu nad tem hud konec vzeti. Nu, my hočmo to historio pred nas vzeti inu na kratkim, koku se je z Ioannesom godylu, zaslišati.

Ioannesova služba
inu poklicainje.

Vaše lubezni vejdo, kaj je za enu opravilu inu službo sveti Ioannes imel, zlasti de je imel to pokuro pridigovati inu GOSPUD Christusu ta pot perpravati. Kateri so se uže taku za greišnike spoznali inu Božjo gnado inu odpusčainje teh greihov skuzi Christusa, kateri se je imel skoraj rezodeti, verovali, te je on na Iordanu karstil k enimu znameinju, de bi Christus uže pred rokami bil inu nym nyh greihi skuzi njega imajo odpusčeni biti, zatu dajo ty evangelisti timu karstu Ioannesovimu tu ime, de je on en karst te pokure bil k odpusčainju teh greihov. Koku je on pak to pokuro pridigoval, se vidi Luc. 3.,²⁷⁴⁶ de je on na enim vsakaterim svaryl, kar je krivu bilu inu je te ludy opominal, de bi imejli od kriviga pustiti inu se h gnadi perpraviti. Sicer bode nje Božy serd inu pravda ali sodba prenaglila.

Ioannesov karst.

2746|Lk 3,7-9.

Ta pridiga Ioannesova.

Nu, taku se je onu pergudilu, de je krajl Erodež v očitim znanim pohuišainju živyl, zakaj on je imel svojga brata Philippa ženo, kateri je še v životi ali v lebni bil, per sebi kakor eno zakonsko ženo. Takovu je bilu Ioannesu en neterpežliv greih, kateriga nei mogel terpeiti, potehmal je on skuzi svojo pridigo vse pohuišainje inu pergrehe imel svaryti inu te ludy od tiga istiga proč vižati, zakaj h timu je on bil poklican. Za tiga volo stury, kakor en brumen pridigar ima sturiti, ne mara, aku je lih Erodež en velik krajl, temuč kakor je druge ludy za nyh greihov volo svaryl inu nje opominal, de bi imejli od nyh pustiti, taku je on tudi svaryl inu opominal Erodeža inu djal: »Onu nei prov, de ti tvojga brata ženo imaš.«²⁷⁴⁷ Takovu je Erodežu hudu, tej kurbi pak še huje dopadlu, ta je morala v skerbi biti inu se bati, takova pridiga bi mogla nad njo vun ijti ali njo zadejti, trahta za tiga volo Ioannesu po njegovim lebnu inu bi ga rada umorila ali nej mogla. Erodež bi je tudi rad bil sturil, ali on se je bal, zakaj on je vidil inu vejdil, kaj je Ioannes za enu pričovainje inu hvalo per enimu vsakaterimu imel. Za tiga volo, kadar Ioannes s svojem svarjeinjem inu opominainjem nej hotel nehati, je on nje-

2747|Mr 6,18

Ioannes svary tiga
krajlia Erodeža.

na ta dan glaveodsekainja Ioan.

on njega ujeti inu ujetiga v ječo diati, de bi nikar več taku očitu ga svaril inu straißfal.

Kadar je uže ta Hudič Erodeža inu njegovo kurbo taku deleč bil perpravil, de sta ona Ioannesu sovraž postala inu sta za te besséde volo roko na njega polužila ali po nym segla, je on nyu gnal, de sta ona naprej morala inu sta sturila en takov zvit, kadar ona vsaj obene pravice h timu brumnimu možu neista imejla, taku bi tu bil ta bližni inu bulši pot, Erodež bi imel enu veliku gostovanje ali dobru lebainje na svoj porodni dan deržati. Tedaj kadar bi ty gostje narvesseleiši bily, bi imejla te Ęrodje hčy pred tem krajlom inu pred temi gostmy plessati inu nym kratik čas sturiti, tukaj onu ne bode falylu, en vsakateri bode na tej deklici enu dobru dopadeinje imel inu njo hvalil. Tedaj bi imel ta krajl tej deklici z eno prisseggo oblubiti, de kar ona bode prossila, tu njej ima dati. Kadar tedaj ta deklica za Ioannesovo glavo je prossila, je bila ušlišana, zakaj enimu krajlu dobru pristoy, kar on (susseb pred veliku ludmy) oblubi, de tu istu tudi deržy. Tu je uže zvit, kateriga Erodež, njegova kurba inu ta pankert ali kurbinu dejte vkupe čez tiga brumniga Ioannesa sture inu najde ta, de je onu nyma narveč zatu djanu, de Ioannesa umorita inu tu z enim dobrim šainom sturita, de nyma v tej reiči en vsakateri prov da.

Zakaj tu je susseb enu, kateru se radu nad vseh karsčenicov, susseb pak na teh pridigarjev martre inu smerti zgodi, de raven nih terplenja morajo od tiga svita inu narveč od teh viših duhovskih tudi slišati, de so tiga terplenja inu smertni vredni inu so zaslužili, kir so bili kecarij, zapelavci, Zludievi otroci. Nyh sovražniki pak od tiga to hvalo odnesso inu bodo imenovani brumni ludje inu ta karsčanska cerkov, kateri se ne mogo motiti ni krivu sturiti. H takovimu služi timu Erodežu njegova prissegga tudi, de en vsakateri je mogel rečj: »Ej, ej, on tiga Ioannesa nej rad muril, on bi bil njemu njegov leben rad dajle vosčil, ali kadar je on bil prissegel, je on moral naprej puhti, on bi bil sicer raiši veliku tavžent zlatih zgubil etc.« O, ti sveti sanct Erodež, koku eno veliko Božjo službo ti sturiš, de ti taku terdnu nad tvojo prisseggo derziš? Prez cbiuvla pak so ty farizei zveistu h timu svejtovali inu ta kulla redle naprej porivali, de bi on le-to prisseggo deržal, nikar nazaj ne šal inu djali: »Onu bi bujle bilu deset Ioannesov umoriti, kakor eno falš prisseggo priseči.« Taku tu gre na sveitu, Christusa samiga inu potle vse njegove svetnike ludje umore v Božjim imeni inu Bogu h časty, kakor Christus pravi, Ioannis na 15. cap.:²⁷⁴⁸ »Kateri vas umory, bode meinil, de v tem Bogu eno službo stury.« Tu se my moramo navučiti inu navaditi, potehmal my le-tukaj vidimo, de je tem narvegšim svetnikom taku se godilu.

Nu, ta zgun je zlyt inu čez tiga svetiga Ianža ta kulla sturjena, de Erodežu, kateri Ioannesa pusty umoryti, oben človik ne more krivu dati. Inu koker so se vkupe čez Ioannesa svetovali, se je tu nih svetovanje nad Ioannesom dokonjalu. Zakaj mi slišimo, de kadar je ta krajl s svojemi gostmy narvesseleiši, je prišlu tu kurbinu dejte tja noter inu stury en pless pred témi gostmy, kateru je enimu vsakaterimu dobru dopadlu. Tukaj ta krajl priseže tei deiklici eno prisseggo, kadar ona njega za polovico tiga krajlestva prossi, taku je ona ima imejti. Ta pankert teče iz zgul priprosčine k materi, vpraša, kaj ima prossiti, natu je ta mati velevala prossiti za Ioannesovo glavo, tu zaslišioč zdajci je zupet h krajlu pertekla inu djala: »Iest hočo, de ti meni zdaj v eni skledi daš to glavo Ioannesovo, tiga karstnika.«²⁷⁴⁹ Ta pankert skarby inu se boy, de bi kej tiga krajla nikar zgrevalu ali de bi drugi ludje tu njemu nikar iz misli izgovorili, zatu to glavo hoče zdaj v eni sklédi v svojo lastno roko imejti. Taku je ta lubi Ioannes ob svojo glavo prez vse pravde inu urtelna fratarsku v ječo za ene hude, zanikerne kurbe volo prišal.

Tu je

Erodežov svit
zupar Ioannesa.

Ty pregainavci tiga
evangelia ohranjo to
hvalo, de prav imajo inu
prov dejo.

2748|Jn 16,2.

2749|Mr 6,25; Mt 14,8.

Izlaga tiga evangelia

Dva navuka
v le-tej history.

I.
Ty pridigarji imajo
očitu svaryti.

Svejt se ne pusti
svariti ni štraiffati.

2750| Aristotel vidi pripovedovanje basni kot učinkovito metodo pri argumentaciji in uporabno retorično sredstvo v politiki. Prispodoba z zajci in levi uporabi v Politiki III, 12.

2751| Mr 6, 18

Bug je dobru meini,
kadar on ta kruh pošle.

2752| Sekvenca Psallite Regi nostro, psallite (10a–10b), ki se jo poje za praznik obglavljanja Janeza Krstnika.

Tu je ta historia, kulikur s. Marco inu s. Mathevž od nje pišejo, v kateri je tu narvegše, de se my na tem lubim Ioannesu imamo dvej ričy vučiti. Ta pervá sliši teim pridigarjem, de kateri je v tem pridigarstvu, nejma svojga lebna za dragiga deržati, temuč ima svoje službi nah priti ali zadosti sturiti inu fray, prez straha vse svaryti, kar je pohuišanskiga, na tem se Bogu enu dobru dopadeinje zgody. Inu kakor v tem preroku Ezechjelu beremo, odtme en vsa-kateri svojo dušo, ker sicer more za te greihe raitingo dati, katere on nekar svary inu štraiffa, kakor bi imel sturiti. Nu, taku pak en vsakateri vidi, koku tu ta svejt nerad ima, de bo svarjen, kreigan inu kadar se mu vse prov ne da, zlasti le-ty, kateri so v veliki časti, za službe, denarjev ali premožeinja volo, ty se zde, kadar ony sture, kar nym dopade, bi imejli drugi ludje inu susseb ty pridigary tudi govoryti, kar nym dopade. Kadar pak en pridigar hoče več na Božjo volo inu na svoje poklicainje kakor na vosčeinje ali priazen teh človekov gledati, taku tu gre (kakor Aristoteles eno leipo fabulo ali baissen ima²⁷⁵⁰), kakor tem zaicom, kateri so se podstopili tem levom pridigovati inu nje brumne sturiti. Ampak prejden so ony ta usta prov odperli, so ony bily od teh levov rezderti, kakor my le-tukaj na Ioannesu tudi vidimo. Po le-tim bi Erodež cilu ništer ne bil maral ni rodel, de je Ioannes karsčoval inu pokuro enimu vsakaterimu pridigoval. Ampak kadar se je on njega lotil inu ga za prešušta volo svaryl inu djal: »Onu je krivu, de ti tvojga brata ženo imaš,«²⁷⁵¹ tiga ta Erodež nej mogel terpejti, temuč je hotel za svoje oblasti inu gospitalva volo prez svarra biti. Taku tiga Ioannes tudi za svoje zapuvidi inu službe volo nej mogel prez svara pustiti. Nad tem prideta ta ubog zaičic inu ta zlobni, grozoviti lev vkupe inu more ta zajčic nad tém na meisti ostati. Tu je ta prvi vuk, de se ludje tiga vadio inu se ne puste prestrašiti.

Ta drugi vuk sliši nikar le za te pridigarje, temuč za vse karsčenike, de se my susseb na le-tim exempli le-tukaj moramo vučiti, de ga Bug z nami nikar hudu ne meini, aku on nas lih pusty pregainati, pod ta križ priti inu vus jamer ali revo terpejti. Zakaj Ioannes je ja en pravi priatelj Božji inu enu lubu dejte. De uže Bug h timu gleda, njega taku sramotnu pusty umoryti, takovu se ne zgody v hudi mainingi, kakor tu ta pamet sodi, onu se njemu k bulšimu zgody, de Christus svojem služabnikom tu krajlestvu odloči, kakor je onu njemu od očeta odločenu. Kateri uže rad hoče v tém krajlestvi Christusevim biti, timu se nej potreba pred križom inu smertjo plašiti ali bati. Zakaj takovu je GOSPUDI Christosov testament inu Christus sam je taku h krajlestvu noter šal. Zatu je tu ena leipa besséda, de ta cerkov danas v tej sekventij poje: »Vicinus dignitate Christo fit et morte. Nam morte turpissima damnatur sponsus et sponsi amicis damnant recte morte turpissima.«²⁷⁵² Ioannes je po Christusu ta nervejši mej temi, kateri so od žen rojeni. Ravnu uže kakor je on Christusu ta bližni po tej vrejdnosti njegove službe, taku je on njemu tudi narglihejši ali podobniši s to smertjo. Kadar Christus, ta ženin, umerje te šmaglive smerti, taku umerje tudi Ioannes, tiga ženina priatelj, spodobnu ene šmaglive smerti.

Zatu se nejma nihče pred takovim prestrašiti, temuč kadar onu taku gre, taku se ima vejčiti, de prov gre inu de bi tu enu hudu znameinje bilu, kadar bi onu drugači šlu. Zakaj tukaj stoje ty silni vissoki exempli našiga GOSPUDA Christusa samiga, pottle tiga svetiga Ioannesa Karstnika inu pred nyma teh svetih prerokov, po le-tih teh svetih apostolov, kateri so vsi svoje službi na tu narzvesteiši stregli inu so našiga GOSPUDA Boga lubi otročiči bily, vinner je nym h puslednimu taku lonanu, de je ta svejt nje sramotnu umoril. Le-tiga lona se ti tudi vuči čakati, aku si drugači en pravi pridigar, ali pridigarstvu zapusti, zakaj tu krajlestvu nam drugači nej odločenu, temuč, kakor je odločenu naši glavi, Christusu Jezusu, ta je pak moral sam na križu umrejt, Ioannes

na ta dan glaveodsekainja Ioan.

Ioannes je moral sramotnu svojo glavo za ene kurbe volo zgubiti, ta čas je Erodež sedil per myzi, je panketiral, dobru lebal inu dobre vole bil, kakor de bi on vse dobru bil opravil.

Ali Bug je poterpežliv inu odlaša ali zauvleče to štraifingo, aku on lih Erodež Ascalonita. cilu vuni ne ostane. Le-tiga Erodeža oča, kateriga imenujo Erodeža Ascalonita,²⁷⁵³ je Christusa pregainal, kadar je on še v zibeli ležal inu je te nedolžne otročiče pomuril. Bug je h timu gledal noter do svojga čassa, natu je njega Bug štraifal z eno težko, grozovito bolezanjo, de so njemu červje v telessi rasli inu oben človik za smrada volo per njemu inu okuli njega nej mogel ostati. Ali takova potelesna štraifinga še ništer nej pruti tej večni štraifingi. Njegov syn, Erodež Antipas, od kateriga my danas slišimo, je umoril Ioanessa za te kurbe volo, katero je on per sebi imel inu je mislil, bi Ioannes tjakaj bil, taku bi njega nihče več ne pačil. Ali kaj se je zgudilu? Cessar Tyberius je njega doli postavil inu ga je vižal v Franckraih, v tu meistu Lyon, v kateri je on revnu inu ene strašne smerti umerl. Le-ta Erodež je imel eniga brata synu, timu je bilu ime Erodež Agrippa, ta je svojga dedca inu strica exempel slušal inu je umoril tiga apostola Iacoba. Koku je pak timu dedcu inu stricu takova Erodež Agrippa. tyrannya znessla, taku de ta angel tiga GOSPUDA je njega udaril, de so njega, kakor njegoviga prededca, ty červje snejdli, Actor. 12.²⁷⁵⁴ Taku se ima tém tyrannom goditi.

Zatu se ima na ta konec gledati, v tem pervim pogledainju ali videnju se vidi, kakor de bi se Ioannesu zilu hudu zgudilu, Erodežu onu pak gre, kakor si on le vosči. Ali ravnu kakor se per tem svetim Ioannesu ta lubezan Božja skriva, taku se per Erodežu skriva ta serd Božji. Onu se pak potle obuje rezodene, de ta lubezan vekoma per Ioannesu inu ta serd vekoma per Erodežu ostane, taku je je hotel ta tyran imejti. Zatu se nihče ne prestraši pred terpleinjom inu križom, nihče ne nydaj te pregainavce tiga evangelia, de v časti side, so veliki inu mogoči, zakaj ta križ inu terpleinje je ta edini pot, skuzi kateri ti k erbsčini inu h krajlestvi Christusevimu imaš priti. Inu so vsi svetniki, Christus sam, po le-tim potu šli. Gdu bi se tedaj hotel pred tém prestrašiti ali nad tém se tožiti? Taku se vidi, koku se s témi tyranni hitru premuni, de se nyh terpleinje najde k svojmu čassu inu terpe potle vekoma. Pred tem bi nas hotel Bug milostivu obarovati inu poprej s tem svetim karstnikom Ioannesom le-tukaj na zemli vso žlaht sramoto, šmagainje inu revo pustit terpejti, de my k Božymu krajlestvi pridemo, kakor naš GOSPUD Christus pravi, de je nam odločenu kakor njemu skuzi križ inu terpleinje. Tu nam daj naš Oča v nebi skuzi svojga Svetiga Duha, za Christusevo volo, amen.

Lubezan inu serd Božy se skrivajo.

Verni nemajo sovražnikom tiga evangelia nidig biti.

2753|Herod Veliki je vladal Judeji med leti 40 in 4 pr. n. št.

2754|Apd 12,23.

NA TA DAN S. PETRA

I N U P A V L A , E V A N G E L I U M

MATH. NA XVI.

CAP. ²⁷⁵⁵

NAs²⁷⁵⁶ GOSPUD Jezus je prišal v to stran tiga mésta Cesarea Philippi inu je vprašal svoje jogre inu je djal: »Gdu, pravio ludje, je syn tiga človeka?« Ony so djali: »Eni pravio, ti si Ioannes Karstnik, ty drugi, ti si Elias, eni pak, de si ti Jeremias ali teh prerokov eden.« On je NN djal

2755|Evangelij po Mateju 16.

2756|Mt 16,13–19.

Izloga tiga evangelia

2757|Mr 8,27-29; Lk 9,18-20.

djal k nym: »Vy pak, kaj pravite, gdu sim jest?« Simon Peter je odgovuril inu je djal: »Ti si Christus, tiga živiga Bog Syn.«²⁷⁵⁷ Inu Jezus je odgovuril inu je djal k njemu: »Zveličan si ti Simon, Ionasov syn. Zakaj messu inu kry nej tebi tiga rezodellu, temuč moj Oča, kir je v nebessih. Inu jest tudi tebi poveém: Ti si Peter inu na le-to skalo hočem jest zydati mojo gmaino inu paklenska vrata ne bodo nje mogla premoči. Inu hočem tebi dati kluče tiga nebeskiga krajlestva inu vse, kar boš na zemli zavezal, tu bo v nebi tudi zavezanu. Inu vse, kar boš na zemli rezvezal, tu bo v nebi tudi rezvezanu.«

Summa ali kratik zapopadek le-tiga evangelia.

E-tu je teh silnih vissokih evangeliov eden, zakaj on zapopade cilu visoke inu silne articule, na katerih nam karsčeni-kom veliku ležy, zlasti de se ludje vuče, kaj je Christus, kaj je njegova Cerkov ali folk, kaj ta ista Cerkov za vesselje, potle tudi za velike daruve inu blagu ima, katerih sicer nihče na tém cejlim svejtu nejma, skuzi katere ona terdna ostane inu obderžana bode zupar tiga Hudiča inu vso njegovo oblast inu muč. Nu, je pak enu čudu čez vsa čudessa, de je ravnu skuzi le-ta evangelion, kateri je taku troštliv inu teh karsčeni-kov narvissokeiši šac, ta Hudič vso nesrečo inu to narvissokeišo gnusnobo gori naredil inu tej Cerkvi to narvegšo škodo sturil. Zakaj na le-ta text je ta antichrist, ta papež, vso svojo oblast inu muč postavil, de je on ta glava te Cerkve, de je le sam kakor ta viša glava, ima te kluče, kateru ony izlagajo inu vleičejo na takovo oblast, de on more odloči-ti, postaviti inu sturiti mej temi karsčeni-ki tudi v potelesnih ričeh, kar inu kakor on hoče.

Papež je le-tiga evangelia hudu inu krivu islužil.

In summa, skuzi le-ta text se je on possadil k enimu GOSPUDU v nebi, na zemli inu v tem pakli. Zakaj le-tu sta ta dva štuka, na katerih je tu papeštvu sezy-danu

na s. Petra inu Paula dan.

danu inu na nyh stoji. Ta pervi, de je ta GOSPUD svojo Cerkev le-tukaj na Petrusa zydal inu le samimu te ključ dal inu izročil, tem drugim apostolom nikar. Ta drugi, de on, ta papež, je en successor²⁷⁵⁸ ali nameistnik Petrusov inu de je takova oblast, katero je ta GOSPUD Petru dal, le na njega samiga pala inu le njemu samimu sliši. Za tiga volo je on vse te, kateri njega za to višo glavo inu de le sam te ključ k nebu ima neiso hoteli spoznati, iz te Cerkve vun odločil inu kakor kecarje ferdamnal inu timu Hudiču izdal.

Za tiga volo je potreba, de my le-ta text s flissom izlagamo nikar le za tiga silniga vuka inu velikiga trošta volo, kateri nam bode v nym od našiga lubiga GOSPUDA Christusa naprej deržan, temuč tudi zatu, de se takov kriv zastop tiga papeštva vun iztrejbi inu per tem pravim zastopu ostane.

Ta pervi štuk, kateri se my le-tukaj imamo vučyti inu merkati, je, kaj je vsaj Christus, zakaj ga my imamo deržati inu kaj my imamo od njega verovati. Zakaj zatu vpraša ta GOSPUD svoje mlaiše nerpopej, kaj drugi ludje od njega pravio. Potle susseb, kaj vsaj ony od njega derže. De kadar bi ony v eni falš mainingi kakor drugi ludje tečali, bi on nje prov podvižal inu podvučil inu nym pomagal. Zakaj kakor je čestu govornju, vse na tem ležy, de ludje Christusa prov znajo. Kateri njega prov spozna, ta ima ta večni leben, kateri pak njega prov ne zna, ta more v svojih greihih ostati inu vekoma ferdamnan biti. Iz tiga drugači ne bode, kakor smo my na ta dan svetiga Ianža tudi slišali.

Tukaj se najdejo mnogotere misli, nerpopei so ga eni deržali inu imejli za Ioannesa Karstnika. Nekateri za Eliasa. Nekateri za Ieremiesa, nikar de bi on ta ista persona bil (tu bi bilu cilu prenorsku mišlenu), temuč de on s takim poročenem opravilom inu duhum pride kakor Ioannes, Elias inu Ieremias. Tu so še brumni inu dobri ludje. Zakaj ty farizeerji inu viši farji njega neiso za eniga preroka deržali, temuč za eniga zapelavca, kateri bi nikar tiga Svetiga Duha, temuč tiga Hudiča imel, kateru se več kakor na enim mejsti v evangeliu vidi. Od teh istih ty jogri le-tukaj ne pravio, temuč od teh brumnih, kateri so vissoku inu veliku od Christusa deržali. Ampak Christus se pusty merkati, de on na takim spoznanju nejma zadosti, kateri ga hoče prov spoznati, ta more njega za vissokejšiga kakor Ioannesa, Eliasa ali Ieremiasa deržati. Vpraša zatu svoje mlaiše susseb inu pravi: »Vy pak, kaj pravite, gdu sim jest?«²⁷⁵⁹

Le-tukaj merkaj nerpopej, de on nikar le Petrusa samiga, temuč vse mlaiše vkupe inu kmallu vpraša, zakaj iz tiga se bode vidilu inu zastopilu, de ta odgovor Petrusova inu potle Christusevu vprašajnje inu na s. Petra spoznanje, vuk inu odgovor nejmaio le na Petrusovo persono samo vleičena biti, temuč na te druge apostole vse, kateri so takovu s Petrom red spoznali. Le-tu ti dobru merkaj, zakaj tu je ta pervi grunt, s katerim se mogo ty papežniki ujeti, kakor ty sveti vučeniki inu susseb s. Augustinus takovu očitu spriča, de ta GOSPUD nikar le s Petrom samim, temuč s teimi drugimi vsemi govory. Taku je potle tudi, koker beremo per s. Mathevžu na 18. cap.,²⁷⁶⁰ vsem apostolom inu vernim te ključ tiga nebeškiga krailestva dal.

Kar s. Petra an tiče, slišimo my, de je na takovu vprašajnje pernarenden²⁷⁶¹ odgovory zase inu za te druge, spozna očitu inu pravi: »Ti si Christus, tiga živiga Boga Syn.«²⁷⁶² Tu je enu kratku spoznainje, ali tu pravu jederce ali zernu tiga cejlga Svetiga pisma, zakaj ta Bessed (Christus) je bila per teh Iudih ena znana besseda, de se je djalu, te žene séme, kateru ima tej kači to glavo strejti²⁷⁶³ inu skuzi kateru vse žlahte ali folki imajo žegnani biti,²⁷⁶⁴ kateri bode na tem svejtu enu večnu krajlestvu gori naredil, tem ludem od greihov, od smerti pomagal inu nje k večnimu lebnu perpravil. »Ta (pravi uže Petrus), od kateriga so Moizes inu vsi

NN 2 preroki

2758| Naslednik; izposojeno iz lat. *successor* (enak pomen).

Verni imajo le-ta evangeli prav zastopiti.

I.
Od Christusa,
gdu je on

Christusa spoznati
ta narvegša kunšt.

Za koga so ty brumni
tudi Christusa deržali.

2759| Mt 16,15; Mr 8,29; Lk 9,20.

2760| Mt 16,19.

2761| Primerno (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

2762| Mt 16,16; Mr 8,29; Lk 9,20.

2763| 1 Mz 3,15

2764| 1 Mz 12,3.

Izlaga tiga evangelia

2765|Apd 10,42–43.

2766|Mt 16,16; Mr 8,29; Lk 9,20.

2767|Mr 16, 16

2768|Mt 16,16; Mr 8,29; Lk 9,20.

2769|Ne.

Christus, Božy Syn.

Christus, pravi Bug.

Christusa prov znati
inu spoznati.

Ta svejt ne deržy
Christusa za Božyga
Synu.

Papež ima turško vero.

II.
Od te Cerkve.

preroki pričovali, si ti inu skuzi tebe se ima takova gnada vsimu svitu zgodyti, tu verujemo inu deržimo my, tvoji jogri, od tebe.«²⁷⁶⁵

Onu se pusty viditi, kakor de bi na takovimu spoznainju zadosti bilu, kir pravi: »Ti si Christus.«²⁷⁶⁶ Ali mi slišimo de s. Petrus druge leipe bessede h timu perstavi, od katerih je malu Iudov vejdilu, ja, vus svejt tiga še na ta današni dan ne hoče verovati inu pravi: »Ti si ta Syn tiga živiga Boga.«²⁷⁶⁷ Tu je ena nova inu poprej nikar slišana besséda, de bi Bug eniga Synu imel. Nu, taku pak Bug ništer iz svojga stanu ali nature ne more rodyti, temuč onu more tudi Bug glih večnu inu vsiga mogoče biti. De taku ta Oča inu ta Syn za tiga stanu volo, aku so lih dvej rezločene persone, morajo enu edinu bitje ali stan biti. Takoviga ne hote ty Iudje še na ta današni dan verovati, ty Turki ga tudi ne verujo, ali kateri prov s Petrom na to službo inu opravilu gleda, katero Christus ima na tem svejtu pelati inu z nami opraviti, ta more s Petrom spoznati, de Christus more Bug biti v eni glih ali onaki vsigamogočnosti. Zakaj greih, smert inu Hudiča premoči inu ta večni leben dati, tiga oben človik ne more, kakor my vidimo, ta greih inu smert deržita nje vse ujete. Aku uže le-ta človik, s katerim Petrus govory, je ta pravi Christus, kateri nam od te prekletve, od tiga greiha, od te smerti inu od tiga Hudiča krajlestva ima pomagati, taku on more tudi Božji Syn biti, kateri ta leben sam v sebi ima inu je vsigamogoč kakor Bug.

Tu se pravi uže Christusa prov spoznati inu znati, de se nikar le z besedami spozna inu reče: »Ti si Christus, Božji Syn,«²⁷⁶⁸ temuč, de je v serci zatu derže, de le-ta Jezus, od Divice Marie rojen, je Božji Syn, zatu na ta svejt prišal inu človik postal, de on timu Hudiču na glavo ima stopiti, to prekletvo, pod katero so vsi ludie za tiga grejha volo podverženi, proč vzeti inu nas zupet h gnadi ali k milosti perpraviti. Kadar tu serce le-tu terdnu veruje, taku se pred tém greihom inu to smertjo ne prestraši zatu, kir Christusa ima inu tu se uže pravi prov spoznati inu verovati.

Ampak takovih Petrov se nikar veliku ne najde. Ta vegši dejl deržy Christusa še na ta današni dan za Ioannesa, Eliasa, ali Ieremiasa, aku ony lih s temi ustmi spoznajo, de je Christus ta Syn Božji. Zakaj kadar bi papež inu njegov haufen njega za Christusa inu tiga praviga Synu Božyga deržali, taku bi se ony na njegova della, na njegovu terpleinje inu smert zanessli kakor na tu edinu zadosti sturjenje za nyh greihe inu bi se nikar ne podstopili sami za svoje greihe plačati inu zadosti sturiti. Kadar se ony pak še preid inu preid podstopajo inu so v téh misleh, de premorejo sami sebi skuzi lastna della inu brumo od greihov pomagati, takovu je enu gvišnu znaminje, de od Christusa nikar več ne derže kakor od Ioannesa, Eliasa, Ieremiasa, kateri so zdavnu umerli, zatu si ony ne vupajo teh istih užyti. Ravnu taku ony tudi Christusa derže inu nikar drugači, aku lih s témi usti ne smejo spoznati, pravi Turki, ty tudi Christusa derže za eniga brumniga moža inu velikiga preroka, ali de bi ony zavupali njega užyti k odpuscainju svojih greihov inu h timu večnemu lebnu, tiga oni de²⁷⁶⁹ dejo. Eno takovo turško vero imajo vsi papežniki.

Zatu imamo my le-tu spoznainje Petrovu dobru merkati inu se tiga istiga prov navučiti, de je my nikar le s témi vustmi izrečemo, temuč v serci tudi terdnu inu gvišnu verujemo, de je le-ta Jesus ta pravi Christus, ta Syn tiga živiga Boga, kateri je le sam za te greihe zadosti sturil inu to smert umoril, tiga Hudiča ujel inu ta pakal rezdial, de se my njega troštamo inu gvišno pomuč zupar greih inu to smert skuzi njega vupamo, de se ne prestrašimo, temuč v takim vupainje te gnade Božje inu večniga lebna ostanemo inu v našim sercej ohranimo. Tu je ta prvi štuk, kateri se my imamo danas vučiti.

Ta drugi je od te svete karsčanske cerkve, v kateri le sami takovu spoznainje gre inu ostane. GOSPU DU Christusu dopade takova vera inu spoznanje cilu dobru,

na s. Petra inu Paula dan.

dobru. Hvali Petrusa zatu inu njega trošta, potehmal on takovu veruje, taku več ne potrebuje k izveličanju inu pravi:

»Zveličan si ti, Simon, Ionasov syn.«²⁷⁷⁰

2770|Mt 16,17.

Ena silna besséda je tu, de on pravi: »Zveličan si ti.«²⁷⁷¹ Zakaj s to hoče ta GOSPUD na znanje dati, kateri le-tu znainje inu spoznainje ima, ta ima vse, kar k izveličajnju služi. Spet nazaj, kateri ga nejma, ta ništer, kar k izveličainju sliši. Onu bi pak takova besseda ne bila prez zupergovorjenja ostala, kadar bi ty neverni Iudje vpričo bily inu njo bily slišali. Ravnu kakor ty papežniki na ta današni dan neradi slilšio, kadar my pravimo, kadar le-tukaj stojj. Le-ta vera sama na Christusa izveliča ali te ludy izveličane stury. Ony bi bily rekli: »Koku? Ter bi Moizes, ta Božja služba inu offri ništer ne bily ni pomagali?« Kakor naši papežniki tudi pravio: »Ter bi tedaj dobra della ništer ne bila?« Nu, uže onu le-tukaj stojj: »Zveličan si ti, Simon, Ionasov syn.«²⁷⁷² Taku pak ta lubi s. Peter ništer nej sturil, temuč de je s temi vusti spoznal, kaj on v svojem sercej od Christus deržy. Natu pravi Christus, de je zveličan zatu, de on takovu veruje inu nikar zatu, de on le-tu ali unu stury. Zakaj aku lih Bug zapoveduje dobra della dellati, taku ima vsaj le le-tu samu k izveličainju služiti inu pomagati, kadar ludje Christusa za tu derže inu spoznajo, za kar ga je Petrus deržal inu spoznal. Kakor sveti Paulus tudi pravi inu obuje cilu lipu vkupe postavi k Rymlanom na jo. »Kateri iz serca veruje, ta bo pravičen inu kateri z ustmi spozna, ta bo izveličan. Zakaj tu Pismu pravi: 'Kateri na njega veruje, ta ne bo osromochen.'«²⁷⁷³

Na Christusa verovati inu njega spoznati le samu izveliča.

2771|Mt 16,17.

2772|Mt 16,17.

2773|Rim 10,10-11.

Ta papež inu njegov haufen se takovimu articulu od vere silnu zuparstavio inu ne mogo zadosti špotlivu od njega govoriti, kir pravimo: »Le sama ta vera izveliča ali te ludy izveličane stury, dobra della nikar ne izveličajo.« Zakaj ony derže to vero za eno žleht kunšt, meinio, kateri te bessede za Petrom more reči, ta veruje. Ali poslušaj, kaj Christus od tiga pravi inu deržy. Zakaj le-taku on pravi.

»Messu inu kry tebi takoviga nej rezodelu, temuč moj Oča v nebi.«²⁷⁷⁴

2774|Mt 16,17.

Kateri se uže hoče vučiti, kaj je ta vera inu od kod ona pride, ta poslušaj le-tukaj GOSPUDA Christusa: »Messu inu kry,« pravi on, »tebi tiga nej rezodelu,«²⁷⁷⁵ tu je: Takova vera, nej ena človeska missal, katero bi gdu sam sebi mogel sturiti, ta Oča v nebi more njo dati inu takovo luč v tem serci vužgati.« Skuzi kaj je pak ta Oča stury? Skuzi ništer družiga, kakor skuzi to bessédo inu svojga Svetiga Duha. Tu je ta edini pot, de ludje k spoznainju Christusevimu inu h tej veri pridejo. Gdi pak te bessede inu tiga Svetiga Duha nej, se hitru godi, de ludje teh besséd se navuče inu za s. Petrom reko. Kakor takovu ta papež inu njegov haufen danas vseh cerkvah čestu inu veliku stury. Ali onu nej obene vere tukaj, obeniga serčniga zavupainja, de bi ony imejli le na Christusa svoje serce postaviti inu sicer na ništer na vsem svejtu, pred Bugom inu njegovo sodbo se troštati.

Od kod ta vera pride.

2775|Mt 16,17.

Zatu ne vej messu inu kry, tu je naša pamet, ništer od takovih ričy, temuč je ravnu kakor ena luč, katera se po noči vužge, tukaj ona lipu svejti. Kadar pak ta svitli dan semkaj gre inu tu sonce vse presye, taku se takova luč zguby inu ne svejti več, zakaj tu sonce je presvitlu inu lipu. Taku je tudi ta vera ena svitla, velika, leipa luč, pruti kateri je naša pamet černa inu temna. Kateri uže hoče reči, de je takova luč, katera je čez vso človésko pamet inu le od

Vera ena velika reič.

Izlaga tiga evangelia

le od Buga v naših sercih more vužgana biti, ena žleht maihina rejč, ta je more sturiti. My njo pak moramo za tu narvissokeiši inu vegši dellu Božje štemati, pruti kateri vseh človekov della, pamet inu premožeinje ništer nej.

Kadar je ta vera taku ena velika reič, taku se ima za njo prossiti.

Onu služi pak takovu tudi h timu, de my nejmamo žihri ni prevzetni biti, kakor de bi my takovo gnado uže popolnoma imejli. Zakaj ljudje morajo Boga vsak dan prossiti, de bi on hotel takovo luč v nas skuzi svojga Svetiga Duha vužgati inu obderžati. Zakaj ta Hudič ne praznuje, on je takovi luči sovraž, rajta inu gleda, veja inu piha na vseh stranah, aku bi on takovo luč mogel pogassiti. Zatu imamo my prejd inu prejd dobre inu velike urzahe Boga prossiti, de bi on hotel v takovim sercej inu zavupainju pruti našimu lubimu GOSPUĐU Christusu nas obderžati inu pred vsemi drugimi missal-mi milostivu obarovati.

Od vere mogo ludje hitru pasti, aku yh Bug ne obderžy.

Zakaj tukaj stoji en leip exempel pred očyma, my vidimo, de zdajci po teim spoznainju se ta Hudič na Petra postavi inu se njega loti, de on takove vere inu takoviga spoznainja pozabi inu od tiga GOSPUĐA nikar več kakor od eniga družiga človeka ne deržy inu Christus obaruje inu opomina, de bi imel nase gledati, sam sebe šonati inu se nikar v farlikost podati. Zatu glih kakor je ta GOSPUĐ rekal, dotler je Petrus veroval: »Zveličan si ti,«²⁷⁷⁶ taku pravi on potle: »Poberi se, Sathan, od mene, ti si meni h pohuišainju, zakaj ti ne meiniš, kar je Božje, temuč kar je človešku.«²⁷⁷⁷ De je taku na obejuh stranah molitve vissoku potreba. Nerpoprej, de bi Bug skuzi svojga Svetiga Duha nam GOSPUĐA Christusa rezodejti inu to pravo vero v naših sercih vužgati inu potle, de bi on nas v takovi veri inu spoznainju hotel do konca milostivu obderžati. Tu je ta vuk od Christusa inu od te prave vere. Za teim uže dajle govori ta text od te karsčanske cerkve, gdu je ona, kaj za sovražnike ima inu kaj je nje trošt zuper te iste.

2776|Mt 16,17.

2777|Mt 16,23

»Ti si Petrus inu na le-to skalo hočem jest zydati mojo Cerkov ali gmajno inu ta vrata tiga pakla njo nejmajo premoči.«²⁷⁷⁸

2778|Mt 16,18.

2779|Gr. Κηφ ς (skala, kamen).

2780|Jn 1, 42

Zakaj bode Petrus ena terdna skala ali kamanita peč imenovan.

2781|Mt 16,18.

Ioannis na pervim capituli stoji, kadar je ta GOSPUĐ Petra prvič vidil, je on k njemu djal: »Ti si Simon, Ionasov syn, ti imaš Cephas²⁷⁷⁹ imenovan biti, tu bo iztolmačenu ena skala«²⁷⁸⁰ inu se pravi v Gerškim jeziku Petrus ali Petra. Kadar uže Petrus le-tukaj taku lipu inu očitu spozna, kaj on od Christusa veruje inu deržy, odgovory njemu Christus: »Ti si Petrus,«²⁷⁸¹ kakor de bi on hotel reči: »Takovu ime ti spodobnu imaš, onu nej prez urzaha, de se tebi Petrus (ena skala) pravi, zakaj tvoja vera inu spoznanje je skalastu ali kamanitu, terdnu inu gvišnu, ona stoji prov inu terdnu kakor na eni močni skali inu truc timu Hudiču, kadar ti le-taku ostaneš, de bi on tebi eno škodo sturil.«

2782|Mt 16, 18

Petrus, od kod on tu ime ima.

»Na le-to skalo hočem jest mojo cerkov ali gmajno zydati.«²⁷⁸² Na le-to skalo (zastopi) nikar, katera si ti, zakaj tvoja persona bi bila preslaba k enimu takovimu gruntu, temuč na tu spoznainje inu na to vero, katera tebe k eni skali stury, na tu istu hočem jest moja cerkov zydati. Ta fundament²⁷⁸³ ali grunt more deržati inu je zadosti močan, ta Hudič ga ne bode mogel okuli pahnti ni rezdrejti.« Tu je ta text, kateri je silnu troštiv, ali kakor je ozgoraj govorenju od papeža na tu narsramotneiše zložen inu krivu nucan. Za tiga volo bi dobru potreba bilu, de bi se takova falšia ali falš izlaga rezodela inu se z gruntom Svetiga pisma doli pobyla. Ali kadar se je takovu na drugih meistih zadosti zgudilu, taku hočmo my zdaj le per tém pravim zastopu ostati inu ta trošt inu vuk pogledati, kateri nam bode le-tukaj naprej deržan.

2783|Nosilni del kakega gradbenega objekta, navadno v zemlji; temelj (SSKJ).

Onu

na s. Petra inu Paula dan.

Onu je prejd inu prejd na tem svejtu ta narvissokeiši štrit ali prepirainje nad tem bilu, kakor my še na ta današni dan vidimo inu izkussimo, gdu inu kej bi bila taprava Cerkov. Zakaj tu je gvišnu, de kateri se v ti pravi Cerкви znaide inu na le-tej skali obstoy, ta vekoma ne pade, kakor Christus le-tukaj vučy. Kateri uže hoče prov soditi inu nikar falyti, ta se tiga le-tukaj od Christusa vuči, de ta prava Cerkov sicer njgdir nej, temuč ker inu gdi je le-ta skala, tu je kir je tu spoznainje inu le-ta vera, katero Petrus inu ty drugi jogri imajo. Gdir kulli takovo vero inu spoznainje ali vuk najdeš, taku ne cbivlaj, temuč terdnu zatu derži inu veruj, de je ta prava Cerkov undu, onu si lih takovi ludje imejte tu videnje ali velainje pred tem svitum ali nikar. Spet nazaj, gdir le-tiga vuka, vere inu spoznainja od Christusa ne naideš, kakor mej Turki inu Iudi, ali nikar čistiga ne vidiš kakor per tem papežu inu njegove družbe, taku ti tudi ne cbiuvlaj, de undu ta prava Cerkov nej. Zakaj ravnu kakor enu zydainje inu fundament ali grunt more enu per drugim ali vkupe biti, taku pravi Christus, le-tukaj bode le-tu spoznainje, vuk inu vera v tej Cerкви inu sicer nigdir. Tukaj se ne more obenu od družiga dilyti, gdi je ta fundament ali grunt, undu je tu zydajnje, inu gdi je tu zydainje, undu je ta fundament ali grunt.

Koku se more ta cerkov spoznati.

Papež nej ta cerkov.

Kateri uže takovo sodbo sluša inu gori vzame, ta ne more ogolufan ni zapelan biti, zakaj on ne bode po tem gledal, aku papež eno tryfoh ali try gube krono²⁷⁸⁴ nossi, te kluč v svojem pečatu ima inu pela inu ty cessarji inn krajli njemu te noge kušujo inu kakor tiga narvissokeišiga šcoffa molio. Temuč on bode gledal, aku se tudi ta vuk, s katerim ta papež regira, z le-tem spoznainjem raima, aku on Jezusa deržy za Christusa inu tiga živiga Boga Synu inu se iz serca le eniga samiga trošta k odpučainju teh greihov inu k večnimu lebnu inu aku on tudi druge vučy, de bi se ony tudi njega taku imejli troštati. Kadar on takoviga ne najde, taku sodi: »Ne, ti si ta Cerkov, katero nikar Božji Duh regira, temuč tiga Hudiča Cerkov.« Urzah, ta trifoh krona, ty kluč v teim pečatu, tu ime papež ne stury te Cerkve, temuč tu spoznainje od Christusa inu ta vera na njega. Spet nazaj najde on takovu spoznainje inu vuk per teh, kateri obeniga sussebniga videnja ali velainja na svejtu nejmajo, bodo imenovani kecarji, falš vudi te Cerkve, tukaj se ne pusty motiti, si sodi ta svejt, kakor hoče, on vej, de so tu pravi karsčeniki inu ta prava Cerkov.

Papež s kardinali inu njegova družba je vražya cerkov.

2784|Tiaro.

Kateri bi taku na tu spoznainje bil gledal inu nikar na tu prangainje, na tu veliku ime inu veliko oblast, ta bi bil tiga papeža dobru za eniga velikiga gospuda deržal, ampak za to glavo te Cerkve ali de jest prov rečem, za ta narmanši vud te karsčanske cerkve bi ga ne bil deržal, za njegovo zapuvid ništer ne maral ni njegove Božje službe gori vzal, ker se je vsaj vus svejt le s tem vunajnem videnjem inu s falš bessedami pustil ogolufati.

Taku vejmo uže my, gdu inu kaj je ta karsčanska cerkov, zlasti de ona nej na mejsta, časse, persone ni na drugu pervezana, temuč le na le-tu spoznanje od Christusa, tu je ta skala inu ta fundament ali grunt, na kateri njo Christus sam zyda skuzi svojga Svetiga Duha inu to pridigo tiga evangelia. Le-ta Cerkov uže, katera je taku na le-to skalo sezydana, ima svoje sovražnike, nikar le ta svejt, temuč, kakor nje Christus le-tukaj imenuje, ta vrata tiga pakla,²⁷⁸⁵ tu je tiga Hudiča zo vso njegovo oblastjo, ta ne more takoviga spoznainja terpejti, zakaj ona rezvali inu zatare njemu njegovu krajlestvu inu oblast, zatu se on na ny izkuša inu se redle zupar ta isto stavi inu štrita. Nerpoprej v tem sercej teh karsčenikov, de nym misli inu se podstopi ta trošt vzeti, kateri ony na Christusu majo, kakor de bi Bug nyh ne hotel, bi nyh bil pozabil inu bi ne hotel greihov odpustiti, temuč ferdamnati. Potle obudi rotte inu kecarije, skuzi katere bode tu pridigarstvu grozovitu izkaženu, končanu inu falšanu. Nad teim nejma zadosi, temuč podšukuje inu zdrasti tudi to višo posvitno gosposčino, de se ona zupar

Te cerkve sovražniki.

2785|Mt 16,18.

Koku ta Hudič to cerkov štenta.

Izlaga tiga evangelia

zupar to bessédo postavi, te karsčenike pregaina inu tu pridigarstvu cilu zatyra.

Zatu nej na zemli obene uboziše, revniše stvari ali creature kakor en karsčenik, kakor s. Paulus pravi v tém Pervim lystu k Korinterjem na 15. cap.²⁷⁸⁶ Kadar bi onu izvunaj tiga trošta bilu, kateri my imamo od tiga prihodniga lebna, taku bi my bily ty narrevniši človeki na zemli, tiga se my moramo navaditi inu rezmisliti, kaj vsaj Christus od tiga pravi inu koku on nje h timu trošta. Zakaj tu spozna on čistu, de ty karsčeniki, kateri so na takov grunt sezydani, raven tiga svita, kateri je nym britku sovraž, tudi ta paklenska vrata bodo k sovražnikom imejli. Ali tukaj je tu ta trošt, aku je lih ta Hudič hud inu se povsod na teh karsčenikih izkuša, de on vener nejma premagati, temuč tu premagainje inu obladainje ima per teh karsčenikih ostati.

Kakor my tu čestu izkussimo inu vidimo, de kateri na tej bessédi inu na le-tim gruntu terdnu zna deržati, ta najde trošt tudi v teh narvegših nadlugah inu izkušnjavah, ker sicer vus svejt caga. Ta Hudič, kakor my v teh historiah en dejl vidimo, en dejl tudi sami izkusimo, je cilu veliko škodo sturil inu še skuzi kecarje inu tyranne. Ali ta Cerkov je vener ostala. Ony so poginili inu konec vzeli, sramotnu umerli inu na telessu inu duši hud konec vzeli. Zatu kadar lih še na ta današni dan se z nami tudi v glihi viži pergody, de my ta paklenska vrata počutimo, de nas tlačjo, stiskajo na vseh krayh, aku se le na le-tej skali terdnu inu močnu deržimo, taku bomo gvišnu tu premagainje inu obladainje ohranili. Spet nazaj, svejt inu Hudič morata v sramotj ostati inu vekoma terpejti, ker je teh karsčenikov terpleinje le enu potelesnu, žleht, maihinu inu enu mineče terpleinje, kateru vsaj h puslednimu z večnim vesseljem ima plačanu inu povernenu biti.

Zatu aku lih ta svejt inu ta Hudič ž nyu močjo inu oblastjo to rejč taku deleč perpravita, de ty karsčeniki morajo k dnu jiti, život inu leben zgubiti, taku vener ta paklenska vrata še nejmajo tiga obladainja, temuč tu obladainje ima h puslednimu tem karsčenikom ostati, ty imajo odpusčainje teh greihov. Zatu ta smert ništer na nyh ne more imejti, ony ostano inu bodo erbi skuzi Christusa tiga večniga lebna. Kaj je uže na takovi smerti hudiga ali strašniga? Gdu bi ne hotel tulikain veliku tavžentkrat raiši tellu inu leben pustiti, kakor tamkaj vekoma umrejti? Tu uže ta Hudič inu ta svejt opravita, kadar sta ona narhuiša, de ty ubogi karsčeniki le-tukaj tudi od potelesniga jamra inu reve bodo odrešeni inu k večnimu vesseliu perpravleni.

Taku je uže ta trošt le-tukaj gvišen inu gotov, de aku si en karsčenik, skuzi GOSPUDA Christusa na le-ta grunt sezydan, de njega spoznaš za tiga, kateri je greih, smert inu Hudiča premogel, ta večni leben skuzi svojo smert zadubil, taku tebi nei ništer več potreba, pusti Hudiča hudiga biti, ta svejt se zlobyti inu dyvjati, ti bodeš vener žiher ostal nikar za tiga potelesniga lebna volo, kateri ludje morajo vsaj prez tiga pustiti, temuč de vekoma imaš v myru inu v pokoju ostati, od Hudičove martre inu syle odrešen inu odtet biti.

Poleg takoviga obladainja inu trošta, kateri se ima v unim lebnu najti inu vekoma ostati, imajo ty karsčeniki tudi le-tukaj na zemli en velik trošt inu šac. Zakaj le taku pravi ta GOSPUD dalje:

»Jnu jest hočem tebi dati klučé tiga nebeskiga krajestva inu vse, kar boš na zemli zavezal, tu bo v nebi tudi zavezanu. Jnu vse, kar boš na zemli rezvezal, tu bo v nebi tudi rezvezanu.«²⁷⁸⁷

2786|1 Kor 15,19.

Verni imajo dosti nadlug, ali raven teh nadlug tudi velik trošt.

Ta Besséda obderžy tu premagainje.

Ty karsčeniki, aku ony ni umerjo, taku ony morajo tu obladainje obderžati.

Vernim ne mogo ni ta svejt ni paklenska vrata ali muč škoditi.

2787|Mt 16,19.

Le-tukaj

na s. Petra inu Paula dan.

Le-tukaj se je ta papež inu ta paklenska vrata redle izkazala, de so ony le-ta troštiv špruh taku grozovitu izlagali, zakaj nerpervič je ta papež djal, on kakor ta glava te cerkve ima le sam te ključ, kateri bi hotel te iste imejti ali nucati, ta more to oblast od njega vzeti. H drugimu on takove ključ nej le na odpusčainje teh greihov inu na ta pan izlagal inu vleikal, temuč de on postave more delati inu zapovédovati, kar on hoče, tudi v potelesnih ričeh, ker vsaj ta GOSPUD očitu pravi, ony imajo tiga nebeskiga krajlestva ključ biti.²⁷⁸⁸ Inu ker ta GOSPUD takovo oblast daje, Ioannis na 20.,²⁷⁸⁹ po svojem gorivstajeinju, de ty jogri inu vsi pravi cerkovni služabniki imajo greihe vezati ali odvezovati, taku on te iste nikar le Petru samimu, temuč vsem apostolom kmallu, enimu tulikain kakor timu drugimu, da, kakor te besséde tam istu očitu s sabo pernesso. Za tiga volo je tu ena nespodobna inu nezmassna velika laža, s katero je ta Hudič čez vso masso veliku škodo v tem karsčanstvi skuzi tiga papeža sturil, de on smej reči, ty ključ so le samimu Petru dani. Ali od tiga zdaj zadosti. My hočmo to pravo mainingo inu ta trošt, kateri je v le-tih bessédah, zdaj pred nas vzeti.

Ty ključ tiga nebeskiga krajlestva družiga ništer nejso, kakor de ty apostoli inu vsi pravi cerkovni služabniki tém, kateri na Christusa verujo inu ta evangelium gori vzamejo inu odpusčainje teh greihov pegerujo, imajo nyh greihe odpustiti inu taku nym tu nebu gori odpreti, kateru je sicer zapertu, kadar ty greihi neiso odpusčeni. Spet pak ty, kateri na Christusa ne verujo inu ta evangelium nikar gori ne vzamejo, temuč v greihih prez pobulšainja živijo, tem istim nyh greihi neimajo odpusčeni, temuč tu nebu zapertu biti. Takov šac ima ta Cerkov, tu je haufen ali gmajna, katera s Petrusom spozna, de je Jezus ta Christus inu tiga živiga Boga Syn. Takov šac pak dily ta karsčanska cerkov vunkaj nikar le v tej bessédi, skuzi to absolucio inu očito pridigo, temuč tudi skuzi ta s. karst inu v tej večerji tiga GOSPUDA Christusa. Zakaj kateri veruje inu bode karsčen, ta bode izveličan.²⁷⁹⁰ Taku kadar ti veruješ, de je tu tellu Christusevu za tebe v smert danu inu njegova kry za tvojeh greihov volo prelyta inu preimeš v takovi veri ta vissoku vrejdnj zacement, tu tellu inu kry Christusevo, taku ti tudi imaš odpusčainje teh greihov.

Kadar uže ta cerkov to zapuvuid ima odpusčainje teh greihov na le-to vižo vun dilyti, taku nejma nihče takove gnade ferrahitati, temuč to isto rad, z vesseljem inu čestukrat nucati. Zakaj onu nej prez urzaha, de je Christus to isto gori postavil. On je dobru vejdil, de my takove arcnye potrebujemo, zakaj onu se hitru zgody, de ta Hudič inu naše messu nas prenaglio inu v te greihe véržejo. Kam hote uže tedaj ludje? Kaj je pak tiga greiha lon, tu my dobru vejmo inu se moramo za tiga volo bati. Nikamer drugom nej mamo teči, kakor k le-timu haufnu, katerimu je Christus takovo zapuvuid dal, de ima greihe odpusčati skuzi to bessédo, s. karst inu zacement. Ta sveti karst je ena večna zaveza, per katerim my Božje gnade inu milosti imamo spumnititi inu nej potreba, de bi se ludje imejli druguč pustit karstiti, zatu kir je tu istu en težak greih. Zakaj zupet se pustit karstyti je ravnu tulikajn, kakor de bi ludje Boga dolžili, de bi ne hotel tiga deržati, kar je nam enkrat v tem pervim karstu oblubil. Per takovim karstu je naš lubi GOSPUD Christus obuje, to bessédo inu svoj testament, ordnal, de nas ima prejd inu prejd takove zaveze inu tiga odpusčainja teh greihov v tem imeni Christusevim opomenyti inu zagvišati, zatu nej zadosti, kadar bi se ti enkrat ali dvakrat per absolucij inu per timu zacementu v lejtju pustil najti. Kakor čestu tvoje serce za teh greihov volo hoče slabu inu prestrašenu biti, taku vzami to zavezo pred tebe, katero je Bug s tabo v tem s. karstu v začetku sturil, inu deržj se h tej bessédi inu vissoku vrejdnimu zacementu, skuzi katere je Bug takovo oblubo inu zavezo tebi zagvišal, de ti na tej oblubi od-

OO pusčai-

Papežovu krivu nucainje s temi ključ.

2788|Mt 16,19.

2789|Jn 20,23.

Kaj so ty ključ.

V čim tu odpusčainje teh greihov stoji.

2790|Mr 16,16.

Kej se ima odpusčainje teh greihov yskati inu najti.

Zupet se pustit karstit je velik greih.

Izlaga tiga evangelia

pusčainja teh greihov neimaš cbiuvlati. Tukaj bodeš en gvišen, pravi trošt našal. Zakaj ta Sveti Duh hoče per takovimu dellu inu bessédi biti, de se prez sadu nejma opraviti.

Ty klučí te cerkve narvissokeiši šac.

Tu je uže teh karsčenikov trošt, de nym nihče nejma tiga neba zaprejti, tudi nyh lastni greihi nikar. Zakaj aku lih greihe imajo kakor drugi ludje, taku vsaj tudi imajo te klučé tiga nebeškiga krajestva, de skuzi odpusčainje teh greihov, kateru nym taku na mnogotero vižo bode oblublenu inu danu, tu nebu zupet bode odpertu. Takovo gnado naidejo ony nikar le per teh, katere je Christus z eno sussebno zapuvidjo svoje cerkvi naprej stati ordnal, temuč tudi v tej potrebi per enimu vskaterimu karsčanskimu človeku. Zakaj gdi se odpusčainje teh greihon²⁷⁹¹ v tem imeni Jezusevim oznanuje, tu je ludje imajo verovati inu gori vzeti. Zakaj ta cerkov, tu je vsi karsčeniki, imajo takovo oblast inu zapuvid, de ony obeniga greišnika v greihih nejmajó pustiti cagati, temuč troštati inu v tem imeni Jezusovim imajo nym odpusčainje teh greihov oblubiti. Taku imajo ty cerkovni služabniki tudi ta zapuvid enimu vsakaterimu, kateriga žely odpusčainje teh greihov oznjanjovati, ta sveti karst inu ta testament našiga GOSPUDA Christusa podilyti. Takove gnade bi se my imejli več troštati kakor tem paklanskim vratom ž nje vsakdainimi izkušnjavami pustiti strašiti. Zakaj aku je odpusčainje teh greihov tukaj, taku nič družiga več ne manka, tu nebu ima nam odpertu ostati inu de bi tu lih Hudiču imejlu žal biti.

2791|Greihov.

Vsi karsčeniki imajo oblast te greihe odpusčati.

My se tudi timu svitu neimamo pustit strašiti. Zakaj če več se on zupar Christusa inu njegovo bessédo zloby, s tem dajle on v Božji serd inu od odpusčainja teh greihov pride inu my veimo, de on k odpusčainju teh greihov nejma inu ne more drugačy priti kakor skuzi naš evengelion. Zakaj on teh ključev k nebu nejma, ta Cerkov je le sama ima. Kadar se on uže zupar to Cerkov inu zupar to bessédo zloby, taku bodo njemu njegovi greihi zadržani, tukaj je nemogoče, de bi se vunkaj mogel izvyti, samuč de se preoberne, to bessedo gori vzame inu taku skuzi to bessédo inu zacrament od greihov zupet odvezan bode. Taku trošta na lubi GOSPUD Christus svojo Cerkov, v kateri je tu znainje Christusevu, Bug daj nam svojo gnado, de my v takovim spoznaninju do konca bomo obderžani inu vekoma izveličani skuzi Christusa, našiga lubiga GOSPUDA, amen.

TA EVANGELION NA TA

dan Divice Marie obyskainja bodeš ti našal

na ta praznik od vnebuhojenja

Marie.

NA TA DAN MARIE

MAGDALENE, EVANGELION

LUC. NA. VII. CAP ²⁷⁹²

2792|Evangelij po Luku 7.

2793|Lk 7,36–50.

Den²⁷⁹³ iz teh farizeov je GOSPUDA Jezusa prossil, de bi ž nym jejdel. Inu on je notar šal v tiga farizea hišo inu je sedel k mizi. Jnu pole ena žena je bila

na ta dan Magdalene.

bila v tem mésti, ta je bila ena greišnica. Kadar je ona bila zvejdila, de je on per mizi sedel v hiši tiga farizea, je pernessla en glaž žalbe inu je od zadaj perstopila k njegovim nogam, se je plakala inu je začela solzami njegove noge močiti inu z lassmy svoje glave je brissati inu je njegove noge kušovala inu je s to žalbo žalbala. Kadar je pak tu vidil ta farizeer, kateri je njega bil povabil, je sam per sebi rekal inu je djal: »Kadar bi le-ta en prerok bil, taku bi vejdil, gdu inu kakova je le-ta žena, katera se njega dotiče, zakaj ona je ena greišnica.« Jezus je odgovuril inu je djal k njemu: »Simon, jest imam tebi nekaj povedati.« On pak je rekal: »Moister, povej.« »En buhernik je imel dva dolžnika, eden je bil njemu dolžan petstu denarjev, ta drugi petdeset. Kadar pak ona dva neista imejla s čim plačati, je on obema šenkal. Povej, kateri iz le-tih dveju bo njega narbuile lubil?« Simon je odgovuril inu je djal: »Iest meinim, de ta, katerimu je on narveč šenkal.« On pak je djal knjemu: »Ti si prov sodil.«

Inu on se je obernal h tej ženi inu je djal k Simonu: »Vidiš le-to ženo? Jest sim prišal v tvojo hišo, ti nejsi vode k mojem nogam dal. Le-ta pak je moje noge solzami močila inu z lasmy svoje glave oterla. Ti me neisi kušal, le-ta pak, kar je noter prišla, nej nehala mojih nug kušovati. Ti nejsi moje glave z ojljem žalbal. Ona je pak moje noge z žalbo

00 2 žal-

Izlaga tiga evangelia

žalbala. Zatu jest tebi poveim: Veliku greihov je njej odpusčenu, zakaj ona je veliku lubila. Komer se pak mallu odpusty, ta isti mallu lubi.« Inu on je djal k njej: »Tebi so tvoji greihi odpusčeni.« Tedaj so začeli ty, kateri so vkup per mizi sedeli inu so mej sabo djali: »Gdu je le-ta, ker tudi greihe odpusča?« On pak je rekal h tej ženi: »Tvoja vera je tebi pomagala, pojdi z myrom.«

Ena pohuišanska historia po tem vunainim videnju.

U je ena lepa historia, katera spodobnu na en sussebni dan vsaku lejtju v tej cerkvi ima pridigovana biti, zakaj ona nam deržy ta dva narvegša štuka tiga karsčanskiga vuka naprej, kaj je ena prava pokura inu koku ludje k odpusčainju teh greihov imajo priti, kateri bi pak takovo historio le s potelesnimi očyma hotel pogledati inu po tem vunainim šainu soditi, ta bi nikar le ništer sussebniga le-tukaj ne vidil, temuč bi tudi dobru urzah imel, de bi se on kakor ta farizeer na tem pohuišal inu bi si tu cejlu djanje pustil hudu dopasti. Zakaj eni ženi cilu hudu pristoji, de bi ona v ptuje hiše hotela teči inu zlasti poštene, redle ludy per mizi mujat. Zatu se je ta farizeer le-tu tudi pohuišal na le-tej ženici inu se taku vissoku pohuiša, de ker je poprej Christusa za eniga preroka deržal, taku meini sadaj, de nej taku dober kakor en prerok. Zakaj kadar bi en prerok bil, taku bi to rezglasseno ženo znal, njo od sebe vižal inu nikar ne terpil, de bi taku serčnu inu prez straha k njemu tekla inu se njega dotaknila pred redlimi, poštenimi ludmy v eni ptuji hiši. Kateri pak hoče le-to historio prov soditi inu le-to ženico prov spoznati, ta ne gledaj le na nje vunainje djainje, temuč gledaj njej v tu serce, taku bode vidil, de veliku eno drugo štalt ž nje naprejvzetjem bo imejlu. Koku moremo my pak njej v serce viditi? Tar vsaj ona cilu molči, kadar bi le kaj rekla, taku bi se kej moglu iz teh bessed tulikain zastopiti inu bi se vidilu, kaj v misli ima. Ali le-tukaj nej potreba veliku besséd, gledaj le s flissom na nje dellu, tu nei mutastu, temuč govori inu kaže cilu lipu, kaj za enu serce ona ima. Zakaj de ona odzad za tiga GOSPUDA stopi, k njegovim nogam doli leže, se taku milu plače, takovu je enu znameinje, de ona nej žihra ni ličkaka, temuč v njej sercej na tu narvissokeiši režalena. Zakaj takovu milu jokainje ne pride iz fyrbica ali iz eniga vesseliga serca. Nevola, kumer, britkust, strah, prestrašeinje inu težku nadležeinje je ta pravi studenic, iz kateriga se takova serčna voda zajemle. Tu je tu pervu, na kateru my imamo gledati, de se ona taku milu plače.

Te ženice jokainje kaže enu režalenu serce.

Zakaj je ta ženica taku režalena.

2794|Lk 7,47.

2795|Lk 7,48.

2796|Lk 7,48.

Kaj je pak ta urzah takoviga žalostniga serca, tiga ona ne povej, ali GOSPUĐ Christus je cilu dobru zastopi inu je povej cilu lipu z očitimi besedami dvakrat. Nerpervič, ker on pravi k Simonu: »Njej je veliku greihov odpusčenu.«²⁷⁹⁴ Inu potle, ker on k njei pravi: »Tvoji greihi so tebi odpusčeni.«²⁷⁹⁵ Tu je uže tu nadležeinje, kateru njo nikar doma ne pusty, temuč njo žene vunkaj mej te ludy, kjr meni, de Christusa bode našla inu ništer zatu ne mara, sodyte si inu deržite drugi ludje od tiga, kar hote, njej vse na tem ležy, de more le h Christusu priti inu le-to gnade polno bessédo od njega slišati.

»Tebi so tvoji greihi odpusčeni.«²⁷⁹⁶

Tu je ta prvi štuk, kateri GOSPUDU Christusu na tej ženici dobru dopade

na ta dan Magdalene.

dopade, de nej žihra kakor ta farizeer, ona spozna svoje greihe inu pegeruje iz serca od nyh prusta biti. Takovu ona govory nikar le z bessedami, temuč nje plač ali jokainje tiga na znainje da, kakor je Christus sam zastopi inu izlaga.

Ta drugi štuk je, de ona ne vej, koku bi se zadosti priaznivu pruti GOSPUDU Christusu imejla izkazati inu svojo lubezan, katero k njemu nossi, rezodeti. Zakaj de ona per nogah ležy, njegove noge, katere je s temi solzami zmočila, s temi lassmy zupet sušy, nje kušuje, s to žlahtno vodo obli-va, takovu je enu znameinje, de GOSPUDU Christusu nej sovraž. Tu je tu drugu dobru dellu, kateru GOSPUDU Christusu dopade. Hoče za tiga volo od svojga ošterja, de bi le-to ženico prez svarjenja inu tادلainja z myrom pustil, zatu njega per mizi pred vsemi svarry, bere njemu en capitul, ga dobru spreimsa inu vučy njega, koku bi on eniga takoviga gostu imel deržati. »Iest,« pravi on, »sem h tebi le-ssem prišal, ali ti meni eno žleht vodo neisi dal, de bi bil mogel moje noge umyvati.«²⁷⁹⁷ Zakaj tu je bilu per teh Iudih v navadi, kakor se v teh historiah vidi, Gen. 18, 19.²⁷⁹⁸ »Kaj stury pak ta ženica? Ona umyva meni moje noge ž nje serčna vodo. Ti mene neisi kušal.«²⁷⁹⁹ Zakaj taku Iudje so tudi v navadi taistikrat imejli, de je en priatel tiga družiga, en ošteer svoje gosty kušoval k enimu znameinju eniga priazniviga serca inu de so nemu dobru prišli inu pryetni gosty, le-ta ženica pak ne mora nehati moje noge kušovati. »Ti mojo glavo nejsi z ojljem žalbal, le-ta ženica pak je moje noge z žlahtno vodo žalbala.«²⁸⁰⁰ In summa, ta GOSPUD noče inu ga ne more terpejti, de bi ta farizeer le-to ženico imel svaryti inu njej krivu dati, zakaj naš lubi GOSPUD Christus je gledal na tu serce, kateru kadar je taku čistu inu žlahtnu bilu, si on tu dellu nej hotel inu nej mogel pustit hudu dopasti, ali ta farizeer je gledal le na tu vunainje, od tiga serca ništer nej vejdil, zatu si ga nej mogel pustit dopasti.

Tu je ta historia, katera je nam zatu od tiga evangelista naprej zapisasna, de se my na le-tej ženici imamo vučiti, tudi se taku deržati, de my narpoprei se ž njo plačemo, tu je pravo pokuro sturimo, potle naše zavupainje na GOSPUDA Christusa postavimo, de my skuzi njega samiga odpuscainje teh greihov imamo. V tem papeštvi se je tudi od pokure pridigovalu inu vučilu, de pokura je le-tu, de edan te dopernessene greihe sam per sebi spomisli inu s takovimi missalmi od teh istih grevingo inu žalost doby, potle te iste izpoveda inu h puslednimu za te iste skuzi lastna della zadosti sturi. Ali takov vuk je v grunti falš inu en zgul strup te duše. Zatu se my moremo le-tukaj iz le-tiga exempla vučiti, kaj je prava pokura, katerim my ne moremo falyti. Zakaj kar Christusu našimu lubimu GOSPUDU dopade, tu more prov inu dobru biti.

Ta evangelist ne imenuje le-to ubogo ženico z jmenom, aku lih nekateri meinjo, de je Maria Magdalena bila, zatu kir ta evangelist v tem capituli, kateri za le-tim gre, od nje melda, de je ta GOSPUD sedem hudičev iz nje izsegnal inu de je ona za tém GOSPUDOM povsod hodila, kir je on pridigoval.²⁸⁰¹ Ona si bodi imenovana pak, kakor hoče, taku je vsaj reis, de je ona ena uboga greišnica bila inu se je timu Hudiču v kurbaryo, v prešuštvu inu v druge greihe več pustila zapelati. Zakaj h kakovi veliki škodi takov edin greih urzah da na duši, telessi inu blagej nej potreba le-tukaje oznaniti, onu se vsak dan pred očyma vidi, v takovo nesrečo ali škodo je prišla inu lahkej veliku lejt v njej ležala. Kadar se uže naš lubi GOSPUD Christus s čudessi pusty viditi inu s pridigovainjem slišati, pride ta uboga ženica tudi h pridigi inu bode nje serce taku zlu zadetu, de se ona prestraši, spozna inu sama per sebi misli: »Ti nesrečnu človeče, kaj je tebi vsaj v misli bilu, de si ti zupar Božjo zapuvid živejla, si se v nečistost podala, si sebe inu druge s tabo v ta narvekši nesreča telessa inu duše perpravila? Kadar bi Bug zdaj s svojem urtelnom prišal, koku dobru bi tebi tvoja lotrya znessla? Na mejstu tiga sramotniga vesse-

OO 3 lia inu

2797|Lk 7,44.

2798|1 Mz 18,4; 1 Mz 19,2.

2799|Lk 7,45.

2800|Lk 7,46.

Kaj se my imamo iz le-te historie vučiti.

Tiga papeža vuk od pokure.

Gdu je le-ta ženica.

2801|Lk 8,2.

Koku le-ta ženica h pokuri pride.

Izlaga tiga evangelia

lia inu dobrih luštov bi prišla ta večna žalost inu ferdamnanje? O, Bug, bodi milostiv, odpusti meni moje greihe, ne ferdamnaj mene, jest se hočem verniti, od te sramotne lotrye nehati inu moj leben pobulšati.«

Od kod ta pokura sem pride.

Tu je ena prava pokura, de se nerpervič tu serce pred Božym serdom za volo svojeh greihov prestraši inu iz serca pegeruje od teh istih prostu biti inu začne od teh istih pustiti, aku se tu gody, taku se zdaici tudi en nov, svet leben vidi. Zakaj nemogoče je, kadar ima ta grevinga prov v serci inu je tebi žal, de si dosehmal zupar Boga greišil, de bi se ti v takove greihe volnu zupet mogel podati. Takove grevinge pak si en človik ne bode mogel sturiti, kadar on hoče, onu je tiga Svetiga Duha dellu, kateru v nas opravla skuzi to besse-do Božjo, katera nerpervič ta greih odkrye inu potle tudi to štraifingo teh greihov oznani, katera je ta večna smert. Tu je ena takova štraifinga, katera se ne pusty ferrahtati, temuč opomina inu žene tu serce taku zlu, de ne vej ni gori ni doli inu pred britkustjo skoraj ne more več sape imejti. Od tiga sem pride tej ubogi ženici tu serčnu jokainje inu pravu premineinje tiga cejlīga lebna, de nikar več za temi mladimi fanti ne teče, s svojemi očyma nikar več kakor poprej ne draži, s temi lassmy nikar več offertu ne triba, temuč nuca takoviga vsiga taku, de se more viditi, de ima enu serčnu hudu dopadenje na nje pervim lebni inu se hoče zdaj pobulšati inu brumniši biti.

Pokura.

Od kod ta pokura pride.

Le-tukaj my to pokuro tudi imamo začeti, nikar žihri biti, temuč en vsakateri v svojem stanu flissig gledati na svoje djainje inu nehainje inu kadar smo my zupar Božjo bessédo živejli, de my skoraj od tiga pustimo, Bogu naše krivu djainje spoznamo inu prossimo, de se en drugimal moremo varovati inu brumniši biti. Takovu je tu pervu, kateru se my imamo na le-ti ženici vučiti, kadar my hočmo začeti pravo pokuro sturiti. Ampak s tem ta pokura nej dokoinana, zakaj skuzi tu tebi tvoji greihi ne bodo odpusčeni, de si ti tvoje grejhe pustiš le žal biti, tu še h timu več sliši, de ti z le-to ženico k GOSPUDU Christusu tečeš inu per njemu odpusčainja ysčeš, ja, de ti tu serce inu zavupainje na njega imaš, on bode tebi od greihov pomagal prez vsiga zaslužeinja, iz zgul gnade. Tu je ta pravi štuk, skuzi kateri ta pokura cejla bode inu my tu odpusčainje naših grejhov zadobimo inu na le-tim štuku le-ta ženica obeniga fortelna pred nami nejma. Zakaj aku my lih k GOSPUDU Christusu v lastni personi ne moremo priti, njega viditi inu poslušati, kakor je ona njega vidila inu poslušala, taku je vsaj naš GOSPUD Christus svojo zapuvid inu bessédo le-tukaj na zemli nam zapustil, de se za njegovo volo inu v njegovim imeni imajo greihi odpusčati. Inu je h takovimu nikar le-tu pridigarstvu inu absolucia ordnanu, temuč tudi ty sveti sacramenti, ta karst inu ta večerja tiga GOSPUDA, zakaj na tu smo my karsčeni, de my skuzi Christusa imamo od greihov ledig ali prosti inu Božji otroci biti.

Pokura ne zasluži odpusčainje teh greihov.

Vera stury to pokuro cilo.

Se imamo za tiga volo v takovi izkušnjavi inu britkusti na ta sveti karst deržati, de my spomislimo, kaj je nam Bug v tem istim oblubil. To večerjo je ta GOSPUD tudi gori postavil, de s tejm nas hoče zagvišati, de my skuzi GOSPUDI Christusevo smert inu terpleinje imamo odpusčainje teh greihov gvišnu verovati. Za tiga volo, kateri za svojeh greihov volo eno težko inu hudo veist ima inu pegeruje trošta, ta le-sem pridi h ti večerji tiga GOSPUDA, zmisli na svoj karst, ysči to absolucio per enim cerkovnim služabniku ali sicer per enim karsčenuku, tam on najde GOSPUDA Christusa, ta govory ž nym ravnu kakor z le-to greišnico inu pravi: »Tvoji greihi so tebi odpusčeni,« kakor GOSPUDI Christuseve bessede očitu zvižajo: »Kateri vas posluša (pravi on) ta mene posluša.«²⁸⁰²

Od takoviga štuka ta papež cilo ništer ne pridiguje, temuč stavi še na meistu našiga GOSPUDA Christusa inu te vere tu zaslužeinje lastnih dell, de bi

2802|Lk 10,16.

Tiga papeža vuk od te pokure.

na ta dan Magdalene.

de bi my imejli z našimi delli greihe platiti. Ali koku se tu raima s tem exemplom le-te greišnice? Kadar bi ta ista po tiga papeža pridigi bila hotela pokuro sturiti, taku bi h tem pridigarjem bila morala tečy inu nym svoje greihe izpovedati, potle bi bila morala sussebniga dela naprej vzeti inu po takovi pokorsčini stuprov na odpusčainje teih grejhov čakati, aku bi takova pokorsčina zadosti bila, nad katerim bi vekoma bila morala cbiuvlati. Ali takov je en zapelavski, kecarski vuk. Timu farju se izpovedati, tu je te greihe izštejti, kakor je v tem papeštvi navada, tebi Bug nej ukazal inu kadar bi tebi gdu tu ukazal, taku ti ne sturi tiga v tej mainingi, de bi ti takovo izpuvid za tu hotel štemati, kakor de bi tebi Bug zatu moral tvoje greihe odpustiti. Ludje tu dobru za eno pohlevsčino inu za enu znameinje ene prave grevinge derže, kadar en človik tja gre inu od štuka do štuka izšteje, kar je on hudiga sturil. Ali kadar tiga Bug nej ukazal ali zapovédal, taku bi se takovu v tej cerkvi ne imejlu zapovedovati ni pegerovati, susseb pak je tu zupar S. pismu takovo izpuvid zatu deržati, de ona k odpusčainju teh greihov služi. Tu je pak karsčansku inu pridnu, de se ty mladi ludje inu ta gmain folk h timu deržy inu opomina, de ony to absolucio od eniga cerkovniga služabnika premejo, kadar se v svojeh visteh slabi inu žalostni počutio inu trošta pegerujo, zlasti kadar ony h timu sacramentu tiga telessa inu krij Christuseve hote perstopiti, de se poprej izkažejo inu se puste zaslišat inu podvučiti. Ali takovu podvučeinje se more dobru zgoditi prez tiga izštiveinja teh greihov, kateru je ta papež zapovédal. H timu imajo vsi stanuvi pomagati, de ty mladi ludje bodo prov podvučeni, ty cerkovni služabniki, oča inu mati, šulmoistri inu tém glih persone. Ali nihče nejma taku norčast biti, de bi tu odpusčainje teh greihov na to izpuvid ali na tu podvučeinje stavil, kakor je ta papež s svojo izpuvidjo sturil, per kateri nej obeniga praviga podvižainja ali podvučejnja bilu. Za tiga volo smo my bily permorani takovo izpuvid zavreči inu te ludy na tu vižati, kadar se prov hote izpovedati, de ony Bogu v nebi iz cejluga serca svoje greihe tožio inu se tiga odpusčainja troštajo, kateru ta evangeli oblubuje za Christusevo volo inu h poterjenju takove vere, tudi to absolucio, tu je odpusčainje svojih grejhov iz tiga pridigarja ust, kateru je Christus tej Cerkvi zapovédal, poslušajo inu poleg tiga gledajo, de je tu nym ena prava risnica, de naprej hote od greihov pustiti inu pred temi istimi beižati. Gdi je ena takova risnica, tu ne more falyti, de se bode tedaj en drugi leben našal, zakaj tvoje serce je ja taku, de si ti tem hudim dellom sovraž inu nikar le pegeruješ, de bi ti ta ista mogel pustiti, temuč tudi v dobrih dellih posehmal prebivati, kakor si dosehmal v hudih dellih se navadil. Ali tiga se ti per tvoji glavi varuj, de ti takoviga pobulšainja nikar zatu ne derziš, de bi tebi skuzi tu tvoji greihi odpusčeni imejli biti. Zakaj odpusčainje teh greihov tebi dujde le skuzi to vero na Christusa, de se ti z le-to ženico per njemu znajdeš s serčenim zavupainjem, de je on tvoje grejhe od tebe vzel, te iste nossil inu za nje s svojo smertjo na tem križi plačal inu zadosti sturil.

Tu so ty pravi štuki, kateri en rezlotik sture mej pravimi karsčeniki inu falš karsčeniki. Zakaj v tem so obuij glih, de so greišniki, tu je eno greišno naturo imajo, inu se pred greihi ne mogo obarovati, aku lih eden več kakor ta drugi tiga Hudiča inu svojo hudo greišno naturo sluša. Ali potle se najde ta rezlotik, kateri je siln inu velik. En karsčenik ne žive taku nemarnu inu zludjevu, on vej, de je njegova natura inu vse, kar je na njemu, hudu. Za tiga volo se on obderžy inu obaruje inu kadar je on takovo greišno naturo inu tiga Hudiča noter dajajnje slušal inu je krivu sturil, taku si tu pusty žal biti, se Bogu dolžan spozna inu pegeruje gnade. H drugimu vupa on te gnade inu nikar ne cbiuvla, ta gnada bode njemu došla skuzi Christusa. Ali neverniki so žihri, kakor de bi ne bily obeniga greiha sturili, slušajo prejd inu prejd svoje lušte inu volo inu

Papežova pokura.

Karsčeniki
inu neverniki
so glih inu unglih.

se per

Izlaga tiga evangelia

se per tem nič ne boje. Za tiga volo ony nikar za tu ne marajo, koku bi mogli od greihov ledig ali prosti biti.

Taku side ty farizej le-tukaj inu susseb ta ošteer Simon, ta se za brumniga deržy inu nikar ne meini, de bi on GOSPUA Christusa h timu potreboval, de njemu bodo njegovi greihi odpusčeni, on je zatu deržy, kakor ty Iudje inu Turki še na ta današni dan menio, kadar so lih greihe sturili, ony hote dobru sami takove greihe skuzi to pokuro ali lastna della doli položiti. Zatu ti ne vidiš, de mokre očy imajo kakor ta uboga ženica le-tukaj, ali de bi okuli Christusa zlu dreingali, ony derže njega kakor eniga družiga človeka inu veliku za žlehtnišiga kakor sami sebe. Zakaj ony so takovi svetniki, kateri bi nikar radi ne hoteli eno greišnico pred temi ludmy s sabo pustit govoriti, kakor le-tukaj GOSPUD Christus le-te ženice perpusty. Pred takovo hudo navado se imamo s flissom varovati, zakaj tu je nemogoče, de bi ludje Boga inu našiga GOSPUA Christusa mogli prov lubiti. Ty pak, kateri svoje greihe spoznajo inu vidio, kaj za ena grozovita butora inu težak urtel na sebi imajo, ty ne mogo pustiti, ty morajo takoviga milostiviga Boga iz serca za lubu imejti, njega zahvaliti, njegovo volo inu bessédo pred očyma imejti inu slušati, kakor ta GOSPUD na znanje da v tej priglihi od teh dvejuh dolžnikov.

Zakaj tu pernesse ta natura s sabo, de ludje tiga za lubu imajo, kateriga mogo užyti inu kateri je nam dobru sturil. Ravnu taku timu sovraž bodo, kateri je nam kaj žaliga sturil. Zatu odgovory Simon: »Katerimu je več šeinkanu, ta bode več lubil.«²⁸⁰³ Kateri uže ne veruje, de je Bug njemu iz gnade inu milosti vse greihe odpustil inu to zasluženo štraifingo njegovih grejhov, to večno smert, gori vzdignil, ta bode dobru z usti djal, on ima Boga za lubu, ali nemogoče je, de bi timu taku v serci bilu. Zatu izreče ta GOSPUD le-tukaj en cilu leip urtel mej to ubogo greišnico inu mej tem svetim farizejom, svojem ošterjem: »Katerimu je veliku šeinkanu (pravi on) ta veliku lubi.« Takovu spriča ta GOSPUD s to prigliho od teh dvejuh dolžnikov inu pravi: »Le-ta ženica je veliku lubila.«²⁸⁰⁴ Takovu spriča ž nje delli, de je ona njegove noge s svojemi solzami močila, s svojemi lassmy sušilla, s témi usti kušovala inu s to žlahtno vodo žalbala. »Ti pak,« pravi on k ošterju, »mene nikar za lubu ne imaš, zakaj ti meni nejsi sturil, kakor je le-ta ženica sturila.« Kaj bode uže iz le-tih Christusevih bessedi? Družiga ništer, temuč kakor kar ta GOSPUD le-tukaj lipu vkupe zapopade: »Iest tebi poveim, nej je veliku greihov odpusčenu.«²⁸⁰⁵ Tu se spriča s tem, de je ona veliku lubila, tebi pak inu tvojem tovarišem greihi neiso odpusčeni, temuč vy tečite še v nyh čez ušessa inu bote v nyh umerli inu konec vzeli. Zakaj onu se na vas ja obena sussebna lubezan ne vidi pruti meni, katera lubezan bi morala gvišnu priti, kadar bi se vy za greišnike deržali inu bi verovali, de vy skuzi mene od greihov morate prosti biti.«

Ty papežniki stavio le-ta špruh zupar naš vuk od vere inu pravio, kadar Christus pravi: »Nej je veliku odpusčenu, zakaj ona je veliku lubila,«²⁸⁰⁶ de tu odpusčainje teh grejhov ne bode skuzi to vero, temuč skuzi to lubezan zado-bitu. Ali de takovu nej reis spriča ta prigliha, katera očitú pričuje, de ta lubezan gre ali pride iz te vere. »Katerimu je veliku šeinkanu (pravi ta GOSPUD), ta lubi veliku.« Zatu kadar ludje odpusčainje teh greihov imajo inu verujo, taku pride ta lubezan. Gdi pak ludje odpusčainja nejmajo, tu nej obene lubezni.

Inu Christus enu malu potler sam h tej ženici pravi: »Pojdi tja v myru, tvoja vera je tebi pomagala.«²⁸⁰⁷ Tu je ta abaolucia inu tu troštainje, de je ona tiga odpusčainja zažihrana nikar za nje vrejdnosti volo, temuč de ona per Christusu odpusčainja ysče, vupa inu zapopade skuzi to vero inu se ne pusty svojo nevred-

Ty samopravičarji ništer od Christusa ne derže.

2803|Lk 7,43.

Boga nihče za lubu nejma, on samuč veruje odpusčainje teh greihov prez zaslužainja svojeh dell.

2804|Lk 7,47.

2805|Lk 7,47.

2806|Lk 7,47.

Ta lubezan ne zasluži odpusčainje teh greihov, temuč ona pride po odpusčainju.

2807|Lk 7,50.

Vsi človeki so Božji dolžniki.

na ta dan Magdalene.

vrednost odstrašiti, zakaj ona je polna greihov inu veliko nečistost h Christusu pernesse. Nu, taku je pak naš lubi GOSPUD Christus z le-to prigliho nam vsem en leip vuk hotel naprej postaviti, koku my k odpuscainju teh greihov imamo priti. Zakaj de on od dvejuh dolžnikov pravi, takovu se raima na vse človeke, ty so pred Božjo sodbo ali pravdo dolžniki nikar le za tiga greiha volo, kateri en vsakateri sam zase s tem djainjem dopernesse, temuč za te nature volo. Zakaj my vsi od eniga očeta pridemo inu smo od ene matere rojeni, katera sta oba enu greišnu messu imejla inu so v greihih inu pod tem serdom Božym za teh greihov volo bily. Aku je uže lih mej le-tema dvema dolžnikama en rezlotik v tem, de je eden petstu, ta drugi le petdeset grošov dolžan, na tem ništer ne ležy, v tem nej oben rezlotik, zakaj ona sta v tem poglavitim štuku glih, de sta ona oba dva dožhnika inu ne morata plačati. Taku ostane ta rezlotik mej nami za tiga vunainiga lebna volo. Zakaj eden se deržy več vuzdy kakor ta drugi, my neismo vsi z djainjem tatje, prešuštniki, ubojniki. Le-ta neglihota ostane, kakor se na tem farizeerju vidi inu le-tukaj na tej greišnici. Ta farizeer je bil pruti timu svitu rajtati petdeset grošev dolžan, ker je ta ženica perstu dolžna bila, zakaj on nej bil taku v nečistosti inu nej v očitim grejhu živel kakor ta ženica. Ali ništer s tem mainje si bodi ta rezlotik za tiga vunainiga lebna volo mej nami, kakor hoče, kadar my pred Božjo sodbo pridemo, taku se le-taku pravi: My ne moremo plačati inu moramo dolžniki ostati, ta ravnu taku dobru s to majhino, kakor uni s to veliko summo. Kadar uže ty, kateri so s tém farizeerjem mallu dolžni, hote to hudo navado začeti inu svoj maihin dolg taku rajtati, kakor de bi ne bili cilu ništer dolžni inu bi še h timu hoteli veliku nyh zaslužeinje hvaliti inu na pravico zupar to gnado trucati, tu se preoberne, de iz tiga maihiniga dolga en velik dolg bode inu iz tiga narvegšiga en maihin, ja, cilu oben, kakor se vidi. Ta farizeer je za svojga lebna volo brumniši kakor ta ženica, ali kadar se on zatu deržy, kakor de bi ne bil ništer dolžan inu noče svojga dolga spoznati, taku ostane takov dolg na njemu, ta ženica pak, kir spozna, de je veliku več dolžna inu prossi za gnado, taku bo tiga dolga prosta.

Tu je tu pervu od le-te priglihe, de se nihče nejma čistosti, pošteinja ali družiga prevzeti, temuč se en vsakateri pred Bugom dolžan dati inu spoznati, on stoji v Božjim registru inu je veliku dolžan, on pak ne more plačati ni sam sebi iz teh dolgov pomagati. Kaj hoče pak Bug s takovimi dolžniki sturiti? Koku se on hoče v tej raitingi pruti nym deržati? Ta dolg je tukaj, tiga nihče ne more tayti. Zakaj tu nas prepriča naša lastna veist inu Božja postava, te dolžne bukve, kakor jo Paulus imenuje, Colos. 2.²⁸⁰⁸ Kateri bi pak hotel ta dolg tayti, ta more misliti, koku le-tu njegovimu vuherniku bode dopadlu. Zakaj kateri nejma s čim plačati, ta se ja ne more hvaliti, de prov ima inu bi hotel svojga vuhernika trucati inu kadar on ta dolg terjja, de bi ga hotel k lažniku sturiti, s tem on ništer družiga ne bode opravil, kakor de s pravdo bode prepričan inu v želeizsa djan inu v dolžni turn veržen.

Tu je uže ta drugi štuk od tiga vuka inu ta narvegši trošt, kateri my, ubozi človeki, le-tukaj na zemli imamo, de kadar my ta dolg očitno spoznamo inu se le pruti Bogu, našimu dolžniku, ponižamo inu gnado pegerujemo, taku on enu takovu priaznivu, milostivu serce ima, de nam hoče vus naš dolg odpustiti inu šeinkati, kakor GOSPUD Christus takovu čistu inu svitlu v tej drugi priglihi Math. na 18.²⁸⁰⁹ pričuje od tiga hlapca, kateri je deset tavžent funtov dolžan bil. Le-ta trošt tj inu vsakateri dobru merkaj inu ga noter v tvoje serce zapri, sicer je nemogoče, de bi ti mogel obderžan inu izveličan biti. Zakaj na tem dolgu nikuli več ne bode falilu, tvoje lastnu serce bode tebe prepričalu, de ti te vole Božje neisi sturil, temuč si čestu zupar to isto greišil. Nu,

PP my

Unglih dolguvi mej nami.

Greihi se imajo spoznati.

2808|Kol 2,13,14.

Koku my od greihov bomo prosti.

2809|Mt 18,23-34.

Izlaga tiga evangelia

my neimamo meiniti, de Bug takoviga bode pozabil ali de nas ne bode k raitingi terjat. Aku se zdajci ne zgody, taku se vsaj bode v smertni posteli zgudilu. Kam se boš uže hotel vtekniti? Ti si dolžan inu vsaj ne moreš plačati? Nemogoče je tudi, de bi ti mogel uteči inu se timu dolžnimu GOSPUDU skryti.

Bug ie en takov buhernik, kateri tudi to poglavito summo hoče odpustiti.

Le-tukaje je le-tu, ta edini trošt, de se ti le-tiga dolžniga GOSPUDA vučiš prov znati, zakaj z drugimi buherniki ima to navado, kadar ony posso-dio, de na tu narmanše to poglavito summo zupet hote imejti, kadar bi nym glih ta dobiček imel vuni ostati. En takov buhernik Bug noče bjti, kakor Christus le-tukaj pričuje, on hoče dobiček inu to cejlo summo enu s tem drugim doli pustiti inu tebi šeinkati, aku se ti le takoviga za Christusevo volo k njemu zanesseš inu je od njega z vernim sercom pegeruješ. Kateri se takoviga ne hoče vučiti inu se s tem noče troštati, ta ne bode obeniga trošta zupar ta greih ni v nebi ni na zemli našal. Tu ludje dobru mogo sturiti, de mogo en čass žihri bitj, se nikar bati inu z lahko missaljo ali sercom živejti, kakor de bi bily vse plačali. Zakaj naš GOSPUD Bug zna inu more tebi dobru eno ceho vupati, kadar pak ta urica pride, de te dolžne bukve tebi bodo naprej deržane inu ti le-tiga trošta nejmaš, de ti rečeš: »Moj GOSPUD, bodi meni skuzi Christusa, tvojga Synu, kateri je zame plačal, milostiv inu odpusti meni moje dolge,« taku je vun s tabo, ti boš v cagainju moral umrejti inu konec vzeti.

Zakaj je Bug greišnikom milostiv.

Nu, je rejs, my je težku moramo verovati, de Bug taku milostivu hoče z nami okuli hoditi, prejd inu prejd my mislimo, ravnu kakor my v takovi rejči z drugimi bi sturili, taku bode Bug z nami tudi sturil, on bode hotel tu svojo imejti inu se bode pruti nam serditu izkazal. Ali takovim mislom my nejmamo prostora dati, temuč tja gledati, koku my takove gnade Božje pruti nam moremo zagvišani biti. Zakaj tu je rejs, Bug je pravičen inu ne more tiga greiha terpejti. Koku pridejo uže Bug inu ty greišniki vkupe? Takovu vučy Christus na enim drugim meistu, ker on pravi: »Taku je Bug ta svejt lubil, de je on svojga edinorojeniga Synu dal, de vsi, kir na njega verujo, ne bodo zgubljeni, temuč ta večni leben imejli.«²⁸¹⁰ Inu kakor vy na svetiga Iacoba dan bote slišali: »Tiga človeka Syn nej prišal, de bi on sebi pustil služiti, temuč de bi on služil inu bi svoj leben dal h plačillu za veliku.«²⁸¹¹ Tukaj ti slišiš, kaj Bogu h takovi gnadi urzah da inu koku my tiga moramo gvišni biti, de on našiga dolga noče rajtati ni terjati, temuč pozabiti inu odpustiti. Zakaj kadar my ubozi saromaki nesmo mogli plačati, taku je Bug svojga edinorojeniga Synu poslal, kateri ništer nej bil dolžan, temuč je skuzi pravičen inu svet bil, de bi ta isti imel v naš dolg stopiti inu za nas plačati, ta je to smert za nas terpil inu ž njo plačal, kar smo my Bogu dolžni bily. Zatu vse na tem ležy, de se ti takoviga plačila troštaš inu gvišen boš v tvojem sercej, kakor ta GOSPUD le-tukaj pravi, ta buhernik je taku dobro volan, kar ludje ne mogo plačati, tu on hoče doli pustiti inu šeinkati za Christusevo volo.

Le skuzi samo vero bomo my izveličani.

Taku vidi vaša lubezan le-tukaj, koku vse na tem ležy, de se my našiga GOSPUDA Christusa prov vučimo spoznati inu de per njemu s to greišnico odpusčainja teh greihov ysčemo. Tu se pravi ena prava vera inu serčnu zavupainje na Božjo dobruto, de on za Christusevo volo hoče greihe odpustiti inu milostiv biti. Zatu je naš articul naše vere le-tukaj silnu lipu namalan, de ludje le skuzi to vero na Christusa odpusčainje teh greihov inu ta večni leben mogo prejeti. Kakor ta GOSPUD le-tukaj cilu lipu inu troštlivu h tej ženici pravi: »Tvoja vera je tebi pomagala, pojdi tja v myru.«²⁸¹² Kaj je ona verovala? Druziga ništer, kakor de je ena uboga greišnica bila inu aku ima od takovih greihov prusta biti inu ledig, taku se tu more skuzi le-tiga Jezusa zgodyti. Zatu ona za nym teče inu ker njega sicer nigdir ne more najti, taku teče ona prez vsiga sramovainja v eno ptujo hišo, mej redle, poštene ludy, nič na tu gleda, de ony

2810|Jn 3,16.

2811|Mr 10,45.

2812|Lk 7,50.

na ta dan Magdalene.

de ony per mizi side inu jejdo. Takovo risnico si ta GOSPUD pusty dopasti, oblubi tudi njej odpusčainje teh greihov inu vučy nas, skuzi kaj je odpusčainje teh greihov prejela inu pravi: »Tvoja vera je tebi pomagala.«²⁸¹³

2813|Lk 7,50.

Ty farizeerji pak side tukaj, nikar ne mejnjo, de so kaj Bogu dolžni inu kadar bi lih takove misli imejli, taku vsaj ne derže Boga za taku milostiviga, de bi on nym ta dolg zabstoin doli pustil. Za tiga volo ony GOSPUDA Christusa za ništer ne štemajo. Ravnu uže kakor ony za njega ne marajo, taku Christus tudi za nje ne mara, pusty nje sideti inu jeisti, on pak hodi z le-to ženico okuli inu bere nym še en dober capitul inu nyh dobru izpreimza, de ony v greihih tiče inu so Bogu sovraž, aku se lih zde, de so njegovi narbulši priatili. Pred takovo žihrostjo inu nevero varujmo se inu flissajmo se, de z le-to ženico enu pravu, serčnu nedopadenje na naših greihih imamo inu odpusčainje teh istih skuzi našiga GOSPUDA Christusa vupamo, kateri je za nas plačal inu nje iz teh dolžnih bukov Božyh skuzi svoje terpleinje inu smert izbrisal.

Takovu je ta imenitiši štuk inu poglaviti vuk iz le-te historie inu tu pravu zernu te kunšti, katero le-ty karsčeniki znajo inu se je niče od drugod ne more vučiti kakor le iz tiga S. evangelia. Iz te postave se ne more vučiti, zakaj ta ista skuzi vučy, koku Bug te greihe bode štraifal inu ne pravi ene besséde od tiga, de Bug te greihe prez zaslužnja za svojga Synu volo hoče odpustiti. H čemu my pak takove te postave pridige potrebujemo sliši vaša lubezan drugdi inu sveti Paulus susseb takov štuk flissig inu lipu h Galaterjem na 3. cap.²⁸¹⁴ izlaga.

2814|Gal 3,8,11.

Poleg le-tiga vuka je ta historia en leip pild te karsčanske cerkve, ta ležy Christusu per nogah, tu je ona se deržy na njegovo bessedo, s to se trošta zupar ta greih inu hudo veist inu vaga na to bessédo vse, kar ima. Zakaj le-te noge so nje narvissokeiši šac inu trošt, per teh se ona pusty le-tukaj per nas v le-tej revi kakor v eni ptuji hiši najti. Ali ta ošter Simon inu njegovi gostje, kateri s Christusom per mizi side, tu je kateri tu ime, to službo, tittel inu čast imajo, kakor ty, kir so narbliže per Christusu inu so ty narimenitiše (kakor papež, škoffi inu drugi veliki ludje hote deržani biti), ty sodio le-to ubogo ženico, njo derže za eno ferdamnano greišnico inu za nje volo od GOSPUDA Christusa tudi ništer ne derže, od sebe pak veliku derže, se svety zde inu nikar ne menio, de GOSPUDA Christusa potrebujo. Ony ozgoraj side, ta uboga ženica lazi pod mizo okuli. Ony side Christusu na strani, ta uboga ženica se pomaga per njegovih nogah. Ali taku gre ta urtel: »Simon, ti ošter v hiši, ti mene nikar za lubu nejmaš, tebi je malu odpusčenu.« H tej ženici pak pravi: »Tebi so tvoji greihi odpusčeni, tvoja vera je tebi pomagala, pojdi tja v myru.«²⁸¹⁵ Na tem ty ubogi karsčeniki zadosti inu za dobru imajo inu se cilu ništer na tem ne pohuišajo, de pod mizo per nogah leže inu ty hynavci per mizi ozgoraj side. Takovu je tudi troštlivu, de je nam taku lipu v le-tej historij kakor v enim leipim malli na znainje danu, koku je ta prava Cerkov le-tukaj na zemli revna, ta falš pak inu kriva cerkov je v časti inu vissoku deržana. Ta

2815|Lk 7,48,50.

lubi Bug, ta nas hoče per tem maihinim kardelci obderžati inu z le-to

brumno greišnico vekoma izveličane sturiti. Tu nam vosčy

inn²⁸¹⁶ daj naš lubi GOSPUD Jezus Christus skuzi

svojga Svetiga Duha, amen.

2816|Inu.

Izlaga tiga evangelia
NA SVETIGA IACOBA
DAN, EVANGELIUM
MARCI NA X.
CAP. ²⁸¹⁷

2817|Evangelij po Marku 10.

2818|Mr 10,35–45.

TEdaj ²⁸¹⁸ sta k Jezusu šla Jacobus inu Ioannes, Zebedeova synuva, inu sta djala: »Moister, my hočeva, de nama sturiš, kar te bova prossila.« On je k nyma djal: »Kaj hočeta, de bi jest vama sturil?« Ona sta k njemu rekla: »Daj nama, de sydiva eden na tvoji desnici inu ta drugi na tvoji levici, v tvoji časti.« Jezus pak je k nyma rekal: »Vy ne veista, kaj prossita. Morata li ta kelih pyti, kateri jest pyem, ²⁸¹⁹ inu se pustiti karstyti s tém karstom, s katerim jest bom karsčen?« Ona sta k njemu djala: »Ja, mydva dobru moreva.« Jezus pak je djal k nyma: »Vydva bote reis ta kelih pyla, ²⁸²⁰ kateri jest pyem, inu bota s tem karstom karsčna, s katerim jest bom karsčen. Ampak sideti na moji desnici inu na moji levici se meni ne spodobi vam dati, temuč tem, katerim je perpravlenu.«

2819|Mt 20,22.

2820|Mt 20,23–23.

Inu kadar so le-tu ty desset slišali, so hude vole postali čez Jacoba inu čez Ioannesa. Jezus pak je nje poklical inu je djal k nym: »Vy veiste, de deželski viudi gospoduju inu de ty velaki mej nymi imajo oblast. Ampak mej vami nejma taku biti, temuč kateri hoče velik postati mej vami, ta ima vaš služabnik biti, inu kateri hoče mej vami ta narpervi biti,

na s. Iacoba dan.

biti, ta ima vaš vseh hlapec biti. Zakaj tudi Syn tiga človeka nej prišal, de bi on sebi pustil služiti, temuč de on služi inu da svoj leben h plačilu za nyh veliku.»²⁸²¹

2821|Mt 20,23–28.

Nu je dobru, de so se v tej cerkvi nekatere historie teh svetnikov shranile, katere so v tem Svetim pismi zatu taku s flissom gori zamerkan, de bi se my imejli po takovih exemplih deržati inu naš leben pobulšati. Zakaj za le-tiga urzaha volo je tu ta Sveti Duh taku ordnal, de se je moralu nikar le od nyh svetusti, vere inu dobrih dell, temuč tudi od nyh slabusti inu greihov pissati, nam h podvučeinju inu vuku, de ravnu kakor nyh vera inu dobra della nam imajo naprej svejtiti inu my nyh exempel imamo slušati, taku imajo nas nyh grejhi inu slabusti obarovati ali opominati, de bi my ne imejli žihri biti, temuč se dobru varovati. Zakaj aku je takovim velikim svetym ludem, katerim my vse naše živoče dny glih ali onaki ne bodemo falylu, de so se spoteknili inu čassi cilu padli, koku veliku več se more z nami pergodyti, de my, aku lih zdaj stoymo, pademo inu ležemo. Zatu sliši velik fliss inu vsak-dainja molitov h timu, de bi nas Bug hotel obderžati inu nikar v izkušnjavo pustit pasti.

Teh svetnikov exempli, zakaj so zapissani.

Taku piše ta evangelist s. Lucas,²⁸²² koku sta se Paulus inu Barnabas mej sabo skreigala nikar za nyu volo, kir sta uže zdavnu mertva, temuč za našo volo, de se pred tém Hudičem varujemo, lipu edini inu myrni bomo pred serdom inu kregom inu pred vsem, kar h temu istimu nam more urzah dati, se s flissom varujemo. Zakaj kadar je ta Hudič tjakaj perpravi, de se ty pridigarji sami mej sabo krejgajo, taku imamo ta skarb imejti, de bode vsa nesreča inu škoda prišla. Taku v tem evangeliu meldajo ty evangelisti²⁸²³ s flissom tiga padca Petrusoviga, de se je on taku pozabil inu Christusa, svojga GOSPUDA, trykrat zatajl, kateri je vsaj poprej noter v to smert ž nym hotel ijti. Zakaj takov padec služi nam h timu, de my imamo prejd inu prejd moliti inu nikar žihri biti, zakaj z nami se cilu skoraj more pergoditi, de nas ta Hudič sramotnu doli verže.

Paulusa inu Barnabov kreig ali ardrainje.

2822|O sporu: Apd 15,39.

Taku sliši vaš lubezan v tem današnjim evangeliu, koku se Iacobus inu Ioannes čez vso masso hudu deržita inu hoča kratku GOSPUDA Christusa permorati, de bi imel nekaj sussebniga pred vsemi svojemi mlaišimi iz nyu sturiti. Tukaj nej le-ta sramotni greih (kateri se nigdir mainje, kakor per teh pridigarieh more terpejti), ta offert inu lastna čast. Zakaj kateri po svoji časti, nucu ali pridu inu timu glih hoče gledati inu svoje pridige tjakaj ober-niti, ta ne bode veliku dobriga opravil. Temuč ony nejmata tudi cilu obeni-ga zastopa, kaj je Christus inu njegovu krajlestvu, zakaj ony je zatu derže, de ima en posvitni regiment ali gospostvu gori narediti kakor drugi posvitni gospudje. De on hoče grehe odpustiti inu ta večni leben šeinkati inu de ony njega h timu potrebujo, tiga ne mogo misliti, temuč meinio, kadar bi veliki viudi inu gospudje bily, taku bi uže zadosti imejli. Ty drugi deset mlaiši tudi neiso veliku modreiši ni brumniši, zakaj za takove ričy volo začnejo enu mermrainje inu bi ne hoteli radi teima dvejma bratama nekaj naprej dati.

Petrusov padec.

2823|Mt 26,69–75; Mr 14,66–72; Lk 22,56–62; Jn 18,15–18,25–27.

Ta historia.

Zakaj pak pišejo takovu ty apostoli inu ne zamolče svoje lastne sramote? Takovu se zgody za našo volo nikar le zatu, de se my imamo varovati inu nikar žihri biti, s flissom moliti inu nejmamo tej izkušnjavi meista ali prostora dati, temuč tudi, de se my na takovim exempli imamo vučiti, koku vsaj Christus s takovimi greišniki inu slabimi ludmy po navadi okuli hodi. Zakaj aku lih ta vegši dejl človekov taku žive, de nikar veliku za to pridigo ne marajo ni se

Teh deset apostolov greih.

Zakaj so teh svetnikov greihi zapissani.

Izlaga tiga evangelia

za svoje greihe ne kumrajo, taku my vsaj izkusimo, de ta brumna serca obe-niga vegšiga oblagainja ni vissokeišiga nadležeinja nejmajo kakor ta greih. Urzah, ony vidio to štraifingo, katera je na ta greih ferordnana, to večno smert. Zatu ony ne mogo z myrom biti, ony morajo cagovati inu se boje pred Božjim urtelnom inu sodbo.

Koku Christus s temi greišniki okuli hodi.

H takovi britkusti inu nadlugi služio le-ty exempli, de se my nikar le-tu imamo vučiti, kadar my čassi od Hudiča inu od tiga greiha bomo prenagleni inu pademo, takovu se je drugim inu vegšim svetnikom permerilu, my neismo le sami, temuč de Bug ravnu s to dobruto inu gnado z nami hoče okuli hodi-ti, nas za teh greihov volo ne hoče proč vrejči, temuč h gnadi gori vzeti inu na pravi pot ali v pravi stan perpraviti, kakor my le-tukaj na teh dvejuh bratih vidimo, ta padeta silnu težku inu se vsaj zdita, ona nikar krivu ne sturita, ta rejč ima nym po sreči jiti. Kaj stury pak Christus h timu? Aku on nje tudi gar-du svary? Ali ne hoče li nyh več za svoje mlaiše deržati, de so taku dolgu per njemu bily inu vsaj vener taku cilu ništer neiso ohranili? Ne, on hodi na tu narpriazniviše ž nymi okuli, ne da nym obene hude bessede, temuč podviža nje na tu narsveisteše, de ona imata od takoviga pegerovainja stopiti, druge misli od njegoviga krajlestva inu njegove službe imejti, kakor en oča svoje otroke k vsimu dobrimu opomyna.

Pokura.

Taku so ty exempli čez vso masso troštlivi inu se glihajo lipu s tém vukum našiga lubiga GOSPU Di Christusa, zakaj on zapoveduje, de se ima pridigovati v njegovim imeni pokura inu odpusčainje teh greihov. Ta po-kura pak ništer družiga nej, kakor de se my spoznamo, koku smo my ubo-zi, revni greišniki inu de se za tiga volo varujemo inu de timu greihu nej-mamo nag dati inu potle odpusčainje teh greihov verovati skuzi Christusa. Taku se vidi v le-tim exempli tudi, de Iacobus inu Ioannes v takovo offart inu norrost padeta, takovu je enu znameinje, de smo my vsi, edan taku dobru kakor ta drugi, revni, ubozi ludje. Za tiga volo my nikar žihri ni offertni, temuč pohlevni inu bogaboječi imamo biti. De pak Christus s ta-kovimi greišniki taku priaznivu okuli hodi, nym obene ostre besséde ne da, veliku majnje, de bi nje imel byti ali od sebe pahniti, tu je ja enu znameinje, de on teh greihov noče masčovati, temuč odpustiti inu hoče s temi grešni-ki milostivu okuli hoditi.

II.
Ta perva pridiga
Christuseva od svojga
krajlestva

2824|Mt 20,20–28.

Tulikain imamo my na ta današni dan iz te historie se vučiti, katera se je le-tukaj s tema dvejma apostoloma, z Iacobom inu Ioannesom, inu ž nju ma-terjo kakor tu Matheus melda,²⁸²⁴ pergodila. Raven te historie pak moremo my tudi na te dvej pridigi gledati, katera GOSPU D stury. Eno téma dvejma bra-tama inu to drugo tem drugim desetem mlajšem. Ta dva brata hodita s temi mislami okuli, kadar ona taku eniga GOSPUDA inu mojstra imata, taku hoča še k veliki časti priti inu velika GOSPUDA biti. Ali kaj pravi nyma Christus? »Vy (pravi on), kir vy moji mlaiši hoče biti inu na mojem krajlestvi en dejl imeiti, taku vy morete moj kelih pyti inu se pustit z mojem karstom karstyti inu vsaj zatu nejmata ni na moji desnici ni na moji levi roki sedeti.« Tu je ena pridiga, katera se cilu na teh mlaišeh misli ne raima, ony mislio na veliku posvitnu gospostvu, taku pravi nym ta GOSPU D od velikiga terplei-nja, od britkusti inu zuparnosti, de je taku ta summa ali kratik zapopadik le-te pridige: Kateri hoče en karsčenic biti inu se h GOSPUDU Christusu kakor en mlaiši spoznati, ta pusti le le-te misli, de bi on hotel GOSPUDA Christusa užyti, h posvitni časti, oblasti inu blagej priti inu se poleg tiga na tu perpraviti, de on more terpejti inu vse nesreče čakati. Kakor Paulus tudi pravi: »Vsi ty, kateri hote v Christusu Jezusu po Bugi živejti, ty morajo pre-gainanje terpejti.«²⁸²⁵

V tem krajlestvi
Christusevim nej časty,
temuč šmagainje inu
terpleinje.

2825|2 Tim 3,12.

Tu je

na s. Iacoba dan.

Tu je GOSPUDI Christusevu krajlestvu inu on sam ta krajl v le-tim krajlestvi začne ta raj ali pless, on pye ta kelih inu se pusty karstyti, tu je on terpy inu terpy več inu težkeiši kakor vsi njegovi podložniki, kakor my v njegovi historij vidimo. Takov exempel morajo vsi ty slušati, kateri Christusa za svojo glavo inu GOSPUDA spoznajo. Kakor Paulus pravi k Rymlanom na 8. cap.²⁸²⁶ De my moramo timu raven pildu tiga Synu Božyga glih biti v terpleinju inu potle tudi v tej časti. Inu Christus, Ioannis na 15²⁸²⁷: »Ta hlapec nej vegši, kakor njegov GOSPUD, so li ony mene preganjali, taku ony bodo vas tudi pregaj-nali.« Tu ie tiga krajla farba ali znamenje, kateru le-ta krajl vun daje. Kateri se te iste hoče sramovati inu te noče nossiti, ta se sramuje GOSPUDA Christusa inu ne ostane per njemu.

Kakor se tu vidi, de timu krajlestvu našiga lubiga GOSPUDA Christusa eno veliko škodo stury, kakor on sam pričuje, Math. 13.²⁸²⁸ Ker on od semena pravi, kateru na tu kamanitu pade, aku onu lih gori gre, taku vsaj pred vročustjo ne ostane, zakaj nejma obeniga korena inu vsahne. Taku je tudi z veliku karsčeniki, kadar bi izvunaj te izkušnjave inu tiga križa bili, taku bi dobru mogli karsčeniki ostati, ali de bi ony svoje tellu inu leben, ženo inu otroke, hišo inu dvor, denarje inu blagu, čast inu oblast za tiga evangelia volo v farlikost imejli postaviti inu vagati, tiga ne hote sturiti.

Nu, taku je pak odločenu, hočeš li ti v tém krajlestvi Christusevim biti, taku ti moreš ž nym inu z drugimi karsčeniki ta kelih pyti, ker bi ti raiši hotel žejo terpejti, inu se moreš pustit karstyti, ker bi ti raiši hotel suh ostati. Zakaj on noče taku eniga krajlestva imejti, de bi hotel denarje inu blagu, čast inu drugu mej te ludy dilyti. »Moje krajlestvu (pravi on) nej od le-tiga svita,«²⁸²⁹ zakaj kar ta svejt ima, zatu on ne mara, temuč hodi z drugimi vissokejšimi inu vegšimi ričmy okuli. Denarji inu blagu ne ostano vekoma inu aku lih ostane, taku my vsaj moramo od njega inu ga ne moremo z nami proč nesti ni ga v enim drugim lebnu užyti. Kadar uže naš lubi GOSPUD Jezus Christus nikar enu posvitnu krajlestvu, temuč enu večnu krajlestvu ima, taku je gvišnu, de my za tiga posvitniga volo v farlikosti stoymo inu pak tu večnu blagu gvišnu skuzi njega imamo dočakati, de nam naši greihi odpusčeni, ta Sveti Duh šein-kan inu my tiga večniga lebna erbi imamo biti.

Na le-tu blagu hoče ta GOSPUD, de my imamo gledati inu tiga istiga od njega čakati. Ali njemu gre, kakor se le-tukaj na tema dvema apostoloma vidi, kadar bi Christus enimu vsakaterimu karsčeniku, kateri se pusty karstyti, tavžent, stu ali še main zlatih k lonu dal, koku bi enu cukainje za ta lubi karst bilu? Inu nej oben cbivel na tém, ty Iudje sami, kakor so kuli sovraž Christusu, taku bi vsaj za teh denarjev volo prišli inu bi hoteli tudi karsčeniki imenovani biti, kakor se ony prez tiga čassi za tiga karstniga denarja volo puste karstiti. Kadar pak Christus nikar le obenih denarjev ni blaga ne daje, temuč kateri en karsčenik hoče biti, denarje inu blagu v farlikost postaviti inu za Christusevo volo vse more vagati, tu stury njegovu krajlestvu cilu težku, de se malu iz serca na njega podade inu za njega volo kaj terpe ali zapustit hote, aku on lih na meistu tiga potelesniga večnu blagu inu večni leben svojem karsčenikom oblubuje.

My bi se pak le-tukaj imejli vučiti inu se naši pameti inu tiga svita exempel nikar pustit zapelati, zakaj kadar naš lubi GOSPUD Christus nam svoj kelih podaje inu nas s svojem karstom hoče karstyti, tu je kadar on nam svoj križ gori naložy, taku my sodimo, takov kelih inu karst je enu znameinje, de se Bug z nami serdy inu nikar z nami dobru ne meini. Zakaj zatu je ta pamet deržy, katerimu srečnu inu dobru gre, ta ima eniga milostiviga Boga. Komer pak hudu gre, ta ima eniga nemilostiviga Boga. Ali le-tukaj my vidimo, de je takov urtel falš. Zakaj Christus pye sam ta kelih inu se pusty karstyti inu je vsaj svojga Očeta lubu

Koku Christusu samimu gre.

2826| Rim 8,17.

2827| Jn 15,20.

2828| Mt 13,5-6.

2829| Jn 18,36.

Ta sveit noče v tu krajleustvu Božje, zakaj on noče terpejti.

Ta svejt noče tiga večniga blaga inu trahta le po tem potelesnim.

Ta kruh je enu znameinje, de smo my Božji otroci.

Izlaga tiga evangelia

ta lubu dejte, na katerim ta Oča tu narvissokeiše inu narvegše dopadenje ima inu se ne more ž nym serditi. Nu, taku je pak Christus s svojimi karsčeniki vsaj priaznivu meini inu na tu nardobrutliviše, zakaj on bi se sicer ne bil za nyh volo v to smert podal, potehmal uže sam svojem karsčenikom ta kelih da, taku more biti, de takov kelih nej obenu znameinje ene nemilostive vole. Za tiga volo se ty karsčeniki pod tem križom nejmajo bati inu strašiti, temuč ga imajo (kakor je risničnu) gori vzeti kakor enu gvišnu znameinje, de so Božy otroci inu so v tem krajlestvi Christusevim, zakaj tam istu ima taku inu nikar drugači pojti.

H čemu ta kruh služi.

H čemu pak takov kelih inu karst služi sliši vaša lubezan k drugim časom, de tiga naš stari Adam silnu dobru potrebuje, de ga opažemo inu pod ostroge vzamemo, sicer bi bil prederz inu preobyesten. Kadar pak njega ta križ tlači, taku ima urzah, de on moli, se na to bessédo deržy inu to vero izkuša. Zakaj tukaj nej obene druge pomuči, de timu messu bode brainenu inu ta greih zatlačen, kakor de Bug svoje karsčenike kakor en oča svoje otroke pod to šybo deržy inu nym nikar preveliku ne pregleda, sicer bi se te nepokorsčine navadili inu bi se cilu ne pustyli vučiti. Zatu je ta šyba (kakor Salomon pravi)²⁸³⁰ ništer družiga kakor enu zameinje, de Bug nam nej sovraž, kakor ta pamet norsku sodi, temuč de smo my njegovi otroci inu on je naš Oča inu nas iz serca za lubu ima, zakaj kadar bi on nas nikar za lubu ne imel, taku bi nas v naši nesnagi inu nesreči pustil ležati, tu bi bilu naše končainje na tellesu inu duši, timu brani ta šyba inu ta križ.

2830|Prg 13,24; 19,18; 22,15; 23,13–14; 29,15.17.

V Christusevim krajlevstvu na zemli je terpleinje.

Taku je le-tu ta summa od le-te pidige, de je našiga lubiga GOSPUDA Christusa krajlevstvu enu takovu krajlestvu, ker my en trunk čez sylo inu čez muč moramo pyti, nad katerim nam te očy preteko ali se solzee, tu je my se moramo pod ta križ dati. Zakaj ta Hudič inu ta svejt je tem karsčenikom zlu sovraž inu ony se za nyh nature volo cilu skoraj h greihom perpravio. Zatu more naš Oča v nebi timu psu enu polenu navezati, de my njemu nikar iz tiga pota ne tečemo inu de on nas more obderžati raven tiga, kir smo dolžni Bogu njegovo pokorsčino izkazati inu ta exempel našiga lubiga GOSPUDA Christusa slušati, je le-tu odločenu, zatu se imamo vučiti, po tem se rovnati inu z Iacobom inu z Ioannesom nikar po veliki oblasti, časti, blagei inu timu glih gledati. Zakaj na le-tim svejti se ne pravi ni na desnici ni na levici sideti, temuč ta kelih pyti inu se pustyti kopati, tu je terpeti.

2831|Iz 63,3.

Na te svetnike se nejma klicati.

Po le-tim vukej moremo my tudi tu merkati, de naš lubi GOSPUD Christus v svojem krajlestvi inu časti nikoger noče sebi glih imeti ni terpejti. Zakaj on je, kakor v tém preroku Ezaju stoji na 63. cap.,²⁸³¹ kateri je to prešo sam tlačil. Le-on sam je, kateri je za nas umerl inu je s svojo smertjo za naše greihe plačal. Le-on sam je, kateri nam vseh nadlugah hoče pomagati inu nas odtetti. Le-on sam je, kateri hoče našo molitov uslišati inu nas h puslednimu izveličane sturiti. Zatu on ne more nikogar raven sebe inu njemu glih terpejti. Kakor papež zupar njegovo zapuvid inu volo to Divico Mario inu druge svetnyke na njegovo levico inu desnico stavi, kir vuči, de ludje imajo na njo klicati inu my moremo nje zaprošne inu zaslužeinja užyti. Pred takovim malikovainjem se imajo ty karsčeniki varovati. Zakaj raven tiga, de je Christus prepoveduje, taku se tu pravi Christusa na tu narvissokeiše šmagati, kadar my naš trošt inu zanessenje na človeke postavimo inu pustimo ta čas našiga GOSPUDA Christusa odzadaj stati, kateri je vsaj le sam skuzi svoje terpleinje nas z Bugom zmyril, za naše greihe plačal inu to smert premogel.

Ta druga pridiga od pridigarstva.

Ta druga pridiga, katero ta GOSPUD tem desset mlajšem stury, gre narveč ne tu, de nyh hoče vučiti od pridigarstva. Zakaj kakor ta evangelist piše, kadar so slišali, de sta Iacobus inu Ioannes hotela nekaj več biti kakor ti drugi so bily

na s. Iacoba dan.

so bily nevulni čez nyu inu so mislili, de bi dobru taku spodobnu ozgoraj sidéli kakor ta dva. Takovu vidi ta GOSPUD inu opomyna nje na tu nar-priazniviše inu pravi: »Vy veiste, de ty posvitni viudi gospoduju inu ty mogoči mej nami imajo oblast.²⁸³² Tu je Bug taku ordnal inu more taku biti, aku drugači ima myr inu dober regiment mej temi ludmy obderžan biti. Ali po takovim exemplu nejmate misliti. Mej vami (pravi on) nejma taku biti, temuč kateri mej vami hoče velik, ta ima vaš služabnik inu kateri mej vami hoče ta narviši biti, ta bodi vseh hlapec.«²⁸³³ Tu se pravi timu pridigarstvu nikar le-to posvitno čast inu oblast vzeti, temuč tudi tu gori naložiti, de onu cilu le enu služabnu opravilu ima biti, ker pridigarji ništer družiga od njega imajo kakor mujo inu dellu inu potle vso nehvaležnost, ja, tudi vso nesrečo.

Tu je en zlu potreben vuk, zakaj my vidimo, koku so v ti cerkvi rezločene službe inu opravila. Ty apostoli imajo več zapuvidi kakor ty škoffi, ty škoffi inu farmoštri več kakor drugi gmain vučeniki inu pridigarji ali nyh služabniki inu podružniki. Takove rezločene službe hoče naš lubi GOSPUD Christus vse glih sturiti z le-to zapuvidjo, de nihče teh istih k svoji lastni časti nucu ali pridu neima nucati, temuč le s temi istimi drugim ludem služiti, mujo inu dellu od teh imejti. »Zakaj,« pravi on, »aku bi imel gdu oblast inu veliko čast od tiga imejti, taku bi jo jest spodobnu pred vsemi drugimi imel imejti, kir sim jest ta Syn Božji inu le-to zapuvid s sabo ali z mano pernessem, de jest imam te ludy h timu krajlestvu Božymu vižati. Ali takove zapuvidi inu službe jest nikar h timu ne nucam, de bj jest skuzi tu častit, velik inu mogoč bil, jest služim inu služim z mojem tellessom inu lebnom, de jest skuzi tu plačam za vsiga svita greihe.«

Taku se vy tudi vučyte v vaši službe deržati, ne pustite se timu Hudiču zapeljati, kakor de bi moje krajlestvu enu posvitnu krajlestvu bilu. Na tém svejtu so viudi inu gospudje, ty morajo več imejti inu mogočiši biti kakor nyh podložniki. Ali v mojem krajlestvi se drugači gody, tukaj je le-ta ta narvissokeiši viuda inu mogočiši GOSPUD, kateri se narveč ponyža inu s tem narflissigiš tem ludem služu s svojo službo, daruvi inu gnado, katero ima. Takoviga ta papež nej sturil, zakaj zatu de on to službo ima, hoče on čez cessarja inu krajla poštovan inu en gospud tiga cejlīga svita biti, pričuje taku s svojem lastnim dellom zupar sam sebe, de on nej Christusov mlaiši, temuč en antichrist ali edan zupar Christusa, kateri vse drugači stury, kakor je Christus zapovedal inu ukazal. Ali od tiga bomo my na s. Bartholomea²⁸³⁴ dan dalje slišali.

Susseb pak se ima ta špruh le-tukaj merkati, de Christus pravi: »Tiga človeka syn je prišal svoj leben h plačillu dati za veliku.«²⁸³⁵ Zakaj takov špruh vučy, kakor smo my na ta dan Magdalene slišali od odpusčainja teh greihov, koku my tu istu imamo zadobiti. Z našimi delli inu zaslužejnom je vse zgublenu, zakaj my smo Bogu taku eno veliko summo dolžni, de je nam nemogoče, de bi my mogli plačati. Koku bodemo my tedaj tiga dolga prosty? Drugači nikar, kakor de naš lubi GOSPUD Christus v naš dolg stopi inu vzame naš greih od nas inu ga poloży na svoj herbet inu terpy to smert, katero smo my z našimi greihi zaslužili, de my od smerti ledig inu prosti bodemo. V teh posvitnih ričeh se tudi taku gody, kadar sim jest enimu tavžent zlatih dolžan inu nejmam, de bi plačal, najdem pak eniga dobriga priatela, kateri za mene sam dolžnik bo inu pravi k mojmu buherniku: »Iest hočem tebi dober za le-tiga moža biti.« Tukaj meni nej potreba dalje se za dolga volo kumrati, zakaj moj buhernik nejma obeniga perguvori ali pravice več k meni, on je eniga družiga gori vzal, ta je dober za mene postal inu plača za mene.

2832|Mr 10,42.

Tu pridigarstvu ima le ena služba inu obena oblast biti.

2833|Mr 10,43–44.

Christus sam je en služabnik.

Ta papež se nespodobnu posvitne oblasti podstopi.

2834|Drugo ime za svetega Jerneja, ki goduje 24. avgusta.

2835|Mr 10,45.

Odpusčainje my imamo le skuzi Christusa.

QQ

Na ta-

Izlaga tiga evangelia

2836|Mr 10,45.

Na takovo vižo govory ta GOSPUD le-tukaj tudi inu pravi, on da svoj leben h plačilu za veliku,²⁸³⁶ de my skuzi njegovo smert ali terpleinje od smerti imamo ledig inu prosti biti. Ravnu kakor kadar je edan ujet inu ne more poprej ledig biti, samuč de se ena gvišna summa denarjev za njega doli položy. Taku so nas za teh greihov volo ta Hudič inu smert ujete deržala, tukaj je bilu nemogoče, de bi si my sami bily mogli pomagati inu rešiti. Ali Bug pošle iz očine lubezni svojga Synu, ta more za nas zadosti sturiti inu plačati, kar my neismo mogli.

Zakaj nikar vsi ludje ne bodo izveličani.

2837|Mr 10,45.

2838|Iz 53,3-5; Jn 2; 1 Jn 1.

Koku pak pride, kadar je takov dolg teh greihov skuzi Christusa plačan, de nikar en vsakateri izveličan ne bode, temuč le nekateri? Kakor ta GOSPUD le-tukaj pravi: »Takovu plačilu se je za veliku zgudilu,«²⁸³⁷ tu je, aku se je lih za vse človeke zgudilu, Esa. 53, Ioan. 2, 1. Ioan. 1,²⁸³⁸ taku so vsaj le nekateri, kateri takoviga plačila uživajo inu izveličani bodo. Tu se zatu zgody, de se nikar vsi takoviga plačila ne hote diležni sturiti inu ne hote vsi verovati. Nekateri mislio, de hote skuzi lastna della te greihe doli položiti kakor ta papež inu njegovu haufen. Nekateri ne hote cilu Christusa gori vzeti, kakor Turki inu Iudje, ty ne derže njega za eniga takiga, kateri je za te greihe plačal. Zatu skerbite ony sami zase inu kir Christusa ne hote, taku nejmajo obeniga poroka, morajo v greihih ostati, umrejtji inu konec vzeti. Zakaj izvunaj našiga GOSPUDA Christusa ne bodemo my obeniga našli, kateri bi za nas plačal, my je tudi ne moremo. Nekateri ni papežu ni Turku so glih, ty ja ne mislio skuzi svoja della v nebu priti inu Christusa tudi ne zataye, ali ony ne hote s celim sercom njega gori vzeti, ony si puste ta hud svejt predobru inu preveč dopasti, ta da nym tulikain k časti, de na Christusa ne mislio. Inu kadar taku v greihih prez pokure živejo inu še svoj lušt v nyh imajo, taku nym nej risnica, de bi odpusčainja teh greihov pegerovali, padejo od njega inu ne uživajo našiga GOSPUDA Christusa inu njegoviga plačila. Ty pak ga užyvejo, kateri svoje greihe spoznajo, si yh puste žal biti, prossio za gnado, pegerujo se pobulšati inu se derže s celim sercom na GOSPUDA Christusa kakor na eniga taciga, kateri je za nje s svojo smertjo plačal inu je nje z Bugom zmyril.

Tu bodi od tiga današniga evangelia zadosti, v katerim my vidimo, koku ta GOSPUD taku priaznivu z Iacobom inu z Ioannesom, katera sta vsaj grob se spodpolznila, okuli hodi inu vučy nyu, aku hočta njegova mlaiša ostati, taku ne moreta po veliki časti, gospostvu inu oblasti misliti, temuč se h terpleinju perpraviti inu s temi drugimi apostoli svojem vukom vsem ludem služiti. Bug, ta nam daj vsem skuzi Christusa svojo gnado, de my takov vuk ohranimo inu se pobulšamo, amen.

NA TA DAN OBISKAYNIA

MARIE, KATERI PO TEI BRAN-

DEBURGISKI INU NURNBERGISKI ORDNINGI

NA TA DAN VNEBUHOIENIA MARIE BODE

DERŽAN, EVANGELIUM LUC. NA

I. CAP. ²⁸³⁹

2839|Evangelij po Luku 1.

2840|Lk 1,39-45.

Maria²⁸⁴⁰ je pak v teh istih dneh vstala inu je jedernu šla na te gorre v tu mestu Iuda inu je prišla v Zahariovu hišu inu je Elizabeti dobru vzdala.

Inu

na ta dan Marie obyskainja.

*Inu pergudilu se je, de kadar je Elizabet Marie dobru vzdaj-
nje slišala, je tu déte v nje telessi gori poskočilu. Inu Elizabet
je polna postala Svetiga Duha inu je glasnu vpyla, inu djala:
»Zegnana si ty mej ženami inu žegnan je ta sad tvojga telessa.
Inu od kod tu meni pride, de mojga GOSPUDA mati k meni
pride? Pole, kakor sim hitru to štimo tvojga dobriga vzdajnja
slišala, je od vesselja tu déte v moim telessi gori skočilu. Inu ô
izveličana si ty, de si verovala, zakaj tu bo dopolnjenu, kar je
tebi povédanu od GOSPUDA.«²⁸⁴¹ Inu Maria je djala:*

»Moja duša povišuje GOSPUDA.

Inu moj duh se vessely v Bugi mojmu Izveličarju.

*Zakaj on je pogledal na nizkost svoje dékle. Pole, odsehmal bo-
do mene vsi roduvi za izveličano deržale.*

*Zakaj ta, kir je Mogoč, je velike ričy meni sturil inu njegovu
ime je svetu.*

*Inu njegova milost terpy imer²⁸⁴² prejd inu prejd per teh, kateri
se njega boje.*

*On muč izkazuje s svojo roko inu te rezkropluje, kateri so offert-
ni v svojga serca misli.*

On te mogoče doli paha iz stola inu povišuje te nizke.

Te lakotne on polni s z dobruto inu te bogate on prazne pusča.

*On spumni na svojo milost inu pomaga gori svojmu služabniku
Izraelu.*

2841|Lk 1,46–56.

2842|Vedno, iz srvn. immer.

22 2 Kakor

Izlaga tiga evangelia

Kakor je on govuril našim očetom, Abrahamu inu njegovimu semenu vekoma.«

Inu Maria je per njej ostala okuli try mėsce, potle se je vernila na svoj dum.

Ta perva pridiga.

A praznik od tiga vnebuhojeinja Marie je cilu papeški, tu je poln malikovainja inu prez grunta tiga S. pisma gori postavljen. Za tiga volo smo ga my v naših cerkvah izpustili inu ta dan zatu praznovali, de se ima ta historia pridigovati, koku je Maria čez te hribe ali gorre k svoji tetti Elizabeti šla inu kaj se je tu pergudilu. Zakaj nerpopej takov praznik od tiga vnebuhojenja Marie nejma obeniga pričovainja v tem S. pismu inu ony sami, ty papežniki, pelajo en špruh s. Ieronyma, ta bi bil imel taku reči: »An in corpore, an extra corpus assumpta sit, nescio.²⁸⁴³ Iest ne vej, aku je ona v tem telessi ali izvunaj tiga telessa gori vzeta ali v nebu šla.« Inu reis je, gdu bi hotel takovu vejediti, kadar obeniga Pisma od tiga nej? Tu pak je tu narhuiše inu farlihiš, de so takovu vnebuhojenje zatu k prazniku postavili, de bi ludje imejli to Divico Mario častyti inu na njo klicati, kakor v tem responzu²⁸⁴⁴ poyo: »Te assumptam, nobis promptam fore petimus,²⁸⁴⁵ etc. O, ti bogata Mati Božja, my prossimo, de ti, kir si gori vzeta, nam milostiva bodeš inu nas sturiš purgarje v nebi.«

Ampak my, karsčeeniki, ne vejmo od obeniga vnebuhojenja, kateriga bi my mogli k večnimu lebnu užyti, kakor od tiga ediniga našiga lubiga GOSPU-DA Christusa Jezusa, ta je gori šal v nebu, inu sedy na desnici Božji inu je, kakor tu Pismu pričuje, velike daruve prejel za te človeke inu za nas moli. Zatu se my moramo inu se imamo njegoviga vnebuhojeinja troštati inu vejediti, de my tiga istiga h timu bomo užyli, de tudi v nebu pridemo, le-tukaj pak na zemli imamo my od njega uslišani biti vsiga, kar na njegovim imeni prossimo. Zatu je tu en častit, vissok inu troštliv praznik tiga vnebuhojenja Christuseviga, kateriga je Divica Maria ravnu taku dobru užyla kakor my. My pak, de bi lih tudi potelesnu bila v nebu šla, ne moremo nje vnebuhojenja užyti, za tiga volo my neimamo na njo klicati ni na nje zaprošno vupati inu se zanesti, kakor je vsaj ta papež vučil inu je taku našiga lubiga GOSPU-DA Christusa vnebuhojeinje sramotil inu šmagal, de je on to Mater timu Synu vseh ričeh glih hotel delati.

Taku je tudi tu nikar le v veliku ričeh pohuišansku inu zmotnu, temuč tudi silnu smeišnu, de ty papežniki na takov dan enu takovu veliku prangainje s tem žegnovainjem tiga koreinja imajo za obeniga družiga urzaha volo, temuč kakor nyh lastne bukve pričujo, de ony ta špruh. Ecclesiasti. 23. cap. na to Divico Mario izlagajo inu njo perglhajo nekaterim drivessom inu rožom. Kadar bi tu otroci sturili inu bi taku s tem Svetim pismom okuli hodili, taku bi tu zadosti priprostu inu norsku bilu. Ali papež, škoffi, vsi menihi inu farji tu delajo inu nas nad teim s kecarji zmerjajo, de my takovo navado pustimo pasti inu ne hočmo ž nymi norrejt. Kaj je pak za falš vera iz takoviga korenov žegnovainja prišla inu koku so k zupernij inu k vsej žlaht neveri s tem urzah dali, tu en vsakateri dobru vej. Zatu imamo my dober urzah takov malikovski inu cuperniski praznik proč djati, skuzi kateri je timu vnebuhojenju Christusevimu cilu veliku odvzetu, kateriga bi se my imejli le samiga troštati, skuzi tiga je tem ludem k malikovainju, k falš veri inu k cupernij urzah dan inu bodo h timu istimu vižani. Hočmo za tiga volo ga pozabiti inu zdaj od praznika tiga obyskainja inu od te leipe peisni Magnificat pridigovati.

Le-ta

²⁸⁴³| Ne vem, ali je bila povzdignjena v telesu ali izven njega.

²⁸⁴⁴| Besedilo, ki se moli ali poje pri bogoslužju po berilu (responzorij; SSKJ).

²⁸⁴⁵| Tebe, povzdignjena, prosimo za nas prositi.

Christuseviga
vnebuhojeinja
my uživamo.

Tu žegnovainje tiga
koreinja, od kod onu
pride.

na ta dan Marie obyskainja.

Le-ta praznik pak se tudi imenuje Divice Marie praznik inu ga je papež gori postavil inu mejnil tiga Turka ž nym pregnati. Kakor se vidi v tej peismi, katero ony v tej iuternici pojo, v te isti taku stoji, ravnu kakor je Divica Maria čez te gorre šla inu je te hribe ali gorre s svojemi nogami tlačila, taku ludje imajo na njo klicati, de bi hotela s temi istimi nogami tudi tiga Turka pudse thlačiti.²⁸⁴⁷ Ali čedajle so le-ta praznik praznovali inu so na Divico Mario klicali, s tem več je nas ta Turek tlačil. Za tiga volo ne moremo inu ne hočmo my za takoviga zanikerniga urzaha volo le-ta praznik praznovati. My ga pak hočmo zatu praznovati, nerpopej de se Bug zahvali za tu častitu rezodiveinje, kateru se je na ta današni dan zgudilu, de ta brumna inu stara matrona,²⁸⁴⁸ I. ta luba Elizabet, je polna tiga Svetiga Duha postala inu katera poprej od Christusa inu od njegoviga početva ništer ne vej, zdaj se nje rezodei inu ona spozna, de ta Divičica Maria je ta prava mati nje GOSPUDA inu Boga, postane za tiga volo vessela, de je taku eniga velikiga častitiga gostu dobila, katerimu se pravi Božji Syn. Inu tu ditece v nje telessi, ta lubi Ioannes, pravi tudi od takoviga gostu bode vessel inu skače v materinim telessi. Spričata taku obadva, ta mati s svojo pridigo inu tu ditece s svojem skakainjem, de je Christus pred rokami, skuzi kateriga vsimu svitu, nerveč pah timu Iodovski-mu²⁸⁴⁹ folku, od greiha, smerti inu Hudiča ima pomaganu biti. Takovu ima nas vse k vesseliu, k pravi hvali pruti Bogu perpraviti. Zakaj kadar bi Bug le-ta šac skriven bil hotel deržati inu bi ne bil hotel, de bi my od njega imejli vej-diti inu ga užyvati, taku bi bilu takovu čudnu rezodiveinje dobru odzadaj ali zamolčanu ostalu. Na takovu rezodiveinje gre potle tudi en sussebni štuk, zlasti ta leipa, hvaležna peisen, ta Magnificat. Ta štuk je tudi vrejden, de my njemu en praznik k časti sturimo, de se prov pridiguje inu ludje se ga vuče dobru zastopiti. Zakaj onu je gvišnu ena leipa peisen, kakor my bomo slišali. H tretimu bode nam en siln, mogoč, leip exempel skuzi to Divico Mario naprej nessen, kateri bi my spodobnu imejli slušati inu se ga s flissom vučyti inu spomisliti. Zatu je naše praznovainje deleč drugače kakor tiga papeža praznovainje inu my nerveč zatu praznujemo, de se ima Bug hvaliti inu zahvaliti, kakor je ta luba Divičica njega hvalila inu zahvalila.

Onu se pusty viditi, kakor de bi bil s. Lucas en sussebni lušt k le-tej historji imel, de njo taku s flissom zapiše inu nam vsem to lubo Divičico, susseb pah timu ženskimu folku, taku lipu naprej mala vu enim krancelnu, kateri je s tremi sussebnimj leipimu inu lubeznivimi rožami usnažen. Zakaj tukaj on try sussebna dobra della na ny hvali, katerih se my tudi imamo flissati. Tu pervu je ta vera. Tu drugu, ena silna, velika, vissoka pohlevščina. Tu tretje, leip inu pošten obraz ali vunainje izkazainje pred témi ludmy. Kadar takova snaga inu lipota na eni frauvi ali dečli se znajde, taku ta pre-maga deleč vse krajlice inu cessarice vsejm nyh zlatej, žlahtnim kameinjom, s perlini, z žammetom inu z žydami. Od vere spozna inu govory Elizabet, kir pravi: »O, izveličana si ti, kir si verovala, onu bode dokoinanu, kar je tebi povédanu od GOSPUDA.«²⁸⁵⁰ Zakaj Maria bode spodobnu hvalena ni-kar le za te gmain vere volo, katero vsi karščeniki imajo, kir izveličani bo-dejo, de je ona verovala, Bug bode njo skuzi tu oblublenu seme iz te prek-letve inu od tiga grejha odreišil inu h gnadi gori vzal inu izveličano sturil, temuč tudi za te sussebne vere volo. Zakaj ona je iméjla eno sussebno oblu-bo, katera je le na nje persono šla, de bi imejla Christusa, tiga Synu Božyga, roditi. Takovi oblubi ona veruje inu se ništer nej pustyla na tem motyti, aku lih nej mogla vej-diti, koku se tu ima zgodyti. Takovo vero je ona le sama imejla, tukaj my njej ne moremo glih biti. Kadar pak ta vera vselej Božjo bessédo pred sabo more imejti, taku my imamo v tém nje exempel slušati, de se tudi flissig k Božij bessédi deržimo. Inu susseb ta ženski

QQ 3 folk

Anno 30. domi suæ.²⁸⁴⁶
Zakaj se le-ta praznik
tiga obyskainja
praznuje.

2846| Leta /15/30,
na Luthrovem domu.

2847| Tlačiti.

2848| Starejša dostojanstvena ženska,
navadno močnejše postave (SSKJ).

2849| Iudovskimu.

Maria, polna vere.

2850| Lk 1,45.

Izlaga tiga evangelia

folk bi se raiši imel v tej cerkvi per tej molitvi inu per pridigi pustit najti kakor per plessi, na tergu ali drugdi. Zakaj tu je ja reis, kadar ludje k Božji bessédi lušt inu lubezan imajo, njo radi poslušajo, radi ž njo okuli hodio, tukaj se bode več poštenja inu brume od dan do dne našlu. Spet, gdi jo ludje neradi poslušajo, tukaj ne bode na mnogoterih grozovitih greihih od dan do dne mankalu. Tu je tu pervu dobru dellu.

Maria je pohlevna.

Tu drugu je, ta mlada deklica, aku je ona lih vissoku častčena, zakaj ona je Božja Mati, de bi spodobnu Elizabet imejla za njo ijti, taku vsaj, kadar je je Bug taku ordnal, de se stari ludje imajo poštovati, se ona po tem istim vukej deržy, nej offertna, temuč kakor enu brumnu dejte se poniža inu taku en dolg pot svoje tetti iz lubezni inu k službi gre inu žely nikar le od Božje velike gnade inu čudessa se z njo pogovoriti inu marinjovati²⁸⁵¹, temuč tudi njej služiti. Takovu merka Elizabet dobru inu se njej preveč zdy, pravi za tiga volo: »Od kod tu meni pride, de ta mati tiga GOSPUDA k meni pride?«²⁸⁵²

2851|Izrekati/izreči, govoriti.

2852|Lk 1,43.

Tu je tudi ena silnu častita inu velika lipota inu hvale vredna pohlevščina na tej lubi Divičici, de ona nikar offertna ne bo od te časty, katero ima, de je ona Božja mati inu ima tiga Synu Božyga roditi. Onu bi ne bilu čudu (kakor je sicer ta ženski folk prez tiga od nature k offerti nagnen), de bi bila v eno offert padla, globokeiši kakor Lucifer s svojimi angeli. Zakaj pole, kaj ne delamo my ubozi, blatni žakli? Kadar my en vinar ali zlati imamo, taku nihče ne more z nami vun priti pred offertjo. Ena dekla, katera en leip šapel²⁸⁵³ ali portek, en mlad fant, kateri eno leipo suknujo ima, vse kmalu bode offertnu inu prevzetnu, kadar le nekai sussebniga ima, onu si bodi lipota, kunšt, denarji, žlahtnost, taku my ne vejmo te offerti ni konca ni masse. Inu je vsaj takovu vse kakor blatu na gassi pruti tej veliki gnadi, katero le-ta Divičica le-tukaj ima, s katero njo Bug pred vsemi čez vse žene poštuje, časty inu cyra inu ona se vener poniža inu pegeruje tej stari Elizabeti služiti.

2853|Okrasni trak za okoli glave (SSKJ).

Človéki so offertni.

Zakaj ona ništer nei marala za srebru inu zlatu. Kadar bi vse zlatu na enim kupu ležalu, kar vus svejt ima, taku bi bilu vsaj kakor čerpinje od loncov pruti le-tej veliki časty, katere nikuli oben človik na zemli nej imel, de ty angeli v nebi sami inu potle Elizabet, ta narvegša frauva, katera je po Christusu tiga narvegšiga synu rodila, njo Božja mater inu ta žegnana mej vsemi ženami imenuje. Inu vener, aku je lih ta narvissokeiša, žlahtniša, sveteiša mati taku vsaj na takove velike daruve ne gleda, temuč se poniža inu pravi k angelu: »Pole, jest sim tiga GOSPUDA dekla.«²⁸⁵⁴ Inu k Elizabeti, za katero ona taku en dolg inu dalni pot gre, pravi: »Bug je na to nizkost svoje dekcle pogledal.«²⁸⁵⁵ Le-to kunšt vučimo se my tudi inu se taku ponižajmo, ker vsaj tavžentkrat žlehtniše urzahe imamo, de se pustimo k offerti pergnati. Nemogoče je skoraj, de bi takovu serce se ne imejlu povzdigniti ni offertnu biti, kakor my sturimo, kadar en toler ali eno leipo suknujo imamo.

2854|Lk 1,38

2855|Lk 1,48

Ta narvissokeiša pohlevščina per Divici Mary.

Ah, koku bode le-ta velika pohlevščina le-te vissoke persone našo offert na sodni dan k sramoti sturila, kadar my bomo vidili to lubo Divičico inu ona nas offertne žakle bode ogovorila inu poreče: »Ter vsaj se jest neisem offertovala ni trucala inu sim vsaj več imejla kakor ti cessarica inu krajlica. Kaj je pak urzah tvoje offerti bil? Zakaj si ti taku prangala? Ene zlate kettine, en leip perstan, enu leipu tellu, je tebe offertnu sturilu? Ali kaj je vsaj takovu pruti timu, de sim jest ta mati Božja bila inu so me ty angeli inu vsi svetniki hvalili, de sim jest ta žegnana inu vissoku pognadana mej temi ženami inu se vener takoviga vsiga neisim prevzela?«

Taku tudi poreče: »Vy norri svetniki, vy kecary, vy rotte, kir se taku vučeni zdite, de se vam ta trebuh od kunšti hoče rezpočiti, kaj vy vsaj umejte, de se taku napihujete, ste taku žihri inu prevzetni? Skussite za mano, aku je vy znate

na ta dan Marie obyskainja.

znate zo vso vašo kunštjo eno versto v tim Magnificat sturiti? Iest sim tudi od našiga GOSPUDA Boga znala govoriti, ali vener neisim offertna bila, temuč sim vse moje časty cilu pozabila, sim k nogam čez te hrybe šla k moji tetti, sim njej služila, v otročji posteli kuhala, plinice prala inu vse drugu hišnu dellu iz serca inu z vesseljem sturila kakor ena druga hišna dékla inu se ništer neisim prevzela.« Pfui te bodi uže enkrat, ti prekleta offert inu sramuj se, kateri se more sramovati, pred le-to veliko pohlevščino, katera le-tukaj vidimo, de le-ta deklica, katera je Božja mati inu ta narvegšja frauva v nebi inu na zemli, taku cilu vsiga blaga more inu zna pozabiti inu enu takovu nizku žleht serce imejti, de ona gre inu se ne sramuje te plenice prati, tu maihinu ditece Ioannesa brissati inu kopati etc. Takova pohlevščina je cilu previssoka, zakaj spodobniši bi bilu, de bi se njej ena zlata kulla bila perpravila inu bi njo bily s štiri tavžent kuini spreimlali inu pred temi kulli semkaj trobentali inu bi bily šrajali: »Le-tukaj se pela ta frauva čez vse frauve, ta viudynja mej to cejlo človeško žlahto.« Ali takovu vse je zamolčanu, ta uboga déklica gre k nogam taku en dolg pot, ene dvaisseti myl, inu je uže zdaj Božja mati, tu bi ne bilu čudu, de bi vsi hribi ali gorre bile skakale inu plessale od vesselja. Onu je dobru mogoče, de nej sama šla, temuč Ioseph inu kej ena peistinja z njo, ali s. Lucas pravi le od nje same. Zakaj nerveč na njej ležy inu ona je le sama, katera takovo pohlevščino izkaže.

Tu je tu drugu hvale vrednu dellu, ta velika pohlevščina, nad katero bi imejli vsi možje inu žene en tak exempel v svoja serca zapopasti inu pred svojimi offertnimi inu terdovratnimi glavami se prestrašiti. Zakaj my vidimo inu izkusimo, koku hude navade, offerten inu prevzeten ie zdaj ta svejt inu susseb ta služabni folk inu hišna družina povsod. Hoče li gospud ali frauva v hiši kaj imejti, taku je sami morajo sturiti, ali je kej taku sturjenu, de bi dobru bujle potreba bilu. Taku se najde cilu offertna inu nepokorna družina, aku so lih le ubozi, revni petlarji, jest hočo molčat, kaj uže ty veliki gospodičiči inu fravue sture, per katerih je čast, oblast, blagu, kunšt inu drugu. Takovu ne bode dolgu moglu obstati, onu bode h puslednimu garmeinje, grum inu treisk v tu moral udariti, de le-tej offerti bode brainenu.

Kadar bi my pak karsčenički bily, taku bi mislili: »Aj, se li je Božja mati znala taku ponižati, zakaj bi se jest hotel taku vissoku nossiti, neslužaben inu offerten biti? Aku jest lih rumene lasse, eno ardečo suknjo, ene zlate kettine imam, kadar sim lih vučen, žlahten, bogat, mogoč, kaj je uže? Ob takovo inu takovi offerti ta Hudič zajdnico briše. Zakaj onu je v risnici vse ena uboga, revna, smerdeča petlarska offert, zatu jest ubogi, moliov žakal ne hočo offer-ten biti, temuč se vučiti le-tukaj po le-tim exempli zaderžati, ker jest slišim, koku ta luba Divičica, katera je Božja mati inu bi za pošteinja volo dobru bila mogla doma ostati, taku se ona k nogom naredy na ta pot inu se poda v službo v ptujo deželo, kople tiga lubiga Anžeka, tiga karstnika, ga vzdjguje inu polaga, pere njemu njegove pliničiče. In summa, ona sturi, kar ta naržlehtniša otročja pestina v hiši po navadi stury.«

Taku služi nam le-ta exempel tja, de se en vsakateri, susseb pak ta mlada družinica, vučy rada služiti inu se ponižati. Nič na tu gledajoč, aku si ti lih v Reidnejši inu vegši kakor ta, katerimu ti moreš služiti. Ali my izkusimo, (Bogu se smili) le le-tu, kar je timu zupar, de tudi ty ne hote služyti inu se ponižati, kateri so ty narnev Reidniši. Kakor so hlapci inu dekcle v hiši, kateri so se vsaj h timu oblubili inu svoj lon, jejd inu pytje zatu preimejo, de bi v vsej pohlevščini inu pokorsčini imejli sturiti, kar se nym ukaže. Tu se pravi po tem exempli te Divice Marie hu/du/sturiti ali ta isti slušati, katera se ne sramuje te lube Elizabete peistina biti, temuč tu stury nikar prošena nam k enimu exemplu, de se my

imamo

Vsi offertni imajo
zmisliti na nyh konec,
de bode hud.

Izlaga tiga evangelia

imamo ponižati inu reči: »Se ta vissoku pognadana mati Christuseva nej sramovala ta naržlehtniša služabna dékla biti, zakaj bi jest tudi tiga ne hotel sturiti? Inu kadar bi jest lih desetkrat več imel, taku bi tu vsaj ništer ne bilu. Zakaj le-ta persona je ta narvissokeiša inu je veliku več, kadar se ona poniža za enu makovu zernu, kakor de bi se jest tavžent myl globoku ponižal.« Zatu stoji nam le-ta exempel k špotu inu k sramoti le-tukaj zupar našo visoko missal, offert inu nepokorsčino.

Tu tretje hvale vrednu dellu je, de s. Lucas pravi: »Ona je hitru šla,«²⁸⁵⁶ tu je lipu, poštenu inu nikar taku iz firbica inu ličkakosti kakor kej naša mlada družina v malin, h plessu inn²⁸⁵⁷ na te sejme ali žegnainja gre, od ene hiše do druge teče, povsod klaffa inu te ocy sem ter tja meče. Tu se ne pravio čiste inu poštene déčle, temuč zanikerne lafre.²⁸⁵⁸ Dečle pak inu frauve imajo v svojeh hišah ostati, ali kadar imajo na gasso jiti, lipu fermu, hitru inu snažnu puiti, nikar vse ceigle na streihi ni vse vrabce pod streho štejeti ni po poti povsod postavati inu se ozyrati. Taku se Divica Maria nej držala, ta gre lipu hitru inu snažnu naprej, ne šteje teh drivess, ne stoji zdaj tukaj, zdaj tamkaj, temuč misli, kaj ona ima k opravilu inu streiže timu svoimu, pusty druge ludy tudi tu nyh opraviti.

Zatu je s. Lucas takovu s flissom zapissal, de dekile inu frauve nejmajo reči: »Zakaj bi jest vselej imejla doma ostati kakor ena nunna v kloštri inu nikar tudi vun špacirati, vsaj je tu Divica Maria tudi sturila. Ie li njej ni bil greih, taku meni tudi nej greih.« Ia, je rejs, stury je ti s poštejnjem, kakor je ona sturila, inu z leipim dečelskim vunainim izkazainjem, zakaj ona nej iz fyrbica šla, temuč je mislila svoji tetti služiti, od katere je njej ta angel bil povédal, koku ona v nje starosti z enim synom nosseča hodi, stury taku več iz vunaj svoje hiše, kakor bi doma bila sturila. Takovu ti tudi stury inu je sturi lipu poštenu, s čistim obrazom, kateri eni dečli inu frauvi dobru pristoji, taku tebi ne bode greih.

Ali ravnu kakor ta ženski folk to lubo Divičico v tej pohlevščini ne sluša, temuč je offerten inu štolc,²⁸⁵⁹ taku on s tem poštenjem tudi njo ne sluša, kakor je, Bogu se smili, pred očyma. Malu je fravu inu dečel, katerim bi se zdelu, de ena more vessela inu zraven tudi poštena biti. Z bessédami so prešerne inu nesramne, z vunainim djajnjom divje, nepoštene, tu one imenujo inu pravjo vesselu inu dobre vole biti. Ali cilu lahko bi imejlu inu moglu pošteinje inu vesselje vkupe ostati, kadar bi ludje hoteli na le-ta exempel gledati. Susseb pak hudu stoji, de tij mladi deklíči z bessédami inu z djajniom taku cilu skuzi so prešerni, nesramni inu čassi šentuju ali preklinajo kakor ty žolnery ali ajdje. Iest hočo zdaj zamolčat drugih nepoštenih besséd inu pohuišanskih perpuvidi, katere vselej enu od tiga družiga sliši inu se vučy. Tu od tiga sem pride, de te matere v hiši nym takove exemple naprej nesso inu nikar flissigiš na tu pošteinje ne gledajo per tej mladusti. Takovu je pak enu sussebnu inu gvišnu znameinje ene velike prihodne štraifinge, kadar tu pošteinje taku per tém ženskim folku bode pozablenu. Zakaj po teh materah gratajo ty otroci inu te dekile se ga vuče od teh frau, de h puslednimu v vseh stanuvih ni pošteinja ni časty več ne ostane, kakor my, Bogu se smili, k našim čassom tudi vidimo inu za tiga volo te zaslužene štraifinge tudi čakati inu si v zveisti moramo biti.

Tu je uže ta exempel, kateri nam ta leipa Divičica Maria naprej nesse, de ona Božjo bessédo s térdno vero zapopade, je lipu poštena inu sramožliva inu nas z našo smerdečo, gardo offartjo osromoty, kir ona se taku vissoku poniža inu se v eno tako žleht službo poda, ta žegnana mati Božja. S takovo pohlevščino sramoty ona vse dečle inu ženski spol, kadar ona kakor ta narvissokeiša

2856|Lk 1,29.

Ta tretja tugent,
hitra inu poštena biti.

2857|Inu.

2858|Maska, šema; iz srvn. die *Larve* (enak pomen)
(Pleteršnik, 1974, Slovensko-nemški slovar).

2859|Nesramen, osoren, zadirčen (Matija Kastelec
in Gregor Vorenc: Slovensko-latinski slovar).

Teh fraw inu dečel
pošteinje.

na ta dan Marie obyskainja.

keiša gospa, se taku poniža. Onu nam ima pak takov exempel tudi h timu služiti, de se my prestrašimo inu rečemo: »Ai, je li tu sturila ta luba Divica Maria, katera ga nej dolžna bila. Zakaj ona bi spodobnu tudi bila mogla praznovati, ali ona ga ne stury. Kaj bi se jest tedaj hotel zlu napejnati inu vissoku deržan biti? Le pohlevnu inu se ponižaj etc.« Taku ima nam le-ta exempel naprej svetiti, aku smo my lih lipy, pametni, vučeni, bogati, mladi inu močni, de se my vsaj ne prevzamemo, temuč se ponižamo inu družim radi inu flissig služimo.

Ali le-tukaj je potreba tudi obarovat inu opominati, de se nikar ena falš pohlevščina ne stury, kakor so ty menihi inu nunne v kloštrih sturili inu my na teh mladih deklicah vidimo, kadar nje lipe imenujo, taku one tiga ne hote imejti inu terpejti inu nym vsaj nej ob serce. Item, kakor bogati ludje v navadi imajo, kadar nje gospude imenujo, taku ga pred veliko vsaj falš pohlevščino ne mogo terpejti, se tožio uboziši kakor ty, kateri so prov ubozi. Takovu se ne pravi pohlevščina, temuč ena topelt offert, ena veideča laža, katera tudi Bogu k nečasti seže, zakaj kar je Bug šeinkal inu dal, tu ludje imajo spoznati inu ga nikar tayti. Ony imajo reči: »Bogu bodi hvala, kateri je je dal, jest imam en dober užytak, jest nejsim taku cilu gard, jest moram dobru študirati, jest sim vučen, jest nejsim oben prešuštnik, jest sim ena vyudynja, ena knegynya.« Zakaj kar je Bug dal, onu si bodite denarji ali blagu, taku so tu vse Božji daruvi, teh ludje nejmajo tayti, temuč spoznati inu Boga za nje zahvaliti inu gledati, de ony nyh dobru nucajo. Zakaj tu sonce ne pravi, de je černu, temuč se h timu spozna inu spriča, de je ta luč tiga svita. Zakaj onu veden inu veden svejti. Taku enu drivu tudi svoje nature ne tay, temuč kar je Bug njemu dal, tu onu pusty očitu viditi.

Božyh darov ludje neimajo tayti.

Zatu se tu ne pravi ponižati, kadar bi ti hotel lagati inu reči, ti bi tiga ne imel, kar ti imaš, temuč kadar je Bug tebi kaj dal, taku reci: »Tu inu tu jest imam, tu je reis, ali jest ga nejmam od sam sebe, Bug je je meni dal, za tiga volo se jest nejmam inu ne hočem pozdigniti ali prevzeti ni drugih ferrahtati, kateri tiga nejmajo.« Ravnu kakor tu leipu sonce stury, onu je leipše kakor vse druge stvari na nebi, ali onu zatu ne ferrahta teh drugih stvari, temuč pravi: »Aku ti luna inu zvezjde etc. lih nikar taku lipu ne svejtite kakor jest, taku si ti vsaj vener tudi ena leipa stvar Božja, zatu jest tebe ne hočem ferrah-tati, temuč tebi h timu pomagati, de ti moreš per tvoji luči ostati inu tudi tem ludem svejtiti.« Taku my tudi imamo sturiti.

Ta Divica Maria tudi taku stury, ona doli nič ne udari, ne tay inu ne pravi, de ona nej žegnana pred drugimi ženami inu je ta mati Božja. »Onu je vse reis,« pravi ona, »meni se je ta narvegša gnada izkazala. Ali od kod inu k čemu jest njo imam? Iest se ž njo ne povzdigujem, temuč moja duša povzdiguje tiga GOSPUDA inu moj duh se vessely v Bugi v mojem izveličarju. Zakaj od tiga istiga je jest imam inu nikar od mene ni od ludy, vse je našiga GOSPUDA Boga dar, zatu luba Elizabet, le-tukaj ne vela, de bi jest hotela pruti tebi ali pruti enimu drugimu človéku se offertovati. Morem za tiga volo, aku jest lih takove daruve imam, vener dobru tvoja dekla biti inu tebi služyti. On je meni velike ričy sturil, kateri je mogoč inu kateriga ime je svetu. Zatu mene Bug pred teim obaruj, de bi jest hotela njegovu ime sramotiti inu šentovati inu moje ime hvaliti inu reči: Iest imam takovu od sama sebe. Njegovu ime bodi svetu. On je je sturil, njega mogo ty ludje zatu hvaliti inu aku mene lih ty ludje za takove gnade volo tudi hvalio inu izveličano reko, taku jest tu vsaj hočem Bogu domov postaviti. Zakaj njegovu ime je svetu inu on je mogoč, zatu ima le on sam to hvalo imejti.«

RR Tu bodi

Izlaga tiga evangelia

Tu bodi povedanu od tiga exempla te svete Divice Marie, kateriga ta evangelist nei prez urzaha nam hotel naprei staviti, de potehmal je Bug njo taku vissoku poštoval inu pred drugim ženskim spolom vsem naprej potegnul, se ona vsaj takovih vissokih, neizrečenih darov nikar ne prevzame, temuč ravnu kakor de bi ona ništer zatu ne vejdila, se v vsem poštejnju gori naredy, obysče to staro Elizabeth, svojo tetto, prez cbiuvla, de je hotela njej srečo voščiti, od Božyh čudess inu gnade ž njo govoriti inu potle njej inu timu maihinimu Ioannesu en čas služiti. Zakaj gdu je hoče ali je more verovati, de bi ta luba Maria ne bila hotela per takovim roystvu ostati inu tiga priazniviga diteca viditi, od kateriga je bil ta angel Gabriel od neba sem doli tu pervu selstvu njej pernessel? Taku tudi ta čas le-tukaj lipu vkupe štima. Zakaj s. Lucas mel-da,²⁸⁶⁰ Elizabeth je uže v tem šestim meisici s tém ditecom Ioannesom hodila, kadar je Gabriel tej Divici Marji tu selstvu od nebes pernessel. Inu de je Maria okuli try meisce per Elizabethi ostala, taku se dobru more zastopiti, de se ona nej zdajci ta drugi dan gori naredila ali le eden ali dva dny na tej ceisti ostala. Vsaj se sicer zgody, de ena dobra priateljica v glihi štalti h tej drugi gre inu per njej ostane, dokler de svojga diteta bode vessela, de ga rody ali Bug na svejt da inu njei vso žlaht službo inu priaznust izkaže. Koku veliku več se more le-tukaj zgoditi, potehmal ta angel sam od takoviga roystva tudi po tem času tej Divici Marji na znainje da, de je ona dobru mogla vejditi, okuli kateriga čassa bode ta Elizabeth tu dejte rodyla? Tu so h pervimu ta dva štuka tiga rezodivejnja inu te Divice Marie exempel, katera s taku leipimi hvalevrednimi delli nam naprej svejti, katera so tudi vrejdna, de se na en sussebni praznik, zlasti timu mladimu folku, naprej derže, de se en vsakateri vučy bogaboječ biti inu nerveč ta ženski folk se v vsej čistosti, poštejnju inu pohlevščini vučy zaderžati. Bug, daj svojo gnado, skuzi svojga Svetiga Duha, de takov leip vuk nikar prez sadu ne bode, temuč de se my vsi iz njega pobulšamo inu v veri, lubezni inu v vsém žlaht poštejnju gori vzamemo, amen.

2860|Lk 1,26–27.

TA DRUGA PRIDIGA,

OD TE PEISMI

MAGNIFICAT.

Aše lubezni so slišale, zakaj my le-ta praznik deržimo, de se my h pervimu teh velikih čudess Božyh inu tiga častitiga rezodiveinja našiga lubiga GOSPUA Christusa, kadar je on še v materinim telessu bil, opomenimo inu tu istu premislimo inu susseb na tej lubi sveti Divici Marji se imamo vučiti, de my tudi pohlevni inu pošteni bomo. Inu h tretijmu, de se my ta leipi Magnificat imamo vučiti, kateri je ena sussebna mojsterska peissem. Zatu so jo ty stari karsčeniki tudi ordnali, de se ima na vsak večer pejti, kadar ty karsčeniki k molitvi vkupe pridejo v tej cerkvi ali kir so kej drugdi vkupe zbranj. Ali s kakovim zastopom ga papež, njegovi farji, menihi inu nunne poyo, tu my, Bogu se smili, pred očima vidimo, de ony nikar eniga samiga puhštaba od njega ne zastopio ni ne mislio zastopiti, sicer bi se ony pred tém grozovitim malikovainjem varovali inu bi te Divice Marie nikar više ne povzdigovali kakor Boga inu tudi ona sama se v takovi peismi više nej povzdignila. H drugimu bi se ony susseb pred to offertjo varovali inu bi se nikar ne podstopili pred našim GOSPUDOM Bogum žugati inu trucati na svoja lastna človeška della inu zaslužeinja inu te ludy vučiti Bogu tu nebu odkupiti ali z lastnimi delli zaslužiti, ony bi te Divice Marje zveist svit inu vuk slušali, se ponižali, od svoje modrusti, oblasti

na ta dan Marie obyskainja.

oblasti inu blaga nikar veliku deržali, temuč bi se le te same milosti Božje troštali, ali tukaj tičy ta cejli papeški haufen čez ušessa v tej sramotni offerti, de na Božjo milost nikar ne gledajo, temuč vse zavupainje na svojo modrust, oblast inu blagu stavio.

De se my uže pred takovim vučimo varovati, taku my hočmo zdaj takovo leipo peissen od besséde do bessede pred nas vzeti inu ta vuk tiga današni-ga evangelia kratku zapopasti, de se my nikar le na tem exempli te Divice Marie pošteinja, pohlevsčine inu vere navučimo, temuč se tudi iz nje pridige vučymo, čessa se my imamo troštati, na kaj imamo žugati inu trucati, zlasti nikar kakor ta svejt na svojo modrust, oblast inu blagu, temuč le na Božjo milost, katero on hoče skuzi Christusa vsem tem izkazati inu pustit dujti, kateri se njega boje. Ona začne pak takovo žlahtno mojstersko peissam s takovimi bessedami, de en vsakateri more spoznati inu reči, de je vessela inu dobre vole inu glih pred vesseljem vinena, zakaj le-taku ona poye:

»Moja duša povišuje GOSPUDA. Inu moj duh se vessely v Bugi, mojmu Izveličarju.«²⁸⁶¹

2861|Lk 1,46.

Le-tukaj ty slišiš, koku se ona vesseli inu eno sussebno dobro volo inu vesselu serce ima, zakaj ona pravi, nje duša povišuje, tu je ona mora tiga hvaliti inu vissoku častiti, kateriga se iz serca vessely, taku de ništer v njej sercej nej, de bi ne bilu polnu dobre vole inu vesselja. Kaj je uže? Koga povišuje taku? Sama sebe? Ne. »Iest,« pravi ona, »nejmam ništer, jest tudi ne hočem ništer iz sama sebe delati, zatu de ti mene hvališ, luba Elizabeth, žegnano mej ženami inu izveličano imenuješ, zatu istu povišujem inu častym jest Boga, zakaj tiga istiga je vse inu moje ništer.«

Da taku ta bessedica, povišati, en cilu leip zastop, zakaj kateri eniga družiga povišuje, ta sebe ponižuje. Kadar ona uže pravi: »Moja duša povišuje tiga GOSPUDA,«²⁸⁶² s tém spozna, de se ona poniža, se ne povišuje ni tudj offertna nej. Tu se pravi nam, ubozim petlerjem, špotanu inu vsem, enimu kakor timu družimu, s. Paulu taku dobru kakor meni inu tebi, enu vissoku premišleinje gori danu. Zakaj kaj my delamo? Ta gmajn perpuvid je mej našimi purgary inu kmetiči: »Haj, iest mam tudi še dva vinarja fercerati.« Znajo inu umejo taku na denarje inu blagu, na zlate inu tolerje žugati inu truvati, ali ti nemarni, malu-

2862|Lk 1,46.

Vus svejt je offerten z blagum.

Izlaga tiga evangelia

2863| Fraza »Bog je dal, Bog je vzel« v krščanskem okolju izraža sprjaznjenje z izgubo (SSKJ).

vredni vamp se ti tiga prevzameš? »Ne,« bi imel ti reči: »Vse, kar imam, tu je enu ptuje blagu. Bug je je dal, on je tudi zna inu more zupet vzeti.²⁸⁶³ Zakaj bi se jest tedaj tiga hotel prevzeti?« En taku rotirarski duh ali falš vučnik tudi semkaj pranga v tej hvali, de se on za vučeniga deržy inu se offer-tuje s svojo kunštjo. Ali povej ti meni, čiga je ta kunšt? Od kod jo ti imaš, od sam sebe? Ia, Hudiča na tvojo glavo, ti ie imaš le od ozgoraj doli, zatu se ti neimaš povzdigovati, temuč tiga, kateri je jo tebi dal inu je vsaki hip zupet more vzeti, hvaliti. Zakaj tu nej le ena utragliva, sramotna, temuč tudi ena norska, smeišna reič, se od ptuiga blaga hvaliti, kakor veliki gospudje skoraj vselej v navadi imajo. Ta se piše en krajl od te dežele, en drugi od ene druge, v kateri on nikar ene palice ali stopynje lastne nejma. Gre inu se gody s tem ravnu taku, kakor de bi jest eno prazno mošno imel inu bi hotel vsaj hvaliti, jest bi imel eniga sosseda, ta bi veliku denarjev imel. Kadar bi ty denarji moji inu ta mošna polna bila, taku bi se jest mogel tiga hvaliti, sicer nikar, zakaj onu je vsaj le ena prazna hvala, per katere ništer nej. Ravnu taku je tudi le-tukaj, samuč de je veliku farlihiš. My imamo tellu inu leben, ta je leip, uni bogat, le-ta vučen, uni izkušan. Takoviga se my hvalimo kakor lastniga inu vsaj nej naše, temuč Božje. Kadar si je ty uže nikar od sebe, temuč od Buga prejel, kaj se tedaj hvališ? Ali onu vse ne pomaga, si se pravi, kar hoče. Ta Hudič je v ludeh, ta vučy nje pruti Bogu (od kateriga ony vse imajo) se nehvaležne izkazati inu se offertovati inu njemu ž njegovo lastno šeinkingo žugati inu trucati, kateri uže od tiga ne hoče nehati, tiga zna inu more on zupet izleiči do nasiga, kakor je on Iudeža izleikil, ta je tudi bil offerthen inu je svojo službo hudu inu krivu nuczal, kir je Christusa ferratal, ali tu je njemu taku gratalu inu zneslu, de se je on sam nad tém obeissil.

Mi neimamo ništer od sami sebe, zatu se mi nejmamo hvaliti.

Duša.

2864| Lk 1,46.

Taku ta luba Divičica le-tukaj ne stury: »Moja duša,« pravi ona, »povišuje tiga GOSPUDA.«²⁸⁶⁴ Tu je: »Iest častim inu hvalim Boga nikar le s temi usti inu s sercom, temuč moj cejl leben, vse močy inu vudi, vse, kar moja duša regira, tu bi radu hotelu pejti inu Boga hvaliti. Zakaj duša se pravi ništer družiga kakor naš leben ali život, ta govory, sliši, vidi, jej, pye, cera.²⁸⁶⁵ In summa, vse, kar je ta leben inu ga obderžy, vsi moji lassje, vse srage moje krij, tu bi jest hotela, de bi vse zgul Magnificat moglu pejti inu taku eniga milostiviga Boga vissoku hvaliti inu častiti.« My, zanikerni ludje, je le s temi usti sturimo, ta leben inu ta duša tiga ne izkussi inu ne počuti, onu nam ta Magnificat vissi le kakor od slin pene na jeziku. Kadar bi tolerji, zlatje, lipse hiše, leipi gvanti bily, taku bi my mogli tudi ta Magnificat pejti, ali Bogu k maihini časti.

2865| Jesti, prehranjevati se, žreti; izposojeno iz srvnem. zer(e)n (jesti, prehranjevati se, porabljeti, uničevati) (M. Snoj, 2014, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

2866| Lk 1,47.

Duh.

»Moj duh (pravi ona dajle) se vessely tudi v Bugi, mojmu Izveličarju.²⁸⁶⁶ Moj duh, tu je moje noternje cejlu spoznainje, s katerim jest Boga spoznam, tu se z vessely nikar v tem potelesnim, temuč v Bugi.« Tu je tudi tu pravu veselje, kadar se ludje v Bugi vessele. My se nikar poprej ne vesselimo, temuč kadar my denarje v taški ali mošni imamo inu kateru je vsaj greih inu sramota, de se my več desetih zlatih vesselimo kakor Boga samiga. Zakaj povej ti meni, nej li tu reis, jest imam tellu inu leben v tu petdesetu lejtu, zdrave ocy, ušessa, roke inu noge, tu lubu sonce je meni taku dolgu služilu podnevi, ta nuč je meni ta sen dala. Kadaj sim jest pak kej kadaj taku vessel nad takovim vsem bil, kakor kadar en človik prez misli na naglim deset zlatih najde? Fui te bodi, de se my nikar tudi v Bugi ne moremo vesseliti. Taku tudi povej ti meni, gdu se vessely tiga, de je Jezus Christus rojen? Ia, ludje ga še h timu pregainajo. Kadar bi my pak nikar taku slippy ne bili, taku bi my imejli vselej od vesselja skakat, de je Bug nam nikar le tellu inu dušo, temuč svojga edinorojeniga Synu inu skuzi njega ta večni leben dal.

Te duše nehvaležnost.

Zatu

na ta dan Marie obyskainja.

Zatu pusti vkupe priti vse vučene na zemli inu se izkussiti, aku znajo ali mogo le eno versto sturiti, katera bi le-tej versti glih bila, taku bodo vidili, kej nyh kunšt ležy. Ona postavi ta cill vissoku inu je vener pohlevna inu taku pohlevna, de ona ta velika doctorca inu prerokynja, katera je vučeneiša kakor vsi apostoli inu preroki, te lube Elizabethe peistinja inu klučarica²⁸⁶⁷ postane. Inu my, zanikerni ludje, kakor hitru eden nas le eno latinsko, gersko ali ebreisko bessédico zna inu umej, taku od offerti ne vejmo, kej bi my imejli ostatici. Nas bi imejli z jaici lučati, eniga s tem drugim, za te sramotne offerti volo, kir se my za ene taku žleht inu maihine ričy volo prevzamemo inu le -tiga exempla le-tukaj cilu pozabimo, de se ta luba Divičica teh velikih, visokih darov inu blaga nikar ne vessely ni ne prevzame, temuč svoje vesselje ima ona na Bugi, tiga hvali inu časty, kakor dajle v tem textu gre:

»Zakaj on je pogledal na nizkost svoje dékle. Pole, odsehmaj bodo mene vsi roduvi za izveličano deržali.«²⁸⁶⁸

»Mene,« pravi ona, »bodo vsi roduvi za izveličano deržali,«²⁸⁶⁹ tu je: »Vus svejt bode od mene pejl inu poreče: 'Luba Divičica, bi tedaj ne bil uže tudi čas, de bi ti enkrat offertna bila, potehmaj tebe ta cejl svejt ima hvaliti inu častiti?' Ne«, pravi ona, »iest ne hočem zatu offertna biti. Tu pak je, kateriga se jest vesselim, de sim jest ena revna, ferrahtana deklica bila inu vener mene moj GOSPUD Bug nej ferrahtal, temuč je z gnado na mene pogledal.« Zakaj ona je ena mlada deklica inu vsaj uboga bila, zatu nihče nej sussebnu ali veliku za njo maral, sicer bi ona nikar ne rekla: »On je pogledal na nizkost svoje dékle.«²⁸⁷⁰ Ali ona pravi: »Kakor revna sim jest, taku je vsaj Bug, kateri je nebu inu zemlo stvaril, svoje očy milostivu čez me gori odperl inu je mene h takovimu velikimu dellu izvolil. On bi dobru bil mogel druge najti, katere bi velike offertne dečle bile. Ali na teh istih obeno on nej pogledal. Na mene, ubogo deklico, v mojej rezderti suknejci, je pogledal, tu mene vesselo stury inu zahvalim Boga zatu.« In summa: »Iest,« pravi ona, »neisim cilu ništer. Kar sim jest pak inu imam, tu jest le od Božyga milostiviga pogledainja ali usmleijnja, dobrute inu gnade imam.« Tu se pravi Boga inu njegovo gnado častitu hvalit.

Le-tukaj pak my ne moremo inu nejmamo pozabiti tiga grozovitiga malikovainja, kateriga smo my poprej tudi spumnili inu je v tem papeštvi taku cilu se bilu začelu. Ona pravi, ta luba Divica: »Vsi roduvi bodo mene častili,«²⁸⁷¹ tu je Božjo gnado na meni hvalili inu od mene poreko, koku je Bug mene taku častitu počtoval, de je on mene mej vsemi dečlami izvolil, de jest Izveličarja tiga svita v mojem telessi skuzi tiga Svetiga Duha imam početi inu na svejt rodyti.« Ali iz tiga se ne zviža, de bi ludje imejli na Divico Mario klicati, nje zaprošne se troštari inu pomuči vseh žlaht potelesnih inu duhovnih nadlugah ali potrebah per njej yskati inu od nje čakati. Kakor je ta papež na takovu malikovainje te ludy vižal. Ludje bi je imejli per tém časčeinju pustiti ostatici, ali moliti, zaprošne inu pomuči čakati, takova čast ima le GOSPUDU Christusu ostatici, kakor on pravi: »Kar vy bote v mojem imeni prossili, tu jest vam hočem dati.«²⁸⁷² Taku hoče ta papež, ludje bi imejli v te Divice Marie imeni prossiti, tu je krivu inu se ne pravi Mario hvaliti, temuč na tu narviše sramotiti inu eniga malika iz nje dellati. Dajle gre:

»Zakaj on je velike ričy na meni sturil, kateri je Mogoč inu kateriga ime je svetu.«²⁸⁷³

Ona se ne hoče našiga GOSPUDA imena dotekniti, tu je ona se
RR 3 ne ho-

2867|Strežnica, točajka (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

2868|Lk 1,48.

2869|Lk 1,48.

2870|Lk 1,48.

2871|Lk 1,48.

Na Divico Mario klicati je malikovainje.

2872|Jn 14,13.

2873|Lk 1,49.

Izlaga tiga evangelia

ne hoče svojih darov prevzeti, vselej spozna, de kar ona ima, tu je Božje inu nikar nje lastnu dellu. Hoče za tiga volo, de my imamo njega le samiga za mogočiga, nas pak za slabe inu nemogoče ludy spoznati inu de je le njegovu ime samu svetu, tu je de njegovu ime le samu hvalenu inu vissoku deržanu bode. Naše ime pak kakor enu nesvetu ime nejma hvalenu biti. Ali le-tukaj ti zupet na tém svejtu okuli pogledaj, kej so ty, kir je sture? En vsakateri bi rad hotel, de bi se veliku od njega deržalu. Inu susseb bi en vsakateri rad hotel za te svetusti inu brume volo hvalen biti. Ali Maria nas vučy, my imamo Boga le samiga za mogočiga inu njegovu ime za svetu deržati, tu je Boga le samiga inu njegovo gnado hvaliti inu sicer ništer.

»Inu njegova milost terpy jmer prejd inu prejd per teh, kateri se njega boje.«²⁸⁷⁴

2874|Lk 1,50.

Boga se imajo ludy bati, aku ony njega hote milostiviga imejti.

Le-tukaj ona neha govoriti od svoje persone inu seže okuli sebe po vsim svejtu inu hvali Boga nikar le za svojo volo, temuč za vseh človekov volo, de je on enimu vsakaterimu gnadliv inu milostiv, kateri se njega boji inu se pred nym poniža. Ravnu kakor my v naši molitvi tudi v navadi imamo inu nikar le zahvalimo za te daruve, katere my le sami imamo, temuč tudi za te, katere drugi z nami imajo. Inu je tu en sussebni moisterski štuk, de ona taku lipu vkupe postavi Božjo milost inu ta strah Božji. De kadar se ludy Boga boje, on hoče milostiv biti, tu je greihe odpustiti inu za teh greihov volo nikar štraffati ni ferdamnati, temuč zo vso gnado zupar vso nesrečo pomagati inu vekoma izveličane sturiti. Spet nazaj, ker se ludy Boga ne boje, tu nejma obena milost ni gnada, temuč štraifinga inu serd biti inu se zgliha cilu lipu s tem 147. psalmom.²⁸⁷⁵ Ta GOSPUD ima enu dopadenje na teh, kateri se njega boje inu na njegovo dobruto čakajo, zatu se le-tukaj vuči, kateri se zna inu more vučiti. Maria ja ima eniga milostiviga Boga, kateri nej vse dobru stury. Od kod pak ona h takovi gnadi pride? Od nigdir drugod, temuč kakor ona sama pravi: »Ta GOSPUD je pogledal na to nizkost svoje dékle.«²⁸⁷⁶ Ona nej offertna ni prevzetna bila, temuč je vsej pohlevščini, v Božjim strahu živela inu je sturila, kar je nej sturiti zapovedanu bilu, tu je Bogu dopadlu inu Bug je njo pognadal.

2875|Ps 147.

2876|Lk 1,48.

Na takovo vižo, poje ona, morete vy človéki vsi k Božji gnadi inu milosti lahku priti, le se varujte, nikar se ne napihuite, nikar se na nepeinjajte, ne bodite offertni, temuč se ponižajte pred Bugom inu se njega bujte. Spoznajte se prov, de ste vy ubozi greišniki, kir se pred Bugom cilu ništer ne morete hvaliti, temuč za vaših greihov volo tudi urzah imate se pred nym bati. Aku vy tu bote sturili, taku jest vam poveim, de je prejd inu prejd Božja vola inu opravilu bilu, kateri se njega boy, timu je on milostiv, timu pomaga, na tiga on gleda. Kateri se pak njega ne hoče bati, kateri se hoče offertovati inu se zdy, on ima vse, njemu ništer ne manka, s tem istim bode Bug drugači okuli hodil.

»On muč izkazuje s svojo roko inu te rezkropluje, kateri so offertni v svojga serca misli.«²⁸⁷⁷

2877|Lk 1,51.

Onu je ta luba Divičica nas vučila, koku je ona h gnadi prišla le skuzi tu, de ona ništer od sebe nej deržala inu se je Božje dobrute inu gnade troštala. Takovo kunšt je ona tudi nas vučila inu zapovedala, my bi se tudi imejli Boga bati, taku on nam tudi bode milostiv. Ali ona vidi, ta luba doctorca, de cilu malu šularjev bode našla. Zakaj tukaj so truji ludy, kateri se vissoke misli inu offerti ne mogo pustiti. Kateri je moder inu zastopen, ta od sam sebe deržy inu na tu

na ta dan Marie obyskainja.

na tu istu žuga inu truca. Kateri je mogoč ali bogat, stury lih taku, vsi bodo offertni, kakor de bi našiga GOSPUDA Boga ne potrebovali. Ali le-tukaj ti poslušaj, koku ima nym takova offert gratati ali znesti? Hote li ony modri biti inu se tiga prevzeti susseb v teh ričeh, kir bi ony imejli to bessédo Božjo inu njegovo modrust slušati, taku se ony morajo, pravi ona, zaplesti inu zabresti, zakaj moj Bug je en mogoč Bug inu hoče tudi le sam biti. Zatu se on postavi zupar vsa offertna serca inu je rezkropluje, de nihče ne vej, kam pridejo. Tu je enu redle ali junačku dellu, de on eniga velikiga krajla kakor Savla za glavo vzame, kateri se njega ne hoče bati nj njegove besséde pred očyma imejti inu potegne tu eniga uboziga pastyrja naprej, tiga on stury k enimu krajlu. Zakaj hočejo tedaj offertni biti, na svojo modrust trucati inu se ne hote bati? Zakaj ony ta greben gori veržejo inu se napihujó, kakor de bi je vse od sami sebe imejli, kakor zdaj viudi inu žlahtniki, purgarji inu kmetiči sture, jest sim ta inu ta, pravio ony, bi se jest imel od tiga farja pustit mojstrovati inu sturiti, kar bi on hotel? »Nu, uže,« pravi naš GOSPUD Bug, »bodi hud inu moder, ti bodeš mene vener moral pustit v mojem krajlestvi sidejti, jest imam eno ramo ali roko, aku jest njo vzdignem, taku ti gori gledaj, ona je težka inu bode tebe zmotila inu omamila, de ti ne bodeš vejdil, kej si doma.« Taku so velika krajlestva inu viudstva vun izstreblena, od tiga vej Divica Maria le-tukaj cilu lipu pejti.

Zakaj nuca ona pak takove bessede, de ona pravi: »On rezkropluje nje v nyh serca misli?«²⁸⁷⁸ Zatu de je Božja natura ali navada taku, kadar on hoče te ludy za nyh offerti volo prekucniti, taku on nje nerpoprej stury k norcom inu nje oslipy. Potle kadar so oslipleni, taku se morajo sramovati inu v svoji modrusti ogarditi. Takovu se pravi te modre rezkropiti v nyh serc misli, zakaj on pela ž nyh lastno modrustio v tu končainje, de svoje svejte na tu narmodreše inu bulše sture kakor farao v Egypti, ker je on za temi Iudi hitel skuzi tu Erdeče morje. Kadar so si je na tu narbulše naprej vzeli inu pravio: »Taku inu taku je my ž nimi hočmo naprej vzeti,« taku se nym naš GOSPUD Bug špota. »Nu, uže,« pravi on, »sturite taku, vy ste na tem pravim potu le skoraj inu precej sem.« V takovi offerti on nje od sebe viža, de kmalu vsi leže na enim kupi. Taku pahne inu verže on nje v nyh offertni misli. Tu je ta en hauffen, kateri se Boga ne boy, temuč je offerten inu se zanesse na svojo kunšt inu modrust. Nu, uže pride ta drugi hauffen, kateri se na svojo muč inu oblast zanesse, od tiga ona tudi le-taku poje.

2878|Lk 1,51.

*»On te mogoče doli paha iz stolla inu povišuje te niz-
ke.«²⁸⁷⁹*

2879|Lk 1,52.

In summa, naš GOSPUD Bug hoče pohlevne ludy imejti, tem on hoče vse dobru sturiti, kar je pak offertniga, tu on hoče štraffati. Zatu kadar on lih te nizke poviša, kakor hitru je ony pregledajo inu tudi offertni postano, taku morajo doli inu ponižani biti, kakor se na tem krajlu Savlu vidi, ta je bil en ubog pastyr, ali Bug je njega sturil h krajlu, kakor je hitru njemu ta treibuh nad tem otekal inu se pruti Bogu inu njegovj bessedi nej hotel ponižati, taku je Bug to cejlo žlahto iztrebil, de nej eden čez ostal. Z Davidom je tudi taku šlu, tiga je Bug sturil iz eniga ovčarja k enimu krajlu inu je ostala takova vissokust per njegovim stanu ali žlahti taku dolgu, de so h puslednimu offertni postali inu so morali zupet doli ali ponižani biti. Taku se vidi vseh drugih historiah tudi, kar je offertnu, tu teče našimu GOSPUDU Bogu v špeis ali zupar ostein berca inu more ponižanu biti. Spet nazaj, kar je pohlevnu inu bogaboječe, tu vissoku gori pride inu bode povišanu.

Tu je našiga GOSPUDI Boga šega, pravi Maria, kar hoče nizku biti, tu on ho-

Izlaga tiga evangelia

on hoče vissoku vzdigniti. Spet nazaj, kar hoče na vissoku, tu on hoče potlačiti, kateri tiga ne hoče verovati, ta je izkussi. Zakaj silnu veliku je nyh bilu, kateri so hoteli le-to peissem krivo sturiti, ali ony so se s svojo škodo navučili, de je risnična. Zakaj Divica Maria ne more lagati, potehmal ona iz lastniga izkušejnja govory, ona je pohlevna inu bogaboječa bila, zatu je Bug na njo pogledal inu perpravil k veliki časti. Timu pruti so Erodežova, Kai-fažova inu drugih velikih GOSPUDOV hčere offertne bile, te so zginile, de nihče ne vej od nyh povedati, kej so. Zatu se en vsakateri vuči Boga bati inu se ponižati, taku nejma pomankainja imejti, aku mu bi lih en čass hudu se godilu.

Ty poeti ali vučeni ludje so je tudi iz izkušejnja vej dili, de pravio: »Magnisque negatum stare diu.«²⁸⁸⁰ Kar je veliku, tu ne bode dolgu obstalu. Urzah, kadar onu veliku postane inu se zdy inu prevzame, taku pride offert, tu more naš GOSPUD Bug priti inu kar je veliku, maihinu sturiti inu ponižati. Tu méstu Rym je silnu vissoku bilu prišlu, taku de kadar se je le tu ime Rym imenovalu, de je vus svejt moral ta klobučič pred tém doli sneti inu se poklonyti. Ali kaj je h puslednimu iz tiga postalū? V enim hipu je na enim kupu doli ležalu inu je uže h tretimu kratu rezšturanu inu obpusčenu. Zakaj Divica Maria le-tukaj poje, onu nejma nihče Bogu previssok biti, on hoče nje vse prekucniti, kadar se ony hote offertovati.

*» Te lakotne on polni z dobruto inu te bogate on
prazne pusča.«²⁸⁸¹*

Tu je ta četerti haufen, kateri je offertenu inu prevzetenu, zatu ker je bogat, veliku denarjev inu blaga ima, nad tem mora naš GOSPUD Bug tudi svoja muč izkazati, de silnu veliku blagu sramotnu pusty se rezteči inu rezyti, zupet nazaj on da ubozim ludem čestu veliko srečo, de k velikimu blagu pridejo, kadar bi uže en vsakateri taku moder bil inu bi se le-te kunšti vučil inu se ponižal, taku bi nje Bug vse pustil ostati inu kateru je še več, bi od dan do dne čedajle več dal. Taku bi veliki krajli inu viudi, potle pametni inu modri ludje tudi ostali, Bug bi dobru mogel inu bi nje hotel rad terpejti inu viditi, zakaj on sam je, kateri nje h krajlem inu k velikim gospudom stury, k Rym. na 13. cap.,²⁸⁸² kadar bi ony le mogli to offert pustiti. Ali nihče tiga ne hoče sturiti, en vsakateri hoče našiga GOSPUDA Boga k njegovim darum še trucatī, taku on tiga ne more inu ne hoče terpejti. Zatu pravi on: »Počakaj tovariš, jest sim tebe tolstiga sturil, jest morem inu znam tebe dobru zupet suhiga inu madliga²⁸⁸³ sturiti.« Taku on hoče zo vsemi okuli hoditi, kateri se Boga ne boje ni se ne ponižajo, temuč hote le na svojo modrust, oblast inu blagu trucatī inu žugati.

Tu so uže ty trye hauffni, per katerih se Bug izkaže nikar kakor milostiv, temuč kakor serdit. Zakaj on okuli sebe bye inu tu dela, de se ony ne ponižajo inu se ne hote Boga bati. Ony žugajo inu trucajo na tu inu mislio, kadar so le modri, taku nym nejma falyti, kadar so bogati inu mogoči, taku nym nejma ništer mankatī. Ali ta luba Divica Maria nas drugači obaruje inu vučy, ludje bi tiga ne imeili sturiti. Zakaj tukaj nejma obena modrust taku velika biti, aku nej Božyga strahu per njej, taku more k norrosti inu k špotu biti. Obena oblast nejma taku velika biti, aku nej Božyga strahu per njej, taku ona ima prekucnena ali doli pahna biti. Obenu blagu nejma taku veliku biti, aku nej Božyga strahu per nym, taku imajo ty ludje k petlerjem biti inu vso nesrečo imejti, to se nym gvišnu ima pergoditi.

Ravnu uže kakor ona ta svejt, kateri prez Božyga strahu žive, straši inu obaruje ali opomina, taku ona te karsčenike trošta, kateri se Boga boje inu vučy

²⁸⁸⁰ Mogočna kraljestva ne trajajo dolgo. Izrek se pripisuje rimskemu pesniku Marku Aneju Lukanu (https://www.uni-due.de/collcart/es/sem/s6/txt07_5.htm).

²⁸⁸¹ Lk 1,53.

Bug ne more terpejti, de bi ludje hoteli z denarji inu z blagum se offertovati.

²⁸⁸² Rim 13.

²⁸⁸³ Slabotnega, suhega (medel; M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

na ta dan Marie obyskainja.

vučy nje, aku so ony priprosti, revni inu ubozi, de vener nejmajo cagati inu oblubi nym raven tiga, de Bug nje za Christusevo volo hoče vekoma izveličane sturiti, nyh tudi v le-tim lebni ne hoče pozabiti, temuč nym pomagati. Zakaj ona pravi tu je tudi Božya šega inu lastnu dellu. Te nizke, kateri od sami sebe ništer ne derže inu se Boga boje, te on hoče povišati inu te lakotne z dobrutami napolniti.²⁸⁸⁴ Kakor je takovih exemplov ta svejt poln, de Bug bogaboječe, brumne ludy skuzi svoj žegen vissoku perpravi. De taku Maria nas vse z eno bessédo vučy inu nam vely brumnim biti inu se Boga bati. Spet nazaj nas obaruje ali opomina pred offertjo inu prevzetnostio, zakaj Bug nje ne hoče inu ne more terpejti. Nu, uže pride ta pravi štuk.

2884|Lk 1,52–53.

»On spumni na svojo milost inu pomaga gori svojmu služabniku Izraelu. Kakor je on govuril našim očetom, Abrahamu inu njegovimu sémenu vekoma.«²⁸⁸⁵

2885|Lk 1,54–55.

Zdaj dokonja nje peissen ta luba Divica inu poje h puslednimu od te velike gnade, katera se ima tém pergodyti, kateri se ponižajo inu Boga boje, zakaj kar je ona dosehmal govurila inu pravila, tu ostane na tem svejtu inu gre na le-ta potelesni leben, de Bug teh polevni²⁸⁸⁶ inu ubozih pomočnik iz nadlug hoče biti, te offertne pak prekucniti, tu on more sturiti, sicer bi on nym ne mogel pomagati. Ali tu sliši k večnimu lebnu, od kateriga ona zdaj poje, de Bug nikar le tellu inu dušo da, temuč tudi svojga Synu. Tu je tu veliku inu duhovnu blagu, kateru je on oblubil timu Abrahamu inu tem drugim patriarchom inu je je zdaj skuzi le-to Divičico izkazal, de ona ima tiga Synu Božyga na ta svejt roditi inu on ima skuzi svoje terpeinje inu gorivstajenje nam od greihov inu večne smerti h timu večnimu lebnu pomagati.

2886|Pohlevnih.

My moramo pak le-tukaj s flissom na te besséde gledati, zakaj ta rejč, od katere Divica Maria govory, je silna inu velika. Taku my moramo spoznati, de je ena sussebna moistrova, katera zna inu more od vissokih ričy dobru govoriti. Taku vidi ta luba Divica, koku je Izrael globoku padel nikar le po tem vunainim regimentu, de ty Iudje od te Babilonske ieče semkaj obeniga krajla nejso več imeli inu so bily od teh aydov grozovitu martrani, temuč tudi inu narveč, de je onu v tem cerkovnim regimentu cilu hudu stalu. Zakaj ta ordninga Božya s temi višimi farji ie bila zdavnaj pozablana, h timu tudi nej bilu več obeniga praviga vuka ni Božje službe. Ty viši farji, farizeerji inu pissarji so je bily vse na tu nargrozovitiše izkazili. Kakor my v evangeliu vidimo, de za tiga volo Christus veden nym more v lasseh ležati inu se ž nymi prepirati. Takovu, pravim jest, vidi ta luba Divica inu časty inu zahvali Boga, de Izrael, kateri je bil taku globoku padel, zupet ima prov na nuge ali k svojmu pervimu stanu priti nikar za tiga posvitniga, temuč za tiga duhovniga regimenta volo, de ta čisti vuk od odpusčainja teh greihov na dan ima priti, ty ludje Boga prov spoznati inu Bogu prov služiti inu vekoma imajo izveličani biti.

Tu se pravi, kir ona govory: »Bug pomaga svojmu služabniku Izraelu gori.«²⁸⁸⁷ Ona tudi ta urzah perstavi, od kod takova pomuč semkaj pride inu pravi: »Takovu se zatu zgody, de Bug spumni na svojo milost.« Le-to bessédo ti dobru merkaj, zakaj na tem vse ležy, nerpopej je tu silnu veliku, ravnu kakor je ona ozgoraj na znanje dala, de Bug rumora²⁸⁸⁸ ali se serdy s témi, kateri se njega ne boye. Zakaj on je en pravični Bug, kateri obeniga greiha ni hudiga ne more terpejti. Taku ona hvali le-tukaj, de je ta isti Bug tudi en milostivi Bug, kateri se naše nadluge an vzame inu se čez našo revo usmili. Kateri takovu vej inu v svojem sercej za-

Bug je milostiv inu en rihtar.

2887|Lk 1,54.

2888|Kaže nejevoljo; kalk iz nem. *rumoren* (brkljati, riti (po), rogoviliti).

Izlaga tiga evangelia

reis deržy, timu je pomaganu. Urzah, vsa naša britkust, kumrainje inu skarb je le-ta, de se my pred Bugom kakor pred enim ostrim, risničnim rihtarjem moremo bati inu je reis, on hoče en rihtar biti, ali le pruti tem, kateri se njega ne boje, temuč na svojo modrust, svetust, oblast inu blagu žugajo inu trucajo. Kateri se pak njega boje, tem on hoče milostiv biti inu nym gori pomagati. Tu je tu pervu.

H drugimu, aku se uže le-tu gori pomagainje ima iz milosti zgodyti, kej ostane tu zaslužeinje? Kej ostane ta postava? Kej ostano dobra della? Offri, obreiza, sobbota inu tem glih? Nej li reis, per takovim vsem je moral Izrael v greihih inu v večni smerti ležoč ostati. Zakaj kaj bi sicer potrebovali te milosti? Taku verže Divica Maria vse zaslužeinje nazaj inu pravi: »Moizes inu njegova postava nym nej ništer mogla pomagati. Izrael je moral za te postave volo v tej smerti, pod tem greihom inu tiga Hudiča regimentom ostati, le tu samu pak njemu pomaga, de je Bug milostiv, kateri se ubozih ludy an vzame inu ker bi ony sicer morali ležeč ostati, on nym iz zgul poterpleinja to roko poda inu nje gori vzdigne.«

Kaj je tu uže za eno pomuč ali milost vučy ona nas tudi inu pravi, onu je ta milost, katero je Abrahamu inu drugim Očakom oblubil. Z le-temi bessédami viža ona nas nazaj v tu S. pismu, de my vsaj pogledamo, kaj je Bug Abrahamu oblubil. Nu, taku je pak reis, Bug je timu Abrahamu več kakor eno rejč oblubil. On je njemu oblubil eniga synu ž njegovo Saro, tu se je zgudilu. On je njemu oblubil gmerajnje njegove žlahte, de bi kraili inu vjudi iz nje imejli priti, takovu se je tudi zgudilu. On je oblubil njegovimu semenu to deželo Kanaan, takovu se je tudi zdavnaj zgudilu. Zatu ne govory ta Divica Maria od takovih oblub cilu ništer, ampak Bug je Abrahamu še nekaj oblubil, zlasti eniga synu, skuzi kateriga imajo vse žlahte na zemli žegnane biti. Takova obluba še dosehmal noter do le-te ure nej dopolnena bila. Inu nej le samuč timu Abrahamu, temuč tudi drugim očakom več bila oblublena. »Tu je uže (pravi Maria le-tukaj) zdaj pred rokami, de Bug hoče tu izkazati inu skuzi tu žegnanu seme nam iz te prekletve inu serda Božyga pomagati h gnadi, k večnimu lebnu inu k izveličainju, nikar de bi je my taku bily zasluhili,²⁸⁸⁹ temuč iz zgul milosti.

Tu je uže ta narvegša inu narvissokeiša dobruta, katero ta luba Divica napusled špara inu Boga za njo zahvali, hoče taku na znanje dati, de njej na takovi dobruti več ležy inu ona k vesseliu inu h tej zahvali bode več perpravljena kakor skuzi to drugo dobruto, katera se je le njej sami pergodila, de ona takoviga serčeniga diteta le sama ima mati biti. Zakaj takovu je le ena potelesna čast bila, ali le-tu ima vekoma ostati, kakor ona le-tukaj pravi. Hoče s tem na znanje dati, koku nje dejte, ta GOSPUD Christus, enu drugu krajlestvu bode imejlu, kakor kakoviga so ludje dosehmal na tém svejtu navajeni. Zlasti enu takovu krajlestvu, kateriga tudi ty mertvi, Abraham inu drugi očaki, imajo užyti inu taku užyti, de ony vekoma imajo živejti. Tu je uže ta pravi inu bulši štuk, za kateri bi my s to lubo Divico imejli Boga zahvaliti inu se v njegovim strahu deržati, de my per takovi gnadi inu milosti bomo mogli ostati.

Taku je le-ta peissen en exempel, koku my imamo Boga častiti inu zahvaliti za vse njegove duhovne inu potelesne daruve, te iste njemu domov postaviti ali perlastiti inu se za teh istih volo nikar prevzeti, temuč vsej pohlevsčini reči: »GOSPUD, onu je tvoj dar inu te zain zahvalim. Z mojo modrustjo ali premožeinjom ali svetustjo jest tiga neisim zaslužil ni zadubil.« Kakor my vidimo, de ta luba Divičica s svojem exemplom inu pridigo nam naprej gre, de bi my ne imejli offerni biti, temuč se ponižati inu vsem pošteinju se deržati. Inu nam ob-

lubi

na ta dan Marie obyskainja.

lubi, aku my tu sturimo, taku hoče Bug s svojo gnado tudi per nas biti inu veliku dati, ker on sicer, kadar bi se my hoteli offertovat, hoče vse vzeti.

Zatu se obuyga vuči, to pridigo inu ta exempel, inu se tudi po nyh derži, de se ti vučiš reči: »Aku se je tedaj ta žegnana mej vsemi ženami znala inu mogla taku ponižati inu se svojeh darov ništer nej prevzela, ona je k nogom šla čez te hribe kakor ena druga uboga služabna deklica, ona je Elizabethi zo vsem hišnim dellom služila. Iest ubog, blatni žakal, zakaj ali na kaj bi se vsaj jest hotel offertovati? Kaj sim jest pruti le-tej dečli, kateri ty angeli služio. Zatu se jest tudi hočem vučyti pohleven biti, rad slušati, služiti inu sturiti, kar jest morem, moji gosposki ali mojem starišem.«

Tu bi se djalu prav le-ta exempel inu pridigo slušanu inu ne bode falilu, kateri se per takovi pohlevščini flissig k Božji bessedi deržy inu svojo vero taku spriča, per takovim Bug s svojo gnado bode. Ker timu pruti ta drugi haufen, kateri za Božjo bessedo ne mara, je prešern, svojevolen inu offerten inu se poleg tiga nikar poštenu ne deržy, more v greih inu sramoto priti inu vso nesrečo terpejti. Bug, ta nam daj za Christusevo volo svojga Svetiga Duha, de se my tudi vučimo bogaboječi, pohlevni inu pošteni biti inu h puslednimu se te milosti troštati, katera je timu Abrahamu oblublena, nam pak sku-zi Christusa tiga Synu Božyga je bogatu izkazana, amen.

NA TA DAN S. BAR- THOLOMEA ALI IERNEIA, EVANGELIUM LUC. NA XXII. CAP. ²⁸⁹⁰

2890|Evangelij po Luku 22.

M EI ²⁸⁹¹ temi mlaišimi je tudi ena ardrya vstala, kateri bi imel mej nymi za tiga narveksiga deržan biti. On pak je rekal k nym: »Deželski krajli gospodujo inu oblastnike imenujo, gnadlive gospude. Vy pak nikar taku, temuč ta vekši mej vami ima biti kakor ta narmlaiši

2891|Lk 22,24–30.

SS 2 inu

Izlaga tiga evangelia

inu ta narimenitiši kakor ta, kir služi. Zakaj kateri je vekši? Ta, kir per mizi sedy ali ta, kir služi? Nej li ta, ker sidy per mizi? Iest pak sim mej vami kakor en služabnik. Vy pak ste ty, kateri ste per meni obstali, v mojih izkušnavah. Inu jest vam hočem tu krajestvu odločiti, kakor je meni moj Oča odločil, de bote jédli inu pyli per moji mizi v mojm krajestvi inu sideli na stolleh inu te dvanaist Izraelske žlahte sodili.»

Summa tiga evangelia.

2892|Odhod (odhodnja; SSKJ).

2893|Philipp Melanchton je napisal ta govor prijatelju.

2894|Jn 13,1–20.

2895|Jn 13,13–14, 16.

2896|Lk 1,26.

Philippus Melanchton scripsit hanc concionem cuidam amico.²⁸⁹³

Tem današnjim evangeliu slišio vaše lubezni, koku ty jogri v tej pusledni večerji, kadar je GOSPUD Christus ž nymi odhudnjo²⁸⁹² deržal inu ta Novi testament gori narejal inu gori postavlal, en krejg mej sabo začnejo. Zatu de bi en vsakateri rad bil ta narimenitiši inu teh drugih gospud. Inu se skoraj pusty viditi, kakor de bi bil takov krejg GOSPUDU Christusu urzah dal k myvainju teh nug, od kateriga Ioannes melda na 13. cap.²⁸⁹⁴ Zakaj ravnu kakor ta GOSPUD v evangelistu Ioannesu pravi: »Vy mene imenujete GOSPUD inu moister inu v tem prov sturite, zakaj jest sim tudi. Aku sim uže jest vaš GOSPUD inu moister vam te noge umyval, taku vy tudi se imate mej sabo noge umyvati. Ta hlapec nej vekši kakor njegov GOSPUD, ni ta apostel ali sal vekši kakor ta, kateri je njega poslal.«²⁸⁹⁵ Taku on pravi tudi le-tukaj: »Ta vekši mej vami ima biti kakor ta mlaiši inu ta imenitiši kakor en služabnik etc.²⁸⁹⁶ Za tiga volo je le-tu ta maininga tiga današnjega evangelia, de ta GOSPUD en rezlotik stury mej svojem krajestvom inu tiga svita krajestvom inu hoče susseb, kateri v njegovim krajestvi eno službo ima, de ta isti se ima pred offertjo varovati, nikar skuzi njo posvitne oblasti yskati, temuč drugim služiti inu od takove službe družiga ništer kakor mujo, dellu inu nehvaležnost na tem svejtu čakati. Kakor my vidimo, de je našimu lubimu GOSPUDU Christusu samimu taku hodilu.

Špruh Basiliov.

Ty jogri so žihri, kadar narhuiše za nje stoji.

GOSPUDA Christusa pridiga gre nikar le na te jogre.

Basilus ima en siln leip špruh inu pravi: »Kadar ty, kateri so v cerkovnih službah, začnejo inu se za gospostvu ali čast prepirajo, de en vsakateri hoče več inu vissokeiši biti kakor ta drugi, takovu je ravnu taku, kakor de bi se ty čolnarji mej sabo kregali, kateri bi sam sebe narpoprej hotel utopyti, kadar je ena fortuna ali nepokoj na murju.« Tu je ja nikar le norsku, temuč cilu farlih. Zakaj tukaj ta nadluga ali potreba tu hoče imejti, de bi ony imejli myrni biti inu vkupe deržati, aku bi mogli ta čoln odtetti inu se kratku ne hoče raimati, de bi se hoteli med sabo krejgati inu bi eden tukaj, ta drugi tam vun hotel. Taku tudi gre s temi apostoli, onu je bilu enu grozovitu hudu vréme na nebi, zlasti tu veliku pohuišainje, de Christus nyh GOSPUD inu moister ta drugi dan je imel taku šmaglivu na križi umrejtji, ali tukaj so ony žihri, ne vidio takoviga pohuišainja, začnejo mej tém en kreig, obeden timu drugim ne hoče se uganiti inu je vselej eden več inu bulši hotel biti kakor ta drugi.

Zatu stury ta GOSPUD nym eno ostro pridigo inu pravi, takovu se ne hoče v njegovim krailestvi kratku nikar terpejti, hote li ony veliki gospudje biti, taku mogo per tem posvitnim krajestvi ostati, kateri pak hoče v njegovim krajestvi biti, ta ne more regirati ali gospodovati inu prahtig biti, temuč se ponižati inu služiti. Inu je je ta GOSPUD s temi mlaišimi dobru vidil, de ne bo-

na ta dan s. Ierneja.

ne bode pomankainja imejlu, zakaj ony so prišli taku globoku v britkust inu v izkušnjava, de vsiga gospostva pozabio inu neiso pred žalostio inu strahum vejčili, kej bi imejli ostati, de se nim lakomnost te čast lipu izpoty inu se je cilu zgubila inu pozabila. Zatu gre le-ta pridiga narveč na ta pusledni čas tiga svita, ker je ta cerkov narrevniša inu slabeiša inu vener ty farji, nič gledajoč na takovo revo, de je ta cerkov s tem vukum inu z drugimi daruvi taku cilu zapušena, se za tu potelesnu blagu inu posvitnu prangainje dero inu hoče eden tiga družiga zatrejti inu zatlačiti. Kakor je ta exempel s tem papežom pred očyma, de ty papeži za ta vuk inu za to pravo Božio službo cilu ništer neiso marali, temuč so le tjakaj trahtali inu svojo raitingo sturili, koku bi ony mogli vissoku priti, veliku dežel inu ludy pod sebe perpraviti inu velik prihod dobiti.

Papeštvu.

Nu, taku my vidimo, de se je tej glih zdražba mej temi apostoli tudi poprej pergodila, kakor Math. 18.²⁸⁹⁷ inu potle na 20.²⁸⁹⁸ Ali le-tukaj, kadar je ravnu na tej urici, de GOSPUD Christus ima k svojej martri jiti inu od teh Iudov ujet biti, se vzdigne le-ta kreig še enkrat. Zatu imamo my nerveč per le-tej historji dvej ričy merkati. Ta perva, kaj za en sramoten strup je takova offert inu koku se po naturi deržy, kadar se je enkrat teh cerkovnih služabnikov lotyla. Ta druga, kadar ta GOSPUD glih pred svojem terpleinjom te mlaiše zdaj taku opomina, de bi my takovu opominajnje si s tem več k serci imejli vzeti inu se s tem flissigiš pred takovim Hudičovim strupum varovati. Zakaj my bi imejli ravnu le-ta vuk le-tukaj deržati kakor en štuk od testamenta inu puslednje vole našiga GOSPUDA Christusa Jezusa, potehmal je on risničnu pred njegovo smertjo dan.

Takova ardrya se je zdajci pred Christusevo smertio začela.

2897|Mt 18,1.

2898|Mt 20,20–21.

Ta GOSPUD pak zapopade v le-tejm vuki dva štuka, katera obadva se susseb dobru imata merkati. Ta pervi, de on vučy, kaj za eno mainingo ima imejti s temi cerkovnimi službami, de te isti le k službi inu nikar h gospostvu ni posvitnimu prangainju imajo ordnane biti. Ta drugi, de ta GOSPUD le-tukaj očitu spozna, de posvitna gosposčina inu regiment je ena ordninga Božya, za tiga volo ona v njej ima ostati inu nejma od teh karsčenikov ništer naprej vzetu biti, kar je zupar takovo Božjo ordningo ali njo rezdeva. »Ty posvitni krajli gospoduju,« pravi on, »inu ty oblastniki bodo gnadlivi ali milostivi gospudje imenovani.«²⁸⁹⁹ Le-tu je en svital, čist špruh, de ta ordninga na tém svejtu ima ostati, de nekateri imajo regirati ali gospodovati inu ta drugi haufen ima nym podložen biti inu de ty, kateri so v regimentu, imajo oblast imejti, s tem mečom štrafati svoje podložnike, kadar ony zupar pravico inu spodobnost inu drugim k škodi kaj sture inu dopernesso.

Dva štuka.

Posvitni regiment je Božja ordninga.

2899|Lk 22,25.

Zakaj ta GOSPUD daje zatu tej posvitni gosposčini le-tukaj ta titul, de on nje imenuje gnadlive gospude, s tem na znanje da, kaj je nyh služba, h čemu je ony imajo nucati inu kaj ony imajo ž njo opraviti. Zlasti de bi ony ne imejli tyranni ali silniki biti inu svoje moči inu oblasti nikar tja oberniti, de bi ony druge ž njo doli tlačili, temuč de bi ony imejli gnado izkazati inu pomagati, te brumne sčtititi, te hude štraifati, čast inu pošteinje obderžati, eno glihomassno pravdo inu pravico vsem glih soditi, ta zakonski stan inu tu hišnu pošteinje ohraniti, myr obderžati inu susseb nad temi mladimi ludmy z vukom tardu deržati, de ti jsti bodo prov gori kojene inu de nikar skuzi pohuišanske exemple zapelani ne bodo. Tu ima posvitna gosposčina opraviti, zatu ima tu ime, de gnadlivi gospudje bodo imenovani, katera ima enimu vsakaterimu vse dobru sturiti, ja, zatu ony imajo sami več močy inu oblasti kakor drugi, de bi nad takovim vseim imejli deržati. Kakor Paulus pravi, Rom. 13.²⁹⁰⁰: »Ta gosposčina je Božja služabnica tebi k dobrimu.« Kadar se uže posvitna gosposčina taku deržy, taku Bug ima na tem enu dopadenje inu hoče s svojem žegnom

Posvitne gosposčine služba je milostivi biti.

2900|Rim 13,4.

Izlaga tiga evangelia

per tem biti. Kadar se ona pak nikar taku ne deržy inu hoče svojo muč inu oblast k lastnimu prangainju inu te podložnike ž njo doli tlačiti, krivu inu hudu nucati, taku Bug nejma obeniga dobru dopadeinja na tem inu tiga prez štraifinge ne hoče pustit. Tu je en štuk od le tiga vuka, de se en vsakateri vučy, de je posvitna gosposčina v enim Božjim svetim stanu, aku se le hoče prov v tém zaderžati.

2901|Lk 22,26.

Duhovni regiment
neima obene posvitne
oblasti imejti
inu nucati.

»Vy pak,« pravi Christus dajle, »nikar taku, temuč ta vekši mej vami ima biti kakor ta mlajši inu ta narimenitiši kakor en služabnik.«²⁹⁰¹ Kakor de bi on hotel reči: »Merkajte le le-ta vuk dobru, zakaj onu veliku na nym ležy.« Posvitna gosposčina ima inu more biti, de čast inu pošteinje, myr inu pravica obderžana inu vse očitu pohuišainje štraffanu inu doli perpravlenu bode. Zatu ona ima oblast staviti inu ordnati vse, kar k ohrainenju te pravice inu myru se njej dobru zdy. Takovu Bogu dobru dopade, zatu je on tudi taku pusty ostati. Ali vy, kir ste v tejh cerkovnih službah inu drugim imate s to bessédo naprej jiti, imate eno drugo zapuvid, zlasti de vy ta evangelium imate pridigovati, skuzi kateri ty ludje tiga Svetiga Duha preimejo, k odpusčajnju teh greihov inu h timu večnimu lebnu prejdejo. Per takovim vukej imate vy ostati inu ništer družiga pridigovati ni nove postave ni druge Božje službe štiftati. Kateri uže takoviga vuka ne hoče gori vzeti inu vas slušati, tiga vy nejmate z oblastjo ni s tem mečom štraffati, zakaj ta meč vam nej poročen, temuč s to bessedo, de vy nym pritite s to postavo inu serdom Božym inu skuzi ta pan odločite iz te cerkve, kakor Christus pravi: »Kar vy zavežete na zemli, tu ima tudi v nebi zavezanu biti.«²⁹⁰²

2902|Mt 16,19.

Zakaj ta cerkov
obeniga posvitniga
permorovainja
ali oblasti nejma.

Tu se uže pravi ta cerkovna služba ali cerkovni regiment, en takov regiment, gdi se le-ta sama besséda ima inu z njo taku regira, de se obena oblast ne nuca ni te roke ne nalože ni obena muč ali vissokota pred drugimi ne ysče. Zakaj pak tu? Zatu, de Bug hoče svojo Cerkov obderžati inu regirati le skuzi svojo bessédo inu nikar skuzi človesko muč inu oblast. Kateri so uže v cerkovnih službah inu v tim pridigarstvu, ty imajo le-to bessedo h timu, de ony drugim ž njo služjo inu nikar h timu, de bi se ony skuzi tu h gospudom iméli sturiti. Zatu ravnu tulikajn vela, onu si bodi en cerkovni služabnik velik ali maihin, star ali mlad, kadar on le to bessédo ima inu prov pela, zakaj le ta besséda sama je, na katero se ima gledati inu ta ista ima regirati inu nikar ta persona, katera to bessédo pela.

Papež le-ta vuk
okuli oberne.

Ali en jamer je inu reva čez vus jamer, de ta GOSPUD taku z velikim flissom tukaj na svojem puslednim koncu vučy inu obaruje ali opomyna, koku se takovu dvuje krajlestvu nejma meišati, temuč lipu rezločenu, enu vsakateru v svojem cirklu, ima pustit ostati inu vener ta sramotni papež prez premišlainja takoviga vuka se za eno glavo te Cerkve vun daje inu hvali inu zatu, de on te Cerkve glava hoče biti, taku on hoče tudi en GOSPUD čez posvitno gosposčino biti inu hoče sam kokor drugi krajli inu vyudi s tém mečom regirati. Od tiga semkaj je prišlu, de so to bessédo zgubili inu iz tiga cerkovniga en posvitni regiment sturili, nove Božje službe zmislili inu so vse iskali inu znešli, s katerim so mogli te denarje od ludy perpraviti inu teh farjev prangainje gmerati.

V tej Cerkvi nejma
obeden več oblasti
imejti kakor ta drugi.

Nu, taku bi pak gdu mogel vprašati inu reči: »Kaj je tu vsaj za en regiment inu koku on more obstati, ker obene glave nej inu ty, kateri so v službi, so vsi glih inu obeden več moči ni oblasti nejma imejti kakor ta drugi. Zakaj ta pamet deržy takovo glihoto za eno gardo inu škodljivo reič.« Spet nazaj, kir je ena glava, na katero drugi gledajo inu se po tej isti mogo rovnati, takovo ordningo deržy ta pamet za pridno inu dobro inu na tu pravi, aku ima v tej Cerkvi prov se godyti inu jiti, taku mora tudi taku biti, sicer bode vse hudu preobernenu inu smeiha

na ta dan s. Ierneja.

smeiha vrednu. Inu je le-tu ta urzah, kateri še veliko pametnih, modrih ludy v ječy deržy. Zakaj aku so ony lih timu papežu sovraž inu vidio tu očitu pohuišainje, taku ony vsaj mislio, onu more ena ordninga v cerkovnim regimen-tu biti, ne hote za tiga volo ga s temi deržati, kateri takovo ordningo rezdyra-jo inu ni papeža ni druge za eno glavo ne hote gori vzeti inu spoznati.

Ordninga
v tem papeštvu.

Na takovu vprašainje vuči se taku odgovoriti: Onu je reis, ta pamet tu deržy za eno nespodobno inu škodljivo zmoto, de bi vsi, kateri so v cerkovnih službah, imejli glih biti inu eden tulikain zapuvidi, močy inu oblasti imejti kakor ta drugi. Zakaj takovi nesporednosti ubraniti je ta papež v tej Cerkvi ravnu eno takovo ordningo sturil, kakor v tém potelesnim regimentu, v katerim je eden vissokeiši, več zapuvidi inu vegšo oblast ima kakor ta drugi. Ali le-tukaj imamo my eno očito zapuvid našiga lubiga GOSPUDA Christusa, ta hoče, de bi v njegovim krajlestvi, kateru je enu duhovnu krailestvu, druga-či se imélu godyti inu ijti kakor v tem posvitnim krajlestvi. De se en vsakate-ri vučy, koku v tém krajlestvi Christusevjm nikar človéska oblast ali veliko velanje, temuč le-ta besséda Božja ima velati inu regirati.

Inu je vener tudi v takovim cerkovnim regimentu ena ordninga inu rez-lotik, kateri bode imenovan: »Differentia donorum, sed non potestatis,«²⁹⁰³ tu je: »Teh darov en rezlotik, nikar pak te oblasti.« Zakaj obeden nejma več oblasti ali ene druge zapuvidi kakor ta drugi inu vener ima eden druge daruve inu enu drugu poklicainje kakor ta drugi. Kakor s. Paulus pravi, Ephes. 4:²⁹⁰⁴ »On je nekatere postavil k apostolom, nekatere pak k prerokom, nekatere k evangelistom, nekatere k pastyrjom inu vučenikom etc.« Tu so te rezločene službe inu morajo za tiga volo tudi ty daruvi rezločeni biti. Ali za takovih rezločenih darov inu službi volo bi si nihče ne imel posvitne oblasti perpissa-ti ni na posvitno vižo regirati, vsi kmallu so zavezani na ta Evangelium, de bi imejli per tem istim ostati inu zupar ta isti ništer zmisliti. Takovu je ta prava ordninga, katera ima v tej cerkvi biti inu ostati inu je veliko ena bulša ordnin-ga kakor tiga papeža, kateri je eno ordningo nikar za teh službi, temuč za te vunainje oblasti volo sturil zupar to zapuvid Christusevo.

Rezločene službe
v tej cerkvi.

2903| Razlika je v darovih, ne v moči.

2904| Ef 4,11.

Ty preroki, Ezaias, Ieremias inu drugi, neiso viši farji bily, aku so ony lih tudi enu silnu častitu poklicainje inu vissokeíše daruve imejli kakor ty viši farji, vener ony neiso nikogar sylo permorovali inu de bi bily več hoteli imeti kakor drugi. Temuč ty brumni Iudje so prez vunainiga permorovainja se volnu tjakaj podali inu nyh vuk gori vzeli zatu, ker so gvišnu vejčili, onu bi ne bil nyh vuk, temuč Božji, inu nikar nyh besséda, temuč Božja besseda. Taku ima s. Paul veliko silnih inu vissokih darov inu ty brumni škoffi kakor Timotheus, Titus inu drugi derže njega pred očyma inu se po nym rovnajo nikar zatu, kakor de bi Paulus več oblasti imel inu bi nje mogel permorovati, temuč de je ta Cerkov vselej, kir kuli je ona to bessedo inu Božje daruve vi-dila, te iste persone poštovala, nje poslušala inu gori vzela nikar za teh person volo, temuč za te bessede volo. Zakaj na tej bessédi vse ležy inu na tej perso-ni cilu ništer.

Ezaias, Ieremias,
Paulus.

De taku ta summa tiga današniga evangelia je le-ta: Onu bodo v tej cerkvi, škoffi, farmoštri, pridigarji inu druge tem glih služabne persone takove imajo le služiti inu se nemajo cilu obene vunaine oblasti ali gos-postva za takoviga opravilla inu službe volo podstopiti, kakor GOSPUD Christus le-tukaj svoj lastan exempel nam naprej deržy: »Kateri,« pravi on, »je ta vegši, ta, kir per mizi sedy, ali ta, kateri služi? Nej li rejs, de ta kateri per mizi sedy? Iest pak sim mej vami kakor en služabnik.«²⁹⁰⁵ Inu Ioan. 20.²⁹⁰⁶ »Iest vas pošlem, kakor je mene moj oča poslal.« Nu, taku je onu pak risničnu pred očyma inu na dnevi, de Christus od svojga Očeta nej h timu poslan, de bi on kakor en posvitni viuda imel regirati inu

Summa.

Ta exempel Christusov.

2905| Lk 22,27.

2906| Jn 20,21.

Izlaga tiga evangelia

inu posvitnu prangainje yskati ali želejti. H timu pak je on poslan, de bi imel pridigovati inu terpejti, taku pošle on svoje služabnike tudi. Zatu bi ne imejli ty, kateri so v cerkovnih službah, takov pild inu exempel nikuli več iz svojeh oči inu serc pustiti inu se pred Hudičom varovati, kateri bi nje rad hotel tjakaj zapelati, de bi ony svojo službo k lastni časti inu prangainju krivu nicali. V tem posvetnim regimentu, tukaj more taku biti: Kateri to službo ima, ta more tudi to oblast imejti. Ali v tej cerkvi se pravi služitj inu terpejti, nikar regirati ali lahke, dobre dny imejti. Kateri je hoče sturiti, ta je sturi, kateri tiga ne hoče sturiti, ta se ne hvali, de on v tem krajlestvi Christusevim služi.

Papež.

Zatu je tudi ena gnusnoba čez vse gnusnobe, de ništer gledajoč na takov vuk inu obarovainje ta papež hoče en GOSPUD biti čez krajle inu cessarje za tiga urzaha volo, de je on s. Petra successor ali nameistnik, ker se je vsaj s. Peter prez cbiuvla po tej zapuvidi Christusevi deržal inu se je vse posvitne oblasti inu moči ubranil inu massal. Koku je pak ta papež v tej Cerkvi regiral, potehmal je takovo oblast zadubil, tu je pred očyma. Zatu se en vsakateri varuj, ta Hudič ga ne bode pustil inu bode tebe izkušal, aku bi se ti tudi hotel tvoje službe prevzeti? Kadar se tu zgody, taku zdajci pride, de eden misli, koku bi on mogel druge tlačiti inu še vissokejši se posaditi. Taku je tedaj za to bessédo inu za ta čisti vuk djanu. Pred tem obaruje inu opomina nas ta GOSPUD le-tukaj, čast, oblast inu drugu se more zapustit inu se tiakaj podati, de kadar je edan takovo službo na tu narflissigiš opravil, bode to narvegšo nehvaležnost prejel inu bode moral veliku terpejti.

Le-tukaj bi mogel gdu vprašati, kadar tedaj tu pridigarstvu več nikar s sabo ne pernesse kakor mujo inu dellu inu vso nesrečo, taku bi ga eden imel raiši vterpejti inu nekaj družiga naprej vzeti? Je rejs, ta svejt je tudi gvišnu stury, zakaj ta manši dejl inu skoraj ty zaverženi, preprosti, katere ludje zatu derže, de sicer k ničemer ne velajo, ty se h tem cerkovnim službam podado. Ali ta GOSPUD pravi le-tukaj lipu, kaj njegovu jogri od takove službe za lon imajo dočakati inu pravi: »Vy ste ty, kateri ste obstali per meni v mojih izkušnjavah,«²⁹⁰⁷ tu je: »Moj exempel vy dobru vidite, de jest neisim veliku dobrih dny, temuč vse žlaht izkušnjave, mujo inu dellu od tiga pridigarstva imel. Takovu vy veiste inu ste je vidili. Nu, uže kakor je meni moj Oča tu krajlestvu odločil, taku je jest hočo tudi vam odločiti skuzi križ inu terpleinje, skuzi veliko mujo inu dellu bodete vy h timu prišli, na tu se vy perpravite inu pustite druge misli pojti, zakaj meni je tudi taku šlu. Moje krajlestvu na zemli se pravi družiga ništer kakor služiti inu terpejti, kateri je hoče buile na zemli imejti, ta je more drugdi yskati inu se moiga krajlestva odpovedati.

2907|Lk 22,28.

Koku inu kej ty cerkovni služabniki svoje službe imajo užyti.

Ampak kadar v uni drugi leben pridete, tu ima drugači biti, le-tukaj vy morate k mizi služiti, tamkaj vy imate sidéti inu kateru je še več, vy imate per meni inu per mizi sideti. Le-tukaj vy morate terpejti inu ta svejt pustit z vami okuli hoditi inu vas soditi, kakor hoče. Tamkaj vy imate na stolleh sideéti inu ta svejt sodyti.« In summa, v unim lebni ima tém karsčenikom inu susseb tem, kateri tu pridigarstvu pelajo, vse bogatu plačanu inu povernenu biti, kar so ony le-tukaj na zemli sturili inu terpéli. Zakaj kakor je tu enu znameinje ene velike gnade, kadar eden z enim viudom per mizi sedy, taku hoče ta Gospud le-tukaj tudi na znanje dati, kadar my le-tukaj naši službi zvejstu strežemo, de tiga imamo v tem drugim inu bulšim lebnu dobru užyti. Zatu imajo v gmain vsi karsčeniki, susseb pak ty, kateri so v tem pridigarstvu, svoje vupainje na uni leben postavit inu misliti: Christusu, našimu lubimu GOSPUDU inu glavi, nej drugači šlu, on je moral terpejti inu skuzi terpleinje noter v svojo čast pojti. Nu, taku ja ta hlapec tudi nejma buile imejti ni pegerovati kakor njegov GOSPUD, zatu le serčnu h timu moremo li my le-tukaj s Christusom inu za Christusevo volo terpej-

na s. Matthevža dan.

terpejti, taku my bodemo v unim lebni tudi ž nym regirali ali gospodovali. Zakaj my imamo v obadvejuh štukih GOSPUĐU Christusu glih ali enaki biti, kakor Paulus pravi, Rom. 8.,²⁹⁰⁸ s terpleinjem inu s to glorio inu častjo. Tu nam daj vsem naš lubi GOSPUĐ inu Odrešenik, Christus Jezus, amen.

2908| Rim 8,17.

*TA EVANGELIUM NA GLAVE
odsekainja Joannesa dan bodeš ti našal
na ta praznik Joannesa, tiga
Karstnika.*

NA SVETIGA MA-
THEVŽA DAN, EVANGELIUM
MATH. NA XI.
CAP.²⁹⁰⁹

2909| Evangelij po Mateju 11,
vendar se zgodba nahaja v Mt 9.

GOSPUĐ²⁹¹⁰ Jezus je vidil eniga človeka na colu side-
čiga, timu je bilu ime Matheus, inu je rekàl k njemu:
»Pojdi za mano.« Inu on je gori vstal inu je šal za
nym. Inu pergudilu se je, kadar je on per mizi sedil v hiši. Po-
le, tu je prišlu veliku colnarjev inu greišnikov inu so z Jezusom
inu ž njegovimi jogri per mizi sideli. Kadar so farizeerji tu
vidili, so djali k njegovim jogrom: »Zakaj vaš moister s colnar-
ji inu z greišniki jej?« Kadar je Jezus tu slišal, je k nym rekal:
»Ty močni ne potrebujo arcata, temuč ty bolni. Pojdite pak
tjakaj inu se vučite, kaj je tu: Iest imam dobru dopadenje

TT na

2910| Mt 9,9–13; Mr 2,13–17; Lk 5,27–32. Pri Marku
in Luku se Matej imenuje Levi. Gre za isto osebo;
Matej je grško ime, Levi pa hebrejsko. Matej je
kot pobiralec davkov delal za grško govoreče
Rimljane, davke pa je pobiral pri Judih, ki so govorili
hebrejsko.

Izlaga tiga evangelia

na milosti inu nikar na offri.²⁹¹¹ Iest sim prisal greišnike h pokuri vabiti inu nikar te brumne.

2911|Oz 6,6.

2912|Iz komentarja k Mateju.

Ex commentario
in Mattheum.²⁹¹²

E-tu je en kratik, ampak zlu siln, leip evangelium za obejuga, za te historie volo, de my slišimo, koku ta GOSPUD tiga colnarja Mattevža k apostolski službi pokliče, inu potle za te pridige volo, katero ta GOSPUD stury, ker se ty farizeerji pohuišajo, de on s temi greišniki inu colnarji jej. Zakaj obuje služi h timu, ta historia inu pridiga, de se my Christusa inu kaj je njegova služba imamo vučiti. Kateri takovu zna, ta se smej inu more dobru hvaliti, on zna to narbulšo kunšt, zakaj ona je ena kunšt, katera je od nebess le-sam doli prišla inu nam h timu služi, de my imamo od zemle inu iz te zemle tudi gori v nebu priti inu vekoma živejti. Kakor Christus sam pravi, Ioannis na 17. cap.²⁹¹³: »Tu je ta večni leben, de ony tebe, de si ti le sam pravi Bug, inu kateriga si ti poslal, Jezusa Christusa, spoznajo.« Po le-tim vukej, kateri je ta narvissokeiši inu narbulši, vučy nas ta GOSPUD, koku se my imamo perpraviti inu deržati, kadar my hočmo takove njegove službe užyti inu pravi karsčeniki biti.

Summa tiga evangelia.

2913|Jn 17,3.

2914|Zakup; izposojeno
iz nem. *bestand* (zaloga).

2915|Lk 18,11.

Bug ne hoče
teh greišnikov
proč vrejči.

My hočmo pak narpoprej to historio pogledati. S. Mattevž pravi sam, kaj je njegovu djanje inu rovnainje bilu, de je on na colu sidel inu je s svojem užitkom inu s collom vse ričy s flissom rovnal inu nej ni na Christusa ni na nebessa zmislil. Nu, taku my pak vejmo, kaj je teh colnarjev opravilu bilu, de so ony kakor ty narmogočiši kupci tu vsako lejtenu prihodisče eniga mésta ali dežeze za eno imenito summo denarjov od teh Rymlanov gori jemali inu v pštantd²⁹¹⁴ vzeli inu potle tu istu taku vissoku perpravili, kakor so tiga istiga narbuile mogli užyti. Tukaj se more dobru vejdti, de je vse nyh rovnainje na denarje stalu inu so se tej lakomnosti redle pustili jeizdit inu gnati. Zatu je per teh Iudih ena gmajn perpuvid bila, kadar so od eniga človéka hoteli govorit, kateri je očitu en greišnik inu nej ni za Buga ni za te človéke maral, de so njega eniga colnarja imenovali. Kakor se vidi na tem farizeerji, Luc. 18,²⁹¹⁵ ker se on hvali svoje brume inu druge ludy zmerja, ony so ruparji, krivični, prešuštniki, tukaj more ta colnar tudi sem deržati inu terpejti kakor en takov, ker misli, de on ne more falyti ni njemu krivu sturiti, kadar on lih njega za eniga greišnika zatoži.

Inu gvišnu my sami, kadar bi od le-tiga colnarja Mattevža imejli soditi, kaj bi mogli ali znali družiga od njega deržati? Inu zatu je enu milostivu dellu, de naš lubi GOSPUD Jezus le-tiga človéka kakor eniga očitiga greišnika ne pusty sidejti, temuč pokliče njega k sebi, de on njemu nikar le-te greihe ne odpusty, temuč še njega v to narčastitišo inu narvegšo službo postavi inu eniga apostola iz njega stury, kateri potle drugim ludem tudi h timu ima pomagati, de k odpusčainju teh greihov inu h timu večnimu lebnu imajo priti. Kaj ti pak hočeš iz takoviga della za misli vzeti? Hočeš li je ti tudi zatu deržati, za kar so je ty farizeerji deržali, de Bug takovih ludy ne hoče? Nej li reis, ravnu kakor malu my moramo tayti, Mattheus inu njegove glihe so ubozi greišniki, taku malu moramo my tudi le-tu tayti, de Bug hoče tem greišnikom milostiv biti, nje gori vzeti inu nym od greihov pomagati skuzi svojga Synu Christusa Jezusa? Zakaj le-tukaj obuje vkupe stoji: Mattevž je en colnar, en ubog greišnik, kateri vzame, kir more vzeti, inu Christus njega vener z gnado gori vzame inu stury eniga apostola iz njega.

Christus jemle te
greišnike gori.

Tu je uže ta eden trošt, kateriga se imajo vsi režaleni greišniki vesseliti, de Christus nyh ne hoče proč vrejči, temuč rad h gnadi gori vzeti v taki viži,
aku

na s. Mathevža dan.

aku ony (kakor my na koncu bomo slišali) ta exempel Mathevžov slušajo, od greihov nehajo inu GOSPUDA Christusa bugajo. Takov trošt je zatu s tem vegši, de Christus timu Mathevžu nikar eno žleht gnado izkaže, temuč postavi njega k enimu apostolu, kateri je taku en velik greišnik bil, de on ni za takove velike službe volo offernten ne bode ni drugi greišniki ne cagajo, temuč de se imajo tudi GOSPUDA Christusa an vzeti. Zakaj gledaj s flissom le-semkaj, gdu so našiga lubiga GOSPUDA Christusa njegovi bližni služabniki inu njega narimenitiši svetniki, katere on v svojem krajlestvi ima? Vsi kmalu so ubozi greišniki, kateri bi za svoje pravice ali dobrih dell volo morali na dnu tiga pakla sidejti. Zatu aku smo lih jest inu ti ubozi greišniki, taku se vsaj ne more ni Petrus ni Paulus zupar nas hvaliti ni nas ferrahtati. Urzah: ony morajo tudi misliti, de neiso vselej brumni bily inu so se pruti našimu GOSPUDU Bogu čassi tudi deržali, de bi dobru drugači bily imejli sturiti.

Tu je tudi ta urzah, de se ty farizeerji taku silnu pohuišajo. Zakaj ony sodio po tej postavi inu so tem greihom inu greišnikom sovraž inu se zdee, de ta GOSPUD takove greišnike gori jemle, ž nymi jej inu pye, takovu je zupar to postavo Božjo inu krivu. Inu je reis, kadar se kaj zupar to Božjo postavo zgody, taku ludje dober urzah imajo, (kakor ta pamet sodi) de se zatu serde, zakaj onu se zupar Boga zgody. Takovu pohuišainje gre še na ta današni dan. Zakaj kakor hitru my Božjo gnado hvalimo inu častimo, taku en vsakateri nad tem vpye. De se ty ludje s takovo pridigo žihri inu liny sture, de ništer dobriga ne dejo, de taku ty Iudje, tu je ty samopravičarji, kateri s to postavo okuli hodio, ta evangelium za eno pohuišansko pridigo derže. Ty ajdje pak, tu je pregrešni inu žihri človéki, derže njo za ene norsko pridigo. Zatu se uni zlobe zupar ta isti kakor zupar to narvissokeišo kecarjio. Le-ty se mu špotajo inu posmihujo, kakor de bi on bil en nepriden vuk ali falš maininga, uni ga derže za enu bogašentovainje, le-ty za eno fabulo ali baissen. Ampak ta karsčanska cerkov inu nje glava, naš lubi GOSPUD Christus, gre-do skuzi srejdo inu si ne puste ni tu šentovainje v tu desnu ni tu ferrahtainje v tu lejvu uhu pojti, temuč živejo v pravi veri inu časte taku svojga Očeta v nebi.

Zatu je tu en leip inu troštliv pild ali exempel, de naš lubi GOSPUD Christus tukaj mej temi colnarji inu greišniki sidy kakor en dober tovariš, kateri vus lušt inu vesselje na nyh ima inu je iz serca rad okuli nyh. Timu pruti stoje ty farizeerji okuli, gledajo kissilu, mermrajo inu žebrajo²⁹¹⁶ nad tem, sodio inu ferdamnajo obuje, Christusa, našiga GOSPUDA, inu te uboge greišnike, hote Christusa po tej postavi soditi, ker on vsaj pod to postavo ne more inu ne hoče biti. Zakaj on je en GOSPUD te postave inu hodi ž njo okuli. Ia, zatu je on na ta svejt prišal, de on nas od te postave tudi hoče fray inu ledig sturiti. Tu je ta prvi štuk le-te historie inu tu čudnu poklicainje, de iz tiga colnarja Mathevža en apostel inu evangelist bo inu postane, k enimu znameinju, de Christus hoče te greišnike gori vzeti inu nym pomagati.

Ta drugi je ta pridiga. Zakaj kadar ty farizeeri takoviga pohuišainja per sebi neiso hoteli ohraniti, temuč so je tudi v njegove jogre hoteli vssuti inu so k nym djali: »Zakaj jej vaš moister s temi colnarji inu greišniki?«²⁹¹⁷ Taku je moral ta GOSPUD tudi za svojeh jogrov volo se odgovoriti, de takovu pohuišainje nikar per nyh ne ostane, inu postavi tu odgovorjeinje v dva štuka. Ta prvi je iz te pameti vzeti inu hoče ta GOSPUD s tém na znainje dati, onu je njegova služba, de on ima s greišniki okuli hoditi. Zatu bi ony njega imejli z myrom pustiti inu njemu v njegovo službo ništer govoriti. »Ty močni,« pravi on, »ne potrebujo tiga arcata, temuč ty bolni.«²⁹¹⁸ Kakor de bi on hotel reči: »Kadar vy bolni na eni posteli ležite inu bi en arcat per vas bil, koku bi imejlu ali hotelu vam tu dobru dopasti, kadar bi eden hotel tiga arcata od vas pognati inu bi

TT 2 ga ne

Farizeery se pohuišajo na Christusu.

2916| Hitro in enolično molijo (žebati; SSKJ).

GOSPUDI Christuseva pridiga.

2917| Mt 9,11; Mr 2,16; Lk 5,30.

2918| Mt 9,12; Mr 2,17; Lk 5,31.

Izlaga tiga evangelia

ga ne hotel per vas pustiti?» Zakaj onu je reis, arcata inu bolnik vkupe slišita. Zatu ravnu kakor ta bolnik tiga arcata ne more uterpejti, taku ima ta arcata rad per teh bolnih biti. Kateri bi pak tu timu arcatu hudu hotel izlagati, de bi se on rad per teh bolnikih pustil naiti, ta bi moral en norec biti ali en nydig, hud, nemarn človik, kateri timu bolniku njegoviga zdravja ne vosči. Tu je pametnu od tiga andla ali rejči govornjenu inu ty farizeerji ne mogo zupar biti, temuč je morajo pustit per tem ostati.

Grešniki bodo tem bolnim priglihani.

Ali tukaj merkaj uže dajle, koku ta GOSPUD takovo prigliho izlaga, zakaj on hoče tulikain reči: »Kateri je en grešnik, ta ima na svojej duši eno farlihišo inu škodliviše bolezan kakor vse žlize, frančoži, gobe inu kar je več takovih bolezn na telessu.« Nu, kadar je s temi grešniki tu reis, de ony taku farlih na svojeh dušah bolni leže, kaj se hoče spodobiti, de se ima pruti nym naprej vzeti? Ie li se ony imajo pustit taku ležati, trepetati inu v greihih taku umrejšti inu konec vzeti? Kratku nikar, temuč če vekša inu farlihiša je ta škoda na tej duši kakor na telessu, s tem več flissa, muje inu della se ima na tu naložiti, de tem ubozim grešnikom bode pomaganu inu de ony skuzi pravo arcnyo te pokure zupet k zdravju, tu je h gnadi, bodo perpravleni.

V teh greihih neima nihče žiher biti.

Tu je enu, kateru ta GOSPUD le-tukaj rezodej, de ta greih nej ena žleht škoda, temuč ena farlih bolezan, skuzi katero tellu inu duša vekoma bodo poškodovane. Zatu my nejmamo per takovi veliki škodi žihri biti. My vidimo, kadar žleiza regira, koku se ludje po navadi s arcnyami obarujjo. Taku mora lahku kej ena bolezan tiga telessa biti, de my tjakaj tečemo h tem arcatom, ysčemo svejta inu pomuči, de my tej nesreči per redu naprej inu pruti pridemo inu de nikar huiše z nami ne postane. Zakaj my takoviga tudi le-tukaj ne sturimo, per katerim je tavžentkrat več farlikosti? Zakaj potelesna bolezan škoduje le timu telessu inu more h puslednimu enkrat gori nehati. Ali te duše bolezan, ta greih, pernesse to večno smert, kadar ludje ne pridejo inu tiga praviga arcata ne nucajo. Ali tukaj se vidi, koku en vsakateri takovo farlikost ferrahta. Kateri v lakomnosti, v nečistosti, v obiljej, v požertju, v pyanstvi, nydu, serdu, offerti, nepokorsčini inu tem glih greihih leži, katerj vse so smertni greihe, za katerih volo ta serd Božji čez te nepokorne otroke pride, ta gre žiher tjakaj, kakor de bi njemu ništer ne falilu inu ne mankalu. Inu je čestu téh sleipih, revnih ludy narvekše nadležejne inu narvissokeiša tožba, de ony nikar zadosti urzaha h takovim greihom nejmajo. Nu, uže, kateri Christusu le-tukaj veruje inu se za eniga grešnika spozna, ta bode gledal, de on takovi te duše bolezn nikar preveliku prostora ne da inu nje ne pusty pre zlu noter v serce seisti ali njega premagati, temuč per redu po tej arcnji inu po tem pravim arcatai okuli gleda inu vpraša.

Christus, teh grešnikov arcata.

Gdu je uže ta isti arcata? Le-tukaje ti slišiš: Nihče, kakor naš lubi GOSPUD Christus Jezus. Zakaj kadar je ta Hudič teh greihov začetik inu je tiga človeka v greih pelal, taku je zabstoin, de bi my hoteli per teh človekih zupar takovo škodo pomuč yskati, kateri vsi kmallu, oben vun vzeti, takovo škodo na sebi imajo, zatu sliši en takov mož h timu, kateri je tiga Hudiča mogoč inu njegov GOSPUD, ta isti je naš lubi GOSPUD Christus, pravi človik inu večni Bug, ta je ta pravi arcata inu ima to gvišno kunšt, ja, tudi to zapuvid inu to službo h timu, de on nam, bolnim, ostruplenim človekom, ima pomagati. Kakor on pravi na koncu: »Iest sim prišal nikar za teh pravičnih volo, kateri se zde, ony so sami zase brumni inu ne potrebujo nikogar, kateri bi nym pomagal, temuč za teh grešnikov volo.«²⁹¹⁹ Tu ti dobru merkaj.

2919 | Mt 9,13; Mr 2,17; Lk 5,32.

Bug je milostiv.

Zakaj nerpoperj nam h timu služji, de se ti vučiš Boga spoznati. Zakaj kakor je čestu rečenu, naša serca so po naturi v tej falš mainingi, kakor de bi Bug obene gnade tem grešnikom ne hotel izkazati. Kakor ta postava tudi vučy, Bug ho-

na s. Matthevža dan.

Bug hoče tem brunnim inu tém, kateri njegovo volo sture, milostiv biti, te druge hoče on v nemilosti štraffati. Ali kadar bi tu Božja vola bila, taku bi ja Christus ne bil v tej mainingi na zemlo prišal, de bi on teh greišnikov arcat hotel biti inu nje h pravici perpraviti. On bi nje v greihih prez gnade inu pomučil bil pustil tečati inu bi cilu ne bil na zemlo prišal inu človik postal. Kadar on pak človik postane inu le-tukaj lipu očitu spozna, koku en arcat h tem bolnikom sliši, taku sliši on h tem greišnikom, se tudi tem farizeerjem od takoviga ne pusty odvižati, taku se vidi, koku Božji svit inu vola družiga ništer nej, kakor tem greišnikom pomagati inu nym gnado izkazati.

H drugimu služi takovu h timu, de se my tudi pred falš, zmotnim vukum vučjmo obarovati. Zakaj z le-tim štukom hodi vus svejt okuli, koku bi ludje mogli od greihov prosti inu ledig biti. H takovimu nucajo ty Turki svoj Alcoran, ty Iudje svojo postavo, ta papež svoje ordne, maše, post, izpuvid, rumainje, odpustke inu drugu. Ali en karsčenik, kateri ta evangelium le-tukaj zastopi, ta vidi, de je takovu zgul laža inu golufia. Urzah: Le-tukaj on sliši, de ta edini arcat, kateri od teh greihov more, zna inu ima pomagati, je naš lubi GOSPUĐ Christus inu sicer nihče, zatu je ta urtel skoraj postavljen inu sturjen. Od teh psov inu Turkov nej potreba, de my govorimo. Ampak Moizes inu ta postava imajo en dober šain, Božja služba v papeštvu tudi. Kadar pak ty Iudje ne hote reči, nyh Moises inu postava je Christus. Ty papežniki tiga ne smejo reči, de so nyh della, ordni inu Božje službe Christus. Taku izgovory en karsčenik očitu inu priprostu, de takovu vse k odpuscainju teh greihov ništer ne stury. Urzah je: Ta edini arcat je Christus inu sicer nihče. Kateri uže drugdi kakor per Christusu pomučil zupar ta greih ysče, ta je nejma najti, zakaj ona je le per samimu Christusu inu le per njemu samimu bode najdena.

Koku pomaga uže le-ta arcat? Kaj nuca on za arcnyo? Takovu da na znanje ta GOSPUĐ na koncu cilu lipu, ker on pravi, on je prišal te greišnike h pokuri klicati.²⁹²⁰ Zakaj prejden Christus s svojo arcnyo, tu je s svojo bessedo, s tem svetim evangeliom pride, taku se vidi, de ta svejt vsej žihrosti v greihih žive inu hodi inu nej tukaj obeniga poslušainja. Ty ludje nejmajo nikar le obene grevinge za volo teh greihov, temuč še dober lušt inu vesselje v nyh inu ne mogo te lotrye syti biti. Kadar pak Christus pride inu njegova arcnya, tu je svojo bessedo, skuzi katero ta Sveti Duh ta svejt za téh grejnov, pravice inu sodbe volo svary, nam podyli, taku le-tu bode nam nerporej rezodiven ta serd Božji, de ta človik svoj greih spozna inu enu hudu dopadeinje na tem ima inu bi hotel, on bi ga ne bil sturil. Skuzi tu pak tej boleznj še nej pomaganu inu tu vsaj more biti, zakaj prez takoviga spoznainja ludje ne marajo za to gnado inu za ta trošt cilu ništer.

Kadar so uže ta serca prestrašena inu režalena, de ona premisljo inu se boye, si svoje greihe puste žal biti inu po tem trahtajo, de se pobulšajo, tukaj je tedaj pravi čas, de se s to arcnyo pride inu de se te režalene visty zupet rezvessele inu troštajo. Tu se pak zgody le s tem, de ludje vidio, koku je Christus za nas terpil inu skuzi svojo smert za naše greihe plačal inu skuzi svoje gorivstajejnje nam ta večni leben inu pravico šeinkal. Tu je ta edina arcnya, katero ta GOSPUĐ le-tukaj z eno bessedo imenuje, skuzi katero my od te škodlive dušne boleznj teh greihov ledig ali prosti bodemo. Kadar my takovu s pravim sercom gori vzamemo inu se na tu zanesemo, de je gvišnu reis, de Bug hoče za Christusevo volo nam milostiv biti, naših greihov nikar zmisliti, nas h gnadi gori vzeti inu nas izveličane sturiti, taku pride tedaj tudi ena prava, risnična pokorsčina, de se ludje pred greihi varujo inu ne pegerujo Boga več reserditi, kateri je nam takovo gnado sturil inu svojga Synu nam šeinkal.

Taku je tedaj tem greišnikom prov pomaganu, de je na meistu teh greihov

TT 3 ena top-

Izvunaj Christusa nej obeniga arcata ni arcnye zupar te greihe.

Koku Christus od greihov pomaga.

2920|Mt 9,13; Mr 2,17; Lk 5,32.

Spoznainje teh greihov.

Skuzi Christusa imamo my gnado inu risnico.

Izlaga tiga evangelia

2921|Jn 1,14.

ena toppelt pravica tukai. Kakor ta sveti evangelist našiga arcata Christusa hvali inu pravi: »On je poln gnade inu risnice.«²⁹²¹ Nikar le za svojo persono, temuč de on nam hoče gnado inu risnico podilyti inu šeinkati. Gnada je, de je nam ta greih odpusčen. Risnica je, de my nikar kakor ty hinavci po tem šainu, temuč iz serca brumni bodemo inu radi inu volnu sturimo, kar my vejmo, na katerim se Bogu enu dobru dopadenje zgody. Timu pruti shranjo ty hynavci, kateri se sdee pravični, svoje greihe inu vsa nyh svetust je le laža inu hinavsčina.

Takovu s flissom merkajmo inu Boga za njegovo gnado zahvalimo, de smo my tiga praviga arcata, Bogu bodi vekoma hvala, našli inu smo to pravo arcnyo zadubili, skuzi katero nam od greihov bode pomaganu inu my cilu svety bodemo nikar le za teh dell volo, katera my v ti veri Christusevi sturimo inu Bogu za tiga volo dobru dapademo, aku ona lih še neiso popolnoma, temuč za te gnade volo, de so nam skuzi to vero na Christusa vsi naši greihi šeinkani inu smo my Božji otroci postali. Tu je ta pervi štuk tiga odgovorjenja Christuseviga, s katerim on nas vučy, kaj je njegova služba, zlasti de je on en arcat teh greihov inu se za tiga volo od teh greišnikov ne hoče pustit pregnati, temuč per nyh ostatici, nyh skuzi svojo bessedo vardevati inu nym od greihov pomagati. Tu je ena silnu troštliva inu pridna pridiga.

2922|Oz 6,6.

Ta narvegša Božja služba, milostiv biti.

Ta drugi štuk tiga odgovorjenja stoy na tem špruhu tiga preroka Ozea²⁹²² inu je tudi čez masso troštliv inu leip. Zakaj le-ta špruh gre cilu zupar to postavo inu to narvissokeišo Božjo službo v postavi, zatu bi on dobru ene lastne pridige potreboval. My imamo pak h pervimu susseb dobru merkati na to bessédico VOLO, ta se pravi: »Jest hočem, iest imam enu dobru dopadenje.«²⁹²³ Zakaj le-tukaj ti vsaj misli: »Gdu je, kir govori?« Nej li reis, ta velika majesteta ali veličastvu, Bug sam? Kadar ta isti na eni reiči enu dobru dopadeinje ima, taku more ta cejla stvar inu vse, kar je le živu, tudi enu dobru dopadeinje na tem iméti. Zatu bi bil le-ta edini špruh čez zadosti h timu, de bi se my mogli Božje vole vučiti inu bi sicer ne potrebovali obenih bukvi več. Zakaj le-tukaj stoji taku očitu inu lipu, de Bug pravi: »Tu jest hočo, takove misli sim jest, tu meni dopade. Iest imam lušt inu vesselje na tem, de ste vy mei sabo milostivi.«

2923|Mt 9,13; Oz 6,6.

Nej li onu pak enu čudu čez vsa čudessa, de so ty ludje taku veliku flissa, muje jnu della na tu naluzili, koku bi ony mogli Bogu služiti inu njemu k dopadeinju živeti? Ta je tu naprej vzela, uni enu drugu. Ta je en far postal, uni en menih, ta je mašo bral, uni se je postil inu vsaj nihče le-ta čisti svitli text nej pogledal, de naš Gospud Bug le-tukaj pravi: »Tu jest hočem, na tem jest imam dobru dopadenje, de ste vy milostivi.« Zakaj le-ta edina besséda, kadar bi my njo hoteli prov spomisliti, pahne doli vse kloštre, ordne inu Božje službe, katere so dosehmal v papeštvi bile. Zakaj povej ti meni, nej li rejs, vse kmallu je zatu začetu, de smo my mislili: »O, de bi jest vejdil, s čim bi jest Bogu dobru mogel slušiti?« Ta je mislil: »Onu bode njemu dopadlu, kadar jest eno kappo ali guglo oblejčem.« En drugi je mislil: »Onu bode njemu dopadlu, kadar se jest postim, molim, rumati grem.« In summa: Ta cejli ali vus svejt je za to edino bessedo šal, katera le-tukaj stoji: »Jest imam dobru dopadenje.«²⁹²⁴ To je en vsakateri yskal inu bi njo rad bil vejdil. Nu, ta GOSPUD hoče njo nikar skriveno, temuč fray inu očito imejti inu nam le-tukaj povej, na čim se njemu enu dopadenje zgody, zlasti na tej milosti. Ali tukaj gre en vsakateri mimu, kakor de bi tu ne bila Božja risnica ali kakor de bi se on nam bil špotal.

2924|Oz 6,6; Mt 9,13.

Tu je uže ta veliki jamer inu ta farlih velika, grozovita slipota, de my yšemo pote Bogu služiti skuzi naše lastne misli, ker on vsaj nam sam pravi, s čim se more inu jma njemu služiti, tukaj ne hoče nihče verovati, nihče se ne hoče po tem rovnati, zatu onu gre kakor Esaias pravi na 65.²⁹²⁵: »Iest bom yskan od teh,

2925|Iz 65,1.

na s. Matthevža dan.

od teh, kateri po meni ne vprašajo, »tu je ony ne hote moje bessede inu vener hote per meni biti inu za svete deršani biti, »jest pak,« pravi on, »bodem najden od teh kateri mene ne yšeio,« tu je kateri mojo bessedo gori vzamejo inu nikar svoje lastne misli ne slušajo. Zakaj Bogu silnu težku dej inu ga boli inu spodobnu, kadar se je on nam sam rezodel inu se hoče rad pustit najti, de my za takovim rezodivejnjom ne hočmo ijti, temuč hočmo za našimi lastnimi misli ijti inu je slušati.

Tu je ta perva bessedica v le-tim špruhu, na kateri cilu veliku ležy, kakor vy slišite, zakaj skuzi njo se more Božje serce inu vola vejčiti. Nu, ta prerok dajle gre inu imenuje tu dejte inu pravi, kaj je vsai tu, na katerim Bug enu dobru dopadeinje ima inu pravi: »Jest imam dobru dopadeinje na milosti.«²⁹²⁶ Le-to bessedo pusti tebi tudi poročeno biti inu merkaj njo s flissom inu dobru zupar vsa della, katera en velik šain imajo, ali vsaj nejsa iz milosti. Zakaj my le-tukaj vidimo, de ta prerok s flissom te milosti taku spummy, de Bug izvunai te iste to narvissokeišo Božjo sluzbo v tej postavi, katero je on vsaj sam ferordnal, si ne hoče pustit dopasti. Koku bi si on imel tedaj druga della pustit dopasti, katera my prez Božje bessede naprej vzamemo, nikar tem ludem ž nymi služiti, temuč de my skuzi ta ista brumni inu svety inu od eniga vsakateriga hvaleni hočemo biti.

Kaj je pak milost, tu en vsakateri dobru vej, zlasti kadar tvojmu bližnimu hudu gre, de se ga ti an vzameš, kakor de bi bilu tvoje lastnu terpleinje, inu pomagaš, s čimer je tebi mogoče. Zatu gledaj le na tu pomankainje inu nadlugo tvojga bližniga, taku ti skoraj bodeš vejčil, kaj je milost. Ta narvegša inu narvissokeiša nadluga je tu pomankainje na tej duši ali te duše bolezan, od katere smo odzgoraj pravili, ta greih. Kadar ti uže hoč milost izkazati, tu je Bogu služiti inu njemu enu lubu, prietnu dellu sturiti, taku ti ne moreš od teh greišnikov proč teči, pred nymi beižati inu se yh ogybati, kakor ty farizeerji le-tukaj sture, temuč se k nym deržati, nje podvižati, opominati, svaryti, troštati, ja, tudi poterpleinje ž nymi imejti inu nje nossiti. Pole, taku na mnogotero vižo mogo ludje v le-tej edini rejči milost izkazati, ker so se ty menihi takovo mujo inu dellu beižati v te klostre zaperli inu so z drugimi delli okuli hodili, katera neiso nikoger pobulšala, nič na tu gledajoč, de Bug s taku čistimi, svitlimi bessédami le-tukaj pravi, on ima dobru dopadeinje na milosti.²⁹²⁷

Po takovi bolezní so tudi tiga telessa bolezní, težka missal inu drugu, tukaj moreš ti tudi na mnogotero vižo tvojmu bližnimu pomagati inu služiti, aku nikar z denarji inu blagum, taku vsaj z eno dobro bessédo inu z enim priaznivim sercem, de bi ti rad hotel pomagati, kadar bi ti le mogel. Inu je gvišnu, kadar je ti sturiš, de se Bug v nebessih nad tém smeja, je vessel inu dobre vole inu pravi: »Prov, moj Syn, pojdi taku naprej, takovu meni dopade, jest imam lušt inu lubezan na tem.« Ne meiniš li ti pak, kadar bi se takova čast z denary mogla kupiti, ker bi ludje gvišnu mogli vejčiti, Bug bi imel enu dobru dopadeinje na nas, nas bi ništer ne grevalu, my bi vse na tu obernili. Nu, taku onu ja čistu inu svitlu tukaj stoji: »Jest imam dobru dopadenje na milosti.«²⁹²⁸ Ali my je slišimo inu ga ne verujemo, sicer bi my v skakainju semkaj šli inu se z luštom inu z lubezanjo zatu dreinali, de bi my ubozim, revnim ludem mogli pomagati inu svetovati inu taku h tej časti priti, de bi Bug k nam djal: »Jest imam dopadeinje na milosti,²⁹²⁹ iest imam enu dobru dopadeinje na tvojem lebnu ali živleinju.« Zatu so ty farizeerji inu vsi samopravičarji vsi revni ludje, de ony še beiže pred takovo častjo inu le-to sveto šapulo²⁹³⁰ inu čast ne hote nad svojo glavo nossiti. Zakaj de se ty svetniki z eno šapulo ali svitlobo okuli glave malajo, takovu družiga ništer nej kakor enu znameinje, de so v Božji bessédi obstali inu je vus nyh leben, djainje inu rovnainje v Božje besséde zapopadenu bilu.

H tretimu

2926|Oz 6,6; Mt 9,13.

I.
Milost
na tej duši.

2927|Oz 6,6; Mt 9,13.

II.
Milost v potelesnih
nadlugah.

2928|Oz 6,6; Mt 9,13.

2929|Oz 6,6; Mt 9,13.

2930|Svetiški sij (Maks Pleteršnik:
Slovensko-nemški slovar).

Izlaga tiga evangelia

III.
Milost na blagej.

2931|Mt 25,35–36.

2932|Grb; izposojeno iz nem. *Wappen* (enak pomen).

2933|Vizir, naličnik (premični del šlema, ki zakriva, varuje obraz; šlem je iz več delov sestavljeno kovinsko pokrivalo za zaščito glave; SSKJ); izposojeno iz nem. *Visier* (enak pomen).

2934|Oz 6,6; Mt 9,13.

Bug si ne hoče te offre
pustit dopasti.

2935|Oz 6,6; Mt 9,13.

2936|Oz 6,6; Mt 9,13.

2937|Oz 6,6; Mt 9,13.

Zakaj Bug te offre
ferrahta.

2938|Ps 18,26–27.

Bug je per teh svetih
svet, s hudobnimi
nemilostivu rovna.

2939|Rim 14,23.

H tretimu, my izkussimo, de ty ludje nikar le na duši inu na tellessu nadlugo terpe, temuč tudi na blagi inu na užitku. Tukaj mogo ludje tudi na veliku potov milost izkazati, z jedjo, s pytjem, z gvantom inu z drugim, kakor je ta GOSPUD sam lipu izšteje, Math. 25²⁹³¹: »Iest sim lačen bil inu vy ste mene našpižali, jest sim žejen bil inu vy ste mene napujli, jest sim en gust bil inu vy ste mene erpergovali, jest sim nag bil inu vy ste mene gvantali etc.« Le-tih dobrih dell se obenu per teh samopravičarjih ne najde. Zakaj ony nikar le ništer ne dado, temuč žro družih ludy blagu, kakor Christus od teh farizeerjov pravi, inu imajo per svojej svetusti dobre dny. Zatu bi se le-tim falš svetnikom nameistu te svitlobe en Hudičov drek na glavo imel namalati, tu bi bil nyh pravi wappen²⁹³² inu visiera²⁹³³ ali znameinje.

Taku slišjo uže vaše lubezni, kaj imajo ludje sturiti, kadar ony z vunainimi delli Bogu hote služiti inu njegovo volo sturiti, družiga ništer, kakor milost timu bližnimu izkazati. Zakaj ta bližni je, kateri naših dell potrebuje, Bug v nebessih nyh ne potrebuje. Zakaj kaj hočmo ali imamo my njemu dati, kir my ništer nejmemo, zakaj my vse le od njega preimemo? Tiga pak potrebujemo čez vse, kar nam Bug le-tukaj na zemli da, de on nam tudi svojo bessédo da, skuzi katero se my vučimo njega inu njegovo volo spoznati, s tem istim bode Bogu tudi služenu, zakaj onu sliši k njegovi časti. Zatu stoji v tem preroku Ozeju,²⁹³⁴ de my pruti timu bližnimu milost imamo izkazati inu taku Bogu enu dobru dopadeinje sturiti inu si potle tu spoznainje Božje imamo pustit poročenu biti. Tu je, my imamo ta evangelium gori vzeti inu timu istimu verovati, zakaj skuzi ta isti le sam ludje Boga znajo, taku imajo ludje Božjo volo cilu. Ali ta GOSPUD ne melda takov štuk, zakaj on govory le-tukaj le od tiga ediniga, kar smo my tem ludem dolžni sturiti, tu nejma enu dobru dellu biti ni se imenovati, kakor v katerim je le-ta milost, de tukaj timu bližnimu k njegovi potrebi bode pomaganu.

Nu, Bug ga taku ne pusty per tem ostati, de bi on djal: »Iest imam dobru dopadeinje na milosti,« temuč še h timu perstavi: »Iest imam dobru dopadeinje na tej milosti inu nikar na offru inu na tem spoznainju Božym več, kakor na veliku žganih offrih.«²⁹³⁵ Tu je en silnu čuden inu skoraj polovico kecarski perdeuk, kadar bi tu ty farizeerji smejli reči. Zakaj offri inu žgani offri so v ti postavi ta narimenitiše Božja služba bila, katero je Bug sam sebi izvolil inu si izkazati zapovédal. Zatu bi zadosti norčastu bilu govorjenu, de ta prerok pravi: »Bug ima več lušta na tej milosti, kakor na offri,«²⁹³⁶ ali de bi se imélu reči: »Bug cilu nejma obeniga lušta ni dopadeinja na offri,« tu je preveliku inu slove cilu kecarsku. Nu, onu si uže dopadi tem farizeerjem ali nikar, ony si se pohuišajte ali nikar, taku nym Christus ništer ne zamolčy inu fray vun izreče: »Iest imam dobru dopadeinje na milosti inu nikar na offru.«²⁹³⁷

Tukaj se začne tu vprašainje, zakaj Bug na le-tim meistu te offre ferdamnuje, katere si je on vsaj na veliku očakih silnu pustil dobru dopasti. Na le-tu se ti vuči le-taku odgovoriti: V tem ossemnaistim psalmi²⁹³⁸ stoji en verz ali versta, timu se pravi: »Per teh svetih si ti svet inu per teh brumnih si ti brumen inu per teh čistih si ti čist inu s temi hudobnimi hudobnu rovnaš.« Item Paulus pravi: »Kar nej iz vere, tu je greih.«²⁹³⁹ Za tiga volo se more le-tukaj na te persone gledati inu en rezlotik sturiti mej témi, kateri so svety, inu mej témi drugimi, kateri neiso svety. Zakaj kadar se ty sveti prov pruti Bogu skuzi to vero inu pruti timu bližnimu skuzi to milost derže, taku si pusty Bug nikar le nyh offre, temuč druga žleht della, vso nyh mujo, jedje, spainje inu drugu dopasti, aku ony lih še neiso vseh ričeh cilu čisti inu čestu iz slabusti padejo inu greišio, de takovu vsaj nym nejma škoditi, temuč šeinkanu inu odpuscenu biti. Zakaj Bug je svet per teh svetih tudi kadar ony greiše, vsaj de ony nikar v greihih ne ostanejo, temuč se skuzi to vero zupet na Božjo gnado derže. Timu

na s. Matthevža dan.

Timu pruti pak, kadar se ty pregrešni nikar prov, temuč hudu derže, zakaj pruti Bogu nejmajo ony obene vere ni zanessenja, taku ony tudi za to lubezan pruti timu bližnimu ne marajo inu hodio s svojemi offri, s svojemi lastnimi izvolenimi Božymi službami inu brumo okuli inu ysčejo skuzi tu svoje hvale inu časty, tukaj pride, de Bug s temi hudobnimi tudi hudobnu rovna inu pravi: »Kadar vy tedaj mojo zapuvid od vere inu te lubezni ne hočte slušat, na kateri jest enu sussebnu dobru dopadeinje imam, taku si jest tudi ne hočem vaša narbulša della inu narvegšo Božjo službo, vaše offre, pustit dopasti inu imajo vam vaši greihi nikar le škoditi, temuč vaša narbulša della imajo ty narvegši greihj biti.« Urzah: »Jest vam sturim ravnu kakor vy meni sturite inu ravnu kakor ta svejt pravi: 'Lubiš ti tukaj, taku jest lubim tamkaj.' Tebi ništer ne dopade, kar jest zapovedujem, taku meni ne dopade, kar ti delaš. Taku smo my rezločeni. Ti imaš ta narvegši lušt k offru, taku je tu meni ta nervegši gnusnoba. Zakaj vy neiste takovi ludje, na katerih bi jest mogel enu dopadeinje imejti.«

Taku sliši vaša lubezan, koku ena troštliva pridiga je le-tu za te uboge greišnike. De je Christus per nyh inu nym hoče pomagati, nje h pokuri pelati inu izveličane sturiti. Timu pruti pak vidite vy tudi, v kakovim farlih stanu so le-ty, kateri se za obene greišnike ne derže. Zatu perpravimo se prov v to reič, naše greihe spoznajmo, Boga za odpusčainje prossimo inu skuzi Christusa odpusčainje vupaimo inu naš leben taku pelajmo, de on bode milost imenovan, de my našimu bližnimu služimo, s čimer my premoremo, taku hoče Bug lušt inu lubezan na nas imejti inu nas za Christusevo volo, svojga Synu, skuzi svojga Svetiga Duha popolnoma brumne inu izveličane sturiti. Tu nam daj Bug vsem, amen.

NA S. MICHELA DAN, ENA PRIDIGA OD TEH ANGELOV.

Ta pervá pridiga od teh angelov.

A praznik od teh angelov je v tej Cerkvi gori postavljen za tiga mladiga folka, ali de je jest prov poveim, za vseh karsčenikov volo, de se ony vuče misliti na te lube angele inu Boga za nje zahvaliti, de je on taku velike gospude h timu ordnal, de ony imajo naši hlapci biti inu nam služiti, kakor ta Epistola h tém Ebreerjem²⁹⁴⁰ nje zatu služabne duhuve imenuje, kateri k službi bodo vunkaj poslani za teh volo, kateri imajo erbati tu izveličainje. Dobru je reis, de bi nas Bug mogel sam zase prez teh angelov službe obderžati inu pred Hudičom inu vsem jamrom sčítiti inu braniti. Ravnu kakor bi on nas dobru mogel k človekom stvariti kakor Adama inu Evo prez očeta inu matere, kakor bi on dobru ludy inu dežele mogel regirati prez fyrštov. Kakor bi on dobru mogel prez sonca inu zvezd eno luč prez orainja inu kopajnja inu družiga della nam kruh dati. Ali on tiga ne hoče sturiti, temuč on je je taku ordnal, de vselej ena stvar tei drugi ima služiti. Ravnu uže kakor my Boga imamo zatu zahvaliti, de on nam očeta inu mater, posvitno gosposčino, sonce inu zvezde,

Teh angelov praznik, zakaj se on praznuje.

2940|Heb 1,14.

Bug sčíti inu obaruje skuzi te angele.

Izlaga tiga evangelia

de, žitu inu vse žlaht stvari da, de one nam služio inu pomagajo k le-timu lebnu. Taku se my tudi imamo vučiti, de Bug nas skuzi svoje angele varuje inu pomaga inu imamo Bogu zatu tudi hvaležni biti.

Zakaj vaša lubezan je čestu slišala, de je ta Hudič povsod okuli teh ludy, na teh viudov dvoreh, v hišah, na tem polej, na vseh ceistah, v vodah, v leissu, v ogni. In summa: Vse je polnu Hudičov, ty ništer družiga ne delajo, kakor de bi radi hoteli enimu vsakaterimu vsak hip ta vrat ulomiti inu je gvišnu reis, kadar bi Bug timu hudimu sovražniku nikar veden ne branil, on bi ne pustil eniga zernca, ni rib, ni messa, obene kaple vode, vulla ali vina neostrupleniga. Zatu kadar taku gre, de tukaj eden oku ali roko zguby, tamkaj eden cilu bode ubyen ali kej ta žleizo, le-ta eno drugo bolezan doby, tu so zgul lučaji tiga Hudiča, ta lučy tukaj eniga, tamkaj enimu drugimu lučy na glavo, aku zadene, taku je ima, aku pak ne zadene, taku je tu enu gvišnu znamenje, de je njemu Bug skuzi te lube angele branil. Taku kadar se na naglim pergodi, de ta v en ogein, uni v eno vodo pade, tu so zgul tiga Hudihca²⁹⁴¹ šlaki inu lučajj, kateri prejd inu prejd na nas bodee inu luča inu bi nam rad vso nesrečo hotel nagoditi.

Zupar takoviga strupovitiga, lotrastiga sovražnika je Bug te lube angele ordnal, kateri imajo čuti, de kadar tukaj en Hudič sem udari inu luča z žlizso, z ognjom, s točo etc., je zdaici en angel poleg inu brani. Zakaj enu večnu štritajnje je mej angeli inu mej Hudiči. Ta Hudič bi rad hotel vso nesrečo narediti, kakor my vsak dan vidimo inu izkussimo, de si mnogoteri eno nogo ulomi na ravnim potu, mnogoteri pade po eni lujtri ali šteingah, de on sam ne vej, koku se je njemu zgudilu. Takovu inu drugu bi ta Hudič dobru vselej naredil, kadar bi Bug skuzi te lube angele nikar ne branil. On nam pusty pak čassi za tiga volo takove beteže, bolezn inu šlake tiga Hudiča na ljudeh viditi, de se my vučimo, kadar bi Bug nikar vsako uro ne branil, de bi se tem glih nesreče prejd inu prejd zgudile inu bi my za tiga volo k molitvi s tem flissigiš imejli pernaredni biti inu pruti Bogu za takovo brambo inu sčit s tem hvaležniši se izkazati. Zakaj Bug je en Bug tiga lebna, kateri hoče nas odtetti inu pomagati, kadar potrebujemo. Kadar my pak hočmo hudi biti inu za njegovo bessédo ne maramo ni za njegovo očino brambo inu skarb njega ne zahvalimo, taku on serdit postane inu shrani svoje angele doma inu pusty timu Hudiču prostor, de on hude lotré z žlizo inu z drugo nesrečo obda, ker ništer dobriga ne hote sturiti. Taku je

Tiga Hudiča
huda vola.

2941|Hudiča.

Ty angeli branio
timu Hudiču.

na s. Mihela dan.

ku je tudi z nami, kadar ti tvojo roko odvleješ inu ne hoč tvojem otrokom ni jeisti, ni oblačila, ni družiga dati, taku so ony uže ubozi inu zgubljeni. Taku štraffa Bug te nehvaležne, hude lotre tudi s tém, de on nikar ne brani inu svoje angele doma shrani.

Taku my vidimo, de je timu brumnimu Iobu tudi šlu, zakaj v njegovi historij stoji le-taku, de naš GOSPUD Bug tiga Hudiča vpraša: »Od kod ti semkaj prideš?« Ta Hudič odgovory inu pravi: »Iest sim to deželo skuzi prešel,«²⁹⁴² tukaj prez cbiuvla nej prez škode doli šlu, zakaj kakor ta preklet tovariš, ta Hudič, po navadi okuli hodi, pravi Petrus, de on yšče kakor en leuv, ker bi on mogel požrejt inu umoriti.²⁹⁴³ Tukaj pravi ta GOSPUD dajle: »Nej si ti merkal na mojga hlapca Ioba. Zakaj onu nej njegove glihe v deželi, žleht inu prov, bogaboječ inu se ogyble pred hudim.«²⁹⁴⁴ Sathan odgovory Bogu zupet inu pravi: »Iob more dobru brumen biti, zakaj ti si njegovo hišo inu vse, kar on ima, obaroval inu glih eno paštijo²⁹⁴⁵ okuli njega naredil.«²⁹⁴⁶ S takovimi bessédami on meini te lube angele, ty so morali okuli njega biti inu na njegovo ženo, otroke, nyve inu živyno gledati. Kakor de bi hotel ta hudi souvražnik reči: »Iest bi hotel dobru h timu priti, kadar bi ti ne bil.« Nu, naš GOSPUD Bug pusty njega izkussiti, on bi imel s tiga Ioba blagum delati, kakor on hoče. V enim hipu ta Hudič enu stury, obudi nekatere hude lotre, ty odženo timu Iobu okuli tavžent vollov inu osslov proč inu pobijejo te hlapce. Potle on stury, de ogein od nebes pade inu sežge sedem tavžent ovac s pastyrij inu zo vsem. Potle napelja te Kaldeerje,²⁹⁴⁷ ty padejo s trémi haufni noter inu vzamejo timu Iobu try tavžent kamel inu pobijejo vse, kar per nyh najdejo. Tu se je vse zgudilu na en dan inu še nej zadosti bilu. Zakaj Iob ie imel try hčere inu štiri synuve, kadar so ti jsti vkupe bily, vesseli inu dobre vole, pole tukaj ta Hudič en takov vihar stury, kateri je to hišo na en kup vergal inu je pobil vse, kar je v njej bilu.²⁹⁴⁸ Tu je ta Hudič dobru mogel sturiti, ali vsaj nikar poprej, temuč kadar je njemu Bug tu bil dopustil. Taku se more z nami tudi zgoditi. Kadar naš GOSPUD Bug te angele nazaj kliče, taku nej nas oben, on je v enim hipu mertov.

Kaj je pak Iob sturil, kadar je on takov jamer zvejdil? On se je cilu milu deržal, je rezderl svoj gvant, je svoje lassi vun pulil. Ali vsaj je padel vsej pohlevsčini na zemlo, je molil inu je rekal: »Iest sim nag od moje matere telessa prišal, nag jest zupet tjakaj pojdem. Ta GOSPUD je je dal, ta GOSPUD je je zupet vzel, ta GOSPUD bodi hvalen.«²⁹⁴⁹ Tiga mora en vsakateri za eniga sussebniga silniga, svetiga moža spoznati. Kaj se je pak dajle zgudilu? Pergudilu se je ta isti dan, pravi tu Pismu, de je ta Sathan zupet pred Buga stopil inu ta GOSPUD je k njemu rekal: »Od kod ti semkaj prideš?«²⁹⁵⁰ (Le-to vižo h govorenju ima tu Pismu le-tukaj, de onu od ene ričy govory, kakor se per nas gody inu my od nje mislimo.) Zakaj Bogu nej potreba vprašati, on vej poprej vse ričy, ja, tudi poprej, prejden se zgodee. Ta Sathan odgovory: »Iest sim to deželo okuli skuzi prešal.«²⁹⁵¹ Le-tukaj ti še pak šlišiš, de ta sovražnik nej leen, on ne praznuje, on lazi za nami človeki prejd inu prejd, tu se my moramo iz tiga vučiti inu se za tiga volo pred nym tudi varovati inu na nas dobru merkati. Ta GOSPUD vpraša tiga Hudiča še enkrat inu pravi: »Si li ti tudi merkal na mojga hlapca Ioba, zakaj onu nej njegove glihe v deželi, žleht inu prov, bogaboječ inu se varuje pred hudim²⁹⁵² inu deržy še na svoje brumi. Ti si pak mene perpravil, de sim jest njega prez urzaha končal.«²⁹⁵³ Ta Sathan odgovory timu GOSPUDU: »Tu nej čudu, vsa nesreča se more še premoči, kadar nikar za kožo ne gre. Ali perpusti meni, de se ga jest lotim na njegovi koži, na njegovim messej inu kosteh, kaj se vadlam,²⁹⁵⁴ te dobre besséde bodo odzad ostale, on se bode drugači kakor zdaj pustil slišati, ker nej čez njegovo lastno kožo, temuč čez druge šlu.«²⁹⁵⁵ Nu, ta GOSPUD takovu timu Sathanu tudi perpusty inu pravi: »Pole, on bodi v tvoje roki, loti se

VV 2 njega

Ta Hudič štenta inu martra te človeke.

2942| Job 1,7; Job 2,2.

2943| 1 Pet 5,8.

2944| Job 1,8; Job 2,3.

2945| Obrambni stolp, obrambni zid; izpeljano iz nem. *Bastei* (enak pomen).

2946| Job 1,9–10.

2947| Prebivalci južnega dela Babilonije (danes jug Iraka).

2948| Job 1,13–19.

2949| Job 1,20–21.

2950| Job 2,2; Job 1,7.

2951| Job 2,2; Job 1,7.

2952| Job 1,8.

2953| Job 2,3.

2954| Tekmujem, se kosam (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

2955| Job 2,4–5.

Ta Hudič ne more več.

Izlaga tiga evangelia

2956|Job 2,6.

2957|Job 2,7–8.

2958|Helebārda -e ž, sulica s sekiro in kavljem, star. *helporta* (18. stol.). Prevzeto iz nem. *Hellebarde*, kar se je razvilo iz srvnem. *helmbarte*, to pa je zloženka iz srvnem. *helm*, nem. *Helm* ročaj, držaj' in srvnem. *barte*, nem. *Barte* (manjša) sekira'. Prvotni pomen je torej 'sekira na ročaju' (Marko Snoj, Slovenski etimološki slovar).

Vsa nesreča pride od Hudiča.

II.
Trošt zupar tiga Hudiča.

2959|Ef 2,2; najbolj znano novozavezno komparacijo Hudiča z oprezajočim levom je najti v 1 Pt 5,8.

III.
Teh angelov sčit inu pomuč.

njega na njegovim telessu inu martraj njega, kakor ti hočeš, šonaj le njegovi-ga lebna inu ga nikar ne umori.«²⁹⁵⁶ Tu je en sussebni troštlivi štuk, de vener naš GOSPUD je tiga Hudiča taku ujel, de ne more dajle, temuč kakor njemu Bug vošči inu dopusty. Kaj se je zgudilu? Ta Hudič je vunkaj šal inu je tiga uboziga Ioba taku polniga hudih tvorov sturil, de nej en cejl blečič na njegovi koži bil, od podplatov noter do verh glave, de se je v pepel possadil inu s čerpinami stergal.²⁹⁵⁷

Ty ajdje ne vejdo, od kod takova nesreča naglu pride, ali my vejmo, de je tu zgul Hudičevu dellu, ta ima takove ellenparte,²⁹⁵⁸ svinčene kugle inu puhše, takove špissi inu meče, s katerimi nas strejla, luča inu bode, kadar Bug tu njemu dopusty. Zatu nihče ne cbivlaj na tem, kir en ogein vun pride, de ena vas ali hiša pogory, tukaj sedy vselej en Hudičič poleg, ta piha prejd inu prejd v ta ogein, de bi imel vekši biti. Taku kadar gdu na žleizi umerje, utoni, se do smerti pobye, tu ta Hudič stury inu Bug je dopusty. Zakaj my bi sicer cilu hudi postali, kakor se vidi, aku lih takove štraifinge gredo, de vener ta svejt ništer zatu ne mara. Obtü potrebuje takove štraifinge inu exemple, de my nikar taku prešerni inu žihri ne živemo, temuč Boga za brambo teh lubih angelov vsak dan prossimo inu njega zatu zahvalimo. Zakaj aku bi nas lih on sam zase dobru prez teh angelov pomuč mogel sčititi, taku on tu vsaj hoče skuzi te angele sturiti, ty so glih kakor ena paštya okuli nas, de ta Hudič nikar vsak hip k nam ne more inu nam škode ne stury.

Zatu se vučimo inu merkajmo, de ta Hudič le sam nam vso škodo stury na tellessu, blagei inu časti, on si je uže stury skuzi sam sebe, kakor kadar se tiga Ioba na blagej loti, ali skuzi njegove hlapce, te hude lotre, kakor kadar se tiga Ioba na telessi loti inu te Kaldeerje inu druge zupar njega obudi. Zakaj naš GOSPUD Bug, kakor je tudi ozgoraj meldanu, je en Bug tiga lebna inu ne more skuzi sam sebe družiga ništer kakor zgul dobru sturiti. Tu nam pak služi h timu, de bi my ne imejli prešerni inu žihri biti, kakor de bi my sami bily inu ta Hudič bi bil tavžent myl pota deleč od nas. Ne, ti neisi sam, ty hudiči lazio inu se smukajo okuli nas, kakor Paulus pravi.²⁹⁵⁹ Ony lej-tajo v luffti kakor te kavke inu vrane inu strejlajo inu lučajo veden za nami. Ali tukaj je ta trošt, ony ne mogo poprej zadejti, samuč Bug je hoče imejti, sicer bi se my morali do smerti bati. Potle je še en trošt, kakor my na Iobu vidimo, de Bug timu Hudiču nikar te oblasti vselej zatu ne pusty, kakor de bi je my bily zaslužili inu Bug bi se z nami serdil, temuč de on nas hoče iz-kussiti, aku bi my tudi hoteli poterpežlivi biti inu se njegove dobrute der-žati.

Potle je ta tretji trošt, od kateriga my susseb danas govorimo, de zupar takovu tiga Hudiča hudu inu škodlivu naprejvzetje je Bug te lube angele h timu stvaril, de bi ony nam imejli služiti inu nas sčititi. Zakaj ony so priazni-vi, milostivi, brutrlivi duhovi, kateri radi h timu služio, de tiga Hudiča naprejvzetje bode zadržanu. Zatu kadar bi ty lubi angeli nikar na teh cessar-jev, krajlev inu viudov dvoreh ne bily, taku bi se ta Hudič nikar dolgu ne mudil, temuč bi vus jamer obudil, de bi vsako uro se mej sabo ruvali. Ali naš GOSPUD Bug je ja pusty se zgodyti, de se veliki gospudje skreigajo, on pusty timu Hudiču čassi en ogein vužgati, ali tukaj so ty lubi angeli zdajci poleg, ty zupet gasse inu delajo myr. Kadar pak Bug za naših greihov ali dru-zih urzahov volo svoje angele nazaj vlejče, taku se hudu gody, z ubyainjem, žgainjom, s kurbarjo inu z drugimi grejhi, h katerim ta Hudič svoj lušt ima.

Taku bi v tem gospodinstuj tudi obeniga myru ne bilu, temuč en večni boy, kradeinje, nezveisčina, zamujenje etc. Ništer bi prov naprej ne šlu, temuč vse bi polnu jamra inu serčne žalosti bilu, kadar bi po tiga Hudiča voli imejlu ijti, ali Bug njemu brani skuzi svoje lube angele, aku on lih čassi en ogein potakne

na s. Mihela dan.

potakne ali vužge, nesrečo inu drugu začne, de se vsaj more uganiti inu nehati. Zatu ne bodi nihče žiher, onu je vse polnu hudičov, ty bi radi hoteli škodo sturiti na telessu, na blagi inu na duši z nydom, s sovraštvom, serdom, offertjo inu z drugimi, de bi ony nas k sebi doli noter v pakal perpravili. De se tu pak ne zgody, imamo inu moramo našiga milostiviga Očeta v nebi zahvaliti, kateri skuzi svoje angele, te velike dobrutlive duhuve, timu Hudiču brani, de se vener prejđ inu prejđ več dobriga kakor škode zgody, de je več myru kakor voiske, de več žita ostane inu zraste, kakor skuzi zymo, točo inu drugu konec vzame, de več hiš ostane, kakor yh bode požganih, de my človeki več zdravih vudov imamo kakor bolnih. Aku se ta Hudič eniga očessa, ene noge, ene roke loti, taku je vsaj tu drugu tellu zdravu. Taku vselej več v kugi ali v morij ostanejo, kakor na žleizi umerjo.

De pak taku čistu vse ne ostane inu ta Hudič zdaj tukaj, zdaj tamkaj škodo stury, takovu pusty Bug se zatu zgodyti, de on nas gori zbudy inu my te očy odpremo, okuli pogledamo, kaj my poleg takove škode za gnado imamo inu ohranimo inu Boga zatu zahvalimo, kadar voiska, žleiza ali druga nesreča en čas gospoduje, de onu vener nej vse na kosse rezdjanu, temuč je še nekaj inu ta vekši deil ostal. Kakor ta prerok Ieremias stury, ta opomina svoj folk, ony bi imejli molčati inu se nikar nad tem tožiti, de so štrafani inu proč pelani. Zakaj tu je zgul velika gnada, pravi on, de my neismo cilu konec vzeli.

Zakaj taku bi je ta Hudič rad imel, timu nej zadosti, de on tebi eno nogo ulomi, on bi hotel tebi rad ta vrat cilu proč odrejti. Njemu nej zadosti, de enu ali dvuje iz ene hiše umerje, on bi hotel rad to hišo cilu sprazniti, kakor se časi tudi zgody, nam k obarovainju inu k opominainju, de bi my imejli v Božjim strahu živejti inu za teh lubih angelov sčit inu brambo prossiti. Zakaj my smo timu sovražniku preslabi. Za tiga volo kadar se ena takova nesreča pergody, taku se my imamo navaditi inu s tem brumnim Ieremiom reči: »Nu, uže, je li meni enu dejte umerlu, je li meni enu oku ikaženu,²⁹⁶⁰ Bug bodi zahvalen, de so vsaj ty drugi ostali inu nej vse konec vzelu.« Zakaj s tem nas hoče Bug vučiti, kaj bi se ta Hudič podstopil inu sturil, kadar bi on nikar skuzi te lube angele ne branil.

Zatu vuhcimo²⁹⁶¹ se spomislit, de my v veliki farlikosti dan inu nuč hodi mo inu timu Hudiču glih kakor en cil ali tartša²⁹⁶² sidimo, ta ima vselej en napet samujster²⁹⁶³ inu nafassano puhšo inu meri na nas, mej nas strejla z žlizso, s frančoži, z voiskami, z ognjom, s točo, s hudim vremenom inu drugim. Ali naš lubi GOSPUD Bug je opravi skuzi svoje lube angele, de se njemu ta samujster sproži inu ta puhša se reztreiši ali mu odpovej inu pusty njemu čassi tudi zadejti, de se my vučimo, de my nejsmo gospodičiči inu de nikar vse v naših rokah ne stoji inu za tiga volo s tem flissigiš molimo, de bi Bug timu Hudiču njegoviga prostora ne hotel pustiti, temuč skuzi svoje lube angele milostivu braniti.

Tu se imamo danas vučiti, de je naš GOSPUD Bug svoje angele postavil, de en vsakateri karsčenik nikar eniga, temuč veliku angelov ima, kateri njega obarujjo. Ravnu kakor tudi en vsakateri svoje sussebne Hudiče ima, kateri za nym lazio inu kadar ony več ne mogo, taku mu hude sainje naprej dajo ali huda usta čez tebe pošlejo, katere bi tebe imejli oblogati, hudu od tebe govoriti inu opravlati. Tukaj ti merkaj, de se vse pravi tiga Hudiča te paklenske krote krak ali seime inu varuj se, de ti nekar ne živeš kakor ty ajdje, ty vidio inu izkussio takovo nesrečo tudi, ali ony je zatu derže, de se tu sicer more taku zgodyti, zakaj ony ne vejdo od Hudiča ništer. Ti pak se vuči inu reci: »Tu je ta Hudič sam sturil,« inu spet, kadar ti vidiš, de je komu kaj dobru gratalu, taku

VV 3 reci:

Bug rezbye timu Hudiču njegovo volo, kadar on lih njemu dopusty.

2960|Izkaženu.

2961|Vučimo.

2962|Tarča; izposojeno iz nem. *Tartsche* (enak pomen).

2963|Samostrel.

Izlaga tiga evangelia

reci: »Ta je eniga dobriga angela imel, onu bi bilu sicer dobru drugači inu huiše gratalu, kakor kader eden iz nadluge te vode pride ali en kamen na eniga pade inu njemu vsaj obene sussebne škode ne stury. Takovu se ne pravi sreča, temuč teh lubih angelov lastnu dellu.«

2964|Dan 10,13.

Rezlotik mej temi angeli inu hudiči.

2965|Lk 11,17–18.

Nu, je pak en rezlotik taku dobru mej temi angeli kakor mej temi hudiči. Viudi inu gospudje imaio velike, močne angele, kakor se vidi, Dan. 10.²⁹⁶⁴ Otroci inu žleht družyna imajo žlehtniše inu gmain angele, zakaj onu je vselej eden vegši, močnejši inu modrejši kakor ta drugi. Taku ty hudiči tudi. Zakaj zatu pravi Christus, ony imajo enu krajlestvu, Luc. 11. cap.,²⁹⁶⁵ de ravnu kakor k enimu krajlestvu veliku person slišio inu unglih službe, taku so unglih službe mej temi hudiči. Le-ty so ty žleht ali maihini hudiči, kateri te ludy s kurbarijo, z lakomnostjo, s častjo inu z drugim timu glih motio inu zapelajo. Ty pak so vissokejši duhuvi, kateri z nevero, s cagainjem, s kecarijami izkušajo. Kateri tudi imajo s tem papežom k šaffti, aku nikar vsi ž nym okuli ne hodio inu s temi rotyrarskimi duhuvi. Zatu je vissoku potreba, de se my na to molitov navadimo inu v takovi vissoki nuji zvejstu na Buga kličemo, de on takoviga sčita ali brambe teh lubih angelov od nas ne vzame, sicer je za nas djanu, my smo Hudiču veliku preslabi.

O. Kateri teh angelov sčita pegeruje, ta se ima v Božjim strahu deržati.

2966|Ps 34,8.

K molitvi pak sliši tudi le-tu, de ludje v Božym strahu živejo inu se pred greihi varujo. Zakaj ty lubi angeli so sveti inu čisti duhuvi, ne mogo za tiga volo terpejti, kadar bi ludje hoteli en nebogaboječ leben pelati, v nečistosti inu v drugih greihih živejti, kakor se pred očima vidi, de Bug takove greihe zlu štraffa. Zatu pravi ta 34. psalm²⁹⁶⁶: »Ta angel tiga GOSPUDA se položi okuli teh semkaj, kateri se njega boje inu nym vunkaj pomaga.« Zakaj kateri se ne hoče Boga bati inu nad tem v farlikost inu nadlugo pride, taku bodo njega ty lubi angeli pustili tečati inu njemu ne bodo pomagali. Zakaj nyh bramba ima taku biti, de vener Božja besséda inu ordninga ne bode rezdjana inu de ty pregreišni za svojeh greihov volo ne bodo prez štraifinge ostali. Zatu aku ti te lube angele hočeš okuli tebe inu per tebi imejti, taku se Boga buj inu bodi brumen. Kakor GOSPUDE Christus v evangeliu pravi, de ony vesselje imajo nad témi greišniki, kateri pokuro sture.²⁹⁶⁷ Iz takoviga more ja priti, kir je en nepokoren človik, kateri v greihih vselej ostane, de ty lubi angeli svoj jamer vidio inu zgul žalost inu nevolu od tiga imajo inu ne mogo per takovih ludeh ostati, kadar bi lih radi hoteli, nyh šega inu natura tiga ne more terpejti. Tu bodi na le-ta čass od teh angelov pridigovanu, de se my vučimo Boga za takov sčit inu brambo zahvalit inu iz serca vsak dan prossiti, de bi nje Bug ne hotel od nas vzeti, temuč milostivu nas skuzi nje braniti inu ohraniti k večnimu lebnu, amen.

2967|Mt 9,13; Mr 2,17; Lk 5,32.

TA DRUGA PRIDIGA

OD TIGA EVANGELIA,

MATH. NA XVIII.²⁹⁶⁸

2968|Evangelij po Mateju 18.

2969|Mt 18,1–10.

Tem²⁹⁶⁹ istim čassu so jogri k Jezusu stopili inu djali: »Kateri je ta vekši v nebeskim krajlestvi.« Jezus je poklical k sebi enu déte inu je tu istu v srejdi mej nje postavil inu je djal: »Za risnico, jest vam povém: Aku se ne preoberneti inu ne bote kakor otroci, taku ne pridete v nebesku kraj-

na s. Mihela dan.

krajlestvu. Kateri se uže sam poniža kakor le-tu dejte, ta je ta narveksi v nebeskim krajlestvu. Inu kateri kuli enu takovo déte gori vzame v mojem imeni, ta mene gori vzame.²⁹⁷⁰ Kateri pak zmoti eniga iz le-tih narmanših, kateri v mene verujo, timu bi bulše bilu, de bi se njemu en malinski kamen na gerlu obeissil inu bi utoplen bil v murji, kir je narglobokeiše.²⁹⁷¹ Ve timu svitu za volo pohujšanja. Pohuišainja morajo reis priti, ali vener ve timu človeku, skuzi kateriga pohuišanje pride.²⁹⁷² Aku tebe pak tvoja roka ali tvoja noga pohuiša, taku jo odsekaj inu jo verzi od sebe. Tebi je bulše, de hrom ali krulev greš v leben, kakor de bi dvej roki ali dvej nogi imel inu bi veržen bil v ta večni ogein. Inu aku tebe tvoje oku pohuiša, taku je izderi vun inu je verzi od sebe. Tebi je bulše, de z enim okum greš v leben, kakor de bi dvej okej imel inu bi veržen bil v paklenski ogein.²⁹⁷³ Gledajte, de vy obeniga od le-tih maihinih ne ferrahtate. Zakaj jest vam povém: Nyh angeli v nebi vselej vidio obličje moiga Očeta v nebessih.«

LE-ta evangelium melda na koncu od teh mladih otručic inu nyh angelcov. Za tiga volo, de bi urzah imejli od takove brambe teh lubih angelov praviti, je na le-ta praznik položen, ima pak narveč dva dejla. V tém pervim svary Christus svoje mlaiše za te offertu volo, de je vselej eden čez tiga družiga hotel biti inu pravi, kadar ony v tu nebesku krajlestvu pegerujo, taku nejmajo po tem trahtati, koku bi vissoku inu častitu mogli deržani biti, temuč

2970|Mr 9,37; Lk 9,48.

2971|Mr 9,42.

2972|Lk 17,1-2.

2973|Mr 9,43-47.

Izlaga tiga evangelia

2974|Mt 18,2–3.

temuč de bi se imejli ponižati inu v takovi reiči tem otrokom mogli glih biti.²⁹⁷⁴ Kakor je vaša lubezan ravnu od le-tiga štuka na svetiga Ierneja dan slišala. Zatu je my hočmo zdaj per tem pustit ostati. Ta drugi dejl le-tiga evangelia je enu obarovainje, koku ty karsčeni nerporej nejmajo obeni-ga pohuišati inu se susseb pred tém varovati, de te mlade ljudi ne pohuiša-jo. H drugimu, kadar ony na družih zmote inu pohuišainje vidio, de se va-rujo inu de se ne puste zapelati. Od le-tih dvejuh štukov hočmo my tudi enu maihinu praviti.

Ta mladi folk
se nejma pohuišati.

2975|Mt 18,10.

H pervimu, uže je škoda, de bi se le-ta evangelion imel pridigovati pred takovimi ludmy, kateri ga nikar k serci ne vzamejo inu ga s flissom ne spomislio. Zakaj onu je gvišnu ena vissoka besséda, de ta GOSPUD le-tu-kaj od teh otruk govori inu pravi: »Gledajte, de vy nikar koga od le-tih maihinių ne ferrahtate. Zakaj jest vam povém, de nyh angeli v nebi vidio vsak čas tu obličje mojga Očeta v nebi.«²⁹⁷⁵ Onu bi bilu veliku inu zadosti rečenu, kadar bi bil rekal: »Ony imajo svoje lastne angele.« Ali on je s tem še vegše stury, kir pravi: »Ti jsti angeli vidio tiga Očeta obličje v nebi.«²⁹⁷⁶ Kakor de bi hotel reči: »Jest vam poročim ta mladi folk, de ga vy ne pohui-šate, temuč ga dobru gori koyte, zakaj Bogu veliku na timu ležy. Aku bi vy pak nje hoteli ferrahtati inu nyh nikar šonati, taku šonajte vsaj nyh angelov inu buite se pred témi istimi inu se vučite, kadar ti jsti veliki duhuvi nym iz serca radi služio inu sture nyh bulše, kateri pred Božymi očyma vselej sto-je, njega vselej poslušajo inu gledajo, de vy tudi timu glih sturite, ker ste vsaj veliku žlehtniši inu nyh ne pohuišajte, temuč nym strežite inu nym radi služite.«

2976|Mt 18,10.

Tem mladim ludem
služiti tu narvegše
dellu.

Kadar bi my uže nikar več ne imejli kakor le-ta edini špruh, ker se Christus pusty slišati, koku Bogu, svojmu Očetu, tulikain na teh mladih liudeh ležy, taku bi imejli spomisliti, de bi ne bilu mej vsemi dobrimi delli obeniga vegšiga ni bulšiga, temuč mlade ludy prov gori koyti. Zakaj gdu bi tiga ne hotel za veliku deržati, tem služiti, katerim ty angeli služio, kateri so vselej pred Božym obličjom? Zatu bi imejli očeti inu matere, hlapci inu dekle, šulmojstri inu pridigary inu vsi ty, kateri s to mlado družino okuli hodio, iz serca volni inu vesseli h takovi službi biti inu se ništer pustit utra-gati, potehmal se le-ty veliki nebeski fyršti ne sramujo tej mladi družini služiti inu nanje gledati. Tu je tu pervu, kateru se my imamo iz tiga da-našniga evangelia vučiti, raven tiga vuka od teh angelov.

2977|Kresilna goba.

Tu drugu, de my nikar le radi timu mladimu folku imamo služiti, te-muč tudi nyh njkar pohuišati, ni z bessedami ni s djainjem, samuč k bulšimu gori koyti, de se vuče moliti, pošteni, zmassni, pokorni, zveisti, tihi inu risnični biti, nikar preklinati ni šentovati, v bessédah inu vunainim djajnju lipu, poštenu se zaderžati. Takovu hoče Bug od nas starih imejti, de my te mlade ludy h timu gori koymo inu na vse više s flissom gori gledamo, de nikar loterski, nemarni, gardy ludje iz nyh ne bodo. Kakor se cilu skoraj zgody, kadar se skuzi flissig podvučeinje inu kaštigainje timu ne brani. Zakaj tu my vidimo v izkušejnu, de so ty mladi ludje kakor en cunter²⁹⁷⁷ ali suhe treske, kateri čez masso lahku zapopadejo, kar je hudu inu pohuišan-sku. Zatu sliši en sussebni fliss h timu, de my na obuje, na te otroke inu na nyh angele, gledamo. Na te angele, de my nyh nikar ne režalimo, inu na te otroke, de my nyh ne pohuišamo. Zakaj tukaj ti dajle poslušaj, koku se ta GOSPUD takoviga an vzame. »Kateri enu takovu déte gori vzame, (pravi on) v mojem imeni, ta mene gori vzame,²⁹⁷⁸ kateri pak pohuiša le-tih maihi-nih eniga, kateri na mene verujo, timu bi bujle bilu, de bi njemu en malinski kamen na njegovu garlu obeišen bil inu bi on utopen bil v murju, kir je narglobokeiše.«²⁹⁷⁹

Ta mladi folk se skoraj
pohuiša inu zmoti.

2978|Mr 9,37; Lk 9,48.

2979|Mt 18,5–6; Mr 9,42; Lk 17,2.

Tukaj

na s. Mihela dan.

Tukaj stoji obuje enu per drugim, kateri se eniga diteta prov v risnici an vzame inu je gori koy, de se onu vučy Boga prov spoznati, se ne vučy preklinati, persegovati, krasti etc. »Timu,« pravi Christus le-tukaj, »jest oblubim, de on mene samiga gori vzame inu meni taku lubu stury, kakor de bi on mene v svojem naročaju nossil inu mene vardeval, kakor je mene moja mati vardevala.« Tu se pravi sladku pridigovanu inu priaznivu vablenu. Zakaj pak tu ta GOSPUD stury? Le zatu, de on dobru vej, koku ta mladi folk rad nečiste ričy posluša inu bode skoraj zapelan, taku se tudi huda usta najdejo, katera rada h timu pomagajo. Inu Bogu bodi toženu v nebu ozgoraj, de se najdejo hlapčiči inu dekllice od desset, dvanaist lejt, kateri z Bugom, z martro, z žlezami inu z drugimi grozovitimi imeni preklinajo inu so tudi z bessedami nesramni inu grob, od koga se tiga vuče? Od nikogar kakor od teh, kateri bi tu nym imejli branyti, od očeta inu matere inu od te sramotne, hude družine, zakaj tu nym raiši v glavo gre inu je veliku buile merkajo kakor ta očanaš. Tu dela ta stari, hudi cunter, ta izkažena natura, katera v nas tičy. Kaj pak bode za en urtel prišal? »Bulše bi bilu,« pravi Christus, »ony bi bily v morjej utopleni, kir je nar globokeiše.«²⁹⁸¹ Hoče s tém na znanje dati, takovu pohuišanje inu greih bode nikar le s to potelesno smertjo, temuč s tem večnim ferdamnainjom štraffan.

Zatu bi my imejli per tem mladim folku modreiši inu pametniši biti, nikar vse govoriti ni sturiti, kar se sicer govory inu stury. Kakor so tudi ty ajdje djali: »Maximam reverentiam debere iuventuti.«²⁹⁸² Pred mladimi ludmy se imamo nerveč sramovati.« Ali kuliku je teh, kir tu sture? Zatu tudi taku hudu povsod na tem svejtu stoji, de obene čistosti, obeniga poštenja, obene vere, obene zveisčine več per teh ludeh nej. Urzah: Ty stari je prez straha sture inu taku govore inu puste te mlade h timu gledati. Ty se tedaj potle zde, de ony tudi oblast imajo, kar drugi inu susseb ty stariši delajo, tu nym nej prepovedanu. De bi pak naš GOSPUD Bug h timu se imel smejati, tu se ti moreš le -tukaj iz te pridige našiga GOSPUDA Christusa vučiti. Zakaj ker se ta svejt zdy, de je prez sussebne farlikosti, preklinat ali šentovati ali eno grob, nesramno bessédo govoriti pred mladimi ludmy, tukaj pravi Christus: »Bujle bi bilu en malinski kamen na garli imejti inu v srejdi v tem morjej ležati.«²⁹⁸³

Taku my imamo tem mladim ludem radi služiti inu nyh nikar ne pohuišati nikar le s tém, de my ništer hudiga nejmamo pred nymi sturiti, temuč tudi, de my nje od hudiga vlečemo inu nje flissig h pošteinju deržimo, kakor kadar enu dejte šenta ali pusty eno nesramno bessédo jiti, de my njemu ostru zatu pergovorimo inu rečemo: »Sramui se noter v tvoje serce inu ga nikar več ne sturi, zakaj tukaj stoji tvoj angel, ta je vidi inu sliši inu se prestraši pred takovim preklinainjem inu nad tem serditu gleda. Kadar se uže tvoj angel pred tem prestraši, taku serditu gleda inu pred Božym obličjem stoji, ne meiniš ti, Bug je bode merkal, kateri sicer vse vidi inu vej inu bode za tiga volo tudi gardu gledal inu se zatu serdil? Zatu ga ti per tvoji glavi več ne stury.« S takovimi inu drugimi bessédami se mogo ty mladi ludje gori koyti inu redyti, ker sicer prez tiga v svojej hudobi gori rastejo inu se vse hude lotrije vuče inu vadjo. Kadar bi pak takove besséde inu zveistu opominainje ne hotelu meista imejti ni pomagati, taku imajo ty stariši zapuvid, de nyh caštigajo inu dobru tepo inu de tem otrokom nyh svoje vole ne dopuste.

Tu bi hotel ta GOSPUD nas stare ludy rad vučiti, de bi my na te mlade ludy merkali inu timu hudimu branili, dokler se še more braniti. Zakaj kadar se enkrat pregleda, taku se ne more potle pomagati inu sliši za tulikain s tém več flissa h timu, de, kakor je poprej rečenu, so ty mladi ludje en cunter, kateri cilu hitru ogejn zapopade. Kadar ti enkrat zašentaš ali eno grob bessédo vun izpustiš inu misliš, tu déte je nej slišalu, taku je uže zapopadena inu ka-

XX dar

²⁹⁸⁰ Ty mladi ludje so hudi inu nerodlivi.

²⁹⁸⁰ Brezskrbni, lahkomiselni (Maks Pleteršnik, Slovensko-nemški slovar).

²⁹⁸¹ Mt 18,6; Mr 9,42; Lk 17,2.

²⁹⁸² Pred mladimi se moramo najbolj zadržati.

²⁹⁸³ Štraifinga tiga pohuišamja.

²⁹⁸³ Mt 18,6; Mr 9,42; Lk 17,2.

Koku se imajo ty mladi otroci opominati.

Izlaga tiga evangelia

dar ti nejsi poleg, je zdajci za tabo govory inu je vse svoje živoče dny ne pozabi, taku cilu skoraj se je zgudilu, de en mlad človik bode izkažen, kadar se nikar z enim sussebnim flissom takovimu ne brani inu na nje dobru ne merka.

2984|Mt 18,5; Mr 9,37; Lk 9,48.

Nu, tu gvišnu nej ena ygra ali šalla, ta GOSPUD zapovej per ene velike štraifinge le-tu, potler tudi pravi on, kar se v takovi rejči enimu ditetu dobri-ga stury, tu se je njemu zgudilu.²⁹⁸⁴ Obuje bi nas imejlu gnati, de bi se my nikar ne pregreišili, temuč bi se kakor karsčeniki deržali. Zakaj aku my tiga ne sturimo, taku se pravi: »Bujle bi onu bilu, ti bi v murju, kir je narglobokeiše, ležal.«²⁹⁸⁵ Zraven tiga, aku je my sturimo inu ne pohuišamo to mlado družino, temuč njo vadimo z našim exemplom k Božji bessédi, h pošteinju v bessédah inu vunainim djajnju, tu Bogu dobru dopade, ta je hoče s svojem žegnom plačati. Ker sicer le-ty ni sreče ni zdrauvsja neimajo imejti, kateri ta mladi folk pohuišajo inu se ga ne šonajo.

2985|Mt 18,6; Mr 9,42; Lk 17,2.

Tu bodi kratku povédanu od tiga eniga štuka iz tiga današniga evangelia, de bi se en vsakateri pred pohuišainjem imel varovati inu susseb tja gledati, de on tiga mladiga folka, kateri se za mladusti volo še ne zna prov regirati, nikar ne pohuiša. Zakaj koku en velik greih je takovu, tu ta štraifinga spriča zadosti. Bug sam nej na tu ubijajnje obene potelesne vegše štraifinge postavil, temuč de se ty uboiniki s tem mečom imajo rihtat inu se nym tudi ta leben ima vzeti. Ampak od teh, kateri ta mladi folk pohuišajo, govory ta GOSPUD le-tukaj, de ena takova štraifinga ima čez nje priti, de bi se raiši imejli pustit v tem morjej utopyti. Zatu se nejmamo le-tukaj žalit, temuč my vsi imamo z enim sussebnim flissom na nas same v govorjenju, vsem djanju inu rovnanju dobru merkati, kadar je mlada družina vpričo inu poleg, de my nikogar ne pohuišamo.

2986|Mt 18,7; Lk 17,1.

H takovimu vukuvi inu opominainju postavi ta GOSPUD le-tukaj še eden inu pravi, ta svejt ne bode za takovu obarovainje maral, temuč bode hotel sturiti, kar se bo njemu zdelu, onu se glih pohuišai gdu ali nikar na tem.²⁹⁸⁶ Kadar tedaj za tiga hudiga svita volo drugači ne more biti, temuč more pohuišainje priti, taku vučy inu opomina ta GOSPUD, koku se ty karsčeniki imajo deržati inu pravi eno leipo prigliho inu pravi: »Nej li reis, kadar bi teh enu moralu biti, de bi ti, kadar bi ti obej nogej inu roke hotel ohraniti, v ta paklenski ogein moral ijti, ali kadar bi ti v nebu hotel, taku bi eno nogo, ali to eno roko moral sebi pustit odsekati, ti bi raiši inu poprej te noge ali roke hotel uterpejti, kakor se tiga neba inu tiga izveličainja fėrbegati? Taku veliku raiši sturij, de eden enu oku zguby, kakor de bi eden imel obej okej shraniti inu bi moral doli v pakal ijti.«²⁹⁸⁷ Nu, taku pak je reis inu ne more drugači biti, na tu pohuišainje sliši ta pakal. Za tiga volo kateri pohuišanje da ali tu pohuišanje sluša, ta je tu nebu zajigral. Koku se imajo pak ty karsčeniki deržati? Na tem svejtu tu pohuišanje po syli pojde inu se vsaj čez masso skora-j zgody, de my skuzi tu istu bomo zapelani.

2987|Mt 18,8; Mr 9,43–45.

Le-tukaj odgovory inu vučy nas ta GOSPUD vse inu pravi: »Ta farlikost je velika, zakaj kir je pohuišanje, tu je ta pakal inu ta smert. Kadar vy uže takovi farlikosti hoče ubeižati, bote morali vy sami sebe taku težku si sturiti, kakor de bi se vam imejla ena roka ali noga odreizati. Zakaj tukaj se bode pergudilu, de ti eniga dobri-ga priatela imaš, ker se ti zdy, de bi mogel raiši eniga očessa, ene noge ali ene roke uterpejti, kakor de bi ti hotel takoviga priatela uterpejti inu njega zapustiti. Ali hočeš li ti en karsčenik ostati, hočeš li v nebu priti inu se pred paklom obarovati inu varovati, taku ti na nikogar ne gledaj ali ne maraj, on si bodi oča ali mati, on si bodi GOSPUD ali frauva, on si bodi fyršt ali cessar, je li on v enim pohuišainju, taku se ti varuj, ne slušai njega, on si lih tebi stoj potelesna farlikost na tem, kakor velika kuli hoče. Zakaj ta duhovna farlikost je veliku vissokeiša, de kateri tu pohuišainje sluša, ta more od lebna v to smert priti. De je

na s. Mihela dan.

De je taku ta summa le-tiga obarovainja ali opominainja le-ta, de my imamo per tej bessédi ostati, terdnu na njej deržati inu za obeniga človéka marati, de bi si ga lih morali taku vissoku užyti ali njega taku vissoku inu veliku plantati, kakor je kuli mogoče. Zakaj obena farlikost ni oben dobiček ali prid ne more taku velik biti, kakor je una farlikost, kadar se ljudje puste skuzi pohuišainje zapelati. Kateri tu stury, ta se pusty enimu maihinimu potelesnimu pridu prenoriti inu se poda v eno večno farlikost. Kakor my, Bogu se smili, na ta današni dan izkussimo nikar na žleht ludeh. Zakaj koku veliku meiniš ti je tih, kir so na teh krajlev inu fyrštov dvoreh inu dobru vejdo, de papeška vera obeniga grunta nejma v Svetim pismi inu vener, preiden bi svojga fyršta hoteli rezserditi ali eno samo farlikost za tiga spoznainja volo nase naložiti, ostanajo raiši per tem pohuišainju inu ne hote te iste s to narmanšo bessédico se dotakniti ali to isto svaryti. Tym se zdy, de nym za leben pojde, de bode roke, noge inu ocy velalu, kadar bi se ony od svojga fyršta imejli odločiti inu tiga malikovainja se ogybati. Taku je tu enu zlu gmain pohuišainje s tem farskim folkom, timu na tem na manka, de bi ne vejgili, kar bi krivu bilu. Ony cillu dobru je vejdo, de nyh leben izvunaj zakona prez pohuišainja inu velikiga greiha ne more obstati. Ony vejdo, de se te visty za te špiže volo nejmajo oblagati, de se ima ta zacrament cejl dajati, de se nejma na te mertve svetnike klicati etc. Ali tukaj ostanajo v sreidi per inu v takovim pohuišainju inu nyh ništer gori ne deržy, kakor de se nym zdy, kadar bi ony imejli od tiga farškiga lebna pustiti, taku nym puide za roke inu noge, ony se ne bodo več mogli živiti, ony bi morali petlati kakor hromi, sleipi inu ty krulovi, kateri ne mogo svojga kruha dobyt. Le-ty si ne hote težku sturiti, ne hote za tiga evangelia volo ništer terpejti inu je na tu postavio, kakor ta GOSPUD le-tukaj pravi, de ony raiši hote z obeima rokama, nogama inu očima doli v pakal jiti, kakor z eno roko, z eno nogo, z enim očessom v nebu pojti. Taku gre uže le-tu obarovainje ali opominajnje našiga GOSPUDA Christusa na obej strani, pred pohuišainjem se imajo ljudje varovati, de nihče od nas ne bode pohuišan, zakaj bi buile bilu, de bi tebi en malinski kamen na garli vissil inu bi ti na dnu tiga morja utoplen bil. Potle se ty ljudje nejmajo timu pohuišainju pustit zapelati, temuč na tej bessédi ostati inu ništer zupar to isto sturiti, ništer na tu gledajoč, kaj drugi ljudje h timu pravio, aku se smejajo ali kissilu gledajo, škodo sture ali pomagajo. Tu hoče naš lubi GOSPUD Christus svojem karsčenicom poročiti, zakaj on vidi, koku silnu veliku na tem ležy inu se cilu skoraj zgody, de ljudje pohuišainje dado ali se timu pohuišainju puste zapelati. Bug, ta večni Oča, ta hoče skuzi svojga Svetiga Duha za Christusevo Jezusevo volo nas milostivu pred vsem pohuišainjem obarovati inu v pravi veri, per svoji bessedi, prez vsiga pohuišainja milostivu obderžati inu vekoma izveličane sturiti, amen.

NA TA DAN SIMONA INU IUDEŽA, EVANGELIUM IOAN. NA XV. CAP. ²⁹⁸⁸

E-tu ²⁹⁸⁹ jest vam zapovém, de se vy mej sabo lubite. Aku vas ta svejt sovraži, taku vejste, de je on mene poprej kakor vas sovražil, de bi vy byli od tiga svita, taku bi ta svejt tu svoje lubil. Ker pak neiste od tiga svita,
XX 2 temuč

2988|Evangelij po Janezu 15.

2989|Jn 15,17–25.

Izlaga tiga evangelia

temuč jest sim vas izvolil od tiga svita, zatu vas ta svejt sovraži. Spumnite na moje besséde, de sim jest vam djal: »Hlapec nej vekši kakor je njegov GOSPUD.« So li ony mene pregainali, taku bodo tudi vas pregainali, so li ony mojo bessédo deržali, taku bodo vašo tudi deržali. Ali le-tu vse bodo ony vam sturili za mojga imena volo, zakaj ony ne znajo tiga, kateri je mene poslal. De bi jest ne bil prišal inu bi nym ne bil povédal, taku bi ony greiha ne imejli. Nu, zdaj pak nemajo ony ništer, s čim bi mogli svoj greih izgovoriti. Kateri mene sovraži, ta sovraži tudi mojga Očeta. Kadar bi jest ne bil ta dela delal mej nymi, katera oben drugi nej sturil, taku bi ony greiha ne imejli. Zdaj pak so je ony vidili inu vener sovražio mene inu mojga Očeta. Ali tu je, de se dopolni ta besséda, katera je v nyh Postavi pissana: »Ony mene nedolžnu sovražio.«²⁹⁹⁰

2990|Ps 35,19; Ps 69,5; Žal 3,52.

Summa tiga evangelia.

Tem današnim evangeliu so susseb dva štuka, katerih se my imamo vučiti. Ta prvi je ta zapuvid, po kateri imajo ty karsčeniki svoj leben rovnati, kadar ony hote prov inu po Bugi živejti. Ta drugi, kadar nym per tem hudu gre inu na tem hudim svejtu morajo terpejti, kaj ony imajo za en trošt zapopasti inu koku imajo od takoviga terpleinja misliti, de nym lahku bode.

En karsčanski leben stoji v tej lubezni.

Od tiga perviga štuka imamo my vejediti, de ta GOSPUD naš cejl leben zapopade v to edino zapuvid te lubezni, de bi karsčeniki priaznivu mej sabo imejli živeiti inu eden timu družimu pomagati, s čimer my kuli premoremo. Zakaj tu je te lubezni natura, de eden od nikoger ništer hudiga ne misli ni ne govory inu

na ta dan Simona inu Iudeža.

inu raven tiga vse dobru stury, s čimer on zna inu premore. »Kadar vy, moji karsčeniki,« pravi Christus, »takovu sturite, taku ste vy zadosti sturili inu vam nej potreba po obeni vekši inu bulši Božy službi okuli gledati, Bug hoče z vami z myrom biti inu se takovu na tu narbulše pustit dopasti.« Tu je ena kratka, priprosta zapuvid, po kateri imajo ty karsčeniki vse svoje djainje rovnati, zakaj ony imajo tiga velik urzah nikar le za tiga exempla volo, de je Bug nym vso lubezan inu gnado izkazal, kakov smo my v tem evangeliu slišali od teh dvejuh hlapcev,²⁹⁹¹ de je Bug nam vus dolg odpustil inu čez le-tu še svojga Synu v last šeinkal, temuč tudi, de smo my karsčeniki mej sabo bratje inu Božji otroci, kir smo vsi k eni večni erbsčini poklicani inu eniga sovražnika imamo, kateri je nam zupar inu bi nas rad ob takovo erbsčino perpravil. Za tiga volo bi my s tim flissigiš imejli vkupe deržati inu takovimu hudimu sovražniku zupar te karsčenike k njegovu svojevoli ne imejli pomagati, temuč misliti: »Pole, le-tu je en karsčenik inu ima ravnu tiga sovažnika, kateri za nym lazi k njegovimu večnimu končainju kakor jest. Kaj bi jest uže meni inu njemu hotel zadeti, de bi jest stuprov njemu hotel tudi hudu sturiti? Iest hočo njemu pomagati, priazniv biti, vso lubezan inu zveščino izkazati, taku jest sturim, kar meni pristoji inu kar je meni Christus, moj GOSPUD, ukazal.«

Zatu nam, karsčenikom, nej potreba deleč okuli sebe gledati, koku inu s čim bi my imejli Bogu služiti, kakor ta svejt okuli gleda inu vse žlaht izkušā inu naprej vzame, kakor my v tem papeštvi vidimo. Tukaj je te Božje službe tulikain veliku inu mnogotera, de skoraj en vsakateri svojo lastno vižo ima Bogu služiti inu vsaj obena nej Božja služba. Zakaj kaj meniš ti, de je Bogu s tem služenu, de en menih v en klošter teče, sussebno špižo, gvant inu drugu nuca? Bug za takova della ništer ne mara, on je tebi zapovedal, de ti imaš njegovo bessédo s flissom poslušati, se pustit karstyti, odpuscainja teh greihov per Christusu yskati inu njegovo večerjo prejeti. Kadar si ti takovu opravil, taku si ti vse sturil, kar Bug hoče za svojo volo sturjenu imejti. Aku uže lih takovu nam Bug zatu zapoveduje, de bi imejlu nam nucati inu bi my skuži tu k spoznainju Božymu, k odpuscainju teh greihov inu k večnimu lebnu imeli priti inu nam vsaj nej potreba obene škufice za tu dati. Samuč de ty, kateri nam h takovimu služio kakor brumni, zveisti hlapci, svoj lon ali šold od tiga imajo imejti, tu je vsaj ja le enu žleht inu maihinu.

Izvunaj le-tiga ne potrebuje Bug tvojeh denarjev inu blaga cilu ništer inu ga tudi ne hoče. Zatu je vse zgul zabstoin ena potrata inu nepotrebna ceringa bila, de je ta svejt meinil, kadar bi ludje cerkve sidali, je lipu snažili inu velike štiffte gori naredili, taku bi Bug na tem enu dobru dopadeinje imel inu bi njemu s tem bilu služenu. Kratku ne, z denarmi inu z blagom ti ne moreš Bogu služiti. On ne hoče tvojeh denarjev, temuč tvoje serce imejti, de ti njega za eniga Boga deržiš, de ti le na njegovo dobruto tvoje zavupainje postaviš inu se pred nym boyš. Kadar ti tu sturiš, taku on ima zadosti inu ne pegeruje več od tebe. Ali potle on hoče, de bi ti imel tvojga bližniga lubiti inu timu istimu s tvojimi denarmi inu blagum pomagati. Ali kadar ti z denarij inu z blagum ne moreš pomagati, kadar si ti sam reven, ubog inu si en petler, de vsaj tvoje serce bo priaznivu pruti tvojmu bližnimu. Aku ti tu sturiš, taku je Bug hoče zatu deržati, de ti si tu njemu sturil, inu je kakor svojo lastno službo hoče gori vzeti inu plačati.

Tu bi imejlu nas karsčenike volne inu luštne sturiti, de potehmal smo my Bogu njegovo lastno službo z našim sercom izkazali, on nam nikar več gori ne naložy, kakor de my imamo eden tiga družiga lubiti. Tu je ena služba, katero bogati inu ubozi, maihini inu veliki, vissokiga inu nizkiga stanu mogo izkazati. Ia, kateru je še več, ty narmogočiši inu narvegši gospudje potrebujo

XX 3 takove

2991|Mt 18,21–35.

Kaj te karsčenike
ima k lubezni vabiti.

Izlaga tiga evangelia

Tiga bližniga lubiti
je tudi ena Božja
služba.

takove službe ravnu taku dobru inu še več kakor ty naržlehtniši inu ubozi-
ši. Cessarji inu krajli so veliki gospudje, ali kadar ony ludy nejmajo, kateri
nyh prov lubio inu vse zveistu ž nymi meinio, taku nym nyh oblast inu
blagu ne pomaga. Zakaj ta lubezan je ena takova Božja služba, katere vsi
ludje potrebujo inu vsi ludje njo mogo izkazati, kadar le hote. Dekla inu
hlapec v hiši so v enim cilu žleht poklicainju ali stanu, ali ena dekla s tem
kuhainjem, s prainjom inu z drugim, en hlapec s svojem dellom mogo to
lubezan izkazati inu svojmu bližnimu dobru služiti, kakor my izkussimo, de
zveista hišna družina povsod za lubo inu drago bode deržana. Taku mogo
ty otroci tem starišem služiti. En sosséd more lahku timu družimu služiti,
kadar on enu priaznivu serce ima inu bi moglu taku vse vsako uro na vseh
krayh inu pruti enimu vsakaterimu v Božy službi se zgoditi, kadar bi my
hoteli na to lubezan gledati inu tu sturiti, kar je našimu bližnimu potreba
inu nucnu.

Opominainje k lubezni.

Ali kuliku je nyh, kateri tu sture? Te lubezni pruti drugim pozabimo
my vsi inu mislimo le na našo lubezan, de my sturimo, kaj nam nuca ali
priduje. S teim my pak spričamo, de my neismo Christusevi mlaiši, sicer bi
my njegovo zapuvid vekšo inu vissokeišo štemali inu bi vseh naših andlih, v
kupovainju inu v prodajainju, na to lubezan tiga bližniga inu nikar le na naš
lastan prid inu nuc gledali. Nu, taku se le-tukaj vse en čas pusty djati, na
tem vuki ali pridigi nej obeniga pomankainja, onu se vam zveistu inu čestu
pravi, koku ste vy takovo pokorsčino Bogu dolžni inu de on hoče nam vso
dobruto pruti tem ubozim plačati inu vse, kar my našimu bližnimu dobriga
sturimo, na sodnim dnevi hvaliti, de se je tu njemu zgudilu. Ali komu gre
takovu k serci? Gdu je veruje? Gdu se po tem deržy? Zakaj kadar bi je my
verovali inu bi si je pustili k sercu jiti, taku bi imejlu te nezveisčine, tiga
lakomnovainja, prevečainja, dertja inu golufie na tergu, v kramah, v teh
hišah mainje biti. Nu, onu se pusty vse en čas djati, ali kaj potle h pusledni-
mu za en urtel bode prišal, od tiga pravi Christus, Matth. na 25. cap.²⁹⁹² De
on takove nemilostive karsčenike, v katerih obene lubezni nej, bode vižal
inu jim rekal jiti v ta večni ogein, kateri je timu Hudiču inu njegovim ange-
lom perpravlen, v tem ony morajo vekoma goreti.

Ta GOSPUD ne pravi, de takov ogein nej za te človeke perpravlen,
zakaj aku so ony lih vsi greišniki inu so te večne smerti vreidni, taku je vsaj
Bug takovimu jamru hotel branyti s tem, de je on svojga Synu za nas v to
smert dal inu potle nam svojo lubo bessédo rezodel, de my vejmo, kaj my
imamo sturiti, kadar my hočmo Bogu služiti inu po njega dopadeinju in
voli živeti. Taku bi naš lubi Oča nas vse rad hotel izveličane imejti, je nam
za tiga volo nikar ta večni ogein, temuč tu nebu inu ta večni leben ferordnal.
Ali tukaj my iz pota gremo, tu odpusčainje teh greihov skuzi Christusa
štemamo my za en maihin šac, de bi my denarjev inu blaga zadosti imejli,
na tem nam več ležy. Inu vse, kar nam Bug ukaže, de bi my imejli sturiti inu
njemu s teim služiti, h timu my tudi neimamo lušta. Tukaj more potler pri-
ti, kadar my taku cilu v tiga Hudiča hudo navado pridemo inu njegovo vo-
lo več kakor našiga GOSPUDA bessédo slušamo, de my tudi glih urtel ž
nym moramo nesti, tu my sami sebi sturimo. My bi je dobru mogli bujle
imejti, ali my ga kratku ne hočmo. Tu bodi zadosti od perviga štuka, de ta
GOSPUD le-tukaj v tej pusledni večerji, ker je on imel to nuč ujet inu
zjutraj križan biti, svojem mlaišem zapoveduje, ony bi imejli eden tiga dru-
ziga lubiti inu je nym taku zapovej, de on pravi: »Tu jest vam zapoveim,«²⁹⁹³
kakor de bi on hotel reči: »Kadar vy tiga ne bote sturili, taku vy bote meni
to narvissokeišo nepokorsčino izkazali inu bote zatu morali vašo štraifingo
nossiti.«

Ta drugi

2992|Mt 25,31–46.

2993|Jn 15,17.

na ta dan Simona inu Iudeža.

Ta drugi štuk je en trošt, zakaj le-tukaj stoji, kadar ty karsčeniški lih sture, kar hote, taku nym vsaj ta svejt bode sovraž inu bo nje sovražil. Kaj pak iz tiga sovraštva pride, my veimo, susseb kadar so ony takovi ludje, kir tu premožeinje imajo inu mogo škodo sturiti, tu onu ne ostane per tej hudi voli, temuč pridejo tudi huda della, de ludje škodo sture, ker ony mogo. Nu, onu bi ne bila ena žleht rejč, kadar bi ta GOSPUD le-te persone bil imenoval inu bi bil rekal: »Aku vy, karsčeniški, bodete, taku vam bode hlapec inu dékla v hiši ali vaši sossédi ali ena cejla vass ali enu cilu meistu sovraž inu vam bo vse hudu sturilu.« Zakaj my je vsakdan izkussimo, kaj en sam hud sossed, ena huda dékla ali hlapec za nesrečo more obuditi. Ali ta GOSPUD je dela še težkejši inu britkejši inu pravi: »Aku vas ta svejt bode sovražil,«²⁹⁹⁴ zakaj ta svejt se ne pravi en sam človik, ena vass, enu meistu, temuč vsi ludje, de en karsčeniški, on si pridi kamer hoče, taku on ima tiga ošterja, tiga Hudiča, doma najti, ta se ne bode mudil inu bo njemu teh sovražnikov, teh izkušnjav inu tiga jamra tulikain veliku perpravil, de on ne bode vejdlil ni vun ni noter.

»Kadar se uže taku gody,« pravi ta GOSPUD, »de bi vy radi enimu vsakaterimu vso lubezan inu priazen hoteli izkazati, vam pak en vsakateri sovraž bode inu bi vam hotel rad vso nesrečo nagoditi. Tukaj se vy vučite, kaj bi vy mogli misliti inu koku bi se vy v takov reven leben lahku mogli perpraviti, de vy skuzi tu ne bote pohuišani inu od vere inu te besséde nikar ne padete.« Zakaj kakor tamkaj v tej priglihi od semena stoji,²⁹⁹⁵ je susseb tu pregainanje teh štukov eden, kateri je timu sejmenu na poti, de ne more naprej inu konec vzame. Se za tiga volo hitru zgody, kadar ta križ inu tu pregainanje naprej stopi, de ludje mislio: »Ter bi jest tedaj ne imel več od moje vere imejti, kakor de meni en vsakateri sovraž bode, taku jest hočo raiši takovo vero pustiti inu teh ludy lubezan ali priasen ohraniti.« Kakor se na teh velikih gospudov dvo-reh vidi, de ty gospudje ta evangelium ne hote terpejti, tukaj si mnogoteri svojga fyršta priazen lubelši pusty biti kakor ta evangelium. Taku onu gre na tem svejtu, zatu hoče ta GOSPUD svoje mlaiše le-tukaj troštati inu obarovati, de ony nejmajo taku sturiti, temuč imajo na tej bessédi stanovitnu ostati inu en trošt v tem pregainanju inu v tem terpleinju vzeti iz urzahov, kakor dajle gre.

Ta pervi urzah, de on nam svoj lastan exempel naprej deržy inu pravi: »Aku vas ta svejt sovraži, taku vy veiste, de je on mene pred vami sovražil.«²⁹⁹⁶ Item, potle pravi on: »Ta hlapec nej vekši kakor njegov GOSPUD.«²⁹⁹⁷ So li ony mene pregainali, taku bodo tudi vas pregainali. So li ony mojo bessedo deržali, taku bodo tudi vašo deržali.«²⁹⁹⁸ Kakor de bi on hotel reči: »Onu bi moral vsaj ja en zanikerni hlapec biti, kadar bi on vidil, de bi njegov GOSPUD na suhim kruhu inu na enim trunku vode zadosti inu za dobru imel ali bi na eni tardi slami ležal, de bi on ne hotel tudi s takovim za dobru vzeti, temuč bi je hotel buile imejti. Zatu kadar vam hudu gre, vy sturite tem ludem vse lubu inu ony vam vse hudu inu so vam sovraž, taku vy le-sem gledajte, kakor je meni hodilu, kir sim jest vaš moister, koku je mene ta svejt deržal inu kaj sim jest z mojo službo inu zveistim vukom zaslužil, zlasti to galgo inu ta križ. Kadar uže vam taku gre, taku vam nejma težku djati, temuč zahvalite Boga, de vy meni imate glih biti inu vam gre, kakor je meni šlu. Zakaj aku se ta svejt pruti vam bode deržal, kakor se je pruti meni deržal, taku nikar ne cbiuvlajte, moj Oča se bo pruti vam deržal, kakor se je pruti meni deržal, de on vas takoviga terpleinja vekoma bo pustil užyti.

Ter vsaj je prez tiga na tem svejtu taku postavleno, na dvori se nihče ne sramuje svojga fyršta farbe ali znameinja, en vsakateri jo rad nossi inu se zdy inu njemu je ena čast. Nu, jest sim tudi en krajl inu imam moje dvorske ludy, te karsčeniške. Bi se tedaj ti jsti hoteli moje farbe sramovati, katero sim jest na tem svejtu

II.
Ta svejt je
tem karsčeniškom
sovraž.

2994| Jn 15,18.

2995| Mt 13,1–9; Mr 4,1–9, Lk 8,4–8.

I.
Koku se en karsčeniški
v križu ima troštati.

2996| Jn 15,18.

2997| Jn 13,16.

2998| Jn 15,20.

II. Christus
je tudi bil pregainan.

Ta križ
je teh karsčeniškov
snaga.

Izlaga tiga evangelia

2999|Apd 5,40–41.

Teh apostolov
exempel.

3000|Apd 5,41–42.

3001|Jn 15,19.

II.
Ta križ je
enu znameinje,
de my v Christusevu
krajlestvu
slišimo.

3002|Jn 15,19.

svejt nossil?« Tu bi vsaj bila ena večna sramota. Zatu bi ne imel oben karsčeni-
nik od sebe pustit tiga govoriti, temuč ony bi imejli luštni inu volni h timu
biti inu misliti: »Zdaj meni gre kakor mojmu GOSPUDU Christusu, jest zdaj
nossim to čast, katero je on na tim svejtu nossil. Aku tu ta svejt za eno sramo-
to ali nesrečo deržy, kaj jest zatu maram, moj GOSPUD Christus v nebi, Bug
inu vsi njegovi angeli inu svetniki je derže za to narvekšo, bulšo snago inu za
to narvegšo srečo. Kakor my na teh apostolih vidimo, Actor. 5, 2999 ty so vesse-
li šli od tiga svejta obličja v Ieruzalemi, kadar so nje bily s šibami topli. Zakaj
tu? Ony bi se vsaj ja ne imejli smejati, temuč jokati po tem tepeinju. »Ali,«
pravi ta evangelist, »tu stury nje vessele, de so ony vrejdní bily za tiga imena
Jezuseviga volo šmagainje terpejti, se za tiga volo ne puste odstrašiti od pri-
digovainja s tem tepeinjem, temuč so vučili vsak dan v templi inu sem tar tam
v teh hišah ta evangelion od Christusa pridigovali.«³⁰⁰⁰ Taku ima tudi z nami
biti, onu je ja enu šmagainje bilu, de so nje s šybami topli, ravnu kakor je enu
šmagainje per nas, kadar bode eden s šybami skuzi vrata vun tepen. Inu vener
so se ony vesselili inu so dali s pridigovainjem urzah, de bi imejli še več ter-
pejti. Zatu ony tiga terpleinja nejsa za enu šmagainje ni škodo, temuč za eno
veliko čast inu za eno žlahtno reič deržali, kakor je tudi risničnu žlahtna,
potehmal je Christus sam takovo snago prejd inu prejd nossil. Tu je ta en
urzah.

Ta drugi je, de ta GOSPUD pravi: »Kadar bi vy od tiga svita bili, taku
bi ta svejt tu svoje za lubu imel, kadar vy pak neiste od tiga svita, temuč jest
sim vas od tiga svita izvolil, zatu vas ta svejt sovraži.«³⁰⁰¹ Le-tukaj stury ta
GOSPUD dvej rezločeni krajlestvi, timu enimu se pravi tu posvitnu kraj-
lestvu, v katerim je ta Hudič kapitan. Timu drugimu se pravi tu nebesku kraj-
lestvu, v katerim je naš GOSPUD Christus ta viši. Le-te dvej krajlestvi so si
taku zlu sovraž, de se nikuli več ne mogo vkupe zglihati. Inu kadar tu
posvitnu krajlestvu z denarmi, z blagom inu z oblastio le-tukaj na zemli tu
nebesku krajlestvu inu te karsčenike premaga, taku od tiga sem pride, de ty
karsčeniki od takoviga posvitniga krajlestva morajo terpejti inu se morajo
pustit martrati, takovu ima enu tardu, grozovitu rezgledainje ali štalt inu
timu messu cilu težku dej, ali ta GOSPUD pravi, onu je enu cilu dobru
znamejnje. Zakaj gvišnu je reis, kadar bi vy h timu svitu inu pod tiga Hudiča
krajlestvu slišali, taku bi on vas dobru z myrom pustil inu ta svejt bi vas za
lubu imel. De vas pak ta Hudič nikar z mahom ne pusty inu ta svejt je vam
sovraž, tu je enu gvišnu znameinje, de vy v Christusevu krajlestvu slišite, tu
ima to štalt: Le-tukaj na zemli je ubogu inu revnu inu ta svejt mogoč inu
bogat. Ali takova oblast inu blagu ne terpy dajle kakor le-tukaj na temli inu
pride potle ena večna žalost inu reva na tu istu, ty karsčeniki pak se morajo
en maihin čass le-tukaj s tem ubogim Lazarusom terpejti inu imajo potle z
GOSPUDOM Christusom regirati inu živejti.

Taku stury le-tukaj ta GOSPUD iz tiga križa inu terpleinja enu
merkainja v Reidnu inu gvišnu znameinje, per katerim moramo vejdi, de my
v tu krajlestvu Božje inu v ta večni leben slišimo. Ali ta svejt inu pamet ta križ
inu terpleinje sodi kakor enu znameinje te nemilosti inu tiga serda Božyga.
Ali Christus ne more lagati. »Kadar bi vy od tiga svita bily,« pravi on, »taku
bi vas ta svejt lubil. Nu, kadar vy pak neiste od tiga svita, temuč jest sim vas
od tiga svita izvolil, zatu vas ta svejt sovraži.«³⁰⁰² Gdu bi se uže hotel pred tém
terpleinjem prestrašiti? Inu nikar veliku več svoje roke gori vzdigniti inu s
temi apostoli reči: »O, lubi GOSPUD Christe, iest tebe zahvalim, de sim jest
vrejden postal za tvojga imena volo terpejti, ti sam si le-to snago nossil inu
jest, kadar jest njo zdaj tudi nossim, morem per tem merkati, de jest v tvoje
krajlestvu inu pod tvoje bande-

ru sli-

na ta dan Simona inu Iudeža.

ru slišim, sicer bi mene ta svejt drugači deržal etc.« Zatu kateri se hoče pred Božjo gnado, pred tem nebum inu večnim izveličainjem prestrašiti, ta se more pred tem križom inu izkušniavo tudi prestrašiti. Ty karsčeniki pak se bodo vesselili inu Boga zatu zahvalili. Kakor Paulus pravi, de se ty karsčeniki teh nadlug hvalio.³⁰⁰³

Ta tretji urzah je, de ta GOSPUD pravi: »Takovu ony bodo vam sturili za mojga imena volo.«³⁰⁰⁴ Tu risničnu nej en žleht, kadar ga my hočmo prov spomisliti. Ta svejt, aku on lih Christusa nejma ni ne hoče imejti, taku on vsaj ne more prez vsiga terpleinja biti, on more čassi tudi terpejtj inu plantati inu vu enu kissilu jabelku ugrizniti. Tukaj pridejo dvej velike nesreče vkupe. Tu terpleinje samu na sebi je težku inu boly inu pride ta huda veist tudi h timu, de ľudje morajo spoznati inu reči: »Pole, tukaj štraffa Bug tvoje greihe, kadar bi ti brumniši bil, bi se tebi tu ne bilu pergudilu.« »Ali s temi karsčeniki,« pravi ta GOSPUD, »ima eno drugo mainingo imejti. Ony so reis tudi ubogi, slabi, revni greišniki, ali zatu nym ta svejt nej sovraž, on nyh tudi nikar zatu ne svary ali ne štraifa. De pak morajo terpejti, tu se zgody za mojga imena volo, de ony na mene verujo, mojo bessedo pelajo, mene spoznajo, svoje izveličainje na mene postavio, tukaj ony dobru vejdo, de prov inu Bogu enu dopadeinje na tem sture. Kadar uže le zatu morajo terpit, taku ony ne mogo za takoviga terpleinja volo obene hude visty imejti, zakaj ony terpe za eniga dobriga urzaha volo.«

Tu je en silnu potreben trošt, zakaj naša pamet inu natura ne ostane odzadaj, kakor hitru ena nesreča čez nas pride, taku my okuli sebe gledamo inu mislimo, s čym smo je my zaslužili. Tukaj tudi ta Hudič ogein še bujle podneti. Zakaj njemu veliku na tem ležy, de on nam tu serce težkeiše inu tu terpleinje s tem vekše stury. Ali ty karsčeniki imajo to bessédo Christusevo s flissom merkati. »Takovu vse bodo ony vam sturili za mojga imena volo.«³⁰⁰⁵ Tu je ja očitu inu svitlu vun izrečenu, za čez volo je djanu. Zakaj onu je le-tu dvue govornju, zlasti, ony bodo vam takovu sturili za mojga imena volo inu za vaših greihov volo. Ta sveti, brumni marternik Ioannes Huss sam toži v svojeh pismih cilu veliku čez svoje greihe.³⁰⁰⁶ Nu, taku se vidi, koku njemu gre, de on taku revnu inu šmaglivu bode sežgan. Kadar bi on uže sam hotel reči: »Takovu jest terpim za mojih greihov volo,« tiga on nejma sturiti. Zakaj on terpy za tiga imena Christuseviga volo inu za svojeh greihov volo cilu ništer. Zatu nejma tudi takovu terpleinje inu šmagainje njemu obene visty sturiti, temuč on ima, kakor tudi stury, s temi apostoli vessel inu dobre vole nad tem biti, de je on vrejden za Christusevo volo kaj terpejti. Zakaj aku je on lih en ubog greišnik, taku njega vsaj ta papež ne pregainja zatu, on pregainja njega za tiga praviga vuka volo. Zatu bi se takov greih on ne imel pustit žalostniga dellati, zakaj on nej na tim svejtu pod tiga Hudiča krajlevstvom, v katerim greih inu smert regira, temuč on je pod GOSPUDI Christusevim inu pod tem gnadlivim krajlestvom, v katerim je odpusčainje teh greihov inu zgul gnada.

Ta četerti urzah, kateri my spomisliti inu za tiga volo v terplejnju serčni inu dobre vole imamo biti, je le-ta, de Christus pravi: »Ty, kateri te karsčenike pregainajo, ne znajo tiga Očeta. Ia, kateru je še več, sovražio oba, tiga Očeta inu tiga Synu.«³⁰⁰⁷ Le-tu gre nerveč zupar tu veliku pohuišainje, kateru ty karsčeniki na tem svejtu vidio inu terpe. Zakaj pole, gdu so ty bili, kateri so te apostole pregainali inu neiso tiga evangelia hoteli terpejti? Onu so bily ty viši farij v Ieruzalemi, kateri so to Božjo bessédo, to pravo Božjo sluzbo, tu poklicainje inu to službo v tej Cerkvi imejli, kateri so pak na ta današni dan ty, kateri nas pregainajo? Ta papež, njegovi kardinali, škoffi, menihi, farji, kateri tu častitu ime imajo inu pelajo, de so ony duhovni inu bodo ta karsčanska cerkov imenovani. Kadar bi ony zanikerni lotri bily, katere bi vus svejt za ferrahthane,

YY pregrei-

3003| Rim 5,3.

3004| Jn 15,21.

3005| Jn 15,21.

3006| Luther je imel najverjetneje v mislih besedila v izdaji Epistolae Qvaedam Piissimae et eruditissimae Iohannis Hus, quae solae satis declarant Papistarum pietates, esse Satanae furias (Vitembergae, 1537), h kateri je nemški reformator sam napisal latinski predgovor (digitalni izvod je dostopen v Bayerische Staatsbibliothek, urn:nbn:de:bvb:12-bsb10188551-0, signatura izvornika: Plat 826 f) in obsega 56 pisem. Leto pred omenjeno izdajo, 1536., so bila pod Luthrovim kuratorstvom in z njegovim predgovorom takisto v Wittenbergu izdana štiri Husova češka pisma, in sicer v nemškem in latinskem prevodu. Namen izdaje je bil opozoriti splošni koncil rimske cerkve, ki je bil 23. maja 1537 sklican v Mantovo, da ne bi tudi prihodnji koncilski očetje sledili »koncilu v Konstanci, kjer je bila resnica izpostavljena tako dolgotrajnim in nasilnim napadom«. Že leta 1525 pa je v Oldenburgu izšla izdaja s Husovimi pismi iz Konstance.

3007| Jn 15,21, 23.

III.
Karsčeniki bodo pregaineni za tiga imena Christuseviga volo.

S. Ioannes Huss.

III.
Gdu so ty, kateri te karsčenike pregainajo.

Izlaga tiga evangelia

pregrejšne ludy deržal inu kateri bi se očitu pustili merkati, de bi za Buga inu za njegovo bessédo nikar ne marali, tu bi nam veliku k sercu ne šlu. Ali ony se Boga hvalio inu vse nyh šrajajnje je, de hote nad Bugom, nad njegovo bessédo inu nad to pravo Božjo službo deržati. Zatu more enimu priprostimu, ja, tudi enimu velikimu inu vučenimu karsčeniku naprej priti, de on misli: »Ay, muj Bug, ony so ja tudi ludje, ony je tudi dobru meinjo. Gdu vej, aku ti tudi v tvoji rejči prov imaš etc.« Takove misli čez vso masso britku k serci gredo. Tu dela uže tu ime Božje, kateru ony pelajo, potle nyh služba inu poklicainje, s katerim ony pred tem svitum prangajo.

Tu vidi uže Christus inu trošta svoje karsčenike. »Bodite dobre vole,« pravi on, »inu se ne bujte, ne pustite si tu serce cagovu sturiti, jest vam poveim: Ony si hvalite Božjo bessédo inu ime, kakor kuli hote, kadar ony mojga imena inu moje besséde ne mogo terpejti, temuč se zlobe zupar to isto inu njo pregainajo, taku vy ne cbiuvlaite, ony ne znajo tiga Očeta, ja, kateru je še več, ony sovražio tiga Očeta, zakaj tukaj ne bode nikuli več drugači iz tiga, kateri tiga Synu sovraži, ta sovraži tiga Očeta.«³⁰⁰⁸ Ta urtel my s flissom merkajmo. Turki inu Iudje hvalio veliku od Buga inu hote eno bulšo vero imejti kakor my karsčeniki, zakaj ony pravio: »Onu nym ne more falyti, ony verujo na tiga ediniga Boga, kateri je nebu inu zemlo inu vse stvaril. Tu vsaj ne more krivu biti,« meinio ony. Ali Christus pravi le-tukaj: »Kateri mene sovraži, ta sovraži mojga Očeta.«³⁰⁰⁹ Kadar uže ty Turki inu Iudje Christusa sovražio inu njegovo bessédo pregainajo, taku je gvišnu, de ony tiga Boga, kateri je nebu inu zemlo stvaril, tudi sovražio, na njega ne verujo inu njega ne poštujo, zakaj Christus je ta isti edini Bug. Kateri uže Christusa zatay, ta je tiga praviga, ediniga Synu Božyga zatayl, kakor on pravi: »Ta Oča inu jest smo enu,«³⁰¹⁰ inu le-tukaj on pravi, njegova della pričujo, de je on Bug, katera so ony vidili inu vsaj nejso hoteli verovati.

Ravnu taku je s papežom tudi, on se hvali Boga, njegoviga imena inu bessede zlu inu vissoku, on se hvali tudi tiga GOSPUDA Christusa inu njegoviga terpleinja, ampag kadar se pridiguje: »Christus je za naše greihe umerl, le njegova kry je nas od greihov oprala, le skuzi njega samiga pridemo my h gnadi inu h timu večnimu lebnu,« zatu maše, svetniki, odpustki, postiti, rumat hoditi inu drugu ne služi k odpusčainju teh greihov. Takove pridige ne hoče ta papež inu njegov haufen terpejti, pregainja nad njo pridigarje inu poslušavce. »Takovu,« pravi ta GOSPUD le-tukaj, »pustite si enu gvišnu znameinje biti, on si hvali moje inu Božje ime, kakor kuli hoče, taku je gvišnu, de on prov Boga ne zna, temuč je Bogu inu GOSPUDU Christusu v serci sovraž, na tem ti ne cbiuvlaj, zatu se ne prestrašite pred nyh hvalo inu velikim šainom ništer, jest nyh ne znam, taku ony tudi mene ne znajo.

Vy pak imate pruti ta trošt, kadar vy mojo bessédo za lubu imate inu radi poslušate, vy mene poštuje inu meni služite, kadar vy mojga Očeta poštuje inu njemu služite, ta vas kakor svojeh lubih otruk ne bode zapustil, temuč vam bode lonal inu vas izveličane sturil. Zatu se ne pustite tu terpleinje kumrati, zahvalite Boga zatu, de vy nejste mej tem haufnom, kateri Boga nikar le ne znajo, temuč so še njemu sovraž, vy pak njega znate inu on vas tudi zna, vy njega lubite inu on vas tudi lubi. Zatu se ne pustite le-tu k serci jiti inu se ništer ne kumraite, aku je vam ta svejt sovraž. Takovu sovraštvu vam ne bode taku zlu moglu škoditi, Božja priazen bode vam tavžentkrat več pomagala inu nucala. De je onu taku odločenu: Kateri hoče Boga znati, Boga lubiti, Boga moliti, Bogu služiti, ta se vuči Christusa prov spoznati, on lubi Christusa, on Christusa moli inu njemu služi, izvunaj Christusa je nemogoče Boga spoznati, lubiti, ga moliti ali njemu služiti.« Tu je le-ta troštliva pridiga, katera nam, karsčenikom, ima luba biti, kadar vsaj ta križ ne bode vuni ostal, de se my ž njo troš-

3008|Jn 15,23.

3009|Jn 15,23.

3010|Jn 10,10; 17,11.21.

na teh cerkovnih žegnain.

troštamo inu v poterpleinju vse huđu premoremo inu de bomo mogli h pu-
slednimu skuzi Christusa izveličani biti. Tu nam vsem daj Bug, amen.

NA TEH CERKOVNIH

ŽEGNAIN, EVANGELIUM

LUC. XIX. CAP. ³⁰¹¹

3011|Evangelij po Luku 19.

NU ³⁰¹² on je notar šal inu je šal skuzi Ieriho inu pole,
ondi je bil en mož, z imenom Zaheus, ta je bil en viši
čez colnarje inu je bil bogat inu je želil Jezusa viditi,
gdu bi on bil, inu nej mogel pred folkom, zakaj on je bil en
maihin človik. Inu on je tekal naprej inu je gori zlejzel na enu
divje figovu drivu, de bi ga vidil, zakaj on je imel ondi mimu
pojti. Inu kadar je Jezus bil prišal na tu istu mejstu, je gori
pogledal, ga je vidil inu je rekal k njemu: »Zahee, pojdi hitru
doli, zakaj jest moram danas v tvoji hiši ostati.« Inu on je
hitru doli šal inu ga je gori vzel z vesseljem. Kadar so ony tu
vidili, so vsi mermrali, de je on k enimu greišniku notar šal.
Zaheus pak je naprej stopil inu je djal h GOSPUDU: »Pole,
GOSPUD, jest dam polovico mojga blaga ubozim inu aku
sim jest koga ogolufal, taku je samo četert zupet povernem.«
Jezus pak je djal k njemu: »Danas je le-tej hiši došlu izveli-
čainje zatu, ker je on tudi Abrahamou syn, zakaj Syn tiga
človeka je prišal yskati inu izveličati, kar je zgublenu.«

3012|Lk 19,1–10.

ΥΥ 2 Le-ta

Izlaga tiga evangelia

E-ta evangelium so zatu h cerkovnimu žegnainju vzeli, kir ta GOSPUD le-tukaj pravi: »Danas je le-tej hiši došlu izveličainje,«³⁰¹³ kir vsaj ta GOSPUD ne govory od kameinja inu hlodja, temuč od Zaheja, tiga hišniga očeta, inu od njegove hišne družine, tem istim je izveličainje došlu nikar sku-zi teh škoffov mazainje, de bi ta GOSPUD bil to hišo žalbal, kakor ty škoffi te stene mažejo ali šalbajo, temuč skuzi GOSPUDA Christusa inu njegovo sveto bessédo, ta ista je ta prava križma³⁰¹⁴ inu tu pravu žegnainje, s katero ta serca bodo žegnana inu posvičena, de oni Boga spoznajo, odpuscainje teh greihov skuzi to vero na Christusa preimejo inu vekoma izveličani bodejo. Taku bi se imel ta evangelium izlagati inu ty ludje h takovimu izveličainiu, tu je h timu svetimu evangeliu inu čistimu vukuvi, vižati. Ali ty papežniki tiga ne sture, ja, ony ga ne mogo inu hodio ta čas s svojo norčjio okuli, sture en sussebni praznik inu prangainje od tiga, de je le-ta cerkov v tiga, ena druga v eniga družiga svetnika ime žegnana. Tukaj je uže tu malikovainje z močjo inu se more h timu tu Svetu pismu za lasse pustit vlejči, zakaj ony je vse vlejčejo inu izlagajo na te stene, na kameinje inu leis, kar Bug od svoje žive Cerkve, teh pravih vernih karsčenicov, pridiguje inu oblubuje.

Ta papež pak je s takovim cerkovnim žegnainjem Moizessa kakor ena affynja slušal, ta je imel sussebno zapuvid, de bi on te farje, te levite, ta tabernakel³⁰¹⁵ ali utto inu vse gyante inu possode, katere so k Božji službi slišale, imel žegnati inu posvetiti. Takova zapuvid Božja je sturila tu istu žegnainje nikar le častitu inu veliku, temuč tudi potrebnu. Zakaj kar Bug zapovej, kadar bi lih več ne bilu kakor eno slamnato bil od tal gori vzdigniti, taku je ima vsaj en vsakateri za žlahtnu inu častitu deržati. Ali kej je hoče ta papež inu njegovi škoffi spričati, de je Bug temu glih žegnovainje nym tudi zapovedal? Spoznati ony morajo, de timu Moizessu je poročenu bilu. Ali kaj tu nyh an gre? Zakaj se ony tiga an vzamejo? Hote li se ony pak takove zapuvidi lotiti, taku bode potreba, de ony tudi vse drugu imajo sturiti, kar je timu Moizessu za te Božje službe volo gori naloženu bilu, de ony imajo klati, v Ieruzalemi svoje farštvu inu drugu timu glih opraviti. Zakaj onu ne vela se le le-te edine zapuvidi an vzeti inu te druge odzadaj pustiti. Zatu je tu le ena zgul človeska naredba inu otročja ygrača, de so ony s teh cerkvi žegnainjem enu taku veliku prangainje inu Božjo službo gori naredili. Zakaj ony nejmajo obene zapuvidi, Bug tiga nym nej ukazal. Mogo za tiga volo spomisliti, kadar ony tu za eno Božjo službo derže, gdu nym bode zatu lonal.

Inu je risničnu, kakor je ta Božja služba, taku je ta sad tudi, kateri iz nje pride. De susseb na deželi ta kmetiški folk vkupe pride, vse oštarye so polne, en vsakateri žre inu žleple,³⁰¹⁶ de h puslednimu, kadar so ony pyani, enu sekainje inu čassi ubyajnje iz tiga pride. De je ena perpuvid iz tiga postala: Tem kmetičom se ima nyh cerkovnu žegnainje le samim pustiti. Tu je ja en hvalevrejden sad, kateri iz takove Božje službe pride. Za tiga volo ena karsčanska gosposčina za službe volo ima ta cerkovna žegnovainja, takovu žertje inu nesporednu živleijnje ali le bainje spodobnu prepovedati inu z ostro štraifingo braniti kakor enu takovu rovnainje, kir ništer dobriga nikuli iz tiga nej prišlu. Kaj pak to Cerkov inu to pravo Božjo službo an tiče, zlasti de se ima Božja besséda poslušati, vkupe priti, vkupe moliti inu ta večerja tiga GOSPUDA vunkaj dilyti, tu istu ima spodobnu ostati. Zakaj tu istu ludy pobulša inu ne more cilu prez sadu biti, aku se lih ta manši dejl z risnico zatu an vzame. Za tiga volo hočmo my sedaj gledati, kaj za en trošt inu vuk nam ta današni evangelium naprej deržy. Na takovim, vejmo my, bode Bug enu dopadenje imel inu my bomo iz tiga pobulšani, kadar my takovo Božjo službo prov dopernesemo. Ta

3013|Lk 19,9.

3014|Oljčno olje z balzomom, ki se uporablja za maziljenje (krizma; SSKJ).

Od kod tu žegnovainje teh cerkvi pride.

3015|Omarica, navadno na oltarju, v kateri so shranjene posvečene hostije (tabernakelj; SSKJ).

3016|Hlastno, v velikih požirkih pije (žlampati; SSKJ).

na teh cerkovnih žegnain.

Ta evangelist pravi le-tukaj od eniga colnarja Zacheja, ta je bil ta viši mej temi colnarji inu je silnu bogat bil. Nu, taku pak vejdo vaše lubezni, koku eno tardo bessédo ta GOSPUD govory, Math. na 19.,³⁰¹⁷ kir on k svojem mlaišem le-taku pravi: »Risničnu, jest vam poveim: En bogat bode težku v nebesku krajlestvu prišal. Inu dajle jest vam poveim: Lažeíše je, de ena kame-la skuzi ene ygle ušessa gre, kakor de en bogat v Božje krajlestvu pride.« Timu glih slišite vy le-tukaj tudi, de ty jogri sami inu drugi ludje tudi taku od Zahea sodio inu za tiga volo s tem GOSPUDOM neiso z myrom, de on v tem célim meisti Ieriho obeniga družiga ošterja ne vej najti kakor le-tiga bogati-ga buhernika. Le-ty vsi derže Zacheja za eniga greišnika, kateri nej le teh nebes vrejden, temuč on tudi nej vrejden, de bi se en brumen mož ž nym pečal. Kaj se pak zgody? Naš GOSPUD Jezus cilu ništer zatu ne mara inu kir Zaheus nej smil vupati, de bi on eno bessédo s Christusom mogel govoriti, se ta GOSPUD od sam sebe ponuja njemu k enimu gostu inu kadar on v njego-vo hišo pride, stury on cilu en zuparni urtel inu pravi: »Danas je le-tej hiši izveličainje došlu.«³⁰¹⁸ Tu je tulikain rečenu, de Zaheus eniga milostiviga Boga ima inu tiga Zaheja poštuje on z enim častitim, leipim imenom, de on njega enu Abrahamovu dejte imenuje, tu je eniga erba te častite oblube, katera se je Abrahamu zgodila, de skuzi tu oblubleno seime on od prekletve odreišen inu ta večni žegen ima erbati. H puslednimu se odgovory ta GOSPUD z eno silnu ostro bessédo inu ne hoče od teh ludy zatu svarjen biti, de on tiga Zaheja gori vzame. »Moja služba (pravi on) je, de se jest imam per takovih ubo-zih greišnikih najti inu nym od smerti inu greihov k večnimu lebnu pomagati,«³⁰¹⁹ kakor smo my tudi takovu odgovorjenje na s. Mathevža dan slišali.

Kaj my hočmo uže iz le-tiga vsiga drugači rezumeti, kakor kar Chris-tus sam z le-tem exemplom skuzi svoje lastnu pričovainje odloči, de on raven družih greišnikov tudi te bogate ludy ne hoče iz svojga krajlestva vun odločiti, temuč ravnu kakor ubozi ludje svojga ubuštvu neimajo uplatiti, Bug hoče skuzi Christusa nyh Bug biti inu nym k večnimu lebnu pomagati. Taku nejmajjo ty bogati svojga blaga tudi nikar uplatiti, Bug hoče nje rad gori vzeti inu je izveličane sturiti. Kakor ta GOSPUD po tem tardim špru-hu, Matth. na 19., kateriga ste vy poprej slišali, tudi pravi, zakaj kir so se bily ty jogri nad takovim tardim urtelnu prestrašili inu so djali: »GOSPUD, gdu tedaj more izveličan biti?« Natu je Jezus na nje pogledal inu je rekal: »Per teh človekih je nemogoče, ali per Bugi so vse ričy mogoče.«³⁰²⁰ Zakaj de on pravi: »Per teh človekih je nemogoče,«³⁰²¹ je tulikain rečenu, kakor so vsi od nature človeki, taku ony drugači ne znajo, kakor na svojem potelesnim blagej vissiti inu timu mamonu služiti. Imajo li ony pak k Božyimu kraj-lestvi priti, taku morajo drugači biti, de Bug nyh serce skuzi svojo bessédo spremeni inu ta Sveti Duh le-tu v nyh opravla. Zatu se imajo bogati ludje pred témi missalmi varovati, kakor de bi Bug nyh zatu, de so ony bogati, ne hotel v svojem krajlestvi imejti. On hoče nje rad imejti, aku ony dobru stu-re inu njega iz serca pegerujo, zakaj on nyh tudi dobru potrebuje. Nerpo-prej h timu, de kadar Bug je nym svoj žegen bogatu pustil dujti, de se ony te cerkve imajo an vzeti inu te istj pomagati, de s tem buile bode omišlena. Kakor Esaias pravi na 49.: »Ty krajli imajo tvoji flegarji inu nyh viudi tvoje amme³⁰²² biti.«³⁰²³ Zakaj potehmal je ta cerkovna služba ena težka služba, per kateri se ne more tem posvitnim ričem inu susseb timu užytku streiči, taku je visoku potreba, de takove persone svojo spodobno potrebo imajo, de svoji službi mogo streiči. Tukaj imajo bogati ludje tu bulše sturiti, zakaj ty ubozi tiga ne premogo inu se zgody prez cbiuvla Bogu ena sussebna služba inu dobru dopadeinje na tem. H drugimu, potrebuje naš GOSPUD Chris-tus teh bogatih tudi h timu, de ony pomagajo, de fain umejtalni hlapči-

Enu terdu govorjenje zupar te bogate.

3017|Mt 19,22–23; Mr 10,23, 25; Lk 18,24–25.

3018|Lk 19,9.

3019|Lk 19,10.

Christus hoče tudi bogate ludy v svojem krajlestvi imejti.

3020|Mt 19,25–26; Mr 10,26–27; Lk 18,26–27.

3021|Mt 19, 26; Mr 10,27; Lk 18,27.

Bogati ludje, koku ony imajo timu krajlestvi Christusevimu služiti.

3022|Dojilje; izposojeno iz srvnem. amme (dojilja) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega).

3023|Iz 49,23.

Izlaga tiga evangelia

či k vučeinju inu k Božymu strahu bodo rejeni inu kojeni. Zakaj tu my skoraj vselej izkussimo, de tih ubozih ludy otroci k vučeinju so narumejtalniši inu perpravleniši. Kadar pak tem istim potehmal v nyh premožeinju nej od bogatih ludy h timu ne bode pomaganu, taku ony morajo odzad ostati inu ne mogo naprei priti. H tretimu, se najdejo tudi drugi ubozi, potrebni ludje, kateri za bolezn ali za druge nesreče volo svojga užitka ne mogo zadobiti, per teh imajo bogati ludje tudi tu bulše sturiti inu nym radi pomagati, zakaj zatu je nym Bug več kakor drugim dal, de ony imajo zveisti šafarji biti inu takov žegen po Božji voli inu dobru nucati.

Bug bogatih za volo
nih blaga ne zaverže.

Tu je uže ta prvi štuk, kateriga se my imamo iz te današne historie vučiti, de naš GOSPUD Christus tiga bogatiga Zaheja za njegoviga blaga volo nikar proč ne zaverže, temuč se sam k njemu povabi inu vleiče njega taku z enim sussebnim flissom k sebi, kakor de bi niemu več na nym ležalu kakor na drugih ludeh. Ker si Zaheus nej smil pustit sainati, de bi se ta GOSPUD taku priaznivu pruti njemu imel deržati, on bi na tem zadosti bil imel, de bi njega le bil mogel viditi, taku pegeruje ta GOSPUD, de bi on hotel njega k enimu gostu gori vzeti inu se izkazuje, kakor de bi ne znal inu ne mogel sicer per nikomer erpergovati kakor per njemu. »Pojdi hitru sem doli,« pravi on, »zakaj jest moram danas v tvojo hišo noter pojti,«³⁰²⁴ tu je ja tulikain rečenu, kakor de on tiga Zaheja ne more uterpejti, kateriga so se vsaj vsi drugi kakor eniga velikiga greišnika ogybali inu se ništer nejso hoteli ž nym pečati. Tu je ta prvi vuk, en častit, leip trošt, susseb za bogate ludy, de je ony imajo zatu deržati, ony slišio tudi h timu krajlestvi Christusevimu, Bug hoče nym za svojga Synu Christusevo Jezusevo volo tudi milostiv biti inu nje izveličane sturiti.

3024|Lk 19,5.

Koku se bogati ludje
h timu krajlestvu
Božymu imajo
perpraviti.

Tu drugu, inu na katerim še več ležy, je ta exempel Zahejov, v katerim vsem bogatim en sussebn priden vuk bode naprej postavljen: Kadar ony h timu krajlestvi Christusevimu hote, koku se imajo h timu perpraviti v tem papeštvi vejdo vaše lubezni, na kaj so bogate ludy opominali. Ony so nyh na vseh canclyh vun šrajali, kadar hote izveličani biti, de imajo cerkve sidati, te iste cyrati, odpustke kupovati, dušne maše štiffitati inu drugu timu glih sturiti. Inu tem farjem je takova pridiga dobru gratala ali znessla, Zakaj tu smo my izkussili, de je en vsakateri na tu narbogatiše dal inu so skoraj tiga cejlīga svita blagu inu denarje nase perpravili. Zakaj en vsakateri je mislil, h čemu bi njemu denarji inu blagu bilu, kadar bi on umerl? Ie je za tiga volo nalužil h takovi Božji službi, katera je bila taku vissoku hvalena, v tem vupainju, Bug je bode v unim lebni plačal. Ali takovu se pravi na leed³⁰²⁵ spelati inu te ludy nikar le golufati inu oblagati, temuč v večno škodo inu ferdamnanje perpraviti. Zakaj v tem današnjim evangeliu je ta edini inu pravi pot, po katerim ima en vsakateri jiti, kadar on hoče izveličan biti.

3025|Led.

Zahejov exempel.

Zlasti de my po tiga Zaheja exempli sturimo inu de my GOSPUDA Christusa nejmano v Ieriho pustit mimu jiti, temuč za nym teči inu trahitati, koku bi my njega mogli gledati, Tu je: Ty bogati ludje si nejmano pustit na svojeh andlih, na svojej kupčij inu užitku tulikain ležati, ony se imajo pred vsemi ričmy k bessédi derhati,³⁰²⁶ za to isto hoditi, to isto s flissom merkati inu svoj narbulši šac pustit biti. Kateru my na Zaheju le-tukaj vidimo, kakor hitru on sliši, de je GOSPUD Jezus v tem meistu Ieriho, se on ne pusti svojmu andlu inu rovnainju doma deržati, teče hitru na plac inu bi hotel rad viditi, kaj je on vsaj za en mož. Kadar on pak na tu mejstu ali krai pride, kir je ta GOSPUD, melda ta evangelist, de je on zupet moral proč ijti. Zatu de je on ena maihina persona bil inu je silnu veliku folka okuli GOSPUDA Christusa stalu. Zatu on misli na enu drugu, teče naprej inu pride na enu drivu na tej ceisti, ker je imel ta GOSPUD mimu puji, de bi on njega dobru inu prov mogel viditi.³⁰²⁷ Iz le-tiga vsiga

3026|Deržati.

3027|Lk 19,3–4,

more-

na teh cerkovnih žegnain.

moremo viditi, koku enu sussebnu serce je le-ta mož k GOSPUDU Christusu imel inu koku je želil, de bi le njega mogel viditi. Ravnu uže kakor on s Christusom stury, kateri je taistikrat potelesnu na zemli okuli hodil inu pridigoval, taku imajo bogati ludje pruti tej bessedi tudi sturiti, to isto za ta narvissokeiši šac štemati, za to isto hoditi inu teči, tu je ta pravi pot h Christusu inu k večnjmu lebnu.

Ampak le-tukaj so dve velike zamudbe, od katerih ta evangelist melda. Ta prva, de je Zaheus premaihih. Ta druga, de je tiga folka preveliku, de on ne more čez ludy viditi. Le-te duvje zamudbe se tudi najdejo na vseh bogatih inu yh mude čez vso masso veliku. Zakaj ravnu kakor je Zaheus od persone maihih inu bode skuzi tu zamujen, de Christusa ne more prov viditi, taku imajo vsi bogati ludje silnu maihina, vozka serca, katera na blagej vissio inu se s skarbjo tiga užytka taku cilu zapleto, de pred temi istimi Christusa ne mogo zagledati ali njegovo bessédo v svoja serca zapopasti inu ohraniti. Kakor ta GOSPUD v Priglihi od semena tudi pravi, kateru mej tu ternje pade, de je tu ternje preraste, de ne more gori priti, onu more maihinu ostati inu se pustit zatlačiti.³⁰²⁸ Zatu opomina ta prerok z enim sussebnim flissom inu pravi: »Kadar vam veliku blagu prez čissla perpada, taku nikar tiga serca na tu istu ne obeissite,«³⁰²⁹ tu je: »Vaše serce se nejma za tu potelesnu kumrati, onu se jma za Božjo bessédo inu za tu večnu kumrati, po tem istim vy imate s flissom trahtati.« Ali ta vegši dejl, kakor je rečenu, imajo premaihihina, nyzka serca h timu ali se puste svoji lastni neveri inu cagainju doli vlejšči, de si ne vupajo h Christusu priti, mislio inu meinio, de je vse ž nymi zgubleno, ony so veliki greišniki. Zatu se obeissio cilu na tu potelesnu inu ne hote v to vissokoto h tej bessédi inu h timu večnimu.

Ta druga zamudba je, de ta Zaheus nei le maihih, temuč le-tu je tudi veliku folka, ta njega mudy. Zakaj on ne more čez te ludy viditi. Tu je uže tu pohuišainje, kateru povsod na tem svejtu gre. Susseb za denarjev inu blaga volo, tu gleda en vsakateri nikar na Božjo bessédo, kaj ta ista vely inu hoče imejti, temuč na svojga bližniga sossejda. Kaj ta isti stury, taku se my zdimo, my tiga tudi oblast imamo, na tu pride, de tiga lakomnovainja, golufie inu lotrye ni masse ni konca nej, kakor my vidimo, de ta lakomnost, Bogu se smili, povsod gori jemle. Tu je ta folk, kateri timu Zaheju na poti stoji, de GOSPUDA Iezusa ne more viditi.

Kaj stury uže Zaheus? To gnado on ima, de vidi, na tem kraju ništer iz tiga ne bo, za tiga volo ne ostane mej ludmy, se tudi ne pusty odstrašiti, de bi se zupet nazaj povernil, kakor de bi ne mogel h Christusu priti, temuč teče naprej na enu drugu meistu, kir je prostor, leize na enu divje figovu drivu, de aku je lih veliku folka okuli Christusa bilu, on vener njega od drivesa doli lahku inu dobru more viditi. Taku imamo my tudi sturiti inu nej mammo naše slabu serce slušati, timu pohuišainju na tem svejtu se my tudi nej mammo pustit motiti ali zapelati, temuč se od takoviga pohuišainja inu hudih exemplov odtergati inu na en sussebni kraj se podati, kir my bomo prez vse zmote inu zamudbe z myrom, tu je: Aku drugi ludje h tej bessédi inu GOSPUDU Christusu ne hote, timu se my nej mammo pustit blazniti, my tudi nej mammo zatu neverni biti ali to bessedo ferrahitati, temuč taku misliti: »Nu, bodi ubožje ime, kadar bi vus svejt hotel po velikim blagej lakomnovati inu to bessédo ferrahitati, taku jest vsaj tiga ne hočem sturiti.« Tu se pravi se z Zahejom od teh ludy otergati inu na ta drivessa ali vissoku leizti, de my ne bomo od teh ludy mamleni ali zamujeni.

Kadar se tu zgody inu se ti s cejlim sercom na Božjo bessedo podaš, ti njo pred vseimi ričmy lubiš, to isto za ta narvissokeiši inu vekši šac deržih, kateriga ti vekoma bodeš užyval, taku bode Christus gori gledal inu bode tebe kakor Zahea zagledal inu se bode h tebi v gostje povabil, bode tebi v tvojem sercej skuzi

Dvuja zamudba, de ty bogati nikar h Christusevimu krajlestvi ne pridejo.

3028| Mt 13,7; Mr 4,7; Lk 8,7.

3029| Prd 2,17–23; Lk 12,13–21;

Koku Zaheus duvja zamudba premaga.

Koku se Christus pruti tem izkazuje, kateri njegovo bessedo za lubu imajo.

Saduvi, kateri imajo priti per teh bogatih, kateri so pravi karsčeniki.

Izlaga tiga evangelia

skuzi tiga Svetiga Duha pridigoval, de ti en drugi človik bodeš, kakor si poprej bil. Zakaj nemogoče je, kateri se taku s sercom inu z risnico na to bessédo zanesse, de bi nikar Christus skuzi svojga Duha per enim takovim človeku ne imel prebivati inu vso žlaht gnado njemu podyliti. Zatu vse na tem ležy, de se my tu s tém Zahejom stanovitnu naprej vzamemo inu iz serca pegerujemo Christusa viditi, tu je de se my s flissom k njegovu bessédi deržimo, taku hoče Christus zupet na nas pogledati inu k nam skuzi svojga Duha noter vlejči, kakor Esaias pravi³⁰³⁰: »Iest gledam na tiga revniga inu kateri eniga rezbieniga duha ima inu se pred moju bessédo boy,« tu je: »Kateri od moje besséde veliku deržy inu bi ne hotel rad kaj zupar to isto sturiti ali naprej vzeti, ta je moj lubi gust, per katerim sim jest rad, ta je moj pravi tempel ali cerkov, katero si jest hočem posvetiti, de jest moje prebivališče tukaj imam.«

3030|Iz 66,2.

Ta sad, kir ima priti od tih bogatih, kir se prov pokore inu pravi karsčeniki ratajo.

Tukaj pridejo tedaj drugi žlahtni saduvi: Zakaj le-ta gust ne pride zabstoin, on hoče velike daruve s sabo pernesti inu cilu nova serca sturiti, kakor my na Zaheju vidimo, ta je bil poprej, prejden je k spoznainju Christusevimu prišal, en lakomni kupec, kateri nei več delal, kakor de je le na svoj nuc ali prid mislil, zdaj pak tiga pozabi inu misli na druge ludy, koku bi on tem istim s svojimi denarji inu blagum mogel pomagati. »Pole,« pravi on h timu GOSPUĐU, »jest dam polovico mojga blaga tem ubozim.«³⁰³¹ Od kod pride vsaj njemu taku hitru enu drugu serce inu druge misli? Poprej nej njega nihče mogel napolniti, zdaj on misli, njemu ne more se rezyti, poprej nej mogel njega nihče za eno škuffico užyti, zdaj hoče on enimu vsakaterimu dati. Od drugdod njemu ne pride kakor od besséde našiga GOSPUĐA Christusa, katero je on v svojem serce zapopal. Zakaj tiga my nejmamo misliti, de je timu GOSPUĐU le zatu bilu djanu, de bi on z Zahejom jejdil inu ta trejbuh napolnil, on je eno drugo špižo k jejdi imel, kakor tankaj per studentu, Iohan. na 4. cap.,³⁰³² k svojem mlaišem pravi, de je on timu Zaheju v njegovu hiši per mizi eno ostro pridigo sturil, njega od lakomnosti odverniti inu h pravi pokorsčini pruti Bogu perpelial. Takovo pridigo vzame Zaheus z risnico gori, on spozna, de je dosehmal na veliku viž hudu živil, si pusty takovu žal biti inu ker je poprej drugim jemal inu, kakor ty lakomniki v navadi imajo, derl inu golufal ker je kuli mogel, taku on od tiga pusty inu hoče zdaj ubozih ludy nadlugo spomisliti inu nym pomagati. Zakaj on sliši od GOSPUĐA Christusa, koku ludy mogo denarje inu blagu veliku buile naložiti inu nucati, kakor ga je on dosehmal nuczal. Zakaj per bogatih ludeh gre skoraj vselej taku, de ony denarje inu blagu, na prangainje obernejo, gosposku zydajo, se žlahtnu gvantajo inu vsiga lušta z jedjo, s pytjem inu z drugim ysčejo. Tu se pak pravi denarjev inu blaga hudu inu krivu nucati, zakaj onu je zgul potelesna reič, katera ne ostane, ali de jest prov povém, per katerim my ne ostanemo, my moramo od njega inu je vse odzadaj pustimo inu čestu je pustimo taku hitru tém, kateri nas za nje ne zahvalio inu my ga nym ne vosčimo kakor drugim, katerim smo je dobru vosčili. Tu vidi Zaheus, za tiga volo ne hoče denarjev inu blaga več taku hudu nucati, temuč je hoče bujle naložiti inu sebi en večni šac zatu kupiti. Kakor ta GOSPUĐ vučy, Math. na 6. cap.,³⁰³³ inu pravi: »Zbyraite sebi šace v nebi, kir nyh ni molji ni erja ne snej inu nyh ty tatje ne podkopajo ni ne ukradejo.«

3031|Lk 19,8.

3032|Jn 4,32.

Koku ludy imajo denarje inu blagu prov nucati.

3033|Mt 6,20.

Almožno dajati.

3034|Lk 16,9.

3035|Mt 25,31–34.

Vprašaj ti le-tukaj, koku se takovu gody? Christus tebe tu cilu lipu vučy, Luc. na 16.,³⁰³⁴ ker pravi: »Sturite si priatile od tiga krivičniga mammona, de kadar vam bo zmankalu, ony vas gori vzamejo v te večne utte.« Zakaj, Mathei na 25. cap.,³⁰³⁵ pravi Christus, de nej zgublenu, kar my ubozim karsčenikom dobriga sturimo, zakaj on sam hoče takovo dobruto na sodni dan pred svojem Očetom inu vsemi angeli hvaliti inu plačati. Tu se je Zaheus od GOSPUĐA Christusa navučil, za tiga volo on misli, de hoče svojeh denarjev inu blaga tudi taku

na teh cerkovnih žegnain.

taku nucati inu pravi: »To polovico mojga blaga dam jest ubozim ludem.«³⁰³⁶ Le-tiga ti za eniga svetiga moža spoznaj. Kadar bi ti deset tavžent zlatih imel, ne meniš li, tebi bi se zdeelu, kadar bi pet tavžent imel od tebe dati inu mej uboge ludy vun rezdilyti, ti bi moral k enimu petleriu postati? Ali Zaheus tiga nikar le za obeno zgubo ne deržy, temuč njemu se zdy, on ne more denarjev inu blaga buile naložiti ni eniga vekšiga dobička od tiga šafati, kakor je tudi reis inu prava risnica. Zatu pravi Salomon: »Kateri se čez tiga uboziga usmili, ta possodi timu GOSPUĐU, ta bode njemu zupet dobru povernil.«³⁰³⁷ Tu je ja en gvišen dolžnik, per katerim my ni na tej poglaviti summi ali blagej ni na dobički ne moremo cbiuvlati inu imamo ta fortel, de my s tem potelesnim enu večnu kupimo, ali nihče ga ne veruje kakor ta maihini Zaheus inu ty, kateri GOSPUDA Christusa iz serca pegerujo, viditi.

Nu, taku pravi Zaheus, de polovico hoče dati, nikar vse kmalu, kateru je tudi prov. Zakaj Bug tiga ne hoče imejti, de ti ubozim ludem daš, de bi ti inu ty tvoji potle tudi morali petlati inu drugim ludem na garli ležati, on več ne pegeruje, kakor de ti od tiga daš, kateriga ti prez škode moreš uterpejti inu kar tebi prebiva. Kakor Paulus tudi pravi: »Non ut alijs remissio sit, vobis autem molestia,«³⁰³⁸ 2 Cor. 8.³⁰³⁹ »Vaše obylje,« pravi on, »dopolni nyh pomankainje, de bo ena glihota.«³⁰⁴⁰ Ali vsaj se imajo ludge varovati, de nikar tiga svita exempel ne slušajo, kateriga ocy so vselej širokeiše kakor ta trebuh, zatu je imenuje enu obylje, kadar ludge veliku tavžent zlatih imajo. Enu, dve ali try tavžent zlatih derže ludge za enu žleht inu maihinu blagu, ali taku veliku ty karsčeniki neimajo imejti, temuč na tem vsakdainim kruhu zadosti vzeti inu od tiga družiga, kar čez ostane, ubozim ludem pomagati.

Taku vučy ta modri mož tudi, Proverb. 3.³⁰⁴¹: »Py vodo iz tvoje šterne inu potoke iz tvojga studenca.« Tu je, kakor Paulus pravi: »Delaj nekaj praviga s tvojemi rokami, de ti nikar ptuji, temuč tvoj lastni kruh dobiš inu jeiš,« Ephes. 4.³⁰⁴² Potle pravi Salomon dajle: »Pusti tudi tvoje studence vunkaj teči inu te potoke na te gasse,«³⁰⁴³ tu je kakor Paulus na tem istim mejstu tudi pravi: »Ti imaš ubozim ludem tudi nekaj od tiga dati.«³⁰⁴⁴ Takovu dajainje se ima tudi s to masso zgodyti, de kakor Salomon le-tukaj pravi: »Ti tvoje studence le sam imaš inu oben ptuji s tabo,«³⁰⁴⁵ zakaj ti nejmaš vsiga tja dati, temuč vselej tulikain shraniti, de se ti moreš s temi tvojemi obderžati inu drugim potrebnim podeliti. Tu je ta en sad, kateri my na Zaheju vidimo inu se imajo ty bogati ludge tudi le-tu od njega navaditi inu bogatu tem ubozim pomagati, potehmal se tu Bogu k službi stury, zakaj on je tu ukazal inu my tiga imamo vekoma užyti.

Ta drugi sad je, de Zaheus ponudi, aku je koga ogolufal, timu je on hoče samo četertu dati.³⁰⁴⁶ Takovu imajo bogati ludge tudi sturiti, aku ony drugači hote Božji otroci inu pravi karsčeniki biti, zakaj s krivičnim blagum, aku je mogoče, se nejma ništer družiga sturiti, kakor de se tem zupet nazaj da, katerim tu sliši. Kateri hoče almožno dajati, ta njo ima od tiga svojga inu nikar od ptuiga blaga dati, zakaj kakor Esaias pravi: »Bug sovraži ruparske ali ukradene offre.«³⁰⁴⁷ Le-tukaj my zupet vidimo, koku se je timu Zaheju njegovu serce cilu drugači spremenilu, kakor je poprej bilu, prejden de je h Christusu inu k njegovi bessédi prišal. Zakaj poprej je tu bila njegova maininga, de nej zatu maral, onu se zgody drugim ludem prov ali krivu, kadar bi le on velik dobiček mogel imejti, na tem je njemu vse ležalu. Kakor my vidimo, de se na tem svejtu, Bogu se smili, povsod gody, ampak zdaj on ne hoče le nikogar več golufati ni prevečati, temuč ker je je on poprej sturil, taku on hoče takovo škodo zdaj samo četert plačati. Tu se ti tudi vuči za Zaheom sturiti. Ali tukaj se bode našlu, de bi mnogeteri kumaj vu eni hodnični³⁰⁴⁸ kittli³⁰⁴⁹ gvantan hodel, kateri sicer vsak dan eno madernovo šavbo³⁰⁵⁰ nossi, kadar bi on krivu zadobitu blagu le enkrat imel zupet

ZZ nazaj

3036|Lk 19,8.

3037|Prg 19,17.

3038|Ne gre za to, da bi drugim bilo odpuščeno, vi pa bi bili v stiski.

3039|2 Kor 8,13; Non enim ut aliis sit remissio vobis autem tribulatio sed ex aequalitate.

3040|2 Kor 8,14.

3041|Prg 5,15.

3042|Ef 4,28.

3043|Prg 5,16.

3044|Ef 4,28.

3045|Prg 5,17.

3046|Lk 19,8.

3047|Iz 61,8.

3048|Grobo, ročno tkano platno (hodnik; SSKJ).

3049|Kikli, krilu; izposojeno iz srvn. *kittel* (enak pomen) (M. Snoj, Slovar jezika Janeza Svetokriškega)

3050|Žensko krzneno oblačilo, ženska jakna; izposojeno iz srvn. **schaube*, *schube* (dolga in široka vrhnja obleka) (H. Jazbec, 83).

Izlaga tiga špruha k Ebreeriem

nazaj dati. Tu se pravi tiga Zaheja exempel hudu slušati. Za tiga volo mogo takovi bogati gori gledati, koku nym enkrat pojde. Zakaj ty exempli stoye zadosti pred očyma, koku s teim krivim blagum inu s to sramotno lakomnostio en konec vzame, de čestu nikar le-tu blagu, temuč tudi tellu, leben inu duša sramotnu enu z drugim plača inu hud konec vzame.

Timu pruti pak gledaj, kaj vsaj Zaheus za en velik šac ima, on bode enu dejte Abrahamovu, skuzi to vero na Christusa, tu je, njegovi greihi bodo nje-mu odpusčeni inu je enu dejte tiga večniga lebna. Tu je tu narvissokeiše inu narbulše blagu. H drugimu, potehmal on ubogim ludem bogatu pomaga inu se pred nezveistimi, golufskimi andli varuje, taku on od tiga nikar le eno dobro veist, temuč tudi gvišnu vupainje dobi, de Bug na njegovim lebnu enu dobru dopadeinje ima inu on tiga vekoma bode užyl. Tu ti za veliku spoznaj inu se vuči, de ti tudi timu glih sturiš. Aku je tebi Bug en dober užytek inu bogat žegen dal, taku se varuj, de ti nikar tvojga serca na ta isti ne obeissiš inu trahtaj narveč po tem večnim šacu. Skuzi tu bode ta Sveti Duh v tvoje serce prišal, de ti tudi enu dejte Abrahamovu postaneš inu ta žegen preimeš inu od te večne prekletve ledig ali prust bodeš. Potle bode tudi drugi leipi saduvi prišli, de ti cilu en nov leben bodeš pelal, ubozim ludem pomagal, z enim vsakaterim poštenu inu karsčansku andlal inu Bug bode enu sussebnu dobru dopadeinje na tebi imel inu bode s potelesnim inu z večnim žegnom nad tabo deržal. Tu nam daj vsem, naš lubi GOSPUĐ Bug, za Christusevo, svojga Synu, volo skuzi svojga Svetiga Duha, amen.

*PO LE-TIM GŘEDO ENA OH-
cetna inu dvej pogrebne pridige, naprej postavlene za te prip-
roste farmoštre, de ony v obejeh ričeh vidio, kam svoje pridige
imajo oberniti. Inu nej potreba, de bi se takova pridiga
cilu imejla pridigovat, temuč je zadosti, de se le per
enim štuki po perložnosti tiga čassa
inu teh person
ostane.*

ENA OHCETNA PRI-
DIGA IZ TIGA ŠPRUHA
K EBREERIEM NA XIII.
CAPITULI.³⁰⁵¹

Honorabile coniugium et thorus etc.³⁰⁵²

*Akon ima v časti deržan biti per vseh inu zakonska
postela prez madeža. Ampak kurbarje inu prešuštnike
bo Bug sodil.*³⁰⁵³

Ta

³⁰⁵¹|Hebrejcem 13.

³⁰⁵²|Častit bodi zakon pri vseh in postelja
neoskrunjena itd. (Honorabile coniugium in
omnibus et thorus immaculatus est.)

³⁰⁵³|Heb 13,4.

A zakonski stan je vzelej prejd inu preid per pametnih inu čistih ludeh, tudi mej témi ajdi, za en častit inu hvale vrejden stan bil deržan. Zakaj pametni inu pošteni ludje imajo po naturi enu dobru dopadienje na tém, kadar ony vido, de dva zakoinika v pošteinju inu v myru vkupe živejo, svoje otročiče v Božjim strahu gori koyo, k časti inu h pošteinju nje deržio, eden timu drugimu v nadlugah perstopio, s svejtom inu z djainjem inu s čimer ona le premoreta eden timu drugimu pomagajo. Spet nazaj, kadar ludje izvunaj tiga zakona v nečistosti, v greihih inu sramoti živejo, se otruk an n evzamejo inu nyh h pošteinju ne derže inu ty lotri inu loterce zdaj enu tjakaj, tu drugu drugam teče inu si nikar ni prave lubezni ni zveisčine mej sabo ne izkažejo, takov izvunaj zakona leben ali živleijnje spoznajo vsi pametni ludje po tej naturi za hud inu sramoten.

Raven tiga se vidi, koku ty mladi ludje inu ta gmain folk nič zatu ne rodio inu pred zakonskim stanum kakor pred enim težkim inu neterpežlivim lebnom beiže, prejd inu prejd ta fray inu kurben leben več lubio izvunaj zakona kakor ta pošten, čist inu hvaležin leben v tem zakonu. Ali ta štraifinga se po čassu najde. Zakaj raven tiga, de se takovi ludie izvunaj tiga zakona grozovitu z greihi volnu omadežuju inu si Boga k sovražniku sture, se najdejo tudi druge potelesne štraifinge, de nikar le denarji inu blagu per takovih poginejo, temuč ony tu morajo tudi s kožo plačati. Zakaj v takovim nečistim lebni ali živleijnju se najdejo mnogotere strašne bolezni inu štraifinge, čassi očita sramota, lotria inu greihi, čassi tudi boy inu druga nesreča. Takovih exemplov je ta svejt poln, s katerimi Bug susseb pusty vidit, de on hoče, de se ima ta zakonski stan čistu inu v časti deržati inu nikar ferrahtati. Kadar pak čassi takove potelesne štraifinge nikar ne pridejo inu Bug te hude lotre po nyh voli pusty živejti inu per nyh močy, zdravim životu inu velikim blagej ostati, tu imajo gvišnu še na enu huiše čakati. Zlasti Božji serd na unim svejtu inu tu večnu ferdamnainje.

Ravnu uže kakor ta norri, mladi svejt ta zakonski stan za takoviga kurbiniga svojevolniga lebna volo sovraži, taku se tudi vidi na tej drugi strani per naše vere zuparnikih, de je ta Hudič nekatere taku norre sturil, de ony od zgul svetusti kakor uni od zgul svoje vole ta zakonski stan ferrahtajo inu so si en kurbarski leben izvunaj zakona izvolili. Kakor Paulus, 1. Timoth. 4, ³⁰⁵⁴ je takovu poprej prerokoval,

ZZ 2 onu

Izlaga tiga tiga špruha k Ebreeriem

onu bode še h timu prišlo, de nekateri zmotni duhuvi iz zgul svetusti ta zakon bodo prepovédovali. Kakor my na papežu, na vseh njegovih škoffih, farjih, menihih inu nunnah vidimo, kateri ta zakon zalubio inu za tiga volo, de ony prez zakona živejo, duhovni ludje hote hvaleni biti, kateri nikar v enim mesenim stanu ne živejo, kakor ony ta zakonski stan po nyh modrusti imenujo, temuč vu enim angelskim ali duhovnim stanu inu so se za tiga volo le sami ty duhovni imenovali, kakor de bi ne mogli ty, kateri so v zakoni, tudi duhovni biti.

H takovimu je uže urzah dalu, de je ta zakonski stan taku gmain inu veliku pred teim svitum ne velja. Zatu so papežovi žegnani ali duhovni takov žleht, gmain leben zapustyli inu so nekai sussebniga naprej vzeli, kateru bi več imejlu velati, kakor de bi en purgar s svojo zakoinsko ženo gospodinel, s svoje otročiče s težkim dellom živil inu drugu več timu glih sturil. Zakaj tu je tiga svita šega, kar je gmain, zatu ne mara. Spet kar je čudnu inu kaj sussebniga, tu hoče en vsakateri imejti. Nihče tu ne deržy za kaj sussebniga, de tu lubu sonce vsak dan naprei pride, ampak, kadar je v Egipti ta velika temma taku dolgu terpejla, tukaj so se ony prez cbivla navučili inu dobru počutili, de je ena častita, leipa inu velika dobruta za tu lubu sonce inu za nje šain ali syainje. Taku je my za obeno sussebno gnado ne deržimo, kadar dež gre ali kadar v tem krajlestvi Izraelskim h timu čassu Eliavim v pul četertim lejtu obeniga dežja nej bilu,³⁰⁵⁵ tu so se vučili, koku bi tu ena velika dobruta bila, kadar bi en dež peršel. Ravnu taku gre s tem svetim zakonskim stanum mej témi papežniki tudi, potehmal je taku en gmain stan, h katerimu en vsakateri kmetič more priti, taku so tiga papeža duhovni ludje takov gmain leben ferrahtali inu en sussebni izmislili inu neprej vzeli, kateri bi pred témi ludmy enu veliku svetu ime imel. Kakor Nicolaus de Lyra,³⁰⁵⁶ en pissar inu vučen mož, na 12. cap. Danjelovim pravi: »Ta Antichrist zatu ne bode za te žene maral, de on sebi en vekši šain te svetusti stury, kaj je pak dobriga iz tiga prišlo, tu je na dnevi, de bi se my spodobnu na nyh exemplu imejli vučiti, de je ta zakonski stan en častit inu svet leben, potehmal ony so le zatu, kir so ta zakonski stan ferrahtali, z mnogoterimi grozovitimi, sramotnimi greihi štraifani. Zakaj ony se neiso v obenim štuki taku cilu zupar vso pamet inu naturo omadežali kakor v le-tim štuki.«

Kadar uže zakonski stan per teh samopravičarjih ali hynavcih inu pregreišnih ludeh, bode zašpotovan inu od nyh nikar za en svet inu gmain stan, temuč za en tard inu težak leben bode deržan, taku je potreba, de ludje iz Božje besséde od tiga zakonskiga stanu en pravi zastop imajo inu se zupar takove falš misli vuče, kaj Bug od zakonskiga stanu pravi. De se nerpoprej ty mladi vuče, zakaj se ima ta zakonski stan deržati inu potle vejdo, koku se v tem istim imajo zaderžati, de nikar le per tem ne ostanejo, kar ta svejt od tiga pravi inu derži ž njegovimi norrimi svetniki, temuč kai Bug inu njegova besséda od tiga pra-³⁰⁵⁷

Aku je uže lih tu S. pismu polnu takovih špruhov, v katerih bode ta zakonvi³⁰⁵⁸ stan častitu hvalen, taku my hočmo vsaj zdaj na le-takrat per tem špruhu ski³⁰⁵⁹ ostati, k Ebreerjem na 13. cap.,³⁰⁶⁰ kateri le-taku slove:

»Zakon ima v časti deržan biti per vseh inu zakonska postela prez madeža, ampak kurbarje inu prešuštnike bo Bug sodil.«

Le-ta špruh je cilu kratik, kateri poleg tiga, de on od zakonskiga stanu častitu govory inu tem, kateri ta zakonski stan ferrahtajo, zlu prity, tudi enu pomišlainje stury, zakaj on le-ta stan hoče taku častitiga deržaniga imejti, kir

3055| Lk 4,25.

3056| Nikolaj iz Lire (1270–1349), frančiškan, teolog in biblični ekseget, najbolj znan po delu Postillae perpetuae in universam S. Scripturam.

3057| Pravi.

3058| Zakonski; -vi je nadaljevanje besede pra- (glej robno op. spodaj).

3059| Nadaljevanje besede zakon- (glej robni op. zgoraj).

3060| Heb 13,4.

od ohceti.

kir sicer od vseh na tim svejtu, kakor smo my slišali, bode ferrahtan inu šmagan. Zakaj tu je ta maininga le-tiga špruha, de je ta zakon ena častita inu žlahtna reič, de vsi, kateri so v nym, svoj leben za žlahten, častit, leip inu susseb Bogu dobru dopadeč imajo deržati, on si se vidi pred tém svitum, kakor hoče, inu govori ta svejt od njega, kar kuli hoče.

Takovu Božje dellu od tiga zakonskiga stanu, kakor en vsakateri vidi, pravi veliku drugači, kakor ta svejt od tiga misle ima, zakaj kadar bi ta svejt ta zakonski stan taku za žlahten inu častit deržal, taku bi ga ne šmagal inu bi izvunaj zakona ne živel, temuč kakor se sicer ljudje mujajo, kadar kej na kaj dobriga inu žlahtniga vupajo inu strežejo, taku bi ljudje tudi z lubezanjo inu z vesseljem h timu zakonskimu stanu se podali inu bi se nikar taku z rokami inu z nogami kakor ena divja svirina pred témi psy ne branyli. Zakaj de ta svejt se taku brani inu upyra inu zdaj tu, zdaj enu drugu spomisli, je vse enu znameinje, de on Božje besséde od zakonskiga stanu ne vej ni ne veruje, sicer bi se dobru drugači pruti timu izkazal.

Kaj pak je ta urzah, de se ta svejt pred tem zakonskim stanum taku upyra, je en dejl ozgaraj³⁰⁶¹ meldanu, de se nihče ne hoče rad pustit zavezati v zakonu inu je v skarbi, njemu bi moglu hudu gratati. Zatu je potreba, de my tudi le-tukaj v le-tim dejlu urzaha ysčemo inu poveimo, zakaj tu Svetu pismu ta zakonski stan taku častitu hvali inu taku vissoku časty. Inu susseb imajo karsčeniaki takove urzahe dobru premišlati inu te iste se vučiti, de mogo timu svitu pruti priti inu ta zakonski stan zupar tiga svita šentovainje zagovarjati.

Taku je uže le-tu ta pervi urzah, de se more iz Božje besséde spričati, de je ta zakon od Buga samiga gori postavljen inu je v našo naturo zassaijen. Kakor je od tiga v teh pervih bukvah Moissessovih očitu na znanje danu. Inu Christus v tem Novim testamentu, Math. 19.³⁰⁶² cap., pravi: »Kateri je v začetku tiga človéka sturil, ta je sturil, de ima en mož inu žena biti inu je rekal: 'Zatu bode en človik očeta inu mater zapustil inu se bode k svoji ženi deržal.'«³⁰⁶³ Inu pravi dalje: »Kar skuzi ta zakon vkupe pride, tu je Bug vkupe združil.«

Le-tu mora en vsakateri eno častito veliko hvalo inu čast tiga zakonskiga stanu spoznati, de on nej enu človesku dellu iz lastne dobre vole, temuč je Božje dellu, h katerimu je Bug sam tiga človéka stvaril, de dva zakoinika takovu pred Božjim obličjem risničnu morajo hvaliti, de sta v enim stanu, kateri Bogu dopade, kateriga je sam Bug gori postavil inu ga je v našo naturo zassadil inu kadar ona v takovim stanu živita, de v Božjim dellu, ja, tudi v Božym pravim inu lastnim dobrim dopadeinju inu strahu živita. Le-te hvale-ta papež inu njegov haufen nejma, zakaj ony ne mogo nigdir izpričati ali izvižati, de je Bug nym prez zakona zapovédal živejti. Zatu tedaj iz tiga le-tjmu zupar pride, potehmal ony izvunaj tiga zakona ostanejo, de tudi izvunaj inu zupar Božjo bessédo, volo, zapuvid inu dobru dopadeinje inu v nyh lastni voli živejo, kateru nikuli več ne more Bogu dopasti. Zatu kadar nym hudu gre, kakor je tudi zaslužio, taku nej mogoče, de bi ony mogli ta trošt imejti, kateriga ty zakoiniki imajo, tj isti Boga vsej žlaht nesreči inu nadlugi mogo inu znajo opominati: »Ah, GOSPUD, mene le-ta inu una nesreče nadleže etc.« Nu, ti ja veiš, de de³⁰⁶⁴ se meni takova nadluga pergody inu čez mene gre v tem stanu, kateriga si ti v paradiž s tem človékom ordnal inu štiffal, zatu pomagaj, de my v takovim lebni, od tebe gori postavljenim inu stvarjenim inu od začetka svejta dosehmal obderžanim, od le-te inu une nesreče bomo mogli odreišeni biti etc. S takovo molitovjo smejo ty zakoniki pred Buga stopiti, kir uni v svojej lastni andohti inu svetusti zupar Božjo bessédo inu volo živejo inu si zatu obeniga trošta ne mogo biti vzveisti ni k Bugi prov moliti.

3061| Ozgoraj.

I. urzah.

3062| Mt 19,4–6; Mr 10,6–7, 9.

3063| 1 Mz 2,24.

3064| Podvojitev.

Izlaga tiga tiga špruha k Ebreeriem

Zatu kadar ta papež inu njegova meniška družba svoj meniški inu izvunaj zakona postavljeni leben zlu hvalio, taku hvalio ti veliku več le-ta zakonski stan, na katerim se tu častitu ime inu tittel deržy, de je on en Božji stan, od Buga inu od njegove besséde stvarjen inu zapovédan, kateriga nikuli več oben menih ni far mimu svojga ediniga lebna ne bode mogel hvaliti. Tu je uže ta prvi inu ta narvissokeiši urzah, de se ima ta zakon, kakor ta text vučy, častitu deržati. Zakaj ništer izvunaj ni čez Buga nej, tudi ne more ništer vissokeišiga ni bulšiga na zemli biti, temuč kar je on ordnal inu sam stvaril, kakor ta text melda v teh prvih bukvah Moissessovih³⁰⁶⁵: »Inu Bug je je vidil, kar je on bil stvaril, inu pole, onu je bilu vse silnu dobru.« Mej le-tim stvarjenjem, kateru je vse silnu dobru, je tudi ta zakonski stan. Ampak kir prez zakona živejti nej vmejs, je tu od Hudiča izmišlenu, de ludje tu za eno Božjo službo derže, ludy permorovati, prez zakona živejti, kakor ta papež na ta današni dan dela.

3065| 1 Mz 1,31.

II. urzah.

Ta drugi urzah je, de Bug ta zakonski stan nej le gori postavil, temuč on je tudi svoj žegen h timu dal. Ta isti žegen pak ne stoji le v tem, de Bug otroke daje, zakaj izvunaj zakona bodo tudi otroci rojeni, temuč de Bug na teh zakonskih otrucih inu na tém ceilim vkupe prebivainju lušt inu dopadeinje ima inu da gnado, de ony prov skojeni, dobru zrejeni inu obderžani bodo. Zatu postavi ta 128. psalm³⁰⁶⁶ mei ta žegen teh bogaboječih zakoinikov tudi le-tu, de se ony bodo živili svojeh rok della inu bodo vnučeta vidili. Tu je bogaboječi zakoiniki imajo ta žegen iméti k užitku inu k otrokom, de nym imajo dolgu živi ostati inu dobru gratati. Kir sicer denarij inu blagu tem, kir neiso v zakonu, poginejo inu vsa nesreča v tu istu pride.

3066| Ps 128.

Tu bi nas spodobnu tudi imelu pergnati, de bi my lušt inu lubezan k le-timu stanu zadubili, kadar my nikar le Božjo volo, temuč ves žlaht žegen v nym najdemo inu se gvišnu per teh ludeh malu sreče ali zdrauvja more čakati, kateri takov trošt inu oblubo Božjo ferrahtajo inu si svoj fray, svojovolni leben puste lubilši biti, zakaj je tudi skarbnu, kateri v takovim ferrahtainju dolgu ostanejo, de bi mogel Božji serd čez nje taku obuden biti, de aku bi se lih potle v ta zakon podali, vener ni sreče ni zdrauvja per nih ne bode. Kakor ludje čestu skuzi nečistost inu druge greihe v tej mladusti izvunaj tiga zakonskiga stanu zaslužio inu urzah dado, de ony v tem zakonu nikar veliku dobriga čassa nejmajo inu obuje, žena inu otroci, hudu gratajo. Zakaj (kakor je ozgoraj meldanu) Bug hoče taku terdnu nad tem zakonskim stanum deržati, de vsi ty imajo štraiffani biti, kateri v nečistosti živejo inu drugim pohuišainje dado. Zatu bi se ta mladi folk per redu po tem imel rovnati inu se v Božjim strahu inu čistim poštenju deržati, de ony takov žegen s katerim je Bug ta zakon žegnal, nikar sami ne zamude ali kej cilu zaveržejo.

III. urzah.

Ta tretji urzah, de se ta zakonski stan ima častitu deržati, je le-ta, de v le-tim stanu skoraj skuzi inu skuzi ty narvekši svetniki so svoj leben dopernesli, kakor ta ceili stari inu novi Testament³⁰⁶⁷ pričuje, aku ti pak hočeš vejediti, zakaj so ony vsi v tem zakonu živejli, taku jest tebi ne morem obeniga bulšiga inu gvišnišiga urzaha pokazati inu povedati, kakor de so se vsi bogaboječi človeki prejd inu preid po Božji voli inu bessédi deržali. Kadar je uže Bug ta zakonski stan sam gori postavil inu zapovédal, taku so se ony kakor pokorni, kateri so takove ordninge Božje potrebovali, v ta zakonski stan za Božjo volo inu za svoje potrebe volo radi podali, nič na tu gledajoč, de je ta svejt inu ta gmain folk ta fray inu prešerni kurbini leben več lubil.

3067| Testament.

Zakoniki so svetnikom glih.

Nu, taku pak le-tu istu nej ena žleht inu maihina hvala, de kateri je v zakonu, more z dobro veistjo reči, de je ravnu v tem stanu, v katerim so ty sveti patriar-chi,

od ohceti.

chi, preroki, apostoli inu drugi svetniki skoraj vsi živejli. Kir timu pruti ta meniški ali edin leben je narpoprej od nekaterih kecarjev, de bi ony sebi en šain sussebne svetusti s tem sturili, inu je potle od tiga papeža, kokor tiga velikiga očeta vse hynavsčine, poterjen inu za en duhovni leben hvalen. Zakaj z Ioannesom Karstnikom inu z drugimi temu glih, kateri so se za tige nebeskiga krajlestva volo, kakor je Christus imenuje, od tiga zakona deržali, ima eno sussebno mainingo. My govorimo le-tukaj v eni gmaini od vseh, kateri hote karsčeniki biti inu izvunaj tiga zakonskiga stanu ne mogo čistu živejti, tém istim je zlu troštlivu, de ony tulikain veliku velikih svetnikov exemple pred sabo vidio, kateri so vsi v tem zakonskim stanu živejli inu so v le-tim svetim ordni nam naprej šli. Takovu je risničnu timu zakonskimu stanu ena velika hvala. Zakaj kateri bi se ne hotel raiši per enim takovim velikim haufni svetih ludy v enakim lebni, stanuvi inu rovnainju pustit najti kakor per timu papežu inu per njegovimu cejlimu haufnu, kateri v le-tim inu v drugim taku očitu zupar Božjo zapuvid inu njegovih svetnikov exempel živejo?

Ta četerti urzah, zakaj ta zakonski stan častit inu gosposki ima deržan inu nikar ferrahtan biti, je le-ta, de my prez tiga zakonskiga stanu ne moremo dobru prez greiha inu v eni dobri veisti živejti. Zakaj le-taku pravi Christus sam, kir on od teh govory, kateri prez zakona živejo. Le-te bessede ne more en vsakateri zapopasti. Inu Paulus zapoveduje: »En vsakateri imej svojo lastno ženo, de se kurbarie ogyble.«³⁰⁶⁸ Zakaj skuzi ta porodni greih je ta človeska natura taku zlu slaba sturjena inu izkažena, de nyh malu izvunaj tiga zakona mogo v dobri veisti živejti. Kadar je tedaj ta zakonski stan ena arcnya, katero je Bug sam h timu stvaril inu ordnal, kakor njegova besséda pričuje, de my moremo v dobri veisti stati inu čistu živejti, gdu je vsaj taku norčast inu nesramen, de bi on le-ta stan hotel za hud inu nikar svet deržati, kakor ta papež stury? Ali kakor je ozgoraj meldanu, njemu je njegov zaslužen lon dan. De te papežnike en vsakateri za svete derži, taku so ta zakon zalubili inu pridejo skuzi tu v ta narvekši greih inu sramoto, de od nyh gardiga lebna ves svejt poje inu pravi: Prov se nym zgody, zakaj ferrahtajo taku prevzetnu Božjo stvar inu ordningo. My pak imamo tudi za le-tiga urzaha volo ta zakonski stan častitu inu vissoku deržati inu Boga za takovo pomuč iz serca zahvaliti, katera nam h timu služi, de se my skuzi kurbario inu drugo nečistost nikar ne omadežimo inu taku v Božjo sodbo inu strašan urtel, od kateriga my na koncu bomo govurili, nikar ne pademo.

Ta peti inu pusledni urzah je le-ta, de ta zakonski stan tudi zatu ima častit deržan biti, de je on en takov leben, kateri, kadar ga ludje prov derže, je skuzi inu skuzi poln dobrih dell. Zakaj ta lubezan, katera je mej témi zakoniki, je teh sussebnih dobrih dell enu, kateru je Bug zapovedal inu v tej naturi pustil ostati inu s svojem Svetim Duhum h timu pomaga, de lubezan ludje prov izkažejo inu nikar s tem trudni ne bodo. Zatu tudi ta sveti Paulus h takovi lubezni nas opomina, ker on pravi: »Vy možje imate vaše žene lubiti inu nikar greinki pruti nym biti.« Colos. 3.³⁰⁶⁹ Inu k Ephes. na 5. cap.³⁰⁷⁰: »Ty možie imajo svoje žene lubiti kakor svoje lastnu tellu.« Zatu kateri na takovi lubezni terdnu deržy inu se od nje ni skuzi serd ali drugu ne pusty odgnati, ta stury enu pravu inu Bogu dobru dopadeče dellu. Zakaj le-tukaj je njegova besséda, katera tebi tu vely: »Ti imaš tvoje zakonsku družo za lubu imejti inu nikar žleht lubu, temuč kakor Christus v tem evangeliu repetyra, ima en človik očeta inu mater zapustiti inu se svoje žene deržati. Kej so uže ty sramotni papežniki, kateri ta zakonski stan kakor en messen stan šmagajo, kakor de bi se v nym ne moglu Bogu služiti? Ker vsaj ta lubezan, prez katere ta zakonski stan ne more obstati, je ena velika Božja služba, katero Bug, kakor my slišimo, v svojej bessédi ostru od nas terja. Taku ta lubezan inu zveisčina, katero ty stariši na svojeh otrucih izkažejo,

III. urzah.
Izvunaj zakona se težku prez greiha žive, zakon je ena arcnia zuper curbaryo inu nečistost.

3068| 1 Kor 7,2.

V.
Zakon je poln dobrih dell inu Božjih službi.

3069| Kol 3,19.

3070| Efež 5,28.

Izlaga tiga tiga špruha k Ebreeriem

izkažejo, zlasti de ony nje živee, gvantajo, h pošteinju inu k Božymu strahu gori koije, k vuki derže, nym v nyh boleznj strežejo, vzdigujo, polagajo, odvajajo inu kar je več taciga, je ja tudi enu žlahtnu inu Bogu dobru dopadeče dellu, kateru ty zakoniki vsak dan, ja, tudi vsako uro inu skoraj vsak hip morajo izkazovati inu delati. Nu, my bi ja imejli takov naš lastan leben, živleinje inu rovnainje prov spomisliti inu se vučiti, de takovu pred Bugom so zgul dobra della, taku bi my nikar le h timu svetimu zakonu volneiši inu h takovim dellam, aku so lih muje polna, tem luštniši bily, temuč tudi poterpežliviši se v zakonu izkazali, v ta isti serčneiši inu vesseleiši se podali, aku bi nam lih čassi hudu šlu, zakaj kadar bi ty zakoiniki svoj stan inu leben prov spomislili inu bi se v Božym strahu v ta isti podali, taku bi morala nyh serca, očky, roke inu noge vsako uro polna dobrih inu svetih dell biti.

Zakon se vidi en preprost, žleht stan, ali vener se Bogu v tem istim dosti dobru dopadečih dell more sturiti.

Ali tukaj je ta nesreča, od katere sim jest poprej pravil, de kir se takova della gmain inu žleht video, ty ludje nyh ništer ne štemajo. Timu pruti, kar se gosposku vidi inu offertnu sem pranga, aku lih na samu sebi nej ene šiške v Reidnu, taku je vener ludje za častitu inu veliku derže, kakor my na tiga papeža ceremoniah inu Božyh službih vidimo, ker vsaj tu naržlehtniše inu manše dellu v tem zakonskim stanu na samu sebi je bulši kakor nyh vsa Božja služba. Zakaj v zakonu ostano ludje v Božji bessedi inu zapuvidi, potehmal Bug je hoče taku imejti, de vselej enu timu družimu iz serca radu ima služiti. Takovu se zgody v tem zakonskim stanu veden prejd inu prejd, ie li enu diteze bolnu, taku so ty stariši še poprej bolni inu žalostni, je li ta mož bolan, taku je ta žena ravnu taku zlu žalostna, kakor de bi tu bilu nje lastna žalost ali bolezan. Tukaj je fliss, skarb, zveisčina inu lubezan na tu narčisteiše iz cejlga serca inu nym ne bode v traglivu ali težku, ony imajo še lušt inu žejlo po tem, koku bi enu timu družimu moglu sveitovati, pomagati, pobulšati inu tej nesreči braniti. Spet nazaj, kadar se srečnu gody inu gre na porodu ali sicer v drugi nyh lastni ali teh otručic nadlugi inu farlikosti, tukaj je enu serčnu, čistu inu pravu vesselje, onu ne more obenimu taku dobru jiti, tu drugu se iz serca tiga vessely inu mu še več dobriga vošči. Kateri vse hoče reči, kadar ta serca taku lipu v vesseliu inu v žalosti vkupe štimajo inu se glihajo, de tu nejsjo zgul dobra della te lubezni? Timu pruti, v tem izvunaj zakona lebnu Bug ni na lubezni ni na žalosti dopadainja nejma, kir je vsaj ta ista na sama sebi ena slamnata ali merzla lubezan, katera vsako uro od ene same edine bessedice, kadar le enu tu drugu gardu pogleda, se rezbye inu rezdere.

Le-ta dobra della tiga zakonskiga stanu ostanejo v hiši mej temi zakoiniki inu mej nyh otručiči. Potle pridejo stuprov ta prava dobra dela, de iz le-tiga stanu kakor iz eniga studenca ali izvirka vse žlaht persone pridejo, skuzi katere dežele inu ludje bodo regirani inu obderžani, te cerkve s pridigarji inu z drugimi služabniki oskerblene inu te službe na tem svejtu inu našiga GOSPUDA Christusa krajlestvu bode obstavleno. Zakaj kadar susseb v tem zakonskim stanu ty otroci k Božymu strahu, h časty inu k dobrim dellom bodo gori kojene inu rejene, taku se more vsaj spoznati, de je ta zakonski stan takovih dobrut vseh en zvirek. Aku vse lih veliku svojevolnih ludy vmejs zraste, tu nej tiga zakonskiga stanu, temuč teh hudih, pregreišnih ludy dolg, kateri se h timu zakonskimu stanu nikar prov ne perpravio. Zakaj kateri ga v Božjim imeni začne, ta bode tudi v tem gori koyenju teh otruk inu v drugim vsem srečo inu užytak imel.

V tem zakonu je veliku muje.

De pak eni ludje hote reči, v tem zakonskim lebnu je mnogotera skerb, kumer, farlikost inu oblagainje ali težkust, katere eden izvunaj tiga zakona more fray biti, de vsakateri nikar več kakor svoje lastnu tellu more oskerbejti. Nu, aku je le-tu glih rejs, taku vsaj nejma le-ta urzah eniga karsčenika od zakonskiga lebna odstraši-

od ohceti.

odstrašiti. Zakaj nerpoprej, aku ti lih v zakon ne stopiš, taku ti vsaj nikar zatu cilu fray ne ostaneš, ti bodeš vener vse vagal inu terpil, kadar se tebi zdaj ena škoda na telessu inu lebnu, zdaj na časti ali blagei zgody inu bode tebi takovu terpleinje s tem teskeiše, kadar si ti izvunaj zakona inu le sam, kakor tu Pismu pravi: »Ve timu človeku, kateri je le sam, zakaj aku on pade, taku ne nihče tukaj, kateri bi njemu zupet gori pomagal.«³⁰⁷¹ H drugimu, aku se lih v tem zakonskim stanu več farlikosti, skarby inu kumra najde kakor sicer, taku vsaj neima ta zakonski stan zatu ferrahtan ali šmagan biti. Urzah, nam je pridnu, nucnu inu dobru, ja, vissoku potreba, de Bug s tem križom k nam pride inu de my na vso žlaht vižo bodemo izkušeni. Zakaj izvunaj te izkušnjave inu nadluge stojimo my v veliki znani farlikosti, my bomo žihri inu pruti Božji bessédi, k molitvi inu h drugimu zmerzli, tu je utraglivi inu leeny. Kadar uže v tem zakonskim stanu zdaj z ženo, zdaj z otruci, szdaj³⁰⁷² s to družino, s tem užytkom inu z drugim vsa žlaht nadluga inu farlikost naprej pride, taku je ta zakonski stan tem karsčenicom ravnu kakor ena šula, v kateri ony lipu bodo pernaredni, de ony v izkušnjavah inu v zuparnosti nikar maihiniga, tu je cagaviga serca, ne bodo ni tiga serca ne puste pasti, temuč svoja serca pruti Bogu gori odpro, molio inu od njega samiga pomuč pegerujo. Tu je tudi enu dobru dellu, h katerimu ta zakonski stan čestu urzah da. Zakaj ravnu zatu, de veliku nadluge inu izkušnjave v nym naprej pade, bodo ty zakoiniki, aku so ony sicer bogaboječi inu pravi karsčeniki, k molitvi pergnani, de iz praviga serca molio inu na samo Božjo pomuč inu gnado zavupajo inu se zanesso. Kadar tedaj takovu vupainje se dopolni, taku se tudi najdejo tedaj druga dobra inu sveta della, de ludje Boga za njegovo pomuč inu gnado zahvalio, de njegovo dobruto časte inu druge ludy tudi s to isto troštajo. Takovu vse so zgul leipe Božje službe inu žlahtna, dobra della, katera se v zakonskim stanu vsak dan permerejo, de ta vera inu molitov ne praznujo, temuč morajo vselej vsakdan, zlasti per zakonikih biti, susseb kadar se en čas vesselje, zdaj žalost, zdaj nadluga, zdaj pomuč inu obarovajnje vsak dan pusty viditi inu ludem ali h hvali ali k molitvi urzah da.

Zatu pravi ta text le-tukaj z risnico, de je ta zakon en žlahten, častit, drag inu vreiden stan, kateriga nej le sam Bug ordnal inu s svojem žegnom pognadal, kateriga tudi so vsi svetniki s svojem lebnom inu rovnainjem, kakor enu častitu Božje dellu častyli inu ga nam naprej nesli, temuč ta zakon se ima tudi za tiga volo vissoku hvaliti, de on skuzi inu skuzi poln dobrih dell tičy, kakor je zdaj izštivenu, de en zakoinik inu zakoinica ništer taku žleht inu maihiniga v svojeji hiši ne moreta sturiti, kar h gospodinstvi inu h teh otruk strežejnu sliši, onu so zgul sveta inu Bogu dopadeča della, katera po Božji bessédi, voli inu ordningi gredo inu se za tiga volo sreča inu zdravje per tem najde.

Zatu deržy Christus sam ta zakon taku častit, de on v lastni personi s svojo lubo materjo inu apostoli na to ohcet v Kano v Galilei pride inu se tukaj z enim častitim čudessom izkaže, kir vodo k vinu stury inu obuje s svojemi lastnimj delli spriča, de on ta zakonski stan za lubu ima inu svoj žegen k nymu narveč hoče dati. Takov žegen ima še prejd inu prejd ostati per teh zakoinikih, vsaj taku, de se, kakor ta 128. psalm³⁰⁷³ vučy, Boga boje inu po njegovih potih hodio, zakaj kadar bi zakoiniki hoteli Božjo bessédo ferrahtati, v greihih vejdeče živejti inu to lubezan, katera ima susseb mej zakoiniki biti, ne hoteli izkazati, temuč edan tiga družiga zmerjati, byti inu vse hudu eden timu drugimu vosčyti, taku nej čudu, aku lih na meistu tiga žegna nesreča inu ves jamer pride, zakaj kaj bi dobriga imejli ludje čakati, kir obeniga Božyga strahu nej? Ia, kir ludje Boga še ne hote imejti, temuč skuzi mnogotere greihe te dauri pred nym inu njegovim žegnom zaperjo.

AAA Zatu

3071| Prd 4,10.

3072| Zdaj.

Ta zakonski stan
ena karsčanska šula.

Christus poštuje
to ohcet.

3073| Ps 128,1.

Izlaga tiga tiga špruha k Ebreeriem

3074| Heb 13,4.

Kaj je ta madežava zakonska postela, koku inu s čym se čista inu snažna obderžy.

Zatu ta text le-tukaj ne pravi taku žleht, de ta zakon je ena žlahtna častita reič, temuč on tudi h timu perstavi to bessédico: »Inu ta zakonska postela prez madeža.«³⁰⁷⁴ S tém hoče on lipu doli izmalati, koku ta zakon ima biti, kateri je on taku zlu hvalil. Inu hoče narpoprej tu pravu omadežovainje te zakonske posteले per teh karsčenikih cilu prepovédati, de bi se ludje pred kurbarjo inu prešuštvom, kakor je on potle imenuje, varovali. Zakaj le-tu je tu narvekše inu grobeiše omadežovainje te zakonske posteले, s katerim se ta častiti inu pošteni stan tiga zakonskiga lebna omadežuje inu Božja ordninga rezdyra inu k vsej nesreči le-tukaj potelesnu inu tamkaj vekoma urzah da.

Potle more tudi dobru omadežovainje te zakonske posteले imenovanu biti vse, kar urzah da, de ta serca mej zakoiniki enu pruti timu drugimu bodo k serdu inu k nepriaznivimu lebnu perpravlena. Zakaj iz takoviga pride skoraj vselej tu gerdu omadežovainje, od kateriga smo my zdaj pravili. Kadar vse ty zakoiniki to zakonsko postelo, kakor je slišanu, čisto inu snažno hote deržati, taku ony imajo ves urzah sovražiti, skuzi kateri bi ony k nevoľi inu k serdu mogli perpravleni biti, nikar prešerni ni prenagli biti z bessedami, nikar vse ričy na tu narhuiše izlagati, temuč enu timu drugimu pregledati inu preslišati nikar le zatu, de se priazen obderžy, temuč tudi, de se vej, de je le-tu Božja vola inu de Božja besséda inu zapuvid takovu od nas terja inu hoče imejti. Zakaj kakor hitru so ta serca enu pruti timu drugimu greinka sturjena, taku je uže ta Hudič eno luknjo našal, kir on prez muje ta zakon dajle more lahku rezdrejti, de tudi ta lubezan bo rezdilena. Zatu ima le-tukaj ta pamet mej možom inu ženo vselej poleg biti, od katere Petrus pravi, I. Pet. 3.³⁰⁷⁵, de ty možje s pametjo per svojeh ženah imajo prebivati inu nym kakor tej slabeiši possodi nyh čast dati, de ta molitov skuzi nevoľo ali serd ne bode zamujena, zakaj enimu možu kakor tej glavi se pristoji, de on nikar tyrannisku, temuč krotku inu s pametjo regira inu čassi pregleda inu prešliši, kadar se slabust, katera je susseb per tem ženskim spolu inu nikar hudobnost ali svoja vola vidi inu počuty.

3075| 1 Pet 3,7.

Spet nazaj se hoče tudi tém ženam spodobiti, de one takovo v nyh rojeno slabust spoznajo inu de one te isti nikar preveliku ne dopuste, temuč de one same flissig nase merkajo inu se v ujazdi derže, de nikar ta mož skuzi veliku pregreišeinje k spodobnimu serdu ne bo pergnan. Ena priazniva besséda inu pokornu molčainje more mnogotero zdražbo utolažit, ker sicer iz odgovorjenja inu mermrainja serd inu žlaki inu zraven teh vsa nesreča pride.

Kadar sta uže mej temi zakoiniki le-ta dva štuka, de so ony čisti inu pošteni inu z bessédami inu z vunainim izkazainjem pametni inu priaznivi eden pruti timu drugimu, taku je ta zakon, kakor ga ta epistola³⁰⁷⁶ k Ebreerjem na le-tim kraju imenuje enu žlahtnu, dragu inu častitu, dobru dellu, na katerim nikar le pametni ludje, temuč tudi Bug sam v nebi zo vsemi svojemi angeli inu svetniki lušt inu dopadenje imajo. Kadar pak na enim mej le-temi faly, de ikusi³⁰⁷⁷ prešuštvu ali kurbario, ta zakonska postela bode omadežovana, ali skuzi nepriaznivu inu divje vkupe prebivainje, ta serca enu zupar tu drugu rezdražena, taku morajo ludje v skarbi biti inu se bati, de Bug bode kakor en rihtar prišal inu bode takovo nečistost ali nespodobnost štrafal, zakaj le-tukaj stoji: »Te prešuštnike inu kurbarje bode Bug sodil.«³⁰⁷⁸

3076| Pismo (lat.).

3077| Izkusi.

3078| Heb 13,4.

Kadar se uže ta Hudič mej temi zakoiniki narveč zatu muja, koku on kurbarjo, ali na tu narmanše hudo volo ali zdražbo more obuditi, taku my imamo nikar le flissig z molitovjo k Bugi zupar le-to izkušnjavo vsakdan štritati inu pomuči yskati, temuč tudi sami zo vsem flissom se tjakaj deržati inu navaditi, de my takovimu tiga Hudiča dellu inu naprejvzetju nikar skuzi našo hudo volo samy urzaha ne damo. Zakaj le-tu nej ta naržlehtniši ali manši dell Božjiga žegna, kadar takovu zakonsku v kupe prebivainje vsakdan skuzi dobro

od ohceti.

dobro volo inu priaznust bode obderžanu inu tem zakonikom nej samim potreba skuzi nepriaznivu izkazainje ali besséde k nevoli mej sabo urzaha dati, onu se bode vsakdan urzaha zadosti našlu od samu sebe inu prez yskainja, skuzi kateru bodo mogli k nevoli, h kregu, h preklinainju inu h drugimu pergnani biti, de ony lih zadosti k šaffti imajo, koku se z molitovjo inu s pametjo ubranio inu timu Hudiču njegovu naprejvzetje nikar ne dopuste. Zatu je ena silnu leipa inu karsčanska ordninga, de ludje tem novim zakonikom pred to cejlo cerkovujo Božji žegen vosčijo ali prossio inu eno gmain zaprošnjo za nje sture, de ony ta zakonski stan v Božjim imeni začnejo inu de nym dobru grata. Takov žegen, kadar bi se on mogel kupiti, taku bi se tem ludem ne imejli obeni denarji smiliti. Nu, ta cerkov je pak stury prez denarjev inu so vener nekateri ludje taku grob, de bi raiši hoteli prez njega biti, ty se le morajo per nyh modri glavi pustiti, kar je pak karsčenikov, ty se bodo za takove zaprošnje volo s tem serčneiši v ta zakonski stan podali.

Zakaj ta zakonski stan, kadar ta zakonska postela prez madeža ostane, je en častiti inu žlahtni stan, potehmal je njega Bug sam ordnal inu gori postavil, tudi svoj žegen h timu dal inu kmallu vseh svetnikov exempli h takovimu stanu nas vižajo, v katerim my vse žlaht urzaha, Bogu inu timu bližnimu služiti, vsako uro zadosti imamo, kakor smo my poprej slišali. Aku bi se uže gdu skuzi takovo častito pridigo h timu zakonskimu stanu ne hotel pustit pergnati, ta se pusti vsaj le-tu k sercu pujti, kir ta text od teh, kateri izvunaj zakona ali sicer v nečistosti živejo, s čistimi bessédami pravi: »Te prešuštnike inu kurbarje bode Bug sodil.«³⁰⁷⁹ Zakaj le-tukaj ti slišiš, kadar bi lih oben človik na zemli ne bil, kateri bi takovo nečistost od tebe vejdl ali šraffat³⁰⁸⁰ mogel, de ti vener neimaš ubeižati, temuč de ti pred Božjo sodbo ali pravdo moreš priti, ta bode tedaj sodil, kakor on tebe najde. Taku pravi Paulus, 1. Cor. 6.³⁰⁸¹: »Ne pustite se zapelati, ne ty kurbarji ne ty prešuštniki ne bodo tiga Božjga krailestva erballi.« Le-tukaj on lipu te misli zadene, katere v teh ludeh tiče, de mislio, onu nej oben sussebni greih izvunaj tiga zakonskiga stanu živejti inu vener v nečistosti ostanti. Kakor se vidi, de ta svejt takov greih za cilu žleht inu maihin deržy. Ali hočeš li ti vejdliti, kaj za en konec imajo dobiti, kadar se ne hote preoberniti, taku le-tukaj poslušaj. Tu krajlevstvu Božje ti neimaš erbati. Tu bode Božja sodba čez vse prešuštnike inu kurbarje.

Nu, pomisli ti, kaj bodeš shranil, kadar si ti Božje krajlevstvu zgubil. Zatu se ja en vsakateri varuj pred takovim urtelnom inu sodbo Božjo inu per redu h timu gledaj, de on svoj leben pobulša inu se nečistosti ogyble. Sicer aku lih obena potelesna štraifinga ne pride, taku vener nejma Božja sodba vuni ostanti, zakaj tu je toppelt greih, de se ludje tiga zakonskiga stanu za žleht ali maihinh urzahov volo ogyblejo inu se z greihi čedajle več zupar Božjo volo omadežio, na tu more h puslednimu Božji serd priti, potehmal le-tukaj nej obene druge srejde ni svejta, temuč de ti od nečistosti pustiš inu se v le-ta stan podaš inu taku nikar le z bessédami, temuč tudi s tem dellom inu z djainjom ta zakonski stan častitu inu vissoku častiš inu to zakonsko postelo skuzi čistost inu priaznivu vkupe prebivainje prez madeža ohraniš. Tu bodi k navuki inu k opominainju zadosti povédanu nikar le za tiga mladiga folka volo, kateri ima še v zakonski stan priti, temuč tudi za teh volo, kateri so zdaj uže v tem zakonskim stanu, de obuji vejdo, zakaj ony takov zakonski stan imajo deržati inu

koku se ony v ta isti prov v Božym strahu imajo perpraviti, de Bug s
svojem žegnom per nyh bode inu ony eno dobro veist
per tem ohranjo. Tu nam daj Bug
vsem, amen.

3079| Heb 13,4.

3080| Štraffat.

3081| 1 Kor 6,9–10.

Opominainje
ENU KRATKU OPO-
MINAINIE NA TE ZAKOINIKE,
 KOKU SE ONI IMAIO V TEM
 ZAKONSKIM STANU
 DERŽATI.

Zakaj ie Bug
 ta zakonski stan
 gori postavil.

V yeiste iz Božje besséde, od kod ta zakonski stan svoj začetik ima, zlasti de je on ena ordninga Božja, de mož inu žena vkupe prebivati inu svoj leben vkupe imajo dopernesti. Nerpoprej zatu, de skuzi le-to srejšdo timu greihu inu timu messu bode brainenu inu de my v dobri veisti moramo živejti. Zakaj Bug je kurbario inu nečistost ostru prepovedal inu kakor se vseh historiah bere inu vsakdainim izkušeinju vidi, grozovitu štraffal. H drugim tu, de Bug v tem zakonu skuzi svoj žegen otroke daje, temuč tudi, de ty otroci od teh zakonikov v strahu inu v Božji bessédi bodo gori koyeni inu rejeni, de Božje spoznainje inu ta prava Božja služba vselej od eniga do tiga družiga erbajo inu taku veliku ludy k izveličainju pridejo.

I.
 Boga imamo zahvaliti
 za ta zakonski stan.

Za tiga volo, kadar ta zakonski stan zupar ta greih inu h gmerainju tiga krajlevstva Božyga služi, taku imate vy inu vsi, kateri k zakonu pridejo, Boga iz serca za le-to gnado zahvaliti, de je on vam enu takovu serce inu missal dal, de vy nikar kakor ta pregreišni svejt k nečistosti inu h greihom lušta nejmate, temuč se Boga boyte inu pegerujete se vse nečistosti ogybati. Zakaj takovu je ja ena velika gnada, potehmal ta exempel pred očyma stoji, de ta Sathan taku mnogotere štrike ima, s katerimi on ta serca deržy, de ony izvunaj tiga zakonskiga stanu, v greihih inu v hudi veisti ostanajo. Kaj pak za en urtel čez takove, kateri v nečistosti ostanajo, bode prišal, pravi Paulus, 1. Corinth. 6.³⁰⁸²: »Ne ty kurbarji ni prešuštniki ne bodo tu krajlestvu Božje erbali.« Takovimu grozovitimu urtelnu ste vy, Bogu hvala, uže ubeižali, kadar se vy po Božji ordningi vkupe deržite inu eden per tem drugim ostanete.

3082| 1 Kor 6,9–10.

Ta hudi sovražnik
 za temi zakoniki
 lazi.

Ali timu pruti vy neimate še žihri biti, potehmal ta hudi sovražnik vaših serc inu Božyga naprejvzetja nej mogel motiti, taku se bode podstopil na druge viže, koku bi on mogel mej vas priti inu takovu zakonsku vkupe prebivainje rezdrejti

na te zakoinike.

drejti ali na tu narmanše težku inu polnu muje inu reve sturiti. Inu je le-tu susseb njegovu kunšt inu dellu, koku on ta serca enu od družiga rezvaly, de ravnu kakor vy zdaj lušt inu lubezan edan pruti timu drugimu imate, on ne volo inu sovraštvu more vmej vama narediti inu najde ta hudi sovražnik na nas en velik fortel h takovimu svojmu naprejvzetju. Zakaj tja smo my od mladih nug skuzi ta greih nagneni, de bi en vsakateri rad hotel prov imejti, svojo glavo za to narbulšo šacati inu bi se ne hotel rad timu drugimu uganiti. Takovu pak ne služi k lubezni inu k myru, temuč k nevoli ali k nepokoju. Za tiga volo se imajo ty zakoiniki z enim sussebnim flissom pred tem varovati inu narpoprej Boga za svojga Svetiga Duha prossiti, de bi on nje hotel taku regirati inu bi nyh serca hotel taku vkupe pustit glihati, de bi ta hudi sovražnik ne mogel svojga sémena mej nje siati inu ta serca rezločiti ali rezdreti.

Boga imajo
ty zakoiniki prossiti,
de ony mogo z myrom
vkupe živejti.

Takova molitov je vissoku potrebna, de ona mej temi zakoiniki vsak dan stane inu de vselej enu za tu drugu prossi, de bi nyh Bug pred takovo nesrečo hotel obarovati. Kir pak malu ludy takovu spomislilo inu je nyh veliku mainje, kir tu sture inu s flissom molio, taku se vidi, koku ta hudi sovražnik svojo ygro ima, de je nyh cilu malu v takovim zakonu, v katerim bi se ne kreigali, ne preklinali, ne zmerjali, ne tezali³⁰⁸³ inu ne byli. Ti jsti ludje ne vidio, de je ta Hudič rad taku ima inu taku draži, sicer bi ony nikar le zupar tu istu molili, temuč bi se tudi moistrili, kadar bi nje kej ta serd k zmerjainju ali byeinju hotel gnati, de bi njega nikar ne slušali kakor enu pravu Hudičovu dellu, kateriga kadar ludje bogajo, vselej nyh stan huiši rata inu ena nesreča to drugo pernesse.

3083| Pulili (SSKJ): prepirati se, prerekati se, tepsti se, pretepati se) (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

Zakaj tu je gvišnu reis, skuzi takov začetik je ta hudi sovražnik tjakaj perpravi, de se ta serca h poslednimu rezdile inu se ta lubezan cilu zguby. Natu more en reven leben priti, ker bi dva imejla vkupe, eden per tem drugim biti, inu vsaj ne moreta vkupe ostati inu je takova štraifinga cilu gmain na tem svejtu. Od kod tu pride? Ty ludje ne gledajo na tiga sovražnika, na tiga Hudiča, za tiga volo ony ne prossio, de bi Bug njemu hotel braniti inu ony sami ne vejdo, kadar se ony serde, trucajo, se eden timu drugimu ne hote uganyti ni kaj zanestj, de ony le-timu Hudiču k njegovimu naprejvzetju pomagajo inu prostor dado. Aku ti hoč uže pred takovo nesrečo obarovan biti, pegeruješ li ti en myren, priazniv, edin zakon s tvojem družetom³⁰⁸⁴ imejti, taku se vuči, de ti Boga zatu prossiš, de bi on skuzi svojga Svetiga Duha vaju serca hotel regirati, timu Sathanu braniti inu vaju v pravi lubezni ali myru hotel obderžati.

Nemyr ali zdražba
stury ta zakon težak.

3084| Zakoncem (družje; SSKJ).

Raven takove molitve ima tudi susseb en fliss biti, od tiga piše Petrus, 1. Pet. 3.³⁰⁸⁵: »Vy, možje,« pravi, »prebivajte per vaših ženah s pametjo inu dajte ženski possodi, kakor tej šibkeiši, nje čast kakor tem, katere so tudi raven erbiči te gnade tiga lebna, de vaše molitve ne bodo zamujene.« Le-ta zapuvid gre susseb na tiga moža, ta ima začeti inu h timu pomagati, de myr inu lubezan v tem zakonu bode obderžana. Tu se pak le-taku zgody, de on ima vse s pametjo inu nikar s sylo rovnati inu tej ženi pregledati. Urzah, ta žena je ena slaba stvar, nejma taku eniga močniga serca kakor ta mož, one se skoraj puste kaj kumrati inu k serci jiti, se tudi puste poprej k vesseliu inu k žalosti perpraviti kakor ty možje. Takovu ima en mož merkati, nikar pruti nje tard biti, čassi pregledati, prešlišati, z eno dobro bessédo pomagati inu šonati, le-to krotkust pak deržy ta svejt za eno žensko rejč inu se timu zdy, kadar se eden serdy, s pestmy bye, tu enimu možu pristoy. Nu, uže ta sveti Peter vidi dobru, kaj enimu možu narbuile pristoy inu česser se on nerveč ima flissati, ta ne vely s pestmy biti, bodite pametni, pravi on inu kateru je še več, vely on tej ženi nje čast dati, tu je zatu nje šonati inu nah dati, de je ona ena slaba possoda, ona ima enu maihinu, slabu, mehku serce, se pusty z eno bessédo rezserditi, tu se vuči inu šonaj, s tém ti bodeš nikar le myr obderžal, temuč njej tudi tu

Kaj ta mož ima sturiti.

3085| 1 Pet 3,7.

Opominainje

serce noter vzel inu lubezan od nje dobil. Zakaj z dobrimi bessédami se vselej več per pravih ludeh opravi kakor z žlaki. Kateri pak tej ženi ništer k dobrimu ne hoče deržati, vselej preklinati, byti inu drugu timu glih sturiti, kaj uže ta isti opravi? On pomaga timu Hudiču k njegovimu dellu, de kir bi imel myr, lubezan inu vesselje biti, undukaj bo sovraštvu, nyd inu žalost, tu je samu na sebi ena težka reič inu prez cbiuvla ta narvegša nesreča, katera se na zemli v posvitnih ričeh tem ludem more pergodyti.

Ali tukaj je še enu drugu inu vegše, skuzi kateru bode ta molitov zamujena. Zakaj kir je nevola ali kreig, tu ludje ne mogo prov moliti, urzah, ta Oča naš ali molitov ne gre le za nas, temuč za ves svejt, susseb pak my s tem vkup zapopademo, de hočmo odpustiti našim dolžnikom, kakor my pegerujemo, de bi Bug nam hotel odpustiti. Koku mogo takovu nemyrni ludje sturiti? Koku ony mogo enu za drugu prossiti, kir je enu zupar tu drugu taku cilu serditu. Kadar je pak ta molitov za nje inu za druge zabstojn, kaj uže hote za en trošt inu brambo imejti? Potehmal my timu Hudiču z ničemer kakor z molitovjo moremo pruti priti inu ubeižati, inu sicer v obeni nadlugi obeniga trošta ni pomuči imejti, na katero bi se my mogli deržati. Pole, v takov potesni inu duhovnj jamer se ti perpraviš, kadar ti hoč taku ena modra glava biti, obene zastopnosti ali krotkusti nucati, temuč kakor ty hudi koyni okuli sebe byti, bercati inu grizti. Petrus tebi tiga ne vely, ali ta Hudič je rad ima, zatu se pred tem varuj. Ti moreš vener dobru en mož biti, aku ti lih nikar taku okuli sebe ne byeš inu tvojmu zakonskimu družetu kej eno bessédo h dobrimu deržiš. Tu ima ta mož sturiti inu se Bogu na tem enu dopadeinje zgody. Tem zakojnikom pak samim pernesse vse dobru inu vso srečo v hišo.

Koku se ta žena
ima deržati.

3086| 1 Pet 3,1.

Kaj ima pak ta žena sturiti? Hoče li ona takoviga pregledovainja inu pametniga vkupe prebivainja tiga moža hudu nucati inu povsod sturiti, kar se njej lubi? Ne, tu bi bilu tudi zupar Božjo zapuvid. Zakaj taku pridiguje nym Petrus tudi: »Te žene imajo svojem možem podložne ali pokorne biti.«³⁰⁸⁶ Podložni biti se ne pravi regirati, šafovati inu zapovedovati. Tu ima ena frauva ali gospodina pruti tej družini inu pruti tem otrokom sturiti. Ampak timu možu ima ona podložna biti, s sabo pustit zapovedovati inu slušati. Tu je tudi en leip štuk, kateri k lubezni ali priazni silnu veliku pomaga, kadar ena žena na svojga zakoinskiga moža gleda, se njegove vole flissa, stury kar kuli vej, de on rad ima inu se vsiga ogyble, kar ona vej, de on nerad vidi, zakaj skuzi takovu ona timu možu tu serce zadoby, de lušt inu vesselje ima, de zupet h hiši inu k svoji ženi rad pride, sicer kadar so te žene nepokorne, svoje misli, gosposke, taku je tiga moža pred svojo lastno hišo groza inu se njemu zdy, on more, kadar v hišo pride, na vuisko inu mej sovražnike jiti.

Nu, onu pak nej lahku mogoče, nam se more pregledat, zakaj my smo vsi po naturi slabi inu zlasti te žene več kakor ty možje. Tukaj se ima ta žena varovati, de na tem krivim inu v tej nepokorsčini ne ostane, temuč svoje pregrešejnje spozna, de reče: »Lubi mož, tu inu tu se je meni v serdi permerilu, odpusti je meni, jest ga ne hočem več sturiti etc.« Takovu imajo susseb te žene sturiti zatu, kir so one več slabe ali pomanklive inu ima nje h takovimu nikar le-ta nuc ali prid gnati, de one taku nemyr inu krejg obarujjo, temuč ta možna zapuvid Božja, od katere Paulus govory, Ephes. 6.,³⁰⁸⁷ ker on pravi: »Te žene, bodite podložne svojem možem kakor timu Gospudu. Zakaj ta mož je te žene glava, ravnu kakor je Christus te Cerkve glava. Kakor je uže ta Cerkov Christusu podložna, taku te žene tudi svojem možem vseh ričeh.« »Item: »Ta žena se buj tiga moža.«³⁰⁸⁸ Tukaj ti slišiš, de je taku ta ordninga Božja. Ti imaš tvojga moža kakor tvojga Gospuda spoznati inu skuzi strah inu pokorsčino poštovati. Inu pravi Petrus na tem imenovanim meistu: »Te svete žene

3087| Ef 5,22–24.

3088| Ef 5,33.

so se

na te zakoinike.

so se nekadaj snažile nikar s srebrom inu zlatom, temuč de so one svoje vupainje na Buga stavile inu so svojem možom pokorne bile. Kakor je Sara Abrahamu pokorna bila inu ga je GOSPUDA imenovala.«³⁰⁸⁹ »Te iste hčere,« pravi Petrus, »ste vy postale, kadar vy nje exempel slušate.«³⁰⁹⁰ Le-ta spruh bi imejle te žene susseb merkati. Onu je dobru reis, ta vegša nesreča v tem zakonu gre čez nje, one zgube svojo fraihat³⁰⁹¹ inu morajo v tem zakonskim stanu z nošeinjom inu kojeinjom teh otruk veliku jamra inu nadluge terpejti, kateriga bi one bile odvzete, kadar bi nikar v zakonu ne bile. Ampak tukaj pravi Petrus, le-tu je teh svetih žen snaga bila, de so one svoje vupainje na Buga postavile, tu je one so tu zavupainje imejle, on bode pomagal, za tiga volo so na njega klicale inu ga za pomuč prossile. Tu ti tudi sturi, taku si ti zkastitu³⁰⁹² inu lipu usnažena pred Bugom inu pred vsemi njegovimi angeli inu svetniki. Inu tebi potle nej potreba več po dobrih dellih vprašati, bodi tvojmu možu pokorna, pusti si ga biti perporečeniga, gledaj na njega, kar on od tebe pegeruje inu hoče imejti, s tem ti Bogu služiš inu obderžiš sebi myr inu lubezan v tvoji hiši.

Na tu tudi dajle pride, de Bug s svojo gnado inu žegnom per tebi inu tvojem zakonskim družetom bode ostal inu vama vse dobru pustil dujti. Kakor ta 128. psalm³⁰⁹³ pravi: »Blagur je timu, kateri se tiga GOSPUDA boy inu po njegovih potih hodi, ti se bodeš živyl tvojeh rok della. Blagur je tebi, ti dobru imaš. Tvoja žena bode kakor ena rodovita vinska terta sem okuli tvoje hiše, tvoji otroci kakor te oliske veyce sem okuli tvoje mize. Pole, taku bode žegnan ta mož, kateri se tiga GOSPUDA boy.« Taku se vy uže vučite v tem zakonskim stanu zaderžati, taku ste vy povsod oskerbleni tiga Hudiča šriku,³⁰⁹⁴ tej nečistosti izvunaj tiga zakona ste vy ubeižali inu morete za tiga volo pred Bugom eno dobro veist imejti, zakaj on je sam takov zakonski stan gori postavil inu kadar vy Boga vsak dan prossite, de on hoče per vas z gnado biti, lubezan inu myr mej vami obderžati inu se vy z enim sussebnim flissom navadite, de ste tihi inu myrni inu de eden timu drugimu ta vsakdainja pomankainja h dobrimu deržyte, taku bode vaše vkupe prebivainje priaznivu inu lubeznivu, de vy lušt inu veslje³⁰⁹⁵ na tem imate. Inu aku lih, kakor ne bode vuni ostalu, se tudi ta križ najde, de zdaj le-tukaj, zdaj tamkaj nesreča se pergody inu vam huđu gre, taku vy vsaj morete vaše roke vkupe v takovi gmajn nadlugi gori vzdigniti inu k Bugi za pomuč klicati inu je ta obluba tukaj, de Christus pravi, Math. 18.³⁰⁹⁶: »Kir dva mej vami bota ene misli na zemli, zakar je onu, de ony hote prossiti, tu ima nym dujti od mojga očeta v nebi.« Zakaj bi se ti hotel tedaj pred to nadlugo prestrašiti inu bati, kadar je tebi pomuč oblublena inu onu le na tem faly, de ty inu tvoje zakonsku družo kakor ena prava, ceila Cerkov Božja zatu prossiš? Taku ti h timu veiš, koku je nam karsčenicom silnu potreba, de my ta križ nossimo. Sicer bi my te gnadlive pomuč Božje nikuli več ne spoznali. Za tiga volo zahvalite Boga za le-to gnado taku, kakor sim jest v začetku vučil, de ste vy v ta sveti zakonski stan prišli inu prossite, de bi vas Bug z gnado v nym hotel regirati inu pelati, pred greihi inu vso nesrečo obarovati inu se flissajte, de vy tiga Sathana ne pustite skuzi serd inu zuparno volo per vas gospodovati, de vaša molitov, ta narvissokeiši trošt, ne bode zamujena inu de vy bote vsej nadlugi mogli k Bugi za pomuč klicati inu njegou žegen, gnado, sčit inu brambo vselej ohraniti, dokler de vas Bug s temi vašimi k enimu družimu inu

bulšimu, tu je h timu večnimu, lebnu pokliče,
AMEN.

3089| 1 Pt 3,5–6.

3090| 1 Pt 3,6.

Te žene so revne.

3091| Prostost, svobodo.

Ta narleipša snaga teh žen.

3092| Častitu.

3093| Ps 128,1–4.

3094| Štriku.

3095| Veselje.

Ty zakoiniki mogo v nesreči moliti.

3096| Mt 18,19.

TA

Ta perva
TA PERVA POGREBNA
 PRIDIGA, KOKU TY KARSČENIKI
 SE NAD TEMI MERTVIMI
 IMAIO TROŠ-
 TATI.

3097| Rim 15,4.

SVeti Paulus k Rymlanom na 15. cap.³⁰⁹⁷ pravi, de tu Svetu pismu nam k navuki služi, de my skuzi poterpleinje inu trošt tiga Pisma vupainje imamo. Kadar je onu tedaj po naturi taku, de se my za teh lubih priatelov volo, kir so umerli, kumramo, taku se my imamo v takovi reiči na tu Pismu deržati inu zupar takovo žalost inu kumrainje tam istu en gvišen inu bogat trošt yskati. Zakaj izvunaj tiga istiga bodemo ja morali trošta na vso žlaht vižo yskati. My pak ne bomo obeniga stanovitniga mogli najti, kateri bi tu serce mogel k myru perpraviti inu tej nevolj prov braniti, samuč tu Svetu pismu premore takovu sturiti, urzah, onu je Svetiga Duha bukve, kateri je ta edini inu pravi mojster, kateri naša serca zna preminyti inu na mejstu tiga terpleinja inu kumrainja trošt inu vesselje sturiti. Za tiga volo hočmo my zdaj pred nas vzeti to historio od te vduve synu, kateriga je GOSPUD Christus od teh mertvih gori obudil, inu poleg takoviga troštliviga della pričovainje tiga S. pisma postaviti, de se my vučimo prov troštati, nikar le v le-tej reiči, kir my lube zavupane priatele zgubimo, temuč tudi za nas same, kadar z nami h timu pride, de se my od tiga svejta ločimo, de my vejmo, kaj my taistikrat imamo vupati inu čakati. To historio piše s. Lucas na 7. cap. inu le-taku slove:

3098| Lk 7,1–16.

»**P**Ergudilu³⁰⁹⁸ se je, de je naš GOSPUD Jezus šal v enu mejstu z imenom Nain inu njegovih jogrov je veliku šlu ž nym inu veliku ludy. Kadar je on pak bliui meistnih vrat prišal, pole, tukaj so eniga mertvica vunkaj nesli, ta je bil en edini syn svoje matere inu ta ista je bila ena vduva inu ž njo je veliku folka šlu iz mésta. Inu
 kadar

pogrebna pridiga.

kadar je njo GOSPUĐ ugledal, se je ona njemu iz serca smilila inu je rekal k njej: »Ne plači se.« Inu on je perstopil inu se je te pare dotaknil inu ty, kir so nossili, so obstali. Inu on je rekal: »Mladenič, jest tebi rečem: Vstani gori.« Inu ta mertvi je gori sedil inu je začel govoriti. Inu on ga je dal njega materi. Inu en strah je nje vse obšal inu so častili Boga inu djali: »En velik prerok je mej nami gori vstal inu Bug je svoj folk obyskal etc.«.

Le-tu je ena leipa, troštliva historia, v kateri je obuje cilu lipu inu prov doli izmalanu. Nerpoprej, kaj my človeki v navadi imamo s temi mertvimi sturiti inu h drugimu, kaj naš lubi GOSPUĐ Christus hoče sturiti. Tu se izkussi inu vidi, kadar nam ena luba persona ali priatel umerje, de my ravnu kakor ta vduva le-tukaj več ne z namo, kakor se jokati inu plakati.

Urzah, nam se zdy kakor njej, de smo takoviga človeka zgubili, z nami je zgubleno, my moramo uže naprej njegove persone inu priaznivosti obrupani biti. Tu je naša šega inu natura, kakor my na nas inu družih vidimo, bulšiga my ne moremo inu ne vejmo ništer. Ali kaj nas h pervimu le-ta historia inu potle-tu Pismu inu Božja besseda skuzi povsod vučy? So li tudi takove misli le-te vduve reis? Item ima li ona tudi urzah, de je iz serca režalena inu se taku vissoku kumra, kakor de bi bila svojga synu cilu zgubila? Zakaj le-tu pride naš lubi GOSPUĐ Jezus Christus, ta trošta njo nikar kakor my mej sabo v takovi žalosti v navadi imamo inu druge z nami žalostne sturimo, on ima poterpleinje ž njo, ampak tu jokainje njemu ne dopade, zakaj on misli njej pomagati, za tiga volo pravi, ona bi se ne imejla taku jokati, gre tja h pari inu pravi: »Mladenič, jest tebi poveim, vstani gori,«³⁰⁹⁹ zdajci se je ta mertvi gori vzdignil inu je govuril. Inu on je njega dal njegovu materi zupet. Tukaj my ja vidimo, de le-ta ženica nikar urzaha neima, de bi se taku zlu kumrala inu de je nje missal cilu falš inu kriva bila, de je taku mejnila, ona bi bila svojga synu cilu zgubila, zakaj prejden puldne prejde, taku nje syn zupet bode živ, zdrav inu vessel. Takovu se je taistikrat per tem méstu Nain pred témi vratmi zgudilu inu je tu en vsakateri s potelesnimi očyma vidil, kateri je vpričo bil, de je te vduve syn mertov bil. Ampak skuzi le-to edino bessédo, od GOSPUĐA Christusa Jezusa je on gori obuden inu zupet živ postal, ravnu kakor de bi on bil le na eni posteli ležal ali spal. Ty sveti preroki inu apostoli od našiga lubiga GOSPUĐA Christusa samiga pridigujó povsod, de naš lubi GOSPUĐ Christus ravnu taku zo vsemi témi hoče delati, kateri na njega verujó, de on nyh ne hoče v smerti pustiti, temuč iz te smerti skuzi svojo bessédo k večnimu lebnu gori obuditi, kakor on pravi, Ioan. 5. cap.³¹⁰⁰: »Onu pride ta ura, v kateri vsi ty, kateri so v grobeh, bodo tiga synu Božyga štimo slišali inu naprej pojdejo, kateri so dobru sturili, h gorivstajeinju tiga lebna, kateri pak so krivu sturili, h gorivstajeinju te sodbe.« Od tiga semkaj pravimo inu spoznamo my tudi v naši sveti veri: »Iest verujem gorivstajenje tiga messa inu en večni leben.« De taku my nikar le-tu imamo verovati, koku je ta GOSPUĐ Jezus te vduve synu le-tukaje gori obudil, taku bode on nas inu vse karsčenike gori obudil, temuč my imamo še več verovati. Zlasti, de on nas bode k večnimu lebnu gori obudil, ker je le-ta le v le-ta potelesni leben gori obuden.

BBB

Iz le-tiga

Ta natura se kumra za teh mertvih volo.

Božja besséda pak trošta, ony imajo zupet živéjti.

Obluba od gorivstajeinju tiga messa inu od večniga lebna.

3099| Lk 7,14.

3100| Jn 5,28–29.

Ta perva

3101 | 1 Tes 4,13.

Špruh s. Paula
h Tesselonihherjem.

Rezlotik mej
karsčenikih
inu nevernikih.

Iz le-tiga grunta pela sveti Paulus svoje opominainje inu vuk, ker on na te Thessalonihherje³¹⁰¹ taku piše: »Iest vam ne hočem zaderžati od teh, kateri spé, de vy ne bote žalostni kakor ty drugi, kateri obeniga vupainja neimajo.« Z le-teimi bessedami dela ta sveti Paulus nerpoprej en velik rezlotik mej témi karsčeniki inu mej vsemi drugimi človeki inu ob kratkim h puslednimu pravi, kateri neiso karsčeniki, tu je kateri na Christusa ne verujo, njega nikar za svojga izveličarja ne derže inu nikar le skuzi njegovo smert, odpuscainje teh greihov inu večniga lebna ne čakajo, ty nejmajo obeniga vupainja inu ne mogo ni za svojo persono ni za druge ludy eniga ediniga trošta v tej smerti imejti, ony morajo v tej večni smerti ostati inu ferdamnani biti. Za tiga volo je dobru potreba, de bi ony samy inu drugi ž nymi za takove večne nadluge volo se jokali inu kumrali.

Ali timu pruti so ty karsčeniki en sussebni folk, z enem častitem inu žlahtnem gvantom cyrani, zakaj ony imajo enu vupainje inu se znajo troštati nikar le, kadar drugi lubi ludie nym umerjo, temuč kadar ony sami imajo umrejti. Takovu vupainje pak nej enu posvitnu vupainje, kakor se vidi, de čassi nekateri s tem raiši umerjo ali se za druge s tem mainje kumrajo, kir so ony v časti inu vrejdnosti živejli, svoje otroke dobru naprej perpravili, nym dobru inu zadosti za sabo pustili etc. Posvitni otroci se čassi troštajo takoviga, ali onu je en reven petlerski trošt, kateri obeniga vupainja s sabo ne pernesse zupar to smert. Tu je pak teh karsčenikov vupainje inu trošt, kadar ony koga lubiga zgube ali samy umerjo, de ony verujo, Jezus Christus je umerl inu gori vstal inu Bug bode te, kateri so umerli, skuzi Christusa s sabo pelal.

Tu (pravim jest) je ta pravi trošt, kateriga my imamo dobru merkati inu v naše serce zapissati, se s flissom na ta isti deržati inu naša serca ž nym poterditi inu zveseliti zupar to nevolu inu kumer, kateri iz tiga ločejnja teh, kateri so nam v rudi ali luby, pride. Zakaj ravnu kakor GOSPUUD Christus le-tukaj le-tej vduvi nje synu od teh mertvih gori obudy inu njega njej zupet da, ker se je njej poprej zdelu, ona bi njega bila zgubila, se joka inu klaguje za tiga volo po nym. Taku ti le-tukaj slišiš od vseh karsčenikov, aku nyh lih Bug s to smertjo od tiga svita pokliče, ti zgubiš tvoje lubu dejte, tvoje lubu zakonsku družo ali sicer eniga dobriga priatela, nikar se ne jokaj, nikar se ne kumraj, nikar ne meini, de si ti njega zgubil, zakaj tu je gvišnu, on ima tebi, aku si ti tudi en karsčenik inu ostanješ, zupet dan biti inu dujti.

Naš lubi GOSPUUD Christus hoče sam njega na sodni dan s sabo pelati inu vam zupet taku vkupe pomagati, de vy potler nerezložena inu vekoma vkupe imate ostati. Tu je enu pravu vupainje inu en gvišen trošt, kateri bode prišal, kadar ga ti prov v tvoje serce zapreš, de more ta žalost zginiti inu ta nevola se more zgubiti. Inu aku lih nej mogoče, de bi se messu inu kry ne imejla v takovi reiči vissoku kumrati, kakor my vidimo, de so ty sveti patriarhi inu očaki za svoje stariše, za svoje zakonska družeta inu otroke iz serca žalovali, taku ima vsaj le-tu vupainje en rezlotik mej našo žalostjo inu kumrainjem sturiti, ker smo my karsčeniki inu mej teh nevernih. Zakaj uni nejmajo cilu obeniga vupainja ni trošta, potehmal ony Božje besséde neimajo ni ne vejdo inu kadar ony le verujejo, de duša inu tellu vkupe umerje, taku more nyh žalost inu klagovainje s tem vegše biti, zakaj ony nejmajo obeniga vupainja inu meinjo, kar je enkrat tja, tu je tja inu ne pride nikuli več zupet nazaj. Zatu če lubelši je gdu nym bil, s tem vegša je ta žalost. Verujo li pak ony, de je en drugi, bulši leben po le-tim lebni, taku še mainje myru inu pokoja imajo. Zakaj na kaj bi se hoteli zanesti? Skuzi kaj bi hoteli odpuscainja teh greihov vupati? Potehmal je nemogoče, de bi ony za teh greihov volo ne imejli eno hudo veist imejti.

Ampak

pogrebna pridiga.

Ampak ty karsčenički imajo enu gvišnu vupainje, kir je nemogoče, de bi nym moglu falyti, ony vejdo, kateri na Jezusa Christusa veruje, tu je kateri njega za svojga izveličarja deržy, se njegove smerti trošta inu odpuscainje teh greihov od njega pegeruje, de gvišnu odpuscainje teh greihov ima inu de Bug za svojga synu volo takovimu človeku ne more sovraž biti, zakaj Božja zapuvid je očita, de bi my na Christusa imejli verovati, njega gori vzeti inu naše zavupainje na njega postaviti, za tiga volo, aku lih ta smert pride inu eniga taciga človeka kakor druge tja proč vzame, taku ty karsčenički vejdo, de ta smert takoviga verniga človeka ne more obderžati, temuč k svojmu času na sodni dan zupet dati. Za tiga volo, aku lih messu inu kry se za takova smert kumra, taku je vsaj ta Duh tukaj, ta gleda na Božjo bessédo inu h puslednimu pravi: »Nu, uže, aku tebe jest le-tukaj na zemli nikar nejmam, taku bodemo my vsaj tamkaje zupet vkupe prišli, Christus bode tej režaleni vduvi nje synu zupet dal. Zatu imamo eno masso s teim jokainjem inu žalovainjem imejti etc.« De je taku teh karsčeničkih jokainje enu takovu jokainje, per katerim je enu častitu vupainje, kateru h puslednimu to žalost premaga inu more enkrat zginyti inu se rezyti.

Zatu ležy vsa muč na tem, de my takovu vupainje gvišnu zapopademo inu terdnu v naše serce perpravimo, taku se ne bomo za naših lubih bratov inu priatelov smerti volo taku zlu kumrali inu bomo samy s tem serčneiši, kadar my lih za nymi moramo. Inu je reis, de ta dolg nikoger družiga nej kakor naš lastan, kadar my takovu vupainje iz teh ocy inu serca pustimo. Zakaj naš lubi GOSPUĐ Christus je vse svoje djanje s svojemi karsčenički taku zvižal, de bi ony takoviga zavupainja zadosti zagvišani bily inu bi vselej urzah imejli na tu zmisliti inu se s tem vaditi. Zakaj nerpoperj gledaj na tvoj karst inu pomisli, zakaj si ti karsčen? Zakaj se drugi puste karstyti? Zakaj bi my imejli radi zo vsem pošteinjem per teim biti, kadar se karsčuje? Ie li tu tudi ena taka reič, skuzi katero bi se imejli denarji, blagu, oblast ali timu glih dobiti? Ne, sveti Paulus pravi le-taku k Rymlanom na 6. cap.³¹⁰²: »Ne veiste li vy, de vsi ty, kateri smo v Christusu karsčeni, ty smo v njegovo smert karsčeni?« Tu je: Ta karst služi h timu, aku my lih ravnu taku moramo umrejt kakor ty neverni, de on nam ima ena zastava, en žigil inu enu zažihrainje biti, de je Christus za nas umérl inu de my njegove smerti imamo užyti inu ž nym vekoma živejti. Zakaj aku ti zmislíš na karst, taku ti tudi zmislíš na tu vupainje. Aku ti veiš, de je tvoj dober priatel karsčen, se je svojga karsta troštal inu bi se ne bil hotel rad tiga ferbegati, taku pusti vso žalost za njegovo volo pasti. Zakaj zdaj ž njegovo smertjo je h timu prišlu, de on svojga karsta ima užyti inu te smerti Christuseve prov diležin biti. Zatu ti neimaš obeniga urzaha, de bi se ti za njegovo volo kumral, temuč veliku več vesselil. H timu spomislíš, koku se ti tudi k le-timu srečnimu domov hojeinju prov perpraviš v eni pravi veri inu spoznainju, Christusu tvoj duh poročiš inu glih eno žejlo imaš iz le-tiga svita se ločiti inu per Christusu biti etc.

Ravnu kakor uže ta karst k le-timu izveličanskimu vupainju nas viža, taku stury ta večerja našiga lubiga GOSPUĐA Christusa tudi. Zakaj tam istu nikar le ne slišimo le-ta trošt, de je tu tellu Christusevu za nas danu inu njegova kry k odpuscainju naših greihov prelyta, kateru bi vsaj ja imejlu zadosti biti, nas zupar ta greih inu to večno smert troštati. Temuč tudi, de takov offer za naše greihe, zlasti tu tellu inu ta kry Christuseva, bode nam skuzi krafft njegove besséde v kruhi inu v vini, k špiži inu h pytju v naša vesta položena, de kakor so tudi ty sveti očaki od tiga govurili, naša mertvaška telessa le-tukaj na zemli bodo živlena skuzi eno nemartvaško špižo k večnimu lebnu. Za tiga volo je per teh karsčeničkih v navado prišlu, de bolni ludje s takovo živo inu večno špižo inu pytjum se puste obarovati inu omisliti, de ony tu vupainje

BBB 2 tiga

Teh karsčeničkih trošt.

Teh karsčeničkih trošt je gvišen.

H čemu ta s. karst služi.

3102| Rim 6,3.

Tiga GOSPUĐA večerja, h čemu ona služi.

Ta perva

tiga prihodniga lebna s tem gvišniši mogo zapopasti. Zatu ta maininga nei kakor ty zacramentirarij od tiga govore, de ludje v takovi večerji tiga GOSPUDA nikar več kakor kruh inu vinu preimejo, kadar bi ta besséda inu ta zapuvid Christuseva nikar tukaj ne bila, taku bi nihče več kakor kruh inu vinu ne prejel. Ampak tukaj je ta besseda našiga GOSPUDA Christusa čista. Zatu nesrečni ludje inu škodlivi zapelavci so ty, kateri takove bessede drugači izlagajo, zlasti kir on ta kruh v svoje roke vzame, zahvali inu ga rezlomi, tu je on ga vunkaj dily inu pravi: »Vzamite tjakaj inu jeite, tu je moje tellu.«³¹⁰³ Item, on vzame ta kelih, zahvali, ga nym da inu pravi: »Vzamite tjakaj inu pyte vsi iz njega, tu je ta kelih tiga noviga testamenta v moy krij, katera bode za vas inu za veliku prelyta k odpusčainju teh greihov.«³¹⁰⁴ Le-te besséde sture, de vsi pravi karsčeniki morajo spoznati, aku lih ta usta drugači ne mogo sodyti, temuč de kruh jejdo inu vinu pyo, te ocy tudi ne mogo ništer družiga viditi, de vsaj v le-tei večerji jejdo inu pyo tu tellu inu to kry Christusevo nikar s temi missalmi, kakor ty zacramentirarij čassi svoje zmote v navadi imajo pokrivati, temuč ony jejdo inu pyo tu tellu inu kry Christusevo risničnu inu potelesnu, kadar kuli le-ta kruh jejdo inu od le-tiga keliha pyejo, zakaj tu sam Christus pravi, tiga my ne moremo na lažo postaviti. Onu služi pak, kakor je poprej rečenu, takova jejd inu pytje h timu, de my v le-tim zavupainju gvišni bomo, de imamo vekoma živejti inu nikar v tej smerti ostati, potehmal naše tellu tudi le-tukaj na zemli nikar le s tem kruhom, kateri pogine, temuč s tem telessom inu s to kryo Christusevo špižanu bode.

Aku uže ti veiš, de se je tvoj dober priatelj v takovi reiči kakor en karsčenik zaderžal, takovo večno gnade polno špižo nei ferrahtal, je to ijskal inu njo užyval, taku ty za njegovo volo bodi z myrom, on ne bode v tej smerti ostal, Christus bode njega, kakor Paulus pravi, s sabo pelal na sodni dan inu tebi njega, ravnu kakor tej vduvi le-tukaj nje synu, zupet dal. Taku vižajo nas ty sveti zacramenti, ta karst inu ta večerja, na takovu vupainje, de smo my gvišni inu cilu ništer nei mamu zbiuvlati. Ia, tu cejlu pridigarstvu je tudi zatu štifftanu, de takovu vupainje v nas začetu od dan do dne le močnejše inu gvišniše bode. Zakaj za čez volo opomina nas Božja besséda, de bi my imejli na GOSPUDA Christusa verovati inu naše serce inu zavupainje na njegovu terplenje inu smert postaviti? Zakaj nas tedaj Božja besséda prejd inu prejd žene, de bi my imejli to lubezan izkazati, se pred pohuišainjom varovati, zupar tu messu inu ta greih štritati inu enimu vsakaterimu en dober exempel naprej nesti? Ne zgody li se vse zatu, de my na le-tim vupainju gvišnu deržimo? Potehmal kir nej obena vera, obena lubezen, temuč pohuišainje inu greišni leben, tukaj si morajo ludje Božje nemilosti inu štraifinge vzvejsti biti.

Susseb pak ima tu S. pismu eno cilu leipo vižo od smerti inu od teh mertvih ludy govoriti. Zakaj kadar my po naši šegi govorimo, taku pravimo: »Ta je tudi tja, ta je tudi umerl, ta je zdavnaj strohnil,« taku pak pravi tu S. pismu (ali vsaj le od samih karsčenikov): »Ta je zaspal,« imenuje taku to smert nikar eno smert, temuč en sen ali spainje. S teim hoče na znanje dati, aku lih ty karsčeniki ravnu taku morajo umrejtji kakor ty neverniki, taku je vsaj nyh smert nym en lubezniv, sladak sen ali spainje, od kateriga ony imajo zupet gori obudeni biti, zakaj ravnu kakor je nemogoče, de bi en zdrav, speč človik ne imel zupet se zbuditi, taku je nemogoč tudi, de bi en karsčenik vselej imel ali moral v tej smerti ostati, kadar on na Christusa veruje, njega spozna, njegove pomuči pegeruje inu je taku iz le-tiga svita se ločil. Christus bode njega s sabo k sodbi čez tiga Hudiča inu čez te pregreišne pelal inu taku vekoma obderžal. Kadar je le-tu gvišnu inu timu taku, taku uže vejmo, kaj imamo sturiti, koku se nad temi mertvimi imamo deržati, aku se tudi imamo kumrati inu jokati,

3103| Mt 26,26; Mr 14,22; Lk 22,19; 1 Kor 11,23–24.

3104| Mt 26,27–28; Mr 14,23–24; Lk 22,20; 1 Kor 11,25.

Ty karsčeniki
ne umerjo, temuč
zaspe.

pogrebna pridiga.

jokati, kakor sicer sturimo, kadar se enimu dobrimu priatelju ena sussebna nesreča pergody? Item, aku my tudi zatu imamo deržati, de smo my nje cilu zgubili inu de ne bodemo nikar več vkupe prišli? Kratku nikar, zakaj koku bi se takovu s tem zavupainjem raimalu, od kateriga smo my zdaj slišali, de nam na tulikain veliku viž bode naprej nessenu inu zagvišanu? Gvišnu je tu, de se tém karsčenikom ništer hudiga ne pergody, aku lih umerjo, zakaj kadar ony zaspe inu se od tod ločio, taku pride ravnu tedaj nyh srečna urica, za katero so vse svoje živoče dny prossili inu so djali: »Odreiši nas od vsiga zleiga.«³¹⁰⁵ Takovu se ne more zgodyti samuč, de my v tem imeni Jezusevim Christusevim slovu od tiga svita vzamemo, bodemo tedaj risničnu od vsiga hudiga prosti inu bode h puslednimu prišlu, de my zo vsemi karsčeniki k večnimu lebnu skuzi Christusa bodemo gori obudeni, bomo zupet vkupe prišli inu te našli, kateri so nam na zemli lubi bily. Ia, my bodemo tudi s temi lubimi angeli inu s temi svetimi patriarchi, preroki inu apostoli ena hišna družina inu bomo vse vesselje na Bugi imeili inu v takovim vesselju njega častili inu vekoma hvalili.

Nu, uže spomisli en vsakoteri, aku neismo ubozi, revni ludje, de se taku britku za tu kumramo inu žalujemo, kadar kej enimu njegovu zakonsku družo, njegovu dejte, brat, sestra ali sicer en dober priatel umerje? Kadar je kej veliku, taku bi bil še deset ali dvaisseti leit per tebi mogel živejti. Takov maihin čas se ti pustiš taku vissoku kumrati inu se zraven tiga tu ne pustiš troštati ni vesseliga sturiti, de ti na meistu eniga taku kratkiga čassa, vekoma per njemu imaš prebivati inu ostati, velikim vesselju inu večnim izveličainju. Ker sicer le-tukaj na zemli ništer družiga nej, kakor nevola inu žalost, kateru my vsakdan, susseb v tem gospodinstui, mej témi narbližnimi inu lubelšimi priateli izkussimo, de zdaj tiga, zdaj uniga manka, zdaj tu bolnu bode, enu drugu sicer eno škodo dobo. Takoviga so ty mertvi vsiga odrešeni inu odvzeti inu leže v svojeh grobeh kakor v eni mehki posteli inu v enim sladkim ali tihim snu inu čakajo, kadar naš GOSPUĐ Christus bode prišal, na to postelo klukal inu nje sem naprej klical, de zo vsemi bogaboječimi, z Bugom inu ž njegovimi lubimi angeli vekoma imajo živejti. Gdu hoče vsaj za takove ludy žalovati, nad katerimi bi my imejli vesselje imejti inu Boga iz serca zatu zahvaliti, de so taku blizu k nyh vupainju prišli, h katerimu še my, kir na zemli čez ostanemo, deleč imamo inu moramo tulikain farlikosti vun iztati, prejden my h timu pridemo? Tu se vučimo, zakaj tu se ne spodobi inu bi ne bilu prov, de bi my, karsčeniki, kir takovu vupainje imamo, se z le-to vduvo v evangeliu taku iz serca hoteli kumrati inu taku britku jokati. Ona dobru misli, de je ž nje synom vun, tu della, ker ona ne vej, kaj za en mogoč gust je k njej prišal, katerimu je le za eno bessédo djanu, taku bode nje syn zupet živ, zdrav inu vessel. Kadar bi takovu bila vejdila alj bi je bila mogla vupati, taku bi bile-te solze gvišnu zadaj ostale inu bi nikar taku ne klagovala. My pak je veimo inu je nam takovu vupainje (kakor ste vy slišali) na taku veliku potov ali viž naprej postavleno inu zagvišanu, za tiga volo se ne spodobi inu se nejma terpejti, de bi se my za teh volo, kateri so v Christusu zaspali, taku zlu imejli jokati inu kumrati kakor ty ajdje, kateri obeniga vupainja nejmajo. Zakaj onu je gvišnu, de ty, kir so v Christusu zaspali, v tej smerti ne ostanejo, temuč bodo zupet gori vstali k večnimu lebnu, tam istu bodemo my, aku my le v veri stonovitni ostanemo, k nym prišli inu taku vekoma ž nymi živejli inu nikar le ž nymi samimi, temuč s temi lubimi angeli, s temi svetimi patriarchi, preroki, apostoli inu zo vsemi Božymi svetniki. Kadar bi takovu vupainje v nas terdnu inu gvišnu bilu, ne meiniš li ti, my bi vsiga kumrainja pozabili i³¹⁰⁶ inu iz serca po tem želeli, de bi ta lubi Bug hotel skoraj priti inu nas tudi od le-tiga revniga dollu poklicati inu h takovimu častitimu

BBB 3 tova-

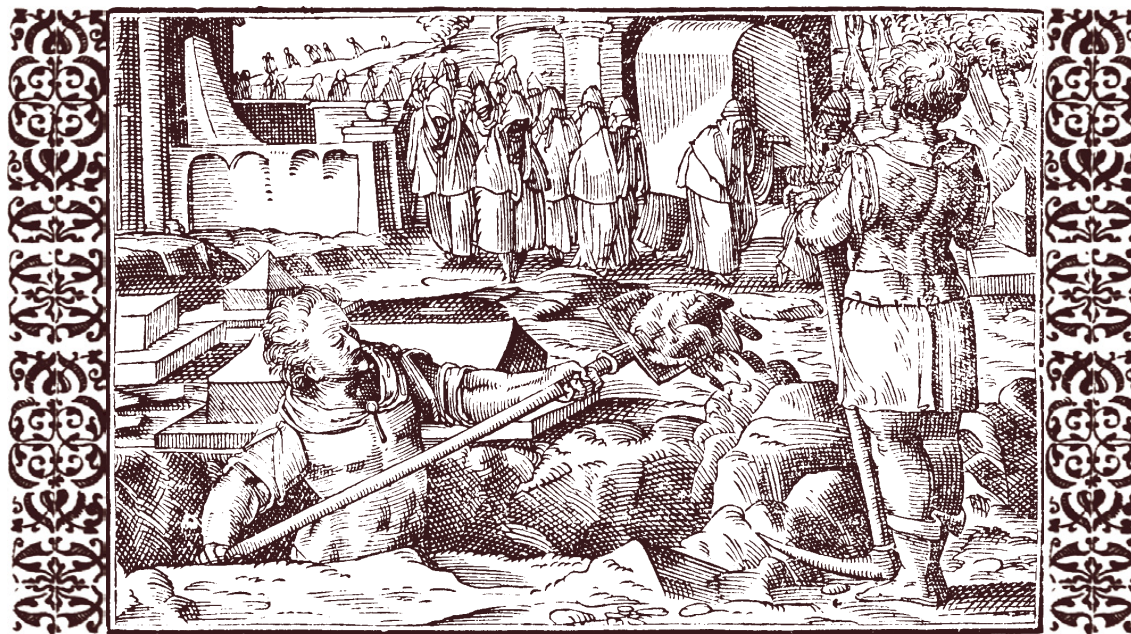
3105| Mt 6,13; del molitve Oče naš.

3106| Odvečni i.

Ta druga

tovarištvu perpraviti? Ampak messu inu kry ohrani svojo šego inu uniga nikar ne vidi. Zatu si je my ne pustimo k sercu jiti inu po nym ne želimo, sicer v tem potelesnim z rokami inu z nogami tečimo, tu nam lubi, tiga my ne moremo pozabiti. Za tiga volo je potreba, de bodemo skuzi to bessedo inu to pridigo prejd inu prejd opominani inu čestu inu gostu podvučeni inu tja vižani, de my le-tiga vupainja nikar ne pozabimo, temuč je le čedajle več inu terdneše v našim sercei ohranimo inu se taku nikar le za naših lubih priatelov volo ne kumramo, katerim se ništer hudi ne pergody, kadar glih umerjo, temuč tudi sami radi inu volnu te smerti pegerujemo inu dočakamo, de my tudi h takovi gnadi inu izveličainju pridemo. Tu nam daj Bug vsem za Christusevo, svojga lubi/ga/Synu, volo, amen.

TA DRUGA PRIDIGA, KAI TY KARSČENIKI ZA MISLI IMAI O IMEITI, KADAR ONI H POGREBU GREDO, INU OD NEKATERIH SUSSEB- NIH RIČY ALI ŠTUKOV, KOKU SE MY V TEM IMAMO TROŠTATI.

VAše lubezni so slišale, koku se per teh karsčenikih za tiga vupainja volo, kateru ony imajo, ne hoče spodobiti, de by ony taku sylnu hoteli klagovati inu jokati inu po teh mertvih se kumrati, kakor ty ajdje, urzah, ravnu kakor je Christus te vduve synu z eno bessedo iz te smerti gori obudil, taku bode Christus svoje karsčenike na unim dnevi tudi gori obudil, de ony z nami, aku smo my karsčeniki bili, vekoma imajo živejti. Zatu nyh ločeinje iz tiga svejta nejma obene druge štalti pred našima očyma imejti, temuč kakor de bi ony iz našiga meista inu dežele v eno drugo deželo na en čas bili vlejkli, v katero bi my tudi potler k svojmu času za nymi imejli jiti inu zupet vkupe z vesseljem živejti inu prebivati. Na le-teim svejtu se vidi, de je tu po naturi, de žalujemo inu se kumramo čez takovu ločeinje. Ali poleg takoviga kumrainja

pogrebna pridiga.

rainja se ta naša serca prejd inu prejd derže na ta trošt, zlasti de v kratkim času zupet vkupe pridemo, kadar bi le-ta trošt mei nami vselej bil, koker bi spodobnu imel biti, taku bi se ta žalost inu tu kumrainje za tiga vupainja volo lipu pozabilu. Kateri pak ja od takovih missal, za teh mertvih volo ne hoče pustiti, ta si more druge inu nucniše misli vzeti, katere se s takovim vupainjem raimajo inu nas pobulšajo, kakor tu S. pismu samu nas na druge misli viža, kakor bote slišali.

Kadar si tedai per mertvih ludeh ali per pogrebu, imaš ti velik urzah, de se s sercom inu s celo risnico spumniš, de si en človik, inu kakor je zdaj le-timu tvojmu priatelju, znancu ali enimu, ker je tebi v rudi ali v žlahti bil, šlu, de tebi tudi taku pojde, de tebe Bug bode iz le-tiga lebna poklical. Za tiga volo neimaš žiher biti, v veidečih greih nihar prebivati, temuč na Božjo sodbo zmisliti inu se tudi na takov pot perpraviti, de ne boš prenačlen inu od tiga pravičniga inu strašniga urtelna Božyga kakor ty nepokorni neverniki k večni smerti obsojen. Kadar ti takove misli predse boš vzel inu prav premislil, bodeš ti tulikain s tabo k šaffti imel inu tako veliko revo inu nadlugo na tebi našal, de teh mertvih per tem bodeš pozabil, nihar po nyh jokal, temuč nje za izveličane deržal. Čez sebe pak, kir še v takovi nežihrosti inu jamru tiga greiha tičiš, se bodeš britku inu milu iz serca plakal. Takovu jokainje je potrebnu inu nucnu, zakaj onu pobulšainje s sabo pernesse. Ker timu pruti tu drugu jokainje je nepridnu inu pohuišansku inu vzame nam tu vupainje, kateru my skuzi Christusa imamo inu bi se ž nym imeli troštati. Zatu pravi ta modri mož, Eccles. 7:³¹⁰⁷ »Onu je bulši pojti v hišo, ker se klaguje, kakor v hišo, ker se pye, v uni je konec vseh človekov inu ta živi si tu k serci vzame. Trovranje³¹⁰⁸ je bulše kakor smeh, zakai skuzi trovranje se serce popravi. Teh modrih serce je v hiši tiga klagovanja inu teh norcov serce v hiši tiga vesselja.«

Le-ta špruh merkaj ti s flissom inu se vučy, kadar h pogrebu greš, kake kove tvoje misli imajo biti. Tebi se nej potreba za tiga kumrati, kateri je uže svojo nadlugo vun prestal inu je v pravim spoznainju tiga Synu Božyga zaspal. Kumrai se ti pak za tvojo volo, misli, de moreš tudi za nym. Koku bi ti pak zdaj bil na takov pot perpravlen? Pole, ti ležiš v nečistosti, ti žreš inu pyančuješ, ti skopuješ inu lakomnuješ, ti tečiš v očitim sovraštvi inu v nepriazni zupar tvojga bližniga, tvojmu bližnimu si ti škodo sturil, takove škode ti nje-ga neisi ni doli prossil ni zupet povernil. Kateru je enu gvišnu znameinje, de se ti pred to smertjo nihar ne prestrasiš. Kadar bi ona pak tebe prenačlila, kakor se mnogoterimu zgody, koku bi ti mogel pred Božjo sodbo obstati? Zatu per redu od tiga pusti, perpravi se tudi kakor en karsčenik, de vsaj Bug na tu narmainje (kadar je vsaj ta leben inu ta della taku huda) eno dobro volo inu dobru naprejvzetje per tebi najde.

Ali kaj se zgody? My gremo s tém h grobu, vidimo, de ta danas, jutri uni umerje, per katerim inu okuli kateriga smo my vsak dan bily, ja, my veimo, de ta smert nikuli obeniga nei preskočila ni šonala, oben tudi zupet ne pride inu my vener tjakaj v dan snivemo³¹⁰⁹ ravnu kakor ty sleipci, kateri ravnu taku mallu ob puldne kakor v tej cilu temni noči vidio, my si ne pustimo takov exempel k sercu jiti, my nihar ne mislimo, de onu danas ali jutri tudi nad nami bode. Za tiga volo ostanemo v tej stari koži inu gremo preid inu preid v tem starim drefflainju³¹¹⁰ tja, kakor ty stari vozni koini, kateri se iz nyh hoda, stopaa ali starih stopin ne puste gnati. Obtukir my vsakdan tulikukrat bodemo obarovani inu opomeneni, za tu istu pak cilu malu rodimo ni tudi iz tiga istiga se pobulšamo ali popravimo, taku moramo veliki farlikosti veden stati. Ali pravi karsčeniki, ty se mogo iz le-tiga inu družiga troštati, aku lih timu messu inu krji težku dej, dobre priatele skuzi to potelesno smert zgubiti, de se ony vener na tu vesselu vupainje derže,

My imamo spomisliti, de je nam tudi v kratkim umreti.

Špruh Eccles. 7. Ludy bi radi imeli per teh umirajočih biti.

3107| Prd 7,2–4.

3108| Žalost.

3109| Sanjamo, sanjarimo, spimo (snivati; SSKJ).

3110| Goste in majhne stopinje delati; teči v drncu; enakomerno teči (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

Verni so radi per pogrebu.

Ta druga

derže, kir vejdo, de nyh nejso cilu zgubili, Bug je nyh le en čas shranil inu dobru obaroval inu bode k svojmu času nje skuzi Christusa zupet obudil, sabo perpelal inu nam te iste, aku my pravi karsčeniki inu v pravi veri ostane-mo, zupet bode dal. Za tiga volo, kir se tiga trošta derže inu troštajo, ty so za teh volo, kir so zaspali, zmyrom, spomislio na sebe, se k smerti perpravljajo inu mislio, koku nje Bug enkrat bode našal. Tu so pridne inu dobre misli, iz katerih gvišnu pobulšainje tiga lebna pride. Za tiga volo ta modri mož, de my urzah h timu imamo, nas opomina, de bi se my radi imejli v tei hiši tiga klagovainja pustit najti, zakaj v ti jsti vidimo ta exempel pred očyma, koku je hitru z nami inu zo vsemi ludmy djanu, de naš leben en konec ima inu en maihin čas terpi. Ty norci pak, tu je takovi ludje, kateri se Božje besséde an ne vzamejo, se Boga ne boye, ty se gvišnu pred tem boje, ne mogo inu ne hote okuli merličov biti, se raiši najdejo v tovernah³¹¹¹ inu v tejh hišah, v katerih se pye, ysčejo le possvetniga vesselja inu kratkiga čassa, koku pah takim h puslednimu gre? Tu vsakdani exempli zadosti zvižajo, zlasti de kadar ony takove nadluge pred sabo ne vidio, se le za tu possvetnu inu kar nym dobru dej kumrajo, taku nje naglu Božja sodba, tu je Božji serd, boleznje ali tiga greiha plačillu, ta smert, popade, tedaj ne veido gori ni doli, ne veido, kaj inu koku se je nym zgudilu inu obeniga trošta neimajo. Tu se modrim bogaboječim ludem nikar ne zgody, ty so radi okuli teh umyrajočih ludy, per katerih se ludje nikar vessele ni ne smeja, temuč trurajo inu klagujo. Skuzi takovu bodo ony pobulšani inu opomineni, de se tudi k smerti inu k ločenju iz tiga svejta perpravio, v Božjim strahu živejo inu vsak dan na to izveličansko uro čakajo, zatu neiso ony žihri kakor ta vegši deil teh ludy. Obtú se takim tu zgodi, de kadar od Gospudi Boga skuzi boleznje inu potelesno smert iz tiga svejta bodo poklicani, ony od Buga nikar koker uni zaspani, temuč fermi inu čujoči bodo naideni, de vejdo, kam gredo, te smerti se ne boje, temuč se te iste veliku več troštajo inu vessele. Ker timu pruti uni ravnu kakor en človik v sni bodo prenagleni, ne vejdo, koku se nym zgody ni tudi, kam gredo inu (koker je rečenu) so prez vsiga trošta. Natu dajle pride, de ony svoje serce inu usta pruti Bogu gori odpro, svoje greihe spoznajo inu za odpusčainje teh greihov inu za dar Svetiga Duha prossio, de on nym to vero poterdi, to lubezan vužge, tu vupainje tiga večniga lebna skuzi Christusa obudi, te greihe iz nyh iztrebi inu zatlači, de nyh nje kry inu messu inu ta strupoviti Satan nikar zupet v svoj štrik inu v to nepokorssčino inu taku iz Božjiga krajlestva inu iz te gnade Božje ne perpravi, zakaj ta Hudič s tem veden okuli hodi, de on naše messu drazti inu nagaina zupar Božjo bessédo inu volo inu nam je nemogoče, de bi my takovimu sovražniku mogli zuparstati, kadar bi ta Sveti Duh k nam ne stopil inu nam pomagal zupar njega štritati. Pole, le-tukaj se ti vučiš čez takove misli, katere tebe silnu pobulšajo inu od tiga mertviga, kateri uže v Božjim pokoju ležy, na tebe samiga vižajo inu vuče, koku se ti imaš na takov pot prov perpraviti inu narediti.

Taku moli ta sveti prerok Moizes v tem 90. psalmi³¹¹², potehmal je v tem istim klagoval inu tožil, koku ena revna rejč je za nas človeke, kir le-tukaj na zemli vso žlaht nadlugo inu jamer nossimo inu se še h timu tiga serda Božjga bati inu te večne smerti za teh greihov volo čakati moramo inu pravi le-taku: »Ah, Bug, gdu je veruje, de se ti taku zlu serdiš inu gdu se boy pred takovim tvojem zlobeinjem? Zatu vuči nas spomisliti, de my moramo umrejtí, de my bomo modri.« Kaj je tu za eno molitov? Tar bi nas imel naš GOSPUĐ Bug tu stuprov vučiti? Tar vsaj je my vsakdan vidimo pred nami, ja, my je vsakdan izkussimo na nas, de se prejd inu prejd z nami k jami nagible. Zakaj tedaj Moises prossio, de bi Bug njega inu nas vse tiga imel vučiti? Odgovor, je reis, my vsi je vsakdan vidimo pred nami,

3111| Krčma, točilnica, oštarija, kjer se vino toči; izposojeno iz nem. *Taberne* (enak pomen).

II.
My imamo Boga
za eno srečno uro
inu konec prossiti.

Verni imajo veden
moliti za eno
izveličansko uro
inu de se h ti smerti
prov perpravio.

3112| Ps 90,11–12.

pogrebna pridiga.

mi, ampak nam ne gre vsejm k sercu. My nikar v risnici ne spomislimo, de se glih taku vsak hip z nami tudi more pergoditi, sicer bi my naš leben drugači pelali. My bi se nikar taku za tu potelesnu ne pulili, veliku mainje bi se my za tiga istiga volo z greihi oblužili inu v Božji serd podali, my bi vsakaterimu radi pomagali inu služili, z nikomer se kreigali, nikomer škode sturili, temuč prejd inu prejd z Božjo bessédo okuli hodili inu bi Boga prossili, de bi nas v tém obderžal inu h puslednimu en dober ločitik iz tiga svita vošil inu dal, tu Moizes imenuje modri biti. Spet nazaj je tu ta narvegša norrost, de my na Buga, na Božjo sodbo, na Božji serd inu na tu večnu blagu ne zmislimo, temuč se ta čass za tu potelesnu kumramo, kateru my vsaj h puslednimu moramo za nami pustiti.

Ravnu uže kakor Moizes moli inu s svojem exemplom nam vsejm naprei gre, de my te puslednje urice nejmamo pozabiti, temuč prejd inu preid za njo prossiti, de bi Bug s svojo gnado hotel per nas biti, v svojej bessedi inu v pravi veri nas do konca obderžati inu skuzi Svetiga Duha troštati. Taku nas tudi naš lubi GOSPUD Christus v tem Oča našu vučy inu zapoveduje moliti, kir pravimo: »Odreiši nas od zlejga ali hudiga.«³¹³ Zakaj tu se ne more poprej ni na eno drugo vižo zgodyti, samuč de nas Bug z gnado k sebi vzame inu en konec z le-tim potelesnim lebnom stury. Kadar ti pak hočeš prov po tem mislite, koku lahku se more zgodyti, de nas ta Hudič more ogoluffati inu v greih perpraviti, taku boš gvišnu to šesto prošnjo tudi sabo vzel inu ne boš le za tu samu odrešenje od vsiga zlejga prossil, temuč tudi za tu, de bi nas Bug ne hotel v izkušnjavo pelati, tu je de bi on vsejh žlaht nadlugah inu izkušnjavah per nas hotel stati inu skuzi svojo bessejdo inu Svetiga Duha nas zupet vunkaj izpelati, de my nikar v nyh ne ostanemo. Pole, taku ti zadobiš s sabo tulikain k šaffti, kadar se ti per teh mertvih ludeh hočeš prov zaderžati, de ti teh mertvih spodobnu boš pozabil inu boš le sam za se skerbil inu se plakal.

H tretimu ima tudi tu priti, kadar si per teh mertvih karsčenikih, de Boga iz serca, nerpoprei za te mertve inu potle-tudi zase zahvališ, de je on oba, tebe inu njega, pustil k spoznainju svoje lube besséde priti inu je v takovim spoznainju tvojga lubiga priatela do konca obderžal, kateru je ta narvegša gnada inu ta narvissokeiša dobruta, katera se kei timu človeku na svejtu more zgoditi. My imamo pak Boga v le-tim častyti inu tu zavupainje terdnu na njega postaviti, de nam bode tudi eno takovo urico dal inu kakor my vupamo nikar le naše lube brate inu sestre, kateri so se v pravim spoznainju od sod³¹⁴ ločili, do sodniga dne obderžal, temuč nas bode tudi k nym spravil inu vekoma vkupe pustil živejti. Tu se uže pravi prov inu kersčansku per merličeh deržati, nikar le-tiga klagovainja inu plakainja eno masso imejti, temuč skuzi le-tu vupainje se troštati, de ony inu my skuzi Christusa erbi tiga večniga lebna inu teh lubih angelov, patriarchov, prerokov inu apostolov inu vseh svetnikov Božyh, kateri so od začetka prejd inu prejd bily, tovariši do vekoma bomo ostali. Zakaj ravnu kakor je Christus le-tukaj te vduve synu od smerti skuzi svojo bessédo gori obudil, taku bode Christus vse te, kateri na njega verujo, tu je te, kateri se njegoviga terpleinja inu smerti troštajo, na sodni dan k večnimu lebnu gori obudil.

Tu je ta trošt, kateriga my imamo per naših lubih bratih inu sestrah imejti, kateri se v spoznainju Christusevim inu njegove besséde od tod ločio. Ampak tukaj se naidejo pregrešni ludje, kateri per zdravim životu za Božjo bessédo ne marajo, ne gredo k svetimu zacramentu inu še k njemu leže v greihih inu v očitim pohuišanju inu aku ony lih doli ležejo inu zbole, taku se puste zupar nyh volo pregovoriti, de ony kej eniga cerkovniga služabnika pokličejo inu ta zacrament od njega pegerujo, nym pak obena prava risnica nej, ony tu več za navade volo sture inu de ne bodo za nevernike deržani kakor h troštu svoje CCC visty.

3113| Del molitve Oče naš; Mt 6,13.

III.
Ludje imajo tudi Boga
za njegovo gnado
zahvaliti.

3114| Sodb.

Od pregrešnih ludy,
kateri so Božjo bessédo
ferrahtali.

Ta druga

visty. Za tiga volo se čestu pergody, de se ony v smertnih nadlugah nikar z Bugom, temuč z denary, z blagom inu s tem glih kumrajo. Za takove ludy se ima s flissom prossiti, dokler so še v životi, de bi Bug hotel nyh serca resvejtiti inu k svoji bessédi oberniti. Ampak onu je nežihru inu farlih ž nymi inu Bug hoče čassi skuzi takove exemple te druge, kateri so okuli inu per nyh, opominati, de per redu od greihov puste, se h Božji bessédi derže inu de imajo brumni biti. Zakaj onu se perkažeio čassi veliku znameinja, de moremo v skerbi biti, de takovi ludje nikar izveličansku iz tiga svitu se ne ločio. Aku uže lih ta posvitna žlahta inu susseb tu očytu znameinje Božjiga serda čez eno tako persono enimu pravimu karsčeniku more k sercu jiti inu ga žalostniga inu režaleniga stury, (zakaj tiga vupainja, od kateriga smo my tam ozgoraj pravili, per enim takovim človéku nej,) taku ony imajo vsaj tiakaj gledati, de Bug tu z enim spodobnim urtelnom stury inu de ta svejt takovih exemplov dobru potrebuje, de se on k Božji bessédi inu k enimu karsčanskimu živleinju s tejm berže inu hitrejši vučy perpraviti. Ony se imajo pak k zahvaleinju samy od sebe skuzi tu pustit pergnati, de je nym Bug enu drugu serce dal inu njemu vse poročiti s teimi, kateri umerjo prez luči inu križa, tu je prez znainja inu spoznainja Božyga Synu, tiga kryžaniga etc. Potehmal so tiga gvišni, de je on pravičen inu milostiv. Za tiga volo se od njega nikomer krivu ne zgody.

Koku se ludje imajo troštati za teh volo, kateri naglu umerjo ali od pameti pridejo.

Izvunaj le-te ričy pak se čestu pergody, de se nam zdy inu meinimo, nekateri ludje imajo enu farlih ločeinje iz le-tiga lebna. Kakor kadar bodo ludje čassi mertvi v posteli najdeni ali sicer naglu umerjo, tedaj my sebi takove misli delamo: »Gdu vej, aku je on tudi v takovi nadlugi na Buga zmislil, na njega klical, njegove pomučí pegeroval? Kadar bi on vsaj na eni posteli bil ležal inu bi le eno edino urico eniga človéka bil imel, kateri bi njega z Božjo bessédo bil podvučil, s teim svetim sacramentom potroštal, taku bi bilu vsaj več vupainja, de bi on bil se izveličansku iz tiga svita ločil.« Taku my skoraj vselei mislimo inu se nad tém kumramo, zakaj ony so nam lubi bily inu bi ne hoteli radi, de bi se bili hudu ločili. Item, veliku se pergody inu susseb v teim času te morije, de ty ludje od velike slabusti v glavi irr bodo inu od pameti pridejo inu do nyh konca v takovi slabusti ostanajo, tukaj ništer ne pomaga inu je vse zabstojn, kadar se nym lih dolgu od Božje besséde pravi. Tu je tudi enu gfarlih ločeinje inu je malu vupainja ali trošta per tem.

Onu se ima na ta prvi leben ali živleinie gledati.

V takovih ričeh imamo my narveč na dva štuka gledati inu potler vse druge misli pustiti, zakaj le-ta dva štuka nam ne mogo falyti. Ta prvi, de se na takovih ludy leben gleda, koku so ga v zdravju pelali, kadar so še močni inu per dobri pameti bili. Aku ti najdeš, de so ony Božjo bessédo za lubu imejli, so se s flissom h te isti deržali, nejsjo tiga svetiga sacramenta ferrah-tali, so GOSPUDA Jezusa spoznali inu so ga za lubu imejli inu so se njega troštali, taku ty zmyrom bodi, kadar ony lih naglu tjakaj zaspé. Zakaj aku lih slabust inu grejhi so vmejs inu vkupe tukaj, taku je vsaj tu zavupainje tudi na GOSPUDI Christusa tu bilu, tu istu je ta pravi goreči ogein, kateri ves greih inu vso nesnago proč vzame inu nas očisti. H takovimu vupainju služi ta drugi štuk, de my našimu GOSPUDU Bogu njegoviga imena ne vzamemo inu GOSPUDU Jezusu Christusu njegovo službo gori ne deržimo ali mudimo, temuč per myru pustimo. Kaj je uže Božje ime? On bo imenovan milostiv inu gnadliv inu je takovo milost inu gnado s svojem narvisso-kejšim šacom, s svojem edinorojenim Synom spričal, kateriga je on pustil eniga človéka postati inu na kryžu za te greišnike umrejtí. Tu je Božje ime inu cejla vola. Potler inu poleg tiga spomisli tudi, kaj je tiga Božyga Synu lastna služba, zlasti de on ima uboge greišnike jiskati, nym gnado zadobiti, nje od greihov proste inu izveličane sturiti. Koku bi pak h timu prišlu, de bi

Bug je milostiv.

pogrebna pridiga.

de bi Bug ravnu zatu takovu ime imel zgubiti, de je le-ta človih taku naglu umerl inu nepameten postal? Bi on zatu ne jmel gnadliv inu milostiv biti? Bi on zatu ne jmel pomagati? Ia, če vegša je ta nadluga inu če vissokeiša je ta farligkost, s tem več imaš ti verovati, de je Bug po svojem imeni per takovimu človeku skuži svojga Svetiga Duha bil inu ne hoče njega po tem sodyti, kakor je njega taistikrat našil, kir on sicer za takoviga padca volo nej več en pravi človik, temuč en pul mertov človik ali vsaj en človik svoje pameti obrupan bil. Ne, en tak tyrann Bug ne hoče biti, on nas ne hoče sodyti, kakovi smo my, kadar smo narslabeiši inu revniši, njemu več ležy na teim očitim spoznainju inu zavupainju na njegoviga Synu inu na teim, de si njegovo bessédo za lubu imel, kadar si še zdrav inu močan bil, kakor na vseh drugih tvoih greihih inu pomankainje, kateru je zraven bilu.

Koku bi ta Syn Božji h timu prišal, de bi on zdaj v takovi nadlugi svojo službo hotel pustiti inu tiga uboziga greišnika skuži svojo gnado ne hotel yskati, njemu nikar pomagati inu skuži svojga Duha nejmu nikar poleg stati, kadar on tiga narbuile potrebuje inu kadar je ta nadluga nartežkeiša inu narvegša? Tu bi se gvišnu djalu tiga brumniga, milostiviga Gospudi Christusa na tu narvissokeiši šmagati, gdu bi hotel njega za nemilostiviga deržati, kadar je gnade narbuile potrejba. On pravi: »Jest ne hočem nikoger soditi, ampak moja besseda ima le-te soditi, kateri ne verujo.« Le-tu nej od tih govorieniu, kateri so zdaj ob svojo pamet obrupani inu neiso več pravi človeki, temuč od tih, kateri svojo pamet imajo, kateri svoja ušessa, očy inu druge vude po svojej voli mogo nucati. Kadar tj isti nerodnu tja gredo, za Božjo bessedo ne marajo, ta zacrament ferrahtajo, ty uže svojo sodbo imajo. Zakaj kadar ony te gnade ne hote, taku nym nej pomaganu, ony ne bodo obene druge besséde ni družiga Christusa našli. Ampak le-tukaj, kadar se naglu umerje ali slabusti v nepamet pade, taku nej pomankainja, kir se dobru vej, de so takovi ludje per zdravim životi Božjo bessédo za lubu imejli, teh s. zacramentov neiso ferrahtali inu sicer so cilu en karsčanski leben pelali. Zakaj nihče je ne bode taku deleč perpravil, de bi on prez greiha bil inu bi za grejha volo nikar ne moral eno hudo vejst imejti. Ampah takovi hudi veisti pomaga ta vera na Christusa, kir je ta ista, undukaj je gnada inu odpusčainje teh greihov. Ia, Christus pravi sam, de je teh greišnikov arcata inu se ne hoče sicer nigdir, temuč per teh greišnikih pustit najti.³¹¹⁵

Za tiga volo ima en vsakateri karsčenic v takovih ričeh taku misliti: »Pole, dvej ričy so. Ta pervá, de jest imam inu morem umrejti inu po takovi smerti skuži Christusa imam vekoma izvelyčan biti. Ta druga, koku, kadaj ali kej jest bodem umerl ali kej je meni Bug mojo smert gori postavil. Ta pervi štuk uže, de jest moram umrejti inu imam izvelyčan biti, jest gvišnu vejst, bodi Bogu hvala, inu meni tiga nejma ta Hudič ni ta paklenska vrata vzeti. Zakaj Christus je en izvelyčar, on je za moje greihe plačal, mene z Bugom zmyril, to smert premogel inu tu noterhojeinje k lebnu odperl, tu je gvišnu. Inu nesrečen, ja, ferdamnan inu preklet je ta človik, kateri sebi pusty tu negvišnu sturiti. Kadar je uže tu risničnu, taku se my timu drugimu štuku nejmano pustyti motiti ali kumrati, kateri je negvišen, zlasti koku nas bode Bug iz le-tiga lebna vzal. Aku mene ta lubi Bug hoče pustit na postelo priti ali bolniga biti, taku jest zavupam njegovu gnadi, prossim tudi vsak dan za njo, de bode mene v pravi veri na svojo bessedo, katera je ena Božja muč, katera žive inu izvelyčane stury, vse, kateri nej verujo, do konca obderžal. Aku on pak mene hoče naglu tjakai vzeti, taku je tu tudi dobru, njegova vola izidy se. Zakaj jest imam vsaj eniga Izvelyčarja, kateri je meni po mojem lebni ta večni leben oblubil, aku mene lih nej zagvižal, koku me hoče pustit umrejti, tu stoy v njegovih rokah, my smo njegovi, my umerjemo ali živimo, za tiga volo neimamo ništer se kumrati, temuč njegovo

Christus je milostiv.

3115| Mt 9,12; Mr 2,17; Lk 5,31.

Ta smert inu tu izvelyčainje je gvišnu, ampak čass inu viža te smerti je negvišna.

CCC 3 gnado

Ta druga pogrebna pridiga.

gnado nuč inu dan zatu zahvaliti, de smo my po le-tim lebni oskerbleni v enim drugim, svetim lebni.

Ali vsaj le-tu ima pred vseimi ričmy biti, potehmal smo našiga konca inu smerti negvišni, kadaj ali koku nas Bug bode od tod poklical, de se my v dobri veisti deržimo inu se imamo pred očitim pohuišainjem varovati. Prez greiha ne bodemo my le-tukaje na zemli nikuli več mogli živeti. Ampak tukaj je en velik rezlotik mej karsčeniki inu neverniki. Ty karsčeniki spoznajo svoje greihe, si nje puste žal biti, od nyh stopjo inu prossio za gnado skuzi Christusa. Tiga ty neverniki ne sture, zatu ony živejo s cilu veliko farlikostjo. Kadar si uže ti tu na tvojem lubim priateli merkal, vidil inu spoznal, de bi on ne bil hotel rad vejdeče inu z volo krivu sturiti, h timu tudi, de se je on s flissom k bessédi Božji deržal, per te isti trošta yskal, se v tei jsti vadil inu s flissom h te isti peršal, taku je ti poročy inu pusti timu lubimu Bogu po svoji voli ž nym delati inu rovnati. Tu se pravi dobru živenu, zakaj onu se žive v veri inu v Božji bessédi inu more tudi biti, de se dobru na tu umerje, zakaj my imamo eniga gnadliviga, milostiviga Boga inu vejmo, de naš lubi gospud Christus svojo službo pruti tém ubozim greišnikom ne bode gori dal inu se te iste odpovedal, temuč on hoče vsej nadlugi per nyh stati inu ž nymi deržati. Kir je pak tudi ta nadluga vegša, kadar ludje naglu s to smertjo v posteli ali v drugih krajih bodo prenačleni ali kadar ony v takovi nadlugi ob nyh pamet bodo obrupani, taku ti nikar ne cbivlaj, ta pravi vsih grejhov arcat bode tukaje inu ta gnadlivi, milostivi Bug ne bode takove ludy sodil, koku jih ta isti čas v takovi nadlugi najde, ker ony neiso pravi človéki, temuč kakove je on poprej našil, kadar so zdravi, vesseli inu per pame-ti bily, Božjo bessedo poslušali, te iste se vesselili, ž njo se troštali inu so to isto spoznali. Zatu takova smert nej ena strašna smert, tejm je gvišnu strašna, katerj v očitim Boga šentovainju inu šmagajnju živejo ali zapopadeni bodo, kakor so nekateri pregrejšni pridigarji v Perlini, Leypziku, Mensenburgi³¹¹⁶ inu v družih krayh, kateri so Boga inu njegovo bessedo na kancljy šentovali, so naglu okuli padli inu ravnu kakor ta živyna umerli. Item, kateri v očitim pohuišainju živejo, to bessédo inu te zacramente ferrahtajo, dan inu nuč v žertju inu v pyančovainju leže, v nečistosti inu drugih grejih prebivajo inu od teh istih ne puste. Kadar takovi ludje naglu umerjo, taku je tu ena strašna smert, na katero gvišnu tu večnu ferdamnainje more priti, zakaj Bug ne hoče tiga ferrahtainja svoje besede terpejti ni prez štraifinge pustiti. Kakor Paulus pravi, Gal. 5:³¹¹⁷ »Očita so pak tiga messa della, kakover so prešuštvu, kurbarija, nečistost, hotlivost,³¹¹⁸ malikovanje, cupernya, sovraštvo, kreig, nyd, serd, ardria, zupernost, dvojenje,³¹¹⁹ nenavist,³¹²⁰ ubyanje, pyanost, prožrešnost inu kar je takoviga, od kateriga sim vam že poprej pravil inu še poprej pravim, de kateri takovu dellajo, ty ne bodo Bohjiga³¹²¹ krajlestva erbali.« Za tiga volo bi en vsakateri per redu od tiga imel pustiti inu se pobulšati, prejdan njega Božji serd inu sodba prenačli.

Tu bodi na le-takrat h podvučenju, koku se per mertvih karsčenikih ima rovnati inu deržati, zadosti povejdanu.

Ta vsigamogoči, večni Oča v nebessih, ta bi hotil za Christusevo, svojga Synu, volo skuzi svojga Svetiga Duha nas v svojej bessédi milostivu obderžati inu kadar naša urica pride nam enu izveličansku ločeinje dati, amen.

*BOGU, TIMU OČETU, BOGU, TIMU
Synu, inu Bogu, timu Svetimu Dubu, timu edinimu večnimu
Bogu, bodi čast inu hvala za le-ta izveličanski vuk inu
za vse njegove dobrute vekoma dana, amen.*

EN

3116| Berlinu, Leipzigu, Merseburgu (<http://okmq.de/geo/die-lutherpredigten.html>).

3117| Gal 5,19–21.

3118| Pohotnost (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

3119| Razkol (Matija Kastelec in Gregor Vorenc: Slovensko-latinski slovar).

3120| Nevoščljivost, zavist (Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar).

3121| Božjiga.

EN GMAIN FURM,
KOKU IMA H KONCU TE PRIDIGE TA
FOLK H GMAIN MOLITVI OPOMINAN
BITI.

MOji priatili, kadar smo my zdaj v imeni našiga lubiga
GOSPUDA Christusa vkupe zbrani inu zapuvid
imamo, de imamo moliti inu to oblubo, kar my v ime-
ni Cristusevim Jezusevim prossimo, de je nam naš gnadlivi
Oča v nebyssih rad hoče dati. Taku hočmo narpoprej pomisliti
to nadlugo tiga cejlīga karsčanstva inu moliti, de bi nam Bug
svojo bessedo čisto inu svitlo hotel obderžati zupar vse rotte inu
kecarije inu svoje karsčanstvu gnadlivu obarovati zupar vse
naprejvzetje tiga Hudiča inu teh tyrannov.

Potle hočmo tudi prossiti za le-ta potelesni leben, de bi ga
Bug z milostivim myrum inu s srečnim vremenom hotel pogna-
dati, pred dragynjo inu žlizo obarovati inu susseb timu Turku
braniti za svojga imena volo. Molite tudi za cessarsku veli-
častvu nas vseh GOSPUDA inu za vse druge gosposke, de bi
Bug nyh serca skuzi svojga Duha inu bessédo hotel resvejtiti, de
Božja besséda inu čast bode mogla skuzi nje obderžana inu ni-
kar zamujena biti inu my s tejm več myru per nyh regimentu
bomo mogli imejti.

Potle prossite za vse vyude inu stanuve, kateri so dosehmal
Božjo bessédo spoznali, de bi nje Bug v takovim spoznanju prez
vsiga pohuišanja hotel milostivu obderžati inu druge več h ti-
mu perpelati. Spet nazaj pak, kateri so njo svojevolnu pregai-
nali inu še ne nehajo, de bi Bug nyh naprejvzetju hotel braniti
inu svojo Cerkov milostivu zupar nje sčititi, susseb pak po-
tehmal sem ter tam vseh deželah veliku ubozih karsčenikov za
te besséde volo bodo pregaineni, pregnani, v ječo djani, revnu
martrani inu umorjeni, smo my dolžn nje Boga prossiti, de bi
on skuzi svojga Svetiga Duha nyh serca hotel troštati inu po-
terditi, v spoznainju terdnu obderžati inu nym srečnu poma-
gati na telessi inu na duši.

CCC 3 Prossite

Prossite tudi za en pošten, moder svit naše deželске inu mejstne gospude, de bi Bug per nyh regimentu hotel biti inu srečo inu zdravje h timu dati, de bi Božja besséda, čast inu vse poštenje moglu raven tiga rasti, vsimu pohuišanju, kateriga je še veliku, brainenu biti inu ta gmain nuc dobru inu myrnu mogel gori jemati. Potler prossite tudi za naše uboge brate inu sestre le-tukaj inu na tém cejlim svejtu, kir so kej v težki boleznj inu veliki nadlugi, de bi nyh Bug hotel z gnado odreišiti. Susseb pak bode ena gmain zaprošna od vas pegerovana, za N. inu za N.

H puslednimu prossite za te uboge ludy, kateri še pod papeštvom v zmoti inu hudi veisti leže inu izveličanskiga spoznanja te besséde nejmajo kakor my, de bi Bug nje h takovi luči svoje gnade tudi hotel perpelati inu nje z nami skuzi to pravo vero na Christusa vekoma izveličane sturiti. Takovu vse zadobiti molite z andahtio en Oča naš.

**TA GNADA NAŠIGA GOS-
PUDA Jezusa Christusa inu ta lubezan Božja
inu ta dar inu muč Svetiga Duha bodi
z vami vsejmi, amen.**

DRUCKANU V TY-
bingi, skuzi Georga
Gruppenbacha.

ANNO M. D. XCV.

Jonatan Vinkler

Prvi veliki pripovedni tekst slovenske književnosti in njegovi konteksti

K deveti knjigi Zbranih del Primoža Trubarja

Šestindvajsetega marca 1897 je Ivan Cankar na prvi strani *Slovenskega naroda* objavil neko neprikrito strupeno besedilce. Kritika je nosila dokaj nepretenciozen naslov – *Naša lirika* – in nazorno reflektira piščevo mentaliteto, zaznamuje literarni spoprijem novoromantičnih »sinov z očeti« in signalizira menjavo generacij ter s tem avtorskih pisav v slovenski književnosti ob koncu 19. stoletja. Cankar je tokrat zaradi »epsko-lirskih slik« *Smrt* (1896) vzel na piko enega tedanjih uveljavljenih mojstrov literarnega »zlatega standarda«, Antona Funtka (1862–1932), dramatika, pesnika, prevajalca, libretista in uglednega urednika. O njem je konstatiral: »Eden izmed tistih naših pesnikov, ki so si prisvojili brez vsakega hrupa, korak za korakom, čudno, kakor na tihem dogovorjeno priznanje, o katerem pa nikomur ne pride na misel, da bi prašal, je li zaslužno ali ne, je A. Funtek.«¹ Bojeviti mladi ustvarjalec, ki si je v istem času šele utiral pot v literarno recepcijo, je o isti reči že pred časopisnim kritičkim nastopom pisal tudi svojemu bratu Karlu: »Ali si videl Funtkovo 'Smrt' v 'Kn/ezovi/ knjižnici'? Grozno! Jaz ga nalomim s cepcem v 'Narodu', tega bedaka, zastarelega formalista in jalovega pridigarja!«²

Človek, ki ga je Cankar popadel v svojem pisanju, kajpak ni bil nikak literarni nazadnjak ali zapečkar, kot bi morda mogel soditi kak brezprizivni občudovalec vsega, kar je prišlo izpod Cankarjevega peresa. Ne. Funtek je bil vsaj zastran dramatike v devetdesetih letih dolgega stoletja »meščanov in revolucij« eden najzgodnejših predstavnikov slovenskega dramskega naturalizma (*Iz osvete*, 1896, motiv dednosti), za tem pa se je njegova dramatika razvila v smeri ibsenovske psihološke drame, kar zgovorno ilustrira tragedija o častihlepju *Tekma*, ki pride med bralce leta 1898. Poleg tega je bil možak v svojem času najpomembnejši slovenski libretist, prevajalec tujejezičnih libretov v slovenski jezik (npr.

Čarostrelca C. M. von Webra, *Prodane neveste* B. Smetane in *Ernani* G. Verdija), v materinščino pa je prestavil tudi nekaj temeljnih del iz zakladnice svetovne književnosti, med ostalimi (Shakespeare, Schiller ...) npr. tudi prvi del Goethejevega *Fausta*. Slednji je postal tudi prvi celoviti prevod prvega dela te znamenite knjige nemškega Olimpijca, sam natis v reprezentativni secesijski izdaji Slovenske matice (1908) pa signalizira pomemben jezikovni in v tistem času tudi nacionalnoidentifikacijski prelom. Dejstvo, da Slovenska matica izda temeljno delo nemške književnosti in pri tem z izdajo računa na knjigotrški uspeh, razkriva morda spremembo jezikovne situacije v »spodnji deželi«: Če je bila namreč za celotno 19. stoletje slovenska-nemška dvojezičnost pri ljudeh, ki so se identificirali za Slovence, pravzaprav pravilo, pa se zdi, da ravno prevod tako temeljnega dela, kot je Faust, kaže na spremembo jezikovne kompetence. Da namreč dorašča nova generacija recipientov književnosti, pri kateri bralska kompetenca v nemškem jeziku morda ni samoumevnost in tudi ne vnaprej privzeta danost.

Cankar je svoje zlobno pisanje nadaljeval z naslednjimi besedami: »V slovstvenih zgodovinah imajo /takšni avtorji kot Funtek/ svoja stalna, privilegovana mesta; v čitankah in zbornikih bi jih človek celo pogrešal, kakor nekaj neizogibnega, ki nikomur ne koristi in tudi ne vznemirja nikogar. Podobni so ti poeti znancu iz kavarne, ki nam sedi vis-à-vis, dan za dnem, leto za letom, kadi molče svojo cigareto in pije svojega črnca in katerega se sčasoma tako privadimo, da bi nam bilo neprijetno, ko bi ga ne videli več na starem mestu ...«³

Literarnozgodovinska znanost ima na Slovenskem občasno to nenavadno, vendar ne tudi nerazložljivo tipološko lastnost, da se s preučevanjem tekstnih fenomenov preteklosti, ki sodijo pod zelo širok dežnik »slovenske književnosti«, ukvarjajo tudi ljudje, ki za lastno početje niso nujno prav zelo nadarjeni ali so celo izrazito nenadarjeni za tisto, kar počno, zagotovo

1 Ivan Cankar, *Naša lirika*, *Slovenski narod* (26. 03. 1897), letnik 30, številka 68, 1, <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-6HSZO6AL/?>.

2 1897, marec 01. *Pisma Ivana Cankarja* I, Ljubljana 1948, 45

3 I. Cankar, n. m.

pa so mentalno znatno inferiorni glede na lastni »raziskovalni material«, tekste in avtorje, o katerih želijo besedovati. Tako jih diči predvsem dober namen najčistejšega kova in strastna želja do branja ter brezpogojnega pritrjevanja njihovem »velikemu slovenskemu pesniku« ali »največjemu slovenskemu pisatelju«, in sicer ponavadi brez posebnega kritičnega sita v vsem, kar je njihov literarni idol pač dal na papir.

Tako literarno starinoslovje, zlasti plejada cankerjeslovcev in cankarjeslovk starejših, novejših in najnovejših dob, do Funtka ni bila niti približno tako benevolentna, kot je v svoji kritiki domneval Cankar: zaljubila se je pač v njegove strastne, toda marsikdaj pristranske sodbe in obsodbe ter jih ob vsaki priliki ponavljala z mislijo, da je enako lucidna, kot je znal biti on sam.⁴ Zagotovo njen diskurz ni (bil) niti blizu tekstne sugestivnosti, ki nareja Cankarja za nekaj izjemnega.

Funtku se je tako dogodil »izbris« iz kanona in obrobja literarnega razvoja slovenske književnosti, toda ni bil niti prvi niti edini, ki se mu je pripetilo kaj takega. Že pred njim je bil znotraj premen paradigem narodne identifikacije in s slednjo povezane »narodne književnosti« med staro šaro še zaživa potisnjen slovenski pesniški bard, s čigar poezijo so zgodnji slovenski meščani v ustavni dobi zavoljo pomanjkanja primerno uglajene govornice v slovenskem jeziku zakrivali svojo jezikovno nekompetenco na gladkem salonskem parketu – Jovan Vesel Koseski.

Toda tudi ta ni bil prvi s takšno literarno usodo. Pred njim je bila zavoljo stremljenj in ukrepov katoliške verske reformacije in rekatolizacije do epohalnega dela Janeza Vajkarda Valvasorja potisnjena v pozabo »zvezdniška zasedba« prvih slovenskih pisateljev, protestantskih književnikov 16. stoletja. Pa še ti niso bili prvi, ki so za nekaj časa odšli med izbrisane in pozabljene. Kajti prvi, ki se mu je to v slovenski književnosti zgodilo – na *damnatio memoriae* je bil, kot se zdi, obsojen uradno: s soglasjem zadnjega superintendenta evangeličanske cerkve na Kranjskem, Felicijana Trubarja –, je bil nihče drug kot drugi superintendent »prave stare vere krščanske« na Kranjskem, Sebastijan Krelj (1538–1567).

V desetletju zatona evangeličanske cerkve v Notranji Avstriji, ko se nad delovanjem protestantov v dednih deželah katoliškega habsburškega princa praktično dnevno zbirajo vse težji oblaki, zvezani s katoliško versko reformacijo in s slednje rekatolizacijo, je mogoče v Savinčevem predgovoru v *Hišno postilo* (*Vsem brumnim inu bogaboječim kersčenikom*) prebrati naslednje:

»Kadar pak dosehmal my ubozi Krainci inu Slovenci obene obilne inu popolnome postille ali izlage čez te nedelske inu druge prazniske evangelie neismo imejli, samuč to samo edino kratko, ali vsaj dobro izlago tiga časty vrejdniga inu v Bugi vučeniga inu nekar le za le-to našo krainsko deželo, temuč tudi za druga dajlna v nemških deželah mejsta dobru zaslužniga moža, gospuda Primoža Truberja rainciga, katera se je njemu samimu inu drugim dobriga serca karsčenikom dosehmal prekratka inu premaišina zdejla ...«⁵

S to sentenco sta bila z uradno aprobacijo izdajatelj *Hišne postile*, tako torej tudi superintendenta nemške in slovenske evangeličanske cerkve na Kranjskem, Sebastijana Krelja, *de facto* pripoznana obstoj in recepcijska primernost – *pravovernost* – le Trubarjevemu *Enemu registru, eni kratki*

4 Igor Grdina, Ali si videl Funtkovo »Smrt«? Grozno! v: *Slovenska kronika XIX. stoletja III*, ur. Janez Cvirn et al., Ljubljana 2003, 271.

5 Jonatan Vinkler, Maja Šetinc in Blaž Javornik (ur.), *Primož Trubar, Hišna postila* (1595), Zbrana dela Primoža Trubarja 9, Ljubljana 2015, 27, <http://www.pei.si/Sifranti/StaticPage.aspx?id=158>.

postili (1558, 8°, 256 strani),⁶ zanikam pa obstoj dveh knjižnih del, ki sta kot tekstni korpus znatno obsežnejši od Trubarjeve zgodnje postile. To sta bili *Postilla slovenska* (1567, 12°, 352 strani), ki je obsegala prevod zimskega dela postile Johannes Spangenberg in je bila delo Sebastijana Krelja, ter *Postile* (1578, 8°, 980 strani), v kateri je poletni del postile in razlago evangelijev na praznične dni iz Spangenbergove knjige prevedel Jurij Juričič, ki je tako dokončal Kreljevo delo.⁷ Več kot umestno je tedaj vprašanje, kakšni so bili razlogi, da je bil proskribiran in uradno potisnjen v pozabljenje tako mogočen tekstni opus.

Misliti je, da je mogoči odgovor večplasten in da se skriva tako v interpersonalnih »nevarnih razmerjih« znotraj evangeličanske cerkve na Kranjskem po odhodu Primoža Trubarja v izgnanstvo (1565) kot v različnih nazorih o vprašanih vere na Kranjskem in Nemškem, pa tudi, da je treba vsaj del zagonetke iskati v širšem evropskem prostoru.⁸

Znano je, da je bil Krelj za časa svojega superintendentovanja tudi učitelj na stanovski šoli, iz katere je prav on izvrgel Trubarjev katekizem. Le-temu je očital zwinglijansko nepravovernost pri pojmovanju zakramentov.⁹ Takisto niso neznane Kreljeve pritožbe čez »gospud Truberjevo krajnšino« in njegova zavestna ortografska intervencija,¹⁰ ki je njegove knjige (raz)ločevala od uzusa, razvidnega iz obsežnega opusa, ki ga je že pred svojim dokončnim odhodom v »nigdirdom« na Nemškem dal na svetlo Primož Trubar. Ob navedenem je treba upoštevati še dejstvo, da je moral nadaljevalec Kreljevega književnega projekta postile Jurij Juričič svoj del podviga (1578) dati v tisk upoštevajoč Trubarjevo in ne Kreljevo ortografijo.¹¹

Ob tem Kreljevo pozicijo na Kranjskem v marsičem osvetljujejo zadrege, ki so spremljale imenovanje njegovega naslednika, ko je postalo jasno, da drugi superintendent kranjske evangeličanske gmajne zaradi napredujoče tuberkuloze ne bo več dolgo med živimi. Takrat so se kranjski stanovi obrnili na Nikolaja Gallusa, superintendenta v Regensburgu (pri slednjem je bival tudi Matija Vlačič, ki je bil tedaj pregnan iz Jene), da kranjski evangeličanski cerkvi priskrbi novo glavo, in sicer primerno učenega teologa, ki se bo lahko učinkovito zoperstavljal napadom bojevitih duhovnov rimske cerkve, vendar tudi pridigarja, ki bo znal slovensko.

6 Jonatan Vinkler (ur.), *Primož Trubar, Tiga Noviga testamenta ena dolga predgovor 1557, En register, ena kratka postila 1558*, Zbrana dela Primoža Trubarja 8, Ljubljana 2012, 209–463, <http://www.pei.si/Sifranti/StaticPage.aspx?id=125>.

7 Jurij Juričič, Predgovor k Postili 1578, v: Mirko Rupel, *Slovenski protestantski pisci*, druga izdaja, Ljubljana 1966, 369.

8 Globinsko interpretacijo v navezavi na podobo slovenskega knjižnega jezika v 16. stoletju glej v Igor Grdina, *Od brižinskih spomenikov do razsvetljenstva*, Maribor 1999, 149, 153 in 193–197; Igor Grdina, *Reformationsströme im slowenischen Raum im 16. Jahrhundert*, v: Jože Krašovec, Majda Merše, Hans Rother (ur.), *Matthäus-Evangelium (1555). Paulus, Römerbrief (1560). Paulus-Briefe (1561, 1567). Psalter (1566). Neues Testament (1581-1582). Pentateuch (1578). Proverbia (1580)*, (Biblia Slavica, Ser. 4, Südslavische Bibeln, Bd. 3), Paderborn [etc.] 2006, bd. 3,2: *Kommentare*, 9–21.

9 I. Grdina, n. d., 195; Mirko Rupel, *Povabilo in odpoved Gašperju Melissandru, Slavištična revija* 8 (1955), 219.

10 Prim. Sebastijan Krelj, *Postila slovenska 1567*, Predgovor, v: Mirko Rupel, *Slovenski protestantski pisci*, druga izdaja, Ljubljana 1966, 312–314.

11 Janž Mandelc, *Posvetilo v Postili 1578*, v: Mirko Rupel, *Slovenski protestantski pisci*, druga izdaja, Ljubljana 1966, 374.

Gallus je priporočil¹² Casparja Melissandra, ki je kot Sebastijan Kralj¹³ študiral pri Matiji Vlačiču v Jeni. Kranjski deželni stanovi so Melissandra pravilno poklicali v deželo za pridigarja, toda ker novi prvi deželni pridigar Kranjske svoje trenutne službe na Nemškem ni mogel kar pustiti, se je reč zavlekla do maja 1568, ko se je nemški teolog z družino odpravil proti stolnemu mestu Kranjske. Toda ko se je ustavil pri Gallusu v Regensburgu, ga je tam pričakalo neprijetno sporočilo iz Ljubljane, ki je razodevalo, da so se stanovi medtem premislili – Melissandrova nastavitvev je bila preklicana.¹⁴ Šlo je za to, da je Melissandrovedu angažmaju med Kranjci močno nasprotoval Jacob Andreae, ki je bil kot eden najpomembnejših evangeličanskih teologov svoje dobe tudi glavna intelektualna moč evangeličanov na Württemberskem, toda tudi varuh protestantske teološke enotnosti. Ne kaže namreč pozabiti, da je leta 1580 prav Andreae skupaj z Martinom Chemnitzem uredil *Formulo concordiae*, ki jo nato na Trubarjevo prizadevanje¹⁵ podpišejo tudi kranjski, koroški in štajerski stanovi. Andreae je tako proti Melissandrovi namestitvi v Ljubljani pisal stanovom na Kranjsko, Gallusu in mora še komu poglobitnejšemu. Stanovi so se napram nesojenemu superintendentu izgovarjali, do so od namestitve odstopili zaradi topogledne prepovedi deželnega kneza Karla, kar pa ni držalo, kajti nemškemu teologu so službo odpovedali mesec pred deželnoknežjo prepovedjo oz. topoglednim ukazom.¹⁶ Se pa tod postavlja vprašanje, kakšno vlogo je pri tej »odstrelitvi« Melissandra igral Primož Trubar, če sploh. Njegovi sodobniki, zlasti tisti, ki jim je bil Trubar gorak zaradi starih oprek z njim, so bili prepričani, da je nekdanji prvi pridigar na Kranjskem celo poglobitni arhitekt opisanih homatij. Klombner npr., s katerim je imel je Trubar dotlej precej buren historiat, tudi spore zastran Klombnerjevega plagiata Trubarjevih tekstov in prepire o nespoštovanju subordinacije v Bibel-Anstaltu v Urachu,¹⁷ je bil na svete prepričan, da je temu tako, in je Trubarja imenoval »kranjskega hudiča« ter mu želel vse najslabše.¹⁸ Je pa pomenljivo, da sta se Trubar in Andreae po spodleteli Melissandrovi nastavitvi kar sama ponudila deželenemu odborniku Ivanu Jožefu Ecku, da bosta pomagala pri iskanju novega pridigarja.¹⁹

Razlogi za diskretno proskripcijo Kreljevega in Juričičevega »velikega teksta« bi torej mogli biti:

- 1) osebne animoznosti med Trubarjem in Kreljem zaradi precej radikalnih postopkov Trubarjevega naslednika zastran slovenskih knjig očeta slovenske književnosti v »cerkvi slovenskega vezika« na Kranjskem;
- 2) mednarodne okoliščine, v katerih je württemberska evangeličanska cerkev na čelu z Jacobom Andreaem Notranjo Avstrijo morda dojemala

12 Pisma Nikolaja Gallusa kranjskim stanovom so ohranjena v Arhivu Republike Slovenije v Ljubljani.

13 Sebastijan Krelj je bil tudi tajnik, ki je zapisal nekatera Vlačičeva pisma, Kreljeva avtorska pisma pa se v znatnem številu nahajajo v Regensburgu; za informacijo se zahvaljujem dr. Luki Iliču, ki jih je odkril med pripravo na izdajanje zbrane korespondence Matije Vlačiča.

14 Mirko Rupel, *Primož Trubar – življenje in delo*, Ljubljana 1962, 195–196.

15 Glej pismo Trubarja kranjskim odbornikom, 1580, september 01. Edvard Vrečko (ur.), Primož Trubar, *Pisma*, Zbrana dela Primoža Trubarja 10, Ljubljana 2015, 304–307, <http://www.pei.si/Sifranti/StaticPage.aspx?id=157>.

16 Mirko Rupel, n. d., 196.

17 Prim. Jonatan Vinkler, Uporniki, »hudi farji« in Hudičevi soldatje, Digitalna knjižnica, Dissertationes 17, Ljubljana 2011, 204–206, <http://www.pei.si/Sifranti/StaticPage.aspx?id=79>.

18 M. Rupel, n. m.

19 Theodor Elze, *Primus Trubers Briefe*, Tübingen 1897, 451, dostopno tudi na: <https://archive.org/details/primustrubersbr01trubgoog>.

kot svoj izključni misijonski dominij, ki ga ni bila voljna deliti s predstavniki konkurenčne, čeprav politično neprimerno šibkejše smeri okoli Matije Vlačiča in njegovih sodelavcev oz. učencev;

3) skrb za evangeličansko pravovernost, ki je v študentih »ilirske kače«, kot ga je imenoval Philipp Melanchthon, bojevitega, dostikrat nespravljivega in prepirljivega Vlačiča morda videla resen topogledni problem. – In grožnja luteranski pravovernosti na negotovem misijonskem področju v deželah katoliškega deželnega kneza južno od Alp.

Naj je bilo tako ali drugače, izplen za Kreljeva dela je bila jasen – *damnatio memoriae*.

Prva velika proza slovenske književnosti in njen nastanek

1587. sta se s Kranjske v nemški Derendingen odpravila Felicijan Trubar in Jurij Dalmatin. Nujna misija na Nemškem je bila, da uredita zapuščino po znamenitem oporočniku – Primožu Trubarju. Ta je preminil 28. junija 1586, v miru, brez smrtne boja, spravljen s sabo, s tuzemskim življenjem, svetom in ljubim Bogom. Toda pred smrtjo je v sklopu opravil, ki jih je tedanji čas štel kot neobhodna za dober prehod v večnost – *ars bene moriendi* –, poleg odpustitve dolgov dolžnikom²⁰ svoje dediče zavezal k izdaji zadnjega lastnega knjižnega dela. To je bil njegov prevod Luthrove *Hišne postile*, ki je poleg Dalmatinove *Biblije* (1584) najobsežnejše in likovno najbolj dovršeno delo slovenske protestantske književnosti, do pridižnega *Sacrum promptuarium* Janeza Svetokriškega pa je bilo skoraj celo stoletje tudi največja zbirka proznih besedil v slovenskem jeziku, torej prvi slovenski veliki pripovedni korpus. Poslednje odstavke v njem je Trubar prevajal oz. končeval tik pred smrtjo, 26. junija 1586,²¹ del prevodnega besedila pa je tudi lastnoročno zapisal.²² V prvi slovensko pisani biografiji je o tem brati naslednje poročilo:

»To nedelo po krejsi si je on te pusledne besede v tej postili, katero je tolmačoval, kir še neso bile v naš jezik preobrnene, pustil naprej brati inu bi bil rad teiste tudi tolmačoval, de, kakor bi on slovenski iz nemškiga govuril, de bi njega šribar, kir je poleg sedil, teiste gori zapisal, kateru, kadar je en časik sturil, je potle djal: »V tem večnim izveličanju hočmo se vkup viditi« inu je le od veselja tiga večniga lebna govuril.«²³

Trubar se je začel s prevajanjem tega dela morda ukvarjati po izidu *Tega celega Novega testamenta* (1582), ker pa je menil, da izdaje ne bo več dočakal, je svoja sinova Primoža Trubarja ml. in Felicijana leta 1585 zavezal, da po smrti poskrbita za izdajo njegovega zadnjega dela.²⁴

Po Trubarjevi smrti je tako, kot se zdi, rokopis s Felicijanom Trubarjem in Jurijem Dalmatinom prišel na Kranjsko,²⁵ »zadnja roka« besedila pa je delo Felicijana Trubarja oz. predvsem Andreja Savinca. Slednji je rokopis uredil in za izdajo napisal tudi slovenski predgovor.

20 Matija Trost, *Ena leipa inu pridna prediga per pogrebi tiga vrejdniga inu vissoku vučeniga gospud Primoža Trubarja*, Tübingen 1588, 124

21 Jacob Andreae, *Christliche Leichpredig Bey der Begräbnus des Ehrwürdigen vnd Hochgelehrten Herrn/ Primus Trubern im Hochlöblichen Hertzogthumb Crain bestellten Predigers gewesnen Pfarrers zu Derendingen bey Tübingen. Gehalten den 29. Junij im Jar 1586. Durch Iacobum Andreae D. Probst zu Tübingen*, Tübingen 1586, 52, <http://resolver.staatsbibliothek-berlin.de/SBB0001537800000000>.

22 Jonatan Vinkler, Maja Šetinc in Blaž Javornik (ur.), n. d., 27.

23 M. Trost, n. d., 122–123.

24 Mirko Rupel, *Primož Trubar, življenje in delo*, 219; prim. Theodor Elze, *Die Superintendenten der evangelischen Kirche in Krain*, Wien 1863, 52.

25 Lucijan Adam, *Življenje in delo Jurija Dalmatina ter mesto njegovih del v slovenski književnosti 16. stoletja, doktorska disertacija*, Koper 2012, 77, <https://share.upr.si/fhs/PUBLIC/doktorske/Adam-Lucijan.pdf>.

Savinec je bil eden od »manjših udov« evangeličanske cerkve na Kranjskem. Rodil se okoli 1550 v Ljubljani, letnica in kraj smrti pa sta do danes ostala neugotovljena. V Ljubljani se je začel izobraževati, in sicer je obiskoval stanovsko šolo. Na univerzo v Tübingenu se je vpisal ob Trubarjevi pomoči maja 1568 in bil imatrikuliran skupaj s Primožem Trubarjem ml. in še z nekaterimi drugimi študenti z Goriške in Ljubljane;²⁶ študiral je preko stipendia Tyfferni.²⁷ Med študijem v nemškem univerzitetnem središču je pomagal Juriju Dalmatinu pregledati in popraviti prevod *Pentatevha*,²⁸ ki je nato leta 1578 izšel pri tiskarju Janžu Mandelcu v Ljubljani.²⁹ Tako je bila kranjskim deželnim stanovom s spremnim pismom 10. januarja 1572 predhodno najprej poslana tudi prva knjiga Biblije, Geneza, ki pomeni za Trubarjevim *Tem celim psalterjem Davidovim* (1566) drugi prevod katere od bibličnih knjig Starega testamenta v slovenski jezik; Andrej Savinec je bil njen redaktor. Šest dni za Dalmatinom, 16. januarja 1572, pa je pismo krajnskim deželnim stanovom napisal še starosta »cerkve slovenskega jezika« na Kranjskem, Primož Trubar. V njem je poleg poročila o napredku pri prevajanju Novega testamenta zapisano tudi naslednje: »Za to delo, za prepisovanje in korekture bi zelo potreboval Andreja Savinca. Vaše milosti naj mu zaradi tega dela izkažejo milost in naklonjenost, da bi si mogel kupiti obleko in povrniti svoje dolgove.«³⁰

Ne Trubarjevo prizadevanje ne Savinčeva prošnja za službo v domovini ali za podporo kranjskih deželnih stanov nista bila uspešna, zato je moral Savinec duhovniško službo s težavo opravljati na Nemškem, toda tudi topogledno mu je pomogel Trubar.³¹ Osemnajstega novembra 1579 je le nastopil službo pomožnega pridigarja (diakona) v Škocjanu pri Turjaku na Dolenjskem, za kar mu je bila s strani deželnih stanov določena tudi plača – 45 goldinarjev. Ko je Škocjan leta 1585 postal Dalmatinova fara, je Savinec tam ostal, in sicer kot nadomestnik, prejemal pa je tretjino dohodkov fare. Tudi po Dalmatinovi smrti (1589) v hierarhiji *de facto* delujoče evangeličanske deželne cerkve ni napredoval, kajti škocjansko župnijo je dobil Benedikt Pyroter, Savinec pa je še naprej ostal vikar. Zato se je leta 1595 v slovenskem predgovoru k *Hišni postili* podpisal kot »Andrei Savinic, cerkovni služabnik«.

Dokument, ki bi izpričeval stopnjo izobrazbe, ki jo je Savinec formalno dosegel, ni znan, toda o Savinčevi jezikovni kompetenci poleg tekstne podobe *Hišne postile* zgovorno priča nekaj dejstev: 1) v vsakdanji dušnopastirski dejavnosti je daljše časovno razdobje služboval na evangeličanski fari s pretežnim slovensko govorečim prebivalstvom, kjer je verjetno moral obvladati primeren nivo retorično umetelno

26 Mirko Rupel, Savinec, Andrej (okoli 1550–po 1595). *Slovenska biografija*. Ljubljana 2013, <http://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi537996/#slovenski-biografski-leksikon>.

27 Prim. *Regierungsgeschichte der Herzog Christoph zu Württemberg*, Tübingen 1818, 8–10, <https://books.google.si/books?id=vhxSAAAcAAJ&hl=sl&pg=PR1#v=onepage&q&f=false>.

28 Prim. pismo Jurija Dalmatina kranjskim odbornikom, 1572, januar 10, Esslingen. Izvirnik: AS 2, Stan., arh., fasc. 54/2, sn. 1, fotografija NUK, Ms 22/57. Jože Rajhman, *Pisma slovenskih protestantov*, Ljubljana 1997, 53–58.

29 *Biblie, tu ie vsiga Svetiga pisma prvi deil, v katerim so te pet Mosessove buqve*, Ljubljana 1578, <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-VXED39QC>.

30 Primož Trubar kranjskemu deželnemu glavarju, oskrbniku in odbornikom, 1572, januar 16, Derendingen. Izvirnik, tuja roka, razen podpisa (Primus Truber, m. s. subscripsit). AS 2, Stan., arh., I. registratura, šk. 92 (fasc. 54/3–1), fotografija NUK, Ms 1061, št. 31. Edvard Vrečko, *Primož Trubar, Pisma, Zbrana dela Primoža Trubarja 10*, Ljubljana 2015, 313–315, <http://www.pei.si/Sifranti/StaticPage.aspx?id=157>.

31 Prim. Theodor Elze, *Primus Trubers Briefe*, 514.

izoblikovane slovenščine za rabo v cerkvenem govorništvu; 2) bil je redaktor Dalmatinovega *Pentatevha* (1578); 3) bil je korektor Trubarjevega Tega celega *Novega testamenta* in 4) bil je tisti član revizijske komisije za tisk Dalmatinove *Biblije*, ki je pripravil njen čistopis. Ugotovljeno je bilo, da je bil Savinec tudi glavni redaktor *Hišne postile* (1595), kar je razvidno iz njene jezikovne podobe, pa tudi iz njegovega slovenskega predgovora, ki ga je datiral na »dan Primoža in Felicijana«, 9. junija 1595. S tem je, kot se zdi, izpostavil simboliko avtorstva, saj je bil 9. junij godovni dan Primoža Trubarja in obeh njegovih sinov – Primoža ml. in Felicijana, torej prevajalca in izdajatelja *Hišne postile*. Felicijan Trubar je v Tübingen odpotoval že marca 1595, vendar se je tiskanje *Postile* moralo začeti kasneje, verjetno jeseni, kajti Felicijanov nemški predgovor, ki je moral biti stavljen prav na koncu, je datiran »na dan sv. Simona in Jude«, torej 28. oktobra.³²

Post illa verba textus – žanr in njegove zgodovinske premene

Reformirana postila se kot tekstni žanr ne pojavi *ex nihilo* v premenah časa in skozi razvoj zgolj reformirane cerkve na Nemškem. Perikope na posamezni navadni nedeljski ali praznični dan skozi celotno cerkveno leto so bile namreč v zahodni cerkvi s specifičnimi pridižnimi temami in narativi povezane vse od srednjega veka.³³ V tem kontekstu je bil pridigarjev odklon od teme, ki je bila »standardno« povezana z določeno perikopo, pogosto zanimivejši od samega obstoja pridiganja na temo perikope. Koncept »pridižnega kroga«, ko so si teme glede na perikope po cerkvenem koledarju sledile od Kristusovega rojstva (pridige, s katerimi se na prvo adventno nedeljo začne cerkveno leto) preko velike noči, godov svetnikov in Marijinega vnebovzvetja do novega božiča, tako ni bil iznajdba reformirane cerkve, zlasti ne reformirane cerkve v Nemčiji. Pred njo je namreč obstajala bogata tradicija pridižnih in postilskih besedil, in to najprej znotraj obnebjarske rimske cerkve, od prvih desetletij 15. stoletja pa tudi znotraj reformirane husitske oz. utrakvistične cerkve v Češkem kraljestvu.

Da bi pridigarji svoje pridige lahko zasnovali na standardnih bibličnih tekstih, so bili oblikovani sezname in rokopisi (po 1439 tiskane knjige), ki so postali znani kot postile. Te so sledile cerkvenemu koledarju čez celotno leto; vsebovale so kratko razlago perikope, za branjem katere je morala biti pridiga izvedena, očrt snovi ali pa celotni pridižni zgled za rabo. Iz slednjega izvira tudi terminološko poimenovanje *postilla*: gre za sklop iz *post illa verba textus* oz. za temi besedami iz Svetega pisma je treba pridigati naslednje ..., sam termin postila pa naj bi se v tem pomenu prvič pojavil v enem od del angleškega kronista Nicholasa Triveta (1257–1334). Postila se je kot tekstni žanr uveljavila v 13. stoletju in je pomenila najprej zaključeno eksegetično pridižno razlago biblične perikope iz cerkvenega koledarja, kasneje, tudi v 16. stoletju in za njim, pa izraz označuje zbirko takšnih razlag. Uveljavitev postil kot zaključenih tekstov je bila v 13. stoletju tesno povezana tudi z ustanovitvijo novih pridigarjskih redov – dominikancev in frančiškanov – in z rastočim poudarkom na pridigo kot del liturgije nasploh.

32 Mihael Glavan, Trubarjeva hišna postila 1595. Ob 400. obletnici izida zadnje slovenske protestantske knjige, v: Martin Luther, *Hishna postilla D. Martina Luthera, zhes te nedelske inu teh imenitishih prasnikou Evangelie, skusi cejlu lejtju, s'vsem flissom tolmazhena, skusi Primosha Truberia Krainza rainziga*, Ljubljana 1995, 6.

33 Prim. npr. Florenz Landmann, *Das Predigtwesen in Westfalen in der letzten Zeit des Mittelalters. Ein Beitrage zur Kirchen- und Kulturgeschichte*, Münster i. W., Aschendorff, 1900.

Za prvo in najbolj znano zgodnjo zbirko postilskih besedil je veljalo delo *Postillae in sacram scripturam juxta quadruplicem sensum, litteralem, allegoricum, anagogicum et moralem* francoskega dominikanskega pridigarja in znanega bibličnega eksegeta svoje dobe kardinala Huga iz Saint-Chera (1200–1263), ki je bilo v 15. in 16. stoletju pogosto ponatiskovano. Podobno velik pomen so imele tudi *Postillae perpetuae in Vetus et Novum Testamentum* (5 delov, 1471–1472) frančiškana in profesorja teologije Nikolaja iz Lire (okoli 1270–1349). Francoski teolog je omenjeno delo temeljil predvsem na filologiji in zgodnjih nastavkih biblične tekstne kritike – oboje je imel namreč za temelj ali alegorične ali anagoške ali mistične interpretacije Svetega pisma – in se tako marsikje že pomikal čez meje eksegetične tradicije tedanje rimske cerkve. Luther je delo Nikolaja iz Lire cenil in ga v svoji *Hišni postili* tudi eksplicitno navajal, kar je razvidno tudi iz Trubarjeve prevodne predelave nemškega besedila.³⁴ Nikolaj iz Lire pa je na Luthra vplival še z nekim spisom, in sicer z delom *Pulcherrimae quaestiones Iudaicam perfidiam in catholicam fide improbant*, na podlagi katerega je nemški reformator v letih pred smrtjo spisal oster antisemitski traktat *Von den Juden und ihren Lügen* (1543).³⁵ V njem je med drugim pozival, da je treba ljudi svariti pred Judi, slednjim požgati šole in sinagoge, da se Judom ne sme dovoliti posedovanja hišnih poseseti med kristjani, da je treba rabinom prepovedati pridigati, da se morajo Judom odvzeti njihovi verski spisi in tako naprej. V kulturni zgodovini je že od 19. stoletja znana t. i. „pridižna renesansa“ na Nemškem v poznem srednjem veku, zlasti pa po napredku tiska od leta 1460 naprej. Njena posledica je bila bogata tiskana knjižna produkcija postil, zbirka pridig in perikop s sumaričnimi razlagami in kar osemdeset odstotkov tovrstne književnosti je bilo že znatno pred dobo reformacije izdane v vernakularnem nemškem jeziku.³⁶ Tako je bilo leta 1500 v obtoku že vsaj 50.000 izvodov postil nürnberškega dominikanskega pridigarja Johanna Herolta,³⁷ kar pa ni bilo nič neobičajnega za tisti čas. Med leti 1480 in 1500 je bilo samo v Strassburgu izdanih več kot 100 različnih pridižnih zbirk, ki so bile natisnjene v nič manj kot 53.000 (!) izvodih.³⁸ – Približno v istem času je imela npr. velika knjižnica samostana Žiče nekaj več kot 2000 rokopisnih knjig,³⁹ Vatikanska knjižnica pa za časa papeža Siksta IV. (1471–1484) in humanista Bartolomea Platine,⁴⁰ ki je sestavil tudi knjižnični katalog, ni imela več kot 3499 enot (Latinska, Grška in Notranja knjižnica).⁴¹ V prvi dejstveno in pravno uveljavljeni reformirani cerkvi, tj. v husitski cerkvi ter kasneje v cerkvi čeških bratov je bila kot vsebinski in žanrski vzornik sprejeta *Postila, vyloženie svatých čtení nedělních* (1413) M. Jana Husa, ki jo češka literarna veda šteje za tekstno artikulacijo vrhunca Husove pridigarske dejavnosti v češkem jeziku. Vzoru M. Jana Husa je

34 Jonatan Vinkler, Maja Šetinc in Blaž Javornik (ur.), n. d., 840.

35 Izvirnik dostopen na Europeani, npr. <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10992318-9> (digitalni izvod iz Bayerische Staatsbibliothek).

36 Glej Michael Milway, *Forgotten Best-Sellers from the Dawn of the Reformation*, v: Robert J. Bast in Andrew C. Gow, *Continuity and Change: The Harvest of Late Medieval and Reformation History*, Leiden 2000, 113–142.

37 M. Milway, n. d., 131.

38 John M. Frymire, *The Primacy of the Postils*, Leiden, Boston 2010, 13.

39 Paolo Santonino, *Popotni dnevniki 1485–1487*, Celovec, Dunaj, Ljubljana 1991, 87

40 Imenovanje Platine za bibliotekarja vatikanske knjižnice je likovno upodobljeno na znameniti freski Melozza da Forlija, ok. 1477.

41 John Willis Clark, *On the Vatican Library of Sixtus IV*, 1899, https://en.wikisource.org/wiki/On_the_Vatican_Library_of_Sixtus_IV.

v letih husitske revolucije, tj. po prvi praški defenestraciji (1419) sledil M. Jakoubek ze Stříbra (Jacobellus, 1375–1429). Učeni teolog, „radikalec Božjega zakona“ in „mož božanskega spomina“, ko je bil znan med sodobniki, je pisal sicer pretežno latinsko, toda v češko vernakularno književnost se je vpisal z domnevnim avtorstvom postile *Epištoly nedělní, též výklad přes celý rok* (1422–1428), predvsem pa je ostal v zgodovini reformirane cerkve trajno zapisan kot tisti, ki je v njeno liturgijo prvi uvedel distinktivno znamenje cerkvene reforme. Ob soglasju Husa in reformnega krila Karlove univerze v Pragi je namreč v Týnski cerkvi v Pragi, kjer je bil med 1415 in 1419 župnik, uveljavil obhajanje pod obema podobama – *sub utraque specie*. Za njim je tradicijo reformiranih postil v češkem jeziku nadaljeval M. Jan Rokycana (1397–1471), sicer učenec M. Jacobella, kasneje pa tudi voljeni praški nadškof. M. Rokycana je najprej zaslovel kot teolog, cerkveni diplomat in govornik na koncilu v Baselu (1431–1439), postilsko tradicijo v češkem jeziku pa je nadaljeval z delom *Postila na neděli a svátky*. Knjiga je obsegala pridige iz cerkvenega leta 1456–1457, ki so jih zapisali Rokycanovi poslušalci, tekstna podoba te postile pa predstavlja vrhunec tedanje retorske proze v češkem jeziku, in sicer tako zavoljo avtorjevega obvladovanja retorične spretnosti kot zaradi živopisnega, nazornega in vernakularnemu idiomu prilagojenega jezika in sloga. V postili uči Rokycana svojega bralca med drugim tudi, da naj skladno s perikopo iz Apd 5,29 primat pred posvetno oblastjo daje Božji avtoriteti:

„Kdo so vsi ti, ki svoje pravice, svoje navade, svoje običaje stavijo pred voljo in naredbo Božjo? /.../ Ja, pravijo, pravice papeške, deželne, kraljevske, knežje, škofovske, baronske, viteške, duhovniške, meniške, nunske, še celo malih plemičev in meščanov pa vse do kmetov – vsi ti se s svojimi pravicami rinejo pred Jezusa! Smrtnih grehov nihče ne preganja, praznikov se ne posvečuje, obhajilo pod obema podobama pa gine. Vem, da je bilo v Pragi včasih več ljudi v eni sami cerkvi, kot jih je sedaj v vseh skupaj.“

„Če bi na tebe kričal papež, kardinali, škofi, duhovniki, če bi bil ves svet proti tebi, se ne oziraj na nič, če gre za Božjo voljo.“⁴²

Za Rokycano je svoj prispevek k razvoju postilskega žanra v češki književnosti pridal tudi eden najizvirnejših avtorjev stoletja češke verske reformacije, Petr Chelčický (1390–1460). Možak je miselno in tekstno predstavljal mejo med učeno in ljudsko kulturo, kajti latinsko ni znal, ker se ni mogel izobraževati na univerzi, velika besedila latinske učene kulture pa je tako spoznaval v prevodu ali preinterpretaciji magistrov, ki jih je poznal oz. jih poslušal. Kljub temu se je izoblikoval v enega najpomembnejših čeških teologov in pisateljev 15. stoletja, njegovi spisi pa pomenijo enega teoloških temeljev kasnejše cerkve čeških bratov. Chelčickega postila *Postila čili Kniha výkladuov spasitedlných na čtenie nedělnie celého roku* je nastajala od leta 1434 do 1441 (izdaja v tisku: 1522 in 1532) in sodi med najpomembnejša besedila češke reformacije. Označujejo jo doslednost pri poudarjanju primarne vloge Svetega pisma, ki naj usmerja življenje kristjana – slednje je kasneje definiralo tudi češkobrasko cerkev – ter neposreden in jednat slog.⁴³ Povečana dinamika izdavanja postil, pridig in pridižnih priročnikov sovпада z razvojem pridigarskega urada na Nemškem. Okoli leta 1500 namreč plačano mesto pridigarja po mestih in trgih ni bilo več izjema, temveč pravilo, pridige pa so bile izvedene znotraj pridižne službe

42 Jaroslav Vlček, *Dějiny české literatury I*, Praha 1940, 206.

43 Arne Novák, *Přehledné dějiny literatury české*, Brno 1995, 61–65.

Božje (*Predigtgottesdienst*), ki je bila vključena v mašno obredje, ali pa so bile izvedene ob koncu le-te. Številna tozadevna pridigarska mesta so zasedali najboljši cerkveni retorji svoje dobe, npr. Johann Geiler von Keisersberg, na istih mestih pa so se kalili tudi kasnejši reformatorji, med njimi zagotovo Urban Rieger (Urbanus Henricus Rhegius) v Augsburgu, Johannes Oecolampadius in nenazadnje tudi Ulrich Zwingli v Zürichu. Bogata pridižna dejavnost redno nameščenih pridigarjev pa sovпада tudi z ugotovitvijo tako cerkvenih kot posvetnih oblasti, da je more biti prižnica zelo učinkovit odmevnik, skozi katerega je bilo mogoče večinoma nepismeni družbi posredovati informacije, vplivati na „javno mnenje“⁴⁴ in uveljavljati vrednote sprejete družbene norme. Pridigarji so sicer govorili o temeljnih besedilih krščanske vere, toda v ilustracijah oz. argumentaciji so pogosto navajali tudi primere iz različnih znanosti učene kulture, ki so bile za nepismeno ljudsko kulturo ponavadi nedostopne.⁴⁵ Tak primer je npr. Luthrov popis parhelija v *Hišni postili*, ki je ohranjen tudi v Trubarjevem prevodu in mu je mesto namenjeno v nadaljevanju razprave. Vloga pridigarjev kot oblikovalcev javne morale je bila tako splošna, da je postala pravcati kulturni inventar, „splošno mesto“ svojega časa, sčasoma se je izoblikovalo celo posebno razmerje med postilatorji in njihovimi deželnimi knezi,⁴⁶ pridižna praksa pa je dobila občasno celo literarno travestijo ali vsaj tekstno preobrnitev funkcije v lastno nasprotje. Med pridigarji so bili zlasti po nemških univerzitetnih mestih občasno tudi humanisti. Eden izmed njih je bil tudi Georg Sibutus (1480–po 1528), ki naj bi bil učenec humanista Conrada Celtisa, sicer pa je bil *poeta laureatus* ter profesor retorike na univerzi v Kölnu ter nato literature v Wittenbergu. Kot se zdi, je pridigarski urad v Wittenbergu opravljal dobro, živel pa je za pridigarja morda ne najbolj običajno družabno življenje, kar je na posebno drastičen način vgravirano v eno od znamenitih »pisem mračnjakov«, s katerimi so nemški humanisti smešili predvsem poznosholastične teologe na univerzi v Kölnu. O pridiganju Georga Sibuta in o z njim zvezanih homatijah je namreč v *Pismih mračnjakov* brati naslednje:

»Zadnjič je bil tu nekdo od reda pridigarjev, ta je bil dobro podkovan v teologiji in je bil spekulativna glava in je imel veliko pokroviteljev. Mož se imenuje gospod Jurij. Od kraja je živel v Halleju, potlej je prišel sem in je pridigal dobrega pol leta, tako da je v svojih pridigah nabadal vse ljudi na vile, tudi kneza in njegove vazale. Toda pri pijači je bil tovariški in je pil s kumpani polovične in cele. A vselej, kadar je prej ta večer pil z nami, je drugo jutro pridigal od nas, rekoč: »Tako posedevajo magistri /profesorji teologije, op. J. V./ na ti univerzi po cele noči s svojimi pajdaši in pijejo in igrajo in delajo neumnosti. In namesto da bi one odgovarjali od takih reči, še sami začenjajo.« S tem me je spravil večkrat v nejevoljo in sem bil jezen na njega in sem premišljeval, kako bi se mogel znesti nad njim. A nisem se mogel domisliti, kako bi naredil. Enkrat pa mi je eden povedal, kako hodi ta pridigar ponoči k eni ženski, da jo podse jemlje in spi pri njej. In jaz, ko sem to slišal, sem vzel en bart nekaj tovarišev, ki stanujejo v kolegiju, in smo šli okoli desete ure do

44 Topogledno so izrazit primer govori oz. pridige *contra Turcas*, kjer gre za govorjenje in/ali izdane pridige, ki so kot posebna vrsta humanističnega novolatinskega in vernakularnega govorništva služile za ustvarjanje protiturškega »javnega mnenja«; glej Jonatan Vinkler, *Uporniki, »hudi farji« in Hudičevi soldatje*, Digitalna knjižnica, Dissertationes 17, Ljubljana 2011, 60–61

45 John M. Frymire, n. d., 14–15.

46 N. d., 157–224.

tiste hiše in smo na silo vdrli. Tedaj je tisti menih hotel pobegniti, a ni imel časa, da bi bil pobral svojo obleko, in je nag skočil skozi okno. Jaz sem se tako smejal, da mi je pri ti priči voda ušla, in sem zaklical: »Gospod pridigar, vzemite vendar Vaše pontifikalije!« Odzunaj so ga tovariši po dreku povaljali in vrgli v vodo. Jaz pa sem jih pomiril in rekel, naj obdržijo stvar zase. Pa pa sem jim pomagal, da smo zapovrstjo nabrenkali tisto žensko. Vendar ne smete drugim povedati, zato ker so bratje pridigarji zdaj na Vaši strani /Ortwin Gratus/ zoper dohtarja /Johannesa/ Reuchlina in branijo cerkev in katoliško vero zopet te posvetne poete.«⁴⁷

Praeceptor Luther – pridiga in postila

Kajn je zaslišal vprašanje Vsevišnjega: »Kje je tvoj brat Abel?« (1 Mz 4,9). Luther je o tem zagonetnem trenutku, ko Vsevladar sprašuje po krivdi, menil: »Bog je govoril skozi Adama. /.../ Naš Gospod Bog ne govori kot ljudje, nima ust, ampak spregovori skozi ljudi.«⁴⁸ Za Luthra je bil Adam prvi znani pridigar,⁴⁹ pridiganje in poslušanje Božje besede pa nekaj močno sorodnega prejetju zakramenta. Luther je menil, da človek s prižnice sicer sliši človeški glas, toda tisti, ki v resnici govori, je Gospod: »Pridigarjeva usta in besede, ki jih slišim od njega, niso njegove; so besede in sporočila Svetega Duha, skozi katere On deluje v meni in me posvečuje.«⁵⁰ Poslušanje Besede je bilo za Luthra celo bolj pomembno od branja le-te, kajti slišati Božjo besedo je za učenega wittenberškega teologa pomenilo, da je Sveti Duh v trenutku poslušanja biblične eksegeze, pridige, stvarno in dejansko prisoten v tonu, ki ga poslušalec sliši, in tako deluje na pričujočega: »Satan se ne meni za skovikanje pisane Božje besede, pač pa beži proč ob govorjenju Pisma.«⁵¹ Navedena pasaža je analogna neki drugi, ki podobno poudarja ključni medij in edinstveno človekovo razsežnost – *glas* –, s katerim grešnik na le njemu lasten, *človeški*, način, stopa v občestvo z Pantokratorjem preko pridige, toda tudi preko – *glasbe*.

Luther je namreč menil: »Musica naj razveseljuje dušico; gobec od tega nima nobenega veselja. Če pridno poješ, sedi duša v životu, igra in neznansko dobro se ji godi.«⁵² Takisto je najdeval v petju eno najmočnejših zdravil proti žalosti in skušnjavam Hudiča, s katerim se je lasal celo življenje: Satan da je duh pobitosti in melanholije, veselja ne more prenesti in je zato glasbi bolj tuj kot karkoli drugega. In zato ob petju, ki da je sinonim za bližanje Bogu, beži proč od dotičnega.

S podobnim mentalnim postopom, preko specifičnega »antropološkega« razumevanja glasu, se je Luther v nemški reformirani cerkvi dokopal do teologije pridiganja:⁵³ zanj so duhovni na svojih prižnicah z glasom

47 *Pisma mračnjakov*, prev. Anton Sovre, Ljubljana 1954, 53–53; prim. A. Sovre, *Opombe*, n. d., 309.

48 *D. Martin Luthers Werke*, Weimar 1883–1929, 48: 688.2–4: »Deus hoc locutus est per Adam. /.../ Unser Herr Gott redet nicht wie die menschen, hat kein maul, sed loquitur per homines.« <http://archive.org/stream/werkekritischeg48luthuoft#page/687/mode/1up>.

49 Enako stališče je imel tudi Primož Trubar, ki je v *Eni dolgi predgovori* zapisal: »Za Bugom ie Adam ta pervi pridigar tiga evangelia inu vere kersčanske bil.« Jonatan Vinkler (ur.), *Primož Trubar, Tiga Noviga testamenta ena dolga predgovor 1557*, Zbrana dela Primoža Trubarja 8, Ljubljana 2012, 38, <http://www.pei.si/Sifranti/StaticPage.aspx?id=125>.

50 Navedeno po John M. Frymire, n. d., 27.

51 N. m.

52 Richard Friedenthal, *Njegovo življenje in čas I*, Murska Sobota 1983, 45.

53 Temeljno delo s tega področja je Gerhard Ebeling, *Evangelische Evangelienauslegung. Eine Untersuchung zu Luthers Hermeneutik*, 3. izdaja, Tübingen 1991.

utelešali neposredno prisotnost Kristusovo in slednjemu hkrati omogočali, da se v dušah vernikov učinkovito bojuje z Zlim. Kljub tolikšnemu povdanku na pomembnosti mesta pridigarja, pridiganja in poslušanja le-tega pa ni bil Luther tisti, ki je sestavil sistematično delo o tem, kako pridigati (*ars praedicandi*), temveč je posel sistematičnega sumiranja temeljnih uvidov kot v drugih podobnih primerih prepustil topogledno znatno bolj primernemu Philippu Melancthonu z njegovim akademizmom. Tako sta nastala dva pridigarsko-retorična priročnika, in sicer *De officiis concionatoris* (1529)⁵⁴ in *Elementa rhetorices* (1532),⁵⁵ ki sta bila v evangeličanski cerkvi 16. stoletja zelo vplivna.

Toda ko je izšla *Cerkvena postila* (*Kirchenpostille*), je Luther to delo štel za svojo najboljšo knjigo, predvsem pa je ta zbirka pridig postala del praktično obligatnega repertorija na knjižni polici protestantskega duhovna. S to knjigo, ki je služila kot pridižni priročnik in zgled, je pridigar dobil stik z Luthrovo teologijo pridiganja, z načini strukturiranja cerkvenega govora na posamezno temo, predvsem pa je bil pridigar z njo opomnjen na dolžnosti, ki mu jih je nalagal urad dušnega pastirja.⁵⁶ *Hišna postila* (*Hauspostille*) Martina Luthra je bila v 16. stoletju med evangeličani v Srednji Evropi ena od knjig z najbolj izrazito pasivno in aktivno, tudi poustvarjalno recepcijo. Bila je namreč eden od obligatnih priročnikov pridigarjev in beril hišnih gospodarjev, pa tudi predloga za prevajanje, prirejanje in bolj ali manj izvorno pisanje znotraj postilskega žanra evangeličanske cerkve jezikovno nemškega vplivnega kroga. Po izidu leta 1544 v Leipzigu je do leta 1600 dokumentiranih nad 80 izdaj.⁵⁷ Večino med njimi je za tisk pripravil in jim predgovor napisal Veit Dietrich; v Luthrovih zbranih spisih je kot »zadnja roka« za objavo *Hišne postile* po pravilu vzeta zadnja Dietrichova izdaja za časa Luthrovega življenja. Toda obstaja tudi uredniška varianta, kot jo je pripravil Georg Römer, ki pa doslej običajno ni bila integralni del izdaj spisov nemškega reformatorja. Umestno vprašanje je, ali je mogoče vsaj približno določiti, katere izdaje *Hišne postile* v nemškem jeziku prihajajo v razvid kot morebitne predloge za Trubarjevo prevajanje. Ob uporabi lingvostilistične metode in primerjalni analizi tistih »zaznamovanih«⁵⁸ delov Trubarjevega prevoda na eni ter nemških Hišnih postil na drugi, ki enoznačno razkrivajo starost nemške predloge/predlog, iz katere/katerih je bilo črpano prevodno besedilo, je mogoče s primerno zadržanostjo zapisati spodnje. Primerno pasajo za analizo predstavlja Luthrova pridiga na drugo adventno nedeljo, ki temelji na perikopi iz Lk 21,25–36.⁵⁹ Ta govori o bibličnem prihodu Sina človekovega – slednje je bilo v 16. stoletju splošno razumljeno kot poslednja sodba in konec sveta – in se začneja z naslednjo pasajo: »Znamenja bodo na soncu, luni in zvezdah. Na zemlji bo stiska

54 Digitalna kopija dostopna na: <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k83882q>. Prim. z Uwe Schnell, *Die homiletische Theorie Philipp Melancthons*, Berlin 1968.

55 Digitalna kopija dostopna na: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10184380-0>.

56 John M. Frymire, n. d., 28–29.

57 *Verzeichniss der im deutschen Sprachbereich erschienenen Drucke des XIV. Jahrhunderts*, 1. Abt., Band 12, Stuttgart 1988, št. 4831–4913. Zadevni popis navaja 82 različnih izdaj v nemščini, ne omenja pa izdaje, ki jo hrani Rokopisni oddelek Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Prim. M. Glavan, n. d., 3, 11.

58 Gre za pasaje, katerih reference so znani, specifični, zlasti časovno natančno opredeljeni dogodki, do katerih pisec v »prvi roki« teksta vzpostavi primarno časovno distanco, ki jo tudi jezikovno enoznačno signalizira (npr. pred enim letom), v mlajših edicijah pa se ta distanca do primarnega dogodka in njena tekstna artikulacija (ob posegu editorja) spreminjata.

59 Jonatan Vinkler, Maja Šetinc in Blaž Javornik (ur.), n. d., 36–43.

med narodi, v zmedu zaradi bučanja morja in valov. Ljudje bodo hirali od strahu in pričakovanja tega, kar pride nad ves svet, kajti nebeške sile se bodo majale. In tedaj bodo videli Sina človekovega priti na oblaku z močjo in veliko slavo. Ko se bo to začelo dogajati, se vzravnajte in vzdignite glave, kajti vaša odkupitev se približuje.«⁶⁰ Luther nato svojo razlago gradi na zgodovinskih primerih iz judovske zgodovine, ki naj bi dokazovali, da so sli božanske intervencije med ljudmi vedno redki oz. nenavadni naravni pojavi. Poslušalcu/bralcu zastavi ključno vprašanje celotne pridige: »Letukai je uže tu vprašainje, aku se takova znameinja vsa pred sodnim dnem bodo zgodila.« In nadaljuje:

»Ali po takovim se nejma vprašati, zakai ta GOSPUD pravi: »Kadar se le-tu začne goditi, taku se ima na tu istu gledati.« Za tiga volo jest verujem, de se nekotera inu lahko ta vegša znameinja potler bodo zgodila, ravnu tedaj, kadar ta sodni dan zdai bode noter šel, zatu my imamo na tem zadosti imeiti, de ta GOSPUD vučij, gdi se imajo takova znameinja gledati inu čakati, zlasti na nebi, sonci, luni inu zvezdah inu na teh človekih inu na murju. Kadar se uže nekatera teh istih vidio, taku se imamo na takov prihod perpraviti inu niker čakati, dokler bi se ona vsa zgudila, zakai my bi sicer mogli pernagleni biti.«⁶¹

V pridižni strukturi bodo tako popisi astronomskih fenomenov poleg zgodovinskih prikazov tvorili argumente okrepitve za tezo, da je konec stvarnosti pred vrati, in argumentacijsko omogočili pridigarjevo posledično spodbudo za delovanje, ki zaključuje retorično izrazito klasično izdelano pridigo: Verniki naj sodnega dne nikaner ne čakajo z umazanimi srči, naj se torej kesajo, živijo po krščansko, ne po papežniško, dejanj moralne obnove pa naj ne prelagajo na poznejši čas, kajti »znamenja na nebu« se že dogajajo, torej je sodni dan blizu.

»Znamenja na nebu«, ki da napovedujejo konec sveta, Luther popiše takole:

»Na tem sonci inu luni se zgođe duvuja znameinja, nerpervič, de ona svoj šain ali svitlobo zgube. Takovu, aku onu lih nej čudnu inu je po naturi (zakai onu se more iz kunšti gvišnu poprej vejediti, preden se onu zgody),⁶² taku je tu vsaj enu znameinje, kakor tu Christus sam očitu izlaga v tem evangelistu s. Matevžu. Ampak raven le-tiga mogo na sonci tudi takova znameinja se zgoditi, katera se ne mogo poprej

60 Navedeno po SSP, <http://www.biblija.net/biblija.cgi?m=Lk+21&id0=1&pos=0&set=2&l=sl>.

61 Jonatan Vinkler, Maja Šetinc in Blaž Javornik (ur.), n. d., 38.

62 Luther je imel v mislih astronomsko predvidljivost sončevega in luninega mrka. V srednji Evropi, natančneje na dunajski univerzi, je bila tedaj v veljavi Ptolomejeva teorija planetov (tj. sonce, planeti in zvezde krožijo okoli Zemlje), katero sta na podlagi opazovanj predelala Georg von Peurbach (1423–1461) in njegov bavarski učenec, čudežni otrok Regiomontanus (Johannes Müller von Königsberg, 1436–1476). Skupaj sta leta 1457 opazovala lunin mrk, ki pa se je pojavil osem minut pred napovedjo po dotedaj najbolj točnih Alfonzovih tablicah iz 13. stoletja. Rezultat opazovanja je bila sestava nove tabele mrkov (*Tabulae eclipsium*, 1459). Peurbachovo in Regiomontanovo teorijo je kasneje v Krakovu poslušal Nikolaj Kopernik (1473–1543), na Dunaju pa Andrej Perlah (1490–1551). Slednji je ob izdatnem mecenstvu takratnega dunajskega škofa Jurija Slatkonje izdajal almanahe (efemeride) o astronomiji ter prepisoval dela predhodnikov (Perlahova dela so dostopna na Europeani). K astronomiji, ki je (tedaj) predstavljal zmožnost »preroškosti«, so se ob kriznih dogodkih zatekali tudi na tamkajšnjem dvoru Maksimilijana I. V dobi turških obleganj Dunaja (1531) je Perlah izdal latinski (kasneje še nemški) spis o vplivu sončevega in luninega mrka (nemška izdaja dostopna na: <http://digital.slub-dresden.de/werkansicht/df/3040/1/>) (St. Južnič, *Astronomija na Slovenskem in slovenski astronomi na tujem* (12.–21. stoletje), Ljubljana 2007, 23). Blaž Javornik, Op. 97, v: Jonatan Vinkler, Maja Šetinc in Blaž Javornik (ur.), n. d., 38

vejdti, temuč ona se naglu pergode inu semkai pridó zuper vso kunšt ter pratik, kakor tu merkneinje h timu čassu, kadar je Christus na križi vissil. Zakai ta kunšt deržy v sebi, de tu merkneinje na sonci se more zgoditi v začetku te lunæ, kadar se ta mesec začne inu ta luna nova postane. Kadar se onu pag zgody v polni luni, kakor ta isti krat, ali na enim drugim dnevi v luni, taku tu istu nej po naturi. Zatu je takovu merknenje enu sussebnu veliku čudu bilu. Aku my uže timu glih nejsmo vidili, taku se vsaj more onu cilu skoraj zgoditi inu my smo *le-tu lejtu, ker je minilu, veliku družih čudnih ričy vidili, kateru je vse nenavadnu inu čudnu, kakor de bi ena mavra okuli sonca imejla ijtí, de se tu sonce dily inu veliku sonc bode videnu* /poudaril J. V./ etc.«⁶³

Za tekstnokritično določitev prevodnih virov Trubarjeve *Hišne postile* je bolj kot zgoraj komentirana pomembna pasaža v kurzivi: »*le-tu lejtu, ker je minilu, veliku družih čudnih ričy vidili, kateru je vse nenavadnu inu čudnu, kakor de bi ena mavra okuli sonca imejla ijtí, de se tu sonce dily inu veliku sonc bode videnu*«. Luther namreč opiše optično-astronomski pojav parhelij (pasonce), pri katerem nastanejo svetle točke na nebu (mavrica), pogosto na svetlečem obroču okoli sonca. Upodobitev treh sonc je Luther morda lahko videl v *Nürnbergski kroniki* Hartmanna Schedela (1440–1514), izdani leta 1493. Prvi izčrpnejši opis parhelija (podoben Luthrovemu) je podal leta 1534 začetnik hutteritov Jacob Hutter, ki je fenomen opazoval v kraju Hustopeče na Moravskem leto poprej (1533). Hkrati omenjeni opis tudi razkriva, iz katere tedanje nemške izdaje *Hišne postile* je morda črpal Trubar.

To sta verjetno bili bodisi augsburška izdaja iz leta 1545 bodisi nürnbergska iz leta 1549, morda ponatisi slednje iz let 1554, 1561 ali 1564, saj je v njej tedaj neznani parhelij opisan takole: »Und wir haben *dise jar* uber vil andere wunderliche dinge gesehen, welches alles ungewönlich unt seltzam ist. Als das ein Regenbog umb die Sonne gehen sol, das die Sonne sich gleich teylen und vil Sonnen gesehen werden.«⁶⁴ »In *v tem letu, ki je za nami*, smo videli veliko čudnih reči, katere so vse neobičajne in nenavadne. Kakor da bi mavrica okoli sonca šla, sonce se deli in videlo se je veliko sonc.« V nürnbergski izdaji leta 1544, ki jo je Luther še dočkal, je omenjena pasaža zapisana nekoliko drugače: »Und wir haben *dise zwentzig jar* uber vil ander wunderlichs dings gesehen, welches alles ungewönlich und seltzam ist. Als das ein Regenbog umb die Sonne gehen sol, das die Son[n] sich gleich teylen und vile Sonnen gesehen werden.«⁶⁵ »In *v teh dvajsetih letih, ki so za nami*, smo videli veliko čudnih reči, katere so vse neobičajne in nenavadne. Kakor da bi mavrica okoli sonca šla, sonce se deli in videlo se je veliko sonc.« Verjetno je šlo za napako v tisku, saj je malo verjetno, da je Trubar namenoma izpuščal besede »zwenzig oder dreyzig« oziroma njun zapis z rimskimi številkami. Poznejši ponatisi namreč sledijo izdaji iz leta 1544, bolje so opisani tudi astronomski fenomeni. Za primerjavo se velja ozreti v wittenberško izdajo *postile* iz leta 1552, kjer je izvorni Luthrov tekst (vsaj) v tej pasaži precej obogaten in pri razlagi astronomskih fenomenih že specifičnejši: »Wie man denn in den nehern xx. oder xxx. jaren viel wunderlicher, seltzamer gesicht und zeichen hin und wider gesehen hat, als viel seltzamer Regenbogen und ander zeihen, Creuz, zwo oder drey Sonnen, Stern schiessen, Cometen

63 Jonatan Vinkler, Maja Šetinc in Blaž Javornik (ur.), n. d., 38.

64 *Haußpostil D. Martin Luthers uber die Sontags und der fürnembsten Fest Euangelia durch das gantze Jar*, Augsburg 1545, V; n. d., Nürnberg 1549, VI; n. d., Nürnberg 1552, V; n. d., Nürnberg 1561, VI; Nürnberg 1564, VI.

65 *Haußpostil D. Martin Luther*, Nürnberg 1544, IV–V.

auff ein ander folgend, fewrigen Himmel, blutrote Sonnen, etlicher zeit und tage an einander, one das, so noch teglich geschehen kan.«⁶⁶ »Kakor smo videli veliko čudežev v naslednjih dvajsetih ali tridesetih letih, tu in tam nenavadnih izrazov in znakov, kot veliko nenavadnih mavric in drugih znakov, sledili so eden drugemu križ, dva ali tri sonca, streljanje zvezd, kometi, precej časa in dni zaporedoma ognjeno nebo, krvavordeče sonce, brez tistega, kar dnevno videvamo.« Pasaža v jenski izdaji 1559 se ujema z nürnbergsko leta 1544. Obsežnejša in zahtevnejša primerjalna tekstna kritika (ugotavljanje tiskarskih napak, katerih interpret Trubar ni nujno prenašal v slovensko prevodno besedilo) bi morda pripeljala do natančnejše genealoške tekstne določitve izdaj(e) postil(e), iz katere je črpal Trubar.⁶⁷

O Trubarjevem prevajalskem postopu pri prevajanju *Hišne postile* je bilo doslej napisanega precej tehtnega.⁶⁸ Razlike med nemško predlogo in slovenskim besedilom, kot ga je artikuliral Trubar (ni pa bilo nikoli razjasnjeno in ob odsotnosti Trubarjevega rokopisa *Hišne postile* niti ni mogoče ugotoviti, ali je med Trubarjevim prevodom in natisnjeno obliko kakršna koli razlika, kajti objavljeno besedilo v Hišni postili ni Trubarjeva, temveč Savinčeva »zadnja roka«!), so:

- 1) *prevodne razširitve*, opravljene z namenom, da bi bil prevod razumljiv; med njimi so najpogostejši sopomenski pari (dvojna formula) in veččlenski naštevalni nizi;⁶⁹
- 2) *opuščanje* dvojnih in trojnih formul oz. daljših, veččlenskih nizov ter nadomeščanja sopomenskih ali blizupomenskih parov in nizov bodisi z enim samim poimenovanjem (najpogosteje glagolskim, lahko tudi samostalniškim, pridevniškim, opisnim itd.) ali s člensko okrajšanim;⁷⁰
- 3) *razlike v izbiri besedja*;⁷¹
- 4) *posegi v stalne besedne zveze*⁷² in
- 5) *vsebinske podomačitve in prilagoditve*, narejene z namenom, da bi bila vsebina lažje dojemljiva in v čim večji meri razumljena (npr. Luthrov *Teutschland*, tj. »nemška dežela« postane pri Trubarju *Kranjska dežela*).⁷³

Uredniško poročilo

Z *Zbranimi deli Primoža Trubarja IX* dobiva bralec predse znanstvenokritično izdajo zadnjega Trubarjevega književnega dela, in sicer besedila, ki ga oče slovenske knjige za razliko od ostalih lastnih knjig ni izdal sam. Gre za *Hišno postilo* (1595), ki sta jo necelo desetletje po Trubarjevi smrti izdala Trubarjev mlajši sin Felicijan Trubar in Andrej Savinec.

Transkripcija izvornika se tudi v deveti knjigi *Zbranih del Primoža Trubarja* ravna po prepisovalnih načelih, ki vodijo osnovni namen edicije: reformatorjev slovstveni opus predstaviti v izvorniku kar najzvestejši podobi, hkrati pa ga narediti v čim večji meri dostopnega sodobnemu

66 *Martin Luthers Hauspostille*, Wittenberg 1552, 12.

67 Blaž Javornik, Op. 99, v: Jonatan Vinkler, Maja Šetinc in Blaž Javornik (ur.), 38–39. Zgornja analiza opisa parhelija in kritika virov je v celoti avtorsko delo Blaža Javornika.

68 Majda Merše, Trubarjeva Hišna postila (1595) v odnosu do Lutrove prevodne predloge. *Jezikoslovni zapiski* 16 (2010), številka 2, 7–34, <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-639B4QNT/>.

69 M. Merše, n. d., 8.

70 N. d., 15.

71 N. d., 17.

72 N. d., 24.

73 N. d., 27.

bralcu.⁷⁴ Prepisovalna načela je za celotno zbirko predvidel prvi glavni urednik *Zbranih del Primoža Trubarja*, ddr. Igor Grdina, in so upoštevana v vseh doslej izdanih knjigah *Zbranih del Primoža Trubarja* ter v vsaki posamezni knjigi deloma modificirana glede na tekstne (predvsem ortografske) posebnosti izvirnikov izdanih besedil.

Distribucija črk ostaja v *Zbranih delih Primoža Trubaja IX* pretežno enaka, kot je bila v izbirki doslej, vendar pa dosledno upošteva posebnosti pravopisa, ki ga je Trubarjevemu »velikemu opusu« dal Andrej Savinec in opazno odstopa od siceršnjega Trubarjevega pravopisa (npr. pri pisanju predlogov, velike začenice ...). Pri fonemu *j* je dosledno ohranjen izvirni zapis z grafemi *i*, *j* ali *y*. Grafem *j* je zapisan povsod tam, kjer se nahaja v izvirniku. Enako velja za grafem *y*. Podvojitve grafemov *f* (*ff*: *lufft*), *l* (*ll*: *tellu*), *r* (*rr*: *norrost*) in *s* (*ss*: *besseda*) so dosledno ohranjene. Transkripcija ohranja tudi grafeme *q* (*buqve*), *x* (*text*) in *c*, kadar slednji zaznamuje fonem *k* (*doctor*). Zapis fonemov *u* in *v* je v nezadnjem zlogu načeloma sodoben, tudi v primerih, ko je na začetku besede, kjer danes uporabljamo *u*, zapisan *v*. Zapis *u* ostaja enak izvirnemu pri osebnem lastnem imenu Pavel (*Paul*). V primerih, kjer je v izvirniku predlog pisan z opuščajem in brez presledka skupaj z jedrom besedne zveze, je v transkripciji pisan narazen in brez opuščaja. Če je jedro besedne zveze lastno ime, je le-to skladno s pravili veljavnega slovenskega pravopisa zapisano v prvi in/ali nadaljnjih sestavinah z veliko začetnico. Lastno ime Kristus je povsod transkribirano v izvirni podobi (torej *Cristus* ali *Christus*, ne Kristus). Pri transkripciji nemških izposojenk je bila dosledno upoštevana taka transkripcijska podoba, kot je zabeležena in z jezikovno analizo podkrepjena v znanstveni monografiji Helene Jazbec *Nemške izposojenke pri Trubarju* (Ljubljana 2007) in zgodovinskih, etimoloških in splošnih slovarjih, dostopnih na portalu <http://www.fran.si/>:

1) Maks Pleteršnik, *Slovensko-nemški slovar* (<http://www.fran.si/136/maks-pletersnik-slovensko-nemski-slovar>);

2) Matija Kastelec in Gregor Vorenc, *Slovensko-latinski slovar* (<http://www.fran.si/136/maks-pletersnik-slovensko-nemski-slovar>);

3) Marko Snoj, *Slovar jezika Janeza Svetokriškega* (<http://www.fran.si/139/slovar-jezika-janeza-svetokriskega>);

4) Kozma Ahačič, Andreja Legan Ravnika, Majda Merše, Jožica Narat, France Novak, *Besedje slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja* (<http://www.fran.si/140/besedje-slovenskega-knjiznega-jezika-16-stoletja>);

5) Marko Snoj, *Slovenski etimološki slovar*, Tretja izdaja (<http://www.fran.si/193/marko-snoj-slovenski-etimoloski-slovar>).

Navedena dela so bila uporabljana tudi pri komentiranju beseda in so v vsakem komentarju oz. razlagalni robni opombi, kjer se uporabljajo, tudi primerno navedena, le da zaradi omejitev stavka in večavtorskega dela pri komentiranju ni bilo mogoče navajati točnih datumov dostopa do spletnih izdaj omenjenih slovarjev.

Pri uvedbi sodobne interpunkcije, ki je v rabi v *Zbranih delih*, je v pričujoči knjigi uresničeno vodilo, da naj se sodobni pravopisni uzus vzpostavi čim manj nasilno napram izvirnemu besedilu. Tako so meje izvirnih period ohranjene. Izjemo predstavlja raba posameznih končnih ločil (vprašaj in klicaj). Zadevna mesta se nanašajo na Trubarjeve navedke Svetega pisma; tam je interpunkcija interpretativna, in sicer v toliko, kolikor upošteva

74 Igor Grdina, Splošna prepisovalna načela, v: Fanika Krajnc – Vrečko (ur.), *Zbrana dela Primoža Trubarja I*, Ljubljana 2002, 542.

takšno segmentacijo besedila in pravopis, kot sta običajna v sodobnem prevodu svete knjige krščanstva v slovenski jezik.⁷⁵

Zbrana dela poskušajo tudi s knjižnim stavkom dosledno reprezentirati izvirne Trubarjeve tiske ter tako na neki ravni celo nadomestiti faksimile. Zato velja tudi v pričujoči knjigi načelo, da transkripcija nikjer ne odpravlja nobene tiskarske napake, izpusta črk ipd., vse tovrstne besed(il)-ne posebnosti pa so dokumentirane in razrešene v opombah ob izvirnem tekstu.

Da bi bili uredniški posegi v transkripciji izvirnika jasno razvidni, sta v pričujoči izdaji v rabi dve vrsti oklepajev, ki jih v Trubarjevem izvirniku ni najti, in sicer poševni // in oglati [] (Slednji so v rabi izključno v nemškem predgovoru Felicijana Trubarja. Nanašajo se na dopolnitev mest, ki so kot »zadnja roka« v obliki korektur z nadvrstičnim znamenjem na črki pred mestom izpada zaznamovane kot tekste spremembe oz. popravki.). Tako se tovrstna raba povsem jasno loči od Trubarjevih okroglih oklepajev (), ki so skupaj s svojo vsebino del integralnega izvirnega besedila. Poševni oklepaji se uporabljajo na mestih, kjer so zaradi izpada, umanjkanja črke v besedilu evidentne praznine; v poševnih oklepajih se se nahaja emendacija poškodovanega mesta (npr. D vidu > D/a/vidu). Mesta, kjer je prišlo do razvidnih izpadov posamezne črke/črk, pa le-ti niso niti korigirani po načelu zadnje roke niti ne gre za poškodbe v tekstu, so emendirana kot navadna interpolacija v izvirno besedilo (npr. Božy oli > Božy /v/oli). Besede, kjer je razviden napačen vrstni red črk, napačen rez ali napačna postavitev črke (q, b ali d namesto p), so v integralnem besedilu transkripcije puščene v izvirni podobi; napake so razrešene v obrobni opombi. Poleg poševnih oklepajev sta pomembni uredniški orodji osme knjige *Zbranih del Primoža Trubarja* ločili dvopičje in narekovaji. Njuna kombinacija, ki spremeni stavek ločuje od dobesednega navedka (citata), se v pričujoči izdaji uporablja dosledno, in to povsod tam, kjer je bilo mogoče ugotoviti, da gre za navajanje (npr. Svetega pisma ali drugih virov), ali na mestih, kjer k temu navaja sodobna interpunkcija v Slovenskem standardnem prevodu. Trubarjeva oz. Savinčeva (Dalmatinova) humanistična interpunkcija, ki je sicer tudi poznala dvopičje, vendar z drugačno funkcijo, kot jo ima to ločilo danes, je na takih mestih nadomeščena s sodobno, segmentacija besedila pa je posledično ustrezno spremenjena.

Velika začetnica se načeloma ravna po današnji pravopisni rabi. Pri tem je treba ob pravilih, ki tozadevno veljajo za celotna *Zbrana dela*,⁷⁶ opozoriti, da pravopis v pričujoči knjigi ločuje občno poimenovanje pripadnikov judovske religije (judi), kar je dosledno zaznamovano z malimi črkami, od lastnega imena za člane bibličnega ljudstva (Judi), ki je povsod zapisano z veliko začetnico.⁷⁷

V kolikor se ista tujejezična (npr. latinska) pasaža pojavlja večkrat, je v opombi načeloma prevedena samo enkrat, in sicer ob svoji prvi pojavitvi v pričujoči knjigi. Številčenje opomb s prevodno, razlagalno in/ali tekstnokritično vsebino je načeloma urejeno enako kot v *Zbranih delih I–VIII, X in XI*.

Razrešitve Trubarjevih bibličnih referenc so izvedene tako, da je najprej posodobljena okrajšava svetopisemske knjige. Nato je razrešen

75 *Sveto pismo Stare in Nove zaveze. Slovenski standardni prevod iz izvirnih jezikov*. Drugi, pregledani natis. Ljubljana 2002.

76 Igor Grdina, Splošna prepisovalna načela, v: *Zbrana dela Primoža Trubarja I*, Ljubljana 2002, 542–545.

77 Fanika Krajnc – Vrečko, K drugi knjigi *Zbranih del Primoža Trubarja*, v: *Zbrana dela Primoža Trubarja II*, Ljubljana 2003, 416, 417.

Trubarjev sklic na sorodno mesto (Trubar se je v referencah skliceval zgolj na poglavja svetopisemskih knjig, kajti izvirnik ni bil številčen), vrstice v razrešenih referencah pa so popolnoma nov donesek k izdaji in razumevanju Trubarjevega besedila. Pri razreševanju bibličnih referenc so bili uporabljeni vsi svetopisemski prevodi, ki so dostopni na <http://www.biblija.net/biblija.cgi?l=sl>, številčenje vrstic pa se ravna po segmentaciji v Slovenskem standardnem prevodu. Spodaj podajamo seznam krajšav imen svetopisemskih knjig, ki jih Trubar navaja v *Hišni postili*.

Seznam krajšav svetopisemskih knjig

Trubarjeva krajšava	Ime biblične knjige	Krajšava v Slovenskem standardnem prevodu
	<i>Stara zaveza</i>	
Gen.	Geneza / 1. Mojzesova	1 Mz
Exod.	Eksodus / 2. Mojzesova	2 Mz
Levit.	Levitik / 3. Mojzesova	3 Mz
Num.	Numeri / 4. Mojzesova	4 Mz
Deut.	Devteronomij / 5. Mojzesova	5 Mz
Reg.	Sodniki	Sod
2. Reg.	2. Samuelova	2 Sam
Esa.	Izaija	Iz
Ierem.	Jeremija	Jer
Ezech.	Ezekiel	Ezk
Mich.	Mihej	Mih
Psal.	Psalmi	Ps (navajanje vrstic po SSP)
Iob	Job	Job
Pro.	Pregovori	Prg
Eccles.	Pridigar	Prd
Dan.	Daniel	Dan
	<i>Nova zaveza</i>	
Math. / Matth.	Evangelij po Mateju	Mt
Marc.	Evangelij po Marku	Mr
Luc.	Evangelij po Luku	Lk
Ioh.	Evangelij po Janezu	Jn
Act.	Apostolska dela	Apd
Rom.	Rimljanom	Rim
1. Cor.	1. pismo Korinčanom	1 Kor
2. Cor.	2. pismo Korinčanom	2 Kor
Gal.	Galačanom	Gal
Ephes.	Efežanom	Ef
Philip.	Filipljanom	Flp
Colos./Coloss.	Kološanom	Kol
2. Thess.	2. pismo Tesaloničanom	2 Tes
1. Tim.	1. pismo Timoteju	1 Tim
2. Tim.	2. pismo Timoteju	2 Tim
Tit.	Titu	Tit
Heb.	Hebrejcem	Heb
1. Pet.	1. Petrovo pismo	1 Pt
2. Pet.	2. Petrovo pismo	2 Pt
1. Joh.	1. Janezovo pismo	1 Jn
Apoc.	Razodetje	Raz

Eden od temeljev za pričujočo znanstveno monografijo so obdelane, dopolnjene in urejene transkripcije ter (v manjši meri) komentarji, ki so jih v obliki projektnih nalog v okviru predmeta *Tekstologija, uredniška in izdajateljska teorija in praksa* v študijskem letu 2014/2015 pripravili študenti II. stopnje Slovenistike, Komuniciranja in medijev ter Zgodovine Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem (zadevna projektna naloga je bila skladno z javno objavljenim syllabusom študijska obveznost pri zadevnem predmetu). Študenti, katerih projektne naloge so upoštevane in vključene v nastanek pričujoče izdaje, so (po abecednem vrstnem redu priimka):

- 1) Matej Arh;
- 2) Katrin Bach;
- 3) Tadeja Burić;
- 4) Sandra Cajzar;
- 5) Petra Furlan;
- 6) Denis Janev;
- 7) Metka Jež;
- 8) Zara Kastelič;
- 9) Sara Kogovšek;
- 10) Diana Košir;
- 11) Vera Malić;
- 13) Špela Munda;
- 14) Sandra Peršin Nemec;
- 15) Tadej Pipan;
- 16) Martina Ros;
- 17) Vanja Sossou;
- 18) Maja Šetinc;
- 19) Saša Šušteršič;
- 20) Tjaša Trošt;
- 21) Gaja Velnar Milčinović;
- 22) Nika Vukelić in
- 23) Rok Zihrl.

Vsem omenjenim se kot njihov profesor zahvaljujem za sodelovanje pri projektu, ki ga štejem kot enega od primerov, ko je mogoče študente med študijskim procesom tvorno vključiti v konkretno znanstveno-raziskovalno delo s preverljivim in javno dostopnim rezultatom ter jim tako dati referenco, potrebno praktično znanje z zadevnega področja in – nenazadnje – zadoščenje, da njihovo delo ni bilo le siva šomošterska učenost.

Bibliografski opis

Transkripcija Trubarjeve *Hišne postile* je bila izdelana na podlagi digitalne kopije izvirnike iz Rokopisnega oddelka Narodne in univerzitetne knjižnice, kot je na razpolago na povezavi: Luther, Martin, Savinec, Andrej, Trubar, Felicijan, Trubar, Primož. *Hishna postilla D. Martina Lutheria, zhes te nedelske inu teh imenitishih prasnikou Evangelie, skusi cejlu lejtu, s'vsem flissom tolmazhena, skusi Primosha Truberia Krainza rainziga. skusi Georga Gruppenbacha*, 1595. <<http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-02UIU4RU>>. in korigirana na podlagi diplomatičnega prepisa, ki s katerim razpolaga Sekcija za zgodovino slovenskega jezika (predstojnik: izr. prof. dr. Kozma Ahačič) pri Inštitutu za slovenski jezik frana Ramovša ZRC SAZU.

Natančen bibliografski opis izvirnika je izdelal Branko Berčič, objavljen pa je v 52 enoti bibliografije slovenskih protestantskih tiskov. Kot v prejšnjih

knjigah *Zbranih del Primoža Trubarja* tudi tukaj povzemamo Berčičev opis z ohranjeno metodologijo:⁷⁸

HISHNA POSTILLA D. MARTINA LVTHERIA, ZHES TE NEDELSKE INV TEH IMENITISHIH PRASNIKOU Evangelie, Skusi cejlu Lejtu, s'Všem flissom tolmazhena, Skusi PRIMOSHA TRVBERIA KRAINZA RAINZIGA. [Vinjeta.] DRVCKANA v'TIBINGI SKVSI Georga Gruppenbacha, [Črta.] ANNO M. D. XCV.

4°. 53 vrstic. (glej str. 3). 430 listov, signature)::(⁴,)::(⁶, A⁴-Z⁴, Aa⁴-Qq⁴, a⁴-z⁴, aa⁴-rr⁴, AA⁴-ZZ⁴, AAA⁴-CCC⁴. Številčenje strani: od 1 (A^{1a}) do 311 (Qq^{4a}), 1 (a^{1a}) do 317 (rr^{3a}) in 1 (AA^{1a}) do 206 (CCC^{3b}), z napakami (str. f^{4a} = 47, i^{4b} = 72, FF^{4a} = 47). Kustode. Robne opombe. Naslovna stran tiskana v črni in rdeči barvi. Slovensko in latinsko besedilo v latinici, nemško besedilo v frakturi. Lesorezi (naslovna stran, str.)::(^{1b}, na začetku vsakega evangelija in str. CCC^{4a}). Inicialke (str.)::(^{2a},)::(^{3a},)::(^{5a},)::(^{6b}, na začetku vsakega evangelija in njegove razlage). Vinjete (naslovna stran, str.)::(^{1b} v okvirju,)::(^{6a}, levo in desno od lesoreza k evangeliju, str. 311, 317, 206).

Str.)::(^{1a}: [naslovna stran z lesorezno vinjeto v okvirju].

Str.)::(^{1b}: [lesorez s portretom Primoža Trubarja in s podnapisom] 1578 IC PRIMVS TRVBERVS CARNIOLANVS ANNO AETATIS LXXI IL [v vrstici 1-2 sledi:] Jeft fim enu dobru voiskovanje voifkoyal, ...

Str.)::(^{2a}, vrstice 1-4: PREDGVVOR D. MARTINA LVTHERIA, NA LETO HISHNO POSTILLO.

Str.)::(^{3a}, vrstice 1-3: :Den Wolgebornen, Edlen und Gefstrenge Herren, N. N. Graffen, Herren, Freyherren, Rittern uñ denen von Adel, rc. Auch Stätten und Märcken.

Str.)::(^{4b}, vrstice 39-42: €. G. und h. Unterthäniger gehorfsamer Kirchendiener M. Foelicianus Truber.

Str.)::(^{5a}, vrstice 1-4: Všem brumnim inu Bogabojezhim Karfzhenikom Krainzom inu Slovenzom, vofzhim inu profsim jeft od Buga, Gnado, Myr inu pravu fposnainje te Rifnize, fkusi Iesufa Criftufa, Amen.

Str.)::(^{6a}, vrstice 7-9: Vafh Brat inu Priatel v'Chriftufu Andrei Saviniz Cerkouni flushabnik tamiftu.

Str.)::(^{6b}, vrstice 1-4: ENA GMAIN PREDGVVOR NA TE HISHNE PRIDIGE.

Str. 1, vrstice 1-4: NA PERVO NEDELLO TIGA ADVENTA EVANGELION MATTH. XXI.

Str. 311, vrstice 27-29: TIGA PERVIGA DEILA te Hifhne Postille. KONEZ.

Str. Qq^{4b}: [prazna.]

Str. 1, vrstice 1-4: LEITNI DEIL TE HISHNE POSTILLE DOCTORIA MARTINA LVTHERIA.

Str. 317, vrstici 34-35: Konez te Hifhne Postille, Skusi tu ceilu lejtu ob Nedellah.

Str. rr^{3b}-^{4b}: [prazna.]

Str. 1, vrstice 1-6: Hifhna Postilla, DOCTORIA MARTINA LVTHERIA, OD TEH IMENITISHIH PRASNIKOV, SKVSI CEILV LEITV.

Str. 178, vrstici 24-25: PO LETIM GREDO ENA OHzetna, inu dvej pogrebne Pridige, naprej poftaulene, ...

Str. 205, vrstice 1-4: EN GMAIN FVRM, KOKV IMA h'KONZV TE

PRIDIGE, TA FOLK h'GMAIN MOLITVI OPOMINAN BITI.

Str. 206, vrstice 17-20: TA GNADA NASHIGA GOSPVDA Jesufa Chriftufa, inu ta lubesan Boshja, inu ta dar inu muzh Svetiga Duha bodi Svami vfejmi, Amen.

Str. CCC^{4a}: DRVCKANV v'TYbingi, fkusi Georga Gruppenbacha. [lesorez z Agnus Dei in s krožnim pripisom okoli likovnega elementa jagnjeta] ECCE AGNVS DEL QVI TOLLIT PECCATA MVNDI. [Za lesorezom sledi:] ANNO M. D. XCV.

Str. CCC^{4b}: [prazna.]

Za izdelavo digitalnih reprodukcij lesorezov in drugih grafičnih elementov (inicialne, vinjete) je bil uporabljen bibliofilski facsimile iz leta 1995: Martin Luther, *Hishna postilla D. Martina Luthera, zhes te nedelske inu teh imenitishih prasnikou Evangelie, skusi cejlu lejtu, s'všem flissom tolmazhena, skusi Primosha Truberia Krainza rainziga*. Spremnno študijo napisal Mihael Glavan, Ljubljana 1995 (Rokopisni oddelek Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani, sign.: II 471965). Facsimile je bil realiziran na podlagi dveh izvodov izvornika, ki ju hrani NUK (Rokopisni oddelek Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani, sign.: R 10055 in R 10054 – manjkajoči deli besedila in težko berljiva mesta).

Da bi bilo mogoče tudi v pričujoči knjigi *Zbranih del Primoža Trubarja* ohraniti koncept likovne podobe, ki bi v kar največji meri reprezentirala izvornik, je bil spremenjen sicer ustaljeni format knjižnega bloka *Zbranih del Primoža Trubarja*.

Lesorezi

Natančen kodikološki opis *Hišne postile* je izdelal Mihael Glavan. Na tem mestu povzemamo strani 8 do 10 njegove študije, kjer se nahaja opis lesorezov:⁷⁹

Naslov, katerega 1., 5., 9. 12. in 14. vrstica so natisnjene v rdeči barvi, obdaja lep lesorez, s kakršnimi so v tistem času krasili wittenberške biblijske tiske. Okvirni lesorez je razdeljen na 6 manjših okvirov, ki se končujejo z volutami. Poživljeni so z obeski sadja in putti. V zgornjem okviru je upodobljen v oblakih na krogli sedeč Bog Oče z mitro na glavi. V desnici drži tabli zapovedi, v levici kelih. Obdajata ga dve skupini angelov, Na levi in desni strani so razvrščeni prizori:

Adam in Eva grešita, izgon iz raja, križev pot in križanje. Ob straneh sta upodobljena na vsaki strani po dva evangelista. Na levi Matej in Luka, na desni Marko in Janez. Vsi štirje sedijo in pišejo, vsi so obrnjeni proti sredini. V spodnjem delu podobe stoji križ, na katerega je pribit Kristus, ob njem pa kleči ta dve moški figuri: levi, starejši bradat mož v plemiški obleki, je saški volilni knez Friderich III. (Modri), desni brezbradi mož, oblečen v duhovsko obleko, pa Martin Luter. V ozadju je podoba mesta. Avtor lesoreza ni signiran, vendar primerjave z lesorezi nekaterih nemških biblij in postil kažejo, da je avtor eden izmed učencev Lucasa Cranacha mlajšega.

Na hrbtni strani te lepe naslovnice je odtisnjen lesorezni portret Primoža Trubarja, obdan z bogato okrašenim ovalnim okvirom, ki ga obdaja napisni trak. Zgoraj in spodaj se okvir razvije v renesančni zaključek (Rollwerk). V napisnem traku beremo: PRIMVS – TRVBERVS – CARNIOLANVS – ANNO – AETATIS – LXXI. Zgoraj nad ovalom je lesorez signiran s črkama I C in letnico 1578, spodaj pod ovalom pa s

⁷⁸ Branko Berčič, *Das slowenische Wort in den Drucken des 16. Jahrhunderts*, v: *Abhandlungen über die slowenische Reformation*, München 1968, 244–245.

⁷⁹ M. Glavan, n. d., 8–10.

črkama 1 L in lesoreznim nožičem v sredi. Portret nam predstavlja skoraj do pasu na pol v levo postavljeno figuro v pastorski noši. Z desnico drži zaprto knjigo, levica pa mu počiva na desnem zapestju. Trubar je upodobljen kot brkat in bradat mož z redkimi lasmi na glavi, z ostrim koščenim nosom in močno privzdignjenimi obrvmi. Monogram I L pripada Jacobu Lederleinu, lesorezcu iz Tübingena, ki je deloval od konca sedemdesetih 16. stoletja do prvih let 17. stoletja. Za monogramom I C se po mnenju nekaterih umetnostnih zgodovinarjev skriva Jacob Z berlein, ki naj bi tako latiniziral svoj priimek. To je drugi znani Trubarjev portret, ki po izdelanosti in portretni vernosti vsekakor prekaša tistega iz leta 1561/62. Risba je odlična, sigurna in jasna.

Postila je bogato ilustrirana s 113 lesorezi (brez naslovnega, Trubarjevega portreta in tiskarskega znaka na koncu), ki ponazarjajo vsebino posameznih evangelijskih razlag. Lesorezi so razporejeni so takole:

I. del – 42 (str. 1, 6, 13, 21, 28, 53, 63, 70, 74, 84, 90, 95, 101, 108, 114, 120, 126, 132, 138, 147, 153, 160, 165, 175, 182, 188, 195, 199, 211, 219, 227, 234, 241, 246, 251, 260, 266, 272, 279, 288, 296, 304),

II. del – 42 (str. 1, 8, 14, 21, 29, 36, 42, 49, 57, 64, 71, 78, 84, 89, 97, 106, 116, 124, 134, 140, 150, 159, 166, 173, 181, 188, 196, 202, 297, 217, 222, 231, 237, 243, 250, 258, 268, 275, 282, 290, 298, 306),

III. del – 29 (str. 1, 9, 14, 23, 34, 41, 47, 55, 61, 70, 76, 80, 84, 92, 98, 107, 116, 123, 131, 139, 145, 154, 159, 164, 171, 179, 188, 192, 198).

Glavni ilustrator Trubarjeve *Hišne postile* je bil Antonius Sylvius, čigar dela žal niso signirana. Najlepši lesorezi v *Hišni postili* so delo Virgila Solisa, ki se je podpisal z začetnicama VS. Solisovih likovnih stvaritev je v *Hišni postili* pet: Marijino oznanenje (str. 111/61), Savlu se prikaže Bog (111/47), Janezovo obglavljenje (111/92), bogati mož Lazar (111/116) in usmiljeni Samaritan (II/207). Dva lesoreza v naši postili sta delo Hansa Brosamerja. Označuje ju monogram HS. Prvi ponazarja zgodbo davčnega novčiča (II/282), drugi pa Kristusa med učenci. Tretji lesorezec je bil IL, Jacob Lederlein, ki je upodobil motiv Apokalipse (III/154). Ta je deloval v Tübingenu od 1580–1600 in je Slovencem posebno znan po Trubarjevem portretu. Le-ta je datiran z letnico 1578, vendar nam je prvič znan iz objave v Tem celem Novem testamentu iz leta 1582.

Izvirnik Trubarjeve *Hišne postile* je zelo redek tisk. To so ugotavljali praktično vsi raziskovalci od Theodorja Elzeja naprej. Celotna izvirna naklada je znašala 1000 izvodov, od tega so proti koncu leta 1595 sedemsto izvodov v sodih pripeljali na Kranjsko. Po navedbi M. Glavana iz leta 1995 je po evropskih javnih knjižnicah ohranjenih 11 primerkov *Hišne postile*.⁸⁰

Evidentirani izvodi v Republiki Sloveniji

Ljubljana:

- Knjižnica Narodnega muzeja (ena izvod: II 3722)
- Narodna in univerzitetna knjižnica (dva izvoda: R10054, R10055)
- Semeniška knjižnica (en izvod: Q VIII II)

Evidentirani izvodi izven Republike Slovenije

Bratislava:

- Ústředná knižnica Slovenskej Akademie vied, Odd. starej literatury býo. Licealna knižnica (en izvod: V. teol. 4104)

Budapest:

- Országos Széchenyi Könyvtár (en izvod: Ant. 477)

Roma:

- Biblioteca Casanatense (en izvod)

Rothenburg:

- Konsistorialbibliothek (en izvod: Th 718)

Tübingen:

- Universitätsbibliothek (en izvod)

Wolfenbüttel:

- Herzog-August-Bibliothek (en izvod: 332.12 Theol. 2)

Zagreb:

- Nacionalna i sveučilišna biblioteka (en izvod: R IV-4:::2)

Bibliofilski facsimile:

Martin Luther, *Hishna postilla D. Martina Lutheria, zhes te nedelske inu teh imenitishih prasnikou Evangelie, skusi cejlu lejtju, s'vsem flissom tolmazhena, skusi Primosha Truberia Krainza rainziga*. Spremno študijo napisal Mihael Glavan, Ljubljana 1995.

Digitalna kopija:

Luther, Martin, Savinec, Andrej, Trubar, Felicijan, Trubar, Primož. *Hishna postilla D. Martina Lutheria, zhes te nedelske inu teh imenitishih prasnikou Evangelie, skusi cejlu lejtju, s'vsem flissom tolmazhena, skusi Primosha Truberia Krainza rainziga. skusi Georga Gruppenbacha, 1595*. <<http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-02UIU4RU>>.

⁸⁰ M. Glavan, n. d., 8, 11.

